VOLUMINA LEGUM.

PRZEDRUK ZBIORU PRAW

VOLUMINA LEGUM.

PRZEDRUK ZBIORU PRAW

STARANIEM XX. PIJAROW

W WARSZAWIE, OD ROKU 1732 DO ROKU 1782,

WYDANEGO.

TOM IV.

PETERSBURG.

NAKŁADEM I DRUKIEM JOZAFATA OHRYZKI

—

1859.

Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce
1902

Wolno drukować, z warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury, po wydrukowaniu, prawem przepisanéj liczby egzemplarzy.

Petersburg, dnia 12/24 Lipca 1859. Cenzor, *Pałauzow.*

PRAWA,

KONSTYTUCYE Y PRZYWILEIE

KROLESTWA POLSKIEGO,

WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO Y WSZYSTKICH PROWINCYI NALEŻĄCYCH

NA WALNYCH SEYMIECH KORONNYCH

OD SEYMU WIŚLICKIEGO ROKU PAŃSKIEGO 1347 AŻ DO OSTATNIEGO SEYMU

UCHWALONE.

VOLUMEN QUARTUM

ab anno 1641 ad annum 1668

ACTA REIPUBLICAE CONTINENS.

PRAWA Y KONSTYTUCYE

ZA PANOWANIA

WŁADYSŁAWA CZWARTEGO.

(1641—1647.)

1 ## KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO KORONNEGO SZEŚĆNIEDZIELNEGO WARSZAWSKIEGO,

ROKU PAŃSKIEGO 1641 DNIA 20 MIESIĄCA SIERPNIA.

W Imię Pańskie, Amen.

WŁADYSŁAW IV

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem wobec, y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, wiadomo czyniemy: że dla wielkich potrzeb, y spraw rożnych Rzpltey, Seym Walny sześćniedzielny złożyliśmy; prawa y ustawy wszystkie, niżey opisane, za zgodą wszech Stanow oboyga narodow postanawiamy, y uchwalamy.

Dobra stołu naszego, w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim.

2. Ponieważ ekonomie, y dobra w Koronie, y w W. X. Lit. do stołu naszego należące, mimo konstytucyą Seymu szczęśliwey Koronacyi naszey, także mimo świeższe konstytucye w roku 1635 y 1638 opisane, w swoię rezę dotąd wprawione nie są;a za tym skarb nasz niemałą szkodę, y stoł niewygodę ponosi: dla tegoż, *authoritate praesentis Conventus*, wszelkie kontrakty, arendy, przywileie, tak na ekonomie, włoki, wsi, ktokolwiek ie trzyma, daniny, dożywocia, y nowe iurgielty w ekonomiach, na dobrach y prowentach stołu naszego uproszone, podnosimy, y kassuiemy: postanawiaiąc, aby po publikacyi tey konstytucyi we cztery niedziele, administratorowie, arendarze, y dzierżawcy teraźnieysi, y wszyscy 2
ktorzyby tych dobr naszych iakimkolwiek sposobem *possessores* byli, ekonomii dobr wszelakich, y prowentow, *juxta constitutionem* 1590 do stołu naszego należących, skarbowi naszemu *de facto* ustąpili. Arendy zaś listowne, kontrakty, y przywileie, aby zaraz po konkluzyi teraźnieyszey Seymowey, do rąk naszych oddali: stanowiąc na *contravenientes poenam triplicis pensionis, sub poena peculatus*, na Seymie, *ante omnes causas criminales*, processem skarbowym *peremptorie ad instantiam Instigatoris, ex delatione* skarbu, albo ktoregokolwiek Posła, *decernendam*. Ktorych to ekonomii, dobr, y prowentow stołu naszego, aby iuż odtąd nikt inaczey, iedno na dziesiątym groszu z czynszow, y dziesiątym snopie, według taxy skarbowey, tak w Koronie iako y w W. X. Lit. *sub ijsdem poenis*, trzymać, y u Nas upraszać nie ważył się, waruiemy. Czego Wielmożni Podskarbiowie oboyga narodu, także y porządku wnoszenia pieniędzy do skarbu naszego, według processu skarbowego, w roku 1607 tak w Koronie, iako y w W. X. Lit. opisanego, z powinności swey *sub privatione officij ad instantiam* na Seymie ktoregokolwiek z Posłow Ziemskich z pilnością postrzegać, y *contravenientes* temu prawu, *via juris* w tymże processie skarbowym *expressa*, do utracenia dzierżaw, y inszych pen pociągać maią. A raty przychodzące, do Podskarbich oddawane będą, za ich kwitami. W W. X. Lit. wszystkie te dobra, z ktorych za Antecessorow naszych prowent do stołu Krolewskiego należał, do tegoż stołu naszego, *salvis modernis possessoribus*, przyłączamy. W Ko-

ronie zaś prowent we wszystkich kokturach soli, ktora się w dobrach naszych warzy, po złotych dziesiąci od panwie każdey wywarzoney, *abhinc* naznaczamy. A takowe dobra w W. X. Lit. y koktury w Koronie maią bydź przez Wielmożnych Podskarbich Nam podane, y *in volumen legum* wpisane. A w W. X. Lit. derewnictwo, woskownictwo, młyny, y insze dobra, ktoreby od ekonomii odeszły, a *antiquitus* do stołu naszego należały: ma Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. *iure mediante*, *sine intermissione*, rekuperować. Starostwa zaś Sądowe, ktore oraz y ekonomiami są, ponieważ *obstantibus privilegijs advitalitijs* nie mogą bydź puszczone, tak ordynuiemy: że przez Kommissarze nasze odłączywszy pewne dobra do iurydyki, z inszych, ktore *mere*, do stołu naszego naznaczone będą, tak będą powinni płacić Starostowie nasi, iako y drudzy administratorowie dobr naszych, dziesiątym groszem z czynszu, a dziesiątym snopem z urodzaiu, kontentować się. A iako ekonomiom Pruskim *vigore constitutionis* 1638 osobliwie służą kontrakty, tak one y tą konstytucyą wcale zachowuiemy. Po wyszciu iednak lat, ktore *modernis* służą *administratoribus*, tak, iako y drugie maią bydź arendowane: *salvis provisionibus* Podskarbiego Pruskiego, y Starosty Malborskiego, poki zkąd inąd takowe *provisiones* nie będą obmyślone. 3

De reddenda ratione Senatus consultorum.

3. Iż wiele dostoieństwu naszemu, y wolnościom wszech Stanow na tym należy, aby prawo, y konstytucye, o mięszkaniu Panow Senatorow przy boku naszym, y o powinnościach ich, w klubie swoiey zostawało: przeto stosuiąc się w tym do konstytucyi dawnieyszych wszystkich postanawiamy, że ieśliby kiedy Seymem naznaczony ktorykolwiek Senator, duchowny pułroka, a świecki ćwierć roku, ustawicznie y zupełnie, *absque legali impedimento*, w czasie iemu naznaczonym, przy boku naszym nie rezydował, winom pieniężnym, konstytucyą 1609 wyrażonym, podlegać będzie, o ktore podług konstytucyi 1607 uchwałą Seymu tego, każdemu takiemu, po czasie rezydencyi, rok zawity na początku Seymu naznaczamy: y onegoż tamże zaraz, za instancyą Koła Poselskiego, *sive comparuerit*, *sive non*, sądzić będziemy, y winy pieniężne, w prawie opisane, skażemy. Też winy pieniężne zapłaciwszy, znowu rezydencyą zupełną, *totics quoties* by omieszkał, przy boku naszym odprawować będzie. Ktore winy, Panowie Podskarbiowie nasi oboyga narodu, podług konstytucyi 1609 od nich *exigent*, y tam, kędy prawo mieć chce, obracać będą. A ta rezydencya aby się zawsze poczynała *a prima Ianuarij*, waruiemy. A iż *legalia* Panow Rezydentow Senatorow od rezydencyi uwalniaią: tedy tak ie deklaruiemy, że się o samey tylko chorobie, ktorą oni, *tacto pectore*, *in facie Reipubl: comprobare* będą powinni, rozumieć maią. W sprawach też sądowych, aby im ta rezydencya nic nie szkodziła, od wszelakich ich sądow, *cujuscunque subsellij*, *in causis personalibus;* abo gdyby komu o maiętność szło, na sześć niedziel przed rezydencyą, y sześć niedziel po rezydencyi, uwalniamy. Tak iednak, że te sprawy, po wyszciu tego czasu naznaczonego w Trybunałach Koronnych we Czwartek, *ex speciali regestro:* W. X. Lit. zaś w Trybunale, *in quovis termino*, przez przypozwow sądzone bydź maią; a *in minoribus subsellijs*, na pierwszych, *post expiratum tempus exemptionis*, sądach, sądzone będą. Gdyby też kto, pod czas niebespieczeństwa Rzpltey z powinności swey był na woienney usłudze, także winom, *de negligentibus residentibus*, wzwyż mianowanym, podlegać nie ma: ale znowu resydować będzie powinien. Podczas też kontraktow głownych, tych Woiewodztw, z ktorych rezydenci przy boku naszym mieszkać będą, przez cztery niedziele ich od rezydencyi naszey uwalniamy. A My tych PP. rezydentow, y Urzędnikow Koronnych, y W. X. Lit. przy boku naszym będących, w tych niżey opisanych powinnościach, ktore prawa wszystkie mieć chcą, zostawuiemy: to deklaruiąc że Kancellarye nasze wszystkich *Senatores praesentes*, ktorzy przy radzie będą, Urzędnikow Koronnych, y W. X. L. także y *Senatus consulta*, to iest, *conclusiones* Rady, pisać będą: ktore Panowie Senatorowie, tak rezydenci, iako y przyieżdżaiący, ktorzyby *in consilio* byli, y Urzędnicy, iako Koronni, tak y W. X. Lit: ci, ktorzy na nie zezwalali, będą podpisowali. A te *Senatus consulta*, po wotach Panow Senatorow, na Seymie każdym, przy wszystkich Stanach tey Rzpltey czytane będą: w ktorych, z tego coby się zdało dostoieństwu naszemu, y prawu pospolitemu przeciwnego, Panowie rezydenci, iako y insi Senatorowie, y urzędnicy oboyga narodu, ktorzy *in illo Consilio* byli, *rationem in facie totius Reip:* dać będą powinni. Czego wszystkiego Posłowie Ziemscy oboyga narodu, po wotach Panow Senatorow, upominać się maią. A to prawo *in suo robore* zostawać ma tak, iako samo w sobie brzmi: ani przez żadne interpretacye nie ma mu bydź nic przydano, ani ięto. 4

O odiezdzie Krolow Polskich, za granice Państw Rzeczypospolitey.

4. Iż *praesentia* każdego Krola w swym Krolestwie iest zawsze potrzebna; a *absentia* niebeśpieczna y szkodliwa: waruiemy to *hac lege perpetua*, że ani My, ani Sukcessorowie nasi bez konsensu wyraźnego wszech Stanow Rzpltey za granice Państw naszych wyieżdżać nie będziemy.

Konsens na Biskupstwo Płockie.

5. Uważaiąc *merita* ś. p. Krola Imci, Pana, Oyca naszego, szczęśliwie tey Rzpltey przez wiele lat panuiącego: a sposabiaiąc Potomstwo I. K. Mci *ad bene merendum de Rep.* za zgodą wszech Stanow, konsens na Biskupstwo Płockie Krolewicowi Imci Karolowi Ferdynandowi, *cum conditionibus* niżey wyrażonemi, approbuiemy: y

do Senatu za oddaniem Nam, y Rzpltey przysięgi, *Consiliariorum Regni*, Krolewica Imci przypuszczamy. Na ktore kondycye Krolewic Imć zezwolił, y Rzpltey się obowiązał, że *non alio iure*, iedno pod tymiż obowiązkami Biskupstwo Płockie trzymać będzie, iakich Antecessorowie Krolewica Imci, Biskupi Płoccy, zażywali. Prawu też Ziemskiemu Biskupstwa Płockiego, *in omnibus causis forensibus* podlegać będzie. Także podług dawnych praw, y zwyczaiow, wszystkim ciężarom Rzpltey z Biskupstwa Płockiego *subiacebit;* ani na żadne insze *beneficia*, *dignitates*, *et officia* postępować będzie. Tenże Krolewic Imć *nominandi*, *inaugurandi*, *coronandi Regis*, nie ma mieć *jus et potestatem.* A ieśliby kiedy *dignitas Cardinalitia* Krolewicowi Imci *a Sede Apostolica delata* była: żadney sobie prerogatywy przed Prymasem *Regni* przywłaszczać nie ma. Dobr ziemskich, niiakim sposobem kupować, ani nabywać nie będzie. Czego Urzędy wszystkie przestrzegać będą, aby takowych *inscriptiones* nie przyimowały, *sub poena peculatus*, *ad cujusvis instantiam*, *in Iudicio Tribunalitio inter causas officij*, *repetenda:* y zapisy takowe żadney wagi mieć nie będą. Dzierżawcow też y administratorow w kluczach, y folwarkach Biskupstwa tego, Krolewic Imć szlachtę Polską osiadłą mieć y chować powinien. Ktorzy *in causis personalibus*, *civilibus et criminalibus*, w Grodach, *facti*, *vel criminis commissi*, *peremptorie* sprawować się, y exekucyi Starostow tamecznych podlegać maią. A gdy Krolewic Imć do prowizyi iakieykolwiek *extra Regnum*, mimo Biskupstwo Wrocławskie, przyidzie: Płockie puścić będzie powinien. Ktore My, iako *vacans*, rozdamy. Cudzoziemcow, *et plebejos*, *ad cathedrales et collegiatas ecclesias* przypuszczać nie ma. Opactwa też, Tynieckie y Czerwieńskie, żeśmy, iako wakancyą, *ad instantiam* Posłow Ziemskich na Seymie teraznieyszym iuż rozdali: tedy io *exnunc* Krolewic Imć *realiter* tym, ktorym przez Nas oddane są bez wszelkiey zwłoki, przy obecności naszey, y Stanow, tak duchownego, iako świeckiego, y wszystkich inszych, rezygnował, y w possessyą puszcza. W czym że się Krolewic Imć *juxta praescriptum hujus constitutionis* zachowa, *verbo nostro Regio* ubespieczamy. 5

Prowizya Krolewica Iegomści Kazimierza.

6. Uważaiąc *merita* Krolewica Imci Kazimierza *in Republica*, y onego daley *ad bene merendum* przychęcaiąc: za zgodą wszech Stanow, dwoie *vacans*, ktoreby się otworzyło; bez iurysdykcyi sądowey, y nie na pograniczu: iedno w Koronie; drugie w W. X. Litewskim, *post decessum modernorum possessorum*, konferować będziemy: nic do nich nad to nie przyczyniaiąc, co *immediatus possessor* za iednym przywileiem trzymał. Tak iednak, że z nich *onera* wszystkie *Reipublicae*, tak na kwartę zwyczayną, iako y na apparat woienny, uchwaloną, płacić będzie. Administratorow, y Urzędniki, szlachtę Polską w Koronie, a w W. X. Litewskim z tamecznych obywatelow osiadłą, ma chować. Ktorzy *in omnibus causis*, *in foro tam Terrestri*, *quam Castrensi*, *illius Districtus* gdzie te dzierżawy będą, *ac Tribunalitio;* *ratione damnorum*, *et aliarum iujuriarum*, *et limitum*, *respondebunt.* Dobr też tych, żadnemi summami Krolewic Imć onerować nie może, ani będzie. *Insuper iuribus Ecclesiae et Reipublicae in toto salvis permanentibus.* Gdzieby też Krolewic Imć *ad provisionem extra Regnum*, przyszedł: te dzierżawy, iako y insze za Swiętey Pamięci Pana Oyca naszego konstytucyą 1632, konferowane, *pro vacantibus* miane będą, y one szlachcie Polskiey, y W. X. Litewskiego, konferuiemy. Jeśliby też *contra constitutionem* 1632, nowe dożywocia na tych dzierżawach iakie kto sobie uprosił: tedy go *ad instantiam Instigatoris*, o to za dworem sądzić będziemy; *salvo iure emphiteutico.*

Prolongacya Trybunału Lubelskiego.

7. Wielką iest przyczyną odwłoczney sprawiedliwości, a zatym utrat, y uciążenia ludzkich, nierychłe dochodzenie Woiewodztw, y inszych spraw na Sądy Trybunalskie Lubelskie przypadaiących: co się dzieie za przystąpieniem do Trybunału Woiewodztw, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Bracławskiego, y teraz świeżo Czernichowskiego, a za ścisłą czasu do sądow tych wszystkich ordynacyą: przetoż za zgodą wszystkich Stanow, powagą Seymu tego, Trybunału Lubelskiego *inclusive* do swięta S. Tomasza Apostoła prolonguiemy. Ktore sądy według porządku konstytucyami opisanego, y dawnego zwyczaiu, odprawować się maią. A ta prolongacya Trybunału Lubelskiego, nie ma bydź żadną przeszkodą Trybunałowi Piotrkowskiemu, ktory zawsze przez nowo deputowane Sędzie. zwyczaynie w pierwszy Poniedziałek po S. Franciszku zaczynać, y przez wszystek czas, prawem opisany, odprawować się będzie. Ta iednak prolongacya, do sześciu tylko lat trwać ma: po ktorych wyiściu, wolna dyspozycya oney Stanom Koronnym zostawa. A iż w Trybunale Piotrkowskim spraw kontraktowych tak się wiele namnożyło, że we Czwartki trudno przesądzono bydź mogą: przetoż powagą Seymu tego, wszystkie te sprawy Czwartkowe, ktoreby się we Czwartki odsądzić nie mogły, *in determinatione cujuslibet Palatinatus*, z ktorego *originaliter* należały, dosądzane bydź maią *perpetuis temporibus.* 6

Religia Grecka.

8. *Exercitium liberum* religii Greckiey nie będącym w Unij, paktami szczęśliwey Elekcyi naszey iest warowane. Także Władyctwa, bractwa, cerkwie, unitom y nieunitom, temiż punktami, kommissyami y przywileiami są naznaczone. A iż ten pokoy postanowiony między niemi, processami rożnemi, y *liberum exercitium* odebraniem cerkwie są wzruszone: tedy wszystkie processy *ex occasione religionis (non autem violentiarum*, y ktore *vim legis sapiunt)* między duchownemi y

świeckiemi *cujuscunque status et conditionis*, w Koronie y w W. X. Litewskim, z obudwu stron, na iakimkolwiek stopniu zawisłe, *decreta*, bannicye, sekwestry, suspensy, do drugiego Seymu sześćniedzielnego suspenduiemy; na ktorym o te wszystkie sprawy *ex adcitatione*, kognicyą uczyniemy. A żeby iuż takowe sprawy więcey nie trudniły Rzepltey we wszystkich kryminalnych sprawach, wszystkim świeckim y duchownym na Seymie *ex regestro speciali causarum criminalium* w Koronie, a w W. X. Litewskim, w Wielkim Kole, gdy będą pozwani dysunici. A unitom pozwanym, także iako y w Koronie na Seymie naznaczonym. W sprawach zaś cerkiewnych, o
7 zabraniu cerkwie, y dobr cerkiewnych, iako zachodzących *cognitionem privilegiorum*, przed Nami na sądach naszych Relacyinych, *forum* bydź ma: *praevia inquisitione* w własnym Grodzie, albo Ziemstwie. A *post peractam inquisitionem* ten sąd nie wdaiąc się w żadne dekreta, *cum toto causae effectu*, ma odsyłać sprawę przed Sąd nasz Relacyiny: *termino praefixo in sex septimanis*. A My takowe sprawy nieodwłocznie podług konstytucyi 1635, decyduiemy, y *post decisionem* do należnego Grodu, *pro finali executione*, odsyłać będziemy.

Restytucya Urodzonego Sylwestra Hulewicza.

9. Za prożbą Posłow Ziemskich, a zgodą wszech Stanow, z Urodzonego Sylwestra Hulewicza, Władyki Przemysłskiego nieunita, y z iego *compliciibus*, dekret *poenæ infamiae*, *authoritate Conventus praesentis* znosimy, y *ad pristinum honoris statum* przywracamy. Z tą iednak kondycyą, aby Władyctwo Przemysłskie, z monasterem S. Spasa, y z dobrami do niego należącemi, *perpetuis temporibus*, przy unitach zostawało. Monaster zaś S. Onufrego, ze wsią Naczutką; monaster Laura, ze wsią Lawrowym. Także monaster Smolnica, ma *de facto perpetuis temporibus* zostawać *in possessione* dysunitow. Gdzie wolna będzie dysunitom relacya. A po śmierci teraznieyszego Władyki unita, ma im ieszcze wieś Sehmie do tego bydź przydana. *Non derogando in reliquis* punktom, ktore na szczęśliwey Elekcyi naszey stanęły. A po śmierci teraznieyszego Hulewicza Władyki nieunita, iuż na tych monasterach Archimandryt ma bydź podawany. A Władyka unit zostawać.

O porządku sądzenia spraw Seymowych.

10. Aby sprawiedliwość świętą wszyscy zarowno w sądach naszych Seymowych odnosili: ten porządek około odprawowania sądow, za zgodą wszech Stanow, postanawiamy. Naprzod sprawy wszystkie sądowi Seymowemu należące, to iest, kryminały, remissy od sądow wszelakich, Pisarz Ziemski Powiatu onego, gdzie się Seym odprawować będzie, do regestru przyimować, y one podług tego, iako ktora strona w Kancellaryi prezentować się będzie, niczyiey sprawy na doł nie spuszczaiąc, ani też wyżey podnosząc, wpisować, y ten regestr spraw tak spisany, do rąk Referendarzow naszych oddawać ma. Według ktorego Referendarze porządkiem tym, iako sprawy wpisane będą, do sądu przywoływać każą. W czym summienia ich obowiązane będą. Nam iednak *extra regestrum*, podług upodobania, spraw przywołać kazać wolno będzie. A żeby też y Pisarze Ziemscy porządek wpisowania do regestru zachowali: tedy do przysięgi swoiey na Urząd, ten punkt przydadzą. Iż sprawy sądowe w regestr podług prezentowania się stron w Kancellaryi z spra- 8
wami swoiemi, niczyiey sprawy nie spuszczaiąc, ani icy podwyższaiąc, sprawiedliwie wpisować, y ten regestr porządnie, tym komu należy, za podpisem swym oddawać będą. Insze zaś sprawy Seymowi należące, iako kwarciane, *fisci de bonis nullo iure receptis*, remissy od sądu naszego zadwornego, Pisarz dekretowy Kancellaryi naszey, takimże porządkiem wpisowania, y obowiązkiem przysięgi, iako y Pisarze Ziemscy Seymowi, przyimować, y oddawać będzie. A żeby się na Seymie tym porządnicy sądy odprawowały, tedy tą konstytucyą postanowienia przeszłych Seymow tak deklaruiemy: iż po odprawieniu wot Senatorskich, cały tydzień kryminały sądzone bydź maią, a po wyiściu tego tygodnia, ten porządek zachowamy. Iż w Poniedziałek sprawy skarbowe, kwarciane, *et de bonis nullo iure receptis*, sądzić będziemy. We Wtorek zaś sprawy W. X. Lit. We Srzodę, w Piątek, y w Sobotę, sprawy kryminalne. We Czwartek zaś remissy od wszelakich sądow przypadaiące. A gdyby ktorego dnia spraw do sądzenia opisanych nie stało, tedy na mieysce ich, sądy kryminalne sądzić będziemy. Dekretow też Seymowych Kancellarye *in negotio principali* w sądzie naszym Seymowym ferowanych, do akt wpisować nie maią, aż pierwey terminaty dekretow przez Referendarze nasze podpisane, y do Kancellaryi odesłane będą. Referendarze też zgodnych dekretow *de consensu partium*, *in causis homicidij*, podpisować, y do Kancellaryi odsyłać nie maią. Także też zgodnych dekretow *in causis ratione bonorum Reipublicae*, y w sprawach, ktoreby podatki Rzepltey zachodziły, podpisować, y do Kancellaryi odsyłać nie maią A iż się też częstokroć trafia, że wiele zbrodni, za niewykonaniem przysięgi, z dekretow Seymowych nakazaney, *impune* zostawa: przeto waruiemy tą konstytucyą, iż takowe przysięgi, lub na Seymie, lub w Powiatach, dokąd odesłane będą, *in facie* zupełnego Sądu Ziemskiego, wykonywane bydź maią skutecznie. A Sąd Ziemski *sub poena fisci*, *inter causas officij per quemvis vindicanda*, w Trybunale, odpuszczenia *pro praestito iuramento* przyimować, y pisać nie będzie. Aktorowie też żadnym sposobem przysięgi raz nakazaney, pozwanemu zwłoczyć nie mogą.

O tytułach.

11. Konstytucya *anni* 1638, o tytułach, iako żadney wątpliwości w niczym nie podlega: tak

wiecznemi czasy, *in suo robore* zostawać ma. Tak iednak onę deklaruiemy: iż na te tytuły, ktore Unia W. X. Litewskiego y inkorporacya Woiewodztw, Kiiowskiego, Wołyńskiego y Bracławskiego, zastały y przyięły, nie ściąga się, y w niczym im derogować nie ma. Ktore My, podług przywileiow *Unionis et incorporationis*,
9 według dawnych zwyczaiow wcale zachowuiemy, *salva per omnia paritate et aequalitate iuris*, *poenae*, *conditionis*, *et praeeminentiarum*, z stanem szlacheckim. Tak, że iako Xiążęta, tak y szlachta *pro uno statu equestri* maią bydź. Iako się z sobą dobrowolnie porownali.

Ratificatio oekonomii woienney Koronney.

12. Chcąc w ustawicznym y nieodmiennym ekonomią naszę ztwierdzić porządku: postanawiamy, aby fabryki cekauzow w Koronie, tak gotowe, iako y te, ktore za ordynacyą Rzepltey erygowane będą, na samey armaty, y naczynia woiennego chowanie y pod władzą, żadney inney zwierzchności, iedno samego starszego Armatnego Koronnego zostawały. Ktory według prawa, szlachcic Polski w Koronie dobrze osiadły, y przysięgły bydź ma. Stanowiska też żadne, *cujusvis status et conditionis* osobom, tak obywatelom, iakó y cudzoziemcom, oprocz samey armaty Officyerow, ani schowania komukolwiek tamże w cekauzach pozwolone bydź maią. Więc y to micć chcemy, aby armaty, saletry, prochy, knoty, y insze woienne potrzeby, y *utensilia*, na żadne prywatne, iedno na samey Rzepltey potrzeby, wydawane nie bywały. A ieśliby przyszło z cekauzu ktoregokolwiek chorągwiom, abo pułkom, rynsztunkow użyczyć; tedy walor icy na zasługach oney chorągwie, abo pułkow: czego tenże starszy Armatny tamteczny ma dochodzić, przy płacy w skarbie Rzepltey rekwirować się ma. Działa też wszystkie sumptem Rzepltey ulane, aby herbami Koronnemi znaczne były, starszy Armatny doyzrzeć będzie powinien. Ktory też przestrzegać tego będzie, aby puszkarze, y rzemieślnicy, podług kapitulacyi swoich, wierną y pilną swoię Rzepltey oddawali posługę, przy powinnym iemu według artykułow artylleryi, y przysięgi swoiey posłuszeństwie.

Correctura iurium.

13. Dosyć czyniąc *pactis conventis de correctura iurium*, postanawiamy, aby na przyszłych Deputackich Seymikach, tyle Deputatow, ile ktore Woiewodztwo y Ziemia na Trybunał Koronny obierać zwykła, do skrocenia processow prawnych, żeby tym większa sprawiedliwość dochodziła, obrali. Ktorzy to Deputaci ziachawszy *pro prima Octobris*, w roku blisko przyszłym 1642 do Warszawy powinni będą z Deputatami z Senatu od Nas naznaczonemi, Wielebnemi, Wielmożnemi, y Urodzonemi, Xiędzem Andrzeiem Szołdrskim Poznańskim, Xiędzem Mikołaiem Krosnowskim, Wendeńskim, Biskupami. Krzysztofem ze Bnina Opalińskim Poznańskim, Krzysztofem Ossolińskim Sendomirskim, Stefanem Gembickim Łęczyckim, Woiewodami. Eremianem Zaleskim Kasztellanem Łęczyckim, Referendarzem 10
Koronnym, Alexandrem Piaseczyńskim Kiiowskim, Woyciechem Alexandrem Przedwoiewskim Lubaczowskim, Stanisławem Krasińskim Sierpskim, Kasztellanami. Wielmożnym Ierzym z Tęczyna Ossolińskim Podkanclerzym Koronnym, Alexandrem Trzebińskim Referendarzem Koronnym, Opatem Iędrzeiowskim. Z Kapituły zaś Gnieźnieńskiey y Krakowskiey, po iednemu maią bydź obrani Tę korrekturę umowić, y umowioną na Seymiki przed Seymem przypadaiące braci każdego Woiewodztwa odnieść maią: tak, żeby Woiewodztwa przez Posły swoie ordynaryine, *explicare mentes suas*, y *finalem circa correcturam iurium decisionem* uczynić mogły.

Seym dwuniedzielny.

14. Iż dla nawałności spraw Rzepltey na Seymie teraźnieyszym koekwacya Woiewodztw względem podatkow Rzepltey stanąć, a zatym y woysku skuteczna zapłata obmyślić się nie mogła: przeto tak dla obmyślenia woysku zapłaty, iako y koekwacyi pomienioney, Seym dwuniedzielny *pro die undecima Februarij*, *authoritate praesentis Conventus* składamy. Ktory Seymiki *pro die septima Ianuarij* poprzedzić maią. Na ktorym to Seymie, Woiewodztwa w pomienionych podatkach koekwować się będą powinne, y żołnierzowi dostateczna ma bydź obmyślona zapłata. Także *desiderium* nasze, na teraźnieyszym Seymie Stanom wszystkim proponowane, y dalszą obronę na ukrainę traktować będą. Ktorą to koekwacyą, retent od podatkow *anni millesimi*, *sexcentesimi*, *decimi octavi*, pozostałych, tak w Woiewodztwach, iako y w dyspozycyi skarbowey będących, Stany Rzepltey skutecznie akkommodują. Co żeby tym łatwiey do skutku swego przyiść mogło, na tenże Seym Szafarze, Poborcy, abo ich sukcessorowie, abo Posłowie Ziemscy, kwarty, assygnacye, *abjurata*, autentyczne przywieść będą powinni, y niemi samemi dochodzić koekwacyi. *Contrahentes* także z skarbem, za ktorych Woiewodztwa odpowiadać nie powinne, y Starostowie, abo potomkowie ich, przy ktorych dobra, abo summy pieniężne *per executionem* wzięte, a do skarbu nie oddane zostaią, na ten Seym do sprawowania się, *sub poenis contra retentores sancitis*, ktore Instygator nasz na tymże Seymie *urgere* będzie powinien, staną. Co żeby do skutecznego bez wielkiey dilacyi przyiść mogło skutku: tedy *durantibus ijsdem Comitijs*, Deputaci, tak z Senatu iako y Koła Poselskiego, na tymże Seymie naznaczeni będą. Ktorzy w osobnym gmachu zasiadłszy, te wszystkie sprawy wyżey wspomnione, *ratione coaequationis*, y retent, tak dawnych iako świeższych, także remissy z Trybunałow Koronnych *in causis fisci*, y podatkow Rzepltey, *praevio iuramento*, Deputatow Radomskich, sądzić będą, *ad normam* tegoż Trybunału. A tym wszystkim wzwyż mianowanym retentorom, Szafarzom, Poborcom, *contrahentibus* z skarbem, Starostom, abo ich sukcessorom, y ktorzyby się 11

pieniędzy Rzepltey iakimkolwiek sposobem tykali, termin zawity bez pozwu *ad instantiam Instigatoris*, na tymże Seymie naznaczamy. Ciż wszyscy ktorzyby kwitu nie mieli dostatecznego, Posłami bydź nie mogą. A żeby ten Seym nie był *impedimento* sprawiedliwości ludzkiey: tedy konstytucyą *millesimi*, *quingentesimi*, *sexagesimi*, *noni*, o przywołaniu Sądow Ziemskich, reassumuiemy, na Woiewodztwa Kuiawskie, Ruskie, (wyiawszy Ziemię Sanocką) Łęczyckie, Bełskie, Bracławskie, y Ziemię Wieluńską. A w Podolskim, Kwerelle same, tylko w Kamieńcu y w Latyczowie, odprawować się mogą, okrom Rokow Ziemskich. Y pod ten Seym sądy żadne odprawowane nie będą. A dla lepszey informacyi w sprawach skarbowych, przy każdey instrukcyi naszey na Seymiki Powiatowe, summaryusze retent wszystkich Woiewodztw roześlemy.

O indegenatach, y nobilitacyach.

15. Iż indygenaty, y nobilitacye nie mogą bydź dawane, iedno za zgodą wszech Stanow na Seymie, ktorym to samym kognicya należy, ieżeli słusznie mogą bydź do tego kleynotu przypuszczeni: przeto ktobykolwiek o indygenat starał się w Rzepltey naszey, wprzod ma na Seymie experyment *meritorum* przeciwko Rzeczypospolitey uczynić; a potym dedukcyą *suae nobilitatis authenticis documentis Principis sui haereditarij, vel Reipublicae* w ktoreyby się rodził, komprobować. Nobilitacye zaś podług dawnych praw maią bydź konferowane. A indygenaty *quocunque praetextu* otrzymane, ktoreby *in volumine legum post annum 1607* nie były: takowe żadney wagi mieć nie mogą. Y possessye takowego, ktoreby się w Państwach naszych znaydowały, *pro vacanti* maią bydź rozumiane: ktore, ieżeli dobra ziemskie, *iure caduco*, ieżeli też dobra Rzepltey *iure advitalitio*, ludziom stanu szlacheckiego rozdawane bydź maią.

Sygillacya Gdańska.

16. Sygillacyą sukien miastu Gdańskowi, *constitutione anni 1628* pozwoloną, do Seymu sześćniedzielnego blisko przyszłego suspenduiemy: z tym dokładem, że sobie miasto to sygillacyi tey żadnym sposobem uzurpować nie będzie mogło do pomienionego czasu. Y wolno będzie na blisko przyszłym Seymie dwuniedzielnym Rzepltey *abusum* tey sygillacyi, y samę sygillacyą *probato abusu et damno, ad instantiam* Posłow ktoregokolwiek Woiewodztwa, kassować, y *penitus* znieść.

O podawaniu dobr Rzeczypospolitey post decessum possessorum.

17. Reassumuiąc dawne prawa o rozdawaniu dobr Rzepltey *novis possessoribus* przez Urząd
12 Skarbowy opisane, zabiegaiąc dezolacyom, ktore się przez to dzieią, postanawiamy: aby każdy *ad possessionem* wszelakich dobr Rzepltey *post decessum* przychodzący, *non alio modo* one obeymował, tylko ażby wprzod przez Urząd Skarbowy zinwentowane, y oddane mu były. A takowe zaś dobra, podług inwentarzow spisanych, *successores* zmarłego possessora, skarbowi naszemu oddawać powinni będą; a skarb nowym donataryuszom naszym. A cokolwiekby intraty się znalazło *intra hoc tempus*, nim się *tenutario*, po śmierci pierwszego, dostanie, to wszystko do kwarty ma być oddano.

O sublewacych y gleytach, w Koronie.

18. Na infamie y bannicye, ktorych approbacya *ex personali* w Trybunałach stanie, gleyty y sublewacye z Kancellaryi naszych wydawane bydź nie maią. A wydane żadney wagi, u żadnego sądu, mieć nie będą.

Fundacya Oycow Kamaldulow.

19. Iakośmy tylko za łaską Bożą, wolnemi głosami oboyga narodow na tym wysokim w oczach wszystkiego świata usiedli tronie, *nihil Nobis antiquius fuit* nad samo chwały Bożey pomnożenie. Pogotowiu gdy tenże Bog zastępow, za łaską y miłosierdziem swym Swiętym, *septemtrionem potentia sua insolescentem, ingentiaque* z niego *spolia* pod nogi nasze podał, *orientisque potentiam arma nostra pertimescentem*, do powinney *pactorum fidem*, y wiecznego granic przyznania, przywiodł. A na ostatek *et occidentem ipsum, ad gloriosas Nobis pacis* zniewolił *conditiones;* y wiele szerokich *subiecit Provincias;* daleko Nas więcey do powinney zhołdował dzięki. Iż *Altissimo numini ejus* na wieczną dobrodzieystw tak wielkich pamiątkę, klasztor *Ordinis Camaldulensium* fundować poślubiliśmy. Ktore to *vota nostra exolvendo*, pomienionych Oycow w boru naszym, rzeczonym Krolewskim, pod Warszawą, tak iako parkanami od Nas ograniczony będzie, za pozwoleniem wszech Stanow, funduiemy. Tenże grunt wszystek, ktory to przez Nas oparkaniony będzie, y młyn nazwany Ruda, ze wszystkiemi iego przyległościami, ktore teraz do niego należą, także y wieś naszę Polkow, tymże Oycom na wieczne czasy daiemy, daruiemy: y pomieniony grunt, młyn y wieś, *immunitatibus ecclesiasticis* powagą Seymu tego *adscribimus*.

Iura patronatus.

20. Skoro iedno tron Państw sobie od Pana Boga powierzonych odebraliśmy, pierwsze to nasze *studium* było, aby wszystkie prerogatywy, ktore iedno od Antecessorow naszych Swiętey Pamięci Krolow Polskich, do rąk naszych przyszły, w teyże dostoyności dotrzymacieśmy mogli. Co we wszystkich za łaską Bożą okazyach *documentaliter* oświadczyliśmy. Ale *et in iuribus patronatus*, ktore Nam, iako *directo Domino et Patrono* z prawa dawnego służą, dotrzymuiemy, 13
y żadnego inszego w tey preeminencyi mieć niechcemy, tak w Koronie, iako y w W. X Litewskim.

Cortesani.

21. Statut *de cortesanis* reassumuiemy, y według opisania iego ..... *in contravenientes poenas* tamże wyrażone *extendemus*, tak w Koronie, iako y w Wielkim X. Lit:

Ordynacya Powiatow, Lemburskiego, y Bytowskiego.

22. Za zeszciem Xiążęcia I. M. Pomorskiego, Lemburski, y Bytowski Powiaty, iakośmy do Korony reinkorporowali, y przysięgę od obywatelow stanu szlacheckiego, y miasteczek tamecznych odebrali, tak y dalszą onych w sposob niżey opisany *authoritate praesentis Conventus* czynimy ordynacyą; przyłączaiąc ie Ziemiom Pruskim, y Woiewodztwu, od ktorego niegdy było oderwane, Pomorskiemu. Zaczym *nobilitas* tameczna z dawnych tam familiy będąca, *juribus, libertatibus, privilegiis, praerogativis, et praeeminentijs*, pomienionego, y innych Woiewodztwa Pomorskiego Powiatow, tak z strony Sądow Ziemskich, do ktorych Sędziow, y sądowey, podług prawa korrektury, y zwyczaiow innych Ziem Pruskich, obiorą. A sądom w mieście Lemburgu czas po innych Woiewodztwa Pomorskiego Powiatach, *juxta hoc idem ius correctum*, iako y do Trybunału Piotrkowskiego, spolnie, y z inszymi obywatelami Woiewodztwa Pomorskiego, więc y do elekcyi Deputatow na Trybunał, *in loco solito* w Starogardzie należeć maią. Posłow także dwuch na Seymik Generalny Ziem Pruskich, y Seym Walny Koronny, przykładem inszych Powiatow tego Woiewodztwa, obierać y posyłać będą. Donacye, dekreta, spadki, kontrakty wszystkie, ktore się za Xiążąt Pomorskich stały, y skończone są, y do exekucyi przyszły, w cale zachowuiemy. A ktore w processach nie skończone zostały, *jure Regni, et correcturarum Terrarum Prussiae*, determinowane bydź maią. Zachowana też bydź ma szlachta tameczna starożytna, a nie *advenae* tych Powiatow, we wszelkich wolnościach, y prawach, iako insi obywatele Koronni, *exemplo aliorum nobilium Terrarum Prussiae:* y okazowanie swoie pod Lemburgiem, iako w Powiecie pogranicznym odprawować będą. *Salvis proventibus ad Capitaneatum Bitoviensem pertinentibus.*

Kasztellania Woiewodztwa Czerniechowskiego.

23. W Woiewodztwie Czerniechowskim, iako Woiewoda Generał, według Woiewodztwa Kiiowskiego, do ktorego praw, y statutu, to Woiewodztwo iest inkorporowane, tak y Kasztellan ieden iest ordynaryiny. Przetoż onemu mieysce, iako całego Woiewodztwa Generałowi,
14 Kasztellanowi w Senacie, przed Kasztellanami Powiatowymi naznaczamy, po Kasztellanach Inflantskich.

Kommissya Starostw, a obywatelow Czerniechowskich.

24. Kommissyą między Starostami, a obywatelami Woiewodztwa Czerniechowskiego, przez Kommissarze Seymu przeszłego roku 1638 naznaczoną, odprawioną *in toto* approbuiemy: podług ktorey obywatele tameczni, y Starostowie nasi, według preskrypcyi, y oznaczenia przez dukt Podkomorski, kopcami granic, dobra swoie nie wzruszanie trzymać maią. A ieżeliby po tey kommissyi, y rozgraniczeniu, przez kogokolwiek, tak od naszych, iako y szlacheckich dobr, kopce wzruszone były, tedy one na tychże mieyscach, gdzie były, według attestacyi Podkomorskiey, przez Urząd Podkomorski, znowu *ad instantiam* strony ukrzywdzoney, za obwieszczeniem przez innotescencyą Podkomorską drugiey strony, odnowione bydź maią. Czego żaden dzierżawca bronić nie ma, *sub poenis* o rozrzuceniu kopcow przez Kommissarze usypanych, *sancitis, in foro competenti vindicandis.* A ieśliby dotąd nie dokończone były, tedy nieodwłocznie kontynuowane bydź maią.

O Trybunale W. X. Litewskiego.

25. Trybunał, iakie sprawy sądzić ma, iest to konstytucyą Trybunalską, y inszymi deklarowano prawy. A że Trybunał W. X. Lit: sprawy, ktore nie były *in minoribus subsellijs* agitowane, przed się przypuszcza, y mimo *subsellia minora* sądzić, wywodow szlachectwa na Seymikach Gromnicznych nie agitowanych słuchać, *decreta vim legis sapientia* ferować waży. Przeto waruiemy *in posterum*, aby prawo pospolite, tak iasne, nie było naruszone. Przychylaiąc się w tym do dawnego opisanego prawa, aby się we wszystkim podług onego zachować był powinien; a przysięga żydow w bożnicach ich, we wszelakich sprawach, y akcyach, według dawnych praw, y przywileiow, słuchana bydź ma. A iż za zaciąganiem, y prolongacyą terminow iednego Woiewodztwa w drugie, w Trybunale W. X. Lit. strony, długim mieszkaniem obciążone bywaią, y do szkod przychodzą: postanawiamy, aby się Sędziowie głowni, według konstytucyi Trybunalskiey we wszystkim zachowali. A spraw innego Woiewodztwa, albo Powiatu, w nienależny termin nie zaciągali; oprocz tych spraw, ktore dekretami odkłady swoie pod czas mieć będą. Czego przestrzegać maią Deputaci każdego Woiewodztwa, y Powiatu. A gdzieby po terminie skończonym iaką sprawę sądzić chcieli, takowy dekret żadney wagi mieć nie ma: ale sama sprawa, *ipso facto*, na przyszłym Trybunale, do rozsądku przypadać ma.

O Sądach Trybunalskich W. X. Lit. 15

26. Iż dotąd w kole świeckim W. X. Lit: Deputaci *composito judicio* do sądow zupełnego dnia niepozwalali; zaczym siła spraw duchownych nie sądzonych zostawało: przeto postanawiamy, aby na potym zawsze cały dzień Wtorkowy, w każdy tydzień, dla sądow swych, *sine ullo impedimento* mieli, *cum pari praerogativa, et securitate.* Do ktorych y z Dyecezyi Smoleńskiey duchownego Deputata obierać, y mieysce Deputatowi duchownemu Smoleńskiemu, po Deputacie Dyecezyi Żmudzkiey naznaczamy. A żeby *paritas* Deputatow świeckich z duchowny-

mi była: tedy też Deputata czwartego Swieckiego do sądow *compositi iudicij*, koło świeckie ma wysadzać.

O Pisarzach Trybunalskich.

27. Na Kancellarye W. X. L. osobliwie Trybunalskie, wielce stan szlachecki po Seymikach utyskował, że Kancellarye Trybunalskie, nie tylko w braniu dochodow nie według prawa, sprawuią się przez Podpiski Terminatory, rożnemi sposoby, a nawet y szerokim, tak kontrowersyi, iako y samego dekretu pisaniem, dla przymnożenia arkuszow, obciążeni są: takowy ciężar znosząc z stanu szlacheckiego, a do dawnieyszych o tym przychylaiąc się konstytucyi, tą teraźnieyszą konstytucyą waruiemy: aby się Pisarze we wszystkim według prawa dawnego zachowali; ani sami przez się, ani substytuty swoie, niesłusznym braniem dochodow, stron nie aggrawowali, Terminatory z swoich dochodow za ich prace kontentowali: *contraveniens* za nakazem, albo za pozwem od ukrzywdzonego do sądu głownego, winom tysiąca złotych *per medietatem actori, et iudicio solvend:* podlegali.

O zniesieniu cła na rzece Dźwinie, za prywatnymi przywileiami.

28. Za wniesieniem skarg wielu Woiewodztw, y Powiatow W. X. Lit. iż w Witepsku, w Połocku, w Dźwinie, w Drysie, w Dynemburgu, y w Kryzborku, wielkim wyciąganiem iakichsi myt, y zapisnego, za prywatnymi przywileiami, na rzece Dźwinie, stan szlachecki, y kupiecki uciążaiąc, wielkie czynią exakcye: przeto *authoritate Conventus praesentis*, za zgodą, y pozwoleniem wszech Stanow, te myta, y exakcye, za prywatnymi przywileiami, stosuiąc się do konstytucyi *anni 1607* znosimy, y tę konstytucyą 1607 *in toto* reassumuiąc, we wszystkich punktach approbuiemy. W Kryzborku iednak, od kupieckich ludzi samych tylko, myto zwyczayne nie zniesione zostawa.

Oeconomia bellica W. X. Lit.

29. Chcąc *oeconomiam bellicam* w W. X. Lit. do dobrego porządku przywieść, ktora dotąd za niewnoszeniem do skarbu symple, *ratione* apparatu woiennego, na Seymie szczęśliwey Koronacyi naszey uchwaloney, a potym konstytucyami roku 1634 y 1635 z naznaczeniem terminu wnoszenia obiaśnioney, według potrzeby zacząć się nie mogła, *authoritate praesentis Conventus*, *tam in toto*, *quam in parte*, pomienione konstytucye reassumuiemy; z tą melioracyą, żeby ta sympla im naydozorniey przez skarb wybrana, *singulis annis*, w sześć niedziel po S. Ianie Chrzcicielu, do rąk Przełożonego nad armatą w W. X. Lit: teraz y na potym będącego, oddawana była. Ktory to prowent, Przełożony nad armatą, ninacz innego, tylko na samę fundacyą oekonomij woienney obracać, y z wydatkow na każdym Seymie, przy Wielmożnym Podskarbim W. X. Lit: rachować się powinien. Tak, iakoby przykładem Koronnym, w Wilnie, w Smoleńsku, y na inszych pogranicznych zamkach, y fortecach, cekauzy pobudowane, y dawne gdzie są restaurowane, także działa, prochy, żelaza, kule, knoty, y inne do tego należące potrzeby, opatrzone były.

O zbiegach do Smoleńska.

30. Stosuiąc się do konstytucyi 1635 y 1638 o zbiegach do Woiewodztwa Smoleńskiego, y Powiatu Starodębowskiego zeszłych: postanawiamy, aby Wielebny X. Biskup Smoleński, iako y duchowieństwo tameczne *utriusque ritus*, *ratione fori*, pomienionym konstytucyom we wszystkim podlegali, y przed Sądem Ziemskim, albo Grodzkim Smoleńskim, y Starodębowskim, o zbiegi *et in omnibus actonibus realibus*, *et civilibus* respondowali, *salva appellatione*, na Trybunał *inter causas compositi Iudicij*. Z tym iednak dokładem, że nie o dawnieysze poddane, iedno o te, ktorzyby *a prima Ianuarij*, *1635* z dobr szlacheckich zbiegli, y w dobrach Biskupstwa Smoleńskiego, y inszego duchowieństwa, znaydowali się, *respondere* będą powinni. *Executio* zaś *super convictos*, y na bannicyą wzdanych, *juxta tenorem* konstytucyi 1635 ma bydź odprawowana.

O cłach Krolewieckich.

31. Częste skargi, po wiele lat, obywatelow W. X. L. Stanom Rzeczyp: donoszone na Krolewczany są, w tym, iż oni rożne exakcye, *sub varijs titulorum nominibus*, *privatim* instytuowawszy, *cum summo gravamine* W. X. L. *exigunt:* przychylaiąc się do konstytucyi 1638, cła Labgowskie, ktore nad tranzakcyą Kommissarzow, y lata w niey naznaczone, wyciągaią, *totaliter* znosimy. *Pactis*, *per omnia*, miast Krolewieckich z W. X. L. *salvis*. A o niesłuszne ceł wybranie, gdyby się pokazało, z miastem *forum* za dworem, *ad cujusvis instantiam*, postanawiamy: *et super convictis poenam duorum millium marcarum Reipub: persolvendam decernimus*. A co się tknie *defluitationem* zboż, y towarow wszelakich, tak z portow, Krolewieckiego y Memelskiego, do Gdańska, y inszych wszystkich miast Pruskich, swymi lubo frochtowymi statkami: tedy mamy *cognoscere de iuribus*, tychże Krolewieckich miast, y na pierwszy iurydyce *finalem* uczynić *decisionem*. A co się tknie iarmarku Krolewieckiego, na S. Ian przypadaiącego, na tym wolne ma bydź *commercium cum exteris* ludziom stanu szlacheckiego, podług praw y swobod szlacheckich. A dla przeprawy wczesnego portu, za ktorym dotąd cła *currebant*, y wprawienia onego w dobry porządek, Kommissarze nasze, Wielmożnych y Urodzonych Krzysztofa Chodkiewicza Wileńskiego, ... Sapiehę Trockiego, ... Żmudzkiego, Kasztellanow; Albrychta Stanisława Radziwiła, Xiążęcia na Olyce y Nieświeżu, Kanclerza W. X. Lit: Ianusza Radziwiła, Xiążęcia na Bierżach y Dubinkach, Podkomorzego W. X. Lit. Antoniego

Tyszkiewicza, Podskarbiego Nadwornego W. X. Lit. ..... Sakowicza Podkomorzego Ośmiańskiego, Iana Slichtynka z Bukowca, Sędziego Ziemskiego Wschowskiego, Alexandra z Otoka Zaleskiego, Podsędka Sieradzkiego, naznaczamy. Ktorzy zniozszy się z tymi, z ktorymi *competit*, na Wtorek przed Swiątkami w roku da Pan Bog blisko przyszłym, do Krolewca ziachać się będą powinni. Y iako w naylepszy porządek tę przeprawioną do nawigacyi kopaninę wprawią. *Iuribus civitatum non derogando.*

Evocatio extra forum obywatelow Smoleńskich.

32. *Inhaerendo constitutioni anni* 1638 waruiemy to obywatelom Woiewodztwa Smoleńskiego, aby w żadnych sprawach swoich z dobr tamecznych ziemskich, *excepta cognitione privilegiorum*, ktora sądowi naszemu należy, *nullo alio praetextu*, za dworem naszym pociągani nie byli, *sub poena duplici evocationis;* o ktorą *forum* na Trybunale W. X. Lit. naznaczamy. Lecz *in ordinario foro* Sądu Ziemskiego y Grodzkiego ordynaryinym processem, *conventi*, z wolną appellacyą do Trybunału W. X. Lit. sprawować się maią. A miernicy włoczni na pierwszym Seymiku Gromnicznym, pomiary swe rękami swymi, y czterech Deputatow na to wysadzonych, podpisane, Podkomorzym Woiewodztwa tego oddać maią. Y bez tychże Podkomorzow dobr nikomu mierzać nie będą, *sub poena et foro suprascriptis.*

Approbacya skryptu W. Xięstwu Lit. ad archivum Regni podanego.

33. Skrypt względem dyrekcyi Koła Poselskiego W. X. Lit. z podpisami rąk Wielebnego
18 I. M. X. Biskupa Kuiawskiego, Nominata Gnieźnieńskiego, y Marszałka Poselskiego Seymu teraźnieyszego, *ad archivum* dany, *in toto* approbuiemy.

Kommissya do rozgraniczenia Woiewodztw Wielgopolskich z Sląskiem, z Margrabstwem, y Pomorstwem.

34. Konstytucyą *anni* 1638 o kommissyi do Sląska, Margrabstwa, y Pomorstwa, *in toto* reassumuiemy. Y na uspokoienie kontrowersyi, między pomienionemi Prowincyami, a Woiewodztwy Wielgopolskimi, Kommissarzow znowu naznaczamy: z Senatu, Wielmożnych y Urodzonych, Krzysztofa ze Bnina Opalińskiego Poznańskiego, Szremskiego, etc. Starostę: Hieronima Inowłocławskiego, Woiewodow. Adama Olbrachta Przyiemskiego, Gnieźnieńskiego: Adama na Wyszynie Grodzickiego Międzyrzeckiego: Abrahama na Zbąszynie Ciświckiego Srzemskiego: Wacława Osowskiego Nakielskiego, Kasztellanow. Stanisława z Przyimy Przyiemskiego, Marszałka Nadwornego Koronnego, Generała Wielgopolskiego, Konińskiego, Osieckiego, etc. Starostę: Łukasza ze Bnina Opalińskiego, Podkomorzego Poznańskiego, Franciszka na Czarnkowie Czarnkowskiego Międzyrzeckiego, Pyzdrskiego, etc. Starostę. Iana y Przecława z Leszna Leszczyńskich, Woiewodzicow Brzeskich Kuiawskich; Bogusława na Lesznie Leszczyńskiego Woiewodzica Bełskiego, Iana z Bukowa Slichtynka, Sędziego Ziemskiego Wschowskiego, Hieronima Manieckiego Poznańskiego, Piotra Koźmińskiego Kaliskiego, Podsędkow. Łukasza Orzelskiego Pisarza Ziemskiego Kaliskiego. Andrzeia ze Skrzypney Twardowskiego, Zupnika Bydgoskiego. Iana Kowalskiego, Surrogatora Wschowskiego, Zygmunta ze Skrzypney Twardowskiego, Sekretarza naszego. Andrzeia na Osowey sieni Osowskiego, Stanisława Rokosowskiego, Woyciecha Kośmidra Gruszczyńskiego, Piotra Stankara Woyskiego Grabowieckiego, Sekretarza naszego. Ktorzy konstytucyi pomienioney, *absentia aliquorum non obstante*, dosyć uczynić, y Prowincye wzwyż mianowane, względem granic y dyfferencyi, podług niey uspokoić będą powinni.

Kommissya Ziemie Wieluńskiey z Sląskiem.

35. Na gorącą instancyą Posłow Ziemie Wieluńskiey, ktorzy sobie, y wszystkim obywatelom Ziemie tey, od pomienioney Prowincyi wielkie mienią mieć szkody, na uspokoienie tych kontrowersyi Kommissarze nasze naznaczamy, Wielmożnych y Urodzonych Kaspra Denhoffa Woiewodę Sieradzkiego, Ochmistrza Krolowey I. Mci, Radomskiego, Layskiego, Bolesławskiego etc. Starostę. Stanisława Warszyckiego, Woiewodę Mazowieckiego, Marka Radoszewskiego, Kasztellana Wieluńskiego, Mikołaia Szyszkowskiego Podkomorzego, Stanisława Denhoffa Starostę, Macieia Grabskiego Chorążego Brzeskiego, Alexandra 19
Madalińskiego Sędziego Ziemskiego, Mikołaia Wierusza Bielskiego, Podsędka y Sędziego Grodzkiego, Dobrogosta Madalińskiego Woyskiego, Dobrogosta Węgierskiego Ziemskiego, Stanisława Brodnickiego Grodzkiego, Pisarzow: Chryzostoma Giżyckiego Komornika Granicznego, Wieluńskich. Stanisława Kochlewskiego, Iana Mączyńskiego, Samuela Mieleckiego, Krzysztofa, Iana, Andrzeia Tomickich, Iana Rożyckiego Pisarza Grodzkiego Sędomirskiego, Sekretarza naszego. Ktorzy to Kommissarze, *absentia aliquorum non obstante*, za uniwersałem naszym, porozumiawszy się z Kommissarzami Cesarza I. M. obwieściwszy do tego obywatelow pogranicznych, do granic tych należących, wcześnie przez uniwersały swe, te kontrowersye, granice, y dyfferencye wszystkie, między Państwy naszemi, a Prowincyą pomienioną, uspokoić powinni będą.

Kommissya Woiewodztwa Mazowieckiego z X. Pruskim.

36. Konstytucye dawne o rozgraniczeniu Xięstwa Mazowieckiego z Xięstwem Pruskim, aby były do skutku przywiedzione, *authoritate Conventus praesentis* reassumuiemy. Do ktorey kommissyi Kommissarzow naznaczamy, Wielmożnego, y Urodzonych, Szczęsnego Iłowskiego Kasztellana Wiskiego, Hieronima na Radzieiowicach

Radzieiowskiego, Starostę Łomżyńskiego, Krayczego Krolowey IeyMci. Stanisława Baranowskiego Podkomorzego Wiskiego, Iana Mocarskiego, Wiskiego, Iana Olszewskiego Łomżyńskiego, Mikołaia Łayszczewskiego Rawskiego, Sekretarza naszego, Ziemskich Sędziow. Andrzeia Swiderskiego Wiskiego, Woyciecha Łempickiego Łomżyńskiego, Podsędkow. Adama Glinkę Ianczewskiego Wiskiego, Marcina Kowalewskiego Łomżyńskiego, Adama Brochowskiego, Sekretarza naszego Sochaczewskiego, Pisarzow Ziemskich. Alexandra Meżeńskiego Miecznika Łomżyńskiego, Ktorzy to Kommissarze od Nas naznaczeni, ziachawszy się z Kommissarzami Xiążęcia I. M. Pruskiego, *pro die decima tertia Ianuarij*, w roku przyszłym, krzywd z obudwu stron przesłuchać, kopce usypać, y tę kommissyą *realiter et efficaciter* determinować, y wszystkie *actiones*, *tam civiles*, *quam criminales*, z obu stron osądzić y uspokoić maią. *Salvis pactis*, ktore między Rzecząposp. a Kurfirsztem I. M. zachodzą: *unius vel plurium absentia non obstante.*

O czynieniu sprawiedliwości w miastach W. X. Lit. z strony zbiegłych poddanych.

37. Iż stan szlachecki, w niewydawaniu zbiegłych poddanych, z miast naszych prawa Maydeburskiego, także y bud w pustoszach założonych, wielkie uciążenie ponosi: postanawiamy, aby szlachta, o zbiegi, przez Sądy Mieyskie, nie
20 prawem Mieyskim, ale statutem W. X. Lit. była sądzona: po wydaniu zbiegow, aby tumultami nie odbiiano. W czym wszystkim zakładamy winę, na każdy Sąd Mieyski, tysiąc kop stronie żałuiącey. O co *forum* do Sądu naszego Zadwornego. A gdy się to pokaże, iż zbieg szlachecki, przyiąwszy *jus Civitatis*, dawność Ziemską zasiedział; tedy go nie statutową, ale w konstytucyi opisaną taxą, okupować maią.

Kommissya Woiewodztwa Podlaskiego, z Xięstwem Pruskim.

38. Przekładali Nam, przez Posły swe, obywatele Podlascy, przy granicy Pruskiey mieszkaiący, że kommissya *vigore constitutionis anni* 1616 między Xięstwem Pruskim, a Woiewodztwem Podlaskim, do swego effektu nie przyszła: przeto chcąc ią do swey przywieść kluby, Kommissarzow naszych, Wielmożnych, y Urodzonych Stanisława Niemierę Woiewodę, Marka Wodyńskiego Kasztellana, Podlaskich: Kazimierza Sapiehę Marszałka Nadwornego W. X. L. Ierzego Ierzykowica Marszałka Wilkomirskiego, Woyciecha Niemierę Podkomorzego Drohickiego, Prokopa z Obor Leśniowolskiego, Starostę Brańskiego. Sąd Ziemski Bielski, Iana Karpia Podstolego Podlaskiego, Stanisława Rzewuskiego Podstolego Bracławskiego, Alexandra Pretfusa Dworzanina Trukczaszego naszego, Piotra Stackara Woyskiego Grabowieckiego, Sekretarza naszego, Mikołaia Skaszewskiego, Krzysztofa Zielskiego, Olbrychta Kurzenieckiego *authoritate Conventus praesentis* deputuiemy. Ktorzy to Kommissarze nasi, zniozszy się z Kommissarzami Kurfierszta I. M. Brandeburskiego, y obwieściwszy obywatele pograniczne, na mieysce w konstytucyi wzwyż mianowaney wyrażone, ziachać, y podług opisania iey, granice y kontrowersye między temi Prowincyami zachodzące, uspokoić, y do skutku przywieść powinni będą. *Salvis pactis*, ktore między Kurfiersztem I. M. a Rzecząpospolitą zachodzą.

Indygenat Urodzonego Gebharda Milnheyma.

39. Maiąc wzgląd na wygodne y odważne zasługi Urodzonego Gebharda Milnheyma, szlachcica Alsackiego, dworzanina naszego, ktore Nam wiernie z młodości swey do tego czasu oddawał: przywiley iemu, y potomkom iego na indygenat dany, utwierdzamy, y za zgodą wszech Stanow, za indygenę Korony Polskiey, y W. X. Lit. y potomki iego przyimuiemy. Z tą deklaracyą, że *juramentum fidelitatis* Nam, y Rzeczyposp. *praestare* będzie powinien.

Laudum Seymiku Srzedzkiego.

40. *Laudum* Seymiku blisko przeszłego Srzedkiego, o dyspozycyi dobr Panom Poborcom, Poznańskiego y Kaliskiego Woiewodztw, względem zatrzymanych podatkow konfiskowanych; także względem rumacyi Warty, *in toto* approbuiemy.

Laudum Woiewodztwa Sędomirskiego. 21

41. *Laudum*, ktoreby Woiewodztwo Sędomirskie, na blisko przeszłym Seymiku, przed Seymem uczyniło, względem flisow, y dalszego wybierania czopowego approbuiemy.

Kommutacya Grodu Bieckiego za Woytostwo.

42. Zabiegaiąc niebespieczeństwu, ktoreby mogło *inde oriri*, że Grod nasz Biecki za miastem, bez wszelakiey obrony, za przeszłych spustoszony Starostow zostawa, za prośbą obywatelow Powiatu tego, a z przyzwoleniem Urodzonego Iana Wielopolskiego, iako Starosty na ten czas tamecznego, on na Woytostwo w mieście będące, przenosimy. A Woytostwo na Grod y zamek nasz zostawać ma, y tam Sądy Grodzkie odprawować, y xięgi chować będą. A żeby się sposobniey odprawować mogły: *laudum* na podatek dla zmurowania izby sądowey y sklepu, ninieyszą konstytucyą approbuiemy. Toż miasto Biecz, że ruin w murach, dla szczupłości dochodow, oprawiać nie może, na ktorego minucyi, iako pogranicznego miasta siła *integritati Reipubl.* należy, pułgrosza od złotego *ab invectis et evectis* Powiatu Bieckiego, do dwuch lat pozwalamy: ktore to pułgrosza za wiadomością Starosty tamecznego, wybierać maią, y tak nim disponować, aby się ni na co inszego nieobracało iedno na poprawę murow.

O żołnierzu.

43. Iż Koronne roty nad prawo y konstytucye, ważą się przechodzić granice Koronne z W. X. Lit. Powiaty pograniczne W. X. Litewskiego Możer y Rzeczyc, stanowiskami, exakcyami stacyi poddanych aggrawuią: przeto reassumuiąc konstytucyą *anni 1628 et annorum 1593*, *1601*, *1609*, *1620*, *1626*, *sub titulo*, *de disciplina militari*, *vigore huius Conventus*, postanawiamy: aby na potym żadne chorągwie zaciągow Koronnych do granic W. X. Lit. mianowanych Powiatow, na zasiążenie stacyi, y uczynienia stanowisk zachodzić nie ważyli się: *sub pœnis ijsdem constitutionibus expressis.*

Approbacya granic między Woiewodztwem Kiiowskim, a Powiatem Możerskim.

44. Aby żadna wątpliwość między obywatelami Woiewodztwa Kiiowskiego, a Powiatu Możerskiego, z strony granic nie zostawała, reassumuiąc konstytucyą *anni 1631*, ktora *ex decreto* Seymu 1625, w tey sprawie stanęła żadnych temu prawu przeciwnych interpretacyi nie przypuszczaiąc, *in toto* approbuiemy wiecznemi czasy.

22 **Assekuracya zasług Urodzonego niegdy Mikołaia Moczarskiego.**

45. Iż do tego czasu z pewnych przyczyn zasługi niegdy Urodzonego Mikołaia Moczarskiego Pułkownika naszego, nie są oddane: tedy *authoritate Conventus præsentis*, one podług porachowania skarbowego sukcessorom iego z skarbu naszego, za assygnacyą Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, zapłacić nieodwłocznie naznaczamy.

Rewizya mostow u wsi Owczar.

46. Do rewidowania mostow y grobel na gościńcu Krakowskim z Lublina u wsi Owczar, Urodzonego Woyciecha Maxymiliana Żukowskiego, Podsędka Sendomirskiego dziedziczney, naznaczamy Rewizorow naszych, Urodzonych, Abrahama Gołuchowskiego Stężyckiego Starostę, Iana Gnoińskiego Sędziego Ziemskiego, Woyciecha Romana Woyskiego Sędomierskiego, Stanisława Szczuckiego Sekretarza naszego, Marcina Dembickiego, y Iakuba Brzeskiego. Ktorzy to Rewizorowie o czasie zniozszy się, y na mieysce tamto ziechawszy, naprawę mostow y grobel oszacowawszy, myto naznaczyć, y Nam do approbacyi odesłać maią, *absentia duorum*, *triumve*, *non obstante.*

Miasto Krakow.

47. Miastu temu naszemu stołecznemu, exakcyą pułgroszą, ktore na szczęśliwey Koronacyi naszey, na zbudowanie ratusza, pozwolone było; znowu do dwuch lat, na restauracyą y poprawę murow, *authoritate Conventus præsentis* proroguiemy.

Laudum Xięstwa Zatorskiego y Oświęcimskiego.

48. *Laudum* Xięstwa Zatorskiego, y Oświęcimskiego, o zboycach konstytucyami dawnymi ratifikowane, *in toto* reassumuiąc, *iterum authoritate Conventus præsentis* approbuiemy.

Zniesienie infamiy z Zieniewicza.

49. Maiąc wzgląd na odważne y krwawe zasługi Urodzonego Ierzego Zieniewicza, ktore Nam, y Rzeczyposp. w wielu okazyach oświadczył, infamią na nim otrzymaną, za przeiednaniem strony, kassuiemy, y annihiluiemy czasy wiecznemi.

Laudum Powiatu Ośmiańskiego.

50. Na budowanie domu sądowego, y sklepow na chowanie xiąg Ziemskich y Grodzkich, podług konstytucyi *anni 1638* y uchwały dwu Seymikow tamecznych, iż pieniędzy namowionych niektorzy nie wydali: postanawiamy, aby z dobr naszych, y duchownych, także świeckich, *nemine excepto*, ci ktorzy takowe pieniądze przy sobie zatrzymali, od Seymiku przyszłego Relacyinego, za niedziel ośm, do obranego Poborce tamecznego, *sub pœnis* o niewydanie poboru łanowego *assignatis*, spełna z każdey włoki po ośmnastu złotych Litewskich oddali.

Plac na zbudowanie sklepu, na chowanie xiąg Ziemskich y Grodzkich Wilkomirskich. 23

51. Za prośbą obywatelow Powiatu Wilkomirskiego, Urodzony Antoni Tyszkiewicz Podskarbi nasz Nadwodrny, Starosta na ten czas Wilkomirski, plac na zmurowanie sklepu, ktory oni swym kosztem zmurować maią, dla chowania xiąg we dworze naszym Wilkomirskim, wymierzyć ma. Czego My ninieyszą konstytucyą pozwalamy y approbuiemy.

Approbatio zamiany Głuchowa, za Grodzisko, Rokutowo y insze.

52. Za instancyą Posłow Woiewodztw Wielgopolskich, a pozwoleniem wszech Stanow, zamianę dobr wsi Głuchowa, w Woiewodztwie Krakowskim, a Powiecie Proszowskim, leżącey, przez Wielmożnego niegdy Iana Zborowskiego, na on czas Starostę Odalanowskiego, z Wielebnym Proboszczem Miechowskim y konwentem iego, za dobra Rokutow, Grodzisko, Iankowo, y Sierzchowo, w roku 1566 uczynioną, *authoritate Conventus præsentis in toto* approbuiemy, y nienaruszoną mieć chcemy.

Inkorporacya domu sądowego z placem na Upicie w Poniewieżu do Starostwa Upickiego.

53. Podług konstytucyi roku 1601 wymierzony iest plac w mieście naszym sądowym Poniewieżu, w Powiecie Upickim leżącym, przez Wielmożnego Iarosza Wołowicza, Generalnego Xięstwa Żmudzkiego Starostę naszego, na ktorym zbudowany iest dom dla sądow y Seymikow, sklep do schowania xiąg Ziemskich y Grodzkich y wieżą dla więźniow, kosztem obywatelow Powiatu Upickiego, a staraniem pomienionego Starosty; ktory budynek że teraz *per incuriam* pewney prowizyi nie maiąc, opadać poczyna: przetoż za prożbą

obywatelow Powiatu Upickiego, ten plac w Poniewieżu, do Starostwa Upickiego inkorporuiemy. A *laudum* ktore sobie obywatele tego Powiatu na poprawę budynku tego uchwalą, *authoritate hujus Conventus* approbuiemy, ktoremu wszyscy obywatele tameczni podlegać powinni będą, *sub pœnis* o nie wydawaniu podatkow, w prawie pospolitym opisanymi.

Skład winny w Felsztynie.

54. Na prośbę Posłow Ziemie Przemyślskiey, skład winny w Felsztynie, mieście Urodzonego Mikołaia z Zurowa Daniłowicza dziedzicznym, postanawiamy.

Approbatio laudi Woiewodztwa Sieradzkiego.

55. *Laudum* Woiewodztwa Sieradzkiego, względem wybierania czopowego *tantum*, na Seymiku blisko przyszłym Szadkowskim postanowione, *authoritate Conventus præsentis* approbuiemy.

24 **Approbatio klasztorow Oycow Bernardynow, Piotrkowskich y Widawskich.**

56. Dla tym większego chwały Bożey pomnożenia, place wszystkie gdzie kościoły y klasztory Oycow Bernardynow Piotrkowskich, y Widawskich pobudowane są, od wszelakich naszych y Rzeczyp. podatkow y powinności uwalniamy, *immuninitatique ecclesiasticæ adscribimus*, czasy wiecznemi.

Approbacya poboru Woiewodztwa Łęczyckiego, Pannom Zakonnym Łęczyckim, uchwalonego.

57. Uchwałę poboru Woiewodztwa Łęczyckiego, na Panny Zakonne Łęczyckie, *specialiter* od Woiewodztwa złożonego, approbuiemy. Tak iednak, że go w podatki *pro Repub.* uchwalone potrącać niemaią, ani do koequacyi należeć będzie.

Donacya dworu na Sądy Ziemskie Żmudzkie.

58. Donacyą dworu, przez Wielmożnego Starostę naszego Żmudzkiego, ponieważ iuż *de iure suo cessit*, na odprawowanie Sądow w mieście Rośieniach uczynioną, *in toto* approbuiemy.

Klasztor Panieński w Płocku.

59. Iż klasztor Płocki Panien Zakonnych u S. Maryi Magdaleny, Zakonu Premonstrateńskiego, dobr Ciepielowa, w Powiecie Rożańskim leżących, a od klasztora pomienionego bardzo odległych, takiego iakiby mogł bydź pożytku mieć nie może. Pozwalamy, dobra te osobie stanu rycerskiego przedawszy, insze *æquivalentia* dobra klasztorowi temu przyległeysze *in perpetuum* kupić, abo kommutacyą uczynić. A żeby *æquivalentia* przedanym kupione, abo kommutowane były: Sądu Ziemskiego, ktorego iurysdykcyi dobra kupione, abo kommutowane będą, (y przed ktorego sądem rezygnacya, donacya, abo kommutacya bydź ma) *conscientiam obligamus, ut attendant, ne lex publica circumveniatur, salvis oneribus Reipub.* Także grunty, y plac, do tego klasztoru w mieście Płocku należące, *ab omnibus oneribus civilibus, salvis oneribus Reipublicæ*, uwalniamy, *et immunitatibus ecclesiasticis adscribimus.*

O Rokach Ziemskich Woiewodztwa Kiiowskiego.

60. Iż Roki Ziemskie, y Roczki Grodzkie, oraz częstokroć przypadaiąc, czynią wielką konfuzyą w sprawach obywatelow Kiiowskich; tedy za prozbą Posłow Woiewodztwa tego postanawiamy: aby gdy Roki Ziemskie przypadaią, Roczki Grodzkie do drugiey kadencyi odwołane były. A iż za spustoszeniem miasta Kiiowa, przez woynę Kozacką, y leże woysk naszych, pod czas tey woyny, bardzo spustoszone, tak że obywatele Woiewodztwa tego na Roki 25
przyieżdżaiący gospod mieć nie mogą, przeto przykładem inszych miast głownych, miasto to z przedmieściami na potomne czasy od stanowisk wszelakich y stacyi żołnierskich, y Kozackich uwalniamy.

Kommissya rozgraniczenia Kiiowskiego, y Czerniechowskiego Woiewodztw.

61. Konstytucyą *anni* 1635 naznaczona iest kommissya między Woiewodztwem Kiiowskim, a Czerniechowskim: ktora iż skutku swego nie wzięła, tedy onę według deklaracyi tey konstytucyi reassumuiemy, y aby iuż *finaliter* exequowana była, *parem numerum* Kommissarzow, dzień, y termin ziazdu na mieyscu w konstytucyi przeszłey wyrażonym, *pro die 7* miesiąca Grudnia, roku teraznieyszego naznaczamy, y Kommissarzow mianuiemy, Wielmożnych, y Urodzonych Ianusza z Lohoyska Tyszkiewica Kiiowskiego, Żytomierskiego, Sniatyńskiego Starostę: Mikołaia z Potoka Potockiego, Bracławskiego, Hetmana Polnego Koronnego, Generała Podolskiego, Kamienieckiego, Latyczowskiego, Cerkaskiego, Niżyńskiego Starostę: Marcina na Uszatynie Kalinowskiego, Czerniechowskiego, Bracławskiego, Lityńskiego, Lubeckiego, Loiowskiego Starostę, Woiewodow. Alexandra Piaseczyńskiego, Kiiowskiego, Garwolskiego, Ulanowskiego Starostę: Adama z Brusiłowa Kisiela, Czerniechowskiego, Starostę Nossowskiego, Kasztellanow: Mikołaia Ieremiego Korybuta Xiążęcia Wiśniewieckiego, Ierzego na Czerniechowie Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego, Theodora Ielca Kiiowskiego, Mikołaia na Kisielgrodzie Kisiela, Nowogrodzkiego, Siewierskiego, Chorążych: Stanisława Piaczyńskiego Sędziego Ziemskiego Czerniechowskiego, Hlebowicza na Boburyniu Kiiowskiego, Iana Piaczyńskiego Nowogrodzkiego, Podczaszych. Łukasza Witowskiego Kiiowskiego, Iakuba Woynę Orayskiego, Czerniechowskiego, Podsędkow. Maxymiliana Brzozowskiego Kiiowskiego, Alexandra z Brusiłowa Kisiela Czerniechowskiego, Podstolich. Stanisława z Łowiska Tyszkiewica Kiiowskiego, Philona na Nowosiełkach Bohuszewica Czerniechowskiego, Cześnikow. Theodora Szuszczańskiego Proskurę Kiiowskiego, Kaspra Rostopczę Nowogrodzkiego, Ziemskich Pisarzow. Ktorzy to

Kommissarze, *absentia nonnullorum non obstante*, na pomienioną kommissyą ziechać, y onę kontynuować maią, pod obowiązkiem Urzędow swych; a dukty Woiewodztw *sub nexu juramenti* decydować, y kopce posypać.

Okazowanie Woiewodztw Kuiawskich, y Woiewodztwa Ruskiego.

62. W okazowaniu Brzeskiego Kuiawskiego, Inowłocławskiego, y Ruskiego, Woiewodztw; podług *laudum* Seymiku Srzedzkiego, o okazowaniu uchwalonego, obywatele Woiewodztw tych
26 zachować się będą powinni.

Zamiana pola Wolczatycz y Suchrowa Urodzonego Iana Chodorowskiego.

63. Kommutacyą gruntow, to iest pola pustego, Wolczatycz, y Suchrowa, respektem stawu Othyniowskiego, na zalewku stawu Chodorowskiego usypanego, do dobr Rzeczyposp: przyłączonego, w Ziemi Lwowskiey, a Powiecie Zydaczowskim leżących, przez Kommissarze nasze *legitime* uczynioną, y dekretem Seymu teraznieyszego ztwierdzoną, za zgodą wszech Stanow, *authoritate Conventus præsentis* approbuiemy.

Libertacya gruntow Oycow Franciszkanow Sanockich.

64. Grunty, y place w mieście naszym Sanoku, Oycom Franciszkanom tamecznym należące, wiecznymi czasy *immunitatibus ecclesiæ adscribimus:* y od wszystkich ciężarow, tak Rzeczyposp: iako y mieyskich, *authoritate Conventus præsentis* uwalniamy.

Naznaczenie summy corce niegdy Urodzonego Hieronyma Wrzeszcza.

65. Maiąc wzglad na odważne zasługi niegdy Urodzonego Hieronyma Wrzeszcza, Rotmistrza naszego, ktore Nam y Rzeczyposp: prawie od młodości swey, żadney expedycyi nie omieszkiwaiąc, pilnie, y wiernie oddawał; co y w Wołoskiey potrzebie na Cecorze, przy Hetmaniech naszych, w pierwszych pułkach polegszy, oświadczył: za przyczyną PP. Rad naszych, y Koła Poselskiego, pozwalamy, aby summa czterech tysięcy złotych, na posag corce onego pozostałey, dana y zapłacona była z retent pewnych, ktoreby się naypewnieysze pokazały, y nalazły.

Libertacya Kamienice, na chowanie ksiąg Ziemskich Przemyślskich.

66. Kamienicę u Oycow Franciszkanow, od obywatelow Ziemie Przemyślskiey kupioną, *ab oneribus quibusvis Reipubl:* y *civilibus*, uwalniamy: y kupno to wiecznymi czasy, powagą Seymu tego utwierdzamy.

Reassumptio konstytucyi, o sluzach na rzece Bugu, y cłach.

67. Przeciwko konstytucyom, o młyny, iazy, y tamy, na rzece Bugu, postanowionym, zagęściło się rożnych nad te, ktore są konstytucyami dotąd excypowane, śluz, tam, y młynow, w Koronie, y w W. X. Lit:, przez co spław szkut rzeką Bugiem iest zatrudniony: przeto *poenam* trzy tysiące grzywien, *contra transgressores legis*, podwyższamy, *ad cujusvis instantiam*, 27
in quovis Iudicio Castrensi, sine appellatione, vel Tribunalitio inter causas officij, repetendam. Taż *poena*, y *forum* na tych, ktorzyby ważyli się, na dol, y na gorę idące szkuty, cłami nowemi, y niezwyczaynemi onerować, y one hamować, ściągać się ma.

Gleyt Urodz: Cerekwickiemu.

68. Za instancyą Posłow Ziemskich Woiewodztwa Podolskiego, Woyciechowi Cerekwickiemu, gleyty na infamie iego wszystkie gdziekolwiek otrzymane, do blisko przyszłego sześćniedzielnego Seymu, *authoritate Comitiali* pozwalamy, y one Kancellaryi naszey wydać roskazaliśmy.

Roki Ziemskie Latyczowskie.

69. Na instancyą Posłow Ziemskich Woiewodztwa Podolskiego, iż sprawiedliwości świętey, przez odległości, y niebespieczne dla opryszkow przeiazdy, Powiat Latyczowski nie odnosi: tedy *authoritate hujus Conventus*, Roki Ziemskie w Latyczowie postanawiamy. Ktore po każdey kadencyi Rokow Ziemskich Kamienieckich, po wyszciu trzech niedziel, w pierwszy Czwartek przypadaiący, w Latyczowie, podług dislimitacyi tegoż Woiewodztwa z Latyczowem, przez rzekę nazwaną Uszycę, uczynioney, przez tenże Sąd Ziemski Kamieniecki Podolski, sądzić, y odprawować się maią. A Querele, tak Kamienieckie, iako y Latyczowskie, nie będą sądzone, dla dystrakcyi ludzkiey; aż we dwie niedzieli, po skończeniu Rokow oboyga, *sub nullitate* dekretow Querelowych, ktoreby *durantibus Iudicijs Terrestribus* były ferowane, *et sub poena graviminis, inter causas officij a quovis repetenda.* A dla sądzenia, dom w mieście, y dla chowania ksiąg, sklep w zamku, Wielmożny Woiewoda Bracławski, Hetman Polny Koronny, Starosta nasz tameczny, wolne naznaczyć będzie powinien.

Przepisanie ksiąg Podkomorskich, y Ziemskich Lubelskich.

70. Za prozbą Posłow Woiewodztwa Lubelskiego, na przepisanie ksiąg Ziemskich, y Podkomorskich, *authoritate* Seymu tego pozwalamy: czego Sąd Ziemski z Deputatami, ktorych sobie Woiewodztwo na przyszłym Seymiku obierze, y koszt *de suo*, a nie z publicznych podatkow namowi, doglądać będą, a przepisawszy, y zkorrygowawszy, stare, y nowe księgi, Sąd Ziemski chować będzie: tak iednak, że nowe przepisane, *pro authenticis habebuntur.*

Libertacya domu w Połocku.

71. Za zasługi Urodzonego Iana Podbipięty,

Pisarza Ziemskiego Połockiego, w wielu rożnych
28 okazyach Nam y Rzeczyposp: oświadczone; za zgodą wszech Stanow teraznieyszego Seymu, na plac iego w mieście Połockim w rynku na ktorym dom zbudował, libertacyą daiemy, y od iurysdykcyi, y prawa Mieyskiego, y wszelakich ciężarow mieyskich, on uwalniaiąc, pod przysąd Ziemski Połocki poddaiemy.

Laudum Woiewodztwa Bełskiego.

72. *Laudum* Woiewodztwa Bełskiego, względem wybierania czopowego *tantum*, *in toto* approbuiemy, *authoritate Conventus praesentis*.

Sklep na księgi Ziemskie Bełskie.

73. Iż dla lepszego bespieczeństwa od ognia, księgi Ziemskie Bełskie przeniesione są z zamku do sklepu ratusznego mieyskiego, ktory sobie kosztem swym obywatele Woiewodztwa tego zmurowali: tedy to mieysce *constitutione praesenti* approbuiemy.

Inkorporacya ulic zamkowych do iurysdykcyi Mieyskiey, w mieście Nowogrodku.

74. Maiąc respekt na nicktore defekty miasta naszego Nowogrodka, za odeszciem z iurysdykcyi tameczney mieyskiey pod rożne reguły, z konsensem naszym, niemało placow, y domow mieyskich: przeto ulice pewne, mianowicie Kowalską, Dubotowską, Wileńską, Bełczycką, aby zwykłymi dochodami do ratusza, według przywileiow, tak swiętey pamięci Pana Oyca naszego, y naszych, temu miastu nadanych, iako y według dekretu *anni* 1639 między Wielmożnym Woiewodą Nowogrodzkim, a tymże miastem ferowanego wiecznymi czasy należały, mieć chcemy: y pomienione przywileie, y dekret, *authoritate praesentis Conventus* approbuiąc, ulice te miastu inkorporuiemy. *Salvis proventibus, oneribusque Reipubl: et mensae nostrae Regiae, non derogando quoque privilegijs privatorum, ac incolarum* tychże ulic, *cujuscunque conditionis*.

Plac na dom sądowy w Witepsku.

75. Plac do zbudowania domu sądowego w zamku Witepskim, Woiewodztwu temu wiecznemi czasy dawamy, y *authoritate Conventus praesentis*, żeby go Wielmożny Woiewoda Witepski w zamku wymierzyć był powinien, assygnuiemy. Na ktory budynek, podatek takowy, iaki na Seymiku Relacyinym namowiony będzie, do obranego Poborce *sub poenis* o niewydaniu poboru *sancitis*, tak z dobr świeckich, iako duchownych, y naszych w tym Woiewodztwie leżących, wydać powinni będą.

Konfirmacya przywileiu Urodz: Krzysztofowi Mikołaiowi Chałeckiemu, Miecznemu W. X. L. y małżonce iego.

76. Przywiley świętey pamięci Krola Zygmunta Pana Oyca naszego, Wielmożnemu niegdy
29 Demetrowi Chałeckiemu Podskarbiemu W. X. Lit. y małżonce iego, na kupno wieczyste w mieście naszym Grodzińskim dworu, y placu na Podolu, z niektoremi domkami nad rzeką Niemnem dany, y przez Nas konfirmowany, sukcessorom, y *futuris bonorum possessoribus*, według przywileiu na Seymie teraźnieyszym od Nas possessorowi teraźnieyszemu danego, *authoritate Conventus praesentis in toto* konfirmuiemy, y approbuiemy.

Konfirmacya fundacyi Głembockiey Oycom Karmelitanom Bossym.

77. Fundacyą Głembocką Oycom Karmelitanom Bossym, przez Wielmożnego Iozefa Korsaka Woiewodę, y Starostę Mścisławskiego uczynioną, *authoritate Conventus praesentis in toto* approbuiemy.

Mieysce sądzenia Rokom Ziemskim Warszaws.

78. Iż Roki Ziemskie Warszawskie, *propter angustiam loci*, w Kancellaryi wcześnie odprawować się nie mogą: przeto powagą Seymu tego, sądzeniu Rokom Ziemskim Warszawskim na zamku tutecznym, w izbie Poselskiey, mieysce naznaczamy wiecznemi czasy.

Dom sądowy w Smoleńsku.

79. Iż obywatele Woiewodztwa Smoleńskiego, według frequencyi swey domu sądowego nie maią: tedy za prożbą ich, mieysce to, na ktorym Oycowie Dominikani przed zbudowaniem klasztoru swego do czasu mięszkali; na zbudowanie domu na odprawowanie spraw Ziemskich, y na zbudowanie sklepu dla chowania ksiąg, naznaczamy. Na co oni sami podatek pewny, według zdania swego na Seymiku Relacyinym namowić maią. A Seymik Relacyiny dla odległości na dzień ośmy Nowembra składamy.

Kancellarya Czerska.

80. Na zbudowanie Kancellaryi Czerskiey, Starosta nasz tameczny, plac pewny, przystoyny w zamku Czerskim upatrzyć y wymierzyć ma. Na ktory budynek, iako y na przepisanie ksiąg, tak Ziemskich, iako y Grodzkich, obywatele Ziemie Czerskiey, sumpt na Seymiku, Seym przyszły dwuniedzielny uprzedzaiącym, *non praejudicndo contributionibus publicis*, obmyślić, y Kommissarze do przepisania ksiąg obrać maią. Czego im *authoritate Conventus praesentis* pozwalamy.

Approbacya kommutacyi gruntow, wsi Gutkowa, y Łopacina.

81. Kommutacyą gruntow wsi Gutkowa, y Iagwizdow do Łopacina należących, przez Kommissarze z Seymu 1631 naznaczone, *legaliter* 30
odprawioną, y do akt Ziemskich Warszawskich podaną, *authoritate hujus Conventus*, *in toto* approbuiemy.

Approbacya laudi Ziemie Łomżyńskiey, y donacya placow pustych na ratusz Łomżyński.

82. *Laudum* Ziemie Łomżyńskiey względem podatkow na zbudowanie Kancellaryi, ręką Urodzonego Starosty naszego Łomżyńskiego podpisane, approbuiemy ktore iednak podatki *singulariter* złożone bydź maią, y do kontrybucyi publicznych, a koekwacyi należeć nie będą. Place też proste w mieście Łomży do ktorych się potomkowie albo dziedzicy zdawna nie odzywaią, miastu Łomży, y dyspozycyi Urzędu Mieyskiego tamecznego, wiecznemi czasy dawamy. Ktore przedawszy, pieniądze na zbudowanie ratusza obrocić powinni będą. Z czego się rachować Staroście naszemu Łomżyńskiemu powinni będą.

Przeniesienie Seymiku z Ziemie Nurskiey.

83. Iż dla złych przepraw na Bugu, y Liwcu, y odległości obywatelow Powiatow, Kamienieckiego, y Ostrowskiego, Seymiki Ziemie Nurskiey, w Nurze *commode* odprawiać się nie mogą: one do Ostrowa miasta naszego, w pośrodku tey Ziemie leżącego, do lat sześciu: przenosimy. Y tam od tego czasu, do lat sześciu pomienionych, Posła naszego z instrukcyą do Ostrowy posyłać będziemy. Tamże y wszystkie Elekcye Urzędnikow Ziemskich w kościele farskim do lat pomienionych odprawowane bydź maią.

Roki Ziemskie Liwskie.

84. Roki Grodzkie, y Querele Ziemie Liwskiey, podczas sądzenia Rokow Ziemskich sądzone bydź nie maią, *sub nullitate actus*. A Roki te Ziemskie Liwskie że dłużey dwoch niedziel sądzić się nie będą mogły, postanawiamy *authoritate Conventus praesentis*.

Rewizya ksiąg Wyszogrodzkich.

85. Na rewizyą y przepisanie ksiąg Ziemskich y Grodzkich, Wyszogrodzkich, Urodzonych, Iakuba Kobelnickiego Podkomorzego, Michała z Karnkowa Starostę, Tomasza Lasockiego Stolnika, Adryana Nieborskiego Skarbnika, Wyszogrodzkich, przy Sądzie Ziemskim Wyszogrodzkim, naznaczamy, ktorzy na czas, ktory sobie na sądach pierwszych Ziemskich naznaczą, ziachawszy się, księgi te rewidować, y do przepisowania podawać będą. A obywatele tameczni tak *salarium* Rewizorom, iako y sumpt do przepisania ksiąg, y naprawę sklepu, *ex laudo communi ejusdem Terrae*, ktoreby *absque dispendio* prowentow, y kontrybucyi publicznych było, że obmyślić będą powinni, postanawiamy.

Reassumptio konstytucyi o zamku Pokrzywnie.

31 86. Reassumuiąc konstytucye, tak *anni* 1601 iako y *anni* 1616 y one *ad effectum* przywodząc, Rewizory do taxy budynkow zamku Pokrzywna naznaczamy.

Sądy, y księgi Grodzkie Ziemie Dobrzyńskiey.

87. Przez spustoszenie zamku Bobrownickiego, iż niemasz sposobnego, y bespiecznego mieysca do chowania ksiąg Grodzkich, y odprawowania Sądow Ziemie Dobrzyńskiey, uchwałę ktorą względem naprawy zamku pomienionego *tantum*, obywatele Ziemie Dobrzyńskiey na Seymiku przeszłym Lipińskim namowili, *authoritate Conventus praesentis*, *in toto* approbuiemy. Pieniądze iednak ktore na to wydadzą, nie maią bydź w podatki Rzpltey komputowane, ani do koequacyi należeć bedą.

Przepisanie ksiąg Ziemskich Mielnickich.

88. Na przepisowanie ksiąg Ziemskich Mielnickich, y rewizyą onych, Deputatow naznaczyć, y sumpt *sine praejudicio* kontrybucyi publicznych na Seymiku blisko przyszłym Seymowym obmyślić, obywatelom Ziemie Mielnickiey, *authoritate Conventus praesentis* pozwalamy.

Grody wieczne w Woiewodztwie Podlaskim.

89. Na instancyą Posłow Ziemskich Woiewodztwa Podlaskiego, Grody wszystkie Woiewodztwa tego wieczne deklaruiemy: y *acta* onychże *perpetuum robur*, iako y inne wieczne Grody mieć będą, *auctoritate Conventus praesentis* postanawiamy.

Miasto Skierniewice.

90. Za prożbą Posłow Ziemskich Woiewodztwa Rawskiego, iarmarki wszelakiemi towarami, także końmi, y dobytkami cztery razy do roku ieden na Ś. Philip, drugi na Ś. Elżbietę, trzeci na Srzodopoście, czwarty na Ś. Iakub, w mieście Skierniewicach, *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy,

Miasteczko Wiskitki.

91. Iarmarki wszelkiemi towarami końmi, y dobytkami trzy do roku w miasteczku Wiskitkach naznaczamy. Pierwszy na Ś. Stanisław w Maiu, drugi na Ś. Maryą Magdalenę, trzeci na Ś. Mikołay.

Approbatio domu sądowego w Pińsku.

92. Przywodząc do skutku konstytucye *a.* 1609, ponieważ Wielmożny Albrycht Stanisław Radziwił Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, Kanclerz W. X. Lit. Starosta Piński, na zbudowanie domu sądowego upatrzywszy plac przy wale zamku Pińskiego, wymierzył, y naznaczył: przeto *authoritate* Seymu teraźnieyszego obywatelom Powiatu Pińskiego na tym placu dom sądowy zbudować, y sklep na chowanie ksiąg, zmurować 32
pozwalamy: y ten dom od wszystkich powinności libertuiemy.

Approbatio kommutacyi gruntow Urodzonego Kamieńskiego, Podczaszego Mścisławskiego, z gruntami cerkiewnemi.

93. Kommutacyą gruntow wieczystych Urodzonego Iana Kamieńskiego Podczaszego Mścisławskiego, z gruntami do cerkwie Nayśw. Panny Pokrowa we wsi Dobrym, w Woiewodztwie Mścisławskim leżącey, zdawna należnymi, według listow Kommissarskich, y konfirmacyi naszey, za zgodą wszech Stanow wiecznemi czasy approbuiemy.

O poddanych zbiegłych, Ziem Pruskich.

94. Dzierżawcy dobr naszych w Woiewodztwach Pruskich, aby nie *directe* na Trybunał, ale do Ziemstwa albo Grodu, o poddane zbiegłe byli pozywani, za zgodą wszech Stanow postanawiamy, *non obstante constitutione anni* 1609.

Okazowanie Powiatow Woiewodztwa Pomorskiego.

95. Okazowanie obywatelow Woiewodztwa Pomorskiego, aby na czas prawem pospolitym opisany, z osobna w każdym Powiecie, przy mieście głownym każdego Powiatu, odprawowanie bywało, powagą Seymu tego postanawiamy.

Rewizya ksiąg Woiewodztwa Bracławskiego.

96. Rewizorow do przepisowania ksiąg Ziemskich Grodzkich, y Podkomorskich, obywatelow Woiewodztwa tego, na blisko przyszłym Seymiku przed Seymem dwuniedzielnym obrać, y sumpt na to tamże (*sine tamen laesione*, podatkow publicznych, y koequacyi) obmyślić, *authoritate Conventus praesentis*, pozwalamy.

Mieysce Horodniczemu w Woiewodztwie Mińskim.

97. Horodniczemu w Woiewodztwie Mińskim mieysce po Pisarzu Ziemskim, *authoritate Conventus praesentis*, naznaczamy.

Plac w zamku Rzeczyckim na dom sądowy.

98. Plac przystoyny na dom sądowy w zamku Rzeczyckim Starosta tameczny, aby naznaczył, y wymierzył, za zgodą wszech Stanow postanawiamy.

Porownanie exekucyi Woiewodztwa Czerniechowskiego z Woiewodztwem Smoleńskim.

99. Konstytucyą *anni* 1638 w sposobie dochodzenia zbiegow, y odprawie *rei judicatae*, na
33 dobrach lennych, Woiewodztwu Smoleńskiemu służącą, Woiewodztwo Czerniechowskie *totaliter* przyimuie: ktora przy zwykłym processie według statutu Wołyńskiego, Woiewodztwu temu Czerniechowskiemu także należeć będzie.

Plac na księgi Starodubowskie.

100. Plac dla zmurowania sklepu na chowanie ksiąg Ziemskich y Grodzkich Starodubowskich, Starosta nasz tameczny obywatelom Powiatu Starodubowskiego aby wymierzył, postanawiamy.

Libertacya domu Erharda Kleinpolda w Warszawie.

101. Maiąc wzgąd y baczenie na Sławnego Erharda Kleinpolda Rycę Warszawskiego, więc y na prace iego podięte około budowania pod Warszawą przez Wisłę mostu, na szczęśliwą naszę Elekcyą, w nadgrodę onych, przywiley *libertationis*, od przyimowania gościa na dom y ogrod z gruntu kosztem niemałym zbudowany, na przedmieściu Warszawskim leżący, od Nas na szczęśliwey naszey Koronacyi w Krakowie dany, powagą Seymu teraźnieyszego approbuiemy.

Miasta y miasteczka Woiewodztwa Inowłocławskiego.

102. Czopowe z miast y miasteczek Woiewodztwa Inowłocławskiego, aby Urzędy Mieyskie w Bydgoszczy, do Poborce Woiewodztwa tego, ile podatku tego przy sobie zatrzymały, *sine tamen poenis quibusvis:* iż *non temere* podatku tego nie wydawały: *pro die prima Decembris* oddały, *authoritate praesentis Conventus*, postanawiamy.

Miasto Pińsk.

103. Prawa, przywileie wszystkie, y dekreta, od Krolow Ich Mciow Polskich, Przodkow naszych, y od Nas samych, miastu naszemu Pińskowi *legitime* nadane, y konferowane, we wszystkich artykułach, punktach, klauzulach, y paragrafach: także przywileie, y place w tymże mieście, Bohotawlińskiemu Bractwu nadane, y służące, *authoritate Conventus praesentis* utwierdzamy.

Wolność domu Czaplińskiego w Ostrowey.

104. Dom w Ostrowey miasteczku naszym, nazwany Czapliński, y z włoką nabytą, za zgodą wszech Stanow, a za prośbą Posłow Ziemskich, maiąc wzgląd na zasługi Urodzonego Macieia Skłodowskiego, na ten czas tego domu, y włoki possessora, od wszelkiey iurisdykcyi dworskiey, iako y mieyskiey, y podatkow, wiecznemi czasy uwalniamy: *salvis oneribus Reipublicae.*

Przywrocenie do czci Urodzonych, Szczęsnego Kryskiego, Iana Geżewskiego, Stefana Sielickiego, Bogdana Podbipiętę, Piotra Bielskiego, Piotra Byszyńskiego.

105. Za gorącą instancyą Posłow Ziemskich, y poiednaniem stron ukrzywdzonych, z Urodzonych, Szczęsnego Kryskiego, Jana Geżewskiego, Stefana Sielickiego, Bogdana Podbipiętę, Piotra Bielskiego, Piotra Byszyńskiego, infamie na nich otrzymane, znosimy y kassuiemy: y onych za zgodą wszech Stanow *authoritate hujus Conventus* do pierwszey czci przywracamy.

Approbatio laud Powiatu Orszańskiego.

106. Lauda Powiatu Orszańskiego, po złotych pułtrzecia, dla obrony od Moskwy *sub Interregnum*, z dobr Ziemskich, y naszych Krolewskich, wydać pozwolone, a przez Urodzonego Krzysztofa Ładzińskiego wybierane, według punktow na Konwokacyi głowney Warszawskiey *Confoederationis anni* 1632, y konstytucyi *Coronationis nostrae, anni* 1633, *authoritate hujus Conventus, in toto* reassumuiemy. Dekreta Trybunalskie W. X. Lit. o te *lauda* ferowane, utwierdzamy, do exekucyi one przywodzić pozwalamy. A konstytucyą *anni* 1635, y dekreta nasze zadworne, przeciwko dekretom Trybunalskim W. X. Lit. ferowane, znosimy y kassuiemy.

Deputaci do odbierania quarty.

Z Panow Rad. Z Małey Polski: Urodzony Kasztellan Zarnowski. Z Wielkicy-Polski: Urodzony Kasztellan Brzeski Kuiawski.

Z Koła Poselskiego. Z Małey Polski: Urodz: Daniel Iżycki, Sędzia Lubelski. Z Wielkicy Polski: Urodzony..... Łopacki, Podkomorzy Zakroczymski.

Panowie Senatorowie, na rezydencyą przy boku I. K. M. naznaczeni.

Na pierwsze pułroka, X. Biskup Kuiawski, P. Woiewoda Kiiowski, P. Woiewoda Kaliski, P. Podlaski, P. Rawski, P. Słoński, P. Lubaczowski. Na drugie pułroka. X. Biskup Wileński, P. Woiewoda Inowłocławski, P. Woiewoda Wołyński, P. Brześciański, P. Chełmiński, P. Konarski Sieradzki, P. Konarski Łęczycki. Na trzecie pułroka. X. Biskup Płocki, P. Woiewoda Podolski, P. Woiewoda Smoleński, P. Mścisławski, P. Elbiąski, P. Konarski
35 Kuiawski, Pan Sądecki. Na czwarte pułroka. X. Biskup Poznański, P. Woiewoda Ruski, P. Woiewoda Lubelski, P. Bracławski. P. Gdański, P. Miedzyrzecki, P. Wiślicki.

XX. Biskupi po pułroczu zupełnym: swieccy Senatorowie w każdym pułroczu, po ćwierci roku rezydować maią, począwszy *a die 1 Ianuarij in anno* 1642.

Bogusław na Lesznie Leszczyński Marszałek Koła Poselskiego.

Olbracht Giżycki, Stol. Wiel. Sekretarz K. I. M.

KONSTYTUCYE Y UCHWAŁA

SEYMU WALNEGO KORONNEGO DWUNIEDZIELNEGO W WARSZAWIE,

R. 1642 DNIA 11 MIESIĄCA LUTEGO.

W Imię Pańskie, Amen.

WŁADYSŁAW IV

Z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski; a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem wobec, y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, wiadomo czyniemy; iż na Seymie teraznieyszym dwuniedzielnym, Seymem blisko przeszłym Walnym naznaczonym, za zgodą wszech Stanow; rzeczy niżey opisane postanowiliśmy.

Coaequatio w podatkach.

2. Poznańskie y Kaliskie Woiewodztwo, wyrachowało się kwitami. y assygnacyami: iednak przy tych Woiewodztwach zostaie reszty, złotych siedmset, dwadzieścia cztery. groszy dwanaście: okrom miast y miasteczek tamtych Woiewodztw, przy ktorych zostaie summy, złotych pięć tysięcy. Ktorą summę ieśli od tych miast y miasteczek, Poborcowie przez Woiewodztwa obrani, wybrali, y to dowiedziono będzie na Trybunale Radomskim: tedy tę summę, nie miasta, ale same Woiewodztwa, do skarbu, na zapłatę woysku ukrainnemu, wnieść powinne będą: a ieśli Poborcowie tey summy od miast nie wybrali, tedy od nich skarb *exiget.* 36

Woiewodztwo Krakowskie. Retenta podatkow przy rzemieślnikach zostaiące, według remissy, na przyszły Seym odkładamy. Za nieboszczyka Urodzonego Pawła Marchockiego, ktorego Woiewodztwo *in anno* 1621, do wybierania czopowego, obrało było, złotych dwanaście tysięcy, trzysta, pięćdziesiąt pięć, groszy dwadzieścia sześć, pieniędzy dwanaście, odda. Ieśli iednak z komputu się pokaże, że *ad rationem* tego długu skarb wziął co: tedy to potrącić ma skarb; y kwity, zapisy, powracać: a skarb co wziął, ma to pokazać.

O summę donatywy z miast, złotych pięć tysięcy, do rachunku na Seym przyszły odsyłamy. Z ewekty *anno* 1630, złotych dwa tysiąca, dziewięć set, sześćdziesiąt y cztery, groszy sześć, pieniędzy siedmnaście; ieśli skarb kwitami pokaże, że Marchocki wziął tę summę od Pana Buczkowskiego; tedy one Woiewodztwo zapłaci.

Pen y groszow odstępuie skarb.

O summę złotych sześć tysięcy, od Gorecckiey, Urodzonych Ianowskich; ieśliby na Trybunale Radomskim, Urodzony Gajowski nie zapłacił, y kondemnata na nim stanęła, Woiewodztwo zapłaci.

Xięstwo Zatorskie, y Oświecimskie, do koekwacyi nic nie winno.

Woiewodztwo Sędomirskie, także do koekwacyi nic nie winno. A że summę trzy tysiące, siedm set, dwadzieścia y cztery złote na Czopownika skarbowego, *de suo* zapłaciło: tedy skarb odyskawszy tę summę od tego Czopownika, temu Woiewodztwu przywrocić ma.

Woiewodztwo Sieradzkie, do koekwacyi nic nie winno.

Ziemia Wieluńska, także nic do koekwacyi nie winna.

Woiewodztwo Łęczyckie, nic do koekwacyi nie winno: *salvo calculo cum successoribus* Libiszewskiego.

Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, reszty złotych ośm set, ośmdziesiąt dwa, groszy dwadzieścia cztery, pieniędzy dziewięć, ieśli *docebunt*, że Starosta wybrał, tą remissą na Trybunał Radomski; iesli nie wybrał, Woiewodztwo zapłaci.

Woiewodztwo Kiiowskie, za sukcessorow Połońskiego submittuie się płacić, złotych osmnaście tysięcy, dziewięć set, czterdzieści ośm, groszy piętnaście: zachowawszy sobie *salvam repetitionem* tey summy, y regestrow, u sukcessorow tychże, *ad instantiam* Instygatora Urzędu Grodzkiego Kiiowskiego, na Roczkach Grodzkich, ktore sobie uchwali na same retenta. Względem ktorey summy, Woiewodztwo cztery pobory łanowe pozwala: a Poborcę na Seymiku Relacyinym obierze, ktory na tymże Sey-

miku *iuramentum* wykonać będzie powinien. Także za Urodzonego Proskura, Pisarza Ziemskiego Kiiowskiego, podeymuie się płacić złotych dwadzieścia pięć tysięcy, cztery sta, trzydzieści: z tym warunkiem, że *abjurati* wszystkie, pod ten czas poczynione, podnosimy, y tym wszystkim, przez ktorych te podatki odprzysiężone, także y przez drugich obywatelow tamecznych, podatki podymnego dwoyga *in anno* 1638, uchwalonego, zatrzymane, płacić roskazuiemy, do rąk Pisarza Ziemskiego Kiiowskiego; *praevio* przez niego *iuramento*, na Seymiku przyszłym Relacyinym. Do tego summę złotych ośm tysięcy, przez Rotmistrza tegoż Woiewodztwa zawziętą zapłaci: względem ktorey summy, trzy pobory łanowe, przez Woiewodztwa, teraz znowu pozwolone, tenże Urodzony Pisarz, *praevio iuramento*, także na Seymiku Relacyinym *faciendo*, dobierać będzie: a retentorom y sukcessorom Połońskiego, o te podatki termin *peremptorie*, na tychże Roczkach, *sine appellatione*, *sub poena bannitionis decernenda*, *et publicanda*, *ex instantia* Poborcow y Instygatora, bez przypozwow, naznaczamy. A te wszystkie summy wzwyż napisane, maią *exaequare summam* pięćdziesiąt dwa tysiące, ktora na Seymie 1640, *ratione* tychże retentow, przez Woiewodztwo była deklarowana. Czemu kwoli, Roczki, *nona Maij*, *extra cadentiam*, onym naznaczamy: na ktorych iże sądzeni będą *simili processu*, ktorzybykolwiek świeżo uchwalonych nie oddali podatkow, a z Urodzonym Proskurą Poborcą, że będąc Posłem, sam się obrał Poborcą, salwę na tychże Roczkach, *ad instantiam Instigatoris*, temuż Woiewodztwu zachowuiemy.

Summę złotych ośm tysięcy, pięćset y dziesięć, groszy ośm, u Urodzonego Rylskiego, Pisarza Grodzkiego Kiiowskiego, zapłaci Woiewodztwo: *salva* z retentorami, na tychże wyżey pomienionych Roczkach, *repetitione* zatrzymanych podatkow.

Ziemia Dobrzyńska, o summę złotych dziewięć set, z administracyi czopowego, *in anno* 1630 zostaiącą, *remissa* do sądu Trybunału Radomskiego, *salvo calculo* z Poborcą: nad to, do koekwacyi, nic nie winno.

Woiewodztwo Ruskie. Ziemia Lwowska, z czopowego, w roku 1630 summy złotych trzy tysiące, trzysta, trzydzieści dziewięć, groszy dwadzieścia cztery; ma dochodzić skarb, iako iuż począł, na arendarzach, ktorym Kommissarze do zapłaty na on czas woysku naznaczeni *authoritate Conventus*, arendowali. A te dziesięć tysięcy, ktore Woiewodztwo Ruskie było przyczyniło na Kommissyą Lwowską, Rzeczypospolitey kondonuie.

Ziemia Przemysłska, nie zostaie nic winna do koekwacyi.

Ziemia Sanocka, do koekwacyi nic nie winna, oprocz za sukcessorow Urodzonego Pieniążka, Poborce Sanockiego, złotych pięćset, pięćdziesiąt, zapłaci, ieźli kwitem nie pokaże, na przyszłym Trybunale Radomskim.

Ziemia Chełmska, zapłaci złotych trzy tysiące, ośm set: *salva repetitione* u Poborcow, *jure et processu fisci.*

Ziemia Halicka, zapłaci *florenos* trzy tysiące, dziewięć set, y dziesięć: *salva repetitione* u sukcessorow nieboszczyka P. Olbrychta Odrowskiego, Poborce Halickiego: a Pan Odrowski, pomieniony Poborca, za ktore się Ziemia submittuie płacić, *ad instantiam* Ziemie Halickiey, na przyszłym Radomskim Trybunale *peremptorie respondebit*, *sub poena bannitionis*, *et confiscationis*, *bonorum*. Ieżeliby te pieniądze skarb odebrał, a Ziemia Halicka zań zapłaciła: powinien skarb te pieniądze Ziemi oddać Halickiey.

Woiewodztwo Wołyńskie. Iż na delacie skarbowey położono, że przy Poborcach Woiewodztwa Wołyńskiego, zostaie, procz czopowego y furmanki (o co skarb, wedle uchwały Seymu *anni 1640 agere* ma) z samych tylko poborow, y podymnych, summy, *circiter*, ośmdziesiąt trzy tysiące złotych: przetoż wytrąciwszy na żydy, ktorych konstytucye uwalniały, a Poborcowie od nich nie wybierali; y na insze defecta, *salaria* Poborcow, trzynaście tysięcy; za swoich Poborcow *inferre* ma do skarbu na zapłatę woysku, siedmdziesiąt tysięcy złotych. Na ktorą summę pułtora podymnego dać pozwala, y Poborcę do wybierania tego podymnego, Urodzonego Michała Liniewskiego naznacza. Seymik Relacyiny, w Łucku, *die 26 Martij* składamy; *salvam* sobie *repetitionem* summy tey, *ordinario iuris processu*, iako iest w prawie o sprawach skarbowych opisany, tak Woiewodztwo wszystko, iako y każdy *ex privatis*, od Poborcow zostawiwszy; y rachunki te, ktore *post constitutionem anni 1640* przez Deputaty Woiewodztwa Wołyńskiego, w Łucku są odprawiono, y do akt podane, *in toto* approbuiemy. *Potestatem meliorandi*, na tymże Seymiku przyszłym, y też rachunki, żeby *exquisite* wszystkich od retentorow Poborcow, ktorzy realnych kwitow nie maią, doyść obywatele tameczni mogli; onym daiemy, y pozwalamy. A po zapłaceniu tey summy od Woiewodztwa, ci Poborcowie przeszli, nie maią bydź od skarbu pociągani; *excepto* o czopowe. A przewody, ieżeliby ktore prawne na nie stanęły; maią bydź kassowane, gdy Woiewodztwo zapłaci. A *ratione* ośmnastu tysięcy, ktore, względem czopowego, *debent* potomkowie Siemiaszka, skarb *aget*, *et urgebit fortem executionem*, na dobrach sukcessorow pomienionych: ktore gdyby się pokazały *non correspondentia* takowey summie, a skarb to dowiodł, że *ex nexu constitutionis*, o arendacl czopowego uchwaloney, z tymże Siemiaszkiem o czopowe kontraktował: tedy Woiewodztwo, na przyszłym Seymie, powinno się będzie koekwować, względem pomienioney summy.

Woiewodztwo Podolskie, nic nie winno.

Woiewodztwo Lubelskie, *similiter*.

Woiewodztwo Bełskie. *Ratione* podatkow nieodebranych, *ex anno* 1640 pozwolonych, to iest, summy trzech tysięcy, trzynastu złotych, groszy

sześciu: taką summę na zapłatę woysku ukraińnemu, we Lwowie, do rąk Panow Kommissarzow, y iaka *ex calculo*, w skarbie tamże uczynionego, *patebit. Salva repetitione*, *a retentoribus*, tychże podatkow.

A że dostateczna inszych Woiewodztw y Ziem, w zatrzymanych podatkach, podług konstytucyi Seymu blisko przeszłego, dla ścisłości czasu, y nawałności spraw Rzpltey: *coaequatio* skutecznie doyść nie mogła: tedy onę (gdzieby *retentores*, lub na kommissyi przyszłey Lwowskiey, lub na Trybunale przyszłym Radomskim, dostatecznie się Rzeczypospolitey nie uiścili) do przyszłego Seymu odkładamy; ktorą na przyszłym da Pan Bog Seymie, *ante omnia*, Stany Rzpltey przed się skutecznie wezmą, podług konstytucyi Seymu blisko przeszłego.

Deklaracya na zapłatę woysku.

3. Żeby tym skuteczniejsza woysku Rzpltey doszła zapłata, przy retentach, *in vim coaequationis* pozwolonych, z osobna każde Woiewodztwo y Ziemia, podymne dwoie zupełna, podług kwitow *anni* 1629 ktore podymne, y ci co im lat cztery, pogorzeli, wyszły, także y z nowych osad za przysięgą, miasteczek przez dwoch z Urzędu, a ze wsi przez dwoch poddanych, płacić powinni, pozwalaią: y do Lwowa *pro vigesima Maij*, *anni praesentis*, do Kommissarzow, y Wielmożnego Podskarbiego naszego Koronnego, podług deklaracyi niżey opisanych, przez Poborce swoie wniesą.

Woiewodztwo Poznańskie, *summam correspondentem* dwoygu podymnemu, *sine omnibus abjuratis*, pozwala. *Laudum* ktore na Seymiku Srzedzkim względem czopowego uchwalili, onym approbuiemy. A iż sprawy z strony dobr Ziemskich Urodzonego niegdy Mikołaia Mieszkowskiego, Poborce Kaliskiego, y małżonki iego, dziedzicznych, przez dekreta Kommissarskie, konstytucyami Seymowemi approbowane, są decydowane: przeto wszelakie *lites*, tak *ex actoratu* Urodzonego Iana Bronikowskiego, y małżonki iego, przeciwko Urodzonemu Sebastyanowi Dębickiemu, y Szlachetnemu Macieiowi Pławskiemu Pisarzowi Skarbowemu; iako też *ex actoratu* tegoż Pisarza Skarbowego zachodzące; za zgodą wszech Stanow, *perpetuis temporibus* umarzamy: y luboby iakiekolwiek processy y dekreta, *tam ex controversijs*, iako y *in contumaciam* otrzymane były, one podnosiemy, y exekucyi podlegać nie będą; *partibus silentium perpetuum imponendo.*

Woiewodztwo Krakowskie, summę dwoygu podymnemu *aequivalentem* pozwala, ktorą summę za assygnacyą Kommissarzow, y Wielmożnego Podskarbiego, chorągwiom pewnym oddadzą, ktorym *vigesima sexta Martij* Seymik naznaczamy na ktorym Seymiku, *laudum* ktore sobie uchwalą względem tych podatkow, approbuiemy. A rzemieślnicy podatki do Urzędu Mieyskiego Krakowskiego oddawać maią: a Poborca względem kwitu, stem złotych kontentować się powinien.

Xięstwo Zatorskie, Oświecimskie, także *secunda Aprilis* Seymik: *laudum* takież.

Woiewodztwo Sendomirskie, tak wielką summę, iako dwoie podymne wynosi, złożyć, y wydać na zapłatę *summae provenientis*, sobie przez Kommissarzow y Wielmożnego Podskarbiego naszego naznaczoney maią. A na Seymiku *Relationis*, ktory *pro die vigesima sexta Martij* naznaczamy, *modum*, *quo genere subsidiorum* złożą, y obranie Poborcow, y rachunek ich w Woiewodztwie onym, cale zachowuiemy.

Woiewodztwo Kaliskie, iako y Poznańskie.

Woiewodztwo Sieradzkie; summę dwoyga podymnego *proportionatam*, *sine abjuratis et desertatis*, na co *modum contribuendi*, szafunku, postanowią, na Seymiku w Sadku, *sexta Maij:* tamże y Poborcę obiorą. Pozwala też Woiewodztwo, na zmurowanie sklepu xięgom Grodzkim Sieradzkim, trzecią część poboru iednego, y inszych podatkow, ktore przy poborze zwykły chodzić: te Urząd Grodzki Sieradzki wybierać będzie, y z tychże pieniędzy, na Seymiku Deputackim, po zmurowaniu, rachować się powinien Woiewodztwu.

Ziemia Wieluńska, takze summę dwoygu podymnemu *proportionatam*: a Seymik, *octava Aprilis*.

Woiewodztwo Łęczyckie, *summam correspondentem* dwoygu podymnemu. Seymik, 20 *Martij*, składamy.

Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, *summam correspondentem* dwoygu podymnemu: *salva* na potym *illa cautione*, ktorą maią od Rzpltey dwoyga podymnego nazbyt wybranego, *inquantum* tego dotąd nic potrącono. Seymik, we trzy niedziele po Seymie.

Woiewodztwo Kiiowskie, podymne dwoie, *sine abjuratis*. Poborca do braci. Seymik, *undecima Aprilis*.

Woiewodztwo Inowłocławskie, tak, iako Brzeskie: a *laudum*, ktore było Seymem przeszłym do podatkow approbowane, onym zachowuiemy.

Ziemia Dobrzyńska, summę dwoygu podymnemu *correspondentem*, według dekretu Radomskiego, *sine abjuratis*, *et desertatis*. Seymik, 12 *Maij*, na ktorym *modum contribuendi* do braci biorą. *Lauda* Seymikowe w Lipnie, względem czopowego samego postanowione, do akt Grodzkich Bobrownickich podane, Seymami ratyfikokowane, reassumuiąc, *iterum*, *authoritate Conventus praesentis*, *in toto* approbuiemy: także y to *laudum*, ktore sobie na Seymiku Relacyinym pomienionym postanowią względem podatkow, potwierdzamy: a wybieraniu, y chowaniu czopowego, w Lipnicy mieysce naznaczamy.

Woiewodztwo Ruskie. Ziemia Lwowska, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą, pozwalaią na zapłatę woysku: ktorą iakim sposobem składać, bierze sobie na Seymik, we Srzodę po Przewodney Niedzieli, na ktorym Poborcę obierać będą: a pieniądze do Lwowa odwieść, y za kwitem Kommissarzow, y Wielmożnego Pod-

skarbiego naszego, ieśli będzie *praesens*, oddać Poborcy będą powinni. A *laudum* o postanowieniu tylko czopowego, na drugie dwie lecie, spisać sobie maią: ktore teraźnieyszym Seymem approbuiemy.

Ziemia Przemysłska, także.

Ziemia Sanocka, także; *laudum* o czopowe, approbuiemy.

Ziemia Chełmska, summę dwoygu podymnemu *proportionatam*. Poborca do braci. Seymik 27 *Martij*.

Ziemia Halicka, summę dwoygu podymnemu *proportionatam*. Seymik 15 *Maij* naznaczamy. *Laudum* o czopowym samym, tak teraźnieyszym, ktore *currit a decima quarta Septembris*, iako o przyszłym ktore *currere* ma, approbuiemy. Poborca Urodzony Iakub Bydłowski, Woyski Halicki.

Woiewodztwo Wołyńskie, iż summę dwoygu podymnemu *correspondentem*, wszystkie Woiewodztwa płacić pozwalaią: przeto y Woiewodztwo Wołyńskie, miasto dwoyga podymnego, pozwala pułtora podymnego. Czopowe dwoie na dwie lecie: ktore *plus offerenti* skarb arendować będzie. Do wybierania tych pułtoru podymnych, tegoż Poborcę, ktorego y do pułtoru na koekwacyą, Urodzonego Michała Liniewskiego naznacza. Ktory wszystko troie podymne, *prima Maij* wybierać pocznie, y wybierać przez niedziel trzy będzie, y do Lwowa do skarbu na Kommissyą odwiezie. A ieśliby z tych pułtoru podymnych, y ze dwoyga czopowego, summa dwoygu podymnemu *non corresponderet:* tedy się Woiewodztwo koekwować będzie. *Salarium* Poborcy, po groszu od złotego naznaczamy.

Woiewodztwo Podolskie, summę dwoygu podymnemu *proportionatam*. Seymik 24 *Martij*. Poborca Urodzony Hieronym Konarzewski, Podstarości Kamieniecki. *Laudum* na pohamowanie swywoli pograniczney, ktore sobie na tym Seymiku uchwalą, approbuiemy.

Woiewodztwo Lubelskie, pozwala na zapłatę woysku, do rąk Kommissarzow we Lwowie oddać summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. Seymik w Lublinie 26 *Martij;* na ktorym Poborcę obierze, y namowę *de modo et genere* podatkow, ktoremi ta summa wybierana będzie,
42 uczyni. Także *laudum* na wybieranie czopowego postanowi, ktore *authoritate* Seymu teraźnieyszego approbuiemy.

Woiewodztwo Bełskie, taką summę umowi, iako na nie, *ducta proportione* podatkow inszych Woiewodztw, przychodzić będzie. A *laudum* w tym Woiewodztwie, Powiatu Grabowieckiego, uchwalone, approbuiemy. Seymik 11 *Aprilis* naznaczamy.

Woiewodztwo Płockie, summę dwoygu podymnemu *proportionatam*. Seymik 14 *Martij*, a *laudum anno* 1640 approbowane; teraźnieyszą konstytucyą, reassumuiemy: a na teraźnieyszym Seymiku, *modum contribuendi*, iaki sobie namowią, approbuiemy. Poborca do braci.

Woiewodztwo Mazowieckie. Ziemia Czerska, *summam aequivalentem* dwoygu podymnemu, do rąk Kommissarzow, do Lwowa na zapłatę woysku naznaczonych, odwieść ma: *modum contribuendi*, y Poborcę obierze sobie na Seymiku Relacyinym *die 10 Martij:* na ktorym *laudum ratione* czopowego, ktore sobie uchwalą, *authoritate Conventus praesentis* approbuiemy.

Ziemia Warszawska. Pozwala oddać do rąk Wielmożnego Podskarbiego, na zapłatę woysku *summam aequivalentem* dwoygu podymnemu: ktorey Ziemie *laudum*, na Seymiku Relacyinym, we dwie niedzieli po Seymie teraźnieyszym w Warszawie, tak *de modo contribuendi*, iako y *ratione* czopowego uchwalone, powagą Seymu teraźnieyszego approbuiemy, na tymże Seymiku Poborcę obrać powinni.

Ziemia Wiska, dwoie podymne, Poborcę Urodzonego Adama Brzostowskiego, Seymik 18 *Martij*. *Laudum* o czopowe na tymże Seymiku uchwalone, *authoritate Conventus* approbuiemy. Tenże Poborca do czopowego.

Ziemia Wyszogrodzka, summę *aequivalentem* dwoygu podymnemu poborami: Seymik 24 *Martij*. Poborca do braci.

Ziemia Zakroczymska, podymne dwoie. Seymik 11 *Martij*, na ktorym *laudum* o czopowe approbuiemy. Poborca do braci.

Ziemia Ciechanowska, *summam aequivalentem* dwoygu podymnemu poborami, według podymnego *anni* 1629 *sine abjuratis*, pozwala. *Laudum* względem czopowego, ktore *a die 13 Julij currit*, approbuiemy. Seymik *Relationis*, *pro 18 Martij*, na ktorym *modum contribuendi*, *disponendi* podatkow, iaki namowią, *in toto* approbuiemy. Poborca Urodzony Walenty Muchowiecki, Podstarości Ciechanowski.

Ziemia Łomżyńska, dwoie podymne *juxta quietationes anni* 1629. Poborca Urodzony Marcin Kowalewski, Pisarz Ziemski Łomżyński. *Laudum* z strony czopowego, na Seymiku przeszłym Łomżyńskim uchwalone, *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy.

Ziemia Rożańska, podymne dwoie. Seymik, 43
13 *Martij*, na ktorym Poborcę obiorą. *Laudum*, *ratione* czopowego, dla dalszey Rzeczypospolitey potrzeby, namowią: ktore *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. *Salvo*, *ratione ejusdem* czopowego, y domu sądowego, *permanente laudo anteriori*.

Ziemia Liwska, dwa pobory y czopowe, tak, żeby dwoygu podymnemu wystarczało: a ieśliby *non sufficeret*, tedy na Seymiku *laudum* uchwali. Poborca do braci.

Ziemia Nurska, dwoie podymne poborami. Seymik 18 *Martij*, w Ostrowie: na ktorym się rachować będzie powinien Poborca. *Laudum* względem czopowego, ktore tam sobie uchwalą, *in toto* approbuiemy. Poborca Urodzony Wawrzyniec Wyssomirski, Miecznik Nurski.

Woiewodztwo Podlaskie. Ziemia Drohicka y Mielnicka. Seymik Relacyiny w Drohiczynie, spolny obiedwie Ziemie, *pro die 20 Martij*, sobie naznaczaią: na ktorym Seymiku, sposoby

sobie namowić maią, podatkow wystarczaiących dwoygu podymnemu. Do czego wybieranie czopowego należyć ma, *ex vi laudi* 1640 ktore nie ma nic w sobie *continere*, tylko co do kontrybucyi podatkow teraźnieyszych należy. Tamże maią sobie obiedwie Ziemie Poborcow obrać.

Ziemia Bielska, summę korresponduiącą dwoygu podymnemu: *de genere et modo* kontrybucyi, namowa ma być na Seymiku w Brańsku, *die 28 Martij*, blisko przyszłego: na tymże Seymiku *laudum* ma bydź, względem czopowego, *ex vi* uchwały Seymu 1640, ktore teraźnieyszym Seymem approbuiemy. Na tymże Seymiku, *Exactores*, tak do czopowego, iako y do inszych kontrybucyi, maią bydź naznaczeni.

Woiewodztwo Rawskie, Seymik 27 *Martij*, summa dwoygu podymnemu *aequivalens*. Poborca na tym Seymiku, na bydź obrany; y *laudum* na wybieranie czopowego, *et de modo contribuendi*, namowione: ktore *authoritate Conventus praesentis* approbuiemy.

Ziemia Sochaczewska, Seymik we dwie niedzieli po Seymie, na ktorym y Poborcę obierze, iako Rawskie.

Ziemia Gostyńska, tak iako Sochaczowska, y Rawska. Seymik we dwie niedzieli po Seymie.

Woiewodztwo Chełmińskie. Na Seymiku Generalnym, ktory Krol Imć naznaczyć ma, deklaracyą uczynią, *solito more*.

Woiewodztwo Malborskie, tak iako Chełmińskie.

Woiewodztwo Bracławskie, dwoie podymne: Seymik 8 *Aprilis*, w Winnicy. *Laudum* z strony czopowego na dalszą obronę, iakie uchwalą, approbuiemy.

Woiewodztwo Pomorskie, z Powiatami swemi, nowo przyłączonemi, Lemburkiem y Bytomiem, deklaracyą uczynią.

44 Woiewodztwo Czerniechowskie, dwoie podymne, Seymik 10 *Aprilis*, według kwitow poślednich.

Insze zaś podatki Rzepltey, *ordinarie* idące, wybierane bydź maią, według uniwersału Seymowego, *anni* 1629 y inszych po nim uniwersałow Seymowych, na zapłatę woysku.

Zapłata woysku ukraińnemu.

4. Chcąc aby żołnierza naszego, zasłużone iako nayprędzey doyść mogło, za krwawe ich zasługi, ktore w rożnych świeżo expedycyach, dla bezpieczeństwa Rzeczypospolitey, y dostoieństwa naszego, ochotnie y odważnie Nam oświadczyli: nic pierwszegośmy nie mieli na tym. Seymie, iedno *inire modos*, *et rationes*, iakoby nayprędsza, y nayskutecznieysza, pomienionemu rycerstwu, mogła się stać zapłata. Na ktorą iż wszystkie Woiewodztwa *unanimiter* pozwalaią, zaczym zapłatę we Lwowie, na dzień *septimam Julij*, naznaczamy. A do zapłaty woysku temuż, Kommissarzow, z Senatu, przy Wielmożnym Podskarbim, Iaśnie Wielmożnego, Wielmożnych, Urodzonych, Stanisława na Koniecpolu Koniecpolskiego, Kasztellana Krakowskiego, Hetmana naszego Wielkiego Koronnego. Stanisława Potockiego, Woiewodę Podolskiego. Mikołaia Potockiego, Woiewodę Bracławskiego, Hetmana Polnego Koronnego. Alexandra Piaseczyńskiego, Kiiowskiego, Andrzeia Firleia z Dąbrowice Bełskiego, Adama na Brusiełowie Kisiela, Czerniechowskiego, Zbigniewa Gorayskiego Chełmskiego, Iana Bełżeckiego, Halickiego, Kasztellanow. Z Izby Poselskiey, Mikołaia Ostroroga, Podczaszego Koronnego. Iana z Iabłonowa Iabłonowskiego, Miecznika Koronnego. Dominika Kazanowskiego, Pisarza Polnego Koronnego. Bonifacego Mniszka, Starostę Lwowskiego. Iana Tarła, Woiewodzica Lubelskiego. Stanisława z Brzezia Chrząstowskiego. Bogusława Leszczyńskiego, Woiewodzica Bełskiego. Adama Kazanowskiego, Starostę Tłumackiego. Stanisława z Brzezia Lanckorońskiego, Starostę Skalskiego, Iana Piaseczyńskiego, Podkomorzego Nowogrodka Siewierskiego. Iana Odrzywolskiego, Starostę Winnickiego. Stanisława Denhoffa, Starostę Wieluńskiego. Hiacyntha z Michałowa Michałowskiego, Dworzanina naszego. Adama Kazanowskiego, Chorążego Sendomierskiego. Stanisława Konstantego Gembarta, Łowczego Dobrzyńskiego, Sekretarza naszego. Gabryela Hulewicza z Woiutyna, Chorążego Czerniechowskiego. Marcina Sadowskiego, Podkomorzego Gostyńskiego. Andrzeia Stana z Nowotańca. Szczęsnego Brochowskiego. Andrzeia na Międzylesiu Wodyńskiego, Łowczego Podlaskiego. Iana Olbrychta Lipskiego, Chorążego Sochaczewskiego, Dworzanina naszego. Maxymiliana Oczesalskiego, Podsędka Bracławskiego. Matyasza z Brusiłowa Kisiela, Stolnika Czerniechowskiego.

Ktorzy ziachawszy się do Lwowa, *pro die* 45
septima Iulij, z Kommissarzami, y Podskarbim naszym, woysku zapłacą, wytrąciwszy to, co się im iuż na tę płacą zadało z tych pieniędzy, ktore do Kommissarzow, y Podskarbiego naszego, Poborce Ziem y Woiewodztw Koronnych, zwozić na tę zapłatę będą. A każdey chorągwie regestra, tak pieszych, iako y konnych, y cudzoziemskich, prawdziwie odebrawszy, przestrzegać tego maią, aby te pieniądze na żadną inszą rzecz, iedno na zapłatę woysku, obracane nie były. A ieśliby ieszcze czego *propter aliquos defectus*, do zapłaty zupełney woysku, nie dostawało: *potestatem* im, *authoritate praesentis Conventus* daiemy, *ad fidem publicam* pieniędzy dostawać, y takich śrzodkow szukać, przez ktoreby nie omylna y skuteczna zapłata woyska naszego doszła. Nie oneruiąc iednak dobr, ani kleynotow Rzeczypospolitey, żadnemi summami.

A do zapłaty regimentu Urodzonego Iakuba Weyhera, Woiewodzica Chełmińskiego, Starosty Bytomskiego, naznaczamy Kommissarze Urodzonego Iana Zawadzkiego Kasztellana Gdańskiego. Urodzonych, Gerharda Denhoffa Ekonoma Malborskiego, Woyciecha z Czernego Czerskiego, Starostę Bobrownickiego. Piotra Grodzickiego, Podkomorzego Rożańskiego; y Iana Bro-

chowskiego Sekretarza naszego, na dzień *ultimam Aprilis*, do Pucka.

Ktorzy to Kommissarze ziachawszy się, dług winny temu regimentowi, likwidować, także y regestra zołdatow, po pierwszey likwidacyi, ieżeli zupełny zawsze był regiment, uznać, y uważyć podług konstytucyi 1638 powinni będą: y tamże imieniem Rzeczypospolitey zapłacą.

Pogłowne żydowskie.

5. Bacząc wielkie, pod ten czas potrzeby Rzeczypospolitey, zwłaszcza w zapłaceniu woysku Koronnemu, w długą borgową służbę zaciągnionemu; a sposabiaiąc, z podatkow namowionych, pewną pieniędzy summę, ktoraby *sufficeret* na zapłacenie temu woysku zaciągnionemu: postanawiamy y wkładamy, *praesentis Conventus authoritate*, na żydow Koronnych pogłowne, złotych sześćdziesiąt tysięcy: ktore to zwyczaiem dawnym oddać maią, na dwie racie, do Wielmożnego Podskarbiego Koronnego zupełnie. A za oddaniem tey summy, od poboru y podymnego, y inszych podatkow Rzeczypospolitey należących, tak publicznych, iako y *privato laudo* uchwalonych, wolni bydź maią do Seymu przyszłego.

Trybunał Radomski.

6. Ponieważ dla krotkości czasu, zupełna koekwacya stanąć nie mogła; y w sądzie tych Deputatow, ktorzy na tymże Seymie do sądzenia *retentorum* naznaczeni byli, siła się spraw odsądzić nie mogło: przeto zostawiwszy to, co tu
46 iuż iest *iudicatum*, *pro iudicato* w tym sądzie; y to co iest *coaequatum* między Woiewodztwy *pro coaequato*, co wszystko *inviolatum* mieć chcemy: żeby iednak ostatek tych retent mogł być wyciągniony, Trybunał Radomski postanawiamy; o ktorym wszystkie dawne konstytucye reassumuiąc, mianowicie *anni* 1638 y insze wszystkie, chcemy go mieć *juxta veterem formam* Trybunałow Radomskich, żeby takim sposobem, sądy swe teraźnieyszy Trybunał odprawował, iako pierwszym Trybunałom dawne prawa opisały. Więcey sobie nie uzurpuiąc, ani przystępuiąc do sądzenia spraw, *ex remissionibus* Trybunałow, na Seym odesłanych, y nie decydowanych; także y miast naszych, z ktoremi *litispendentiae* na Seymie zaszły: a nie zaciągaiąc przeszłego Seymu konstytucyi o Deputatach, na tym Seymie obranych, do sądow *retentorum*, do Trybunału Radomskiego; ale się *in omnibus* dawnych praw trzymaiąc, o Trybunałach Radomskich napisanych. Na ktory to Trybunał Deputaty, *authoritate Conventus praesentis*, naznaczamy, z PP. Rad naszych, Wielmożnego Filippa Wołuckiego, Woiewodę Rawskiego, Radomskiego, Inowłodzkiego Starostę, y Urodzonych, Iana Szczawińskiego Brzeskiego, Łęczyckiego: Sebastyana Wołuckiego Małogoskiego, Rawskiego: Piotra Zabickiego, Liwskiego, Kasztellanow, y Starostow. A z Koła Poselskiego, z Woiewodztw y Ziem: z Poznańskiego, Jana Daleszyńskiego, Pisarza Ziemskiego Poznańskiego, z Krakowskiego, Maxymiliana Iarzynę, Pisarza Ziemskiego Krakowskiego. Z Xięstw, Zatorskiego y Oświecimskiego, Krzysztofa Zydowskiego Chorążego Zatorskiego: z Sendomirskiego, Stanisława Szczuckiego, Sekretarza naszego: z Kaliskiego, Andrzeia z Skrzypney Twardowskiego, Żupnika Bydgoskiego: z Sieradzkiego, Marcina z Walewic Walewskiego: z Ziemie Wieluńskiey, Mikołaia Wierusza Bielskiego, Podsędka Wieluńskiego: z Łęczyckiego, Hieronima Konstantego Troianowskiego, Chorążego Łęczyckiego: z Brzeskiego, Kaspra z Zadusznik Sułkowskiego, Sędziego Ziemskiego Brzeskiego: z Kiiowskiego, Krzysztofa Tyszkiewicza Woiewodzica Brześciańskiego: z Inowłocławskiego, Andrzeia Siewierskiego, Łowczego Brzeskiego: z Ziemie Dobrzyńskiey, Woyciecha z Czernego Czerskiego, Starostę Bobrownickiego. Z Ruskiego, Mikołaia z Zurowa Daniłowicza. Z Chełmskiey, Mikołaia Kłoszewskiego Podczaszego Chełmskiego. Z Ziemie Halickiey, Stefana Moyskiego. Z Woiewodztwa Wołyńskiego, Andrzeia Liniewskiego, Podsędka Łuckiego. Z Podolskiego, Stanisława z Brzezia Lanckorońskiego, Starostę Skalskiego. Z Lubelskiego, Daniela Iżyckiego, Sędziego Ziemskiego Lubelskiego. Z Bełskiego, Ewarysta Bełżeckiego, Dworzanina naszego Pokoiowego. Z Płockiego, Iakuba Narzymskiego, Chorążego Płockiego. Z Woiewodztwa Mazowieckiego, wedle alternaty Woiewodztw: Iana z Obor Oborskiego, Starostę Sochaczewskiego. 47
Z Podlaskiego, Andrzeia na Miedzylesie Wodyńskiego, Łowczego Podlaskiego. Z Rawskiego, Mikołaia Łayszczewskiego, Sędziego Ziemskiego Rawskiego, Sekretarza naszego. Z Chełmińskiego, Ignacego Bąkowskiego. Z Malborskiego, Szczęsnego Brochowskiego. Z Bracławskiego, Stanisława Rzewuskiego Podstolego Bracławskiego. Z Pomorskiego, Adama Przeworskiego Sędziego, Mirakowskiego. Z Czerniechowskiego, ... Podsędka Czerniechowskiego.

Ktorzy to Deputaci ziachawszy się do Radomia, *pro die decima quinta Novembris anni praesentis*, y przysięgę *juxta rotam* konstytucyi *anni* 1613 opisaney uczyniwszy, przy Wielmożnym Podskarbim naszym Koronnym, sądy przez niedziel trzy odprawować maią; na ktory zaraz na początku Trybunału, *retentores* podatkow, y podani od skarbu na delacie, y Woiewodztw, *sub poenis* o kwarcie, stawić się maią, ktorym iuż termin zawity, bez przypozwu, tą konstytucyą naznaczamy; na ktorym Trybunale, żaden z Deputatow, ktoryby był w czym skarbowi winien, między Sędziami miejsca mieć nie ma: czego skarb y Instygator nasz przestrzegać, powinni będą.

Pospolite ruszenie.

7. Lubośmy, za łaską Bożą, ze wszystkich stron z sąsiady naszemi pokoiu, y stateczney pewni przyiaźni: ieżeliby iednak (czego się przy teyże łasce Bożey naymniey nie spodziewamy)

do nagłego iakiego Rzeplta przyszła niebespieczeństwa; tedy zgodą wszech Stanow, na odparcie takowego nagłego y gwałtownego niebespieczeństwa, pospolite ruszenie wszystkich Państw Koronnych, według dawnych praw, *et constitutionem anni* 1621 *absque tamen divisione belli*, pierwsze wici za wtore naznaczaiąc, uchwalamy. Ktore do przyszłego Seymu, w mocy naszey zostawać będzie.

O sądach żołnierskich.

8. *Inhaerendo constitutioni* 1638 o sądach żołnierskich: kondemnaty *extra tempus*, tąż konstytucyą *descriptum*, na żołnierza w Trybunale przeszłym Lubelskim otrzymane, powagą Seymu tego znosimy; *causas ipsas in integrum restituendo*, y do sądzenia onych na początku tego Trybunału Lubelskiego, czas y termin bez przypozwu zawity naznaczamy. *Ratione* zaś *differentiarum fundi*, Trybunał postępkiem żołnierskim, sądzić nie będzie: ale *ordinario processu*, iako y inszych obywatelow stanu szlacheckiego.

Kommissya z Ziemią Wołoską.

9. Iż się wielkie wszczynaią dyfferencye między Koroną, a Hospodarem Iego M. Wołoskim, że obywatele *ab utrinque* spokoynie żyć nie mogą: przeto powagą Seymu tego naznaczamy Kommissarzow, Wielmożnych, Stanisława z Potoka
48 Potockiego, Bracławskiego, Hetmana Polnego Koronnego: Marcina na Usiatynie, Kalinowskiego, Czerniechowskiego, Woiewodow. Michała z Stanisławic Stanisławskiego, Kamienieckiego Kasztellana. Gabryela na Nieświeżu Stępkowskiego, Kasztellana Bracławskiego, Starostę Włodzimierskiego. Iana Stanisława Iabłonowskiego, Miecznika Koronnego. Urodzonych Hieronyma z Brzezia Lanckorońskiego, Podkomorzego Podolskiego. Hieremiego Michała Korybuta, Xiążęcia Wiśniowieckiego. Stanisława z Brzezia Lanckorońskiego, Skalskiego Starostę. Adama Kazanowskiego, Tłumackiego Starostę. Piotra Potockiego, Woiewodzica Bracławskiego. Iakuba Potockiego, Podczaszego Podolskiego. Gabryela Hulewicza z Woiutyna, Chorążego Czerniechowskiego. Łukasza Miastkowskiego, Podolskiego. Maxymiliana Oczosalskiego, Bracławskiego, Podsędkow. Stanisława z Rzewusk Rzewuskiego, Bracławskiego Podstolego. Marcina z Brzezia Lanckorońskiego. Hieronyma z Brzezia Chrząstowskiego, y Hieronyma Konarzewskiego, Podstarościego Kamienieckiego. Ktorzy *captato commodo et opportuno tempore*, na mieysce Brakę przeciwko Chocimowi ziachawszy się, *absentia unius, pluriumve non obstante*, porozumiawszy się wprzod z Hospodarem Iegomością Wołoskim, y Kommissarzami iego, o czasie, *juxta pacta et foedera*, tak dawnieysze, iako y świeże, pokoy zastanowić, sprawiedliwość *ab utrinque* czynić, poddanych zbiegłych *ab utrinque* wydawać, podług kommissyi dawnych, y *laudum* Podolskiego Woiewodztwa, ktore sobie, dla zatrzymania pokoiu y sprawiedliwości, namowią.

Kommissya od Węgier z Sląskiem.

10. Wielkie krzywdy poddanym naszym dzieią się, od obywatelow Krolestwa Węgierskiego Ziemie Siedmigrodzkiey, y Sląska: reassumuiąc o tym dawnieysze konstytucye, y one *authoritate praesentis Conventus* wcale zachowuiąc: Kommissarze od Krolestwa Węgierskiego Siedmigrodzkiey Ziemie, y Sląska naznaczamy. Z PP. Rad naszych, Wielmożnych y Urodzonych, Stanisława Hrabię na Wiśniczu Lubomierskiego, Woiewodę y Generała Krakowskiego; Piotra Szyszkowskiego Woynickiego, Wareckiego; Franciszka Mniszka z Kończyc Wielkich Sądeckiego, Sanockiego, Kasztellanow, y Starostow. Mikołaia z Zurowa Daniłowicza, Podskarbiego Koronnego, Przemysłskiego, Samborskiego, Ratyńskiego, Kolskiego Starostę; Iana na Iabłonowie Iabłonowskiego, Miecznika Koronnego. Franciszka Dębińskiego, Krakowskiego, Iakuba Maxymiliana Fredra z Pleszowic, Przemysłskiego, Podkomorzych. Ierzego Hrabię na Wiśniczu Lubomierskiego, Sądeckiego, Spiskiego, Dobczyckiego. Iana z Ruśce Branickiego, Chęcińskiego, Starostow. Stanisława z Dębian Dębińskiego, Krakowskiego. Iana z Leśnice Leszczyńskiego, Sanockiego, Sędziow. Achacego z Przy- 49
łęka Przyłęckiego, Stolnika Krakowskiego. Iana Adama ze Zmigroda Stadnickiego, Podczaszego Krakowskiego. Stanisława z Brzezia Chrząstowskiego. Stanisława Studziańskiego, Cześnika Gostyńskiego. Stanisława Broniewskiego. Władysława Lubowieckiego. Mikołaia z Zurowa Daniłowicza. Filona Iełowickiego, Woyskiego Włodzimirskiego. Samuela z Brzezia Chrząstowskiego. Mikołaia z Rudułtowicz Kotkowskiego. Iakuba Narzymskiego, Chorążego Płockiego. Stanisława Konstantego Gembarta, Łowczego Dobrzyńskiego, Sekretarza naszego.

Ktorzy to Kommissarze wszyscy, każdy z nich do swoich kommissyi odprawowania, *absentia nonnullorum non obstante*, o mieyscach y czasiech każdey kommissyi, *et de securitate ab utrinque* Kommissarzow; porownywaiąc się z Kommissarzami Cesarza Iego Mci, y Woiewody Siedmigrodzkiego, o czym też y My wprzod z Cesarzem Iegomością, y Woiewodą Siedmigrodzkim, przez listy nasze zniesiemy się: za obwieszczeniem też y ich samych przez listy także nasze, kiedykolwiek ktora z tych kommissyi odprawować się będzie miała, ziachać się y sprawiedliwość *ab utrinque* służącą, z wydaniem poddanych uczynić; krzywdy wszelakie, excessy, naieżdżania, rozboie, pohamować; y w gruntach dyfferencye, między temi Państwy zachodzące, rozsądzić, y uspokoić maią. Z Sląskiem, konstytucyami blisko świeżo przeszłemi do rozgraniczenia Kommissarze naznaczone, reassumuiemy.

Lustracya Starostwa Krzepickiego.

11. A że dekretem Trybunalskim Warszawskim, odesłana iest lustracya do Nas Starostwa

Krzepickiego; tedy naznaczamy Lustratorow: naprzod z strony naszey, Urodzonego Piotra Sławińskiego Sekretarza naszego: z Senatu Urodzonego Hieronima Milońskiego, Kasztellana Rospirskiego. Z Koła Poselskiego, Urodzonego Władysława Lubowieckiego: ktorzy *praevio juramento*, w Grodzie bliskim, ktore Lustratorowie *praestare* powinni, ziachawszy *vigesima prima Octobris*, *anni praesentis*, Starostwo to lustrować będą: zlustrowawszy według prawa y zwyczaiu, do skarbu akt lustracyi, z podpisem rąk swoich, porządnie oddadzą.

Kommissya z Państwem Moskiewskim.

12. Aby z strony naszey, na niczym do zatrzymania pokoiu statecznego z Państwem Moskiewskim, nie schodziło: do dyfferencyi rozgraniczenia gruntowych, y uznania krzywd, ktoreby *ab utrinque* między poddanemi Państw oboyga zachodziło; z strony naszey Kommissarzow naznaczamy: Wielebnego Alexandra Sokołowskiego, Biskupa Kiiowskiego. Urodzonych,
50 Gabryela na Nieświeżu Stępkowskiego, Kasztellana Bracławskiego, Starostę Włodzimirskiego. Stefana Axaka, Sędziego Ziemskiego Kiiowskiego, Starostę Ostroskiego..... Kuńskiego, Sędziego Starodubowskiego. A z W. X. Lit. Urodzonych, Ierzego Zienowicza, Starostę Opęskiego..... Klonowskiego, Pisarza Skarbowego W. X. Lit..... Ciechanowicza, Sędziego Ziemskiego Smoleńskiego..... Kunowskiego. Ktorzy na mieysce, y czas, innotescencyami naznaczone, ziachawszy się, maią tę funkcyą, o rozgraniczeniu y uspokoieniu wszelakich rożnic, między naszym a Moskiewskim Państwy, skutecznie odprawić, *absentia unius*, *duorumve non obstante*.

Deputaci do quarty odbierania.

Z Panow Rad:

Z Wielkiey Polski, Urodzony Piotr Zabicki, Kasztellan Liwski. Z Małey Polski, Urodzony Krzysztof Sułowski, Kasztellan Zarnowski.

Z Koła Poselskiego:

Z Wielkiey Polski, Urodzony Mikołay Łayszczewski, Sędzia Rawski.

Z Małey Polski, Urodzony Daniel Iżycki, Sędzia Lubelski.

Krzysztof Zawisza, *na Baksztach*, *Pisarz W. X. Lit. Starosta Miński*, *Marszałek Koła Poselskiego.*

Albrycht Koryciński, *Krakowski*, *Łucki Kanonik*, *S. I. K. M.*

KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO KORONNEGO SZEŚĆNIEDZIELNEGO WARSZAWSKIEGO,

ROKU PAŃSKIEGO 1643 DNIA 12 MIESIĄCA LUTEGO.

W Imię Pańskie, *Amen.*

WŁADYSŁAW IV

z Bożey łaski Krol Polski, *Wielki Xiążę Litewski*, *Ruski*, *Pruski*, *Mazowiecki*, *Żmudzki*, *Inflantski*, *Smoleński*, *Czerniechowski*, *a Szwedzki*, *Gotski*, *Wandalski*, *dziedziczny Krol.*

1. Wszem wobec, y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, oznaymuiemy: iż idąc za radą, a zdaniem Panow Senatorow oboyga narodow, Seym teraźnieyszy, lubo prędzey, niż prawo tey Rzeczyposp: o Seymach ordynaryinych mieć chce, czasu nieco od Seymikow do Seymu skrociwszy, (czego iednak na potym czynić więcey, tylko według praw dawnych, nie będziemy) częścią dla niektorych Rzeczyp: potrzeb; częścią chcąc *desiderijs* poddanych naszych wygodzić, złożyliśmy: na ktorym za zgodą y pozwoleniem wszech Stanow oboyga narodow, rzeczy niżey mianowane postanowiliśmy.

Dokończenie koekuacyi Woiewodztw y Ziem.

2. Stosuiąc się do konstytucyi Seymu blisko przeszłego, koequacyi Woiewodztw y Ziem w podatkach publicznych, tęż koequacyą na teraźnieyszym Seymie, sposobem niżey opisanym, skończyliśmy: z ktorey pieniądze, na samę woysku zapłatę naznaczamy.

Continuatio koekuacyi Woiewodztw y Ziem, z przeszłego Seymu anni 1642 pozostałych.

3. Woiewodztwo Płockie, ze wszystkich retentow, tak *agrariorum*, iako y podymnych, *ab a. 1626 ad a. 1638 inclusive*, potrąciwszy na *abjurata* to, co *ex calculatione* tego Woiewodztwa pokazało się: nie zostaie do skarbu Rzeczyposp: winno, tylko cztery sta, sześćdziesiąt y trzy złote. Ktorą summę, przy innych podatkach, na zapłatę woysku pozwolonych, do Lwowa odesłać powinno będzie.

A że toż Woiewodztwo summę pewną, za retentorow, do skarbu Rzeczyposp: wniosło; przeto temu Woiewodztwu, y każdemu z tego Woiewodztwa *ex privatis*, *salvam repetitionem* retentow, tak u sukcessorow nieboszczyka Pana Gorskiego, summy dekretem Trybunalskim do zapłacenia tymże sukcessorom naznaczoney, iako y u inszych retentorow, ktorzy dotąd podług *laudum* Woiewodztwa, temu Woiewodztwu nie dosyć uczynili, daiemy y pozwalamy. A Urzędy Grodzkie, y Poborcow tego Woiewodztwa, *ab executorio processu* dekretow Trybunalskich wolnemi czyniemy.

Woiewodztwa Mazowieckiego, Ziemia Czerska, retent nie ma.

Ziemia Warszawska, retent nie ma.

Ziemia Wiska, *in anno 1629* została winna podymnego y poborow decuplę 2268 złotych, y groszy 23. Submittuie się, te *retenta* zapłacić, podług deklaracyi *anni 1640 in toto*. Z tym iednak warunkiem, że Starosta tameczny, *sub privatione officij*, powinien *indilatam* czynić *executionem*, do ktorego przydawamy Urząd Ziemski Wiski, *absentia unius*, *vel duorum*, *non obstante:* ktorzy *simul et semel* na dobra ziachawszy, regestra Exaktorow konfrontować maią tych, ktorzy spolnie pobory wybierali: a ieżeliby *solvendo* tych retent nie byli, dobra tey Ziemi oddać powinni będą.

52 Czopowe w miasteczkach, skarb *exigat.*

Ziemia Wyssogrodzka: *ex anno 1638* winna do troyga podymnego reszty, według dekretu Trybunału Radomskiego *anni 1642* summę pięć set, y dziewięć złotych, groszy dwanaście, ktorą do Lwowa na zapłatę woysku odwieść powinni. A co się tknie trzech set, dziewiętnastu złotych, y groszy dwudziestu, że sobie *abiurata ob desertationes* warowali, ktore takowąż summę wynoszą, od tey summy onych uwalniamy.

Ziemia Zakroczymska, w retentach przez Szlachetnego Adama Secemskiego Poborcę teyże Ziemi pozostałych, trzymaiąc się dekretu Trybunału Radomskiego *in anno 1638* z tymże Secemskim uczynionego, ktorym dekretem dobra iego wszystkie *mobilia et immobilia* skarbowi są przysądzone, y do exekucyi Urodzonemu Staroście Warszawskiemu, *sub cujus iurisdictione bona consistunt*, podane: *authoritate praesentis Conventus*, do dyspozycyi skarbowi naszemu podaiemy. A sum pieniężnych (ktore się realnie pokażą, gdziekolwiek, y iakimkolwiek prawem, *juste et legitime* temuż Secemskiemu, y małżonce iego służące, a to względem retent z czopowego od skarbu naszego onemu arendowanego) podług tegoż dekretu Radomskiego, skarb nasz dochodzić powinien będzie.

Co się zaś tycze retent Szlachetnego Iakuba Godaczewskiego, ktore skarb liquidował, to iest summę dwa tysiąca, trzy sta, iedenaście złotych, groszy dwadzieścia y trzy, pieniędzy sześć: te zapłacić submittuie się, zostawuiąc sobie *salvum ius repetendi* tych sum *in bonis omnibus ubicunque existentibus*, o co Grod Zakrocimski z nim *processu fisci*, czynić powinien będzie.

Ziemia Ciechanowska: *ex anno 1634* sukcessorowie nieboszczyka Pęczkowskiego Poborce Ciechanowskiego, reszty według dekretu Trybunału Radomskiego, zostawa winna tysiąc sto y pięć ztotych, groszy iedynaście, pieniędzy ośm: tę summę *in termino* w dekrecie Trybunału Radomskiego *praefixo*, do skarbu oddać powinna, *salva repetitione* u sukcessorow Szlachetnego niegdy Andrzeia Pęczkowskiego.

Ziemię Łomżyńską, podług deklaracyi w roku 1640 uczynioney, *summam* dwoygu podymnemu *correspondentem* że oddała, od inszych wszystkich retent wolną czyniemy.

Ziemia Rożańska, y Makowska, za Urodzonego Iana Napiorkowskiego Poborcę swego, w roku 1620 summę dwa tysiąca, ośm set, dwadzieścia złotych, groszy dwadzieścia, płacić powinna. A iż Posłowie Seymu tamtego *ultra concessam sibi facultatem* od braci, tego Poborcę podali *insufficientem possessione*, tedy Ziemia ta *ad. instantiam Instigatoris in Iudicio Tribunalitio Petricoviensi sive Lublinensi*, *ex delatione cujusvis nobilis illius Terrae possessionati*, *salvam* będzie miała, *repetitionem*, *processu fisci.*

Taż Ziemia, z podatkow *anni* 1640 została winna sto, trzydzieści y dwa złote: ktore obiedwie summy, na płacą woysku do Lwowa odwieść powinni. 53

Ziemia Liwska; z dawnych podatkow nic nie winna.

Ziemia Nurska, także.

Woiewodztwo Podlaskie: Ziemia Drohicka, z roku 1626 za Urodzonego Marcina Niemierę, trzy tysiące, sto y sześć złotych, groszy pięć, z roku 1628 ze dwoyga podymnego, dwa tysiąca sto sześćdziesiąt y sześć złotych, z r. 1640 trzy tysiące, siedm set, pięćdziesiąt y sześć złotych: z roku 1642 siedm set złotych. Wynosi to summę dziewięć tysięcy, siedm set, dwadzieścia y ośm złotych, groszy pięć: ktorą zapłacić we Lwowie, przy płacy woysku, powinna: *salva repetitione* u Poborcow. Także resztę z podatkow, w roku 1635 na żołnierza Powiatowego do Prus pozwolonych, dziewięć tysięcy, y dwieście złotych, przy Szafarzu Woiewodztwa Podlaskiego, nad zapłatę ludowi tam dyrygowanemu, pozostałą, zapłacić powinni będą: *salva repetitione* teyże summy, *jure fisci*, od Szafarza, ktorego sobie pod on czas toż Woiewodztwo obrało.

Ziemia Bielska, z podatkow łanowych w roku 1620 uchwalonych, ponieważ kwity pokazała, nic nie winna.

Retent czopowego, skarb dochodzić powinien u Potomkow Laskowskiego.

Woiewodztwa Rawskiego, Ziemia Rawska, nic nie winna.

Ziemia Sochaczowska, zostawa winna z rożnych podatkow, dwa tysiąca, siedm set, ośmdziesiąt y siedm złotych, groszy siedmnaście, pieniędzy pułpięta: co zapłacić powinna, *salva repetitione* u Poborcow, y ich sukcessorow, *iure et processu fisci.*

Ziemia Gostyńska, została winna z podymnych *anni* 1631 *et anni* 1632 dwieście, ośmdziesiąt y sześć złotych.

Taż Ziemia, rownaiąc się z inszemi Woiewodztwy y Ziemiami, została winna podymne całe, w roku 1631 ktore y z summą wzwyż położoną, na zapłatę woysku, do Lwowa odwieść powinni: *salva repetitione fl.* 286 u Podczaskiego, *iure et processu fisci.*

Pen wszelakich dekretami nakazanych, iako

inszym Woiewodztwom, tak y tey Ziemi, skarb ustępuie.

Retent z czopowego, skarb dochodzić powinien.

Woiewodztwo Chełmińskie, summę cztery tysiące, y ośm set złotych, *ex an:* 1638, 1640 *et* 1642 zapłacić powinno. *Salva repetitione* na dobrach Pieczewskiego, *iure et processu fisci.*

Modum contribuendi, more solito biorą do braci.

Woiewodztwo Malborskie, tychże lat, za tegoż Poborce Pieczewskiego, summę siedm tysięcy, dwieście złotych, zapłacić maią. *Salva repetitione et modo contribuen:* iako y Chełmińskie.

54 *Successores* Wielmożnego niegdy Samuela Zalińskiego, Woiewody Malborskiego, rachunek w skarbie nadaley Swiątek przyszłych, z retent, o ktore ich skarb *in delatis* podał, uczynić maią: z ktorego co się pokaże *authenticis documentis*, na potrzebę Rzeczyposp: podług ordynacyi Seymowey wydanego, skarb przyiąć y defalkować powinien. *Reliquum*, ciż *successores*, ktorzy są *possessores bonorum*, do Lwowa, *pro die* 1 *Augusti, anni praesentis* na płacą woysku wnieść powinni, pod winami na Seymie teraźnieyszym, na tych, ktorzyby podatki Rzeczyposp: zatrzymywali, uchwalonemi. Tymże sukcessorom, powagą Seymu tego, gleyt *ad diem* 1 *Augusti* z Kancellaryi naszey Koronney wydać rozkazaliśmy.

Woiewodztwo Bracławskie, za Urodzonego Sylwestra Czerleńkowskiego Pisarza Ziemskiego Bracławskiego, winno na zapłatę oddać trzy tysiące, dwieście, y pięć złotych, groszy dwadzieścia y cztery: *salvis conditionibus decreti Tribunalitij Radomiensis proxime praeteriti.*

A za Iwana Niehrebeckiego *ex anno* 1640 na tenże czas we Lwowie summę, trzy tysiące y dwieście złotych, oddać powinni, *salva repetitione* u obudwu Poborcow *iure et processu fisci.*

Woiewodztwo Czerniechowskie, *ex anno* 1640 ze dwoyga podymnego winno cztery tysiące, dwieście, sześćdziesiąt y pięć złotych, groszy dwadzieścia y dwa, za Poborcę Urodzonego Krzysztofa Muchowieckiego, zapłacić powinno, *salarium* potrąciwszy. *Salva calculatione in thesauro*, stosuiąc się do kwitu *in anno proxime praeterito*, Urodzonemu Sołtanowi Poborcy danego, *salva repetitione* Woiewodztwu, y każdemu obywatelowi *in persona et bonis.* A gdy będzie *satisfactum* skarbowi, Poborca wolen bydź ma *a processu et termino.*

Retenta z koekwacyi Seymu przeszłego.

4. Woiewodztwa, y Ziemie Koronne, ktore na Seymie przeszłym w retentach się za Poborcow swych Rzeczyposp: wypłacać podięli, iż nieco ieszcze przy nich zostaie koekwacyi retent, tamże do Lwowa, na dzień pomieniony zapłacić, tęż retent resztę, iako dobrzy tey oyczyzny synowie, przez Poborce swe wniosą. Toż y z koekwacyi teraźnieyszey uczynią Woiewodztwa, y Ziemie wszystkie, ni w czym Rzeczyposp: iako *cives boni*, nie zawodząc.

Koekwacya Woiewodztw, y Ziem, w podatkach pozostałych, w roku 1642 uchwalonych.

5. Woiewodztwo Krakowskie: ponieważ summę sześć tysięcy złotych u Goreckiey, Urodzonych Ianowskich, Urodzony Stanisław Gaiowski do skarbu oddał, y *realiter* zapłacił: tedy z oddania mianowaney summy, wszystkich wzwyż pomienionych, y Urodzonego Gaiowskiego, od 55
dekretu Trybunału Radomskiego blisko przeszłego, wiecznemi czasy uwalniamy. A Woiewodztwo iuż nic więcey *ratione* retent płacić nie zostawa winno.

A iż tenże Gaiowski został skarbowi summę sześć tysięcy y trzysta złotych, do ktorych Woiewodztwo nie powinno, *salva actio* skarbowi *reservatur* z tymże Gaiowskim *in bonis ejus omnibus mobilibus et immobilibus, iure et processu fisci.*

Rzemięślniki miasta naszego Krakowa, ponieważ dekret Seymowy *an:* 1631 *in simili causa* pokazali: od remissyi, ktora z nimi na Seym teraźnieyszy z Trybunału Warszawskiego, uwalniamy.

A iż Woiewodztwo Krakowskie, we wszystkich retentach dosyć uczyniło, tak za się, iako y za Poborcow swoich; przeto onych wiecznemi czasy uwalniamy: także y tych wszystkich, ktorzy pieniądze tego Woiewodztwa w dyspozycyi swey mieli: a kwity dostateczne otrzymali.

Xięstwo Zatorskie y Oświeciimskie, ponieważ summę sześć tysięcy złotych do skarbu na Seymie teraźnieyszym oddali, y kwit otrzymali: nic nie zostaią winni.

Woiewodztwo Poznańskie; ponieważ miasto Poznań wywiodło kwitami, że summę, o ktorą skarb *in delatis* przy deklaracyach Seymu *an*: 1642 do rąk Urodzonego Woyciecha Dąbrowskiego, w roku 1629 Poborce Woiewodztwa Poznańskiego oddali, onych uwalniamy.

A że Poborca tysiąca złotych do skarbu nie wniosł: powinno Woiewodztwo za Poborcę swego tę summę tysiąca złotych, na zapłatę woysku, do Lwowa odesłać.

Woiewodztwo Kiiowskie, zostaie winno z podatkow *an:* 1642 ośm tysięcy, pięć set, y dziesięć złotych, groszy dwadzieścia y cztery za Urodzonego Woyciecha Rylskiego Woyskiego Żytomirskiego: ktore na zapłatę woysku oddać submittuie się. Przeto iako Woiewodztwu z nim, tak iemu z retentorami, na Rokach Skarbowych Kiiowskich (ktorym *extra cadentiam* termin *die* 3 *Iunij* naznaczamy) *salva repetitio* tey summy zostawa. A z tych, ktorzy o te podatki są od Poborcow baniowani, ma bydź exekucya mocna bez odwłoki uczyniona, y dobra ich konfiszkowane.

Ziemia Lwowska, tychże podatkow zostawa winna, tysiąc, dziewięć set sześćdziesiąt y sześć złotych, groszy piętnaście: ktore na zapłatę woysku oddać submittuie się. A Szafarza, y Poborcę od dekretu Trybunału Radomskiego, blisko przeszłego, uwalniamy.

Ziemia Sanocka, *excluso salario*, zostaie winna dwa tysiąca, dwieście, czterdzieści, y pięć złotych, groszy dwadzieścia y siedm: ktorą submittuią się zapłacić we Lwowie, przy zapłacie
56 woysku. A Szafarza y Poborcę od dekretu Trybunału Radomskiego wolnemi czyniemy. Taż Ziemia, *ex anno* 1634 za P. Pieniążka powinna na zapłatę woysku oddać summę pięć set, y pięćdziesiąt złotych *salva repetitione* u Poborce. A gdy zapłacą, Poborca, *ab executorio processu* wolen będzie.

Ziemia Halicka, *ex anno* 1642 za Urodzonego Bydłowskiego Poborcę swego, submittuie się przy zapłacie woysku oddać pięć set dwadzieścia y ośm złotych, groszy dwadzieścia y trzy: *salva repetitione* od Poborce.

Woiewodztwo Wołhyńskie, z podymnego *a.* 1642 dwadzieścia y dwa tysiąca, ośm set ośmdziesiąt złotych, ktore na zapłatę woysku oddać powinno.

Z czopowego zaś, za dwie lecie, dwadzieścia y dziewięć tysięcy złotych, ktore skarb *exigat* od arendarzow. A ieźliby się nie uiścili, Woiewodztwo za nich zapłaci, ponieważ ich skarbowi podali.

Woiewodztwo Podolskie, z podatkow *a.* 1642 summę szesnaście tysięcy, pięć set, ośmdziesiąt y dwa złote, groszy dwadzieścia y dwa, zapłacić powinno: *salarium* Poborcy, ieźli z pierwszey summy nie iest wytrącone, defalkowawszy. Poborcow od dekretu Trybunału Radomskiego uwalniamy.

Woiewodztwo Bełskie, *ex a.* 1640 *et a.* 1642 summę trzy tysiące, siedm set, czterdzieści y siedm złotych: w ktorey summie inkluduie się dług, trzy tysiące, y trzynaście złotych, *constitutione a.* 1642 mianowany, oddać przy zapłacie woysku powinno: *salva repetitione* u retentorow, *iure et processu fisci*, na Trybunale Radomskim, albo Lubelskim, przez delatora, ktorego sobie Woiewodztwo obierze.

Ziemia Nurska, *ex a.* 1642 tysiąc sześć set pięćdziesiąt y cztery złote: ktore do Lwowa na zapłatę woysku dowieść powinna.

O niezaciąganiu długow na Rzpltą.

6. Pozwoliły Nam Stany Koronne, y W. X. L., na zaciągnione długi na potrzebę Rzpltey pewne ratunki: w czym, żeby *nociva sequela* co napotym nie szkodziła wolnościom, waruiemy: że napotym do żadnych, y od Nas, y następcow naszych Krolow Polskich, zaciągnionych długow, iako dotąd, tak y napotym, *non tenebitur* Rzpta. A ktobykolwiek takowe długi ważył się *in publico* promowować, albo mimo to postanowienie, *in spem* zapłacenia od Rzpltey, dał pieniędzy, takim poenom podlegać będzie, iakie *de Terra Sandomiriensi non obliganda* są uchwalone. A takim *forum* na Trybunale *inter causas fisci, ad instantiam cujusvis* naznaczamy. Po ktore to pieniądze, do Woiewodztw y Ziem, kredytorowie nasi za assygnacyami naszemi zieżdżać będą, y tam za rekognicyami naszemi, *realitatem* tych długow komprobowawszy, zapłatę odbiorą. A w W. X. Litewskim do Wielmożnego 57
Podskarbiego W. X. Lit. oddawane będą, ktory, za naznaczeniem od Nas, kredytory nasze będzie znosił. Woiewodztwo Krakowskie, summę czworgu podymnemu korresponduiącą. Xięstwo Oświecimskie, także. *Modus contribuendi* do braci. Woiewodztwo Poznańskie, summę czworgu podymnemu korresponduiącą. Ktorą za assygnacyami kupcom od Nas danemi, *juxta tenorem* artykułow swych przeszłych, iedną ratą na dzień nowego lata blisko przyszły, zapłacić submittuie się. Woiewodztwo Wileńskie, czopowego duple, na dwie lecie. Cło nowe podwyższone, na dwie lecie. Po trzy pobory, na dwie lecie, z dobr naszych Krolewskich, donatywę kupiecką. Y pogłowne żydowskie. *Modus exigendi*, w uniwersale *patebit.* Powiat Oszmiański, także iako Woiewodztwo Wileńskie. Powiat Lidzki, także. Powiat Wilkomirski, także *in toto.* Powiat Bracławski, także. Woiewodztwo Sandomirskie, summę czworgu podymnemu korresponduiącą, według Woiewodztwa Krakowskiego, na dwie racie: iednę *die* 30 *Ianuarij anni* 1644 drugą także *anni* 1645. Seymik *die* 13 *Iunij, praesentis*: na ktorym podatki pomienione, y *modum contribuendi*, sobie uchwalą. Woiewodztwo Kaliskie, iako Poznańskie *per omnia.* Woiewodztwo Trockie, iako Wileńskie. Powiat Grodziński, także, *in toto.* Powiat Kowiński, także *in toto.* Powiat Upitski, także *in toto.* Woiewodztwo Sieradzkie, pułtrzecia czopowego, przez lat pułtrzecia wyda, przez Urodzonego Andrzeia Rębieskiego (ktory to czopowe trzymać będzie) kredytorom naszym, za liquidacyami ich przed Deputaty tegoż Woiewodztwa, Urodzonemi Marcinem Walewskim Podkomorzym, y Alexandrem z Otoka Zaleskim Podsędkiem Sieradzkim. Czemu kwoli, Seymik *die* 1 *Iunij* naznaczamy. Ziemia Wieluńska, summę czworgu podymnemu korresponduiącą. *Modum contribuendi*, y szafunek, na Seymiku *feria* 3 *post Dominicam Iubilate*, namowią. Ziemia Żmudzka, tak iako Woiewodztwo Wileńskie. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, summę czworgu podymnemu korresponduiącą. Woiewodztwo Kiiowskie, summę czworgu podymnemu korresponduiącą na cztery raty poborami. Poborcę y *modum contribuendi* na Seymiku namowią, Seymik w Żytomierzu, *die* 23 *Aprilis.* Woiewodztwo Inowłocławskie, tak iako Brzeskie. Ziemia Dobrzyńska, *summam aequivalentem* czworgu podymnemu, na dwie racie. Pierwszą na Trzy Krole w roku 1644. Drugą na Ś. 58
Michał, w tymże roku 1644 według kwitow ostatnich Kommissarskich. Woiewodztwo Ruskie; Ziemia Lwowska, Przemyska, Sanocka; ponieważ Posłowie tych Ziem nie mieli żadney *facultatem* od braci doma pozostałych, y niechcieli się wdawać w żadne deklaracye w tey materyi, iakoż y nie uczynili: tedy PP. Senatorowie Woiewodztwa Ruskiego; iako, Wielebny Xiądz Alexander Trzebiński Biskup Przemyski Podkanclerzy Koronny, Wielmożny Iakub Sobieski

Woiewoda Ruski, Urodzony Zbigniew Gorayski, Kasztellan Chełmski. A przy tych PP. Senatorach, insi iako obywatele Ziem tamtych; Iaśnie Wielmożny Stanisław Koniecpolski, Kasztellan Krakowski, Hetman Wielki Koronny, Wielmożny Marcin Kalinowski Woiewoda Czerniechowski. Urodzeni Ian Lanckoroński Halicki, Alexander Przedwoiowski Lubaczowski, Kasztellani. Wielmożny Łukasz ze Bnina Opaliński, Marszałek Wielki Koronny, Ierzy z Tęczyna Ossoliński, Kanclerz Wielki Koronny, etc. Mikołay z Zurowa Daniłowicz Podskarbi Koronny. Urodzeni Piotr Daniłowicz Krayczy Koronny, Krzemieniecki, Alexander Lubomirski Sandomirski, Ierzy Lubomirski, Sądecki, Starostowie. Ci wszyscy *in facie totius Reipubl:* wzięli to na się, proponowawszy na przyszłym Seymiku w Wiśni, tak powszechną zgodę wszystkich Woiewodztw, y Ziem, na odłożenie summy czworgu podymnemu *aequivalentis*, na żądanie nasze, uprosić to u Woiewodztwa Ruskiego, żeby się do tak powszechney zgody stosuiąc, taką summę Nam pozwoliło. A ieźliby tego u Seymiku Wisińskiego uprosić nie mogli wzwyż mianowani: tedy My żadnych assygnacyi do drugich Woiewodztw, y Ziem kredytorom naszym dawać nie będziemy: ani do wydania pozwolonych podatków Ziemie y Woiewodztwa będą powinne. Ziemia Halicka, iako Woiewodztwo Krakowskie. Ziemia Chełmska, czopowe dwoie: ktore że nie wynosi summy z dwoyga podymnego, czego nie dostawa, gotowemi dodadzą. Seymik *die* 4 *Maij. Exactor* Urodz. Andrzey Sosnowski. *Laudum anni* 1642 y przyszłe im approbuiemy. Woiewodztwo Podolskie, summę z czworga podymnego *aequivalentem* według kwitu *anni* 1635 dwiema ratami, przez dwie lecie. *Modum contribuendi* biorą na Seymik *Relationis*. Woiewodztwo Smoleńskie tak, iako Wileńskie. Woiewodztwo Lubelskie, summę czworgu podymnemu korresponduiącą. *Genus et modum contribuendi* biorą na Seymiki *pro die* 21 *Aprilis*. Tamże Poborcę y Szafarzow obiorą. Woiewodztwo Bełskie, summę czworgu podymnemu korresponduiącą: Seymik *die* 28 *Aprilis*. Tamże *laudum de modo contribuendi, et tempore exsolvendi*, im approbuiemy. Woiewodztwo Połockie, z
59 Woiewodztwem Wileńskim zgoda. Woiewodztwo Nowogrodzkie, iako Wileńskie. Powiat Słonimski także iako Woiewodztwo Wileńskie. Powiat Wołkowyski, także. Woiewodztwo Płockie, summę czworgu podymnemu *correspondentem:* ktorą tak płacić Nam obiecali ratami. Pierwszą *a die* 1 *Septemb. an: praesentis*, *usque ad diem* 1 *Septemb. an.* 1644 siedm tysięcy, siedm set, siedmdziesiąt y sześć złotych. Drugą ratę, *ab eadem die* 1 *Septemb. an.* 1644 *ad Septemb. an.* 1645 siedm tysięcy, siedm set, siedmdziesiąt y sześć złotych. Trzecią ratę *similiter a die* 1 *Septemb. an.* 1645 *ad diem* 3 *Septemb. an.* 1646 siedm tysięcy, siedm set, siedmdziesiąt y sześć. Na ktore summy, na Seymiku *die* 30 *Aprilis*, *modum contribuendi*, y *laudum* namowić maią: ktore im *authoritate Conventus praesentis*, approbuiemy Tamże y Szafarza do soli obiorą. Woiewodztwo Witepskie, z Woiewodztwem Wileńskim. Powiat Orszański, także. Woiewodztwo Mazowieckie: Ziemia Czerska, tak wielką summę, iako wyniesie czworo podymne, *ea conditione*, żeby *creditor* proporcyonalny odesłany im był. Ziemia Warszawska summę, *correspondentem* czterem podymnym, odda. *Modum contribuendi* na Seymiku *Relationis die* 18 *Maij* naznaczonym, namowią, y Szafarze obiorą: na ktorym y *laudum* namowią, ktore im *praesenti Conventu* approbuiemy. Ziemia Wiska, iako Warszawska, Seymik 12 *Maij*. Ziemia Wyssogrodzka, iako Woiewodztwo Krakowskie. Ziemia Zakroczymska, iako Warszawska. Seymik 25 *Iunij*. Ziemia Łomżyńska..... Ziemia Ciechanowska, summę czworgu podymnemu *aequivalentem intra decursum duorum annorum*, ratami oddać pozwala: Seymik 14 *April*. Na ktorym, *modum contribuendi* iaki namowią *in toto* approbuiemy. Ziemia Rożańska, summę czworgu podymnemu *aequivalentem*. Woiewodztwo Podlaskie: Ziemia Drohicka, summę czworgu podymnemu korresponduiącą. Seymik w Drohiczynie *die* 12 *Maij*, *cum approbatione laudi*. Poborca Urodz: Szymon Nieciecki. Ziemia Mielnicka także. Seymik *eodem die*. Ziemia Bielska, summę czworga podymnego, na dwie racie. *Modus contribuendi* na Seymik, we Czwartek po Świątkach, *Exactor* Tulwiński Ian. Woiewodztwo Rawskie: Ziemia Rawska, summę czworgu podymnemu *aequivalentem*. *Modus contribuendi* na Seymik 27 *Aprilis*. Ziemia Sochaczowska, summę, iako czworo podymne wyniesie, *intra decursum duorum annorum* ratami zapłacić pozwala. *Modum contribuen:* na Seymiku namowią, ktory *pro die* 18 *Aprilis* składamy: y na nim *laudum*, ktore postanowią, *authoritate praesentis Conventus*, *in toto* im approbuiemy. Ziemia Gostyńska, także. Woiewodztwo Brzesciańskie, z Wileńskim. Powiat Piński, także, Woiewodztwo Chełmińskie, według dawnego zwyczaiu, do braci. Woiewodztwo Mścisławskie, z Wileńskim. Woiewodztwo Malborskie, iako Chełmińskie. Woiewodztwo Pomorskie, z swemi Powiatami, iako Chełmińskie. Woiewodztwo Bracławskie, summę czworgu podymnemu korresponduiącą. Seymik *Relationis die* 24 *Aprilis*, w Winnicy. *Laudum et modum contribuen*: iaki sobie na Seymiku namowią, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. Summę tę przez lat trzy wydadzą, *ab actu moderno*, na raty, na Seymiku namowione. Woiewodztwo Mińskie, z Woiewodztwem Wileńskim. Powiat Możerski, także. Powiat Rzeczycki, także. Ziemia Inflantska, sześć poborow, na dwie lecie. Woiewodztwo Czerniechowskie, summę czworga podymnego na dwie lecie. *Modum contribuen.* biorą na Seymik, *die* 11 *Maij*. Powiat Starodubski, iako Woiewodztwo Wileńskie. A że Seymiki, Łęczycki, Wołyński, Łomżyński, Liwski, Posłow swych na ten Seym nie zesłali: tedy im Seymik naznaczymy. Posłowie zaś Woiewodztwa Ruskiego, Ziemie Lwowskiey, 60
Przemysłskiey, Sanockiey; niemaiąc żadnego z Seymiku swego pozwolenia, do traktowania o tey materyi; żadney deklaracyi uczynić nie chcieli: tedy ieźliby tamte Woiewodztwa y Ziemie, na Seymikach od Nas złożonych, a pomienione zaś Ziemie Woiewodztwa Ruskiego, na Seymiku, ktory sobie wzięli do namowy, *de ratione* podatkow, na zapłatę woysku ukrainnemu, nie pozwoliły takieyże summy, na zniesienie długow naszych, na potrzebę Rzpltey zaciągnionych, o co uprosić tamtych Ziem Woiewodztwa Ruskiego, Panowie Senatorowie, y obywatele pomienionych Ziem, y Woiewodztwa Ruskiego, wzięli to na się: tedy ieźliby tego tak Woiewodztwa y Ziemie, ktore Posłow swych na ten Seym nie zesłały, iako y Ziemie pomienione Woiewodztwa Ruskiego, y Woiewodztwa Pruskie, ktorych Posłowie tu na Seymie się nie deklarowali, nie pozwalali; żadne insze Woiewodztwa y Ziemie, do wypłacenia pozwolonych podatkow, nie będą powinne. O czym na Seymiku Deputackim maią mieć wszystkie Woiewodztwa y Ziemie od Nas *authentica documenta*.

61 **Dochodzenie retent, u Poborcow.**

Ponieważ Woiewodztwa y Powiaty, płacąc za Poborcow swych, *salvam* sobie *repetitionem* u nich zostawowały; tedy *vim repetitionis* tak deklaruiemy: iż Poborca żaden *laudis privatis*, ieźli iakie stanęły, od zupełnego dosyć uczynienia Woiewodztwu, albo Powiatowi, wolen bydź nie może, *vel uno instigante;* ale y on sam *poenis legum*, y dobra iego *confiscationi* podlegać maią, *ad instantiam cujusvis nobilis possessionati illius Palatinatus*, w Trybunale Koronnym, *inter causas fisci*.

Skrypt, ad archivum.

Bespieczeństwo pospolite, od podeyźrzanych sąsiad przyiażni, opatruiąc, skrypt w tey mierze, z podpisem Nawielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, y Urodzonego Marszałka Poselskiego *ad archivum* podany, *authoritate* Seymu tego approbuiemy, wedle ktorego Wielmożni, tak Pieczętarze, iako Podskarbi, y Hetmani nasi zachować się będą powinni; a ten skrypt do Seymu przyszłego trwać tylko będzie.

Ludzie z Starostw ukrainnych, służbę Rzpltey powinni.

Naznaczyła konstytucya *a.* 1638 rewizyą ludzi w Starostwach y dzierżawach ukrainnych będących, służbę Rzpltey woienną powinnych. Ta że dotąd do effektu swego nie przychodzi, naznaczamy do teyże ich rewizyi.

Z Małey Polski: Urodzonych: Łukasza Miaskowskiego Podsędka Podolskiego. Ożgę Pisarza Ziemskiego Lwowskiego.

Z Wielkiey Polski: Marcina Sadowskiego Podkomorzego Gostyńskiego. Woyciecha Weszla Starostę Rożańskiego. Ktorzy *praevio juramento Lustratoribus praescripto*, rewizyą tę *fideliter* odprawią, podług wyżey wspomnioney konstytucyi.

O PODATKACH
W. X. LIT.

Pobory, y podatki inne, Seymem teraźnieyszym uchwalone, a w deklaracyach spolnych, Woiewodztw, Ziem, y Powiatow W. X. Lit. wyżey wyrażone, takowym sposobem maią bydź wybierane.

Sposob wybierania, y oddawania poborow do skarbu naszego W. X. Lit.

1. Pobory w dobrach naszych W. X. Lit. z Woiewodztw, Starostw, dzierżaw, y wszelakich dobr naszych, Seymem teraźnieyszym, na lat dwie, rachuiąc włoki na rok po złotych trzy uchwalone, Wielmożni Woiewodowie, Sta- 62
rostowie, dzierżawcy nasi, wybierać każdy rok zaczną, w dzień S. Marcina: ktore to wybieranie, od zaczęcia, ma trwać niedziel cztery. A za expiracyą tego czasu, wszyscy *in genere et specie*, dobra nasze dzierżący, do Poborcow, ktorych sobie *bene possessionatos*, na Seymikach blisko przyszłych Relacyinych Powiatach obiorą, naydaley do dnia dziewiątego Decembra, pobory według dawnych kwitow, *sub poenis de retentis sancitis*, oddać maią. Poborcowie zaś summę w Powiatach swych odebraną, nie zatrzymuiąc nic, wszystkę spełna, do skarbu do Wilna, na dzień dwudziesty trzeci Decembra wystawić, y onę, z uczynieniem doskonałey liczby, do Wielmożnego Podskarbiego Ziemskiego W. X. Lit. oddać powinni, pod winami w konstytucyach *super negligentes* opisanemi.

W ekonomiach zaś naszych, y dobrach oprawie Krolowey Iey Mci małżonce naszey podległych, ekonomowie y arendarze takiż pobor wybrawszy, nie do Poborcow, ale sami prosto do Wielmożnego Podskarbiego Ziemskiego W. X. Lit. według rewizyi, y inwentarzow skarbowych, w dzień Trzech Kroli, w tych obudwu leciech, zupełnie oddawać, y w skarbie Ziemskim W. X. Lit. rachować się będą.

Salaria Poborcom W. X. Lit.

2. Względem prac, y odwożenia swym kosztem, do skarbu, pieniędzy, *salaria* Poborcom od poboru iednego złotowego, po groszu iednemu naznaczamy.

Czopowe W. X. Lit.

3. Czopowe W. X. Lit. *in duplo*, na lat dwie, uchwalamy, ktore Wielmożny Podskarbi Wielki W. X. Lit. w dyspozycyi swey mieć, y one lub przez administratory swoie przysięgłe wybierać, albo też *plus offerenti* arendować będzie. Ktore się wybierać zacznie od S. Iana Chrzciciela, w roku teraźnieyszym, tysiąc, sześćset, czterdziestym trzecim: a skończy się w takowyż dzień S. Iana, w roku przyszłym, tysiąc, sześćset czterdziestym piątym. A w wybieraniu onego, żadne listy, przywileie y dekreta nasze, ieśliby iakie względem wolności wydane były, y bydź miały, według uniwersałow *anni*

tysiąc, sześć set, dwudziestego, szostego, 1630 y według konstytucyi roku 1638 ktore reassumuiemy, nic *praejudicare* nie mogą. *Salva* karczmy Witepskiey, ktora na mensyonarze Kapituły Wileńskiey, konstytucyami przeszłemi iest wyięta.

Donativum kupcow W. X. Lit.

4. Na kupce W. X. Lit. za zgodą wszech Stanow, mocą Seymu teraźnieyszego, summę dwadzieścia tysięcy złotych Polskich, *ratione* donatywy, wkładamy; ktorą oni dwiema ratami, to iest, na Trzy Krole, w obudwu leciech, po
63 dziesiąciu tysięcy złotych do Wielmożnego Podskarbiego Wielkiego W. X. Lit. wydawać będą powinni: stosuiąc się w tym wydaniu do konstytucyi roku 1635.

Cło nowo podwyższone, z spławem wodnym W. X. Litew.

5. Cło nowo podwyższone, y spław wodny, w W. X. Lit. za zgodą wszech Stanow, na lat dwie uchwalamy: ktore w administracyą Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. poruczamy, aby iako z naylepszym pożytkiem, *plus offerenti cujuscunque status*, arendował, y tym cłem administrował, zachowuiąc się w wybieraniu tego cła, według instruktarza skarbowego, y zwyczaiu dawnego. A pocznie się cło wybierać, zaraz po skończeniu tego Seymu, od publikacyi tey uchwały naszey, za uniwersałami Wielmożnego Podskarbiego naszego, w roku teraźnieyszym 1643 a skończy się w roku przyszłym 1645 w dzień Ś. Iana Chrzciciela. A ieśliby (strzeż Panie Boże) przez powietrze morowe, przez nieprzyiaciela postronnego, albo iakie insze przypadki znaczne, a myto nowo podwyższone, z spławem wodnym, w ktorym roku ustało, y wybierane nie było: tedy za słusznym dowodem, y weryfikacyą skarbową, porachowawszy czas tey przeszkody *in commercijs*, y w handlach podiętą, arendarzom, albo dzierżącym tych myt, prolongacyą tey arendy dalszą uczynić mamy. Do ktorego cła wybierania, Starostowie, dzierżawcy dobr naszych, także PP. Rady duchowne y świeckie, y stan szlachecki w dobrach naszych y swoich, komor, przykomorkow, gdzieby skarb nasz potrzebę bydź baczył: także straży w pogranicznych miastach y miasteczkach Państw naszych, Pisarzom celnym mieć bronić, nie maią; owszem pomocy wszelkiey przeciwko swowolnym kupcom, dodawać będą. A zabiegaiąc dalszey szkodzie skarbu naszego, ktora się dzieie przez kupcow, tak państw naszych, iako y cudzoziemcow, Grekow, Ormian, y innych, ktorzy komory W. X. Lit. y pograniczne, z rożnemi towarami bez mytnie miiaią: tedy za listem uniwersałem Wielmożnego Podskarbiego, w miastach naszych pogranicznych, w Siewierszczyznie, w Nowogrodku, y innych, straż mieć, y Pisarzom celnym myto bez wszelkiey przeszkody wybierać wolno będzie. A ludzie kupieccy, gościńcow, y drog zwyczaynych, aby nie miiali: osobliwie iadąc do Moskwy, także y z Moskwy, aby zwyczaynymi gościńcami na Dorohobuż, y na Smoleńsk wracali się. Ciż kupcy, ktorzy na iakiekolwiek targi, y iarmarki, do rożnych miast y miasteczek, w Państwach naszych iadą: z gospod swoich, y mieysca, tak lądem, iako y wodą na statkach, nie okazawszy się, y nie opowiedziawszy towarow swoich na komorach, y przykomorkach, Pisarzom celnym, aby nie iezdzili, y nie spuszczali; ale okazawszy bez 64
wszelkich rat, nie zasłaniaiąc się żadnymi przywileiami y listami naszemi, aby to cło *exnunc* zaraz do skarbu naszego płacili. Toż się ma rozumieć y o zwracaiących się z towarami kupcach: ażeby towarow nie składali, aż wprzod one okażą, y zaraz myta zapłacą. Deklaruiąc to, aby każdy zosobna kupiec, tak lądem na rożne targi y iarmarki, iako y wodą idący, sam na się, z komor abo przykomorkow, od Pisarzow kwit brał, a pod imieniem iednego kupca, aby ich kilka nie wpisowało się. W przemytach rożnych między kupcami, a Pisarzami celnemi, tak tego prowentu publicznego, iako y dobr stołowi naszemu należących: tak też ktobykolwiek od sprawcow samych celnych, abo ich substytutow, sobie krzywdę iakąkolwiek w tych leciech, y napotym przyszłych, pretendował: rozsądek nie gdzie indziey, iedno przy Wielmoznym Podskarbim W. X. Lit. *salva appellatione* za dworem naszym, zostawać ma. Stosuiąc się w tym cle nowo podwyższonym, z spławem wodnym, do uniwersału *anni* 1609 y konstytucyi 1631, 1633, 1635 y 1638 *annorum* ktore *in toto* we wszystkich punktach, klauzulach, paragrafach, y penę *in delinquentes*, reassumuiemy, y konfirmuiemy. A libertacye wszelakich miast, tak wieczyste, iako y na czas pozwolone, y ktoreby się *de novo* prolongowały; także na iarmarki publiczne, y prywatne, nadane, bez żadney excepcyi, na stronę uchylamy, że każdy, *cujuscunque status et conditionis*, żadnemi się nie wymawiaiąc wolnościami, *sub poena confiscationis* towarow, to cło płacić powinien będzie. Wyiąwszy stan szlachecki, ktory od płacenia takowego myta, od zboża urodzaiu swego własnego, z pol, y ogrodow: także od towarow z lasow swoich własnych, od statkow y poddanych własnych, za iuramentem Szafarza samego, wolny bydź ma. Kupcy zasię od swoich własnych statkow, także też od fruchtownych, ktorzy pod szlacheckie y kupieckie towary statki naymuią, osobliwie styrnicy, kormnicy, y mołoycy naiemni, według instruktarza, spław wodny płacić powinni. A ieśliby się to pokazało, żeby kto pod pretextem szlacheckich zboż, y towarow, zmyśloną przysięgę y listy pokazał; abo też kupiwszy zboża y towary szlacheckie, one za listami szlacheckimi, y przysięgą sług ich, przeprowadzał: takowy penom w uniwersale *anni* 1629 o poborze wodnym, w tym punkcie opisanym, podlegać ma. Iednak waruiąc to, iż Starostowie nasi, od towarow leśnych, ktore w dobrach naszych, lubo ktorzy za konsensami naszemi swym sumptem wyrabiią, y na pożytek swoy obracaią; to myto nowo

podwyższone, z spławem wodnym, według konstytucyi y uniwersałow dawnieyszych, płacić będą powinni. Deklaruiemy y to o kupcach Moskiewskich, ktorzy cła nowo podwyższonego
65 od towarow płacić nie zwykli: aby kupiec co od nich nabędzie, także y za zbyty towar do Moskwy, podług konstytucyi *anni* 1638 płacił. A iż w instruktarzu celnym, tego cła nowo podwyższonego, nie wszystkie towary, ktoremi kupcy handluią, wyrażone są, iako Pisarze celni maią wybierać; zwłaszcza złoto, srebro, tak robione, iako y nie robione, perły, kleynoty, futra, sobole, y inne towary: tedy takowe towary poszacowawszy, powinni będą kupcy Pisarzom celnym od każdego złotego po groszu płacić. A te punkta wzwyż opisane, na myta stare, iako na dobra stołowi naszemu należące, na teraźnieysze, y przyszłe, *in perpetuum* lata, służyć maią.

Pogłowne żydowskie W. X. Lit.

6. Acz żydzi W. X. Litewskiego, pogłowne przy poborzech łanowych, gdy na wszystkie obywatele W. X. L. uchwalone bywaią, podług uniwersału *anni* 1589 dawać powinni: iednak uważaiąc potrzebę teraźnieyszą Rzeczypospolitey, *pro hac vice tantum*, pogłowne na żydy W. X. L. po trzy tysiące przez lat dwie wnosimy, ktorą summę po połowicy, dwiema ratami, w teraźnieyszym, y przyszłym roku do Wielmożnego Podskarbiego W. X. L. oddać maią. A wydawszy takową summę, od poborow, szosow, donatywy, y od rzemiosł, handlow, koni, sług, y osob swoich, y od wszelakich innych podatkow, na teraźnieyszym Seymie uchwalonych, wolnymi bydź maią do przyszłego Seymu. A na pogorzelce pewny wzgląd y baczenie bydź ma. Okrom czopowego, a nowo podwyższonego myta.

Inducta.

7. Bacząc potrzebną bezpieczeństwu Państw naszych aukcyą *subsidij* na *praesidium* granic, na ktorą kwarta zwyczayna wystarczyć nie może: a nie życząc, aby poddani obywatelow Koronnych, tak duchownych, iako y świeckich, ale y nasi, *tot onera* beztego ponoszący, *extraordinarijs contributionibus* na to *ordinarium praesidium aggravati* byli; owszem chcąc, żeby *fructum pacis* z łaski, a Opatrzności Boskiey, y naszego oycowskiego pieczołowania kwitnącey, wszyscy zażywali: przychodzi Nam ordynaryine podatki (ktore, iako wszelkie *communia minus laedunt*, *sine sensu Privatorum* przychodzą) *augere*. A że *evecta*, dotąd lichy prowent Rzeczyposp: przynosi: przeto, aby prowenta Rzeczyposp: aukcyą znaczną miały; postanawiamy, że na potym wszelacy kupcy, *cujuscunque generis et conditionis*, tak cudzoziemscy, iako y *indigenae*, tak miast naszych Krolewskich, iako y *privatorum* duchownych, y świeckich, z iakiemikolwiek towarami do Państw naszych zkądkolwiek wieżdżaiący, induktę, *pro hoc praesidio* Rzeczyposp: na komorach granicznych, płacić powinni będą: żadnemi przywileiami, ani libertacyami, względem indukty te- 66
raz uchwaloney, choćby konstytucyą im pozwolonemi, (ktore tylko *intra Regnum*, a w ewekcie, im służą) nie zasłaniaiąc się: *sub confiscatione omnium mercium*, *ex delatione thesauri Regni*, gdyby ktory *temerarie* komory minąwszy, uchodzić *cum inductis mercibus* chciał. A żeby w wybieraniu tego podatku porządnie, tak około instruktarza, iako y komor na wszytkich granicach, postąpić się mogło, naznaczamy Kommissarze, z Senatu: Wielebnego X. Andrzeia Szoldrskiego Biskupa Poznańskiego. Wielmożnych: Krzysztofa Opalińskiego Poznańskiego, Krzysztofa z Tęczyna Ossolińskiego Sandomirskiego, Kaspra Donhoffa Sieradzkiego, Iana Zawackiego Parnawskiego, Woiewodow. Urodzonych: Iana Kazimierza Krasińskiego Warszawskiego, Woyciecha Alexandra Przedwoiowskiego Lubaczowskiego, Kasztellanow. Urzędnikow przytym Koronnych na ten tam czas przy boku naszym będących. A z Koła Poselskiego: z Małey Polski: Urodzonych: Mikołaia Ostroroga Podczaszego Koronnego, Piotra Daniłowicza Krayczego Koronnego, Alexandra Lubomirskiego Starostę Sandomirskiego Podczaszego Krolowey IeyMci Małżonki naszey. Adama z Komorowa Komorowskiego Sędziego Bełskiego. Stanisława Lanckorońskiego Starostę Skalskiego. Stanisława Chrząstowskiego. Z Wielkiey Polski: Bogusława z Leszna Leszczyńskiego, Generała Wielgopolskiego. Marcina Tulibowskiego Podkomorzego Brzeskiego. Iana Oborskiego Starostę Sochaczowskiego. Balcera Sarbiewskiego Sędziego Ciechanowskiego. Andrzeia z Skrzypney Twardowskiego Żupnika Bydgoskiego. Andrzeia na Międzylesiu Wodyńskiego Łowczego Podlaskiego Dworzanina naszego. Ktorzy tu w Warszawie, przy bytności naszey, y Wielmożnego Podskarbiego naszego Koronnego, na dzień 27 Maia ziechawszy się y *ad normam* Deputatow Trybunału Koronnego przysiągłszy, *constituent:* także o czasie, od ktoregoby ten podatek *currere* miał. Od ktorego podatku wina Węgierskie y Endeburskie wolne bydź maią; ponieważ od nich składne winne płacić się powinno. Ten iednak podatek do Seymu przyszłego ordynaryinego trwać ma.

O wywożeniu wina z Węgier.

8. *Constitutionè a.* 1626 warowano, aby żaden do Węgier po wina nie iezdził: ktorą reassumuiemy. A iż nayduią się tacy, ktorzy pod pretextem kupcow Węgierskich, na zmowie z nimi, wina zakupuią, y tu wywożą; postanawiamy, aby każdy taki *cujuscunque status*, *conditionis*, *et praeeminentiae*, ktoryby wina iakimkolwiek sposobem wymyślnym z Węgier wywoził, a dowod nań był słuszny, ma bydź karany winą tysiąca grzywien, y utraceniem wina, nie zasłaniaiąc się żadnemi wolnościami, *ad instantiam Instigatoris*, *ex delatione thesauri*, *in Officio Castren: proximiore*, *sine appellatione:* ktorą *poenam* naszna-

67 czamy *delatori et iudicio, per medium dividendo.* A wina obwinione w areście tymczasem zostawać maią.

Składnego zaś winnego, do dawnych czterech złotych kopą iedną podnosimy. Także od win Endeburgskich, od trzech wiader, do dawnych podatkow zwyczaynych, kopę płacić będą. Ktory podatek, Wielmożny Podskarbi nasz Koronny, *plus offerenti* arendować ma. Podwyższenie tego podatku, tylko do czterech lat trwać ma. A dla większych prowentow składnych, w Nowym Targu skład winny postanawiamy. Ieśliby też kto furmanow na gościńcach do swych składow winnych necessytował, za dowiedzieniem tego na Seymie, ma *eo ipso* prawo o składach tracić.

Pretia rerum.

9. Zabiegaiąc tak niezwyczayney drogości *exoticarum mercium*, za zgodą wszech Stanow postanawiamy: aby od Seymu sześćniedzielnego, do Seymu takiegoż drugiego, Kommissarze przysięgli, tak z Senatu, iako y z Koła Poselskiego, do Wielmożnego Podskarbiego naszego, tak Koronnego, iako y W. X. Lit: bywali wysadzani: ktorzyby ziachawszy się tu do Warszawy do rezydencyi naszey, a przyzwawszy do siebie z miast ludzi sposobnych, w regestra kupieckie, y celne pilno weyźrzawszy, taxę wszystkich towarow uczynili, iako ktory towar miałby bydź przedawany, po Koronie, y W. X. Lit:, *habita ratione* dalszey abo bliższey fury, oszacowali. Według ktorego szacunku, y *sub poena centum marcarum toties, quoties decernenda*, kupcy się sprawować maią. Na ktore szacunki, wysadzamy Kommissarzow, do Wielmożnego Podskarbiego naszego, tak Koronnego, iako y W. X. Lit. z Senatu: Wielebnego X. Andrzeia Szołdrskiego Biskupa Poznańskiego; Wielmożnych, Krzysztofa Opalińskiego Poznańskiego, Krzyszotfa z Tęczyna Ossolińskiego Sandomirskiego, Kaspra Donhoffa Sieradzkiego, Iana Zawackiego Parnawskiego, Woiewodow: Urodzonych Iana Kazimierza Krasinskiego Warszawskiego, Woyciecha Alexandra Przedwoiowskiego Lubaczowskiego, Kasztellanow. Urzędnikow przytym Koronnych, y W. X. Lit. na ten tam czas przy boku naszym będących. A z Koła Poselskiego. Z Małey Polski: Urodzonych, Mikołaia Ostroroga Podczaszego Koronnego, Piotra Daniłowicza Krayczego Koronnego, Alexandra Lubomirskiego Starostę Sandomirskiego, Podczaszego Krolowey Iey Mci Małżonki naszey, Adama z Komorowa Komorowskiego Sędziego Bełskiego, Stanisława Lanckorońskiego Starostę Skalskiego, Stanisława Chrząstowskiego. Z Wielkiey Polski: Urodzonych, Bogusława z Leszna Leszczyńskiego Generała Wielgopolskiego, Marcina Tulibowskiego Podkomorzego Brzeskiego, Iana Oborskiego Starostę Sochaczowskiego,
68 Balcera Sarbiewskiego Sędziego Ciechanowskiego, Andrzeia z Skrzypney Twardowskiego Żupnika Bydgoskiego, Andrzeia na Miedzylesiu Wodyńskiego Łowczego Podlaskiego Dworzanina naszego. A z W. X. Lit: Urodzonych, Antoniego Iana Tyszkiewicza Podskarbiego Nadwornego W. X. Lit: Wilkomirskiego Sarostę, Krzysztofa Zawiszę Pisarza W. X. Lit: Starostę Bracławskiego, Iozefa Klonowskiego Podkomorzego Połockiego, Iana Rostowskiego Chorążego Kowieńskiego, Romana Sumoraka Sędziego Ziemskiego Wilkomirskiego, Władysława z Radziwonowicz Kierdeia Pisarza Ziemie Grodzieńskiey, Sekretarza naszego. Ktorzy przed temi szacunkami, *juxta hanc rotham*, przysięgać maią: że ani się o to nie starali, ani upominkow brać nie maią, y *fideliter* szacować będą. W cale zachowuiąc Urzędy Ziemskie, Grodzkie, y Podwoiewodze, *ratione victualium, et utensilium*, w konstytucyi *Coronationis*, y inszych, do szacunkow po Woiewodztwach zwykłych, opisane. *Non derogando* niwczym Urzędom Marszałkowskim, y władzy ich, przy boku naszym rezyduiącym. A iaką taxę pomienione Urzędy postanowią, według tey przedawać po wszystkich miastach y miasteczkach, rzemieślnicy y kupcy, pod winą czternastu grzywien maią, *per medium parti et iudicio decernenda, forum et poenas* też właśnie zostawuiąc *contra delinquentes*, iakowe w konstytucyi *de pretijs rerum* szczęśliwey Koronacyi naszey są opisane: z tym dokładem, że ieśliby Burmistrz, abo iego namiestnik, *contra executionem* tego prawa zgrzeszył; onego tylko samego, a nie *communitatem*, proces prawny o exekucyą zaciągano. A ieśliby ktory kupiec był *refractarius*, y według tey taxy przedawać towaru niechciał, y *temerarie* sklep zamykał: takowy ma bydź z Państw naszych wygnany, y nigdy nie przypuszczany.

Obrona Smoleńska.

10. Żeby zamek Smoleński, w słusznym opatrzeniu zostawał, a Rzeczposp: tym ciężarem uciążona nie była, naznaczeni byli do Woiewodztwa Smoleńskiego Kommissarze z Seymu *a.* 1638, ktorzy, że funkcyi swoiey dosyć nie czynili: tedy *authoritate praesentis Conventus*, naznaczamy nowych Kommissarzow: Wielebnego X. Piotra Parczewskiego Biskupa Smoleńskiego. Wielmożnych; Ierzego Karola Hlebowicza na Dąbrownie Woiewodę Smoleńskiego, Mikołaia Kiszkę z Ciechanowca Podskarbiego W. X. Lit. Kazimierza Leona Sapiehę Marszałka Nadwornego W. X. L. A z Koła Poselskiego: Urodzonych, Alexandra Ogińskiego Chorążego Nadwornego W. X. L. Krzysztofa Białozora Marszałka Upitskiego, Salomona z Gaia Dawidowicza Stolnika Wilkomirskiego, Ian Podbipiętę Pisarza Ziemskiego Połockiego, Kazimierza Horodyskiego Podkomorzego Witepskiego, Ludwika Kazimierza Iewłaszewskiego Podwoiewodzego Wileńskiego Sekretarza naszego. Ktorzy *die* 1 *Septembr. anni praesentis* do Smoleńska ziachawszy, *absentia unius, duorum, pluriumve non obstante*, maią naprzod (w *privilegia* wszystkich donatariuszow, tak lenne, iako y dożywotnie, z ktoremi się 69

wszyscy na tym terminie przed nimi prezentować powinni będą, weyzrzawszy) *in toto* do konstytucyi *a.* 1638 stosować ordynacyą obrony, y naprawy *in posterum* Smoleńskich murow, z dobr tamecznych Smoleńskich, *ducta proportione* każdey dzierżawy, namowić; żeby iuż *in posterum* Rzeczpospolita, *tempore pacis*, na *praesidia* y municye tameczne, nie dawała kontrybucyi. Nie inkluduiąc w tę ordynacyą *loca deserta* puszcz, y lasow. Ciż Kommissarze, o włokach, piechocie y Kozakom dawną ordynacyą naznaczonych, ieśli ich Kozacy y piechota są *in possessione*, y ieśli z nich służbę na zamku odprawuią, więc y włok na budownictwa nadanych, *inquirent.* Także y o tym się wywiedzieć maią, wiele Rzeczposp: *debet* piechocie *in praesidijs* Smoleńska będącey; y ieśli przez te lata zupełna liczba tey piechoty na zamku bywała, y iako wiele *ad rationem* zapłaty z skarbu W. X. Lit: (rachuiąc tę zapłatę według dawney ordynacyi Smoleńskiey) im dano.

A że mury Smoleńskie, poniekąd szturmami nieprzyiacielskiemi nadwątlone, dotąd ieszcze nie są restaurowane: ciż Kommissarze obeyrzeć te ruiny, y iako wielkiego sumptu Rzeczposp: na restauracyą onych potrzeba, uważywszy, (nie czyniąc tam jednak w żadnym punkcie wzwyż pomienionym finalney decyzyi) *rem integram* na przyszły Seym sześćniedzielny przynieść maią: aby Rzeczposp: informowawszy się, sposob naprawienia zruynowanych murow, y zapłaty długu piechocie winnego, na przyszłym sześćniedzielnym Seymie, *simul et semel praecise* namowiła. Ciż Kommissarze, do Starodubu na Trzy Krole *anno 1644*, ziachać powinni.

Pogłowne żydowskie.

11. Sposobiaiąc dostateczną woysku ukrainnemu zapłatę, wkładamy na żydy Koronne, corocznie pogłowne, złotych Polskich siedmdziesiąt tysięcy: ktore na raty cztery, co ćwierć roku, we Lwowie za quitem Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, na płacą woysku ukrainnemu, oddawać będą. Nie excypuiąc ich od żadnych podatkow, czopowych, poborow, podymnych, soszu rzemieślnego, y inszych, kiedy będą od Rzeczyposp: uchwalone. A raty pomienione *a die 1. Iunij praesentis* poczynać się im będą.

Zapłata woysku ukrainnemu.

12. Ponieważ iednostaynie wszystkie Woiewodztwa, y Ziemie Koronne, na zapłatę woysku ukrainnemu, dwoie podymne, według regestrow *a. 1629*, a gdzieby nie było regestrow *a. 1629*, albo poślednieysze były tam dostatecznieysze, tedy według tych dostatecznieyszych regestrow, *sine omnibus abjuratis et desertatis*, pozwoliły: postanawiamy, aby Poborcowie pomienione dwoie podymne, *non excludendo salaria*, zpełna do Lwowa zawieźli *pro die 27 Iulij.* A przytym y te summy, ktore *ex retentis*, tak *antiquiorum contributionum*, iako też y przeszłego 70

Seymu podatkow uchwalonych, na teraźnieyszym Seymie pokazały się: ktore to podatki, nie wytrącaiąc sobie od żadnych *salaria*, za assygnacyami Wielmożnego Podskarbiego naszego, od ktorego quity otrzymywać będą, woysku naszemu ukrainnemu odliczą. A ktoryby Poborca za oddaniem sobie przez Woiewodztwa, albo za wybraniem przez się, pieniędzy nie odwiozł na czas namowiony do Lwowa: taki *poenae peculatus, ipso facto, et confiscationis bonorum*, podlegać będzie, y dobra iego rozdawać będziemy. A Woiewodztwa y Ziemie, ktoreby nie oddały, albo nie dodały namowionych podatkow: te na przyszłym Seymie *in duplo* oddać *ad coaequationem* będą powinne. Do teyże płace, y retenta wszystkie tak z quarty y kanonow Pruskich, iako y z inszych prowentow Rzeczyposp: ktoreby się iedno znaydowały dotąd w skarbie naszym, należeć maią. A dla czynienia sprawiedliwości ukrzywdzonym, y większey powagi tey zapłaty, Iaśnie Wielmożny Kasztellan Krakowski, iako Wielki Hetman Koronny, albo Wielmożny Woiewoda Bracławski Hetman Polny Koronny, na czas tey płacy naznaczony, do Lwowa ziedzie.

Woiewodztwo Krakowskie, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. *Modum contribuendi* na Seymiku *Relationis pro d. 30 mensis April.* sobie zostawuią, tak *ratione* zapłacenia woysku, iako y zniesienia długow naszych. Na co *laudum* im approbuiemy. Xięstwo Zatorskie, y Oświecimskie, iako y Woiewodztwo Krakowskie. Seymik, *die 27 Aprilis.* Woiewodztwo Poznańskie, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą, *sine quibusvis abjuratis et defalcat:* do Lwowa przez Poborcę swego odwieść, y chorągwiom assygnowanym zapłacić ma. Czemu gdy dosyć uczyni, ieśliby dla niewydanych z inszych Seymikow podatkow na tym Seymie pozwolonych, *tam in toto, quam in parte*, żołnierz się w służbę zaciągnął, tedy iuż na potym do tey płacy nie będzie to Woiewodztwo powinno. Woiewodztwo Sandomirskie, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą ktorą sobie podatkami łanowemi, lubo czopowemi, na Seymiku w deklaracyi *gratitudinis* specyfikowanemi, *laudo suo* na Seymie teraźnieyszym *approbato*, uchwalą, y przez Poborce chorągwiom assygnowanym, za kwitem Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, oddadzą: z tą assekuracyą, o niewydawaniu podatkow z inszych Woiewodztw, y Ziem, iako Woiewodztwo Poznańskie. Woiewodztwo Kaliskie, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą, *sine omnibus defectibus*, iako Poznańskie. Approbuiąc *laudum*, ktore sobie to Woiewodztwo, z Poznańskim Woiewodztwem na dyspozycyą dobr Poborce swego Urodzonego niegdy Mikołaia Mieszkowskiego y małżonki iego dziedzicznych, a w retentach podatkowych konfiskowanych, uchwaliły. Woiewodztwo Sieradzkie, summę dwoygu podymnemu *aequivalentem* odda do Lwowa przez Urodzonego Andrzeia Rębieskiego, przy ktorym iuż ta wszystka summa zostaie go- 71

towa. Ziemia Wieluńska, summę dwoyga podymnego, podług *laudum* na przeszłym Seymiku uczynionym *de modo contribuendi*. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, *summam* dwoygu podymnemu *aequivalentem*, Szafarze do Lwowa odwiozą. Woiewodztwo Kiiowskie, summę dwoie podymne wynoszącą, czopowym y poborami wydać, y puł poboru Posłom na Seym posłanym wydać. Poborca na to wszystko, do braci. Woiewodztwo Inowłocławskie, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą, Seymik..... na *laudum*, Poborca do braci. Szafarze, pieniądze do Lwowa oddadzą. Ziemia Dobrzyńska, summę dwoygu podymnemu *aequivalentem*, *(vigore laudorum* tey Ziemi, Seymami przeszłemi approbowanych) podług quitu pośledniego Kommissarskiego, do rąk Wielmożnego Podskarbiego Koronnego oddać maią, przez Urodzonego Iana Kazimierza Maczowskiego, Burgrabiego Grodzkiego Bobrownickiego. Seymik w Lipnie *die* 30 *Iunij*. Na ktorym naznaczą *salarium* na odwoz pieniędzy pomienionych. Woiewodztwo Ruskie: Ziemia Lwowska, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą, *sine omnibus abjuratis et desertatis*, ieśliby ich sobie y insze Woiewodztwa nie excypowały. Seymik *pro die 12 Maij*, na namowienie podatkow biorą sobie, *pro genere contributionis* tę summę składać, ktore *laudum* tym Seymem zaraz approbuiemy: z tą iednak kondycyą, że w tym *laudum contributionis, universum Regnum*, a nie same tylko tamte Ziemie *concernentes* usurpować sobie nie będą: z ktorych podatkow, tak wielką summę na zapłatę woysku do Lwowa na czas naznaczony oddadzą, iaką tu na Seymie Posłowie tamtych Ziem deklarowali. Ziemia Przemysłska, także. Ziemia Sanocka, także. Poborcowie do braci na przyszły Seymik. Ziemia Chełmska, podeymuie się wydać lubo poborami, lubo inszemi podatkami, 72
iakie sobie na Seymiku Relacyinym namowią, *summam aequivalentem* dwoygu podymnemu: na ktorym Exaktora sobie obrać maią. Co że *per laudum* stanowić maią, toż *laudum praesenti authoritate* approbuiemy. Ziemia Halicka, także. Woiewodztwo Podolskie, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą, podług takowych quitow *a.* 1635. *Modum contribuendi*, do braci na Seymik *Relationis pro die 15 Maij* biorą: *laudum* o czopowym *authoritate Conventus* im approbuiemy. Woiewodztwo Lubelskie, summę rowną dwoygu podymnemu, według *laudum* na Seymiku *die 21 Aprilis*. Poborca y Szafarze tamże obrani od nich będą. Woiewodztwo Płockie, summę dwoygu podymnemu *correspondentem*. Seymik *die 30 Aprilis*, na ktorym *laudum*, *et modum contribuendi*, namowić maią. Co Woiewodztwu temu *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. Tamże y Poborcę obrać maią. Woiewodztwo Bełskie, *summam aequivalentem* dwoygu podymnemu. Woiewodztwo Mazowieckie: Ziemia Czerska, *summam* dwoygu podymnemu *aequivalentem*, poborami. Seymik *die 11 Maij*, na ktorym Poborcę obiorą. Ziemia Warszawska, *summam correspondentem* dwiema podymnemu pozwalaią. Ażeby po expiracyi wybierania czopowego, *laudo*, Ziemie Warszawskiey z Seymu przeszłego uchwalonego, czopowe na dwie lecie po sobie idące, według przeszłych *lauda*, uchwalaią. Sposob y porządek wybierania tak czopowego, iako y inszych podatkow, ktore sobie namowią, z ostrzeżeniem tego, *super fidelem exactionem*, aby cechmistrzowie przysięgali, y aby nikt libertacyami, ani serwitoratami, *ex incolis* miasta Warszawy Starey y Nowey, y przedmieścia przy Warszawie lożących, nie zasłaniał się, y podatkow namowionych, nie ulegał. Ziemia Wiska, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. Ziemia Wyssogrodzka, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. Seymik *feria 3 post Conductus. Ibidem modus contribuendi*. Ziemia Zakroczymska, summę dwoypu podymnemu korresponduiącą. Seymik *Relationis feria 3 post Conductus*. Ziemia Ciechanowska, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. Poborca Urodz: Ian Roman Ciechanowski Podsędek. Ziemia Łomżyńska..... Ziemia Rożańska, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. Seymik 16 *Aprilis*. Na sposob zapłaty summy tey *salvo laudo anteriori manente*. Woiewodztwo Podlaskie: Ziemia Drohicka, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. Ziemia Mielnicka, także. Ziemia Bielska, także. Woiewodztwo Rawskie: Ziemia Rawska, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą, Seymik *die 27 Aprilis*, na *laudum*. Ziemia Sochaczowska, także *in toto*. Ziemia Gostyńska, także *in toto*. Woiewodztwo Chełmskie, według zwyczaiu na Seymik. Woiewodztwo Malborskie, na Seymik. Woiewodztwo Pomorskie, także. Woiewodztwo Bracławskie, summę dwoygu podymnemu *aequivalentem*. Poborca do braci. Tę summę wydać na żołnierza *pro die 1 Augusti*. Woiewodztwo Czerniechowskie, dwoie podymne pozwala. 73

Panowie Senatorowie na rezydencyą do boku naszego naznaczeni, a die 1 Iulij, præsentis.

Na pierwsze pułroka. Krolewic I. M. Biskup Płocki, Pan Woiewoda Ruski, Pan Woiewoda Wołhyński, Pan Bracławski, Pan Gdański, Pan Miedzyrzecki, Pan Wiślicki. Na drugie pułroka. X. Biskup Wileński, Pan Woiewoda Lubelski, Pan Woiewoda Bełski: bo Pan Woiewoda Połocki funkcyą Hetmańską *obtinet*. Pan Wendeński, Pan Derptski: bo Pan Biecki *senio confectus*. Pan Rogoziński, Pan Łędzki, bo Pan Radomski, y Pan Zawichoyski, dla teyże starości y zdrowia niesposobności, *excusantur*. Na trzecie pułroka. X. Biskup Łucki, Pan Woiewoda Nowogrodzki, Pan Woiewoda Płocki, Pan Parnawski, Pan Czerniechowski, Pan Szremski, Pan Zarnowski. Na czwarte pułroka. X. Biskup Warmiński, Pan Woiewoda Kaliski, P. Woiewoda Podolski, Pan Kaliski, Pan Woynicki, Pan Małogoski, Pan Konarski Łęczycki.

Deputaci do Rawy, na odbieranie quarty.

Z Panow Rad:

Z Małey Polski, Urodz. Grzegorz Duniu, Kasztellan Zarnowski.

Z Wielkiey Polski, Urodz. Kasper Lipski, Kasztellan Rawski.

Z Koła Poselskiego:

Z Małey Polski, Urodzony Andrzey na Miedzylesiu Wodyński, Łowczy Podlaski.

Z Wielkiey Polski, Urodzony Marcin Nieborowski, Podkomorzy Sochaczowski.

74 **Reces do przyszłego Seymu.**

Dla pewnych przyczyn, exorbitancye y *desideria* Posłow oboyga narodow, iż nie mogły się uspokoić, y prawem obwarować: tedy te wszystkie exorbitancye, y *desideria*, w reces do przyszłego Seymu puszczamy: assekuruiąc w tym *authoritate moderni Conventus*, Posłow, iż przyszły Seym od recessu zaczniemy, *et ante omnia*, *omnes inibimus modos*, iakoby tak w exorbitancyach, iako *et in desiderijs suis*, uspokoienie y ukontentowanie odnieśli.

A sygillacyą Gdańską tak, iako na przeszłym Seymie, do drugiego Seymu sześćniedzielnego odkładamy, y iey *usum* suspenduiemy.

Ierzy Lubomirski, Starosta Sądecki, Marszałek Koła Poselskiego.

Ian Franciszek z Łubowic Łubowicki, I. K. Mci Sekretarz.

KOMMISSYA

DE PRETIIS RERUM ET INDUCTIS

Z UCHWAŁY SEYMU WALNEGO DNIA 27 MIESIĄCA MAIA, W ROKU 1643, W WARSZAWIE, PRZY BOKU IEGO KRÓLEWSKIEY MOŚCI, ODPRAWOWANA Y POSTANOWIONA.

1. My Andrzey Szołdrski Poznański, Alexander Trzebiński Przemysłski Podkanclerzy Koronny, Biskupi: Kasper Donhoff Sieradzki, Ian Zawacki Parnawski, Woiewodowie: Ian Kazimierz Krasiński Kasztellan Warszawski, Łukasz ze Bnina Opaliński Marszałek W. Koronny, Ierzy z Tęczyna Ossoliński Kanclerz Wielki Koronny, Ian Mikołay z Zurowa Daniłowicz Podskarbi Wielki Koronny, z Senatu. A z Izby Poselskiey, z Małey Polski: Mikołay Ostrorog Podczaszy Koronny, Piotr Daniłowicz Krayczy Koronny, Alexander Lubomirski Podczaszy Krolowy Ieymci, Starosta Sandomierski. Z Wielkiey Polski: Bogusław na Leśnie Leszczyński Generał Wielkiey Polski, Marcin Tulibowski Podkomorzy Brzeski, Ian Oborski Starosta Sochaczewski, Balcer Sarbiewski Sędzia Ciechanowski, Kommissarze, konstytucyą blisko przeszłego Seymu od Rzeczypospolitey naznaczeni, 75
abyśmy ziachawszy się do Warszawy przy boku I. K. Mci Pana naszego miłościwego *prævio iuramento*, ktore w konstytucyi tego Seymu iest opisane cło *ab omnibus inductis et inducendis mercibus secundum mentem et tenorem* konstytucyi w iako naylepszą ryzę wprawili, a oraz y na to deputowani, aby tym cłem *pretia rerum in immensum* nie poszły w gorę: żebyśmy y wszystkich towarow do Rzeczypospolitey przywiezionych, y ktore przywiezione będą, pewną uczynili taxę. Dosyć tedy czyniąc powinności naszey, oddawszy przysięgę, fundowawszy iurysdykcyą przy obecności I. K. Mci do zleconey nam przystąpiliśmy funkcyi.

Naprzod tedy, niechcąc aby przez to cło iakie *novum onus ultimos consumentes* miało *aggravare*, do instruktarza *anni 1601* iako do tego. *ad cujus proportionem* na Rzepltą czwarty grosz idzie, stosowaliśmy się: a przy tym oraz, aby *sub prætextu* tego podatku, kupcy, kupuiących podnicsieniem towarow nie obciążali, *pretia rerum*, na każde *genus mercimonij*, ktore do Rzeczypospolitey, lub lądem, lub wodą przychodzi postanowić usiłowaliśmy.

Przeyrzawszy się iednak w przeszłych kommissyach, ktore *ad eundem actum* postanowione *authoritate Comitiali* były, na ktorych Kommissarze *ab omni genere mercium*, osobną taxę stanowili; że nigdy, do skutku swego nie przyszła, ani żadnego Rzeczypospolitey nie przyniosła pożytku: tudzież y to uważaiąc, że *merces exoticæ*, ktore u nas ani się rodzą, ani robione bywaią, *taxari* u nas nie mogą, ale taxę swoię z tamtych kraiow, *ex sui quantitate*, albo *penuria* biorą: więc że *infinita genera mercium*, ktore nie tylko *bonitate*, ale y *manufactura* bardzo między sobą są rożne, trudno pod taxę podpadać maią, do inszego sposobu, ktory *per compendium* wszelakiey kupi czyni szacunek, udaliśmy się. Takieśmy tedy miasto wszystkiey taxy *authoritate commissoriali*, postanowienie uczynili.

Ponieważ wszystkich abo rozumem, abo wiadomością niedościgłych rzeczy *iuramentum* zwykło *supplere*, aby każdy kupiec, y szynkarz, y kramarz, tak *advena*, iako *incola*, tak chrześcianin, iako *infidelis*, iakimkolwiek towarem handluiący, w miastach I. K. Mci, y Rzepltey, *in facie Officij Castrensis et Civilis*, w szlacheckich także, tak duchownego, iako y świeckiego stanu, w bliższym Grodzie oddał *iuramentum:* a żydzi wedle sposobu w statucie opisanego, y według dekretow I. K. Mci, *coram Officio Palatinali et Civili* że towar swoy tak będzie przedawał, iakoby *deductis omnibus impensis*, nie brał więcey zysku, iedno, ieżeli *incola* siedm, ieżeli *advena* pięć: ieżeli *infidelis*, trzy od sta. Co się ma rozumieć, aby iuż z tey kwoty zysku, wychowanie wszystko swoie, familij swoiey, y płacą opatrował; podług przysięgi niżey opisaney.

Po takowey przysięgi wykonaniu, ieżeliby się taki kupiec *perjurus* znalazł, ktoryby drożey 76
przedawał, *ad cujusvis instantiam in foro competenti* pozwany, *confiscatione mercium* ma bydź karany, *per medium delatori et fisco:* żeby zaś faktorowie, y kupczycy dla swego prywatnego zysku drożey nie przedawali, tedy od pryncypała swego autentyczną maią każdemu kupuiącemu pokazać taxę, y extrakt iuramentu pana swego, a ktoby nie ukazawszy przysięgi, ważył się prze-

dawać, pod takowąż podpada penę, iako y ten, coby drożey przedawał. Kupczycy także, gdyby drożey nad taxę panow swoich przedawali, maią *respondere ad instantiam injuriati coram Officio Civili* tamtego mieysca, *sine appellatione*, ieżeli o rzecz idzie, ktora *non excedit summam* sześci set złotych; ieżeli o większą idzie, *salva appellatione* za dworem z kupczykami z miast I. K. Mci; a z miast szlacheckich *ad Officium Castrense, proximius* appellacya iść ma.

Do samego zaś cła przystępuiąc, iakimby sposobem wybierane być miało, nie życząc, aby obywatele tak Koronni, iako y W. X. Lit. mieli być *novo onere* aggrawowani, kopę tylko, od sta złotych nad cło I. K. Mci, według prawa należące, miasto czwartego grosza *ab inductis* od wszelakich kupcow komory Koronne zkądkolwiek przeieżdżaiących na Rzpltą postanowiliśmy. W czym uważaiąc, że gdyby kupcy przy opowiadaniu na komorach towar swoy mieli wszystek wykładać, musiałoby to bydź z wielkim handluiących ludzi niewczasem, a poniekąd y z szkodą, do podobnegośmy się, iako y w taxie udali sposobu, żeby każdy kupiec *indigena* do iuramentu swego, ktory będzie na taxę oddawał, to przydał, że komor pogranicznych z towarem swoim miiać nie będzie, y cło sprawiedliwie Rzeczypospolitey należące, z tey teraźnieyszey kommissyi oddawać będzie, ani przez się, ani przez kupczyki swoie, onego uchodząc, *sub cujus iuramenti nexu*, bez dalszego zatrudnienia ludzi handluiących, iuż cło Pisarze celni odbierać maią.

Advenæ zaś *toties, quoties* by z towarami iakiemi przyiachali, tę przysięgę ponawiać maią: przydawaiąc to, że tak wiele towaru maią, iż od niego, tego cła, rachuiąc kopę od sta, na Rzeczpospolitą tyle przychodzi.

Rota tedy juramentu, y na taxę, y na sprawiedliwe oddanie ceł, taka bydź ma.

2. Ia N. przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu w Troycy Swiętey Iedynemu: że każdy towar, ktorym w Państwach Rzeczypospolitey od tey godziny kupczyć będę, tak obywatelom Koronnym, y W. X. Litewskiego, *ultimis consumentibus* przedawać będę, abym więcey zysku, nad moie wszystkie koszty, ktorem podeymował, nie brał, nad (ieżeli *incola*) siedm, (ieżeli *advena*) pięć, (ieżeli żyd) trzy złote od sta, czym się kon-
77 tentować mam na moie, y familij moiey, tak domowey, iako y kupieckiey wychowanie, y płacą, pod ktorey przysięgi moicy obowiązek, y faktorowie y kupczykowie moi podpadać maią, że y oni mego towaru drożey przedawać nie będą, ani cudzych towarow, pod moim imieniem przedawać każę, na iakikolwiek fortel, albo kupuiących podeyście, ale sprawiedliwie tą kwotą od sta kontentować się będę. Ceł także ani przez się, ani przez kupczyki moie uchodzić będę, ale sprawiedliwie rachuiąc po kopie od sta należącego cła Rzeczypospolitey oddawać będę, tak mi Panie Boże pomoż, y Męka iego.

A tę przysięgę każdy kupiec oddać będzie powinien przed wzwyż mianowanemi Urzędami we wszystkich miastach I. K. Mci y Rzeczypospolitey, *a publicatione* tey naszey kommissyi w onym Grodzie w tydzień naydaley.

A iż obawialiśmy się tego, żeby nawiozszy teraz przed postanowieniem tego cła, kupcy towarow swoich więcey *in detrimentum* prowentu tego Rzeczypospolitey należącego, nie przywozili ich, tedy iż I. K. Mć *per providentiam* swoię Pańską, od blisko przeszłego Seymu, szacunek takowych towarow, ktore przez komory przeszły, Pisarzom celnym *connotare* kazał, tedy iuż tego cła wszyscy ci kupcy *ab omnibus inductis mercibus in Regnum*, Rzeczypospolitey zapłacić zostaią winni, od czasu rozesłanych do komor uniwersałow I. K. Mci, po blisko przeszłym Seymie. Ktory to podatek Rzeczypospolitey, z powinności Urzędu swoiego weźmie w administracyą swoię, y on podług dawnych praw przez szlachtę Polską dobrze osiadłą; a do tego wybierania przysięgą obowiązaną administrować będzie Imć Pan Podskarbi W. Koronny, *salvis antiquis contractibus*, ktoremu na wszystkie spezy, tak Pisarzow celnych, iako y Straży, pozwoliliśmy summę trzydzieści tysięcy złotych z tego podatku defalkować.

Pisarze Celni maią przysięgać przed Iegomością Panem Podskarbim W. Koronnym. A ponieważ się to zagęściło, że obywatele Państw naszych, wziąwszy pod protekcyą swoię kupcow, onych przeprowadzaią mimo komory celne, niedopuszczaiąc od ich towarow brać cła żadnego, y onym fołdruią, co y sami czasem Starostowie nasi y dzierżawcy czynią, miasto tego coby przestrzegać mieli, aby żaden komor nie miiał bez zapłacenia cła postanowionego. Przeciwko takim, skarb nasz według konstytucyi *anni* 1565 *sub titulo:* iarmarki pograniczne, *paragraf: A ieżeliby Starosta, albo ktokolwiek inny ktoregokolwiek stanu etc.* Starostowie zaś, albo dzierżawcy dobr naszych, ktorzyby sami wprawdzie nie przeprowadzali towarow, ani fołdrowali, tylko nie bronili tego, podług dawnych praw, żeby kupcy nie płacąc myta, nie przechodzili komor, przeciwko takim, *juxta constitutionem anni* 1611 po-
78 stępować będzie: *in quo casu utroque forum in constitutione praedicta anni* 1611 trzymać się będzie skarb z Instygatorem Koronnym. Kiedy zaś szlachcic na potrzebę swoię domową, tak do żywności, iako y do inszych potrzeb domowych, towarow nakupi, y poprowadzi zkądkolwiek, tak wodą, iako y lądem, od tego, albo od sługi, iego także szlachcica, skarb nasz odebrawszy przysięgę *in eam rotham* (że te towary nakupione są na własne używanie domowe, a nie na żaden handel) puścić ich ma według dawnych praw stanowi szlacheckiemu nadanych, bez wszelakich ceł, y myt: ale kiedy towary iakie ludzie stanu szlacheckiego nie przez sługi swoie do Korony wprowadzaią, iedno tylko kupcy przy towarach swoich one poprowadzą, udawaiąc ie za szlacheckie, y za ich assygnacyą pokupione,

od takowych towarow kupcy powinni cła płacić iako od swoich własnych: takie iednak towary maią bydź od ceł wolne, ktore albo za gotowe pieniądze swoie szlachcic kupić kazał, albo za rekognicyą iego kupiec przywiozł na iego własną potrzebę, y pokazało się to, że nikomu inszemu, iedno onemu szlachcicowi towary służą: co iednak *juramento corporali*, lubo sam szlachcic, lubo sługa iego, *par genere et conditione* szlachcicowi na teyże komorze komprobować ma, *in eam juramenti formam*, że te towary za własne pieniądze szlacheckie, albo na własną rekognicyą szlachecką kupione, y przywiezione są, nie na żaden handel, tylko na własną domową potrzebę, y na używanie onego szlachcica.

Pisarzow zaś celnych, ktorzy na komorach ten prowent na skarb odbierać będą, *ea securitate*, iaka iest ziazdow, y mieysc publicznych, wedle opisania prawa pospolitego, waruiemy.

A żeby był tym lepszy porządek w Państwach Rzeczypospolitey, *ratione* taxy, to też *authoritate commissoriali* waruiemy, aby inaksze srebro we wszystkich Państwach Rzeczypospolitey nie było robione, ktoreby nie było trzynastey proby. Waga też, y łokieć, funt, ma bydź po wszystkiey Koronie *adinstar* Krakowskiey, wedle konstytucyi roku 1565 *sub titulo*, Ustawa na wagi, y na miary: wedle ktorey we wszystkim zachować się maią.

W robocie zaś złotey tak się sprawować złotnicy maią, żeby Koronne złoto *intrinsecae bonitatis* miało w sobie dwadzieścia karatow feynu, a przysady srebra feynzylbru z miedzią na puł zmieszanego cztery karaty: a złoto Węgierskie takie, iakie w czerwonych złotych Węgierskich. A żeby w tym podeyście żadne nie było na srebrze, tedy na każdey robioney sztuce ma być cecha, tak miasta, iako y mistrza. A do przedawania złota y srebra mnieyszey proby iuż narobionego, czasu pozwalamy do blisko przyszłego nowego lata.

Komory y przykomorki na pograniczu do dawnych
79 **nowo przyczynione, okrom komor głownych in Regno zdawna ustanowionych.**

3. A to poczynaiąc w Wielkiey Polszcze, dla straży drog w Państwa Koronne z Prus, iako: Złotoria, Krobia przy Lubiczu, Ciechocin, Przedmieście Gołubskie na tę stronę Drwęczy, Rypin, Sierpcz, Szreńsk, Mława, Ianow, Chorzele, Okunow, Niezboż, Kolno, Wizna, Goniądz, Wąsosz, Raygrod, Knyszyn, Tykocin, Narew, Międrzyrzecz, Ianow, Łukow, Parcow, Włodawa, Ratno, Kamień, Czartorysk, Hubkow, Ponicz, Howrucz.

4. Komory od granic Moskiewskich przez Ukrainę ku Wołochom. Białosowka, Czarnobyl, Brahini, Łoiow Grod, Czerniechow, Nowogrodek, Uście, Niżyn, Batoryn, Konotop, Krasne, Rumień, Hadziądz, Ostrz, Kiiow, Manastyr Peczarski, Rzemieńczuk, Czerkasy.

5. Komory od Wołoskich granic, Pokucia, Podgorza, Morawy y Sląska. Kamienica, Raszkow, Mohilow, Iaruga, Serebrya, Iaroszow, Szarogrod, Kamieniec, Sniatyń, Horodek, Monasteryszcze, Uście, Halicz, Stryi, Drohobycz, Sambor, Przemyśl; Sanok, Brzozow, Iaśliska, Lesko, Czorstyn, Płowiec, Nowytarg, Żywiec, Kęty, Oświecim, Lipnik, Chrzanow, Bendzin, Koziegłowy, Hutki, Pocześna kuźnica. Olsztyn, Częstochowa, Kłobuck, Krzepice.

6. Komory Wielkopolskie od Ziemie Wieluńskiey począwszy, na koło idąc, znowu nazad ku Toruniowi. Praszka, Bolesławiec, Wieruszow, Grabow, Sulmierzyce, Iutroszyn, Sarnow, Poniec, Wschowa, Leśno, Kiebłow, Zbąszyn, Międzyrzec, Błedzow, Skwierzyna. Trzebiszow, Santok, Tolpież Piła, Słopa, Walcz, Drahim, Łobzienica, Waldow, Sempelborg, Kornow, Bydgoszcz, Kozielec, Fordan, Solec, Dybow.

Tych komor nowo przyczynionych zostaie wolna dyspozycya Imci P. Podskarbiemu W. Koronnemu, *pro tempore et necessitate*, umnieyszyć, y przyczynić ich, y straży, gdzie tego potrzeba będzie, więcey przystawić. A Ichmć panowie *possessores* dobr swoich prywatnych, ktore się tu nayduią specyfikowane, nie będą bronić komor stanowić, według dawnych praw y zwyczaiow.

Komory zaś zdawna postanowione, y ktorych skarb zawsze był in possessione.

7. Komory celne Wielkopolskie. Poznań, Dybow, Kczyna, Kalisz, Szrzem, Stawyszyn, Kleczow, Konin, Sulmierzyce, Zduny, Iutroszyn, Po- 80
niecz, Wschowa, Kiebłow, Rydzyna, Kopanica, Grodziec, Zbąszyn, Międzyrzecz, Talkienfeld, Trzebyszow, Skwierzyna, Sierakow, Wronki, Oborniki, Rawa, Rawicz, Fordan, Solec, Nieszawa, Warszawa.

8. Komory Wieluńskie. Wieruszow, Ostrzeszow, Grabow, Wieluń, Bolesławiec, Brzeźnica, Praszka.

9. Komory Mazowieckie. Sierpcz, Bielsk, Płońsk, Szrzeńsk, Mława, Ciechanow, Przasnysz, Ostrołęka, Łomża, Kolno, Wąsosz, Augustow.

10. Komory Małopolskie. Krakow, Krzepice, Częstochowa, Koziegłowy, Szklary, Mstow, Lelow, Przedborz, Zarnowiec, Miechow, Olkusz, Tabkowice, Bochnia, Wieliczka, Myślenice, Skawina, Iordanow, Nowytarg, Żywiec, Kenty, Oświecim, Chrzanow, Bendzin, Siewior, Sławkow, Chęciny.

11. Komory ukrainne dawne. Kamieniec, Sniatyn, Lwow, Bar, Stryi, *etc.*

12. Komory Podgorskie. Biecz, Dukla, Grybow, Krosno, Sądecz, Woynicz, Gorlice, Dąbrowice, Iaśliska, Iasło, Leszko, Krosienko.

INSTRUKTARZ

OD KTORYCH TOWAROW DO KORONY PROWADZONYCH, PŁACIĆ MAIĄ PODATEK RZPLTEY NALEŻĄCY, AB INDUCTIS MERCIBUS, MIASTO CZWARTEGO GROSZA, PO KOPIE OD STA ZŁOTYCH.

Kleynoty, złota, y srebra.

Od kleynotow, pereł, koralli, y wszystkich, drogich kamieni, osadzonych y nie osadzonych, łańcuchow złotych, zaúśnic, maneli, kanakow, y tym podobnych, pasow srebrnych, robot złotniczych, cudzoziemskich *in genere* wszystkich.

Towary zaś rozmaite, iako:

Od pasamonow złotych, srebrnych, iedwabnych, galonow, koronek rożnych, rzeczy haftowanych złotem, srebrem, perłami, konterfektow, szkatuł, pultynkow, perspektyw astronomickich, matematyckich instrumentow, pendentow, fordymentow, ostrog, wstąg, faworow, woskowych kunsztow, zwierciadeł, peruk, proszkow, perfumow, rękawic, pończoch, grzebieniarzow, kapeluszow bobrowych, prostych, obicia, szpalerow, y towarow wszelkich iakimkolwiek nazwiskiem nazwanych.

81 **Złota y srebra ciągnione, y na niciach iedwabie.**

Od materyi iedwabnych, złotogłowow, tabinow ze złotem, teletow, altembasow, y tym podobnych. Aksamitow, atłasow, adamaszkow, kitaiek, felp, tercyanell, kanawac, kapicell, plisie szerokich y wąskich, Weneckich, Genueńskich, Florentskich, Bonońskich, Medyolańskich, Neapolitańskich, Łukieskich, Francuskich, Holenderskich, Indyiskich, y tabinow Gdańskich, iakimkolwiek także nazwiskiem, w iedwabiach szczerych, y w puliedwabiach, nazwanych. Iedwabiow w kartach y litrach Weneckich y Tureckich, *etc.*

Sukna.

Szkarłaty, granaty, pułgranacia, pułskarłacia, *alias* wszystkie Weneckie sukna, Hiszpańskie, Francuskie, Angielskie, Holenderskie, Sląskie, Morawskie, Gdańskie, y insze wszelakie, *per consequens.*

Płotna.

Od płocien Holenderskich, Koleńskich, Flamskich, Szwabskich, Głogowskich, Wrocławskich, *etc.* Także rąbkow rozmaitych, y nici Holenderskich, Wrocławskich, *etc.* y inszych wszelkich płocien do Korony przywożonych.

Towary rożne cudzoziemskie.

Muchaiery, anszkoty, boraciki, saie, forsztaty, kromrasy, arasy, perpetuanny, czamlety, grubryny, trybty, szyderze, zwierciadła, szczotki, miotełki, tasiemki, pierze zorawie, strusie, kity, fenixy, piszczałki, strony, pierścionki, *etc. etc. etc.*

Żelazne, stalowe, mosiądzowe, miedziane, szpiżane, blaszane, cynowe, kontryfałowe naczynia, y instrumenta rożne, także samo żelazo nie robione. Stal, miedź, cyna, blacha, kontryfał, y mosiądz, *etc.* w sztabach, sztukach. Kosy, sierpy, piły, *etc.*

W naczyniach, robotach, y instrumentach rożnych. Więc y towary Noremberskie.

Korzenie.

Szafrany, cymenty, merkiny, pińskie, katalony Cypryiskie, Aragońskie, Tureckie.

Pieprz, bobki, cynamon, gwoździki, imbier, kmin, hanysz, cukier, kanar, mellis, faryna, lodowaty. *etc.*

Cykaty, słodkie rzeczy w cukier wprawione, paszty, także rożne *condita*, kapary, limonie, muszkatowy kwiat, migdały, oliwa, ryż, rozynki, Tatarskie ziele, gałgany, cytwar, tabak, y insze wszystkie *aromata*, frukty: *etc.* y cukry, robione.

Materialia aptekarskie do lekarstw służące. Indych, lazur, y farby rożne wszelakie, bryzelia, *etc.*

Kosmate towary.

Sobole w sorokach, rysie całkowite, lisy, wilki, kuny, *etc.* bobry, lamparty, tygrysy, wydry, 82
norki niedokunki, popielice, wiewiorki, kroliki, smusiki, skory niedźwiedze, *etc.* Więc futra w błamach gotowe robione *etc.* y insze wszelakie futra.

Likwory.

Wina wszelakie, zamorskie piwa, miody, octy, sledzie, ryby słone, dorsze, stokfiszy, sole zamorskie, platayski, flądry, węgorze, łososie, certy, *etc. etc.* Sery Holenderskie.

Xięgi, obrazy, mappy, kuppersztychy, *etc.*

Karty do gry Flamskie, Francuskie, Noremberskie, *etc.*

Papiery do pisania rożne, y insze proste szare.

Skory.

Skory ielenie, łosie, wołowe, bawole, sarnie, zubrze, surowe, wyprawne na iucht, y zamsze wyrobione.

Bydła.

Od wołow, czabanow, ktore z Wołoch, Multan, y zkąd inąd z zagranicza prowadzą, baranow, koni, klacz, stad, *etc.* y konie Tureckie.

Chmiele z Sląska, z zagranicza do Korony wprowadzone.

Rynsztunki żołnierskie, iako:

Zbroie, pancerze, strzelba ręczna, pistolety, muszkiety, ruśnice, bandolety, *etc.* ktore z cudzych kraiow wprowadzaią do Korony.

Towary Tureckie, ktore Ormianie, Persowie, Grecy, Turcy, do Korony wprowadzaią.

Kobierce iedwabne, ze złotem, dywańskie, mielihbasze, iaprahły, adziamskie, Tureckie, kilimy, tapezamy, kiecze, dygdyki, derhy, pasy, Sakieskie, Stambolskie, Angurskie, kołdry, ia-

murlachy, czamlety, muchaiery, machrany, chustki, zawoie, bawełnice, rzędy, szable, wsiędzienia rożne. Futra także rożne, rysie, baranki Egiptskie, kożuchy, czapragi, y insze wszelakie ztamtąd przywożne, ktorych się tu niepodobna specyfikować może, tak w kleynotach, iako y kamieniach drogich, z Turek pochodzących, *etc.*

Więc y od inszych wszystkich *quocunque genere* towarow nazwanych, a tu w tym instruktarzu nie specyfikowanych, *generaliter* płacić będą, do Korony prowadząc towary cudzoziemskie, po złotych dwa, od sta złotych.

Ktorą to kommissyą *ad mentem* konstytucyi Seymu przeszłego odprawiwszy, onę rękami naszemi podpisaną do Grodu tutecznego Warszawskiego podaiemy: y onę *authoritate* I. K. Mci Urzędy publikować będą, a drukowane *ad instar* 83
konstytucyi pod pieczęcią Koronną do Grodow reześlą. Działo się Warszawie, roku 1643 dnia 27 miesiąca Maia.

Andrzey Szołdrski, Biskup Poznański. Alexander Trzebiński, Biskup Przem: Podkan: Koronny. Łukasz Opaliński, Marszałek W. Koronny. Ierzy Ossoliński, Kanclerz W. Koronny. Ian Mikołay Daniłowicz, Podskarbi W. Koronny. Mikołay Ostrorog, Podczaszy Koronny. Piotr Daniłowicz, Krayczy Koronny. Alexander Lubomirski, Podczaszy Krolowy Icy Mci; Starosta Sandomirski. Bogusław na Leśnie Leszczyński, Generał Wielkopolski. Marcin Tolibowski, Podkomorzy Brzeski. Ian Oborski, Starosta Sochaczewski.

Na własne roskazanie I. K. M.

Ian Franciszek z Łubowicz Łubowicki. I. K. M. Sekretarz.

KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO KORONNEGO SZEŚĆNIEDZIELNEGO WARSZAWSKIEGO,

ROKU PAŃSKIEGO 1646 DNIA 5 MIESIĄCA DECEMBRA.

W Imię Pańskie Amen.

WŁADYSŁAW IV

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem wobec, komu to wiedzieć należy, czyniemy wiadomo: iż według prawa pospolitego, respektuiąc zwłaszcza na niebespieczeństwa nastepuiące, Seym Walny sześćniedzielny złożyliśmy; na ktorym co się postanowiło, deklaruiemy.

O zaciągu nowego woyska, y rozpuszczeniu iego w Koronie, y w W. X. Lit.

2. Iakośmy zawsze nie inszy panowania naszego *propositum finem* mieli, tylko całość powierzonych Nam od P. Boga Państw, tak za tymże *sollicitudinis paternae*, około bespieczeństwa pospolitego idąc duktem, woyska przed
84 Seymem zaciągnęliśmy: obawiaiąc się, aby co *inter tot vicina bellorum incendia* tak *florentem* nie interturbowało *pacem*, ktoryśmy za łaską Bożą, y *opes Regias profundendo*, y własne odważaiąc zdrowie, *gloriose paravimus.* A iakośmy ten zaciąg woyska *optima intentione*, y *solo securitatis Reipublicae intuitu* uczynili, tak za prożbą wszystkiey Rzpltey, ktorąśmy zawsze *desiderijs nostris anteponere* zwykli, woysko to nowego zaciągu, *authoritate praesentis Conventus*, rozpuszczamy, y *exnunc* im służbę wypowiadamy. O co nietylko *a nobilitate universa*, na Seymikach, ale y na Seymie od Izby Poselskiey, przez Urodzonego Marszałka po kilka razy, a nawet od oboyga Stanow, Senatorskiego y Poselskiego, za spolną z sobą namową przez Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, Prymasa *et primum Principem Regni*, będąc *requisiti*, wysłaliśmy uniwersały y Kommissarze na odebranie chorągwi, y woyska tego rospuszczenie iako naypręd̨sze: a osobliwie naznaczamy, aby nie dalcy nad dwie niedziele po teraznieyszym Seymie rozeszło się to woysko; a ktorzy się nie rozeydą po tych dwuch niedzielach, *ipso facto* będą *infames et pro hostibus patriae habendi*, *et a quovis persequendi in vita et bona.* Mianowicie Iaśnie Wielmożny Kasztellan Krakowski Hetman Wielki Koronny, y drudzy Hetmani oboyga narodow, y Starostowie, a w Ziemiach Pruskich Woiewodowie, Starostowie, Urzędnicy *majores*, y miasta, a wszyscy *sub fide sua et nexu iuramenti prospiciendo integritati* Rzpltey, a nad to y ci, ktorym na swawolne kupy prawa wszystkie dawne, *ut pote* konstytucye 1609, 1613, 1624, 1631, 1635, na domową obronę względem swowolnikow Powiaty ruszać pozwalaią, powinni będą y oni, nie czekaiąc żadnych uniwersałow naszych Powiaty ruszyć, y iako swowolnych znosić. *Indigenis*, ktorzy są w tym zaciągu, rozkazuiemy, aby *post publicationem* tey konstytucyi, *de facto* chorągwie zwinąwszy, ludzie rospuścili, *sub poena infamiae et confiscationis bonorum*, ktora *authoritate praesentis Conventus decernitur et pro publicanda* do Trybunałow *remittitur* Koronnych, *ad instantiam cujusvis inter causas officij conservatas*; a w Wielkim X. Lit. do kancellaryi W. X. Lit. *remittitur*, ktore Pieczętarze *sine mora* wydawać będą powinni. Obiecuiemy przy tym *pro Nobis et Serenissimis Successoribus nostris*, że takowych zaciągow napotym czynić nie będziemy, ani przypowiednych listow z pieczęcią, albo sygnetem pokoiowym wydawać, ani żadnych woien *inscia et inconsulta Reip.* podnosić, ani *pacta foedera* z postronnemi zawierać, ani zawartych wzruszać: to nadewszystko warуiąc, że ktoby kiedykolwiek takowe listy przypowiedne brać, y zaciągi czynić ważył się, ten każdy *eo ipso* będzie *infamis*, ktora także *exnunc decernitur*, *et pro publicanda*, iako się wyżey wyraziło, tak w Koronie, iako y w W. X. Lit. *remittitur*, y dobra takiego każdego *jure caduco* rozdawać będziemy, czego się Posłowie Ziemscy, między wakancyami na Seymie wedle tego pra- 85
wa upomnią. Ażeby do podobnych *exempla* na

potym nieprzychodziło, obiecuiemy, że cudzoziemcow przy boku naszym, *juxta pacta conventa*, mieć nie będziemy, ani ich *ad munia* zażywać, y owszem na legacyach, y rezydencyach będących, rewokuiemy. A wiernych poddanych naszych, ktorych *fidem amorem*, *et integritatem* dobrze wiadomą mamy, do takich *munia* zażywać będziemy. Gwardya zaś nasza nie będzie większa, nad dwanaście set, ktorą z samych tylko *indigenis* Koronnych, y z W. X. Lit. *et incorporatarum Provinciarum constituemus*, a zawsze ią przy boku naszym trzymaiąc, *proprijs stipendijs*, bez szkody obywatelow Rzpltey, z własnych prowentow naszych żyć ma, nieuciążaiąc dobr Rzpltey, y duchownych, y szlacheckich oboyga narodow, *et incorporatarum Provinciarum*. Starsi zaś nad gwardyą, wedle punktow *in pactis conventis* opisanych, szlachcic Polski, albo z W. X. Lit. lub z Woiewodztw do nich należących *possessionatus*, Nam, y Rzpltey przysięgły, a pod władzą y iurisdikcyą Marszałkow oboyga narodow bydź ma.

Inkorporacya Łoiowa y Lubecza do W. X. Lit.

3. Ponieważ dla uspokoienia granic Koronnych z Moskwą, *ad evitanda damna majora*, oddany iest Trubeck Carowi Moskiewskiemu, do ktorego Moskwa żadney nigdy pretensyi nie miała, z wielką uymą tak *contributionum* iako y *servitij bellici* W. X. L. y z szkodą *privatorum*, *haeredis*, *et possessorum* Trubecka, ktorzy *securitatem publicam*, własną swoią maiętnością, zaszczycili: tedy w nagrodę tego, za zgodą wszech Stanow, na ukontentowanie W. X. Lit. Starostwo Łoiowskie y Lubeckie, *salva advitalitate modernorum possessorum*, *quoad usus et proventa*, do W. X. Lit. przyłączamy, *et in jurisdictionem* onego *exaunc* inkorporuiemy. A w W. X. Lit. do Woiewodztwa Smoleńskiego, a Powiatu Starodubowskiego, te Starostwa należeć maią; zostawuiąc sobie moc te Starostwa *conferendi* szlachcicowi oboyga narodow *bene merito*, wedle upodobania naszego, to deklaruiąc, że tylko pobory, czopowe, podymne, z tamtych Starostw (ieźli kiedy uchwalone będą na Seymie) tedy należeć maią do skarbu W. X. Lit. iako y z Trubecka bywały. Ale że quarta z Trubecka nie bywała, ktorą z tych Starostw zawsze do skarbu Koronnego na żołnierza kwarcianego oddawano, na obronę granic od pogan, ponieważ *tot legibus cautum est*, aby tak świątobliwy y potrzebny podatek, na nic inszego się nie obracał, ani się zmnieyszać mogł, iedno na tę, obadwa narody zaszczycaiącą y potrzebną obronę: tedy quartę z tych obudwu Starostw, iako się teraz oddaie dupla, przy skarbie Koronnym zachowywamy, ktorą possessorowie, opowiedziawszy się w skarbie W. X. Lit. do skarbu Koronnego, na czas, y mieysce oddawania quarty, odsyłać powinni, *sub poenis* o quarcie napisanych; a ieśliby ktory oddać omieszkał, tedy te dobra *pro vacanti* maiąc, dawać ie inszym possessorom będziemy a skarb W. X. Lit. donataryusza na-

86

szego w te Starostwa *intromittet*. Ludzie także, ktorzy w tych Starostwach osobne opatrzenie maią, y z niego służbę woienną powinni, przy wolnościach zostawuiemy, a oni do obozu Koronnego zawsze, gdy iedno będzie potrzeba, maią się stawić: ieźliby iednak *majora pericula* na W. X. Lit. następowały, tedy ci ludzie do obozu W. X. Lit. albo czasu pospolitego ruszenia przy W. X. Lit. do niegoż należeć będą. A iż Urodzony Ierzy Wigąt Trubecki *haeres* Trubecka, y matka iego Elżbieta Sokolińska, teraźnieysza Wołodkiewiczowa, Pisarzowa Ziemska Mińska, Pani *super haec bona reformatoria*, *et advitalitialis*, za odeściem Trubecka, wszystkie fortuny swoie stracili: tedy im za tę maiętność na przyszłym da Pan Bog ordynaryinym Seymie oddać, y odliczyć z podatkow Koronnych, sto ośmdziesiąt tysięcy naznaczamy, y assekuruiemy, a obywatele Koronni na Seymikach namowę uczynią, iakim sposobem tę summę zapłacić: ktorey że do dwu lat czekać będą, tedy im *in vim provisionis* z skarbu Koronnego dać pozwalamy, na każdy rok po złotych dwanastu tysięcy tu w Warszawie *pro die* 10 *Decembris*, y teraz za pierwszy rok, prowizyą dnia tegoż 10 *Decembris*, z skarbu Koronnego oddać im bez wszelkiey odwłoki maią, za kwitem ich. W ten czas zaś gdy Trubeck oddano Moskwie, że Urodzony Paweł Sołtyk był za arendownym prawem w possessyi Trubecka, tedy z prawem swoim na tenże przyszły Seym ordynaryiny stawić się ma, y przed Deputaty z Senatu y z izby Poselskiey prawa swoie produkować, y summę liquidować *salvis* drugiey stronie przed temiż Deputaty *defensis*, *alias* obronami, przed ktoremi Urodzony Sołtyk powinien będzie *deducere* pretensye swoie terminami prawnemi, wedle prawa W. X. Lit. y ieźli komu z arendy Trubeckiey summy iakie powinien był płacić, y Urodzonego Trubeckiego od iakiego długu uwolnić; tedy albo te osoby *personaliter* stawić, albo zniesienia takich długow kwitami od każdey osoby przyznanemi także y tego, coby onemu ieszcze względem niedotrzymania arendy przychodziło, prawnym sposobem słusznie probować, y sam się potomkowi nieboszczyka Trubeckiego, y matce iego, we wszelakich pretensyach wyliczyć powinien będzie: do ktorego czasu przy tym Sołtyku, y każdego z inszych nieboszczyka Trubeckiego kredytorow, y Sołtykowych suspenduiemy: y tamże zaraz Urodzony Sołtyk, co się z prawa iego pokaże, przy oddawaniu tey summy sta ośmdziesiąt tysięcy, summę iemu przez Deputaty uznaną, odbierze. To nakoniec za zgodą wszech Stanow postanawiamy, y za wieczne prawo mieć chcąc, aby na potym nigdy takie się *commutationes* nie działy, iakie się teraz stały, *ob evitandum majus malum*, *invitis haeredibus*, ani *sine scitu et consensu generali* na Seymie wszystkiey Rzepltey, iakoż się żadne kommissye bez wiadomości *tertij Ordinis* napotym odprawować nie będą powinne. Odeszło nad to niektorym obywatelom Koronnym maiętności ich nie mało, ma

87

nowicie Urodzonym, Stefanowi Reczyńskiemu Sędziemu Ziemskiemu Nowogrodzkiemn, Woyciechowi Ubyszowi Skarbnikowi Bełskiemu, y Piotrowi Charzewskiemu, przeto y tym przy oddawaniu tych sta y ośmidziesiąt tysięcy, zosobna złotych dwadzieścia tysięcy z podatkow także Koronnych, za zgodą wszech Stanow, pozwalamy, y one assekuruiemy. Ktorą summę tak między się rozbiorą. Urodzony Stefan Reczyński Sędzia Ziemie Nowogrodzkiey, złotych sześć tysięcy: a Urodzeni Ubysz Skarbnik Bełski, z Piotrem Charzewskim, po złotych siedmiu tysięcy. Więc że ieszcze niektorym *bene meritis* lenna odeszły w Trubeczyznie, także y w Stanie Wiazowskim, tedy y tym *jure advitalitio*, to iest, Adamowi Krzyckiemu Staroście Eyszyskiemu, Alexandrowi Iwaszkiewiczowi, Ianowi Iachałkowskiemu, Ianowi Piorowi, Bohdanowi Kraskowskiemu, Alexandrowi y Ianowi Bokszańskim, Sylwestrowi Konczewiczowi, Dawidowi Stetkiewiczowi Staroście Wasyliskiemu, Stefanowi Korsakowi, Alexandrowi Ledzińskiemu, Ianowi Sfarczowi,..... Finkinowi, Ianowi Bilamowi, Reynaldowi Okteiowi,..... Wiłkienowi,..... Kinbarowi, Ianowi Chodorowskiemu, *ad arbitrium nostrum* w W. X. Lit. także y duchowieństwu *utriusque ritus*, na mieysce pozbytych fundacyi w podawaiących się okazyach, nowemi funduszami czynić nagrodę obiecuiemy.

Skrypt ad archivum.

4. Skrypt *ad archivum* dany z strony Łoiowa y Lubecza, między Koroną, a W. X. Lit. approbuiemy.

Rewizya dobr od Moskwy przypadłych.

5. Za kommutacyą Trubecka, nie mało gruntow wedle pakt Polanowskich *accessit* Rzpltey: przeto na rewizyą tych gruntow naznaczamy z Senatu, Wielebnego, Wielmożnych: X. Biskupa Kiiowskiego, Woiewodę Kiiowskiego, Kasztellana Warszawskiego. A z Koła Poselskiego, Urodzonych Alexandra Koniecpolskiego, Chorążego Koronnego, Marcina Tulibowskiego, Podkomorzego Brzeskiego, Mikołaia z Brusiłowa Kisiela, Chorążego Nowogrodzkiego. Krzysztofa Tyszkiewica Podczaszego Kiiowskiego, Alexandra Sielskiego Podstolego Poznańskiego, Łukasza Miaskowskiego Podsędka Podolskiego, Mikołaia Kosakowskiego Podsędka Bracławskiego, Ludwika Krzywkowskiego Stolnika Ciechanowskiego Sekretarza naszego, Stanisława Rzewuskiego Podstolego Bracławskiego, Hieronyma Dunina Sekretarza naszego, Andrzeia Choińskiego, Alexandra Czaplica. Iana Mączyńskiego; ktorzy *aliquorum absentia non obstante* w roku blisko przyszłym 1647 na dzień pierwszy miesiąca Lipca, do Kiiowa ziachawszy się wespoł, poiadą na te mieysca, wykonawszy wprzod przysięgę przed Sądem Ziemskim Kiiowskim. wedle

88

przysięgi Deputatow Kiiowskich na Trybunał, że sługą, ani iurgieltnikiem niczyim nie iest; y że tę funkcyą Rzpltey *illaesa conscientia*, *fide*, *et honore* odprawi: a rewiduiąc te mieysca, pilną uczynią inkwizycyą, aby to Rzpltey doskonale *patere* mogło, iako wiele tych gruntow do Korony przybyło: co uczynią nie respektuiąc na żadne prywaty *et personas*, *reddituri* z tego wszystkiego na przyszłym Seymie *rationem;* a ieźliby w czym przeciw tey konstytucyi wykroczyli, tedy każdemu Posłowi domawiać się tego wolno, y oni na Seymie *respondere* powinni.

Kommissya Moskiewska.

6. Należy na tym Rzpltey, aby pokoy z Carem Moskiewskim był zatrzymany, do ktorego wzruszenia wielką było przyczyną nie dokończone rozgraniczenie: a że się iuż zaczęło, tedy na dokończenie granic, y zaczętego *ductu*, y prowadzenia go aż do szlakow Morawskich, naznaczamy Kommissarzow z Senatu, y z Koła Poselskiego, Urodzonych: Adama z Brusiłowa Kisieła, Kasztellana Kiiowskiego, Mikołaia z Brusiłowa Kisiela, Chorążego Nowogrodzkiego, Stanisława Piączyńskiego Sędziego Ziemskiego Czerniechowskiego, Iana Piączyńskiego, Podczaszego Nowogrodzkiego, Iana Baranowskiego, Stolnika Bracławskiego, Tomasza Kozikę, Podstolego Wołyńskiego, Ierzego Ponętowskiego. A My tym Kommissarzom naszym zlecamy, żeby ziechawszy się na dzień.... miesiąca..... w roku..... do..... wprzod, niżeli w legacyi do Moskwy, Poseł nasz, Urodzony Adam z Brusiłowa Kisiel, Kasztellan Kiiowski poiedzie, z nim wespoł, iako Kommissarzem przez wszystek czas do rozgraniczenia Moskiewskiego, mieysca należące do Państwa Moskiewskiego odebrali, *salvum rumationem* zotawiwszy poddanych naszych. A ktorzykolwiek są tych mieysc possessorami, ci wszyscy *tenentur* ustąpić *nulla interpositione iurium*, ktore na przyszłym Seymie *deducere* plac zostawuiemy, y ieźli się co pokaże podległego dawnym przywileiom, na początku Seymu przy upomnieniu się wakancyi *satisfactionem* uczyniemy, *praemissa praetensionum cognitione*. Tak tedy dobra odebrane ktore należeć będą, oddadzą, za wiadomością Posła naszego, Kommissarzom Cara Moskiewskiego. A że też w W. X. Lit. ograniczenie od Moskwy nie iest skończone, tedy Kommissarze według namowy z Posłami Cara Moskiewskiego uczynioney, na dokończenie mamy naznaczyć.

Kommissya Szwedzka.

7. Iako wszelakie staranie czynimy, y pragniemy, aby ze wszystkich stron Państwa Rzeczyposp: pewnego zażywały pokoiu, tak, gdyśmy to na wielu Seymach Stanom Koronnym *intimavimus*, życzemy aby z Krolestwem Szwedzkim wieczne *pacta* stanąć mogły. Przeto do traktowania wiecznego pokoiu z tym Krolestwem, Kommissarzow naznaczamy, z Senatu Wielebnych, y Urodzonych, X. Andrzeia Szołdrskiego Biskupa Poznańskiego, X. Ierzego Tyszkiewica Biskupa Żmudzkiego, Krzysztofa Chodkiewicza Woiewodę Wileńskiego, Symona Szcza-

89

wińskiego Woiewodę Brzeskiego, Mikołaia Abramowicza na Wormianach Woiewodę Mścisławskiego, Gerarda Donhoffa Woiewodę Pomorskiego, Mikołaia Korfa Woiewodę Wendeńskiego, Iana Leszczyńskiego Kasztellana Gnieźnieńskiego, Stanisława Kobierzyckiego Kasztellana Gdańskiego, Zbigniewa Gorayskiego Kasztellana Chełmskiego, Antoniego Tyszkiewicza Marszałka Nadwornego W. X. L. A z Koła Poselskiego, z Małey Polski, Mikołaia Hrabię z Ostroroga Podczaszego Koronnego, Iana z Iabłonowa Iabłonowskiego Miecznika Koronnego, Franciszka Dębińskiego Podkomorzego Krakowskiego, Ierzego Lubomirskiego Starostę y Generała Krakowskiego, Stefana Korycińskiego Stolnika Krakowskiego, Michała Stanisława Zebrzydowskiego Starostę Lanckorońskiego. Z Wielkiey Polski. Alexandra z Otoka Zaleskiego Referendarza Koronnego, Bogusława na Leśnie Leszczyńskiego Generała Wielkopolskiego, Stanisława Donhoffa Starostę Wieluńskiego, Hieronima na Radzieiewicach Radzieiewskiego Starostę Łomżeńskiego, Iakuba Rozdrażewskiego Starostę Koninskiego, Iana Wąglikowskiego Miecznika Ziem Pruskich. A z W. X. Lit: Ianusza Radziwiła Xiążęcia na Bierżach y Dubinkach Hetmana Polnego W. X. L. Krzysztofa Zawiszę na Baksztach Pisarza W. X. Lit: Iana Mikołaia Stankiewicza Ciwona Eyragolskiego Pisarza Ziemskiego Żmudzkiego, Adama Sakowicza Podkomorzego Ośmiańskiego, Philippa Kazimierza Obuchowicza Woyskiego Mozerskiego, X. Grzegorza Borasta Kanonika Krakowskiego Sekretarza naszego, Woyciecha Ważyńskiego Ciwona Małych Dyrwian Starostę Tauruskiego.

Seym extraordynaryiny.

8. Ponieważ na teraźnieyszym Seymie, dla trudnych materyi nie wszystkim stało się zadosyć *desiderijs* Rzeczyposp: a do tego, aby się tym czasem prędkie iakie na Rzeczposp: niebeśpieczeństwo nie odkryło, tedy powagą tego Seymu składamy trzyniedzielny extraordynaryiny Seym *sine solennitatibus*, ktory w roku przyszłym 1647 dnia wtorego Maia w Warszawie, chyba żeby go *praegnans Reipubl: necessitas* prędzey potrzebowała, zaczynać się będzie: a Seymiki ten Seym uprzedzaiące po wszystkich Woiewodztwach, y Ziemiach, w Koronie, y w W. X. Lit. dnia 11 Kwietnia, na mieyscach zwyczaynych składamy; a Ziemiom Pruskim przez uniwersały złożemy: na ktorym Seymie obrona Rzeczyposp: namowiona, exorbitancye, *desideria*, ktore do tego Seymu w reces odkładamy, traktowane y ukontentowane bydź maią. Na tymże Seymie wszelakie sprawy Seymom zwyczayne sądzić będziemy, a nad to, quarciane, y innych
90 ordynaryinych, y extraordynaryinych podatkow na Rzeczposp: pozwolonych *retenta*.

Oprawa Krolowey Iey Mci Ludowiki Maryi.

9. Krolowy Iey Mci Ludowice Maryi Małżonce naszey, za zgodą wszech Stanow, oprawę postanawiamy, to iest, sto tysięcy złotych Polskich wiana, a drugie sto tysięcy przywianku, na dobrach mianowanych w konstytucyi 1593 o reformacyi świętey pamięci Pani Matki naszey, w Koronie na Bielsku, Raygrodzie, Grudziądzu, Tucholi, Swieciu, Łomzie, Lubomlu, Uściu z Piłą, przydawszy teraz do tey oprawy Kapinos, Kazuń z Młodzieszynem, iako teraz Wiel: Kryska Kanclerzyna Koronna trzyma; a w W. X. Lit. na Iurborku z Nowowolą, y z leśnictwy, Upicie ze wszystkiemi włościami, y folwarkami, przydaiąc także teraz Bobroysk, y Sokołkę z leśnictwami, *salvo jure oeconomico post sera fata* Krolowy Iey Mci; ktore wszystkie mianowane dobra podpadać będą pod oprawę Krolowy I. M. *una cum juribus patronatus, salvis juribus modernorum possessorum et pensionariorum.* A te wszystkie dobra obywatelom tych kraiow dobrze osiadłym, gdzie dobra *consistunt*, kondycyi szlacheckiey maią bydź *in administrationem* puszczone, bez przeszkody żadney iurysdykcyi sądowey: a z nich kwarta, *reformatione non obstante*, ma bydź do Rawy, a w W. X. Lit. donatywa do skarbu płacona. Przykładem też y zwyczaiem przeszłym, *donum nuptiale* Krolowy Iey Mci z żup Krakowskich, *quotannis* dwa tysiąca czerwonych złotych naznaczamy, assekuruiąc Rzeczposp: że *ratione hujus juris reformatorji* żadney sukcessyi *Successores* Krolowy Iey Mci upominać się nie będą, y dochodzić nie mogą, y Rzeczposp: sum pomienionych, tak *in vita*, iako y *post sera fata* Krolowy Iey Mci, nikomu powracać nie będzie powinna, ale Krolowa Iey Mć tych dzierżaw szczęśliwie zażywać ma, poki tylko Krolową Polską zwana, y w Polszcze, abo w W. X. Lit. mieszkać będzie. A zatym też wedle przypadania pożytkow umnieyszać się ma tey prowizyi, ktorą Krolowa Iey Mć z żup Bocheńskich brać będzie, dla tego, iż te dobra naznaczone Krolowy Iey Mci zatrudnione są prawem *modernorum possessorum.*

Zapłata woysku ukrainnemu.

10. Patrząc na postronne y domowe niebeśpieczeństwa, woysko ukrainne w takiey, iako y teraz iest liczbie, zatrzymuiemy, według rachunkow na teraźnieyszym Seymie od skarbu podanych, y w dalszey assekuruiemy służbie a iako krwawe ich zasługi, prace, trudy, y odwagi, *cum magna gloria*, nie raz Rzeczyposp: oświadczone, wszelkiey od Nas *merentur* nagrody, tak pogotowiu *emerita stipendia*, iako naprędszey godne są zapłaty. Przeto między inszymi wielkimi Rzeczyposp: potrzebami, y obmyślenie woysku zapłaty, na pierwszym mieliśmy staraniu, na ktorą zapłatę że wszystkie Woiewodztwa y Ziemie, iako do tego słusznie *et æqualiter* należą, tak *unanimiter* pozwalaią; we Lwowie tedy *ultimis diebus mensis Iunij*, w roku przyszłym 1647 zapłatę woysku naznaczamy. A lubo to rycerstwo, piersiami y odwagą zdrowia swoiego z wielą strat dostatkow swoich *securitatem* Rzeczposp: zaszczycaiąc, y przed kilką lat przy ninieyszych częstych inkursyach wielkiey Ordzie Tatarskiey w Państwa Rzeczyposp: y wstępu niepozwoliwszy, słusznie darowną czwierć zasłużyło, iednak iż Posłowie Ziemscy żadnego w instrukcyach pozwolenia na to niemieli, przeto wzięli z tego Seymu do braci na przyszłe Seymiki naybliższy Seym uprzedzaiące, y na Seymie trzyniedzielnym teraz złożonym *mentem* Woiewodztw swoich deklarować maią.

Lauda Koronne, y W. X. Lit.

11. Koronne *lauda*, y W. X. Lit. ktore sobie *ratione* podatkow, y *securitatis publicae*, na Seymikach Relacyinych uchwalą, *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy, a Xięstwu Żmudzkiemu, *in casum periculi*, y konstytucyą o popisach 1629 reassumuiemy. Woiewodztwu zaś Połockiemu *laudum anni* 1645 *die* 2 *Ianuarij* uchwalone, approbuiemy.

O naprawie murow Smoleńskich, y zapłacie piechocie tameczney.

12. Sposob naprawy murow Smoleńskich, potęgą nieprzyiacielską zruynowanych, y zapłatę piechocie tameczney, według relacyi Wielmożnych y Urodzonych Kommissarzow naszych na Seymie przeszłym roku 1645 uczynioney, do przyszłego Seymu odkładamy, *cum assecuratione* nieodwłoczney zapłaty.

Assekuracya zapłaty piechocie Dynemburskiey.

13. Iż Urodzonemu Ianowi Berkowi Staroście Raygrodzkiemu, y piechocie na zamku Dynemburskim będącey, za lat kilka płaca nie doszła: przeto *authoritate moderni Conventus* assekuruiemy, że im na przyszłym da Bog Seymie zapłatę obmyślemy, *praevia inquisitione* przez Kommissarzow naszych Wielmożnych y Urodzonych, z Senatu, Piotra Rudominę Kasztellana Smoleńskiego, Krzysztofa Rudominę Kasztellana Połockiego, a z Koła Poselskiego Iana Mikołaia Stankiewicza Ciwona Eyragolskiego Pisarza Ziemskiego Żmuydzkiego, Iozefa Klonowskiego Podkomorzego Połockiego Pisarza Skarbowego W. X. L. Pawła Marcinkiewicza Sędziego Ziemskiego Upitskiego, Stefana Chrząstowskiego Podstolego Zmudzkiego Instygatora W. X. Lit. Sekretarza naszego, Kazimierza Ludwika Iewłoszewskiego Podwoiewodzego Wileńskiego, ktorzy ziachawszy się do Dynemborku na dzień
92 12 miesiąca Lutego, w roku przyszłym 1647 weryfikacyą długu, za iak wiele lat niepłacono, y iak wiele piechoty przez te lata było, uczyniwszy, także ruiny municyi tameczney przeyrzawszy, na przyszłym Seymie Nam uczynić maią. *Ad rationem* zaś tey zapłaty, pomienionemu Kapitanowi y piechocie, dziesięć tysięcy złotych Polskich, to iest, kanon Kurlandzki naznaczamy.

Oddanie retent z niektorych Woiewodztw.

14. Oprocz retent quarcianych, y innych, zostały niektore Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty, długi, y reszty niedopłacone z podatkow Rzeczyposp. winnych, ktore iako dobrzy oyczyzny synowie, y *boni cives*, niezawodząc Rzeczyposp: oddać na Seymie 1643 y do Lwowa odwieść obiecali, y oprocz tego, *poenam alterius similis pensionis* na się, *in defectu* we Lwowie *solutionis assumpserunt.* Czego że dotąd skarbowi nie uiścili, tedy teraz *ex vi legis* na się wziętey, do tey summy, co zostali winni, drugą *similem* rozkazuiemy, ieśliby tey, ktorą winni *originaliter*, na teraźnieyszą zapłatę woysku nieodwieźli do Lwowa, y iużby skarb y tę summę oryginalną na przyszły Seym, na delacye podawał, iakoż y podawać powinien będzie; y tę drugą *ex succubitione* tą konstytucyą nakazaną. A ponieważ się to wywiodło konstytucyami 1642 *et* 1643 że się Woiewodztwa za Exaktorow podatkow płacić podięły, a w Woiewodztwie Wołyńskim iedna część tych podatkow przy Exaktorach czopowego, iako skarb twierdzi, od Woiewodztwa podanych, a druga przy Poborcach, tedy Woiewodztwo Wołyńskie summę zatrzymaną odwieść do Lwowa obiecuie; a *salvam repetitionem*, *juris via* na retentorach sobie zachowuie. Ktorym *ad cujusvis instantiam forum*, w Trybunale, *inter causas fisci*, naznaczamy. A ci Exaktorowie czopowego nie będą się mogli żadną inszą konstytucyą zasłaniać, tak iednak, żeby skarb oddał kontrakt z Exaktorem Posłom Woiewodztwa Wołyńskiego: a Poborcom podymnego przeszłego zwyczayne wytrącić skarb powinien *salarium*, ktorego potym na Woiewodztwie dochodzić będzie. A Poborcowie, ktore skarb podał *in retentis*, sprawić się na Seymikach powinni Woiewodztwom; a Woiewodzwa, iako się podięły, za nich zapłacić maią, w Woiewodztwach zaś Ziem Pruskich *retenta* te, ktore skarb pokazuie na Poborcach, Woiewodztwa y Powiaty, co się pokaże, każdy Powiat za swych Poborcow zapłacą, *salva repetitione* na Poborcach, tak, iako sobie z nimi postępek na Seymiku uchwalą. Teraz *retenta*, co przy sukcessorach Podskarbiego Ziem Pruskich zostaią, ciż sukcessorowie dostatecznie się z skarbem porachować powinni. A w Woiewodztwie Kiiowskim Poborcowie, iako Urodzony Woronicz Skarbnik Kiiowski, y Urodzony,..... Proskura Pisarz Kiiowski, y potomkowie Urodzonych Woroniczow obudwu, aby się braci wyliczali na Seymiku przyszłym Relacyinym, rozkazuiemy, *sub poena bannitionis*, *quae in defectu satisfactionis exnunc decernitur*, *et pro publicanda remittitur* do Trybunału *inter causas officij conservatas*, *ad cujusvis instantiam.*

Deklaracya o Łubie szlachcicu Polskim.

15. Iako Nam przełożyli na blisko przeszłey umowie z Pany Radami naszemi, Wielcy Posłowie Wielkiego Cara Moskiewskiego, ziawiaią się tacy nieostrożni ludzie, ktorzy na się śmieią brać imię Carowicow Moskiewskich: przeto My chcąc z tym narodem, y ich Wielkimi Carami, zawartą przyiaźń wiecznie y nienaruszenie trzy-

mać, y niepodawać żadney przyczyny do iey rozerwania, za zgodą wszech Stanow, postanawiamy, aby się w Państwach naszych, tak do Korony, iako y do W. X. Lit. należących, to sobie imię nikt nigdy zmyślać nie ważył, a ieśliby ktory do takiey śmiałości przyszedł, ten iako bezecny, y gwałtownik wiecznego pokoiu Rzeczyposp. z Moskiewskim narodem, od wszelkich Urzędow, tak w Koronie, iako y w W. X. Lit. imany, y na gardle karany bydź ma: y ieśliby się kto do niego wiązać, abo iemu radą y pomocą bydź chciał, tym samym uczynkiem bezecnym go obwieszczamy. A ieśliby też taki woyska, y kupy do siebie zwodził y zgromadził, ten za nieprzyiaciela naszego, y Państw naszych miany, y przez woyska nasze znoszony bydź ma. A iż w tych czasach Szlachetnego Iana Faustynę Łubę głupie pospolstwo Carowiczem nazywało, tedy iako nim nie iest, tak y zwać, pogotowiu pisać się nim aby nie śmiał, pod uczciwością y gardłem rozkazuiemy, y tegoż Iana Łubę nigdzie z Państw naszych za granice wypuszczać nie mamy.

Restytucya do czci Urodzonego Ianusza Weszła z osobami niżey wyrażonemi.

16. Za prożbą Posłow Ziemskich, y zgodą wszech Stanow, a zadosyć uczynieniem stronom, tak od pryncypała, iako y od pomocnikow o rozbicie Seymiku w Ostrowi, na przeszłym Seymie infamiowanych, powagą Seymu teraźnieyszego, do czci przywracamy, to iest, Ianusza Weszla Starostę Ostrowskiego, Andrzeia Rudawskiego, Andrzeia Hołdakowskiego, Mikołaia Kucharskiego, Woyciecha Podbielskiego ..... Ianowskiego, Stanisława Iurzyńskiego, Stanisława Kuleszę: z tych tedy wszystkich infamią skasowawszy, *ad pristinum honorem, et ad omnes prærogativas restituimus*, y przy przywileiu na Starostwo Ostrowskie dawnym, pomienionego Ianusza Weszla zostawuiemy.

Restytucya do czci Urodzonego Iana Kosakowskiego Starosty Wiskiego.

17. Za prożbą Posłow Ziemskich y zgodą
94 Wszech Stanow, y za uspokoieniem strony, Urodzonego Iana Kosakowskiego Starostę Wiskiego, Adama Kownackiego, Stanisława Truszkowskiego, Woyciecha Zaborowskiego do czci przywracamy, y infamie na nich otrzymane *ex instantia Nobilis Ioannis* Kownacki na przeszłym Seymie *in contumaciam*, kassuiemy, y przy Starostwie Wiskim pomienionego Iana Kosakowskiego, według dawnych przywileiow zostawuiemy, y *acta* iurysdyczne, także zapisy wszelakie pod gleytem naszym *ex Senatus consulto* z Kancellaryi naszey wydanym sprawowane, *in toto* approbuiemy, *authoritate praesentis Conventus*.

Restytucya do czci osob niżey wyrażonych.

18. Za prożbą Posłow Ziemskich, y za zgodą wszech Stanow, a za dosyć uczynieniem stronom przywracamy do czci, Iana y Stanisława Wereszczyńskich, Mikołaia Narzymskiego, Iana Zukowskiego, Iana Powirskiego, z Heleną małżonką iego, Stanisława Brzeszewskiego, Woyciecha Szulmirskiego, Samuela Szczyta, Krzysztofa Swiackiego, Iana Bolesława Kosarzewskiego, Alexandra Iozefowicza: ktorych wszystkich *in honorem pristinum restituimus*, mocą Seymu teraźnieyszego.

Restytucya do czci Urodzonego Duczymińskiego, y inszych osob.

19. Za dosyć uczynieniem stronie, y zgodą wszech Stanow Urodzonego Stanisława Duczymińskiego Starostę Ostrołęskiego, y Iana Olszewskiego, Iacyntha Suskiego, Andrzeia Nowowieskiego, Woyciecha Długoiewskiego, Iana Wolskiego, Barthłomieia Laskowskiego, Alexandra Iaworowskiego, *alias* Heyzy, do czci przywracamy, y *ex pœna infamiae* na przeszłym Seymie otrzymaney, *authoritate praesentis Conventus* wypuszczamy, y onę wiecznymi czasy znosimy, wespoł wzwyż mianowanymi *ad omnem praerogativam equestris ordinis, dignitatum, honorum, præeminentiarum* przypuszczamy y *capacem Capitaneatus Ostrolocensis, omniumque attinentiarum ad eundem Capitaneatum spectantium, atque tenutæ* Ruda, *alias* Brodowe Łąki, czynimy, *et in integrum* onego *restituimus*.

Relaxacya wieży Urodzonego Podsędka Liwskiego.

20. Zaleconego maiąc w rożnych woynach y publicznych usługach Rzeczyposp. Urodzonego Stanisława Zaliwskiego, Podsędka Liwskiego, ktory zasiadł wieżę Nurską na lat dwie, y niedziel dwanaście *sine convictione super ipso praestita*. Za zgodą tedy y prożbą PP. Posłow, y supplikacyą obywatalow Ziemie Liwskiey, ktorzy dotąd czekaią sądowey sprawiedliwości. Pozwalamy *authoritate Conventus præsentis* na sądzenie Rokow Ziemskich, wedle kadencyi wychodzić pod ten czas siedzenia iego, dekretem naznaczonego, y aby S. sprawiedliwości *remora* nie była, Roki Ziemskie odprawować, tak iednak, abo po odsądzeniu Rokow, znowu wedle dekretu nakazaną penę wypełnił, y znowu do wieże wchodził. 95

Naznaczenie PP. Senatorow na rezydencyą przy naszey osobie.

Na pierwsze pułroka począwszy *a 1 Julij 1647*. X. Biskup Kiiowski, P. Woiewoda Mścisławski, P. Woiewoda Malborski, P. Kamieniecki, P. Wołyński, P. Dobrzyński, Pan Przemęcki. Na drugie pułroka. X. Biskup Kamieniecki, Pan Woiewoda Podolski, P. Woiewodą Bracławski, P. Smoleński, P. Lubelski, P. Czechowski, P. Nakielski. Na trzecie pułroka. X. Biskup Wendeński, Pan Woiewoda Pomorski, P. Woiewoda Miński, P. Połocki, P. Bełski, P. Rospirski. P. Bichowski. Na czwarte pułroka. X. Biskup Smoleński, Pan Woiewoda Wendeński, P. Woiewoda Derptski, P. Nowogrodzki, P. Płocki, P. Bydgowski, Pan Brzeziński.

Deputaci do odbierania quarty.

Z PP. Rad.

Z Małey Polski, P. Zarnowski, z Wielkiey Polski, P. Łęczycki.

A z Posłow Ziemskich.

Z Małey Polski, Urodzony Stanisław Sarbiewski z Sarbiewa Starosta Grabowiecki. Z Wielkiey Polski, Urodzony ..... Twardowski Zupnik Bydgowski.

Deklaracya o podatkach.

21. Że się to pokazało *ex rationibus* skarbu, iż się woysku po przeszłey zapłacie, ktora się 1643 woysku oddawała, winien dług za kilkanaście ćwierci, rachuiąc ie *ad ultimam Maij 1647*. Przeto aby skutecznieysza woysku doszła zapłata, do tych pieniędzy, ktore się w skarbie *in retentis* pokazuią, takie Rzeczposp. o podatkach deklaracye czyni.

Woiewodztwo Krakowskie, summę iednemu podymnemu korresponduiącą pozwala, a drugą taką do braci sobie bierze na Seymik *Relationis*, ktory im na dzień osmy *Ianuarij* naznaczamy, na ktorym to Seymiku *laudum* tak na uchwałę podatkow, iako y na domową obronę (będzieli im tego potrzeba) *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, pod ktorą to approbacyą, y przeszłe *laudum* na podatki *ad securitatem* podatkow Schowskiego y Bietskiego podpadać ma.

96 Xięstwo Oświęcimskie, toż wszystko, to iest, summę iednemu podymnemu rowną, drugą do braci, a *lauda* na podatki, ktore sobie uchwalą, abo na blisko przeszłym Seymiku uchwalili, approbuiemy, Seymik Relacyiny w tydzień po Proszowskim naznaczamy. Woiewodztwo Poznańskie, podymne iedno, a drugie do braci, a *laudum* tego Woiewodztwa, oraz y Kaliskiego, na blisko przeszłym Seymiku Sredzkim uchwalone względem podatkow y retentorow tylko: to iest podymnego y czopowego *salvis conflagratis*, approbuiemy. A względem obrony domowey konstytucyą *anni 1631 sub titulo* obrona domowa Poznańskiego y Kaliskiego Woiewodztw, a *in casu ingruentis majoris periculi laudum*, w konstytucyi *anni 1635* opisane *in toto* reassumuiemy. Woiewodztwo Sendomirskie. Summę iednemu podymnemu rowną, y drugą taką do braci. Seymik *7 Ianuarij*. A *laudum* im na wybranie podatkow approbuiemy. Woiewodztwo Kaliskie, także iako Poznańskie. Woiewodztwo Sieradzkie. Summę iednemu podymnemu rowną, drugą do braci a *laudum* tego Woiewodztwa względem czopowego do dwoch lat approbuiemy. A Seymik *feria secunda post Trium Regum* składamy. Ziemia Wieluńska, także Seymik *11 Aprilis*, y *laudum*, ktore sobie w ten czas uchwalą na podatki, approbuiemy. Woiewodztwo Łęczyckie, także. Seymik *7 Ianuarij*. Woiewodztwo Brzeskie, także. Seymik *2 Ianuarij*. A *laudum* Woiewodztwom Brzeskiemu y Łęczyckiemu, ktore sobie na tych Seymikach uchwalą na podatki, approbuiemy. Woiewodztwo Kiiowskie. Summę iednemu podymnemu rowną, drugą do braci, *modum contribuendi* na Seymiku namowią, *laudo*, ktore im approbuiemy, a Seymik *10 Ianuarij* w Żytomierzu składamy. Woiewodztwo Inowrocławskie. Iedno podymne, a drugie do braci. Seymik *2 Ianuarij*, na ktorym *laudum* uchwalone na podatki approbuiemy. Woiewodztwo Ruskie. Ziemia Lwowska, summę iednemu podymnemu korresponduiącą, na zapłatę woysku ukrainnemu pozwala, drugą zaś taką summę do braci bierze, y namowę *de genere contributionum*, na te summy, *cum approbatione laudi* na blisko przeszłym Seymiku o czopowym *facti*, ktory teraźnieyszy Seym *præcessit*. Seymik zaś Relacyiny *die 8 Ianuarij 1647* składamy. Ziemia Przemyślska. Także we wszystkim, y Seymik tenże, y *laudum*. Ziemia Sanocka. Iedno podymne, drugie do braci bierze, a *laudum securitatis* od rozboynikow tego Seymiku, 97
ktory naznaczamy *die 11 Ianuarij*, y drugie na wybranie podatkow, approbuiemy.

Ziemia Halicka, summę iednemu podymnemu rowną *cum approbatione laudi* na przyszłych tych podatkow wybranie: a nad to *laudum* Ziemie Halickiey, Kołomyskiey y Trembowelskiey, ktore sobie Powiaty na przeszłym Seymiku Halickim, względem czopowego, y zbiegłych poddanych uchwalili, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, z tą deklaracyą, aby to *laudum* tym tylko trzem Powiatom wzwyż mianowanym, y obywatelom ich między nimi o te chłopy służyło. Seymik 5 *Februarij* składamy Poborcą do tego podymnego Urodzony Stanisław Głowiński Pisarz Grodzki Halicki.

Ziemia Chełmska summę iednemu podymnemu rowną pozwala, a drugą bierze do braci, *laudum* im, ktore sobie na wybranie tych podatkow, y na czopowe przyszłe uchwalą, y na Exaktorow na Seymiku Relacyinym, ktory 3 *Ianuarij* składamy, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Woiewodztwo Wołyńskie biorą do braci *cum assecuratione*, y *laudum* im na podatki approbuiemy, ktore sobie na przeszłym blisko Seymiku uchwaliło. A Seymik Relacyiny 8 *Ianuarij* składamy, y *laudum* na przyszłe podatki approbuiemy.

Woiewodztwo Podolskie, summę iednemu podymnemu korresponduiącą, pozwala, drugą taką do braci bierze *cum assecuratione, modum contribuendi* y Poborcę, biorą na Seymik *Relationis*, ktory *die* 10 *Ianuarij* 1647 w Kamieńcu składamy, gdzie *laudum*, iakie o podatkach, o czopowym y o poskromieniu rozboynikow namowią, approbuiemy.

Woiewodztwo Lubelskie, summę iednemu podymnemu rowną pozwala, drugą takąż do braci bierze, *laudum* im approbuiemy, ktore sobie na blisko przeszłym Seymiku uchwalili, wespoł y z tym, ktore uchwalą na Seymiku Relacyinym, na przyszłych podatkow wybranie, approbuiemy. A Seymik *die 7 Ianuarij* 1647 składamy.

Woiewodztwo Bełskie, nie deklarowało się.

dla tego, że drugie Woiewodztwa *inaequaliter* w podatkach deklaracye czyniły, a Posłom do zgody bracia skłaniać się kazali: iednak obaczyli to Woiewodztwo, że y drugie Woiewodztwa *paritate* podatkow sobie korrespondować będą, tedy rowne z drugiemi podatki pozwolą, y do Lwowa, iako y drugie, odwiozą. A żeby w czas sobie za taką submissyą pieniądze obmyśliło, tedy mu *laudum* na przyszłe czopowe, y wybranie podatkow, y postanowienie ich, ktore sobie na Seymiku Relacyinym postanowią, *authoritate praesentis Conventus*, approbuiemy. A Seymik *die* 15 *Ianuarij* 1647 składamy.

98 W tymże Woiewodztwie Powiatow Grabowieckiego y Horodelskiego *laudum*, ktore sobie na podymne iedno, te oba Powiaty, na armatę do zamku Grabowieckiego uchwaliły, w ktorym zamku xięgi Ziemskie obudwu tych Powiatow, przy Grodzkich, chowanie maią, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y czas do wydania tego podymnego, do rąk, *in laudo* mianowanego wszystkim obywatelom Powiatow tych, *nemine excepto*, wedle iuramentu konstytut. 1629 po groszy 15 naznaczamy. To iest, początek wybierania *feria secunda post Invocavit*, 1647, a dokończenie wybierania *ad Dominicam Laetare* w roku tymże trwać będzie, ktore podymne wydać maią *sub poenis* w teyże konstytucyi mianowanemi, tego dokładaiąc, ponieważ w tym *laudum* zawiadywanie y chowanie armaty Staroście y Woyskiemu Grabowieckiemu zlecone, tedy Woyski w tym Powiecie Grabowieckim possessyą powinien zawsze mieć niezmyśloną, y w niey rezydować. Miastu Grabowcowi przez ogień y insze *incommoda* spustoszałemu, libertacyą na lat cztery wedle prawa daiemy. A miastu Tyszowcu przez dwie lecie pięćkroć pogorzałemu, tak, że iedney chałupy nie zostało, maiąc wzgląd na taką dezolacyą, na lat sześć libertacyą daiemy, nie wyimuiąc ich iednak od teraźnieyszych podatkow na armatę uchwalonych, y na teraźnieyszą zapłatę woysku.

Woiewodztwo Płockie, snmmę iednemu podymnemu rowną pozwala; drugą takąż bierze do braci, Seymik *die* 3 *Ianuarij* składamy, y *laudum* ktore sobie na podatki w ten czas uchwalą, approbuiemy. Poborca Urodz: Marcyan Grabia Łowczy Rożański.

Woiewodztwo Mazowieckie. Woiewodztwu Mazowieckiemu y Podlaskiemu składamy Generał w Warszawie na dzień 11 miesiąca Lutego w roku 1647, na ktorym cokolwiek, tak *ratione* podatkow, iako y *securitatis publicae* obywatele tameczni uchwalą, ninieyszym Seymem approbuiemy.

Ziemia Czerska, summę *aequivalentem* iednemu podymnemu pozwala, a drugą taką bierze do braci, Seymik Relacyiny Powiatowy Czerski *die* 7 *Ianuarij* 1647 składamy, na ktorym *laudum*, ktore sobie *ratione* podatkow namowią, approbuiemy.

Ziemia Warszawska, we wszystkim, tak iako y Czerska, Seymik 2 *Ianuarij*, y *laudum* przyszłego Seymiku na sposob wybierania podatkow przyszłych, uchwalone approbuiemy.

Ziemia Wiska, podymne iedno, drugie do braci, Poborca Urodzony Paweł Zmieiewski Podsędek Wiski, *laudum* o czopowe do Seymu Ordynaryinego sześćniedzielnego, ktore na przyszłym Seymiku uchwalą, approbuiemy, a Seymik *in crastino Trium Regum* składamy.

Ziemia Wyssogrodzka, iedno podymne pozwala, drugie do braci, *cum assecuratione*, Seymik we dwie niedzieli, od blisko przyszłego Ś. Mikołaia składamy, y *laudum* ktore sobie w ten czas na wybieranie podatkow uchwalą, approbuiemy. 99

Ziemia Zakroczymska summę iednemu podymnemu rowną, drugą taką do braci biorą, Seymik im 20 *Decembris* składamy, na ktorym *modum contribuendi* namowią.

Ziemia Ciechanowska, tak, iako będzie *in laudo* Woiewodztwa Mazowieckiego, na Generale uchwalonego. A Seymik Relacyiny *pro die* 28 *Decembris anni praesentis*, iako y Zakroczymskiey składamy.

Ziemia Łomżyńska, dwoie podymne, Seymik *ultima die Decembris praesentis anni* składamy, z taką deklaracyią, że iedno podymne *exnunc* pozwala; a drugie *cum assecuratione* do braci bierze, *laudum* o czopowe na przeszłym Seymiku uchwalone approbuiemy. Poborca Urodz: Marcin Kowalewski Pisarz Ziemski Łomżyński.

Ziemia Rożańska, summę iednemu podymnemu rowną pozwala, drugą do braci *cum assecuratione* bierze. Seymik 28 *Decembris anni praesentis* składamy. *Laudum*, ktore sobie w ten czas na wybranie podatkow uchwalą, approbuiemy. Poborca do braci, a Podkomorzego, Urodzonego Walerana Petrykowskiego z inszemi Podkomorzemi porownywamy, *salva praerogativa moderni tantum Capitanei.*

Woiewodztwo Podlaskie. Ziemia Drohicka, summę iednemu podymnemu rowną pozwala, drugą takąż do braci bierze, Seymik 20 *Ianuarij* 1647 składamy, y *laudum* na wybranie tego podatku approbuiemy. Poborca Urodz: Krzysztof Dybowski. A clekcye wszystkie y Seymiki, wedle dawnych praw y zwyczaiow do Nura powracamy. Nurskiemu, Kamienieckiemu y Ostrowskiemu Powiatom, y Seymik im, iako y drugie, co Posłow nie miały, y niżey się wyrazi, w Nurze składamy.

Ziemia Mielnicka, summę iednemu podymnemu rowną pozwala, drugą taką do braci bierze. Seymik 10 *Ianuarij* 1647 na ktorym *modum contribuendi laudo* namowią, co im approbuiemy.

Ziemia Bielska summę iednemu podymnemu rowną pozwala, drugą taką do braci bierze, Seymik 8 *Ianuarij* 1647 składamy, y *laudum* ktore tam na podatki namowią approbuiemy. Poborca Urodzony Ian Łuba.

Woiewodztwo Rawskie. Ziemia Sochaczewska, summę iednemu podymnemu rowną pozwala, drugą taką do braci bierze. Seymik 3 *Ianuarij* 1649 składamy, y *laudum* na te podatki tey

Ziemi, y na czopowe, ktore *currere* ma do Seymu sześćniedzielnego Ordynaryinego konkludowanego approbuiemy.

Ziemia Gostyńska. Toż względem podatkow, y *laudum* na wybranie ich, ktore sobie na Seymiku Relacyinym namowią approbuiemy. Seymik we dwie niedziele od konkluzyi składamy. 100

Woiewodztwa Chełmińske, Malborskie, Pruskich Ziem, y podatki, y ćwierć darowną do braci. A względem podatkow, y *securitatis publicae* Seymik Generalny Ziemiom Pruskim w Malborku *pro die* 12 *Februarij* 1647 złożemy, ktory, zwyczayne Seymiki, poprzedzić maią.

Woiewodztwo Bracławskie. Podymne iedno, drugie do braci, *salvis abjuratis*. Seymik 15 *Ianuarij* 1647 składamy, y *laudum* na wybranie tych podatkow approbuiemy.

Woiewodztwo Pomorskie, iako Chełmińskie, y Malborskie.

Woiewodztwo Czerniechowskie, pozwala podymne iedno, drugie do braci bierze, iednak to podymne oddawać będzie nie wedle kwitow, ale według sprawiedliwego wybrania za przysięgą, Woytow, y Attamanow, na sprawiedliwe ze wszystkich osad podymnego oddanie. Przy ktorym tak znacznym (iako tuszemy) pomnożeniem dochodow do skarbu naszego, dobra lenne wieczyste w tym Woiewodztwie *naturam terrestrium praeseferentia*, ponieważ tam *mere* dziedzicznych niemasz, za wolne, iako inne szlacheckie w Rzeczyposp: od sustentowania żołnierza, od ktorego y do tych czas wolne były, y być maią *in perpetuum* deklaruiemy, *et lege cavemus*. Iż żadne stanowiska, stacye, przystawstwa, leże, żołnierzowi nie maią być rozdawane, ani ich sobie uzurpować żołnierze iakimkolwiek sposobem mogą, *sub poena in delinquentes perpetuae bannitionis, et triplici damnorum refusione*. Seymik 9 *Ianuarij* 1647 składamy, y *laudum*, ktore sobie namowią na podatki, approbuiemy. Na tymże Seymiku Poborcę obiorą, ktory w Grodzie, będzie na ten czas, gdy Urząd excypować będzie przysięgi Woytow, y Attamanow, na sprawiedliwe wybranie y oddanie podymnego, a te przysięgi y specyfikacya samym z podymnego przychodzącey, maią bydź *in acta* wpisane.

A że niektore Woiewodztwa y Ziemie na ten Seym Posłow nie miały, tedy za zgodą wszech Stanow tym wszystkim Woiewodztwom, Ziemiom, y Powiatom na dzień 22 *Ianuarij* 1647 na mieyscach zwyczaynych, *authoritate praesentis Conventus* składamy. A niewątpiąc że rowno z drugiemi Woiewodztwy, na zapłatę woysku Ukrainnemu podatki pozwolą, *Laudum* im, ktoreby sobie na wybranie podatkow, y obranie Poborcow, na tym Seymiku, według przykładu inszych Woiewodztw, uchwaliły, mocą Seymu tego approbuiemy.

Naznaczenie czasu odwiezienia tych podatkow do Lwowa.

22. Ktore to podatki *modo praemisso* pozwolone y wybrane, wszystkie Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty przez Poborcow, ktorzy od Woiewodztw, na to obrani będą do Lwowa na zapłatę woysku odesłać będą powinne, na czas naznaczony, *ultimis diebus Iunij*, w roku 1647, woysku zapłaty. A Wielmożny Podskarbi Koronny przy Hetmanach naszych pieniądze od Poborcow odebrawszy, na nic inszego wydawać nie będzie, tylko na samę zapłatę woysku ukrainnemu. 101

Deklaracya o składnym winnym.

23. Wedle konstytucyi 1643, ktorą się do lat czterech, dwa złote od beczki wina Węgierskiego, *ratione* składnego, a od wiadra Endeburskich, Swiętoiurskich, y Morawskich win, po groszy dwudziestu postanowiło, tę znowu do Seymu ordynaryinego sześćniedzielnego konkludowanego *in robore* y w dyspozycyi skarbu Koronnego zostawuiemy. Induktę zaś do Seymu przyszłego trzyniedzielnego prolonguiemy, życząc tego, aby skarb Koronny, w teraźnieyszey Rzeczypospolitey potrzebie, aukcyą, nie zmnieyszenie prowentow Rzeczyposp. miał, ktora nieomylnie z tey indukty byłaby znaczna, gdyby wszyscy *in aequali Republica*, *paritate* podatkow, chcąc Rzeczyposp. *subvenire*, y w tey indukty zapłacie wolnościami się nie zaszczycali, czego skarb Koronny, aby pilnie doglądał, rozkazuiemy.

Ian Mikołay Stankiewicz Ciwon Eiragolski, Pisarz Ziemski Xięstwa Żmudzkiego, Dworzanin Krola Imci, Marszałek Koła Poselskiego.

Tomasz Uieyski z Rupniowa, Sekretarz I. K. M. mpp.

KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO KORONNEGO WARSZAWSKIEGO, TRZYNIEDZIELNEGO

ROKU PAŃSKIEGO 1647, ZACZĘTEGO WTOREGO DNIA MAIA.

W Imię Pańskie, Amen.

WŁADYSŁAW IV

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski; a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem wobec, y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, oznaymuiemy: że teraźnieyszy Seym złożywszy wedle konstytucyi przeszłego Seymu, z ktorego obrona, exorbitancye, y *desideria* Rzpltey w reces poszły, niceśmy nie mieli w większym staraniu, iako aby się stało dosyć *votis* wiernych poddanych naszych, y lubo na krotkim Seymie, iednak iako pożądane Posłowie Ziemscy od Nas odnoszą ukontentowanie, 102

napisane wyrażaią konstytucye: ktoreśmy takie na tym Seynie postanowili.

Zatrzymanie woyska kwarcianego na Ukrainie.

2. Woysko kwarciane, y inne *praesidia* zamkow y fortec Rzpltey referuiąc się do skryptu na Seymie 1643 *ad archivum* danego, w tey, iako teraz iest, liczbie, zatrzymuiemy.

Ordynaryine prowenta.

3. Prowenta ordynaryine Rzpltey, iako kwarta, składne, winne, Fordan, kanon Pruski, pogłowne żydowskie, czwarty grosz Wielkopolski z Ruskim, ewekty, indukty, furmanki, prasołki, Wielmożny Podskarbi Koronny na zapłatę woysku kwarcianemu obracać będzie powinien. A ktoby wybraniu tych podatkow impedyment iaki czynił na komorach y iarmarkach, tak w dobrach naszych, iako *privatorum*, duchownych y ziemskich, y komor postanowienia, wedle kommissyi Warszawskiey opisanych bronił, y wybierać nie dopuszczał, z takim *forum* na Trybunale *inter causas fisci, ad instantiam thesauri*, naznaczamy, y tam *poenis contra retentores* pieniędzy Rzpltey ma być karany. A na iarmarkach naszych miast, duchownych, y świeckich, rewizyi dopuszczać maią na przemytniki, y nic bronić wybierania, a od takich przemytnikow towary *ad fiscum nostrum* należeć będą: ktorey inkwizycyi y wybierania, *sub ijsdem poenis de retentoribus* opisanych, dopuszczać maią: a takiego prowentu żydzi, *sub confiscatione bonorum*, trzymać nie będą mogli: o co *forum inter causas fisci* na Trybunale, *ad instantiam cujusvis*, mieć naznaczamy, z inszemi także retentorami pieniędzy Rzpltey skarb *agat* w Trybunale *inter causas fisci, exceptis causis* o dobrach y prowentach *bonorum mensae nostrae Regiae*, ktore do sądu naszego należą.

Rewizya łanow wybranieckich.

4. Chcąc tak znaczne *praesidium* służby woienney z łanow wybrańcow w dobrach naszych, do rezy iako naylepszey wprawić, tedy *authoritate praesentis Conventus*, na Urząd Ziemski każdego Woiewodztwa, Ziemie, y Powiatu, takową powinność wkładamy; to iest, na Podkomorzego, Chorążego, Sędziego, Podsędka, Podczaszego, Podstolego, Pisarza, Woyskiego: aby oni iako nayprędzey po teraźnieyszym Seymie, znioszy się z sobą o czasie, y przez swoię innotescencyą dzierżawcom go obwieściwszy, ziachali na czas naznaczony do dobr naszych, y łany *fideliter* zrewidowali, tak, aby dwudziesty łan wyprawie wybrańcow podlegał, doglądaiąc tego, y pilną czyniąc inkwizycyą. Że ieżeliby wybranieckie role dzierżawcy na folwarki poobracali, tedy *habita ratione*, wiele tych gruntow odebrali, żeby dwudziesty łan szedł na wybrańca; *ad hoc onus* wyprawowania wybrańcow, y dzierżawcy należeć powinni: ktorą rewizyą y inkwizycyą iako naydostateczniey *bona fide* ku Nam y Rzpltey odprawiwszy, rewizye do naybliższych Grodow *ad acta*, oryginały rękami swemi podpisawszy, *per oblatam* podać, a podawszy, one do skarbu naszego odesłać powinni, kwit od skarbu na oddanie rewizyi wziąwszy; te zaś kwity Posłom Ziemskim na przyszły Seym obranym oddadzą, aby przy rachunku w skarbie uczynili Deputaci z Rady naszey, y z izby Poselskiey do rachunku naznaczeni, komput tych wybrańcow, iako ich wiele bydź może na służbę Rzpltey. Na ktorym da P. Bog przyszłym Seymie, co będzie *commodius* Rzpltey, postanowiemy, abo na pieniądze tych wybrańcow obrociwszy, abo ich w dawney służbie zatrzymamy. A tey rewizyi y inkwizycyi, żaden dzierżawca w dobrach y ekonomiach naszych bronić nie ma, *sub poena duorum millium florenorum* w Trybunale *inter causas fisci repetenda*. A ktorybykolwiek z Urzędnikow Ziemskich był dzierżawcą dobr naszych, taki między niemi Rewizorem bydź nie może, ktorą rewizyą *sufficienter* odprawią, choćby się ich ieno trzech ziachało.

Sum zniesienie z dobr Rzeczypospolitey.

5. Deklaruiąc summy na dobrach Rzpltey będące, postanawiamy, że *post decessum modernorum possessorum*, nowi donataryusze, summy sukcessorom *defuncti tenutarij* zapłaciwszy, sami ią Rzpltey odpuścić będą powinni. A toż y sukcessor *defuncti* uczynić będzie powinien, ieśliby za łaską naszą przy dzierżawie zostawał: y kwarty takowi donataryusze płacić będą powinni, *sub poenis* o kwarcie opisanych; nie inkluduiąc w to sum, ktore na Seymach przez dekreta są potwierdzone, iako y za szczęśliwego panowania naszego likwidowane, *ad extenuationem* podług konstytucyi przywileiami assekurowane, bo te *in suo vigore et robore* zostawuiemy.

Deklaracya de appendicibus w uniwersałach.

6. W uniwersałach o podatkach, aby żadne *appendices* nie były pisane, ktoreby w sobie *vim aliquam legis*, a nie deklaracyą o podatkach mieli, waruiemy, a na przeszłym Seymie przydane kassuiemy. Oprocz *lauda* do samych podatkow się stosuiących, y deklaracyi o podatku.

Aukcya podatku Woiewodztwa Czerniechowskiego.

7. Iako aukcyą z Woiewodztwa Czerniechowskiego podatku wdzięcznie przyimuiemy, referuiąc się do deklaracyi Seymu przeszłego, tak dobra wszystkie lenne w tym Woiewodztwie, od stacyi, y stanowisk żołnierskich uwalniamy, y brać ich, y stawać w nich, *sub legibus et poenis* o dobrach ziemskich, zakazuiemy. A to Woiewodztwo, kiedykolwiek podymne uchwalone będzie, sprawiedliwie ie, wedle osiadłości, nikogo nie ochylaiąc, oddawać będzie powinno.

Religia Grecka.

8. Prawa wszystkie narodowi Ruskiemu w religii Greckiey będącemu służące, do exekucyi nieodwloczney, według punktów na szczęśliwey Elekcyi naszey opisanych, przywodzić obiecuiemy, y Kommissarzow *authoritate* Seymu tego naznaczamy, tak z Korony, iako y z W. X. Lit. *salva constit. anni* 1641 o Władyce Przemyślskim.

Zniesienie reformacyi K. I. M. Cecylii.

9. Oprawę Krolowey Ieymci Cecylii pierwszey Małżonki naszey postanowioną, ponieważ *cum fatis* K. I. M. wedle konstytucyi 1638 ustawać, ani dobr Rzpltey więcey zatrudniać miała, znosimy.

Sygillacya w Koronie, y w W. X. Litewskim.

10. Iż to *beneficium* sygillacyi samemu Gdańskowi *concessum*, poddanym naszym oboyga narodow, dla odległości mieysc y kraiow, zda się być uciążliwe, więc że y miastu Gdańskowi nie tak, iakośmy rozumieli, pożyteczne było: przeto iako miastu Gdańskowi sigillacyi nie odeymuiemy, takiey też inszym miastom naszym portowym pozwalamy, y na to im samo przywileie, y konfirmacye dać obiecuiemy. A sukna stępowane, y taką szerokością, y długością, kupcy (iako o tym w konstyt. *an.* 1565 iest opisano, y inszych poślednieyszych, iako 1638 *in toto* ie reassumuiąc, wedle ktorych kupcy sprawować się powinni) do Państw Rzpltey wprowadzać maią, pod stratą onego towaru, połowa *delatori*, a druga *judicio*. A miasta przestrzegać powinny, aby sukna wedle konstytucyi stępowane przedawali, oprocz kirow y karazyi, *sub poena amissionis* sigillacyi, *et confiscationis panorum*, połowa *delatori*, druga *judicio*; o co *forum* miastom portowym, y innym naszym za dworem, a z kupcami miast duchownych, y szlacheckich w Grodzie, *sine appellatione, ad cujusvis instantiam*, y te sukna, ktore z Sląska przywiezione bywaią, temuż prawu podlegać będą, także y te, ktore w Państwach naszych robią.

Limitacya Trybunału Lubelskiego.

11. Sądzenie Trybunału Lubelskiego do S. Tomasza postanowione, zda się bydź Stanom Koronnym niepotrzebne: dla tego *authoritate praesentis Conventus*, Sądom Trybunalskim Lubelskim do S. Franciszka, podług dawnych konstytucyi, termin skończenia się sądow *illius subsellij* naznaczamy. Ktorey konstytucyi y Sąd teraźnieyszy Lubelski Trybunalski, *sub nullitate judicatorum*, podlegać ma. Spraw Czwartkowych Piotrkowskich sądzeniu po Trybunale, tą konstytucyą nie deroguiąc.

Kommissya od Węgier.

12. A iż do tego czasu z wielkim uciążeniem poddanych naszych, w nieczynieniu sprawiedliwości od Węgier, w rożnych krzywdach, dzieie się wielkie *praejudicium*, a dotąd kommissye naznaczone do effektu nie przyszły: Kommissarzow naznaczamy, Wielmożnych y Urodzonych, Stanisława Hrabię na Wiśniczu Lubomirskiego, Woiewodę Krakowskiego, Michała Hrabię z Tarnowa Woynickiego. Mniszka z Wielkich Kończyc Sądeckiego, Achacego z Przyłęka Przyłęckiego, Oświecimskiego, Stanisława Laskowskiego Warszawskiego, Mikołaia Łayszczewskiego Sochaczewskiego, Kasztellanow. Ierzego Hrabię na Wiśniczu Lubomierskiego, Generała Krakowskiego, Spiskiego, Chmielnickiego, Dobczyckiego, Konstantego Hrabię na Wiśniczu Lubomierskiego, Sądeckiego, Białocerkiewskiego, Starostow: Marcina Tulibowskiego, Podkomorzego Brzeskiego, Woyciecha Miaskowskiego, Podkomorzego Lwowskiego, Iana z Wielopola Wielopolskiego, Bieckiego Starostę, Krzysztofa z Komorowa Komorowskiego, Starostę Oświecimskiego, Hieronyma z Przeręba Przerębskiego, Sędziego Ziemskiego Zatorskiego y Oświecimskiego, Stefana z Pilce Korycińskiego, Stolnika Krakowskiego, Wolbromskiego Starostę, Andrzeia Stana *de* Nowotaniec Podczaszego Lwowskiego, Stanisława z Brzezia Chrząstowskiego, Podsędka Krakowskiego, Michała z Zebrzydowic Zebrzydowskiego, Lanckorońskiego Starostę, Iana z Lichowa Lichowskiego, Podstolego Belskiego, Stanisława Iabłonowskiego Łowczego Nurskiego, Andrzeia Maxymiliana Fredra Dworzanina Pokoiowego naszego, Hieronyma Smiotankę, Podstarościego Krakowskiego, Zygmunta z Czekarzewic Tarła, Adama z Nagłowic Reia, Iacyntha Wożuczyńskiego, Iana Tańskiego *Vices* Instygatora Koronnego, Sekretarza naszego, Hieronyma Dunina także Sekretarza naszego, Iana Chwaliboga z Ianowic..... Andrzeia Swidnickiego, Krzysztofa z Woysławic Cikowskiego, Błażeia Horyszowskiego, Stefana Iłowieckiego, Iana z Małych Skomoroch Skomorowskiego *Vices* Regenta Grodzkiego Grabowieckiego, Marcina ztądże Skomorowskiego, Iana z Wielkich Skomoroch Wiśniowskiego, Abrahama Wereścińskiego, Iakuba Micowskiego, Walentego Wyrzykowskiego z Grabowczyka, Alexandra Kowalowskiego, Stanisława z Rutkowic Kotkowskiego, Piotra Chrząstowskiego, Iana z Dancypola Rudnickiego, Woyciecha z Rogowa Rogowskiego, Abrahama Danileckiego, Iana z Leszczyn Bylinę. A My przed tym czasem zniesiemy się z Cesarzem Imcią, y z Xiążęciem Imcią Siedmigrodzkim, o czasie y mieyscu znać damy. Aby ziachawszy się, sądy odprawili, y o wydanie poddanych, y o inne krzywdy, tamże sposob namowią, aby tak te sądy napotym odprawowali. Tę kommissyą odprawić będą mogli, *absentia aliquorum non obstante*.

Naprawa murow Smoleńskich.

13. Siła Rzepltey należy na fortecach pogranicznych do obrony, a między wielą, municya Smoleńska, iako znaczne *monumentum triumphorum* Krolow Polskich, y Państwa tego, *praecipuum meretur respectum*. A że nieprzyiacielską potęgą zruynowana, do ostatniey niemal przychodzi dezolacyi, gdyby *non succurreretur* naprawie, pewnieby tamte mury szkodę Rzepltey przynieść musiały. Zaczym zabiegaiąc temu *tempesti-*

ve, vigore praesentis Conventus, naznaczamy na naprawę murow Smoleńskich, z kwarty, donatywy, symplę W. X. Lit. sto tysięcy złotych, bo pokazuie się na delacie summa niemała zostaiąca przy dzierżawcach. Ma tedy Wielmożny Podskarbi nasz przez Trybunał Skarbowy, ktoryśmy naznaczyli, z tego Seymu tę symplę odyskawszy, zaraz tę summę oddać na dwie racie do budowniczego Smoleńskiego, ktory za wiadomością naszą, y Wielmożnego Woiewody Smoleńskiego, tak też Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit: będzie te pieniądze ninacz inszego, tylko na naprawę murow Smoleńskich obracał, y liczbę przed temiż ma uczynić dostateczną. A ieśliby ta summa nie wystarczyła, tedy y więcey, *secundum necessitatem*, ma Wielmożny Podskarbi dołożyć, dalszego zaś naprawowania murow Smoleńskich, sposobow namowienie do przyszłego Seymu odkładamy. A ponieważ konstytucyą teraźnieyszego y deklaracyą przeszłego Seymu Woiewodztwa Czerniechowskiego, względem leż y stacyi żołnierskich *sub occasionem oblatam*, y Woiewodztwu Smoleńskiemu applikuiemy, waruiąc y to żeby nigdy prawa lenne onych wszystkie *in aliquam dubietatem* przywodzone nie były, *exceptis plebeijs*, ktorzy nie mogą bydź *capaces* dobr takowych. A Kozacy Drohobuscy na posłudze zamkowey pod władzą y przed sądem przełożonych tamecznych, przy gruntach swoich wiecznie zostawać maią.

O dekretach Trybunalskich W. X. Lit.

14. Lubo tak wielą konstytucyi powaga Sądow Trybunalskich iest obostrzona, ale że coraz dekreta *in disquisitionem* przychodzą, reassumuiąc o tym wszystkie dawne prawa, waruiemy, aby iuż odtąd dekreta Trybunalskie z oczywistey kontrowersyi ferowane, ile przysięgą zawarte, w sprawach Sądowi Trybunalskiemu należących, ktore *vim legis non sapiunt*, y ktore nie są *de novo emergenti*, dekretami Seymowemi, Zadwornemi, y żadnym sposobem poruszone bydź nie maią, y mandaty na zniesienie onych wydane nie będą. A to się ma rozumieć o przyszłych dekretach, a żeby swym porządkiem Trybunalskie odprawowały się sądy, postanawiamy *authoritate praesentis Conventus*, aby *post publicationem praesentis constitutionis* zaraz po Relacyinych Seymikach Deputat z każdego Woiewodztwa, y Powiatu, przy Marszałku tam siedział, y dekreta, y wszystkie tamże w Izbie pospołu
107 z Marszałkiem podpisował sprawy, aby z regestru, nie przeskakuiąc, przywoływano, pilnował. Deputaci także *ad instar* Koronnych, aby przy przysiędze *super non revelationem secretorum iudicij*, przysięgali *in futurum*. A że Pisarz Trybunalski sam dekretow nie pisze iako w Koronie, tedy abo żeby sam ie pisał, abo dwu tylko przysięgłych Podpiskow, ktorzyby także *exnunc*, *de non revelandis* tylko *secretis*, przysięgali w Kole Trybunalskim, przy sobie miał; a ci *ad mundum* dekreta przepisawszy, nie w konfuzyi, ale zaraz po sentencyach czytać, y do podpisu Marszałkowskiego, y Deputata, ktorego się Woiewodztwo sądzi, dawać powinni będą. A że wielkie uciążenie obywatele W. X. Lit. ponoszą, iż Trybunał w sprawach *contraventionum* dekretowi, winę sto kop sobie przywłaszcza, tedy tę winę, wszystkie sto kop *exnunc* znosimy, aby iey sobie Trybunał nie przywłaszczał, *ullo titulo, etiam donationis*, waruiemy. A ieśliby się tey konstytucyi, lub przez stronę, lub przez Trybunał, kontrawencya stała, tedy *judicata* maią *nullitati subjacere*, ale gdziekolwiek kontrawencya dekretowi Trybunalskiemu uznana, y wina stakop, tedy nie Trybunałowi, ale stronie zupełnie należeć będzie, chociażby kto y przeciwko dekretowi tego Trybunału, w ktorym się sprawa agituie, mowił. A to sto kop, na maiętności winnego wskazowane bydź ma. Co zaraz *post publicationem constitutionis praesentis* w tym Trybunale zacznie się, tak w Kole wielkim, iako *in composito iudicio*. Exakcye zaś, ktore nad prawo, przez Marszałkow Trybunalskich, y ich substytutow, dzieią się, aby zaraz ustały, postanawiamy, także y Pisarskie, według konstytucyi, ktorą reassumuiemy. Generałowie, ktorzy pozwy do Trybunału podaią *propter notitiam* stronie, terminem niedziel sześcią w swym własnym Grodzie, gdzie pozwy podaią, relacye aby przyzwalali naydaley za niedziel dwie przed sprawą, *sub nullitate citationis*.

O niewywodzeniu koni za granicę.

15. Konstytucye *an*: 1550 także 1557 reassumuiemy, y postanawiamy, aby żaden tak koni, iako skor, y iuchtow, za granice nie wywoził, *sub confiscatione* towarow y koni, czego Starostowie nasi y Urzędnicy przestrzegać y exekwować maią, z tą deklaracyą, że te konie y towary Starostom należeć maią.

De re iudicata.

16. Wielkie *praejudicium* w sprawiedliwości ludzie odnoszą, gdy sprawy, ktore *in causis*, dekretami *satisfactionis terminantur*, coraz *actores* rożnemi dylacyami, mocyami, umyślnie, *cum praejudicio partis citatae, protrahunt:* dla czego postanawiamy, aby tak *actores*, iako y *citati* napotym takowych spraw iuż osądzonych, nie zwłoczyli żadnemi mocyami, dylacyami, *excepta dilatione verae infirmitatis et majoris*, w ktorych sprawach *conceditur*, a to *sub amissione causae.*

Cła Pilawskie.

108

17. Iż Nam donieśli Posłowie Ziemscy W. X. Lit. że Celnicy Xiążęcia Imci Pruskiego, *ultra jus* sobie *per pacta concessum*, z uciążeniem obywatelow W. X. Lit. cła nowe w Pilawie wybieraią: przeto obiecuiemy, że *interponemus authoritatem nostram Regiam*, aby Xiąże Imć zakazał aggrowować takimi exakcyami nowemi Stanow oboyga narodow, ktore mu z prawa nie służą.

Statut W. X. Litewskiego.

18. Dla potrzeby y wygody obywatelow W. X. Lit. statut tegoż W. X. L. iako potrzebne tamtym obywatelom prawo, podać do druku pozwalamy.

O Woytowstwach.

19. Woytowstwa wszelakie y Sołtystwa, ponieważ *bene meritis* y żołnierstwu dawnemi y poślednieyszemi prawami są naznaczone, ktore konstyt: 1563 na skupie bydź uznała, y znowu w roku 1620 te, ktore ieszcze nie były miastom inkorporowane, także ludziom zasłużonym rozdawanie ich *lex publica sancivit*, też prawa dawne y My za szczęśliwego panowania naszego konstytucyą *a.* 1638 do exekucyi dla nagrody żołnierzom y zasłużonym przywieść obiecaliśmy, zaczym chcąc ie mieć w exekucyi, iuż *exnunc* Woytowstwa y Sołtystwa wszystkie, przeciw konstytucyi pierwszey zasłużonych y żołnierstwa roku iako wyżey 1620 *subsequenter posteriori tempore* przez miasta inkorporacyami, ktore *per appendices* pod tytuł inszych konstytucyi przyszyte są, *et in volumen legum* wpisane są, na uymę okazyi *bene merentium* otrzymane, *non obstantibus ijsdem incorporationibus*, stosuiąc się do konstytucyi wzwyż pomienioncy 1563, na skupie także bydź deklaruiemy *competentiam omnem et potestatem easdem redimendi donatarijs nostris*, tak tym ktorzy iuż niektore przedtym od Nas *jure advitalitio* otrzymali, *aboliendo omnes litis pendentias· ob praetextum incorporationum exortas*, iako też y tym, ktorym ie konferować będziemy, *authoritate praesentis Conventus* daiąc. Miastom iednak pogranicznym Woytowstwa inkorporowane *in suo robore* zostawuiemy, y te także, ktore są *lege expressa* w konstytucyi opisane, y tytuły swe osobne maią napisane.

Ordynacya poczty.

20. Ponieważ konstytut: *a.* 1621 podwody na sporządzenie poczty obrocić pozwala, co do effektu przywodząc, postanawiamy, miasto podwod, ktoremi się poddani nasi w miastach bardzo aggrawowanemi być ustawicznie *conqueruntur*, czwore pieniądze podwodne do rąk Szlachetnego Karła Montolipiego, Magistra poczty y Sekretarza naszego, za listem naszym, ktory sobie chować, y do akt bliższych *per oblatam* podać
109 mogą, oddawać będą powinni, ktore skoro oddadzą, iuż podwod żadnych dawać nie będą. Choćby też y z Kancellaryi naszey kto listy podwodne ukazował, krom tylko tych podwod, ktore dla Posłow Tureckich, Tatarskich, Moskiewskich, zwyczay iest oddawać, z tą kondycyą, że od tey kwadruple miasta, ktore podwody dla pomienionych Posłow w ktorym roku wydadzą, iuż maią być wolne *ab hac quadrupla pensione:* attestacyą iednak od Posłow przeieżdżaiących miasta brać będą, y temu Pocztarzowi ukazać: a kiedy te kwadruple podwodnych pieniędzy oddadzą miasta, porządną pocztę po wszystkim Krolestwie trzymać każemy. A ktoby gwałtownie ważył się podwody brać, luboby iakie y listy podwodne z Kancellaryi naszey ukazował, takiego każdego do bliższego Grodu pozwać wolno *pro refusione damnorum et poena centum marcarum*, tam *citatus* ma mieć *peremptorium terminum, sine appellatione, sub poena perpetuae bannitionis exnunc exolvenda*: a te pieniądze, wszelakie miasta, ktore przedtym oddawały, y są w dawnych regestrach, y teraz oddawać będą powinny, *sub poena duplicis pensionis* w Sądzie naszym Zadwornym *repetenda.*

Sądy Ziemskie Krakowskie.

21. Wielkie się dzieie omieszkanie sprawiedliwości, kiedy Sąd Ziemski Krakowski dla drog złych y zbierania wod częstych, do Powiatow na dosądzenie Rokow zieżdżać nie może przez co wielkie uciążenie obywatele tameczni ponoszą: przetoż, lubo prawem dawnym to iest warowano, żeby według opisania Powiatow nie przestępuiąc sądził, naznaczamy, żeby od tego Powiatu na ktorym stanie, za drugą kadencyą od tegoż poczynał, a potym się do drugich wracał. Izbę do sądow tych, Wielgorządzcy naszemu, aby przystoyną ukazował, roskazuiemy, także na chowanie xiąg, sklep, podle sklepu Grodzkiego, naznaczamy.

Myto Szczepanowskie.

22. Maiąc wzgląd na zasługi Urodzonego Stanisława z Brzezia Chrząstowskiego, Podsędka Krakowskiego, ktore Nam, y Rzpltey zdawna oświadczył, y dotąd oświadcza, pozwalamy mu myto w maiętności Gorney Szczepanowicach, drzewo dziesiąte, y tarcicę dziesiątą od przeieżdżaiących, wyimuiąc od tego stan szlachecki, y poddanych ich.

Miasto Miechow, y Wolborz.

23. Ponieważ miastu Miechowu naznaczeni byli Rewizorowie na uznanie złych drog, ktore iuż zrewidowali, przeto tę rewizyą *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, pozwalaiąc im na naprawę drog od konia po pułgroszku: stan szlachecki y poddanych ich od tego uwalniamy, także y miastu Wolborzowi.

Miary y korce Xięstw, Oświecimskiego y Zatorskiego.

24. Konstytucye *anni 1565 et 1633* reassumuiąc, postanawiamy, aby takowąż miarą kor- 110
cami y ćwiertniami, iako w Krakowie mierzaią, y w Xięstwach, Oświecimskim y Zatorskim, wszelakie zboża, po wszystkich miasteczkach, targach y wsiach mierzano, *sub poena centum marcarum* na tego co mierza: o ktorą *forum* w Trybunale Lubelskim *inter causas officij ad instantiam cujusvis*, naznaczamy.

Skład solny miasta Oświecima.

25. Konstytucyą *anni 1565* miastu pogranicznemu Oświecimowi, na skład solny, przywileiem warowany, y na gościńce tąż konstytucyą opisane, *in toto* reassumuiemy, *cum pœnis ibidem expressis* utracenia soli.

Approbacya resignationis dobr Urodzonego niegdy Mikołaia Mieszkowskiego, Kaliskiego Woiewodztwa Poborce

26. Rezygnacyą dobr ziemskich po Urodzonym Mikołaiu Mieszkowskim, Poborcy Woiewodztwa Kaliskiego w tymże Woiewodztwie, y Powiecie Pyzdrskim leżących, a przez dekret kommissyi Kaliskiey konfiskowanych przez pewnych Deputatow podług *laudum* Seymiku Srzedzkiego *constitutione publica* approbowanego, Urodzonemu niegdy Stanisławowi Szołdrskiemu Cześnikowi Kaliskiemu, Surrogatorowi Poznańskiemu, w Sądzie Grodzkim Poznańskim, na wieczność uczynioną, *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy.

Przeniesienie na inszy czas Sądow Ziemskich Kaliskich.

27 Z wielkim rozerwaniem obywatelow, Poznańskiego, Kaliskiego, Woiewodztw, bydź musi, gdy pod Roki Ziemskie kontrakty Swiętoiańskie przypadaią dla czego takowe Roki, co się po S. Troycy zwykły sądzić, na Poniedziałek *post Dominicam Exaudi, eo ordine*, po Powiatach, iako się przedtym dotąd sądziwali, przekładamy, po ktorych Kunińskie po S. Troycy, po Kunińskich w tydzień Pyzdrskie, a po tych Gnieźnieńskie, a po tych Kczyńskie y Nakielskie w iednym tygodniu, iako dotąd odprawowały się, sądzone bydź maią, a iesienne, ktore po S. Michale zwykły się odprawować, w swoiey dawney kadencyi zostawuiemy.

Laudum Poznańskiego, y Kaliskiego Woiewodztw.

28. *Laudum* tych Woiewodztw na Seymiku Seym teraźnieyszy poprzedzaiącym, względem obrony w tychże Woiewodztwach uchwalone, approbuiemy, z taką melioracyą, aby Urodzony Generał Wielkopolski, wziąwszy wiadomość y porozumiawszy się z Pany Senatory przez listy o niebespieczeństwach następuiących, wprzod Nam o nich oznaymili, niźli uniwersały swoie do
111 Grodu poda. *convocando* do Srzody Stany tych tam Woiewodztw: y ieśli do obierania Rotmistrzow, kwoli niebespieczeństwom następuiącym, przyidzie, Nam oznaymieni, y od Nas approbowani przez listy przypowiedne być maią: ktore *laudum* tylko do przyszłego Seymu trwać ma.

Sol suchedniowa bałwaniasta Woiewodztwa Sendomierskiego.

29. Patrząc na częste kwerymonie y prożby tego Woiewodztwa, o niewydanie soli temu Woiewodztwu Sendomierskiemu z żup naszych Bocheńskich y Wielickich, według dawnych statutow, y poślednieyszych konstytucyi Woiewodztwu temu służących, na tak wielu Seymach przeszłych wnoszone: tedy reassumuiąc tak dawne prawa, iako y poślednieyszą konstytucyą 1601 y 1623 y one w exekucyą przywodząc, waruiemy to, aby obywatelom Woiewodztwa tego, sol w Bochni y w Wieliczce, na własną potrzebę szlachecką, przez Żupniki y administratory nasze, nie była drożey przedawana, iedno po cztery złote, y groszy cztery Polskich, bałwan prostey soli, nie błotney, słuszney miary, pod winą tysiąca grzywien *ad cujusvis instantiam*: o co *forum* za dworem naszym, z Żupnikiem *peremptorie* naznaczamy.

Aukcya mostowego, miast, Wiślice, Korczyna y Pilzna.

30. Uważaiąc trudne przeprawy na rzece Nidzie, przy miastach tych naszych y Rzepltey, dla zniesionych z gruntu przez zbytnie przeszłe powodzi tak wielu mostow y grobel, ktorych reparacya przez szczupłe prowenta tych miast stanąć nie może, przeto, dla prędszey y łacnieyszey naprawy tego, cło abo mostowe tym miastom podwyższamy, to iest, od konia y wołow kupieckich, po pułtoraku, według przywileiow na to im służących; ktory podatek na samę poprawę mostow y grobel obracać maią, *sub amissione ejusdem telonei, salvis libertatibus nobilitatis, ac spiritualium:* miastu iednak Pilznu, tylko po groszu tego myta pozwalamy.

Fundacya Urodzonego Iana Lipnickiego.

31. Uważaiąc pobożną fundacyą Urodzonego Iana Lipnickiego, obywatela Sendomierskiego, ktorą pobożnym y chwalebnym przykładem, zastępuiąc od podatkow Rzepltey ubogich komornikow, chałupnikow, y zagrodnikow dobr Ziemskich, Woiewodztwa a Powiatu Sędomierskiego, uczynił, dawszy pewną summę, aby z prowentu od niey rocznego, podatki publiczne za pomienionych poddanych płacone były, iako o tym zapis od niego uczyniony, szerzey *obloquitur*. Tę tedy fundacyą powagą Seymu tego utwierdzamy, tak iednak, że ieżeli ta fundacya nie wystarczy, to się do podatkow ci poddani przykładać będą powinni.

Skład miasta Sędomierza y Tarnowa. 112

32. Ponieważ miasto Sędomierz, przeszłego roku przez ogień wielką odniosło dezolacyą, tedy na prożbę Posłow tego Woiewodztwa, mocą Seymu tego, miasto to do lat czterech, od podatkow publicznych tylko, wolnemi czyniemy, y sztukowe, nie deroguiąc wolnościom szlacheckim, przywracamy im, chcąc ktemu większą prowentow w skarbie Rzepltey aukcyą ucynić: tedy za zgodą wszech Stanow, skład winny, y wszelkich towarow z Węgier y do Węgier przez kupcow idących, *citra praejudicium* naszych miast inszych, *salvis quoque juribus nostris, et oneribus Reipublicae*, naznaczamy y postanawiamy.

O soli suchedniowey Woiewodztwa Krakowskiego, y Xięstwa Zatorskiego, y Oświecimskiego, bałwaniastey.

33. Reassumuiąc konstytucyą 1601 ktora Woiewodztwom pewnym według prawa należy, aby sol w Wieliczce y w Bochni, na własną potrzebę szlachecką, nie była drożey przedawana, iedno po cztery złote y po cztery grosze, monety y

liczby Polskiey, bałwan prostey soli chędogiey, a nie błotney, miary słuszney, iako za Przodkow naszych bywało, pod winą tysiąca złotych: o co pozwany Żupnik, ma mieć *forum* za dworem naszym. Sol zaś gruzłową w beczkach, według zwyczaiow, y drugim Woiewodztwom przedawana bydź ma: toż się y o tey soli, ktorą spuszczaią do żupy Biegniewskiey Woiewodztwu Łęczyckiemu należącey, rozumiec ma, wyiąwszy sol Stochmalową, ktora wedle taxy w kontrakcie opisaney. iść ma: powagą Seymu tego postanawiamy, y roskazuiemy.

Rewizya mostu u wsi Zernik.

34. Do rewidowania mostow y grobel na gościńcu Iarosławskim, do Wielkiey Polski, u wsi Zernik, Urodzonego Stanisława Bronickiego Pisarza Grodzkiego Nowomieyskiego dziedziczney, naznaczamy Rewizorow naszych: Urodzonych Iana Gnoińskiego Sędziego Ziemskiego Sędomierskiego, Pawła Biechowskiego Woyskiego, y Iana Ogłeckiego Burgrabiego, Nowomieyskich. Ktorzy to Rewizorowie o czasie znioszy się, y na mieysce tamto ziachawszy, naprawę mostow y grobel oszacowawszy, Nam odniosą.

Zniesienie myta Xiędza Plebana Rudnickiego W. X. Lit.

35. Od myt dawno stan szlachecki wolny, a doniesiono Nam skargę, że w Rudnikach Xiądz Pleban tameczny, myto, *sine respectu* na stan szlachecki y poddanych ich, wybiera: przeto postanawiamy, aby tego myta więcey nie wybierał od szlachty, oprocz kupcow, pod winą sta grzywien, o co *forum* do Trybunału *inter causas Compositi Iudicij.*

118 **Sklep na księgi Wilkomirskie**

36. Dla bespieczeństwa chowania ksiąg, obywatele powiatu Wilkomirskiego, uczynili *laudum* na pewny podatek, ktory *authoritate Comitiali* approbuiemy, y aby z dobr wszelakich naszych, duchownych, y szlacheckich, był wydany, postanawiamy. A Starosta nasz Wilkomirski, plac w zamku naszym Wilkomirskim wymierzyć na sklep powinien, a *retentores* w Trybunale, w ktorykolwiek się regestr aktor wpisze, odpowiadać powinni *peremptorie*, y za winę, *in duplo* podatek zapłacić

Most pod Grodnem na rzece Niemnie.

37 Lubo to budowanie mostu na rzece Niemnie, pod miastem Grodnem, skarbowi naszemu stołowemu *ex antiquo* należy: lecz iż drewniany most, dla bystrości wody długo *subsistere* nie może, murować go z kamienia umyśliliśmy. Do czego iż się y sami obywatele Powiatu Grodzińskiego *ultro* chcą przyłożyć, tedy za instancyą onych (przez osobliwe Posły do Nas wniesioną) złożyliśmy im listem naszym Seymik, *ad hunc actum pro die 3 Febr. a. 1646* w Grodnie, na ktorym namowili sobie pewne podatki, to iest cztery pobory, y czopowe *in duplo* na rok ieden; ktore to podatki na tę fabrykę mostu, przy sumpcie naszym obrocić maią. Y to *laudum in toto authoritate praesentis Conventus*, iako słuszne y potrzebne, approbuiemy, z dokładem tego, aby te wszystkie podatki łanowe czworakie, y czopowe *in duplo* doroczne, *nemine excepto*, ze wszystkich dobr ziemskich, duchownych y świeckich, naszych stołowych, y oprawie Krolowy I. M. Małżonki naszey podległych, *sub pœnis* w uniwersałach o podatkach Rzeczyposp. opisanych, wydawane były· a pieniądze do Poborce na Seymiku tamże obranego oddać maią. Łanowe pobory zaczynaiąc *a prima Ianuarij* w roku 1648. Wybieranie trwać ma niedziel sześć, a czopowe zaś po expirowaniu czopowego na Rzeczposp. teraźnieyszym Seymem uchwalonego, wybierać. A ieśliby z iakich miar do effektu budowanie tego mostu nie przyszło, a *interim* by podatki Rzeczypospolitey łanowe nastąpiły, tedy pobory na tę potrzebę Rzeczypospol. obrocone bydź maią: a Poborca ten *praevio juramento* liczbę w skarbie uczynić będzie powinien. A żydzi Grodzińscy do tego murowania złotych pułtora tysiąca przyłożyć maią.

Approbacya Oycom Iezuitom Grodzieńskim, wsi Horostowa, y folwarku Kiełbasina.

38. Przywiley Oycom Iezuitom rezydencyi Grodzieńskiey, na wieś Horostow, y folwark Kiełbasin, w Powiecie Grodzieńskim leżące, od Urodzonego Krzysztofa z Chalcza Chaleckiego, Miecznika W. X. Lit. *in vim futurae fundationis* teyże rezydencyi wiecznością zapisane. Także przywiley drugi na place w mieście Grodzińskim, na 114
ktorych kościoł y *Collegium* onych ma bydź zasadzony. Przy tym przywiley na włok sześć w pomienionym Zaściankiem, przy innych, a na włok cztery we wsi Małachowiach, *in toto* approbuiemy, *et immunitatibus ecclesiae adscribimus, salvis oneribus Reipubl. manentibus*, od ktorych *non excipiuntur.*

Skład w Kownie y w Dyneburku.

39. Częste *naufragia* na morzu obywatele W. X. Lit. a niemniey exakcye spuszczaiąc zboża do samego Krolewca, *patiuntur*, także y do Rygi: tedy zabiegaiąc takowey szkodzie obywatelow W X. L. za zgodą wszech Stanow postanawiamy, aby obywatele W. X. L. zboża, y co się im doma rodzi, y towary kupieckie wszelakie nie prowadząc daley, w Kownie, a ci ktorzy spuszczaią Dźwiną, w Dyneburku, miastach naszych portowych, zsypowali y składali, a tam kupcom wszelkiego narodu, z Krolewca y Rygi przyieżdżać, cudze kupować, swoie przedawać, y zgromadzać towary, gdzie chcą, lub swemi, lub też w Kownie y w Dyneburku naiętemi statkami, wolno będzie. A ta konstytucya *a prima Ianuarij* w roku przyszłym 1648 effekt twoy brać pocznie, wolne iednak do Krolewca, y do Rygi, stanowi szlacheckiemu zostawuiąc wszelkich towarow y zboż prowadzenie; sami tylko kupcy tey konstytucyi podlegać maią.

Kommutacya dziesięciny Kowieńskiey.

40. Wielmożnego Stanisława Albrychta Radziwiła Xiążęcia na Ołyce y Nieświeżu Kanclerza W. X. Lit. Pińskiego, Gniewskiego, Tucholskiego Starosty kommutacyą dziesięciny, za zesłaniem Kommissarzow naszych, y Wielebnego X. Biskupa Wileńskiego, uczynioną y konkludowaną, *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy, według przywileiu od Nas na to danego, *cum hac cautela* żeby wsi w tey kommutacyi specyfikowane *in causis injuriarum*, nie w Sądzie Duchownym, ale w Sądzie Ziemskim rozpierali się, *usus* zaś puszcz przyległych wsi naszych, według dawnego zwyczaiu zachować się ma. W tymże mieście Kowińskim dwa domy na Bractwo Swiętey Anny fundowane, *in toto* approbuiemy, *juribus et oneribus Reipubl. et jurisdictione nostra, et civili, quo ad bona salvis.*

Sol Woiewodztwa Sieradzkiego y Ziemie Wieluńskiey.

41. Sol żeby wszystkim obywatelom Woiewodztwa Sieradzkiego, y Ziemie Wieluńskiey, za weryfikacyą possessyi kwitami poborowemi, y dyspozycyami Ziemskiemi, słuszna, y nie błotna, *juxta constitutionem anni 1601 in eadem quantitate*, *sub pœnis* w teyże konstytucyi opisanych, wydawana *prò tempore* była, postanowiamy.

Libertacya kamienice w Brzezinach ołtarzowi Anioła Stroża.

115 42. W miasteczku w Brzezinach, kamieniczkę Kredowską Bractwu y ołtarzowi Anioła Stroża nadaną, ze dwiema placami y rolami, *authoritate* Seymu tego approbuiemy, *oneribus et juribus Reipubl: et parochialibus salvis.*

Fundacya Oycow Bazylianow, y Karmelitow, y Panien Grodzienskich, reguły S. Brygidy.

43. Fundacyą Wielebnych Oycow Bazylianow w Unii Swiętey będących, Berezwiecką y Wirzbołowską, w Woiewodztwie Połockim, także Oycow Karmelitow Bosych Głębocką, maiętności rożnych, od Wielmożnego Iozefa Korsaka Woiewody Mścisławskiego, na chwałę Bożą, *salvis juribus et oneribus Reipubl:* fundowaną, ztwierdzamy, y aby te iako szlacheckie maiętności, nie inszym, tylko tym, ktore na stan szlachecki przychodzą, podlegały ciężarom, *authoritate præsentis Conventus* deklaruiemy. Fundacyą także Panien Zakonnych Grodzieńskich, reguły Swiętey Brygidy, approbuiemy, *salvis oneribus Reipubl: et parochialibus.*

Approbacya funduszu na kaplicę Loretańską przy kościele Franciszkańskim w Zamościu.

44. Wieś Zaborce, w Woiewodztwie Bełskim, a w Powiecie Grabowieckim leżąca, fundowana na Kaplicę Loretańską, przy kościele Zamoyskim Franciszkańskim w mieście, konwentowi Zamoyskiemu Franciszkańskiemu, przez zapis w Trybunale Lubelskim zeznaną, y zapisaną, wespoł z tym zapisem, *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy, *salvis oneribus Reipubl.*

O membranach Woiewodztwa Kiiowskiego.

45. Membrany Kiiowskie, iż wielkie za sobą pociągaią *inconvenientia*, zaczym aby według Woiewodztwa Wołyńskiego, y Bracławskiego, do Grodu zeznane były, *juxta constitut:* 1620 postanawiamy. A te membrany, ktore są, aby *ad annum et sex septimanas*, *per oblatam* były do bliższych Grodow podawane; a ktoby nie podał, tedy takie *nullitati subiacebunt.* Woiewodztwu iednak Czerniechowskiemu zwyczayny *usum et vim* membranow zachowuiemy.

Komornicy Ziemscy Kiiowscy.

46. Zwyczaiem Woiewodztw Małopolskich, dwuch Komornikow powinno bydź w Woiewodztwie Kiiowskim, ktorzy *jurati* bydź maią, a przy nich, *in defectu* Sądow Ziemskich Kiiowskich z Pisarzem Ziemskim Kiiowskim *juxta cadentiam* przypadaiących, xiąg otworzenie, y leżenie ma bydź przez dwie niedzieli. A ciż wizye, inkwizycye, exekucye, ktore Sąd Ziemski odprawował, aby odprawowali, postanawiamy: y ciż Komornicy z Pisarzem Ziemskim *causas exemption: et profugorum* sądzić będą powinni. 116

Poprawa murow miast Kuiawskich.

47. Znacznie bardzo spustoszały mury w miastach Kuiawskich, na ktorych reparacyą mieszczanie wsi nadane maią, a o naprawę niedbaią, y cegielnie popustoszyli: co widząc być ze szkodą R. P. tedy osobliwie miastu Brześciu, y Inowłocławowi roskazuiemy, aby prowenta ze wsiow nie na co inszego, tylko na poprawę murow, y restauracyą cegielni obracali, rachunek z tych prowentow Starostom mieysc onych czynili, przy Kommissarzach naszych, wedle przywileiow, a to pod utraceniem dobr, o ktore Instygator *ad delationem* Starostw, powinien w Sądzie Zadwornym *agere.*

Roki Ziemskie Lwowskie, y Zydaczowskie, y Sanockie.

48. Ziemskie Lwowskie Roki, *post Dominicam Laetare*, konstytucyą 1611 zniesione, reassumuiemy, a Zydaczowskie, aby nie *post Conductus Paschae*, ale *post Dominicam Misericordiae feria secunda*, sądzone bywały, a Sanockie, ktore *post Laurentij* bywały, sądziły się *post Trinitatis*, postanawiamy. A że przeszłe Roki Zydaczowskie *post festum Purificationis Beatae Mariae Virginis* przypadaiące, dla powodzi gwałtowney sądzić się nie mogły: tedy ponieważ Trybunał Powiatowy następnie, we dwie niedzieli sądzić ich pozwalamy. A żeby xięgi Ziemskie *majori cum securitate* chowane bydź mogły, tedy sklep dawny w zamku niskim Lwowskim, w ktorym przedtym chowane bywały, przywracamy.

Składy winne Woiewodztwa Ruskiego.

49. Składy wina Węgierskiego w Dobromilu, w Nowym Mieście, Byblu y Rudkach, Bierczy, Nowymtańcu, w Babicy, Niżankowicach, według praw y inszych składow Koronnych, naznaczamy, *citra praejudicium* inszych miast.

Approbacya rewizyi we wsi Rubieszowicach, y w miasteczku Dobrey y w Strzelcach.

50. Ponieważ za konsensem naszym stanęła iuż rewizya na rzecc Wiarze, we wsi Rubieszowicach dziedziczney Urodzonego Iana z Pleszowic Fredra, Sędziego Ziemie Przemyślskiey, przeto ią powagą tego Seymu approbuiemy: także w miasteczku Dobra Urodzonego Marcina Walewskiego, y wsi Strzelcach Urodzonego Stefana Zamoyskiego. Miecznika Sieradzkiego.

Ordo Officialium Woiewodztwa Wołyńskiego na Seymikach y Ziazdach.

117 51. *Officialium* Woiewodztwa Wołyńskiego *Ordo Terrestrium*. aby *ad instar* Koronnych w używaniu był, *juxta constitutionem* 1611 y Seymikow więcey nie turbował, waruiemy; to iest, takowym porządkiem mieysca swoie mieć maią: naprzod Podkomorzowie, potym Starostowie Sądowi, Chorążowie, Sędziowie, Stolnicy, Podczaszowie, Łowcowie, Podsędkowie, Podstolowie, Cześnicy, Woyscy. Pisarze, Miecznicy, y Skarbnikowie.

Rewizya xiąg w Woiewodztwie Wołyńskim.

52. Ponieważ rożni obywatele Woiewodztwa Wołyńskiego skarżą się na to, że się errory w Kancellaryach znayduią. tedy Rewizorow do xiąg Podkomorskich. Ziemskich, Grodzkich, Burgrabskich, y Woytowskich, na Seymiku Relacyinym deputować maią. Ktorzy Deputaci xięgi pomienione zrewidować będą powinni, y *notorios errores* na Seymiku, po rewizyi, naybliższym, obywatelom wszystkim opowiedzą: ciż Deputaci Statut Wołyński zkorrygowawszy, sumptem tegoż Woiewodztwa do druku podać maią, a extrakty z Kancellaryi Woiewodztwa tegoż *idiomate Polonico* wydawać roskazuiemy

Zamknienie exekucyi w Rusi, w Podolu, y w Podlaszu.

53. Donieśli Nam Posłowie Ziemscy, iż w tych Woiewodztwach po zawarciu *per tot constitutiones* exekucyi, zagęściły się upraszania dobr dziedzicznych *pro Regalibus;* co iż się dzieie przeciwko prawu y z uciśnieniem stanu szlacheckiego, za zgodą wszech Stanow waruiemy, aby tacy *impetratores inter causas officij* w Trybunale Lubelskim *peremptorie* pozwani, *refusione damnorum et poena duorum millium marcarum parti et judicio totidem*, tamże *in instanti solvenda*, karani byli. Co się ma ściągać na tych, ktorzyby na potym upraszali: a przytym y przywileie takie żadney wagi mieć nie maią. A Instygator *sine certo delatore* pozwow aby nie wynosił, *exceptis litis pendentijs ante* 1588 *annum* postanawiamy, reassumuiąc wszystkie konstytucye o zawarciu exekucyi, y konstytucye o przywileiu *incorporationis* Woiewodztwa Podlaskiego, *exceptis litis pendentijs.*

O duchownych Ruskich tak w Unii, iako y nie w Unii będących.

54. Stan szlachecki zda się mieć uciążenie, że w ich dziedzicznych maiętnościach, chcą Władykowie wyimować im z rąk y z mocy podawanie Swieszczennikow, y *jus collationis* sobie usurpuią; przeto dawny zwyczay deklaruiąc, postanawiamy, aby prawo podawania Swieszczennika do cerkwie przy dziedzicach zostawało, a w dzierżawach zaś naszych, dzierżawcy dobr, Swieszczennikow do cerkwie podawać maią, *salvis majoribus beneficijs*, ktore podawaniu naszemu zachowuiemy, tego dokładaiąc, że Władykowie Swieszczennikow do robocizny y podwod zażywać nie powinni, ani z nich podatkow wyciągać maią. 118

Rewizorowie do rzeki Tyśmienice, y drog złych publicznych w niektorych ziemskich maiętnościach.

55. Iż obywatele Woiewodztwa Lubelskiego, wielkie koszty ponoszą przez naprawę drog publicznych, tedy naznaczamy Rewizory Urodzonych, Remiana Kielczowskiego Podsędka Lubelskiego, Daniela Zydkiewica, Instygatora naszego, Iana Dunina Borkowskiego Dworzanina naszego, ktorzy *capto certo tempore* ziachać maią do dobr Rozowa Markusowa, Garbowa y Piaskow, y te koszty uważyć, y Nam na przyszły da P Bog Seym odnieść maią. Ciż rewidować będą powinni, ieśli rzeka Tyśmienica iest *navigabilis*, ponieważ obywatele tameczni przez wzniesienie iazow wielkie szkody ponoszą

Zażywanie puszcz w Xięstwie Żmudzkim.

56. Konstytucye o zażywaniu puszcz w Xięstwie Żmudzkim obywatelom tegoż Xięstwa Żmudzkiego, reassumuiemy, to iest 1607, 1611, 1638, y Kommissarzow na ograniczenie puszcze Rosińskiey y Gniżewskiey naznaczamy, Urodzonych Iana Mikołaia Stankiewicza Ciwona Eyragolskiego, Pisarza Ziemskiego Żmudzkiego, Andrzeia Alexandra Radzimińskiego Podkomorzego Żmudzkiego, Stefana Chrząstowskiego Ciwona Birziniańskiego Instygatora W. X. Lit. Iarosława Bilewicza Podstolego Zmudzkiego, Hrehorego Stankiewicza Podczaszego Żmudzkiego ktorzy porozumiawszy się o czasie, a obwieściwszy obywatelow okolicznych o granice mieszkaiących, ziachać, y ograniczyć maią, *non obstante absentia unius*, *vel duorum.* Te iednak puszcze y ostępy wolne od wrębow bydź maią, w ktorych łowy nasze odprawuiemy.

Fundacya Oycow Dominikanow Roszyńskich.

57. Nową fundacyą Oycow Dominikanow w mieście Roszyńskim, powagą tego Seymu approbuiemy, *salvis oneribus Reipubl: et Parochialibus.*

O sublewacyach y gleytach W. X. Lit.

58. Na banicye *ex controversia personali partium* otrzymane, osobliwie wieczne, żadne sublewacye y gleyty *ad jure agendum* z Kancellaryi naszey wydawane bydź nie maią, reassumuiąc konstytucyą 1641, y inne Koronne, aby W. X. L. służyły, postanawiamy, a banicye *sine mora* Kancellarya nasza wydawać ma.

Sklep na xięgi Orszańskie.

119 59. Na zmurowanie sklepow plac y mieysce dla xiąg chowania, tak Ziemskich, iako y Grodzkich Orszańskich, ktore konstytucyą w zamku Orszańskim naznaczone iest, ale podatek nie był uchwalony, ktory że teraz zgodnie na Seymiku przeszłym, przez *laudum* po gr. 15 z włoki, a z dymu po gr. 8, z zagrodnika po gr. 5, wedle kwitow poborowych postanowiony: przeto aby ten podatek, *nemine excepto*, wszyscy zupełnie oddali, *laudum* ich takie, tym Seymem approbuiemy, daiąc im moc na Relacyinym Seymiku obrania Poborce, ktory te pieniądze z wiadomością Urodzonego Starosty naszego Orszańskiego, y Urzędow Ziemskiego y Grodzkiego, szafować na murowanie będzie, y z tego w tymże Powiecie liczbę uczynić Poborca powinien.

Fundacya bursy w Smoleńsku.

60. Z wielkim to pomnożeniem chwały Bożey bydź może, y pożytkiem R. P. kiedy dziatki szlacheckie szczupłey kondycyi, nie mogąc mieć *ex patrimonio* sustentacyi, cudzą pomocą ratowani bywaią. Co iż pobożney pamięci X. Adam Łempicki, Proboszcz y Kanonik Smoleński uczynił, pułczwarta tysiąca złotych, u pewnych osob exekutorow woli swoiey na to zostawił, aby kupili maiętność na taką dla dzieci szlacheckich fundacyą: My tedy *annuendo* tak pobożney intencyi, maiętność za taką summę kupić pozwalamy, y tę fundacyą, *authoritate praesentis Conventus*, approbuiemy, *et in quantum* by na dobra ziemskie były te pieniądze wniesione, tedy *salvis oneribus et juribus Reip: in quantum* zaś na Mieyskie, *salvis oneribus civilibus manentibus.*

O iurgieltach w skarbie W. X. L. zatrzymanych.

61. Iurgielty dawne od Krolow Ich Mci *bene meritis* nadane, a z prawem się zgadzaiące, aby skarb nasz zatrzymane zapłacił, y potym corocznie bez zatrudnienia oddawał, tą konstytucyą waruiemy.

Porownanie mieszczan Smoleńskich w mytach z inszemi miasty.

62. Nie tylko ciężary miasta Smoleńskiego, y inszych przyległych miast względem częstych podwod, ale y samę słuszność uważaiąc, myta w tamtym kraiu, ktore Pogranicznym nazywaią, bez żadnego prawa znosiemy, waruiąc to *vigore* tego Seymu, aby nie dzieląc Smoleńska od W. X. L. od towarow na pierwszych mytach odmyconych, drugiego myta starego, mytnicy wymagać nie ważyli się, *sub poena centum marcarum*, ale będą powinni w tym się zachować według zwyczaiow inszych miast naszych, mianowicie Mohilewa, Mścisławia, Orsze, Witepska, reassumuiąc *in toto* konst: 1607 *et* 1641, tak iednak deklaruiemy, że ta konstytucya nic szkodzić nie ma mytom ordynaryinym skarbowym, y Koronnym, y W. X. L.

Approbacya funduszu Canonicorum Regularium w Wilnie. 120

63. Urodzony Iakub Proniewał Załamay, z małżonką swą, fundował w Wilnie na Zarzecu *Canonicos Regulares de poenitentia*, tedy ten iego fundusz *in toto* approbuiemy, *iuribus nostris et Reip: salvis, et oneribus, tum et civili iurisdictione quoad bona et personas subditorum.*

Karczma Witepska, y kommissya do Uświata y Newla, y Wieliża.

64. Na częstą z Woiewodztwa Witepskiego prozbę Posłow, naznaczamy Kommissarzow naszych, ktorzy *inire modos* maią, y *componere* z Wielebną Kapitułą Wileńską, o *aequivalens, ratione commutationis, nihil derogando iuribus et privilegijs Capituli Vilnensis*, także na rozgraniczenie do Wieliża y Uświata, y Newla, Kommissarzow naznaczamy przy Urodzonych Starostach tamtych mieysc, Urodzonych, Kazimierza Mikołaia Horodeyskiego Podkomorzego Witepskiego. Wielebnych, X. Krzystofa Zawiszę Archidyakona, Xiędza Iana Kazimierza z Drucka Sokolińskiego, Kanonika, Wileńskich: Krzysztofa Chrapowickiego Stolnika Witepskiego, Mikołaia Hurka Podsędka Witepskiego, Mikołaia Kisiela Dorohickiego Pisarza Ziemskiego Witepskiego, Iana Chrapowickiego Dworzanina naszego Kapitana Drohobuskiego, Samuela Eustachiego Łukomskiego, ktorzy znioszy się o czasie z sobą, to *negotium* odprawić będą powinni.

Zapłata długu Urodzonego Barzikowskiego.

65. Pokazało się to z listu Wielmożnego Stefana Paca, niegdy Podskarbiego W. X. L. y z rachunkow skarbowych, iż Urodzonemu Barzikowskiemu Rotmistrzowi, na rotę iego Kozacką ieszcze pod czas expedycyi Inflantskiey ostatniey, w ktorey miał za listem przypowiednim koni sto dwadzieścia, nie zapłacono żołdu zasłużonego, złotych dwa tysiąca cztery sta, sześćdziesiąt: przeto ten dług do rachunku skarbowego odsyłamy.

Libertacya Dominikanom Brzeskim.

66. Plac ktory Oycowie Dominikani konwentu Brzeskiego, pod miastem Brzeskim kupili, u Sławetnego Stanisława Bobrowskiego, y tam poddanych nieco osadzili, approbuiemy, *salvis Reipub: oneribus et iuribus parochialibus, iurisdictioneque civili, quoad bona et personas subditorum.*

O przechodzeniu żołnierskim.

67. Konstytucyą *anni* 1641 o przeszciach żołnierskich, Powiatowi Możerskiemu y Rzeczyckiemu służącą, *in toto, cum poenis ibidem expressis* na Woiewodztwo Brzeskie, reassumuiemy.

Gleyt Urodzonemu Alexandrowi Guiskiemu.

121 68. Na instancyą Posłow Ziemskich, Urodzonemu Alexandrowi Guiskiemu, gleyt z Kancellaryi naszey, do pokazania *in judicio Mareschalcali* niewinności, w ktorym infamią *in contumaciam* otrzymaną wydać pozwalamy.

Libertacya dworu w Grodnie.

69. Dwor Urodzonego Krzysztofa Paca, Chorążego W. X. L. w mieście Grodzińskim, przy kościele farskim leżący, *ab jurisdictione civili*, y od stanowisk excypuiemy, a pod jurydykę Ziemską y Grodzką podaiemy.

Zapłata piechocie Smoleńskiey.

70. Nie masz nic słusznieyszego, iako żeby *mercenarij* cieszyli się *ex stipendijs* sobie należących, ktorych że dotąd piechota Smoleńska *per decennium* nie otrzymała, są namowione podatki W. X. Lit: z ktorych ma doyść nieodwłoczna zapłata, taka, iako się wiele pokaże długu z kommissyi, na ktorą naznaczamy, przy Wielmożnych Hetmanach naszych W. X. L. abo Substytutach ich, y Wielmożnym Woiewodzie Smoleńskim: z Senatu, Wielmożnego Leona Kazimierza Sapiehę, Podkanclerzego W. X. Lit: a z Koła Poselskiego Urodzonych, Krzysztofa Zawiszę na Baxtach Pisarza W. X. Lit: Krzysztofa Paca Chorążego W. X. Lit. Woyciecha Weszla Chorążego Nadwornego Koronnego, Rożańskiego, Makowskiego, Tykocińskiego Starostę: Bohdana Ogińskiego Chorążego Nadwornego W. X. Lit. Władysława Wołowicza Pisarza Polnego W. X. Lit. prawu iego nic nie deroguiąc, Hreorego Mirskiego Strażnika W. X. Litewskiego, Marcina Tulibowskiego Brzeskiego, Woyciecha Miaskowskiego, Lwowskiego, Podkomorzych. Karola Hieronima Chodkiewicza Starostę Możerskiego, Matheusza Franckiewicza Radzymieńskiego Chorążego Nowogrodzkiego, Samuela Ogińskiego Ciwona Trockiego, Piotra Galińskiego, Stolnika Orszańskiego, Krzysztofa Tyszkiewica Podczaszego Kiiowskiego, Szczęsnego Brochowskiego Pisarza Ziemsk: Zakroczymskiego, Stanisława Iabłonowskiego Łowczego Nurskiego, Iana Smogorzewskiego Sędziego Grodzkiego Wolkowiskiego, Iana Chrapowickiego Dworzanina naszego, Kapitana Drohobuskiego, Ierzego Ponętowskiego, Hieronima Dunina Sekretarza naszego; ktorzy ziachawszy się w tym roku na dzień, ktory między sobą namowią, *absentia plurium non obstante*, porachuią, iako wiele winno tey piechocie, a Wielmożny Podskarbi W. X. L. tamże zaraz bez żadney trudności wszystkie spełna odda pieniądze. Z strony zaś dalszego zatrzymania *praesidij* na Smoleńsku, przywiley na osadzenie piechoty od Nas dany, *in toto* approbuiemy, dalszy sposob chowania tey piechoty do przyszłego Seymu odłożywszy.

O preskrypcyach W. X. Lit.

71. Deklaracyą konstytucyi 1638 w W. X. Lit: o preskrypcyach, do przyszłego Seymu, bez dalszych dylacyi, odkładamy, *suspensis actionibus in quocunque judicio agitatis*, tak iako w Koronie. 122

Assekuracya zapłaty piechocie Dyneburskiey.

72. Przychylaiąc się do assekuracyi konstytucyą przeszłego Seymu postanowioney, o zapłacie piechocie Dyneburskiey, Urodzonego Iana Berka Starosty Raygrodzkiego, Kapitana tamecznego, Nam y Rzeczypospolitey dobrze zasłużonego, ktorą on dotąd swym kosztem zatrzymał, *in fidem Reipubl:* ostrzegaiąc, aby *fides Reipubl: in integro* zostawała, deklaruiemy, y powagą tego Seymu postanawiamy, aby z podatkow na teraźnieyszym Seymie postanowionych, od Wielmożnego Podskarbiego W. X. L. zapłata onych doszła przy Wielmożnych Hetmanach naszych W. X. L. lub substytutach ich, y Pisarzu Polnym W. X. L. prawu iego nie deroguiąc, y Kommissarzach, Urodzonych, Iana Mikołaia Stankiewicza Ciwona Eyragolskiego, Pisarza Ziemskiego Żmudzkiego, Pawła Marcinkowica Sędziego Upitckiego, Samuela Komorowskiego Podstolego Wilkomirskiego, y Instygatora W. X. L. ktorzy zniozszy się z Wielmożnym Podskarbim, y wziąwszy wiadomość, gdy podatki iako nayprędzey wniesione będą do skarbu, ziachać się maią, y piechocie tey aby zatrzymana zapłata rzetelnie doszła, doyźrzeć powinni, *absentia duorum, triumve non obstante.*

Dom sądowy w Rzeczycy.

73. Konstytucyą 1461 naznaczony był plac na zbudowanie domu sądowego, y zmurowanie sklepu, dla schowania xiąg Ziemskich y Grodzkich w zamku Rzeczyckim, ale że ścisłość mieysca w samym dziedzińcu nie pozwala: tedy *authoritate huius Conventus* roskazuiemy, aby Urodzony Bogusław Służka Podskarbi W. X. L. Nadworny, a Starosta nasz Rzeczycki, plac w końcu mostu zamkowego ukazał, na ktorym obywatele Powiatu tamecznego, podług *laudum* na Seymiku Relacyinym Seymu przeszłego uchwalonego, pobor złożywszy, dom sądowy, także y sklep na chowanie xiąg, wystawić maią. Ktore to *laudum* w tym punkcie postanowione, iako y w aukcyi prowentu Posłom tamecznym uczynione, approbuiemy, y dochodzenie tego *in foro Tribunalitio sine ulla dilatione*, postanawiamy.

Wieża Pińska.

74. Ponieważ ieszcze w roku 1603 stanęła konstytucya na zmurowanie sklepu w zamku Pińskim, na xięgi Ziemskie, ktora, że do effektu swego dotąd nie przyszła, tedy Wielm: Albrycht

123 Stanisław Radziwił Xiąże na Ołyce y Nieświeżu, Kanclerz W. X. L. Piński, Gniewski, Tucholski Starosta, *ex sua singulari* ku temu Powiatowi *benevolentia*, obiecuie swym kosztem tę wieżę murować: przeto przychylaiąc się do pierwszey konstytucyi, iako *hanc bonam intentionem et effectum ejus* w zmurowaniu tey wieży, approbuiemy, tak *laudum* przez obywatelow Powiatu Pińskiego uchwalone, ponieważ iest wielą osob protestacyą naruszone, *authoritate hujus Conventus annihilamus.*

Konfirmacya Oycom Franciszkanom Pińskim.

75. Przywiley nasz na zamianę gruntu za sześć włok, ktore przy pomierze włok z Starostwa Pińskiego od dobr kościelnych, do dobr naszych przyłączone są, we wsi Koszowicach w Powiecie Pińskim leżącey, na sześć włok Oycom Franciszkanom klasztoru Pińskiego dany, *vigore hujus Conventus in toto* approbuiemy, *salvis oneribus Reip.*

Poselskie pieniądze.

76. Iż od Poselskich pieniędzy excypuią się te maiętności w Powiecie Możerskim leżące, do głownieyszych w inszych Powiatach będących, z tey przyczyny, na takich *contumaces poenam in duplo* w konstytucyach o Poselskich pieniądzach *descriptam*, podwyższamy, żadnych maiętności w tym Powiecie będących nie excypuiąc: co tylko Powiatowi Możerskiemu służyć ma.

Mińsk.

77. Donieśli do Nas Posłowie Ziemscy tego Woiewodztwa, iakoby Oycowie Bernardyni z Czerncami, w mieście Mińsku, mieli spor, o zaięcie rynku, co My chcąc uspokoić, Rewizorow na to naznaczamy.

Pieniądze Poselskie Ziemie Inflantckiey.

78. Obywatele Ziemie Inflantckiey, iakowe podatki na Seymiku swym w Dyneburgu, przy obieraniu Posłow, postanowią, takie wydać maią, *sub poenis* w konstytucyach o Poselskich pieniądzach W. X. Lit: opisanych: o co *in foro competenti retentores respondere* maią.

Przyłączenie włoki do kościoła Ulańskiego.

79. Zruinowany starożytny kościoł w dobrach naszych Ulanie, samą z dawnego wieku starożytnością, *de novo* erygował Wielebny Xiądz Paweł Rozwadowski pleban tameczny, swym kosztem, a do niego bardzo szczupłą ma *dotem:* przeto chcąc tamtemu mieyscu *succurrere*, za zgodą wszech Stanow, włokę gruntu we dwu rękach y polach, do tego kościoła przyłączamy, nazywaiące się Woytowskie, *cum omnibus attinentijs antiquitus* do tego służących, *jure advitalitio super eadem bona possestricis salvo, et salvis oneribus Reipubl: et nostris iuribus.*

124 **Regenci Kancellaryi Płockiey, y Ziem Pruskich.**

80. Postanawiamy, aby w tym Woiewodztwie Płockim, y Ziemiach Pruskich, Podpiskowie starsi, tak w Ziemskiey, iako y w Grodzkiey Kancellaryi, dobrze osiedli, y przysięgli, wedle zwyczaiu Woiewodztwa Mazowieckiego, byli.

Securitas Oycow Iezuitow, y studentow Toruńskich.

81. Konstytucyą 1607 *et* 1611 *de restitutione Patrum Societatis Iesu, Collegium* Toruńskiemu służącą, y tym, ktorzy tam nauki odprawuią, *in toto* reassumuiąc, *ratione administrationis justitiae* z Urzędem Toruńskim, za dworem naszym *forum* naznaczamy, sprawiedliwości w tym mieście nie maiącym, *sub poenis in constitutionibus expressis.*

Rozgraniczenie Woiewodztw, Ruskiego, Bełskiego, Wołyńskiego.

82. Reassumuiąc konstytucyą roku 1601 y onę deklaruiąc, o rozgraniczeniu Woiewodztw, Ruskiego, Bełskiego, Wołyńskiego, y Podolskiego, mieć chcemy, y mocą tego Seymu postanawiamy, iż do takowego gruntow y rożnic rozdzielenia, między tymi trzema Woiewodztwy, Ruskim, Bełskim y Wołyńskim, y Powiatami, y Ziemiami ich, z strony granic potrzebuiące, przy Podkomorzych, albo Urzędach ich, nie tylko Chorążych, y Urząd Ziemski wywieść będą mogli, ale też y insi Urzędnicy Ziemscy przy Podkomorzych, abo Urzędach ich, to iest, Stolnicy, Podczaszowie, Podstolowie, Woyscy, Micznicy, Skarbnikowie, byle z ktoregokolwiek Powiatu lub Ziemie tych Woiewodztw byli, tedy *sufficienter* y *plenarie* takie rozgraniczenie odprawić mogą, byle ich nie było mniey nad trzech, z iedney, y z drugiey także strony; tego dokładaiąc, że gdy *citatum* doydzie innotescencya od Kommissarzow *actoris*, y w Grodzie, *ubi bona citata, ratione quorum res est, consistunt*, zeznana będzie, powinien będzie *citatus pro tempore et loco, innotescentia Commissariorum actoris assignato, a parte sua* Kommissarzow wywieść, y iemu także *par numerus sufficiet* iako y aktorowi. A ieśliby *pro tempore assignato* od Kommissarzow aktorowych, *citatus* swych Kommissarzow nie wywiodł, y lub sam wyiachał, lub nie wyiachał (w czym go tylko *vera infirmitas, juxta statutum in termino sequenti comprobanda*, wymowić może) tedy Kommissarze od aktora wywiedzieni będą mogli sami rozgraniczyć, y kopce usypać, y to *ratum et firmum* postanawiamy. Stosuiąc się w tym rozgraniczeniu wprzod *ad literatoria documenta*, a *in defectu*, na *testimonia senum*, y wedle statutu, *signa naturalia, et possibilitates, actoratum* ieśliby ktora strona miała, nieupośledzaiąc; a ieśliby y tego nie było, a obiedwie stronie wątpliwe by miały *documenta*, to *fundum controversum* 125
w puł rozdzielić będą mogli, aby się wszelka do rożnic zawarła droga. A taka kommissya gdy stanie, nigdy wzruszona bydź nie może.

Approbacya funduszu Panien Zakonnych Bełskich.

83. Za zgodą wszech Stanow, fundacyą Panien Zakonnych Bełskich, *de nova radice*, od Wielmożney Zofii z Karabczowa Chodkiewiczowy Kasztellanki Wileńskiey, ze wsią Staiami, y z placami, na ktorych klasztor y kościoł zasadzony, approbuiemy, *et immunitatibus ecclesiae adscribimus, salvis oneribus Reipub: et parochialibus.*

Rewizya Horodelca, y Rudek.

84. Rewizyą w Horodelcu y Rudkach, na grobelne y mostowe, przez Kommissarzow odprawioną, w Woiewodztwie Bełskim, Urodzonemu Ianuszowi z Prusinowa Prusinowskiemu Podkomorzemu Bełskiemu, approbuiemy.

O rewizyach.

85. Iż Nas dochodzą skargi od Posłow Ziemskich, iakoby dzierżawcy dobr naszych rewizyie *inter bona ab utrinque nostra cum praejudicio fundi Terrestris per commissionem antea non dislimitati* odprawować mieli: tedy My stosuiąc się do prawa starodawnego o kommissyach względem rozgraniczenia dobr naszych z ziemskiemi postanowionego, deklaruiemy, że dobra nasze przez samych Kommissarzow, nie przez Rewizorow, z dobrami ziemskiemi rozgraniczone bydź maią, nie preiudykuiąc między dobrami naszemi, *ab utrinque* przez Sekretarzow naszych odprawionemi, *et in futurum* przez nichże odprawowane bydź maią, a nie przez Kommissarzow. A rewizye takowe lubo *anticipative* lubo *post commissionem* odprawione, tak przed tą konstytucyą, iako y na potym, *fundo Terrestri et commissioni praejudicare* nie mogą.

Deklaracya podatku na armatę do zamku Grabowieckiego, z tegoż Powiatu, y Horodolskiego uchwalona.

86. Uchwalili sobie na Seymiku Bełskim, ieszcze za antecessora teraźnieyszego Urodzo: Stanisława Sarbiewskiego, Grabowieckiego y Korytnickiego Starosty, te obadwa Powiaty iedno podymne na armatę do zamku Grabowieckiego, kędy xięgi Ziemskie Horodelskie, y Grodzkie, y Ziemskie Grabowieckie, schowanie maią, y o tym szerzey *laudum* na Seymiku Bełskim spisawszy, uchwalili, ktore y *per oblatam* do Grodow, Grabowieckiego y Horodelskiego, po Seymie przeszłym podane iest, o czym y na przeszłym Seymie od Posłow Woiewodztwa Bełskiego iest deklaracya uczyniona; ktora aby żadney nie miała wątpliwości, tedy za zgodą wszech 126
Stanow, to *laudum* do akt pomienionych *per oblatam* podane *in toto* approbuiemy, z tym dokładem, że ktoby wedle przeszłego Seymu o tym deklaracyi, podatku tego nie oddał, takowym czasu wydania tego podymnego do Swiętego Iana Chrzciciela blisko przyszłego, prolonguiemy. A ktoby y do tego czasu nie oddał do Urodzonego Mikołaia Wiśniowskiego, Pisarza Grodzkiego Grabowieckiego, Poborce tego podymnego *laudo* naznaczonego, penom w deklaracyi na przeszłym Seymie o tym uczynionym podlegać będzie, podług konstytucyi *anni* 1629. A że ta armata, ktora ma bydz nowo postanowiona y sporządzona, *perpetuis temporibus*, wedle tego *laudum*, w zawiadowaniu y schowaniu Starosty, y Woyskiego Grabowieckiego zostawać ma (a tym na ten czas iest Urodzony Woyciech Orzeszko Czarnołoski, Podstarości Grabowiecki) tedy *post fata* tego Woyskiego *succedaneus* Woyski Grabowiecki, nie może bydź ieno aby w tym Powiecie miał niezmyśloną possessyą, y w niey rezydował, postanawiamy. A Roki Ziemskie Grabowieckie, ktore się sądziwały we dwie niedzieli po Rokach Bełskich Trzy Krolskich, a Sąd Ziemski Bełski, mało ma czasu po odsądzeniu Rokow Bełskich Trzy Krolskich na przyiachanie do Grabowca, tedy te Roki Ziemskie Grabowieckie, aby się sądziły *feria secunda post festum Purificationis Beatae Mariae Virginis*, naznaczamy.

Kommissya Woiewodztwa Mazowieckiego y Podlaskiego, z Xięstwem Pruskim.

87. Iż przeszłe kommissye między Woiewodztwy, Mazowieckim y Podlaskim, a Xięstwem Pruskim nie doszły, tedy upewniamy y ubespieczamy te Woiewodztwa, że *inibimus omnes modos et rationes*, interponuiąc *authoritatem nostram Regiam* do Xiążęcia Iego Mości Pruskiego, aby swych Kommissarzow zesłał *juxta pacta cum absolutae facultate* tak *regendorum finium*, iako *omnium violentiarum et injuriarum sopiendarum.* A My Kommissarzow obywatelow tychże Woiewodztw tym granicom przyległych, tyle, ile *necessitas postulabit*, naznaczemy z strony naszey, y kommissyą, z Kancellaryi naszey, y listy do Xcia Iego Mści Pruskiego wydać roskażemy; ktorych Kommissarzow Starostowie przylegli, y dzierżawcy dobr naszych, także y mieszczanie, powinni stacyą słuszną opatrować. A stosuiąc się do konstytucyi 1611 o kommissyi Woiewodztwa Mazowieckiego y Podlaskiego, obywatele stanu szlacheckiego Ziemie Wiskiey y Łomżyńskiey, y około Raygroda y Augustowa, powinni dać z dymu po gr: dziesiąciu, *sub poena bannitionis*, do rąk Poborcow tych Ziem y Powiatow. A Poborcy te pieniądze wybrane powinni będą oddać *sub poena peculatus*, tym Kommissarzom, ktorzy się stawią, *unius vel plurium absentia non obstante;* o co *forum* na Poborcow w Grodzie *sine appellatione ulla et dilatione.* A Starosta powinien exekwować *sub poena contra negligentes Capitaneos sancita.* Ta iednak kommissya 127
nic derogować nie ma *diplomati*, względem dyspozycyi y administracyi prowentow, dzierżaw, y oekonomiy Xięstwa Pruskiego danemu Xiążęciu Iego Mści, y owszem go powagą tego Seymu utwierdzamy.

Puszcz w Woiewodztwie Mazowieckim ochrona.

88. Iż puszcze w Woiewodztwie Mazowieckim leżące, są *ornamenta* tegoż Woiewodztwa, ktore że iuż nadpustoszałe, przez rożne wyrąbania pachow, y inszych leśnych towarow, tedy *vigore Conventus praesentis* waruiemy, aby żadne towary leśne y pachy, nad te, ktore są w lustracyach opisane, y z ktorych kwarta Rzeczyposp:

penditur, wyrąbane y spuszczane nie były *sine consensu nostro*, *sub poena mille marcarum* w Sądach naszych Zadwornych, *toties*, *quoties*, *repetenda*, ktore *delatori* przysądzone bydź maią.

Podwyższenie mostowego y burkowego miastu Warce, y Zabińcowi, y rewizya mostu na rzece Bzurze.

89. Maiąc słuszny wzgląd na coroczne koszty, ktore miasto nasze Warka około naprawy mostu na rzece Pilicy, dla wygody przeieżdżaiących waży, więc y naprawę burkow w tymże mieście, a tym kosztom prowenta temu miastu z mostowego y burkowego z dawnych praw y przywileiow wystarczyć nie mogą, za zgodą wszech Stanow czyniemy im aukcyą tych prowentow, tak, że napotym od publikacyi tey konstytucyi mostowego po groszu iednym, a burkowego po pułgroszku wybierać od konia to miasto będzie, y od wszelakiego kupieckiego bydła, a stan szlachecki y poddani ich, wolni od tego bydź maią: ktorego mostu gdyby nie naprawowali, tedy *hoc beneficio* maią bydź prywowani, a pozwani *ad instantiam Instigatoris ex delatione cujusvis;* także w Zabińcu maiętności dziedziczney Urodzonego Samuela Grzybowskiego, gdzie tak wiele grobel iest y mostow, po groszu od konia y bydlęcia pozwalamy, wyimuiąc od tego stan szlachecki, y poddanych ich. Na co y przywiley wydać z Kancellaryi rozkazuiemy, y aby nie był *in dubium* wokowany, tym Seymem waruiemy. Most zaś Brochowski, ktory Urodzony Krzysztof Brochowski Podkomorzy Zakroczymski, znacznym kosztem swym na każdy rok na rzece Bzurze buduie, dla wygody obywatelow Ziemie Sochaczewskiey; co iż wielkiego potrzebuie kosztu, tedy Rewizorow do uznania tey expensy, y naznaczenia mostowego, naznaczamy, Wielmożnego y Urodzonych, Mikołaia Łayszczewskiego Kasztellana Sochaczewskiego, Mikołaia Osuchowskiego Stolnika Rawskiego, Wawrzyńca Petrykowskiego, Pisarza Ziemskiego Sochaczowskiego.

128 **Ludzie w mieście Warszawie, Starey y Nowey, bez iurysdykcyi.**

90. Znayduie się w tych miastach ludzi wiele, ktorzy dobra mieyskie trzymaią, a do iurysdykcyi mieyskich, nie będąc stanu szlacheckiego ludzie, y do podatkow R. P. niechcą należeć, żeby tacy ciężary mieyskie ponosili, y *iurisdictioni civili*, *quoad bona*, *subsint*, powagą tego Seymu postanawiamy, y konstytucyą 1635 miastu Krakowu służącą, aby y Warszawie służyła, mieć chcemy, *salvis juribus nobilium privatorum.*

Stara Warszawa, y Nowa.

91. W Starey Warszawie w rynku Woytowską kamienicę, w ktorey się niemal codzienne sądy odprawuią, od gościa, tak w Seym, iako y bez Seymu, uwalniamy. Także libertacye nasze Nowey Warszawie nadane, *ratione* ratusza, wolności, od gościa y podwod, skłaniaiąc się do libertacyi nadanych od Krolow Ichmciow Antecessorow naszych. Więc y kamienicę Korbowską Szlachetnemu Balcerowi Strubiczowi, Burmistrzowi Warszawskiemu, uważaiąc zasługi iego podczas expedycyi Pruskiey, w obmyślaniu prowiantu woysku Rzpltey oświadczone, wiecznemi czasy, powagą Seymu teraźnieyszego, za zgodą wszech Stanow, wolną od stanowienia gościa, tak w Seym, iako bez Seymu, czyniemy

Dekretowego Pisarza naszego kamienica, y Białeckiego.

92. Maiąc wzgląd na zasługi Urodzonego Philippa Huttyniego, Pisarza Dekretowego y Sekretarza naszego, kamienicę iego przeciwko Oycom Dominikanom, ktorą na pustym gruncie z fundamentu nowo muruie, od stanowienia gościa, tak w Seym, iako y bez Seymu, wiecznemi czasy, powagą teraźnieyszego Seymu, libertuiemy. Także y kamienicę Szkatulnikowską na Piwney Ulicy, Szlachetnego Szymona Białeckiego, zasłużonego Sekretarza naszego.

Opatrzenie iuridyki Wiskiey.

93. Przychylaiąc się do konstytucyi 1607 o opatrzeniu Starostw Sądowych; y do konstytucyi 1641 y do prozby Posłow teyże Ziemie, powagą tego Seymu postanawiamy, iż napotym miasto Wizney, *cum omnibus attinentijs antiquitus ad iurisdictionem pertinentibus*, przy tey iurydyce Wiskiey zachować chcemy, y żadnych konsensow iako *ad cedendum*, tak *et in solidum*, od tego czasu dawać z Kancellaryi naszey nie każemy *etiam moderno possessori*, *salva tantummodo praesenti ejus advitalitate*, a luboby też był dany komu konsens z Kancellaryi naszey, taki żadney wagi mieć nie może.

Rany obywatelow Ziemie Wiskiey.

94. Ziemia Wiska przyimuie prawo *de vulneribus*, ktore służy Ziemi Łomżyńskiey.

Okazowanienie Ziem y Powiatow wszystkiego Woiewodztwa Mazowieckiego, y Pruskich Woiewodztw. 129

95. Okazowanie tym Woiewodztwom, Ziemiom, y Powiatom ich, zda się mniey potrzebne, iako odległe od nieprzyiaciela, przeto ie znosiemy, *salvis* przy następuiących (czego Nas strzeż Boże) niebeśpieczeństwach, *juribus antiquis*, o okazowaniu. Toż przyimuie prawo y Ziemia Gostyńska.

Bory, lasy, Ziemie Wyssogrodzkiey.

96. *Indemnitatem* borow, lasow, w Ziemi Wyssogrodzkiey, konstytucyą 1607 Woiewodztwu Podlaskiemu, y Ziemi Rożańskiey nadaną, waruiemy, y do teyże konstytucyi inkorporuiemy Gostyńską, y Sochaczewską Ziemię.

Rewizya ksiąg Ciechanowskich, y Zakroczymskich.

97 Na prożbę Posłow tych Ziem, rewizyą ksiąg tak Grodzkich iako y Ziemskich, Ciechanowskich, Praśniskich, Szachockich, y Zakroczymskich, naznaczamy: do czego Rewizorow

sobie na przyszłym Seymiku Relacyinym, w Ciechanowie y Zakroczymiu, obrać maią; y sposob odprawienia tey rewizyi tamże namowią.

Chowanie ksiąg Powiatu Zembrowskiego, y Kołyńskiego.

98. Dla beśpiecznego chowania ksiąg, pozwalamy kupić dom, y sklep wymurować: na co, za pozwoleniem tamtych Ziem, w Powiecie Kołyńskim z domu po groszy dwunastu wybierze Urodzony Pisarz Łomżyński Poborca tameczny, a wydać go obywatele tamtych Powiatow powinni, *sub poenis* w processie skarbowym wyrażonych, y ten dom od wszelkich podatkow publicznych uwalniamy.

Libertacya gruntu Oycom Iezuitom Łomżyńskim na Zembrowie.

99. Na prożbę Posłow tey Ziemie, pewną część gruntu, ktorą Urodzony Alexander Mężyński, Pisarz Ziemski Zembrowski, Sekretarz nasz, *Collegio Societatis Iesu Lomzensi iure perpetuo*, na mieście Zembrowie zapisał, approbuiemy, *salvis oneribus Reipubl. et iuribus nostris, et iurisdictione civili, quo ad bona, et personas subditorum.*

Rewizorowie na plac Kancellaryi y wieże w Rożanie.

100. Rewizory na wymierzenie placu na dwor Kancellaryi, y wieże w Rożanie, naznaczyć mamy, na co obywatele tameczni podatek *laudo particulari* uchwalony, ktory *authoritate Conventus* 130 *praesentis* approbuiemy, wydać maią: ciż Rewizorowie nasi koszt Urodzonego Woyciecha Wessla Chorążego Nadwornego Koronnego, Rożańskiego, Makowskiego, Tykocińskiego Starosty, na zbudowanie mostu y groble na złey przeprawie we wsi Biedrzycach, podięty uznać, y myto słusznie umowić, y tego wszystkiego relacyą dostateczną na przyszły Seym przywieść, albo odsyłać maią. Takoważ konstytucya służyć ma, w Powiecie Ostrowskim, Urodzonemu Walentemu Konarzewskiemu, względem naprawy drog złych, y zbudowania mostu w Kuninie na Orzu, y Rewizorow do tego naznaczamy, Urodzonych, Waleryana Petrykowskiego Podkomorzego, Stanisława Glinkę Sędziego, Iana Zbrocha Podstolego, Marcina Mierzelowskiego Podstarościego, Rożańskich.

Podkomorstwo Rożańskie.

101. Urząd Podkomorzego Rożańskiego, Urodzonego Waleryana Petrykowskiego, z inszemi Podkomorzemi porownywamy, a na potym *per electionem* Podkomorzy Rożański obierany bydź ma.

Rewizya ksiąg Liwskich.

102. Do rewidowania ksiąg Liwskich naznaczamy Kommissarzow, Urodzonych, Stanisława Cieciszewskiego Podkomorzego, Iacyntha Młodzieiowskiego Chorążego, Stanisława Zaliwskiego Sędziego, Iana Władysława Zaliwskiego Miecznika, Seweryna Dąbrowskiego Podstarościego, Bartłomieia Morzego Podwoiewodzego, Liwskich, y Iana z Rycyce Meczyńskiego: ktorzy ziachawszy się na blisko przyszłe Roki *post Trinitatis*, *non obstante absentia uliquorum*, gdzie y *salarium* ma bydź namowione na przepisanie starych ksiąg, y sklepu wymurowanie z cegły zamku zruinowanego; maią tę powinność odprawić.

Starostwo Nurskie.

103. Iurydyka Starostwa tego iest w intratę ogołocona, przeto za okazyami *augere* wakancyami to Starostwo obiecuiemy, maiąc wzgląd na to, że ten Starosta we trzech miastach od siebie odległych iurydykę swoię odprawuie.

Seymiki Nurskie.

104. Przeniesione były Seymiki Nurskie z Nura do Ostrowi, a że się zdawna w Nurze odprawowały, tedy znowu wszystkie Seymiki Elekcyine, y ziazdy publiczne z Ostrowi do Nura, *juxta antiquum usum et consvetudinem*, przenosimy, y tam ie *perpetuo* mieć chcemy.

Deklaracya o dożywociech w Podolu.

105. Że niektorzy konstytucyą 1631 o dożywociach na Starostwach Ukrainnych, *in solidum* na Woiewodztwo Podolskie zaciągaią, y uproszeniem na rożne daniny przywileiow, obywatelow tamecznych inquietuią: przeto deklaruiemy, iż iako ta konstytucya na samę tylko Woiewodztwa Kiiowskiego ukrainę była postanowiona, tak na Woiewodztwo Podolskie ściągać się nie ma, a za tym wszystkie przywileie *per commutationem iuris* otrzymane, obywatelom tamecznym na wszystkie daniny konferowane (sądowe Starostwa wyiąwszy) approbuiemy, y onych nowym donataryuszom wzruszać niedopuścimy: względem ktorych dożywocia, ieżeli iakie processy, y dekreta zaszły, y mandaty wyniesione, kassuiemy, y do exekucyi przywodzić nie dopuścimy, *sub poena evocationis et refusionis damnorum*, w Trybunale *inter causas officij decernenda.* 131

Rewizya ksiąg Sochaczewskich.

106. Na rewizyą, y ieśli potrzeba, na przepisanie ksiąg Ziemskich Sochaczewskich, Rewizorow naznaczamy, Wielmożnego Mikołaia Łayszczewskiego Kasztellana Sochaczewskiego, y Marcina Nieborowskiego Podkomorzego, y Sąd Ziemski, Sochaczewskich:.....
ktorym *salarium* na Seymiku przyszłym Relacyinym obywatele tameczni namowić maią.

Sądy Ziemskie Rawskie.

107. Pod czas sądzenia się iuridyki, przypada czasem kadencya Rokow Ziemskich Rawskich, co się dzieie *cum discommodo* tamtych obywatelow: tedy *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, ponieważ iurydyka częstszą ma swoię kadencyą, aby się podczas kadencyi Ziemskiey nie sądziła. Do rewizyi także ksiąg Grodzkich y Ziemskich tey Ziemie, Rewizorow naznacza-

my, ktorym koszt obywatele Seymiku namowią, y tamże ich sobie obiorą.

O frymarkach starych w Woiewodztwie, y Ziemiach Ruskich.

108. Warowano iest prawem o frymarkach starych, aby w żadną wątpliwość przywodzone nie były, mimo ktore prawo obywatele Woiewodztw Ziem Ruskich, o takowe frymarki inquietowani są, y za rewizyami z Kancellaryi naszey na pierwsze rewizye skazane, uciążonych się bydź mienią: przeto za prozbą Posłow tychże Woiewodztw, y zgodą wszech Stanow, *authoritate praesentis Conventus* deklaruiemy, że takowe frymarki wedle konstytucyi 1569 w żadną wątpliwość przywodzone bydź nie maią, *et in posterum*, że takowe rewizye, na pierwsze rewizye z Kancellaryi naszey wydane nie będą, waruiemy, y choćby wydawane były, *nullitati subjacere* maią.

Akta Ziemskie Bielskie y Brańskie, Suraskie, y Tykockie.

109. Ponieważ te akta potrzebuią pewney opatrzności, y naprawy pewnych defektow, iako Nam Posłowie tych Ziem odnieśli: tedy postanawiamy, aby na Seymiku przyszłym Relacyinym w Brańsku, ktory im we Czwartek po Swiątkach składamy, na mieyscu zwyczaynym, na ktorym Seymiku Rewizorow im obrać pozwalamy, y sposob namowienia sumptu, y porządku około sądzenia y odprawowania pozycyi, y skończenia lamusu dla chowania tych akt: toż się ma rozumieć o rewizyi, y naprawie akt Grodzkich.

Approbacya Oycow Dominikanow, y Iezuitow Winnickich.

110. Dla pomnożenia chwały Bożey w tym pogranicznym mieście Winnicy, y w tych tam kraiach, przywileie, zapisy wszelakie na dwory, *seminaria*, place puste, y osiadłe, *intra et extra moenia civitatis* leżące, konwentowi Oycow Dominikanow y Iezuitow służące, *in toto* approbuiemy, kościoły, szkoły, szpitale, *immunitatibus ecclesiasticis* powagą tego Seymu inkorporuiemy, *salvis oneribus Reip.* y Kommissarzow: Urodzonego Starostę mieysca tamtego, y Sąd Ziemski Winnicki z Urzędem Starościnym naznaczamy, zlecaiąc aby ich *in circumferentia* ograniczyli.

Approbacya fundacyi Collegium Societatis Iesu w Nowogrodku Siewierskim, y pozwolenie fundacyi klasztoru w Bogusławiu, y kupienia Oycom Iezuitom Lwowskim maiętności.

111. Uczynioną od zeszłego Alexandra Piaseczyńskiego Kasztellana Kiiowskiego, za pozwoleniem Stanow, przez konstytucyą 1638 fundacyą Oycom Iezuitom Nowogrodzkim *cum omnibus privilegijs* approbuiemy, *salvis juribus et oneribus Reip. et limitibus vicinorum*, także, aby pretextem dewocyi Moskiewskich, albo ktorymkolwiek inszym, żadnych sobie akcessow po dobrach y gruntach obywatelow tamecznych nie pretendowali. Zaś niechcąc mieć w Państwie naszym żadnego kraiu bez chwały Boskiey, y wygody w nabożeństwie ludziom katolickim, Oycow Karmelitow fundować pozwalamy Wielmożnemu Dominikowi Alexandrowi Kazanowskiemu, Woiewodzie Bracławskiemu: na ktory to fundusz aby mieysce, y słuszne opatrzenie ukazane y obmyślone było, Kommissarzow naznaczamy, Urodzonych Adama Kazanowskiego, Obożnego Koronnego, Tłumackiego, Cyrkaskiego, Starostę, Adama Kazanowskiego Chorążego Sendomirskiego, Iana Ulińskiego, Chorążego Halickiego, Maximiliana Ociesalskiego Sędziego. Kazimierza Kosakowskiego Podsędka Bracławskich: Woyciecha Rylskiego, Pisarza Grodzkiego Kiiowskiego. OO. też Iezuitom Lwowskim za te pieniądze, ktore wzięli, przedawszy maiętność Ziemską, insze *aequivalentia bona* kupić, *mediante taxa* Sądu Ziemskiego, żeby *quantitatem* przedaży kupno nie przenosiło, pozwalamy, *salvis juribus et oneribus Reip.*

Ziem Pruskich wakancye.

112. W Ziemiach Pruskich wakancyami, według przywileiu *incorporationis*, y kaucyi od Nas, y Przodkow naszych daney, a do przywileiu się *incorporationis* referuiemy, disponować będziemy.

Rewizya zamku Pokrzywnickiego.

113. Przychylaiąc się do konstyt. 1641 y pierwsze prawo 1601 y 1616 do skutku przywodząc, Rewizory do taxy budynkow zamku Pokrzywnickiego, podług lat onych, na uznanie expens, naznaczamy: ktorzy *a parte interessante intra dimidium anni, non obstante unius absentia*, zprowadzeni bydź maią, *sub nullitate constitutionum specificatarum*, y tę rewizyą odprawią tak, żeby ta summa dobr naszych nie onerowała, a tych Kommissarzow przez nasz list osobny naznaczemy.

Powrocenie gruntow odeszłych od Starostw.

114. Grunty w dobrach naszych Pruskich, alienowane od zamkow, a pod mieszczany odeszłe, *in detrimentum bonorum nostrorum Regalium, et diminutionem* prowentu skarbu naszego, aby były przywrocone, *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, *salvis juribus civitatum.*

Approbacya fundacyi Oycow Iezuitow w Grudziądzu.

115. *Collegium Patrum Societatis Iesu* w mieście naszym Grudziądzu, iako wiele dla pomnożenia chwały Bożey potrzebne, *cum omnibus iuribus*, powagą ninieyszego Seymu, *et cum fundatione*, approbuiemy, *salvis oneribus Reip. et proventuum aliarum ecclesiarum parochialium.*

Zamek Połocki.

116. Wiele Nam, y wszystkiey Rzpltey należy na utwierdzeniu zamkow ukrainnych, między ktoremi iest Połock nie poślednieyszy: a

przeto przychylaiąc się do dawnieyszey konstytucyi, zamek Połocki, ktory w niedawnych czasiech, z dopuszczenia Bożego, do gruntu zgorzał, na przyszłym da Pan Bog Seymie, sposob namowić, iego ufortyfikowania nieodwłocznie do skutku przywieść obiecuiemy, tak, iakoby tamto mieysce w dobrym opatrzeniu w potomne czasy zostawało.

Approbacya przywileiu Woiewodztwa Połockiego.

117. Przywiley Krolow Ichmciow Antecessorow naszych, na wolną elekcyą Woiewody Połockiego nadany Woiewodztwu Połockiemu, approbuiemy. Także y przywiley szlachetnemu Ianowi Dziahilewicowi dany, na kaucyą względem mieszkania w Połocku, powagą Seymu tego utwierdzamy.

Summa na Starostwie Eyszyskim.

118. Uważaiąc Urodzonego Adama z Byszowca Krzyckiego, Starosty naszego Eyszyskiego, iako iego ku Nam zasługi y Rzpltey, tak osobliwie ochotę y propensyą dla zatrzymania pokoiu z Moskwą, w puszczeniu wsi swoich trzydziestu y trzech do Moskwy, iednych daniną, 134
drugich kupnem nabytych, ktora iego *in patriam pietas, et amor boni publici*, ieszcze dotąd nie iest *remunerata:* przeto tym czasem, za zgodą wszech Stanow, summę szesnaście tysięcy kop Litewskich, na Starostwie Eyszyskim przyznawamy mu, y naznaczamy tak, aby ta summa sukcessorom iego od tego była zapłacona, komubyśmy *post fata* iego to Starostwo konferowali.

Salaria w miastach Pruskich.

119. Iż obywatele Ziem Puskich żadnych przygrodkow nie maią, a konstytucyą *anni* 1635 iest im warowano, że wzelakie rekognicye, *quae vim perpetuitatis non sapiunt*, mogą *coram actis civilibus recognosci*, miasta zaś Pruskie, tak od suscept, iako y od extraktow, niezmiernie obywatelow pomienionych depaktuią: przeto *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, że rekognicye te, ktore *vim perpetuitatis non sapiunt, coram actis civilibus* zeznawać obywatele Ziem Pruskich moc będą mieli, od ktorych, tak suscept, iako y extraktow, miasta, *salario* w korrekturze opisanym, tak, iako y Urzędy Ziemskie y Grodzkie, kontentować się maią, *poenam in delinquentes centum aureorum coram Iudicio Tribunalitio Petricoviensi inter causas officij, ad cujusvis instantiam repetendam, delatori et iudicio per medium decernendam, interponimus.* Te zaś rekognicye, ktore *vim perpetuitatis sapiunt*, tylko przed Urzędami Ziemskiemi, albo Grodzkiemi, zeznawane bydź maią.

Rewizya ksiąg Ziemskich Chełmskich, y Krasnostawskich.

120. Odnieśli to do Nas Posłowie Chełmscy; że rewizya nie wzięła effektu swego, ktora była naznaczona na rewidowanie ksiąg tamtych: przeto *authoritate* Seymu tego Rewizorow naznaczamy, Urodzonych, Stanisława Stawskiego Sędziego, Andrzeia Brodowskiego Podsędka, Chełmskich: Andrzeia Chcińskiego Skarbnika Chełmskiego, Woyciecha Carnolowskiego, Orzeska Woyskiego, y Podstarościego Grabowieckiego, Komornika Ziemskiego Chełmskiego, Piotra Boleskiego też Komornika Ziemskiego Chełmskiego, Woyciecha Mogilnickiego Podstarościego, Andrzeia Wiśniowskiego Pisarza Grodzkiego Chełmskich: Adama Worowskiego, Pisarza Grodzkiego Krasnostawskiego, Stanisława Wietrzyńskiego, Walentego Borowskiego z Komorowa, Walentego Wiśniowskiego: ktorym Rewizorom, gdy się z sobą zniosą o czasie, podczas sądzenia Rokow Chełmskich y Krasnostawskich, Pisarz Ziemski Chełmski ma bydź przytomny, kiedy Komornicy pomienieni księgi do rewidowania Rewizorom od Nas naznaczonym ukażą, tak w Chełmie, iako y w Krasnymstawie. Ci tedy Rewizorowie księgi zrewidować będą powinni, a potym na bliższym Seymiku w Chełmie po tey rewizyi braci odniosą, y koszt na przepisowanie namowią, y postanowią: kto- 135
re ich tam postanowienie, *authoritate Conventus praesentis* approbuiemy, z tym dokładem, że ci, ktorzy Rewizorami są przydani do Sędziego, Podsędka, y Komornikow, iurament na sprawiedliwe przepisanie uczynią na początku przepisania, przed pomienionym Sądem Ziemskim: a *in casu mortis* ktorego z Urzędnika Ziemskiego, y przydanych Grodzkich, *succedanei* ich mogą to *peragere, unius, duorum, pluriumve absentia non obstante.* A po namowieniu czasu przepisowania ksiąg, Pisarz z Komornikami, za obwieszczeniem Panow Rewizorow przez listy, ma ziachać, pod utraceniem Urzędu, a przepisane księgi nowe z staremi do chowania Komornikom podpisawszy oddadzą. Toż ma się rozumieć y o księgach Podkomorskich, ieźli ie na ten czas tam stawi, y koszt będzie ważył, Urodzony Podkomorzy Chełmski.

Approbacya fundacyi Bonifratellow Łuckich, y Bractwa Łuckiego.

121. Iż zakonnicy *Bonifratelle* w Łucku, są wokowani na usługę ubogich chorych, od P. Boga Wszechmogącego nawiedzonych, od Wielebnego Baltazara Tysze Kanonika Łuckiego, fundowani, y konwent swoy maią, przy ktorym konwencie przykupili coś chałup u mieszczan: a iż bytność onych, z wielkim chwały Bożey pomnożeniem iest tam potrzebna, przeto tę fundacyą onym *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y od iurysdikcyi mieyskiey skupione grunty uwalniamy, *salvis oneribus Reip: et civilibus*, do ktorych poddani ich tylko należeć będą. Także Bractwo Łuckie przy cerkwi Podniesienia Krzyża S. będące, *in toto* approbuiemy, *salvis oneribus Reipubl.*

Dwory w Winnicy szlacheckie.

122. Dwory nowo pobudowane w mieście Winnicy szlacheckie, wolnemi, według praw Ziemskich, y starey konstytucyi na dwory Winnickie,

czyniemy, y pod wolnością szlachecką bydź deklaruiemy, ktore Urodzony Starosta Winnicki w sześć niedziel po Seymiku Relacyinym z Sądem Ziemskim Bracławskim zregestrowawszy, do akt podać ma.

Approbacya laudi Woiewodztwa Wołyńskiego.

123. *Laudum* Woiewodztwa Wołyńskiego, w ktorym sobie podatki uchwalili, *authoritate* Seymu tego approbuiemy, oprocz furmanki, ktora do skarbu Koronnego, według praw, należy. Seymik *in die* 17 *Iunij* w Łucku Relacyiny składamy.

Rewizya ludzi służebnych w Rzpltey.

124. Aby woysku pieszemu, z dawnych czasow ordynowane po Starostwach *subsidia* w ryzę wprawione były, y do obozu corocznie według swych powinności stawiali się, naznaczamy rewizyą, y Rewizorow, Urodzonych, Woyciecha Miaskowskiego Podkomorzego Lwowskiego, Łukasza Miaskowskiego Podsędka Podolskiego,..... Koszakowskiego Podsędka Bracławskiego, Ierzego Ponetowskiego, y Hieronima z Brzezia Chrząstowskiego, ktorzy zniozszy się z sobą, byle przed przyszłym Seymem, o czasie, popisować tych wszystkich ludzi będą, osobliwie w Starostwach ukrainnych wszystkich Woiowodztw, *nemine excepto*, z tych wszystkich, z ktorych ludzie w obozach bywaią, y bywać powinni, y bywali, albo na to ordynowani są, nie opuszczaiąc ludzi służebnych, popisać Lubecza y Łoiową; czego poprzestać nie będą powinni, ażby wszystkich zregestrowali: a po odprawieniu rewizyi, regestra iedne Wielmożnym Hetmanom oddadzą, a drugie takież na przyszły do Pan Bog Seym, Stanom Rzpltey, *pro informatione*, przez Posłow swych prześlą.

Approbacya gleytu Urodzonemu Piotrowi Iakubowi Grodzickiemu.

125. Gleyt, *ex consensu Ordinum*, z Kancellaryi naszey Urodzonemu Piotrowi Iakubowi Grodzickiemu wydany, do przyszłego Seymu, za zgodą wszech Stanow approbuiemy.

Approbacya gleytow, Urodzonym, Koszakowskiemu y Sokołowi.

126. Gleyty, *ex consensu Ordinum*, z Kancellaryi naszey Urodzonym, Koszakowskiemu,.... y Sokołowi, wydane, za zgodą wszech Stanow, do przyszłego Seymu approbuiemy.

Prolongacya gleytu Urodzonemu Tomaszowi Szremskiemu.

127. Iż z niektorych processow od Urodzonego Piotra Bnińskiego, y Barbary Brzezianki, małżonkow, są otrzymane *in contumaciam* na przeszłym Seymie trzy infamie na Urodzonym Tomaszu Szremskim, do ktorych zniesienia lubo mu z Kancellaryi Koronney *ex Senatus Consulto* gleyt wydany był, iż iednak dla krotkości czasu, y inszych Rzpltey spraw, ta sprawa iego na teraźnieyszym Seymie decydowana bydź nie mogła, tedy na prolongacyą gleytu iemu przedtym danego, pozwalamy *usque ad decisionem causae ejusdem.*

Restytucya do czci niżey mianowanych.

128. Za zgodą wszech Stanow, Urodzonych, Iana Wiktora, Mateusza Siemakowskiego, Iana Newelskiego, Hreorego Bohuszewica, Benedykta Siemaka, *ad pristinum honorem*, *authoritate praesentis Conventus*, *restituimus.*

Cło nowo podwyższone z spławem wodnym W. X. Litewskiego.

129. Cło nowo podwyższone, y spław wodny w W. X. Lit. za zgodą wszech Stanow, na lat dwie uchwalamy, ktore w administracyą Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. poruczamy, aby iako z naylepszym pożytkiem *plus offerenti* arendował, y tym cłem administrował, zachowuiąc się w wybieraniu tego cła według instruktarza skarbowego, ktory z metryki W. X. Litew. w roku 1644 iest wydany, to iest, na nowo podwyższone myto, według tey uchwały, a na stare iako y na teraznieysze, tak y przyszłe *in perpetuum* służyć ma. Pocznie się to cło wybierać od S. Iana w roku teraźnieyszym 1647 a skończy się także w dzień S. Iana w roku przyszłym 1649. Mieysce wybierania tego cła na tychże komorach y przykomorkach, gdzie do tego czasu wybierano, naznaczamy. Także y straż, gdzieby skarb nasz potrzebę być baczył, nie ma bydź broniona, owszem aby przeciwko swowolnym kupcom pomoc wszelka dodawana była, mieć chcemy: a ludzie kupieccy drog zwyczaynych aby nie miiali. Także na targi, iarmarki, do rożnych miast, miasteczek, y do przystani, tak lądem, iako y wodą na statkach iadący, y zwracaiący się z towarami, y prasolnicy, ktorzy rożnie iadą, maią się zachować według uniwersału roku 1609. W przemytach rożnych między kupcami a Pisarzami celnymi, ktobykolwiek od sprawcow samych celnych, albo ich substytutow, sobie krzywdę iaką w tych leciech, y na potym przyszłych pretendował: rozsądek przy Wielmożnym Podskarbim naszym W. X. Lit. zostawać ma. A libertacye wszelakich miast, tak wieczyste, iako y na czas pozwolone, ktore sobie wyprawili, albo też *de novo* teraz prolongowali, także na iarmarki publiczne y prywatne nadane: tedy wszystkie podnosimy y annibiluiemy, chcąc to mieć, aby wszyscy, bez wszelakiey excepcyi płacili. Stan zaś szlachecki, z strony płacenia myta od zboża urodzaiu swego własnego, z pol y ogrodow, y od towarow swoich własnych, wolny zostawać ma za iuramentem faktorow. Kupcy też tak od swych własnych statkow, iako też od froktownych, ktorzy pod szlacheckie y kupieckie towary statki naymuią, osobliwie sternicy, kormnicy y mołoycy naiemni, spław wodny płacić maią. Przy tym Starostowie nasi od towarow leśnych, ktore w dobrach naszych, albo też lennych, za konsensami naszymi, swym sumptem wyrabiaią, y na swoy pożytek obracaią, maią płacić. Nakoniec deklaracya o kupcach Moskiewskich, gdyby od nich kupiec towaru nabył y za zbyty towar do Moskwy. Tak też ktorychby towarow w instruktarzu skarbowym nie wyrażono. Naostatek o wolności konstytucye *annorum* 1631, 1633, 1635, 1638 y 1643, reassumuiemy, ktore *in toto* w tych wszystkich punktach, klauzulach, paragrafiech, y peny *in delinquentes* approbuiemy y konfirmuiemy. A względem odeyścia Trubecka do Państwa Cara Moskiewskiego, ponieważ za zgodą wszech Stanow, Starostwo Łoiowskie y Lubeckie, do W. X. Lit. iest przyłączone, y do Woiewodztwa Smoleńskiego, a Powiatu Starodubowskiego należą: tedy chcemy to mieć, aby w tych Starostwach przykomorki były, na ktorych według porządku innych komor, tak myta stare, iako y to cło nowo podwyższone, według uchwały teraźnieyszey wybierane bydź maią, bez wszelkiey prepedycyi. Także też chcemy to mieć, aby kupcy na targi y iarmarki iadąc, kwity od Pisarzow celnych brali, y według zachowałego porządku odmycali się, według uniwersału I. K. Mci *de data* w Warszawie roku 1640 dnia 3 Decembra, sprawuiąc się, według niego, y wszystkie punkta w nim wyrażone exekwuiąc na myto stare y nowo podwyższone, według wyżey mianowaney deklaracyi.

Czopowe, y nowe myta W. X. Lit.

130. Czopowe duple w W. X. Lit. na lat dwie uchwalamy, ktore Wielmożny Podskarbi Wielki W. X. L. w dyspozycyi swey mieć, y one przez administratory swoie, albo też *plus offerenti*, według dawnego prawa, arędować będzie, ktore się wybierać zacznie od S. Iana Chrzciciela w roku teraźnieyszym 1647 a skończy się w takowyż dzień S. Iana w roku przyszłym 1649 a w wybieraniu onego, żadne listy, przywileie y dekreta nasze, ieźliby iakie względem wolności wydane były, y bydź miały, według uniwersałow *a.* 1626, 1631 y według konstytucyi w roku 1638 y 1643 a naybardziey *a.* 1645 ktore reassumuiemy, nic *praejudicare* nie mogą: *salva* karczmy Witepskiey, ktora na mensyonarze Kapituły Wileńskiey konstytucyami przeszłemi iest wyięta. Libertacya zaś pogorzelcom tak rozumiana bydź ma, iż gdy pogorzelcy na placu pogorzałym buduią się, albo pobudowawszy, tam szynkuią, ma im służyć, ale nie w domach, ktore z naymu, albo iakim sposobem trzymaią, gdzie iuż libertacya iść nie ma, gdyż libertacye nie osobom, ale mieyscu należą. Toż się ma rozumieć y o tych, ktorzy kilka domow maiąc, za pogorzeniem iednego, na drugie domy libertacye zaciągaią, przy uięciu czopowego, iakiekolwiek się napoie znaydą *exnunc;* a przywozne, nim z wozu zdeymą, płacić powinni będą.

Pogłowne żydowskie W. X. Lit.

131. Wielką potrzebę Rzpltey pod ten czas bacząc, od niemałego czasu zatrzymaną, żołdu piechocie Smoleńskiey y Dynemburskiey, na zapłacenie, od Wielmożnego Podskarbiego na potrzebę publiczną Rzpltey zaciągnionych, także y na inne ciężary; a sposabiaiąc z podatkow pewną pieniędzy summę, ktoraby *sufficeret* na zapłacenie tey piechocie, *praesentis Conventus authoritate*, na żydow w W. X. L. mięszkaiących, (ponieważ się na dwie lecie cła y czopowe uchwalaią) tedy y pogłownego żydowskiego złotych dwanaście tysięcy postanawiamy y wkładamy, ktore dwiema ratami do skarbu, to iest w roku teraźnieyszym 1647 na S. Marcin, a drugą ratę na S. Ian Chrzciciel w roku przyszłym 1648 oddać powinni będą.

Pozwolonych podatkow W. X. Lit. szafunek.

132. Podatki wszelakie przez uniwersał deklarowane, y do szafunku W. X. Lit. wnieść na Seymie pozwolone, maią bydź do skarbu oddane; ktore na żadną inną potrzebę nie maią bydź obracane, tylko na zapłatę piechocie Smoleńskiey y Dynemburskiey, y na zniesienie długu przez Wielmożnego Podskarbiego, za assekuracyami Wielmożnych Senatorow, na potrzebę Rzpltey zaciągnionego, a przez Deputatow Koła Poselskiego na kilku Seymach weryfikowanego.

Approbacya skryptu między Marszałkami, tak Koronnymi, iako y W. X. Lit. o samym tylko porządku między niemi.

133. Skrypt, *in vim* samego tylko porządku między Marszałkami oboyga narodow, ręką naszą podpisany, pieczęcią tak Koronną, iako W. X. Lit. zapieczętowany, do akt metryki oboiey podany, *in toto* approbuiemy.

Trybunał Skarbowy W. X. Lit.

134. Dla dochodzenia quarty symple, lubo donatywy, *ad apparatum bellicum in pactis conventis* uchwaloney, y na wszystkie inne retenta poborowe czopowe, donatywy kupieckie, y podwodne pieniądze, Trybunał Skarbowy trzydziedzielny, na Stany W. X. L. *cuiuscunque conditionis et praeeminentiae*, *ad instar* w Koronie Radomskiego, w Wilnie, w tydzień po Gromnicach w roku 1648 uchwalamy, na ktory Deputatow przy Wielmożnym Gedeonie Michaelu Tryznie, Podskarbim Wielkim, y Pisarzu W. X. Lit. naznaczamy z Senatu, Wielmożnych, Ierzego Tyszkiewicza, Biskupa Żmudzkiego, Pawła Sapiehę, Woiewodę Witepskiego, Kazimierza Lwa Sapiehę Podkanclerzego Wiel. X. Litewskiego, Słonimskiego, Luboszańskiego, Wołpieńskiego Starostę naszego. A z Koła Poselskiego, Urodzonych Krzysztofa Zawiszę na Bakształch, Pisarza W. X. Lit. Bracławskiego Starostę, Krzysztofa Paca Chorążego W. X. Lit. Starostę Wilkowskiego, Władysława z Radziwonowicz Kierdeia, Marszałka Grodzińskiego, Iana Mikołaia Stankiewicza Ciwona Eyragolskiego, Pisarza Ziemskiego Żmudzkiego, Iozefa Klonowskiego Podkomorzego Połockiego, Pic-

tra Galimskiego, Podstolego Orszańskiego, Iana Kazimierza Umiastowskiego Pisarza Ziemskiego Brzeskiego, Sekretarza naszego, Kazimierza Ludwika Iewłaszewskiego, Sekretarza y Dworzanina naszego, Podwoiewodzego Wileńskiego, Iana Kiersnowskiego Sędziego Grodzkiego Słonimskiego. Ktorzy ziachawszy się do Wilna, w tydzień po Gromnicach w roku przyszłym 1648 y znowu w roku 1649 tegoż dnia zasieść, y przysięgę, podług konstytucyi roku 1613 opisaną, wykonać maią, y te sądy zacząwszy, *eadem iudiciorum authoritate et securitate*, ktorą Trybunał Radomski w Koronie ma, przez niedziel trzy, do odsądzenia wszystkich spraw skarbowych, odprawować powinni będą, na ktorym Trybunale *ante omnia* do skarbu nie wydaną
140 quartę symple poborowe czopowe, donatywy kupieckie, podwodne, y wszelakie stołowi I. K. Mci należące retenta, y inne wszystkie do exekucyi nie przywiedzione podatki, ktorekolwiek sprawy z delaty skarbowey, przez Urodzonego Instygatora W. X. Lit. produkowane będą, sądzić maią. A żeby się żaden niewiadomością niewymawiał, chcemy mieć, aby do wszystkich Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit. delatę skarbu każdemu winnemu do Grodu skarb rozesłał, a Urząd Grodzki extrakty tey delaty powinien będzie przez Woźnych, do wszystkich w delacie mianowanych osob, rozesłać, y relacye Woźnych przed zaczęciem Trybunału Skarbowego, tygodniem do skarbu odesłać maią: na co wydatek z skarbu, Urzędowi oddać powinni, a sobie z pen nagradzać. W czym ieżliby Urząd Grodzki był niedbały, postanawiamy *poenam* sto kop na Urząd, o ktorą *forum ad instantiam Instigatoris*, na Trybunale, a na Woźnych y Generałow *poenam privationis officij*. Na tych sądach, Wielmożni Woiewodowie, Starostowie, y Urodzeni donataryuszowie, w delacie pomienieni, stawić się, y dosyć, z penami niżey opisanemi, w skarbie czynić powinni będą. Winę takową na tych, co prawu dosyć nie czynili, y tey donatywy, lubo quarty symple do skarbu nie wydali, postanawiamy, aby każdy, po ktorym się pokaże nie wydana quarta, *tripliciter*, iako sama iścizna wynosi, płacono, y inni, przy ktorych się pieniądze z podatkow, *ad exequutionem* nie przywiedzione, znaydą, wyliczać się, y także *cum poenis* płacić powinni. A ieśliby ktory z donataryuszow, Poborcow, *quocunque nomine* prowentow publicznych tknąwszy się, na ten czas, y mieysce naznaczone do zapłaty, coby przy nim zostawało, nie stanął, takowy każdy z delaty skarbowey, *in poena confiscationis bonorum condemnatus* bydź ma, a takowych sublewacya żadna, y listy nasze ratować nie maią. A Wielmożny Podskarbi nasz W. X. Litew. po przysiędze Deputatow, przez Urodzonego Skarbnego, y Pisarzow Skarbowych, do Urodzonego Instygatora W. X. Lit. zupełną delatę dla poparcia odda: a w tych sądach Wielmożni y Urodzeni Deputaci, podług konstytucyi dawnych, osobliwie teraźnieyszego postanowienia postąpić maią. W tymże Trybunale, y Wielmożny Magister *Artilleriae* sprawić się powinien będzie ze wszystkiey percepty y dystrybuty *sine citationibus*, ponieważ na teraźnieyszym Seymie, dla krotkości czasu, liczby dostateczney uczynić nie mogł. *Salaria* Wielmożnym Urodzonym Deputatom, po stu kop na osobę naznaczamy, ktore pieniądze z skarbu onym dane bydź maią, a skarb z pen sobie nagradzać ma.

UNIWERSAŁ Y DEKLARACYE,

O PODATKACH RZPLTEY, TAK KORONNYCH, IAKO Y W. X. LIT. NA TERAŹNIEYSZYM SEYMIE POZWOLONYCH.

Woiewodztwo Poznańskie summę na przeszłym Seymie pozwoloną, iednemu podymnemu
141 rowną, odwieść do Lwowa podeymuie się, a drugą takąż na teraźnieyszym Seymie pozwala. Woiewodztwo Krakowskie, także. Xięstwo Zatorskie, także. Woiewodztwo Wileńskie, czopowe na lat dwie, na każdy rok duple, pozwala. Pogłowne żydowskie, y cło nowo podwyższone pozwala. Powiat Ośmiański, także, iako y Wileńskie. Powiat Lidzki, także. Powiat Wilkomirski, także. Powiat Bracławski, także. Woiewodztwo Sędomirskie, iako Krakowskie: a Seymik Relacyiny *feria secunda post Trinitatis proxima ventura*, składamy im. Woiewodztwo Kaliskie, zgoda z Poznańskim. Woiewodztwo Trockie, że Posłowie z tego Woiewodztwa nie byli, tedy im Seymik wedle prawa W. X. Lit. składamy, ktore w czopowym, y w inszych podatkow wydaniu, rowno z Wileńskim Woiewodztwem podlegać ma. Powiat Grodziński, iako Woiewodztwo Wileńskie. Powiat Kowiński, pogłowne *cum auctione*, czopowe do braci, *cum assecuratione* że pozwolą, y cło nowo podwyższone pozwala. Powiat Upitcki, pogłowne *cum auctione*, y cło nowo podwyższone pozwala, y czopowe duple na każdy rok przez dwie lecie. Woiewodztwo Sieradzkie, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą, iako iuż wybraną pozwala; ktorą Urodzony Andrzey Rebiewski Poborca Sieradzki odwieść będzie powinien do Lwowa: a ieżliby im czego nie dostawało, na to składamy Seymik w Poniedziałek po S. Troycy. Pozwalaią zosobna gr: sześć z łanu na zgorzały kościoł farny Sieradzki, z Powiatow, Sieradzkiego y Szadkowskiego. Woiewodztwo Łęczyckie, podymne iedno z przeszłego Seymu uchwalone pozwala, drugie z tego do braci *cum assecuratione* bierze, z upewnieniem że oddadzą. Seymik im w Sobotę po Swiątkach składamy. Xięstwo Żmudzkie, iako y Wileńskie. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, z tym, co na przeszłym Seymie pozwoliło, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą pozwala. Woiewodztwo Kiiowskie także, a pieniądze Alexander Lenkiewicz Podwoiewodzy Kiiowski y Poborca do Lwowa odwiezie. Seymik Relacyiny na elekcyi Deputackiey im składamy. Woiewodztwo Inowłocławskie, tak iako Brzeskie. Ziemia Dobrzyńska, że na ten Seym Posłow nie miała, tedy im na Poniedziałek po S. Troycy blisko przyszły, w Lipnie, mocą tego Seymu, Seymik, składamy, y *laudum* na podatki, ktore sobie uchwa-
142 lą, approbuiemy, nie wątpiąc, że rowno z innemi Woiewodztwy na zapłatę woysku ukraińnemu podatki pozwolą, y wybrane przez Szafarzow swoich pieniądze do Lwowa odeślą. Woiewodztwo Ruskie, Ziemia Lwowska, summę dwoygu podymnemu rowną pozwala, inkluduiąc w to, co na przeszłym Seymie pozwoliła. Ziemia Przemyślska, także. Ziemia Sanocka, także. Ziemia Chełmska, także. Ziemia Halicka, także. Seymik *in crastino S. Ioannis Baptistae*. Poborce do braci biorą. Woiewodztwo Wołyńskie summę dwoygu podymnemu korresponduiącą pozwala: *laudum* im approbuiemy na czopowe, oprocz furmanki, ktora do skarbu Koronnego należy. Seymik *Relationis* na elekcyi Deputackiey naznaczamy. Woiewodztwo Podolskie, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. Seymik dwie niedzieli po S. Ianie składamy. Woiewodztwo Smoleńskie tak, iako Wileńskie, Seymik *18 Iulij* naznaczamy. Woiewodztwo Lubelskie, summę dwoygu podymnemu rowną, z tym, co na przeszłym Seymie pozwolili, teraz pozwalaią. Woiewodztwo Połockie, iako Wileńskie. Woiewodztwo Bełskie, że na przeszłym Seymie, ieżli wszystkie Woiewodztwa *aequaliter* podatki pozwolą, pozwolić ie też obiecowało: tedy widząc teraz, że iedni pozwalaią zaraz, drudzy *cum assecuratione* do braci biorą, że pozwolą, y to Woiewodztwo widząc *hanc aequalitatem*, summę dwoygu podymnemu rowną do Lwowa na zapłatę woysku odwieść naznaczyło. Seymik *Relationis* na przyszłey Deputata elekcyi im składamy. Woiewodztwo Nowogrodzkie, iako Wileńskie. Powiat Słonimski, także. Powiat Wołkowiski bierze do braci, *cum assecuratione*, że pozwolą, *non derogando* Urzędowi Podskarbiego. Woiewodztwo Płockie, summę dwoygu podymnemu rowną. Seymik *die 6 Iulij*, im naznaczamy. Woiewodztwo Witepskie do braci, *cum assecuratione*, że pozwolą. Seymik *die 6 Iulij*. Powiat Orszański, wszystko do braci, *cum assecuratione*, że pozwolą. Woiewodztwo Mazowieckie: Ziemia Czerska, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. Seymik *die 13 Iunij*. Odwiezie te pieniądze Urodzony Olbrycht Pęczkowski Poborca Czerski. Ziemia Warszawska, także. Seymik *17 Iunij*. Ziemia Łomżyńska, także. Ziemia Wiska, także. Ziemia Wyssogrodzka, także. Seymik *13 Iunij*. Ziemia Zakroczymska, także. Seymik *17 Iunij*. Ziemia Ciechanowska, Sey-
143 mik będzie miała *die 17 Iunij*, a że na przeszłym Seymie niemasz w deklaracyi podatkow tey Ziemie, tedy teraz summę dwoygu podymnemu rowną pozwala. Ziemia Rożańska, także. Ziemia Liwska, także pozwala summę dwoygu podymnemu rowną. Seymik *die 22 Iunij*. Poborca Seweryn Dąbrowski Podstarości Liwski. *Salarium* takie ma mieć, iakie przy pierwszych podatkach, ieśli na nie zgoda na Seymiku Relacyinym będzie. Ziemia Nurska, także summę dwoygu podymnemu rowną pozwala: Seymik *13 Iunij*. Poborca Wawrzyniec Wyszomirski, Podsędek Łomżyński. Woiewodztwo Podlaskie, Ziemia Drohicka, iako Mazowieckie Woiewodztwo, Seymik *feria sexta post Trinitatis*. Ziemia Mielnicka także, Seymik *die 15 Iunij*. Ziemia Bielska, także. Seymik w Sobotę po Swiątkach. Woiewodztwo Rawskie, Ziemia Rawska, summę dwoygu podymnemu rowną pozwala. Ziemia Sochaczowska, także. Ziemia Gostyńska, także. Seymik *die 17 Iunij*. Woiewodztwo Brześciańskie, czopowe iedno pozwala na dwie lecie, drugie do braci bierze, insze podatki iako Wilno. Powiat Piński, czopowe *in duplo* do Seymu drugiego do braci, insze podatki iako Wilno. Seymik *die 6 Iulij*. Woiewodztwo Chełmińskie, summę dwiema poborom *correspondentem* do braci, *cum assecuratione* biorą, że pozwolą. Woiewodztwo Mścisławskie, iako Wileńskie. Woiewodztwo Malborskie, iako Chełmińskie. Woiewodztwo Bracławskie, summę dwoygu podymnemu rowną. Woiewodztwo Pomorskie, y z Powiatami wszystkiemi, tak iako y Chełmińskie. Seymik Generalny Ziemiom Pruskim złożymy *pro die 17 Iunij* w Grudziądzu, ktory zwyczayne Seymiki po Powiatach poprzedzić maią.

Woiewodztwo Mińskie, iako Wileńskie. Powiat Możerski, wszystko do braci, *cum assecuratione*, że pozwolą. Seymik *die 6 Iulij* składamy. Powiat Rzeczycki, inne podatki, iako Wilno, pozwala, czopowe bierze do braci, *cum assecuratione*, że pozwolą. Ziemia Inflantska. Woiewodztwo Czerniechowskie, za podymne dwoie, iedno na przeszłym, drugie na teraźnieyszym Seymie deklarowane, lubo za ponowieniem przysiąg, oboie miało bydź wydane, folguiąc temu, aby za nagłym przyciśnieniem, poddani za granice Państw naszych nie wyszli: miasto dwoyga za przysięgami nowemi, czworo podymne wedle starych kwitow ma wydać, z ktorych troie iuż wybrane, do Lwowa na czas zapłaty ma odwieść
Urodzony Iakub Woyna Orański, Podstoli y 144
Poborca Czerniechowski: a czwarte przez Poborcę na Seymiku Relacyinym, ktory *25 Iunij* składamy obranego, ma być wybrane, y na tęż zapłatę woysku do Lwowa odwiezione.

Powiat Starodębowski, iako Woiewodztwo Smoleńskie. Seymik dnia 6 Lipca.

Deklaracya o szafunku tych podatkow Koronnych.

Stosuiąc się do konstytucyi Seymu przeszłego, ktorą zapłata woysku w służbie R. P. będącym naznaczona iest, y na nie iedno podymne pozwolone, a drugie Posłowie Ziemscy do braci wzięli, teraz zaś y to drugie iedni zaraz pozwolili, drudzy *cum assecuratione*, że ie do Lwowa na zapłatę woysku odwiozą, do braci wzięli: przeto za zgodą wszech Stanow posta-

nawiamy, aby wszystkie Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty, tę summę dwoygu podymnemu korresponduiącą, nie wytrącaiąc sobie od tego żadnego *salarium sine omnibus abjuratis, conflagratis et desertatis*, wedle kwitow 1629 y poslednieyszych, *pro ultimis diebus Iunij proxime venturis*, do Lwowa na zapłatę woysku odwieźli, *sub poenis* o retentach *in constitutione* blisko przeszłego Seymu *sancitis*, także y *retenta* wszystkie, ktorekolwiek się pokażą *ex coaequatione*, y summy dwoygu podymnemu korresponduiącey, *constitutione* 1643 uchwalonej.

Stanisław z Sarbiewa Sarbiewski Starosta Grabowiecki, y Korytnicki, Marszałek Koła Poselskiego. m. p.

Ian Franciszek na Łubowicach Łubowicki Stolnik Ciechanowski I. K. Mci Sekretarz.

INTERREGNUM.

1648.

MATTHIAS ŁUBIEŃSKI

DEI GRATIA ARCHIEPISCOPUS GNESNENSIS, LEGATUS NATUS, REGNI POLONIAE PRIMAS, ET PRIMUS PRINCEPS.

Wszem w obec, y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy: osobliwie Ichmciom PP. Senatorom, dygnitarzom, urzędnikom y wszystkim stanu rycerskiego obywatelom Koronnym, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, moim Mciwym Panom Kollegom, Przyiaciołom, y Braci, przy zaleceniu służb y chęci moich, do wiadomości przywodzę. Przedwieczney ordynacyi Boskiey tak się podobało, że oyczyzna nasza, ktora za fortunnym Panowaniem walecznego y swiątobliwego Pana naszego Nayiaśnieyszego Władysława IV, w obfitey sławie, pokoiu, y ozdobach, *ad invidiam orbis*, do tego czasu kwitnęła, przez zeyście z świata Iego Krolewskiey Mci, nietylko iako bez głowy, y opiekuna osierocona, ale nad to ciężkiemi od okolicznych nieprzyiacioł strwożona zostaie niebezpieczeństwy. Co acz każdego obywatela, Państw tey Rzeczypospolitey, stratę tak dobrotliwego Pana, *et ingruentia pericula recte aestimantem*, serdecznym żalem przerazić musi: przyidzie nam iednak, *composito utcunque luctu*, Maiestatowi Boskiemu pokorne oddawszy prożby, aby strożem był y obrońcą *naufragantis patriae, traditum* od przodkow naszych *morem* naśladuiąc, *opportuna adhibere remedia*, czas Powiatowym Seymikom, a potym Konwokacyi przyszłey, naznaczyć. Mnie, iż Pan Bog z woli swoiey Świętey lubo nayniegodnieyszego, na tym pierwszym mieyscu Rzepltey posadził, idąc za radą, y zdaniem Ichmciow PP. Senatorow, ktorzy na ten czas do mnie, dla spolney około dobra y bezpieczeństwa pospolitego rady przybyli, z powinności mieysca mego, y z zwyczaiu dawnego, naprzod zeyście z tego świata, y śmierć żałosną Krola Imci Pana naszego, ktorą dnia dwudziestego teraźnieyszego miesiąca Maia, o wtorey godzinie z pułnocy, P. Bog nań dopuścił, do wiadomości wszech Stanow Koronnych, y W. X. Lit. przywodzę, y żeby ona po Woiewodztwach, Powiatach, y Grodach wszystkich, obwieszczona była, Urzędow, ktorym to należeć będzie, żądam y napominam, powagą Urzędu y mieysca mego; a oraz za radą także y zdaniem tychże Ichmciow PP. Senatorow trzymaiąc się praw y zwyczaiow starodawnych, wprzod Seymiki Powiatowe tak w Koronie, iako y w Wielkim X. Lit. na dzień dwudziesty piąty miesiąca Czerwca, Woiewodztwu iednak Mazowieckiemu partykularne Seymiki na dzień siedmnasty tegoż miesiąca, a Generalny w Warszawie na dzień pomieniony dwudziesty piąty w Woiewodztwach zaś Pruskich, poprzedzić maią Seymiki partykularne, wedle zdania Ichmościow Panow Woiewodow tamecznych złożone; a Generalny na tenże pomieniony dzień dwudziesty piąty miesiąca Czerwca w Malborku. Potym Konwokacyą Generalną, na dzień szesnasty miesiąca Lipca w Warszawie naznaczam y składam: na ktorą żeby Ichmość PP. Senatorowie, y Panowie Posłowie z Woiewodztw, wcześnie, y na dzień pierwszy, gdyż na tym *saluti et securitati Reipublicae* należy, żeby co prędzey ta Konwokacya odprawiona była, ziachali, przez miłość oyczyzny, *et salutem publicam*, proszę, y napominam; ponieważ na tey Konwokacyi czas y mieysce Elekcyi przyszłego da Bog Pana, złożone y naznaczone bydź ma. Na teyże podług Kapturow przeszłych, rząd, bespieczeństwo, y sposob pod ten czas *Interregni*, zachowania sprawiedliwości Świętey, bez ktorey żadne Państwo stać nie może, także czynienia zapisow, y kontraktow, otwarcia, y leżenia ksiąg, namowiony będzie. *Securitas* do tego granic Koronnych, y W. X. Lit pakta z Pany, y Państwy sąsiedzkiemi, przez

poselstwa potwierdzone, y zatrzymane, y zgoła ze wszystkich stron, bespieczeństwo Rzepltey, za pomocą Bożą, y za spolnym około tego wszystkiego, zniesieniem, obmyślone bydź ma; y to coby na elekcyi da P. Bog przyszłey, za radą y zgodą wszech Stanow oboyga narodow, przyszłemu da P. Bog Panu, do poprawy rządu, praw, y pomnożenia swobod naszych, podać. Więc iakieby bespieczeństwo, y porządek w iachaniu na Elekcyą, y z Elekcyi także, y oney odprawowaniu bydź miał, tudzież czas y plac ieyże, uznawać y stanowić się będzie. A że tak żałosne osierocenie nasze uprzedziły nieco *motus* w Ukrainie, a *subsequuntur* iuż wyuzdane pogańskie naiazdy, na ten czas, gdy Ichmość PP. Hetmani, *hoc unum curabant*, iakoby ciż swawolnicy y *rebelles* Kozacy, pokoiu z temiż pogany nienaruszali, oni spiknąwszy się, y związawszy *cum rebellibus*, na woysko Rzeczypospolitey nastąpiwszy, do części iego, nad Żołtemi Wodami okopaney, szturmuią, a druga szczupła część z Ichmciami PP. Hetmanami zostawa *in casu:* podaię Wmciom MM. Panom y braci, do uwagi, ieżeli tak nagłe niebespieczeństwo nie wyciąga skutecznego, z tych samych Seymikow Konwokacyą uprzedzaiących, zabieżenia, przez prędkie przyczynienie woyska Powiatowym żołnierzem, za te pieniądze, ktore *in hunc casum*, z ostatniego Seymu zostaią w Woiewodztwach zebrane, lubo też odesłaniem, ktoreby Woiewodztwo chciało do gotowych Rzepltey chorągwi, pieniędzy na przyczynienie pocztow, a zatym prędszego woysku tak szczupłemu sukkursu. W czym wszystkim poruszy serca, y affekty Wmciow Mciwych Panow synowskie, miłość ku spolney oyczyźnie *lamentabilis* dotąd *conditio* miłych Braci naszych, przy tamtey ścianie mieszkaiących: straszne niebespieczeństwo na wszystkich, gdybyśmy części iedney zaniedbawszy, całą Rzepltą *tam evidenti periculo objicere* mieli. Należy do tego tymże Seymikom pilne y skuteczne porachowanie w tym, coby ktore Woiewodztwo, y Powiat, do płacy woysku zasłużonego, y teraz krwią y zdrowiem swoim zdrowia nasze zaszczycaiącego, pozostało, w zapłacie y podatkach na ostatnim Seymie uchwalonych; w czym rozumiem bydź potrzebne Poborcow nieodwłoczne z pieniądzmi do Imci P. Podskarbiego Koronnego wyprawienie y onych surowe napomnienie: iakoż y ia sam napominam władzą Urzędu moiego, tak Panow Poborcow, iako y wszelkich retentorow: a przytym żądam Mciwych PP. dzierżawcow, y powinność ich przypominam, aby kwartę z dzierżaw, y Starostw, na obronę Rzepltey naznaczoną, do mieysca prawem naznaczonego, na czas w tymże prawie wyrażony, pod winami *legibus publicis* uchwalonemi odsyłali. A ktorzy służbę woienną, z dzierżaw swoich, tak w Koronie, iako y w Wielkim X. Lit. powinni, aby ią według potrzeby, za naznaczeniem tych, ktorym należy, tam gdzie tego plac, y mieysce, niemieszkanie odprawowali. Lecz w tak nagłym y nie upatrzonym na oyczyznę razie, nic ią prędzey y *efficacius* wesprzeć nie może, nad miłość, y ochotny a dobrowolny affekt, *concurrentium civium;* zaczym, przez iey miłość, przez ochronę *Sacrorum* tego Boga, w ktorego prowidencyi osobliwey *consistit* całość oyczyzny naszey, przez *cara pignora*, y samychże Wmciow zdrowie, proszę, abyście W. M. moi Mciwi Panowie, ktorym Pan Bog, lub *ex opibus* potencyą, lubo *ex vicinia majorem* iey dał ratowania *commoditatem*, do Ichmćw Panow Hetmanow kupić się raczyli, w czym y u nas Braci swoich, miłość y wdzięczność, y u potomności nieśmiertelną sławę, sobie y domom swoim (nad ktorą Przodkowie Wciow moich Mościwych Panow, nic nie mieli droższego, y onę nad krew y zdrowie, pogotowiu y dostatki przekładali) ziednacie. A nad to przyszłemu da Pan Bog Panu, ia sam, y Ichmość drudzy ze mną takową ochotę y odwagę Wmciow moich Mciwych Panow, *solenniter* zalecić, y o przystoyną nagrodę, *instare* obiecuię. Dalszey zaś obrony Rzeczypospolitey sposob, szczęśliwie da Pan Bog na przyszłey Konwokacyi namowiony będzie, iakoby tak od pogan, iako y od swywoli ukrainney, y zewsząd wolna y bespieczna zostawała. Upewniaiąc, iż Rzeczpospolita na przyszłey da P. Bog Konwokacyi, dalszą y skutecznieyszą obmyślaiąc obronę, y bespieczeństwo swoie, wszystko to, co ktore Woiewodztwo, Ziemia, albo Powiat, na ten czas pozwoli y wyda, *in coaequationem* przyimie. Czym W. M. moi Mciwi PP. y Bracia Bogu y światu wszystkiemu ukażecie, wrodzoną swoię ku oyczyznie miłość, y onę da Pan Bog, za błogosławieństwem iego Świętym, uwolnioną od niebespieczeństw, całą, kwitnącą *serae posteritati* zostawicie. Przez tęż miłość oyczyzny wszystkich Wmciow moich Mciwych PP. proszę, żebyście wszelakie niechęci y niesnaski, ktoreby między kim zachodziły, dla dobrego oyczyzny, w ktorey zdrowiu y całości, zdrowie każdego z nas zamyka się, z serc swoich złożywszy, y prywatnych pożytkow albo respektow zaniechawszy, w zgodzie oney Świętey Staropolskiey, ktorą y przedtym świątobliwie za Przodkow naszych Kaptury ztwierdzały, do teraźnieyszych rad, y spraw Rzepltey, przystępowali. A żeby ludzie swywolni, do gromad prawem zakazanych, kupić się nie ważyli, proszę y napominam Ichmciow PP. Woiewodow, y Starostow Sądowych, Koronnych, y Wielkiego X. Lit. aby tey swawoli, z urzędow y powinności swych zabiegali, y takowego kupienia się nie dopuszczali; gdyż te postępki swawolne czasu swego podług obostrzenia prawa pospolitego, y sposobu z konwokacyi namowionego, bez karania zostawać nie mogą. Acz y tego życzę, aby niż do tey Konwokacyi przyidzie, poskromienia tey swawoli, y bespieczeństwa domowego, w Woiewodztwach y Powiatach był iako nayprędzey sposob na tychże Seymikach namowiony. Ichmciow PP. Woiewodow y Starostow, także miasta pograniczne, y portowe napominam, aby żadnych cudzoziem-

cow, ktorzyby byli *suspecti*, y słusznych paszportow nie mieli, do Korony nie puszczali. A ieżeliby się Poseł od ktorego Pana cudzoziemskiego trafił, aby o nim do mnie znać niemieszkanie dawali, a samego poki odemnie informacya do Ichmciow nie przyidzie, na granicy zatrzymali. Co wszystko żeby y na Seymikach uważono, y żeby iuż te sprawy y deliberacye Rzepltey w tym uniwersale wyrażone, za instrukcyą pomienionych Seymikow były, abyśmy na potym czasu nie opuszczali y nowemi ziazdami kosztu sobie nie przyczyniali, y do tego, żeby Ichmciom PP. Posłom moc na przyszłey Konwokacyi umawiać się dana była, z powinności mieysca mego, proszę y żądam Wmciow moich Mciwych PP. y Braci, Maiestatowi Boskiemu pokornie supplikuiąc, aby do tego wszystkiego z miłosierdzia swego dopomoc nam raczył. A ten uniwersał z podpisem ręki, y przyłożeniem pieczęci moiey, y za zdaniem Ichmciow PP. Senatorow na ten czas będących, Iaśnie Wielebnych Ichmciow Xięży Andrzeia z Leszna Leszczyńskiego Chełmińskiego y Pomezańskiego, Podkanclerzego Koronnego, Stanisława z Kalinowey Zaremby Kiiowskiego Opata Suleiowskiego, Biskupow. Wielmożnych Ichmciow PP. Przemysława na Bykach Bykowskiego Sieradzkiego, y Starosty Przedeckiego, Mikołaia Layszczewskiego, Sochaczowskiego, Kasztellanow. Iaśnie Wielmożnego Iegomości Pana Ierzego z Tęczyna Ossolińskiego, Kanclerza Naywyższego Koronnego, Puckiego, Lubomskiego, Ryckiego, Bohusławskiego, Adzielskiego, Derpskiego Starosty, podaię, y do Grodow posyłam. Dan w Łowiczu dnia 26 miesiąca Maia, roku 1648.

KONFEDERACYA GENERALNA

OMNIUM ORDINUM REGNI, ET M. D. LIT. NA KONWOKACYI GŁOWNEY WARSZAWSKIEY UCHWALONA, ROKU PAŃSKIEGO 1648 DNIA 16 MIESIĄCA LIPCA.

My Rady Korony Polskiey, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, y Państw do nich należących, duchowne y świeckie, Posłowie Ziemscy, y inne Stany wszystkie, iedney a nierozdzielney Rzeczypospolitey, ktoreśmy się po zeyściu z
149 tego świata Świętey pamięci Krola Imci Władysława IV Pana naszego, na Konwokacyą, Warszawską, od Naywielebnieyszego Imci Xiędza Macieia Łubińskiego, Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, Prymasa Koronnego, *ex Senatus consilio*, na dzień szesnasty miesiąca Lipca, w tym roku, tysiąc sześćsetnym, czterdziestym osmym złożoną, ziachali, *ad perpetuam rei memoriam*, wszystkim wobec, komu należy oznaymuiemy.

Iż pod tym niebespiecznym czasem bez Krola Pana zwierzchnego będąc, staraliśmy się wszycy na tym Walnym Zieździe Warszawskim, iakobyśmy przykładem przodkow swych sami naprzod między sobą pokoy, a potym sprawiedliwość, porządek, y obronę Rzeczypospolitey zatrzymać, a nakoniec to, coby do zleczenia praw, y exorbitancyi Rzepltey należało, w swoię klubę wprawić mogli.

Lecz iż niektore Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty, maiąc *manus ligatas*, o nich mowić niechciały, *totum et integrum hoc negotium* braci na przyszłą da Bog Elekcyą zachowuiąc, y tam przed nominowaniem nowego Pana, one naprawować chcąc: przetoż *fraterne* iedni drugim kondescenduiąc, iako wszystkie exorbitancye, tak też *dissidentes in religione christiana* zachodzące, y naprawę ich do szczęśliwey da Bog Elekcyi nowego Pana blisko przyszłey, za iednostayną zgodą wszystkich Stanow Rzeczypospolitey odkładamy.

A to, co do bespieczeństwa y obrony, do rządu y sprawiedliwości domowey należało, na ktore *plenissimas* Panowie Posłowie wszyscy mieli *facultates*, *per modum irrevocabilis Confœderationis*, *conclusive et definitive* między sobą namowiliśmy, a te *prima et præcipua sunt*.

Naprzod, iż sobie statecznym y iednostaynym zezwoleniem, y świętym przyrzeczeniem, wszyscy spolnie obiecuiemy y obowięzuiemy, pod wiarą, cnotą, poczciwością, y sumnieniem naszym, żadnego rozerwania między sobą, ani dysmembracyi żadney nie czynić, ani dopuścić, iako iedney a nierozdzielney Rzpltey, ani iedna część bez drugiey Pana sobie obierać, y *factione privata* narabiać, albo kogo przez praktykę ku ubliżeniu wolney Elekcyi wsadzać na Krolestwo, biorąc albo pieniądze, tak ku swemu pożytkowi, iako też y ku zbieraniu ludzi, albo też obietnicę na iakie rácye, albo na autoryzacye u Pana przyszłego.

A ktoby za pewnym odniesieniem, y słusznym dowodem przez *scrutinium* takim się bydź pokazał, przed sądem, ktory sobie do tego, y do inszych spraw na Elekcyi postanowiemy; tedy każdy taki ma bydź *pro hoste patriæ* rozumiany, skaran, y od Elekcyi odstrychnion: owszem podług czasu y mieysc na tym Zieździe naznaczonego, ziachać się do gromady, y spolnie a spokoynie ten akt *Electionis* wedle woli Boskiey do słusznego skutku przywieść mamy. A inaczey, na żadnego Pana nie przyzwalać, iedno ktoregobyśmy przez wolne *suffragia*, *nemine contradicente* zgodnie obrali: a ktoby, bądź z Rad, tak, duchownych, iako y świeckich albo Urzędnikow Koronnych, y W. X. Lit. y *ex privatis personis*, ważył się nominować, *sine unanimi consensu omnium Ordinum*, Pana, tedy każdego takiego *pro hoste patriæ* mieć chcemy, a ktemu z takową pewną y mianowitą umową, iż nam prawa wszystkie, przywileie, y wolności nasze, ktore są y ktore mu podamy, *post Electionem* wprzod poprzysiądz ma, według przysięgi Krolow Polskich, Henryka, Stefana, Zygmunta Trzeciego, y świeżo zmarłego Władysława Czwartego, Koronie, y
150 W. X. Litewskiemu na Koronacyi ich uczynio-

ney, a po przysiędze, y konstytucyami to Seymowemi utwierdzić.

A iż w pomienionych prawach y wolnościach naszych, *multum exorbitatum est*: przetoż waruiemy to sobie, y przyrzekamy, że na przyszłym *Electionis* Seymie, do mowienia o kandydatach, y do umawiania się z niemi, a pogotowiu do mianowania Krola nie przystąpiemy, aż wprzod wszystkie *vulnera Reipublicae* oboyga narodow, *excessus*, exorbitancye, *et gravamina*, także y miast, coby się kolwiek, tak w Polszcze, w Litwie, iako y w Prusiech, y w innych Państwach do Korony, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego inkorporowanych y należących pokazało, że się przeciwko prawu, przywileiom, y swobodom ich, tak na Seymie, iako y *privatim de facto* komukolwiek stało, zniesione, y w swą klubę wprawione, y sposoby do zabiegania im wynalezione były.

Przytym aby pokoy pospolity z żadney okazyi wzruszany nie był, waruiemy to *dissidentibus in religione christiana*, że wszelaki pokoy między sobą, my, y potomkowie nasi, *sub fide*, *honore*, *et conscientijs nostris* zachowamy: dla takowey rożnice w wierze krwie nie rozlewaiąc, ani się do żadnych sądow, względem teyże rożnice, pociągaiąc, ani się penuiąc, *confiscatione bonorum*, poczciwością, *carceribus*, *et exilio*, ani żadnemi inszemi penami, y zwierzchności żadney, ani Urzędowi do takiego pogressu żadnym sposobem nie pomagaiąc, y owszem gdzieby kto *ex ista causa* krew przelewać, albo pomienione warunki *violenter* targać, albo wzwyż mianowane peny extendować chciał, zastawiać się o to wszyscy będziemy powinni, choćby też za pretextem dekretu, albo postępkiem iakim sądowym, kto to czynić chciał. A do tego waruiemy, aby *decreta Tribunalitia Regni*, *et Magni Ducatus Lithvaniae*, ktore *vim legis sapiunt*, *contra securitatem*, *et pacem dissidentium lata*, *in quolibet Officio in executionem* przywodzone nie były, iako to konstytucyą 1627 *expresse* warowano. A ieśliby przeciwko konstytucyi tamtey iakie dekreta albo protestacye, zaszły, *in quovis iudicio*, żadney wagi mieć nie maią, o co *forum* na Seymie. Także mandaty wszyst-
151 kie, *pacem inter dissidentes* wzruszaiące, z Kancellaryi za Krola Imci Swiętey pamięci wydane, żadney nie maią mieć mocy, y napotym wydawane nie będą.

W miastach Krolewskich, gdzie *in praesenti* w zborach od siebie na to erigowanych, *publicum religionis exercitium* maią *dissidentes*, tam ie y napotym, tak iako teraz *usu* mieć mogą. A gdzie zborow teraz wyłączonych na to nie maią, tam ich *ad evitandos tumultus* erygować nie będą, wszakże nabożeństwa swego prywatnego w domach prywatnych ludzie przyieżdżaiący bespiecznie zażywać mogą.

Acz konstytucya 1631 roku, dosyć *contra violatores securitatis publicae* obostrzona była iednak deklaruiemy, że napotym takowe sprawy *violatae securitatis dissidentium a quacunque persona cujusvis conditionis*, nie *inter causas terminorum tacto-*
rum, ale we Czwartki, *ex speciali regestro*, *inter causas recentium criminum*, sądzone być maią, oprocz, gdyby *persona mere spiritualis in crimine deprehensa* była: tedy takowy ma *tradi officio spirituali*, y tam *praevia inquisitione judicari*. Ministrowie też *in religione dissidentium* gdyby od kogo *ex quacunque occasione* pozwani byli, nie maią mieć *forum*, tylko *in officio sæculari competenti ratione quarumvis rerum et injuriarum*. A w Wielkim Xięstwie Litewskim w Wielkim Kole. A *in causis ex ipsorum actoratu*, *forum citati competens sequi* maią, y tam krzywd swoich dochodzić.

Religia Grecka *incorporata* z narodem Russkim, według dawnych praw y przywileiow ma być wcale zachowana. A cokolwiek w katedrach, Metropoliach, y Władyctwach, Archimandryach, manasterach, cerkwiach, bractwach, szpitalach, drukarniach, także *in seminarijs et collegijs*, przeciwko punktom na Elekcyi swiętey pamięci Krola Imci postanowionym, y konstytucyami Seymowemi utwierdzonym, Ichmciom Panom braci naszey nie będącym w Unij *exorbitat*: to wszystko na przyszłym Seymie *Electionis* uspokoiono bydź ma, y przyszłemu, da P. Bog, Panu, aby przyszło do exekucyi, *inter pacta conventa* podano ma bydź, *absque omni disquisitione et contradictione*. Ieżeli źle *in Regno* bez rządu, y świętey sprawiedliwości, tedy pogotowiu *sub Interregno* bez niey żyć, byłaby rzecz *extremae calamitatis*: przetoż w teraznieyszym osieroceniu Rzeczypospolitey naszey, postanawiamy *authoritatate praesentis Conventus*.

Naprzod Koronne y W. X. Lit. Trybunalne, Ziemskie, Grodzkie, y iakiekolwiek insze sądy y dekreta, ktore *a die mortis Regiae*, aż do publikowania uniwersałow Imci Xiędza Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, gdziekolwiek trwały, y zaszły, takie *robur*, y *legitimitatem* mieć maią, iakoby *ante diem mortis Regiae* ferowane były, nie zagradzaiąc iednak drogi do znoszenia dekretow *in contumaciam* w Trybunale, y w inszych sądach otrzymanych.

Druga, gdzie po publikowaniu uniwersałow
Imci Xiędza Arcybiskupa *ex communi nobilitatis* 152
illius Palatinatus, *Terrae et Districtus*, *consensu*, Grodzkie xięgi były otwarte: tedy wszystkie zapisy na wieczność, y na długi, także testamenty y protestacye, y relacye do nich zapisane, ważne bydź maią. A gdzie aż dotąd xięgi zawarte były, tedy *abhinc* Urząd Grodzki one otworzyć y każdemu do nich wolny przystęp dawać ma. A wszystkie rzeczy do akt *sub Interregno* przyimowane, takiey wagi bydź maią, iako za żywota Krola Imci bywały.

Panowie Starostowie Sądowi, ktorzy od świętey pamięci Krola Imci przywileie maią, a ieszcze nie przysięgli, żeby teraz pod *Interregnum* oni sami przed Sądami Kapturowemi Generalnemi swego Woiewodztwa, y Urzędem Ziemskim, a Urząd Grodzki przed swemi Starostami przysięgi swoie Rzepltey oddali, ktore potym przyszłemu da Bog Krolowi odnowić będą powinni; a po przysiędze, żeby akta Grodzkie, gwoli wy-

godzie obywatelow, Woiewodztw, Ziem, y Powiatow tamecznych otworzyli, postanawiamy.

A iż Pisarz Ziemski Grodzieński w Wielkim Xięstwie Litewskim, ieszcze nie przysiągł, tedy tę przysięgę swoię, na blisko przeszłym Seymiku Relacyinym wykonać będzie powinien.

Także Pisarz Ziemski Sanocki, ktory, lubo przywiley ma, ale też ieszcze nie przysiągł, na pierwszych Sądach Kapturowych, w Ziemi swoiey przysięgę odprawić może.

W Grodzie zaś Smoleńskim, lubo to Pisarza Ziemskiego nie maią, zapisy wszystkie tamże zeznane, tak zupełny *robur* mieć będą, iakoby były przed samym Pisarzem zeznane. Że na ten czas Starosta Winnicki w więzieniu, gwoli czemu akta Grodzkie zawarte bydź muszą, tedy *vigore Conventus praesentis*, *positionem actorum Terrestrium* tego Woiewodztwa, do wyiścia Starosty, albo do dania na mieysce iego Surrogatora, postanawiamy.

Lauda, Kaptury, y postanowienia wszelakie, względem obrony, podatkow, y sprawiedliwości, tylko w Woiewodztwach, Powiatach, y Ziemiach wszystkich Koronnych uchwalone, *vigore praesentis Conventus*, *sine praejudicio juris publici*, *et privatorum*, *et spiritualium:* a przytym Urzędu Imci Pana Podskarbiego Koronnego approbuiemy.

Kaptury y *lauda* Woiewodztw, y Powiatow W. X. Lit. ktoremi *nihil in universum decernunt*, ani do uchwały swey innych Woiewodztw, y całego nie zaciągaią narodu, ale własnemu tylko *prospiciunt* obywatelow y fortun ich bespieczeństwu, od każdego Woiewodztwa, Ziemie, y Powiatu, na Seymikach, bądź przed innotescencyą, bądź po innotescencyi Imci Xiędza Prymasa złożonych *sub hoc Interregno*, dla rządu y bespieczeństwa domowego uchwalone, mocą tey Konwokacyi approbuiemy. *Eo addito*, że ta Kapturu *diversitas in hoc casu Interregni*, *pro hac vice*
153 *admissa*, nie ma *inposterum derogare iuri communi*, ani dysmembracyi iakiey między Koronnemi, y W. X. Litewskiego Woiewodztwy, a pogotowiu w samym narodzie czynić.

Na Kapturowe Sądy, tak w Koronie, iako y w W. X. Lit. lubo gdzie przysięgłe, lubo nie przysięgłe osoby, iako to Starostow Sądowych, Ziemski y Grodzki Urząd obrano; tedy teraz *extraordinarie* osobną przysięgę, *super juste judicando*, *rotha iuramenti Tribunalitij*, wykonać maią, ieżeliby ieszcze gdzie nie wykonali.

A iż Xięstwo Oświecimskie y Zatorskie, nad dawne zwyczaie, *majori numero* Sędziow Kapturowych na Seymiku przeszłym Zatorskim obrały, tedy warowawszy, aby na potym *in sequelam* nie szło, *et dismembrationem* z Woiewodztwem Krakowskim nie czyniło, na ten czas ich do Sądow Generalnych Kapturowych Krakowskich przypuszczamy. Ktorzy to Ichmość PP. Sędziowie wespoł w Krakowie z Ichmość Pany Sędziami inszemi Woiewodztwa Krakowskiego, sądy odprawować maią. A ieśliby tam *interea temporis* iakie sądy odprawili, tedy te dekreta ich approbuiemy *in toto*. Na pierwszą iednak sessyą ziachać będą powinni do Krakowa: do Sądow Kapturowych nie maią należeć te akcye, ktore *ante Interregnum*, bądź do Trybunałow, bądź do dworu Krola Imci, bądź do inszego iakiego sądu komukolwiek intentowane były; ale tylko te, ktore się od dnia śmierci Krola Imci zaczęły, y ktore aż do dnia Koronacyi Krola Imci przyszłego przypadać mogą: nie inkluduiąc iednak w to *actiones de cognitione iurium*, *(exceptis causis liquidarum exemptionum)* ale tylko *actiones criminis*, *et facti violenti*, *et personalis injuriae;* między ktoremi ieśliby się *causa expulsionis* przytrafiła, tedy wedle Konfederacyi Generalney Warszawskiey, *anni 1587* sądzona być ma. W Woiewodztwie iednak Poznańskim y Kaliskim, *etiam causae liquidarum exemptionum* sądzone być nie maią, podług *laudum* tychże Woiewodztw.

Actiones, ktoreby się processem Kapturowym *sub Interregno* nie skończyły, tedy *interveniente felici novi Regis regimine*, y ieśliby iuż *in executione penderent*, w Grodzie onegoż *districtu* kontynuowane, y tamże *sine appellatione* exekwowane bydź maią.

A ktoreby dopiero *inchoatae* były, tedy *ex speciali regestro ante omnia* na Trybunale, zaraz po Koronacyi przed inszemi sprawami, *prosequendae erunt*, *manentibus tamen ijsdem poenis*, ktore w Kapturowych Sądach oznaczone są.

Starostom, y Urzędom Grodzkim nie ma to szkodzić, że exekucyi dekretow Trybunalskich *ante mortem Regis*, *sive in civilibus*, *sive in criminalibus causis* ferowanych, czynić teraz nie będą, ale po Koronacyi nowego Pana, *intra sex septimanas*, *ad cujusvis requisitionem* czynić one, *juxta juris exigentiam*, będą powinni.

Ieśliby kto na tey Konwokacyi, Senatorską albo Poselską funkcyą na sobie nosząc, był po
154 przeszłey elekcyi Poselskiey pozwem założony, a teraz dekretem Kapturowym okryty; tedy tego dekretu *vigor* nie ma być na nim extendowany, ale mu znowu *causa* ma być instytuowana.

Od popisu także wszyscy Senatorowie y Posłowie wolni być maią, *inquantum* by się gdzie pod ten czas Kowokacyi odprawował, ktorzy na tę Konwokacyą ziachali: ktore ieszcze Woiewodztwa, Ziemie, Powiaty, laudow swych przed Konwokacyą nie maiąc, tu ie sobie na tey Konwokacyi za braci swey zleceniem uczyniły, y ktore ieszcze na Seymikach swoich po Konwokacyi pierwszych, postanowić ie sobie będą chciały, a to *ratione* podatkow, y *securitatis internae et externae*, *sine praejudicio publici et privati juris*, tedy im to wolno. A te *lauda vigore praesentis Conventus*, *et approbationis nostrae*, taką też moc mieć będą, iako y insze przed Konwokacyą uczynione, byle w nich *eadem norma* była.

Ktore Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty, uchwaliły sobie partykularne *lauda*, y wolą uchwalić maią, o obronie przeciwko swawolnym łupiestwom, tedy *vigore ejusdem consensus nostri* w zupełney mocy zostawać, y do exekucyi przychodzić maią.

Sędziom Kapturowym, y osobom na te sądy iadącym y odieżdżaiącym, taka ma bydź *securitas*, iaką w prawie o Trybunalskich Sądach wyrażono.

Ieśliby w tych Woiewodztwach, ktore między sobą *controversos* maią *limites*, iako między Podlaskim, Lubelskim, y Brzeskim, Wielkiego X. Lit. Pińskim, Wołyńskim, Woiewodztwy, y Powiatami, y inszemi tym podobnemi, *excessivi* ludzie znikać Sądow Kapturowych, dla tych granicznych rożnic chcieli, tedy deklaruiemy, iż tam pozywani y sądzeni być maią, gdzie się *immediate* aż do śmierci Krola Imci sądzić byli zwykli, *nihil derogando* onym granicznym *ab utraque parte* dyfferencyom. A że Łoiow y Lubecz do Wielkiego X. Litewskiego iest inkorporowane, tedy się przed Starodubowskim Sądem Kapturowym sądzić maią.

Sprawy, ktore lubo z rospisu, lubo z limitacyi *Commissariorum*, y inszych sądow, albo też przez kontrakt termin miały naznaczony, *juxta vim istius limitationis*, *scriptionis*, *vel contractus*, termin mieć będą po szczęśliwym da Pan Bog Seymie Koronacyi Pana przyszłego, naydaley w niedziel sześć, *dum pars partem legitime adcitaverit.*

Podatki ktorekolwiek sobie Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty, *seorsivis laudis* uchwaliły, y sposob wybierania ich namowiły, według postanowienia onych wybierane być maią. A ktoby w wydawaniu onych był *remissus*, processem skarbowym do Sądu Kapturowego tego Woiowodztwa, Ziemie, y Powiatu, pozwany bydź ma. Także Poborcy y arendarze czopowego, ieśliby wybranych podatkow, do tych, do ktorych według *laudum* oddawać ich powinni, na czas naznaczo-
155 ny nie oddali, przed Sądem Kapturowym w Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach swych sprawować się powinni będą.

Kwarta iednak oboia, y podatki ordynaryine tak maią bydź oddawane, iako prawo mieć chce. O ktore *forum* na Generalnym Kapturze Warszawskim *ad instantiam Instigatoris ex delatione* skarbu. Co się y o retentorach dawnych extraordynaryinych podatkow rozumieć ma. Ktorzy pod toż *forum* podpadać maią, iako y ci, ktorzybykolwiek dobra Rzeplitey iakimkolwiek pretextem sobie uzurpowali. A Poborcę Woiewodztwa Bracławskiego Urodzonego Krzysztofa Kordysza do koekwacyi odkładamy.

A iż dla tych niebespieczeństw wszyscy do Rawy ziachać się nie mogli, tedy ktorzybykolwiek gdzieżkolwiek kwartę do rąk Iegomości P. Podskarbiego Koronnego oddali, y kwit od Imci otrzymali; ten kwit taki walor swoy mieć będzie, iakoby był w samey Rawie dany, a to *pro hac vice tantum*, nie deroguiąc na potym nic mieyscu do wybierania kwarty z prawa należącemu.

Fatalia tam actori, *quam reo*, nie tylko *processibus et decretis jure sancitis*, ale ani pismom roborowanym, ktore w sobie *decisiones compromissoriales libere per partes contrahentes impositas* zamykaią, *officere* nie maią: owszem *suum vigorem* aż do czasu w Kapturze specyfikowanego, mieć będą.

Miast y miasteczek Rzeplitey bespieczeństwo, ze wszelakiey kondycyi ludźmi, prawa ich dawne wcale, y iako pod przeszłe *Interregna* bywało, zachowuiąc, tąż Konfederacyą waruiemy. A co się sądow tycze, gdzieby *in recenti crimine*, iako iest o tym statut Toruński, był kto poymany, aby takowego Sąd Kapturowy z Mieyskim Urzędem na ratuszu, *sub hoc Interregno* sądził, *manente decretorum conclusione penes pluralitatem* Sędziow Kapturowych. Co się tak rozumieć ma, żeby iedna część z Raycow, a dwie części z Sędziow Kapturowych *ad suffragia* należeli, y to w samych *recentium criminum* sprawach. Co iednak podczas tylko *Interregni* zachować się ma, nic tym nie deroguiąc *post finitum Interregnum*, Mieyskim prawom, y statutowi Toruńskiemu. A Woiewodztwo Ruskie, ten ieden punkt o miastach wzięło sobie do braci, y na pierwszy po tey Konwokacyi Seymik.

Upatruiąc wszystkie *commoditates* z strony tego świątobliwego aktu Elekcyi, iakoby się we wszystkim ile być może Państwom wszystkim Koronnym, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego dogodzić mogło, za zgodnym Panow Rady Ziemskich Posłow, na teraźnieyszey Konwokacyi zgromadzonych zezwoleniem, mocą uchwały Ziazdu tutecznego, postanawiamy czas tey Elekcyi wszystkich Stanow, y miast Rzeplitey, ktore do niey *de jure* należą, na nie wzywaiąc, w tym roku 1648 dnia 6 Października. A trwać ma wedle czasu Seymom określonego niedziel sześć: ale z taką deklaracyą, że *ante omnia*, exorbitancye, y *vulnera Reipublicae* leczyć mamy: a nie pole-
156 czywszy ich, do obierania, a pogotowiu do nominowania nowego Pana, żadną miarą nie przystąpiemy.

Mieysce zaś tey Elekcyi pod Warszawą po tey stronie od Woli: a plac do zieżdżania się na Konsultacye, tam gdzie od Ichmościow Panow Marszałkow oboyga narodow okopem oznaczono będzie, naznaczamy.

Z strony przyieżdżania na Elekcyą, reassumuiemy *in toto* artykuł z Konfederacyi Generalney Warszawskiey roku 1587 o nie przyieżdżaniu z cudzoziemcami, y z działami. A co się porządku dalszego samey Elekcyi, y przyieżdżania na mieysce Konsultacyom naznaczone tycze, tedy reassumowawszy porządek R. 1573 od przodkow naszych uczyniony: odkładamy to sobie na przyszły Ziazd Elekcyi, przyrzekłszy to sobie, że tam *ante omnia* ten porządek namowić, y wedle niego sprawować się mamy.

A iż nie wszystkim blisko Warszawy stać przyidzie, przetoż ieśliby kiedy z odległeyszych stanowisk Posłowie, albo Deputaci od Woiewodztw, Ziem, lubo Powiatow do głownego Koła wysłać chiano, tedy *in eum finem* w mieście Warszawskim *more solito* Panowie Marszałkowie Poselskie gospody wszystkim Woiewodz-

twom, Ziemiom, y Powiatom, z ktorych Posłowie na Seymy wysłani bywaią, rozdadzą.

Waruiemy też to, iż obywatele tak Koronni, iako y Wielkiego X. Lit. bez krzywd, y czynia excessow, y szkod ludzkich, y wyciągania stacyi, y gwałtownego, przez zapłaty, na lasy szlacheckie naieżdżania, na Elekcyą iachać, *et in loco Electionis* zachowywać się powinni: a ktoby lub w ciągnieniu, lub na mieyscu *sub actu Electionis*, *civilem vel criminalem injuriam* komu uczynił; tedy na to ma bydź *compositum iudicium*, to iest, trzey Deputaci z Senatu, czterey z Małey Polski, czterey z Wielkiey, czterey z Wielkiego Xięstwa Lit. od Rycerstwa, ktorzy pierwszego dnia *Electionis*, od wszystkich zgodnie obrani bydź, a wykonawszy osobno *super juste judicando* rotę Trybunalską, przysięgę z Ichmość PP. Marszałkami oboyga narodu, w stanowisku Imci P. Marszałka Wielkiego Koronnego zasiadać, y wszystkie *civiles et criminales actiones*, ktoreby się *sub Electionis actum* w onym głownym wszystkich Stanow zgromadzeniu trafiły, *tali potestate et securitate*, iaką. Trybunalskie Sądy maią, *pluralitate suffragiorum vincente*, sądzić będą. Wszakże waruiemy to, że *hoc extraordinarium iudicium* tylko do inauguracyi szczęśliwey Pana nowego trwać, a potym zaraz uętawać ma, y nie ma nic dawnym Marszałkowskim prawom *in posterum* derogować.

A co się tycze porządku bespieczeństwa, y sprawiedliwości, *in reditu ab Electione*, tedy tamże na Elekcyi sposob o tym ma bydź namowiony.

Libertacye domow y kamienic w Warszawie,
157 *ad hunc solum actum Electionis* relaxuiemy. Nic iednak nie deroguiąc *in posterum*, po odprawioney szczęśliwie Elekcyi, przywileiom y prawom obywatelow miasta tego: tym iednak, ktorzy są *in officijs publicis privilegiati*, wcale libertacye zostawać maią *etiam ad praesens*.

Aby skarb Rzeczypospolitey, tak gdzie *insignia*, iako y gdzie kleynoty, y *archiva Regni* są, był zrewidowany, deputuiemy na tę rewizyą *authoritate praesentis Conventus*, do tych Ichmciow, ktorzy z prawa pospolitego do zawierania Korony należą, to iest do Ichmciow Panow, Krakowskiego, y Poznańskiego, Wileńskiego, Sędomirskiego, Kaliskiego, y Trockiego, Woiewodow: z Senatu, Iaśnie Wielebnego Imci Xiędza Piotra Gębickiego Biskupa Krakowskiego, Imci Pana Kasztellana Wiślickiego, Imci P. Marszałka Nadwornego Koronnego. A z Koła Poselskiego, Imci P. Franciszka Dębińskiego, Podkomorzego Generalnego Krakowskiego, Imci Pana Marcina z Dembice Dembickiego, Podczaszego Sędomierskiego, Imci P. Andrzeia Fredra, Imci P. Daniela Iżyckiego Sędziego Ziemskiego Lubelskiego, Daniela Żytkiewicza Instygatora Koronnego. Z Małey, Imci Pana Łukasza ze Bnina Opalińskiego, Podkomorzego Poznańsk: Hrubieszowskiego, etc. Starostę, Imci P. Andrzeia z Skrzypney Twardowskiego, Żupnika Bydgoskiego, Imci P. Marcyana Zaleskiego Pisarza Z. Sieradzkiego, Imci P. Marcina na Nieborowie Nieborowskiego, Podkomorzego Sochaczewskiego, Imci P. Piotra Garwaskiego. Z Wielkiey Polski. Imci P. Krzysztofa z Potoka Potockiego, Podstolego W. X. Lit. Mikołaia Skorulskiego Chorążego Kowieńskiego, Starostę Kormiałtowskiego, Stefana Frąckiewica Radzimińskiego. Z Wielkiego X. Lit. Cypryana Pawła Brzostowskiego Stolnika Wileńskiego, Pisarza dekretow W. X. Lit.

Ktorym dzień dwudziesty wtory Września naznaczamy do Krakowa ziachać, y podług inwentarzow po świętey pamięci Zygmuncie Auguście, y Stefanie, Krolach, Panach naszych pozostałych, skarby y *archiva* pomienione zrewidować, y zinwentować, y relacyą tego na przyszłą da Bog Elekcyą Rzepltey przynieść. A na potym sklep, w ktorym są *Regni insignia* bez Ichmciow Panow Senatorow, ktorzy wedle prawa klucze od niego mieć powinni, nie ma bydź nigdy tak, iako o tym iest stare prawo, otwierany. A ieśliby Imć P. Podskarbi dla złego zdrowia do Krakowa na ten czas ziachać nie mogł, tedy ma kogo szlacheckiego stanu na swoim mieyscu posłać takowego, ktoryby mogł *vices* iego *implere*. A te rzeczy, ktore od ś. p. Krola Imci testamentem Rzepltey darowane, Ichmć PP. Exekutorowie testamentu odebrać, y na Koronacyi przyszłego da Bog Pana, Rzepltey prezentować. Tymże sposobem na zrewidowanie skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego deputuiemy Ichmćw z Senatu, na dzień dziesiąty Września, Ichmościow PP..... Niemierę Podlaskiego; Fryderyka Sapiehę, Mścisławskiego, Grodzińskiego, Obryńskiego Starostę, Woiewodow; Alexandra Naruszewica Kasztellana Żmudzkiego: a z Koła Poselskiego, X. Imci Michała Karola Radziwiła Krayczego W. X. Lit. Adama Glinkę Pisarza Ziemskiego Wiskiego, Piotra Galińskiego Stolnika Orszańskiego, Krzysztofa Zelskiego Pisarza Ziemskiego Bielskiego. 158

Zabiegaiąc temu aby pod *Interregnum* Rzeczpospolita od wszystkich ścian bespieczna bydź mogła, zgodziliśmy się na to, aby *pacta* z postronnemi sąsiady odnowione, y zaraz do wszystkich Posłowie wyprawieni byli, a z ktoremi ieszcze *certa pax* nie stanęła, maią wszystkie Stany *inire rationes*, aby Rzeplta z niemi *durante Interregno* uspokoiona bydź mogła, a przynaymniey w traktaty wkroczyła. A Poseł naznaczony do Turek powinien się będzie upomnieć sprawiedliwości z Tatarow, nagrodzenia szkod, y wypuszczenia więźniow: ktore legacye sumptem publicznym iako nayskromnieyszym odprawować się maią.

Uważaiąc niebespieczeństwa, ktore na Rzeczpospolitą z swywoli Kozackiey, maiącey swoie z Ordą porozumienie, nastąpiły, y ieszcze następuią, wszystkie zaciągi Woiewodztw, Ziem y Powiatow, ktore sobie na Seymikach y ziazdach swoich *ad propulsandum hoc periculum* postanowili, *in toto* approbuiemy: ktore to woyska nie czyniąc żadnych szkod ani wiolencyi, iako

nayprędzey do Regimentarzow naszych *pro tempore moderni Interregni* na tey Generalney Konwokacyi postanowionych, tam, gdzie obozem się położą, ściągać maią, pod winami w artykułach woiennych opisanemi. A ieśliby się komu od żołnierzow tychże woysk krzywda iaka stała, albo wiolencya, wolno będzie każdemu ukrzywdzonemu, lubo na Trybunale przyszłym *inter causas militares*, lubo przed Regimentarzami naszemi pomienionemi, nawet y w Kapturowym Sądzie onego Powiatu, gdzieby się excess stał, krzywdy swoiey *contra delinquentes* dochodzić, a gdyby cała chorągiew była pozwana, tedy przez dwoch z poyśrzodka siebie Deputatow, sprawować się u prawa będzie mogła.

A Ichmość PP. Regimentarze nasi przed Ichmciami Panami Kommissarzami Woyskowemi przysiądz będą powinni taką *iuramenti* rotą: Ego N. juro, quia exercitui mihi tradito fideliter praeero, et opera illius tantum ad reprimendas invasiones inimicorum hostiles utar, fines Regni tutos pro viribus praestabo, dignitatem et securitatem Reipublicae quantum potero defendam, et si (quod Deus avertat) Regnum seditio invaserit, nulli parti adhaerebo, damna incolis Russiae, Podoliae, Volhyniae, nulla inferam, et ne a militibus meis inferantur, omni ratione providebo. Pensiones vero tam ab ecclesiasticis, quam ab alijs personis quibusvis nullas omnino exigam, et ne milites mei exigant, studebo; sic me Deus adjuvet, et haec Sancta Crux.

Woysk naszych Hetmani y wodzowie oboyga
159 narodu ludzi tych w służbie Rzepltey będących, a za pieniądze iey zaciągnionych, wprowadzać *in viscera Regni*, ani *de toto*, ani *per partes*, acz nigdy, ale osobliwie *sub tempus Electionis*, na mieysce teyże Elekcyi naznaczone nie maią, inaczey *pro hostibus patriae censentur*; o co *forum* z niemi *ad cujusvis instantiam nobilis possessionati* w Generalnym Kapturze. Pułkownicy też y Rotmistrze Towarzystwa swego na Elekcyą w zaciągu Rzepltey będącego z sobą zaciągać nie maią, *sub eadem poena in eodem foro repetenda*.

Iż siła Rzepltey na tym należy, aby *consilia bellica mature* y *dextre* odprawowane bydź mogły: przeto chcąc mieć zupełną radę woienną przykładem woien przeszłych, do Ichmciow PP. Regimentarzow, tak *ex Senatorio*, iako też *ex equestri ordine*, mianuiemy Ichmciow PP. Kommissarzow, z Senatu, Iaśnie Wielmożnych, Brzeskiego, Kiiowskiego, Ruskiego, Podolskiego, Bracławskiego, Woiewodow: także Sędomierskiego, y Bełskiego, Kasztellanow. A *ex equestri ordine*, z Małey Polski, Wielmożnych, Imci Pana Michała Zebrzydowskiego, Miecznika Koronnego, Lanckorońsk: etc. Starostę. Alexandra na Wiśniczu Lubomirskiego Koniuszego Koron. Ierzego na Wiśniczu Lubomirskiego Generała y Starostę Kraków. Adama Hieronima z Granowa Sieniawsk. Starostę Lwowskiego. Konstantego Lubomirskiego. Sądeckiego, Białocerkiewskiego Starostę. Zbigniewa Firleia Starostę Lubelskiego, Stanisława z Dąbrowice Firleia, Podkomorzego Lubelskiego. Iana Potockiego Podkomorzego Halickiego. Ianusza Prusińskiego Podkomorzego y Pułkownika Bełskiego. Stanisława z Brzezia Chrząstowskiego, Podsędka Generalnego Krakowskiego.

Z Wielkiey Polski, Ichmciow PP. Hieronima Radzieiowskiego Łomżyńskiego, Kamionackiego, Wielkorządzcę Krakowskiego. Stanisława Denhoffa, Wieluńskiego. Andrzeia z Grudny, Grudzińskiego, Rogozińskiego: Iakuba na Krotoszynie Rozdrażewskiego, Kunińskiego, Starostow. Iana Grzybowskiego, Warszawskiego, Kamienieckiego, etc. Starostę. Woyciecha Wessla, Rożańskiego, Makowskiego, etc. Starostę. Imci P. Zygmunta Denhoffa, Sokalskiego, Bolesławskiego, etc. Starostę. Andrzeia na Osowey Sieni, Ossowskiego..... Sadowskiego, Podkomorzego Gostyńskiego. Alexandra na Karchowie Karchowskiego. Do tychże Ichmciow PP. Kommissarzow przydawamy, Imci Pana Krzysztofa z Arciszewa Arciszewskiego, starszego Generalnego nad Armatą Koronną. Z Wielkiego X. Lit. Ichmciow Panow Krzysztofa Paca, Chorążego W. X. Lit. Iana Zenowica, Marszałka Ośmiańskiego. Wincentego Korwina Gąsiewskiego, Stolnika W. X. Lit. Bogdana Ogińskiego, Chorążego Nadwornego W. X. Lit. Za ktorych radą Ichmość PP. Regimentarze wszystkie imprezy y expedycye odprawować będą.

Lubo z Państwem Moskiewskim poprzysiężo- 160
ney *confidimus* przyiaźni: z Szwedzkiey strony, *vigore* pakt zawartych, wszelkie granicom naszym obiecuiemy bespieczeństwo. Widząc iednak iż domowych tumultow, y insolencyi Kozackiey *insultus*, rowno z Koroną granice Państwa W. X. Lit. infestuie; pozwalamy *vigore praesentis Conventus*, na zaciąg woyska pięciu tysięcy, w ktory y Powiatowy iuż zaciągniony ma *includi* żołnierz. Znioszy się tedy Ichmć PP. Hetmani Wielkiego X. Lit. z sobą, y woysko to zebrawszy, starać się będą, aby tę swawolą domową iako nayprędzey znieść, y uspokoić mogli: trzymaiąc żołnierza w takowey dyscyplinie, żeby stanowi szlacheckiemu, y włościom Rzepltey, także ekonomiom duchownym, y świeckim dobrom, ciężkim nie był, *sub poenis de disciplina militari*, w konstytucyach, mianowicie *anni* 1633 *et* 1635 opisanych: a nie byłoliby go potrzeba, tedy po wysłużoney pierwszey ćwierci ma bydź rozpuszczone. A gdzieby ta swawola *desineret*, y Rzeczpospolita z tamtę stronę bespieczna była, a tu na Koronę nalegały niebespieczeństwa: tedy Ichmość PP. Hetmani Wielkiego X. Lit. braterskich obowiązkow *nexu*, by y w pierwszey ćwierci, Koronie *in subsidium* iść maią, *salva* urzędow Ichmość *authoritate*; a po wzięciu pieniędzy, we dwie niedzieli z woyskiem ruszyć się powinni.

Smoleński zamek aby w ruinach swych był oprawiony, y *praesidium* zapłatą winnego piechocie długu zatrzymano, *juxta mentem* konstytucyi 1647 *authoritate praesentis Conventus* mieć

chcemy; w czym z obmyślonych na to podatkow sumptow, ma skarb Wielkiego X. Lit. *subministrare*, a dzień kommissyi do porachowania się z piechotą, y oddania pieniędzy, *vigesimam secundam Augusti anni praesentis* naznaczamy, a dalszą naprawę murow Smoleńskich, do przyszłego Seymu odkładamy.

Iż na tym siła oyczyźnie należy, aby *tam periculoso Reipubl: tempore ad subitos casus* rada, y spolna namowa pogotowiu bydź mogła, idąc w tym za przykładem przodkow naszych, przydawamy do Imci Xiędza Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, iako *Primatem Regni*, *ex utroque Reipubl. Ordine*, *et utraque gente*, pewne osoby, ktoreby Ichmość w przypadaiących potrzebach Rzeczypospolitey, *maturo consilio et auxilio* pomocnemi byli, bądźby to obecnie przy Imci, bądź też gdzie poblizu rezydowali, y bądźby ustnie, bądź listownie, *de Republica* znosić się Imć z Ichmciami, y *consilia* ich zasięgać przyszło, Iaśnie Wielmożnych, Wielmożnych, z Senatu, Ichmciow XX. Kuiawskiego, Poznańskiego, Chełmińskiego, Podkanclerzego Koronnego, Chełmskiego, Kiiowskiego, Biskupow. PP. Łęczyckiego, Rawskiego, Derptskiego, Woiewodow. PP. Gnieźnieńskiego, Sieradzkiego, Gdańskiego, Zarnowskiego, Chełmskiego, Sochaczewskiego, Warszawskiego, Kasztellanow. Także Iaśnie Wielmożnych Ichmciow PP. Łukasza ze Bnina Opalińskiego, Marszałka W. 161
Kor. Leżayskiego etc. Starostę. Ierzego z Tęczyna Ossolińskiego, Naywyższego Kanclerza Koronnego, Lubomskiego, Lubaczewskiego, Puckiego Bohusławskiego, Ryckiego, Adzielskiego, etc, Starostę. Iana Mikołaia Daniłowicza, Podskarbiego W. Kor., Przemyślskiego, Kolskiego, Ratyńskiego, Samborskiego, etc. Starostę. Gedeona Tryznę, Podskarbiego, W. X. Lit. Kazimierza Leona Sapiehę, Podkanclerzego W. X. Lit. Słonimskiego, Wołpińskiego etc. Starostę. Adama Kazanowskiego, Marszałka Nadwornego Kor., Bielskiego, Boryszowskiego, Soleckiego, etc. Starostę. Antoniego Iana Tyszkiewica, Marszałka Nadwornego W. X. Lit. Wilkomirskiego etc. Starostę. A z Koła Poselskiego, z Małey Polski, Ichmciow PP. Iana Wielopolskiego Starostę Bieckiego, Iana z Oleśnice Oleśnickiego, Podkomorzego Sendomirskiego..... Oleśnickiego, Opoczyńsk: etc. Starostę. Adama z Zmigroda Stadnickiego, Podkomorzego Sanockiego, Stanisława Sarbiewskiego, Grabowieckiego, Korytnickiego, Starostę. Ierzego Niemieryca, Podkomorzego Kiiowskiego. Marcina Raciborowskiego Woyskiego Oświecimskiego. Z Wielkiey Polski, Ichmciow PP. Alexandra z Otoka Zaleskiego, Refferendarza Koronnego. Piotra ze Bnina Opalińskiego, Stolnika Koronnego. Bogusława na Leśnie Leszczyńskiego, Generała Wielkopolskiego. Iana Albrychta Lipskiego, Podkomorzego Rawskiego, Starostę Inowłockiego. Woyciecha Łubińskiego, Chorążego Sieradzkiego większego. Władysława z Leszna Leszczyńskiego, Starostę Wiśniewskiego. Andrzeia Hieronima Paryża, Starostę Czerskiego. Balcera Sarbiewskiego, Sędziego Z. Ciechanowsk. Macieia Grabskiego, Chorążego Brzeskiego Kuiawskiego. Z W. X. Lit. Ichmciow PP. Imć P. Stanisława Naruszewica, Refferendarza W. X. Lit. Krzysztofa Zawiszę, Pisarza W. X. Lit. Krzysztofa Paca, Chorążego W. X. Lit. Bogdana Ogińskiego, Chorążego Nadwornego W. X. Lit. Władysława z Leszna Leszczyńskiego, Woiewodzica Bełzkiego. Philippa Kazimierza Obuchowicza, Woyskiego Możyrskiego. Zygmunta Przecławskiego: z ktorymi Imć X. Arcybiskup, iako poselstwa cudzoziemskie, tak y insze wszystkie *incidentes Reipubl. necessitates* kommunikować, odprawować, y spolną radą zabiegać będzie, *ne quid Resp. detrimenti capiat: graviora* iednak *et statum Reipubl. animamque praesentis Interregni concernentia*, do Elekcyi, dla wiadomości y decyzyi wszystkich Stanow, zachowuiąc.

Iako dotąd od śmierci Krola Imci, wszelaka przystoyność przez Imci X. Arcybiskupa y Ichmciow PP. Senatorow przy ciele I. K. Mci obmyślona była, tak y do końca niechcąc w tey mierze powinności naszey y *decori publico deesse*, mianuiemy Ichmciow z Senatu, Iaśnie WW. Ichmciow, Imci X. Andrzeia z Leśna Leszczyńskiego Biskupa Chełmińskiego, Podkanclerzego Koronnego, Proboszcza Płockiego. Stanisława Warszyckiego Woiewodę Mazowieckiego, y Wielmożnych Ichmciow PP. Łęczyckiego, Płockiego, Rawskiego, Raciązkiego, Zakroczymskiego, Kasztellanow. Iaśnie W. Ichmciow PP. Łukasza ze Bnina Opalińskiego, Marszałka W. Koron. Leżayskiego etc. Starostę. Ierzego z Tęczyna Ossolińskiego naywyższego Kanclerza Koronnego, Lubomskiego, Lubaczewskiego, Puckiego, Bohusławskiego, Ryckiego, etc. Starostę. X. Imci Woyciecha Stanisława Radziwiła na Ołyce, Kanclerza Wielkiego W. X. Lit. Kazimierza Leona Sapiehę, Podkanclerzego W. X. Lit. Iana Mikołaia z Zurowa Daniłowicza, Koronnego, Gedeona Tryznę W. X. Lit. Podskarbich Wielkich. Adama Kazanowskiego Marszałka Nadwornego Koronnego. Antoniego Iana Tyszkiewica, Marszałka Nadwornego W. X. Lit. Maximiliana z Tęczyna Ossolińskiego Podskarbiego Nadwornego Koronnego, y Ichmciow PP. Podkomorzych, Koronnego y W. X. Lit. 162

Używszy Ichmci, aby przy ciele I. K. Mci aż do przyszłey da Bog Elekcyi, wszelakiey przystoyności przestrzegaiąc, tu w Warszawie rezydowali, a dla większego rządu y beśpieczeństwa przy ciele I. K. Mci, Ichmciom PP. Marszałkom, zwyczayną Marszałkowską iurisdikcyą do przyszłey da Bog Elekcyi reassumować, y exekwować zlecamy.

A ieźliby temi woyskami pieniężnemi nie mogł, bydź niebeśpieczeństwom odpor dany, tedy pospolitym ruszeniem, każde Woiewodztwo według swych praw y pierwszych zwyczaiow, *sine divisione belli*, tam, gdzie potrzeba pokaże, ruszyć się, y według porządkow o pospolitym ruszeniu opisanych, całości miley oyczyzny naszey przeciwko każdemu nieprzyiacielowi, przykładem cnych przodkow naszych bronić, *sub poenis de expeditione belli*, y pod wyżey wspomnionemi obowiązkami, obiecuiemy y przyrzekamy sobie, a obwieszczenie o pospolitym ruszeniu ma bydź w ręku Imci X. Arcybiskupa y Deputatow do niego z tey Konwokacyi naznaczonych, aby Imć, ieźliby o wielkim niebeśpieczeństwie od Ichmciow PP. Wodzow wziął wiadomość, znaszaiąc się przy Panach Deputatach z Ichmciami PP. Senatorami pobliższemi, tym pospolitym ruszeniem dysponował. A to teraźnieysze nasze postanowienie, iuż dla przygotowania się, za pierwsze wici rozumiane bydź ma. Wszakże ludzie stanu szlacheckiego ktorzyby przed *Interregnum* do cudzych kraiow dla nauk y ćwiczenia swego, lub też inszych potrzeb swoich wyiachali, podług Konfederacyi Warszawskiey *an.* 1587 nie maią pod te peny podlegać, byle z ich maiętności ta Rzpltey posługa była odprawiona. Woiewodztwa iednak Podlaskiego pospolite ruszenie według konstytucyi 1613 y według *lauda* 1647 Powiaty, to iest, Drohicki y Bielski, odprawować będą powinne, ktore *laudum* y Ziemi Mielnickiey służyć ma, to iest, ze dwudziestu włok konia usarskiego, a z dziesiątka włok Kozackiego stawić powinien. A w tym pospolitym ru- 163
szeniu, ma bydź *habita ratio* tych Woiewodztw, ktore w opale teraźnieyszych niebeśpieczeństw położone są. A Posłowie W. X. Lit. biorą ten sobie punkt o pospolitym ruszeniu do braci.

Nad to waruiemy że wszystkich chorągwi Powiatowych, y za pieniądze Rzpltey zaciągnionych, generalny popis w obozie odprawować się ma, podług ktorego komputu Woiewodztwa koekwować się będą powinni, *habita ratione* spustoszenia Woiewodztw Ukrainnych, przez nieprzyiaciela. To także postanawiamy, że żadne Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty, chorągwie swoie Powiatowe z woyska sprowadzać nie maią, poki tego Rzplta przeciwko tym nieprzyiacielom będzie potrzebowała, czego na Seymie *Coronationis* uczyni decyzyą. A tym chorągwiom, poki w służbie Rzpltey zostawać będą, Woiewodztwa y Powiaty każde, zapłatę żołnierzowi swemu wcześnie obmyślać będą powinne: gdyby iednak przyszło te chorągwie dłużey zatrzymać nad czas ten, iako im ktore Woiewodztwa, Ziemie, albo Powiaty służbę przypowiedziały, tedy ich na dalsze ćwierci żołd, sposobem kwarcianym, zwyczayny dochodzić będzie. A ci ludzie Rzpltey zachować się maią podług konstytucyi 1620. A *ratione disciplinae militaris* konstytucyą na woynę Pruską postanowioną reassumuiemy. Pułki też, y chorągwie te Koronne nie powinne Xięstwem Litewskim ciągnąć, ani żadnych stanowisk y stacyi w W. X. Lit. sobie przywłaszczać. Ten zaś punkt o płacy quarcianym sposobem zwyczayney, Woiewodztwo Poznańskie, Kaliskie, Sendomierskie, do braci biorą, także y Ziemia Wielunska.

Waruiemy y to, iż ani Powiatowe *praesidia*, ani pieniężny żołnierz Rzpltey nie ma się mięszać do Elekcyi, ani na nię przyieżdżać, ani swemi przechodami, stanowiskami, stacyami, ani żadną rzeczą stanu szlacheckiego, y dobr Rzpltey, duchownych y Krolewskich, a przy tym ekonomyi I. K. Mci, ktorych *immunitati ab oneribus militaribus leges severe prospexerunt*, aggrawować nię ma, ale wszyscy maią tak *excubare pro Republica* tam, gdzie ich wodzowie za zdaniem Rzpltey położą, a ieźliby się komu od nich krzywda działa, tedy Ichmć PP. wodzowie, *summario processu* sprawiedliwość z nich czynić maią. Wszakże ieśliby woysko Rzpltey, Posły od siebie w iakiey potrzebie, na Ziazd Elekcyi przysłać chciało, tedy im to wolno będzie, byle tylko bez pocztow, we dwudziestu osob, y czeladź w to rachuiąc, przyieżdżali. A na koniec kładziemy obowiązek na Ichmciow PP. Podskarbich, Koronnego, y W. X. Lit. aby podatkow Rzpltey, na żadną inszą potrzebę, iedno na te uchwalone woyska, za wiadomością Imci X. Arcybiskupa, y PP. Deputatow do niego naznaczonych, nie wydawali, *sub solutione de suo.*

Strzegąc *dignitatem* Rzpltey, y *gratam memoriam* ku ś. p. Krolowi Panu naszemu oświadczaiąc, pozwalamy aby prowizye z dobr I. K. Mci stołowych, na stoł Krolowey Ieymci, tudzież na obrzędy do zmarłego ciała I. K. Mci były dawane, aż do dnia pogrzebu ciała Krolewskiego, z tym dokładem, że y skarb W. X. Lit. z tych prowentow, ktore *tempore Interregni* wnoszone będą, z samych dobr stołowych, ma się do tego przyłożyć. Wszakże te rozchody tak Ichmć PP. Podskarbiowie miarkować, y ciężary mniey potrzebne uprzątać maią, żeby pieniędzy na obronę Rzpltey, y na dobra stołowe nie zaciągali, ale żeby z tych rozchodow stołowych, liczbę przed Rzpltą uczynić na Koronacyi będą powinni. *Nihilominus* y to oddawaiąc Krolowey Ieymci, co z żup, y ceł według prawa, y zwyczaiow, za żywota ś. p. Krola Imci *debetur.* 164

Prowenta wszystkich ekonomiy, iako y funtsoltu Gdańskiego, y Elbińskiego, Imć P. Podskarbi odbierać ma. A te kontrakty wszystkie, ktore bez wiadomości skarbu są postanowione, żadney wagi mieć nie maią.

Seymiki Deputackie, swego czasu w Koronie przypadać maią, a sam Trybunał we dwie niedzieli po skończeniu Seymu przyszłey Koronacyi zacznie się. Tam gdzie wedle prawa pospolitego, mieysce mu pod ten czas przypadać będzie.

Iż wielkie dezolacye y ruiny, z niemałą uymą pożytkow Rzpltey dzieią się w żupach Wielickich, przeto mocą konwentu tego, deputuiemy z Senatu Wielm. Hieronima Milońskiego z Oporowa, Kasztellana Rospierskiego. Stefana z Pilce Korycińskiego Oświecimskiego, Wolbramskiego, etc. Starostę. Iana Slichtinka z Bukowca, Sędziego Ziemskiego Wschowskiego. Ktorzy zaraz po tey Konwokacyi znioszy się z sobą, na dzień dziewiąty Septembra, pospołu z skarbem Koronnym, y P. Podkomorzym Krakowskim, we-

dług iego prawa na rewidowanie żup pomienionych, y opatrzenie ich, ziachać się, y tę posługę, w dolne szyby się spuściwszy, odprawić maią. Dowiedziawszy się przy tym, czemu iurgielty, y pensye tak duchownym iako y świeckim osobom rożnym są zatrzymane. Nakoniec, na przyszłą da P. Bog Elekcyą, relacyą, y przyczyny, czemu dotąd stanowi szlacheckiemu w oddawaniu soli, działa się wielka uyma, y czemu do takiey dezolacyi tych żup przyszło, y *rationes* dalszego onych opatrzenia przynieść Rzpltey maią. A przy tym waruiemy, aby te żupy, y solne gory, w administracyi Urzędu Skarbowego Koronnego były, y żeby się stanowi szlacheckiemu solą *in posterum* wedle prawa lepiey wygadzało.

Taż rewizya y w Bochni odprawować się ma, przez tychże Ichmciow PP. Deputatow.

Acz to iuż prawem dosyć warowano, aby pod czas gwałtownego na Rzpltą niebeśpieczeństwa, Ichmć PP. Woiewodowie y Starostowie Ukrainni na zamkach pogranicznych rezydowali, wszakże y teraz *in praesenti Reip. discrimine*, reassumuiąc dawne o tym konstytucye, upominamy 165
Ichmciow, aby powinności na się włożoney dosyć czynili, *sub poena privationis Capitaneatus*, o co *forum* za dworem *ad instantiam cuiusvis* naznaczamy, y konstytucyą, 1620 o tym napisaną, *in toto* reassumuiemy, wyiąwszy Urzędnikow Rzpltey, y tych, co woynie służą, a przy tym *excepto actu Electionis*, na ktory wolno będzie iachać, szlachcica dobrze osiadłego, *cum sufficienti praesidio*, na swym mieyscu zostawiwszy.

Aby obywatelow Koronnych, y W. X. Lit. stanowisk swoich, dla konsultacyi na Elekcyą przyieżdżaiących, przeprawa na Wiśle nie zatrudniała, użyliśmy Imci P. Podskarbiego Koronnego, aby on znioższy się z Imcią P. Starostą Warszawskim, Budowniczemu Krola Imci poruczył most pod Warszawą *publico sumptu* na statkach zbudować. Do czego dwie części *sumptu* z Koronnego, trzecia część z Litewskiego skarbu, ma bydź dana, a Panowie dzierżawcy pobliżsi na tę Rzpltey potrzebę z puszczy y lasow Rzpltey drzewa bronić nie maią.

Ponieważ na uniwersał, ktory wyszedł z Konwokacyi Warszawskiey, popisało się siła *ad regimen* Rzpley nie należących, *ex Clero minori*, gdyż *ex ordine spirituali*, sami Ichmć XX. Arcybiskupi z Ichmciami XX. Biskupami, z Imcią X. Sekretarzem Wielkim, z Ichmciami Xiężą Referendarzami, tylko *ad consilia publica* należą, tedy takowe wszystkie podpisy *authoritate praesentis Conventus* kassuiemy. Także y *poenas non residentium* w tymże uniwersale mianowane, ponieważ od samey całey, y zupełney Rzpltey tylko *irrogari* mogą, to sobie waruiąc, aby *in posterum* takowe nie wychodziły uniwersały, ktore to sobie tak Koronni, iako y W. X. Lit. należący rząd domowy, *vendicant*.

Zamek Krakowski tak opatruiemy, aby Imć P. Starosta y Generał Krakowski, *propter securitatem* zamku tegoż, miał na nim przez wszystek czas *Interregni*, trzysta pieszych, Polskiego a nie obcego narodu, aby go P. *legitime* od wszech obranemu, wiernie dochował. Ktoremu to zamku tego *praesidio* płacą Woiewodztwo Krakowskie prowidować ma, co im ma bydź w koekwacyi przyięto. Y ponieważ Imć P. Starosta *mature securitatem* zamku tegoż obmyślaiąc, te trzystu ludzi *proprio peculio de facto*, zaciągnął, y dotąd ich tam swymi pieniądzmi chowa, to co Imć na to łożył, *sumptus proprij* wrocić.

Starszy Generalny nad armatą Rzpltey aby tenże zamek prochami, kulami, także inszemi municyami opatrował. Żywnościami zaś y wszelakiemi potrzebami do obrony zamkowey należącemi, aby wedle potrzeby z powinności swey z prowentow Wielkorządowych opatrowano, *authoritate Conventus præsentis* postanawiamy.

Na te okazowania, gdzie są uchwalone *laudis* Woiewodztw, Ziem, y Powiatow, według konstytucyi o tym uchwaloney, stawić się każdy ma.

Iako na początku sedycyi y buntow Kozackich, do uśmierzenia ich użył Imć X. Arcybiskup, Iaśnie Wielm. Imci P. Adama z Brusiłowa Kisiela Wdę Bracławskiego: tak doznawszy *solidam* iego *dexteritatem*, y przeciwko oyczyźnie *pietatem*, za zgodą wszech Stanow, na Generalney Konwokacyi Warszawskiey teraźnieyszey, tegoż Imci zażyliśmy do skutecznego woyska Zaporowskiego uspokoienia, spolnie z IchMciami PP. Franciszkiem Dubrawskim Podkomorzym Przemysłskim, Alexandrem Sielskim Podstolim Poznańskim, Theodorem Obuchowiczem, Podkomorzym Możerskim; ktorym według instrukcyi daney moc dawamy, do gruntownego z woyskiem Rzpltey Zaporowskim uspokoienia, y to, cokolwiek podług teyże instrukcyi postanowiono będzie, na szczęśliwey da Bog Elekcyi nowego Pana stwierdzono ma bydź. 166

Skrypt *ad archivum* podany, *ratione* rządu woyskowego, y Ichmciow PP. Regimentarzow, *pro tempore* od Rzpltey naznaczonych, rękami Imci X. Arcybiskupa Gnieźnińskiego, y Imci P. Marszałka Poselskiego podpisany, *in toto* approbuiemy.

Ponieważ Rzplita nie iest *informata*, wiele po pogromie woyska Rzpltey quarcianego w służbie zostało, żeby dostateczną miała wiadomość, naznaczamy Kommissarzow przy Imci P. Pisarzu polnym, Imciow PP. Iakuba Urowieckiego, Podstolego Chełmińskiego, Piotra Ożgę Pisarza Ziemskiego Lwowskiego, Mikołaia Przerębskiego, Sekretarza I. K. M. Imci P. Iana Gurskiego, y Imci P. Krzysztofa Koryckiego. Ktorzy to w obozie wszystko woysko, wiele go iest, popisać maią; od ktorych wziąwszy Imć X. Arcybiskup dostateczną wiadomość, wiele ich iest, z Ichmciami PP. rezydentami, płacą im ma za przeszłe zasłużone, ieżeli *non in toto*, tedy *in parte*, z quarty iako nayprędzey naznaczyć, y dalszą służbę u Rzpltey imieniem iey assekurować.

A iż pod ten czas *Interregni* dla gwałtownych niebespieczeństw na Rzpltą następuiących, Imć X. Arcybiskup Gnieźnieński zaciągnął pewne pułki na potrzebę Rzpltey, y służbę onym imieniem Rzpltey przypowiedział: przeto *vigore Conventus præsentis*, *in toto* zaciąg ten approbuiemy.

Miasta ktore sobie pretenduią prawo *ad liberam Electionem* Krola nie maią bydź przypuszczone do Elekcyi da Bog przyszłey, aż wprzod na teyże Elekcyi niewątpliwemi przywileiami y prawami tego dowiodą.

Miastǫ Stara y Nowa Warszawa, *pro nunc* od stacyi wszelakich y stanowisk żołnierskich *non obstantibus quibusvis laudis*, tak Generalnych, iako y Ziem, y Powiatow, Woiewodztwa Mazowieckiego, uwalniamy. Z tym dokładem, aby drogi w mieście Warszawie, iako wszystkie, tak te mianowicie, ktoremi na mieysce Elekcyi ieździć przyidzie, *de integro* ubrukowali y naprawili. Do czego się wszyscy *concives* przykładać maią. Dwory iednak szlacheckie od tego ciężaru uwalniamy.

167 Temuż miastu, aby świętey sprawiedliwości nie było impedymentu, sądy otwieramy.

Woiewodztwom, Ziemiom, y Powiatom niżey opisanym, według affektacyi ich, czas Seymikom, y okazowanie, *vigore præsentis Conventus* naznaczamy.

Woiewodztwu Krakowskiemu, Seymik *Relationis* pod czas elekcyi Deputackiey. Xięstwu Zatorskiemu, y Oświecimskiemu, Seymik także na tenże czas *Relationis* składamy. Na ktorym *laudum* na obronę, y podatki tylko uchwalić im będzie wolno. Woiewodztwu Poznańskiemu, Seymik *Relationis* według dawnego zwyczaiu, tenże czas na elekcyi Deputackiey naznaczamy. Woiewodztwu Sędomirskiemu, Seymik *Relationis pro die* 12 *Augusti* składamy, a okazowanie y obronę domową tylko, tak, iako sobie na tym Seymiku postanowią. Woiewodztwu Kaliskiemu, tak iako y Poznańskiemu. Woiewodztwu Sieradzkiemu w Sadku 10 *Septembris*. Ziemi Wieluńskiey, Seymik na obmyślenie zapłaty żołnierzowi zaciągnionemu na dalszy czas, *in quantum* by tego Rzplta potrzebowała, *pro die* 17 *Augusti* składamy. Woiewodztwu Łęczyckiemu..... Woiewodztwu Brzeskiemu Kuiawskiemu, Seymik Relacyiny, pod czas elekcyi Deputackiey. Woiewodztwu Kiiowskiemu, także pod tenże czas. Woiewodztwu Inowłocławskiemu, iako y Brzeskiemu. Ziemi Dobrzyńskiey Seymik Relacyiny *pro die* 25 *Augusti* składamy. Na ktorym wolno im będzie podatki y obronę Rzpltey tylko namowić, *sine praejudicio coaequationis*, y innych Woiewodztw. Woiewodztwu Ruskiemu, Ziemi Lwowskiey, Przemyślskiey, Sanockiey, Seymiki Relacyine na elekcyi Deputackiey, bez okazowania naznaczamy. Ziemi Halickiey. Seymik *Relationis pro die* 20 *Augusti* składamy. y *laudum*, ktore tam sobie na obronę tylko uchwalą, approbuiemy. A okazowanie *in armis* nazaiutrz po Seymiku tamże odprawować się ma. Ziemi Chełmskiey Seymik *pro die* 27 *Augusti* naznaczamy, a okazowanie *in armis* według *laudum* nazaiutrz bydź ma po Seymiku. Woiewodztwu Wołyńskiemu w tydzień po elekcyi Deputackiey Seymik naznaczamy. Woiewodztwu Podolskiemu, Seymik *Relationis* na elekcyi Deputata składamy, na ktorym y zapłatę żołnierzowi swemu Powiatowemu namowić maią. Woiewodztwu Lubelskiemu, Seymik Relacyiny *pro die* 25 *Augusti* naznaczamy. Na ktorym dalszą zapłatę żołnierzowi swemu Powiatowemu obmyślić, y sposob podatkow namowić maią. Woiewodztwu Bełskiemu, Seymik Relacyiny 168
na elekcyi Deputackiey. Woiewodztwu Płockiemu, Seymik Relacyiny *pro die* 25 *Augusti*, *cum approbatione laudi* na uchwalenie obrony tylko, y namowienie sposobu pospolitego ruszenia, *sine praejudicio Reipublicae*, *et aequalitatis* innych Woiewodztw. Woiewodztwu Mazowieckiemu, Ziemi Czerskiey, Seymik *pro die* 12 *Augusti*, na ktorym podatki tylko, y sposob pospolitego ruszenia, *sine praejudicio Reipublicae*, *et aequalitatis*, namowić będą mogli. Ziemi Warszawskiey, Seymik *pro* 25 *Augusti*, na ktorym *similiter* sposob pospolitego ruszenia, namowić będą mogli, y Poborcę obrać. Ziemi Wiskiey, Seymik *pro die* 2 *Septembris*, na ktorym exorbitancye traktować, podatki na dalszą zapłatę, ludziom Ziemi swoiey, to iest, sześciudziesiąt draganom, ktorych pod regiment Imci P. Hieronima na Radzieiowicach Radzieiowskiego Wielkorządzcę Krakowskiego, Krayczego Krolowey Ieymci, Łomżyńskiego, Kamionackiego, etc. Starostę, Podlaskiego y Rawskiego Woiewodztw Pułkownika, poddawaią, obmyślić, y tamże okazowanie, y porządek pospolitego ruszenia dla gotowości, *juxta constitutionem* 1634 namowić maią. Ziemi Wyssogrodzkiey, Seymik *pro die* 26 *Augusti*, składamy. Na ktorym toż, co y Ziemi Wiskiey traktować wolno będzie: ludzie także swoie Powiatowe pod regiment tegoż Imci P. Starosty Łomżyńskiego poddawaiąc. Ziemi Zakroczymskiey, Seymik, *pro die* 25 *Augusti*, składamy. Na ktorym sposob pospolitego ruszenia, dalszą obronę y exorbitancye, traktować y uważyć maią. Ziemi Ciechanowskiey, Seymik *pro die* 25 *Augusti*, składamy. Na ktorym podług teraźnieyszey approbacyi *laudum*, cokolwiek sobie do obrony Rzpltey, y domowey tylko namowią, ma to bydź ważne, *salva coaequatione* z inszemi Woiewodztwy. Ziemi Łomżyńskiey, Seymik Relacyiny *pro die* 25 *Augusti*, z tąż deklaracyą, iaką y Ziemia Wiska y Wyssogrodzka dała. O namowach, y podawaniu żołnierza Powiatowego, pod regiment Imć P. Starosty swego. Ziemi Rożańskiey Seymik *pro die* 12 *Augusti* składamy. Ziemi Liwskiey Seymik *pro die* 28 *Aug.* składamy. Na ktorym exorbitancye traktować, y podatki, y do nich Exaktor, albo administrator tych podatkow, namowione maią bydź, na zapłatę tym ludziom, ktorych zlecili zaciągnąć Imci Panu Staroście Liwskiemu za summę dwoygu podymnemu wystarczaiącą, ile ich Imci tamta summa pozwoliła zaciągnąć, iuż z Ziemie tey wydana. Tamże y sposob popolitego ruszenia ma bydź namowiony, *sine praejudicio* innych Woiewodztw, *et aequalitatis*. Ziemi Nurskiey, Seymik Rela- 169

cyiny *pro die* 17 *Augusti*, naznaczamy, *cum approbatione laudi*, ktore sobie na tym Seymiku uchwalą na obronę domową, tylko lub przez pospolite ruszenie, lub przez powiatowego żołnierza *pro tunc* zaciągnionego, ktorego do pułku Imci P. Starosty Łomżyńskiego *pro hac vice* obracaią. Woiewodztwu Podlaskiemu, Ziemi Drohickiey, Seymik Relacyiny *pro die* 18 Sierpnia składamy. Na ktorym Seymiku cokolwiek *ratione securitatis*, *tam externae quam internae*, tylko *sine praejudicio* innych Woiewodztw, *et aequalitatis* namowią, *vigore praesentis Conventus* approbuiemy. Na ten czas Posłow na elekcyą do exorbitancyi obierać maią. Ziemi Mielnickiey, Seymik Relacyiny *pro die* 14 Sierpnia składamy, *cum ijsdem declarationibus*, iako y Ziemi Drohickiey. Ziemi Bielskiey, Seymik Relacyiny na dzień 17 Sierp: naznaczamy. Ziemi Brańskiey *similiter*. Na ktorym zapłatę na drugą ćwierć żołnierzowi z Ziemie swey zaciągnionemu, na teraźnieyszą potrzebę Rzpltey uchwalić maią, względem czego *laudum* ktore uchwalą, *vigore praesentis Conventus* approbuiemy. A Woiewodztwa tego Podlaskiego PP. Posłowie Ziem wszystkich, tego Woiewodztwa, za Pułkownika ludzi swych Powiatowych mianowali Wielmożnego pomienionego Imci P. Starostę Łomżyńskiego Wielgorządcę Krakowskiego, etc. *cum ea declaratione*, że to ma bydź *pro hac vice tantum*, a *in posterum* nie ma to *praejudicare* Woiewodztwu, y Ziemiom do niego należącym. Woiewodztwu Rawskiemu, Ziemi Rawskiey, Seymik *Relationis* na elekcyi Deputackiey. Ziemi Sochaczewskiey, Seymik Relacyiny na tenże czas. Ziemi Gostyńskiey, *pro die* 13 *Augusti*, Seymik Relacyiny naznaczamy, przy tym tych wszystkich Ziem Woiewodztwa Rawskiego Posłowie, deklarowali Pułkownikiem ludzi swoich Powiatowych, Wielmożnego Imci P. Hieronima na Radzieiowicach Radzieiowskiego, Wielkorządcę Krakowskiego, Łomżyńskiego, Kamionackiego, etc. Starostę, Krayczego Krolowy Ieymci. Woiewodztwa Pruskie złożą sobie Seymiki według praw swoich. Woiewodztwu Bracławskiemu, Seymik Relacyiny rowno z elekcyą Deputacką składamy. Ziemi Inflantskiey, Seymik Relacyiny, *pro die* 27 *Augusti*, naznaczamy.

Deklaracye W. X. Lit., podatkow y Seymikow.

Woiewodztwo Wileńskie uchwaliło cztery pobory, Seymik Relacyiny bierze *pro 27 Augusti*. Powiat Ośmiański, deklaruie cztery pobory,
170 ktore dokąd oddać ma, do braci biorą. Powiat Lidzki, cztery pobory deklaruie, ktore od poborce do skarbu oddane bydź maią: ale liczba Poborce Powiatowego przy Powiecie zostawać ma. Seymik *die 17 Augusti*. Powiat Wilkomirski, trzy pobory uchwaliwszy, wydał, a czwarty teraz dać submittuie się do tegoż Poborce, a nie do skarbu, Seymik *die 20 Augusti*. Powiat Brasławski, dwa pobory, a drugie dwa do braci bierze, *cum assecuratione*. Seymik *die 30 Augusti*. Woiewodztwo Trockie, cztery pobory, do Poborce Powiatowego, *liberam* onych *dispositionem*, braci zachowuiąc, *sine assecuratione* Seymik *die 27 Augusti*. Powiat Grodziński, cztery pobory, to iest dwa iuż wybrane bracia przy sobie zostawili, a dwa wybrać się maią. Także y z ekonomii cztery pobory, podług poślednieyszych rewizyi. A Seymik Relacyiny bierze *pro 20 Augusti*. Powiat Kowiński, deklaruie cztery pobory, zostawuiąc ię, według *laudum* Powiatu swego, przy Poborcy, ktory za assygnacyą Hetmańską Rotmistrzowi, ktoremu należeć będzie, płacić ma, *salva coaequatione* z drugiemi Powiatami W. X. Lit. Seymik Relacyiny bierze *pro 20 Augusti*. Powiat Upitcki, cztery pobory deklaruie na żołnierza zaciągowego, ktore Pan Poborca od braci na Relacyinym Seymikn obrany do skarbu wnieść ma. Seymik *die 20 Augusti*. Xięstwo Żmudzkie, deklaruie cztery pobory z dobr ziemskich, Krola Imci y duchownych, ktore według *laudum* swego, u przysięgłego Poborce maią. A tych poborow *dispositionem* do braci bierze. Seymik *die 27 Augusti*. Woiewodztwo Smoleńskie, na dwa pobory do skarbu pozwala, a o drugie dwa iuż sobie postanowione do braci bierze; *sub ea conditione*, aby y z dobr duchownych takież podatki wydane były. Seymik *die 27 Augusti*. Woiewodztwo Połockie, na dwa pobory do skarbu pozwala, a drugie dwa do braci bierze, także y obranie Poborce. Woiewodztwo Nowogrodzkie, trzy pobory deklaruie, ktorych dyspozycyą do braci bierze, Seymik *die 25 Augusti*. Powiat Słonimski, cztery pobory wybrane obrocone na żołnierza, to iest, na sto usarza, *cum conditione coaequationis*, y z uwolnieniem żydow od pogłownego, na kuchnią P. Rotmistrza excypowanych. Seymik *die 28 Augusti* Relacyiny. Powiat Wołkowiski, na cztery pobory pozwala, ktorych dyspozycyą do braci bierze. Seymik *die 27 Augusti*. Woiewodztwo Witebskie deklaruie cztery pobory, *cum ea cautela*, że na ludzie w zaciągu będące, dwa pobory, z ktorych *residuum* do skarbu: a drugie dwa pobory tamże do skarbu oddać ma; obranie zaś Poborce do braci bierze, ktory tamże się wyliczać ma. Seymik *die 27 Augusti*. Powiat Orszański, trzy pobory uchwaliwszy, na trzy sta zaciągnionych ludzi obrocił, co *supererit* od zapłaty zaciągnionemu ludowi, także czwarty pobor do braci bierze. Seymik Relacyiny, y na obieranie Posłow na elekcyą, *die 27 Augusti*. Woiewodztwo Brzeskie, cztery sta człowieka zaciągnęło, na co trzy pobory iuż dało, y na czwarty pozwalaią, *cum ea condtione*, żeby żydzi Brzescy od pogłownego wolnymi byli, ponieważ się do tego zaciągu przyłożyli. Seymik Relacyiny *die 25 Augusti*. Powiat Piński, deklaruie cztery pobory do skarbu, na zapłatę żołnierzowi Rzpltey *cum ea conditione*, aby na Relacyinym Seymiku uchwalona chorągiew, dla obrony swoiey, w dyspozycyi Powiatowey, a nie w Hetmańskiey zostawała, y Pińsk od stanowiska innych żołnierzow był wolny. Seymik *20 Augusti*. Woiewodztwo Mścisław-
171

skie, na dwa pobory do skarbu pozwala, a dwa do braci, z wolnym obraniem Poborce, bierze, *sub ea conditione*, żeby y z dobr duchownych takiż pobor był wydany. Seymik *27 Augusti*. Woiewodztwo Mińskie, na trzy pobory pozwoliło, na zaciągnionego żołnierza Powiatowego, a czwarty do braci bierze. Seymik *die 20 Augusti*. Powiat Możyrski, trzy pobory do skarbu, czwarty do braci bierze, *salva desolatione*. Seymik *die 17 Augusti*. Powiat Rzeczycki, na trzy pobory do skarbu pozwala, a czwarty do braci bierze, tamże y obranie Poborce. Seymik *ultima Aug.* Acz żydzi W. X. Lit. pogłownego na Seymie przeszłym *anni* 1647 dwanaście tysięcy złotych uchwalonego, ratę iednę do Wielmożnego Podskarbiego W. X. Litew. oddali, a drugą ieszcze wydać maią; iednak widząc gwałtowną potrzebę Rzpltey, iż pobory cztery są uchwalone, tedy pogłowne czworo na żydy W. X. Lit. dwanaście tysięcy złotych wnosimy, ktorą summę oraz na S. Marcin w roku teraźnieyszym 1648 oddać do Wielmożnego Podskarbiego maią. Tak iednak, aby iuż więcey nie wybierano pogłownego po Powiatach: a gdzie co dali tedy to z tey summy ma im bydź potrącono. A wydawszy takową summę, od poborow, soszow, donatywy, y od rzemiosł, handlow, koni, sług, y osob swoich, y od wszelakich innych podatkow, na teraźnieyszey Konwokacyi uchwalonych, wolnymi bydź maią. A na pogorzelce, y ubogie, pewny wzgląd y baczenie bydź ma. Ziemia Inflantska, na cztery pobory pozwala. Seymik *die 27 Augusti*. Powiat Starodubowski, Seymik *pro die 27 Augusti*. Żydzi w W X. Lit. czworo pogłowne oddać maią, inkluduiąc
172 to, co iuż w niektorych Powiatach wydali. Miasta I. K. Mci prawa Maydeburskiego wszystkie będące, cztery pobory wydać maią, komputuiąc y potrącaiąc to, co iuż wydali. Z dobr duchownych wszystkich W. X. Litew. cztery pobory, Poborca duchowny oddać do skarbu ma. Z dobr Krolewskich także cztery pobory.

Podatki ktore do skarbu Rzpltey wnoszone będą, iako y te, ktore w szafunku swym Powiaty zostawiły, za assygnacyami Hetmańskiemi na zaciąg ten rozdawane będą.

A tę Konfederacyą, *in omnibus punctis et clausulis*, za wieczne prawo mieć chcemy, y wszystkie wzwyż opisane rzeczy obiecuiemy, za siebie, y za potomki swe, chować statecznie, y trzymać, *sub fide*, *honore*, *et conscientijs nostris*. A ktoby się temu zprzeciwiać chciał, y pokoy wzwyż w tym Kapturze mianowany, y porządek pospolity psować, *contra talem omnes consurgemus in ejus destructionem:* a dla lepszey pewności tych wszystkich opisanych rzeczy, przyłożyliśmy pieczęci swe do tego, y rękami podpisali.

Actum Varsaviae in Conventione Ordinum Regni, et M. D. Lit. Generali, die 31 Julij. Anno Domini 1648.

Mathias Łubieński Archiepiscopus Gnesnen: subscripsi, salvis juribus Ecclesiae Romanae Catholicae. m. pp. Petrus Gębicki, Episcopus Cracovien. salvis juribus et immunitatibus Ecclesiae Sanctae Catholicae Romanae, m. pp. Nicolaus Albertus Gniewosz, ab Olexow, Episcopus Vladislavien. et Pomeranien. salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae, m. pp. Andreas Szołdrski, Episcopus Posnanien. salvis juribus Ecclesiae Romanae, et juribus ac decretis Ducatus Mazoviae, nec obstantibus protestationibus dissidentium, m. pp. Venceslaus de Leszno Episcopus Varmien. salvis juribus et immunitatibus Sanctae Ecclesiae Romanae Catholicae. Andreas Gębicki, Episcopus Luceorien. salvis juribus et immunitatibus Ecclesiae Sanctae Romanae Catholicae. Andreas de Leszno Episcopus Culmen. et Pomesan. Vice-Cancel: Reg: salvis juribus et immunitatibus Ecclesiae Sanctae Catholicae Rom. Stanislaus de Buzenin Pstrokoński, Episcopus Chełmen. Administrator Abbatiae Tynecen. salvis juribus et immunitatibus Sanctae Romanae Ecclesiae Catholicae, m. pp. Stanislaus de Kalinowa Zaręba, Episcopus Kijovien. et Cer: Abbas Suleiovien: subscribo, salvis juribus Ecclesiae, et indemnitate bonorum Eccl. m. pp. Ianusz Radziwił, Xiążę na Birżach y Dubinkach, Generalny X. Żmudzkiego Starosta, Hetman Polny W. X. Lit. Kazimierski, Kamieniecki, Seyweński, Bystrzycki Starosta, Rębowski Ciwon, subscribo Confoederationem non obstantibus ullis exceptionibus et protestationibus. Ian Symon Szczawiński, Woiewoda Brzeski, Łęczycki, Gołubski Starosta, Pułkownik Woiewodztw Kuiawskich, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. Krzysztof Koniecpolski, Woiewoda Bełski, Starosta Stryiski, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. Paweł Sapieha Woiewoda Witepski, Rosłański, Borciański Starosta, tak iako Ichmć XX. Biskupi, podpisuię, m. pp. Stanisław Warszycki z Warszyc, Woiewoda y Generał Ziem Mazowieckich, excepto articulo Confoederationis in Palatinatu Terrarum Masoviae, salvisque juribus, protestationibus, et decretis ejusdem Palatinatus. Andrzey Grudzieński, Woiewoda Rawski, excepto articulo Confoederationis in meo Palatinatu, salvisque juribus, protestationibus, et decretis, ejusdem Palatinatus. Gerhard Donhoff, Palatinus Pomeraniae, non obstantibus omnibus exceptionibus, et salvis juribus per omnia Terrarum Prussiae ac civitatum. Andrzey Leszczyński z Leszna, Woiewoda Derptski, salvis juribus, tam Ecclesiae Romanae, quam et aliarum legibus Regni totius approbatarum. Michał Stanisław H. z Tarnowa, Kasztellan Woynicki, salvis juribus Ecclesiae Romanae Catholicae, m. pp. Ian z Leszna Leszczyński, Kasztellan Gnieźniński. Praemislaus a Byki Bykowski, Castellanus Siradiensis, Capitaneus Przedecensis, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae, m. pp. Mikołay z Radzieiowic Radzieiowski, Kasztellan Łęczycki, salvis juribus Eccl. Rom. Stanisław z Kobierzyczka Kobierzycki, Kasztellan Gdański, salvis juribus Eccl. Rom. Zbigniew Gorayski z Goraia, Kasztellan Chełmski, ita salva sint jura Ecclesiae Catholicae Romanae ut illaesa maneant jura et leges Regni, tum et liberum religionis dissidentium exercitium, m. pp. Hieronim Miłoński z Oporowa, Kasztellan Rospierski, salvis juribus Ecclesiae Cath. Rom. Mikołay Łayszczewski, Kasztellan Sochaczowski, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Stanisław Laskowski, Kasztellan Warszawski, excepto articulo Confoederationis, inter dissidentes de religione, salvisque juribus Eccles. Rom. et decr. Duc. Mas. m. pp. Stanisław Kryski w Drobninie, Kasztellan Raciążki, excepto articulo Confoederat. salvisque juribus, protestationibus, ac decretis Ducatus Masoviae. Nicolaus de Łopacino Łopacki, Castellanus Zakrocimen- 174
sis, excepto articulo Confoederat. et juribus, privilegijs, decretis, protestat. Duc. Masoviae salvis. Lucas de Bnin Opaliński, Supremus Regni Mareschalcus. Ierzy Ossoliński z Tęczyna Kanclerz Wielki Koronny, salvis per omnia juribus Sanctae Universalis Ecclesiae, itemque juribus Palatinatus Masoviae, m. pp. Albertus Stanislaus Radziwił, Cancellarius M. D. Lit. salvis juribus Rom. Eccl. m. pp. Kazimierz Leo Sapieha, Podkanclerzy W. X. Lit. Słonimski, Wołpiński, Luboszanski Starosta, subscribo, salvis juribus Ecclesiae Romanae, m. pp. Ian Mikołay Daniłowicz, Podskarbi Koronny, salvis juribus Ecclesiae Romanae, m. pp. Gedeon Michael Tryzna,
173

Podskarbi Wielki W. X. Lit. Starosta Brzeski, m. pp. Adam z Kazanowa, na Czaśnikach Kazanowski, Marszałek Nadworny Koronny, Boryszowski, Solecki, Bielski, Nowotarski, Warecki, Starosta, subscribo salvis per omnia juribus Ecclesiae Universalis Romanae, et Palatinatus Masoviae, m. pp. Antonius Ioannes Tyszkiewicz, Mareschalcus Curiae M. D. Lit. Capitaneus Castri Vilcomiriensis, m. pp. Bogusław na Lesznie, Generał Wielkopolski, Marszałek Koła Poselskiego. Michał z Zebrzydowic Zebrzydowski, Miecznik Koronny. subscribo salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. m. pp. Ierzy Lubomirski, Generalny Starosta Krakowski, m. pp. Franciscus Dębiński, P. G. Krakowski, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. m. p. Ian Wielopolski, Starosta Biecki, m. p. Stefan z Pilce Koryciński, Oświecimski, Wolbromski Starosta, m. p. Stanislaus a Brzezie Chrząstowski, Subjudex Terrestris Generalis Cracovien. in quantum securitas et liberum exercitium dissidentium Ecclesiae non violabitur. Marcin z Raciborowa Raciborowski, Woyski y Poseł Xięstwa Zatorskiego y Oświecimskiego, salvis juribus Ducatuum Zatorien. et Oświecimen. Piotr ze Bnina Opaliński, Stolnik Koronny, Podkomorzy Woiewodztwa Kaliskiego, Odalanowski, Łosicki Starosta, m. p. Łukasz ze Bnina Opaliński, Podkomorzy Poznański, Rubieszowski Starosta, m p. Ian Szlichting z Bukowca, Sędzia Ziemski Wschowski, Poseł Woiewodztwa Poznańskiego. Andrzey Ossowski, non obstantibus quibusvis protestationibus et exceptionibus. Krzysztof Grzymułtowski. Poseł Woiewodztwa Poznańskiego. Stanisław Naruszewicz, Referendarz y Pisarz W. X. Litew. Simnieński, Metelski Starosta, Poseł Woiewodztwa Wileńskiego, m. p. Wincenty Korwin Gosiewski, Stolnik W. X. Lit. Wieliski, Puński, Markowski Starosta, Poseł Woiewodztwa Wileńskiego, salvis ut caeteri Catholici. m. p. Ian Zenowicz, Marszałek y Poseł Powiatu Ośmiańskiego. Ierzy Wolan, Poseł Powiatu Ośmiańskiego, non obstantibus protestationibus contra securitatem dissidentium in religione christiana. Ielski Krzysztof, Stolnik Mścisławski, Sekretarz K. I. M. Poseł Powiatu Lidzkiego. Stanisław Dawgird, Poseł Powiatu Lidzkiego. Stanisław Białozor, Podsędek y Poseł Powiatu Wilkomirskiego, ręką własną. Krzysztof Zawisza na Baksztach, Pisarz W. X. Lit. Poseł y Starosta Bracławski. Alexander Lubomirski, Koniuszy Koronny, iuribus Ecclesiae Catholicae Romanae salvis. Ian z Oleśnice Oleśnicki, Podkomorzy y Poseł Woiewodztwa Sendomirskiego. Andrzey Morsztyn z Raciborska, Stolnik y Poseł Woiewodztwa Sendomirskiego, ręką własną. Marcin z Dębice Dębicki, Podczaszy y Poseł Wdztwa Sendom. Stanisław Szczucki, Podsędek Sendomirski, S. K. I. M. Iakub z Brzezia Brzeski, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Władysław z Leszna Leszczynski, Poseł Woiewodztwa Kaliskiego. Łukasz Orzelski. Pisarz Ziemski Kaliski, Poseł Woiewodztwa Kaliskiego Andrzey ze Skrzypny Twardowski, Poseł Wdztwa Kaliskiego. Woyciech z Miaskowa Miaskowski, Poseł Wdztwa Kaliskiego. Stefan na Boianowie Boianowski, non obstantibus quibusvis protestationibus et exceptionibus, Poseł Woiewodztwa Kaliskiego. Władysław z Zwonowa Rogaliński, Poseł Wdztwa Kaliskiego. Bogdan z Kozielska Ogiński, Chorąży Nadworny W. X. Lit. Poseł Wdztwa Trockiego, salvis juribus veteris Ecclesiae ritus Gracci. Stefan Niewiarowski, Starosta Budowiecki, Poseł Trocki, m. p. Krzysztof z Potoka Potocki, Podstoli W X. Lit. Poseł Powiatu Grodzinskiego, non obstantibus protestationibus et exceptionibus. Konstanty Alexandrowicz, Pisarz Ziemski Grodziński, Poseł Powiatu Grodzińskiego Krzysztof Pac, Chorąży Ziemski W. X. Lit. Wołkowiski Starosta, Poseł Powiatu Kowińskiego, salvis juribus Sacrae Rom. Eccl. Mikołay Skorulski, Chorąży y Poseł Powiatu Kowińskiego, Starosta Kormiałkowski. Cypryan Paweł Brzostowski, Stolnik Wileński, Pisarz Dekretowy W. X. Lit. Powiatu Upitskiego Poseł. Wołmiński Michał Kazimierz z Gierszca, Skarbnik, Podstarości y Poseł Upitski, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Alexander z Otoka Zaleski, Referendarz Koronny, Poseł Woiewodztwa Sieradzkiego. Woyciech Łubieński, Chorąży większy Sieradzki, Poseł Woiewodztwa Sieradzkiego, salvis juribus Eccl. Cath. Rom. Marcin Zaleski, Pisarz Ziemski y Poseł Sieradzki, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. Stanisław Koniecpolski, Woiewodzic y Poseł Sieradzki, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Stanisław Donhoff, Starosta Wieluński, salvis juribus Eccl. Rom. Andrzey Siemikowic Radoszowski, Chorąży y Poseł Ziemic Wieluńskiey, salvis juribus Eccl. Rom. Catholicae. Albertus a Kadzidłow Kadzidłowski, Capitaneus Radzieiov. Nuncius Terrestris Palatinatus Lanciciensis, salvis juribus et immunitatibus Ecclesiae Catholicae Romanae. Symon Krzykowski, Miecznik y Poseł Woiewodztwa Łęczyckiego, salvis Ecclesiae Romanae. Piotr Garwaski, Poseł Woiewodztwa Łęczyckiego. Konstanty Mleczko, Podsędek y Poseł Xięstwa Żmudzkiego. Ian Grużewski, Poseł Xięstwa Żmudzkiego. Kaspar Szułkowski a Zaduszniki, Nuncius et Iudex Palatinatus Brestensis Cujaviensis, salvis juribus Eccl. Cath. Rom. in toto subscribo, m. p. Andrzey z Siewierska Siewierski, Łowczy Brzeski, Poseł Woiewodztwa Brzeskiego. Ian Aksak Poseł Woiewodztwa Kiiowskiego. Ludwik z Owdzonowa Woroszyło, Poseł Woiewodztwa Kiiow. Stefan Ponentowski, Sekr. K. I. M. Poseł Woiewodztwa Inowłocławskiego, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. Hyacinthus Ryśiński, Nuncius Palatinatus Inovloclaviensis, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae in toto. Petrus Działyński, Succamerarius Terrae Dobrzynen. salvis juribus Ecclesiae Romanae. Ioannes Ludovicus Borzewski, Starosta Lipiński, Dworzanin Pokoiowy Krolewica I. M. salvis juribus Ecclesiae Romanae. Hieronim Ossoliński, Starosta Zydaczewski, Woiewodztwa Ruskiego Ziemie Lwowskiey Poseł, salvis juribus Eccl. Rom. Piotr Ożga, Pisarz Ziemie Lwowskiey, Poseł Wdztwa Ruskiego. Mikołay Daniłowicz, Podstoli Koronny Podkomorzy Chełmski, Poseł Woiewodztwa Ruskiego, salvis juribus Eccl. Cath. Rom. Ian Adam ze Zmigroda Stadnicki na Lisku Podkomorzy Sanocki, Poseł Woiewodztwa Ruskiego, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae et Unitorum. Bazyli Iaworski z Iawory, Poseł Ziem Ruskich, zachowuiąc protestacyą przeciwko restytucyi, przeciwko prawu uczynioney Sylwestra Hulewicza. Ian Potocki, Podkomorzy Ziemie Halickiey. Stanisław Głowiński z Głowna, Pisarz Grodzki y Poseł Ziemie Halickiey, salvis juribus Ecclesiae Rom. Kazimierz Rafał Makowiecki, Poseł Ziemie Halickiey, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Ludwik z Rzeczyce Wyżga, Dworzanin I. K. M. Poseł Ziemie Halickiey. Ewaryst Ian Bełzecki, Pokoiowy Dworzanin I. K. M. Iakub Urowiecki, Podsędek Chełmski, Poseł Ziemie Halickiey, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Andrzey Maximilian Fredro, Poseł Scymiku Chełmskiego, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Ierzy Niemierzycz na Cierniechowie, Podkomorzy Kiiowski, Poseł Woiewodztwa Wołyńskiego, subscribo cum protestatione, si quis forte velit extendere jura alicujus Eccl. in derog. aut restrictionem communis pacis omnium dissidentium de religione. Philon Iełowicki na Łanowcach dziedzic, Woyski Włodzimirski, ostrzegaiąc praw Wdztwa swego Wołyńskiego wolności w przywileiu incorporationis wyrażoney, także w szanowaniu wiary Greckiey, za zgodą Posłow a Kollegow moich wszystkich. Zbigniew Lanckoroński z Brzezia, Starosta Skalski, Poseł Woiewodztwa Podolskiego. Stanisław Kącki z Kątow, Poseł Woiewodztwa Podolskiego. Ian Chrapowicki, Sekretarz y Dworzanin I. K. M. Kapitan Dorochobuski, Poseł Woiewodztwa Smoleńskiego. Albrycht Gołmont, Podczaszy Lidzki, Poseł Smoleński. Stanisław Firley z Dąbrowice, Podkomorzy y Poseł Woiewodztwa Lubelskiego, salvis juribus et immunitatibus Ecclesiae Romanae. Zbigniew Firley na Dąbrowicy, Starosta Lubelski, Poseł Woiewodztwa Lubelskiego, salvis per omnia juribus Eccl. Rom. Daniel Iżycki. Sędzia Ziemski y Poseł Wdztwa Lubelskiego Samuel de Mogielnica Mogielnicki, m. p. Stanisław z Sarbiewa Sarbiewski, Grabowiecki, Korytnicki Starosta, salvis juribus Ecclesiae et religionis Romanae Poseł z Woiewodztwa Bełskiego, m. p. Ian Stefan Niszczycki, Chorąży Woiewodztwa Bełskiego. Kazimierz Brodecki, Starosta Iasielski, Poseł Wdztwa Bełskiego. Philip Kazimierz Obuchowicz, Woyski Możerski,

Woiewodztwa Nowogrodzkiego Poseł. Stefan Frąckiewicz Radzimiński, Poseł Woiewodztwa Nowogrodzkiego, subscribo nullis obstantibus protestationibus et exceptionibus erga jura, pacem et securitatem dissidentium in religione christiana. Ian Kersnowski, Sędzia Grodzki y Poseł Słonimski, m. p. Zygmunt Przecławski, Poseł Powiatu Słonimskiego. Mikołay Iurowski, Stolnik y Poseł Powiatu Wołkowiskiego, m. p. Stanisław Puksza Klausgiełowic, Wołkowiskiego Powiatu Poseł, m. p. Stanislaus Kłokocki, Iudex Terrae Zawkrzensis, Nuncius Palatinatus Plocensis, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Grzegorz Kęczewski, Podstoli Płocki, Poseł Woiewodztwa Płockiego. salvis Ecclesiae Romanae juribus. Damian z Kretkowa, Dworzanin I. K. M. Woiewodztwa Płockiego Poseł, subscribo excepto articulo Confoederationis, salvis juribus et decr. Duc. Masovjae. Iakub Rusakowski Szołtonos, Sędzia Grodzki, y Poseł Woiewodztwa Witepskiego, assecuratus approbatione laudi Palatinatus nostri. Ian Hektor Podbereski, Podkomoray y Poseł Orszański in vigore zachowuiąc, laudum Powiatu swoiego. Piotr Galiński, Stolnik y Podstarości Orszański, ręką własną. Andrzey Hieronym Parys, Starosta Czerski, y Poseł, salvis juribus Sanctae Ecclesiae Catholicae Romanae, et privilegijs, decretis Ducatus Masoviae. Konstanty Parys, Poseł teyże Ziemie, similiter, m. p. Woyciech Opacki, Chorąży Warszawski, Starosta Łatowicki, Poseł Ziemie Warszawskiey, salvis juribus Ecclesiae Romanae, decretis et privilegijs Ducatus Masoviae. Andrzey Prażmowski, Sędzia Z. Warsz. similiter. Ian Olbracht Opacki na Mełeninie, Podkomorzy y Poseł Ziemie Wiskiey, similiter. Adam Glinka Ianczewski, Pisarz Ziemski Wiski, excepto articulo exercitij dissiden. in Palat. Masoviae, m. p. Michał z Karnkowa Karnkowski, Starosta y Poseł Powiatu Wyssogrodzkiego, excepto articulo Confoederationis, salvisque juribus et decretis Palat: Masoviae. Ian Nakwaski, Woyski Wyssogrodzki, Poseł tegoż Powiatu, ut supra. Ian Łopacki, Chorąży Ziemie Zakroczymskiey, salvis legibus Eccl. Rom. Cathol. Adam Bieliński, Stolnik y Poseł Ziemie Zakroczymskiey, excepto articulo Confoederationis, salvis juribus et decretis Ecclesiae Romanae, et Palatinatus Masoviae. Szczęsny z Wielkiego Szczawina Brochowski, Poseł, Pisarz Ziemie Zakroczymskiey, salvis juribus Ecclesiae Romanae et protestationibus. Wiktor Kazimierz Kryski z Kryska, Poseł Ziemie Zakroczymskiey, similiter. Adam Kowalewski, Posel Ziemie Zakroczymskiey, similiter. Balcer Sarbiewski, Sędzia Ziemie Ciech. excepto articulo Confoed. salvisque juribus, protestationibus, et decr. Palat. Mas. Ianusz Wessel, Starosta Ostrowski, salvis juribus Ecclesiae Rom. Hieronimus Radziciowski, Capitaneus Łomz: Magnus Procurator Arcis Cracoviensis. similiter. Petrus in Stawiska Zamoyski, Succamerarius Terrae Łom: excepto articulo Confoederationis, salvis juribus Eccles. Cathol. Rom. et juribus Ducatus Masoviae. Waleyran Potrykowski, Podkomorzy Rożanski, Makowski, similiter. Sta: Cieciszewski z Goyca, Podkomorzy Z. Liwskiey, excepto articulo Confoederat: w Woiewodzt: Mazowieckim. Sta: Zaliwski, Podsędek Ziemie Liwskiey, y Poseł, similiter. Stanisław na Rużewniu Brzoska, Podkomorzy Nurski, cum Districtu Łomzensi, similiter. Woyciech na Pogorzelcu Pogorzelski, Starosta Nurski. m. p. Nikodem Iabłonowski, Cześnik y Poseł Ziemie Nurskiey, simil. Stanisław Iabłonowski, Łowczy, y Rotmistrz Ziemie Nurskiey, similiter. Ierzy Monwid Irzykowic, Marszałek Powiatu Wilkomirskiego, Poseł Woiewodztwa Podlaskiego, Ziemie Drohickiey, excepto articulo ducillorum et laudo. Woyciech Emeryk Mleczko, Starosta y Poseł Mielnicki. Fran. Ian Leśnowolski, Starosta Brański. Mik: Skaszewski, Chorąży Ziemie Bielskiey excepto artic. ducillorum et laudo. Krzysztof z Zalę: Zelski, Pisarz y Poseł Ziemie Bielskiey, m. p. Olbrycht Kuszeniecki, Stolnik y Poseł Ziemie Bielskiey. Ian Albrycht z Lipia Lipski, Podkomorzy y Poseł Rawski, Starosta Inowłodzki, salvis in toto juribus S. Eccl. Romanae Catholicae. Alexander z Załusk Załuski, Poseł Ziemie Rawskiey, salvis juribus per omnia S. Eccl. Rom. Cath. m. p. Marcin na Nieborowie Nieborowski, Podkomorzy Poseł Ziemie Sochaczewskiey, salvis juribus Eccl. Cath. Rom. Władysław Konstanty z Zycka Wituski, Chorąży y Poseł Ziemie Gostynskiey, Ekonom Rogoziński, salvis juribus S. Ecclesiae Romanae Catholicae. Alexander Szuyski, Chorąży y Poseł Brześcianski. Władysław z Leszna Leszczynski, Woiewodzic Bełski, Poseł Woiewodztwa Braeskiego. Ian Karol Kopeć Poseł Woiewodztwa Brześcianskiego. Ian Kazimierz Umiastowski, Pisarz Ziemski y Poseł Brześcianski. Theodor Ielec, Woyski y Poseł Powiatu Pinskiego. Ierzy Niezłubowic Tukalski, Poseł Powiatu Pinskiego. Władysław Rogala Zawadzki, Woiew: Parn: salvis juribus Eccl. Romanae Catholicae et juribus Terrarum Prussiae. Ian Ignacy Bąkowski, Poseł Woiewodztwa Chełmin. salvis per omnia juribus et privil. Ter. et Civ. Prus. m. p. Włodzimierz Dadzibog Kaminski, Chorąży y Poseł Woiewodztwa Mścisławskiego, m. p. Michał Włodzimierz Steczkiewicz, Poseł Woiewodztwa Mścisławskiego, salvis juribus et ritu in toto Graeco. Krzysztof Ciechanowiecki, Sędzia Ziemski y Poseł Mścisławski. Mikołay Kazimierz Wasilewicz, Woyski y Poseł Woiewodztwa Mścisławskiego. Ian Rogala Zawadzki, Podkomorzy Parnawski, Starosta Swiecki, Poseł Woiewodztwa Malborskiego, salvis juribus Ecclesiae Romanae Catholicae et immunitatibus Terrarum Prussiae. Daniel Zytkiewicz, Instygator Koronny, Poseł Woiewodztwa Bracławskiego, salvis in universum juribus et praerogativis Sacrae Ecclesiae et religionis Catholicae Romanae m. p. Sebastyan Kordysz, Poseł Woiew. Bracławskiego, similiter. m. p. Piotr Liewalt Pewalski, Poseł Woiewodztwa Pomorskiego, salvis per omnia juribus Terrarum et civitatum Prussiae, m. p. Piotr Tuchołka, Poseł Woiewodztwa Pomorskiego, salvis per omnia juribus Terrarum et Civitatum Prussiae, m. p. Andrzey Kazimierz Zawisza, Starosta y Poseł Woiewodztwa Mińskiego, m. p. Stefan Cedrowski, Poseł Woiewodztwa Mińskiego. Kazimierz Alexandor Kurniewicz, Podczaszy y Poseł Powiatu Możerskiego. Chreory Faszcz, Skarbnik y Poseł Powiatu Rzeczyckiego, m. p. Stefan Kazimierz Wołoszowski, Poseł Woiewodztwa Ziemie Inflantskiey.

Maciey Cielecki, Sekretarz I. K. M. m. p.

AKTA

SEYMU WALNEGO ELEKCYI NOWEGO KROLA

ROKU 1648.

PORZĄDEK

NA SEYMIE WALNYM ELEKCYINYM MIĘDZY WARSZAWĄ A WOLĄ, PRZEZ OPISANE ARTYKUŁY DO SAMEGO TYLKO AKTU ELEKCYI NALEŻĄCE, UCHWALONY Y POSTANOWIONY.

Roku Pańskiego, 1648 dnia 6 Października.

My Rady duchowne y świeckie, y wszystko rycerstwo Koronne y W. X. Lit: na teraźnieyszą Elekcyą nowego Pana zgromadzone, *inhaerendo in toto* Konfederacyi świeżo przeszłey Generalney Warszawskiey, zabiegaiąc temu, aby pokoy pospolity pod tą Elekcyą zatrzymany był, artykuły niżey opisane Ich Mość PP. Marszałkowie, tak Koronni, iako y W. X. Lit: z Ich Mościami PP. Deputatami, z Senatu y z Koła Rycerskiego oboyga narodow, na to wysadzonemi, publikować, y według nich sądzić, y występne karać maią, postanowiliśmy.

Naprzod. Stoiąc przy przeszłey Konfederacyi, punkt *ex volumine legum*, *anni millesimi*, *quingentesimi*, *octuagesimi septimi*, o nieprzyieżdżaniu z cudzoziemcami, y z działmi, w niey reassu-

mowany, tak obiaśniamy; że polkow, rot z cudzoziemcow *cujuscunque nationis*, tak konnych, iako y pieszych, tudzież dział nie ma nikt bliżey trzech mil pod Warszawę, ani iawnie podmykać, ani taiemnie *intra dictum spatium*, okkultować: a ktoby inaczey uczynił, ten *ex delatione cuiusvis ad instantiam* Instygatora Koronnego, ieśli Koronnym, abo W. X. Lit: ieśli Litewskim obywatelem będzie, ma być przed teraznieysze *compositum iudicium* pozwany, y ieśli *convincetur*, *pœna exclusionis* od wszystkiego *Electionis* aktu karany. A ieśliby *iudicio* podlegać niechcąc na Elekcyi trwał, *pro hoste patriae* osądzony być ma. Za cudzoziemcow nie maią być rozumiani *terrigenæ* Państw do Korony, y W. X. Lit: inkorporowanych, luboby ięzykiem, y habitem od narodu naszego rożni byli. Także też ieśli kto nie do woienney potrzeby, ale *propter domesticum ministerium*, cudzoziemca iednego, abo kilku przy sobie chowa, luboby też cudzoziemiec ktory, dla przypatrzenia się y widzenia ziazdu tego *pacatus* przyiachał, ten do teraźnieyszego artykułu pociągany być nie ma. Wszakże iednak cudzoziemcy wszelacy, tak duchowni, iako y świeccy, ktorzykolwiek z urodzenia swego nie są obywatelami w Państwach Rzeczyposp: aby się w Warszawie y nad Warszawą blisko nie bawili, a daleko więcey *in loco consilij publici* aby nie bywali, IchMć PP. Marszałkowie oboyga narodow *serio attendent*, y onych z władzy Urzędow swych na się od Rzeczyposp. włożonych napomnią. Przestrzegać też y tego IchMć PP. Marszałkowie będą, aby się Posłowie cudzoziemscy na stanowiskach swoich sobie od Iego-Mći P. Marszałka Wielkiego Koronnego naznaczonych, zatrzymywali. A ieśliby kto, lubo z miasta Warszawy, lubo ze wszelakich stanowisk swoich gdzieby kto stał, na to mieysce gdzie IchMość Panowie Senatorowie z Rycerstwem zasiadać będą, *manu armata* przyieżdżać śmiał, ten od Elekcyi odstrychniony być ma, o co z nim Instygator Koronny *ex delatione cujusvis*, czynić będzie powinien.

Aby żaden na ten plac, gdzie się IchMM. PP. Senatorowie z Rycerstwem do rady ziężdżaią, z strzelbą, z łukiem, ani inszą bronią oprocz zwyczayney: to iest, miecza, szable, korda, pałasza, koncerza, szpady, przyieżdżać nieważył się: a ktoby temu postanowieniu przecznym y przeciwnym był, ma być karan winą grzywien dwoch set, y siedzeniem w wieży przez sześć niedziel. A ieśliby do sądu nie stanął, ma być *bannitus*. Czekanow, puinałow, aby żaden iadąc do tego mieysca Elekcyi, y w nim samym, y z niego odieżdżaiąc, nie nosił *sub pœna ducentarum marcarum*. Także aby piechota y *plebeij*, w okop nie wchodzili, *sub poena arbitraria civili*.

Stanowisk y gospod w mieście, y po wsiach, z Urzędu Ich MM. PP. Marszałkow naznaczonych, tak swoich iako y naiętych, aby żaden nieważył się zastępować: a ktoby zastąpił, ma zaraz uprzątnąć. A ktoby herb oddarł, abo napis Stanowniczego zmazał, ieżeli szlachcic, winą dwoch set grzywien, y siedzeniem w wieży przez Elekcyą: a *plebejus* ucięciem ręki karany być ma, *praemissa, inquisitione officiosa*. A ktoby w dwory, tak duchowne iako y szlacheckie, gwałtownie, bez pozwolenia panow, wiachał: powinien z nich ustąpić za pierwszą instancyą prawną, y winą dwoch set grzywien, *parti et iudicio totidem* zapłacić, y szkody nagrodzić.

Aby każdy na stanowiskach swoich, w mieście, na przedmieściach, y po wsiach, na każdym mieyscu, gdzie się Woiewodztwa do stanowisk y namiotow swych zieżdżaią, y tam gdzie IchMM. ze wszystkim Rycerstwem zasiadaią, także y w potykaniu ieden drugiego, w drodze, na moście, spokoynie zachował się: *sub poena arbitraria iudicij civili, praemissa inquisitione, pro qualitate facti cuivis irroganda*. Gwardyi wszelakich z iakiegokolwiek narodu będących, nikt z stanowisk swoich w pole, a daleko więcey zbliżać ku mieyscu gdzie PP. Rady y Rycerstwo zieżdżać się będą, nie będzie, *sub poena infamiae, ad instantiam* Instygatora przeciwko obywatelowi Koronnemu Koronnego, przeciwko zaś obywatelowi W. X. Lit: *ad instantiam* Instygatora tegoż narodu, w Sądzie Generalnym Kapturowym *decernenda et publicanda*: czemu wszystkiemu IchMMć PP. Marszałkowie względem rządu y bespieczeństwa każdego, iako w mieście, tak w polu, a daleko więcey koło okopu gwardyami swymi słusznymi *prospicient*.

A ktoby z ruśnicą nabitą po mieście, y po przedmieściach chodził, abo z niey strzelał, ten winą dwuch set grzywien, ieśli iest *possessionatus*, a ieśli *impossessionatus*, siedzeniem w wieży pułroka, karany bydź ma. Toż y o sługach ma się rozumieć.

Broni ktoby dobył w okopie do konsultacyi naznaczonym, choćby nie ranił, ieżeli szalachcic, ma bydź karan siedzeniem w wieży przez sześć niedziel, y dwiema sty grzywien, ieżeli *plebeius*, gardłem karany bydź ma. A ieśliby ktokolwiek, na iakimkolwiek mieyscu w drodze, w mieście, na przedmieściach, abo po miasteczkach, y po wsiach, stanowisk swoich, ieden drugiego ranił, abo zabił, lubo też plebeiusza; ma bydź na gardle karany: a ieśliby do prawa nie stanął, ma bydź *infamis*.

Rozruch, abo zwadę na mieyscu konsultacyom naznaczonym, przez dobycie tylko broni, abo uderzenie iakiekolwiek, ktoby zaczął: ma bydź na gardle karany *praevia inquisitione*.

Ieśliby ieden drugiego umyślnie z mostu zepchnął, ma bydź karan siedzeniem w wieży rok y sześć niedziel, y dwiema sty czterdziestą grzywien: a ieżeliby zepchniony utonął, ma gardło tracić ten ktory zepchnął.

Statkow także, na ktorych most stoi, psować, y dylow rozbierać nie ma żaden, *sub poena arbitraria iudicij civili*.

Na ten plac gdzie Stany zasiadaią, aby żaden, tak końmi, iako y wozami wieżdżać, a osobliwie w okop, nie ważył się: a ktoby za na

182 183

pomnieniem Urzędu Ich Mci Panow Marszałkow, tak Koronnych, iako y W. X. Lit. czynić tego nie przestał, ma bydź *poena arbitraria civili* sądu pomienionego karany. A iż dla porządku lepszego y uchronienia się wszelakich zwad, bramy są w okopie naznaczone; śrzednia na Małą Polskę, a ta ktora iest *versus orientem* od miasta, na Wielką Polskę: ta zaś co *ad occidentem*, na Wielkie X. Lit. Ktoby w przyieżdżaniu do tych bram, abo w odieżdżaniu, zwadę iaką uczynił, ma bydź także *arbitraria poena civili* karany.

Chłopięta, pacholikowie, y inne lekkie osoby, aby się na ten plac y mieysce, gdzie PP. Rady, y Rycerstwo zasiadać będą, nie cisnęli, y na każdym inszym mieyscu, aby się spokoynie bez wszelakiego wołania, huczenia, świstania, skromnie zachowali. A zwłaszcza przy słuchaniu Posłow postronnych, ktorym tak samym, iako y sługom ich, przystoyną uczciwość czynić y oddawać maią. A ktoby w tey mierze wystąpił, a laską albo korbaczem mu się dostało, aby to pana iego nie obrażało.

Aby żaden w mieście, y na przedmieściach, y stanowiskach, u kupcow, kramarzow, rzemięślnikow, szynkarzow, y tych, co żywność przywozić będą, żadney rzeczy gwałtem brać nie ważył się, tylko według taxy ktorą Ich Mość PP. Marszałkowie z Ich MM. PP. Deputatami, y z Urzędem I. M. P. Woiewody tutecznego, y Grodzkim, postanowią. A ktoby się z kupcow, rzemięślnikow, y szynkarzow, ważył drożey nad taxę, abo mnieyszą wagą y miarą, rzecz iakąkolwiek przedawać; ma bydź przez Urząd Ich Mci PP. Marszałkow y Ich MM. PP. Deputatow, *toties quoties*, winą czternastu grzywien karany. A ten ktoby wziął komu co gwałtem, nie zapłaciwszy według taxy, ma stronie ukrzywdzoney, za powodem iey, dwoiako co wziął zapłacić: a ktoby krzywdę uczyniwszy ziachał, maiąc *terminum tactum*, ma podlegać *poenae bannitionis:* ktora taxa w Warszawie y Pradze, ma się tylko rościągać, a nie gdzie indziey.

Aby żaden z furmanow y przekupniow, od osmey z rana do dziewiątey godziny na pulze garzu, do Warszawy przez most nie wieżdżał, ani w ulicach, y mieście, y na przedmieściech, nie zacieśniał, także po południu od czwartey aż do piątey godziny, przez most aby nie iechał, a to dla zatarcia y zacieśnienia Ich Mci
184 tych ktorzy z tamtey strony ku sprawom Rzeczyposp: zieżdżać się, y nazad do stanowisk swoich wracać będą, ponieważ czas ten zieżdżania y rozieżdżania się, Ich Mość wszyscy sobie naznaczyli; czego warta Marszałkowska ma pilnować.

Aby się żaden nie ważył około tego placu, gdzie Rada z Rycerstwem zasiadać będzie, wozić gorzałek, wina, piwa, y inszego trunku do szynkowania, pod utraceniem tego co przywiezie.

Moneta Rzeczyposp: y tych ktorzy *in corpore, ac simul in fide et obsequio Reipubl:* są: y *jus cudendae monetae a Republ: concessum* ma-

ią, ta tylko ktora *ante cessationem generalem, secundum praescriptum legum*, bita, aby rowną cenną szła, waruiemy.

W gospodach, tak w mieście, iako y na wszelakich, po wsiach y miasteczkach, stanowiskach, aby się każdy skromnie y uczciwie zachował, występkow żadnych nie czynił; niebespieczeństwa ogniowego pilnie się wystrzegaiąc, dla czego każdy gospodarz powinien mieć wodę w statkach, osęki, drabiny, y insze rzeczy do tego należące, także też y przy kuchniach w rynku postanowionych, aby statki dla niebezpieczeństwa ogniowego zawsze gotowe były: czego Urząd Ich Mci PP. Marszałkow przestrzegać ma, y w tym nieposłusznych y niedbałych, winą czternastu grzywien karać: a ktoby statki z wodą, y insze potrzeby do tego należące rąbał y psował, taki ma bydź karany siedzeniem w wieży przez sześć niedziel, y nagrodzeniem szkody.

Wszelaką żywność, y napoie, y towary, do miasta, y stanowisk, aby każdemu wozić wolno było: a przekupniowie y przekupki, aby na drogi nie zabiegali, iedno żeby każdy wiozł do miasta, y stanowisk, pod winą czternastu grzywien, y zabraniem tego co kupi przekupka.

U szynkarzow w domach, y piwnicach, ani też w budach, żaden picia żadnego, nadaley godziny osmey w noc na pułzegarzu, szynkować, ani ognia do teyże godziny zażywać nie ma, pod winą utracenia tego napoiu, y siedzenia w wieży.

Z cudzoziemcow aby żaden w kole Rzeczypospolitey, gdzie *publica negotia* odprawować się będą, nie ważył się bywać, także y do miasta y stanowisk wieżdżać y chodzić, pod pretextem handlow, abo towarow iakich, aż za wiadomością Ich Mści PP. Marszałkow oboyga narodow: o czym gospodarze dawać znać powinni Ich MM. PP. Marszałkom, *sub poena arbitraria civili*.

Przy sądach Ich Mciow PP. Marszałkow oboyga narodow, z Ich Mciami PP. Deputaty, aby się każdy skromnie zachował, pod winami w prawie, o bespieczeństwie Sądow Trybunalskich, opisanemi.

Gdzieby się w domach, tak w mieście iako y w miasteczkach, y na wsiach stanowisk, także w drodze iako y w ciągnieniu, gwałty, excessy, y wszelakie krzywdy, komu działy: tedy *ad delationem* ukrzywdzonych, *coram judicio com-* 185
posito sprawować się każdy *peremptorie* powinien będzie.

Na poiedynek aby ieden drugiego wyzywać nie ważył się *sub poena sessionis turris* przez pułroka y sześcidziesiąt grzywien. O takowe, y insze wszelakie, pod ten czas Elekcyi popełnione excessy, każdy wszelakiey kondycyi człowiek, ma się sprawować przed sądem Ich Mci PP. Marszałkow, y Ich Mściow PP. Deputatow, oboyga narodow, *tanquam in recenti crimine*, y *judicatum pati*. A dekreta sądu tego, powinien pan Pisarz Ziemski Warszawski *ad hunc actum*

sup: secreta Iudicij przysiągszy, terminować y z Seymowemi ie aktami mieć, y chować, y z podpisem swym extrakty potrzebuiącym wydawać: na tych iednak sądach *ferre sententiam* nie będzie mogł; a *salarium* Ziemskim Sieradzkim kontentować się powinien będzie.

Dekreta sądu tego, podpisowane będą ręką trzech Ich Mci PP. Deputatow: iednego z Małey, a drugiego z Wielkiey Polski, a trzeciego z W. X. Litewskiego.

Tego wszystkiego przestrzegać, iako pospolitego pokoiu, ma Urząd Ich MM. PP. Marszałkow oboyga narodow; także y słudzy Urzędu Ich Mci, ktorzy aby bespieczeństwo mieli, tak deklaruiemy, ktoby się na ktorego z sług Ich MM. *in officio* będącego targnął, abo uderzył, choć nie ranił, na ręce, a ktoby ranił, na gardle ma być karan. A gdzieby też ktory z sług Ich MM. PP. Marszałkow, abo Ich Mci PP. Deputatow wykroczył, ma być od Ich Mci Panow Marszałkow, y Ich Mci Panow Deputatow sądzony, y *pro qualitate delicti*, *pari*, iako y drudzy *delinquentes poena*, ma być karany: w czym reassumuiemy Konfederacyą *anni 1573.*

A ieśliby się też trafiło wystąpić ktoremu z z tychże Ich Mciow, ktorzy na te sądy od Stanow wysadzeni zasiadać na nich będą, tedy *eodem iudicio, et ijsdem, pro qualitate excessus, poenis* podlegać maią. A gdyby lub ktorego z samych Ich Mściow, lub z sług Ich Mciow sprawa przypadała, wychodzić od sądow powinni będą, y takowych spraw sądzić nie maią.

Ktore to wszystkie sprawy, o pomienione excessy y krzywdy, przed sąd Ich Mściow PP. Marszałkow, y Ich Mściow PP. Deputatow przypadaiące, *pluralitas suffragiorum* ma *concludere*, *duorum vel trium absentia non obstante.* Działo się pod Warszawą po tey stronie od Woli, na Seymie Walnym Elekcyi nowego Krola, na mieyscu w Konfederacyi Warszawskiey blisko przeszłey naznaczonym, dnia szostego miesiąca Października, roku Pańskiego 1648.

Maciéj Łubiński, Arcybiskup Gnieźnieński, Łukasz Opaliński, Marszałek Wielki Koronny. Alexander Ludwik Radziwił, Marszałek Wielki W. X. L. Philip Kazimierz Obuchowicz, Woyski Możerski, Marszałek Koła Rycerskiego. Adam Kazanowski, Marszałek Nadworny Koronny. Antoni Tyszkiewicz, Marszałek Nadworny W. X. Litewskiego.

186

My Rady duchowne y świeckie, y Rycerstwa Koronne, y W. X. Lit; na Elekcyą nowego Pana między Warszawą a Wolą, *pro die 6 Octobris* zgromadzeni, *inhaerendo in toto* Konfederacyi Generalney Warszawskiey, na blisko przeszłey Konwokacyi postanowioney.

Naprzod, namowiliśmy porządek y *securitatem* aktu tego tak zacnego, y ludzi wszelakich nań przyieżdżaiących, y namowiwszy wzwyż opisane artykuły do tego rządu y bespieczeństwa należące, postanowiliśmy *compositum iudicium* dla sądow y karania wszelakich krzywd y excessow, do Ich Mściow Panow, Łukasza ze Bnina Opalińskiego, Marszałka Wielkiego Koronnego, Leżayskiego Starosty. Alexandra Ludwika Radziwiła Xiążęcia na Ołyce y Nieświeżu, Hrabie na Mirze y Szydłowcu, y Krozach, Marszałka Wielkiego W. X. Lit: Upitskiego, Iurborskiego Starostę, Szawełskiego, Olitskiego Administratora. Adama na Czaśnikach Kazanowskiego, Marszałka Nadwornego Koronnego, Borysowskiego, Soleckiego, Wareckiego, Bielskiego Starostę. Antoniego Iana Tyszkiewicza, Marszałka Nadwornego W. X. Lit. Wilkomirskiego Starostę. Z Senatu: Michała Hrabię z Tarnowa, Kasztellana Woynickiego, Iana Kazimierza Krasińskiego, Kasztellana Płockiego. Iozefa Klonowskiego, Kasztellana Witepskiego. Z Wielkiey Polski: Chryzostoma Iaskolskiego, Pisarza Poznańskiego. Marcina Zaleskiego, Pisarza Ziemskiego Sieradzkiego. Baltazara Sarbiewskiego, Sędziego Ziemskiego Ciechanowskiego, Łukasza Trzcińskiego, Podwoiewodzego Pomorskiego. Z Małey: Iędrzeia Poniatowskiego, Sekretarza K. I. M. Stanisława Skarszewskiego, Starostę Stężyckiego y Wasiłkowskiego, Regenta Koronnego. Stanisława z Korczmina Korzmińskiego, Sędziego Ziemsk: Włodzimirskiego. Iędrzeia Miastkowskiego, Sekretarza K. I. M. Z Wielk: Xięst. Litewsk: Adama Macieia Sakowicza, Podkomorzego Ośmiańskiego. Iana Kazimierza Umiastowskiego, Pisarza Ziemskiego Brzeskiego, Sekretarza K. I. M. Regenta W. X. Lit: Piotra Kazimierza z Bieganowa Biegańskiego, Podstolego Połockiego. Krzysztofa Ielskiego, Stolnika Mścisławskiego. Ktorzy to wszyscy Ich Mć PP. wzwyż mianowani Sędziowie, niż na te sądy zasiadli *in facie Reipubl:* przysięgę *super eam rotam iuramenti* iakośmy im pokazali, uczynili.

187

PRZYSIĘGA
ICH MOŚCIOW PP. SENATOROW, Y DEPUTATOW Z KOŁA RYCERSKIEGO.

Ia N. przysięgam Panu Bogu, iż sprawiedliwie wedle Pana Boga, prawa pisanego słuszności y kontrowersyi stron, sądzić y rekognicyi przyimować będą; na bogatego, y na ubogiego, przyiaciela, y nieprzyiaciela, obywatela y przychodnia, żadnego względu nie maiąc; y ani na przyiaźń, ani na podarki, ani na przegrożki, patrzyć y dbać nie będę: ale w sądzeniu samego Pana Boga, prawa podanego, słuszności kontrowersyi stron, rekognicyi, y w tym wszystkim sumnienia mego, rozsądku naśladować, y słuchać będę, y insze sprawy mnie należące, wiernie y wedle możności moiey czynić będę: praktykowania też żadnych kauz, z nikim czynić nie mam, ani przestrogi, ani rady dawać, ani podarkow brać nie będę. A iżem się też o to nie starał, abym był na te sądy obran; taiemnie też sądu tego obiawiać nikomu nie będę. Tak mi Panie Boże pomoż, y Krzyż S. Pana Chrystusow.

PRZYSIĘGA
ICH MM. PP. MARSZAŁKOW.

Ia N. przysięgam Panu Bogu, iż sprawiedliwie, *sine ullo personarum respectu*, według przysięgi na Urząd moy Marszałkowski, *Regi Regnoque* uczynioney, sądzić będę, spraw żadnych do sądu tego przychodzących praktykować, ani rady, ani przestrogi dawać nie będę; *secreta quoque Iudicij praesentis non revelabo. Sic me Deus adjuvet et sancta Crux Christi.*

OZNAYMIENIE KROLA NOWO-OBRANEGO,
NA SEYMIE WALNYM ELEKCYI, MIĘDZY WARSZAWĄ A WOLĄ.

Iż dla ścisłości czasu na tym Seymie Elekcyi nieprzyszło nam według Konfederacyi przeszłey *exorbitantiarum materiam tractari*, przetoż wszystkie exorbitancye, tak też *dissidentes in religione christiana* zachodzące, y naprawę ich do szczęśliwey (da Pan Bog) Krola I. Mci Koronacyi, za iednostayną wszystkich Stanow zgodą, odłożywszy, po rożnych konsultacyach, namowach o sprawach Rzeczypospolitey, *de securitate* oney, y o naprawie praw, y wolności naszych, przystąpiliśmy do samego aktu Elekcyi, y obraliśmy zgodnie za Krola sobie y Państwom wszystkiey tey Rzeczypospolitey Naiaśnieyszego Iana Kazimierza, Szwedzkiego Krola, Krolewica Polskiego, Syna ś. pamięci Króla I. M. Zygmunta III. ktorego przez czterdzieści y pięć lat, pobożne, sprawiedliwe, y szczęśliwe Panowanie, nie może być, ieno nie tylko w sercach naszych, ale *in sera posteritate* pamiętne, y samego Krola I. M. Szwedzkiego wysokie w oczach Chrześciaństwa wszystkiego, z oboyga rodzicow, *in sinu* tey oyczyzny naszey urodzenie y wychowanie, y z naprzednieyszymi Chrześciaństwa Monarchami zkrewnienie, a tak znaczne przeciwko tey Rzeczyposp: ktore wiek wiekowi podawać będzie, *merita*, y na rożnych expedycyach, Moskiewskiey y innych, z odwagą zdrowia, y Krolewskich zbiorow znacznym uszczerbkiem, ku tey Rzeczyposp: oświadczone *studia.* Więc y cnoty Iego K. M. Krolewskiey krwi godne, *in rebus agendis dexteritas*, y *experientia* wielka, każdemu z nas dobrze wiadoma, do tego nas
188 przywiodły, iż od nas iednostaynie iest obrany Krolem Polskim, y Wielkim Xiążęciem Litewskim, także od IMści Xiędza Arcybiskupa Gnieźnieńskiego *a Primate et Primo Principe*, w oyczyznie naszey, tymże Krolem Polskim, y Wielkim Xiążęciem Litewskim (co nam, y Rzeczyposp: naszey, ku chwale imienia twego Swiętego, a sławie narodow naszych, racz Panie Boże błogosławić y szczęścić) iest mianowany: ktorego to Krola I. M. iednostaynie obranego Pana naszego, od I. M. X. Arcybiskupa mianowanego, y potym przez Ich Mć PP. Marszałkow oboyga narodow publikowanego, Koronacyi dzień naznaczamy 17 Stycznia w Krakowie stołecznym mieście, według dawnych zwyczaiow, *ritu solenni ecclesiae catholicae Romanae*, tak iako y Antecessorowie Krola IMci byli koronowani, Seym *Coronationis* 19 Stycznia zacząć się ma, ktoremu termin, *praesentium Ordinum consensu*, trzy niedziele naznaczamy. A mandaty na tenże Seym Koronacyi pod tytułem *Regis Electi*, a pieczęcią Ziemską maią być wydawane. Życząc y w tym *manibus* Krola I. M. świętey pamięci Pana naszego zwykłą życzliwość narodu naszego, przeciwko Panom swym oświadczyć, żebyśmy iako z naywiększą uczciwością, y obserwancyą, *domicilium* niegdy tak wielkich cnot Pańskich, ciało I. K. M. ziemi oddali, naznaczamy w tymże stołecznym mieście dzień pogrzebowi 14 Stycznia, y aby się na ten dzień Chorążowie wszystkich Woiewodztw y Ziem Koronnych y W. X. Lit: według zwyczaiu stawili, obwieszczamy y napominamy. Także Seymiki Powiatowe Seym Koronacyi uprzedzaiące, naznaczamy w Koronie 17 Grudnia, tegoż dnia Pruskim Woiewodztwom Generalny Seymik składamy. Generał zaś Mazowiecki 4 dnia Stycznia. A w W. Xięstwie Lit. Seymiki 22 Grudnia. A na tych Seymikach *principem* będą mieli *curam* obrony Rzeczposp: y iakoby deokkupowane od nieprzyiaciela Woiewodztwa prędko *recuperari* mogły. A *interim* I. K. Mć. z IMcią X. Prymasem, y z Ich Mciami Pany Senatorami, z Regimentarzami Koronnymi, y Hetmany Wielkiego X. Lit: porozumiewać się, y *curam gerere* splondrowaney Ukrainy będzie raczył.

Temu też Panu naszemu obranemu, obiecuiemy świątobliwość, wiarę, posłuszeństwo, według praw naszych, chcąc y obiecuiąc dostoieństwa bezpieczeństwa y *dignitatem* Iego wszędzie, iako cnym Polakom należy, bronić, y o nie się zastawiać; wolnym też y swobodnym narodem będąc, iakośmy Iego Krolewską Mć przez wolne głosy nasze za Krola sobie obrali, tak ostrzegaiąc praw y swobod naszych, wiarę naszę przeciwko I. K. Mci wiązać chcemy z powinnością I. K. Mci. Tak iako przodkowie nasi z Krolami Pany swymi Antecessorami I. K. Mci zawsze sobie przy obieraniu ich postępowali, y warunki praw, y swobod swoich, z Pany swymi czynili. Umowiliśmy tedy pewne artykuły *pactorum conventorum*, z Posłami I. K. Mci 189
ktore oni wprzod poprzysięgli, y potym sama Iego K. M. poprzysiąc raczył. *Literas* także *confirmationis pactorum*, *iurium*, *et omnium privilegiorum*, przykładem Antecessorow I. K. M. na szczęśliwey Koronacyi swoiey dać Rzeczypospolitey I. K. M. będzie raczył.

ASSEKURACYA
SUM PEWNYCH, PRZEZ ICH MM. PP. KOMMISSARZOW NA NOWY ZACIĄG WE LWOWIE ZACIĄGNIONYCH.

A iż Ich Mściom PP. Kommissarzom woyskowym, przyszło *in tum praegnanti necessitate* Rzeczposp. na zaciąg nowy rożnych chorągwi, pieniędzy u pewnych ludzi we Lwowie brać, y zaciągać; za ktore pieniądze część woyska zaciągnionego dotąd, na zatrzymanie impetu nieprzyiacielskiego, w zaciągu y w służbie Rzeczyposp. zostaie: przeto *authoritate Conventus praesentis* mieć chcemy, aby na przyszłym da Pan Bog Seymie *Coronationis* dana była *sufficiens calculatio* Rzeczyposp. y pokazano że nie na chorągwie Powiatowe, y ktorym Woiewodztwa płacą, ta summa *erogata*, ale na nowych chorągwi

zaciąg. Waruiąc to wszystkim kredytorom, iż te dziewięćdziesiąt tysięcy, czterysta pięćdziesiąt złotych y ieden, z pierwszych podatkow Rzeczypospolitey wybrane przez tych ręce, ktorzy te pieniądze szafowali, zapłacone kredytorom będą. Co *fide publica* obiecuiemy, y assekuruiemy. *Interim* dekreta *ratione* tychże sum, w ktorymkolwiek sądzie, tak na Generalnym Kapturze, iako y gdzie indziey, *ad instantiam* ktoregokolwiek kredytora otrzymane, do Seymu *Coronationis*, *in suspenso* zostawać maią, y do żadney exekucyi przywiedzione bydź nie maią. Waruiąc to każdemu z Ich Mściow PP. Kommissarzow, że *eo nomine* od nikogo *et in ullo subsellio*, nie maią bydź turbowani, y pociągani, *sub nullitate decretorum.*

DEKLARACYE

WOIEWODZTW Y ZIEM KOBONNYCH, RATIONE OBRONY.

Woiewodztwo Poznańskie y Kaliskie, ludzi 2,200 y dwoie podymne: *ad exigentiam periculi*, pospolite ruszenie pozwala. Seymik *17 Decembris*. Sądy Kapturowe tygodniem przed Seymikiem Srzedzkim. Woiewodztwo Krakowskie, mimo ten lud ktory ma *in praesidio* Krakowa, pozwala 1,200. Dwoie podymne, abo pobory dwoygu podymnemu *equivalentes*. Pospolite ruszenie około Krakowa dla niebespieczeństwa mieysca tamtego. Seymik *17 Decembris*. Xięstwa Oświęcimskiego y Zatorskiego, deklaracya zgodna *in toto* z Woiewodztwem Krakowskim. Seymik tygodniem poprzedzić ma Krakowski. Woiewodztwo Sędomirskie, 1,200 ludzi. Dwoie podymne,
190 *salva coaequatione*, y pospolite ruszenie, tak iako Poznańskie. Seymik *15 Decembris*. Woiewodztwo Sieradzkie, 600 ludzi, dwoie podymne, y pospolite ruszenie. Szafunek tego podymnego ma zostawać w Woiewodztwie u braci. Seymik *15 Decembris*. Woiewodztwo Łęczyckie, 300 ludzi, y dwoie podymne. Pieniądze do Poborce Urodzonego Marcina Woyszyckiego oddać. Seymik *17 Decembris*. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, 400 ludzi, dwoie podymne. Seymik *17 Decembris*. Woiewodztwo Inowłocławskie, także iako y Brzeskie Kuiawskie. Ziemia Dobrzyńska, koni 100. Dwoie podymne. Seymik *15 Decembris*. Ziemia Lwowska, koni 450. Płacą Rzeczpospolita, *ob devastationem* nieprzyiaciela Ziemie tamtey, ma obmyślić. Seymik *17 Decembris*. Ziemia Przemysłska, koni 400 żołd z skarbu Rzeczposp. ma bydź dany. Seymik *15 Decembris*. Ziemia Sanocka, koni 150 y dwoie podymne. Seymik *17 Decembris*. Woiewodztwo Lubelskie, koni 400 y dwoie podymne. Seymik *15 Decembris*. Woiewodztwo Bełskie, koni 300 z strony placy żołnierzowi, taż deklaracya co y Ziemie Lwowskiey. Seymik *22 Decembris*, ieżeliby na zwykłym mieyscu dla nieprzyiaciela nie mogli odprawić; tedy w Zamościu składaią. Woiewodztwo Płockie, koni 200 y dwoie podymne. Seymik *7 Decembris*. Poborca Urodz. Paweł z Kąpy Kempski. Ziemia Czerska, koni 500. Dwoie podymne. Seymik *7 Decembris*. Ziemia Warszawska, koni 200 y dwoie podymne. Seymik *17 Decembris*. Ziemia Wiska, 60 draganow, y dwoie podymne; a ieżeliby nie mogli zaciągnąć tych 60 draganow, tedy drugie dwoie podymne obiecuie. Ktore pieniądze na zapłatę woyska we Lwowie zaciągnionego maią się obracać. Poborca podatkow do braci na Seymik: ktory *pro prima die Decemb.* sobie biorą. Ziemia Wyssogrodzka, dragonow 50 y dwoie podymne: a ieżeliby nie mogli zaciągnąć, tedy te pieniądze na zapłatę woyska we Lwowie zaciągnionego maią się obracać. Seymik *15 Decemb.* Ziemia Zakroczymska, koni 100 y dwoie podymne. Seymik *23 Decembris*. Ziemia Ciechanowska, koni 100 y dwoie podymne. Seymik *15 Decembris*. Poborca Urodzony Piotr Kozicki. Ziemia Łomżyńska, czworo podymne, dwoie na te ludzie ktore
w służbie maią: a dwoie na to woysko co we 191
Lwowie zaciągniono. Poborca Adam Szerputowski, Podstarości Łomżyński. Seymik *17 Decembris*. Rożańska, koni 100 y dwoie podymne. Seymik *19 Decemb.* Liwska, dragonow 70 y dwoie podymne, Seymik *7 Decemb.* Poborca Urodzony Seweryn Dąbrowski, Podstarości Liwski. Pospolite ruszenie, y dalsze podatki do obrony Rzeczposp. na Seymik odkładamy. Nurska, koni 100 y dwoie podymne. Seymik *3 Decembris*. Pieniądze do Poborce maią oddać, y pospolite ruszenie, gdy tego potrzeba będzie. Woiewodztwo Podlaskie, samo *in castris* pospolitem *excubando* ruszeniem, ten lud ktory y przedtym stawiło z Ziemiami swemi, ieżeli od inkursu nieprzyiaciela oswobodzone będzie, wystawić obiecuie; y dwoie podymne, *sub eadem conditione* wydać submittuie: w Drogiczynie Seymik *7 Decemb.* w Mielniku y Bielsku, *3 Decembris*. Ziemia Rawska, tak iako Woiewodztwo Poznańskie, dwoie podymne, y lud *laudo* uchwalony obiecuie. Seymik *7 Decemb.* Ziemia Sochaczowska, tak wiele ludzi, iako wiele dwoie podymne wynosi. Także y dwoie podymne. Pospolite ruszenie, gdy tego potrzeba będzie. Seymik *7 Decembris*. Ziemia Gostyńska, tenże co y przedtym lud, dwoie podymne do Pana Podskarbiego oddać. Seymik *22 Decembris*. Woiewodztwo Chełmińskie, ludzi 1,200 dwoie podymne bierze do braci, *cum assecuratione*. Ziemia Wieluńska ludzi 200 dwoie podymne, za assygnacyą PP. Regimentarzow wydać obiecuie. Seymik *7 Decembris*. Woiewodztwu Kiiowskiemu, Ruskiemu, Wołyńskiemu, Podolskiemu, Bracławskiemu, Czerniechowskiemu, na ten czas potęgą nieprzyiaciela ogarnionym, ponieważ na mieyscach zwykłych Seymikow mieć nie mogą; *authoritate* Ziazdu tego też Seymiki tu w kościołach Warszawskich *23 Novembris* odprawić wolno. Ziemia Inflantska, poborow cztery na Konwokacyi przeszłey nchwalonych z tych przyczyn nie wydała, że ani prawa, ani sprawiedliwości zarowno z inszymi Powiatami nie maią: zaczym, aby się z Wielkim Xięstwem Litewskim porownały, do tych czterech poborow ieszcze sześć do W. X Lit. wniosą, z tą deklaracyą, że ich u skarbu

Koronnego względem alternat w wydawaniu podatkow zastąpiemy. Ktorey Ziemi Seymik Relacyiny *pro die 22 Decembris* naznaczamy. A te wszystkie podymne maią, y powinne nadaley dwuch niedziel wystawić Woiewodztwa, do I. M. P. Podskarbiego Koronnego. Pospolite ruszenie *in casum* dalszego niebespieczeństwa zgodą wszystkich Stanow *decernitur.*

192 **Deklaracya W. X. Litewskiego.**

Obronę W. X. Lit. wszystkie Woiewodztwa y Powiaty, zgodnie namowiwszy, poborow dziesięć pozwolą, takim sposobem, iż ktorzy po przyszłey Konwokacyi, *plus vel minus* nad pięć poborow dotąd wydali, wszyscy powinni do wydania dziesiąciu należeć. Ktore te wydatki y z resztami pierwszych do I. M. P. Podskarbiego W. X. Lit. aby zarowno wszędzie było dziesięć poborow, wydać maią. Czas onych wniesienia do skarbu, iako nayprędzey z przyszłych Seymikow, ktore *15 Decembris* przypadać maią, naznaczamy, *salva coaequatione* na Seymie przyszłym Koronacyi, gdzie Posłowie Woiewodztw y Powiatow *rationem* tych wszystkich poborow oddać maią.

Do teyże obrony maią należeć myta nowe uchwalone z Seymu *anni 1647* w roku przyszłym 1649 w dzień Iana S. *cessant* te myta. Zgodą teraźnieyszego Seymu *Electionis*, znowu na potrzebę Rzeczyposp. na rok ieden do S. Iana w roku 1650 prolonguiemy, y aby kupcy wszyscy podług starego zwyczaiu, żadnych excepcyi nie zażywaiąc płacili, postanawiamy, według konstytucyi *anni 1647*, ktore *in toto* reassumuiemy. A to cło w dyspozycyą Wielmożnemu Podskarbiemu W. X. L. aby tym snadnicy one arendować, y *ad fidem publicam* na tak gwałtowną Rzeczypospolitey potrzebę pieniędzy zaciągnąć mogł, daiemy. *Hoc praecauto*, aby ninacz inszego, tylko na za ciąg nowego, y zapłatę dawnego woyska, te podatki obrocone były: ktore maią bydź wniesione do skarbu w dzień Gromniczny, w roku 1649.

Pogłowne żydowskie W. X. Lit.

Lubo to żydzi W. X. Lit. z uchwały Seymowey, y z Konwokacyi w roku teraźnieyszym, pogłownego wnieśli do skarbu dwadzieścia cztery tysiące: iednak *coaequando* ich pogłowne z dziesiącią poborow łanowych, dwoie pogłowne na żydy W. X. L. summę złotych sześć tysięcy wkładamy: ktorą na Gromnice w roku 1649, do Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. wnieść powinni będą: tak iednak, co pogłownego według *laudum* Seymikow blisko przeszłych wydali, tedy to z tey summy ma bydź im potrącono za kwitami: a wydawszy takową summę, od poborow, szosow, donatywy na miasta uchwaloney, y od rzemiosł, handlow, koni, sług, y osob swych, wolni bydź maią.

Donativum kupieckie, w miastach y miasteczkach Krolewskich, summę 20 tysięcy złotych I. M. P. Podskarbi wybrać powinien: ktore podatki tak ordynuiemy, pozwalaiąc aby Ich Mć PP. Hetmani zaciągnąwszy woysko na drugą ćwierć, sowity żołd żołnierzowi postąpili, *ea conditione*, aby się tym żołdem kontentuiąc, żadnych stacyi na stanowiskach, pogotowiu w ciągnieniu, tak w dobrach Krolewskich, duchownych, szlacheckich, y podwod żadnych nie wyciągali. O 193
co *forum in delinquentes* na Kapturach partykularnych; a te gdy ustaną, w Trybunale W. X. Lit. naznaczamy.

ARTYKUŁY PACTORUM CONVENTORUM,

STANOW TEY RZECZYPOSPOL: KORONY POLSKIEY, Y W. X. LIT: Y PAŃSTW DO NIEY NALEŻĄCYCH,

z Posłami Iego Krolewskiey Mci, Ich Mciami, Ierzym Tyszkiewiczem Biskupem Żmudzkim, Proboszczem Trockim. Krzysztofem Koniecpolskim, Woiewodą Bełskim. Stanisławem Naruszewiczem, Referendarzem W. X. L. Krzysztofem Gembickim, Krayczym Koronnym. Stanisławem Warszyckim, Woiewodą Mazowieckim. Alexandrem Lubomirskim, Koniuszym Koronnym. Alexandrem Koniecpolskim, Chorążym Koronnym. Adamem z Granowa Sieniawskim, Starostą Lwowskim. Woyciechem Łubieńskim, Chorążym Większym Sieradzkim. Thomaszem Sapiehą, Dworzaninem y Pokoiowym Iego Krolew: Mci.

Rady Koronne, y Rycerstwo, y Stany wszelkie Korony Polskiey, y W. X. Lit: y inszych wszystkich Państw do Korony należących, to sobie u Nas warowali. A My obiecuiemy, y za prawo wieczne mieć będziemy. Iż iako za wolnemi y zgodnemi głosami wszech Stanow tey Rzeczypospol: oboyga narodow, Polskiego y Litewskiego, y wszelakich inszych Państw do nich należących, na to Państwo obrani, y przyięci iesteśmy: tak też y My za żywota naszego, następuiący po Nas Krolowie Polscy, y ci wszyscy Xiążęta, Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Kiiowskie, Wołyńskie, Podlaskie, y Inflantskie, y inszych Państw, nie mamy mianować, ani obierać, ani obierania iakiego składać, żadnym sposobem, ani kształtem wymyślnym, Krola na Państwo następcę naszego wsadzać. A to dla tego, aby zawsze wiecznymi czasy po zeszciu naszym, wolne obieranie Krola wszem Stanom Koronnym, y W. X. Lit. według praw y przywileiow, y konstytucyi wszystkich *de libera Electione* uczynionych, tak dawnych, iako y świeżych, 1607, 1609, 1631, y według specyalnego przywileiu *anni* 1607 y potym na Seymie 1631 za ś. pamięci Krola I. M. Zygmunta III, Rzeczyposp: danego, y w konstytucyi ingrossowanego, zostawało; dla czego y tytułu *haeredis* używać nie mamy, y następcy nasi Krolowie Polscy.

A iż w tey zacney Koronie, narodu Polskiego, Litewskiego, Ruskiego, y Państw do nich należących, iest niemało *dissidentes in religione christiana*, przestrzegaiąc, *exemplo Antecessorum nostrorum*, na potym iakich sedycyi, tumultow, z tey przyczyny rozerwania, abo niezgody religiy, warowano iest Konfederacyą Generalną Warszawską blisko przeszłą, że w tey mierze

in causa religionis christianae ma bydź pokoy
194 *inter dissidentes in religione christiana* zachowany, ktory My obiecuiemy trzymać w cale czasy wiecznymi, *non obstantibus quibuscunque protestationibus* przeciwko tey konfederacyi po teyże Konwokacyi uczynionych; *salvis iuribus Ecclesiae Catholicae Romanae, integra* iednak we wszystkim *dissidentium de religione christiana pace, et securitate*, tak iako na Konwokacyi blisko przeszłey Warszawskiey w Konfederacyi Generalney opisano, y warowano iest.

A co się tycze ludzi religii Greckiey rozrożnionych, to uspokoić według podanych na Elekcyi ś. pamięci Krola I. M. Władysława IV, Pana Brata naszego, na affektacyą Rzeczyospl: przez Krola I. M. zeszłego, przy Deputatach *ex utroque Ordine*, punktow, będziemy powinni nieodwłocznie.

A iż apparat woienny, nie tylko z wielkim Rzeczyposp: kosztem, ale y z ustawicznymi na Seymikach kontrowersyami przychodzi, obowięzuiemy się Stanom Koronnym, y W. X. Lit. porządną ekonomią *bellicam*, w saletrach, olborach, rudach, y obmyśliwaniu furmanow, prochow, kul, dział, knotow, y inszych wszelakich apparamentow woiennych, instituować z rud, saletr, Starostw, dzierżaw Koronnych, y W. X. Lit. tak z tych, ktoreśmy *ex consensu Reipublicae* w dzierżeniu naszym w Koronie y w Wielk. Xięst. Lit. mieli, iako y z inszych, ktore w dyspozycyi naszey po śmierci ś. pamięci Krola I. M. przypadały, y przypadać będą, naznaczaiąc na ten apparat drugą kwartę, taką, iaka się do Rawy zwykła wnosić, a w W. X. Lit. taką summę, iaką *nomine* donatywy symple wedle kwitow z skarbu otrzymanych, do skarbu dzierżawcy wnosili, wyiąwszy desolaty Pruskie do wyszcia lat, ktore naznaczone będą, aby się na potym wedle prawa nie zaciągało tego ciężaru, na wszelakie publiczne stanu szlacheckiego y duchownego podatki y kontrybucye. A za instytucyą apparatow woiennych, ma się zaraz zaczynać od szczęśliwey naszey Koronacyi *salvis advitalitatibus* od ś. pamięci Krola I. Mci nadanych: ktorych pieniędzy szafunek ma zostawać przy Wielmożnych Podskarbich Koronnych, y W. X. Lit. pod warunkiem o kwarcie uczynionym, a żeby porządek dobry mogł bydź z strony armaty, przełożonego iednego w Koronie, a drugiego w W. X. Lit. szlachcica osiadłego: ktory przysięgę na ten Urząd oddać będzie powinien, nad armatą wszystką Generałem, ktoryby armatę, *et necessaria ad apparatum bellicum* w zawiadywaniu swoiem miał, damy, y prowizyą słuszną na ten Urząd opatrzymy: także y szkołę rycerską we Lwowie, na ćwiczenie się ufortyfikować, y w rzeczach puszkarskich założyć, y zbudować obiecuiemy, według początkow od ś. pamięci Krola I. M. założonych.

Pacta et foedera z postronnymi Pany y Państwy ponowić, y o trzymanie pokoiu z nimi staranie uczynić powinni będziemy. *Amissa* od Państw tey Rzeczyposp: *recuperare*, ze wszystkich stron o uspokoienie iey staranie czynić 195
obiecuiemy, nie opuszczaiąc wszelakich śrzodkow do uspokoienia Rzeczyposp: przez traktaty, a osobliwie z okazyi Krolestwa Szwedzkiego zawziętey woyny, y aby w tym dalsza zwłoka nie była, naznaczymy Kommissarze nasze z oboyga narodow na Seymie Koronacyi naszey *ex utroque ordine Senatorio et equestri;* ktorym damy z konsensem Rzeczyposp: zupełną władzą do zawierania pokoiu, według instrukcyi y informacyi od Nas, y od Rzeczyposp: im daney.

Do Państwa y Cara Moskiewskiego, Posłow naszych z szczęśliwey da Bog Koronacyi wyślemy, z odnowieniem przyiaźni, y dalszym oneyże ugruntowaniem.

Iż za śmiercią Krola I. M. ś. pamięci, prowent z menic, tak Koronnych, iako y W. X. Lit. do dyspozycyi Rzeczyposp: przypadł, tedy My y następcy nasi przywłaszczać go sobie nie będziemy wiecznymi czasy, y monety żadney bić nie będziemy, podług konstytucyi *anni* 1632. A ordynacya menic Koronnych y W. X. Lit. przy ordynacyi dyspozycyi Rzeczyposp: zostawać ma zupełnie.

Woysk cudzoziemskich *sine scitu et consensu* Rzeczypospol: wprowadzać w Państwa Koronne, y w W. X. Lit. nie będziemy, ani *bella offensiva* podnosić, y prowadzić, ani supplementow żadnych, tak kwarcianego, iako y inszego woyska przyczyniać, y żadnych woysk zbierać, y za granice wyprowadzać, także *sine scitu et consensu* Rzeczypospolitey nie będziemy, y wywodzić kupami nie pozwolimy.

Municyą około zamku Kamienieckiego, od ś. pamięci Krola I. M. zaczętą kontynuować, y skończyć *sumptibus nostris* będziemy powinni. Także y cztery fortece na ukrainach Koronnych, y w W. X. Lit: tam zbudować, gdzie potrzeba Rzeczyposp: za zniesieniem się z PP. Radami, a mianowicie z Wielmożnemi Hetmanami Koronnemi, y W. X. Lit. ukaże. Nad to Puck w Prusiech, na ktorym wiele Rzeczyp: należy, ufortyfikować.

Cudzoziemcow wszelakiey kondycyi *ad consilia nostra*, ani do żadnych rządow przypuszczać, ani im *dignitates*, Starostw, dzierżaw, y urzędow dawać nie będziemy, *juxta praescriptum constitutionis* 1607 wedle ktorey we wszystkim zachować się będziemy powinni.

Dwor stanowi naszemu Krolewskiemu przystoyny z narodu naszego Polskiego y Litewskiego, *et annexarum Provinciarum*, przykładem starodawnych zwyczaiow obiecuiemy chować, y płacić mu wedle dawnych zwyczaiow będziemy. Także gwardye nasze dworskie, z Polskiego y Litewskiego narodu, y z podległych Państw tey Rzepltey mieć tylko będziemy. A starszy nad nimi szlachcic Polski, albo Litewski, albo z Woiewodztw do nich należących, nie tylko Nam, ale y Rzepltey wszystkiey przysięgać, przed Wielmożnemi Urzędnikami Koronnemi, y 196
W. X. Lit. y Senatorami rezydentami, y pod iurisdikcyą Marszałkowską bydź, tak, iako insi

wszyscy na dworze naszym będący, z gwardyą swą, powinien będzie.

Z strony małżeństwa, ieźli ie Nam P. Bog przeyzrzał, według praw dawnych, *ex consilio Senatus* na Seymie, zachowamy się; y gdyby Nam z cudzoziemskich Państw małżonkę wziąć przyszło, tedy osob cudzoziemskich przy niey nie więcey tu zostawać y mieszkać ma, tylko tak wiele, y tak długo, iako w tym deklaracya z Senatu uczyniona będzie.

Pieczęci pokoiowych y sygnetu, do żadnych Rzeczyp: spraw, wedle dawnych praw, zażywać nie będziemy.

Urzędy Koronne y W. X. L. w cale przy własnych władzach zachować mamy, y żeby się w nie prywatne osoby nie wdawały, przestrzegać będziemy. Także wszystkie Urzędy Ziemskie, Dworskie, Koronne, y W. X. Lit. ktore są, y przedtym *in usu* bywały, żadnego w tym umnieyszenia nie czyniąc, rozdawać będziemy powinni, y każdemu z Urzędow Dworskich mieysce naznaczymy, y wszystkie Urzędy Ziemskie przy prawach ich zachowamy.

W sądach, według opisanych pakt Henrykowych, postępować mamy, *ex sententia* PP. Senatorow y Urzędnikow przy Nas będących, y deliberacye do trzeciego dnia expedyować, y wszystkie sprawy, ktore *in deliberatione* za ś. pamięci Krola I. M. były, decydować będziemy powinni.

Ekonomiy, nad te, ktore są stołowi Krolewskiemu należące, *sine speciali consensu Ordinum* przyczyniać nie będziemy. A temi ekonomiami podług prawa y przywileiow szafować będziemy.

Incompatibilia, tak iako będą na Koronacyi naszey naznaczone, y okrcślone, y w dawnych ieszcze prawach y konstytucyach są opisane, dawać nikomu *sub nullitate privilegiorum* nie będziemy.

Wakancye *extra tempus Comitiorum*, naydaley w sześć niedziel, iako się o ktorey dowiemy: a na Seymach *ante omnia* konferować ie, y zaraz *publice*, komu są konferowane, za pytaniem się Izby Poselskiey, przez Pieczętarze mianować, y one według praw y statutow, *terrigenis indigenis*, *paritate iuris gaudentibus*, *bene meritis*, *aetate et discretione vigentibus*, konferować będziemy.

Powinni też będziemy, porozumiawszy się z Stanami wszystkiemi na Seymie Koronacyi naszey, staranie o tym uczynić, iakoby *militia tam equestris*, *quam pedestris*, w porządek dobry wprawiona bydź mogła, żebyśmy nie mieli *hanc necessitatem*, cudzoziemskiego żołnierza zażywać, y przepłacać, y żeby do takiego, iakie dotąd iest, uciążenia, y wyniszczenia ludzi, tak w Koronie, iako y w W. X. L. ochronieni bydź mogli, a żołnierz żeby *suis stipendijs* kontentował się.

Kleynoty, ktore ś. pamięci Krol I. M. Pan
197 Ociec nasz z skarbu Koronnego do używania swego wziął, one oddać tamże do skarbu Koronnego, wedle regestru skarbowego, będziemy powinni, y pomienionego skarbu na potym nie umnieyszać, ale przyczyniać z chęci naszey obiecuiemy.

Długi wszystkie, ktore na Seymie Koronacyi likwidowane będą, znioszy się z Stanami Koronnemi, staranie czynić będziemy, aby zapłacone być mogły.

A iż na sposobieniu *classis maritimae* wiele Rzeczyposp: należy, tedy *inibimus rationes* z Stanami Koronnemi, iakoby *classis* iaka wedle potrzeby Rzeczyposp: sposobiona bydź mogła.

Iż dla nawałności spraw na ten czas Rzeczyposp: do namowy exorbitancyi Stanom Koronnym, y W. X. Lit: przyść nie mogło na teraźnieyszey Elekcyi, także *de modo distributivae iustitiae*, o porządku pod czas *Interregnum*, *de correctura iurium*, *compositione inter status*, y Akademiy Krakowskiey uspokoienia, warowały to sobie u Nas Stany Koronne, y W. X. L. że cobykolwiek za Antecessorow naszych Krolow Polskich exorbitowało przeciwko prawu pospolitemu, to wszystko w klubę swą wprawić, y do exekucyi przywieść, tak iakoby się niwczym prawu pospolitemu, nie derogowało, nie dopuszczaiąc praw inaczey interpretować, tylko tak, iako ktore w sobie brzmią, ani na *exempla* przeciwne prawu pospolitemu respektuiąc.

A z strony summy Neapolitańskiey zniesiemy się da Pan Bog na przyszłey Koronacyi naszey z Stanami Koronnymi.

A naostatek wszystkie prawa, swobody, wolności, przywileie, statuta Koronne, y W. X. L. wszystkim Stanom duchownym y świeckim, *et incorporatis Provincijs*, tak też y miastom wszystkim należące, y *juste et legitime* dane, wszem wobec, y każdemu zosobna, y artykuły wszystkie na Koronacyach Krolow Ich MM. Henryka, Stefana, Zygmunta III, Władysława IV, postanowione, na Seymie Elekcyi zgodnie namowione, y Nam podane; także y te, ktore na przyszłey da P. Bog Koronacyi, y na drugich Seymach, za spolną wszech Stanow zgodą, umocnione y postanowione będą trzymać, y w cale chować, *in omnibus eorum punctis et clausulis*, także y *literas confirmationis iurium et pactorum*, dać, *exemplo Divorum Praedecessorum nostrorum*, y przykładem ś. pamięci Krola I. Mci Pana Oyca naszego, obiecuiemy. A ieślibyśmy (czego Boże uchoway) co przeciw prawom, wolnościom, artykułom, y kondycyom, wykroczyli, abo czego nie wypełnili: tedy obywatele Koronni oboyga narodow, od posłuszeństwa, y wiary Nam powinney, wolne czynimy, wedle konstytucyi *anni* 1609.

Maciey Łubieński, Arcybiskup Gnieźnieński, na same pakta ś. pamięci Krola IMci Władysława IV podpisuie, Ecclesiae Catholicae Romanae juribus per omnia salvis. Petrus Gembicki z Gembic, Episcopus Cracoviensis, Dux Severiae, subscribo ita, ut ne unum iota addatur, in pactis, quam habetur in pactis Vladislai IV, salvis juribus et immunitatibus Ecclesiae S. Romanae Catholicae. Nicolaus Albertus ab Olexow Gniewosz, Episcopus Kujaviensis, et Pomeraniae, suscribo salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. Andreas Szołdrski, Episcopus Posnaniensis, similiter ut Reverendissimus et Illustrissimus Episcopus Cracoviensis, salvis juribus et 198

decretis Ducatus Masoviae, non obstantibus quibusvis protestationibus. Wacław Leszczyński, Biskup Warmiński, salvis juribus Ecclesiae Rom. Andrzey Gembicki z Gembic, Biskup Łucki, tak, iako Ich Mść Xięża Biskupi przedemną. Paulus de Piaseczno Piasecki, Episcopus Praemysliensis, Eccles: Cath: Rom: juribus salvis. Andrzey Leszczyński, Biskup Chełmiński, sine novo additamento ad pacta conventa subscribo. Stanislaus de Bużenin Pstrokoński, Episcopus Chełm: salvis juribus antiquis et immunitatibus S. Rom: Ecclesiae Catholicae, salvis et protestationibus omnibus, et nominatim anni 1573 contra articulum Confoederationis Sochaczoviae, Płociae et Parisijs editis. Stanislaus de Kalinowa Zaremba, Episcopus Kijoviensis, Abbas Suleioviensis, subscibo juribus Ecclesiae Rom: salvis. Michał Działyński, Biskup Kamieniecki tak, iako insi Ich Mć Xięża Biskupi przedemną. Krzysztof Opaliński, Woiewoda Poznański, tak iako Xięża Biskupi. Krzysztof Chodkiewicz, Woiewoda Wileński, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Rom: et immunitatibus Magni D. Lit: Dominik Władysław, Xiążę na Zasławiu, Woiewoda Sędomirski, sine ullo pactorum additamento subscribo. Mikołay Abramowicz, Woiewoda Trocki, salva pace inter dissidentes. Ianusz Radziwił, Xiąże na Birżach y Dubinkach, Generalny Xięstwa Żmudzkiego Starosta, Hetman Polny W. X. Lit: salva et integra per omnia pace ac securitate dissidentium, cum libero religionis exercitio, non obstantibus ullis protestationibus, exceptis decretis, exclusionibus, limitationibus, contra quas solenniter protestor. Ian Symon Szczawiński, Woiewoda Brzeski, sine innovatione pactorum subscribo. Ianusz Tyszkiewicz, Woiewoda Kiiowski, salvis in integro juribus Ecclesiae S. Rom: et protestationibus contra dissidentes de religione. Ieremi Michał Korybut, Xiąże na Wiśniowcu y Lubniach, Woiewoda Ziem Ruskich, Regimentarz woysk Rzeczyposp: tak, iako dawne prawa mieć chciały. Adam Alexander na Kowlu Sanguszko, Woiewoda Wołyński. Ierzy Hlebowicz, Woiewoda Smoleński, salvis per omnia juribus et protestationibus contra dissidentes. Paweł Sapieha, Woiewoda Witepski, z zupełną, wszystkich praw kościelnych, y dekretow Seymowych, władzą podpisuię. Stanisław Warszycki, Woiewoda Mazowiecki, salvis juribus et decretis Ducatus Masoviae. Andrzey Grudziński, Woiewoda Rawski, salvis juribus Palatinatus Ravensis contra dissidentes. Iakub Wether, Woiewoda Malborski, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Rom: et Ducatus Prussiae indigenatu. Adam z Brusiłowa Kisiel, Woiewoda Bracławski, salva pace inter Rempublicam et dissidentes. Alexander Ogiński, Woiewoda Miński, salvis juribus religij starodawney Greckiey. Michał Stanisław Hrabia z Tarnowa, Kasztellan Woynicki, nec addendo, nec minuendo pactis conventis Vladislai IV. Ian Krasiński, Kasztellan Płocki. Bohdan Stetkiewicz Kasztellan Nowogrodzki, salvis juribus Ecclesiae Orientalis. Iozef Klonowski, Kasztellan Witepski, nienaruszaiąc powszechnego Kościoła Katholickiego, y dawnego prawa Rzeczyposp: podpisuię. Prokop Leśniowolski, Kasztellan Podlaski salvis juribus Palatinatus Podlachiae subscribo. Stanisław Laskowski, Kasztellan Warszawski, similiter. Łukasz de Bnin Opaliński, Marszałek Naywyższy Koronny. Alexander Ludwik Radziwił, Marszałek W. X. L. Ierzy Ossoliński z Tęczyna, Kanclerz Wielki Kor: salvis juribus Ecclesiae Catholicae, et Palatinatus Masoviae, ac protestationibus per me ad acta Varsaviensia post Convocationem oblatis. Albrycht Radziwił, Kanclerz W. X. Lit: salvis juribus Ecclesiae Catholicae Rom: et decretis Comitialibus. Kazimierz Leo Sapieha, Podkanclerzy W. X. Lit: Słonimski, Wołpiński, Luboszański Starosta, salvis juribus Ecclesiae Romanae Catholicae, et decretis Comitiorum per omnia salvis. Adam na Czasznikach Kazanowski, Marszałek Nadworny Koronny, tak iako, Ich Mość Xięża Biskupi, y Pieczętarze. Ian Antoni Tyszkiewicz, Marszałek Nadworny W. X. Lit: Wilkomirski Starosta, super repetita Vladislai IV pacta subscribo. Michał Gedeon Tryzna, Podskarbi W. X. Lit: Ian Gembicki, Sekretarz Wielki Koronny, Kanclerz Krolowy Iey Mci, iuribus Ecclesiae Romanae, et salvis protestationibus contra haereticos. Martinus Starczewski, Referendarius Regni,

199

Administrator Abbatiae Trzemeszensis, subscribo, ut Illustrissimus Archiepiscopus. Alexander Zaleski, Referendarz Koronny, super pacta Vladislai IV subscribo, nihil addendo, vel minuendo. Stanisław Naruszewicz, Referendarz W. X. Lit: Scemnimski y Metelski Starosta. Mikołay Ostrorog, Podczaszy Koronny. Krzysztof z Gembic Gembicki, Krayczy Koronny. Alexander Lubomirski, Koniuszy Koronny, super eadem, quae sub Vladislao IV subscribo pacta. Bogusław Radziwił, Koniuszy W. X. Lit: salva pace dissidentium. Krzysztof Zawisza, Pisarz W. X. L. super pacta in toto Vladislai IV subscribo. Alexander Koniecpolski, Chorąży Koronny. Bohdan Ogiński, Chorąży Nadworny W. X. Lit: salvis juribus Ecclesiae antiquissimae Orientalis. Ięrzey Koniecpolski, Pisarz Polny Koronny. salvis juribus Ecclesiae Romanae. Kazimierz Tyszkiewicz, Podczaszy W. X. Lit: z wielką powszechney wiary ochroną subscribo. Wincenty Korwin Gąsiewski, Stolnik W. X. Litewskiego. Ierzy Lubomirski, Starosta Krakowski, salvis juribus Eccl: Cath: Romanae. Bogusław Leszczyński, Generał Wielkopolski. Ian Wielopolski, Biecki, Bocheński, Starosta. Stefan Koryciński, Starosta Oświecimski. Ioannes in Zamoście Zamoyski, Capitaneus Calusiensis. Adam Sieniawski, Starosta Lwowski. Ierzy Monwit Irzykowicz, Marszałęk Wilkomirski, salvis juribus Ducatus Masoviae, et Podlachiae. Hieronim na Radzieiowicach Radzieiowski, Krayczy Krolowy Iey Mości, Łomżyński, Kamieniecki, Starosta, iako Deputat ad pacta conventa, salvis juribus et decretis Ducatus Masoviae. Stanisław Donhoff, Wieluński, Radomski, Starosta. Daniel Zytkiewicz, Instygator Koronny. Kazimierz na Kodniu Sapieha, Starosta Mołczadzki. Stanisław Skarszewski, Regent Koronny. Remigianus de Piaseczno Piasecki Regent Kancellaryi Mnieyszy Koronny. Ian Kazimierz Umiastowski, Pisarz Ziemski Brzeski, Regent Kancellaryi Wielkiego X. Lit: Deputat ad pacta conventa. Xiądz Ian Uszyński, Scholastyk Łucki. Adam Brochowski, Chorąży Ziemie Sochaczewskiey, Deputat ad pacta conventa, salvis juribus S. Matris Ecclesiae Rom: et Terrarum Masoviae, acta Interregni subscribo. Hyacinthus de Michałow Michałowski, Dapifer Terrae Rożanensis, subscribo pacta conventa, inquantum nihil additum, nec minutum, de pactis conventis anni 1632, salvis juribus S. Ecclesiae Catholicae Romanae, et decretis Ducatus Masoviae. Iacobus de Michałow Michałowski, Tribunus Palatinatus Lublinensis, S. R. M. Cubicularius Aulicus, subscribo in pacta conventa, in quantum nihil additum, vel minutum, de pactis Serenissimi Regis Vladislai IV, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. Ięrzey z Przyimy Przyiemski, Dworzanin y Pokoiowy I. K. Mci. na same pacta K. I. M. Władysława IV. Stanisław z Potoka Potocki, cum ea declaratione, aby nie przydawano ad pacta conventa K. I. M. Władysława IV. Ian Slichting z Bukowca, Sędzia Ziemski Wschowski, cum ea declaratione, aby nic ad pacta conventa K. I. M. Władysława IV nie przydano. Stanisław z Brzezia Chrząstowski, Podsędek Ziem Krakowskich, iako Deputat, podpisuię ad pacta I. K. M. podane, integra iednak pace et securitate dissidentium. Adam, Maciey Sakowicz, Podkomorzy Ośmiański, Koniuszy Wileński, dzierżawca Iakuński. Woyciech Sawicz Zabłocki, m. pp. Thomasz Sakowicz. Ian Hektor Podberski, Podkomorzy Orszański. Ian Mikołay Stankiewicz, Ciwon Eyragolski, Pisarz Ziemski Xięstwa Żmudzkiego. Wiktoryn Konstanty Mleczko, Podsędek Żmudzki. Alexander Slizień, Podstoli Ośmiański, Trukczaszy, y Sekretarz Ie K. Mci. iako Deputat ad pacta conventa. Stanisław z Brzezia Krzętowski. Alexander Naruszewicz, Starosta Lidzki. Emerik Mleczko, Starosta Mielnicki, Deputat ad pacta conventa, salvis juribus et decretis Masoviae et Podlachiae. Paweł z Sienna Sieniński. Ian Naruszewicz, Ciwon Wieśtyczański. Krzysztof Naruszewicz. Emmanuel Eustachius Brzostowski, tam jnribus Ecclesiae Romanae, quam decretis Comitiorum per omnia salvis, subscribo. Paweł Cypryan Brzostowski, Stolnik Wileński. Malcher Stanisław Sawicki, Łowczy Mielnicki, iako Deputat ad pacta conventa, eadem tak integra, iako były za ś. pamięci Krola Władysława IV subscribo. Krzysztof Antoni Obryński, Se-

200

201

kretarz I. K. M. integris juribus Ecclesiae Catholicae Romanae subscribo. Maxymilian Iarzyna, Pisarz Ziemski Woiewodztwa Krakowskiego, nic przydawaiąc nic ad pacta conventa Krola ś. pamięci Władysława IV. et salvis juribus Eccles: Rom. Ioachym Kurdwanowski, Podstarości y Sędzia Grodzki Nurski, nic przydaiąc nic ad pacta conventa Krola I. M. ś. pamięci Władysława IV podane. Andrzey Poniatowski z Duchownikow, Sekretarz I. K. Mci, Deputat Sądu Generalnego Kapturowego Warszawskiego, y Xięstwa Zatorskiego y Oświecimskiego, salvis juribus Eccl: Cath. Rom. Sigismundus de Sawniowice Mysłowski, subscribo. Nicolaus Gniewosz de Olexow, Capitaneus Radomien: salvis juribus Reipub: et super pacta Vladislai IV Regis Poloniae. Stanislaus de Kunowa Oświęcim, Dworzanin Pokoiowy I. K. Mci salvis juribus Reipub: super pacta Vladislai IV. Wawrzyniec z Smogorzowa Wąsowicz, Sekretarz I. K. M. Ian z Brzezia Krzetowski. Hieronim z Skrzynna Dunin. Mikołay z Wilka Wilski, Dworzanin Pokoiowy I. K. Mci. Iakub Zeleński, Sędzia Kapturowy, Podczaszy Bracławski. Albrachtus Staroleski, Petr: Cap. Maciey z Grabia Grabski, Chorąży Brzeski. Petrus de Piaseczno Piasecki, Rotmagister Palat: Sandomiriensis. Mikołay Olbrycht z Solisławic, Wolski. Marcin Dunin z Skrzynna, Brzeziński. Nicolaus de Borowa Borowski. Ian Thomasz na Urowsku Krzywczycki, Starosta Chełmski. Władysław Wrzeszcz Zdahowski, Podsędek Ziemie Ruskiey, y Sędzia Kapturowy Ziemie Lwowskiey. Ian Mierzeński z Mierznia, Podstoli Wołkowiski, salva pace dissidentium. Wilhelm Korft, Starosta Orlenski, Deputat ad pacta conventa, salva pace dissidentium. Ierzy Mrozowicki z Mrozowic, Sekretarz Krola I. Mości Poseł, y Sędzia Kapturowy Ziemie Halickiey. Ian z Rzeplina Woiakowski, Sekretarz I. K. M. Mikołay z Hoczwic Bal. Ewaryst Ian Bełzecki. Ian na Mniewic Mniewski, Podsędek Ziemie Łęczyckiey, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Cesław Kazimierz Miłoszewski, Sekretarz I. K. Mci, iako Deputatus ad pacta conventa, subscribo, juribus Ecclesiae Cath: Romanae salvis. Ian Gruzewski, Dworzanin y Pokoiowy I. K. Mci, salva pace, et libero exercitio dissidentium in religione christiana. Iakub Rzeszkowski, subscribo, salvis juribus Eccl: Rom. Iakub Swaradzki, Sędzia Grodzki Dobrzyński, nic nie przydawaiąc, ani umnieyszaiąc, ex pactis ś. p. K. I. Mci Władysława IV. Franciszek Czerski, Podczaszy Dobrzyński. Gabryel Hulewicz z Woiutyna, Chorąży Ziemie Czerniechowskiey, Deputat ad pacta conventa, salva pace dissidentium de religione christiana, sine omni disquisitione. Łukasz Hulewicz z Woiutyna, Starosta Wyssogrodzki, Rotmistrz I. K. Mości, salva pace et securitate dissidentium, sine interpretatione. Mikołay Lubieniecki z Lubieńca, Rotmistrz Woiewodztwa Lubelskiego, salva pace sine discrimine dissidentium omnium, qui se christianos profitentur. Ierzy Protasowicz, Pisarz Ziemski Nowogrodzki. Marcin Maisz Brzeziński, iako Poseł Woiewodztwa Belskiego, salvis juribus, privilegijs. Marek Orzeszko, Sędzia Ziemski Mielnicki, salvis juribus Ecclesiae Rom. itemque privilegijs et decretis Ducatus Masoviae, et Palatinatus Podlachiae. Andrzey Orzeszko, Podsędek Mielnicki, item salvis per omnia juribus Eccl: Romanae. Adam Krzczonowicz, Cześnik Trocki, salvis juribus antiquissimis Poloniae, et M. D. Lit. Andrzey Prażmowski, Sędzia Ziemski Warszawski, salvis juribus et decretis Ducatus Masoviae. Kasper Rogalski, Pisarz Ziemie Czerskiey, salvis juribus Ecclesiae Cath: et decretis Ducatus Masoviae. Albrycht Prażmowski, Podstoli Bracławski, Dworzanin I. K. M. salvis juribus Ducatus Masoviae, et decretis ejusdem. Władysław Zażaroski, Podsędek Warszawski, salvis juribus et decretis Ducatus Masoviae. Piotr na Stawiskach Zamoyski, Podkomorzy Ziemie Łomżyńskiey, y Poseł, salvis juribus et decretis Ducatus Masoviae. Nikodem Iabłonowski, Cześnik y Poseł Ziemie Nurskiey, subscribo, salvis in toto juribus Ecclesiae Catholicae, et decretis Terrarum Ducatus Masoviae. Andrzey Swinolecki, Poseł Ziemie Nurskiey, similiter. Walenty Godlewski, Poseł Ziemie Nurskiey, similiter, salvis juribus et decretis Ducatus Masoviae. Hieronim Franciszek Zbroski, Starosta Przasnyski, Rotmistrz I. K. M. Stanisław Iabłonowski, Łowczy y Poseł Ziemie Nurskiey, Rotmistrz I. K. M. Adam Godlewski, Skarbnik Ziemie Nurskiey. Woyciech Łempicki, salvis juribus Ecclesiae Romanae, et Ducatus Masoviae. Lew Woyniłowicz, item salvis juribus Ecclesiae Romanae. Symon Łempicki, similiter. Petrus Łempicki, similiter. Joannes Łempicki, salvis juribus Ecclesiae Romanae, et Ducatus Masoviae. Andrzey Łempicki, similiter. Stanisław Kownatski, Podstoli Ziemie Ciechanowskiey. Andrzey Wodyński, Łowczy y Poseł Woiewodztwa Podlaskiego. Franciszek Suchodolski, Miecznik Ziemie Mielnickiey. Symon Iabłonowski, Pisarz Ziemie Nurskiey. Ian Milewski, Podstoli Drohicki. Ian Skolimowski. Oktawian Kuszel. Walenty Lasocki. Marcin Samuel Nosilski, Sędzia Ziemski Zakroczymski, subscribo, salvis juribus Ecclesiae Rom. Krzysztof Gizycki, Komornik Graniczny, y Burgrabia Ziemie Wieluńskiey, Sekretarz I. K. Mci, salvis juribus Ecclesiae Rom. Ian z Mącznik Mączyński, Dworzanin I. K. M. salvis juribus Eccl: Romanae. Marcin Wierusz Bielski, salvis juribus Confoederationis, et securitate dissidentium. Andrzey z Ziemikowic Radoszowski, Chorąży Wieluński. Zygmunt Wybramowski Stolnik Warszawski. Michał z Karnkowa Karnkowski, Starosta Wyssogrodzki. Walenty Lasocki, Sędzia Ziemie Wyssogrodz. Walenty Głuznocki, Sekretarz I. K. Mści. Adam Wołk Woyski Starodubowski. Maciey Narewicz, Sekretarz I. K. M. similiter. Mikołay z Przeręba Przerębski Starosta Tuszyński, Dworzanin y Pokoiowy I. K. M. Stefan Ciecholewski. Andrzey Sarnowski. Joannes Magnuski. Philip Huttini, J. V. D. Secretarius et Notarius Decretorum S. R. M. Andreas Cieski, Raycy Krakowscy. Adam Cieszkowic, Syndyk Krakowski, imieniem miasta Krakowa. Bogdan Zakrzewski, Burmistrz Wileński. Iozef Piotrowicz Pisarz Miasta Wileńskiego.

202

203

IURAMENT

POSŁOW I. K. MCI.

My N. N. przysięgamy P. Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swiętey iedynemu, iż te wszystkie *pacta conventa*, ktoreśmy z Stanami Koronnemi, y. W. X. Lit: imieniem I. K. Mci, na tey Elekcyi namowili, y zawarli, Krol I. M. *rata habebit* y one po nominacyi y publikacyi swoiey, w kościele tu w Warszawie poprzysięże, tak nam Panie Boże dopomoż, y Męka iego święta.

IURAMENT

KROLA IEGO MCI OBRANEGO, IANA KAZIMIERZA, SUPER PACTA CONVENTA, W KOŚCIELE IANA S. W WARSZAWIE, UCZYNIONY.

Ego Joannes Casimirus, Electus Poloniae Rex et Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque, etc. necnon Svecorum, Gottorum, Vandalorumque, Haeredi tarius Rex: spondeo, et sancte juro Deo Omnipotenti ad haec Sancta Jesu Christi Evangelia; quod pacta conventa per Oratores Meos, cum amplissimis Poloniae, et M. D. Lith: Ordinibus, in Electione nostra transacta, et eorundem Oratorum juramento confirmata, in omnibus eorum articulis, punctis, clausulis, conditionibus, ita, ut nec specialitas generalitati, nec generalitas specialitati deroget, servabo, manutenebo, et adimplebo, atque ea omnia iterato etiam in solenni nostra Coronatione iuramento, confirmabo. Sic Me Deus adjuvet, et haec Sancta Christi Evangelia.

Praesentibus: Mathia Łubieński Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Primate, et Primo Principe Regni. Petro Gembicki, Episcopo Cracovien: Duce Severiae. Nicolao de Olexow Gniewosz, Episcopo Cujaviensi. Andrea Szołdrski Episcopo Posnaniensi. Andrea Gembicki, Episcopo Luceoriensi. Venceslao Leszczyński Episcopo Varmiensi. Paulo de Piaseczno Piasecki, Episcopo Praemysliensi. Andrea de Leszno Leszczyński. Episcopo Culmensi, Procancellario Regni. Stanisłao de Bużenin Pstrokoński, Episcopo Chełmensi. Christophoro Opaliński, Palatino Posnaniensi. Christophoro Chodkiewicz, Palatino Vilnensi. Ianussio Radziwił, Generali Samogitiae, Capitaneo, Campestri Duce M. D. Lit. Ieremia Michaele Wiśniowiecki, Palatino Terrarum Russiae. Georgio Hlebowicz, Palatino Smolenscensi. Paulo Sapieha, Palatino Vitebscensi. Stanislao Warszycki, Palatino Masoviae. Alexandro Ogiński, Palatino Minscensi. Michaele Stanislao, Comite de Tarnow, Castellano Voynicensi. Theodato Stetkiewicz, Castellano Nowogrodensi. Luca Opaliński, Supremo Regni Mareschalco. Alexandro Ludovico Radziwił, Mareschalco Supremo M. D. Lith: Georgio de Tęczyn Ossoliński, Supremo Regni Cancellario. Alberto Stanislao Radziwił, Cancellario M. D. Lith. Casimiro Leone Sapieha, Procancellario M. D. Lith. Adamo in Czaszniki Kazanowski, Mareschalco Curiae Regni. Ioanne Antonio Tyszkiewicz, Mareschalco Curiae M. D. L. Michaele Gedeone Tryzna, Thesaurario Supremo M. D. L. Alexandro de Otok Zaleski, Refferendario Regni. Stanislao Naruszewicz, Refferendario M. D. L. Nicolao Ostrorog, Pocillatore Regni. Christophoro Gembicki, Incisore Regni. Alexandro Lubomirski, Praefecto Stabuli Regni. Boguslao Radziwił, Praef: Stab: M. D. L. Alexandro Koniecpolski, Vexillifero Regni. Theodato Ogiński, Vexillifero M. D. L. Casimiro Tyszkiewicz, Pocillatore M. D. L. Vincentio Corvino Gąsiewski, Dapifero M. D. L. Georgio Lubomirski, Capitaneo Crac: Boguslao Leszczyński, Generali Majoris Poloniae. Ioanne Wielopolski, Biecensi, Bochnensi, Capitaneo. Ioanne in Zamoście Zamoyski, Capitaneo Kałusiensi. Adamo Sieniawski, Capitaneo Leopoliensi, Hyacintho de Michałow Michałowski, Dapifero Terrae Rosanensis. Emerico Mleczko, Capitaneo Mielnicensi. Hieronymo in Radzieiowice Radzieiowski, Incisore Dapum Serenissimae Reginae Poloniae. Daniele Zytkiewicz, Instigatore Regni. Georgio Munvid Irzykowicz, Mareschalco Vilcomiriensi. Ceslao Casimiro Miłoszewski, Secretario S. R. M.

204

IURAMENT

NAYIAŚNIEYSZEGO KROLA IEGO MCI

IANA KAZIMIERZA,

Obranego Krola Polskiego, y W. X. Lit. Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Żmudzkiego, Inflantckiego, Smoleńskiego, Czerniechowskiego etc. y Szwedzkiego, Gotskiego, Wandalskiego, dziedzicznego Krola, ktory przy szczęśliwey Koronacyi swoiey Stanom Rzeczypospolitey oddać będzie powinien.

Ego Joannes Casimirus, Electus Rex Poloniae, Magnus Dux Litvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolenscine, Czerniechoviaeque, etc. necnon Svecorum, Gottorum, Vandalorumque, haereditarius Rex, per omnes Regni Ordines, utriusque gentis, tam Poloniae, quam Lithvaniae, cacterarumque Provinciarum Regno Poloniae, Magnoque Ducatui Lithvaniae annexarum, et incorporatarum, communi consensu
205 libere Electus, spondeo, ac sancte iuro Deo omnipotenti, ad haec Sancta Iesu Christi Evangelia. Quod omnia iura, libertates, immunitates, privilegia publica, et privata, iuri communi utriusque gentis et libertatibus non contraria, ecclesiasticas et saeculares, ecclesijs catholicis Romanis, Principibus, Baronibus, nobilibus, civibus, incolis et quibuslibet personis cujuscunque status et conditionis existentibus, per Divos Praedecessores Meos Reges, et quoscunque Principes Regni Poloniae, et Magni Ducatus Lithvaniae: praesertim vero Casimirum antiquum, Ludovicum Lois nuncupatum; Vladislaum Primum Jagellonem dictum, Fratremque ejus Vitoldum, Magnum Lithvaniae Ducem, Vladislaum Secundum Jagellonis Filium, Casimirum Tertium Jagellonidem, Joannem Albertum, Alexandrum, Sigismundum Primum, Sigismundum Secundum Augustum, Henricum, Stephanum, Sigismundum Tertium, piae memoriae Parentem nostrum, Vladislaum Quartum Fratrem nostrum, Reges Poloniae, et Magnos Duces Lithvaniae, juste, et legitime datas, concessas, emanatas, et donatas, ab omnibusque Ordinibus tempore Interregni statutas, atque sancitas, mihi oblatas, tum pacta coventa, per Oratores Meos cum Ordinibus Regni, et Magni Ducatus Lithvaniae, inita, manutenebo, observabo, custodiam, et adimplebo, in omnibus conditionibus, articulis, et punctis in eisdem expressis: pacem quoque et tranquillitatem inter dissidentes de religione christiana, tuebor, manutenebo, nec ullo modo, vel jurisdictione nostra, vel Officiorum nostrorum, et Statuum quorumvis authoritate quenquam affici, opprimique causa religionis, permittam, nec ipse afficiam, nec opprimam, ac ea, quae in Electione nostra Varsaviensi constituta sunt, et quae in Coventione Coronationis nostae, constituentur: manutenebo, ijsque satisfaciam, omnia illicite a Regno, Magnoque D. Lith: et Dominijs eorundem, quocunque modo alienata, vel bello, vel quovis alio modo distracta, ad proprietatem ejusdem Regni Poloniae, Magnique D. Lithvaniae, aggregabo, terminosque Regni, et Magni D. Lith: non minuam, sed defendam, et dilatabo, justitiam omnibus incolis Regni, juxta jura publica, in omnibus Dominijs constituam; absque omnibus dilationibus et prorogationibus administrabo, nullo quorumvis respectu habito, et si, quod absit, in aliquibus juramentum meum violavero, nullam Mihi incolae Regni, omniumque Dominiorum uniuscujusque gentis, obedientiam praestare debebunt, imo ipso facto, eos ab omni fide, obedientia Regi debita, liberos facio, absolutionemque nullam ab hoc Meo juramento a quoquam petam, neque ultro oblatam, suscipiam; sic Me Deus adjuvet, et haec S. Christi Evangelia.

Filip Kazimierz Obuchowicz, Woyski Możyrski, Marszałek Koła Rycerskiego.

Malcher Stanisław Sawicki, Łowczy Mielnicki, Sekr. I. K. Mci.

206

SUFFRAGIA

WOIEWODZTW, Y ZIEM KORONNYCH, Y WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO,

Zgodnie na Nayiaśnieyszego

IANA KAZIMIERZA,

obranego Krola Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Żmudzkiego, Inflantskiego, Smoleńskiego, Czerniechowskiego, etc. y Szwedzkiego, Gotskiego, Wandalskiego, etc. dziedzicznego Krola

dane, między Warszawą, a Wolą, dnia 17 Listopada, roku 1648.

Woiewodztwo Poznańskie.

1. Maciey Łubiński, Arcybiskup Gnieźnieński. Andrzey Szołdrski, Biskup Poznański. Krzysztof ze Bnina, Opaliński, Woiewoda Poznański, Srzemski, Kowalski, Starosta. Łukasz Opaliński, Marszałek Wielki Koronny. Paweł Gembicki, Kasztellan Międzyrzecki. Ian Gembicki, Dziekan Krakowski, Sekretarz Koronny. Łukasz ze Bnina Opaliński, Podkomorzy Poznański, Starosta Hrubieszewski. Bogusław na Lesznie, Generał Wielkopolski. Woyciech Gaiewski, Starosta Wschowski. Franciszek Sędziwoy na Czarnkowie Czarnkowski, Międzyrzecki, Pyzdrski, Starosta. Piotr Adam ze Bnina Opaliński, Hrabia na Tęczynie. Andrzey na Wyszynie Grodziecki, Starosta Stawiszyński. Ian Szlichtynk z Bukowca, Sędzia Ziem. Wschow. Alexander Sielski, Podstoli Poznański. Stanisław Proski, Pisarz Ziem. Poznański. Ian Gniński, Star. Gnieźnieński. Zygmunt z Skrzypna Twardowski, Surrogator Poznań. Chryzostom Iaskolski, Pisarz Grodzki Poznań. Ian Kurski, Woyski Pozn. Piotr Ciświcki, S. I. K. M. Albrycht Brudzyński, Cześnik Pozn. Mikołay Słupski, S. K. I. M. Władysł. Strykowski. Piotr Sławieński, S. I. K. M. Maciey Zadroski, D. K. I. M. Stef. z Bieniewa Bieniew., Pruszak. Andr. Starkowiec. Stef. Boianowski. Krzyszt. Grzymułtowski. Woyciech z Miaskowa Miaskowski. Franc. z Ciświce Ciświcki. Woyciech Marszewski. Alexander Kierski. Maciey Cielecki, S. K. I. M. Alex. Cielecki. Ian Pigłowski, Stefan Strzałkowski, Hyacynt Mieszkowski, Andrzey z Bukowca Dąbrowski, Piotr Rozbicki z Łoszadowa, Zygmunt Bieczyński, Andrzey Drozdowski, Chryzostom Marszewski, Stanisław Marszewski, Ian z Gorynina Goryński, Woyciech Gronowski, Dobrogost Gronowski, Stanisł. z Potoka Potocki, Woyciech Krzycki, Stanisław Kurski, Ludwik Domiechowski, Stanisław Rudzki, Ian Rosnowski, Stanisław Konopnicki, Stefan z Wierzbna Pawłowski, Mikołay z Wierzbna Pawłowski, Mikołay Sławiński, Ian z Pigłowic Pigłowski, Alexander Przybysławski, Kasper Bobolecki, Andrzey Szczaniecki, Stefan Szczaniecki, Stefan Bryszewski, m. p. Marcyan Przybysławski z Mierzyna, Ian Bronikowski, Piotr Skorzewski, Władysław Alex. z Iaraczewa, Iaraczewski, Stanisław Mikołay Mczeński, Andrzey Gałczyński, Stanisław Skrzetuski, Floryan Kosiński, Łukasz Kosicki, Marcin Płaczkowski. Od miasta Poznania, Stanisław Swarcz, Rayca Poznański, Stanislaus Zaleski, Advocatus Posn. Nicolaus Erasmus Szwertman, juratus ex communitate. Matthaeus Stanislaus Madelski, Syndicus Posnaniensis.

207

Woiewodztwo Krakowskie z Powiatami swemi, także Xięstwo Oświecimskie y Zatorskie.

2. Petrus Gembicki, Episcopus Cracoviensis, Dux Severiae. Michael Stanislaus Comes a Tarnow, Castellanus Voynicen. Achacy z Przyłęka Przyłęcki, Kasztellan Oświecimski. Samuel Rylski, Podkomorzy Koronuy, Rabsztyński, Kapinoski Starosta. Georgius Lubomirski, Generalis Cracoviensis. Ian Wielopolski, Biecki, Bocheński, Starosta. Stefan z Pilce Koryciński, Oświecimski, Wolbramski Starosta. Ian na Zamościu Zamoyski, Hrabia na Tarnowie, Kałuski Starosta. Alexander z Pilce Koryciński, Chorąży Woiewodztwa Krakow. Stanisław z Brzezia Chrząstowski, Podsędek Ziemski Generalny Krakowski. Ian Scibor Chełmski, Łowczy Krakowski, Starosta Uyski. Alexander Gratus, Hrabia z Tarnowa, Starosta Zarnowiecki. Maxymilian Iarzyna, Pisarz Woiewodztwa Krakow. Mikołay z Tęczyna Ossoliński, Starosta Woynicki, Dworzanin K. I. M. Ioannes Tarnowski, Archidiaconus Crac. Secretarius S. R. M. Laurentius Gembicki, Matthias Poniatowski, Canonici Cracovienses, Secret. S. R. M. Stanisław Rylski, Stolnik Krak. Paweł z Kurdwanowa Kurdwanowski, Mieczuik Woiewodztwa Krak. Iakub z Michałowa Michałowski, Woyski Lubelski, Dworzanin K. I. M. Ioachim z Kurdwanowa Kurdwanowski, Podstarości y Sędzia Grodzki Biecki. Achacy Rayski na Raysku, Podstarości y Sędzia Grodzki Oświecimski. Stanisław z Sierakowa Sierakowski, Komornik Graniczny Krakowski. Stanisław Czerny, Podwoiewodzy Krak. Zygmunt z Witowic Czerny, Podst. Białoczerk. Michał Szemberk na Birkowie, Dwor. Pokoiowy K. I. M. Krzysztof z Rupniowa Rupniowski, Dworzanin Pok. K. I. M. Ian Dębiński. Ian Hyacynt z Koziegłow Giebułtowski. Andrzey z Duchnik Poniątowski, Sekretarz K. I. M. Hieronim Morsztyn z Raciborska. Daniel z Mierznia Mierzyński. Krzysztof Scibor z Chełmu Chełmski. Kazimierz z Biberszteyna Kazimirski. Piotr z Wielkiey wsi Wielowieyski. Andrzey z Stroynowa Stroynowski. Mikołay z Sulanek Suliński. Hieronim z Raciborska Morsztyn. Ian Rylski, Burgrabia Krak. Ian Wierzbięta. 208
Ian Morsztyn z Raciborska. Ian Zawada na Wolmanowicach. Ierzy z Trzebinie Trzebiński. Władysław Lubieniecki z Lubieńca. Ian z Ruszcze Branicki. Franciszek z Wielkiego Rylska Rylski. Stanisław Zakrzowski z Zakrzowey, Haeres in Kiiany. Mikołay z Wielogłowa Wielogłowski. Andrzey Scibor z Chełmu Chełmski. Tomasz Długołęcki z Wielkiey Długołęki. Przecław z Iwanowic, Pieniążek. Franciszek Trzebiński. Ian Olbrycbt z Kuczkowa Kuczkowski, Rotmistrz K. I. Mci. Stanisław Alexander Gosławski z Bębelna. Stefan Kobierski z Kobierzyna. Wacław z Przypkowic Przypkowski. Woyciech Alexander Błeszyński z Błeszna. Piotr Izdebski, Komornik Ziem. Krak. Maxymilian Morsztyn. Władysław Morsztyn, Kasper Brzechwa, Piotr Brzechwa, Stanisław Woysza de Woycza. Andrzey Gulczewski. Gabrycl Brzostowski, Piotr Gręboszowski, Pokoiowy I. K. M. Teodor Wiszowaty, Benedykt Wiszowaty, Andrzey Rabsztyński, Alexander Bielski, Stanisław Franc. z Biechowa Biechowski, Ian z Biechowa Biechowski. Ian z Wielkiego Rylska Rylski. Zygmunt z Czyrmina, Czyrmiński. Alexander Walcryan z Lużney Iarocki. Stanisław z Ciechomic Ciechomski. Alexander Bełżowski, Mikołay Zawada, Kasper Rupniowski z Rupniowa. Woyciech Miroszewski, Zbigniew Rupniowski z Rupniowa. Dobrogost Rupniowski, Krzysztof Morsztyn z Raciborska. Zbigniew z Raciborska Morsztyn. Ludwik Powierski, Alexander z Mierznia Mierzyński. Mikołay Nekanda Trepka, Ian Nekanda Trepka z Czapl. Staniław na Mierzniu Mierzyński. Samuel z Mierznia Mierzyński. Ian Puszyński, Samuel z Chrośli Powierski, Paweł z Bruże Bruski. Stanisław Nekanda Trepka. Alexander z Wielopola, Wielopolski. Ian Przypkowski, Stanisław z Biberszteyna Kazimierski. Stanisł. z Wielopola Wielopolski. Iarosz Wielopolski. Alexander Wielopolski, Hieronim z Siemoney Siemoński. Maciey z Guttowa Pilecki. Michał Siemoński, Hieronim Alexander Wyżycki. Ian Ciechomski z Ciechomic. Stanisław Tabaszowski, z Tabaszowey. Adam Tabaszowski, Wacław Krzesz, Ian Boczkowski z Ulesia. Andrzey Mościński, Tomasz Rotermund z Klecze. Samuel Rotermund z Klecze. Stefan Przypkowski, Tomasz z Biberszteyna Kazimierski. Ian Krzesz, Stanisław z Mierżnia, na Chomranicach Mierzyński. Marcyan Scibor, z Chełmu Chełmski. Franciszek z Czyrmina Czyrmiński. Paweł z Arciszewa Arciszewski. Adam Rey z Nagłowicz. Krzy-

sztof z Mierznia Mierzyński. Gabryel Szembek, Ian Seweryn Miklaszowski. Piotr Chrząstowski z Brzecia. Andrzey Łuszczewski, Zygmunt, Stanisław, Mikołay, de Stok Stokowscy. Mikołay Butkowski. Piotr z Wybramowa Wybramowski. Stanisław Miklaszowski, Alexander Miklaszowski, Bernardus de Wilkowice Uieyski, Judex et Capitaneus Severien. Adam Sebastyan Dąbski. Andrzey Kazimierz Młocki z Młocka. Piotr z Kaszewa Kaszewski. Desiderius Alexander Lubomirski,
209 Stanisław Chodakowski, Sekr. I. K. M. Ian Karol Młocki z Młocka, Starosta Chełmetski, Sekretarz I. K. M. Zacharyasz Czapliński, Stefan Przypkowski, Stanisław Szembek. Krzysztof z Obic Ważynski. Stanisław Chrząstowski z Brzecia. Stefan, Stanisław, Samuel, Ian, Pileccy, z Guttowa. Krzysztof, Ian, Stanisław, Mikołay, Krupkowie, z Moykowic. Stefan Stąpkowski z Swidnik. Stefan Stocki z Stokow. Wacław z Naciężyc Suchożyński. Ian Czapliński, Ian Popielski, Adam z Wężerowa Piewski. Filip Huttyni, Sekr. y Pisarz Dekret. Rayca Krakowski. Andrzey Cieski, Rayca Krakowski. Adam Cieszkowic, Syndyk miasta Krakowa.

Woiewodztwo Wileńskie z Powiatami swemi, Ośmianą, Lidą, Wilkomierzem, y Bracławiem.

3. Krzysztof Chodkiewicz, Woiewoda Wileński, Bobroyski Starosta. Antoni Ian Tyszkiewicz, Marszałek Nadworny W. X. Lit. Wilkomierski Starosta. Felix Pac, Podkomorzy W. X. Lit. Bracławski, Dowgialski, Dzisieński Starosta. Bogusław Radziwił, Xiąże z Birz na Dubnikach, Słucku, y Kopilu, Koniuszy W X. Lit. Poszerwieński Starosta. Krzysztof Zawisza, Pisarz W. X. Lit. Mikołay Dalmat Isaykowski, Łowczy W. X. Lit. Dzierżawca Wirszupski. Wincenty Korwin Gąsiewski, Stolnik W. X. Lit. Samuel Osiński, Obożny W. X. Lit. Ekonom Brzeski, Starosta Przewski. Alexander Naruszewic, Starosta Lidzki. Ian Dowgiało Zawisza, Archidyakon Wileński. Alexander Chodkiewicz, Kanonik Wileński. Christophorus Przecławski, Canonicus Vilnensis. Ian Naruszewicz, Ciwon Wieszniański. Ierzy Monwid Irzykowicz, Marszałek Wilkomirski. Ian Mikołay Rudomina Dusiatski, Marszałek Bracławski. Adam Maciey Sakowicz, Podkomorzy Ośmiański, Koniuszy Wileński. Paweł Danilewicz, Podsędek Wileński. Ierzy Iurycz Woyski Lidzki, Pułkownik I. K. M. Alexander Iudycki, Woyski Rzeczycki. Samuel Eustachi Brzostowski. Cypryan Paweł Brzostowski, Stolnik Wileński. Alexander Slizień, Stolnik Ośmiański, Sekret. y Dworzanin I. K. M. Salomon z Gania Dawidowicz, Stolnik Wilkomierski. Tobiasz Puciata, Stolnik Bracławski. Ian Krzysztof Hornowski, Stolnik Możyrski. Alexander Zastołtowicz Brzozowski, Stolnik Wendeński. Krzysztof Ilski, Stolnik Mścisławski, Sekretarz I. K. M. Ian Sosnowski, Podstoli Wileński. Alexander Kazimierz Slizień, Podstoli Ośmiański, Trukczaszy y Sekretarz I. K. M. Hieronim Komar, Podstoli Orszański. Ian Alexander Seheń, Podstoli Wendeński. Marcyan Wołowicz, Pisarz Ziemski Wileński. Stanisław Albrycht Zenowicz, Pisarz Ziemski Ośmiański, Dworzanin I. K. M. Ian Komorowski, Pisarz Ziemski Wilkomirski. Zygmunt Ulczycki, Podczaszy Wileński. Samuel Towański, Podstarości Wilkomirski. Ian Trębicki, Podstarości Bracławski. Mikołay Wysocki, Sędzia Grodzki Wileński. Stanisław z Gania Dawidowicz, Sędzia Grodzki Wilkomirski. Samuel Zynko, Sędzia Grodzki Bracławski. Samuel Odlaniski Poczobod,
210 Sędzia Grodzki Grodzieński. Krzysztof Alexander Losowski, Pisarz Grodzki Wileński. Andrzey Kaczyński, Pisarz Grodzki Wilkomirski. Ian Antoni Drucki Sokoliński, Starosta Trabski. Mikołay Stefan Pac, Starosta Krzyczewski. Adam z Byszowca Krzycki, Starosta Eyszyski. Hieronim Lążyński. Ian Eliasz Wilkaniec..... Dawid Stetkiewicz, Starosta Wasiliski. Stanisław Zenowicz, Leśniczy Wilkiski, Dworzanin Pokoiowy I. K. M. Alexander na Czernicach Czernicki, Sekretarz I. K. M. Troian Strawiński. Karol Giedroyć. Piotr Rudomina Dusiacki, Podczaszy Orszański. Troian Tur. Tomasz Rudomina Dusiacski. Krzysztof Iurkiewicz, Miecznik Nowogrodka Siewierskiego. Michał Stanisław Slizień, Ian Kniaziewicz. Piotr Kondratowicz. Woyciech Stępkowski. Daniel Białozor. Ierzy Komar, Dzierżawca Buciański. Ierzy Wolan. Michał Zenowicz, Dworzanin y Trukczaszy I. K. M. Ierzy Dowmont Siesicki. Ierzy Zenowicz, D. I. K. Mci. Ierzy Piotr Limont Cześnik Lidzki. Piotr z Kamieńgroda Kamieński, Dzierżawca Brahiński. Władysław Komar, Podczaszy Bracławski. Ian Zenowicz, Marszałek Ośmiański. Krzysztof Uniechowski, Sekretarz I. K. M. Kazimierz Alexander Kruniewicz, Podczaszy Możyrski. Lew Limont. Swiętosław Szkliński. Hieronim Hlebowicz Dzieżyc, Miecżny Lidzki. Kazimierz Tyszkiewicz. Władysław Tyszkiewicz. Stanisław Białozor, Podsędek Wilkomirski. Krzysztof Naruszewic, Starosta Nowodworski. Eliasz Komorowski, Cześnik Wilkomirski. Stefan Kurcz. Karol Kurcz. Ierzy Stachowski. Paweł Laskowski. Alexander Stachowski. Iakub Woyna. Ian Głuchowski. Krzysztof Strawiński. Mikołay Oryż. Iakub Oryż. Samuel Anforowicz, Dworzanin I. K. M. Stanisław Kosakowski. Krzysztof Kęsowski. Zacharyasz Krukowski. Władysław Giedroyć de Giędrycie. Eliasz Czerniewski. Ierzy Czerniewski. Stanisław Gorski, Sekretarz I. K. M. Karol Ierzy Kroszyński. Kazimierz Dowmont Siesicki. Krzysztof Siesicki. Alexander Saka Piętkiewicz. Maciey Olszewski, Cześnik Lidzki. Mikołay Dominik Giedroyć. Stanisław Kazimierz Tronowicz. Stanisław Iuraka Giedroyć. Woyciech Sawicz Zabłocki. Ian Kazimierz Biegański z Bieganowa. Tomasz Sakowicz. Mikołay Hulidowski Kuszel. Piotr Giedroyć. Władysław Puciata. Piotr Rudomina Dusiatski. Ian Gorski. Ierzy Piętkiewicz. Samuel Kazimierz Giedroyć. Seweryn Iczierzyński. Troian Łopata. Iakub Władysław Wiskowski. Adam Narbut, Konstanty Władysław Hlinski. Władysław Bukowski, Eustachi Ihnatowicz, Ian Ihnatowicz, Adam Soroka, Hieronim Soroka, Wacław Biegayski z Bieganowa. Mikołay Przesiecki, Alexander Kaczanowski, Alexander Kopeć, Konstanty Władysław Hlinski, Alexander Rodzewicz, Stanisław Ginwił Piotrowski. Ierzy Kaczyński, Stanisław Wincenty Orda. Nikodem Kaczyński, Mikołay Władysław Ciołek, Daniel Tyszka, Stanisław Markowicz, Stanisław Tołoczko, Piotr Denisowicz. Stanisław Bużyński, Iakub Szymkowicz Grodzimont, Kazimierz Irzykowicz, Demetry Zabłocki, Stefan Piasecki, Tomisław Wyszota Zaleski. Alexander Hliński, Albrycht Bukowski, Michał Świętosław Dobrzyiałowski. Woyciech Płatkowski, Andrzey Braciszewski, Michał Iasztołtowicz Brzozowski. Ian Mikołay Wysocki, Adam Stanisław z Mintowta Iuszkiewicz. Albrycht Kazimierz Tyszkiewicz. Andrzey Iasztołtowicz Brzozowski. Władysław Katęga, Skarbnik Trocki. Samuel Kazimierz Giedroyć. Marcin Komoński, Mikołay Dominik Giedroyć, Kazimierz Giedroyć, Seweryn Rodziewicz, Bazyli Kazimierz Baka, Podczaszy Trocki. Michał de Quardo Karęga, Ierzy Pickiewicz, Augustyn Wawrzecki, z Krzetuszewa. Andrzey Wnorowski ze Wnorowa. Mikołay Zabłocki, Ierzy Buyko, Samuel Ihnatowicz. Stefan Piasecki, Mateusz Narkiewicz, Michał Horodecki, Iozef Odlanicki Podczobod, Mikołay Braciszewski, Michał Meynartowicz, Andrzey Hlinski, Michał Hlinski, Troian Hlinski, Stanisław Bartłomiciewicz Giedroyć, Michał Pycholski, Mikołay Zołty, Stanisław Piętkiewicz, Mikołay Iawrysz, Ian Sawka, Tomasz Steckiewicz, Piotr Pichocki, Andrzey Osmolski, Piotr Zołty, Alexander Iszora, Krzysztof Bukowski, Ian Zub, Konstanty Dawgird, Ian Szukszta, Paweł Dubieniecki, Krzysztof Dubieniecki, Mikołay Dubieniecki, Michał Dawgird, Iakub Władysław Wiskowski, Ierzy Stanisław Szalewicz. Ian Kopeć, Krzysztof Chrząnowski, Elisz Białobłocki, Gabryel Niekraszewicz Szwańsko, Roman Dzienkowski, Michał Dąbrowski, Samuel Kazimierz Kułak, Andrzey Kurowski, Piotr Rokotański. Ian Kazimierz Kułak, Floryan Kułak, Wensław Kułak, Marcin Kołyszko, Alexander Iszota, Stanisław Rostkowski, Samuel Dukszta, Dawid Kieniszko, Ian Stanisław Kownacki, Podstoli Ciechanowski, Trukczaszy I. K. M. Stanisław Swirski, Samuel Puciata, Ian Rayski, Samuel Czarnorucki, Ian Kaczanowski, Alexander Bokuszewicz Spiegayło, Komornik K. I. M. Stanisław Bokuszewicz Spiegayło, Krzysztof Sumorok,
211

Łukasz Bogucki, Ian Chotecki, Augustyn Piasecki, Mikołay Tukało, Woyciech Szklenik, Mikołay Bogusław Kondratowicz. Alexander Surkont, Stefan Szymunowicz Nickraszewicz, Ierzy Lążyński, Paweł Brzostowski Stolnik Wileński, Pisarz Dekretowy W. X. Lit. Bogdan Zakrzewski, Burmistrz. Iozef Piotrowicz Pisarz miasta Wileńskiego. Paulus Dziurdzi Roim Medicinae Doctor, Scabin. Vilnen. Mikołay Zypla a Communitate.

Woiewodztwo Sędomirskie, z Powiatami swemi.

4. Władysław Dominik Xiąże na Ostrogu, Zasławiu, Hrabia na Tarnowie, Woiewoda Sędomirski, Łucki etc. Starosta. Stanisław Witowski, Kasztellan Sędomirski, Kneszyński, Zwoleński, etc. Starosta. Ierzy na Tęczynie Ossoliński, Kanclerz Naywyższy Koronny, Lubomski, Rycki, etc. Starosta. Adam na Czaśnikach
212 Kazanowski, Marszałek Koronny Nadworny, Bielski, Solecki, Nowotarski, etc. Starosta. Dobiesław z Cieklina Ciekliński, Kasztellan Chechowski. Maximilian z Tęczyna Ossoliński, Podskarbi Nadworny Koronny. Ian z Oleśnice Oleśnicki, Podkomorzy Generalny Woiewodztwa Sędomierskiego. Mikołay z Olexowa Gniewosz, Radomski, etc. Starosta. Zbigniew z Oleśnice Oleśnicki, Opoczyński, etc. Starosta. Stanisław Skarszewski, Stężycki, etc. Starosta, Regent Kancellaryi Wielkiey. Adam Kazanowski, Chorąży Sędomirski, Rotmistrz I. K. M. Andrzey Morsztyn z Raciborska, Stolnik Sędomirski. Stanisław Siśnicki, Podsędek Sędomirski. Stanisław Dunin Sułgostowski, Pisarz Ziemski Sędomirski. Marcin z Dębice Dębicki, Podczaszy Sędomirski, Dworzanin Pokoiowy I. K. M. Krzysztof z Tęczyna Ossoliński, Stobnicki, etc. Starosta. Krzysztof z Brzezia Lanckoroński, Małogoski, etc. Starosta. Stanisław z Brzezia Lanckoroński, Szydłowski, etc. Starosta. Ian Hrabia z Tarnowa, Zarnowiecki, etc. Starosta. Ian z Olexowa Gniewosz, Chorąży Lubelski. Stanisław Mikołay Skorkowski na Skorkowicach, Sędzia Ziemski Stężycki, Marszałek Kapturowy Woiewodztwa Sędomirskiego w Radomiu. Iakub Zieliński, Podczaszy Bracławski, Sędzia Kapturowy Sędomirski. Stanisław Bronicki Podstarości Grodzki Korczynski, I. K. Mci Sekr. Dobrogost Skarszewski, Podstoli Sędomirski. Bernat z Gozdu Gozdzki Doliwczyk, Łowczy Sędomirski, Dworz. Krola Imci. Hieronim Dunin Brzeźniński, Miecznik Sędomirski. Franc. z Gozdu Gozdzki. Stanisław z Gozdu Gozdzki. Ierzy z Gozdu Gozdzki. Adryan Kochanowski, Podsędek Stężycki. Adam Paprocki, Pisarz Ziemski Stężycki. Zygmunt z Brzezia Lanckoroński, Miastkowski Starosta. Ian z Kochowa Kochowski, Marszałek Kapturu Sędomirskiego. Ian Laskowski, Cześnik Łomżeński, Sędzia Kapturu Sędomirskiego. Stanisław z Chometowa Chometowski, Skarbnik Ziemie Sędomirskiey. Woyciech Romer, Woyski Sędomirski. Andrzey Brunicki, Dworzanin Pokoiowy K. Imci. Hieronim Dunin, Woyski Opoczyński, Dworzanin Pokoiowy K. Imci. Remian Radoński, Woyski Chęciński. Adam z Suligostowa Dunin, Suligostowski, Podczaszy Czerski. Grzegorz Kenczowski, Podstoli Płocki. Piotr na Opoce Opocki, Podwoiewodzy y Poborca Sędomirski. Xiąże Ianusz z Ostroga na Zasławiu, Woiewodzic Kiiowski. Samuel Leszczyński z Leszna, na Baranowie, Woiewodzic Derpski. Andrzey Radomski, Sędzia Kapturu Powiatu Warszawskiego. Xiądz Wacław Wąsowicz, Archidiakon Poznański, Kanonik Warszawski, Sekretarz I. K. Mci. Mikołay z Oleśnice Oleśnicki. Stanisław z Oleśnice Oleśnicki. X. Marcin Skarszewski, Kanonik Warszawski. Zygmunt Skarszewski, Marcin Mielecki.
213 X. Remian Piasecki, Regent Kancellaryi Mnieyszey. Tomasz Zawisza Kroczowski, Podstarości Radomski. Woyciech z Brzezia Brzeski. Daniel z Brzezia Brzeski, Sędzia Kapturu Sędomirskiego. Iakub z Brzezia Brzeski. Paweł z Brzezia Brzeski. Stanisław z Konar Kochanowski. Ierzy z Konar Kochanowski. Ierzy z Tęczyna Ossoliński, Dworz. Krola Imci. Hiacynt z Brzezia Lanckoroński, Rotmistrz Powiatu Wiskowskiego. Stanisław z Kunoni Oświęcim, Dworz. Krola Imci. Tobiasz z Raciborska Morsztyn. Stanisław z Raciborska Morsztyn. Krzysztof Zorawski, Rotmistrz Powiatu Sędomirskiego. Paweł z Przytyka Podlodowski. Stanisław Czarnecki, Ian Iawornicki. Stefan z Przytyka Podlodowski, Rotmistrz Powiatu Stężyckiego. Ian Odrowąż z Chlewisk Chlewicki. Adam Łęcki, Ian Łęcki, Mikołay z Przytyka Podlodowski, Chorąży Dobrzyński. Ian Dunin, Rotmistrz Powiatu Opoczyńskiego. Andrzey z Przytyka Podlodowski. Adam z Przytyka Podlodowski. Alexander z Kochowa Kochowski. Ian Ligęza z Borku. Konstanty Hieronim Łącki, z Nadola, na Łopatowie. Alexander z Cieklina Ciekliński. Andrzey Gnoiewski, Krzysztof Bydzieński, Stanisław Czarowski, Alexander Czarowski, Krzysztof Gniewosz, Zygmunt Gniewosz z Olekszowa. Ierzy Zieliński, Marcin Sierakowski z Sierakowa. Woyciech Sierakowski z Sierakowa. Piotr Iarocki, Zygmnnt Dunin Sułgostowski. Woyciech z Mokrzska Mokrzski. Ludwik Wąsowicz. Ian Rogowski, Marcin z Iasieńca Tymiński. Przecław z Iasieńca Tymiński. Stefan z Iasieńca Tymiński. Wawrzyniec Wąsowicz, Sekretarz Krola Imci, y Starszy nad Komornikami. Balcer Wąsowicz, Sędzia Kapturu Radomskiego, Dworzanin Krolewica Imci Karola. Piotr Wąsowicz. Abram z Iasieńca Tymiński. Mateusz z Iasieńca Tymiński. Andrzey z Iasieńca Tymiński. Wacław Prochnicki, Stanisław Bylina, Stanisław z Iasieńca Tymiński. Abram Zieliński, Paweł Zieleński, Andrzey Zieleński, Ludwik Radoński z Radoniey. Iacek Radoński z Radoniey. Maciey Radoński z Radoniey. Stanisław Taszycki, Remian Sierakowski, Ian Rusiecki, Samuel Bystrzeiowski, Ian Bełdowski, Ian Radoński, Paweł Radoński, Stanisław Radoński, Marcin Ożarowski, Ludwik z Brzezia Lanckoroński. Krzysztof z Sienna Sienieński. Ian Kochanowski, Piotr Korabiowski, Woyciech Kożuchowski, Woyciech Korzeński, Mikołay Witowski, Andrzey Trzemeski, Adam Zieleński, Stefan Zieleński, Piotr Zieleński, Krzysztof z Szumek Wiszowaty. Michał ze Wnurowa Gniewosz. Stanisław z Opoki Opocki. Mikołay Wilski, Mikołay Pomianowski z Młodocina. Mikołay Nowodworski, Alexander Krzyżanowski z Krzyżanowic. Woyciech Szalewski, Tomasz Szczucki, Iakub Szczucki. Hieronim Alexander z Wyżnic Wyżycki. Ierzy Kuczowski z Kuczowa. Ian Szydłowski z Sławęczyc. Ian Zeleński z Zelonki. Ian Grocholski z Grocholic. Andrzey Grocholski. Ian Wroblowski. Alexander Grodzki. Ian Pawłowski z Lipncy. Woyciech
214 Słupski. Woyciech z Rupniowa Uieyski, Burgrabia Krakowski. Krzysztof z Rupniowa Uieyski. Benedykt z Rupniowa Uieyski, Rotmistrz Krola Imci. Olbrycht Kochowski. Krzysztof Borlecki. Ierzy Brzeski. Xiądz Gabryel z Olekszow Gniewosz, Sekretarz Krola Imci. Xdz Piotr Radoński, Proboszcz Sławiński. Teodor Kochowski, Xiądz Ian Iacck Młodnicki, Proboszcz Tarłowski. Stanisław Młodnicki. Ian Brodowski. Alexander Brodowski. Władysław Słomkowski. Ian Piasecki. Samuel Potocki. Samuel Dunin Wolski. Adam Dunin Głuszewski. Franciszek Białyński. Mikołay Gniewosz. Iakub Biechowski. Otto Dunin, Dworzanin Pokoiowy Krola Imci. Zygmunt Broniewski. Stanisław Dunin Karmicki. Ian Malicki. Woyciech Bedlinski. Stanisław z Lubieńca Lubieniecki. Woyciech Lacki. Maciey Slawski. Filip z Gozdu Gozdzki. Symon Bognarowicz. Ian Będzieński. Andrzey Gorski. Adam Milski. Paweł Ingliński. Piotr Wielomirski. Ian z Moskorzowa Moskorzowski. Ian Iarzyna. Andrzey Będzieński. Woyciech Ożarowski. Gabryel Morsztyn z Raciborska. Hieronim Lacki. Andrzey Biechowski. Remian Lacki, Marcin Iarzyna. Mikołay Lewicki. Ian Kożuchowski. Alexander Szydłowski. Franciszek Parznicki. Przecław Małaczewski. Ian Dobrucki. Stefan Gromadzki. Samuel Gromadzki. Adam z Gutowa Ciołek. Iozef z Gozdu Gozdzki. Samuel de Wrząca Brzechwa. Andrzey z Gozdu Gozdzki. Ian z Gozdu Gozdzki. Mikołay Borowski. Franciszek Biesiadecki. Ierzy Korycki. Paweł Goyszewski, Ian Małaczeński. Fabian Zdziechowski. Ian Dzik Doliwa. Ian Dunin Sułgostowski. Stefan Kochanowski. Stefan Kobierski. Ian Szumowski. Piotr Gołkowski. Ierzy Tynicki. Mikołay Gabański. Ian Kazimierz Gabański. Szczęsny Stanisław Gabański. Andrzey Pomianowski. Alexander Marcin Iawornicki. Ian Smuszew-

ski Dunin. Wacław Bartolon. Piotr Dunin Ruszkowski. Ian z Kosowa Kosowski. Bernat z Smogorzewa Wąsowicz. Władysław Łukowski, Dworzanin Krola Imci. Ian z Krzyżanowa Krzyżanowski. Piotr Dunin Karnicki. Ian Dunin Głuszewski. Hieronim Gniewosz ze Wnurowa. Andrzey Chrzanowski. Samuel Dunin Spot. Stanisław Dzik z Guzowa. Stanisław Krogulecki. Franciszek Kenczowski. Ian Strzałkowski. Piotr Osuchowski. Ian Malczowski Poracz. Chryzostom Osuchowski. Andrzey Zawisza Kroczowski. Franciszek Zawisza Kroczowski, Abram Zawisza Kroczowski. Kazimierz Zawisza Kroczowski. Woyciech Odrowąż. Sebastyan Barkacki. Marcin Iaworski. Stefan Zagorski. Tomasz Dunin Ruszkowski.

Woiewodztwo Kaliskie, z Powiatami swemi.

5. Ian z Leszna Leszczyński, Gnieźnieński, Mikołay z Szołdr Szołdrski, Biechowski, Kasztellani. Piotr ze Bnina Opaliński, Stolnik Koronny, Podkomorzy Woiewodztwa Kaliskiego. Wawrzyniec na Rostworowie Rostworowski, Chorąży Woiewodztwa Kaliskiego. Piotr Lipski, Stolnik Kaliski. Alexander Sobieski, Podstoli Kaliski. Łukasz Orzelski, Pisarz Ziemski Kaliski. Władysław z Leszna Leszczyński. Stanisław z Kalinowy Zaręba. Zygmunt z Trzemielca Łaszcz. Ian Opaliński, Kap. Odal. Andrzey ze Skrzypney Twardowski. Mikołay Rey, Stefan z Trzemielca Łaszcz. Iacek z Rozdarzewa Rozdarzewski. Woyciech Iarockowski. Krzysztof z Przeymy Przyiemski, Pułkownik Krola Imci. Maxymilian z Miaskowa Miaskowski. Stanisław Kiełczewski. Ian Franciszek na Lubowicach Lubowicki, Sekr. Krola Imci. Stolnik Ciechanowski. Andrzey Przyiemski, Dworzanin Krola Imci. Stanisław z Labiszyna Latalski. Marcin z Napruszewa Napruszewski. Krzysztof z Skrzypney Twardowski. Stanisław Borek Radzimski. Piotr Rozbicki z Posadowa. Władysław Korzbok z Zawady. Adam z Bronikowa Bronikowski. Andrzey z Nieczaycy Sobocki. Ian Mielecki, Ian Kasinowski, Ian Boianowski, Ian Grzymułtowski, Ian Lipski, Piotr Cielecki, Piotr Kaśnicki, Piotr Miedzyński, Piotr Wybranowski. Adam Łoś Goleński. Franciszek z Wierzbna Rydzyński. Mikołay Wybranowski, Mikołay Miedzyński. Konstanty Tomicki, Andrzey Tomicki. Gabryel Lubowicki, Sekretarz Krola Imci. Walcryan Podłęski, Franciszek Lubowicki, Wacław Lubowicki, Wacław Leszczyński. Walenty Morawski, Adam Lipski, Ian Szyszkowski, Ian Kaczkowski, Ian Bedliński, Ian Maniecki, Ian Piałowski. Marcin Szołowski, Piotr Nieniewski, Woyciech Wierzbicki, Piotr Sokolnicki, Stanisław Zychliński, Krzysztof Zychliński. Andrzey Sławoszewski, Kazimierz Gniński, Dobrogost Kosicki. Marcyan Lochyński, Stefan Pierzchliński, Władysław Krzyżanowski, Maciey Twardowski, Dobrogost Bronikowski. Piotr Radziński, Pisarz Grodzki Kuniński. Andrzey Twardowski, Stanisław Skrzętuski, Ierzy Chełmski, Floryan Kośnicki, Adam Skrzetuski, Mikołay Radlicki, Andrzey Łościstowski. Woyciech z Sytynia Kurnatowski. Kazimierz Poniński, Łukasz Zadorski, Andrzey Zadorski. Adryan Stanisław Zadorski. Ian Zadorski.

Woiewodztwo Trockie z Powiatami swemi.

6. Mikołay Abramowicz na Wornianach, Woiewoda Trocki, Generał Artylleryi W. X. Lit. Miadzialski Starosta, ręką swą. Alexander Ludovicus Radziwił, Dux Olyce et Niesvisij, Supremus M. D. Lit. Mareschalcus Upiten. Iurborgen. Capitaneus; Szaulen. Oliten. Administrator, salvis juribus Eccles. Catholicae Romanae. Franciszek Isaykowski, Referendarz y Pisarz W. X. Lit. Krzysztof z Potoka Potocki, Podstoli W. X. Lit. Bogdan Ogiński, Chorąży Nadworny W. X. Lit. Poseł Woiewodztwa Trockiego. Michael Casimirus Radziwił. Ian Gabryel Grotowski, Sędzia Ziemski Wendeński. Poseł Woiewodztwa Trockiego. Marcyan Ogiński, Stolnik Woiewodztwa Trockiego. Adam Kazimierz Krzczonowicz, Cześnik Woiewodztwa Trockiego. Ian Alexander na Raycu Rairckí, Sędzia Grodzki, y Poseł Woiewodztwa Trockiego. Adam Krzczonowicz, Cześnik Trocki. Piotr Kazimierz Lacki, Starosta Raduński, Poseł Woiewodztwa Trockiego. Stefan Niewiarowski, Starosta Budowiecki, Poseł Woiewodztwa Trockiego. Gabryel Ian Duszewski, Poseł Woiewodztwa Trock. Konstanty Michał Grotowski, Poseł Woiewodztwa Trock. Mikołay Bohatyrowicz, Poseł Woiewodztwa Trockiego. Krzysztof Pawłowicz, Poseł Woiewodztwa Trockiego. Ian Wacław Montygayło. Marcin Krzysztof Skarżyński. Tomasz Borzymowski, Poseł Woiewodztwa Trockiego. Gabryel Sokołowski, Łowczy Starodubowski. Iarosz Szaszewicz, Dworzanin Krola Imci, Skarbowy W. X. Lit. Ierzy Łokicki, Kom. Krola Imci. Ian Łokicki. Alexander Szczepkowski. Paweł Pilecki. Adam Pilecki. Bazyli Kazimierz Baha, Podczaszy Trocki. Adam Baha. Samuel Baha. Michał Swirski. Stanisław Popowski. Adam Kwaśnicki Złoty, Miecznik Trocki. Ian Kwaśnicki Złoty. Samuel Hieronim Kociełł. Kazimierz Szaszewicz. Olbrycht Woydziewicz. Kazimierz Niecirzewski. Tomasz Stanisław Wołowicz. Paweł Kazimierz Wołowicz. Paweł Kazimierz Prozor. Kazimierz Skorulski. Eustachi Michał Umiastowski.

Powiat Grodzieński.

7. Eustachi Kazimierz Wołowicz, Cześnik W. X. Lit. Uciański, Płotelski Starosta, Poseł Powiatu Grodzieńskiego. Mikołay Ginuil Piotrowski, Marszałek Grodzieński, Stokliski Starosta. Konstanty Alexandrowicz, Pisarz Ziemski, y Poseł Powiatu Grodzieńskiego. Ian Ladowicki, Skarbnik Grodzieński. Krzysztof Buchowicki, Poseł Grodzieński, Starosta Filipowski. Kazimierz Ian z Radziwonowicz Kierdey, Poseł Powiatu Grodzieńskiego. Kazimierz Buchowiecki. Teodor Michał Obwesoński. Ierzy Tołoczko. Kazimierz Porembski. Samuel Kazimierz Ładowicki. Wawrzyniec Odlanicki Poczobut. Sebastyan Stanisław Potelczyc. Ian Poczobut. Konstanty Poczobut. Piotr Potelczyc. Alexander Karaś. Mikołay Ian Karaś. Alexander de Prokopowice Prokopowicz, Kapturu Generalnego Warszawskiego, tempore Electionis, Instygator. Mikołay, Mateusz, Ian, Felicyan, Gabryel, Piotr, Daniel, Alexander, Ian, Kazimierz, Stanisław Michał, Paweł, Prokopowiczowie.

Powiat Kowieński.

8. Krzysztof Pac, Chorąży Ziemski W. X. Lit. Wiłkowiski Starosta, Poseł Powiatu Kowieńskiego. Adam Raiecki Chorąży Parnawski, Poseł Powiatu Kowieńskiego. Mikołay Skirmont Strawiński, Stolnik Kowieński. Krzysztof Eperiasz, Podstoli y Poseł Powiatu Kowieńskiego. Mikołay Kudrewicz Pisarz Grodzki y Poseł Powiatu Kowieńskiego. Ian Mickiewicz Dowolgo. Ian Krzysztof More. Ian Kazimierz Szczawiński, z starego Szczawina. Kazimierz Władysław Nowicki. Wincenty Toypin. Kazimierz Massalski. Stefan Dowgiała. Andrzey Kotowicz, Pokoiowy I. K. Mci. Ian Kosiński. Eustachi Kotowicz.

Powiat Upitski.

9. Stanisław Dębski, Chorąży y Poseł Powiatu Upitskiego. Paweł Zieńkiewicz, Sędzia Ziemski, y Poseł Powiatu Upitskiego. Ian Kazimierz Mleczko Podsędek y Poseł Powiatu Upitskiego. Cypryan Paweł Brzosztowski, Stolnik Wileński, Pisarz Dekretowy W. X. Lit. Poseł Powiatu Upitskiego, Krzysztof Dowgiało Stryska, Podczaszy Upitski. Michał Kazimierz Wołmiński, Skarbnik y Podstarości Upitski, Poseł tegoż Powiatu, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Rheinold Łukowski, Burgrabi Ianiski, Poseł Powiatu Upitskiego. Władysław Syański, Poseł Upitski. Alexander Massalski. Władysław Białozor, Poseł Powiatu Upitskiego. Stanisław Szukszta, Poseł Powiatu Upitskiego. Troian Krasowski. Maciey Szukocki Stanowiski. Ian Pogroski. Kazimierz Sopoćko. Piotr Kopański. Ierzy Dowgiała Swyzka.

Woiewodztwo Sieradzkie, z Powiatami swemi.

10. Ian z Koniecpola Koniecpolski, Woiewoda Sieradzki. Przemysław Bykowski na Bykach, Kasztellan Sieradzki, Starosta Przedecki. Stefan Bogdański, Kasztellan Konarski, Sieradzki. Martinus Starczewski Refferendarius Regni, Administrator Abbatiae Tremesnensis, Decanus Plocensis. Alexander z Otoka Zaleski, Refferendarz Koronny. Mikołay z Roxic, Ruszkowski, Opat Paradyski, Sekretarz I. K. M. Olbrycht Starołęski, Starosta Piotrkowski. Woyciech Łubiński, Chorąży Większy Sieradzki. Zygmunt Stefan z Koniecpola Koniecpolski, Sędzia Ziemski Sieradzki, Starosta Będziński. Zygmunt Łubiński, Stolnik Sieradzki. Marcyan Załęski, Pisarz Ziemski Sieradzki. Stefan Zamoyski, Miecznik Sieradzki, Rotmistrz Woiewodztwa Sieradzkiego. Mikołay Zaleski, Woyski Sieradzki. Zygmunt Donhoff, Woiewodzic Sieradzki, Starosta Sokalski. Stanisław z Koniecpola Koniecpolski, Woiewodzic Sieradzki. Alexander ze-Mstyczowa Płaza, Starosta Brzeziński, Rotmistrz Woiewodztwa Sieradzkiego. Samuel z Nadolny na Łasku Nadolski, Starosta Tczewski, Dworzanin I. K. M. Stanisław y Ian Bykowski z Bykow. Rafał Ociec, Rafał y Theodor, Synowie Malachowscy. Wacław Zaleski. Mikołay y Remigian z Otoka Zalescy. Ian Borzewicki. Stanisław Maciey y Ian Łubińscy. Mikołay Przerębski, Starosta Tuszyński, Sekretarz, y Dworzanin I. K. M. Ian Zapolski, Opat Łędzski, Sekretarz I. K. M. Stefan Ciecholewski, Stanisław Zapolski, Starosta Dybowski. Maciey y Kazimierz Zapolscy, Pokoiowi Krola I. M. Stanisław Rychłowski, Sekretarz Krola Imci. Woyciech z Kurozwąk, Męczyński, Rotmistrz Woiewodztwa Sieradzkiego. Marek Radoszowski Boxa, na Siemikowicach. Adam y Alexander, Poniatewscy, Sekretarze Krola Imci. Ian Władysław Wolski, Podstarości Grodzki Piotrowski. Sebastyan Kucharski, Pisarz Grodzki Piotrowski. Franciszek Sekretarz Krola Imci, y Ian Bogdanscy. Zygmunt Zawisza Trzebicki. Ian Zawisza na Łosińcu Trzebicki. Woyciech Kozubski, Kom. Ziem. Sieradzki. Alexander Borowski. Ian Komorowski, Piotr Bedliński, Mikołay Kuczewski, Ian Przerembski. Mikołay y Krzysztof z Olszowy, Olszowscy. Andrzey Sawicki. Ian Kamionacki. Kazimierz Zaleski. Ian z Łukoszyna, Borkow Łukoski, Mikołay Pstrokoński. Andrzey Sarnowski. Łukasz Rudzki. Tomasz Wolski. Ian Chryzostom Wyleżyński. Bartłomiey Złobnicki. Ostafiy Tokarski. Stanisław Kazimierz Grabiński. Szczęsny Rudnicki. Adam Łykowski. Ian Widawski. Alexy Stęsicki. Ian Kołdowski. Maryan Zochowski. Piotr Piaszczyński. Piotr Grodziecki. Mikołay Zaleski. Ian Papieski z Papiežow. Stanisław Pruszkowski. Marcin y Andrzey Pruszkowscy. Franciszek Zeyma. Maciey y Spytek Pstrokoński. Woyciech Szadokierski. Franciszek Cieński. Adam Papieski. Woyciech Gołembiowski. Woyciech Szadkowski. Andrzey Wodziński. Alexander Dłużniewski. Adam Molski. Mikołay Mycielski. Christophorus Olszowski, Canonicus Camenec. Secr. S, R. M. Ignacy Radoszowski. Marcin Przedwoiewski. Stanisław Wolski. Stefan Gliński. Piotr Piaszczyński. Adam Krzetowski. Adam Kozubowski. Bogusław Ruszkowski. Stanisław Krzysztoporski. Floryan y Stanisław Komorowscy z Komorowa. Władysław Psarski. Iarosz Sobański. Hieronim Przerembski. Ian Stokowski. Waleryan Ważyński, Podwoiewodzy Sieradzki. Krzysztof Pierściński. Piotr Sladkowski. Waleryan Pstrokoński. Ian Franciszek Tarnowski. Marcyan Kłobukowski. Mikołay Wierzbięta. Ian Mikołaiewski. Woyciech Wierusz Bielski. Stefan Zagaiewski. Woyciech Sieciechowski. Sebastyan Bronowski. Władysław Rudnicki. Andrzey Łochowski. Władysław Kotkowski. Stanisław Karśnicki. Ian Korytkowski. Iarosz Rychłowski. Wawrzyniec Pęgowski. Alexander Gomoliński. Stanisław Gaiewnicki. Alexander Bielski z Olbrachcic. Ian Paprocki. Andrzey z Roxyc Pągowski. Ian Magnuski. Kasper Łempicki. Stefan Ciecholewski. Franciszek Kucharski. Walenty Alexander Włyński. Franciszek Maciey Papieski. Ian Kazimierz na Brudzicach Iackowski. Sebastyan Rychłowski. Sebastyan y Marcin z Kobełek Wielkich Kobełeccy. Iacek Rozniatowski z Ostoiey. Woyciech Otocki.

Ziemia Wieluńska.

11. Zygmunt Zapolski, Kasztellan Wieluński. Stanisław Donhoff, Wieluński, Radomski, Starosta. Andrzey z Siemikowic Radoszowski. Chorąży Wieluński. Olbrycht Giżycki, Stolnik Wieluński. Stanisław Brodnicki, Pisarz Grodzki Wieluński. Chryzostom Giżycki, Komornik Ziemski Graniczny, Burgrabia Wieluński. Ian z Mącznik Mączyński, Dworzanin K. Imci. Marcin Mączyński. Zygmunt Borek Gostyński. Andrzey z Wyszyny Grodzicki. Ian z Siemikowic Radoszowski. Stanisław z Siemikowic Radoszowski. Hieronim Wężyk Osiński. Andrzey na Baranowie Tomicki. Sekretarz I. K. M. Adam z Rudnik Biskupski, Dworzanin I. K. M. Alexander Madaleński, Sekretarz I. K. M. Dobrogost z Wrzące Brzechwa, Poborca Wieluński. Stanisław z Rychłowic Rychłowski, Sekretarz I. K. M. Andrzey z Kościelca Pogurski, Burgrabia Malborski. Łukasz y Marek Raczyńscy. Konstanty, z Baranowa Tomicki. Marcin Wierusz Bielski. Andrzey Mniszek. Marcin z Siemienic Siemiński. Zygmunt Stefan Madaleński. Krzysztof Brzechwa. Krzysztof Kośmider Gruszczyński. Stanisław y Łukasz Patrzyccy. Ian Węgierski. Dobrogost y Kazimierz Tyminieccy. Krzysztof Łaszowski. Marcin Karski. Dadzibog Gutowski. Ian Stanisław Pąkosławski. Stanisław Masłowski. Ian Madaleński. Ian Bolkowski. Walenty Chlebowski. Walenty Rostoga. Andrzey Pogorzelski. Szczęsny Wolski. Leopold Bużyński. Stanisław Buynowski. Iarosz Sobański. Zygmunt Urbański. Paweł Wierusz Bielski. Władysław Kowalski. Kasper Łępicki. Wacław Gorecki. Adam ze Schorzowa Schorzowski.

Woiewodztwo Łęczyckie, z Powiatami swemi.

12. Mikołay Kazimierz na Radzieiowicach Radzieiowski, Kasztellan Łęczycki. Władysław z Wielkiego Chrząstowa Wierzbowski, Kasztellan Inowłocki. Paweł z Warszyc Warszycki, Kasztellan Konarski Łęczycki. Hieronim z Wielkiego Chrząstowa Wierzbowski, Chorąży większy Łęczycki. Ian na Kadzidłowy Kadzidłowski, Sędzia Ziemski Łęczycki. Iakub Olbrycht z Szczawina Szczawiński, Starosta Gambiński, Woiewodzic Brzeski. Stanisław z wielkiego Slesyna Slesyński, Podczaszy Łęczycki. Ian na Mniewie Mniewski Podsędek Ziemski y Sędzia Grodzki Łęczycki. Paweł Piotr Oporowski, Pisarz Ziemski Łęczycki. Zygmunt z wielkiego Chrząstowa Wierzbowski Starosta Sadkowski, Rotmistrz Woiewodztwa Łęczyckiego. Samuel z Bogusławic Sierakowski. Kazimierz Igło Maliński. Adam Franciszek Warszycki. Mikołay Władysław Iaxyc z Bykow Bykowski. Adryan Tarnowski. Ian Sokołowski. Stefan Paprocki Ielczyk, Sekretarz I. K. M. Mikołay Warszycki. Woyciech z Bogusławic Sierakowski. Ian z Stradzowa Stradzowski, Pisarz Grodzki Łęczycki. Ian z Rożyc Rożycki, Kanonik Poznański Proboszcz Klimuntowski, Sekretarz K. Imci. Ian na Maszkowiacach Maszkowski. Iacek na Rysinach Rysiński. Krzysztof z Rysin Rysiński. Ian z Krzykos Krzykowski. Cesław Kazimierz Miełoszewski, Sekretarz K. I. M. Starosta Piątkowski. Kazimierz Kadzidłowski. Ian z Mniewa Mniewski. Ian Konstanty z Romiszewic Stokowski. Ian Konstanty Kadzidłowski. Marcin z Bratoszewic Bratoszewski. Stanisław Tarnowski. Iarosz Tarnowski. Andrzey Mniewski. Stanisław Mniewski. Ierzy Straszewski. Samuel Koszowski. Stanisław Oporowski. Maciey na Pokrzywnicy Pokrzywnicki. Karol Ponętowski. Marcellian z Bukowa Bukowski. Zygmunt Oleski. Tomasz Oporowski. Władysław Obidowski. Krzysztof Bełdowski. Krzysztof Kozielski. Samuel Pokrzywnicki. Ian Kuciński. Stanisław Kuciński. Iakub z Rożyc Rożycki. Andrzey z Lubiszowa Lubiszowski. Andrzey Chlebowski. Andrzey na Wolikałkowey Wolski. Marcin Sułkowski, Władysław y Iakub z Łazina Łazińscy. Stefan, Krzysztof, Paweł Adam, z Sleszyna Sleszyńscy. Theodor z Łazina Lcziński. Ian Wilkowski. Stanisław Rosochowski. Piotr Kozielski. Fabian Wierzbowski. Kazimierz Ponętowski. Iakub, Alexander,

Woyciech, Marcin, Waleryan Sułkowic, Dembowscy. Stanisław, Woyciech, Ian, Władysław, Kucharscy. Ian z Spiwk Tarnowski. Ian Soiecki. Stanisław Iurski. Ian Mianewski. Walenty Iankowski. Kazimierz Iasiński. Andrzey Odoliński. Mateusz Bielicki. Adam Woyciech Trembiński. Hieronim Szałayski. Marcin Drogowski. Ian Piaskowski. Piotr Dąbrowski. Kazimierz Alexander Drzewoszewski. Hieronim Drzewoszewski. Woyciech Pstrokoński. Alexander Wilkanowski. Stanisław Gozdowski. Stanisław Gozdowski. Stanisław Woyciech Swiecki. Michał Kozubowski. Adam Kozubowski, Łukasz Kozubowski. Alexander Kozubowski. Stanisław Kozubowski.

Xięstwo Żmudzkie.

13. Georgius Tyszkiewicz, Episcopus Mednicensis seu Samogitiae, perpetuus Episcopatus Piltinensis in Spiritualibus Administrator. Ianusz Radziwił, Xiążę na na Bierżach y Dubinkach, Generalny Xięstwa Żmudzkiego Starosta, Hetman Polny W. X. Lit. Ciwun Retowski. Kazimierz: Kamieniecki, Seyweński, Bystrzycki Starosta. Stanisław Kazimierz na Mołodowowie Woyna, Kuchmistrz W. X. Lit. Ciwun Gondyński, Połągowski Starosta. Ierzy z Brzostowa Łepaczyński, Suffragan y Archidyakon Żmudzki. Ian Mikołay na Bielewicach Stankiewicz, Ciwun Eyragolski, Pisarz Ziemski Xięstwa Żmudzkiego, Dworzanin K. I. M. Andrzey Alexander Radzimiński, Ciwun Szoudowski, Podkomo. Xięstwa Żmudzkiego. Adam Mikołay Stankiewicz Ciwun Twerski, Sędzia Grodzki Żmudzki. Hieronim Krzyspin Kierszeyszten, Ciwun Poiurski, Dworz. K. I. M. Gabryel Szemet Podkomorzy Słonimski. Ian Isaykowski, Stolnik Żmudzki. Wiktor Konstanty Mleczko, Podsędek Xięstwa Żmudzkiego, Trukczaszy K. I. M. Jozef Sirucz na Laudzie Woyski Żmudzki. Salomon z Gania Dawidowicz, Stolnik Wilkomirski, Podstarości Żmudzki.
221 Paweł Horbowski Zaranek, Stolnik Brzeski. Ian Newelski, Kanonik Żmudzki. Malcher Stanisław Sawicki, Łowczy Mielnicki Sekretarz I. K. Mci. Iozef Kudrewicz, Cześ. Zmudzki. Ian Gruczewski, Dworzanin Poko. K. I. M. Ierzy z Towtwiła Blinstrub, S. y Dwor. I. K. M. Ian z Towtwiła Blinstrub, Dwo. I. K. M. Stanisław Krzetowski, S. K. I. M. Ian Bielewicz na Grężach, Dw. I. K. M. Sędzia Kaptur. Maciey Narewicz, S, K. I. M. Władysław Woyna. Alexander Woyniat. Adam Borowski. Dawid z Towtwiła Blinstrub. Gabryel Kazim. Sypowicz. Daniel Chrząstowski, Miecz. Zmudzki. Ierzy Szweryn, Dworzanin K. I. M. Ian Karol Bielewicz, Dwor. Pokoiowy K. I. M. Teodor Szołomiey, Trukczaszy K. I. M. Krzysztof Siruc. Wilhelm na Szaukianiach Korf, Starosta Orlański. Krzysztof Kotowski. Moyżesz Blinstrub. Adam Woyniat. Michał Stankiewicz. Alexander Kotowski. Ian Iuszkiewicz, Rotmistrz Pieszy. Władysław Syruc. Ierzy Szcygwił Laudański. Ian Stanisław Szukszta. Woyciech Szukszta. Alexander Klausuc Berzański. Ian z Gotowta Niewiardowski. Kazimierz Sypowicz. Michał Szukszta. Ian z Przestrzela Przestrzelski. Adam Rymgayło. Adam Zewelo, Szczęsny Piotrowski. Stefan Butrym. Samuel Iurewicz. Stanisław Ian Szarawski. Dawid Pluszczewski. Piotr Dzid. Piotr Burba. Ian Piotrowicz. Ian Sirewicz. Daniel Dowiat. Łukasz Seraphinowicz. Stanisław Laudański. Kazimierz Narkięwicz. Ian Surwit Misiewicz. Ian Stanisław Mackiewicz. Heliasz Dowbor. Piotr Zabłocki. Theodor Paweł Trzeciak. Samuel Iarocyk. Piotr Iurewicz. Stanisław Zylewicz. Iozef Niewiardowski. Abraham Kazimierz Montrymowicz, Kancellaryi K. I. M. Pisarz. Ian Muntrym. Piotr Ian Oziębłowski. Hektor Oziębłowski. Kazimierz Montrym. Stefan Montowt. Han Biciński. Ian Giewił. Ambroży Dopszewicz. Hieronim Krzetowski. Ian Krzetowski. Rafał Borowski. Piotr Pokłoński. Piotr Misztowt. Alexander Kęstort. Ian Szuksztul. Stefan Zędłowski. Kazimierz Iurewicz. Stefan Trzeciak. Ian Papliński. Łukasz Zaleski. Stanisław Domaracki. Marcin Iurewicz. Stanisław Kaszanowicz. Stanisław Strzygowski. Ian Stefan Strzygowski. Krzysztof Knot.

Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie.

14. Mikołay Woyciech, z Olexowa Gniewosz, Biskup Kuiawski y Pomorski. Ian Szymon z Szczawina Szczawiński, Woiewoda Brzeski, Łęczycki, Gołubski Starosta. Ian z Lubrańca Dąbski, Kasztel. Brzeski. Ian z Rysin Rysiński, Kasztel. Kruszwicki. Iakub Trzebuchowski, Kasztel. Kowalski. Adam Dąbski, Kasztellan Słoński. Paweł Ludwik z Szczawina Szczawiński, Starosta Brzeski, y Rotmistrz usarski Kuiawski, y Deputat ad Pacta Conventa. Konstanty Lubstowski, Starosta Kruszwicki. Maciey z Grabia Grabski, Chorąży Brzeski. Kasper z Zadusnik Sułkowski, Sędzia Ziemski Brzeski. Krzysztof na Ruskowie Ruskowski, Stolnik Brzeski. Swiętosław z Grabia Wilkostowowski, Podsędek Brzeski. Iakub z Kołudy Kołudzki Podst. Brzeski. Alexander Wichrowski, Cześnik Brzeski. Andrzey z Siewierzka Siewierski, Łowczy Brzeski, Dworz. K. I. M. Stanisław z Kielczewa Kielczewski, Pisarz Ziemski Brzeski. Stanisław z Powiercia Ciosnowski, Miecznik Brzeski. Sebastyan Głębocki, Skarbnik Brzeski. Stanisław z Kretkow Kretkowski, Woiewodzic Brzeski. Samuel Konstanty z Szczawina Szczawiński, Woiewodzic Brzeski. Łukasz z Kretkow Kretkowski, Woiewodzic Brzeski. Woyciech z Kretkow Kretkowski, Woiewodzic Brzeski. Arnolf z Drobnina Kryski. Zygmunt na Kościelcu, Działyński. Stanisław z Działynia, Działyński. Woyciech na Łowicku, Łowicki. Alexander z Grabia Grabski, Dwo. Pokoiowy K. I. M. Hiacynt na Rysinach Rysiński, Stanisław z Uchań Uchański. Łukasz z Grabia Grabski Pokojowy Krolowy I. M. Ian z Grabia Grabski, Krzysztof Rysiński. Stefan Ponętowski. Kazimierz Kołudzki. Ian Kołudzki. Walenty Kołudzki. Ian Iemelski. Zbigniew z Bużenina Pstrokoński. Paweł Charbicki. Mikołay Alexander Gąsiorowski z Miroszewic. Andrzey z Miroszewic Gąsiorowski. Ian Osiecki. Ian Kazimierz z Markowic Rozniatowski. Stefan Markowski. Marcin Markowski. Adam Trzebuszowski z Ruszk. Woyciech z Wrześni, Barski. Zygmunt Iaranowski. Sebastyan Iaranowski. Stefan Iaranowski. Iakub Iaranowski. Piotr Konstanty Iwański, na Rudnikach. Mikołay na Szewczach, Szwiecki. Szymon Szwiecki. Stefan Wilkowski. Stanisław Turski. Marcin Turski. Adam Wolski. Ian Mokrski. Wacław z Morzyć, Morzycki. Stanisław na Szczkowie, Szczkowski.

Woiewodztwo Kiiowskie.

15. Stanisław z Kalinowa Zaremba, Biskup Kiiowski y Czernikowski, Opat Sulciowski. Ianusz z Lohoyska Tyszkiewicz, Woiewoda y Generał Ziem Kiiowskich, Starosta Zytomirski. Maxymilian Brzezowski, Kasztelan Kiiowski. Ierzy Niemierzyc, Podkomorzy Kiiowski. Teodor Humieniecki, Sędzia Grodzki Kiiowski. Krzysztof Tyszkiewicz, Woiewodzic Brzeski, Podczaszy Kijowski, Pokojowy K. I. M. Michał Axak, Podstoli Kijowski. Ian Krentowski, Łowczy Kiiowski. Samuel Woronicz, Cześnik Czernikowski. Włodzimierz z Brusiłowa Kisiel, na Nowym Włodzimierzu. Mikołay Woronicz. Hieronim Zborowski z Rytwian. Gabryel Axak. Zbigniew Rylski, Skarbnik Czernikowski. Alexander Ciekliński, z Cieklina. Andrzey Czerwiński. Ian Niemsta. Ian z Uwilina, Uwiliński. Ian Zborowski z Rytwian. Szczęsny Tyszkiewicz. Hieronim Zawisza. Zygmunt z Niewierza Niewierski. Andrzey Moszczenicki. Ian Zawirski. Felicyan Zawirski. Lew Fysza. Iakub Ież. Woyciech Gościcki. Marcin Łowicki. Mikołay Falkowski. Wacław Trypolski. Alexander Kozikowski. Teodor Wereszczaka. Marcin Suryn. Franciszek Sokołowski. Marcin Kruszyński. Andrzey Stawecki. Krzysztof Wiśniewski. Alexander Wilczek. Samuel Sokar. Ian Olizar Wołczkowicz. Mikołay Wielogłowski.

Woiewodztwo Inowłocławskie.

16. Andrzey z Nowey Wsi Ruskowski, Kasztellan Inowłocławski. Samuel z Grabia, Grabski, Podkomorzy

Inowłocławski. Paweł Działyński, Inowłocławski Starosta. Zygmuut Działyński, Nieszowski Starosta. Woyciech z Trzebuchowa Trzebuchowski, Sędzia Ziemski Inowłocławski. Ian Zbozy, z Zakrzewa, Zakrzewski, Stolnik Inowłocławski, Dworzanin Krola I. M. Stanisław z Grabia Grabski, Podstoli Inowłocławski. Łukasz z Iaranowa Iaranowski, Skarbnik Inowłocławski, Podwoiewodzy Brzeski. Stanisław w Zbozy z Zakrzewa Zakrzewski, Podczaszy Inowłocławski. Ian Trzebuchowski, Sędzia Grodzki Inowłoc. Stanisław Grabski, Podstoli Inowłocławski. Piotr Bielicki, Cześnik Inowłocławski. Stanisław Moszczeński, Miecznik Inowłocławski. Ian Radoiewski, Sędzia Kapturowy Inowłocławski. Stefan Ponętowski, Sekretarz I. K. Mci. Sędzia Trybunału Koronnego. Ian Linowski, Pisarz Grodzki Inowłocławski. Ian Zakrzewski, Pisarz Grodzki Bydgoski. Władysław Kołudzki, Sędzia Kapturowy Woiewodztwa Inowłoc. Mikołay Lubstowski, Sędzia Kapturowy Inowłocł. Marcin Markowski, Sędzia Kapturowy Inowłocławski. Kazimierz Kołudzki Pokoiowy Królowy Icymości. Walenty Kołudzki. Władysław Kaczkowski. Ian z Roiowa Kaczkowski. Woyciech Radoiewski. Ierzy Markowski. Stefan Markowski. Piotr Dobrosielski. Andrzey Dziński, Pisarz Kruszwicki Grodzki. Ian Zbozny Radoiewski. Zbozny z Zakrzewa Radoiewski. Iakub Obrębski. Mikołay z Lubstowa Lubstowski. Stanisław Ostrowski na Sławęcinie. Maciey Bieganowski. Marcin Goryński. Iakub Radoiewski. Iakub Obrębski. Adam Obrębski. Ierzy Trzaszkowski. Maciey Trzaszkowski. Ian Trzaszkowski. Marcin Rudnicki. Piotr Niemoiewski. Iędrzey Zorzowski. Iędrzey Rudnicki. Stanisław Ostrowski. Woyciech Tolibowski. Stanisław Bątkowski. Ian Tupalski. Stanisław Boianowski. Adam Łąkocki. Ian Ierzmanowski. Iakub Mąkowski. Łukasz Piaskowski. Swiętosław Piaskowski. Ian Broniewski.

Ziemia Dobrzyńska.

17. Stanisław na Karnkowie Karnkowski, Kasztellan Dobrzyński. Olbrycht na Czarnym Czerski, Kasztellan Chełmiński, Starosta Bobrownicki. Piotr Działyński, Podkomorzy Ziemie Dobrzyńskiey. Zygmunt Ubysz, Chorąży Ziemie Dobrzyńskiey. Olbrycht Gembart, Łowczy Ziemie Dobrzyńskiey. Piotr Działyński w Działyniu. Iakub Zboiewski, Pisarz Ziemie Dobrzyńskiey.
224 Iakub Swaradzki, Sędzia Grodzki Bobrow. Ian Ludwik Borzewski, Starosta Lipiński. Ian Działyński. Stefan Gembart. Szczęsny Karski. Paweł Działyński. Ludwik Kowalkowski. Woyciech Orłowski. Kazimierz Szumiński. Iakub Szumiński. Stanisław Łochocki. Woyciech Swiczowski. Bartłomiey Charszewski. Ian Brzeziński. Ian Gorzechowski. Michał Orłowski. Maciey Rokitnicki. Stanisław Smardzewski. Michał Mazowiecki. Walenty Smarżewski. Paweł Rokicki. Andrzey Klonowski. Ian Kobiernicki. Alexander Kawecki. Andrzey Goleński. Marcyan Sierakowski. Stanisław Radomieński. Wawrzyniec Kamieński. Ian Swiętosławski. Woyciech Godziszewski z Czermina. Wawrzyniec Nadrowski. Paweł Orłowski. Marcin Kozierowski. Stefan Moszczyński. Krzysztof Iaranowski. Stefan Bątkowski. Ian Karski. Szymon Iasiński. Ian Chlebowski. Stanisław Brzeziński. Matheusz Kraszewski. Ludwik Klonowski. Andrzey Ubysz. Andrzey Babecki. Ian Iankowski. Woyciech Iankowski. Sebastyan Wielicki. Bartłomiey Łążyński. Piotr Paprocki. Woyciech Paprocki. Iakub Swiętosławski. Kazimierz Rokitnicki.

Woiewodztwo Ruskie, z Powiatami swemi.

18. Mikołay Krosnowski, Arcybiskup Lwowski, Opat Czerwiński, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. Ieremi Michał Korybut, Xiążę na Wiśniowcu y Lubniach, Woiewoda Ziem Ruskich, Hetman Wielki Koronny na ten czas. Paweł Piasecki, Biskup Przemyślski. Zbigniew Gorayski z Goraia, Kasztellan Chełmski. Ian Mikołay Danielowicz, Podskarbi Koronny. Mikołay Danielowicz, Podstoli Koronny. Rafał Grochowski, Podkoniuszy Koronny. Iędrzey Koniecpolski, Pisarz Polny Koronny. Alexander Zamoyski, Strażnik Koronny. Ian Teodoryk Potocki, Podkomorzy Ziemie Halickiey. Ian Tomasz Krzywczycki, Chełmski Starosta. Marek Sobieski, Starosta Krasnostawski. Iędrzey Potocki, Starosta Halicki. Krzysztof Stoiński, Starosta Sądowy Krasnostawski. Mikołay z Dąbrowice Firley Broniowski, Podkomorzy Czerniechowski. Woyciech Miaskowski, Podkomorzy Lwowski. Ian Adam ze Zmigroda Stadnicki na Lisku, Podkomorzy Sanocki. Piotr Ożga, Pisarz Ziemski Lwowski. Ewaryst Ian z Bełszcza, Bełzecki. Marcin Łukasz Oleśnicki, Dworzanin Pokoiowy K. I. M. Andrzey Maxymilian Fredro z Pleszowic, Dworzanin Pokoiowy Krola I. M. Ian ze Zmigroda Stadnicki na Niemicrowic, Starosta Ianowski. Mikołay Bal. Ian Sobieski, Starosta Iaworowski. Ian Alexander Daniłowicz. Rafał Orzechowski z Orzechowca. Ierzy Mrozowicki z Mrozowic, Sekretarz I. K. M. Poseł y Sędzia Kapturowy Ziemie Halickiey. Mikołay Orzechowski z Orzechowca. Stanisław Głowiński, Poseł y Sędzia Kapturowy Ziemie Halickiey. Stanisław Rzewucki, Podstoli Bracławski. Maciey Rybiński z Rybna. Kazimierz Rafał Makowiecki, Pokoiowy I. K. Mci. Ian Stawski. Władysław Wrzeszcz Zelechowski, Podsędek Ziemie Ruskiey, Sędzia Kapturowy Ziemie Lwowskiey. Ian Woiakowski, Sekretarz I. K. M. Ian Tomisławski z Tomisławic, Sekretarz K. I. M. Marcyan Grabianka z Pankracowic. Ian Stanisław Sikorski, Pisarz Grodzki Lwowski. Stanisław z Służenic Uchański. Felicyan Zaklika. Andrzey Miaskowski, Sekretarz K. Imci. Stanisław Zurowski, Sekretarz K. Imci. Alexander Sikorski. Andrzey z Zołkwie Zołkiewski. Eliasz z Zołkwie Zołkiewski. Hieronim Wrzeszcz Zelechowski. Stanisław Kowalski, Stolnik Lwowski. Daniel Wrzeszcz Rusiński. Dominik Zygmunt Sulatycki. Mikołay Sulatycki. Ian Mrozowicki z Mrozowic. Adam Sulatycki. Alexander Franciszek Surowiecki. Woyciech Kaczanowski. Andrzey Wilczek. Mikołay z Linowa Linowski. Woyciech Morawicc. Ian Ramult z Zabłoczyc. Olbrycht z Załusk Krosnowski. Andrzey Ciecierski. Stanisław Domaracki. Mikołay Iabłoński. Franciszek Leśniowski. Ian Szydłowski. Paweł Mrozowicki z Mrozowic. Stanisław Mrozowicki z Mrozowic. Ian Kamieński. Ian Kobielski. Adam Pełka. Miehał Zdrowicki. Woyciech Kochański. Mikołay Mrozowicki z Mrozowic. Andrzey Kochański. Alexander Kochański. Adam Kochański. Andrzey Adelski. Florian Borzecki. Woyciech Mrozowicki z Mrozowic. Krzysztof Ramult z Zabłocic. Ian Włostowski. Stanisław Sicński z Sitna. Mikołay Gorzycki. Woyciech Kowański. Woyciech Borzecki. Stanisław Poleski z Polczyna. Piotr Siccyński. Krzysztof Pierzchała Piasecki z Piaskow Ziemiański. Wilhelm Sędzic Sędzicki. Wawrzyniec Zdrowiecki. Malcher Stamirowski Łowczy Sanocki. Thomasz Stamierowski. Ian Pierzchała Piasecki. Stefan Andrzeiowski. Ian Iasiński. Daniel Pierzchała Piasecki. Ian Chlebowski z Łukoszyna. Andrzey Niegurski. Ian Pegowski. Stanisław Dunin Szpot. Daniel Łobos. Stanisław Serebryski. Alexander Błędowski. Mikołay Serebryski z Szczebrysc. Ignacy Alexander Brodowski. Zbigniew Boxycki. Ian Kobielski. Stefan Redykowski. Mikołay Zaleski. Andrzey Groholski. Mikołay Brodowski. Andrzey Diakowski. Franciszek Sicíński z Sitna. Mikołay Pełczyński. Paweł Sosnowski. Ian Stanszewski. Arnolf Chlebowski z Łukoszyna. Iakub Rokitnicki. Ian Łukoski. Prokop Tyszkowski. Stefan Makowiecki. Woyciech Konarzowski. Ian Konarzowski. Andrzey Brodowski, Podsędek Chełmski. Piotr Wrzeszcz Tetewczycki. Ian Mrozowicki z Mrozowic. Marcin Mrozowicki z Mrozowic. Marcin Ianczowski, M. Doktor Rayca y Woyt Lwowski. Bartłomiey Zimorowic, Rayca Lwowski. Ian Attelmaier. Ławnik Lwowski, iako miasta Lwowa Internuntij.

Woiewodztwo Wołyńskie.

19. Andrzey Gembicki z Gembic, Biskup Łucki y Brzeski. Adam Alexander Xiąże Szanguszko, Woiewoda Ziem Wołyńskich, ręką swoią. Samuel Karol Xiąże

na Korcu Korecki. Hrehory Czetwertyński Podkomorzy Łucki. Ierzy Niemierzyc na Czerniechowie, Podkomorzy Kiiowski. Władysław na Czerniechowie, Niemierzyc, Starosta Ewrucki. Daniel Iełowicki, Podkomorzy Krzemieniecki. Andrzey Liniewski, Sędzia Ziemski Łucki. Władysław na Bohurynie Chreptowicz, Stolnik Kiiowski. Michał Puzyna, Podsędek Krzemieniecki. Zygmunt Wyleżyński, Podczaszy Wołyński. Roman Zachorowski Stolnik Czerniechowski, Rotmistrz Krola Imci. Samuel Dalmat Isaykowski Stolnik Wołyński, Dwor: Pokoiowy Krol Imci. Stanisław Korczmiński, Sędzia Ziemski, Włodzimierski. Tomasz Kozieka, Podstoli Wołyński. Stefan Niemierzycz, na Czerniechowie. Michał Zahorowski. Ianusz Zahorowski. Stefan Zahorowski. Władysław z Leśna Leszczyński, Woiewodzic Bełski. Philon Iełowicki, Woyski Włodzimierski. Ierzy Puzyna, Podkomorzy Włodzimierski. Heliasz Iełowicki. Andrzey Zaleski. Andrzey Czaplic Szpanowski. Alexander Czaplic Szpanowski na Kiesielinie. Michał Skliński. Fryderyk Szymkowicz Zieliński. Piotr Trębiński, Podwoiewodzy Wołyński. Zacharyasz Czetwerliński Starosta Raciborski, Podsędek Łucki. Wacław Halewicz, na Koniuchach. Włodzimirz Hulewicz. Wacław Hulewicz. Ian Liniewski, Rotmistrz Woiewodztwa Wołyńskiego. Marek Lubieniecki z Lubienia. Ian Hulewicz, z Piiecichwost. Ian Zaiąc. Iań Pogroszewski, na Hordyszczu. Gabryel Podhordynski. Rafał Budzisiewski. Wacław Rozieka. Ierzy Rozieka. Mikołay Podhoroderski. Stefan Iwanicki. Adam z Harłęża Harlęski, Dworzanin Pokoiowy I. K. Mci. Alexander Mirowicki. Ian Wyleżyński. Ian Siemaszko. Ierzy Babiński. Stefan z Rostkowa Rostek. Paweł ze Wkry Wkrynski. Adam z Godzimierza Wilga. Abraham Witniski. Ierzy z Brusiłowa, Kisiel Dorohonicki. Iarosław z Brusiłowa Kisiel Dorohinicki. Adam Stankar. Fan Uszak Kulikowski. Moyżesz Sieniuta. Ierzy Sieniuta. Ierzy Ienicz. Bazyli Bieniewski, Woyski Łukowski. Stanisław Kazimierz Bieniewski, Pisarz Grod: Łudzki. Łukasz Hulewicz z Woiatyna, Starosta Winogrodzki, Rotmistrz I. K. M. Piotr Kursz z Lubnice. Samuel Kozinski. Alexander Dawgierd. Ian Słowski. Mikołay Pałucki. Ian Maszalski. Samuel Sożyński. Kazimierz Stanisławski. Stefan Zuzyna. Paweł Iwanicki z Iwanic. Matyasz Iwanicki na Drewiniu, Cześnik Czerniechowski. Paweł Hulewicz, na Borodczycach. Andrzey na Kazgrodzie Każewski, Łowczy Wołyński, Pułkownik woyska Krola Imci. Andrzey Horain. Ian Raymanowski, Niczwoiewski. Stefan Stanisław Wereszczyński. Alexander Białobrzeski. Heronim Iahodyński. Kasper Nowosielecki. Ierzy Horain. Bogusław Horain. Andrzey Horain. Heliasz Horain. Stanisław Zbrożek. Franciszek Wereszczyński. Ian Starzyński. Krzysztof Trzciński. Alexander Porwaniecki. Krzysztof Biskupski. Piotr Zbrożek, Gabryel Hulewicz, na Lisiugrodzie, Chorąży Ziemie Czerniechowskiey. Mikołay z Siccina Kwasicki, Suffragan Łucki, Sekretarz Krola Imci. Franciszek z Gogoliny Gogoliński, Kustosz Łucki, I. K. M. Sekretarz. Adam Budziszewski. Stanisław Stankar. Piotr Zbrożek. Iarosz Zbrożek. Stanisław Gałęski. Tomasz Sosnicki. Adam Lasko Czerczycki.

227

Woiewodztwo Podolskie.

20. Michael Działyński, Episcopus Camenecensis. Abbas Mogilnencensis, suo, et aliorum nomine, eligo in Regem Poloniae, Serenissimum Principem Casimirum, Regem Sveciae. Stanisław Potocki Woiewoda Podolski. Ian Borzysławski z Milkowic Podw: Podolski. Stefan Sułkowski. Ian Przedzyński. Prokop Potocki Woiewodzic Podolski. Ian Bogusz, z Ziemku. Andrzey Telephus z Telephusowa. Ian Telephus z Telephusowa. Piotr Telephus z Telephusowa. Ian Kawiecki z Kawieczyna.

Woiewodztwo Smoleńskie, y Powiat Starodubowski.

21. Ierzy Hlebowicz, Woiewoda Smoleński, S. O. R. M. I. D. Andrzey Kwaszniński Złoty, Archiepiskop Smoleński, Czerniechowski, Starodubowski, Czereyski Archimandryta. Hieronim Ciechanowicz, Sędzia Ziemski Smoleński, Sekretarz I. K. M. Ian Chrapowicki, Sekretarz y Dworzanin Krola IMci. Kapitan Dorohobuzki, Deputat ad pacta conventa. Troian Sułowski, Podczaszy Grodzieński. Paweł z Brylewa Podchocimski, Horodniczy Wileński. Kasper Dunin Głuszyński, Poseł Smoleński. Alexander Parczowski, Poseł Smoleński, Dymitr Meszczeryn, Poseł Smoleński. Alexander Ciechanowicz, Sekretarz Krola IMci. Maximilian Stawiński Stolnik Starodubowski. Adam Wołk Woyski Starodub. Zbigniew Strawiński Sędzia Ziemski Starodubowski. Hieronim Władysław Sołtan, Dworzanin I. K. M. Piotr Kazimierz Pasek z Gosławic. Stanisław Ian Srzedziński, Pisarz Skarbowy I. K. Mci W. X. L. Ian Kazimierz Srzedziński. Ian Karol Pasek z Gosławic. Rafał Uieyski, Podstarości Starodubowski. Andrzey Medyniecki. Alexander Kotowicz. Stanisław Biedrzycki. Stanisław Kraiewski. Floryan Kochowski. Piotr Czasławski. Ian Bykowski.

Woiewodztwo Lubelskie.

22. Stanisław Firley z Dąbrowice, Podkomorzy Lubelski. Zbigniew Firley na Dąbrowicy, Starosta Lubelski. Ian Bartosz z Kazanowa Kazanowski, Starosta Łukowski. Andrzey Gniewosz z Wnorowa, Łowczy Koronny, Starosta Zawichostski. Ian z Olekszowa Gniewosz, Chorąży Lubelski. Daniel Iżycki, Sędzia Ziemski Lubelski. Dzierzsław Andrzey z Sługoczyna Sługocki Stolnik Lubelski. Remigian Kielczowski, Podsędek Ziemski Lubelski. Stanisław Domaszowski Widlica, Podsędek Ziemski Łukowski. Stanisław Silnicki; Podstoli Lubelski. Iakub Michałowski, Woyski Lubelski. Ian Iżycki, Miecznik Lubelski. Łukasz Wysocki, Pisarz Grodzki Lubelski. Andrzey Kański, Komornik Ziemski Lubelski. Ian Poniatowski, Komornik Ziemski Lubelski. Szczęsny Szczniawski, Podstarości Grodzki Łukowski. Ierzy Rzeczycki, Starosta Urzędowski. Ierzy z Konar Słupecki, Starosta Pilżyński. Floryan z Konar Słupecki. Ian Dunin na Celeiowie, Borkowski. Ian na Michowie Michowski. Andrzey Sierakowski. Stanisław Rzeczycki. Mikołay na Suchodołach Suchodolski. Marcin z Suchodoł Suchodolski. Adam Ciołek Drzewicki. Paweł Bogusław z Orzechowca Orzechowski. Mikołay z Lubieńca Lubieniecki. Andrzey z Lubieńca Lubieniecki. Balthazar z Trembina Trembitski. Iozef z Goraia Gorayski. Tomasz Zaporski. Mikołay z Grabic Grabia. Stefan Kołudzki. Ian Iżycki. Stanisław na Kiianach Kiieński. Ludwik z Niezabytowa Niezabytowski. Andrzey na Kiianach Kiieński. Andrzey y Paweł Olęcki. Piotr Kielczowski. Prokop Borowski. Krzysztof Milanowski. Maciey Kruszczyński. Olbrycht Wierzcyski. Krzysztof Dłużewski. Stefan z Chrościechowa Chrościechowski. Samuel z Chrościechowa Chrościechowski. Ian Dominik z Wysokiego Wysocki. Franciszek z Wysokiego Wysocki. Alexander Sługocki. Ian na Lescach Lesiecki. Krzysztof z Trembina Trembiński. Stanisław Iżycki. Mikołay z Weglan Węgliński. Ian Matuszowski. Remigian Kielczowski. Stanisław Ługowski. Ian z Lesiec Lesiecki. Hieronim Stryński. Paweł z Ostrowa Samborzecki. Stanisław z Lubieńca Lubieniecki. Tomasz z Lubieńca Lubieniecki. Alexander z Lubieńca Lubieniecki. Stanisław z Tyniec Tyniecki, Palatinatus Sandomir: terrigena, Palatinatus Lublinen: incola. Piotr Bliskowski. Piotr Silnicki. Stanisław, Ian, y Woyciech Pruszyńscy. Franciszek Piotr z Iaszowic Iaszowski, Palatinatus Sandomirien: terrigena, Palatinatus Lublin: incola. Paweł Kiełczowski. Franciszek Stoiński. Stefan Zeleski. Ludwik Branicki. Kazimierz Branicki. Stanisław Bestrzciowski. Kazimierz Stryński. Stanisław Ciołek Drzewicki.

228

Woiewodztwo Połockie.

23. Iozef Klonowski, Kasztellan Witepski, Koyrawski Starosta. Władysław Ian Korszak, Podkomorzyc Połocki. Piotr Kazimierz z Bieganowa, Bieganowski. Podstoli Połocki. Michał Newelski, Łowczy Połocki. Krzysztof Zaba, Cześnik Połocki. Władysław Kazimierz Korszak, Miecznik Połocki. Stefan Rypiński, Horodniczy Połocki. Bronisław Przysiecki. Ian Łoszowski. Symon Oskierka. Ierzy Połłupięta. Michał Gadomski. Daniel Gadomski. Ierzy Połłupięta.

Woiewodztwo Bełskie.

24. Andrzey Firley, Kasztellan Bełski. Adam Suchodolski, Starosta Horodelski. Stefan Niszczycki, Chorąży Bełski. Stanisław Wioteski, Stolnik Bełski. Marcin Mirz Brzezicki, Poseł Woiewodztwa Bełskiego, ktore in armis pro tunc w polu zostawa. Andrzey Iagodyński, Miecznik Woiewodztwa Bełskiego, Sekretarz I. K. M. Sędzia Marszałkowski. Mikołay Łascz, Poseł tegoż Woiewodztwa. Kazimierz Brodecki, Starosta Iasielski, Pokoiowy Krola I. Mci. Andrzey Sierakowski. Iarosz Lipski. Marcin z Oleśnik Oleśnicki, Dworzanin I. K. M. Andrzey Sawicki, Dworzanin Pokoiowy I. K. Mci. Woyciech Ubysz, Skarbnik Bełski. Zbigniew Borowski, Pisarz Horodelski. Ian Lipski, Starosta Tarnogorski. Stanisław Lipski. Andrzey Młodski. Michał Dłutowski. Krzysztof Rayski. Krzysztof Trębiński. Samuel Sokoł, Pisarz Ziemski Buski. Paweł Obydowski. Paweł Kłodnicki. Paweł Gawłowski. Seweryn Łapczyński. Piotr Ian na Mukaniach, Mukański. Ian Mukański. Krzysztof Mukański. Iakub Mukański. Alexander Gasparski. Ian Draminski. Woyciech Draminski. Andrzey Draminski. Andrzey Zołkiewski. Hieronim Zołkiewski. Ian Podsędkowski. Andrzey Rayski. Tomasz Kosobucki. Stefan Iendrzeiowski. Ian Ołtarzewski. Mikołay Iabłoński. Ierzy Piwo. Marek Wierzbicki. Iozef Branicki. Ierzy Rudnicki. Stanisław Ołtarzewski. Alexander Ian Zbyszek. Stanisław Zbyszek.

229

Woiewodztwo Nowogrodzkie z Powiatami swemi.

25. Bohdan Stetkiewicz, Kasztellan Nowogrodzki. Kazimierz Leo Sapieha Podkanclerzy W. X. L. Słonimski, Wołpiński, Luboszański Starosta. Hieronim Karol Chodkiewicz Starosta Możyrski. Gabryel Kierło, Marszałek Starodubowski. Eustachi Litthawor Chreptowicz, Podkomorzy Nowogrodzki. Gabryel Szemet, Podkomorzy Słonimski. Eustachi Konstanty Połubiński, Woiewodzic Parnawski, Rotmistrz I. K. Mci. Mathiasz Fronckiewicz Radzimiński, Chorąży Nowogrodzki. Stanisław Połubiński, Chorąży Słonimski. Łukasz Woyna, Chorąży Wołkowiski. Andrzey Obryński, Sędzia Ziemski Nowogrodzki. Krzysztof Oleński, Sędzia Ziemski Wołkowiski. Stefan Kandzierzawski, Woyski Słonimski. Andrzey Kołantay Woyski Wołkowyski. Filip Kazimierz Obuchowicz, Woyski Możyrski. Albrycht Dębowski, Stolnik Nowogrodzki. Mikołay Iurowski, Stolnik Wołkowiski. Ian Mirzeński, Podstoli Wołkowiski. Iarosz Dudziński, Podstoli Możyrski. Krzysztof Iesman Synkowski, Podsędek Słonimski. Ierzy Protasowicz, Pisarz Ziemski Nowogrodzki. Alexander Wołowicz, Pisarz Ziemski Słonimski. Stanisław Litthawor Chreptowicz, Podwoiewodzy Nowogrodzki. Alexander Ciechanowicz, Podstarości Słonimski. Stanisław Tryzna, Podstarości Wołkowiski. Ian Kiersnowski, Sędzia Grodzki Słonimski. Samuel Unichowski, Sędzia Grodzki Możyrski. Krzysztof Makowiecki, Pisarz Grodzki Nowogrodzki. Piotr Oleński, Pisarz Grodzki Słonimski. Piotr Makowiecki, Starosta Dziewienicki. Stanisław Mokłok, Podczaszy Nowogrodzki. Alexander Poczapowski, Miczny Nowogrodzki. Ian Karol Obryński, Dworzanin I. K. M. Ian Kurcz, Dworzanin I. K. M. Hieronim Piasecki, Dworzanin I. K. M. Stefan Fronckiewicz Radzymiński, Dworzanin I. K. M. Krzysztof Antoni Obryński, Sekretarz I. K. Mci. Troian Woyniłowicz, Podczaszy Mścisławski. Marcin Ciechanowicz Podczaszy Smoleński, Tomasz Woyniłowicz, Sekretarz I. K. M. Alexander Szemet. Maicher Szemet. Eustachi Szemet. Michał Leo Obuchowicz. Leo Kazimierz Woyniłowicz. Stanisław Woyniłowicz, Miecznу Lidzki Paweł Zienkowicz Lichiński. Ian Bykowski. Stefan Kurcz, Felicyan Obryński. Mikołay Kiersnowski. Ludwik Woyniłowicz. Alexander Micleszko. Paweł Rdułtowski. Krzysztof Mikołay Mogilnicki, Cześnik Nowogrodzki. Kazimierz Połubieński. Gabryel Połubieński. Krzysztof Kamieński. Mikołay Krzysztof Kamieński. Paweł Suchodolski. Krzysztof Suchodolski. Krzysztof Połubieński. Ian Mieleszko, Damian Iesman Szynkowski. Stanisław Koszczyc. Stanisław Dawid Glichen. Ian z Raiec Raiecki. Stanisław Dziewiałtowski. Stanisław Pukszta Klausgielowicz. Stanisław Kurcz. Ian Sopocko. Ian Dylewski. Matyasz Bułak, Cześnik Słonimski. Ierzy Brzozowski. Alexander Karczewski. Stanisław Kliszewski. Stefan Wieckiewicz. Kazimierz Wieckiewicz. Ian Kotowicz. Ładzińscy bracia sześć. Alexander Zytkowski. Konstanty Zytkowski. Krzysztof Zytkowski. Piotr Konratowicz. Mikołay Lidziata. Hieronim Konratowicz. Mikołay Konratowicz. Alexander Tyszkiewicz. Andrzey Dziewiałtowski. Zygmunt Przesławski. Andrzey Przesławski. Andrzey Bułak. Ian Bułak. Zygmunt z Michałowa Michałowski. Hieronim Makowiecki. Ian Kazimierz Niełubowicz. Alexander Komaiewski. Władysław Komaiewski. Felicyan Komaiewski. Adam Kołontay. Samuel Karaś. Mikołay Hołownia. Krzysztof Wieliczko. Ludwik Protaszewicz. Łukasz Chodorkowski. Alexander Bułak. Paweł Wierzowski. Ian Pękalski. Adam Ieleński. Eustachi Paweł Łukaszewicz. Mikołay Woyna Iasieniecki. Teodor Michał Strumiło. Iakub Stanisław Proniewicz Załamay. Adam Sławuta. Alexander Iaworowski. Alexander Strzyżowski. Kazimierz Strzyżowski. Michał Strzyżowski. Krzysztof Strzyżowski.

230

Woiewodztwo Płockie, z Powiatami swemi.

26. Ian Kazimierz w Krasnym Krasiński Kasztellan Płocki, Starosta Grabowski. Stanisław w Drobninie Kryski, Kasztellan Raciąski. Stanisław w Krasnym Krasiński, Kasztellan Sierpski. Albracht z Krasnego Krasiński, Starosta Płocki. Stanisław Klokocki, Sędzia Ziemie Zawskrzeńskiey. Ian Zaborowski, Podsędek Zawskrzeński, Sędzia Grodzki Płocki. Franciszek Wessel, Chorąży Rożański, Rotmistrz I. K. M. Woyciech w Drozdowie Drozdowski, Pisarz Zawskrzyński. Ian Mostowski, Woyski Płocki. Woyciech Przeciszewski, Miecznik Płocki. Dominik z Krasnego Krasiński. Piotr z Karnkowa Karnkowski, Woiewodzic Płocki. Krzysztof Rowski. Stanisław Kryski, w Drobninie. Marcin w Stęsku Noskowski, Dworzanin I. K. M. Szczęsny z Drobnina Kryski. Damian w Bieżunju Kretkowski. Paweł Kempski. Piotr Kryski. Mikołay Narzymski, Rotmistrz I. K. M. Paweł Szydłowski. Kazimierz Kłokocki, Dworzanin I. K. M. Karola Ferdynanda. Ian z Karnkowa Karnkowski. Gabryel z Karnkowa Karnkowski. Marcin Szydłowski. Woyciech Stanisław z Nieborowa Brzeski, Kanonik Płocki. Tomasz Kossobucki Skarbnik Płocki. Adryan Mostowski. Piotr Mostowski. Mikołay Mostowski. Adam Kosmaczewski. Maciey w Otoczney Kossobucki. Krzysztof na Unieskach Bronicki. Woyciech Bromirski. Woyciech Wiadroński. Stefan z Chrapony Rosuszeński. Wawrzyniec Dunin Wolski. Stanisław Dłużniewski. Ian Malewski, Sekretarz Krola I. Mci. Ian Kurowski. Woyciech z Tomisławic Tomisławski, obywatel Woiewodztwa Sieradzkiego. Iakub Zaborowski. Maciey Zaborowski. Andrzey Zaborowski. Wacław Zaborowski, Komornik Graniczny Płocki. Stanisław Kocorowski. Maciey Błoh, z Chodarąska *de* Tchorek. Marcyan Błoh z Duniszewa. Mikołay Grabia. Kazimierz w Szczepkowie Zaborowski. Stanisław Miłodroski, Pisarz Grodzk. Płocki. Stefan Możewski. Szczęsny Miłodroski. Stanisław Miłodroski. Marcin Miłodroski. Stanisław w Grzebszu Gurski. Bartłomiey Kruszewski, Komornik Zawskrzeński. Woyciech Kruszeński. Adam Komoński. Woyciech Sępiński. Ierzy Sępiński. Maciey Szczepkowski, Komornik I. K. M. Job Głuszkowski. Michał Głuszkowski. Marcin Głuszkowski. Adam Gołecki. Stanisław Gołecki. Stefan Mileński. Andrzey Mileński. Iakub Mileński. Ian Cztamski. Szczęsny Uniecki. Stanisław Uniecki. Marcin Cztarzyński. Maciey Bukowski, Woyciech Przeczeszewski. Woyciech Rościszewski. Piotr Myślinski. Walenty Grabia. Rafał Rościszewski. Woyciech Cztarzyński Starosta Cztarzyński. Ian Mie-

231

cznikowski. Stanisław Bukowski. Zygmunt Brumirski. Ian Szumski. Ian Szumakowski. Stanisław Mysłkowski. Mikołay Strzeszewski. Stanisław Franciszek Mysłkowski. Iakub Mysłkowski. Stanisław Srzesiewski. Andrzey Bierkowski. Ian Makomaski. Iakub Makomaski. Marcin Brochocki. Stefan Nieusłowski. Mikołay Wskrzeński. Woyciech Unierzyski. Walenty Unierzyski. Marcin Drozdowski. Iakub Drozdowski. Ian Drozdowski. Walcryan Miłołecki. Maciey Strzesiewski. Symon Strzesiewski. Piotr Strzesiewski. Ian Strzesiewski. Stanisław Gurski. Maciey Peski. Piotr Lutomierzki. Ian Brzeski. Alexander Uiazdowski. Woyciech Kownacki. Walenty Uiazdowski. Mateusz Przeciszewski. Adam Brzeski, Stolnik Rinski. Samuel Brzeski. Adam Sokolnicki, Woyciech Sokolnicki. Mikołay Rydzewski. Stanisław Rydzewski. Andrzey w Dzierzgowie Zaborowski. Ian Alexander Przeracki. Michał Smoleński. Ian Mdzewski. Iakub Przeracki. Andrzey Drozdowski. Woyciech z Rościszewa Rościszewski. Ierzy Konracki, Stanisław Pokrzywnicki. Fabian Szczepkowski. Maciey Szczepkowski. Ian Uniecki. Władysław Uniecki. Tomasz Rościszewski. Szczęsny Szydłowski. Mateusz Kraszewski. Maciey Leszczyński. Woyciech Dzywanowski. Woyciech Gośłicki. Ian Karwowski. Zbożny Przeracki. Mikołay Iełeński. Marcin Męski. Andrzey Słucki. Ierzy Ubysz. Andrzey Ubysz. Iakub Mościński. X. Stanisław Mysłkowski, Kanonik Kruszwicki X. Ian Lutomirski, Kanonik Kruszwicki. Ian Koziobrocki. Walenty Koziobrocki. Maciey Koziobrocki. Adam Koziobrocki. Piotr Sławecki. Marcyan Ierzyński. Andrzey Dobrosielski. Stanisław Pszczołkowski. Ian Zieliński, Stolnik Płocki. Woyciech Zieliński. X. Stanisław z Krasnego Krasiński, Proboszcz S. Michała, y Kanonik Płocki. Iakub Gosuński. Stanisław Szekłucki, Komornik Płocki. Wawrzyniec Bobalecki na Bobalcach. Ian Brudnicki. Ian Zołtowski.

232

Woiewodztwo Witepskie z Powiatami swemi.

27. Paweł Sapieha, Woiewoda Witepski, Rosławski, Borciański, Zdzitowski Starosta. Samuel Ogiński, Ciwun Trocki. Ian Władysław Sanguszko Lubartowicz, Woiewodzie Witepski. Samuel Starosielski, Sędzia Ziemski Witepski. Mikołay Hurko, Podsędek Witepski. Andrzey Kazimierz Hurko, Podstoli Witepski. Mikołay z Brusiłowa Kisiel Dorohinicki, Pisarz Ziemski Witepski. Iakub Rusakomski Szolconos, Sędzia Grodzki Witepski. Mikołay Starosielski, Dzierżawca Czerśniacki. Hieronim Horski, Starosta Suraski. Adam Strabowski. Ian Strabowski. Samuel Strabowski. Kazimierz Strawiński, Koniuszy Trocki. Krzysztof Osypowski. Kazimierz Szapka Chotelski. Tomasz Dyrmunt Slnicki. Władysław Rusakomski, Iakub Czyż. Samuel Stachorski. Ian Pypka. Samuel Bohomolec. Ian Kazimierz Sapieha, Woiewodzie Witepski. Ian Eydziatowicz. Mikołay Iozefowicz, Ekonom Woiewodztwa Witepskiego. Samuel Wilbutowicz Papłoński. Iozef Wilbutowicz Papłoński. Iakub Kazimierz Orłowski..... Woiewodztwa Krakowskiego. Walcryan Orłowski. Ian Oszypowski. Paweł Ramsza. Baltazar Sklotowski. Kostanty Zernicki. Mikołay Czarnorucki. Hrehory Czarnorucki.

Powiat Orszański.

28. Bohdan Stetkiewicz Kasztellan Nowogrodzki. Adam z Kazanowa na Czaśnikach Kazanowski, Marszałek Nadworny Koronny, Solecki, Rozieniecki, Bielski, Boryszowski, Warecki, Nowotarski Starosta. Hreory Ierzy Drucki Horski, Starosta Orszański. Ian Drucki Sokoliński, Marszałek Orszański. Ian Hektor Podbereski, Podkomorzy Orszański. Mikołay Hołowczyński, Chorąży Orszański. Iakub Wisłouch, Podsędek Orszański. Stefan Galiński, Woyski Orszański. Piotr Galiński, Stolnik Orszański. Hieronim Drucki Sokoliński, Pisarz Ziemski Orszański. Michał Drucki Horski, Dzierżawca Celski. Hreory Podbereski, Pisarz Grodzki Orszański. Michał Stetkiewicz, Kasztellanowicz Nowogrodzki. Ierzy Hołowczyński, Kasztellanowicz Mścisławski. Mikołay Ciechanowiecki, Mieczny Mścisławski. Hreory Podbereski. Krzysztof Ladziński, Dworzanin I. K. M. Bazyli Galiński, Mieczny Orszański. Samuel Władysław Podbereski. Alexander Chełchowski. Stanisław Monwid, Podstoli Nowogrodku Siewierskiego. Stanisław Brzeżański, obywatel Woiewodztwa Wileńskiego. Alexander Monwid. Alexander Domaradski. Stanisław Galiński. Adryan Porembski. Samuel Ladziński. Stanisław Roszczyc. Alexander Ladziński, Sekretarz I. K. M. Piotr Chlewiński. Ian Kazimierz Chlewiński. Ian Chlewiński. Daniel Chlewiński. Alexander Kozubowski, Krzysztof Konstanty Miładewski. Mikołay Boratyński. Samuel Stetkiewicz. Stefan Bogusz Ochmiński, Koniuszy Witepski. Mikołay Swiniarski. Ian Ozrzeński. Iozef Korzeniewski. Iozef Ostrouch. Alexander Kazimierz Wilski. Ian Piruski. Teodor Mackiewicz.

233

Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska.

29. Stanisław Warszycki, Woiewoda y Generał Mazowiecki. Zygmunt Paryz, Kasztellan Czerski. Adam Kazanowski, Marszałek Nadwor. Koronny, Borysowski, Bielski, Solecki, Koziński, Nowotarski, Warecki, Starosta. Zygmunt Oborski, Podkomorzy Ziemie Czerskiey. Thomas Leżyński, Supremus Thesauri Regni Notarius, Abbatiae Wąchocen: Administrator. Adamus Paris, Praepositus Eccles. Cathedr: Cracovien: Andrzey Hieronim Paryz, Starosta Czerski. Andrzey Mniszek z Wielkich Kuńczyc, Kuchmistrz Koron: Wielki, Osiecki, Rempkowski Starosta. Hieronim z Obor Leśniowolski, Chorąży Ziemie Czerskiey. Mikołay Boglewski, Sędzia Ziemie Czerskiey. Bartłomiey Grabianka, Stolnik Czerski. Ian Caławański, Podsędek Czerski. Zygmunt Wybranowski z Wybranowa, Stolnik Warszawski, Dworz: I. K. M. Olbrycht Pęcławski, Cześnik Ziemie Czerskiey, Dworzanin y Pułkownik I. K. M. Konstanty Ianusz Oborski, Łowczy Ziemie Czerskiey, Dworz: I. K. Mci. Kasper Rykalski, Pisarz Ziemie Czerskiey, imieniem swoim, y braci swoiey Piotra y Kaspra. Zbigniew Oborski, Miecznik Warszawski. Ian Sufczyński, Skarbnik Czerski. Hieronim Franciszek Zbroiski, Starosta Prasnyski, Rotmistrz Ziemie Czerskiey. Samuel Stanisław Grzybowski, Praefectus Grodzicsensis, Aulicus Cubicularius S. R. M. Mikołay Zabiński, Starosta Czermieński. Marcin Oborski, Dworzanin I. K. Mci. Ianusz Oborski, Dworzanin I. K. Mci. Ian na Belsku Oborski. Hieronim z Glewa Lasocki, Dworzanin I. K. Mci. Andrzey Iahodyński, Miecznik Bełski, Sekretarz I. K. M. y Sędzia Marszałkowski. Stanisław Leżyński, Sekretarz I. K. M. Szczęsny Leżyński, Dworzanin I. K. M. Ian na Lipinach Oborski, Dwor: I. K. M. Mikołay Warszawicki, Dworz: I. K. M. Ian Kazimierz Warszycki, Woiewodzie Mazow: Szczęsny Paryz. Konstanty Paryz. Woyciech Paryz. Stanisław Oborski. Zygmunt Oborski. Konstanty Oborski. Ian z Sywczyna Oborski. Marcin Oborski. Bernard Oborski. Stefan Oborski. Walenty Pikarski, Sekretarz I. K. Mci, Sędzia Marszałkowski. Ian Buynicki, Starosta Obelski, Dworzanin Pokoiowy I. K. M. Franciszek Gołkowski, Dworzanin Pokoiowy K. Imci. Walenty Bogatko, Podstarości Czerski. Adryan Grotowski, Komornik Czerski. Ian Magnuszewski. Ian Wilski. Hieronim Opacki. Kazimierz Krzyżanowski. Ian z Glewa Lasocki. Dobrogost Boski. Szczęsny Celeiewski. Remigian Okęcki. Ian Łaskawski. Kasper Celeiowski. Walenty Trzebiński, Andrzey Gozdzki. Remian Gizicki. Stanisław Raciborski. Franciszek Turowski. Adam Turowski. Stanisław Gołkowski. Kasper Gralewski. Woyciech Magnuszewski. Ian Ostrowski. Piotr Komuński. Fabian Borowski. Franciszek Święcicki. Adam Turowski. Stanisław y Ian Celeiewscy. Wawrzyniec Gołkowski. Krzysztof Przonowski. Balcer Lisiewski. Ian Gralewski. Wiktoryn Okęcki. Piotr Głuchowski. Marcin Głuchowski. Ian Głuchowski. Woyciech Głuchowski. Szczęsny Olszewski. Władysław Olszewski. Andrzey Piotrowski. Remigian Pikarski. Ian Sufczyński. Krzysztof Sufczyński. Kazimierz Dziekuński. Hieronim Gołkowski. Maxymilian Gołkowski. Floryan Gołkowski. Piotr Gośniewski. Łukasz Podoski. Ierzy Grobicki. Ian Zbroski.

234

Iakub Zbroski. Adam Warszawicki. Paweł Pikarski. Alexander Pikarski. Samuel Warszawicki. Franciszek Pikarski. Ian Dąbrowski. Iakub Dąbrowski. Remigian Łochowski. Woyciech Falęcki. Ian Boglewski. Teofil Grzybowski. Ian y Piotr Oczosalski. Kasper Głuchowski. Wawrzyniec Pilik. Grzegorz Pilik. Stanisław Alexander Chaiecki. Krzysztof Chaiecki. Piotr Młocki. Marek, Adam, Paweł, Sufczyńscy. Woyciech Cedrowski. Kasper Piotrowski. Stanisław Piotrowski. Andrzey Rawa Gawroński. Ian Prażmowski. Samuel Prażmowski. Remigian Prażmowski. Samuel Gawroński. Marcin Okęcki. Zygmunt z Bliźniego Nietyxa. Ian Borowski. Stanisław Staniszewski. Ian Sienicki. Ierzy Bielawski. Adryan,Ian, Zygmunt, Krzysztof, Władysław, Remian, Trzebińscy. Krzysztof Ostrowski. Marcin Cieciszewski z Goździca. Iakub Lasocki. Alexander Konstanty Wysocki. Remian Stanisławski. Malcher Zarzecki. Marcin y Stanisław Sufczyńscy. Stanisław Pliniecki. Alexander Caławański. Wincenty Łochowski. Piotr Łochowski. Tomasz Sobiekurski. Ian Sobickurski. Krzysztof Chwalibog z Chwalibogow. Ian Ogrodziński. Kasper Lisowski. Ianusz Lisowski. Ian Wilski. Piotr Cieciszewski, swym, y braci swych imieniem, Samuela y Stanisława, podpisuię, y tak deklaruię, salvis juribus contra dissidentes Ducatus Masoviae antiquis, et privilegijs ac decretis eo in passu latis. Sebastyan Zakrzewski. Ian z Pankraszewic Grabianka. Alexander Łoski. Ioannes Walbach, Vicepalatinus Masoviae. Andrzey Dłużewski, Vicepalatinus Cernensis. Woyciech Turowski. Woyciech Grabianka z Pankraszewic. Gabryel Prażmowski. Alexander Magnuszewski. Woyciech Cedrowski. Marcin Bucki. Wawrzyniec Prażmowski. Andrzey Magnuszewski. Andrzey Zelechyński. Paweł Zelechyński. Woyciech Petrykowski. Woyciech Orzeł. Ian Bogatko. Tomasz Krasowski. Mikołay Bogatko. Abram Bogatko. Zygmunt Siekac. Samuel Rudziński, swym, y braci swych imieniem. Paweł, Woyciech, Marek, Rudzińscy. Stanisław Całowański. Wawrzyniec Całowański. Władysław Całowański. Andrzey Zawisza. Ian Zawisza. Zacharyasz Maciey Palczewski na Zascrużu. Samuel Palczewski. Ierzy Pilichowski. Stefan Wilkowski. Balcer Walbach. Bartłomiey Ludwik Walbach. Wawrzyniec Walbach. Hieronim Zaleski. Zygmunt Pniewski. Zygmunt Twarozkowic. Paweł Boglewski. Zbigniew Bieykowski. Troian Staniszewski.

235

Ziemia Warszawska.

30. Stanisław Laskowski, Kasztellan Warszawski. Zygmunt Opacki, Podkomorzy Warszawski. Ian Grzybowski, Starosta Warszawski, y Kamieniecki. Woyciech Opacki, Chorąży Warszawski. Andrzey Prażmowski, Sędzia Ziemie Warszawskiey. Zygmunt Wybranowski, Stolnik Warszawski. Władysław Zdiarski, Podsędek Ziemie Warszawskiey. Sebastyan Pracki, Podstoli Ziemie Warszawskiey. Stanisław Czosnowski, Cześnik Warszawski. Kazimierz Kołomski, Podsędek Warszawski. Samuel Grzybowski, Praefectus Grodziccensis. Woyciech Mokronowski, Woyski Warszawski. Woyciech Wołyński. Marcyan Wołyński. Adam Pędkowski, Pisarz Ziemski Warszawski. Ian Wybranowski. Rafał Raiecki. Kasper Wąsowski. Tomasz Konarski. Marcyan Czarnowski. Iakub Kukliński, Podstoli Zakroczymski. Ian Sławiński, Komornik Ziemie Warszawskiey. Zygmunt Prażmowski. Samuel Prażmowski. Woyciech Prażmowski. Ian Zawacki. Marcin Mleczkowski. Michał Franciszek Prażmowski. Ian Kołowski. Kasper Łaźniewski. Paweł Łaźniewski. Wawrzyniec Zochowski. Gabryel Kiełpiński. Adam Kiełpiński. Felicyan Kiełpiński. Ian Rakowski. Ian Chądzinski. Andrzey ze Zborowa Zborowski, obywatel Woiewodztwa Sędomir. Sebastyan Pracki, Podstoli Warszawski, Trukczaszy I. K. Mci. Wacław Kiełpiński. Marcyan Radzikowski. Woyciech Otrebus. Zygmunt Otrebus. Symon Otrebus. Wacław Iąkowski. Krzysztof Prażmowski. Kasper Karwacki. Anzelm Brzozowski. Kasper Komorowski. Samuel Garliński. Iakub Strzemeszny. Samuel Czosnowski. Ian Opacki. Władysław Opacki. Samuel Opacki. Kazimierz Opacki. Władysław Opacki. Adam Parzniewski. Franciszek Czosnowski. Andrzey Snietakowski. Alexander Czosnowski. Stefan Obryński. Abram Czosnowski. Paweł Młocki, Dworzanin I. K. Mci. Ludwik Radzimiński. Kazimierz Cieciszewski. Ian Borucki. Mikołay Sławiński. Piotr Mroczek. Piotr Młoczowski. Marcin Mirowski. Franciszek Swięcicki. Paweł Parul. Woyciech Parul. Stanisław Parul. Ian Swierczyński. Alexander Mirowski. Stanisław Mrokowski. Stanisław Rydzewski. Ian Rydzewski. Andrzey Piasecki. Marcin Szczepanowski. Samuel Prażmowski. Krzysztof Prażmowski. Krzysztof Ian Wolski. Ian Sokołowski. Andrzey Sokołowski. Adam Sokołowski. Krzysztof Zaleski. Ian Krosnowski, Skarbnik Warszawski. Ian Prażmowski. Mikołay Słabosiewski. Stanisław Manowski. Ian Manowski. Ian Potocki. Ian Brudnicki. Ian Chilicki. Ian Czerniakowski. Tomasz Piotrowski. Stanisław Piotrowski. Georgius Albertus Nowodworski, S. S. R. M. Andrzey Ponikowski. Walcryan Chilicki. Krzysztof Bromerski. Andrzey Czerniakowski. Woyciech Zurowski.

Ziemia Wiska.

31. Woyciech Alexander na Przedwoiewie Przedwoiński, Kasztellan Wiski. Olbrycht na Mezeniwie Opacki, Podkom: Ziemie Wiskiey. Ian Kosakowski. Star: Wiski. Paweł Iedwabiński, Chorąży Z: Wiskiey. Ian Mocarski, Sędzia Z. Wiskiey. Kazim: Turowski. Stoln: Z. Wisk: Kazim: Brostowski. Łowc: Ziemie Wiskiey. Adam Glinka Ianczewski, Pisarz Ziemie Wiskiey. Teofil Mokrzecki, Miecznik Ziemie Wiskiey. Adam Brzostowski, Skarbnik Ziemie Wiskiey. Iakub Achacy Roman Trukczaszy Dworz: K. Imci, Poseł Ziemie Wiskiey. Paweł na Glinkach Iłowski. Tomasz Glinka Iańczewski. Ian Iedwabiński. Iozef Grądzki. Augustyn Ieziorkowski. Ian Słucki: Alexander Brzostowski. Adam Mikucki. Woyciech Kuczewski. Paweł Toczełowski. Maciey Danowski. Wacław Ieziorkowski. Woyciech Ieziorkowski. Iakub Iłowski. Maciey na Kuchrze Grądzki. Stanisław na Iedwabney Iedwabiński, Tomasz Grądzki. Zygmunt Zaowkowski. Iakub Grądzki. Kazimierz Makowski. Piotr Alexander Kuczewski. Andrzey Nielawicki, Andrzey Łoiewski. Ian Ieziorkowski. Ignacy Ieziorkowski. Alexander Glinka Orlikowski.

Ziemia Wyszogrodzka.

237

32. Stanisław z Karnkowa Karnkowski, Kasztellan Wyszogrodzki. Michał z Karnkowa Karnkowski, Starosta Wyszogrodzki. Walenty Lasocki, Sędzia Ziemie Wyszogr: Tomasz Lasocki, Stol. Wyszogr: Rafał Kobylnicki, Podst: Wyszogrod: Ian Nakwaski, Woyski Wyszogr: Stanisław Pilichowski, Pods: Wyszogr: Walenty Duplicki, Pisarz Wyszogrodzki. Anzelm Kobylnicki. Wacław Lasocki. Wawrzyniec Kobylnicki. Mikołay Wilkanowski. Adam Lasocki. Mikołay Lasocki. Paweł Nakwaski. Szczęsny Cybulski. Walcryan Duplicki. Kasper Nieborski. Zygmunt Sąchocki. Maciey Swięcicki. Adam Swięcicki. Andrzey Arczechowski. Ian Małowieski. Stefan Swięcicki. Mateusz Rakowski. Szczęsny Głowczyński. Kasper Podłęcki. Zygmunt Rakowski. Piotr Szawłowski. Mikołay Szawłowski. Paweł Lasocki.

Ziemia Zakroczymska.

33. Mikołay Łopacki, Kasztellan Zakroczymski. Hieronim z Gołomina Gołyński, Starosta Zakroczymski, Pokoiowy I. K. Mci. Ian Łopacki, Chorąży Zakroczymski. Marcin Samuel Nosilski, Sędzia Ziemski Zakroczymski. Adam Bieliński, Stolnik Zakroczymski. Ian Rybski, Podczaszy Zakroczymski. Stanisław Gąsiorowski, Podsędek Zakroczymski. Mikołay Bieliński, Cześnik Zakroczymski. Iakub Kukliński, Podstoli Zakroczymski. Mikołay Dunin Goławiński, Podstarości Grodzki Zakroczymski. Simon Prodowski, Burgrabia Zakroczymski. Woyciech z Drogusze Pstrokoński. Adam na Złotopolicach Porębski. Paweł Dunin Smoszewski. Stanisław Dunin Smoszewski. Abraham Porębski. Stanisław Gulczewski. Felix Brochowski, P. Z. G. Z. An-

236

drzcy Wessel. Matcusz Lasocki. Ian Lasocki. Wiktor Kazimierz Kryski. Ian Konstanty Kryski. Ian Szczawiński. Ian Wessel. Ian Kryski. Idzi Franciszek Kangowski. Adam Skąsiewski, Miecznik Zakroczymski. Zygmunt Przedwoiewski, Skarbnik Lwowski. Kazimierz Wilkanowski. Marcin Łopacki. Kasper Nosilski. Alexander Zabicki. Iakub Zabicki. Adam Biliński, Łowczy Zakroczymski. Stanisław Biliński. Ian Wyrzykowski. Andrzey Słostowski. Stanisław Słostowski. Ian Pieścierocki. Marcin Błędowski. Stanisław Rzeczowski. Simon Łempicki. Ian Smulski. Woyciech Łempicki. Ian Łempicki. Kazimierz Smulski. Andrzey Walewski. Stanisław Walewski. Ierzy Idzikowski. Piotr Okłędowski. Adam Mierzyński. Wawrzyniec Naborowski. Samuel Naborowski. Alexander Idzikowski. Maciey Idzikowski. Simon Słupecki. Mikołay Słupecki. Tomasz Kucharski. Marcin Kucharski. Alexander Mieszkowski. Roslan Chyiewski. Ian Mierzeński. Adam Kowalewski. Szczęsny Zabicki.

238

Ziemia Ciechanowska.

34. Stanisław na Starogrzebach Krasiński, Kasztellan Ciechanowski, Starosta Nowomieyski, salvis juribus Ecclesiae Romanae, ac decretis. Krzysztof Narzymski, Podkom: Ciechan: Paweł Podoski, Chor: Ciechan: Balcer Sarbiewski, Sędzia Ziemie Ciechan: Podst: Grodzki Płocki, salvis juribus Ecclesiae Romanae, decretis, ac protestationibus Ducatus Masoviae. Ianusz Wessel, Starosta Ostrowski. Stanisław Młocki, Pisarz Ziemie Ciechanowskiey. Stanisław Kownacki, Podstoli Ciechanowski. Samuel na Nużewie Kukliński, Cześnik Ciechanowski. Ian Roman Podsędek Z. Ciechanow: Gabryel z Krasnowa Krasiński, Woiewodzic Płocki. Bartłomiey na Grudowsku Zawadzki, Skarbnik Ciechanowski. Ian Sarbiewski, Miecznik y Sędzia Grodzki, Ciechanowski. Wawrzyniec Radzimiński, Łowczy Ciechanowski. Andrzey Kołozebski. Ian Brzozowski z Starego Brzozowa. Walenty Muchowiecki, Podstar: Grodzki Ciechan: salvis juribus et decretis, ut supra. Iakub Wawrzyniec z Krasnego Krasiński. Iarosz Młodzianowski, Starosta Ianowski. Woyciech Bieliński, Star: Mławski. Dyonizy Zboroski, Burgr: Ciechanow: Paweł Młocki, Dworzanin I. K. Mci. Wiktor Stanisław Szymakowski. Stanisław z Wawrzynowa Sokołowski. Woyciech y Franciszek Duninowie Mieczeńscy. Adryan Zochowski, Woyski Ciechanowski. Władysław Nieborski, Podczaszy Ziem: Ciechan: Woyciech Grodzki. Szczęsny Laguna. Woyciech Laguna. Adam Laguna. Piotr Chądzyński. Krzysztof z Radzanowa Ciemniewski. Piotr Kozicki, Poborca Ziemie Ciechanowskiey. Krzysztof Gostkowski. Władysław Witeski. Andrzey Laguna. Tomasz Peczkowski. Paweł Gąsecki. Tomasz Wituski. Marcin Peczkowski. Zygmunt Muchowiecki. Woyciech Czwikliński. Iakub Wiśniewski. Ian Radzymiński. Stanisław Przedwoiewski. Andrzey Przedwoiewski. Andrzey Grodzki. Piotr Grodzki. Marcin Suwiński. Krzysztof Kargoski. Stanisław Kargoski. Ian Kargoski. Paweł Muchowiecki. Franciszek Łukasz Muchowiecki. Woyciech Kargoski. Arnolf Laguna. Woyciech Kucharski. Zygmunt Alexander Przedwoiewski na Przedwoiewie, Thesaurarius Leopolien: Stanisław Pruskowski. Paweł Przedwoiewski. Stanisław Biliński. Gabryel Bilinski. Woyciech Przedwoiewski. Tomasz Grudowski. Paweł Łoś. Ian Kazimierz Gąsecki. Krzysztof Gąsecki. Mateusz Stanisław Wiśniowski. Iakub Ostrowski. Stanisław Rycicki. Iakub Rycicki. Marcin Rycicki. Zygmunt Radzymieński. Ian Załuski na Opinogorze. Iakub Mierzyński. Paweł Bogdański. Stanisław Klicki. Stanisław Dąbrowski. Kasper Kazimierz Karwacki. Maciey z Iastrzębiec Karwacki. Dominik Karwacki. Szczęsny Czernicki. Woyciech Alexander Sławogorski. Iakub Slubowski. Ziemak Zochowski. Anzelm Brzozowski. Andrzey Brzozowski. Piotr Podoski. Dadzibog Podoski. Marcyan Dzierzkowski. Władysław Wituski. Woyciech Sulmierski. Ian Rebeliński. Woyciech Rebeliński. Iakub Rebeliński. Ian Kołozebski. Marcin Kucharski. Adam Nieborski. Ierzy Nieborski. Marcin Nieborski. Maciey Sulmierski. Iakub Szydłowski. Ian Grabowski, Komornik Ziemie Ciechanowskiey. Iakub Gorski. Woyciech Gorski. Woyciech Kalewski. Tomasz Łaniecki. Marcin Łaniecki. Mikołay Krasiński. Adam Łoś.

Ziemia Łomżeńska.

35. Hieronim Radzieiowski, Krayczy Krolowey Ieymci, Łomżeński, Kamieniecki, Starosta. Piotr na Stawiskach Zamoyski, Podkomorzy Ziemie Łomżeńskiey. Ian Biedrzyński, Stolnik Ziemie Łomżeńskiey. Stanisław Krasicki, Podczaszy Łomżeński. Stanisław Grodzicki, Vexillifer Terrae Łomzensis. Albertus Łempicki, Iudex Terrae Łomzensis. Laurentius Wyssomirski, Subjudex Lomzensis. Martinus Kowalewski, Notarius Terrae Łomzensis. Adamus Georgius Sierputowski, Vicecapitaneus Castrensis Łomzensis. Ioachimus Grodzicki, Tribunus Łomzensis. Iacobus Puchalski, Iudex Terrae Zambrov. Balthasar Kołakowski, Subiudex Terrae Zambrov. Alexander Mozewski, Notarius Terrae Zambroviensis. Andreas Kempski, Subdapifer Łomzensis. Vladislaus Howski, S. S. R. M. Ioannes Wykowski, Venator Łomzensis. Zygmunt Laskowski, syn Kasztellana Warszawskiego. Stephanus Tarnowski. Petrus Ignatius Kowalewski. Nicolaus Gutowski. Woyciech Władysław Wykowski. Paweł Iarykowski. Woyciech Ważyński. Lazarus Czaplicki. Andreas Laurentius Baczewski. Stanislaus Ziernicki. Stefan Gorazdowski. Wiktor Długoiewski. Andreas Anselmus Szablowski. Idzi Zembrowski. Ian Sierputowski. Stanisław Ratowski. Ian Tarnowski. Stanisław Gradowski. Stanisław Grądzki. Paweł Mleczek. Maciey Mosakowski. Iakub Gorski. Hieronymus Radkowski, Vicepalatinus Terrae Łomzensis. Stanisław Duczyminski, Starosta Ostrołęcki. Łukasz Micczkowski. Zygmunt Kiskowski. Woyciech Przeczkowski, Pisarz Ziemie Rożańskiey. Woyciech Duczyminski. Iakub Załuski. Andrzey Pienkowski. Marcyan Wiśniewski. Maciey Pienkowski. Ioannes Gorzeński. Samuel Stanisław Laskowski.

Ziemia Rożańska.

36. Woyciech Wessel, Chorąży Nadworny Koronny, Rożański, Makowski, Tykoczyński Starosta. Waleryan Potrykowski, Podkomorzy Rożański Makowski. Kaspar Wessel Podczaszy Rożański. Ian Zbroch, Podstoli Rożański. Hyacynt na Michałowie Michałowski, Stolnik Rożański. Marcin Mierzeiewski, Woyski y Podstarości Rożański, salvis in toto juribus et decretis Ducatus Masoviae. Woyciech ze Zbinina Przeczkowski, Pisarz Ziemski Rożański y Makowski. Marcyan Grabia, Łowczy Rożański. Floryan Podoski, Cześnik Rożański. Paweł Chełkowski, Skarbnik Rożański. Stanisław Gołembiowski, Regent Kancellaryi Rożańskiey. Iakub Strzemeszny. Alexander Strzemeszny. Wawrzyniec Strzemeszny. Alexander Zabielski. Balcer Paczkowski. Ian Siedlecki. Augustyn Nakielski. Ian Kołakowski. Woyciech Załęski. Abraham Rostkowski. Wawrzyniec Grabia. Woyciech Karniewski. Ierzy Godlewski. Mikołay Zygmunt Czapski. Krzysztof Sadowski. Stefan Zembrzuski. Ian Gołembiewski. Marcin Gołembiewski. Ian Zebrowski. Ierzy Sadowski. Sebastyan Zebrowski. Ian Pogorzelski. Ian Grabowski. Alexander Potrykowski. Woyciech Zebrowski. Alexander Szygowski. Woyciech Szygowski. Maciey Budzyński. Walenty Konarzewski. Krzysztof Gniewosz. Ian Choynowski. Ian Ochenkowski. Ian Ogonowski. Maciey Grabowski. Ian Bobiński. Ian Daniłowski. Ian Przeradowski. Ian Gidzinski. Ian Ponikiewski. Ian Korczakowski. Iakub Rogalski. Iakub Załęski. Woyciech Długołęcki. Woyciech Ogonowski. Woyciech Daniecki. Woyciech Gołembiewski. Andrzey Modzelewski. Andrzey Gerwatowski. Mateusz Rupinski. Grzegorz Gierwatowski. Tomasz Głazowski. Mikołay Biedrzycki. Mikołay Gostkowski. Walenty Ciskowski. Stefan Gurowski. Stanisław Dąbrowski. Waleryan Miluński. Maciey Gutowski. Wacław Irzycki. Tomasz Glinka. Woyciech Glinka. Paweł Rzechowski. Arnolf Suchcicki. Iakub Łempicki. Zygmunt Daniecki. Walenty Straniawski.

239 240

Ziemia Liwska.

37. Stanisław Cieciszewski z Goździca, Podkomorzy Ziemi Liwskiey, Marszałek Kapturowy. Stefan Oborski, Starosta Liwski. Adam Brochowski, Chorąży Sochaczewski, Poseł Powiatu Liwsk: Tomasz Cieciszewski, Cześnik Liwski. Alexius Boiemski, Iudex Capturorum Terrae Livensis pro exorbitantijs, salvis iuribus Eccles. Rom. necnon privilegijs et decretis Ducatus Masoviae, nomine Casimiri, et fratris Ioannis. Ian z Piscyna Sucharzewski. Martinus Casimirus Podoski, similiter per omnia. Woyciech Niedźwiecki z Radoszney, imieniem swym, y rodzonego swego Tomasza Niedźwieckiego, similiter per omnia. Stefan Niedźwiecki z Radosney, similiter per omnia, et Generosi Stanislai, et Christophori, Dobrzenieckich, similiter per omnia. Zygmunt Niedźwiecki z Radosney, similiter per omnia. Stanislaus Zaliwski, Subjudex et Nuncius Terrae Livensis pro exorbitantijs, salvis juribus Ecclesiae Romanae, necnon privilegijs et decretis Ducatus Masov. Adrianus Zaliwski, per omnia similiter ut supra, suo, et Generosi Germani sui Mathiae Zaliwski. Hyacinthus Vladislaus Zaliwski, Terrae Liv: Nuncius, suo, et Generosorum Casimiri Pincernae Terrae Drogicien. ac Ioannis Vladislai Subdapiferi Terrae Liven: Zaliwskich, germanorum suorum nomine, atque Generosorum Martini Gladiferi Terrae Liven. et Stanislai Sarnackich, per omnia similiter ut supra. Ignatius Zaliwski, suo et Generosi Martini Zaliwski, ac Generosorum Stanisl: et Martini Igayskich nomine, similiter per omnia. Lucas Piotrowski, suo et Nobilium Thomae et Gaspari, Adami, tum et Andreae Piotrowskich, simil. per omnia. Ian Iabłoński, simil. per omnia, ac Christ: Iacobi, Pauli, nominibus. Barthol: Choiecki Mistrzowicz, per omnia similiter. Adam Choiecki Iurkowicz. Thomas et Laur: simil: per omnia. Thomas, Roslaus, Ioan. Andreas, de Tropia, Zal'wscy, similiter per omnia. Thomas Czapski et Albert: similiter per omnia. Leonardus, Andreas, Iacobus, Paulus, Nicolaus, Thomas, Bartholomaeus, Polkowscy, similiter per omnia. Ioannes, Alexander, Albertus, Casimirus, Stephanus, Zaliwscy, de Wołyce, similiter per omnia. Tum et Generosi Ægidij, nomine Zaliwski, Alexander et Albertus, tum et Paulus de Opole, Zaliwscy, similiter per omnia. Albertus, Andreas, Stephanus, Maximilianus, Brochowscy, similiter per omnia. Hyacinthus Vexillifer et Nuncius Terrae Liven. Stephanus Hyacinthus, Canonicus Liven: Origen: Casimirus, Sebastianus, Ioannes, Młodzieiewscy, similiter per omnia. Salomon, Albertus, Sebastianus et Iacobus, Krasnodębscy: necnon Martinus de Mroczki, similiter per omnia. Adrianus, Albertus, Ioannes, Andreas, Stanislaus, Nicolaus, Petrus, Paulus, Kubniewscy, similiter per omnia. Stanislaus, Adamus, Ioannes, Simon, Stephanus, Nicolaus, Albertus, Polkowscy, similiter per omnia. Martinus, Laurentius, Petrus, Ioannes, Albertus, Christophorus, Alexander, de Suchodol Suchodolscy, similiter per omnia. Iacobus, Lucas, Vincentius, Suscy, similiter per omnia. Zaboklicki Paulus, Andreas, Nicolaus, Christophorus, Nicodemus, similiter per omnia. Thomas Suchodolski, Christophori nomine, et suo, supra omnia similiter. Iacobus Grodzki, et Bartholomaei, Adami, Stephani nomine, et suo, similiter per omnia. Ioannes Złomicki, Ioannes Czerwinski, similiter per omnia. Alexander Ciołek, suo, et Generosorum, Thomae, Pauli Kobylski, similiter per omnia. Tum et Generosi Ioannis Cieciszewski, similiter per omnia. Adam Iozef Słuchowski, similiter per omnia. Stephanus Słuchowski, suo, et Generosorum, Hyacinthi et Stanislai, Słuchowskich nomine, similiter per omnia. Piotr Cieciszewski, suo, et Generosorum, Samuelis et Stanislai, Cieciszewskich, similiter per omnia. Woyciech Zaliwski, Sędzia Ziemie Liwskiey. Ian Zaliwski. Eliasz Zaliwski. Idzi Dąbrowski, Pisarz Ziemie Liwsk: Stanisław Zabicki, D. P. K. I. M. Olbrycht Zabicki z Radzanowa. Ian Zabicki, Woyski Z. Liwskiey. Seweryn Dąbrowski, Podstarości, Sędzia Kapturowy, y Poseł Powiatu Liwsk. Ian Męczyński z Księżopola, Sędzia Kapturowy, y Poseł Ziemie Liwskiey. Łukasz Dunin z Skrzynna, Poseł Ziemie Liwskiey. Ian Brochowski, Pokoiowy K. I. M. Szwedzkiego. Tomasz Pilchowski. Bartłomiey Morze, Komornik Graniczny, y Podwoiewodzy Liwski. Adam Pilchowski. Ian Boiemski Skrocki. Ierzy Leśniewski. Ian Rabiński. Łukasz Ostaś. Ian Cieciszewski z Goyca. Konstanty Targoński. Ian Ostaś Zaleski. Andrzey Zelazowski. Walenty Milewski. Stanisław Ostaś Zaleski. Ierzy Dzierżanowski. Ian Zaboklicki. Szczęsny Rogulski. Woyciech Faliński. Alexander z Opola Zaliwski. Paweł Zaliwski. Woyciech Noyszewski. Woyciech Gurski. Iacek Cieciszewski na Kałuszynie. Klimunt Mikołay Męczyński z Księżopola. Tomasz Kobylski. Marcin Cieciszewski, Dworz: I. K. M. Krzysztof Choiecki. Stanisław Borzemski. Adam Kruszewski. Wawrzyniec Goyski. Adam Ostaś Zaleski. Mateusz Czekanowski.

241 242

Ziemia Nurska.

38. Stanisław na Rzewniu Brzoska, Podkomorzy Nurski. Woyciech na Pogorzelcu Pogorzelski, Starosta Nurski. Zygmunt Pogorzelski, Chor: Nurski. Stanisław Brzoska, Podstar. y Poseł Z. Nursk. Ian Ołędzki, Stol: Nurski. Iakub Biliński, Podczaszy Nurski. Symon Iabłonowski Pisarz Z. Nurskiey. Nikodem Iabłonowski, Cześnik Z. Nursk: Stanisław Iabłonowski, Łowczy Nurski. Woyciech Przeczkowski na Zbyninie, Pisarz Ziemski Rożański. Ludwik Przeczkowski, Sekr: Krola Imci. Eustachi Przeczkowski, Pokoiowy Krola Imci. Matcusz Wołyński, Woyski Nurski. Wawrzyniec Wyszomierski, Podsędek Łomżeński. Ioachim Grodzicki, Woyski Łomżeński. Adam Godlewski, Skarbnik Z. Nurskiey. Andrzey Swinołęski, Poseł Ziemie Nurskiey. Walenty Godlewski, Poseł Ziemie Nurskiey. Adam Ciechanowski, Podstarości Nurski. Stanisław Duczymiński, Starosta Ostrołęcki. Woyciech Duczymiński. Wiktor Duczymiński. Konstanty Duczymiński. Kazimierz Duczymiński, Posłowie Łomżyńscy. Ian Pogorzelski. Władysław Pogorzelski. Gaspar Iabłonowski. Kazimierz Gumowski, Poseł Ziemie Nurskiey. Stanisław Ponkiewski, Poseł Ziemie Nurskiey. Tomasz Godłowski, Pisarz Sielański. Alexander Komorowski. Iakub Komorowski. Konstanty Ołszyński. Ian Zbierzchowski. Tomasz Iabłonowski. Maciey Słodowski. Ian Ołtarzewski. Paweł Ołtarzewski. Ian Gorski. Stefan Zembrzuski. Walenty Konarzewski. Krzysztof Gorski. Ian Wysocki. Stanisław Gorski z Zalesia. Stanisław Kleczkowski. Mikołay Kleczkowski. Ian Kleczkowski. Adam Brzeziński. Stanisław Dąbrowski z Laczkowa. Wawrzyniec Swinołęski. Iakub Swinołęski. Fabian Bogucki. Tomasz Woliński. Ignacy Kleczkowski. Wawrzyniec Radzymieński. Piotr Kowalewski. Bartłomiey Laskowski. Ian z Drogoszowa Zaruski. Paweł Podoski. Paweł Gutowski. Abraham Miński. Alexander Sumowski. Ian Stryiowski. Walenty Kuczyński. Ian Duczymiński. Iakub Duczymiński. Stefan Duczymiński. Zygmunt Duczymiński. Franciszek Duczymiński. Walenty Zaruski. Marcin Przeczkowski. Andrzey Przeczkowski. Mikołay Nasiłowski. Ian Pętkowski, Pisarz Grodzki Drogicki. Kazimierz Przeczkowski z Zbinina. Adam Kownacki. Woyciech Ołtaszewski. Stanisław Laskowski. Mikołay Laskowski. Piotr Laskowski. Andrzey Swiętochowski. Woyciech Proszkowski. Simon Kleczkowski. Mateusz Glinka. Maciey Glinka. Marcin Gorski. Paweł Ostaszewski. Dominik Bogucki. Sebastyan Miestelski. Tomasz Kutyłowski. Adam Michałowski. Stanisław Sułkowski. Łukasz Sułkowski. Krzysztof Sułkowski. Iustyan Zaruski w Kulesie. Alexander Swięcicki w Zabielu. Waleryan Przeczkowski. Kazimierz Przeczkowski z Przeczkowa. Iakub Krempski w Dzierżanowie. Iakub Pienkowski. Ludwik Łos w Przywilcu. Łukasz Pieńkowski. Kasper Leśniewski. Antoni Chaięcki. Stanisław Chaięcki. Woyciech Dziewcopolski. Ian Dąbrowski. Symon z Piętk Sobolewski. Andrzey Pienkowski. Ian Milewski, Podstoli Drogicki. Kazimierz Pienkowski. Ian Władysław Skolimowski. Michał Pienkowski. Iakub Godlewski. Stanisław Pienkowski. Ian Godlewski. Paweł Bogucki. Stanisław Godlewski. Andrzey Godlewski. Andrzey Proszkowski. Iakub Łysakowski. Adryan Bieleński. Mikołay Grzymała. Maciey Glinka z Iarzył. Sta-

243

nisław Rybieński. Woyciech Rybieński. Ian Brzeziński. Paweł y Arnolf Suchcicey. Marcin Gorski z Gorzałowa. Tomasz Sutkowski. Andrzey Pogorzelski. Alexander Łoś. Ludwik Radzimiński.

Woiewodztwo Podlaskie z Powiatami swemi.

39. Prokop na Kłoczowie Leśniowolski, Kasztellan Podlaski, Niemonoycki, etc. Starosta. Woyciech Emeryk Mleczko, Starosta Mielnicki. Franciszek Ian Leśniowolski, Starosta Brański. Woyciech na Pogorzelsku Pogorzelski, Starosta Nurski. Zbigniew z Tęczyna Ossoliński, Starosta Drogicki. Ierzy Montwid Irzykowicz, Marszałek Wilkomirski, Poseł Woiewodztwa Podlaskiego. Mikołay Skaszewski, Chorąży Ziemie Bielskiey. Andrzey na Międzylesiu Wodyński, Łowczy Podlaski, Poseł Woiewodztwa tegoż. Krzysztof a Zale Zielski, Pisarz Ziemski Bielski. Tomasz z Wielkiego Szczawina Szczawiński, Woiewodzic Podlaski. Stanisław Lewicki, Podczaszy Podlaski Bielski. Marcin Kącki, Chorąży Mielnicki. Marek Orzeszko, Sędzia Mieln. Cyryak Kostro Sędzia Bielski. Andrzey Orzeszko Pods: Bielski. Mateusz Iałbrzyk, Pod: Biel: Symon Iabłonowski, Pisarz Nur: Stanisł: Iabłonow. Łowczy y Rotmistrz Nurski. Nikodem Iabłonowski, Cześnik Nurski, Rotmistrz I. K. Mci. Kazimierz Zurowski, Stolnik Wiski. Ian Skiwski, Pisarz Brański. Grzegorz Krasnodębski, Podstarości Drogicki. Malcher Sawicki, Łowczy Mielnicki, S. I. K. Mci. Stanisław Montwid Irzykowicz, Woyski Podlaski. Kasper Montwid Irzykowicz, Miecznik Podluski. Mikołay Orzeszko, Stolnik Mielnicki. Franciszek Suchodolski. Samuel Orzeszko. Gabryel Montwid Irzykowicz. Władysław Kasper Montwid Irzykowicz, Mikołay z Granna Karznicki. Albrycht Kurzenicki, Stolnik Biel: Mar: Obniski, Pods: Drogicki. Sebastyan Tarkowski, Podst: Miel: Alexander Radziszewski, Sekr: I. K. M. Iakub Kraszowski, D. K. Imci. Hieronim Kazimierz Chalecki. Tomasz Olęcki, Chorąży Drogicki. Bernat Mniszewski. Kasper Sawicki. Stefan z Mikołaiewic Sawicki. Ian Sawicki. Michał Wiński. Ian Pienkowski. Ian Sawicki, Skarbnik Podl. Symon Stanisław Sawicki. Albrycht Sawicki na Czarnych Łozach, Woyski Mielnic: Lambert Grot. Łukasz Pienkowski. Andrzey Brzozowski. Ian Wodyński. Marcin na Oleśnie Izyskowski. Kazimierz Karp. Iozef Karp. Maciey Kostro. Pantaleon Kostro. Andrzey Kostro. Andrzey Koryski. Andrzey Swinołęski. Ian Kazimierz Zielski. Marcin z Oleśnik, Oleśnicki Dworz: I. K. Mci. Ludwik Zielski. Alexander Czaławański. Stanisław Płoński. Paweł Kukliński, Podstar: Mieln: Ierzy Zamoyski, D. I. K. M. Albrycht Wyskowski. Marcin Błędowski. Mikołay Wasilewski. Erasm. Łyczko, Skarb: Bran: Mikołay Łyczko, Cześ: Podl: Ian Kożuchowski, Łowczy. Stef: Nowosielski. Woyciech Bokicy Kołyski, Podstoli Podlas: Stanisław Gostkowski. Kasper Gostkowski. Maciey Podoski. Maciey Kuczyński. Samuel Zaborowski, Cześnik Mieln: Stanisław Zaborowski. Ian Zaborowski. Apollo Mokrzycki. Alexander na Łopienicy Sawicki, Dworz. Krola Imci. Paweł Sawicki de Sawice Ruskie. Ianusz Sawicki in Sawice Ruskie. Mateusz Alexander Kudelski, Andrzey Kudelski, Stanisława syn. Stanisław Kudelski, Maciejow syn. Kazimierz na Skorupkach Skorupka Padlewski. Krzysztof Skorupka Padlewski. Ian Uszyński, Scholastyk Łucki. Stanisław Uszyński. Mikołay Uszyński. Adam Dzierżek, Żupnik War. Andrzey Bobrownicki. Stanisław Obrapalski. Ian Wolski. Paweł Murawiec. Władysław Oldakowski. Iakub Bogusław Korowicki. Anzelm Szabłowski Reg: Ian Sorc. Alexander Piec. Hieronim Ian Brzozowski. Franciszek Widawski. Stefan Iankowski. Ian Tobiasz Brzozowski. Ian Władysław Korowicki. Krzysztof Dzierżek. Woyciech Wyszyński. Stanisław Falkowski. Ierzy Ornowski, K. I. K. M. Teodor Szacko, Stolnik Drog: Ian Kamieński. Piotr Łyczko. Walenty Wyszyński. Tomasz Wyszyński. Stanisław Kostro. Iozef Kostro. Piotr Kostro. Gabryel Kostro. Iarosz Korycki. Achacy Turobolski, Rot: Pod: Hieronim Mieński. Walenty Kamieński. Ian Pętkowski, Pisarz Drog: Kazimierz Komorowski. Kazimierz Iankowski. Alexander Mroczek. Krzyszt. Kazim: Mroczkowie. Symon Wielamowski. Krzysztof Dulski. Ian Dukszta. Maciey Filipowski. Andrzey Wyszyński. Woyciech Wyszyński. Ian Wyszyński. Kazimierz Wyszyński. Iakub Wyszyński. Krzysztof Wyszyński. Ian, Gabryel, Stanisław, Woyciech, Wisłowcowie. Iakub Skiwski. Tomasz Skiwski. Mikołay, Ian, Piotr, Skiwscy. Maciey Skiwski. Alexander Nimira, Woiewodzic y Rotmistrz Podl. Ian Markowski. Mikołay Markowski. Stanisław Markowski. Kazimierz, Walenty, Ian Chryzostom, Markowscy. Ierzy Zarzecki. Marcin Kosiński. Piotr Stanisław, Porażyński. Andrzey Dąbrowski. Łukasz Choynowski. Woyciech Choynowski, Tomasz Mogilnicki. Michał Koc. Stanisław Łukawski, Iakub Łukawski. Adam Lubowicki. Symon Makowski. Kazimierz Makowski. Andrzey Kuczyński. Marcin Kuczyński. Abraham Kuczyński. Sebastyan Ciechanowiecki. Tomasz Woyno. Adam Ciechanowiecki. Grzegorz Łuniewski Plewa. Maciey Brzeźnicki. Mikołay Brzeźnicki. Stanisław Brzeźnicki. Iakub Koc. Adam Koc. Ian Zarzecki. Symon Komorowski. Symon Woyno. Maciey Woyno. Andrzey Szepietowski. Pantaleon Dąbrowski. Nikodem, Stanisław, Michał, Dąbrowscy. Maciey Dąbrowski. Ierzy Grabowski. Michał Grabowski. Woyciech Włoczeński. Kasper Iesiotrowski. Paweł Komorowski. Ian Mondwid Irzykowicz.

244

245

246

Woiewodztwo Rawskie, Ziemia Rawska.

40. Andrzey z Grudney Grudziński, Woiewoda Rawski, subscribo salvis in toto juribus Eccl: Romanae, et protestationibus decretisque Ducatus Masoviae. Kasper Zygmunt in Lipie Lipski, Kasztellan Rawski, subscribo salvis juribus Ecclesiae Romanae, et protestationibus decretisque Ducatus Masoviae. Ian Olbrycht Lipski, Podkomorzy y Poseł Rawski, Starosta Inowłocki, salvis in toto juribus Eccl: Romanae Catholicae. Samuel na Lipiu Lipski, Rawski, Stanisławski, etc. Starosta, salvis juribus Ecclesiae Rom. Ian Turoboyski, Chorąży y Rotmistrz Rawski. Piotr Rylski, Sędzia Rawski. Mikołay Krosnowski, Podczaszy Rawski. Władysław Kuznowski, Podsędek Rawski. Maciey z Lipia Lipski, Woyski Rawski. Spytek Załuski, Cześnik Rawski. Stanisław Olszewski, Pisarz Ziemski. Tomasz Załuski, Podstoli Rawski. Paweł Pukarzewski, Miecznik Rawski. Ian Chryzostom Bielicki, Skarbnik Rawski. Seweryn Kurzeski, Komornik Graniczny Rawski. Adam Sułowski, Woiewodzic Rawski, Dworzanin Pokoiowy K. I. M. Melchior z Grudney Grudziński, Woiewodzic Rawski. Chryzostom Iarzyna. Maxymilian Trzciński na Zelazney. Otto Dunin z Skrzynna, Dworzanin Krola Imci. Alexander Załuski. Adam Wituski. Piotr Plichta. Mikołay Plichta. Krzysztof Trzciński. Stefan Chocinski. Iarosz na Małey wsi Wielewieski. Bartosz Wołudzki. Ian Prandota Trzciński. Piotr Olszewski. Franciszek Niałecki. Łukasz Oski. Racibor Iarzyna. Stanisław Błędowski. Piotr z Kadzica Koralewski. Daniel Wołucki. Stefan Trzciński. Paweł Wołucki. Franciszek Koralewski. Seweryn Karnicki. Iarosz Nowomieyski. Zygmunt Słupecki. Alexy Rucki. PawełPoddębski. Paweł Bobrownicki, Rotmistrz Krola Imci. Adryan Rylski. Ian Wołucki. Iarosz Dolecki. Tomasz Grotowski. Filip Piekarski, Piotr Iarzyna. Hieronim Trzciński. Iakub Pruski. Adam Dobruchowski. Władysław Pruski. Adam Kurnoch. Stanisław z Kawęczyna Kawecki. Iakub Braiecki. Floryan Woyski z Riwney. Woyciech Ołtarzewski. Alexander Wędrogowski. Ian Wilski. Daniel Plichta. Ian Modrzewski. Stanisław Bąk Zabłocki. Piotr Choynacki. Iacek Kroznowski. Waleryan Rylski. Łukasz Karnicki. Ian Poradowski. Ian Przyłuski. Andrzey Porzedkowski. Zygmunt Trzcieński. Marcyan Kleniewski. Mikołay Kuczkowski. Ierzy Trzcieński. Woyciech Konopierzki. Filip Wolski. Maxymilian Błędowski. Adryan Studziński. Ian Gozlinowski. Stanisław Wolski. Stefan Wolski. Ian Wolski. Mikołay Wolski. Łukasz Wolski. Stanisław Wolski. Marcin Wolski. Stanisław Gozdowski. Stanisław Kiedzierski. Iarosz, Krzysztof, Dadzibog, Wolscy. Stanisław Goliszewski. Woyciech Grzęmski.

Ziemia Sochaczewska.

41. Mikołay Łayszczewski, Kasztellan Sochaczewski. Marcin na Nieborowie Nieborowski, Podkomorzy Sochaczewski. Marcin z Obor Oborski, Starosta Sochaczewski. Adam Brzozowski, Chorąży Sochaczewski. Stanisław Nieborowski Sędzia Sochaczewski. Paweł Kroznowski, Stolnik Sochaczewski. Stanisław Morski, Podczaszy Sochaczewski. Szczęsny Zbożny Łayszczewski, Podsędek Sochaczewski. Lukasz Wolski Podstoli Sochaczewski. Adam Ieliński, Cześnik Sochaczewski. Krzysztof z Drogusze Pstrokoński, Łowczy Sochaczewski. Andrzey Trzciński, Łowczy Sochaczewski. Stanisław Chodakowski, Woyski Sochaczewski. Wawrzyniec Petrykowski, Pisarz Ziemski Sochaczewski. Mikołay z Grudney Grudziński, Starosta Pielski. Stefan Zygmunt z Grudney Grudziński, Starosta Uyski. Stanisław Karnicki, Miecznik Sochaczewski. Mikołay Mikołaiewski, Skarbnik Sochaczewski. Woyciech Sufczyński, Podst: Grodzki Sochacz: Waleryan Łaźniewski, Pisarz Grodzki Sochacz: Mateusz Swcykowski, Komornik Graniczny Sochaczewski. Stanisław Ież Podwoiewodzy Sochacz: Ian Zakrzewski, Komornik Ziemski Sochaczewski. Iakub Ołtarzewski, Komornik Ziemski Sochaczewski. Stanisław Sławieński, Cancella: Gnesn: Archid: Łancicien: Canon: Posnanien: S. R. M. Secr: Alexander Nieborowski, Archidiac: Łovicien: Canon: Gnes: S. R. M. Secr. Ian Łayszczewski. Ian Rusiecki. Sebastyan Łayszczewski, Sek: I. K. M. Woyciech Drozdowski. Krzysztof Chodakowski. Ian Suchodolski. Ian Iordanowski. Stefan Potrykowski. Stanisław Kleniewski. Ierzy Trzciński. Zygmunt Trzciński. Benedykt Bieniewski. Stanisław na Brochowie Brochowski. Marcyan Kurdwanowski. Bartosz Grzegorzowski. Marcin Grądowski. Ian Sokoliński. Ian Łasicki. Symon Zaboklicki, Stanisław Gaiewnicki. Tomasz Kurnochowski. Iakub Komornicki. Ian Sokoliński. Konstanty Kurdwanowski. Adam Zębowski, Podstarości Łowicki. Paweł Kłopocki. Stanisław Grzywa. Szczęsny Kryski. Waleryan Mikołaiewski. Kazimierz Piotrowski. Kazimierz Karski. Ian Branecki, Burgrabia Sochaczewski. Adam Koziński. Iakub Ciarnowski, Stanisław Dmosiński. Gabryel Proszewski. Stefan Proszewski. Piotr Łempicki. Cybulski. Maxymilian Bieniewski. Daniel Petrykowski. Ian Kurnochowski. Wawrzyniec Bieniewski. Ludwik Kurdwanowski. Stanisław Badowski. Walenty Gumowski. Woyciech Badowski. Dobrogost Rebeliński. Mikołay Zakrzewski. Ian Grądowski. Iakub Pawłowski. Adryan Zakrzewski. Symon Suski. Stanisław Zarucki. Walenty Gurski. Ian Symanowski, Kapin: Dzier: Stanisław Siemietowski. Szczęsny Nikołaiewski. Władysław Stamierowski. Paweł Chodakowski. Ian z Szomowa Szomowski, obywatel Ziemie Przemyslskiey. Iakub Szomowski, obywatel Ziemie Sandomirskiey. Stefan Szomowski. Piotr Grocholski.

247

Ziemia Gostyńska.

42. Wawrzyniec Załuski, Kasztellan Gostyński. Marcin Sadowski, Podkomorzy Gostyński. Oktawian Plichta, Starosta Gostyński. Władysław Konstanty z Zycka Wituski, Chorąży Gostyński, Ekonom Rogoziński. Stefan Ciechomski, Sędzia Ziemie Gostyńskiey. Stanisław Studzieński, Podczaszy Gostyński. Rafał Grabski, Podsędek Ziemie Gostyńskiey. Zygmunt Maiachowski, Podstoli Gostyński. Piotr Izbiński, Cześnik Gostyński. Adam Ciechomski, Łowczy Gostyński. Piotr z Opolska Piwo, Pisarz Ziemie Gostyńskiey. Ian Plichta, Woyski Gostyński. Ian Skibicki, Podstarości Grodzki Gostyński. Stanisław Tarnawski. Ian z Soczka Wituski, Alexander Grochowski, Pisarz Grodzki Gostyński. Stefan Władysław Iurkowski, Rotmistrz Ziemie Gostyńskiey Powiatowy. Kasper Brzozowski, Komornik Ziemie Gostyńskiey. Piotr Zaborowski, Burgrabia Grodu Gostyńskiego. Stanisław, Piotr, Sebastyan, Marcyan Stępowscy. Ian Kuczyński. Ian z Wilamowa Małachowski. Ian z Zycka Wituski, Seweryn Zaborowski, Iakub z Piotrowa Małachowski, Marcyan Zaborowski, Stanisław Siekłucki, Mikołay Piwo, Zygmunt Wituski, Ian Wituski, Paweł Studzieński, S. I. K. M. Piotr, Ian, Stefan, Stanisław Ciechomscy. Felicyan Kącki, Paweł z Gutowa Lassocki, Woyciech Studziński, Mateusz Bykowski, Szczęsny Strzemieski, Marcin Sadowski, Bernat Smigielski, Paweł z Zycka Wituski.

Woiewodztwo Brześciańskie.

43. Andrzey Massalski, Woiewoda Brześciański, Alexander Kopeć, Kasztellan Brześciański. Gedeon Michał Tryzna, Podskarbi W. X. Lit. Brześciański, Suraski Starosta: Mohilewski, Grodziński Administrator, Perstuński, Przełomski, Kamieniecki, Nowodworski Leśniczy. Ian Karol Kopeć, Dworzanin y Pokoiowy I. K. M. Poseł. Władysław z Leszna Leszczyński Woiewodzic Bełski. Kazimierz Massalski, Woiewodzic Brześciański, Dworzanin Pokoiowy I. K. M. Poseł. Alexander Suyski, Chorąży y Poseł. Mikołay Tabeński Podsędek, Poseł. Ierzy Iurzycz, Woyski Lidzki, Pułkownik I. K. M. Krzysztof Pickarski, Woyski, Paweł Zaranek Horbowski, Stolnik, Ian Kazimierz Umiastowski, Pisarz Ziemski y Poseł, Sek. I. K. M. Regent Kancellaryi Mnieyszey, y Deputat Kapturowy z W. X. L. Iarosz z Hreczyna, Podczaszy. Franciszek Krzysztof Umiastowski, Cześnik y Poborca. Ierzy Umiastowski, Pisarz Grodzki. Alexander Rołycz Dworzanin I. K. M. Poseł. Stanisław z Rayska Rayski, Sekretarz I. K. M. Hieronim Lypczyński, Poseł. Alexander Hornowski, Poseł. Ian Kałeczycki Sasin. Woyciech Mielcyczycki, Poseł. Krzysztof Witanowski, Poseł. Adam z Zakrzewa Łubiczewski, Dworzanin I. K. M. Stanisław Naruszewicz. Iarosz Hornowski. Daniel Sasin Kałeczycki. Andrzey Sasin Kałeczycki. Marcin Alexander Buchowiecki. Kazimierz z Berczy Hamszey, Pokoiowy I. K. M. Maxymilian Buchowiecki. Stanisław Sasin Kałeczycki. Ierzy Sasin Kałeczycki. Stanisław Czechowski. Hieronim z Horobowa Zarancк. Paweł na Ryszkach Ryszkowski. Symon Iezierski. Michał Lewalt Iezierski. Ian Lewalt Iezierski. Stefan z Repkow Grek. Tomasz Pawłowski. Łukasz Lypczyński. Abram Goyski. Iakub Chybowski. Bazyli Suyski. Franciszek Suyski. Marcin Swieziński, Sek. I. K. M. Vice Instigator W. X. Lit. Woyciech Umiastowski. Kazimierz Umiastowski. Mikołay Umiastowski. Woyciech Suyski. Władysław Suyski. Ierzy Suyski. Mikołay Suyski. Stefan Suyski. Ian Woyno. Teodor Roszczyc. Alexander Siechnowicz. Kościuszko Alexander Czechowski. Krzysztof Telatycki. Stefan Czechowski. Alexander z Rayska Rayski. Henryk z Rayska Rayski. Alexander Mrockowski. Mikołay Zardecki. Marcellon Zarecki. Ian Hryczyna. Stefan Hryczyna. Ierzy Hryczyna. Zygmunt Krępski. Kazimierz Witanowski. Dzierżawca Poczierski. Ierzy Witanowski. Ian Witanowski. Maximilian Sasin Kałeczycki, Trukczaszy I. K. M. Bazyli Kaleczycki. Paweł Telatycki. Marcin Telatycki. Matyasz Telatycki. Mateusz Telatycki. Franciszek Telatycki. Ian Chrostowski. Mikołay Kołdowski. Stanisław Hornowski. Ian Chełstowski. Stanisław Chełstowski. Kazimierz Kierdey Hręczyna, Sędzic Piński. Kazimierz Hornowski, Sędzic Brześciański. Mikołay Odachowski. Andrzey Kościa Zbiroski. Hrchory Karasiowicz. Stefan Tur, Zubacki. Alexander Tur. Ierzy Beklewski. Ian Chrząstowski. Iarosz Massalski. Stanisław Tabeński. Samuel Tabeński. Ian Tabeński. Alexander Tabeński. Adam Tabeński. Ian Beklewski. Adam z Zakrzewa Lubiciewski. Iakub Krzyczewski. Michał Witanowski. Krzysztof Kościuszko Siechnowicki. Symon Hornowski. Ian Nicłoiewski. Paweł Ryżkowski. Krzysztof Sasin Kaleczycki. Michał Hornowski. Teodor Kościa Zbiroski. Ian Kochański. Teodor Kościuszko Siechnowicki. Ian Tokarzewski Karasiewicz. Bazyli Kościuszko Siechnowicki. Paweł Kościuszko Siechnowicki. Krzysztof Braniecki. Ian Chrząstowski. Albrycht Kazimierz Chrząstowski. Kazimierz Buchowiecki. Ian Zdzitowiecki. Andrzey Laskowski. Krzysztof Iurzycz. Hektor Niepokoyczycki. Theodor Połoński. Theodor Burzec. Iakub Kraśnicki. Bazyli Zdanowicz. Łu-

248

249

kasz Konopnicki. Łukasz Kierczyński. Mikołay Wyszyński. Włodzimierz Połoński. Łukasz Zdzietowiecki. Alexander Wszemborowski. Stanisław Śmietanka. Hieronim Piotr Zachorski. Ian Zachorski. Woyciech Hornowski. Iakub Zahorski. Łukasz Iozef Zahorski. Rafał Zahorski. Sebestyan Zahorski. Seweryn Kazimierz Barzoba. Ian Władysław Lewsza Telatycki. Piotr Zahorski. Kasper Wszemborowski. Ian Wszemborowski. Kazimierz Wszemborowski. Franciszek Wszemborowski. Ian Iarmoliński. Mikołay Iarmoliński. Krzysztof Sągaiło. Floryan Niepokoyczycki. Marcin Niepokoyczycki. Władysław Niepokoyczycki. Bohuchwał Niepokoyczycki. Teodor Sawicki. Paweł Sawicki. Marcin Sawicki. Konstanty Niepokoyczycki. Daniel Niepokoyczycki. Paweł Niepokoyczycki. Wasil Zdzitowiecki. Krzysztof Zdzitowiecki. Andrzey Maykowski. Stefan Zembocki. Ian Krzywicki, Poseł Powiatu Pińskiego. Świętosław Krzywicki, Poseł Powiatu Pińskiego. Alexander Benedykt Kochlewski. Ian Stanisław Kochlewski. Hieronim Rakowski. Hrehory Gigont. Stanisław Ryszkowski. Andrzey Zaranek Horboński. Ian Zaranek Horboński. Gabryel Zaranek Horboński. Ian Zaranek Horboński. Władysław Buynowski. Wacław Szuchcicki. Hieronim Szuchcicki. Mikołay Lesiecki. Wacław Domański. Krzysztof Przegaliński. Ierzy Grek. Iakub Chmielowski. Mikołay Grek. Maciey Chmielowski. Zygmunt Chmielowski. Stanisław Sądowski. Mateusz Niemyski. Teodor Barsoba. Kazimierz Telatycki. Andrzey Telatycki. Woyciech Telatycki. Mikołay Telatycki. Stanisław Barsoba. Konstanty Alexander Nicłoiewski. Ofanas Ostromecki. Mikołay Worotynicki. Ian Iahołkowski. Kazimierz z Sobicz Sobiczewski. Marcin Skokowski. Ian Skokowski.

Powiat Piński.

44. Albrycht Stanisław Radziwił, Xiąże na Ołyce y Nieświeżu, Kanclerz W. X. L. Starosta Piński. Adam Brzeski, Stolnik y Podstarości Piński. Ierzy Nielubowicz Tukalski, Poseł Powiatu Pińskiego. Ian Krzywiecki, Poseł Powiatu Pińskiego. Franciszek Ielski, Poseł Powiatu Pińskiego. Ian Montrym, Poseł Powiatu Pińskiego. Andrzey Dostoiewski. Władysław Woyna.
250 Ian Dostoiewski. Woyciech Raczyński. Stanisław Dostoiewski. Mikołay Dostoiewski. Alexander Dostoiewski. Bogumił Dostoiewski. Władysław Orda. Ian Dowolgo. Woyciech Rukowicz. Marcin Rukowicz. Krzysztof Surepa. Bazyli Wyłaski.

Woiewodztwo Chełmińskie.

45. Venceslaus de Leszno Episcopus Varmiensis, Terrarum Prussiae Praeses, suo et aliorum Consil: Terrar: Prussiae nomine. Andreas de Leszno, Episcopus Culmen: et Pomeraniae, Vicecancellarius Regni. Ian Kos Woiewoda Chełmiński, Kowalew: Borzechow: etc. Starosta. Olbrycht z Czarnego Czerski, Kasztel: Chełmiński, Starosta Bobrownicki. Woyciech Łoś Chorąży Chełmiński. Ian Dominik Działyński, Starosta Pokrzywiński. Adam Działyński, Starosta Bratyański. Stanisław z Działynia Działyński, Dworz: Poko: I. K. M. Ian Ignacy Bąkowski, Dworz: Pokoiowy K. I. M. Szwedzkiego. Ian Gołocki, Pisarz Ziemski Chełmiński. Ierzy Piwnicki, Pisarz Grodzki Chełmiński. Łukasz Trzciński, Sądowy Michałowski. Wacław Lubodzieyski. Ludwik Głuchowski. Ludwik Bąkowski. Andrzey Plemięcki. Dadzibog Plemięcki. Stanisław Chełstowski, Sądowy Michałowski. Mikołay Białobłocki, Sądowy Michałowski. Ian Zaleski, Dworz: Pok: K. I. M. Szwedzkiego. Stanisław Łoś, Dworzanin Pok: K. I. M. Szwedzkiego. Stefan Rościszewski. Woyciech Rościszewski. Ian Trzciński. Paweł Chełstowski. Ian Kruszyński. Łukasz Elzanowski. Maciey Radowicki. Kazimierz Stanisław z Sumina Sumiński. Mikołay Głuczowski. Samuel Radowiecki. Andrzey Głowiński. Woyciech Kleczkowski. Szczęsny Kopycki. Ian Strzebowski. Melchior Zapendowski. Stanisław Białochowski. Jakub von Felden Zakrzewski. Andrzey Studski. Iakub Radowicki. Civitates Prussiae Minores.

Woiewodztwo Mścisławskie.

46. Włodzimierz Dadzibog Kamiński, Chorąży y Horodniczy Mścisławski. Krzysztof Ciechanowiecki, Sędzia Ziemski Mścisławski. Mikołay Kazimierz Wasilewicz, Woyski Mścisł: Ian Woyna Iasieniecki, Podsędek Mścisł: Hieronim Zienowicz. Samuel Kazimierz Ciechanowiecki. Ian Olbrycht Suchodolski. Heliasz Zygmunt Suchodolski, Cześnik Mścisławski. Ian Kamieński. Albrycht Konstanty Ciechanowiecki. Samuel Woyna Iasieniecki. Teodor Kamieński. Symon Izydor Suchodolski. Kazimierz Hayko, Łowczy Smoleński. Bazyli z Horbatki Horbacki. Prokop Kamieński. Ierzy Suchodolski. Kazimierz Woyna Iasieniecki. Ian Baykowski. Zacharyasz Krukowski. Mikołay Suchcicki, Łowczy Mścisławski. Adam Suszczewski. Adam Stankiewicz. Krzysztof Stankiewicz. Ian Choynowski. Zacharyasz Bielicki. Hreory Suryn Paweł Petryzycki. Mikołay Bielacki. Ian Miślewski. Krzysztof Kocioł. Mikołay Chwodziciewicz Palczewski.

Woiewodztwo Malborskie.

47. Iakub Weiher Woiewoda Malborski, Kiszporski, Człuchowski, Bytowski Starosta, salvis juribus Eccl: Rom: et immunitatibus privilegijsque per omnia Terrarum Prussiae. Ian z Grudowska Zawacki, Podkomorzy Parnawski, Starosta Swiecki. Ian von Felden Zakrzewski, Chorąży Malborski. Zygmunt Guldenstern, Starosta Stumski, salvis juribus Terrarum Prussiae. Hektor z Wilczewa Wilczewski, Sędzia Ziemski Malborski, salvis juribus Terr: Prussiae, necnon salvis per omnia Eccl: Cathol: Rom: Praerogativis. Mikołay Bąkowski. Fabianus Milewski, Scabinus Terrestris Margeburg: Nuncius Palatin. immunitat: et privil: Terrarum Prussiae per omnia salvis, necnon Eccl: Cath: Rom: Stanislaus Bierkowski Notar: Castren: Margebur: salvis juribus Eccl: Rom: et immun: ac privil: Terrarum Prussiae. Stanislaus Loka, idem similiter salvis per omnia. Martinus Szelski, similiter. Stanislaus Augustynowski, Burgr: Marg: similiter salvis juribus per om. Piotr Alexander Lewalt, iuribus et privil: per omnia salvis. Stanislaus Wolski, similiter. Ignatius Bystram, similiter salvis etc. Szczęsny Kopicki. Samuel Przewoski. Michał Wąglikowski. Ian Rozwalski. Władysław Korytowski. Ian Komorski. Michał Kośnicki. Krzysztof Gockowski. Andrzey Makowiecki. Raphael Krampthener. Michał Zychocki. Adam Garczyński, salvis juribus, privilegijs et immunitatibus Eccl: Romanae. Walenty Glaznocki, Sekr: y starszy Skarbowy nad Obiciem I. K. M.

Woiewodztwo Pomorskie.

48. Gerhard Donhoff: Palatinus Pomeraniae, Thesaurar: Terrarum Prussiae, salvis omnibus juribus et immunit: Terrarum Prussiae, ac civitatum, et dissidentium in religione christiana. Stanisław z Kobierzycka Kobierzycki, Kasztellan Gdański, Solecki, Lankowski Dzierżawca. Ian Donhoff, Starosta Starogardski. Ian z Wąglikowic Wąglikowski, Miecznik Ziem Pruskich, juribus Eccl: Roma: Cathol: et privilegijs Terrarum Prussiae per omnia salvis. Adamus Przeworski, Iudex Terr: Mirachovien: Nuncius Palat: Pomer: salvis juribus Eccl: Rom: Catho: privilegijsque Terr: Prussiae per omnia salvis. Lucas Trzciński, Vicepal: et Nuncius Palatin: Pomer: juribus Eccles: Rom: Cath: et privil: Terr: Prussiae per omnia salvis. Stanislaus Komorowski. Notarius Castren: et Nuncius Palatin: Pomera: juribus Eccl: Rom: Cathol: et privilegijs Terrar: Prussiae, ac civitatum per omnia salvis. Samuel Nadolski z Nadolney, na Łasku y Stanisławiu, Trzeboski Starosta, y Dworz: I. K. M. iako Poseł Woiewodz: Pomorskiego. Mikołay Franciszek Werda, Starosta Nowski, y Dworz: I. K. M. iako Poseł Woiewodz: Pomorskiego. Woyciech Kazimierz z Cierniewa Bartliński, Dzierżawca Rakowski, iako Poseł z Powiatu Czczewskiego. Franciszek Weiher. Władysław z Wąglikowic Wąglikowski. Fabian z Niewieścina

Niewieściński, Dworz: I. K. M. iako Poseł Woiewodz: Pomorskiego. Marcin Stanisław z Czerniewa Bartliński. Maciey Grambczewski. Woyciech Wiadrowski. Mikołay Konarski, Starosta Kiszewski, juribus Eccl: Rom: tum immunitat: ac privil: Terr: Prussiae per omnia salvis. Tertianus Michael Kopycki. Paweł Kochański. Andrzey Bogorski z Kościelca, Burgrabia Malborski, salvis per omnia juribus dissiden: in relig: christiana. Michał Rautenberk Kliński na Radzieiewie Poseł Woiewodz: Pomorsk: salvis juribus Eccl: Rom: necnon juribus privileg: Terr: Prussiae. Eremian z Dembian Dębiński, iako Poseł Woiewodz: Pomorsk: y Dworz: I. K. M. salvis per omnia juribus Eccl: Rom: Cathol: tum et Terrarum Civitatumque Prus. Balthasar Bystram, tanquam privatus z Woiewodz: Pomorsk: obywatel, salvis juribus per omnia Eccl: Rom: Cath: necnon Terr: ac Civit: Prus: Samuel Przeworski, indigena Terr: Prus. Stanisław Białochowski, indigena Terr: Prus: salvis ijs ut sup. Krzysztof Pawłowski z Pawłowa, Poseł Ziemie Człuchowskiey. Piotr Lewalt Powalski, Poseł Woiewodz: Pomor: juribus Eccles: Roma: necnon Terr: Civitatumque Prus. privil: et immunit: per omnia salvis. Szczęsny Pawłowski z Pawłowa, indigena Terr: Prussiae, Iacobus Przeworski. Andrzey Alexander de Kiente Galemski, Poseł Woiewodz: Pomorsk: juribus Eccles: Rom: necnon Terrarum Prus: Civitatumque privil: et immunit: per omnia salvis. Valentinus Casimirus Betkowski, Castrensis Valecen: Notarius, salvis juribus Eccle: Cathol: Rom: et juribus Terr: Prus. Piotr Tuchołka, salvis per omnia juribus Eccles: Rom: Cathol: ac juribus et Privil: Terr: Prus. Civitatumque. Michał Kochański. Ierzy Pawłowski. Piotr Kleyst. Ian Bartłomiey Błocki. Henryk Grela. Ægidius Kleyst. Samuel Zawacki. Paweł Bertram Wossau. Alexander Ciecholewski. Melchior Stolinski. Ian Lansdorff Bochliński. Matyasz Wesierski. Ian Kowalkowski. Ierzy Wesierski. Marcin Spławski. Michał Borowski. Ian Powalski, juribus Eccl: Rom: Cathol: necnon Terr: Civitatumque Prus: privil: et immunita: per omnia salvis. Szczęsny Niewierski. Maciey Waldowski. Ian Kos, Poseł Powiatu Swieckiego. Kazimierz Kawczyński. Kazimierz Kos. Ian Kos. Piotr Ardek. Andrzey Brant. Krzysztof Brant. Rafał Iackowski. Woyciech Krupocki. Władysław Kos. Ierzy Krupocki. Władysław Szarszewski. Ludovicus Szechman. Valentinus Christianus Pomiski. Ioachimus Gothofridus Putkamct. Wawrzyniec Pięta Netarborski. Paweł Dawid Pomiski. Georgius Adamus Lika. Fabian Borkowski. Cypr: Trzciński. Ian Spławski. Ian Niewieściński.

Woiewodztwo Bracławskie z Powiatami swemi.

49. Adam z Brusiłowa Kisiel, na Hoszczy y Gnoy-
253 nie, Woiewoda Bracławski, Bohusławski, Nossowski Starosta. Daniel Zytkiewicz, Instygator Koronny. Xiąże Mikołay Swiatopełk Czetwertyński, Deputat do pisania pakt conventus. Kazimierz Piaseczyński. Maxymilian Oczesalski, Sędzia Ziemski Bracł: Ian Baranowski Stolnik Woiewodztwa Bracław: Mikołay Kazimierz Kosakowski, Podsęd: Bracławski. Sylwester Cerlenkowski, Pisarz Ziem: Bracła: Stanisław Rzewuski, Podstoli Bracławski. Krzysztof Kordysz, Cześnik Bracławski. Semen Hrybunowicz Barbuza, Woyski Braclawski. Stefan Piaseczyński. Stanisław Oładkowski. Remian Kosakowski. Daniel Sośnicki. Ierzy Kleszczowski. Ian Łopczyński. Ian Rokicki. Alexander Baranowski. Ian Karol na Potoku Potocki. Teodor Krasnosielski. Ian Zytkiewicz. Wasil Snitowski. Ian Borowicki, obywatel Woiewodz: Wołyńskiego. Wasil Czeczyl. Mikołay Dzig. Andrzey Orłowski. Walenty Gurski.

Woiewodztwo Mińskie z Powiatami swemi.

50. Alexander Ogiński, Woiewoda Miński, Dorsunicki Starosta. Kazimierz Tyszkiewicz, Podczaszy W. X. L. Bogdan Ogiński, Chorąży Nadw: W. X. L. Andrzey Kazimierz Zawisza, Starosta Minski. Ian Władysław Sanguszko. Krzysztof Wołodkiewicz, Pisarz Ziemski Mińskí. Teodor Wołodkiewicz, Woyski Minski. Piotr Iudycki, Marszałek Rzeczycki. Philon Alexander Iudycki, Woyski Bracław: Mikołay Dominik Bułhak, Sędzia Grodzki Miński. Alexander Iudycki, Woyski Rzeczycki. Alexander z Łoźnic Łoźnicki, Cześnik y Podstarości Możyrski. Kazimierz Korsak, Miecznik Woiewodztwa Połockiego. Samuel Krzysztof Unichowski, Sędzia Grodzki Możyrski. Ierzy Chreptowicz, Starosta Haimski. Ian Władysław na Chalczu Chalęcki, Dworzanin I. K. M. Stefan, Iakub, Alexander, Nieroszyńscy. Mikołay Chlewiński. Alexander Mężyk. Ian Zawisza. Ian Cedrowski. Stefan Cedrowski. Alexander Cedrowski. Tomasz Cedrowski. Adam Iudycki. Stanisław Iudycki. Samuel Iudycki. Krzysztof Pogirski, Łowczy Rzeczycki. Ian Kosakowski. Andrzey Olszewski. Iozef Biegański. Hieronim Władysław Sołtan. Hrehory Podwiński. Marcin Faszcz. Hrehory Boresza. Samuel Kotliński. Ian Borzdyński. Ierzy Borzdyński. Piotr Borzdyński. Samuel Borzdyński. Stefan Kazimierz Borzdyński. Piotr, Michał, Hieronim, Zacharyasz, Kazimierz Nowodworscy. Stefan Władysław Woysznar Wołkolewicz. Mikołay Krażewicz. Konstanty Bykowski. Mikołay Rodkiewicz. Heliasz Kazimierz Nieszczuikowicz Czerniewski. Andrzey Kazimierz Okulicz. Seweryn Czerniewski. Iustynian Pruszanowski. Tomasz Sebastyan Chlewiński. Ian Ierzy Puryszka. Michał Sruchowski. Henryk Estka. Konstanty Zernicki. Michał Woyna. Samuel Krzeczot. Ierzy Mordas. Konstanty Mordas. Ian Iarosz Szyray Czerniewski. Stanisław Konstanty Obrzemski. Ian Hlalanicki. Marcin Chwodzieiewicz Palczewski. Ian Kołęcki. Andrzey Hieronim Zuk. Paweł Konstanty Proniewicz Załamay. Paweł Kosakowski. Mi-
254 chał Kosakowski. Stefan Kosakowski Ian Olszewski. Stefan Olszewski. Iozef Biegański. Kazimierz Chodkowski. Kazimierz Łążyński. Władysław Łążyński. Samuel Czarnowski. Alexander Mączyński. Ierzy Czarnowski. Teodor Michał Obuchowicz, Podkomorzy Możyrski. Stanisław Andruszewicz, Sędzia Ziemski Możyrski. Mikołay Obuchowicz, Skarbnik y Pisarz Grodzki Możyrski. Alexander z Łownice Łowieniecki, Cześnik y Podstarości Możyrski. Kazimierz Alexander Kruniewicz, Podczaszy Możyrski. Stanisław Bułhak, Miecznik Możyrski. Stefan Wołk. Samuel Unichowski, Sędzia Grodzki Możyrski. Walenty Ian Wolski. Hrehory Kruniewicz. Stefan Ginwił Piotrowski. Kazimierz Wolski. Ian Zaborski. Stefan Zuora. Kazimierz Sierzputor. Ierzy Mitkiewicz. Samuel Rekuc. Paweł Rekuc. Kazimierz Stankiewicz.

Woiewodztwo y Powiaty Ziemie Inflantskiey.

51. Andrzey Leszczyński, Hrabia z Leszna, Woiewoda Derpski. Henryk z Wysokiego Kaszowski, Kasztellan Wendeński. Ierzy Platemberk, Podkomorzy Wendeński, Koniuszy I. K. M. Starosta Czorbtynski. Ian Donhoff, Ciwon Wileński, Starosta Starogarski, Pułkownik Rzeczypospolitey. Gotard Gwilhelm Butler, Starosta Preński. Andrzey Tysenhaus. Mikołay Korff, Starosta Kokowański, Pułkownik Rzeczyposp: Ian Aderkas, Pokoiowy y Dworz: I. K. M. Bromhold z Ludynghausen Wolff, Oblentenant I. K. M. Teodor Ian Maydel, Ryski, Kleścielski Starosta. Frydrych Iohan z Ludynghausen Wolff, Ciwon Brzeżański, Oberstleutenant I. K. Mci. Otto Ernst Maydel, Starosta Piltynski Wilhelm Korff, Starosta Orleński, Poseł Ziemie Inflantskiey. Ierzy Hoszczar, Starosta Kirylski, Poseł Ziemie Inflantskiey. Herman Maydel Oberszter Leutenand. Ian Szczęsny Seweryn na Alszwangu, Poseł Ziemie Inflantskiey, na Seym Generalny Elekt. Stefan Butler z Beblu, Knpit: Rzeczypospolitey. Ernst von Sacken Oberszter. Wilhelm Reinholt von Sacken Oberszterleutenant, Pok: Dwor: I. K. M. Ewold von Sacken. Salm: von Sack. Iakub von Sacken, z Pow: Pilteńsk: Władysław Henryk Szmelling, Staroście Orteński y Drewinicki, Pokoiowy Krola Imci Melchior Folkorsamb, Supremus Capitaneus Golding. Georgius Visher, Capit: Viudavien. Bartholomaeus de Platemberg, Subjudex Terrestris Semigallian. Ordinis Equestris Ducatus Curlan. et Semigallian Internunc. Iakub Holde, Kapitan Gwardyi. Ernst Holde. Teodor Franck. Gerhard Holde. Fridericus Henricus

Korff, Keniglichen Rictmeister. Frydrych Mol, Kapitan Leutenant I. K. M. Wilhelm Georg Tauba Kapitan. Bruno Kowig, Faktor S. R. M. Frydrych Korff Pachol̨. Iohan von Hulben Kapitan. Ian Ottenhausen. Ian Teodor Waell, Starościc Treidoncki, Pokoiowy y Dworzanin I. K. M.

255 **Woiewodztwo Czerniechowskie, y Powiat Nowogrodku Siewierskiego.**

52. Ierzy z Tęczyna na Ossolinie Ossoliński, Kanclerz Naywyższy Koronny, Lubomski, Pucki, Bohusławski, Rycki, Derbski, Adelski, Starosta. Adam z Brusiłowa Kisiel, na Huszczy y Gnoynie, Woiewoda Bracławski, Starosta Nossowski. Mikołay z Dąbrowice Firley Broniewski, Podkomorzy Czerniechowski. Samuel Kalinowski, Starosta Czerniechowski. Ian na Zorniszczach Piaseczyński, Podkomorzy Nowogrodku Siewierskiego. Ian na Kunienie Piaseczyński, Starosta Nowogrodku Siewierskiego. Gabryel Hulewicz na Łysingrodzie, Chorąży Czerniechowski. Mikołay z Brusiłowa Kisiel, na Kisielgrodzie. Chorąży Nowogrodku Siewierskiego. Iakub Woyna Orański. Podsędek Czerniechowski. Roman Zahorowski, Stolnik Czerniechowski. Mikołay na Ometyńcach Mieleszko, Stolnik Nowogrodku Siewierskiego. Alexander z Brusiłowa Kisiel, Podstoli Czerniechowski. Mikołay Głogowski, Cześnik Nowogrodka Siewierskiego. Kasper Rostopca, Podstoli Nowogrodka Siewierskiego. Woyciech Ubysz, Skarbnik Bełski. Włodzimierz z Brusiłowa Kisiel, na nowym Włodzimierzu. Sebastyan Machowski. Piotr z Brusiłowa Kisiel Dorohinicki. Mikołay na Głębokim stoku Pęski. Piotr Charzowski, Podsędek Nowogrodka Siewierskiego. Wacław z Brusiłowa Kisiel, Dorohinicki. Ieremi Kazimierz z Panku Woiewodzki, Podwoiewodzy Czerniechowski. Krzysztof Kolczyński Skarbnik Czerniechowski. Paweł Samuel Załęski. Mikolay Biiałt. Alexander Woyna Orański. Daniel Puzowski. Ian Załęski, Gabryel Iaślikowski Kątny, Andrzey Rostopcza. Stanisław Pęski. Bernat Załęski. Paweł Kielczewski. Ian z Dąbrowice Firley Broniewski. Iakub z Brusiłowa Kisiel Dorohinicki.

Na ktore Suffragia nasze, Nayiaśnieyszemu Ianowi Kazimierzowi, dziedzicznemu Szwedzkiemu, a teraz od Nas nowo obranemu Krolowi Imci Polskiemu, Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, Ruskiemu, Pruskiemu, Mazowieckiemu, Żmudzkiemu, Inflantskiemu, Smoleńskiemu, Czerniechowskiemu, etc. zgodnie y iednostaynie konferowane, My wzwyż mianowani, pomienionych Woiewodztw Koronnych, y W. X. Litewskiego, także y Państw do nich należących, obywatele, nie tylko naszym, ale y tych, ktorych wielka liczba, zaraz po szczęśliwey Pana nowo obranego nominacyi, nie mogąc, dla prędkiego odiazdu, na podpisy swoie czekać, roziachała się, y inszych w domach pozostałych braci naszey imieniem, *modo*, *quo supra*, podpisaliśmy się.

Filip Kazimierz Obuchowicz, *Woyski Możerski*, *Marszałek Koła Rycerskiego.*

Malcher Stanisław Sawicki, *Łowczy Mielnicki*, *Sekr: I. K. Mci.*

Finis Interregni.

256

PRAWA Y KONSTYTUCYE

ZA PANOWANIA

JANA KAZIMIERZA.

DENUNCIATIO

REGIS CORONATI JOANNIS CASIMIRI.

JOANNES CASIMIRUS

Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque, necnon Svecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius Rex.

Omnibus in universum Regni nostri Ducibus, Principibus, Comitibus, Baronibus, spiritualibus et saecularibus; Archiepiscopis, Episcopis, Palatinis, Castellanis, Capitaneis, Dignitarijs, Officialibus, Judicibus, ac eorum Vicesgerentibus, tum Proconsulibus, Consulibus, ac quibusvis alijs Regni nostri Magistratibus, aut eorum loca tenentibus: caeterisque cujuscunque conditionis hominibus, ad quorum notitiam hae nostrae pervenerint literae, sincere, et fideliter Nobis dilectis, gratiam nostram Regiam.

Sincere, et fideliter Nobis dilecti: ubi per summam fatorum inclementiam, dificillimo Reipublicae tempore, Serenissimus Rex Frater noster, Divae olim memoriae, Vladislaas Quartus, terris creptus, coeloque assertus est: magnum hac in parte Regni totius Poloniae, Magnique D. Lithv., erga Jagellonianum sangvinem nostrum agnovimus propensionis et gratitudinis argumentum, quod de communi consensu, summaque omnium Ordinum concordia, Nobis deferre inclyti Regni istius diadema voluerint: hinc posteaquam faventibus superis, liberisque universae Reipublicae suffragijs, more ac instituto Majorum, Comitijs Electionis Varsaviae mense Novembri anni proxime elapsi, rite peractis, electi et renunciati essemus, et praestito ibidem a Nobis in Ecclesia Collegiata Divi Joannis Baptistae solenni juramento, publicum Electionis diploma, et decretum accepissemus: reliqvum Nobis erat, ut ad praefixum tempus inaugurationis nostrae Cracoviam iter maturaremus; quo Deo juvante, decimaquarta mensis ejusdem pervenimus. Ubi persolutis die decimaquinta Januarij solenni ritu Serenissimo
257 Fratri nostro exequijs, proximo die Dominico, qui erat decimus septimus Januarij, in basilica Divi Stanislai arcis Cracoviensis, praemisso et praestito prius ante altare majus, in manibus Reverendissimi Domini Mathiae Łubieński, Archiepiscopi Gnesnensis, Primatis, Primique Principis Regni, ex concepta formula, de servandis, et manutenendis juribus, privilegijs,. libertatibus ecclesiasticis et saecularibus, privatis et publicis, Regni, et M. D. Lit. juramento, Sacro Oleo uncti, et Regio diademate, quo Reges Poloniae ab antiquissimo tempore coronari solent, ritu Catholico Romano, assistente Nuncio Apostolico, adstante et inspectante Senatu, Terrarumque Nuntijs, ac plurimis dignitarijs, officialibus, et incolis Regni, et M. D. Lit., ab eodem Reverendissimo Archiepiscopo Regni insigniti, et coronati sumus. Qua quidem Coronatione, et inauguratione nostra, rite ac legitime peracta, jam quod Nobis, ac Reipublicae, universoque orbi Christiano, faustum ac salutare sit Deo auspice, gubernacula Regni capessivimus, et Nos regimini populorum Divinitus tradito accinximus; recepto jam a praesentibus Dominis Senatoribus, alijsque dignitarijs et officialibus Regni et M. D. Lit. tum et civitate Cracovien: compluribusque alijs fidelitatis juramento. Quod ad notitiam omnium et singulorum deducendo Sync: et Fid: vestras, quarum interest, hortamur, illisque mandamus, ut hanc inaugurationem nostram, libertatumque ac iurium factam a Nobis confirmationem, publice in civitatibus, oppidis, parochijs, et villis, diebus forensibus, aut solennioribus, per praecones, literarumque harum in locis publicis affixionem, denuntiari ac publicari, et in acta publica referri curent, et faciant. Quod autem reliqvum est Sync: et Fid: vestrae, intermissa Interregni tempore officia, ac munera sua, praestito prius quamprimum juramento resumant: Iudicia tam Terrestria, quam Castrensia Capitanealia causarum tam Iudicialium quam Officiorum, Tribunalia itidem Regni Ordinaria, ac etiam Civilia, et alia quaelibet auctoritate, et sub nomine nostro, ac titulo exerceant, omniaque, ac quae vel legum praescripto, vel de more ac consvetudine ad illarum Officia pertinent, jam facere incipiant et exequantur; dentque operam, ne jus et justitia, quae Regnorum summa praesidia sunt et firmamenta, diutius intermissa jaceant, atque negligantur, pro gratia nostra Officiorum suorum debito. Datum Cracoviae in Comitijs felicis Coronationis nostrae, die 1 mensis Februarij, anno Domini, millesimo, sexcentesimo, quadragesimo nono, Regnorum nostrorum Poloniae et Sveciae primo anno.

Georgius de Tęczyn Ossoliński, Supremus Regni Cancellarius.

Ad mandatum S. Regiae Majestatis proprium.

LITERAE

JURAMENTI PRAESTITI. 258

JOANNES CASIMIRUS,

Dei gratia Rex Poloniae, M. D. Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque: nec non Svecorum, Gottorum, Vandalorumque, haereditarius Rex.

Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis: quia in frequentia magna hominum, in ecclesia cathedrali S. Stanislai, in arce Cracoviensi, die 17 Januarij, anni praesentis, verbis conceptis, ad Sacrosancta Dei Evangelia, tale iuramentum, Ordinibus Regni, et M. D. Lit. praestitimus.

Ego Joannes Casimirus, Electus Rex Poloniae, M. D. Lit. Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque: necnon Svecorum, Gottorum, Vandalorumque, haereditarius Rex: per omnes Regni Ordines, utriusque gentis, tam Polonae, quam Lithvanae, caeterarumque Provinciarum Regno Polon ae, Magnoque D. Lit. annexarum, et incorporatarum, communi consensu, libere Electus, spondeo, ac sancte juro Deo omnipotenti, ad haec Sancta Jesu Christi Evangelia: quod omnia jura, libertates, immunitates, privilegia publica et privata, juri communi utriusque gentis, tum et Provinciarum annexarum et libertatibus non contraria, ecclesiasticas et saeculares, ecclesiis catholicis Romanis, Principibus, Baronibus, nobilibus, civibus, incolis et quibuslibet personis, cujuscunque status, et conditionis existen: per Divos Praedecessores Meos Reges, et quoscunque Principes Regni Poloniae, et M. D. Lit. praesertim vero Casimirum antiqvum, Ludovicum Loiz nuncupatum, Vladislaum Primum Iagellonem dictum, Patremque ejus Vitoldum, M. L. Ducem, Vladislaum Secundum Iagellonis Filium, Casimirum Tertium Iagellonidem, Ioannem, Albertum, Alexandrum, Sigismundum Primum, Sigismundum Secundum, Augustum, Henricum, Stephanum, Sigismundum Tertium, Vladislaum Quartum, piae memoriae Parentem, et Fratrem, nostros, Reges Poloniae, et Magnos Duces Lithvaniae, juste et legitime datas, concessas, emanatas et donatas, ab om-

nibusque Ordinibus tempore Interregni statutas, atque sancitas, Mihi oblatas, tum pacta conventa per Oratores Meos, cum Ordinibus Regni, et M. D. Lit. et Provinciarum annexarum, inita, manutenebo, observabo, custodiam, et adimplebo, in omnibus conditionibus, articulis, et punctis in eisdem expressis. Pacem quoque et tranquillitatem inter dissidentes de religione christiana tuebor, manutenebo, nec ullo modo, vel jurisdictione nostra, vel Officiorum nostrorum, et statuum quorumvis authoritate, quemquam affici, opprimique causa religionis, permittam, nec ipse afficiam, nec opprimam: ac 259
ea, quae in Electione nostra Varsaviensi constituta sunt, et quae in Conventione Coronationis nostrae constituentur, manutenebo, ijsque satisfaciam. Omnia illicite a Regno, Magnoque Duc. Lit., et Dominijs eorundem, quocunque modo alienata, vel bello, vel quovis alio modo distracta, ad proprietatem ejusdem Regni Poloniae, Magnique D. Lit. aggregabo, terminosque Regni, et M. D. Lit., non minuam, sed defendam, et dilatabo. Iustitiam omnibus incolis Regni, juxta jura publica, in omnibus Dominijs constituam, absque omnibus dilationibus, et prorogationibus administrabo, nullo quorumvis respectu habito: et si, quod absit, in aliquibus juramentum Meum, violavero, nullam Mihi incolae Regni, omniumque Dominiorum uniuscujusque gentis, obedientiam praestare debebunt, imo ipso facto eos ab omni fide, obedientia Regi debita, liberos facio: absolutionemque nullam ab hoc Meo juramento, a quoquam petam, neque ultro oblatam suscipiam. Sic Me Deus adjuvet, et haec Sancta Christi Evangelia.

De quo quidem juramento nostro a Nobis praestito, ut omnibus quorum interest constaret, literas hasce nostras manu nostra subscripsimus, sigillumque Regni nostri ijs appendi jussimus. Actum et datum Crac. in Conventu felicis Coronationis nostrae, die 1 mensis Ianuar. Anno Domini, 1649.

Joannes Casimirus Rex.

CONFIRMATIO
GENERALIS JURIUM.

In Nomine Domïni Amen.

NOS IOANNES CASIMIRUS,

Dei gratia Rex Poloniae, M. D. Lit., Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Wolhiniae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Cerniechoviaeque; necnon Svecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius Rex.

Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis: cum nihil in terris beatius mortalibus contingere possit, praeter dulcem libertatis usum, juribus et sacrosanctis legum sancitis stabilitum et confirmatum; ideo nihil unquam gloriosius Reges ac Principes praestare possunt, quam populos sibi subjectos circa priscam conservare libertatem, et ita regere, ut salva Majestate, libertas, tum legum et privilegiorum momenta, nullum patiantur dispendium. Quare posteaquam faventibus superis sceptra Regni hujus inclyti per liberam amplissimorum ipsius Ordinum electionem, et solennem in basilica Cracovien. ritu veteri catholico per Reverendissimum Dominum Archiepiscopum Gnesnen. Regni Primatem inaugurationem feliciter capessivimus, primum praecipuumque id in voto habemus, ut propensis in Nos universae Reipu. studijs, quibus raro concordiae exemplo, nemine contradicente, et omnibus consentientibus, in Regem electi et renunciati sumus, reciprocam voluntatis nostrae contestemur gratitudinem, debitoque effectu ea omnia adimpleamus, quae circa actum tam Electionis, quam Coronationis nostrae solenni jure 260
jurando ex formula veterum pactorum juriumque spopondimus. Et licet quidem nullis literarum monumentis tanta insit fides, quantam pectori nostro Regia virtus, et innatus erga communem hanc patriam inscripsit amor, tamen, ne quid a veteri ejus instituto, laudabilique Serenissimorum Antecessorum nostrorum exemplo in Nobis desiderari videatur, et scripto id sanciamus, caveamusque, quod re ipsa Sanctissime observare, tueri, et manutenere volumus. Ea de causa, nostra sponte, et animo deliberato, seqvutique morem et consvetudinem DD. Antecessorum nostrorum Poloniae Regum, et Magnorum D. L. omnia privilegia, donationes, inscriptiones, advitalitates, libertates, praerogativas, ac immunitates Regni Poloniae, et M. D. Lit. Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Volhiniae, Podlachiae, Livoniaeque, ut et in specie Ducalis Prussiae in casum consolidationis feudi, quo nomine confirmationem nostram ad normam a Divis Praedecessoribus nostris editarum, ex Cancellaria nostra extradere, et constitutionibus modernorum Comitiorum inserere jussimus, ac aliarum Provinciarum ijs annexarum, conjunctim aut separatim ipsis concessas, ecclesiasticas et saeculares, tam publicarum, quam privatarum personarum, cujuscunque status, conditionis, atque sexus existentium, civitatumque et locorum quorumcunque, per Antecessores nostros Reges Poloniae, et Magnos D. Lit. ac Terrarum ijs conjunctarum, Reges, Principes, Duces, ac Dominos, tam in toto, quam in parte, praesertim vero, Casimirum Magnum, Ludovicum Loiz nuncupatum, Vladislaum Secundum, Iagellonem dictum, Fratresque ejus Vitholdum et Sigismundum, Magnos Duces Lithvaniae, Vladislaum Tertium, Casimirum Tertium Iagellonis Filios, Ioannem Albertum, Alexandrum, Sigismundum Primum, Sigismundum Secundum Augustum, Henricum, Stephanum, ac Sigismundum Tertium, et Vladislaum Quartum, Dominos, Parentem et Fratrem nostrum desideratissimos, Reges Poloniae, et Magnos Du-

ces Lithvaniae: ac etiam per Magistros Prussiae, atque Archiepiscopos, Episcopos, Magistros, Praeceptores, antiquos Livoniae: novissime vero post recuperatam Livoniam per Regem Stephanum, necnon Duces, Principes, ac Dominos, Terrarum Russiae, et Masoviae, juste et legitime, concessas, et emanatas, ac juri communi utriusque gentis non contrarias. Et item jura, leges, statuta, constitutiones, Iudicia Tribunalis ultimae instantiae, ac decreta, libertates, et immunitates, in Conventibus Regni Generalibus quibuslibet, ordinationesque latas atque sancitas, nominatim autem libertates, et leges, in Conventu Electionis Henrici Regis, ac in Conventu Andreovien: et Coronatione Regis Stephani, constitutionemque de Iudicijs Tribunalis in Conventu Varsavien: et constitutiones in Coronatione Serenissimi Divae momoriae, Parentis nostri laudatas, ac denique leges et constitutiones in praesenti Conventu Coronationis nostrae sancitas, aut quae adhuc sancientur, et Nobis exhibebuntur: ita tamen, ut nec specialitas generalitati, nec generalitas specialitati de- 261
roget. Tum etiam conditiones, per Oratores nostros cum Ordinibus sancitas, in omnibus earum articulis, punctis, clausulis, conditionibus, approbandas, roborandas duximus; approbamusque, roboramus, confirmamus per praesentes literas nostras. Decernentes illas, et illa omnia, quae superius commemorata sunt, perpetuae, indubiae, ac inviolabilis firmitatis robur obtinere. Recipimusque, spondemus, et Regio nostro verbo pollicemur, illas in praedictis, earum punctis, articulis, clausulis, conditionibus, firmiter, inconcusse, inviolabiliter, tenere, observare, implere, et exequi, ac omnibus et singulis ex ijs satisfacere cum effectu, et teneri, observari, et exequi facere. Item pollicemur, recipimus, ac spondemus, quod omnia per hostes finitimos injuste a Regno, Magnoque Ducatu Lithvaniae, et Dominijs earundem, quocunque modo occupata, vel bello, vel quovis alio modo distracta, ad proprietatem et unionem ejusdem Regni Poloniae, Magnique Ducatus Lith. aggregabimus, neque fines Regni, et Ducatus Lithvaniae, tum et Provinciarum ijs annexarum minuemus, sed pro viribus nostris proferemus, et dilatabimus. Quodsi aliquid contra libertates, et immunitates, iura, privilegia, praedicti Regni et M. D. Lit. ac caeterarum Provinciarum ijs annexarum fecerimus, non seruantes (quod absit) aliquid illorum in toto, vel in parte, id totum irritum, et inane, nulliusque momenti fore decernimus, et pronunciamus. Quod vero supra hisce literis, privilegia, libertates ecclesiasticas cum caeteris confirmaverimus, in juramentoque nostro ecclesias catholicas Romanas nominaverimus, id nihil omnibus ecclesiis Graecis, et privilegijs earundem obesse debet, imo eandem in suo robore conservamus, necnon et articulo juramenti huic neutiquam derogare volumus. Quod videlicet pacem et tranquillitatem inter dissidentes de religione tuebimur et manu tenebimus, quam inconcusse firmiter, et inviolabiliter, ac cum effectu Nos observaturos promittimus, ac spondemus; iura quoque Terrarum Prussiae, specialiter vero indigenatus in omnibus manutenebimus, et in suo robore conservabimus, vacantiasque omnes in Terris praedictis, juxta tenorem iurium Terrarum praedictarum, et constitutionem anni 1647 indigenis Terrarum Prussiae conferemus, et articulum de distribuendis vacantijs, pactis Conventis felicis Electionis nostrae insertum, speciali iuri Terrarum Prussiae derogare non debere, declaramus. Dantes insuper potestatem Cancellario et Vicecancellario Regni, ut has literas Confirmationis Generalis iurium, privilegiorum, et libertatum Regni, et M. D. Lit. ac Terrarum ijs annexarum, authentice sub Regni sigillo, Ordinibus, Terris, ac subditis nostris, qui eas requirent, non expectato alio mandato nostro, uterque, vel alter eorum, extradant. In cuius rei fidem literas hasce manu nostra subscripsimus, sigillumque Regni ijs appendi iussimus. Datum Cracoviae, in Comitijs felicis Coronationis nostrae die 23 mensis Ianuarij, anno Domini millesimo, sexcentesimo, quadragesimo nono.

Praesentibus Reverendissimo, Reverendis, Illustribus, Magnificis, Generosis et Venerabilibus, ac Nobilibus:

Mathia Łubiński, Archiepiscopo Gnesnensi: Legato Nato, Regni nostri Primate, ac Primo Principe. Petro Gębicki, Episcopo Cracoviense, Duce Severiense. Nicolao Alberto de Olexow Gniewosz, Vladislavien: et Pomeraniae. Andrea Szołdrski Posnanien: Paulo Piasecki, Praemyslien: Administratore Abbatiae Clarae Tumbae: Georgio Tyszkiewicz, Samogitiae: Andrea de Leszno Leszczyński, Culmen: et Pomesaniae, Procancellario Regni: Stanislao a Bużenin Pstrokoński, Chełmense, Administratore Abbatiae Tynecen: Episcopis. Vladislao Dominico, Duce in Ostrog, et Zasław Palatino Sandomirien: Luceorien: Capitaneo. Nicolao Abramowicz, Trocensi: Simone Szczawiński, Bresten: Cujavien: Lancicien: Janussio Tyszkiewicz, Kijovien: Zytomirien: Ieremia Michaele Korybut Duce in Wiśniowiecz, Terrarum Russiae Kaniovien: Georgio Hlebowicz Smolenscen: Petro Tarło, de Sczekarzewice Lublinen: Stanislao Warszycki Masoviae: Paulo Warszycki Podlachiae, Palatinis et Capitaneis. Stanislao Witowski Sandomirien: Knyszynen: Zwolenen: Michaele Comite in Tarnow Woynicen: Alberto Łubiński, Siradien: Praedecen: Nicolao Duce in Klevan Czartoryiski Wołhyniae, Stanislao a Brzezie Lanckoroński, Camenecensi, Skalensi: Francisco de Zebrzydowice Zebrzydowski, Lublinen: Korcinen: Szereszovien: Gabriele Stepkowski Bracławien: Francisco Mniszech a Magna Kończyce, Sandecen: Andrea Koryciński, Wislicensi: Mathia Pękosławski Radomiensi. Zbigneo Gorayski Chełmensi: Boleslao Ciekliński Czechovien. Petro Charbicki Brzezinensi: Achacio Przyłęcki, Oświecimensi: Nicolao Łayszczewski Sochaczovien: Stanislao Cieciszewski Liven: Castellanis et Capitaneis. Luca de Bnin Opaliński, Supremo Regni Marschalco, Lezayscensi: Georgio a Tęczyn, Duce in Ossolin, Sacri Romani Imperij Principe, Supremo Regni Cancellario, Lublinen: Brodnicen: Lubaczovien: Lubomlen: Rycensi, Bohusławiensi, Adzelensi. Stanislao Alberto Duce in Ołyka et Nieświesz, Supremo M. D. Lit. Cancellario, Mevensi, Tucholien: Pinscensi: Casimiro Leone Sapicha Procancellario M. D. Lit. Słonimensi, Wolminensi, Luboszanensi: Joanne Nicolao a Zurow Daniłowicz, Thesaurario Regni Supremo, Praemyslien: Samboriensi, Drohobicensi, Ratnensi, Dolinensi, Kolensi, Czerwonogrodensi, Blonensi: Michaele Gedeone Try- 262

zna, Thesaurario Supremo Mag. Duc. Lithvan. Surazensi. Mohilovien: Grodzinen: Administratore: Adamo in Czaśniki Kazanowski, Marschalco Curiae Regni, Bielscensi, Warecensi, Kozienicensi, Solecensi, Boryszoviensi, Neoforensi. Joanne Antonio Tyszkiewicz, Mareschalco Curiae M. D. Lit. Joanne Gębicki, Supremo Regni Secretario, Praeposito Miechovien: Decano Cracovien: Cancellario Reginalis Majestatis: Martino Starczewski, Abbatiae Tremesnensis Administratore Cracovien: Varsavien: Canonico: Francisco Dolmat Isaykowski, Vilnen: Gieranen: Grodnen: Praeposito. Alexandro de
263 Otok Zaleski: Stanislao Naruszewicz, Regni et M. D. Lit. Refferendarijs. Maximiliano a Tęczyn Ossoliński, Thesaurario Curiae Regni: Samuele Rylski Regni, Rabsztynen: Kapinosen: Felice Pac M. D. Lit. Bracławien: Dorogaliensi, Succamerarijs. Casimiro Tyszkiewicz, Pocillatore M. D. Lit. Christophoro Gębicki, Incisore Regni: Nicolao Daniłowicz, Subdapifero Regni: Christophoro Potocki, Subdapifero M. D. Lit. Christophoro Zawisza, Notario M. D. Lit. Alexandro Lubomirski, Comite in Wiśnicz, Stabuli Regni Praefecto, Sandomirien: Zatorien: Niepołomicen: Boguslao Radziwił, Duce in Bierze, et Dubinki, Stabuli M. D. Lit. Praefecto Poszeruiensi: Alexandro a Koniecpole Koniecpolski, Supremo Regni Vexillifero, Pereslavien: Korsunensi, Płoskiroviensi: Christophoro Pac, Vexillifero M. D. Lit. Bogdano Ogiński, Vexillifero Curiae M. D. Lit. Michaele a Zebrzydowice Zebrzydowski, Ensifero Regni, Lanckoronen: Sniatinensi: Francisco Dubrawski Succamerario Praemislien: Nunciorum Terrestrium in his Coronationis nostrae Comitijs Mareschalco. Andrea a Magna Konczyce Mniszek, Culinae Regni Praefecto, Osiecen: Stanislao Skarszewski Regente Cancellariae Majoris, Stężycensi, Wasilkovien. Remigiano Piasecki, Regente Cancellariae Minoris, Cantore Praemyslien: Thoma Leżyński, Abbate Wąchocensi, Supremo Thesauri Notario. Stephano Wyżga, Administratore Abbatiae Sieciechovien: Praeposito: Leopolien: Concionatore nostro. Carolo Czolański, Abbate Coronoviensi: Zbigneo Ossoliński, Abbate Pokrzywnicensi: Alexandro Głembocki, Archidiacono Gnesnensi, Canonico Cracoviensi, Praeposito Piotrkoviensi: Andrea Trzebicki, Scholastico Plocensi, Gnesnensi, Cracoviensi, Canonico: Casimiro Duce in Clevan Czartoryski, Canonico Cracoviensi: Thoma de Rupniow Uieyski, Custode Gnesnensi, Praeposito Varsaviensi, Canonico Plocensi: Francisco Dębiński Cracovien: Luca a Bnin Opaliński, Posnanien: Succamerarijs. Georgio Lubomirski, Comite in Wiśnicz, Generali Cracovien: Scepusien: Chmielnicensi: Boguslao a Leszno Leszczyński, Generali Majoris Poloniae Praefecto: Constantino Comite in Wiśnicz Lubomirski, Sandecen: Białocerkieven: Hieronymo a Radzieiowice Radzieiowski, Łomżen: Kamionacen: Stephano Korycinski, Oświecimen: Marco Sobicski, Krasnostavien: Joanne Wielopolski, Biecensi, Salinarum Administratore: Vladislao Marchione a Mirow Myszkowski, Grodecen: Drohinensi, Moscicensi: Zbigneo Oleśnicki, Opoczynen: Joanne Zamoyski Kałussien: Joanne Sobieski Iavorovien: Baldovino a Tęczyn Ossoliński, Wislicien: Stobnicen: Iacobo Comite a Rozdrazow Rozdrażewski, Kuninen: Stanislao Sarbiewski, Grabovecensi: Stefano Oborski, Livensi: Andrea Koniecpolski, Notario Campestri Regni: Martino Dembicki, Pocillatore Sandomirien: Aulico nostro Cubiculario: Samuele Lipski a Lipie, Raven: Stanislavien: Joanne Alberto Lipski, Succamera-
264 rio Raven: Iunivladislavien: Martino Nieborowski, Succamerario Sochaczovien: Sigismundo Donhoff, Sokalien: Capitaneis. Joanne Wąglikowski, Terrarum Prussiae Ensifero. Godefredo Buthler, Capitaneo Premensi, Intimo et Primario Cubiculi nostri familiari. Adamo Działyński, Capitaneo Białycinensi. Samuele Bal, Vexillifero Praemyslien. Carolo Francisco Korniakt Aulico nostro. Andrea Fredro. Stanislao Oświęcim Aulico Nostro. Theodoro Donhoff, Cubiculi nostri familiari. Joanne Theodoro Maidel, Venatore M. D. Lithv: Capitaneo Rigensi. Alexandro Nieborowski, Arhidiacono Lovicien: Canonico Gnesnen. Gabriele Miłoszewski, Gnesnen. Vladislavien. etc. Canonico: Bartholomaeo Łempicki, Gnesnen: Vladislavien: Lovicien: etc. Canonico. Nicolao Przytyk Podlodowski, Vexillifero Dobrinensi. Paulo Bobrownicki, Pocillatore Ravensi. Bernardo Godzki a Gozd, Venatore Sandomirien. Andrea de Skrzypna Twardowski Zuppario Bydgostensi. Sigismundo de Skrzypna Twardowski Judice, Surrogatore Posnanien. Stanislao Leżeński, Metricante Cancellariae Majoris Regni, Andrea Stano, Pocillatore Leopolien. Paulo et Joanne Potoccy Pallatinid: Bracławien: Hieronymo Lanckoroński Succamerario. Luca Miaskowski, Judice Podol. Joanne Łychowski Vexillifero: Francisco Czarnocki Subdapifero, Bełzensibus. Ceslao Casimiro Miłoszewski. Joanne Woiakowski. Martino de Czaple Czaplicki. Alexandro Szembek, Burgrabio Cracovien. Adamo Borowski Incisore. Andrea Miaskowski: Alberto Krzycki: Petro Raszewski. Sebastiano Łayszczewski. Joanne de Papiecze Papieski, S. R. M. Secretarijs. Gabriele Ochocki Professore Academ. Cracovien: protunc Proconsule. Philippo Huttino Secretario, ac Decretorum nostrorum Notario, Consuleque Cracovien.

Joannes Casimirus Rex.

KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO KORONACYI K. I. M.

ROKU BOŻEGO 1649.

W Imię Pańskie, Amen.

IAN KAZIMIERZ

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podlaski, Inflantski, Siewierski, y Czerniechowski, etc. y Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem wobec, y każdemu zosobna komu to wiedzieć należy, oznaymuiemy: iż gdyśmy za łaską y pomocą Bożą, tu na to mieysce do Krakowa, gdzie Krolowie Polscy zwykli bydź koronowani, przyiachali, y za iego świętym błogosławieństwem, a iednostaynym zezwoleniem 265
Stanow, Koroną zwykłą iesteśmy koronowani: tedy upatruiąc potrzebę Rzpltey czyniąc dosyć obowiązkowi Posłow naszych, w Warszawie na Elekcyi naszey będących, imieniem naszym uczynionemu, y od Nas potym tamże w Warszawie poprzysiężonemu, ktorym warowano iest, żeśmy przy Koronacyi naszey tego, czegoby obywatelom Koronnym, y W. X. Lit. ku pomnożeniu wolności ich, potrzeba było przyczynić, przyiąć, y potwierdzić mieli; pewne artykuły niżey opisane, dla opatrzenia bespieczeństwa Rzpltey, ponieważ przeważne sprawy, umawiania koło naprawy praw y wprawienia w rezę, co *exorbitatum* u nich iest, nie dopuściły, za zgodą wszech Stanow obudwu narodow postanowiliśmy.

Acta Interregni approbantur.

2. *Acta Interregni* wszystkie *in genere* w Koronie, y w W. X. Lit. y Prowincyach do nich należących, także dekreta Sądow Kapturowych, *exceptis in causis fundi*, albo na zmowie *in suppressionem poenae publicae latis*, aż do dnia szczęśliwey Koronacyi naszey, *authoritate praesentis*

Conventus approbuiemy. Sprawy wszystkie processem Kapturowym nie skończone *in executione pendentes*, w Grodzie onegoż Powiatu exekwowane bydź maią: te zaś ktore dopiero poczęte albo ieszcze y niepoczęte są, na Trybunale, *ante omnia*, z osobnego regestru sądzone bydź powinne, *manentibus poenis*, ktore są w Kapturowych Sądach opisane. *Lauda* też Koronne, y Prowincyi do niey należących, do tegoż dnia Koronacyi naszey approbuiemy.

Podymne na Elekcyi pozwolone.

3. Słuszna rzecz iest, aby w iedney Rzpltey iako do prerogatyw, tak y do ciężarow, iednako wszyscy obywatele należeli, zaczym mieć chcemy, aby dwoie podymne, na szczęśliwey Elekcyi naszey pozwolone, Woiewodztwa y Ziemie, ktore ieszcze nie wydały, do skarbu naszego wniosły, albo za assygnacyami skarbowemi wydały, *sub poenis contra retentores sancitis.* Woiewodztwo iednak Lubelskie bierze do braci, iako y Sieradzkie zostawa przy swoiey deklaracyi na Elekcyi uczynioney: a Ziemie Pruskie na przyszłym Seymie z inszemi Woiewodztwy w podatkach porownaią.

Obrona.

4. Zasiadłszy iuż z woli Bożey za wolnemi Stanow głosami, na thronie tey Korony, nic u siebie przednieyszego nie mamy nad to, abyśmy zdrowie, całość, y bespieczeństwo Rzpltey, pod przeszłe *Interregnum* tak żałośnie nadwątlone, iako naylepiey, y naydoskonaley, ze wszech stron opatrzyli. Naprzod tedy Kommissarze naznaczamy, z Senatu, Wielm. Stanisława z Potoka Potockiego, Woiewodę Podolskiego, Kamieńec-
266 kiego, Bełskiego Kasztellana. Z Izby Poselskiey: z Małey Polski, Stanisława Sarbiewskiego, Starostę Grabowieckiego. Hieronima Lanckorońskiego, Podkomorzego Podolskiego. Marcina Dembickiego, Podczaszego Sendomirskiego. Andrzeia z Nowotańca Stana, Podczaszego Lwowskiego. Gabryela Hulewicza Woiutyńskiego, Chorążego Czerniechowskiego. Philona Iełowickiego, Woyskiego Włodzimirskiego. Z Wielkiey Polski, Ianusza Wyszla, Starostę Ostrowskiego. Iana Szlichtinga z Bukowca Sędziego Wschowskiego. Balcera Sarbiewskiego, Sędziego Ciechanowskiego. Iakuba Szwarackiego, Sędziego Dobrzyńskiego. Rafała Małachowskiego, Woyskiego, Sieradzkiego. Alexandra Szterberka: ktorzy ziechawszy do Lwowa na dwudziesty dzień Maia w roku teraźnieyszym, przy Wielmożnym Podskarbiem naszym Wielkim Koronnym, w komputy woyskowe pilno weyrzą, *absentia nonnullorum non obstante*, y dług woysku quarcianemu *ad primam Iunij*, w roku 1648 winny liquidowawszy. Cokolwiek niedobitkow tegoż woyska, za assekuracyą Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, w służbie zostawało, wedle regestru od Urodzonego Pisarza Polnego podanego, dotąd, poki w insze zaciągi nie weszli: także coby regimentowi ś. p. Krola Imci na teyże usłudze Rzpltey na ten czas będącemu, aż do Pilawieckiego rozproszenia ieszcze w skarbie przychodziło; y dług Lwowskiego y Zamoyskiego zaciągu, żołdem quarcianym, *a prima Ianuarij*, nie wdawaiąc się w kognicyę inszych zaciągow, pilno zrachuią, y do wiadomości naszey doniosą: a My na Seymiki Powiatowe przez instrukcye nasze damy informacyą, aby wiedząc o pewności długu Rzpltey, sposob nieomylny zapłacenia onym, na przyszłym da Bog Seymie obmyślili.

Woysko quarciane.

5. Patrząc na następuiące niebespieczeństwa, woysko quarciane wedle dawnych praw, *eodem numero et genere militiae*, iako przed Korsuńską było do przyszłego sześćniedzielnego Seymu ordynuiemy, żadnemu Rotmistrzowi zaciągu tego więcey nad sto koni nie daiąc. Ktoremu woysku *ad ultimam Iunij*, w roku teraźnieyszym, płaca iuż *exnunc* obmyślona, według deklaracyi Woiewodztw; a potym z quarty, y ordynaryinych prowentow, dawnym quarcianym żołdem płacono ma bydź. Na mieysce *praesidium* Kozackiego, y tych ktorzy przy pułkach Kozackich byli, chorągwie Polskie postanowiemy, ktore w tęż liczbę quarcianego woyska, iako y Spiskie, Kamienieckie, y na Kazimierzowie będące *praesidium*, wchodzić maią.

Zaciąg na torażnieyszą potrzebę Rzpltey.

6. Ponieważ to woysko quarciane obronie Państw naszych *non sufficit*, tedy osobne woysko, *ad proportionem* dwoyga podymnego, zosobna od większey części Woiewodztw pozwolonego, zaciągać każemy. Wolno iednak ma bydź 267
Woiewodztwom, ktore zechcą ludzi gotowych, wedle deklaracyi niżey wyrażonych, na tey Rzpltey potrzebę posłać, za listami przypowiednemi od Nas wziętemi, byle tylko żołdem quarcianym, rachuiąc zupełnie proporcyą dwoyga podymnego, wyrownali. Pieniądze pozwolone na żadną inszą Rzpltey potrzebę wydawane, ani *Senatus Consulto*, ani za żadnemi assekuracyami, nie będą tylko na to woysko, ktore *ijsdem stipendijs*, iako quarciane, kontentować się, y *sub eadem disciplina* zostawaiąc, ku Ukrainie iako nayprędzey ciągnąć powinno będzie, czyniąc to co rozkazanie nasze, albo wodzow od Nas naznaczonych, wedle czasu y okazyi spraw Rzpltey zniesie.

Disciplina militaris.

7. *Disciplinam militarem*, na ktorą tak dalece rozpuszczoną, wszystka Rzplta narzeka, w pierwszą rezę wprawić, wedle dawnych konstytucyi, y artykułow woiennych: co oboie tu *pro insertis* mieć chcemy, słowem naszym Krolewskim przyrzekamy, na to iako naypilnieysze oko maiąc, abychmy *luxum*, ktory się tak dalece zawziął, z woyska wykorzenili, y żeby się żołnierz po Koronie nie przechadzał, ale leże swoie iako naybliżey pogranicza maiąc, żywności z nich,

wedle podaney ustawy, skromnie zasiągał, tak żeby nietylko dobrom dziedzicznym, y duchownym, ale y naszym cięszki nie był.

Pospolite ruszenie.

8. Dla większego w teraźnieyszym zatrząśnieniu Rzpltey ubeśpieczenia, pospolite ruszenie wszystkiey Korony, y Prowincyi do niey należących, wedle konstytucyi 1621 za iednostayną zgodą, *sine divisione belli*, wedle dawnych praw y zwyczaiow, uchwalamy, y do przyszłego Seymu w mocy naszey zostuwuiemy, tak że pierwsze wici za dwoie rozumiane będą: co iednak na potym *in sequelam* iść, a pogotowiu prawom y zwyczaiom Koronnym szkodzić nie ma. Woiewodztwo iednak Podlaskie, wedle zwyczaiow swych, tę wyprawę odprawić będzie powinno; do ktorych się też y Ziemia Łukowska stosować będzie: także Ziemie Pruskie przy swoich zwyczaiach zostawaią.

Pacta z postronnemi.

9. *Pacta et fœdera* z postronnemi, a zwłaszcza pogranicznemi, *ex consilio* Panow Senatorow przy Nas rezyduiących, ponowiemy.

Kommissya do traktatow z Szwedami.

10. Nie tylko *ex vi indutiarum*, ale y przykładem Krolow Ichmci ś. p. Rodzica y Brata naszego, życzymy tego, aby okazye rozlania krwie, między narodami Chrześciańskiemi, wcześnie uprzątnione bydź mogły, dla tegoż za zgodą wszech Stanow, Kommissarze do traktowania o wiecznym pokoiu z Szwedami, z obudwu
268 narodow naznaczamy, ktorzy maiąc dostateczną plenipotencyą, wedle instrukcyi od Nas, y Rzeczypltey daney, we wszystkim zachować się maią: do ktorey instrukcyi spisania, mianuiemy, przy rezydencyi Wielmożnych Urzędnikach naszych obudwu narodow Deputatow z Senatu. Z Senatu Iaśnie Wielmożnych, Piotra Gembickiego, Biskupa Krakowskiego. Mikołaia Abrahamowica, Woiewodę Trockiego. Ianusza Tyszkiewica, z Łohoyska, Woiewodę Kiiowskiego. Z Koła Poselskiego, z Małey Polski, Stefana z Pilce Korycińskiego, Starostę Oświecimskiego. Marcina Dembickiego, Podczaszego Sędomirskiego. Andrzeia z Nowotańca Stana, Podczaszego Lwowskiego. Stanisława Sarbiewskiego, Starostę Grabowieckiego. Z Wielkiey Polski: Bogusława na Lesznie Leszczyńskiego, Generała Wielkopolskiego. Alexandra Zaleskiego, Referendarza Koronnego. Iana z Wąglikowic Wąglikowskiego, Miecznika Ziem Pruskich. Balcera Sarbiewskiego, Sędziego Ciechanowskiego. Z W. X. Lit. Adama Macieia Szakowica, Starostę Ośmiańskiego. Krzysztofa Zawiszę, Pisarza W. X. Lit. Krzysztofa Paca, Chorążego W. X. Lit. Filipa Obuchowica, Woyskiego Możyrskiego, ktorzy przysięgli bydź maią.

Deputaci do boku Krola IMci.

11. Aczkolwiek wedle zwyczaiu są naznaczeni PP. Senatorowie na rezydencyą, z ktoremi przy Wielmożnych Urzędnikach naszych, o sprawę Rzpltey we wszystkim znosić się będziemy; iednak dosyć czyniąc, prawu 1585 o niestanowieniu z nimi, koło spraw Seymowi należących, ponieważ uspokoienie swawoli Kozackiey y ordynacyi napotym woyska Zaporowskiego, nieodwłocznie potrzebuią expedycyi; tedy tak z Senatu, iako y z Koła Rycerskiego obudwu narodow, do boku naszego Deputatow naznaczamy. Z Senatu Iaśnie Wielmożnych, Macieia Łubińskiego, Arcybiskupa Gnieźnińskiego. Mikołaia z Olexowa Gniewosza, Biskupa Kuiawskiego. Andrzeia Szołdrskiego, Biskupa Poznańskiego. Ierzego Hlebowica, Woiewodę Smoleńskiego. Stanisława Warszyckiego, Woiewodę Mazowieckiego. Z Koła Rycerskiego: po iednemu z Woiewodztw, ktorych sobie same Woiewodztwa mianowały: Urodzonych, Ierzego Lubomirskiego Starostę, Generała Krakowskiego. Bogusława na Leśnie Leszczyńskiego, Generała Wielkopolskiego. Baldwina Ossolińskiego, Starostę Stobnickiego. Bogusława Radziwiła, Xiążę na Bierżach y Dubinkach, Słucku y Kopylu. Iana Wężyka na Wężykowey Woli, Starostę Sieradzkiego. Łukasza Orzelskiego, Pisarza Ziemskiego Kaliskiego. Bogdana Ogińskiego, Chorążego Nadwornego W. X. Lit. Hieronima Wierzbowskiego, Chorążego Wielkiego Łęczyckiego. Wiktora Konstantego Mleczka, Podsędka Żmudzkiego. Kaspra z Zaduszney Sułkowskiego, Sędziego Ziemskiego Brzeskiego, Łukasza Hulewica, Starostę Zwinogrodzkiego. Woyciecha z Łowicka Łowickiego. Franciszka Dubrawskiego, Podkomorzego Przemyślskiego. Pawła Potockiego, Woiewodzica Bracławskiego. Daniela Iełowickiego, Podkomorzego Krzemienieckiego. Hieronima Ciechanowica, Sędziego Smoleńskiego. Łukasza Miaskowskiego, Sędziego Podolskiego. Dziersława Andrzeia Sługockiego, Stolnika Lubelskiego. Stefana Rypińskiego, Horodniczego Połockiego. Alexandra Komorowskiego, Woyskiego Horodelskiego. Iana z Mierzna Mierzyńskiego, Podstolego Wolkowickiego. Samuela Ogińskiego, Ciwona Trockiego. Hieronima na Radzieiowicach Radzieiowskiego, Starostę Łomżyńskiego. Krzysztofa Zielskiego, Pisarza Ziemskiego Bielskiego. Władysława Wituskiego, Chorążego Gostyńskiego. Iana Karola Kopcia, Dworzanina P. Krola Imci. Iana Ignacego Bakowskiego. Ierzego Suchodolskiego. Remigiana Dembińskiego. Daniela Zydkiewica, Instygatora Koronnego. Iana z Wąglikowic Wąglikowskiego, Miecznika Ziem Pruskich. Rafała Słuszkę. Wilhelma Korfa, Starostę Orlińskiego. Maydla Starostę Ryskiego. Adama z Byszowa Krzyckiego, Starostę Eyzyckiego. Mikołaia z Dąbrowice Firleia Broniowskiego, Podkomorzego Czerniechowskiego. Ktorzy Posłowie uczyniwszy przysięgę, będą mieć *facultatem* przy Nas, y rezydencyi *decernendi*, cokolwiek w tey mierze *e Republica* będzie się zdało, y co *nemine contradicente, absentia nonnullorum non obstante* postanowią takiey
269

wagi ma bydź, iakoby na Seymie postanowiono było: nie będą iednak mogli nic stanowić, *contra dignitatem Reipublicae*, także, coby za sobą szkodę, albo diminucyą dobr tak pospolitych, iako y *privatorum* niosło, owszem iako Kozacy przedtym w dobrach dziedzicznych nie mieszkiwali, tak y teraz mięszkać nie będą. *Bella* też *offensiva* żadnych zaciągać na Rzpltą nie będą mogli, wszystkiego postępku na Seymie przyszłym, relacyą uczynić będą powinni.

Summa Trubecka.

12. Ponieważ dla gwałtownych Rzpltey potrzeb summa za dobra do Moskwy odpadłe, konstytucyą 1649 Urodzonemu Trubeckiemu, y matce iego warowana, teraz zapłacona bydź nie może: tedy assekuruiemy, że ta summa sta ośmdziesiąt tysięcy złotych, iako też y ta dwudziestu y iednego tysiąca, inszym obywatelom Koronnym winna, na przyszłym dwuletnim Seymie bez wszelakiey odwłoki z skarbu Koronnego odliczona y oddana będzie. *Provisio* zaś za dwie lecie przychodząca dwanaście tysięcy złotych na dzień ś. Iana Chrzciciela, w roku teraznieyszych, w Warszawie, z ordynaryinych Rzpltey prowentow, a drugie dwanaście na tenże dzień, tamże w roku 1650, z tychże prowentow *effectualiter*, za kwitem Urodzonego Pisarza Mińskiego, y małżonki iego, zapłacić rozkazuiemy; a do zapłacenia *summae capitalis*, wszystkich kredytorow tegoż Trubeckiego y matki iego, suspenduiemy.

270 **Trybunał Koronny.**

13. Za zgodą wszech Stanow, dla lepszey w iechaniu tych, ktorym należy wygody, Trybunału Piotrkowskiego pierwsze zasiadanie *ad primam Martij* mocą *Generalis Conventus* odkładamy. W Trybunale Lubelskim *casus militares* sądzić się maią nie dwie niedźieli, ale poki regestru stawać będzie, *pro hac vice tantum*.

Przyczynienie causarum militarium na Trybunał.

14. Wielka ztąd uyma y szkoda Rzpltey stała się, y siła Rotmistrzow wziąwszy pieniądze z skarbu, albo też od Woiewodztw y Ziem, ludzi, iako byli powinni, na przeszłą expedycyą nie stawili: tedy tym wszystkim *forum* w Trybunale *inter causas militares ad instantiam Instigatoris nostri*, *ex delatione thesauri aut Palatinatus* naznaczamy: a że popisu generalnego nie było, powinni będą także *inter militares* dać sprawę wszyscy Rotmistrze, ieżeli tak zupełne chorągwie stawili, iako pieniądze wzięli: regestra podane przez Poruczniki swe, albo dwu Towarzystwa *iuramentis confirmando*.

Deputaci do Rawy.

Z Senatu.

Z Małey Polski, Kasztellan Radomski. Z Wielkiey Polski, Kasztellan Sochaczewski.

Z Koła Poselskiego.

Z Wielkiey Polski, Zygmunt z Skrzypney Twardowski, Surrogator Poznański. Z Małey Polski, Adam Dzierżek, Podczaszy Sanocki.

Przed temiż Deputaty na Swiątki przyszłe, przy oddawaniu starey quarty, wszyscy dzierżawcy dobr naszych w Prusiech, *juris emphiteutici*, rewizye, przywileie, y submissye, co względem melioracyi dobr, w Grodzie poczynione produkować maią: zaczym iuż do wyszcia lat w tychże originalech opisanych, gdyż prerogacye *penitus* abroguiemy od płacenia nowey quarty, *non obstantibus quibuscunque decretis in contrarium*, wolni zostawać będą.

Odiazd niektorych Ichmciow za granice.

15. Wniesiona iest prośba do Nas y Stanow, od Iaśnie Wielm. X. Woyciecha Mikołaia z Olexowa, Gniewosza Biskupa Kuiawskiego, y obudwu Pieczętarzow naszych Wielkich, Ierzego z Tęczyna Ossolińskiego, Kanclerza Wielkiego Koronnego, Olbrychta Stanisława Xiążęcia Radziwiła, Kanclerza Wielkiego Xięstwa Litewskiego, o pozwolenie odiazdu za granice Koronne, na krotki czas, *votorum exolvendorum causa*, czego im za iednostaynym zezwoleniem Panow Rad naszych, y Posłow Ziemskich oboyga narodow, *authoritate praesentis Conventus* pozwalamy.

Approbatio laudorum. 271

16. *Lauda* wszystkich Woiewodztw Koronnych, y Ziem, ktore sobie na Seymikach Relacyinych *de genere* podatkow, y o bespieczeństwie pospolitym, iako też przeciwko chłopom, buntownikom, albo zboycom, bez ubliżenia praw każdego stanu postanowią, approbuiemy.

Securitas honorum et bonorum obywatelow, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Bracławskiego, y Czerniechowskiego, Woiewodztw; Ziemie Halickiey, także Krasnostawskiego, y Latyczowskiego Powiatow.

17. Zabiegaiąc *indemnitati* pomienionych Woiewodztw, postanawiamy, iż ktokolwiek z obywatelow tych Woiewodztw, Ziem, y Powiatow, *tam actor*, *quam reus*, potrzebowałby odwleczenia w Trybunale sądzenia spraw swoich, tedy *praevio juramento*, ieźli go strona od strony potrzebować będzie, ma bydź pozwolona *suspensa* do ordynacyi w tey mierze przyszłego Seymu: a to się ma rozumieć *de omni genere causarum*, ktore *deductiones munimentorum*, *scrutinia* y inkwizycyi potrzebuią. *Crimina* iednak *recentia*, ktorychby *scrutinia ante casum* spustoszenia dedukowane nie były, pod te konstytucye nie podpadaią. To też na ten czas obywatelom tychże Woiewodztw, Ziem y Powiatow, duchownym y świeckim, także miastom y włościom naszym pozwalamy, iż w podatkach, ktore będą *in Rempublicam* uchwalone, *abjurata devastatorum in toto et in parte bonorum* do lat czterech iść maią: przy tym według Konwokacyi akt Ziemskich Winnickich, dla więzienia Starosty tamecznego, leżenie pozwalamy. Ta iednak konstytucya nie ma derogować konstytucyi o rozgraniczeniu Wo-

iewodztw, Wołynskiego, Ruskiego, Bełskiego, 1647 postanowioney.

Naznaczenie PP. Senatorow na rezydencyą.

Na pierwsze pułroka, *a 1 Martij.* Xiądz Biskup Smoleński, Pomorski, Miński, Woiewodowie. Połocki, Bełski, Rospirski, Biechowski, Kasztellani.

Na drugie pułroka. X. Biskup Wendeński, Wendeński, Derpski, Woiewodowie. Nowogrodzki, Płocki, Bydgocki, Brzeziński, Kasztellani.

Na trzecie pułroka. X. Arcybiskup Gnieźnieński, a Kasztellan Krakowski, Woiewodą Czerniechowski, dla funkcyi Hetmańskiey wolni, Poznański, Parnawski, Woiewodowie: Witepski, Czerski, Kruszwicki, Oświecimski, Kasztellani.

Na czwarte pułroka. X. Arcybiskup Lwowski, Wileński, Sendomirski, Woiewodowie. Podlaski, Rawski, Kamieński, Szpicymirski, Kasztellani.

272 ### Restitucya Urodzonego Samuela Bolestraszyckiego.

18. *Ex occasione* dekretu *anni millesimi, sexcentesimi, vigesimi septimi*, między Wielebnym na on czas Biskupem Przemysłskim, a Urodzonym Samuelem Bolestraszyckim ferowanego, *a loco standi* w Trybunale; tenże Bolestraszycki w sprawie o poddanych, *anno 1643;* także y na drugim Trybunale, *anno 1645* o zabicie Woźnego *repulsus*, y *in poenis legum condemnatus* był: tedy za zgodą *praesentis Conventus*, te infamie y banicye, ktorekolwiek *ex occasione* tego dekretu 1627 w ktorymkolwiek sądzie są otrzymane, annihiluiemy, y onego *ad pristinum statum honoris restituimus*, daruiąc to, aby *in posterum* tym dekretem wzwyż mianowanym 1627 y inszemi, ktore *ex occasione* tegoż dekretu poszły, nie ważył się nikt Urodzonego Samuela Bolestraszyckiego, *a loco standi arcere.*

Pozwolenie gleytu pewnym osobom.

19. Chcąc iako zawsze, tak zwłaszcza na początku Panowania naszego, *clementiam nostram Regiam contestari*, za gorącą instancyą Posłow Ziemskich, Urodzonemu Samuelowi Łaszczowi, Przecławowi Pisarskiemu, Woyciechowi Tyrawskiemu, Mikołaiowi Sokołowskiemu, Ianowi Kopczyńskiemu, Piotrowi Iakubowi Grodzickiemu, Ianowi Mentyckiemu, Krzysztofowi Wieliczkowi, że iuż *composuerunt cum partibus authoritate* Seymu tego, gleyty wydać rozkazuiemy: takiegoż gleytu pozwalamy Ianowi Sokołowi, ktory *ex pacto* z stroną, na teraźnieyszą Rzpltey potrzebę, sto koni Kozakow stawić, y odwagę uczynić będzie powinien. A na przyszłym da Bog Seymie, powagę naszę do Stanow włożemy, aby do czci przywroceni byli, a tym czasem oni *bene merendo de Republica*, na to zarabiać będą powinni.

Reces.

20. Iż dla pewnych y poważnych przyczyn, mianowicie walnego Rzpltey niebespieczeństwa, Seym teraźnieyszy, szczęśliwey Koronacyi naszey do trzyniedzielnego tylko czasu redukowany iest, dla czego też exorbitancye, y *postulata* Woiewodztw skutku swego odnieść nie mogą: tedy wszystkie te sprawy, iako to religią Grecką, *et dissidentium securitatem*, *honorum et bonorum*, Woiewodztw spustoszonych, exorbitancye Ziem Pruskich, y wszystkie wobec exorbitancye, *postulata* y *desideria* Woiewodztw, Ziem y Powiatow, do przyszłego da Bog Walnego odkładamy Seymu, upewniaiąc w tym wiernych poddanych naszych, iż we wszystkich tych rzeczach, słuszne *desideria* ich, na ten tam czas, wedle możności ukontentuiemy: do ktorego też Seymu suspenduiemy dekreta wszystkie, *occasione* przywileiow na Ianikowskim otrzymane, ktorych *privilegiorum cognitionem* na tymże uczyniemy Seymie.

Deklaracye Woiewodztw. 273

Woiewodztwo Krakowskie na woysko quarciane nowe, y zapłatę co na nich przyidzie, *proportionaliter* pozwalaią, do nowego zaciągu ludzi dwanaście set *ad ultimam Iunij*, a w dalszą służbę, tyleż ludzi żołdem quarcianym. Seymik *Relationis die 10 Martij.* Xięstwo Oświecimskie zgoda z Krakow. Seymik *die 26 Martij.* Woiewodztwo Poznańskie y Kaliskie, o woysku quarcianym, tak iako y Krakowskie, do nowego zaciągu ludzi, ile dwoie podymne wynosi quarcianym żołdem stawi. Seymik *die 9 Martij.* Woiewodztwo Sandomirskie względem quarcianego woyska, tak iako y Krakowskie do nowego zaciągu dwanaście set człowieka *ad 24 Martij*, a potym albo tyleż ludzi, albo pieniądze. Seymik *die 25 Februarij.* Woiewodztwo Sieradzkie, o woysku quarcianym iako wyższe, potrąciwszy w to dwieście draganow Urodzonego Pisarza Polnego, ktorym iuż dano pieniądze, do nowego zaciągu, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą poborami wydać na dwie ćwierci. Seymik tylko *die 4 Martij.* W Szadku Poborca Urodzony Grzegorz Chwalecki Burgrabia Sieradzki: a oboie czopowe doroczne, wedle konstytucyi *1629 et 28 a 29 Septembr. curren.* pozwalaią. Ziemia Wieluńska, na woysko quarciane, tak, iako y wyszże Woiewodztwa, do nowego zaciągu, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą, albo ludzi do teyże proporcyi. Seymik *16 Martij.* Woiewodztwo Łęczyckie, na woysko quarciane, tak, iako y wyższe, na nowy zaciąg, tak, iako Sieradzkie. Seymik *1 Martij.* Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, y Inowłocławskie, na woysko quarciane podymne iedno za assygnacyą wydać. Na nowy zaciąg summę pieniężną na czterysta draganow, na Seymiku Radzieiowskim uchwalonych, albo tychże ludzi. Seymik *9 Martij.* Woiewodztwo Kiiowskie. Seymik *quindecima Martij* w Łucku u OO. Dominikanow, ponieważ w Kiiowie odprawować nie

mogą: tamże sobie Deputatow na Trybunał obiorą. Ziemia Dobrzyńska na woysko quarciane, iako y wyższe Woiewodztwa, do nowego zaciągu sto piechoty, a od sta koni na Elekcyi wpisanych wolni. Seymik *prima Martij.* Woiewodztwo Ruskie, Ziemia Lwowska, z miast nie może dać nic. Ze wsi dwoie podymne poborami, *salvis abjuratis desertatorum.* Ziemia Przemyślska, z miast po prawey stronie Sanu dać nic nie może, oprocz kilku, ktore na się następu nieprzyiacielskiego nie miały: zaś z Zasania, ktore nie dotknione od nieprzyiaciela, z miast, y ze wsi, dwoie podymne poborami: także ze wsi po prawey stronie będących, *salvis abjuratis desertatorum.* Ziemia Sanocka, dwoie podymne do braci, *salvis abjuratis.* Seymik wszystkich trzech Ziem w Wiśniey, *tertia Martij.*
274 Ziemia Halicka, Seymik *quindecima Martij*, na ktorym y Deputata na Trybunał obiorą. Ziemia Chełmska, Seymik *vigesima secunda Martij*, nic dać nie może. Woiewodztwo Wołyńskie, Seymik *quindecima Martij*, nic dać nie mogą: bo *devastati.* Deputaci obrani w Krzemieńcu, *approbantur.* Woiewodztwo Podolskie, z miast, osobliwie z Kamieńca, y inszych spustoszonych, dać nic nie mogą. Z Powiatu iednak Latyczowskiego, y z inszych miast, ktore nie spustoszone, w *laudum* postanowią, wiele maią dać, na Seymiku *Relationis*, ktory *die quinta Martij* approbuiemy. Woiewodztwo Lubelskie, summę iednemu podymnemu korresponduiącą za assygnacyami wydać, drugą taką do braci, *salvis desertatis.* Seymik *die prima Martij.* Woiewodztwo Bełskie, Seymik *octava Martij.* Woiewodztwo Płockie, ze Posłow nie miało, Krol Imć Seymik naznacza *pro quindecima Martij.* Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska, względem quarcianego woyska, do zgody Woiewodztw na nowy zaciąg, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. Seymik *undecima Martij.* Poborca Urodzony Ian Ogrodziński. Ziemia Warszawska, tak, iako y Czerska, bierze do braci, za interpozycyą Imci P. Woiewody Mazowieckiego, y Ichmciow PP. Pieczętarzow Koronnych. Seymik *tertia Martij.* Ziemia Wiska, na woysko quarciane czopowe iedno, do nowego zaciągu, draganow sześćdziesiąt żołdem zwyczaynym. Seymik *die 3 Martij*, z prozbą do K. I. M. o uwolnienie od stanowiska. Ziemia Wyszogrodzka, na woysko quarciane summę korresponduiącą iednemu podymnemu, do nowego zaciągu pięćdziesiąt draganow. Seymik *5 Martij.* Ziemia Zakroczymska, *summam correspondentem* dwoygu podymnemu poborami za assygnacyami wydać. Seymik *3 Martij.* Poborca Urodzony Ian Golawiński. Ziemia Ciechanowska, dwoie podymne, *salvis desertatorum abjuratis.* Seymik *10 Martij.* Poborca do braci. Ziemia Łomżeńska, sto draganow na nowy zaciąg, a dwoie podymne na zapłatę żołnierzowi quarcianemu, za assygnacyami Wielmożnego Podskarbiego wydać. Seymik *5 Martij*, z prozbą takowąż, iako y Ziemia Wiska. Ziemia Rożańska, tak, iako Ciechanowska. Seymik *6 Martij.* Ziemia Liwska, tak, iako y Czerska. Seymik *5 Martij.* Ziemia Nurska, summę dwoygu podymnemu korresponduiącą poborami wydać na kwarciane woysko, a nad to, sto koni Kozakow, ktorym *a prima Ianuarij* 275
ćwierć się poczęła: po ktorey wyszciu, summę proporcyonalną stu koni, kwarcianym żołdem do skarbu wydać. Seymik *decimaseptima Martij.* Poborca Urodzony Wawrzyniec Wyssomirski, Podsędek Łomżeński. Ktore ćwierci wszystkim Ziemiom Mazowieckim, ktore ludzie maią, *a prima Ian.* służba się ma poczynać. Woiewodztwa Podlaskie, Ziemia Drohicka, sto usarza żołdem kwarcianym, abo takąż summę do skarbu. Seymik *prima Martij.* Ziemia Mielnicka, sto koni Kozakow, żołdem kwarcianym, abo takąż summę do skarbu oddać. Seymik *vigesima septima Feb.* Ziemia Bielska, dwieście koni Kozakow, abo takąż summę, za assygnacyą skarbową wydać. Seymik *decima Martij.* Woiewodztwo Rawskie. Ziemia Rawska, na woysko kwarciane dwoie podymne, do nowego zaciągu sto dwadzieścia koni Kozakow, żołdem kwarciauym, abo takąż summę za assygnacyami wydać. Seymik *prima Martij.* Ziemia Sochaczewska, na woysko kwarciane *summam* dwoygu podymnemu *correspondentem*, biorą do braci, *cum assecuratione* na nowy zaciąg, sto koni draganow, z takąż prozbą iako y Ziemia Wiska. Seymik *prima Martij.* Ziemia Gostyńska, sto koni Kozakow na nowy zaciąg, na woysko kwarciane dwoie podymne, *cum assecuratione* do braci. Seymik *prima Martij.* Woiewodztwo Chełmińskie do braci bierze, *cum praecustoditione*, że dwanaście set człowieka na Elekcyi wpisane, y dwoie podymne, szkodzić im nie maią. Woiewodztwo Malborskie, do braci. Woiewodztwo Bracławskie, Seymik *secunda Martij*, we Lwowie, u Franciszkanow, na obranie Deputatow na Trybunał, nie ubliżaiąc przywileiom *incorporationis.* Woiewodztwo Pomorskie, tak iako y insze Pruskie. Seymik Generalny Ziemiom Pruskim w Malborku, *decima Martij*, Krol Imć złoży, podług praw Ziem Pruskich. Ziemie Inflantskie, cło y czopowe połowicę do skarbu Koronnego, połowicę do W. X. Lit. Seymik *die 11 Martij.* Woiewodztwo Czerniechowskie, dać nic nie może. Seymik *Relationis* u Oycow Dominikanow w Lublinie, *feria secunda post Dominicam Iubilate.* Deputaci w Warszawie obrani na Trybunał Koronny *approbantur.*

Deklaracye Wielkiego Xięstwa Lit. Woiewodztw y Powiatow.

Woiewodztwo Wileńskie, cło nowo podwyższone kupieckie, czopowe na lat dwie *in duplo* pozwala. Trybunał Skarbowy w Wilnie, popis y pospolite ruszenie do braci bierze. Powiat Ośmiański, w podatkach zgadza się z Woiewodztwem Wileńskim. Popis *quotannis 15 Maij* 267
uchwala. Pospolite ruszenie *in casum.* Powiat Lidzki, w podatkach zgadza się z Ośmianą. Popis y pospolite ruszenie do braci bierze.

Trybunał Skarbowy. Powiat Wilkomirski także. Powiat Bracławski, na czopowe y cło kupieckie, stosuiąc się do zgody, pozwala. Popis y pospolite ruszenie bierze do braci. Woiewodztwo Trockie, z Woiewodztwem Wileńskim zgadza się we wszystkim. Popis y pospolite ruszenie bierze do braci. Powiat Grodzieński, w podatkach ze wszystkiemi Woiewodztwy y Powiatami zgadza się. Trybunał Skarbowy. Popis *quotanis 15 Maij*. Pospolite ruszenie *in casum*. Powiat Kowieński w podatkach z Woiewodztwem Trockim we wszytkim się zgadza. Trybunał Skarbowy pozwala, koequacyą poborow *reservat*. Popis y pospolite ruszenie bierze do braci. Powiat Upitski zgadza się w podatkach z Ośmianą. Trybunał Skarbowy pozwala. Popis y pospolite ruszenie do braci. Xięstwo Żmudzkie, do zgody ze wszystkiemi w podatkach zgadza się. Popis y pospolite ruszenie bierze do braci: na Trybunał Skarbowy zgadza się. Woiewodztwo Smoleńskie, pozwala czopowe y cło nowe podwyższone, od kupcow tylko, na lat dwie. Na popisy każdego roku nazaiutrz po S. Michale, według praw y zwyczaiow W. X. Litew. na pospolite ruszenie *in casu necessitatis*, za obwieszczeniem od Krola Imci; z tą iednak kondycyą pozwalaią to wszystko, aby zapłata piechocie, y naprawa murow Smoleńskich, według konstytucyi 1647 y konfederacyi przeszłey skutecznie opatrzona była: kwoli czemu naznaczamy Kommissarzow, przy Wielmożnych Hetmanach naszych W. X. Litew. abo substytutach ich, y Wielmożnym Woiewodzie Smoleńskim, Wielmożnych y Urodzonych, Leona Kazimierza Sapiehę, Podkanclerzego W. X. Litew. Krzysztofa Zawiszę na Baksztach, Pisarza W. X. Litew. Władysława Wołowicza, Pisarza Polnego W. X. Lit. prawu iego nie deroguiąc. Adama Sakowica Starostę Ośmiańskiego. Samuela Stanisława Druckiego Sokolińskiego, Podkomorzego Smoleńskiego. Iana Chrapowickiego Sekretarza naszego, y dzień do ziachania się *primam Augusti*, *anni praesentis*, naznaczamy, *absentia aliquorum non obstante*. Seymik Relacyiny *ob distantiam loci*, *die 30 Martij*, *anni praesentis*, naznaczamy, o ktorym Posłowie wcześnie obywatelom oznaymić maią. Powiat Starodębski *desolata*. Woiewodztwo Połockie, w podatkach do zgody powszechney przypada. Popis *protunc 15 Maij* pozwala, *in posterum quotannis prima Octobr:* naznacza. Pospolite ruszenie do braci. Seymik Relacyiny *vigesima tertia Martij*.
277 Woiewodztwo Nowogrodzkie, czopowe y cło kupieckie pozwala. Popis y pospolite ruszenie, do braci. Powiat Słonimski, czopowe y cło za iednostayną zgodą pozwala. Popisy *15 Maij*, y pospolite ruszenie, bierze do braci. Seymik Relacyiny *9 Martij*, naznącza sobie. Powiat Wołkowiski, także. Seymik *16 Martij*. Woiewodztwo Witebskie, czopowe y cło na lat dwie pozwala. Popisy *15 Maij*, y pospolite ruszenie, bierze do braci. *Salva coaequatione* na Seym przyszły. Powiat Orszański, waruie sobie żołnierza Powiatowego 400. Myto na lat dwie y czopowe pozwala. Popisy *quotannis* po S. Michale, *in crastinum*. Trybunał Skarbowy. Seymik Relacyiny *23 Martij*, pospolite ruszenie do braci. Woiewodztwo Brześciańskie, czopowe na lat dwie, *in duplo* myto. Pospolite ruszenie na Seymik Relacyiny, gdzie y postanowić maią, abo samym ruszyć się, abo wyprawę woienną *ad instar* pospolitego ruszenia namowić maią. Na tymże Seymiku, sposob reparowania xiąg przez rebellizanty popsowanych, y aktykacyi. Spraw także *ratione* zginionych przywileiow, praw, *media*, ktoremiby *dominia rerum*, *haereditates*, possessye dawne zatrzymać się mogły, postanowią. A *interim* ieśliby kogo z tych, ktorym *realiter* dobra spustoszone, y prawa zabrane, do ktoregokolwiek sądu pozwano, sprawa *in suspenso* zostawać ma, aż do decyzyi o tym z Seymu da Bog przyszłego. To służyć ma wszystkim Powiatom od nieprzyiacioł zniesionym. Powiat Piński, cło kupieckie y czopowe pozwala. Pospolite ruszenie do braci. Woiewodztwo Mścisławskie, cło kupieckie, czopowe na lat dwie. Popisy *quotannis 15 Maij*. Seymik *30 Martij*. Woiewodztwo Mińskie, do zgody generalney *in toto*. Powiat Możyrski, *desolata*, iednak będzieli z czego, myto y czopowe pozwala. *Salvis desertatis*. O xięgach y sprawach, iako Woiewodztwo Brześciańskie. Powiat Rzeczycki *similiter*. Ziemia Inflantska, cło y czopowe do Korony, połowicę drugą do W. X. Lit: ktore podatki Wielmożny Podskarbi W. X. L. w dyspozycyi swoiey mieć, y one przez administratory swoie, abo *plus offerenti*, według dawnego prawa arendować będzie. Ktore się wybierać zacznie od S. Iana Chrzciciela, w roku teraźnieyszym 1649 a skończy się w takowyż dzień S. Iana, w roku da Bog przyszłym 1651, a to wybieranie onego, żadne listy, przywileie, y dekreta nasze, ieżeliby względem wolności komu wydane były, według uniwersałow *anni 1626* y *1631* y według konstytucyi *anni 1638*, *1643* a naybardziey *anni 1635* ktore reassumuiemy, nic *praejudicare* nie mogą. *Salva* karczmy Witebskiey, 278
ktora na Mansyonarze Kapituły Wileńskiey przed Unią fundowana, y konstytucyami przeszłemi iest libertowana. Libertacya zaś pogorzelcom tak rozumiana bydź ma, iako konstytucya *anni 1647* deklarowała, ktorą w wybieraniu tych podatkow reassumuiemy. A te podatki, y pobory, na szczęśliwey Elekcyi naszey pozwolone, na zapłatę żołnierzowi dawnieyszego zaciągu naznaczamy, y na zaciąg nowego: ktorego liczbę *ad proportionem et sufficientiam* zapłaty z tych podatkow, nie zaciągaiąc więcey długu na Rzeczpospolitą, stosować będziemy. Żołd nie sowity, ale według dawnego zwyczaiu im naznaczamy, a listy przypowiedne z Kancellaryi naszey W. X. Lit: wydać roskażemy. A żeby żołnierz *in solito onere* na przeszłey Elekcyi, względem zabronienia chleba w ciągniu, y pociągania do nienależnych sądow, nie był uciążony, ani władza, y iurisdykcya Hetmańska, z naruszeniem *disciplinae militaris*,

diminuta nie zostawała: tak tą konstytucyą *Electionis* deklaruiemy, że tak dawnieyszego, iako y świeżego zaciągu żołnierzowi wolno będzie w ciągnieniu chleba zwyczaynym trybem zaciągać. Wszakże o niesłuszne exakcye, także o branie podwod, według artykułow woyskowych, y według praw y konstytucyi, *de disciplina militari*, sprawować się powinien będzie. Należy do płacy woyskowey, aby o retentach przeszłych, w regestrach skarbowych opisanych, wiadomość pewna była: tedy aby się tym prędzey retenta wyciągnąć mogły, Trybunał Skarbowy w Wilnie postanawiamy, na ktory Deputatow do sądzenia *authoritatae praesentis Conventus* naznaczyliśmy: z Panow Rad naszych, przy Wielmożnym Gedeonie Michaelu Tryznie, Podskarbim, y Pisarzu Ziemskim W. X. Lit: Wielmożnych, Wielebnego X. Ierzego Tyszkiewica, Biskupa Żmudzkiego, Proboszcza Trockiego. Pawła Sapiehę, Woiewodę Witebskiego, Rosławskiego, Zdzitowskiego Starostę. Albrychta Stanisława Radziwiła, Xiążęcia na Ołyce y Nieświeżu, Kanclerza W. X. Lit: Pińskiego, etc. Starostę. Leona Kazimierza Sapiehę, Podkanclerzego W. X. L. Wolpiańskiego, etc. Starostę. A z Koła Poselskiego Urodzonych, Krzysztofa na Baksztach Zawiszę, Pisarza W. X. Litew. Starostę Mińskiego. Krzysztofa Paca, Chorążego W. X. Litew. Starostę Wilkowiskiego. Macieia Adama Sakowicza, Starostę Ośmiańskiego. Iana Mikołaia Stankiewicza, Ciwona Eyragolskiego, Pisarza Żmudzkiego. Pawła Marcinkiewica, Sędziego Upitskiego. Samuela Druckiego Sokolińskiego, Podkomorzego Smoleńskiego. Iana Tryznę Starostę Wołkowiskiego. Iana Podbipiętę, Podsędka Połockiego. Piotra Galińskiego, Stolnika Orszańskiego. Iana Kązimierza Umiastowskiego, Pisarza Brzeskiego. Ktorzy ziachawszy się do Wilna *pro die 10 Maij*, *anni currentis 1649* tegoż dnia zasieść, y przysięgę według konstytucyi 1613 przed Urzędem
279 Grodzkim Wileńskim wykonać maią, y te sądy *eadem iudiciorum securitate et authoritate*, iako Trybunał Radomski w Koronie ma, przez niedziel trzy sądzić maią; od ktorych ieżeliby się Wielmożnemu Podskarbiemu *ratione* niesposobnego zdrowia, absentować przyszło, Urodzony Skarbny, y Pisarze Skarbowi, te funkcye przy Urodzonych Deputatach odprawować będą, na ktorym Trybunale nie wydane symple, kwarty poborowe, y czopowe, donatywy z miast, cła podwyższone, y stołowi naszemu należące retenta, osobliwie ci, ktorzy *contravenerunt* dekretom Trybunału przeszłego, y inne *anni 1647 et 1648* postanowione, a nie wydane podatki, sądzone bydź maią. Delatę każdemu winnemu do Grodow skarb rozesłać ma, według ostatniego postanowienia konstytucyi 1647 y takąż potym delatę, *nihil addendo vel diminuendo*, Deputatom do sądzenia skarbowi Pisarze podać maią. Żadney też ugody skarb bez wiadomości Trybunału czynić nie ma. *Salaria* tym Deputatom maią bydź dane według konstytucyi 1613 a w tych sądach Wielmożni y Urodzeni Deputaci, według dawnych praw 1613, 1629, 1647 postępować będą. W tymże Trybunale Wielmożny Generał *Artileriae*, z tego, co po uczynioney w przeszłym Trybunale liczbie doszło go z skarbu, sprawić się powinien będzie. A że *sub idem tempus* sądow skarbowych, głowne sądy Trybunalne przypadaią, ieżeliby tedy iakowe kauzy między samemi Deputaty, lubo ich sługami *intercederent*, na to *compositum judicium in pari numero* zasadzone bydź ma. Gospody także *aeque* na Deputatow skarbowych, iako y drugich, Grod pokazować będzie.

Franciszek z Dubrawki Dubrawski, Podkomorzy Ziemie Przemyślskiey, Marszałek Koła Poselskiego.

Ian Mikołay Stankiewicz, Ciwon Eyragolski, Pisarz Żmudzki, Deputat do konstytucyi z W. X. Litewskiego.

Stanisław Domaszewski Widlica, Podsędek Łukowski, Deputat z Małey Polski do konstytucyi.

X. Tomasz Ujeyski, Sekretarz I. K. M. m. pp.

KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO KORONNEGO WARSZAWSKIEGO, SZEŚĆNIEDZIELNEGO

ROKU PAŃSKIEGO 1649 DNIA 22 LISTOPADA

W Imię Pańskie, Amen.

IAN KAZIMIERZ,

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem wobec, y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, wiadomo czyniemy: że dla wielkich potrzeb, y spraw rożnych Rzpltey, 280
Seym Walny sześćniedzielny złożywszy, prawa y ustawy wszystkie niżey opisane, za zgodą wszech Stanow oboyga narodow, stanowiemy y uchwalamy.

Ordynacya ordynaryinych podatkow Rzpltey, na zapłatę woysku kwarcianemu, et pro stipendiarijs.

2. Woysko kwarciane takowe y w takiey liczbie, iako iest w kompucie szczęśliwey Koronacyi naszey ordynowane, aby zawżdy skutecznie zapłatę swoię nieodwłoczną mieć mogło, przychylaiąc się do pierwszych praw y konstytucyi, postanawiamy: aby stara kwarta, składne winne, czwarty grosz, cwekta, podatek z Fordanu, kanon Pruski, pogłowne żydowskie, także podatek od włok wybranieckich, na Seymie teraźnieyszym postanowiony, na zapłotę woyska kwarcianego, *et pro stipendiarijs*, podług pakt, był obrocony. A ieśliby się Wielmożny Podskarbi Koronny, *in contrarium* prawu temu, wa-

żył na cokolwiek innego, z tych pomienionych podatkow, choćby y za assygnacyami naszemi, y *ex Senatus consulto* obrocić, wyiąwszy na same koszty *ex pactis*, na legacye Tureckie, Tatarskie, Moskiewskie, powinne, tedy o to *ad instantiam* każdego Posła, na Seymie przed Nami sprawić się będzie powinien, y *solutione de suo proprio* ma *rependere*. Rotmistrze zaś kwarciani maią bydź przez Nas obrani, podług konstytucyi *anni 1591 salvis modernis*.

Podatki ordynaryine Rzeczypospolitey, ktorym nikt ulegać niema.

3. Od podatkow Rzepltey ordynaryinych, w konstytucyach, y Seymu teraźnieyszego, y *anni 1647* wyrażonych, a na zapłatę woysku kwarcianemu y *stipendiariorum*, y inne potrzeby Rzeczypospolitey ordynowanych, także y ceł naszych, żadne miasto y miasteczko w Koronie nie ma bydź wolne, ani żaden *in genere* kupiec, albo handlami się bawiący człowiek, ale ie każdy *juxta legum praescriptum* oddawać powinien, żadnemi, choćby konstytucyami approbowanemi przywileiami y wolnościami, nie zasłaniaiąc się, *sub amissione mercium, et poenis* w prawie opisanemi. A względem wybierania onych, konstytucyą wzwyż mianowaną 1647 *in toto* reassumuiemy, y prawa dawne o fołdrowaniu towarow kupieckich, także konstytucyą *anni 1589* o bespieczeństwie drog kupieckich, y prawa wszystkie o drogach, ktoremi kupcy y formani ieździć maią.

Włoki wybranieckie.

4. Iż włoki wybranieckie *in tantam desolationem et abusum* przyszły, że Rzeczpospolita z wybrańcow żadnego pożytku nie ma, owszem obywatelom Koronnym częstemi przechodami bardzo są *onerosi:* przeto postanawiamy: za zgodą wszech Stanow, aby każdy Starosta, albo dzierżawca włok wybranieckich, na każdy rok miasto wybrańca, przy kwarcie zaraz do skarbu Rzepltey z włoki, z ktorey był *ex antiquo* wybrańca wyprawić powinien, wniosł w Rawie na każde Swiątki, złotych sześćdziesiąt, y one *realiter* rowno z kwartą, przy Deputatach do kwarty z Seymu od Nas deputowanych, za ich, y skarbu naszego kwitem, zapłacił; a to *sub amissione* dzierżawy swoiey, y *poenis* o kwarcie *sancitis*. Czego Wielmożny Podskarbi nasz pilnie przestrzegać, y *retentores* na delacie Instygatorowi naszemu podawać ma, *sub solutione de suo*. A ieśliby ktory Starosta, albo dzierżawca, włokę wybraniecką utaił, y onę na folwark, albo robociznę swoię obrocił, y z niey pomienionego podatku płacić niechciał: takowy od Instygatora naszego, na Seym *inter causas fisci* pozwany, *poenis*, o niewydawaniu kwarty, *sancitis* karany bydź ma. Czego Instygator nasz pilnie przestrzegać, z skarbem naszym powinni będą, *sub vinculo juramentorum suorum*.

Prowiant woysku naszemu.

5. Nie deroguiąc konstytucyi *anni 1609 ad praesentem Reipublicae necessitatem*, do przyszłego Seymu postanawiamy, na prowiant żołnierzowi naszemu kwarcianemu, aby iuż zawżdy przy Ukrainie, *sub disciplina militari* zostawał, podatek po kopie z łanu, z dobr tych wszystkich, ktore stacyom y zimowaniu podległe, y ktore stanowiska żołnierzom u siebie pozwalać powinne. A z miast y miasteczek, nie ż łanow, ale z osiadłości, ci ktorzy się kupiectwem, albo rzemięsłem większym bawią, albo grunty y role maią, po kopie; z tych zaś domow, ktore bez rol są, y rzemiosł większych, po pułzłotego dawać powinne podymnym. Ktore pieniądze prowiantowe Poborcy wybierać powinni, y za assygnacyami skarbu naszego, Panom Prowiant-Magistrom, z pułkow na to ordynowanym, oddawać będą na dzień S. Michała. Ci zaś Panowie Prowiant-Magistrowie, z tego prowiantu rachować się będą powinni, na początku każdego Seymu, kwitami od chorągwi swoich, przed Deputatami, tak z Senatu, iak z Koła Poselskiego, przy Wielmożnym Podskarbim naszym: do ktorego obmyślania prowiantu, dobra szlacheckie ziemskie, y włoki wybranieckie, *penitus* należeć nie maią. Woysko zaś extraordinaryine Rzeczypospolitey iakiekolwiek będzie, takąż proporcyą z tychże dobr prowiant ma mieć obmyślony.

Disciplina militaris.

6. Iżeśmy woysku naszemu na Seymie teraznieyszym skuteczną obmyślili zapłatę, a oraz y prowiant; postanawiamy, aby woysko nasze na Seymie teraznieyszym ordynowane, przy Ukrainie na obronę Rzepltey zawsze zostawało, lecie w obozie, a zimie w stanowiskach, przez Hetmany iako naybliżey Ukrainy naznaczonych, a na dalsze włości, *sine consensu Reipublicae* nigdy nie wychodziło. Czego Hetmani y wodzowie nasi przestrzegać będą powinni. A ieśliby się żołnierz ktorykolwiek ważył na włości dalsze wyieżdżać, a w stanowiskach, albo w ciągnieniu stacye, żywność, pieniądze, albo podwody gwałtem brać: takowy przed Hetmana, albo na Trybunał, *inter causas militares* pozwany, y słusznemi dowodami poprzysiężonemi o to przekonany, na gardle karany bydź ma, gdyż lecie żołdem swym, a zimie z prowiantu sobie naznaczonego żyć powinien.

Zapłata woyskom naszym Korszuńskim, Zbaraskim, y Zborowskim, tudzież Lwowskiego, Zamoyskiego y Kamienieckiego zaciągu, y praesidium Kudackiego.

7. Chcąc woyskom naszym dobrze zasłużonym, z ktorych iedne pod Zbarażem dzielnie, mężnie, z stratą fortun y substancyi swych, nie tylko z nieprzyiacielem, ale *cum ipsa rerum natura* walcząc, piersiami swemi, za dostoieństwo nasze, y całość Rzpltey zastawiały się. Drugie przy boku naszym, nieprzyiaciela do pokoiu y przyięcia łaski naszey przywiodły: insze zaś wszędzie stawały, iako cnemu należało rycerstwu, zupełną obmyślić zapłatę. Ponieważ Kommissya *authoritate Comitiali* w Warce złożona,

z pewnych przyczyn doyść nie mogła, tak, że ią PP. Kommissarze limitowali, y do Lublina transferowali. Tę tedy ich limitacyą *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y mieć chcemy, aby się Wielmożni y Urodzeni Kommissarze, z Senatu, Wielmożny Hieremi Michał Xiąże Korybut Wiśniowiecki, Woiewoda Ziem Ruskich, Przemysłski, Prasznyski *etc.* Starosta, Stanisław z Brzezia Lanckoroński, Woiewoda Bracławski, Skalski, Stobnicki, Dimirski Starosta, Regimentarze woysk naszych. Stanisław Witowski, Sędomierski, Knyszyński, Zwoleński, Krzeczowski Starosta. ..... Brzozowski, Kiiowski. Zbigniew z Goraia Gorayski, Chełmski, Kasztellanowie. A z Koła Posel. z Wielkiey Polski, Władysław z Leszna Leszczyński, Star. Wiśniowski. Andrzey z Skrzypney Twardowski, Zupnik Bydgostski. Andrzey z Przymy Przyiemski, Dworzanin nasz Pokoiowy. Ian Mączyński, Szymon Krzykowski, Podsędek Łęczycki. Alexander Sielski, Podstoli Poznański, Dworz. nasz. Łukasz Miaskowski, Sędzia Ziem. Podolskiey. Kasper Sułkowski, Sędzia Ziem. Brzeski Kuiawski. Hieronim na Radzieiewicach Radzieiewski, Podczaszy Kr. Iey-Mci, Starosta Łomżeński. Szczęsny Brochowski, Pisarz Ziem. Zakroczymski. Franciszek Wessel, Chorąży Rożański. Stanisław Działyński, Starosta Tołmicki. Z Małey Polski. Mikołay Ostrorog, Podczaszy Kor. Inowłocław. Nieszawski Star. Hieronim Adam z Granowa Sieniawski, Pisarz Polny Kor. Star. Lwowski. Krzysztof Koryciński, Star. Oświecimski, Franciszek z Dubrawki, Dubrawski, Podkomorzy Przemysłski. Kisiel, Star. Czerkaski. Marcin Dębicki, Podczaszy Sędomier. Gabryel Hulewicz, Chorąży Czerniechowski. Dzierżstaw Sługocki, Stolnik Lubelski. Hieronim Chrząstowski. Tomasz z Biberszteyna Kazimierski. Mikołay Skarszewski, Chorąży Bielski. Alexander Horaim, *pro die 5 Martij*, w Lublinie, przy Wielmożnym Podskarbim naszym, ktory *sine legali impedimento* absentować się nie ma, ziachawszy, przybrawszy do siebie dwoch z woyskowych Deputatow, *pro nunc* tylko regestra każdych chorągwi, tak konnych, iako y pieszych, y cudzoziemskich ludzi, pilnie przykładem przeszłych kommissyi rewidowawszy, iuramentami Rotmistrzow, Kapitanow, albo Porucznikow likwidować kazawszy, woysku naszemu skutecznie zapłacili. Do ktorych wszystkie pieniądze od skarbu Rzepltey, a do skarbu, Woiewodztw y Ziem Poborcy według deklaracyi, na Seymie teraznieyszym przez Woiewodztwa, y Ziemie uczynionych, zwieść będą powinni *sub poena peculatus*. Ciż Poborcy z Woiewodztw y Ziem wszystkie assygnacye skarbowe, tak z Seymu *Electionis*, iako y *Coronationis* dane, dla rachunkow dostatecznych z woyskiem na tęż kommissyą z sobą przywieść, y one do skarbu tamże oddać, *sub ijsdem poenis* powinni będą. A żeby tym skuteczniey bez wszelakiey zwłoki, zapłata ta woyska naszego doyść mogła, wszystkim tym Poborcom y retentorom podatkow publicznych, ktorzyby przy sobie cokolwiek, tak z tych pieniędzy *per coaequationes* Seymu tego deklarowanych, iako y na Seymie teraznieyszym uchwalonych zatrzymali, więc y kwarty dostatecznie nie zapłacili, y oney na kommissyą wcześnie nie zwieźli: także tym co pieniądze Rzepltey wcześnie wziąwszy, a ludzi do obozu, albo zgoła nie stawili, albo nie zupełnie, y sami w obozach nie byli: termin zawity bez przypozwu, *ad instantiam Instigatoris ex delatione* wodzow woyska naszego, y skarbu y Woiewodztw, przed temiż PP. Kommissarzami tamże naznaczamy. Ktorych wszystkich PP. Kommissarze nasi *praestitis juramentis juxta rotham* Sędziow Trybunału Koronnego, sposobem Trybunałow przeszłych Radomskich, tamże sądzić, y *delinquentes juxta praescriptum legum*, karać będą powinni. Co Instygator nasz z powinności swoiey, *sub vinculo juramenti sui urgere*, nikomu nie folguiąc, będzie powinien. A ten Sąd Kommissarski *eandem* ma mieć *securitatem una cum euntibus et redeuntibus*, do tey y od tey kommissyi, także dekreta iego *eundem vigorem et valorem*, iako maią sądy y dekreta Trybunału Koronnego. Ciż PP. Kommissarze wszystkie excessy, y exorbitancye żołnierskie, y wszelakie krzywdy y szkody przez nie popełnione, *ad instantiam cujusvis iniuriati* sądzić, y winnych *juxta praescriptum* artykułow woyskowych y konstytucyi poślednieyszych, karać maią. To przytym waruiemy, że przy płaceniu woysku rekognicye żołnierskie do skarbu oddane, *in vim solutionis* przyimowane być maią. Komponować iednak o nie z żołnierzami, nikomu nie ma być wolno, y owszem PP. Kommissarze do przysięgi swoiey, ktorą *forma juramenti Tribunalitij* wykonaią, przydać będą powinni, że o rekognicye z nikim nic komponowali, y komponować nie będą. Toż y Pisarze Skarbowi uczynić będą powinni, y w kimby tego postrzegli, *poena peculatus*, takowy *ad instantiam* Instygatora naszego, karany być ma. Dekreta Kommissarskie pisać będzie Urząd Grodzki, a akt Kommissarski urząd Podskarbiego.

283

284

O niezaciąganiu woysk.

8. Iako prawa dawne chcą mieć, abyśmy żadnych woysk *sine consensu* Rzepltey nie zaciągali, tak pogotowiu prywatnym ludziom nie dopuścimy, żeby zaciągi mieli czynić iakie, na płacą Rzepltey, bez iey konsensu wyraźnego, *sub poena peculatus*. Ktora konstytucya nic nie ma *derogare* ochocie zwykłey miłośnikom oyczyzny, ktorzy poczty swe *de privato peculio* na usługę Rzeczypospolitey stawićby chcieli.

O wybieraniu stacyi żołnierskich.

9. Iż chorągwie woysk naszych, na swych stanowiskach iuż zbytnie wybrali stacye: przeto postanawiamy *abhinc*, aby iuż żadna chorągiew, ani żaden towarzysz z pod chorągwi, nie ważył się więcey stacyi wybierać, nad sześć złotych z łanu, y to z łanow osiadłych, podług kwitow poborowych, pod utraceniem żołdu iemu winnego, pokąd ieno na stanowiskach zostawać będzie. Co się poczynać ma *a prima Ianuarij* w ro-

ku teraźnieyszym. A ieżeli ktory *anticipative* wybrał, iuż w to komputować ma; a coby przebrał, o to na kommissyi *respondere* powinien. W dobrach zaś dziedzicznych szlacheckich, *sub poena infamiae*, żadnych stacyi, ani naymnieyszych exakcyi wyciągać nie będzie powinien.

Approbacya skriptu ad archivum danego, ratione obrony Rzeczypospolitey.

10. Skrypt *ad archivum* dany, do obrony Rzepltey należący, *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy, do blisko przyszłego ordynaryinego sześćniedzielnego Seymu.

Seym dwuniedzielny.

11. Lubośmy *praesidium* Rzepltey na teraznieyszym obmyślili Seymie, y sposob gruntownieyszey obrony *per scriptum ad archivum* podany warowali, żeby iednak *abunde* było Rzepltey *prospectum*, Seym dwuniedzielny extraordynaryiny w rękach naszych mieć będziemy, ktory *pro necessitate Reipublicae* złożymy, aby na nim sama tylko szczegulna traktowana obrona, y do obrony należące *causae fisci*, sądzone były.

285 **O sądach Posłow Ziemskich na Seymie będących.**

12. Chcąc *providere securitati* Posłow Ziemskich na Seym przyieżdżaiących y odieżdżaiących, statut dawny *anni* 1510 ś. p. Zygmunta Pierwszego Predecessora naszego, *de securitate* Posłow Ziemskich, *in toto* reassumuiemy. A żeby Posłowie y ich czeladź podczas Seymu *ex reatu*, przed Marszałkiem tylko y Kołem Poselskim, odpowiadać byli powinni: a do innych żadnych sądow, aby nie byli *ex quacunque causa* pociągani, lub *termino tacto*, lub to *per literalem citationem*, gdyby odiachał, ale tylko *praesens* przed Koło Poselskie, a gdyby odiachał, *ad forum competens Terrestre*, postanawiamy.

Approbacya deklaracyi łaski naszey woysku Zaporowskiemu daney.

13. Ponieważ podług konstytucyi szczęśliwey Koronacyi naszey, w uspokoieniu Kozakow Zaporowskich dosyć się stało, tedy tę deklaracyą łaski naszey uczynioną pod Zborowem woysku Zaporowskiemu, *authoritate Conventus praesentis*, za zgodą wszech Stanow, approbuiemy.

Opatrzenie stołu Krolowy Iey Mci.

14. Iż dla szczupłości niedoszłych dochodow Krolowy Iey Mci Małżonki naszey, przystoynego obeyścia Krolowa Iey Mć mieć nie może, dla tego, że większa część dobr oprawie Krolowey IeyMci podległych, dwoygiem dożywociem są onerowane: przeto za zgodą wszech Stanow, *ex primis vacantibus*, Krolowy IeyMci, w Koronie czterdzieści tysięcy, a w Wielkim Xięstwie Lit: dwadzieścia tysięcy złotych intraty konferować obiecuiemy. *Tali* iednak *ratione*, że kiedy Krolowa IeyMć do intraty reformacyi swey przyidzie, te dzierżawy teraz konferowane *pro vacanti* maią bydź rozumiane, y *bene meritis* rozdane.

Konsens na konferowanie dwoyga Opactw Krolewicowi Imci Karolowi.

15. Iż na szczęśliwey Koronacyi naszey, uważaiąc wysokie *merita* y chęci Nayiaśnieyszego Krolewica Imci Karola Brata naszego, przeciwko Rzptey, dwoie Opactw konferować Krolewicowi Imci iednostaynie pozwoliły były wszystkie Stany Koronne: przeto konsens ten do effektu przywodząc, za zgodą wszech Stanow, Opactwo na ten czas wakuiące Mogielskie Krolewicowi Imci konferuiemy; a drugie Opactwo *primum vacans*, *eodem consensu accedente* Krolewicowi Imci konferować obiecuiemy.

Approbacya fundacyi ecclesiae Collegiatae Klimuntoviensis.

16. Za zgodą wszech Stanow, prożbą Posłow Ziemskich, fundacyą *ecclesiae Collegiatae Klimuntoviensis*, przez Iaśnie Wielmożnego Ierzego z Tęczyna Ossolińskiego, Kanclerza Wielkiego Koronnego, *ex innata pietate* uczynioną, ze wsiami y placami, na ktorych kościoł y kanonie są zasadzone, approbuiemy; iako też y przywiley od Nas kościołowi temu nadany, *authoritate praesentis Conventus* potwierdzamy, *et immunitatibus ecclesiasticis adscribimus, salvis oneribus Reipublicae.* 286

Wolność od stacyi żołnierskich wsi Kiełczewa y Korablewa.

17. Wsi Kiełczewo y Korablewo, w Powiecie Kościeńskim, od Wielebnego X. Andrzeia Szołdrskiego Biskupa Poznańskiego, na wychowanie w naukach dzieci szlacheckich fundowane, y prowentem z nich tak ordynowanym, z dobrami ziemskiemi porownać, aby od stanowisk y pensyi żołnierskich wolne były, *lege praesenti perpetua* waruiemy *sub poena mille marcarum per transgressorem succumbenda:* o ktorą *forum* w Grodzie Poznańskim, *sine appellatione* naznaczamy, *salvo servitio bellico*, ktore z tychże dobr *pro expeditione Generali* wyprawowane bydź ma.

Wieczność Horola.

18. Nagradzaiąc Wielmożnemu Hieremiowi Wiśniowieckiemu, Xiążęciu na Wiśniowcu y Łubniach, Woiewodzie Ruskiemu, Regimentarzowi na ten czas woysk naszych, włość iego dziedziczną, przez kommissyą do Moskwy odpadłą, Nedryhaiłow nazwaną, dobra Rzeki Horol, tak iako dekretem Seymowym roku 1646 za nasze y Rzepltey były osadzone, *cum omnibus attinentijs*, iemu potomkom iego, za zgodą wszech Stanow, na wieczność y w prawo dziedziczne konferuiemy.

Arenda bonorum ordinatorum, Wielmożnemu Woiewodzie Sędomierskiemu pozwolona.

19. Lubo to ordynacya, przez Wielmożnych Zygmunta na Mirowie Marszałka Koronnego,

y Piotra Woiewodę Rawskiego, Myszkowskich, *cum consensu omnium Ordinum* uczyniona, y konstytucyą *anni* 1601 approbowana, *in onerationem bonorum ordinationi subiectorum* zabrania. Iednak respektuiąc na straty y koszty Wielmożnego Władysława Margrabie na Mirowie Myszkowskiego, Woiewody Sędomierskiego, Grodeckiego Starosty, ktore przez wszystek czas, w usłudze Rzpltey będąc, dla oyczyzny całości ponosił, y dotąd ponosi, tedy dobra te wszystkie pomienioney ordynacyi podległe, *in arendam locare* do lat sześci, temuż Wielmożnemu Woiewodzie Sędomierskiemu, *authoritate Conventus praesentis*, pozwalamy.

Uwolnienie od rezydencyi Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego.

20. Maiąc wzgląd na podeszłe lata y prace, pod czas szczęśliwey Elekcyi y Koronacyi naszey podięte Naywielebnieyszego Xiędza Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, onego od rezydencyi przy boku naszym w tym roku przypadaiącey, *consensu Ordinum* uwalniamy. Tak iednak, iż gdyby *necessitas Reipublicae* potrzebowała tego, za obwieszczeniem naszym do Nas nadiachać będzie powinien, albo Nam zdanie swoie, gdybyśmy go w tym rekwirowali, kommunikować. 287

Kommissya Szwedzka.

21. Traktaty z Koroną Szwedzką o wieczny pokoy, aby iako nayprędzey skutek swoy wziąć mogły, nie tylko do medyatorow, aby prędko na mieysce naznaczone ziachali, Posłow y listy nasze wyślemy, ale y Kommissarzow naszych naznaczymy, y wyprawimy.

Kommissya między Małą Polską a Węgrami.

22. Iż obywatele Państw naszych od obywatelow Krolestwa Węgierskiego rożne krzywdy, y *praejudicia* ponoszą, a kommissye z przeszłych lat naznaczone do effektu swego nie przyszły: reassumuiąc tedy konstytucye przeszłe, aby tym prędzey skutek swoy wziąć mogły, Kommissarze takowym sposobem naznaczamy, między Małą Polską, a Węgrami, Wielmożnych y Urodzonych Michała Hrabię z Tarnowa Woynickiego, Franciszka, z Wielkich Kończyc Mniszka, Sądeckiego, Sanockiego, Mikołaia z Pilce Korycińskiego, Bieckiego, Oycowskiego Kasztellanow y Starostow: Michała z Zebrzydowic Zebrzydowskiego, Miecznika Koronnego, Lanckorońskiego, Sniatyńskiego, Starostę. Franciszka z Dembian Dembińskiego, Podkomorzego. Alexandra z Pilce Korycińskiego Chorążego. Stanisława z Brzezia Chrząstowskiego Podsędka. Stanisława z Pilce Korycińskiego, Cześnika. Sixtusa Lubomierskiego, Woyskiego, Maximiliana Iarzynę, Pisarza Ziem: Krakowskich. Michała z Zakliczyna Iordana, Star: Dobczyckiego.

Między Sląskiem zaś a Małą Polską, y Ziemią Wieluńską, Wielmożnych y Urodzonych, Stanisława z Warszyc Warszyckiego, Woiewodę y Generała Ziem Mazowieckich: Andrzeia z Pilce Korycińskiego, Wiślickiego. Achacego z Przyłęka, Przyłęckiego, Oświecimskiego, Kasztellanow. Stefana z Pilce Korycińskiego, Oświecimskiego, Wolbramskiego Starostę. Stanisława Donhoffa, Wieluńskiego, Radomskiego Starostę. Hieronima Przerębskiego, Sędziego Ziemskiego Oświecimskiego y Zatorskiego. Samuela z Pilce Korycińskiego, Gniewkowskiego, Starostę. Iana Pisarzowskiego, Ziemskiego Oświecimskiego Pisarza. Achacego na Rayskn Rayskiego, Podstarościego Grodzkiego Oświecimskiego. Pawła z Toku Stokowskiego, Dworz: naszego. Ktorzy to Kommissarze wszyscy, każdy z nich do swoiey kommissyi odprawowania, *absentia nonnullorum non obstante*, za obwieszczeniem naszym, o mieyscach y czasie każdey kommissyi, *et de securitate ab utrinque* Kommissarzow ziachać się, y sprawiedliwość *utrique parti* służącą, z wydaniem poddanych czynić, krzywdy wszelakie, excessy, naieżdżania, rozboie pohamować, y w gruntach differencye między temi Państwy zachodzące, rozsądzić y uspokoić maią. 288

Praesidium Kamieńca Podolskiego.

23. Upatruiąc iako wiele Rzepltey na bespieczeństwie Kamieńca należy, *praesidium* Kudackiey takiey liczby *et eodem genere militiae*, iako było na Kudaku (w takowym porządku, y pod takowymże prawem) na Kamieniec assygnuiemy. Chcąc to mieć, aby dawna tameczna piechota, z Niemieckiego, albo z Polskiego narodu była zebrana: nie z tamecznych mieszczan, albo rzemieślnikow, y żeby się wedle konstytucyi 1616 zachowała, Kapitani aby przysięgli byli, y z Kamieńca nigdy nie zieżdżali, ani piechoty nie zwodzili, ale w bramach straże ustawiczne odprawowali *sub poena bannitionis* y Kapitaństwa *privationis ad cuisvis instantiam* lub przed Hetmanem lub w Trybunale *decernenda.* A to *praesidium* ma być, z ordynaryinego kwarcianego woyska, trzysta ludzi, a dwieście ludzi tych, ktorzy na Kamieńcu zawsze zostawali, y w komput kwarcianego woyska wchodzili. Poruczamy też to Starszemu nad armatą, aby tam cekhaus zbudował, y tamtę fortecę armatą y municyą, wedle potrzeby mieysca, porządnie opatrzył.

Mynica.

24. Iż z wielką szkodą Rzepltey *res monetaria* w Koronie, y w W. X. Litewskim, nie iest opatrzona, zkąd rożne cudzoziemskie fałszywe monety do Korony, y W. X. Lit: wprowadzone są. Przeto dogadzaiąc żądościom poddanych naszych, y potrzebie samey, opatrzenie gruntowne *rei monetariae serio* przedsięwziąć chcemy, tak względem ceny złota y srebra, iako y względem bicia monety takiey, ktoraby *conformis* postronney dla snadnieyszych *commercia* była. Co żeby tym snadniey y gruntowniey mogło się do skutku przywieść Kommissarzow na to deputuiemy, przy Urzędnikach Koronnych, y W. X. Lit: osobliwie Podskarb: naszych Koron: y

W. X. Lit: z Senatu Wieleb: y Wielm. Andrzeia z Szołdr Szołdrskiego, Biskupa Poznańsk. Krzysztofa ze Bnina Opalińskiego, Poznańskiego, Srzemskiego, Kowelskiego, Iana Szymona Szczawińskiego, Brzeskiego Kuiawskiego, Łęczyckiego, Gołubskiego, Woiewodow y Starostow. Stanisł: Kobierzyckiego, Gdańskiego. Zbigniewa na Goraiu Gorayskiego Chełmsk: Kasztel. A z Koła Rycerskiego, z Wielk: Polski Urodzonych, Łukasza ze Bnina Opalińskiego, Podkomorzego Poznańsk. Rubiszewsk. Star. Iana z Bukowca Szlichtynka, Sędziego Ziemsk. Wschowskiego. Alexandra z Otoka Zaleskiego, Referendarza Koronnego. Łukasza Orzelskiego, Pisarza Ziem: Kalisk..... ..... Zamoysk. Miecz. Koron. Alexandra Sielskiego, Podstol: Poznańskiego. Władysława
289 Wituskiego, Podkomorz. Gostyńsk. Ekonoma Rogozińskiego, Posła Chełmińsk. Adama Brochowskiego, Chorąż. Sochaczow. Ianussa Wessla Star. Ostrowsk. Z Małey Polski. Iana Wielopolsk. Star. Bieckiego. Stanisł. Chrząstowskiego, Podsędka Krakow. Pawła z Toku Stokow. Rotmistrza y Dworz. nasz. Marcina Dembickiego, Podczasz. Sędomirsk. Iana Teodora z Potoka Potockiego, Podkomorz. Halickiego. Piotra Ozgę, Pisarza Lwowsk. Łukasza Miaskowskiego, Sędziego Podolsk. Daniela Zytkiewicza, Instygat. Koronnego. Iana z Wąglowic Wąglikowskiego, Miecz. Ziem Pruskich. Z Wielkiego X. Lit. z Senatu, Wielebnego, y Wielm. Urodzonych Ierzego Tyszkiewicza Biskup. Wileńsk. Krzysztofa Rudominę, Kasztel. Połockiego. Iana Kosakowskiego, Kasztellan. Mścisławskiego. Krzysztofa Paca, Chorążego W. X. Lit. Adama Macieia Sakowicza, Star. Ośmiań. Mikołaia Paca, Starostę Krzyczewskiego. Iana Zienowica Marszałka Ośmiańskiego. Włodzimierza Kamieńskiego, Chorążego Mścisławskiego. Iozefa Sirucia, Woyskiego Żmudzkiego. Cypryana Brzostowskiego, Stolnika Wileńskiego. Mikolaia Ciechanowskiego, Miecznika Mścisławskiego. Ktorzy ziachawszy *pro die decima sexta Maij*, w tym roku do Warszawy, y przyzwawszy tych, ktorzy w Państwach Rzepltey, *jus cudendae monetae* maią, od Nas zawczasu obwieszczonych, wszystko, co do gruntownego *rei monetariae* opatrzenia, y do pierwszey kluby, z ktorey wypadła przywiedzenia będzie należało, opatrzyć, y do skutku przywieść maią, *praestito ante omnia corporali juramento*, że w tym postanowieniu *nil aliud spectabunt*, tylko samo *bonum publicum* wszystkiey Rzepltey. A uczyniwszy około tego gruntowne postanowienie, do effektu ono przywodząc, minicę w Krakowie, w Poznaniu, w Wilnie, y Bydgoszczy otworzyć, erygować, y postanowić powinni będą. A cokolwiek pożytku z tey mynicy będzie, to na potrzebę Rzepltey obrocono bydź ma, y Wielmożny Podskarbi nasz na każdym Seymie z niey rachować się będzie powinien.

Raessumptio konstytucyi Seymu przeszłego, de securitate honorum et bonorum, Woiewodztw, Ziem, y Powiatow pewnych.

25. Konstytucyą na Seymie szczęśliwey Koronacyi, *de securitate honorum et bonorum*, obywatelow Woiewodztw, Ziem, y Powiatow, w teyże konstytucyi wyrażonych postanowioną, *in toto* reassumuiemy, dalszą *in eo passu* ordynacyą do Seymu przyszłego sześćniedzielnego odkładaiąc. Przy tym dekreta Trybunału przeszłego Lubelskiego, *in causis statuitionis* poddanych, pod ten czas niespokoyny występnych ferowane, y ich exekucya, także sprawy insze podobne y grabieżowe, *in quocunque juris gradu et processu* zostawaiące, do decyzyi tegoż Seymu suspenduiemy. A dla snadnieyszego nabycia dokumentow, akta Trybunalskie, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Bracławskiego, Czerniechowskiego, Woiewodztw, przez cały czas przyszłego Trybunału otwieramy. A *debitores nihilominus* kredytorom swoim według zapisow swych iścić się powinni, y tą konstytucyą, *via agendi*, o dług zapisany, prekludowana bydź nie ma. Także *diploma* Woiewodztwom, Kiiowskiemu, Wołyńskiemu, Czerniechowskiemu, y Bracławskiemu, na tym Seymie dane, przed przyszłym Seymem do effektu przywieść obiecuiemy. 290

Approbacya funduszu kościoła Zadzimskiego.

26. Fundacyą probostwa y Mansyonaryi w Zadzimiu wsi dziedziczney, Urodzonego Alexandra z Otoka Zaleskiego, Refendarza Koronnego, podług przywileiu ś. p. Krola Imci Władysława IV Pana Brata naszego, ktorym plebania we wsi naszey Glinie, tymże Mansyonarzom inkorporowana iest, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Nobilitacye Zabuskiego, Iasnoborskiego y Gamze.

27. Doświadczoną bacząc y uważaiąc wiarę y cnotę Semena Zabuskiego, Iaśka Iasnoborskiego, y Iwana Gamze, Kozakow Zaporowskich, ktorzy przez ten wszystek czas zamieszania Rzepltey nie tylko się do żadnych buntow y swawolney rebellii nie wiązali, ale na każdym placu za całość Rzepltey y dostoieństwa naszego, krew swoię iako ludzie rycerscy wylewali, nawet domow, żon y dziatek swych w Ukrainie odbieżeli; a chcąc ich do dalszych Rzepltey przychęcić usług, onych za zgodą wszech Stanow, do kleynotu y preeminencyi stanu szlacheckiego przypuszczamy, y szlachcicami *authoritate Conventus præsentis* bydź deklaruiemy.

Zniesienie infamii z Urodzonego Piotro Iakuba Grodzickiego.

28. Za instancyą Posłow Ziemskich, a maiąc respekt na zasługi dawne Urodzonego Piotra Iakuba Grodzickiego, infamią na Urodzonym Pietrze Iakubie Grodzickim otrzymaną, ponieważ stronie we wszystkim *satis fecit*, za zgodą wszech Stanow, znosimy, y onego *ad pristinum*

honoris statum restituimus, y dekreta wszystkie przed otrzymaniem, y po otrzymaniu tey infamii, *in quocunque subsellio* ferowane, a osobliwie, o rozerwanie Seymiku, y przeniesienie onego z Nura do Ostrowi, y akcye iemu o to intentowane, kassuiemy, y że nic *bonae* iego *famae*, *honori*, *et aestimationi*, szkodzić nie maią, deklaruiemy. Urzędowi iednak teraźnieyszego Urodzonego Podkomorzego Rożańskiego, nic nie deroguiąc.

Restitutio honoris, Urodzonym Ianowi Sokołowi, Przecławowi Pisarskiemu, Ianowi Kondrackiemu, y Ianowi Kopczyńskiemu.

29. Maiąc wzgląd tak na instancyą Posłow Ziemskich, iako też Posłow woysk naszych Koronnych, tudzież respektuiąc na mężne Urodzonych Iana Sokoła, Przecława Pisarskiego, Iana Kondrackiego, y Iana Kopczyńskiego, w tym Rzepltey razie oświadczone odwagi, onych, ponieważ *sufficientem* stronom *praestiterunt satisfactionem*, *authoritate* Seymu tego *pristino honori restituimus*, y infamie na nich otrzymane, za zgodą Stanow Rzeczypospolitey kassuiemy. 291

Zniesienie infamii z Urodz. Stanisława Gowarzewskiego.

30. Za zgodą wszech Stanow, na instancyą Posłow Ziemskich, infamią na Urodzonym Stanisławie Gowarzewskim, przez Urodzonych Krzysztofa Prusyńskiego, y Orszule z Kościelca Pigłowskiey, otrzymaną, powagą Seymu tego znosimy y kassuiemy, ponieważ od strony autentyczne produkował kwity.

Restytucya do czci Urodz. Krzysztofa Mikulskiego.

31. Infamią woyskową na Urodzonym Krzysztofie Mikulskim, o poranienie w woysku towarzysza iednego otrzymaną, ponieważ *composuit cum parte*, y oney *satisfecit*, tudzież że y dotąd służbę w woysku naszym z mężną odwagą kontynuie, za zgodą wszech Stanow, znosimy, y onego do pierwszego honoru przywracamy.

Także też infamią na Urodzonym Eustachiuszu Fiederowiczu, na szczęśliwey Koronacyi naszey otrzymaną, kassuiemy.

Morzkowscy restituti, y Mentycki.

32. Z Urodzonych Adama y Tomasza Morzkowskich, braci rodzonych, z ktorych ieden na Żołtych Wodach wzięty, dotąd zostaie w więzieniu pogańskim, tak infamią, iako też approbowaną Trybunalską bannicyą, od Urodzonych Rasponda y Łużeckiego otrzymaną; także z Urodzonego Iana Mentyckiego, za instancyą Posłow Ziemskich, y zgodą wszech Stanow, infamią znosimy, y onych do czci przywracamy.

Gleyt Grekownom.

33. Miarkuiąc *rigorem iuris publici* dobrotliwością naszą Pańską, za usilną Posłow Ziemskich prozbą, a zgodą wszech Stanow, gleyt na infamią *in contumaciam per evasionem* na Grekownach na Seymie 1648 otrzymaną y Trybunałem Lubelskim utwierdzoną z delaty Michała Greka daney, *authoritate Comitiali* approbuiemy.

Kassacya infamii na Iuriewicach otrzymaney.

34. Infamią *ex instantia* Urodzonego Iana z Ludnikow Rdułtowskiego, na Urodzonych, Tobiaszu Iuriewiczu, y małżonce iego, na Seymie *Electionis*, w Sądzie Kapturowym, *in contumaciam* otrzymaną, za instancyą Posłow Ziemskich kassuiemy, y za zgodą wszech Stanow znosimy, y że nic honorowi ich szkodzić nie ma, deklaruiemy.

Gleyt Urodzonym, Choynackiemu, y Tomickim dany, także Sokołowskiemu. 292

35. Za instancyą Posłow Ziemskich Woiewodztwa Rawskiego, a za zgodą Stanow Koronnych, Urodzonemu Sewerynowi Choynackiemu, Stanisławowi y Ianowi Tomickim, gleyty na infamie ich, gdziekolwiek otrzymane, do blisko przyszłego sześćniedzielnego Seymu, *authoritate Comitiali* pozwalamy, y one Kancellaryi naszey wydać roskażemy. Także Urodzonemu Mikołaiowi Sokołowskiemu, gleytu do przyszłego Seymu proroguiemy.

Restytucya do czci Małachowskiego, y kompanii iego.

36. Ponieważ Tatarowie W. X. Lit maią na się włożoną powinność, aby pod czas woienney potrzeby służbę Rzeczypos. odprawowali tedy My Mikołaia Małachowskiego Karata, Porucznika Chorągwie Tatarskiey, Wielmożnego niegdy Adama Kazanowskiego Marszałka Nadwornego Koronnego, Hasiena Czarkowskiego, Murata Małachowskiego, Umera Iabłońskiego, Abrahima Assanowicza, Husrewa Iasińskiego, Samuela Czarkowskiego, Hadeta Czarkowskiego, Tatarow, ktorzy obowiązawszy się przedtym posługami pomienionego pana swego, *vigente publica necessitate*, wyzwolenia z prywatnego obowiązku za uniwersałem otrzymać nie mogąc, na służbę Rzeczyposp: byli odiachali, y z tey okazyi od pomienionego Wielmożnego Marszałka są *in contumaciam* infamiowani, *authoritate Conventus praesentis* infamią tę znosząc, do czci przywracamy.

Lustracya dobr Rzeczyposp. w Koronie.

37. Iż siła dobr y prowentow naszych do tych dobr nie są lustrowane, z wielką Rzeczyposp. szkodą: przeto Lustratory do rewidowania dobr naszych, tak po zmarłey ręce, iako też po ustąpieniu za konsensem naszym, z ktorych *tanquam ab incerta taxa* kwartę płacą, abo na ktorych, by stare summy były extenuowane, czego z przywilieiow oryginalnych, y wykupna przez dzierżawce dochodzić maią, naznaczamy. Naprzod:

Do Wielkiey Polski: z strony naszey: Hieronima Dunina, Woyskiego Opoczyńskiego, Dworzanina y Pokoiowego naszego. *Z* Senatu: Stani-

sława Laskowskiego, Kasztellana Warszawskiego. Z Koła Poselskiego: Szczęsnego Brochowskiego, Pisarza Ziemie Zakroczymskiey.

Do Małey Polski: z strony naszey: Macieia Cieleckiego, Sekretarza naszego, Pisarza Skarbowego. Z Senatu: Mikołaia Łayszczewskiego, Kasztellana Sochaczowskiego. Z Koła Poselskiego: Alexandra Sielskiego, Podstolego Poznańskiego.

293 *Do Prus* z strony naszey. Stanisława Zurowskiego, Sekretarza naszego. Z Senatu. Iana na Mniewie Mniewskiego, Kasztel: Brzezińskiego. Z Koła Poselskiego. Zygmunta z Skrzypney Twardowskiego, Surrogatora Poznańskiego.

Ciż Lustratorowie w Prusiech *bona emphiteutica*, ktorym lata wyszły, y wszystkie do tych czasow dezolacyami się zastawiaiące, a w Rusi, na Ukrainie, w Podolu, także Wołyńskim, y Bełskim, Woiewodztwach, rewidować maią, y tego wszystkiego dostateczną relacyą na Seymie blisko przyszłym uczynić Nam będą powinni. *Salarium* z kwarty zwyczayne mieć maią.

Donatywum kupieckie.

38. Na tę gwałtowną Rzeczposp: potrzebę, wkładamy na kupcow wszystkich Koronnych, *nemine penitus excepto*, także Włochow, Francuzow, Ormianow, Szotow, y inszych cudzoziemcow, y handlami się bawiących ludzi, w Koronie naszey, aby ci wszyscy dali summę sześćdziesiąt tysięcy złotych, do rąk Wielmożnego Podskarbiego naszego Kor: podług assygnacyi iego do miast y miasteczek wydanych: z ktorey summy powinien się będzie rachować na Seymie przyszłym; a tę summę dać maią *pro die vigesima Februarij anni praesentis.*

Kommissya z Margrabstwem.

39. Iż dyfferencye wielkie między Koroną a Margrabstwem zachodzą, za ktorymi *ab utraque parte* rożne *dissensiones*, krzywdy, y nieprzyiaźni, między naszymi y Kurfirszta I. M. poddanymi, następuią: chcąc tedy to uspokoić, y *pacta* dawne w cale zatrzymać, iako Kurfirszt Imć według dawnych pakt z Korony dwuch Kommissarzow, Senatorow naszych, Wielmożnego Krzysztofa ze Bnina Opalińskiego, Woiewodę Poznańskiego, Szremskiego, Kowelskiego, Starostę: y Przecława z Leszna Leszczyńskiego, Kasztellana Szremskiego, ktorych Nam podał, naznaczył; tak y My na tę kommissyą z Państw Kurfirszta Imci Wielmożnych y Urodzonych, Iana Fryderyka Barona z Leben, Xięstwa Krosyńskiego, y Urodzonego Iana z Howerbeka Holsztyńskiego, Star. Kurfirszta Imci Konsyliarzow, mianuiemy y naznaczamy: ktorzy porozumiawszy się z sobą o czasie, iako nayprędzey na mieysce *in pactis* naznaczone ziechać będą powinni, y tam wszystkie differencye, krzywdy, y wiolencye, tak względem gruntow, iako y z iakieykolwiek okazyi inszey, *ab utraque parte* zachodzące, osądzić, y *secundum exigentiam pactorum*, uspokoić ,będą powinni.

Kommissya Kurlandzka.

40. Kommissye Kurlandzkie, tak na szczęśliwey Koronacyi naszey, względem uspokoienia *gravaminum* między Xięstwem Kurlandzkim, a Państwami naszymi Wiel. X. Lit. zachodzących, tudzież względem rozgraniczenia Powiatu Dineburskiego z Bracławskim, więc y postanowienia sprawiedliwości *inter finitimos*, podług rożnych konstytucyi w tey mierze od wielu lat uchwalonych, otrzymane, przywodząc do exekucyi, Kommissarzow *authoritate Conventus praesentis* naznaczamy, Wielebnego, Wielmoż. y Urodzonych, Ierzego Tyszkiewicza, Biskupa Żmudzkiego, Nominata Wileńskiego. Mikołaia Korfa, Woiew. Wendeńskiego. Alexandra z Otoka Zaleskiego, Refferendarza Koronnego. Woyciecha Ważyńskiego, Ciwona Dyrwian małych, Starostę Taruskiego. Ci Kommissarze odprawiwszy wzwyż mianowaną *de gravaminibus* kommissyą, a postępuiąc do rozgraniczenia y postanowienia sprawiedliwości, przybrawszy do siebie względem tegoż rozgraniczenia y postanowienia sprawiedliwości, z Xięstwa Żmudzkiego, Alexandra Radzimińskiego, Ciwona Sadowskiego, Podkomorzego Żmudzkiego. Z Powiatu Wilkomirskiego. Stanisława Białozora, Sędziego Wilkomirskiego. Krzysztofa Siesickiego. Z Powiatu Upitskiego. Hieronima z Kozielska Pużynę, Marszał: Upitskiego. Ktorzy zniozszy się z Xiążęciem Imcią o mieyscu y czasie w tym roku 1650 y ziechawszy się wszystkie pretensye w tych konstytucyach wyrażone, uspokoić, wespoł z Kommissarzami od Xiążęcia Imci zesłanemi, *in pari numero* maią, *absentia unius vel duorum ex utraque parte non obstante.*

294

Kommissya Ziemie Halickiey, z Państwem Wołoskim.

41. Za prożbą Posłow Ziemskich Ziemie Halickiey, kommissyą z Hospodarem Wołoskim onym naznaczamy, *authoritate praesentis Conventus:* a to dla uczynienia sprawiedliwości *ab utrinque* z poddanych, o wszelkie krzywdy y zabory. Tudzież dla namowienia sposobu, aby poddani z Państw naszych nie przechadzali się, y iakoby na każdy rok mogła dochodzić zobopolna sprawiedliwość we wszystkich krzywdach y rożnicach, do ktorey mianuiemy. Z Senatu, Wielm. y Urodzonych, Stanisława z Potoka Potockiego, Woiew: Podolskiego. Stanisł: Lanckorońskiego Woiewodę Bracławskiego Regimentarza woysk naszych. Adama Stanisławskiego, Kasztel: Halickiego, Iana Teodoryka z Potoka Potockiego, Podkomorzego Ziemie Halickiey. Andrzeia z Potoka Potockiego, Starostę Halickiego. Iana Ulińskiego, Chorążego Ziemie Halickiey. Łukasza Miaskowskiego. Sędziego Ziemskiego Podolsk: Pawła na Potoku Potock: Woiewodzica Bracławsk. Stanisł: Głowińsk: Sędz: Halick: Mikołaia Truskulaskiego, Miecznika Lwowskiego ..... Sikorskiego, Pisarza Grodzkiego, Halickiego. Krzysztofa Strzemeckiego. Stanisława Papieskiego. Pawła Radwana

Łodzińskiego. Ktorzy to znioszy się z Hospodarem Wołoskim y sami z sobą, o czasie y mieyscu, *absentia nonnullorum non obstante*, ziechać się maią, y wzwyż pomienionym punktom
295 dosyć czynić we wszystkim. Przed ktorych to sąd, powinna będzie szlachta obwinionych poddanych swoich, według konstytucyi 1624 stawić, będąc według teyże konstytucyi y porządku w niey opisanego, obwieszczona.

Kommissya Woiewodztwa Mazowieckiego y Podlaskiego, z Xięstwem Pruskim.

42. Kommissyą WoiewodztwMazowieckiego y Podlaskiego, z Xięstwem Pruskim *anni 1647 in toto* reassumuiemy, y aby do skutku przywiedziona była starać się będziemy. A Kommissarze, tak z strony naszey, iako y z strony Kurfirszta Imci podani y naznaczeni *iuxta pacta*, bydź maią.

Kommissya Woiewodztw Wielkopolskich z Szląskiem.

43. Na gorącą instancyą Woiewodztw Wielkopolskich, ktorzy sobie wielkie krzywdy od pomienioney Prowincyi mienią mieć, na uspokoienie tych kontrowersyi, naznaczamy Kommissarze nasze, z Senatu, Wielmożnych, Krzysztofa ze Bnina Opalińskiego Woiewodę Poznańskiego, Srzemskiego, Kowelskiego Starostę. Franciszka na Czarnkowie Czarnkowskiego, Poznańskiego, Międzyrzeckiego, Pyzdrskiego. Iakuba na Rozdrażewie Rozdrażewskiego, Kaliskiego, Kunińskiego, Kolskiego. Iana z Leszna, Leszczyńskiego. Gnieźnieńsk. Malbor. Przecława z Leszna Leszczyńskiego, Srzemsk. Mikolaia z Szołdr Szołdrsk. Biechowsk. Chryzostoma Iaskolskiego Santockiego, Kasztellanow, y Starost. Bogusława na Lesznie Leszczyńskiego, Podskarbiego Wielkiego Koronnego, Generała Wielkopolskiego, Samborskiego etc. Starostę. Piotra ze Bnina, Opalińskiego, Stolnika Koronnego, Podkomorzego Kaliskiego, Odalanowskiego, Łosickiego, Starostę. Łukasza ze Bnina Opalińskiego, Podkomorzego Poznańskiego, Hrubiszowskiego Starostę. Andrzeia z Grudney Grudzińskiego, Starostę Rogożyńskiego. Iana z Bukowca Szlichtynka, Sędziego Ziem. Wschowskiego. Stanisława Przybyszewsk. Podsędka Wschowsk. Alexandra Sielskiego Podstol. Poznańskiego. Łukasza Orzelskiego, Pisarza Ziemsk. Kaliskiego. Iana Kowalskiego Surrogatora Wschow. Andrzeia na Osoweysieni Ossowskiego. Stanisława Kąkolewskiego. Piotra Krzyckiego, Burgrabiego Ziem. Wschow. Alexandra ze Skrzypney Twardowskiego, Burgrab. Gnieźnieńsk. Iana Tańskiego, *Vice*-Instygatora Koronn. Pisarza Grodz. Poznańskiego, Krzysztofa ze Skrzypney Twardowskiego, Pisarza Grodzkiego Gnieznień. Krzysztofa Grzymułtowskiego. Stefana Boianowskiego. Woyciecha Kośmidra Gruszczyńskiego. Krzysztofa Iaraczewskiego. Iana z Łagowca Szczanieckiego, Woyciecha Iaruchowskiego. Zygmunta Zelęckiego. Marcina z Napruszewa Napruszewskiego. Mikołaia z Skrzypney Twardowskiego. Władysława Korzboka Zawadzkiego. Woyciecha Marszewskiego. Ktorzy Kommisarze *absentia nonnullorum non obstante*, za uniwersałem naszym, porozumiawszy się z Kommissarzami Cesarza Imci, obwieściwszy do tego obywatelow pogranicznych do kommisyi tey należących wcześnie przez uniwersały swe, granice y dyfferencye wszystkie między Państwy naszemi, y Prowincyami pomienionymi, uspokoić powinni będą. 296

Kommissarze między woyskiem naszym Koronnym, a woyskiem Zaporowskim.

44. Zabiegaiąc wszelakim inkonweniencyom, ktoreby mogły urość między woyskami naszymi kwarcianymi y Zaporowskim, Kommissarzow pewnych naznaczamy przez uniwersały nasze, ktorzyby te woyska nasze oboie zatrzymywali *in officio*, y ieśliby iakiekolwiek z ktorey strony *inconveniens* się stało, komplanowali, sądzili, znaszaiąc się z Regimentarzami oboyga woysk, y zabiegali wszystkiemu temu, zkądby iakiekolwiek dyfferencye między nimi urość mogły, zachowuiąc cale pokoy y deklaracyą naszę uczynioną woysku Zaporowskiemu.

Miasto Lwow.

45. Wiadomo Nam iest dobrze y wszystkiey Rzeczyposp. zniszczenie miasta Lwowa, iż wielom do ostatniego zniszczenia przyszło, insi zaś szkodę wielką ponieśli: maiąc tedy wzgląd na to ich zniszczenie, za zgodą wszech Stanow, daiemy im wolność na lat dziesięć, *cujusvis generis* obywatelom, od wszelkich podymnych, soszow, czopowego, poborow, pogłownego, y donatywy, także przedmieścia, wsi, od tychże podatkow, y od żołnierskiego przechodzenia, do tychże lat uwalniamy, nie deroguiąc nic czwartym groszom y cłom naszym Nam należącym. Zachowuiąc ich przy tym przy inszych dawnych przywileiach, względem składow, temu miastu *per constitutionem anni 1565* należących, ktorą *in toto* approbowaną mieć chcemy. A ponieważ na zaciąg nowy, po Pilawieckiey PP. Kommissarze wzieli pewną summę w mieście Lwowie, tedy *vigore* konstytucyi *Electionis*, summa ta przez ręce Kommissarzow specyfikowana, oddana bydź ma. A ponieważ teraz na żołd Tatarski pewną summę wydali *anticipative*, to pieniądzmi, to towarami, dla wygody Rzeczyp. tedy te summy na kommissyi PP. Kommissarze oddać będą powinni wytrąciwszy to, z tey generalney należącey Tatarom summy.

Reces.

46. Iż wielkie y poważne Rzeczyposp. sprawy y potrzeby Seym teraznieyszy cały wzięły, gwoli ktorym exorbitancye y *postulata* Woiewodztw y Ziem skutku swego odnieść nie mogą: tedy wszystkie te sprawy, iako to religią Grecką, y *dissidentium securitatem*, *honorum et bonorum* Woiewodztw spustoszonych, exorbitancye Ziem Pruskich, y wszystkie wobec exorbitancye, *postulata* y *desideria* Woiewodztw, Ziem, y Powiatow, do 297

przyszłego da Bog Walnego odkładamy Seymu, upewniaiąc w tym wiernych poddanych naszych, iż we wszystkich tych rzeczach, słuszne *desideria* ich na ten tam czas, wedle możności ukontentuiemy.

Koequacya w podatkach. A naprzod retenta niektorych Woiewodztw y Ziem Koronnych, z Podatkow przed śmiercią Swiętey pamięci Krola IMci uchwalonych, do skarbu przychodzące.

Woiewodztwo Wołyńskie z podatkow 1642 zostaie złotych dwadzieścia y sześć tysięcy, ośm set ośmdziesiąt. *Item* z podatkow 1643 zostaie złotych dwadzieścia y ośm tysięcy, ośm set. Z podatkow 1646 *et* 1647 zostaie złotych trzydzieści y dziewięć tysięcy, pięćdziesiąt y dziewięć, groszy dwanaście, pieniędzy czternaście. Co wynosi summę dziewięćdziesiąt y cztery tysiące, siedm set trzydzieści dziewięć, groszy dwanaście, pieniędzy czternaście. Ktorą *feliciori tempore* oddać powinno. Ziemia Rożańska, z retent *ad annum 1640*, zostaie złotych dwa tysiąca, ośm set, dwadzieścia, groszy dwadzieścia. Ktorą oddać powinna. Ziemia Drohicka, z podatkow, 1643 zostawała złotych dwanaście tysięcy, pięć set pięćdziesiąt y trzy, y groszy pięć. *Item* Ziemia Mielnicka, z tychże podatkow zostawała złotych tysiąc, pięć set ośmdziesiąt. Ale im te summy Rzeczposp. darowała. Ziemia Sochaczewska, *ex coaequatione* 1643 zostaie złotych cztery sta. Ktore oddać powinna. Z teyże koequacyi y Chełmińskie y Malborskie Woiewodztwa, zostaią złotych dwadzieścia tysięcy. Ktorą summę oddały Podskarbiemu Ziem Pruskich, y on się z niey sprawować powinien. *Item* z podatkow 1643, Woiewodztwa Pruskie zostaią złotych czterdzieści y siedm tysięcy, pięć set sześćdziesiąt, groszy piętnaście, pieniędzy dziewięć. Ktorych skarb na potomkach Pana Działyńskiego, Woiewody Pomorskiego dochodzić ma. Z teyże koequacyi 1643, Woiewodztwo Czerniechowskie zostaie tysiąc, pięćset ośmdziesiąt y cztery złotych, groszy dziewiętnaście. *Item* z podatkow 1647 złotych pięć set pięćdziesiąt y sześć, groszy dwadzieścia y dwa, pieniędzy dziewięć. *Item* z podymnego poiedynkowego zostaie, cztery tysiące sto siedmdziesiąt y ieden. Co także *feliciori tempore* oddać powinno. Woiewodztwo Podolskie, z podatkow 1643 zostaie ośm tysięcy, ośm set pięćdziesiąt y trzy, groszy dwadzieścia y ośm. *Item* z podatkow 1646 *et* 1647 zostaie złotych ośmnaście tysięcy, cztery sta siedmdziesiąt y ośm. Ktore *feliciori tempore*
298 oddadzą. Ziemia Nurska, z podatkow 1646 zostaie złotych trzy tysiące ośm set siedmdziesiąt y siedm, groszy cztery, pieniędzy dziewięć. Ktore zapłacić powinna. Woiewodztwo Bracławskie, z podatkow 1643, zostaie złotych siedm tysięcy, dwieście czterdzieści y ośm, groszy czternaście, pieniędzy trzynaście. Ktore *feliciori tempore* oddać powinno, *salvis quietationibus et defensis* Poborcom *reservatis*. Woiewodztwo Kiiowskie, z podatkow 1646 *et* 1647 zostaie złotych dwa tysiąca, siedm set trzynaście, groszy szesnaście. Co także *feliciori tempore* oddadzą. Ziemia Przemyślska, z tychże podatkow zostaie złotych trzy tysiace, dziewięć set siedmdziesiąt y dziewięć, groszy piętnaście. Co obiecała zapłacić, ieżeli Poborca na Seymiku kwitu nie pokaże. Ziemia Sanocka, z tychże podatkow zostaie złotych dwa tysiąca dziewięć set ośmdziesiąt y trzy. Ktore także powinna oddać, ieżeli Poborca na Seymiku kwitu nie pokaże. Ziemia Halicka, z tychże podatkow zostaie złotych siedm tysięcy, sto trzydzieści y dziewięć, groszy piętnaście. Co *feliciori tempore* odda. Woiewodztwo Bełskie z tychże podatkow zostaie złotych ośm tysięcy dziewięć set dziewięćdziesiąt y pięć. Co także *feliciori tempore* odda. Ziemia Rawska, z tychże podatkow *restat* złotych sześć set, czterdzieści y dwa. Ktore oddać powinna.

Deklaracye koequacyi do czternastu podymnych się stosuiące, a to a die prima Iunij 1648, ad diem primam Ianuarij 1650, Woiewodztw y Ziem Koronnych.

Woiewodztwo Poznańskie, y Kaliskie, miało ludzi dwa tysiąca dwieście, przez czwierci sześć, *a die prima Iulij ad ultimam Decembris 1648*. Arkabuzerow koni tysiąc siedm set, po złotych czterdziestu iednemu, na ćwierć złotych sześćdziesiąt y dziewięć tysięcy, siedm set, na dwie ćwierci: sto trzydzieści y dziewięć tysięcy, cztery sta. Draganow pięć set, po złotych trzydziestu sześci; na ćwierć złotych ośmnaście tysięcy, na dwie ćwierci trzydzieści y sześć tysięcy złotych. Potym *a die prima Ianuarij 1649, ad similem 1650*. Arkabuzerow koni tysiąc dwieście pięćdziesiąt, po złotych czterdziestu iednemu; na ćwierć złotych pięćdziesiąt y ieden tysięcy, dwieście, pięćdziesiąt. Na rok złotych dwa kroć sto tysięcy, y pięć tysięcy. Draganow koni pięć set pięćdziesiąt, po złotych trzydziestu sześci, na ćwierć złotych dziewiętnaście tysięcy, ośm set, na rok siedmdziesiąt y dziewięć tysięcy dwieście. Piechoty cztery sta, po zło. trzydziestu y trzech, na ćwierć złotych trzynaście tysięcy dwieście. Na rok złotych pięćdziesiąt y dwa tysiąca, ośm 299
set. Summa za lat pułtora, pięć kroć sto tysięcy, dwanaście tysięcy. Ktore wynoszą podymnych *numero* dwanaście, a nad te złotych trzydzieści y ieden tysięcy, dwieście, dziewięćdziesiąt y sześć. Ktorą summę z przyszłych podatkow potrącić sobie maią. Oprocz tych dwunastu podymnych, wydali dwoie na Elekcyi I. K. Mci uchwalone, na zaciąg IMci P. Przyiemskiego, y P. Korfa.

Woiewodztwo Krakowskie. *Ad coaequationem* czternastu podymnych, potrąciwszy to wszystko, co na zaciąg ludzi swych rachuiąc żołdem quarcianym pod *Interregnum* wydali, y *a die* 1 *Ianuarji* 1649 na też zaciągi, iedne co w komputy ordynowane weszły, a drugie ktore *vigore* Seymu *Coronationis*, miasto gotowych pieniędzy ludźmi stawiali, także *in praesidium* zamku Krakowskiego, więc y to, co za assygnacyami skarbowymi wydali, według rachunku skarbowego zostaią winni, złotych sto sześćdziesiąt y pięć

tysięcy, cztery sta czterdzieści y trzy, groszy dwadzieścia y sześć.

Xięstwo Zatorskie y Oświęcimskie. Cokolwiek z koequacyi reszty zostawa, na przyszłą do Lublina kommissyą, gdzie się tam rachować będzie, powinno odwieść, y przez Poborce swoie wnieść do skarbu powinni. W inszych zaś punktach *in toto* zgoda z Woiewodztwem Krakowskim. Seymik *Relationis* w Zatorze onym, *ultima Ianuarij*, naznaczamy.

Woiewodztwo Sędomierskie z podatkow, ktore pod *Interregnum* były, iż nie z zupełna to Woiewodztwo stawiało ludzi, na expedycyą Kozacką, winni zostaią we trzech ćwierci roku, złotych siedmdziesiąt tysięcy y pięć, dwieście siedmdziesiąt y pięć, groszy dwadzieścia pięć, pieniędzy dziewięć. Z osobna dwie ćwierci, *a prima Iulij, ad ultimam Decembris anni praesentis*, winni czworo podymne, ktore wynosi *excluso salario*, złotych sto czterdzieści tysięcy siedm, pięć set ośmdziesiąt y trzy, groszy dwadzieścia siedm. Ktore summy submittuie się to Woiewodztwo na zapłatę woysku borgowemu, *in toto* oddać y zapłacić na czas naznaczony. Zostawa tedy dwakroć sto tysięcy, dwadzieścia y dwa tysiąca, ośmset pięćdziesiąt y dziewięć, groszy dwadzieścia dwa, pieniędzy dziewięć.

Woiewodztwo Sieradzkie, *a die prima Iulij*, 1648 *ad ultimam Decembris* 1649, ćwierci sześć, na każdą po dwoygu podymnych, *facit numero* dwanaście, zosobna na Lwowski y Zamoyski zaciąg, podymnych dwoie uczyni podymnych czternaście. Ktore wynoszą summę złotych sto siedmdziesiąt y sześć tysięcy, trzydzieści y sześć; z ktorey summy wydali na pierwszą ćwierć *a prima Iulij anni* 1648 *ad primam Octobris*, na raytarow cztery sta, rachuiąc po złotych czterdziestu y iednym, szesnaście tysięcy, y cztery sta złotych. Na draganow dwie-
300 ście, po złotych trzydziestu sześci, siedm tysięcy, y dwieście złotych. Na drugą ćwierć *a prima Octob: ad primam Ianuar.* Raytarow cztery sta, także po złotych czterdziestu iednym, na koń rachuiąc, szesnaście tysięcy, y czterysta złotych, a na draganow dwieście po złotych trzydziestu y sześci: siedm tysięcy, y dwieście złotych. Na drugie ćwierci następuiące na regiment siedmiu set piechoty nieboszczykowi Panu Koniecpolskiemu Pisarzowi Polnemu ośmnaście tysięcy, dziewięć set dwadzieścia trzy złotych: ktorych ludzi że nieboszczyk Pan Pisarz Polny nie stawił, pieniądze te wzięte *repetere* Pan Instygator Koronny na kommissyi, a *successoribus* powinien będzie *ex delatione praesenti*. Po śmierci tegoż, na tenże regiment Panu Zygmuntowi Przyiemskiemu trzydzieści y cztery tysiące. *Summa summarum* wydanych, sto tysięcy, sto dwadzieścia y trzy złotych. *Restat* Woiewodztwo (oprocz ieszcze na restauracyą kwarcianego woyska) na dwie ćwierci, siedmdziesiąt y pięć tysięcy, dziewięć set, y trzynaście złotych. Zkąd naprzod Panu Przyiemskiemu płacić cokolwiek Co przyidzie, y dalcy, ieżeli będzie w służbie. powinni zostawaią *authenticis probare documentis*, assygnacyami, abo kwitami tych, ktorym płacić będą. *Restat* tedy złotych siemdziesiąt y pięć tysięcy, dziewięć set y trzynaście. Po koequacyi dali za assygnacyą Panu Przyiemskiemu dwanaście tysięcy złotych, na tę przeszłą ćwierć *die prima Ianuarij*, skończoną przychodzące. Co im na kommissyi w koequacyi przyięto bydź ma. Zostaie tedy przy Ich MM. sześćdziesiąt y trzy tysiące, dziewięć set y trzynaście złotych. Co za assygnacyami Wiel: Podsk: naszego oddać powinni.

Ziemia Wieluńska, *a prima Iulij an.* 1648 *ad ultimam Decembr.* 1649 czwierci sześć, na każdą po dwoygu podymnych, co uczyni dwanaście. Zosobna na Lwowski y Zamoyski zaciąg podymne dwoie, *facit* podymnych czternaście, ktore wynoszą summę pięćdziesiąt y cztery tysiące, sześćset złotych. Wydatek tey summy taki: na pierwszą ćwierć *a prima Iulij* 1648 *ad primam Octobr.* na arkabuzerow dwieście, po złotych czterdziestu iednym na koń, czyni złotych ośm tysięcy, dwieście. Na drugą ćwierć, *a prima Octobr, ad primam Ianuarij*, arkabuzerow sto, po złotych czterdzieści, y iednym, *facit* zł: cztery tysiące, y sto. Na drugie ćwierci następuiące tymże arkabuzerom, ktorych mieli sto, złotych ośm tysięcy y dwieście, a na chorągiew Pana Mrowińskiego, za assygnacyami skarbu, dali złotych siedm tysięcy, pięć set y ośmdziesiąt. Na chorągiew X. Czetwertyńskiego złotych tysiąc dwieście, groszy dwadzieścia. Na chorągiew Pana Woiewodzica Łęczyckiego, złotych trzy tysiące, pięćdziesiąt y ośm. *Summa summarum* wydanych, trzydzieści y dwa tysiące trzysta trzydzieści y ośm złotych groszy dwadzieścia. *Restat* tedy złotych dwadzieścia y dwa tysięcy, dwieście sześćdziesiąt y ieden.

Woiewodztwo Łęczyckie, ktorego podymne 301
dwoie, czyni złotych iedynaście tysięcy, dwieście sześćdziesiąt y cztery. *A tempore Interregni ex vi constitutionum*, winno było wydać podymnych czternaście. Summa złotych siedmdziesiąt y ośm tysięcy, ośm set czterdzieści y ośm. Ktorą summę w pierwszey ćwierci chorągwiom trzem raytarskim, złotych dwanaście tysięcy, y trzysta. W drugiey ćwierci, takimże chorągwiom dwiema, złotych ośm tysięcy, dwieście. Podług generalney wszystkich Woiewodztw koequacyi wypłaca za assygnacyami produkowanymi złotych dwanaście tysięcy, sześćdziesiąt y dziewięć, groszy dziewięć, ktorey summy wydaney, złotych trzydzieści y dwa tysiąca, pięć set sześćdziesiąt y dziewięć groszy dziewięć. Zaczym zostawa winno wydać poborami, na zapłatę woysku złotych czterdzieści y sześć tysięcy, dwieście siedmdziesiąt y ośm, groszy ieden y dwadzieścia, *eo praecustodito*, ieżeliby ktorey assygnacyi *ad praesens*, nie było, że to *in exolutionem* summy wtrącone bydź ma.

Woiewodztwa Kuiawskie Brzeskie, y Inowłocławskie, wydały tak żołnierzowi Powiatowemu, iako y na assygnacye skarbowe, złotych

siedmdziesiąt y pięć tysięcy, ośmdziesiąt y dwa. To iest na pierwszą ćwierć, po śmierci świętey pamięci Krola IMci dały Woiewodztwa na chorągiew usarską IMci P. Woiewodzie Brzeskiemu Kuiawskiemu, złotych cztery tysiące y sto. Na chorągiew IMci P. Starosty Brzesk: usarzą, złotych także cztery tysiące y sto. Na chorągiew arkabuzerską, IMci P. Stolnika Inowłocławskiego, cztery tysiące, y sto. Na chorągiew draganską IMci P. Woiewody Brzeskiego, złotych trzy tysiące sześć set. Na cztery chorągwie IMci Pana Starosty Sokalskiego na cztery sta koni, szesnaście tysięcy, y dwieście złotych. Temuż Panu Staroście na drugą ćwierć szesnaście tysięcy, y dwieście złotych. IMci Panu Adryanowi Okuniowi, za assygnacyą Pana Podskarbiego, siedm tysięcy, ośm set y dwadzieścia złotych. IMci Panu Staroście Opoczyńskiemu, za assygnacyą IMci Pana Podskarbiego Koronnego, na cztery sta draganow, złotych dwanaście tysięcy, dziewięć set y sześćdziesiąt. IMci Panu Staroście Brzeskiemu, na sto koni usarza na drugą ćwierć, złotych cztery tysiące y sto; temuż IMci Panu Staroście Brzeskiemu na trzecią ćwierć za assygnacyami IMci P. Podskarbiego, złotych cztery tysiące, y sto. *Item* na czwartą ćwierć temuż IMci Panu Staroście za assygnacyami Imci Pana Pana Podskarbiego, złotych cztery tysiące, y sto: co *in summa* uczyni, iako się wyżey położyło, złotych siedmdziesiąt y pięć tysięcy, ośmdziesiąt y dwa. Podymne tychże Woiewodztw obudwu, iedno czyni złotych sześć tysięcy, dwieście y dwadzieścia. Zaczym koequuiąc się z inszemi Woiewodztwami do czternastu podymnych, ktore uczynią w tychże Woiewodztwach Kuiawskich, złotych ośmdziesiąt y sześć tysięcy, ośm set, zostawaią do koequacyi,
302 ośm tysięcy dwieście pięćdziesiąt y cztery złotych. Co wszystko na kommissyi blisko przyszłey Lubelskiey, weryfikować będą powinni, a ieśli co nad to wydali, a *documentis authenticis verificatum* będzie, to im przyięto bydź ma.

Ziemia Dobrzyńska, do rąk IMci Xiędza Arcybiskupa, z czego iest kwit zupełny, wydała podymnych dwoie, na sto piechoty Niemieckiey ktorą wyprawili byli, y całą ćwierć chowali, rachuiąc tylko żołdem quarcianym, dwoie wynosi podymnych. Na Seymie *Coronationis* oddali do rąk IMci P. Podskarbiego Koronnego przez Pana Bobrownickiego Sędziego ich summę dwoyga podymnego, z czego iest kwit skarbowy. Czyni to tedy co iuż wydali, a *tempore Interregni* podymnych sześć, koequuiąc się rowno z inszymi Woiewodztwy do czternastu podymnych. *Restat* dodać summę ośmiorgu podymnemu korresponduiącą, to iest, złotych siedmnaście tysięcy, dwieście dziewięćdziesiąt y pięć. Ieżeli iednak na kommissyi *authenticis documentis* pokażą, że nad to więcey wydali, to im ma bydź przyięto.

Ziemia Lwowska do koequacyi pod czas *Interregni*, dwoyga podymnego na zaciąg woyska dała dwadzieścia y trzy tysiące sześć set złotych, żołdem kwarcianym, to iest na sto koni usarza, dwieście Kokakow y piechoty, przez dwie ćwierci. Zostaie tedy *ad coaequationem* względem dwoyga podymnego złotych ośmnaście tysięcy, sześć set pięćdziesiąt. A iż dla spustoszenia y wniwecz obrocenia maiętności ich, miast, miasteczek, y wsiow, teraz temu uczynić dosyć nie mogą; tedy *ad praesens* od tey koequacyi uwolnieni, *cum ea conditione*, że kiedy ich maiętności przyidą do swoiey pory, y tey całości, iąko bywały, iż tę summę wzwyż pomienioną *respectu* tey koequacyi wniosą do skarbu haszego na zapłacenie woysku, lubo na inszą potrzebę Rzeczyp: W teyże Ziemi Lwowskiey względem dwoyga podymnego, na płacą woysku w roku 1647 nie dodał był Urodzony Piotr Ożga, Pisarz Ziemie Lwowskiey, złotych tysiąc, cztery sta dwadzieścia y siedm, ktora summa iż mu iest pod czas tenże niebeśpieczny w uchodzeniu ze Lwowa, przez nieprzyiaciela z wielą iego rzeczy y pieniędzy wzięta, maiąc wzgląd na iego tak wielkie szkody, za zgodą wszech Stanow on uwolniony od płacenia tey summy. A że ta Ziemia Lwowska iest świeżo wniwecz obrocona przez woyska nieprzyiacielskie, y obozy nasze, tedy także od koequacyi, ktorą Stany od szczęśliwey Koronacyi naszey, aż do tego czasu między sobą czynią, za zgodą wszech Stanow także uwolniona.

Ziemia Przymysłska iż nad żołd kwarciany na chorągwie swoie wydała dwadzieścia trzy tysiące, y siedm set złotych, tedy tę summę *felicioribus temporibus* oddać do skarbu powinna będzie.

Ziemia Sanocka także, ponieważ *proportionaliter* do podatkow swoich wydali pięć tysięcy, ośm set, pięćdziesiąt złotych nad żołd, *feliciori suo et Reipubl: tempore*, takowąż summę do skarbu wniosą. 303

Ziemia Chełmska we wszystkim za przeszłe czasy *satis fecit* skarbowi Rzeczyp: y *in gratitudine* świętey pamięci I. K. Mci. Po pogromie zaś woyska kwarcianego pod Korsuniem, zaciągnęła dwieście koni, ktore potym posłała pod regiment Ich MM. PP. Regimentarzow, na ten czas od Rzeczyposp: naznaczonych do obozu Pilawieckiego, za ktorego rozproszeniem wszystkie *calamitates* iako w insze Woiewodztwa, tak y w Ziemię Chełmską weszły, w ktorey sobie nieprzyiaciel *sedem belli* był uczynił: na Seymie szczęśliwey Koronacyi konstytucyą od wszelkiego uciążenia, podatkow uwolniona. Patrząc iednak na zawziętość nieprzyiaciela przeciwko I. K. M. y Rzeczypo: *de proprio dare*, zaciągnęła dwieście koni, ktore za ruszeniem się I. K. Mci ku nieprzyiacielowi z Lublina, zupełne dwie chorągwie pod szczęśliwą władzą I. K. M. dała. Trzecią chorągiew dla buntow chłopskich na pospolite ruszenie wyszedłszy, *in visceribus* Ziemie, trzymała; nie czuie się tedy w niczym winna, y owszem nad tę koequacyą wyżey pociągnęła.

Ziemia Halicka iż nietylko przez Taatrzyna,

ogniem, y zabraniem niemało ludzi w niewolą, ale y przez bunty chłopow tamecznych, ktorych iedna swawola do kup ukrainnych wyprowadziła, drugie *metus poenae* za granice do Wołoch, y Węgier zaprowadziły, przez co podatki zmnieyszone, y *agricultura* ustała, zniszczona iest, nad to podczas *Interegni* pięć set, a od szczęśliwey Koronacyi naszey, aż do tych czasow tysiąc człeka, ktorzy y przy boku naszym pod Zborowem byli z Wielmożnym Stanisławem z Potoka Potockim, Woiewodą Podolskim, Pułkownikiem na ten czas Ziemie tey, sumptem swym trzymała; sama pospolitym ruszeniem wstręt w tey tam stronie nieprzyiacielowi czyniąc: przeto od koequacyi onę teraz uwalniamy. Ktorey iednak, przyszedłszy *ad pristinum statum*, da Bog uczynić dosyć będzie powinna, y cokolwiek nad wydany sumpt na te ludzie pokazałoby się na on czas przy niey reszty do koequacyi z inszemi Woiewodztwy należącey, oddać ma tam, y na to, gdzie potrzeba, y zgoda wszech Stanow ukaże.

Woiewodztwo Wołyńskie, ponieważ na Seymie teraźnieyszym skarb Nam y Rzeczyposp: *detulit*, że Woiewodztwo Wołyńskie *ad coaequationem* ze wszystkiemi Woiowodztwy Koronnemi *tenetur* płacić *ratione fumalium pro anno 1642 et contributione ducillari*, *juxta rationes thesauri*, złotych dwadzieścia sześć tysięcy, ośmset ośmdziesiąt. Potym, że Urodzony Symon Koziełka, y Adam Hulewicz, nie wnieśli do skarbu złotych dwudziestu ośmi tysięcy, y ośm set złotych. Naostatek że Urodzony Woyciech Wolski, y Wasil Massalski, tegoż Woiewodztwa Poborcowie, zostali skarbowi na retentach złotych trzydzieści dziewięć tysięcy, pięćdziesiąt dzie-
304 więć, y groszy dwanaście. Zaczym Posłowie Woiewodztwa tego Wołyńskiego tak się deklarowali, że żadney od Woiewodztwa swego *hoc nomine* na Seymiku, Seym teraźnieyszy uprzedzaiącym, nie mieli informacyi. Do tegoż, że w tym Rzeczypospol: zamieszaniu y Poborcowie pozabiiani, a nie tylko prywatne im *monimenta literatoria*, dokumenta y kwity poginęły, y pogorzały, ale y *publica acta* w Grodach y Ziemstwach Woiewodzt: tego szwank odniosły. Nad to *constanter* to Posłowie twierdzili, iż na Seymiku, po Seymie *anni 1643* (na ktorym Woiewodztwo Wołyńskie Posłow swych nie mieli) przez konstytucyą złożonym obrali Poborcow, y dług ten *pro anno 1642* ktory sobie skarb *praetendit*, przez pozwolenie dwoyga podymnego, y wydanie do Poborcow, iuż skarbowi zapłacili, z czego y kwity pomienieni Poborcowie, ktorych skarb za retentorow mianował, mieć od skarbu maią: przetoż Posłowie Woiewodztwa tego tak to deklarowali, że na Seym przyszły Woiewodztwo Wołyńskie, kwity skarbowe od Poborcow wziąwszy, przez Posły swe Nam, y Rzeczyposp. produkować ie będzie, w czym ieśliby *ad coaequationem ratione praemissorum* nie dociągnęli, a Poborcowie nie byli *sufficientes*, tedy Woiewodztwo dopłaci. A co się tknie ludzi *sub Interregno ad proportionem* dwoyga podymnego, za uniwersałem IMci X. Arcybiskupa Gnieznieńskiego do woyska Rzeczyposp: zaciągnionych, tychże Woiewodztwo Wołyńskie miało tysiąc, sześć set, *satis facit coaequationi*, *et legi*, bo było usarza koni dwieście, kozakow koni tysiąc czterysta, w pułku Wielmożnego Adama z Brusiłowa Kisiela, Woiewody na on czas Bracławskiego, a teraźnieyszego Kiiowskiego: ktory bez żadnego traktamentu, ludziom tym swym kosztem *praeerat*. A że Woiewodztwo Wołyńskie wyższym niżeli kwarcianym żołdem płacili swoim *stipendiariis:* a Rzeczpospolita wszystka lubo także płaciła, y traktamenty takież dawała, iednak iż zgoda na to wszystkich zaszła, że *Reipubl.* to darowali, a żołdem kwarcianym zaciągali, tedy ieszcze Woiewodztwo Wołyńskie *tenetur ad coaequationem* wszystkiey Rzeczyposp: dopłacać złotych czterdzieści tysięcy, y dwieście, ale odklada to sobie *ad feliciora Reipubl. tempora* gdy *ad pristinum statum* Woiewodztwo Wołyńskie przyidzie.

Woiewodztwo Podolskie, na drugim Seymie koequować się powinno.

Woiewodztwo Lubelskie *ex coaequatione annorum 1642* aż *ad annum 1647 inclusive*, nic niebędąc winno do teraźnieyszey koequacyi, taką swą deklaracyą daie, iako nigdy y ochotą swą do usługi Rzeczyposp: y *proprio peculio non defuit patriae*, tak y pod zamieszania *Interregni* na ludzie y postanowienie podymne *in summa* wydało Woiewodztwo Lubelskie, ośmdziesiąt y trzy tysiące, dziewięć set trzydzieści y ośm złotych, dwadzieścia y dwa groszy y puł: na ktore iż 305
żadnych assygnacyi y kwitow nie pokazali, zabieraią się na kommissyi Lubelskiey assygnacyami y quitami weryfikować, y co się u nich pokaże długu, *realiter* zapłacić obiecuią: zostaie tedy winno *ad coaequationem* sto dziewiętnaście tysięcy, pięćset siedmdziesiąt złotych, groszy ośmnaście y sześć pieniędzy. Co się ma rozumieć do wydania trzynastu podymnych, gdyż iako na Elekcyi na iedno podymne nie pozwalało, bo to *constat toti Reipubl.* że w puł przez nieprzyiaciela, y przechodzące woyska spustoszone zostało, za czym za zgodą wszech Stanow, drugie podymne *ex actu Electionis* na abiuraty y desertaty, *authoritate praesentis Conventus* potrącamy Woiewodztwu Lubelskiemu. Kalkulacyą dostatecznieyszą do kommissyi Lubelskiey odkładaiąc.

Woiewodztwo Bełskie, miało chorągiew usarską a płacąc po ośmdziesiąt złotych na koń, Kozackich koni *numero* trzysta, płacąc na koń po złotych sześćdziesiąt, dawszy Pułkownikowi kuchennego cztery tysiące; Rotmistrzom trzem po złotych dwa tysiąca, wydało złotych trzydzieści y sześć tysięcy. *Tandem* uchwaliło to Woiewodztwo żołnierza łanowego raytarow koni trzysta, płacąc po złotych sześćdziesiąt, Kozakow koni pięć set, po złotych czterdzieści, czyni to złotych trzydzieści y ośm tysięcy; piechoty z miast mieli w tenże czas pułtorasta.

Potym zaciągnęli trzy chorągwie kozackie, ale im nie dali tylko złotych tysiąc pięćset. Wostatku płacy tym chorągwiom na Elekcyi, y Koronacyi zastąpiła Rzeczpospolita to Woiewodztwo iako spustoszałe, y w ktorym *sedem belli constituerat* nieprzyiaciel. Znowu w tym roku 1649 lubo było to Woiewodztwo libertowane od Rzeczyposp: zaciągnęło chorągiew kozacką, ale iey nie dało iedno tysiąc złotych: chorągwi Pana Lichowskiego dało Woiewodztwo złotych trzy tysiące y sto, Hamowi na żołd cztery tysiące złotych dało to Woiewodztwo. Czyni *in summa* wydatkow ośmdziesiąt tysięcy y trzy, y sześć set złotych. Zosobna stanęli dwa kroć w pospolitym ruszeniu osobami swymi, raz nim trzymali Ordę z Kozakami w obleżeniu Zamoyskim, drugi raz stanęli pod Zborowem przy boku I. K. M. Co ze szkodą wielką y expensami niemałymi odprawić musiało to Woiewodztwo, ile gdy zniszczenie nie tylko od nieprzyiaciela, ale y od samych braci swoich, tak pospolitym ruszeniem idących poniosło, tedy słusznie od koeqnacyi do czternastu podymnego się referuiącey wolno bydź ma.

Woiewodztwo Płockie, zostawa troie podymnego, y summę piętnaście tysięcy złotych, zaczym Woiewodztwo według rachunku swego miałoby pozostawać ieszcze winno złotych trzydzieści y dwa tysiące, czterysta dziewięćdziesięt y sześć. Według poślednieyszey iednak kalkulacyi pokazało się, że do koekwacyi z inszemi Woiewodztwy winne złotych trzydzieści y trzy tysiące, siedm set y dwadzieścia.

306 Ziemia Czerska, koekwować sią z inszemi Woiewodztwy względem czternastu podymnych, to iest dwoyga z Seymu *Electionis* uchwalonych, a dwunastu na żołnierza Powiatowego *a die prima Iulij 1648 ad ultimam Decembris 1649* zgodnie do wszystkich Woiewodztw żołdem kwarcianym temuż żołnierzowi wydanych, wydała podymnych dwanaście, y nad to summę złotych Polskich cztery tysiące czterysta pięćdziesiąt y ośm. Zostaie tedy przy teyże Ziemi summa *aequivalens* podymnemu iednemu, to iest sześć tysięcy, pięćset sześćdziesiąt y ośm, y nad to dwa tysiące, sto dziewięć złotych. Ktora oboia reszta uczyni ośm tysięcy, sześćset siedmdziesiąt y ośm złotych. Co wszystko Posłowie teyże Ziemie kwitami Rotmistrzow swych, y assygnacyą skarbową, y kwitem z dosyć uczynienia iey, komprobowali.

Ziemia Warszawska, koekwuiąc się ze wszytką Rzecząpospolitą *ad proportionem* czternastu podymnych: a podymne iedno czyni u nich złotych pięć tysięcy, dwieście czterdzieści y ieden: wydała czterdzieści y pięć tysięcy pięćset sześćdziesiąt y cztery, to iest, na dwieście koni usarza kwarcianym żołdem przez trzy ćwierci, złotych dwadzieścia y cztery tysiące, sześćset złotych, z Elekcyi do rąk Wielm. Pana Podskarbiego summę korresponduiącą dwoygu podymnemu, złotych dziesięć tysięcy, czterysta ośmdziesiąt y dwa: z Seymu *Coronationis* także takowąż summę złotych dziesięć tysięcy, czterysta ośmdziesiąt y dwa, winna tedy ieszcze złotych siedm y dwadzieścia tysięcy, ośmset y dziesięć. To iest, pięć podymnych, y nad to złotych tysiąc, sześćset y pięć.

Ziemi Wiskiey, podymne iedno *facit* złotych tysiąc, sto siedmdziesiąt y trzy, groszy piętnaście. Podymnych czternaście: summa uczyni złotych szesnaście tysięcy, czterysta dwadzieścia y dziewięć. *A prima Iulij ad ultimam Martij anni praesentis*, na trzy ćwierci wydali na draganow sześćdziesiąt, ktorzy byli pod regimentem Wielmożnego Pana Starosty Łomżyńskiego, dziewięć tysięcy złotych, ale że wszystkie Woiewodztwa choć wysokie żołdy y kontentacye dawały, koekwuią się kwarcianym żołdem, przyimuie się w koekwacyą złotych sześć tysięcy, czterysta ośmdziesiąt; wydali za assygnacyą skarbową na chorągiew Pana Podsędka Bracławskiego złotych tysiąc, sto sześćdziesiąt, y dwa; do skarbu gotowemi wnieśli tysiąc złotych. Czyni wydanych summa złotych ośm tysięcy, sześćset czterdzieści y dwa. Przychodzi się dodać złotych siedm tysięcy, siedmset ośmdziesiąt y siedm, inkluduiąc w to summę Panu Ubaldowi należącą y assygnowaną w Ziemi teyże, złotych tysiąc, dziewięćset ośmdziesiąt, ktorey dotąd *contra laudum, retentores* nie wydaią, ktorych Poborca dochodzić, y iako nayprędzey zapłacić powinien, *sub poena peculatus*. A na *retentores* zaraz Urząd Starościn ma *extendere executionem* po Seymie, *sub salutione de suo, et poena mille marcarum*.

Ziemia Wyssogrodzka, przez trzy ćwierci, 307
mieli pięćdziesiąt draganow, na ćwierć kwarcianym żołdem płacili im po złotych 1000. Co uczyni pięć tysięcy, y czterysta złotych: z Seymu *Electionis* y *Coronationis* wnieśli czworo podymne, przychodzi tedy reszty od nich złotych pięć tysięcy, sześć set dziewięćdziesiąt y ośm.

Ziemia Zakroczymska, stosuiąc się *ad coaequationem* inszych Woiewodztw czternastu podymnego, ktore *in summa generali* czyni u nich złotych dziewięć y dwadzieścia tysięcy, dwieście ośmdziesiąt y ośm, rachuiąc iedno podymne złotych dwa tysiąca, dziewięćdziesiąt y dwa. Na to chowali przez trzy ćwierci raytarow sto kwarcianym sposobem, na konia po złotych czterdziestu y iednym. Co czyni złotych dwanaście tysięcy, y trzysta. Dali potym czworo podymnego, ktore czyni złotych ośm tysięcy, trzysta sześćdziesiąt y ośm. *In summa* wydali wszystkiego dwadzieścia tysięcy, sześć set sześćdziesiąt y ośm złotych. Zostaie ieszcze u nich ośm tysięcy, sześć set y dwadzieścia złotych.

Ziemia Ciechanowska, stosuiąc się do koekwacyi z Stanami Koronnemi czternastu podymnych, pozwoliła względem sześciorga podymnego poborow dziewięć. Seymik *Relationis die 25 Ianuarij* naznaczamy, na ktorym obiorą sobie Sędziow do wysłuchauia retent dawnych podatkow, y osądzenia retentorow y sukcessorow ich, ktorych sędziow *securitas* y *decreta* takiey wagi bydź maią, iako Trybunalskie: przed temiż Sędziami Poborcowie y ich *successores* rachunki uczynić powinni będą. *Restant* tedy ośmnaście tysięcy, sześćset złotych. Iak wypłacą te pozwolone pobory, nie będą nic winni *ratione coaequationis*. Poborcę biorą do braci.

Ziemia Łomżyńska czyni symplę podymnego dwa tysiąca, siedmset, czterdzieści y cztery złote, y piętnaście groszy. Dali na draganow złotych dwadzieścia y ieden tysięcy, sześćset złotych. Za assygnacyą skarbową złotych tysiąc, czterysta ośmdziesiąt y dziewięć P. Ubaldowi trzy tysiące, y trzysta złotych. Summa wydanych trzydzieści tysięcy, trzysta ośmdziesiąt y dziewięć złotych. Winna tedy ieszcze pozostawa złotych ośm tysięcy, trzydzieści y cztery.

Ziemia Rożańska, na sto koni draganow na trzy ćwierci wydała kwarcianym żołdem złotych Polskich dziesięć tysięcy, ośmset. Do skarbu Rzpltey gotowemi pieniądzmi zapłaciła cztery tysiące, sto pięćdziesiąt złotych. Reszty przychodzi do skarbu złotych sześćset y ośmnaście. Co tak się deklaruie: sympla podymnego czyni złotych tysiąc sto y dwanaście, czternaście podymnych czynią złotych piętnaście tysięcy, pięć set sześćdziesiąt y ośm. *Distributa* tey summy taka. Na dragonow sto, złotych dziesięć tysięcy, y ośm set. Do skarbu gotowemi wniosła cztery tysiące, sto pięćdziesiąt złotych. Reszty tedy przychodzi złotych sześćset y ośmnaście.

308 Ziemia Liwska, w ktorey sympla podymnego wynosi złotych tysiąc, sześćset czterdzieści y dziewięć: wydała na siedmdziesiąt draganow złotych siedm tysięcy, pięć set sześćdziesiąt. Po Elekcyi wnieśli do skarbu złotych trzy tysiące, dwieście dziewięćdziesiąt y ośm. Z konwokacyi za assygnacyą Panu Ubaldowi złotych trzy tysiące, dwieście dziewięćdziesiąt y ośm. Cokolwiekby *in retentis* w skarbie zostawać miało, *salvam sibi actionem* z Poborcami zostawuią, żeby *sufficientem* mogli *reddere calculationem* na Trybunale Radomskim, lubo kędy powszechna zgoda Stanow wszystkich naznaczy kommissyą, *inquantum* by aggrawowany Powiat zostawał, bo *aequalem sortem onerum* y nad to ponosili. *Restant* tedy wnieść do skarbu ośm tysięcy, dziewięć set trzydzieści y trzy złotych, groszy piętnaście.

Ziemia Nurska, z koekwacyi 1643 *anni restat* złotych trzy tysiące ośmset siedmdziesiąt y siedm, te obiecuią wnieść do skarbu na zapłatę woysku, *ex anno 1646 et 1647*; ponieważ podczas *Interregni* P. Poborca za assygnacyą skarbową na chorągiew Pana Kosakowskiego Podsędka Bracławskiego, dał złotych siedm tysięcy, ośmset dwadzieścia y dwa, *summam correspondentem* dwoygu podymnemu, tedy *auctoritate modernorum Comitiorum* wolnym go od niey czynią. *Ex anno 1648 a die prima Iulij ad ultimam Decembris 1649* za ćwierci sześć, rachuiąc na każdą dwoie podymne. *Item* z Elekcyi uchwalone dwoie podymne, to wszystko uczyni czternaście podymnych, sympla podymnego czyni złotych trzy tysiące, dziewięćset, y iedenaście. To czternaście podymnych uczyni złotych pięćdziesiąt tysięcy y cztery tysiące, siedm set pięćdziesiąt y cztery. Wydali na sto koni Kozakow, rachuiąc na ćwierć po złotych trzydziestu y iednym, kwarcianym żołdem, na trzy ćwierci złotych dziewięć tysięcy y trzysta. To reszty zostawa złotych czterdzieści y pięć tysięcy, cztery sta pięćdziesiąt y cztery. Co poborami wydać obiecuią, *salvo salario* Poborcy.

Woiewodztwo Podlaskie, samo przez kilkanaście niedziel *communi motu* przeciwko nieprzyiacielowi w polu *excubando*, nie mało kosztu ważyło, y żołnierza *ex imminenti periculo* drożey y więcey nad insze Woiewodztwa zaciągnąć musiało, ktory żołd tak, iako *vigore laudi sui* płaciło, w koekwacyą przyimuiemy, y dawne *retenta* konstytucyą *anni 1643* mianowane, y *subsequentibus annis* dla dezolacyi nie wydane, maiąc wzgląd na spustoszone przez nieprzyiaciela maiętności, Poborcom tamecznych Powiatow Drogickiego y Mielnickiego, odpuszczamy, y od zapłacenia onego uwalniamy. Z koekwacyi zaś teraźnieyszey pod czas *Interregni* zostaią winne.

Powiat Drogicki, złotych dwa tysiące ośmset trzydzieści y ośm. Mielnicki, tysiąc ośm set siedmdziesiąt y sześć złotych. Bielski, czworo podymne.

Ziemie Rawskicy, podymne iedno, uczyni złotych trzy tysiące, trzysta y dwadzieścia. To czternaście podymnych uczynią czterdzieści y sześć tysięcy, ośmdziesiąt y cztery złotych. Z tych wydali chorągwi raytarskiey pułtorom set koni, *a prima Iulij ad vigesimam Martij*, po czterdziestu złotych na koń, komputuiąc z kuchennym, wydali dziewiętnaście tysięcy złotych. Do skarbu Koronnego wydali piętnaście tysięcy, cztery sta y dwadzieścia złotych. Winna tedy ieszcze Ziemia Rawska trzynaście tysięcy, dziewięć set dwadzieścią y cztery złotych. 309

Ziemia Sochaczowska, *a prima Iulij*, *anni 1648 ad ultimam Decembris anni 1648* na każdą ćwierć po dwoygu podymnym, *facit* podymnych dwanaście. Zosobna na zaciąg Lwowski pozwolony na Elekcyi, podymnych dwoie, *in summa* podymnych czternaście. Podymne iedno czyni dwa tysiąca, dziewięćset pięćdziesiąt y cztery złotych, groszy piętnaście. Summa czternaście podymnych czyni czterdzieści tysięcy y ieden, trzysta sześćdziesiąt y trzy złotych. Wydali na pierwszą ćwierć *a prima Iulij anni 1648* na sto koni raytarow, złotych cztery tysiące y sto. *A prima Octobris* na drugą ćwierć, na draganow sto siedmdziesiąt; Imci Panu Staroście Łomżyńskiemu, złotych pięć tysięcy, dziewięć set y dziewięć. Za assygnacyą skarbową temuż Panu Staroście na chorągiew kwarcianą złotych cztery tysiące, dziewięc set y dwa, groszy trzy, pieniędzy sześć. *Item* Pan Poborca wniosł do skarbu tysiąc złotych y sześć, groszy dwadzieścia y sześć, pieniądz ieden. Summa expensy złotych dwadzieścia y ieden tysięcy, ośm set dwadzieścia y siedm.

Restat tedy Ziemia Sochaczowska dziewiętnaście tysięcy, pięc set trzydzieści y sześć złotych

Ziemia Gostyńska, zaciągnęła Kozakow koni sto dwadzieścia, po złotych trzydziestu iednym na koń, czyni za trzy ćwierci złotych iedenaście tysięcy, sto y sześćdziesiąt. Do skarbu podymnych dwoie, złotych trzy tysiące y ośmset. Z assygnacyi skarbowey P. Staroście Liwskiemu, złotych dwa tysiąca, sześć set y sześćdziesiąt. Summa podymne iedno czyni złotych tysiąc dziewięć set. Uczyni tedy pomieniona summa podymnych iedenaście, y złotych sześć set ośmdziesiąt. *Restat* do koekwacyi w czternastu podymnych przy Ziemi złotych ośm tysięcy, dziewięć set y ośmdziesiąt. Czego na kommissyi przyszłey Lubelskiey dostatecznieyszą kalkulacyą uczyni, że nie wszystkich tych expens *authenticis documentis* weryfikowali, tedy one na teyże kommissyi kwitami, albo assygnacyami probować będą powinni.

Woiewodztwa Ziem Pruskich, że tylko *ad sextam Iulij praeteritam* ludziom swym zapłacili, co na blisko przyszłym Seymie *probare* maią, a podług zwyczaiu Ziem tych Posłowie Pruscy deklarować się tu nie mogli: przeto Seymik Generalny
310 Ziemiom Pruskim złożymy, żeby się deklarowali, y podatki uchwalili.

Woiewodztwa Kiiowskie, Bracławskie, Czernicchowskie, deklaracyi swoich tu nie podały, gdy iednak przyidą *ad pristinum felicitatis statum, in futurum* rowno z inszemi Woiewodztw pociągać maią.

Ktore to retenta *ex coaequatione praesenti* w Woiewodztwach y Ziemiach, wszystkie Woiewodztwa y Ziemie, przez Poborcow swych na blisko przyszłą kommissyą Lubelską, *pro die 5 Martij*, do skarbu Rzepltey y Kommissarzow naszych, na zapłatę żołnierzowi wcześnie zwieść, y oddać submittuią się, lubo ie też za assygnacyami Wielmożnego Podskarbiego Wielkiego Koronnego oddadzą. A Poborcy one iak nayprędzey wyciągnąwszy *taliter, ut praemissum est*, oddać będą powinni, *sub pœnis* w konstytucyi teraznieyszey o zapłacie woysku *sancitis*. Tego dołożywszy, iż ieśliby ktory Starosta exekucyi z retentorow konwinkowanych *ad instantiam* Poborcy czynić niechciał: tedy o to pozwany lub od Poborce, lub od Instygatora naszego, na Trybunał *inter causas fisci peremptorie poena mille marcarum, et solutione de proprio* karany bydz ma.

Deklaracye Woiewodztw, y Ziem Koronnych podatkow, tak na zapłatę długow Rzepltey, iako też na żołd extraordynaryinemu woysku uchwalonych.

Poznańskie y Kaliskie Woiewodztwa, summę dwunastom poborom łanowym *correspondentem*, podług starych kwitow *exnunc* pozwalaią. A ośmiom poborom rowną do braci, *cum assecuratione*, że y oni pozwolą, y do Lublina na kommissyą przez Poborcow swych odeślą, biorą na Seymik Srzedski, ktory im *pro die vigesima sexta praesentis* składamy, na ktorym *modum contribuendi et genus* podatkow namowią, y Poborcow obiorą. *Laudum*, ktore na tymże Seymiku względem podatkow zapłaty chorągwiom Wielkopolskim y rozprawy ich, albo nowych zaciągnienie uchwalą, *authoritate Conventus praesentis* approbuiemy. A na *praesidium* Rzepltey, woysko na Seymie teraznieyszym na Woiewodztwa proporcyonalne do pułtora poboru podzielić. A iak wiele na Woiewodztwa Poznańskie y Kaliskie przyidzie, tak wiele ludu żołdem zwykłym kwarcianym wyprawić, y onym przez rok zupełny, z podatkow tychże Woiewodztw, zapłatę obmyślić submituią się, *anticipative* na każdą ćwierć, ktore się *a die prima Aprilis* poczną, a do Seymu przyszłego ordynaryinego trwać będą.

Woiewodztwu Krakowskiemu na podatki przeszłe z koekwacyi maią być assygnacye dane do Poborcow, ktorych ieśli dostatecznie rachunku na Seymiku *Relat:* nie uczynią z przeszłych podatkow, na kommissyą Lubelską odsyłamy, a co z rachunkow od nich przyidzie, do koekwacyi potrącono ma bydź. Na teraźnieysze zaś podatki 311
pozwala summę dwunastu poborom korresponduiącą, podług starych kwitow, a ośmiom poborom summę rowną biorą do braci, *cum assecuratione, deducto salario salva coaequatione* na przyszłym Seymie z temi Woiewodztwy y powiatami, ktore naszey deklaracyi korresponduiących nie pozwoliły podatkow. Seymik Proszowski *Relationis pro die vigesima septima Ianuarij* składamy, na ktorym *modum contribuendi et genus* podatkow namowią, Poborcow obiorą. *Laudum* na przeszłym Seymiku względem podatkow postanowione, approbuiemy, także y to *laudum* ktore na tym Seymiku *ratione* podatkow uchwalą. Co się tknie woyska supplementowego na teraźnieyszym Seymie, temu, co na Woiewodztwo przyidzie *ad proportionem* pułtora poboru, *a die prima Aprilis anni praesentis;* to przydawszy, aby też tak wszystkie Woiewodztwa deklarowały się płacić będą, za assygnacyami Wielmożnego Podskarbiego. Xięstwo Zatorskie y Oswiecimskie, we wszystkim tak, iako Woiewodztwo Krakowskie. Woiewodztwo Sędomierskie tak wielką summę, iako dwadzieścia poborow wynosi, *excluso* Poborcom *salario*, pozwala; a żołnierzowi extraordynaryinemu na cztery czwierci poborow sześć pozwalaią. Summę z koekwacyi winną zapłacić, submituią się. Seymik *Relationis die vigesima quarta Ianuarij* w Opatowie. *Laudum ratione* wybierania podatkow, y Poborcow uchwalone, *approbatur*. Na tymże Seymiku powinni sobie będą podatki namowić do koekwacyi należące. Także pułtora pobora na woysko extraordynaryine osobnym skryptem *ad archivum* na Seymie teraźnieyszym podanym, ordynowane, ktore *ante primam Aprilis* do skarbu wnieść powinni, y tak *consequenter anticipative* na każdą ćwierć, aż do Seymu przyszłego ordynaryinego. Woiewodztwo Kaliskie podało deklaracyą swoię przy Woiewodztwie Poznańskim. Woiewodztwo Sieradzkie summę z koekwacyi przychodzącą, czego z niey *interim* na regiment swoy Uro-

dzonego Zygmunta Przyiemskiego nie wyda, także summę drugą dwunastu poborom korresponduiącą, a ośm sobie biorą do braci, *cum assecuratione* na zapłacenie długow Rzepltey, za assygnacyami Wielmożnego Podskarbiego naszego Koronnego, odda y skutecznie zapłaci. Co się zaś tknie zapłaty na woysko supplementowe Seymu teraźnieyszego ordynowane, pułtora pobora *anticipative* na każdą ćwierć, ktore się *a die prima Aprilis* poczyna, a do Seymu przyszłego ordynaryinego trwać ma, za assygnacyami tegoż Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, płacić będzie. Na ktorych sum wypłacenie *modum contribuendi*, iako sobie namowią w Sadku
312 na Seymiku *die trigesima prima Ianuarij authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. Tamże obiorą Poborcę. A od piwa przewoźnego z inszych Woiewodztw, w Piotrkowie szynkarze czopowe płacić będą po dwa pieniądza od grosza, *sub poena bannitionis:* o ktorą *forum* w Trybunale *inter causas fisci* naznaczamy, *ad instantiam* Poborce. Ziemia Wieluńska summę dwudziestom poborom korresponduiącą, *de facto* ośm pozwalaią a dwanaście do braci biorą, *cum assecuratione:* gwoli czemu Seymik w Wieluniu *die vigesimaquarta Ianuarij*, na ktorym *laudum*, ktore sobie gwoli podatkom postanowią, cale approbuią, a *in futurum* pułtora pobora na woysko supplementowe na każdą ćwierć, ktore się *a die prima Aprilis* poczną, *anticipative* do skarbu, aż do przyszłego ordynaryinego Seymu, wnosić będzie. Woiewodztwo Łęczyckie. Tak iako Wielkopolskie, poborow dwanaście pozwalaią, a ośm do braci biorą *cum assecuratione*. Seymik *die vigesima quarta praesentis*, na ktorym *laudum* na nowe podatki, y na koekwacyą y Poborce, approbuiemy. A na woysko supplementowe, na każdą ćwierć *anticipative* do skarbu pułtora pobora wnosić będą powinni. Ktore ćwierci *a die prima Aprilis* począć się maią, a trwać będą do przyszłego ordynaryinego Seymu. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, takie podatki pozwala, iako Woiewodztwo Poznańskie y Kaliskie, *cum assecuratione et approbatione sanciendi* na przyszłym Seymiku, ktory *pro die trigesima prima Februarij* złożyliśmy, *de modo contribuendi laudi*. Na supplementowe woysko, na każdą ćwierć pułtora pobora *anticipative* wnosić będą powinni; ktore ćwierci *a die prima Aprilis* poczną się, a do przyszłego ordynaryinego Seymu trwać maią: pretensyą swoię względem wydatkow do Prus wcale sobie zachowuiąc, *juxta constitutionem* 1634 y obranie Poborcow. Woiewodztwo Kiiowskie, pozwala dwoie podymne, gdy przyidzie *ad possessionem* dobr swoich, *salvis abjuratis et desertatis*. Seymik *pro die vigesima prima Februarij* naznaczamy, y *laudum* względem podatkow, iakie tam na ten czas stanie, approbuiemy. Woiewodztwo Inowłocławskie tak, iako y Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, we wszystkim, *cum assecuratione*, y z pułtorą poborow, na zapłatę woysku supplementowemu, na każdą ćwierć pozwala. Ziemia Dobrzyńska, powala ośm poborow ostatek *cum assecuratione*, tak, iako Woiewodztwo Poznańskie, y Kaliskie, biorą do braci na Seymik Relacyiny, na woysko supplementowe, tyle także, y takim sposobem, ile Woiewodztwo Poznańskie y Kaliskie, pozwala. Seymik *die vigesima septima Ianuarij* naznaczamy, y *laudum* iego względem podatkow *authoritate praesentis Conventus, in toto* approbuiemy, gdzie y Poborcę 313
obrać będą powinni. Woiewodztwo Ruskie, Ziemia Lwowska, pozwala dwoie podymne, *salvis abjuratis et desertatis*, albo summę dwoygu podymnemu korresponduiącą. Ziemia Przemysłska. Także, iako y Lwowska. Ziemia Sanocka także. Seymik wszystkich tych trzech Ziem w Wisney *die decima Februarij. Lauda ratione* podatkow *approbantur*. Ziemia Chełmska. Pozwala podatek poborami *ad instar* dwoyga podymnego, *salvis abjuratis et desertatis*. Seymik *die vigesima octava Februarij, laudum* ktore sobie względem tych podatkow uchwalą *authoritate praesentis Conventus approbatur*. Ziemia Halicka, pozwala dwoie podymne, *salvis abjuratis et desertatis*. Seymik *die tertia Februarij. Laudum* względem podatkow, *authoritate praesentis Conventus approbatur*. Poborca Urodzony Krzysztof Strzemecki. Woiewodztwo Wołyńskie, pozwala dwoie podymne, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, Seymik Relacyiny w Łucku *die septima Februarij*, na ktorym Poborcę obiorą do tego dwoyga podymnego, ktore tenże Poborca do Lublina na kommissyą odwiezie. Woiewodztwo Podolskie, referuie się względem podatkow do Woiewodztwa Ruskiego, y takie pozwala, *salvis abjuratis et desertatis*. Seymik *die decima septima Februarij. Laudum* względem tychże podatkow na nim uchwalone, *approbatur*. Woiewodztwo Lubelskie, pozwala cztery pobory, ostatek do braci *cum assecuratione*. Seymik *die vigesima quarta Ianuarij. Laudum* względem podatkow *approbatur, salvis abjuratis et desertatis*. Poborca do braci, na supplementowe woysko na każdą ćwierć *anticipative* pułtora pobora do skarbu wnieść powinno, ktore ćwierci *a die 1 Aprilis* poczną się, a do przyszłego ordynaryinego Seymu trwać maią. Woiewodztwo Bełskie, takie, iako Wołyńskie pozwala podatki. Seymik *die decima Februarij, cum approbatione laudi*, ktore sobie na podatki uchwalą. Woiewodztwo Płockie, pozwala poborow dziesięć, a drugie dziesięć bierze do braci, *cum assecuratione*. Seymik *die 26 Ianuarij. Laudum* ktore na podatki uchwalą *approbatur*. Poborca Urodzony Stanisław Garliński. Także na woyska supplementowe, na każdą ćwierć pułtora pobora do skarbu *anticipative* wnieść powinno, a te ćwierci *a die 1 Aprilis* poczynać się, a do przyszłego ordynaryinego Seymu trwać będą. Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska, dwudziestom poborom korresponduiącą summę na zapłatę teraźnieyszego długu Rzepltey pozwala, a na nowo ordynowane *praesidium*, poborow pułtora na każdą ćwierć *anticipative* wydać do skarbu obiecuie. A te ćwierci *a die 1* 314
Aprilis poczynać się, a do Seymu ordynaryine-

go trwać maią. Seymik *Relationis die 31 Ianuarij*, na ktorym *de modo contribuendi et genere* podatkow, *laudum* ktore sobie postanowią, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. Tamże Poborcę przyszłych podatkow obiorą, y Exaktorow przeszłych podatkow rachunkow wysłuchaią. *Salaria* Poborcy zwyczayne iść maią. Ziemia Warszawska takie podatki pozwala, iako y Czerska, y na zapłatę woysku supplementowemu także pułtora pobora tymże sposobem iako Czerska dawać będzie. Seymik *26 Ianuarij*. Ziemia Wiska summę dwudziestom poborom korresponduiącą pozwala. Seymik *ultima Ianuarij*, na ktorym Poborcę obiorą. Tamże dawni Poborcy y czopowego *Exactores*, ktorzy się nie rachowali dotąd, *rationem reddere*, y reszty snmmy przy nich pozostałey, także mieszczanie oddać powinni, *juxta lauda anteriora*, *sub poena peculatus*, *contra transgressores sancita*, *forum* na kommissyi Lubelskiey, albo na Trybunale Koronnym, *inter causas fisci* naznaczamy. *In futurum* woysku extraordynaryinemu, tak iako insze Ziemie Woiewodztwa Mazowieckiego płacić będą. Ziemia Wyssogrodzka, stosuie się do podatkow Ziemie Czerskiey, y na nie pozwala, y na zapłatę woysku supplementowemu pułtora pobora tym sposobem, iako Ziemia Czerska, dawać będzie, Seymik *die 26 Ianuarij*. Ziemia Zakroczymska pozwala dziesięć poborow, a dziesięć bierze do braci *cum assecuratione*, na zapłatę woysku supplementowemu, tyle y takim sposobem, iako Ziemia Czerska. Seymik *die 8 Februarij*. Po Seymiku we dwie niedzieli podatki te wydać powinni. A *in continuatione* tych dwuch niedziel, Pan Starosta *ad hunc solum actum*, Roki sądzić będzie, y na retentorach exekucyą czynić, *sub solutione de suo*. Ziemia Ciechanowska, na takie, iako Ziemia Zakroczymska pozwala podatki, *cum assecuratione*. A na zapłatę woysku supplementowemu pułtora pobora, takim sposobem, iako Ziemia Czerska, na każdą ćwierć dawać obiecuie. Seymik *pro die 25 Ianuarij* naznaczamy, tam *modum contribuendi* namowią. *Laudum* względem podatkow *approbatur*. Ziemia Łomżyńska też podatki, tak na zapłacenie długow Rzepltey, iako też na zapłatę woysku supplementowemu, y takimże sposobem iako Ziemia Czerska pozwala. Seymik *die 3 Februarij*, Poborca do braci. Ziemia Rożańska takie pozwala podatki, iako y Ziemia Czerska, y na zapłatę woysku supplementowemu pułtora pobora takimże sposobem, iako Czerska. Seymik *pro die vigesima Ianuarij*, naznaczamy. Ziemia Liwska też
315 podatki co y Czerska, tak na zapłatę długow Rzeczypospolitey, iako też woysku supplementowemu, y takimże sposobem pozwala. Seymik *die 17 Ianuarij*. Ziemia Nurska. Iednakowe z Zakroczymską pozwala podatki, y na zapłatę woysku supplementowemu na każdą cwierć pułtora pobora, tym sposobem, iako y Ziemia Czerska. Seymik *die 24 Ianuarij*. *Laudum* na tymże Seymiku względem podatkow postanowione *approbatur*, Woiewodztwo Podlaskie: Ziemia Drogicka, takie, iakie y Woiewodztwo Lubelskie pozwala podatki *cum assecuratione*. Na zapłatę woysku supplementowemu, na każdą cwierć pułtora pobora *anticipative* wydawać powinni, a te cwierci poczną się *a die 1 Aprilis*, a do przyszłego Seymu ordynaryinego trwać maią. Seymik *die 31 Ianuarij*. Poborca Stefan z Kuczyna Kuczyński, *salvis abjuratis*. Ziemia Mielnicka, też podatki co y Ziemia Drogicka pozwala, *cum assecuratione*. Seymik *die 29 Ianuarij*, *cum approbatione laudi ratione* podatkow *salvis abjuratis*. Na woysko supplementowe pułtora pobora takim sposobem, iako Ziemia Drogicka pozwala. Ziemia Bielska. Takoweż podatki iako y Ziemia Mielnicka pozwala *cum assecuratione*, także na zapłatę woysku supplementowemu pułtora pobora, takim sposobem iako y Ziemia Drogicka, pozwala. Seymik *die 31 Ianuarij* w Brańsku. *Laudum*, ktore na podatki uchwalić maią, *authoritate Conventus praesentis approbatur*. *Salvis abjuratis*. Woiewodztwo Rawskie, Ziemia Rawska, dwanaście poborow pozwala, a ośm do braci bierze *cum assecuratione*. Na woysko supplementowe, na każdą ćwierć pułtora pobora *anticipative* wydawać będzie, a te cwierci *a die 1 Aprilis* poczną się, a do przyszłego ordynaryinego Seymu trwać maią. Seymik *12 Februarij*, na ktorym *laudum ratione* podatkow, y Poborca *approbatur*. Ziemia Sochaczowska, pozwala dziesięć poborow, a dziesięć do braci bierze, *cum assecuratione*: na zapłatę woysku supplementowemu, takim sposobem pułtora pobora, iako Ziemia Rawska pozwala. Seymik *die 7 Februarij* w Sochaczowie. *Laudum* o podatkach, y obranie Poborcy *approbatur*. Ziemia Gostyńska dziesięć poborow deklaruie, a dziesięć do braci bierze *cum assecuratione*. Seymik *pro die 22 Ianuarij*. *Laudum* względem podatkow, y Poborca *approbatur*. Na zapłatę woysku supplementowemu także takim sposobem pozwala, iako y Ziemia Rawska. Woiewodztwo Chełmińskie bierze do braci, iako y wszystkie konstytucye co *vim* podatkow *sapiunt*. Woiewodztwo Malborskie, także.
Woiewodztwo Bracławskie, iako y Kiiowskie, 316
takie pozwala podatki, gdy przyidzie *ad possessionem* dobr swoich, *salvis abjuratis et desertatis*. Scymik *pro die ultima Iannarij* we Włodzimierzu, tamże ieśliby *ad possessionem* dobr swoich nie przyszli, y drugie Seymiki y Elekcye odprawować maią. Woiewodztwo Pomorskie, z Powiatami wszystkiemi biorą na Seymik Generalny Ziem Pruskich, ktory My im złożymy. Woiewodztwo Czerniechowskie, takie, iako y Woiewodztwo Kiiowskie pozwala podatki, y Seymik także *pro hac una vice* w Żytomierzu, *in simul et semel* z Woiewodztwem Kiiowskim *ultima Februarij*, *laudum* tam *ratione* podatkow uchwalone, *approbatur*. Poborca do braci. Ziemia Inflantska, pozwala poborow cztery, połowicę do Korony, drugą do W. X. Lit. Seymik *pro die 13 Februarij*, Poborca do braci.

Te tedy wszystkie podatki, przez Woiewodztwa y Ziemie wzwyż opisanym sposobem deklarowane, przez Poborcow każdego Woiewodztwa y Ziem pilnie wybrane, y wyciągnione *pro die quinta Martij* na kommissyą do Lublina zwieść, y do skarbu Rzpltey, albo za assygnacyami skarbowemi oddać będą powinni, *sub poenis* w konstytucyi teraznieyszego Seymu, o zapłacie woyska *sancitis*. A Panowie Starostowie Sądowi, sądy y kwerelle prędko przez się, albo Urzędy swoie sądzić będą, dla retentorow tych podatkow powinni, y *ex convictis* exekucyą nie odwłoczną, *ex delatione* Poborcow czynić, *sub poena mille marcarum et solutione de suo*. O co im *forum ad instantiam* Instygatora naszego, albo Poborce, *inter causas fisci* w Trybunale *peremptorie* naznaczamy. A co się tknie woyska *noviter* na tym Seymie *pro praesidio* Ukrainy, według skryptu *ad archivum* podanego, ordynowanego, na zapłatę woysku temu aby się w borgową służbę nie zaciągało, na każdą ćwierć podług deklaracyi Woiewodztwa y Ziemie, pułtora pobora *inferrè* będą powinni do skarbu *anticipando* każdą ćwierć tygodniem, ktora poczynać się ma, pierwsza *prima Aprilis*, ktory podatek *sub ijsdem poenis* iako y insze na tym Seymie deklarowane, wydany bydź ma, a od kogoby nie był wydany, *eodem processu*, iako wzwyż mianowane podatki, windykowany. PP. Starostowie także *sub eodem onere* exekucye z retentorow czynić będą powinni.

KONSTYTUCYE
WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO,
NA SEYMIE TERAZNIEYSZYM UCHWALONE ROKU 1649.

Koekwacya Woiewodztw y Powiatow W. X. L. wydatku dziesiąci poborow z Konwokacyi y Elekcyi na potrzebę Rzeczypospolitey uchwalonych.

1. Woiewodztwo Wileńskie, wydało wszyst-
317 kie dziesięć poborow do skarbu. Powiat Ośmiański, także. Powiat Lidzki, także. Powiat Wilkomirski, także. Powiat Brasławski, także. Woiewodztwo Trockie, nic nie winno do skarbu W. X. L. Powiat Grodzieński, także. Powiat Kowieński, *satisfecit* we wszystkim. Powiat Upitski, także. Xięstwo Żmudzkie, także. Woiewodztwo Smoleńskie wydało dwa pobory, na dwie chorągwie Powiatu swego, za listami przypowiednemi Imci P. Hetmana, zaciągnąwszy ie, ktore iednego Rotmistrza swege straciły, y są przez P. Pisarza Polnego popisane, co im Rzeplta przyimuie. Ośm zaś poborow do skarbu W. X. Lit. oddali. Reszty iednak tych dziesiąci poborow pozostałe do skarbu Panowie Poborcowie wnieść, y tam *sufficientem calculum reddere* powinni będą. Powiat Starodubowski, *desolata omnia*. Woiewodztwo Połockie, z dziesiąci poborow w teraznieyszey koekwacyi, zostało winno dwa tysiąca, sto czternaście złotych, ktore wnieść do skarbu submituie się, przy innych podatkach na teraznieyszym Seymie uchwalonych. *Lauda* iednak *privata authoritate* postanowione w tym Woiewodztwie, nie maią, *necessitare ad solvendum* obywatelow tamecznych: toż się y o inszych laudach ma rozumieć, krom dziesiąciu poborow *auctoritate Comitiali* postanowionych, ktore wszyscy wydać powinni. Poborca zaś, iako prętko satysfakcya stanie się skarbowi, od dekretu Trybunału Skarbowego Wileńsk. wolen być ma. Woiewodztwo Nowogrodzkie, cokolwiek *ex coaequatione* z dziesięciu poborow zostało winno, z tego się P. Poczopowski Poborca Nowogrodzki, albo Sukcessorowie iego, ponieważ kwitu od Powiatu nie maią, w skarbie rachować się powinni, podawszy na dekacie tych, co nie wydali, od ktorych skarb *exigere* ma. Powiat Słonimski, cokolwiek winien, Poborcę do skarbu *cum calculo* odsyła. Powiat Wołkowiski, resztę z dziesiąciu poborow, y Poborcę, do porachowania do skarbu odsyła. Woiewodztwo Witepskie, także Poborcę z resztą do skarbu. Powiat Orszański cokolwiek wydał z dziesiąciu poborow, *lege publica* postanowionych na żołnierza Powiatowego, *a die 27 Iunij anni 1648*, na trzy ćwierci, to mu Rzeplta cale przyimuie. A co się tknie na czwartą ćwierć od Koronacyi, y insze po niey cwierci wziętych pieniędzy, z tych powinien się Pułkownik na ten czas Orszański, z Rotmistrzami swemi, przed Wielmożnym Hetmanem, y Kommissarzami, do zapłaty woyskowey naznaczonemi, wyliczać. Poborca z reszty nie oddaney *rationem reddere* ma, w skarbie, nie zaciągaiąc w to obywatelow. Woiewodztwo Brześciańskie, winno zostało tysiąc złotych, ktory obiecuią *inferre* do skarbu przy inszych podatkach. Powiat Piński *restabat* do skarbu, trzy pobory, ale im ie Rzeplta kondonowała, *habita ratione desolationis et conflagrationis*, ponieważ y ludzie zaciągu swego mieli. Woiewodztwo Mścisławskie, dwa pobory *defacto* oddali, dwa PP. Poborcy przy sobie zatrzymane *ad requisitionem* skarbu, oddać powinni. Trzy zaś pobory *ex coaequatione* Seymu teraźnieyszego, Woiewodztwo przy innych podatkach wnieść submituie się, a trzema ostatniemi, *ratione* spustoszenia, y zasług odważnych Woiewodztwa tego, Rzeczpospolita ich daruie. Woiewodztwo Mińskie, cztery pobory Poborcy wydało do skarbu, cztery pobory przyimuie im Rzeczpospolita względem żołnierza Powiatowego, ktory sobie *constitutione Convocationis* warowali, a ze dwu ma się Woiewodztwo przed Kommissarzami sprawować. Powiat Możyrski, *desolata per omnia*. Powiat Rzeczycki, także. Ziemia Inflantska, cokolwiek winna, skarb ma *jure agere* z Poborcą.

Securitas granic Wielkiego Xięstwa Lit.

2. Iż często *lubricam fidem* nieprzyiacioł naszych, y niepewną ich przyiaźń doznawamy, chcąc tedy iako naylepiey *providere* bespieczeństwu granic W. X. Lit. y żeby tamta Państw naszych ściana, iako naylepiey obwarowana była, *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, aby Wielmożny Hetman Polny W. X. Lit. przy Kom- 318

missarzach z Seymu teraźnieyszego naznaczonych, zapłaciwszy dług woysku *ad nonam Maij* winny, część onego według skryptu *ad archivum* danego, *pro securitate* granic W. X. Lit. zatrzymał, aż do Seymu da Bog przyszłego, chcąc mieć, aby według dawnych zwyczaiow, lud ten, lata przyszłego obozem stał, a zimie przy granicach W. X. Lit. na dalsze włości nie wychodząc, ale żołdem Rzepltey zwyczaynym kontentuiąc się, żadnych stacyi ani w naszych, ani w duchownych, pogotowiu w szlacheckich dobrach nie wyciągaiąc, czego Wielmożny Hetman nasz Polny, pilno przestrzegać ma. A żeby się *huic oneri*, ktore dzierżawy nasze ponoszą, przez wybieranie stacyi, zabieżeć mogło: pozwoliły Stany W. X. Lit. duchowne, y świeckie, piąte podymne, ktore Poborcowie wybrawszy, sposobem wyżey o podymnym opisanym, w Powiatach zatrzymać maią, do dania sobie wiadomości od Kommissarzow naszych, ieżeliby summa z czworga podymnego, y innych, Seymem teraźnieyszym uchwalonych podatkow, na zatrzymanie postanowionego woyska, *sufficere* nie mogła. A gdyby y to piąte podymne, na zatrzymanie nie wystarczyło, daiemy *potestatem* Wielmożnemu Hetmanowi Polnemu, z Kommissarzami, assekurować to woysko *fide publica*, że ich zapłata z naypierwszego Seymu doyść będzie powinna. *Numerum* zaś woyska, ktoremu dług od Rzepltey y z darownemi ćwierciami winny, podczas kommissyi doyść ma, siedm tysięcy, dwieście człowieka mianuiemy. A ta darowizna ćwierci względem straty, y szkod woyska W. X. Lit. y borgowey służby podana, *pro lege perpetua* trzymana bydź nie ma, iako o tym szerzey *in scripto ad archivum*.

319

Zapłata woysku W. X. Lit. y Kommissarze do tey zapłaty naznaczeni.

3. Wziąwszy przed się tę naypierwszą na tym Seymie *sollicitudinem*, iakoby ludziom rycerskim, za krwawe ich zasługi, od Nas, y od Rzepltey należyta oddana bydź mogła nagroda, y do dalszey teyże Rzeczyposp: przychęceni byli usługi, osobliwie maiąc w pamięci świeżą ich w przeszłey expedycyi Kozackiey dzielność, y w zapłacie *authoritate praesentis Conventus* assekuruiąc, Kommissarzow na to przy Wielmożnym Staroście Żmudzkim, Hetmanie Polnym W. X. Lit, deputuiemy z Senatu, Wielmoż. Krzysztofa Chodkiewicza, Woiewodę Wileńskiego. Iozefa Klonowskiego, Kasztellana Witepskiego. Albrychta Stanisława Radziwiła, Xiążęcia na Ołyce y Nieświeżu Kanclerza W. X. Litewskiego, Pińskiego, *etc.* Starosty. Krzysztofa na Baksztach Zawiszę, Marszałka Nadwornego W. X. Lit. A z Koła Poselskiego Urodzonych, Krzysztofa Paca, Chorążego Ziemskiego W. X. Lit. Wilkowiskiego, *etc.* Starostę. Filipa Obuchowicza Pisarza W. X. Lit. Adama Sakowicza, Starostę Ośmiańskiego. Mikołaia Kuńczewicza, Podkomorzego Pińskiego. Pawła Marcinkiewicza, Sędziego Upitskiego. Iana Chrapowickiego, Dworzanina y Sekretarza naszego. Do ktorych to Kommissarzow Rzpltey, przykładem Koronney kommissyi, dwoch deputatow, tegoż woyska spraw, y zaciągow tey expedycyi wiadomych, ktorych sobie woysko obierze, przydaiemy. *Non obstante unius, duorum, vel plurium absentia.*

Czas tey zapłacie *pro die 16 Maij*, w roku teraźnieyszym 1650, a mieysce miasto nasze Wilno naznaczamy. Gdzie wzwyż mianowani PP. Kommissarze, ziachawszy się według tych popisow, ktore się ukażą z wiadomością pomienionego Hetmana naszego, od Pisarza naszego Polnego W. X. Lit. y od Wielmożnego Hetmana Polnego W. X. Lit. podpisanych. A ktoby popisu nie miał, według regestrow od Rotmistrzow y Porucznikow, tak iezdnych, iako y pieszych, juramentem komprobowanych, Wielmożnemu Hetmanowi podanych, woysku naszemu płacić będą. W czym *fidem* Kommissarzow obowięzuiemy. 320

Ciż Kommisarze wespoł z Wielmożnym Podskarbim W. X. L. od Poborcow pieniądze odbierać, y onym kwity dawać będą. A skarb kwitow y pieniędzy bez Kommissarzow dawać nie ma, y Poborcow kwity bez Kommissarskich podpisow ważne nie będą. Więc y tych, ktorzy wziąwszy pieniądze, nie przyszli do obozu, y pocztow nie stawili, iako y tych, ktorzy zwinęli chorągwie, sądzić będą powinni. Naostatek, iż przy tey zapłacie przez Hetmana y Kommissarze nasze, y Deputaty woyskowe, wszystkim ukrzywdzonym, tak z Korony w Litwie, iako y z Wielkiego Xięstwa Litewskiego obywatelom w Koronie, sprawiedliwość skuteczna podług występku każdego żołnierza, y wedle szkody ukrzywdzonych, za słusznym dowodem iednego szlachcica y dwoch poddanych, albo za odwodem żołnierskim, według tego, iako się strona bliższa pokaże, ma bydź czyniona. Tedy postanawiamy, aby wszystkie przeciwko akcye, ktoreby kto ktoremukolwiek z żołnierzow, *ex occasione facti*, o krzywdy iakie w zaciągu tey expedycyi komukolwiek uczynione, mieć mogł na tymże Sądzie sądzone, y dokończone były tak, żeby suscytowane bydź, ani do żadnego inszego sądu odsyłane, ani gdzie indziey intentowane, nie mogły.

Sądy te *per pluralitatem votorum ad formam* Sądow Trybunalskich, decydowane bydź maia, ktorych *securitatem* taką, iaka iest Trybunalskich, waruiemy. Tymże Kommissarzom moc daiemy, iaką mieli *anno 1590 in defectu ad fidem publicam* pieniędzy dostawać, gdyby podatki Rzepltey wniesione tak prędko nie były, nie zaciągaiąc więcey długu na Rzepltą iedno *ad proportionem* podatkow.

Kommissarze zaś ci mieszkać na mieyscu zapłaty powinni, poki się zapłata woysku nie stanie.

Kommissarze, ktorzy nie są *Senatorij Ordinis*, y Deputaci woyskowi przysięgać maią, wedle roty w kommissyi Koronney *anni 1634* opisaney.

A po zapłacie, ma się woysko nie kupami rozieżdżać, ale każdy zosobna, nie czyniąc krzywd ludziom, *sub poenis in constitut. anni 1624* pod tytułem, Poństanowienie na domową obronę względem swawolnikow, *expressis*

Wydatki też na potrzeby woyskowe Wielmożnego Hetmana Polnego W. X. L. y Urodzonego Pisarza Polnego W. X. L. ktore na tey kommissyi likwidowane będą, zapłacone bydź maią.

Przed tymże Sądem Hetmańskim y Kommissarskim, sprawić się ma towarzystwo chorągwie usarskiey Wielmożnego Hetmana W. X. Lit. o zwinienie chorągwi obwinione.

Tamże Urodzonemu Eliaszowi Kazimierzowi Nieszczukowiczowi Czerniewskiemu żołnierzowi zasłużonemu, dług stryiowi iego winny, ktory przed Kommissarzami likwidować będzie, przy zapłacie woyska od Wielmożnego Podskarbiego Wielkiego Xięstwa Lit. oddany bydź ma. Do ktorego aktu Kommissarskiego Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. względem płacy woysku, lub też w niebytności iego, ieśliby *ob legale impedimentum* przybydź nie mogł, Skarbowi Pisarze należeć maią. A że *sub idem tempus* kommissyi, Głowne Sądy Trybunalskie przypadaią, ieżeliby tedy iakowe kauzy między samemi Deputatami, a Kommissarzami, lubo ich sługami *intercederent*, na to *compositum iudicium in pari numero* zasadzone bydź ma. Gospody także *æque* na Kommissarzow, iako y Deputatow Trybunalskich, Grod pokazować będzie. 321

Podymne w Wielkim Xięstwie Lit.

4. Ponieważ ordynaryine prowenta, y podatki Rzeczyposp: na zapłatę woysku y insze wydatki *non sufficiunt*, przyszło się Nam *ad extraordinarios modos* udać. Za zgodą tedy wszech Stanow, osobliwie PP. Rad y Posłow Ziemskich W. X. Lit. postanawiamy podymne czworakie, ze wszystkich miast, miasteczek, wsi W. X. Lit. naszych, duchownych, y szlacheckich, także z iurydyk zamkowych, y oboyga stanu, *generaliter* wszystkie libertacye y przywileie, y dekreta nasze na stronę uchylaiąc. Także z dobr naszych ekonomicznych, y reformacyi Krolowy Iey Mci Pani Małżonki naszey podległych. Wybieranie tych podatkow, tym sposobem iaki iest opisany, w konstytucyi *anni* 1629 To iest, w miastach, głownieyszych, mieszczanie od kamienic większych, od każdey maią dawać po złotych trzy, a z osobna sąsiedzi, w tych kamienicach naymuiący, iednego podymnego po pułzłotego, do czterech podymnych, rownać się maią. Od mnieyszych zaś kamienic po złotych dwa, a od sąsiadow w tych kamienicach mieszkaiących; tak iako wyżey nie zasłaniaiąc się na ten czas wolnościami, ani urzędami. A od domkow, ktore przy mieście bywaią, po puł złotego. Na przedmieściach także, od większych domow szynkownych, po złotych dwa. A od domkow mnieyszych, po pułzłotego: na co dwoch starszych z Rady Mieyskiey dobrze osiadłych, Urzędy w każdym mieście deputować *sub poena peculatus* powinni. A ci dway Deputowani w Grodzie bliższym, *sub eadem poena peculatus* przysięgę uczynić, y zapisać się maią w Grodzie, że sprawiedliwy rozdział kamienic większych, od mnieyszych y domow uczynili, y tak kamienice, iako y domy policzyli: ktorego porachowania regestr porządnie spisawszy, do Grodow, *authentice* podadzą. A potym Urząd Grodzki *sub poena mille marcarum in instanti repetendarum*, o co *forum* w bliższym Grodzie naznaczamy, ten regestr przyiąwszy *sub nexu juramenti*, kamienice y domy obeyść, y attestacyą dać, y zapisać sprawiedliwego porachowania powinien. żadnych depaktacyi nie biorąc, *sub poena* także *centum marcarum*. O co *forum* ukrzywdzonemu do bliższego Grodu; w miasteczkach zaś mnieyszych, od kamienic większych y domow szynkownych, po złotych dwa; od mnieyszych domkow po pułzłotego: na co także dwa starsi, y dobrze osiadli, przez Urząd *sub poena peculatus*, iako wyżey na to Deputowani z tegoż miasteczka w Grodzie przysięgę także uczynić, y zapisać maią, y regestr do bliższego Grodu oddać. A dzierżawca miasteczka, abo ieśli duchowne y szlacheckie, possessor ma albo sam, albo kogo z ramienia swego zesłać, ktoryby domy wszystkie policzył, y rozsądek uczynił, ieśli sprawiedliwie rozdział uczyniony, y attestacyą sam possessor dać ma *sub poena mille marcarum*, z każdey wsi *toties, quoties citatus fuerit:* o co *forum* do Grodu bliższego *sine appellatione*, ktora przy regestrach aktykowana bydź ma. Z miasteczek zaś, ktorzy iako chłopi *rustica opera* panom odprawuią, także y z drugich miasteczek mnieyszych, ktore żadny mi się kupnami nie bawią, także y wsi wszystkich nowych osad, słobod, wol, gdzie trzy lata nie wyszły, poddani od każdego domu, tak wielkiego iako y małego, po pułzłotego dawać maią. A porachowania domow wiele ich attestacyą dzierżawca abo dziedzic napisawszy *sub poenis supra nominatis*, do Grodu bliższego ma podać, a sługa woyt abo ciwun, ktorego poszle, ma w Grodzie przysiąc, iako sprawiedliwie według tey attestacyi porachował. Młyny, papiernie, kuźnie, prochownie, rudy, huty, y insze wszystkie domy, w ktorych ludzie mieszkaią, do tychże podatkow y rachunkow należeć, y po pułzłotego płacić maią. Więc iż w niektorych Woiewodztwach stanu szlacheckiego ludzie, ktorzy się rozrodzili, na rolach budynki maią, tedy z tych wszystkich domow, ktore na takich rolach, z ktorych pobory dawali, gdyż iako *bona Reipubl;* tak y *proventus diminui* nie mogą, ci co na włokach siedzą po złotemu, a co na pułwłoczkach pułzłotego, a co na mnieyszych po groszy dziesięć płacić powinni, y każdy szlachcic w bliższym Grodzie stanąć y uznać ma, z ktorey wsi od wielu domow da: a Grod porządnie spisować y zebrać powinien, aby każda wieś zupełnie nierozdzielnie podatek, iaki z niey przychodzi oddała. Attestacyą y regestra od każdego Grody powinny darmo przyimować, *sub poena centum marcarum*, o co wolno w bliższym Grodzie ukrzywdzonemu czynić, *sine apellatione* 322

in instanti reponenda: a ieśliby Poborcy kwity zwłaczać y depaktować od nich, tak szlachtę, iako Urzędy Mieyskie chcieli, tedy *poena publici* czterdziestu grzywien przed Urzędem bez appellacyi, *cum restitutione* tego coby wziął, karany bydź ma: ktorey peny *medietas officio* należeć będzie, a druga *medietas* delatorowi. Podatki te do Poborcow, ktorych sobie Woiewodztwa y Powiaty na Seymikach Relacyinych obiorą, oddawane bydź maią. Ktorzy Poborcy przysięgę taką, iaka na wybieranie poborow opisana iest
323 *irremissibiliter* uczynią w Grodzie, a Poborca regestra y attestacyą z Grodu *authentice* wyiąwszy z xiąg, ze wszystkiemi pieniądzmi ma się stawić do Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. y Kommissarzow od Rzeczyposp: naznaczonych, y według regestrow y attestacyi *fideliter* wszystko oddać, *sub poenis* o Poborcach *sancitis*,tak na Poborce, iako y na tych ktorzyby z tych podatkow czego nie oddali; ktorych takimże postępkiem prawnym Poborcy dochodzić maią, iako o Poborcy proces iest opisany. *Salarium* Poborcy od złotego grosz, a swym kosztem odwoz powinni odprawować. Przytym aby tym prędzey podatki te wyciągnione bydź mogły, postanawiamy, żeby wszystkie Grody W. X. Lit. nie wakowały, ale wszyscy Urzędnicy Grodzcy na mieyscach zwyczaynych, od Roczkow Marcowych począwszy, aż *ad 15 Aprilis* rezydowali, y nikomu przysięgi nie odpuszczali, *sub poena centum marcarum* na Urząd, o co skarb *in quolibet foro*, z nimi czynić może: a na Starostę ieśliby Urzędu nie zasiadł, *sub poena privationis Capitaneatus*. Duchowni zaś Poborcy każdy w swym Powiecie *utriusque ritus* od Wielebnych Xięży Biskupow swych naznaczeni, sposobem wzwyż mianowanym o Poborcach świeckich, podymne wybrawszy, y przysięgi w Grodach wykonawszy, z atestacyą przysięgi y regestrami z xiąg Grodzkich wyiętemi, do skarbu y Kommissarzow pieniądze odwieść będą powinni. A ta donatywa podymnego nie ma bydź dana, tylko raz, y nie ma nic *inposterum* kwitom dawnym poborowym derogować ani *in exemplum trahi*. Ktora konstytucya tylko do drugiego Seymu trwać ma.

Kommissya do zapłaty piechocie Smoleńskiey.

5. Że dotąd piechota Smoleńska zapłaty skuteczney nie otrzymała, ani kommissye kilkakroć naznaczone *ultimum effectum* nie wzięły, chcąc tamto mieysce *securitate* opatrzyć, *authoritate praesentis Conventus* naznaczamy Kommissarzow, przy Wielmożnym Hetmanie naszym Polnym W. X. Lit. albo substytutach iego, y przy Wielmożnym Woiewodzie Smoleńskim, Wielmożnych, Alexandra Naruszewicza, Kasztellana Żmudzkiego, y Eustachiusza Kierdeia, Kasztellana Smoleńskiego. A z Koła Rycerskiego, Matyasza Franczkiewicza Radzimińskiego, Chorążego Nowogrodzkiego. Hieronima Ciechanowicza, Sędziego Smoleńskiego. Iana Chrapowieckiego, Dworzanina y Sekretarza naszego. Piotra Władysława z Kamiengroda Kamińskiego, Dworzanina naszego. Michała Newelskiego Łowczego Połockiego. Ktorzy ziachawszy się *absentia unius vel plurium non obstante*, do Smoleńska *pro die 4 Octobris anni praesentis*, wywiedzą się, ieżeli zupełna zawżdy była pod chorągwiami piechota, y wiele iey winno, porachuią *ad terminum commissionis*. A Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. na tymże terminie będzie powinien wszystkie, cokolwiek im ieszcze bydź winno pokaże się, 324
zapłacić z retent podatkow Rzeczyposp: *ab anno* 1647 do tego roku 1650 zostaiących. Tamże y Urodzony Budowniczy Smoleński z wydatkow na poprawę murow Smoleńskich, liczbę uczyni skuteczną, a Wielmożny Podskarbi *satisfaciet constitutioni anni* 1647. Ciż Kommissarze *inibunt modos* zatrzymania dalszego po zapłacie tey piechoty *in praesidio* Smoleńska, y doniosą Rzeczyposp; na przyszłym da Bog Seymie, na ktorym skuteczny sposob *hujus praesidij* postanowiony będzie.

Pogłowne Tatarskie W. X. Lit.

6. Tatarowie wszyscy W. X. Lit. ktorzy furmaństwem y kupiectwem y rzemiesły się bawią, sami od siebie, od żon, y od dzieci swoich, po dwa złote od osoby, do Poborcow dać maią, excypuiąc Chorążych, Murzow, y Ułanow, y tych Tatarow ktorzy służbą woienną z Chorążami, Murzami, y Ułanami swemi służą, y na osiadłościach mieszkaią, ci tedy pogłownemu podlegać nie będą: ktorzy Chorążowie, Murzowie, y Ułanowie, według zwyczaiu swego uczynic maią przysięgę w Grodzie na czasie w wybieraniu Poborcom naznaczonym, w ktorym osiadłości maią, na to że sprawiedliwie, tych tylko ktorzy służbę woienną za roskazaniem naszym służyli, z pogłownego wyimuią a insi wszyscy pod to pogłowne podlegać maią.

Pogłowne żydowskie W. X. Lit.

7. Augmentuiąc podatki na obronę Rzeczyposp: na ten czas uchwalone, pogłowne na żydow wszystkich W. X. Litew. postanawiamy, aby wydawszy podymne według wzwyż opisanego prawa, zosobna summę dwunastu tysięcy pogłownego, na dzień 10 Maia w roku teraźnieyszym tysiąc sześćset pięćdziesiątym, do skarbu W. X. L. bez żadney defalkacyi wnieśli. A podymne to ma się wybierać w miastach y w miasteczkach, w każdym przez szkolnikow żydowskich, ktorzy według wzwyż opisaney konstytucyi o podymnym w Grodzie przysiądz, podług ich zwyczaiu dawnego, y regestra tamże aktykować maią, a potym z attestacyą przysięgi także z regestrami pieniądze do skarbu odwiozą. Także we wsiach, karczmach, każdy do Poborcy swego Powiatu oddawać ma, wyiąwszy szkoły, a na ubogich y chorych za przysięgą tychże szkolnikow wzgląd bydź ma.

Szafunek tych podatkow y czas wybierania.

8. Podatki wszelkie W. X. L. na teraźnieyszym Seymie uchwalone: to iest podymne, pogłowne żydowskie, y Tatarskie etc. maią bydź do rąk Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit oddane, y *pro die 10 Maij anni praesentis 1650* do skarbu wniesione *sub poena quingentarum marcarum* na Poborcow, y innych *retentores*, o co *forum* z nimi gdziekolwiek skarb według
325 dawnych praw zechce, mieć może. Tamże Poborcy dawnych dziesięci poborow, ktorych Woiewodztwa z koequacyi teraźnieyszey do rachunku z skarbem odesłali, y Urzędnicy Grodzcy, ktorzy delaty poborowe od Poborcow sobie podane do exekucyi przywodzili z regestrami do skarbu przybyć y sprawić się maią, a na żadną inną potrzebę podatki te nie maią bydź obrocone, iedno na zapłatę woysku, ktore w teraźnieyszey expedycyi w służbie było, ani *ex senatus consulto* ruszane, *sub poena solutionis de suo* na Wielmożnego Podskarbiego, *ad instantiam* Posłow na Seymie. Z retent zaś wszelkich, tak z poborowych, iako y przy arendarzach będących, to iest, ceky czopowego, na szczęśliwey Koronacyi naszey uchwalonych; ktore maią być zupełnie przez arendarzow wybrane, tak od kupcow, iako y za przysięgą Szafarzow szlacheckich, że to ich własny, a nie kupiecki towar, approbuiąc o czopowym konstytucyi 1633 aż do roku 1647 a o cle nowo podwyższonym kupieckim konstytucyi 1609 aż do roku 1647 dług Smoleńskiey piechocie winny, y inne *ad securitatem publicam* Seymem teraźnieyszym postanowione *expensa*, skarb zastępować ma. Ktorym podatkom wszystkie miasta y miasteczka W. X. L. *sine ulla exceptione ad praesens* podlegać y one do skarbu bez żadney zwłoki wnosić będą powinne, *salvis desertatis et conflagratis praevio juramento*.

Maiąc iednak osobliwy respekt na te miasta, ktore *fidem* w teraźnieyszym zamieszaniu Nam y Rzeczyposp. dotrzymały, to iest Słuck, Bychow stary, Petrykowicze, Krzyczew, y Czeczersk. Tedy te miasta wydawszy teraźnieysze podymne, także na Elekcyi y szczęśliwey Koronacyi uchwalone: kontrybucye, po expiracyi na lat sześć po sobie idących, w przyszły czas wolne zostawać maią, a po wyjściu czasu wzwyż naznaczonego, *ad antiqua onera* wrocić się będą powinne. Nic iednak nie deroguiąc cłom, naszym, Nam, y Rzeczyposp. należącym, ktore pod te libertacye podpadać nie maią.

Kommissya Brzeska.

9. Przez tak wiele lat nie mogą być uspokoione granice Woiewodztwa Brzeskiego, z Woiewodztwy Lubelskim y Podlaskim, chcąc iuż koniec tak zatrudnioney uczynić sprawie, ktora siła trudniła Seymow, *authoritate praesentis Conventus* naznaczamy Kommissarzow, z Korony, Wielmoż. Urodzonych, Piotra Alexandra Tarła Woiew. Lubelskiego. Prokopa Leśnowolskiego, Kasztel. Podlaskiego. Iana Kochanowsk. Kasztel. Zawichowskiego. Stanisława z Dąbrowice Firleya, Podkomorzego Lubelskiego. ..... Mleczka, Starostę Mielnickiego. Daniela Izyckiego, Sędziego Ziemsk. Lubelsk. Stanisł. Widlicę Domiszewskiego Podsędka Łukowskiego. .... Orzeszka, Podsędka Mielnickiego. Iakuba Krasowskiego. ..... Zelskiego, Pisarza Ziemskiego Bielskiego. A z Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Wielmo- 326
żnych y Urodzonych, Pawła Sapiehę, Woiewodę Witebskiego. Alexandra Ludowika Radziwiła Xiążęcia na Ołyce y Nieświeżu, Marszałka W. X. Lit. Leona Sapiehę Podkanclerzego W. X. Lit. Władysława z Leśna Leszczyńskiego, Podkomorz. Brzeskiego. Teodora Obuchowicza, Podkomorz. Możyrsk. Iana Karola Kopcia, Dwor. Pokoiow. nasz. Iana Kazimierza Umiastowskiego. Podsędka Brzeskiego. ..... Piekarskiego, Woyskiego Brzeskiego. Samuela Lackiego, Starostę Zoszlańskiego, ktorzy *absentia duorum triumve non obstante*, ziachawszy *pro die 24. Aug. anni* 1650 do Kodenca, granice między wszystkiemi dobrami *ab utrinque* wszędzie gdzie są dyfferencye znacząc *absque quavis appellatione* uczynić powinni, żeby iuż ta sprawa przez pomienionych Kommissarzow uspokoiona, a potym z relacyi ich na Seymie przyszłym sześćniedzielnym *fideliter* bez żadney iuż dylacyi decydowana była.

Wieczność Wielmożnemu Staroście Żmudzkiemu, Hetmanowi Polnemu W. X. Lit.

10. Przyimuiąc wdzięcznie od Wielmożnego Ianusza Radziwiła, Xiążęcia na Bierżach y Dubinkach Generalnego Xięstwa Zmudzkiego Starosty, Hetmana Polnego W. X. Lit. wielkie *in Rempublicam merita*, y świeżą, ktorą Nam y Rzeczyposp. w teraźnieyszych expedycyach uczynił przysługę, mężną y odważną nad rebellizantami otrzymawszy wiktoryą, y onego do dalszych naszych y Rzeczyposp. usług przychęcaiąc, dobra Newel y Siebier, *cum attinentijs*, *juxta continentiam* przywileiow od świętey pamięci Antecessora naszego, sławney pamięci Panu oycu iego lennym prawem konferowane, y od niego samego *per cessionem* nabyte, *authoritate praesentis Conventus*, za zgodą Stanow, onemu y potomkom iego wiecznością daiemy y konferuiemy. Y osobliwy na to przywiley nasz na teraźnieyszym Seymie dany, konfirmuiemy *salvis oneribus Reipublicae*.

Gratitudo pewnym żołnierzom W. X. Lit.

11. Iż *potior pars* obrony Państw naszych nie tylko w nagrodzie zasług ludzi rycerskich, ale też y w przychęceniu onych do dalszey usługi Rzeczypospol. *consistit:* maiąc tedy My w pilnym baczeniu zalecone Nam y Rzeczyposp. od Wielmożnego Hetmana Polnego W. X. Lit. *merita*, Urodzonego Samuela Komorowskiego Podstolego Wilkomirskiego, zasłużonego zdawna w Inflantskiey, Moskiewskiey expedycyach żołnierza. A maiąc respekt że Starostwo Sierpieyskie onemu dożywotnym prawem służące, *propter bonum pacis*, *ex vi pactorum cessit*, do Państwa Moskiewskiego, onemu na wsi Suchowi-

wicze y Nosowicze, w Powiecie Możyrskim leżące, *authoritate praesentis Conventus* summę dziesiąciu tysięcy wnosiemy, podług osobliwego przy-
327 wileiu naszego onemu danego. Także Urodzonego Hetmana Gańskofa Chorążego Derptskiego Oberszterleytnanta regimentu raytarskiego, Urodzonego Ierzego Tyzenhauza w świeżo przeszłych W. X. Lit. *contra rebelles* expedycyach oddane posługi uważaiąc, onemu kupno sześciu włok pustych, y sześciu morgow Meyluny nazwanych, od Starostwa Kupiskiego, za konsensem naszym y cessyą obudwu pierwszych possessorow approbuiemy, y wiecznym prawem do maiętności iego Sołohubiskie nazwaney w Powiecie Wilkomirskim leżącey, za pozwoleniem tegoż dzierżawce, *authoritate Comitiali* przyłączamy. Niemniey są Nam zalecone od stanu rycerskiego zasługi Urodzonego Marcina Iana Czudowskiego, Sekretarza naszego, y Sędziego na ten czas Woyskiego, nie tylko w teraźnieyszey przeciwko rebellizantow okazyi, ale y w dawnieyszych expedycyach stratą piąciu rodzonych braci, oświadczone. Chcąc mu tedy zwyczayną naszę przeciwko ludziom rycerskim pokazać wdzięczność, za odważne onego samego y braci iego rodzonych zasługi, za zgodą wszech Stanow, na dobra iego lenne w Nowogrodzkim Powiecie leżące, Kuścin nazwane, prawo wieczyste dziedziczne konferuiemy *salvis oneribus Reipubl. et servitio bellico*, z obudwu tych, tak Urodzonego Ganskofa, iako y Urodzonego Czudowskiego dobr w dziedziczne obroconych.

Ordynacya poszty W. X. Lit.

12. Dla zaciągania wiadomości, zwłaszcza podczas woyny, tak *intra Regnum*, iako *in exteris Dominijs*, wielce bydź potrzebną pocztę w W. X. Lit. widziemy: przeto nim porządnieyszą na nię obmyślimy prowizyą, cokolwiek skarb W. X Lit. z podatkow Rzpltey na liczbie położy, to mu na przyszłym Seymie od Rzpltey przyięto bydź ma. Zniozszy się z Pocztarzem naszym Wileńskim, Berentem Fogtem, y do rąk iego pieniądze oddać Wielmożny Podskarbi roskaże, iakoby ta poszta w naylepszym zostawała porządku.

Deklaracya W. X. Lit. podatkow y Seymikow.

13. Woiewodztwo Wileńskie, czworo podymne na zapłatę woysku W. X. Lit. pozwala. Na zatrzymanie zaś w służbie dalszey pewney liczby woyska, stosuiąc się do skryptu na to *ad archivum* danego, piąte podymne wybrawszy w Powiecie, zatrzymywa do wiadomości Wielmożnego Hetmana Polnego y Kommissarzow, ieżeli ie posyłać trzeba będzie albo nie. Popis *quotannis* na S. Michał pozwala. Pospolite ruszenie *in casum, sine divisione belli.* Seymik Relacyiny na Gromnice. Powiat Ośmiański, zgoda we wszystkim, tak *ratione* podatkow, iako względem popisow y pospolitego ruszenia z Woiewodztwem Wileńskim. Seymik Relacyiny *pro*
328 *31 Januarij.* Powiat Lidzki, podymne czworo pozwala *exnunc* do skarbu, a piąte wybrane przy Powiecie zostawuie do wiadomości od Kommissarzow. Czopowe zaś zatrzymane *ex anno* 1647 przy teraźnieyszych podatkach wnieść do skarbu submittuie się przez Sukkollektora swego w Powiecie obranego, ktory y kalkulacyą tamże uczynić ma. A *post satisfactionem* w skarbie od dekretu Trybunału Skarbowego Powiat Lidzki wolen zostanie. Powiat Wilkomirski, we wszystkim iako Wileński. Seymik na Gromnice. Popis y pospolite ruszenie do braci. Powiat Brasławski, zgadza się z Woiewodztwem Wileńskim. Woiewodztwo Trockie, w podatkach zgadza się z Woiewodztwem Wileńskim. Popisy na S. Michał. Pospolite ruszenie do braci. Powiat Grodziński, lubo miał *limitatam potestatem* aby na żadne podatki nie pozwalał, ale one do braci wziął: widząc iednak *tam praegnantem Reipubl. necessitatem*, y zgodę wszystkich Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit. na czworakie podymne pozwala. Ktora deklaracya PP. Posłom *nocere* u braci nie ma. Także piąte podymne wybrawszy przy Powiecie. zostawuie do wiadomości od PP. Kommissarzow, ieżeli z czworga podymnego dług winny woysku, *et praesidiarius miles* zatrzymany być może albo nie. Pospolite ruszenie y popisy bierze do braci. Seymik Relacyiny na dzień 2 Lutego. Powiat Kowieński, stosuiąc się do artykułow swoich względem podatkow y sposobu ich wybierania, zgadza się we wszystkim z Woiewodztwy W. X. Lit. Seymik Relacyiny *ratione incommoditatis* drog, y ścisłości czasu, na dzień 1 Lutego bierze, na popisy y pospolite ruszenie według artykułow od braci danych, ponieważ nie iednaka wszystkich Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit. zgoda, zezwolić na nie niemoże. Powiat Upitski zgoda we wszystkim z Wilnem. Seymik nazaiutrz po Gromnicach. Popisy y pospolite ruszenie do braci. Xięstwo Zmudzkie we wszystkich piąciu podymnych, y dyspozycyi ich, przypada do powszechney zgody. Seymik Relacyiny *pro 8 Februarij* bierze. Woiewodztwo Smoleńskie, wszystkie podatki uchwalone pozwala. Seymik Relacyiny *die 7 Februarij*, na ktorym Poborcy ktorzy prywatne podatki, osobliwie poselszczyzny wybierali w tym Woiewodztwie, wszyscy powinni będą liczbę skuteczną uczynić, pod winą tysiąca złotych, y reszty oddać. Na pospolite ruszenie nie pozwala, bo ma obowiązki specyalne, pod czas niebespieczeństwa *in praesidio* Smoleńska zostawać. Powiat Starodubowski, we wszystkim zgoda z Woiewodztwem Smoleńskim. Woiewodztwo Połockie, pozwala czworo podymne, a piąte przy Woiewodztwie zostawuie, 329
do wiadomości od Panow Kommissarzow. Popis coroczny według dawnego w Woiewodztwie postanowienia. Pospolite ruszenie do braci. Seymik Relacyiny na dzień *10 Febr.* Czopowe też w tym Woiewodztwie, względem restauracyi zamku Połockiego, przez ogień zniszczonego, aby *quotannis* z dobr Krolewskich, duchownych, y świeckich było wybierane, sobie wymawia

authoritate praesentis Conventus. A na wybieranie tego powiatowego czopowego obywatelow tegoż Woiewodztwa, Urodzonych Mikołaia Kunczewicza, Podkomorzego Pińskiego; Michała Newelskiego, Łowczego Połockiego, naznacza, ktorego oni co rok Woiewodztwu swemu liczbę czynić będą powinni. Co zaś do skarbu W. X. Lit. z czopowego Koronacyi należy, oddać powinni będą, iako y przyszłe podatki, ieźliby ie Nam przyszło Seymem ktorymkolwiek uchwalać. Woiewodztwo Nowogrodzkie, czworo podymne na zapłatę woysku, piąte w Woiewodztwie ma zostawać, do wiadomości od Panow Kommissarzow. Pospolite ruszenie do braci. Popis *13 Junij.* Seymik Relacyiny *3 Februarij.* Powiat Słonimski za iednostaynym wszystkich Woiewodztw W. X. Lit. konsensem idąc, niechce *deesse* oyczyznie. A w podatkach obiera sobie raczey czworgiem podymnym, niżeli czterdziestą poborow zapłacie woyskowey dość uczynić; zezwala, y na piąte podymne, ktore za wiadomością obywatelow w Powiecie zostawać ma, do wiadomości od PP. Kommissarzow, Seymik Relacyiny *2 Febr.* Pozwala przy tym okazowanie gotowości woienney *viritim*, *sub poena* w konstytucyi opisaney, ktorego czas bierze do braci, y pospolite ruszenie *in casum necessitatis.* Powiat Wołkowiski, czworo podymne pozwala, na zapłatę woysku, a piąte przy Poborcy Powiatowym do wiadomości od PP. Kommissarzow. Popis y pospolite ruszenie do braci, Poborca także. Seymik Relacyiny *3 Februarij.* Woiewodztwo Witepskie, pozwala na czworo podymne, piąte aby przy Woiewodztwie zostawało, aż do assygnacyi PP. Kommissarzow. To też sobie *praecavet*, aby na przyszłym Seymie restauracya zamku Witepskiego obmyślona była. Popis y pospolite ruszenie do braci. Seymik *15 Februarij.* Powiat Orszański, czworo podymne pozwala, piąte przy Powiecie, tak, iako y w inszych Woiewodztwach W. X. Lit. do wiadomości od PP. Kommissarzow. A *laudum* po Koronacyi uchwalone, iako *privatum et contra jura Majestatis*, *cassat.* Popis y pospolite ruszenie do braci. Seymik Relacyiny *6 Februarij.* Woiewodztwo Brześciańskie, w podatkach piąciu podymnego, y dyspozycyą iego, z Woiewodztwem Wileńskim *in toto* zgadza się, a na zapłacenie długu *ex coaequatione* do skarbu win-
330 nego, y na insze *necessitates* Woiewodztwa pozwala pobor ieden, ktorego dystrybucyą (po zapłaceniu do skarbu) y obranie Poborce na Seymik Relacyiny *pro die 3 Februarij* do braci bierze. Pospolite ruszenie, także popisy *quotannis* nazaiutrz po S. Troycy naznaczą. Ktorzy zaś obywatele nie wydali podatku uchwalonego na żołnierza *die 1 Julij* przez Urodzonego Stanisława Bobrownickiego, Pisarza Ziemskiego Brzeskiego, y Hieronima Ieleńskiego, Rotmistrzow naszych, (za wiadomością I. K. M.) zaciągnionego, *sub poenis sancitis* wydać maią. Powiat Piński, czworo podymne na zapłatę woysku W. X. Lit. pozwala. A na zatrzymanie pewney liczby woyska, stosuiąc się do skryptu *ad archivum* danego, piąte podymne wybrawszy, w Powiecie zatrzymywa, według inszych Woiewodztw. Popis y pospolite ruszenie do braci, Seymik Relacyiny y Poborce nazaiutrz po Gromnicach. Woiewodztwo Mścisławskie, w podatkach zgadza się z gornemi Woiewodztwy. Popis *pro hac vice 14 Februarij.* A w przyszły czas *quotannis* nazaiutrz po S. Michale. Seymik Relacyiny *12 Februarij.* Woiewodztwo Mińskie, w podatkach zgoda z inszemi Woiewodztwy. Seymik w dzień Gromniczny: pospolite ruszenie *in casum.* Popis do braci. Powiat Możyrski, z Wilnem się zgadza. Powiat Rzeczycki, lubo mieli *limitatam potestatem* nie pozwalać na podatki, bacząc iednak *necessitatem Reipublicae*, y zgodę Woiewodztw wszystkich *in pari calamitate* będących, pozwala na pięcioro podymne według wyższych Woiewodztw *salvis desertatis et abjuratis*, zostawuiąc sobie progres *jure agere* z obywatelmi tamecznemi względem niewydania sześciorakiego poboru, na obronę naglą uchwalonego, a potym *Convocationis* konstytucyą uchwalonego. Poborca do braci. Seymiki Relacyine *10 Februarij.* Popisy *quotannis die 4 Octobris* pod Rzeczycą. Pospolite ruszenie *in casum;* ieźliby też rebellia daley trwała, tedy *propter securitatem* wybierania podymnego, y sądzenia Roczkow dla iuramentow y retent, w Czerskim zamku iurydykę odprawować będą. Ziemia Inflantska *ad instar* Xięstwa Litewskiego *ratione* podatkow, ktorych połowa do skarbu Koronnego, a połowa do Litewskiego należeć ma. A że Grodu, ani żadnych sądow ta Prowincya nie ma, przeto Poborca tameczny, przy wybieraniu podatkow ma przysiąg słuchać, y sam na sprawiedliwym wybieraniu przed Wielmożnym Podskarbim W. X. Lit. y Kommissarzami iurament wykonać powinien. Część iednak z podatkow do skarbu Koronnego należąca, na *praesidium* Dyneburgu obrocona bydź ma. Seymik Relacyiny *decima* 331
secunda Februarij. Poborce do braci.

Bogusław na Lesznie Generał Wielkopolski, Marszałek Koła Poselskiego.

Ian Szlichtink z Bukowca, Sędzia Ziemski Wschowski, Deputat do Konstytucyi Koronnych.

Alexander Sielski, Podstoli Poznański, Deputat do Konstytucyi Koronnych.

Krzysztof Pac, Chorąży Wielki W. X. Lit. Wołkowiski Starosta, Deputat do Konstytucyi z W. X. Litewskiego, mp.

Adam Maciey Sakowicz, Starosta Ośmiański, Deputat do Konstytucyi W. X. Lit.

Zygmunt na Czyżowie Czyżowski, Płocki, Warszawski, Kanonik, I. K. M. Sekretarz, m. p.

KONSTYTUCYE Y UCHWAŁA,

SEYMU WALNEGO KORONNEGO DWUNIEDZIELNEGO WARSZAWSKIEGO,

ROKU PAŃSKIEGO 1650 DNIA 5 GRUDNIA.

W Imię Pańskie Amen.

IAN KAZIMIERZ

z łaski Bożey Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem wobec, y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, wiadomo czyniemy, iż na Seymie teraźnieyszym dwuniedzielnym, Seymem blisko przeszłym Walnym naznaczonym, za zgodą wszech Stanow, rzeczy niżey opisane postanowiliśmy.

Approbacya Kommissyi Lubelskiey, y dekretow Trybunalskich, ex occasione et remissione teyże kommissyi ferowanych.

2. Kommissyą blisko przeszłą Lubelską, y wszystkie teyże kommissyi *acta*, także dekreta Trybunalskie *ex remissione* z Poborcami, y innemi osobami, *ex occasione* dekretow teyże kommissyi ferowane, iż z wielu miar z postanowienia tey kommissyi *dependet* obrona Rzpltey, oraz y kommissyą Poznańskiego y Kaliskiego Woiewodztw, względem rosprawy żołnierza ich Powiatowego, *in toto authoritate* Seymu tego za zgodą wszech Stanow approbuiemy *salva declaratione nostra* Woiewodztwu Bełskiemu, że zapłata trzem chorągwiom, ktore Rzplta na się wzięła y zapłacić miała *ex lege a. 1649* ponieważ na teraźnieyszym Seymie to bydź nie mogło, na przyszłym da Bog Seymie, albo Rzplta zapłaci, albo Woiewodztwu *loco* podatkow, gdy ie uchwalą, przyimie, y wszystkie infamie, y banicye, y processy, z rycerstwa, ktore na nich są otrzymane, na służbę Rzpltey, y Woiewodztw przedtym y teraz będących, podług assekuracyi naszey, y teyże kommissyi znosimy, y one *authoritate* Seymu tego kassuiemy, *exceptis causis criminalibus.*

Kommissya na supplikę woyska naszego Zaporoskiego.

3. Lubośmy na Seymie blisko przeszłym dostatecznie deklaracyą łaski naszey pod Zborowem woysku naszemu Zaporoskiemu uczynioną, za zgodą wszech Stanow, *authoritate* tegoż przeszłego Seymu approbowali, y wszystkie *puncta* deklaracyi naszey aby *inviolabiliter* były zachowane, Iaśnie Wielmożnemu, Wielmożnym Hetmanom woysk naszych, y wszystkim poddanym naszym *serio* raskazaliśmy. Iż iednak woysko to z Hetmanem swoim, y na ten Seym teraźnieyszy pewne prożby swoie Nam y Rzeczypospolitey wszystkiey podało, chcąc ich do dalszych usług Rzpltey przychęcić, y w prożbach uspokoić, Kommissarzow z PP. Rad naszych. Wielebnego Stanisława z Kalinowa Zarębę, Biskupa Kiiowskiego Opata Suleiowskiego. Także Wielmożnych, Adama z Brusiłowa Kisiela, Kiiowskiego; Hreorego Druckiego Horskiego, Mścisławkiego. Stanisława z Brzezia Lanckorońskiego Bracławskiego Woiewodow. A z Koła Poselskiego, Urodzonych, Ierzego Niemierzycza Podkomorzego Kiiowskiego, ... Xiążęcia Czetwertyńskiego, Podkomorzego Łuckiego, Krzysztofa Tyszkiewica, Woiewodzica Brześciańskiego, Starostę Żytomirskiego, Mikołaia Kazimierza Kossakowskiego, Podsędka Bracławskiego, naznaczyliśmy: ktorzy porozumiawszy się z Hetmanem naszym woyska Zaporowskiego, o czasie, mieyscu, y *de comitatu*, niemięszkanie z nim, y Deputatami woyska tego ziachać się, a zniozszy się z sobą spolnie, woysko to w prożbach iego słusznych, cale, gruntownie, y doskonale uspokoić będą mogli. Na co im *facultatem* za zgodą wszech Stanow, *authoritate* Seymu tego daiemy, według instrukcyi, ktora im z Kancellaryi naszey będzie dana.

O szlachcie zostawaiącey przy woysku Zaporoskim do deklaracyi łaski naszey pod Zborowem uczynioney. 333

4. Zachowuiąc wcale wszystkie *puncta* deklaracyi naszey woysku Zaporoskiemu pod Zborowem daney, waruiemy, y to *inhaerendo eidem declarationi* szlachcie teyże, ktorzy pod czas zamieszania tego przy woysku Zaporoskim *nolentes* zostawać musieli, po ktorych dobra kaduckiem uproszone były, przez pewne osoby, te przywileie kassuiemy, y na potym po tychże takich przywileiow wydawać z Kancellaryi naszey zakażemy. A wydane żadney wagi mieć nie będą, owszem ieźliby kto takowe przywileie ważył się upraszać, *inter causas conservatas* w Trybunale ma *respondere, et privilegio abjudicari, et poena quingentarum marcarum puniri.*

Pospolite ruszenie.

5. Chcąc Rzpltą naszę *contra omnem casum ingruentis alicujus periculi*, iako naylepiey ubespieczyć, pospolite ruszenie wszystkiey Korony y W. X. Lit. *(salva praerogativa* Urzędu Chorążego Ziemskiego W. X. Lit.) także Prowincyi do nich należących, za iednostayną zgodą, *sine divisione belli*, według dawnych praw y statutow Koronnych, ale osobliwie konstytucyi *anni 1621* y *anni 1634* o pospolitym ruszeniu, ktore *in toto* reassumuiemy, uchwalamy; y do blisko przyszłego Seymu w mocy naszey zostawuiemy. Także pierwsze wici za dwoie rozumiane bydź maią. Woiewodztwo Podlaskie przy prawach y zwyczaiach swoich dawnych zachować się ma: do ktorego się y Ziemia Łukowska stosować będzie. Woiewodztwo zaś Mazowieckie według konstytucyi *anni 1637* to pospolite ruszenie odprawować ma, na co im w Warszawie Seymik Generalny złożymy. A Woiewodztwa Pruskie biorą one do braci. A iż

juxta constitutionem anni 1621. Naywielebnieyszy Xiądz Arcybiskup Gnieźnieński, pod czas pospolitego ruszenia, przy Krolowey IMci Małżonce naszey z pewnym pocztem sług swoich zostawać będzie, a nad to teraz *in securitatem* dworu Krolowey Ieymci sto koni Kozakow y sto piechoty chować pod ten czas pospolitego ruszenia ofiaruie y obiecuie, tedy te osoby stanu szlacheckiego, ktore przez Marszałka dworu swego, z podpisem ręki swey, y Marszałka teraźnieyszego Poselskiego do akt tutecznych Warszawskich poda, *ab onere* pospolitego ruszenia uwalniamy; także Burgrabiego zamku Poznańskiego, ponieważ Surrogator chory. Woiewodztwa zaś Kiiowskie, Bracławskie, y Czerniechowskie, iż dobr swoich nie zażywaią, y *secure* zażywać nie mogą, od tegoż pospolitego ruszenia także uwalniamy. Także uwalniamy od tegoż pospolitego ruszenia dwor Krolowey Ieymci. Dwor Krolewica Imci Karola, a regestra podpisane ręką Marszałkowską oddane bydź maią do Grodu.

Securitas y praesidium miasta Krakowa, także bespieczeństwo miast innych Koronnych y W. X. Lit. 334

6. Miastu Krakowu *praesidium* dostateczne z woysk na tym Seymie uchwalonych obmyślić będziem powinni. A iż rożne tumulty w tym mieście *securitatem publicam turbare* zwykły, przeto zabiegaiąc wszystkim niebespieczeństwom, y *prospiciendo securitati* mieysca tego, konstytucye wszystkie *contra violatores securitatis publicae*, także o tumultach ferowane, y statut Toruński *in toto* reassumuiemy. A żeby się każdy *violator* y *tumultuarius* w Grodzie sprawować był powinien, postanawiamy, *salva appellatione* na Trybunał szlachcicowi. *Plebejus* zaś *sine appellatione*, dekreta Trybunalskie *in vim legis* ferowane kassuiąc, ktora konstytucya y innym miastom Koronnym y W. X. Lit: *ratione* tumultow służyć ma, *salvis* z studentami *in criminalibus nostra Regia, in civilibus Rectoris Academici jurisdictione.*

Praesidium Kamieńca Podolskiego.

7. Iż Nam y Rzpltey na bespieczeństwie miasta Kamieńca Podolskiego, ile pod teraźnieysze niebespieczeństwa, siła należy, przeto *praesidium* należne obmyślić tamtemu mieyscu, y prowiant obiecuiemy. A piechocie tameczney żołd taki, iaki idzie na piechotę w woysku naszym kwarcianym z skarbu naszego naznaczamy.

Disciplina militaris.

8. Wszelkiey obrony Rzpltey naypierwszym iest fundamentem, *disciplina militaris*, za ktorą błogosławieństwo Boskie, y wszelki dobry rząd idzie, ktorą Wielmożnym Hetmanom naszym oboyga narodow *serio* zlecamy, aby oney pilnie przestrzegali. Dla tego wszystkie przeszłe konstytucye o porządku, y powinności żołnierskiey należące *in toto* reassumuiemy, osobliwie iednak konstytucye *anni 1620 severa executione* obostrzamy, aby żołnierz zaciągnąwszy się pod chorągiew *sine legali causa*, y bez wiadomości Hetmańskiey z woyska nie wyieżdżał, y żeby pod czas iedney expedycyi od chorągwie do chorągwie drugiey nieważył się zaciągać, pod surowym karaniem, *in instanti* tak Rotmistrza, ktoryby takiego zaciągnął, iako y towarzysza. W ciągnieniu tak do obozu: iako y z obozu, iako nayskromniey, bez skwierku y płaczu ubogich ludzi podług artykułow woyskowych, zachowuiąc się prosto y spieszno idąc, niekrążąc, ani w bok posyłaiąc dla żywności, stacyi *ullo praetextu* pieniężnych, podwod wytchnienia, ani do wozow żywności nie wyciągaiąc; ale według boiaźni Bożey y artykułow woyskowych aby się sprawowali. Noclegow też tylko dwa chorągiew iedna po drugiey mieć ma, w ciągnieniu w iednym miasteczku albo wsi, według teyże konstytucyi. Więc y to reassumuiemy żeby *omnem luxum* uchodząc żołnierz nie miał w rynsztunku na koniu złota y srebra *sub amissione stipendij* podług teyże konstyt. *a. 1620.* Czego Wielmożni Hetmani, y Pisarz Polny doglądać maią, także y w stroiach innych zbytnich *eundem luxum extirpare committimus.* Gdy zaś woysko na *hiberna* po stanowiskach rozłożone będzie; tedy podług ustawy Rzpltey zachować się maią, y większey stacyi ani prowiantu nad uchwalony, y pozwolony *ordinans* nie wymuszaiąc *sub poenis legum.* A Pisarz Polny przestrzegać ma Urzędu swego, y *fideliter* za wiadomością Hetmańską chorągwie iezdne co cwierć, a piesze co miesiąc popisować, bez ktorego popisu y podpisu, żołd żadney chorągwi nie ma bydź wydany. 335

Approbacya skryptu ad archivum danego.

9. Skrypt *ad archivum* względem bespieczeństwa oboyga narodow dany, rękoma Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego y Marszałka Poselskiego Seymu teraźnieyszego podpisany, *authoritate* Seymu tego *in toto* approbuiemy.

Trybunał Radomski.

10. Iż na pieniężnych ratunkach po większey części, całość y bespieczeństwo Rzpltey naszey należy, a podatkow Rzpltey siła *in retentis;* tak u Szafarzow, Poborcow, iako y samych Woiewodztw, Ziem, y Powiatow zostało; ktore dla zapłacenia długow Rzpltey wybrać potrzeba. Przeto konstytucye przeszłe wszystkie, *ad hunc solum actum* o Trybunale Radomskim reassumuiemy, y Trybunał Radomski za zgodą wszech Stanow *authoritate* Seymu tego postanawiamy, y Deputatow do sądzenia Trybunału tego naznaczamy. Z PP. Rad naszych, Wielmożnych Iana Kazimierza Krasińskiego, Woiewodę Płockiego, Nowomieyskiego, Grabowskiego Starostę. Pawła Warszyckiego, Woiewodę Podlaskiego. Olbrachta Starołęckiego, Kasztellana Zarnowskiego, Starostę Piotrkowskiego. Dobiesława Cieklińskiego, Czechowskiego, Mikołaia Łaściszewskiego, Sochaczewskiego. Piotra Iakuba Grodzickiego, Za-

kroczymskiego; Kasztellanow. A z Koła Poselskiego. Urodzonych Iana Wielopolskiego, Bieckiego, Bocheńskiego Starostę. Z Krakowskiego. Hieronima Wierzbowskiego, Chorążego Większego; Łęczyckiego, Starostę Barwalskiego. Z Oświecimskiego, Iana Tracha Gnińskiego, Starostę Gnieźnieńskiego. Z Poznańskiego. Andrzeia Morsztyna, Stolnika Sędomirskiego, z Sędomirskiego. Andrzeia z Skrzypney Twardowskiego, Podsędka Ziem: y Surrogatora Grodzkiego Kaliskiego, Żupnika Bydgoskiego. Z Kaliskiego. Piotra Walewskiego, Podstolego Sieradzkiego. Z Sieradzkiego. Iana Mączyńskiego, z Ziemie Wieluńskiey. Alexandra Sielskiego, Starostę Stężyckiego. Z Łęczyckiego. Kaspra Sułkowskiego, z Zadusznik Sędziego Ziemskiego Brzeskiego. Z Brzeskiego. Mikołaia Skaszewskiego Chorążego, Bielskiego, z Kiiowskiego. Andrzeia Siewierskiego, Łowczego Brzeskiego, z Inowłocławskiego. Stefana Gębarta, Skarbnika Dobrzyńskiego. Z Ziemie Dobrzyńskiey. Andrzeia z Pleszewicz Fredra, z Ruskiego. Iana Tomasza Krzywczyckiego, Starostę Chełmskiego, z Ziemie Chełmskiey. Stanisława
336 Głowińskiego, Sędziego Ziemskiego Halickiego, z Ziemie Halickiey. Stanisława Kazimierza Bieniewskiego, Sekretarza naszego y Pisarza Łuckiego Grodzkiego, z Wołyńskiego. Łukasza Miaskowskiego, Sędziego Ziemskiego Podolskiego, z Podolskiego. Stanisława Widlicę Domaszewskiego, Sędziego Ziemskiego Łukowskiego, z Lubelskiego. Stanisława z Sarbiewa Sarbiewskiego, Grabowieckiego, Korytnickiego, Starostę. Z Bielskiego. Iakuba Narzymskiego, Chorążego Płockiego. Z Płockiego. Stanisława Brzoskę, Starostę Nurskiego. Z Ziemie Nurskiey Woiewodztwa Mazowieckiego. Ierzego Monwida Ierzykowicza, Marszałka Wilkomirskiego, z Podlaskiego, Marcina Nieborowskiego, Podkomorzego Sochaczowskiego. Z Rawskiego. Ierzego Piwnickiego, z Chełmińskiego. Mikołaia Bąkowskiego, Dworzanina naszego, z Malborskiego. Sylwestra Czerlinkowskiego, Pisarza Ziemskiego Bracławskiego. Z Bracławskiego. Stanisława Bietkowskiego, Pisarza Grodzkiego Malborskiego, z Pomorskiego. Adama Burchackiego, Cześnika Czerniechowskiego, z Czerniechowskiego, Woiewodztw. Ktorzy to Deputaci ziachawszy się *pro die 13 Martij proxime ventura* y przysięgę według konstytucyi 1613, rotą Trybunału Radomskiego uczyniwszy, sądy przez niedziel trzy odprawować maią. Na ktorym to Trybunale sądzić będą wszystkich Poborcow, Sukkollektorow ich, y innych wszelkich Exaktorow pieniędzy Rzpltey Starostow, Dyspensatorow, y ktorzy się kolwiek Rzpltey pieniędzy tykali, y do szafunku swego one brali, także i co Exaktorom pieniędzy publicznych przeszkody czynili. Więc y Starostow ktorzy exekucyą z retentorow czynić nie chcieli; y tych ktorzy pieniądze od Rzpltey wziąwszy, chorągwi y pocztow zpełna niestawili (okrom tych co się w Woiewodztwach *ex laudis approbatis* blisko przeszłego Seymu rachować w skarbie niepowinni) ktorym to wszystkim wzwyż mianowanym *absque citatione terminum peremptorium authoritate praesentis Conventus* tą konstytucyą naznaczamy. A skarb takowych wszystkich retentorow na początku Trybunału tego *in delatis* podać będzie powinien.

Donativum kupieckie.

11. Na wszystkich kupcow *in genere* Koronnych, y iakimkolwiek handlem bawiących się ludzi, summę sta dwudziestu tysięcy złotych wkładamy, ktorą według assygnacyi Wielmożnego Podskarbiego naszego, miasta, y miasteczka wszystkie Koronne, do skarbu naszego na Trybunale Radomskim, na teraźnieyszym Seymie uchwalonym, w Radomiu wnieść y oddać będą powinne za kwitem skarbu naszego, *sub poenis contra retentores contributionum publicarum sancitis*. A skarb zaraz tamże z tego podatku przed tymże Trybunałem rachować się powinien będzie.

Pogłowne żydowskie.

12. Na żydow wszystkich Koronnych wkładamy miasto pogłownego, summę siedmdziesiąt tysięcy, ktorą *intra annum* na cztery raty, iako im z skarbu naszego naznaczono będzie, *sub poena peculatus* oddać będą do skarbu naszego powinni. A tę oddawszy z retentami przeszłemi 337
iuż od innych wszelkich podatkow publicznych, okrom ceł K. I. M. y Rzpltey do roku zupełnego wolni bydź maią.

Subsidium K. I. M. Angielskiemu.

13. Zawdzięczaiąc chęci dziada K. I. M. Angielskiego, ktore Rzpltey *tempore necessitatis belli Turcici* oświadczył, chcąc mu iakąkolwiek *opem ferre in hac ipsius calamitate*, wkładamy to na wszystkich kupcow narodu Angielskiego, y Szockiego, w Koronie, w W. X. Lit., y wszystkich Prowincyach Rzpltey będących, aby każdy z nich *sub juramento* substancye swoie liquidowawszy, od każdego sta złotych substancyi swoiey po dziesiąciu złotych w miastach naszych do Urzędu Mieyskiego, a w duchownych y szlacheckich do pana swego, naydaley ośmi niedziel oddali, *sub poena peculatus*. A Panowie y Urzędy Mieyskie te pieniądze do skarbow naszych Koronnego, y W. X. Lit. Wielmożnym Podskarbim naszym *pro die 13 Martij*, odesłać maią, ktorzy do rąk Posła K. I. M. Angielskiego za kwitem iego oddać one Wielmożni Podskarbiowie nasi będą powinni. A ci kupcy Angielscy y Szoccy oddawszy ten podatek, do innych podatkow Rzpltey na tym Seymie uchwalonych, okrom ceł naszych y Rzpltey nie będą powinni.

Opatrzenie miasta Lwowa.

14. Iż na beśpieczeństwie miasta Lwowa siła Rzpltey należy, przeto czopowe miasta tego, ktore *praeter intentionem Reipublicae in privatos usus* to miasto sobie obraca, na fortifikacyą tegoż miasta do lat piąciu naznaczamy, według

kommissyi od Nas na to złożoney, do ktorey fortifikacyi czopowym z inszych miasteczek *nobilitas* przykładać się będzie do lat czterech powinna, według artykułu Seymiku blisko przeszłego Wiśnińskiego.

Approbacya pewnych przywileiow.

15. Dwa przywileie, ieden na indigenat, drugi na nobilitacyą, pod Seym teraźnieyszy wydane, od Nas ręką naszą, a od Rzpltey ręką Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieznieńskiego, y Marszałka Koła Poselskiego podpisane, approbuiemy; tak iednak, żeby się w nich nic *juri et aequalitati contrarium* nieznaydowało.

Nobilitacye wiernych Kozakow.

16. Doświadczoną bacząc y uważaiąc wiarę y cnotę, Dymitra Margiewica, Woyciecha Gorskiego, y Iwana Doroszeńka Kozakow Zaporoskich, ktorzy przez ten wszystek czas zamieszania Rzpltey nie tylko się do żadnych buntow, swawoli, y rebelliy nie wiązali, ale na każdym placu za całość Rzpltey, y dostoieństwa naszego, krew swoię iako ludzie rycerscy wylewali, nawet domow, żon y dziatek swoich w Ukrainie odbieżeli, a chcąc ich do dalszych Rzpltey przychęcić usług, onych za zgodą wszech Stanow do kleynotow y preeminencyi stanu szla-
338 checkiego przypuszczamy, y szlachcicami *authoritate Conventus praesentis* deklaruiemy.

Deputaci do Rawy.

17. *Z Senatu*:

Z Małey Polski, Mikołay Kochanowski Kasztellan Zawichoyski. Z Wielkiey Polski. Stanisław Laskowski Kasztellan Warszawski.

Z Koła Poselskiego:

Z Małey Polski, Woyciech Miaskowski, Podkomorzy Lwowski. Z Wielkiey Polski: Kasper Sułkowski z Zadusznik Sędzia Ziemski Brzeski.

Naznaczenie PP. Senatorow na rezydencyą, przy boku I. K. M. a 1 Martij, w roku przyszłym 1651.

Na pierwsze pułroka. Xiądz Biskup Krakowski. P. Woiewoda Trocki. P. Woiewoda Sieradzki. P. Brześciański. P. Mścisławski. P. Kowalski. P. Santocki. Na drugie pułroka. X. Biskup Kuiawski. P. Trocki. P. Woiewoda Łęczycki. P. Chełmiński. P. Elbieński. P. Inowłodzki. P. Sochaczewski. Na trzecie pułroka. X. Biskup Wileński. P. Starosta Żmudzki: ktory *ratione* Urzędu Hetmańskiego wolen. P. Woiewoda Brzeski. P. Bracławski. P. Gdański. P. Warszawski. P. Gostyński. Na czwarte pułroka. X. Biskup Poznański, P. Wileński. P. Woiewoda Kiiowski. Minski, Poznański, Wiski, Raciąski, Kasztellanowie.

Deklaracya Woiewodztw.

18. Woiewodztwo Krakowskie, retenta z przeszłego Seymu uchwalone *ad 1 Ianuarij anni 1651* czego niedopłacili, za assygnacyami Wielmożnego Podskarbiego Koronnego wydać y zapła-

cić gotowi. Na przyszłe podatki sześciom poborom łanowym korresponduiące sposob kontrybucyi namowią na Relacyinym Seymiku, ktory dnia *16 Ianuarij* sobie składaią. *Laudum* ktore uchwalą *ratione* tych podatkow *approbatur*. A tym chorągwiom, ktore im *ducta proportione* summę sześciom poborom korresponduiącą naznaczą, na każdą ćwierć, za assygnacyami Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, każdą ćwierć płacić obiccuią, stosuiąc te summy do proporcyi uniwersału konstytucyi *anni 1629*. Xięstwo Zatorskie, y Oświecimskie. Summę korresponduiącą sześciom poborom na każdą ćwierć pozwalaią. A tę summę za assygnacyami skarbowemi, na każdą ćwierć oddawać submituią się, *modum contributionis*, na Seymiku Relacyinym, ktory maią mieć dnia szesnastego *Ianuarij* namowią. Względem czego *laudum*, ktore postanowione będzie *approbatur*, a te trzy tysiące przez te Xięstwa *tempore Interregni* wydane *decisioni* Trybunału Radomskiego *reservantur*. Woiewodztwo Poznań- 339
skie, y Kaliskie. Summę sześciom poborom łanowym *correspondentem sine quibusvis defalcationibus conflagratorum neque salarium* Poborcow *deducendo* na każdą ćwierć pozwalaią, wtrąciwszy w tę summę ludzie ich Powiatowe, iezdne y piesze, tak te, ktore *a die 1 Aprilis* w służbie Rzpltey w woysku naszym Koronnym zostawaią, iako y te na ktorych zaciąg, listy nasze, przypowiedne wydane są z Kancellaryi Koronney, ktorym podług *laudum* tychże Woiewodztw na blisko przeszłym Przedseymowym Seymiku Srzedzkim uchwalonego, (ktore *vigore Conventus praesentis* approbuiemy) żołdem quarcianym dotąd płaciły, y daley z tychże pieniędzy płacić będą, za assygnacyami skarbowemi. Ostatek zaś tey summy, ktora nad chorągwie ich Powiatowe zbywać będzie, chorągwiom w zaciągu woysk Koronnych ktorymkolwiek za assygnacyą Wielmożnego Podskarbiego Koronnego płacić submittuią się. A iż podatki w pomienionym *laudum* uchwalone takowey summy, iaka się wyżey położyła nie wynoszą, pozwalaią podymnych dwoie, *ante diem ultimam Ianuarij, sine quibusvis defectibus* do PP. Poborcow swych obranych, *in laudo* mianowanych wydać, ktore na tęż zapłatę woysku w Woiewodztwach obrocić powinni będą. Woiewodztwo Sędomirskie, pozwala na każdą ćwierć summę sześciom poborom korresponduiącą, ktorą za assygnacyami Wielmożnego Podskarbiego Koronnego wydać powinno będzie, Seymik *pro die 9 Ianuarij* na ktorym *laudum*, ktore sobie *de modo contribuendi* uchwalą, *approbatur*. Woiewodztwo Sieradzkie. Summę sześciom poborom korresponduiącą na każdą ćwierć pozwalaią, ktore za assygnacyami skarbu Koronego, na pułk Urodz. Zygmunta Donhoffa Starosty Bydgoskiego na każdą ćwierć oddawać żołdem quarcianym submittuią się *sub ea conditione*, aby w tym Woiewodztwie żadne insze chorągwie stanowiska y przystawstw nie miały, tylko ten sam ieden pułk, czego *authoritate praesentis Conventus* pozwalamy. Seymik *pro die 7 Ia-*

nuarij naznaczamy, na ktorym *laudum de modo contribuendi approbatur*. Pobory według uniwersału konstyt. *a. 1629* wybierane bydź maią. A Poborcę mianuią Andrzeia Rębiewskiego, ktory ze wszystkiey tey summy na Trybunale Radomskim *sub poena peculatus* rachować się powinien będzie. Ziemia Wieluńska. Iako y Woiewodztwo Sieradzkie *in toto* deklaruie się; Seymik *pro die 9 Ianuarij* składaią, y *laudum de modo contribuendi approbatur*. Woiewodztwo Łęczyckie. Summę sześciom poborom korresponduiącą podług uniwersału *anni 1629* za assygnacyami skarbowemi na każdą ćwierć wydać obiecuią. Seymik *pro die 5 Ianuarij*, tamże y Poborce sobie obrać maią, a *laudum*, ktore sobie na tym Seymiku *de modo contribuendi* uchwalą *approbatur*. Retenta pułpiętu poborow, do skarbu
840 iako nayprędzey oddać submittuią się *ante diem ultimam Ianuarij*, za ktorych oddaniem Poborca Woiewodztwa tego od kondemnacyi na tym Seymie otrzymaney, wolnym bydź ma. Woiewodztwo Brzeskie, y Inowłocławskie. Summę sześciom poborom korresponduiącą na ćwierć pozwalaią, z ktorey summy pięciom set ludzi Powiatowym swoim zapłaciwszy żołdem quarcianym, za assygnacyami skarbowemi, ostatek co zostanie nad tę zapłatę z tey summy sześciom poborom korresponduiącey, za assygnacyami skarbowemi oddawać powinni będą. Seymik *pro die 11 Ianuarij* sobie składaią, na ktorym y Rotmistrzow, za wolą naszą Exaktorow y Szafarzow obrać sobie maią. A *laudum*, ktore sobie uchwalą *de modo contribuendi* na tymże Seymiku, *approbatur*. A w tym Woiewodztwie chorągwie ich tylko brać chleb będą, podatki do Prus wydane sobie waruią według przeszłych konstytucyi. Ziemia Dobrzyńska. Podatki według innych Woiewodztw, ktore sobie żadnych except niewarowały, bierze do braci *cum assecuratione*, a gdy Poborcy zapłacą wszystko do skarbu na Trybunale Radomskim *a poena peculatus* wolni będą. Seymik *pro die 9 Ianuarij* składaią, kędy *modus* namowiony *contribuendi* będzie, w czym samym *laudum approbatur*. Woiewodztwo Kiiowskie. *Ad praesens* nic nie obiecuie, z części podymnego dwoyga P. Poborca rachować się ma braci na Seymiku Relacyinym, ktory sobie *pro die 19 Ianuarij* w Żytomierzu składaią. Woiewodztwo Ruskie, Ziemia Lwowska. Sześć poborow, *salvis abjuratis et desertatis*, na każdą ćwierć, za assygnacyami skarbowemi wydać obiecuie. Seymik *pro die 20 Ianuarij* sobie składaią, na ktorym *laudum ratione* podatkow tylko uchwalone *approbatur*, Poborcę tamże obierać maią. Ziemia Przemyska. *Similiter per omnia* także iako y Lwowska. Ziemia Sanocka. *Similiter per omnia* także iako y Lwowska. Ziemia Halicka, tak iako y Lwowska. Seymik Relacyiny *pro die 16 Ianuarij*. Poborca Urodzony Mikołay Konaszewski Komornik Ziemski Halicki, *laudum*, ktore sobie *de modo contribuendi* uchwalą, *approbatur*. Ziemia Chełmska, iako y Wołhyńskie Woiewodztwo, to iest summę trzydzieści tysięcy wydać na raty obiecuią. Seymik *pro 16 Ianuarij* sobie składaią. *Laudum de modo contribuendi*, ktore sobie na tymże Seymiku uchwalą *approbatur*. Pretensye tey Ziemi względem zapłacenia dwiema chorągwiom *feliciori tempori reservantur*. Woiewodztwo Wołhyńskie. Trzydzieści tysięcy pozwala do skarbu, albo za assygnacyami skarbowemi oddać. Seymik *12* 341
Ianuarij. Poborca Urodzony Konstanty Czerniewski, *laudum de modo contribuendi* do braci. Woiewodztwo Podolskie, sześć poborow *salvis abjuratis et desertatis*, we dwie niedzieli po Seymiku blisko przyszłym, ktory ma bydź *pro die* 18 *Ianuarij*, za assygnacyami skarbowemi na każdą ćwierć roku, potym na czas iako y inne Woiewodztwa wydać obiecuie, *laudum* ktore sobie na Seymiku uchwałą *de modo contribuendi*, y *executione*, *approbatur*. Dekret na Poborcy Podolskim Urodzonym Hieronimie Konarzewskim otrzymany, iż *satis fecit*, *cassatur*. Woiewodztwo Lubelskie, sześć poborow na każdą ćwierć *salvis abjuratis et desertatis* pozwala, drugie sześć poborow na przeszłym Seymie uchwalonych, także *salvis abiuratis et desertatis* we dwie niedzieli po Seymiku Relacyinym oddać maią, za assygnacyami skarbowemi. Seymik *pro die quinta Ianuarij*, *laudum* ktore sobie na tym Seymiku uchwalą *de modo contribuendi*, *approbatur*. Woiewodztwo Bełskie, iako Woiewodztwo Wołyńskie. Seymik *pro die* 16 *Ianuarij*, na ktorym *laudum de modo contribuendi* namowią, y Poborcę obiorą, *approbatur*. A te summę za assygnacyami, na każdą ćwierć roku po pułośma tysiąca wydawać będą. Woiewodztwo Płockie, summę sześciom poborom *æquivalentem* poborami wydawać na każdą ćwierć obiecuie, za assygnacyami skarbowemi. W tę summę wtrącać się będą, iako y innym wszystkim Woiewodztwom przyszłe pułtora poborow na Seymie przeszłym, na ośm tysięcy woyska uchwalonych, a *in futurum* do zapłacenia należących. Seymik *pro die* 9 *Ianuarij* Relacyiny, na ktorym *laudum*, ktore sobie *de modo contribuendi* uchwalą, *approbatur*. Poborca do braci. Woiewodztwo Mazowieckie. Ziemia Czerska. summę sześciom poborom *aequivalentem*, na każdą ćwierć roku pozwala, za assygnacyami skarbowemi, Seymik *die* 2 *Ianuarij*, *laudum de modo contribuendi approbatur*, ktore sobie na Seymiku uchwalą. Ziemia Warszawska, iako y Czerska. Seymik 10 *Ianuarij*. *Laudum de modo contribuendi tantum*, ktore sobie na Seymiku uchwalą, *approbatur*. Ziemia Wiska, summę sześciom poborom korresponduiącą podymnemi y czopowem, podatkiem za assygnacyą skarbową na każdą ćwierć roku wydać obiecuie, Seymik 10 *Ianuarij*, tamże Poborce obrać maią, y rachunek z czopowego ma bydź uczyniony braci, *laudum de modo contribuendi* na tym Seymiku uchwalone *approbatur*. Ziemia Wyszogrodzka summę sześciom poborom korresponduiącą na każdą ćwierć roku za assygnacyą skarbową wydać obiecuie. Seymik *die* 5 *Ianuarij*. 342
Laudum de modo contribuendi tamże uchwalone,

approbatur. Ziemia Zakroczymska. Summę sześciom poborom korresponduiącą szosem zwyczaynym, za assygnacyą skarbową wyda, Seymik 10 *Ianuarij*. *Laudum* tamże uchwalone *de modo contribuendi approbatur*, a Poborca tamże ma bydź obrany. Ziemia Ciechanowska. summę sześciorgu poborom korresponduiącą ludziom w służbie Rzpltey będącym, za assygnacyą Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, *conflagratis abjuratis praeteritarum contributionum anni* 1649 *concessarum salvis*, ktore im *circa calculationem*, w skarbie, albo w Trybunale Radomskim przyięte będą. Seymik 12 *Ianuarij* naznaczaią, w Ciechanowie *loco solito*, na ktorym *modum contribuendi* podatkow wyżey pomienionych, inkluduiąc w to y czopowe, namowią; *laudum eo nomine*, *quod praesenti constitutione approbatur*, postanowi. Poborce na tenże czas sobie obierze. Ziemia Łomżyńska, summę *correspondentem* sześciom poborom podymnemi, za assygnacyą skarbową wydać obiecuie. Poborca do braci. Seymik 9 *Ianuarij*. *Laudum* na Seymiki *de modo contribuendi approbatur*. Ziemia Rożańska, iako y Łomżyńska. Ziemia Liwska. Summę sześciom poborom korresponduiącą *salva calculatione* długu dziewiąciu tysięcy złotych na Trybunale Radomskim, za assygnacyą skarbową, wydać obiecuie. Seymik *die* 10 *Ianuarij*; *modus contribuendi* y Poborca do braci, *laudum eo nomine* uchwalone, *approbatur*. Ziemia Nurska. Summę sześciom poborom korresponduiącą za assygnacyą skarbową na każdą ćwierć roku pozwala. Seymik 10 *Ianuarij*, na ktorym, *laudum de modo contribuendi* uchwalone, y Poborca tamże obrany *approbatur*, względem aukcyi symple, że to nie iest *hujus temporis*, odkłada się do przyszłego Seymu kalkulacyi Woiewodztwu temu, Seymik Generalny względem pospolitego ruszenia, namowy tylko uniwersałami naszemi tu w Warszawie naznaczamy. Ziemia Drohicka. Summę sześciom poborom korresponduiącą za assygnacyami skarbowemi pozwala. Seymik 10 *Ianuarij*. *Laudum de modo contribuendi* y Poborca, tamże uchwalone *approbatur*, względem aukcyi do kalkulacyi przyszłego Seymu odkłada się. Ziemia Mielnicka. Iako y Drohicka, a na wsi przez nieprzyiaciela popalone maią iść *abjurata*. Seymik 7 *Ianuarij*. Ziemia Bielska. Summę sześciom poborom korresponduiącą, za assygnacyami skarbowemi, abo tyle ludzi *proportionaliter* stawić obiecuie. Seymik 9 *Ianuarij*, *modus contribuendi*, y obranie z
343 wolą naszą Rotmistrzow tamże *approbatur*, o czym, *laudum approbatur*, Poborca do braci. Ziemia Rawska, summę sześciom poborom korresponduiącą na każdą ćwierć roku pozwala za assygnacyami skarbowemi. Seymik 9 *Ianuarij*, na ktorym *laudum de modo contribuendi*. Poborca tamże obrany *approbatur*. Ziemia Sochaczewska. *Similiter*. Seymik 10 *Ianuarij*. Ziemia Gostyńska. *Similiter*. Seymik 9 *Ianuarij*. Woiewodztwa Ziem Pruskich. *Ex retentis*, tak czternastu, iako y dwudziestu, y pułpiętu poborow resztę ktora się pokaże za assygnacyami Wielmożnego Podskarbiego Koronnego wydać powinne. Przyszłe zaś podatki do braci biorą *absque assecuratione*. Woiewodztwo Bracławskie, Seymik *Relationis pro die* 16 *Ianuarij* sobie naznacza, ieżliby dla niebeśpieczeństwa ziachać niemogli, tedy we Włodzimierzu w tydzień potym Seymik ten sobie naznaczaią. Woiewodztwo Czerniechowskie. Seymik spolnie z Woiewodztwem Kiiowskim mieć będzie, y inne wszystkie Seymiki, y Elekcye, poki niebeśpieczeństwa trwać będą, wespoł z Woiewodztwem Kiiowskim odprawowane bydź maią. Ktore te wszystkie wzwyż mianowane podatki, w ktore się inkluduią y pułtora pobora *a* 1 *Ianuarij* na ośmiu tysięcy woyska, na przeszłym Seymie uchwalone. Każde Woiewodztwo, y Ziemie wszystkie, według deklaracyi swoich powinne będą na pierwszą ćwierć *pro die* 15 *Februarij*. Te summy pozwolone, iakimkolwiek podatkiem ktore sobie uchwaliły, albo na Seymikach uchwałą do Poborcow swoich wszystkie *ad proportionem* uniwersału konstytucyi *anni* 1620 *sine conflagratis*, *desertatis*, *et defalcatis*, oprocz wyżey specyfikowanych spustoszonych Woiewodztw *sub poenis de retentoribus contributionum publicarum sancitis* wydać. A ktokolwiekby nie wydał takowych retentow wszystkich, Poborcy powinni będą Starostom mieysc swoich *in delatis* podać z podpisem rąk swoich. A Starostowie *juxta jura anteriora* nieodwłoczną exekucyą z nich będą czynić powinni *sub solutione de suo*, Poborcy zaś, gdyby w tey mierze Starosta ktory był *remissus*, *in delatis* na Trybunale Radomskim podać takowych powinni będą, weryfikowawszy to, że będąc *requisiti*, exekucyi czynić nie chcieli, a Poborcy te pomienione podatki sprawiedliwie według deklaracyi Woiewodztw, y Ziem wyżey opisanych wybrawszy za assygnacyami skarbowemi. A kwitami tych, ktorym assygnacya służyć będzie; pierwszą ćwierć, *pro die ultima Februarij*, *proxime ventura* oddawać będą powinni *sub poena bannitionis et triplicis pensionis*. A na drugie ćwierci, ktora ćwierć druga zacznie się *a* 1 *die Aprilis*, zawsze *anticipative* te podatki dwie niedzieli przed ćwiercią każdą do Poborcow od Woiewodztw, y 344
Ziem. Te podatki oddawane bydź maią aż do blisko przyszłego Seymu. A Poborcy na początku każdey ćwierci *similiter* one za assygnacyami skarbowemi oddawać maią *modo supra-scripto sub ijsdem poenis*. Ciż Poborcy żadnych innych krom samego skarbu assygnacyi przyimować nie maią, *sub solutione de suo*. A iż Woiewodztwa Poznańskie y Kaliskie tylko na pułroka podatki pomienione sobie uchwaliły. Tedy gdyby Rzplita dalszych *subsidia* potrzebowała na Seymiku Deputackim *servando in omnibus aequalitatem* z innemi Woiewodztwy dalsze podatki y *modum contribuendi* sobie postanowić będą mogli.

A nad te wszystkie deklarowane wszystkich Woiewodztw podatki dla nawałności potrzeby Rzeczyposp; wszystkie *in genere* Woiewodztwa Koronne (Kiiowskie, Bracławskie, Czerniechow-

skie, Woiewodztwa wyiąwszy) na extraordynaryine potrzeby Rzeczyposp: pobor ieden łanowy pozwoliły y uchwaliły. Ktory naydaley 24 *Ianuarij* Poborcy wybrać y do skarbu naszego za kwitem Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, wnieść będą powinni. Woiewodztwa przez woynę spustoszone *salvis abjuratis et desertatis*. Inne zaś wszystkie Woiewodztwa, *sine abjuratis*. Woiewodztwa Pruskie, do braci biorą.

KONSTYTUCYE

W. X. LIT: NA SEYMIE WALNYM KORONNYM DWUNIEDZIELNYM UCHWALONE,

W WARSZAWIE, ROKU 1650.

Approbacya Kommissyi W. X. L. do zapłaty woysku z Seymu przeszłego naznaczoney.

1. Przestrzegaiąc tego aby woysko W. X. L. w assekuracyi zapłaty zasłużonego żołdu upewnione, *et in desiderijs suis* cale uspokoione było, kommissyą Wileńską przy Wielmożnym Staroście Żmudzkim, Hetmanie Polnym W. X. L. przez Wielmożnyeh y Urodzonych Kommissarzow z Seymu przeszłego naznaczonych *ex mente Reipublicae* odprawioną. Tudzież sądy, dekreta y akta iey *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. A obywatelow niektorych Powiatu Orszańskiego od remissy *ratione contraventionis* iurisdykcyi Hetmańskiey *ex clementia nostra*, za przyczyną Wielmożnego Hetmana Polnego, y Kommissarzow, a Pułkownika y Rotmistrzow od dekretu uwalniamy.

O retentach podymnego W. X. Lit.

2. Ponieważ z wielką uymą podatkow Rzeczyposp: *et cum summo aequalitatis praejudicio*, podymne w W. X. Lit. na przeszłym Seymie uchwalone, przez przysięgi poddanych utaione, y niesprawiedliwie do skarbu wniesione iest.
345 Przeto postanawiamy, aby Woiewodztwa y Powiaty obrały sobie na Seymikach Relacyinych ludzi *probatae fidei et dexteritatis*, ktorzyby o utaionym inkwirowali podymnym, na co osobliwy na Seymikach Relacyinych iuramemt wykonać maią, iako w tym żadney folgi czynić, y *respectum personarum* mieć nie będą. A uczyniwszy dostateczną inkwizycyą do Trybunału Skarbowego W. X. L. *ad instantiam Instigatoris ex delatione sui*, *reos* tak *retentores*, iako y Urzędnikow Grodzkich, przez ktorych koniunkcyą abo indulgencyą przysiąg skarb dyminucyą odniosł zapozwać maią. A iako Urzędnicy Grodzcy, choć przez iednego, tak y Poborcy, stanowić się, regestra y xięgi położyć, y *ad instantiam Instigatoris* sprawić się powinni, także y retentorowie, *sub poenis constitutione* o podymnym *sancitis*. Co obrani *Inquisitores fideliter exeqvi* maią, *sub poena peculatus*, *in casu non satisfactionis in eodem judicio ex delatione cujusvis repetenda*. A że ten podatek pierwszy raz w W. X. L. uchwalony, tedy *retentores ex benignitate nostra* od pen uwalniamy, gdy samę iściznę przy teraznieyszych wniosą podatkach, ktora konstytucya *vim lustrationis sapere* nie ma. A ktoby w tey funkcyi deputowanym osobom prepedycyą uczynił, tedy *poenas violatae securitatis* iadących na Trybunał popadać y tamże *forum* mieć ma.

Zapłata woysku W. X. Lit. Kommissarze do niey.

3. Eliberuiąc *fidem* Rzeczyposp: w zapłacie długu woysku W. X. L. winnego, czas tey zapłaty na dzień dwudziesty siodmy miesiąca Kwietnia, a mieysce w Mińsku naznaczamy, na ktory czas y mieysce przy Wielmożnych Hetmanach W. X. Lit. deputowani od Nas Kommissarze ziachać się maią. Z Senatu. Wielmożnych, Alexandra Ogińskiego, Trockiego, Iozefa Klonowskiego, Witebskiego, Kasztellanow. Krzysztofa Zawiszę na Baksztach, Marszałka Nadwornego W. X. Lit. A z Koła Poselskiego. Urodzonych, Mikołaia Paca, Starostę Krzyczewskiego. Adama Macieia Sakowicza, Starostę Ośmiańskiego. Iana z Merznia Mierzeńskiego, Podstolego Wołkowyskiego, Starostę Wasilkowskiego. Karola Rostowskiego, Marszałka Kowińskiego. Iana Chrapowickiego, Chorążego Smoleńskiego. Iana Kopcia Dworzanina naszego Pokoiowego. Na ten czas y mieysce iako Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. A ieśliby *ob legale impedimentum* przybyć nie mogł, Substytutowie iego z pieniędzmi do skarbu wniesionymi, tak y Poborcy y Exaktorowie Powiatow stawić się, y pieniądze przy Kommissarzach na pomienioną zapłatę oddawać powinni będą. A ta płaca woysku podług regestrow popisanych y rachunkow na przeszłey kommissyi Wileńskiey, z skarbem zawartych odprawować się będzie, *secundum normam*, *ordinem et securitatem* Kommissyi Wileńskiey, konstytucyą Seymu przeszłego opisaney, na ktorey kommissyi *expensa* woienne Wielmożnego Wielkiego Hetmana W. X. L. ktore się słusznie z likwidacyi pokażą.
346 A Wielmożnego Hetmana Polnego, y Urodzonego Pisarza Polnego W. X. L. na Wileńskiey kommissyi likwidowane, lecz nie wrocone oddane będą. Także wydatki Iaśnie Wielm. Krzysztofowi Chodkiewiczowi Woiewodzie Wileńskiemu, ktore na piechotę, pod czas *Interregni* z postanowienia *laudi Vilnensis* sumptem iego chowaną wynoszącą dwadzieścia tysięcy czterysta złotych uczynił refundowane być maią. Na teyże kommissyi towarzystwo Urodzonego Alexandra Iozefowicza Rotmistrza, przed sądem Hetmanskim o dekret na kommissyi *in contumaciam* na sobie otrzymany z Rotmistrzem rosprawić się maią.

O popisach W. X. Lit.

4. Popisy W. X. Lit. iż nie są zgodnie we wszystkich Woiewodztwach y Powiatach uchwalone, przetoż iż niektore Powiaty do zgody braci na Seymiki Relacyine wziąwszy, żadney nie uczyniły namowy, a co bardziey *impedit*, iż nie są postanowione *poenae super negligentes*. Przeto bacząc być rzecz potrzebną obronie Rzeczyposp: postanawiamy aby popisy *quotannis* na S. Michał odprawowane były, *sub poenis de expeditione bellica sancitis*, *ad instantiam* Marszałka y Chorążego Ziemskiego na Trybunale *luenda*. Na tychże popisach *omnem tranquillitatem et securitatem* waruiąc *contra insolentes et perturbatores* dobrych porządkow, *poenam* sto kop Litewskich, a za większy exces, to iest zranienie, czworakiey nawiąsty, a *in casu necis*, *poenam colli* czworakiey głowszczyzny postanawiamy. A tak o rany iako y o głowę *forum in Castrensi proximo Officio peremptorie ad instantiam cujusvis* naznaczamy.

Securitas Smoleńska.

5. Lubo niewątpiemy że podług pakt zawartych Państwo Moskiewskie dotrzyma Nam pokoiu, iednak ieśliby iakie z ktoreykolwiek strony, *immineret* na Smoleńsk *periculum*, zlecamy Wielmożnym Hetmanom naszym W. X. Lit. aby znosząc się z Nami *provideant* bespieczeństwo *praesidio competenti*. A Kozacy, y Boiarowie *praesidiarij* Smoleńscy, y Dorohobuscy według konstytucyi 1629 względem podatkow przeszłych y teraźnieyszych, zachowani bydź maią. A iż piechoty Smoleńskiey nie doszła dotąd zapłata od lat kilku od Rzeczyposp: obmyślona, naznaczamy Kommissarzow przy Wielmożnych Hetmanach W. X. L. lub Substytutach ich, takie przy Wielmożnych Woiewodzie Smoleńskim, y Podskarbim W. X. Lit. z Senatu Wielmożnego, Eustachiego Kierdeia, Kasztellana Smoleńskiego. A z Koła Poselskiego Urodzonych, Iana Chrapowickiego, Chorążego Smoleńskiego, Piotra Galimskiego, Stolnika Orszańskiego. Krzysztofa Wołotkiewicza, Pisarza Ziemskiego, Mińskiego. Piotra Kamińskiego, Dworzanina naszego Pokoiowego. Ktorzy ziachawszy się w roku 1651 dnia 18 *Iulij* do Smoleńska *non obstante nonnullorum absentia*, sprawią się we wszystkim, według konstytucyi blisko przeszłego Seymu.

Trybunał Skarbowy W. X. Lit.

347 6. Dla dochodzenia wszelakich retent y z podatkow W. X. L. tak dawnieyszych, iako y teraźnieyszych, Seymem uchwalonych za zgodą wszech Stanow, Trybunał Skarbowy trzyniedzielny na Stany W. X. Lit. *cujuscunque conditionis et praeeminentiae* uchwalamy, na ktory Deputatow z Senatu, przy Wielmożnym Podskarbim W. X. L. Wielmożnych, Pawła Sapiehę, Woiewodę Witepskiego Rosławskiego, Borciaskiego Zdzitowskiego, Starostę. Kazimierza Leona Sapiehę Podkanclerzego W. X. L. Słonimskiego, Wołpińskiego, Luboszańskiego, Rohaciewskiego, Starostę. Krzysztofa Zawiszę, na Baksztach Marszałka Nadwornego W. X. L. A z Koła Poselskiego, Urodzonych. Krzysztofa Paca, Chorążego W. X. Lit. Wiłkowiskiego Starosty. Adama Macieia Sakowicza, Starostę Oszmiańskiego. Iana Mikołaia Stankiewicza Ciwuna Eyragolskiego, Pisarza Ziemskiego, Żmuydzkiego. Piotra Kazimierza Wiazewicza, Podkomorzego Mścisławskiego. Piotra Galimskiego, Stolnika Orszańskiego. Iana Kazimierza Umiastowskiego, Sędziego Ziemskiego Brzeskiego. Piotra Kamińskiego, Dworzanina naszego. Filipa Obuchowicza, Pisarza W. X. L. Hoskiego Cyryńskiego Starostę. Krzysztofa Buchowieckiego, Starostę Filipowskiego. Michała Wołmińskiego, Podstarościego Upitskiego. Ktorzy ziachawszy się do Grodna na dzień czternasty Augusta, w roku 1651, tegoż dnia zasieść y przysięgę podług konstytucyi *anni* 1613 opisaną wykonać maią, y te sądy zacząwszy *eadem Iudiciorum authoritate et securitate*, ktorą Trybunał Radomski w Koronie ma, przez niedziel trzy zupełnie odprawować powinni będą, na ktorym Trybunale wszyscy Poborcowie podymnych, y poborow Sukkolektorowie arendarze, czopowi, y celni, ktorzy retenta przy sobie zatrzymali. Podatkow na Seymach przeszłych, y teraźnieyszym Seymie uchwalonych niewydali, liczby nie uczynili. *Iuramenta* niewykonali, y kwitow głownych nie otrzymali obywatele. Na ktorych dekreta Trybunałow Skarbowych, o niewydanie podatkow ferowane są. Miasta ktore za pojazdem sług skarbowych, donatywy nie wydali, Urzędnicy Grodzcy, przy ktorych by pieniądze iakie z delat podatkow niewydanych, lubo też y delety y dekreta Trybunałow przeszłych skarbowych, *ad executionem* nie przywiedzione znaydowały się sami. A ieśliby ktory znich umarł, potomkowie ich stanąć, y sprawować się maią, *sine citationibus*. Iednak aby żaden, niewiadomością się niewymawiał, chcemy mieć aby do wszystkich Woiewodztw, y Powiatow W. X. Lit. delata z skarbu każdego winnego, *de nomine* mianuiąc: przed Trybunałem naydaley za cztery niedziele, ktorą każdy Urząd Grodzki w swoim Powiecie do akt Grodzkich przyiąć, y extrakty tey delaty z xiąg wyiąwszy, przez Woźnych, y Generałow, do tych wszystkich w delacie mianowanych, w swoim Po-
348 wiecie rozesłać powinien będzie, a relacyą Woźnych zaraz do skarbu odesłać ma. Na co wydatek z skarbu wrocony ma być. A skarb sobie z pen nagradzać powinien będzie, w czym ieśliby Urząd Grodzki, niedbały był, postanawiamy *poenam* sta kop na Urząd, o ktore *forum ad instantiam Instigatoris* na Trybunale, a na Woźnych y Generałow *poena privationis* Urzędow. A Urodzony Skarbny nasz W. X. Lit. powinien będzie po przysiędze Deputatow oddać im wszystkę zupełną delatę zatrzymanych retentow w podatkach, tak poborowym, podymnym, y wszystkich zatrzymanych prowentow. W tych sądach Deputaci podług konstytucyi Seymowey, o pomienionych Trybunałach Radomskich postąpić sobie maią. Iednak na spustoszenie rożne respektować, y *abjurata conflagratorum et desertatorum*. Ktore słuszne być się pokażą przyimować maią. *Salaria* tym Deputatom z win skazanych, na każdą osobę po

stu kop Litew. naznaczamy, a Deputatem żaden z Poborcow, y ktobykolwiek na swych ręku miał podatki Rzeczyposp: bydź nie może· W Woiewodztwie Mścisławskim wedlug koequacyi Seymowey zostały dwa pobory nie wydane, o ktore iż na kommissyi Wileńskiey przeciwko Urodzonemu Mikołaiowi Kotłowi, ktory Poborcą nie był, dekret stanął. Przeto należny Poborca powinien będzie, w tymże Trybunale skarbowi *respondere*, w tymże Trybunale Skarbowym y o dekret na kommissyi Wileńskiey w roku 1650 *in contumaciam in causis fisci*, otrzymane, ktoby sobie *praejudicium* pretendował, *forum* ma być summ. Iednak arendarzom prowentow Rzeczyposp: Trybunał defalkować nie ma, ale rekognicyą wszystkiey Rzeczyposp: odesłać. A ieśliby Wielmożny Podskarbi dla choroby przybyć nie mogł, tedy Urodzony Skarbny z Pisarzami Skarbowemi *supplere vices* iego maią.

Czopowe w W. X. Lit.

7. Czopowe w W. X. Lit. zwyczayne *in duplo* na lat dwie uchwalamy, ktore Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. w dyspozycyi swey mieć y one lub przez administratory swoie przysięgłe wybierać, albo też *plus offerenti* arendować będzie. Ktore czopowe wybierać się zacznie od S. Iana Krzciciela w roku 1651 a skończy się w takowyż dzień S Iana w roku przyszłym 1653, w wybieraniu zaś onego, żadne listy, przywileia, y dekreta nasze, ieśliby iakie względem wolności wydane były, według uniwersałow *anni* 1626 y 1639 y podług konstytucyi 1638 także 1637 ktore reassumuiemy nic *praejudicare* niemogą, *salva* karczmy Witebskiey, ktora na Mansyonarze, Kapituły Wileńskiey, konstytucyami przeszłemi iest wyięta.

Donativum kupieckie.

8. Na kupce wszystkie *in genere* W. X. Lit.
349 wkładamy summę czterdzieści tysięcy złotych Polskich. Ktorą na tak wielką potrzebę Rzeczyposp: *pro tunc* wydać y do skarbu W. X. Lit. według dawney ordynacyi wnieść dwiema ratami. Iednę *pro die* 26 *April.* A drugą na S. Ian, powinni będą, pod winami w przyszłych konstytucyach opisanemi.

Tatarowie Wielk: Xięstwa Litew:

9. Tatarowie wszyscy w W. X. L. na służbie woienney dobra maiący, także y ludzie stanu rycerskiego, ktorzy na takowymże ciężarze dobra u Tatar pokupili, według praw dawnych, y ostatniey rewizyi niewymawiaiąc się służbą naszą w woysku, z dobr tych służyć, y do obozu za uniwersałami, Wielmożnego Hetmana stanowić w porządku dobrym y z rynsztunkiem porządnym powinni *sub poena confiscationis bonorum.*

Zastawnicy y arendarze W. X. Lit:

10. Zastawnicy y arendarze wszyscy, mieszczanie, kupcy, abo ktorzy *per arendam* dobrą ziemskie dziedziczne trzymaią, na tak gwałtowną Rzeczypsp: potrzebę od sta złotych, po złotych piąciu oddawać powinni, każdy do Poborce Powiatu swego. A Poborca regestra do Grodu oddać, a potymże na Seymiku likwidować na pierwszym, a pieniądze na czas naznaczony oddania pierwszey raty podatkow Rzeczyposp: oddać powinien. A ktoby nie oddał, *ex delatione* Poborcy, w Sądzie Trybunalskim Skarbowym *respondere* y *poena triplicis pensionis* karany być ma. Iednak *ratione* tego płacenia podatku nic zastawnicy, także arendarze, na dziedzicach y poddanych *ullo proetextu*, ani *vim* zapisow *repetere* nie będą mogli. Także y szlachta ktorzy na interessach y płatach pieniądze maią, także od sta złotych po piąciu złotych, do Poborce oddać powinni. A ktoryby nie oddał, każdemu szlachcicowi pozwać go do Grodu wolno, a tam *poena confiscationis* summy karany być ma, *sine appellatione.*

Pogłowne żydowskie W. X. Lit.

11. Widząc tak gwałtowną potrzebę Rzeczyposp: wszystkich Stanow, bez wszelkiey excepcyi, do extraordynaryinych sposobow rzucić się przyszło. Tedy postanawiamy na wszystkich żydow W. X. Lit. dwadzieścia cztery tysiące pogłownego, ktore dwiema ratami, to iest, na dzień 1 miesiąca Maia, w roku przyszłym 1651 złotych dwanaście tysięcy, *prima die Novemb:* w tymże roku, także dwanaście tysiący, złot. do skarbu W. X. Lit. wnieść maią, a względem 16 podymnego na wszystkie Stany W. X. L. uchwalonego, aby w podatkach diminucya nie była, tedy postanawiamy, aby żydzi szkolnicy po wszystkim W. X. L. w miastach, w miasteczy po wsiach wszelakich naszych duchownych, szlacheckich, od żydow wybrawszy 16 tysięcy, do skarbu W. X. L. z temiż ratami ktoremi y Poborcowie Powiatowi podymne do skarbu wnosić będą, wydali, a wydawszy pogłowne zwyż pomienione, y tę summę 16 tysięcy złotych, od 16 podymnego od poborow, szosow, donatywy na miasta włożoney, y wszelakich innych podatkow, także od rzemiosł, handlow, koni swoich y furmańskich, od osob też y sług swoich wolni zostawać maią. 350

O poczcie W. X. L. w mieście Wileńskim ordynowaney.

12. Iako zawsze wielce *securitati* W. X. L. na poczcie należy, tak osobliwie pod zamieszane w Rzeczyposp: czasy potrzebna. Przeto Wielmożnemu Podskarbiemu W. X. L. *injungimus*, żeby na pocztę W. X. L. Seymem przeszłym naznaczoną Berentowi Fogtenowi Pocztarzowi naszemu pewny prowent ukazał, z ktorego by bez żadney retardacyi poczta w porządku trzymana być mogła.

Wydawanie podatkow W. X. L. y szafunek.

13. Aby się w uspokoieniu woyska omieszkanie żadne nie działo, postanawiamy, aby zaraz po Relacyinych Seymikach Poborcy y Exaktorowie na nich obrani, uchwalone podatki wybierali, ktore czteremi ratami do skarbu wniesione być maią. Pierwszą *die 1 Martij*, sześć podymne. Drugą ratą *die 27 Aprilis* cztery podymne. Trzecią *1 Augusti* troie podymne. Czwartą *1 Novembr:* troie podymne; ktore to podymne wszyscy obywatele W. X. L. według konstytucyi roku przeszłego 1649 ktorą *in toto* reassumuiemy, do Poborcy oddać na raty wyżey, opisane. A Poborcy wnieść do skarbu według teyże konstytucyi, tam, gdzie skarb naznaczy mieysce y zapłata woysku odprawować się będzie. A Grod abjuraty przy pierwszey racie przyiąwszy, iuż na drugie raty juramentow *excipere* nie ma, ale według pierwszey raty, drugie oddawane być maią, y liczba z nich czyniona, stosuiąc się iednak do weryfikacyi, ktora czyniona *vigore paraesentis constitutionis* będzie. Pierwszey raty wybieranie ma się zacząć, zaraz w tydzień po Seymikach Relacyinych, a nie dłużey ma trwać, iedno przez niedziel dwie, dlaczego y Grody obecnie na ten czas być maią, nieodieżdżaiąc przez niedziel dwie, dla excypowania iuramentow, ktore chociasz kto na pierwszym z Seymu przeszłego wydawaniu wykonał, znowu ie powtorzyć powinien. Drugie raty zaś maią się zacząć wybierać, każda przed terminem niedziel pięć. Te pieniądze na żadną inną potrzebę obrocone być niemaią, tylko na zapłacenie woysku, chociaszby *ex Senatus Consulto* assygnacya była *sub poena solutionis de suo* na skarb. A ieśliby Grod w iuramentach komu folgę uczynił, abo w podatkach tych Rzeczposp: iakimkolwiek sposobem defraudował, tedy na instancyą Instygatora, *ex delatione* każdego szlachcica za słusznym dowodem *poena peculatus* karany być ma, o co *forum* lub w skarbowym, lubo w ordynaryinym Trybunule.

Deklaracye W. X. Litewskiego.

351 14. Woiewodztwo Wileńskie, szesnaście podymnego ratami niżey opisanemi wnieść pozwala, pospolite ruszenie do zgody wszystkich Woiewodztw. Seymik *die 16 Ianuarij.* Powiat Ośmiański, zgoda z Wileńskim. Seymik *d. 23 Ianuarij.* Powiat Lidzki szesnaście podymnego pozwala, pospolite ruszenie do braci y sposob namowienia. Czopowe zatrzymane, Sukkollektor za przysięgą do skarbu wnieść powinien, to iest summę *flor. 3250 prævio juramento* w skarbie, po przysiędze, ma być Powiat, y Sukkollektor wolen. Powiat Wilkomirski, sześć podymnego *exnunc*, a dziesięć do braci bierze *cum assecuratione*, także y pospolite ruszenie, gwoli czemu *laudum* na Seymiku Relacyinym o obronie y podatkach *constituendum probatur*, Seymik *7 Ianuarij.* Powiat Bracławski szesnaście podymnego y pospolite ruszenie. Woiewodztwo Trockie, *summam correspondentem* szesnastu podymnego, lub podymnym, lub poborami bierze do braci *cum assecuratione*, także y pospolite ruszenie. Seymik *2 Februarij.* Powiat Grodziński, zgoda z Woiewodztwem na pospolite ruszenie lub wyprawę woienną. Seymik *1 Februarij.* Powiat Kowiński, dziesięć podymnego *exnunc* pozwala, a sześć bierze do braci *cum assecuratione*, pospolite ruszenie do zgody braci namowa onego. Powiat Upitski, *summam correspondentem* szesnastu podymnego, lub poborami, lub podymnym do braci bierze *cum assecuratione*, y pospolite ruszenie. Xięstwo Żmudzkie, *summam correspondentem* szesnastu podymnego, lub poborami, lub podymnym pozwala, pospolite ruszenie do braci. Woiewodztwo Smoleńskie, *summam correspondentem* szesnastu podymnego, lubo poborami, lubo podymnym *cum assecuratione* do braci, na pospolite ruszenie nie pozwala, co na zamku według prawa zostawać maią. Podatki *ea conditione* pozwala aby dobra lenne według konstytucyi *anni 1647* od stacyi y leż, także y Kozacy według konstytucyi 1629 Smoleńscy y Drohobuscy od podatkow wolni byli. Seymik Relacyiny *d. 24 Ianuar. a. 1651.* Powiat Starodubowski spustoszony, iednakże co będzie mogło być, zgoda z Smoleńskim. Woiewodztwo Połockie, *summam correspondentem* szesnastu podymnego, lubo poborami, lub podymnym, *cum assecuratione* bierze do braci, y pospolite ruszenie do braci. Woiewodztwo Nowogrodzkie, *summam correspondentem* szesnastu podymnego, bierze do braci *cum assecuratione*, pospolite ruszenie do braci. Powiat Słonimski, szesnaście podymnego pozwala, *salvis desertatis, et abjuratis* do braci opcyą bierze, ieśli podymnym czy poborami wydać będą chcieli, a pospolite ruszenie do braci *sine assecuratione.* Powiat Wołkowyski, także *summam correspondentem* podymnemu poborami. Woiewodztwo Witepskie, *summam correspondentem* szesnastu podymnego, lub poborami, lub podymnym do braci bierze, *cum assecuratione*, y pospolite ruszenie, na rewizyą nie wydanych podymnych, Rewizorow obrać maią na Seymiku. Powiat Orszański, pięć podymnego *exnunc* pozwala, a iedenaście bierze do braci *cum assecuratione*, lubo poborami, lubo podymnym. Pospolite ruszenie do braci. Seymik *2 Februarij.* Woiewodztwo Brześciańskie, *summam correspondentem* szesnastu podymnego, lub poborami, lub podymnym, do braci bierze *cum assecuratione*, pospolite ruszenie pozwala, sposob y namowę do braci na Seymik Relacyiny bierze, na ktorym cokolwiek *ratione securitatis* postanowią *unanimiter*, temu wszyscy *nemine excepto* podlegać maią: tak duchowni, iako y świeccy, y dobra nasze *in casu præegnantis necessitatis sine præjudicio juris publici.* Ci zaś, co do pospolitego ruszenia należą, ktorych są *ampliores fortunæ*, żeby abo sami rezydowali, abo szlachtą dobrą nie boiarami poczty osadzali, a Wielmożny Hetman W. X. L. słuszne *præsidium* Woiewodztwu ludźmi zaciągowemi obmyślać ma. Powiat Piński, *summam correspondentem* szesnastu podymnego, lubo poborami, lubo podymnym, na Seymik Relacyiny bierze, także pospolite ruszenie y sposob iego, także y sposob zapłaty chorągwiom Urodzonego Łukasza Ielskiego Marszałka Pińskiego Powiatowym, do braci bierze. *Sine præjudicio* podatkow publicznych. Woie- 352

wodztwo Mścisławskie *summam correspondentem* szesnastu podymnego, iako y drugie Powiaty, pospolite ruszenie przy zamku zostaie. Woiewodztwo Mińskie, także *summam correspondentem ea conditione*, aby im pobory dwa na żołnierza wydane, za ktoremi y dekret stanął, przyięte były, pospolite ruszenie do braci. Seymik *die 2 Februarij*. Powiat Możyrski spustoszony, czwartą część podatkow pozwala, pospolite ruszenie, abo łanowego żołnierza do braci bierze *cum ea cautione*, aby *jura feudi in robore* zostawały, ktore *bellicae expeditioni subsunt*, y od stacyi wolne były, do ktorych nie należą. Powiat Rzeczycki także. Seymik y popis w Rohaczewie. Ziemia Inflantska, *summam correspondentem*, także pospolite ruszenie do braci, a darowizny z skarbu Koronnego na piechotę Dynemburską, ktorą skarb W. X. L. wziął. porachować się maią, y coby im przychodziło, wrocono być ma. A iż Grodu y Ziemstwa nie maią, tedy *iuramenta* o podymne przed Poborcą oddawane będą, a Poborce przed Podskarbim W. X. Litewskiego.

353 **Cło nowo podwyższone zwyczayne z pławem wodnym W. X. Lit.**

15. Obmyśliwaiąc zapłatę woysku naszemu W. X. Lit. winnych zasług y dalszą Rzeczyposp: obronę. Cło nowe podwyszone, y spław wodny w W. X. L. na lat dwie po sobie idących, po expiracyi pierwszey arendy zaczynaiące się wybierać, od dnia S. Iana Chrzciciela *anni 1651* a kończone w dzień takowegoż święta, *anni 1653* uchwalamy. Ktore to cło w administracyą Wielmożnemu Podskarbiemu W. X. Lit. poruczamy, aby iako z naylepszym pożytkiem y z wygodą Rzeczyposp: *plus offerenti* arendował, y tym cłem administrował, zachowuiąc się w wybieraniu onego, według instruktarza skarbowego na mieyscach zwyczaynych, y gdzieby skarb potrzebne być rozumiał z strażą y dodawaniem pomocy przeciwko nieposłusznym, drogi zwyczayne miiaiącym. Stan szlachecki myta od zboża, y od towarow swoich leśnych y innych, za iuramentem faktorow samych, a nie subordynowanych osob, że zboże y towary rożne, z swey własney kresceńcyi, z pol, y z ogrodow, a nie skupione, ani za czynsz od poddanych swoich wzięte prowadzili, płacić niema. Z kupcami zaś, y sprasolnikami na targi, iarmarki, do rożnych miast, y miasteczek z towarami, lądem y wodą iadącemi. Tak też ktorzy szlacheckie statki, abo swoie własne pod towary fraktuią, z sternikami, flisami, z mołoycami, z kupcami Moskiewskiemi, iako się zachować. Tudzież o Starostach y innych, ktorzy za konsensem naszym towary leśne, w dobrach naszych na swoy pożytek wyrabiaią. O zachowaniu porządku w sądach względem krzywd, ktoreby kogokolwiek zachodziły od sprawcow celnych. O wybieraniu cła od innych towarow w instruktarzu niewyrażonych, iako to od złota, srebra robionego, y nierobionego, pereł, kleynotow, futer, soboli, y innych rożnych towarow, ktoremi kupcy handluią. Przytym o wolnościach konstytucyą roku 1631, 1633, 1635, 1636, 1643 y 1647 reassumuiemy, chcąc mieć, aby *in debito et perpetuo robore* zostawały. A ieżeli co *in contrarium* od kogo *actum*, aby *nullitati subjaceat*. Co wszystko *vigore praesentis Conventus*, *in omnibus punctis et nexibus*, także winy *contra deliquentes* opisane approbuiemy.

Auctio subsidiorum na zapłatę długow W. X. Lit.

16. Przyczyniaiąc prowentow do zapłaty winnych woysku naszemu W. X. Lit. zasług, y do obmyślenia dalszey obrony. Stan szlachecki z chęci swey pozwala *pro tunc* cło na lat dwie, takie, iakie w instruktarzu iest pomienione, od wszelakich towarow swoich, ktore na przedaż wodą y lądem wyprowadzone będą. Waruiąc to, aby miast wszystkich libertacye bez wszelakiey excepcyi na stronę uchylone były, y każdy *cujuscunque status* nie zasłaniaiąc się wolnościami, *sub poena confiscationis* towarow, to cło płacić był powinien, tak *ab evectis*, iako 354
ab inductis mercibus. Ktore cło ma się wybierać według instruktarza wzwyż pomienionego *anni 1629*. A coby w nim wyrażono nie było, tedy się maią stosować do instruktarza *anni 1631*. Zaczynaiąc od dnia pierwszego miesiąca Kwietnia *anni 1651*. A kończąc takowegoż dnia 1 miesiąca Kwietnia, w roku da Bog przyszłym 1653. Ktory to podatek w administracyą Wielmożnemu Podskarbiemu W. X. Lit. daiemy, aby iako z naylepszym pożytkiem Rzeczyposp: dysponował, aby *plus offerenti*, y ktoby lepszą wygodą mogł być do prętszey zapłaty woysku, arendował. Mieysce wybierania, straży chowanie, y dodawanie pomocy, także rozsądek w krzywdach od sprawcow celnych, y w inszych punktach tu nie specifikowanych, konstytucye o cle nowo podwyższonym reassumuiemy, we wszystkich klauzulach y paragrafach *in toto* one approbuiąc y konfirmuiąc.

INSTRUKTARZ

WYBIERANIA CŁA, POD TYTUŁEM, AUKCYA SUBSIDIORUM, NA TERAŹNIEYSZĄ POTRZEBĘ RZECZYPOSP: TAK AB EVECTIS IAKO INDUCTIS MERCIBUS, OD WSZYSTKICH STANOW W. X. L. DUCHOWNYCH Y ŚWIECKICH; CUJUSCUNQUE STATUS, ET PRAEEMINENTIAE, W ROKU 1650 NA SEYMIE DWUNIEDZIELNYM WARSZAWSKIM POZWOLONEGO.

Naprzod: od łasztu żyta, ięczmienia, y innego zboża, po fl. 2; a ktorzy wozami prowadzą, od beczki, po g. 2; od towarow leśnych. Naprzod od łasztu smalcugi po fl. 5; od beczki potaziu, trzy szyfunty ważącey po fl. 2 g. 15; od łasztu smoły surowey po fl. 2; od łasztu smoły paloney po fl. 4; od sta klepek fl. 5; od sta wasiłek fl. 5; od sta pipełek fl. 5; od sta wanczosu fl. 5; od kopy cebrowiny, po fl. 1 gr. 15; od sta balow fl. 3; od masztu iednego fl. 4; od kopy

tarcic dębowych fl. 10; od kopy ramow dębowych fl. 5; od kopy ramow sosnowych fl. 2 g. 15; od kopy tarcic sosnowych fl. 1 g. 15; od sta paczyny fl. 1; od bierkowca pieńki czystey, rachuiąc w bierkowisk 13 kamieni Wileńskich, a kamień ma funtow 40 po fl. 1 g. 25; ob bierkowca pienki płowey g. 15; od kamienia lnu czystego 2; od kamienia lnu nieczystego pułtorak; od zechcyku przędze; od beczki lnianego nasienia 3; od łasztu soli fl. 2; od uxeftu wina francuskiego 2; od pipy pretersementu 5; od pipy innego wina 3, od kufy małmazyi 5; od pipy ryńskiego wina 3, od beczki miodu pitego g. 20; od uxeftu octu winnego fl. 1; od beczki piwa Kowieńskie: g. 3; od beczki dorszu y stokfiszu 15; od beczki ryb Pruskich Krolewieckich 15; od beczki wyziny y iesietrzyny fl. 4; od sta suchych ryb g. 3; od łososia iednego 1; od trośla wiunow 6; od łasztu śledzi fl. 5; od beczki leszczow, g. 10; od beczki węgorzow, 10; od beczki cert więdłych, 10; od cetnaru ołowiu, miedzi, siarki, y cyny, g. 15; od kamienia wosku, 25; od kamienia łoiu, 3; od wołu każdego, po g. 10, od iałowice, 5; od beczki słonego mięsa, 8; od każdego konia, y klacze, po g. 10; od śledziowki miodu przaśnego, po fl. 1; od sta skor wołowych, fl. 10; od sta iuchtow, fl. 15; od sta skor cielęcych, kozłowych, baranich, y cimcowych, fl. 1; od tachru drobnieyszych, g. 20; od sta skor łosich, fl. 25; Szyprowie od własney szkuty, abo wiciny, oprocz fliśnikow, fl. 2; od dubasza, fl. 1; od lichtanu, fl. 1; a od naiemnych ktore z frochtu naymuią, fl. 1; rotmani albo styrnicy, fl. 2; flisowie, od osoby, fl. 1; od wszelakiego korzenia *juxta proportionem taxae*, każdemu rachuiąc po g. 1 od złotego. Też o limoniach, cytrynach, oliwkach; od wszelkich płocien.

355

Materye iedwabne.

Od sztuki axamitu wszelkiego, iakimkolwiek nazwiskiem nazwanego, gładkiego, rysowanego, drukowanego, strzyżonego wszelkiey farby, fl. 10; od adamaszku, atłasu wszelkiego gatunku y farby, od sztuki całey, fl. 8; a od pułsztuczka, fl. 4; od sztuki całey felpy rozmaitey farby y gatunku, fl. 15; od sztuki złotogłowu rożnego wszelkiey dobroci, y gatunku, fl. 10, altembasy, telety, srebrogłowy, po teyże cenie, fl. 10. od sztuki kitayki, wszelakiey farby, dobroci y gatunku, duplą nazwaney, fl. 6; od sztuki taphty, także wszelakiey farby szerokiey wielkiego gatunku y dobrey, fl. 4; od sztuki kitayki wszelakiey wąskiey, fl. 1; od sztuki kanawacu przedniego, Szerbskiego, Neapolitańskiego, fl. 7 g. 15; od sztuki kanawacu Medyolańskiego, przednieyszego, także od inszych wszystkich, podleysze, fl. 7 g. 15; od sztuki tercyanelle, kapicelle, kanawacu wzorystego, mantuańskiego, gładkiego wzorzystego, fl. 3, groszy dwadzieścia pułtrzecia; od sztuki tabinow iedwabnych wszelkich wzorzystych wodnych, 356
gładkich, szerokich, fl. 7 g. 15; od sztuki tabinow wąskich rożnych z wodą, wszystkich y kaffy, fl. 3; od burkatelle Weneckiey rożney farby sztuki każdey, fl. 1; od boratkow także rożney farby, fl. 1; od puł adamaszku także rożney farby, od sztuki, fl. 1; od puł axamitu tak wzorzystego, iako y gładkiego, od sztuki, fl. 1 g. 10; od pułatłasia prawdziwego gładkiego, wzorzystego, od sztuki fl. 4; od sztuki pułatłasia refiastego rożney farby, y od pułsztuczkow fl. 2.

Iedwabie.

Od karty iedwabiu Weneckiego wszelakiey farby, po fl. 1 g. 10; od pułkarty Neapolitańskiego g. 20; od litry Tureckiego wszel: farby, 8; od litry Buczarskiego, Tatarskiego, 4.

Złoto.

Od funta złota y srebra Tureckiego, Weneckiego, Medyolańskiego, nicianego, ciągn: drotowanego, blaszkowego, po fl. 1 g. 10.

Sukna.

Od granatow, szkarłatow. pułgranacia, od sztuki po fl. 10; od sztuki całey falendyszow dobrych przednich, droższych, y tańszych rożney farby, fl. 6; a od pułsztuczkow falendyszu, pasię, y sztametu, fl. 3; od sztuki całey lundyszow, Olenderskich paklakow fl. 3; a od pułsztuczkow, fl. 1 g. 15; od Luńskiego Szyfruchtu Gdańskiego, Elbiąskiego; Krolewieckiego, Nurskiego, Wschowskiego, Głogowskiego, szerokiego, Szalebodzińskiego szerokiego, Zdonogorskiego szerokiego, Czernielskiego szerokiego, od sztuki całey, fl. 2; a od pułsztuki, fl. 1, od pułsztuczka tuzinkow, fl. 1; od karazyi Angielskiey, Śląskiey, Gurskiey, y inszey wszelakiey, po gr. 15; od Morawskiego, Suchodzińskiego, Głodwego, Głogowskiego, kutnorowanego, y niekutnorowanego: od Baie wszelakiey, y od Gierzynkow, g. 15; od kirow rozmaitych wszelakim nazwiskiem nazwanych farby rożney od sztuki, g. 6.

Futra.

Sobole w sorokach głowne, średnie, podleysze, także marmurki, pupki, ogonki, kożuchy sobole, bobrowe, y pupkowe, rysie poiedynkowe, futra rysie szlamowe, grzbietowe, noszkowe, futra bobrowe, podczerewia, krzyżowe lisy, bobry, pod szacunek przystoyny z dobrą uwagą na komorach pierwszych przez Exaktory przysięgłe podpadać maią: na ktorych komorach cło odprawiwszy od innych Exaktorow w drugich komorach, y przykomorkach ten szacunek w disquizycyą y *in dubium* wokowany być nie ma; lisy Moskiewskie y Szodzkie od każdego, po g. 3; od niedołyskow po g. pułtora; od soroka kun przednieyszych y podleyszych, g. 15; od soroka niedokunkow przednich y podleyszych, fl. 1 g. pułosma; a błam, y kożuchy pod szacunek y liczbę podpadać maią; od tysiąca popielice Mo- 357

skiewskiey Wyskodzkich liczney krasney przedniey, y podleyszey, fl. 3, 10; od tysiąca bielli Litewskiey, fl. 1, 20; przedziały, błamy, kożuchy grzbietowe y bruszkowe popielice, pod szacunek; krolikow czarnych ceytuchowych 1000, fl. 5; a od szarych krolikow g. 15; od brakowych, fl. 1 g. pułosma; od łasic soroka, g. 5; od tachry kozek czarnych Gdańskich, g. 10; od tysiąca smusikow Angielskich białych y czarnych y inszych wszelakich, fl. 2; od skor niedźwiedzich, g. 5; od wilkow od każdego poiedynkiem, gr 3; od kotow leśnych, g. 1; od pieskow białych y czarnych, g. 1; od błamu birek egypiskich fl. 1; od błamu birek czarnych y szarych, g. 8; od wyder poiedynkiem, g. 4; od nożek soroka wszelakich, 15; od błamu przedziłkowego, 5; czapki bobrowe białogłowskie pod szacunek; od szoroka gronostaiow, g. 20.

Towary Ormiańskie.

Od kobierca Adziamsk. Perskiego, fl. 1; od kobierca Solockiego prostego g. 15; kobierce dywańskie, Perskie wielkie, iedwabne złotem przetykane pod szacunek; od Tatarskiego kobierca g. pułosma; od kilima Perskiego, albo Misinckiego, od każdego po g. 20; od prostego Tureckiego, po g. 10; od Sielemeckiego, g. 15; od safianu Tureckiego żołtego, czerwonego, bronatnego, lepszego, y podleyszego, od skory, g. 4; od safianu Wileńskiego, y innych w tym Państwie robionych, od skory, g. pułtora; od muchaieru Tureckiego mieyskiego, wieyskiego, także czamletu pułgrubryma, saie y anskotu, od sztuki, po fl. 1; od pułsztuczka muchoieru Tatarskiego g. 7; od bagazyi sztuki całey rożney farby, g. 4, a od pułsztuczka, g. 2; od capy zieloney, czerwoney, błękitney, szarey, g. 3; zawoie rozmaite wszelakie, y bawełnice, chustki Tureckie, kołdry Neapolitańskie, Sakiskie, Weneckie, y płocienka rożne na szacunek, od koca białego woru, g. 2; od woru farbowanych kocow g. 4; od derki naywiększey y podleyszey,
358 g. 4; od koca Tureckiego nawłaczanego przedniejszego obustronnego, g. 20; od welensa prostego na pacholka, Alsikieczy, także od Gdańskich welensow, Olenderskich y Ryskich, gr. 5; łuki Tureckie, łubia, strzały, pasy iedwabne, siatczane, złotogłowowe, Burskie, Augburskie na szacunek; od kamienia mydła Greckiego, Tureckiego, Chałabyiskiego, y zamorskiego, g. 6; czapraki, rzędy, siodła, siedzenia, koncerze, pałasze, noże, iedwabne mieszki, y inne rzeczy wszystkie iedwabne, tu nie specyfikowane pod szacunek; od kozucha Tureckiego Wołoskiego, g. 10.

Rzeczy szodskie y kramarskie.

Od muchaieru Niemieckiego, y Weneckiego, szemki iedwabney farby, przednieyszego y podleysz. od sztuki, g. 15; a od pułsztuczka, g. pułosma; od muchaieru czworonitnego, dwunitnego wąskiego od sztuki, g. 8; od sztuki harasu szerokiego rożney farby, g. 8; od wąskiego sztuki g. 9; od barchanu Wenecckiego szerokiego rożney farby, od sztuki g. 20; od sztuki Auszpurskiego, Olęderskiego wąskiego farbistego, g. 6; od bawełnic z białym y czerwonym przetykaniem Wrocławskim, od mędla w ktorym 15, g. 7; od syderzu gładkiego, kosmatego, y mędzełanu rożney maści od sztuki g. 4; od fartuchow cieńkich Niderlandskich, Olenderskich od sztuki, fl. 1; od sztuki Wrocławskich Gdańskich, g. 15; od sztuki alheruntu *alias* nędze bogatey szerokiey, fl. 1; od nędze wąskiey, g. 15; od sztuki nędze ubogiey, g. 6; od rąbku, płotna Flamskiego cienkiego, y grubego wszelakiego, g. 10; od rąbkow Szląskich Hesperskich, Wrocławskich y inszych wszelakich, g. 3, od płotna Kolińskiego cienkiego y grubszego wszelakiego, g. 10; od płotna szwabskiego przedniego y podłego, g. 5; od płotna Głogowskiego y Wrocławskiego siedmćwiertnego, sześć ćwiertnego, y inszych wszelakich, g. 3; płotno Kowieńskie cienkie g. 15; a od grubych, po g. pułosma; od obrusow Olenderskich, Niderlandzkich cienkich adamaszkowych, od sztuki, fl. 2; od obrusow Sląskich, Wrocławskich szerokich, grubszych, adamaszkowych, od szt. g. 15; od tuzina serwet Koleńskich, Olenderskich, przednieyszych adamaszkowych, g. 8; a od podłych Włocławskich, g. 4; od sztuki drelichu Gdańskiego, y Wrocławskiego, g. 10; od drelichu Wrocławskiego w kostki y pasy, od sztuki, g. 5; od sztuki ręcznikow przednich, 8; od prostych Wrocławskich, 4; od nici, bieli, igieł, wstąg, naparstkow, pasamanu, włoczki, pytlow cienkich, grubszych, y innego drobiazgu. Taxa według uwagi, tak, aby od złotego nad grosz nie wynosiło więcey. Od tuzina ponczoch Francuskich męskich, y inszego gatunku, g. 20; od Wrocławskich męskich y białogłowskich, g. 12; a od dziecinnych, 6; od Gdańskich męskich y białogłowskich, po g. 8; a od dziecinnych, y szkarpetek męskich, 4; od tuzina ponczoch sztametow y bawełnianych męskich y białogłowskich wszelakiey farby, po g. 15; rękawice dziane rozmaite, noże, miotełki, grzebienie, paciorki, pod szacunek: aby od złotego nad grosz więcey nie brano. Od kamienia kleiu prostego, karuku wszelkiego innego po g. 6.

Korzenie.

Od kamienia małego pieprzu, po g. 15; od funta szafranu cymentu g. 18; od szafranu Cyprskiego, y innych, 9; od kamienia imbieru 10; od funta cynamonu 2; od kamienia kminu Weneckiego, 3; od kamienia cukru Kanaru 8; od faryny, g. 4; od pipy oliwy fl. 4; od uxeftu 2; od kamienia migdałow, g. 6; od kamienia ryżu 5; od funta muszkatowego kwiatu, gozdzikow, gałek muszkatowych gałganu, kardymonu, senesu, cytwaru, kubebow, reubarbaru, aloesu, g. 3; od kamienia hanyżu, 6; od kosza rozynkow wielkich 8; od kamienia rozynkow małych y od cybebow, g. 5; od pipy
359 limoniy, oliwek fl. 2; od faski fig, po g. pułosma; od sta pomorańczow, cytryn, g. pułosma; od funta cukrow prostych, na rozmaitym korzeniu robionych, po g. pułtora; a od funta cukrow lodowatych w skrzyneczkach, po g. 3; od funta cytryny, imbieru, w cukrze, g. 15; od kamienia galasu, hałunu, y koperwasu, g. 6; od kamienia Tatarskiego ziela, 4; od kamienia lukrecyi 5; od szklanki orzechow Włoskich, 5; od beczki orzechow laskowych 5; od skrzynie szkła, 10; od kamienia kadzidła, gryszpanu, 20; od kamienia chmielu, 2; lant dryakwie bydlęcey, pod taxę; od kamienia Bryzelyi wszelkiey, g. 5; kamień nasienia cebulnego pod taxę; od beczułki blachy białey fl. 1; od beczułki blachy czarney, g. 15; mantuary, szychy, pozłotki, pod szacunek podlegać maią. Także blaszki, y
360 wszelakie farby malarskie. Od kamienia Chonoma farby Tureckiey g. 7; od kamienia farby miniy, 3; od kopy flasz szklanych małych y wielkich, g. 15; od kamienia fiiałkowego korzenia 5; od kwarty gorzałki przepalaney y prostey, pien. 2; gwoździe łatne Krolewieckie, pod szacunek; od faski gwoździ łatnych Polskich, ktora w się bierze kop 6 *plus vel minus*, g. 10; od beczułki gwoździ guntowych, 6; od tuzina guniek Gdańskich pstrych, 12; od beczki iagieł, y od beczki krup 10; od sta ierchy, 15; od kamienia kaparow 5; od kamienia kasztanow, 8; od sta kos fl. 1 g. 20; od sta sierpow, g. 6; od centnara blachy mosiądzowey robioney w naczyniach y nierobioney, także w trąbach, fl. 1 10; od achtelka masła Olenderskiego g. 4; od kamienia bobkow, 3; od kamienia kilczyboru, 10; od kamienia trucizny rybiey, 10; od beczki octu piwnego, 10; od kwarty oleiu wszelakiego, po pien. 1 Lit.; od rezy papieru wszelkiego białego, g. 4; od papieru podłego do uwiiania, *alias* ususu, 1; od beczki piwa Gdańskie. fl. 2; od beczki piwa Krolewieckiego, g. 8; od beczki piwa Roskiego, y inszych wszystkich zamorskich, 10; pierniki wszelakie na szacunek, od kamienia rozmarynu suchego g. 10; insze nasienia rozmarynowe, lawendowe, maieranowe, y insze, pod szacunek; od kamienia saletry, g. 10; od serow Olenderskich wielkich y małych, od sztuki, g. 2; od kamienia syropu, 5; od pargaminu do pisania, y farbistego od kopy, g. 20; od kamienia śliw francuzkich, węgierskich, 3; od garnca soku limoniowego y cytrynowego, g. 2; od cetnaru stali wszelakiey, g. 20; od szyfuntu stali wszelakiey, 20; od cetnaru blachy grubey żelazney, 20; tygle złotnicze na szacunek; od wełny na czapki magierki, g. 8; od kamienia wełny sukienney rożney farby, g. 4; od kamienia weysztynu wszelakiego, g. 8; od kamienia bawełny, g. 10; od kamienia srebra żywego, fl. 1; od funta *mercurium sublimati alias* surnat, g. 2; od wozu żelaza Polskiego, 6; od kamienia żywice, 2; od sta rogoż, 3. Pienka, szyprowie, dubasy, lichtany, etc. *vide supra*.

A inszym wszystkim rzeczom, towarom, kupiom, ktore tu nie są specyfikowane, taxa ma być wedlug uważenia Exaktorow, ktorzy postrzegać tego będą, aby nikt od płacenia tego cła 361
nie ulegał, ani się ukrywał, rachuiąc iednak od każdego złotego po pułgrosza. A ci Exaktorowie powinni będą Wielmożnemu Podskarbiemu liczbę czynić, regestra także porządne, gdzie Wielmożny Podskarbi naznaczy, oddawać. *Salaria* tym Exaktorom maią być z tychże pieniędzy według uważenia tegoż Wielmożnego Podskarbiego naznaczone.

Wincenty Korwin Gosiewski, Stolnik W. X. L. Wieliski, Punski, Markowski, Starosta, Marszałek Koła Poselskiego.

Ian Szlichtynk z Bukowca, Sędzia Ziemski Wschowski; Deputat do Konstytucyi Koronnych.

Alexander Sielski, Starosta Stężycki, Deputat do Konstytucyi Koronnych.

Ian Mierzeński z Mierznia, Podstoli Wołkowyski, Starosta Wasilkowski, Deputat do Konstytucyi W. X. Litewskiego.

Ian Kazimierz Umiastowski, Sędzia Ziemski Brescki Deputat do Konstytucyi W. X. L. m. p.

Woyciech z Lężec Goreyski, Proboszcz Kruszwicki, Kanonik Poznański, Sekretarz Iego Krolewskiey Mości.

KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO KORONNEGO WARSZAWSKIEGO, SKROCONEGO.

ROKU PAŃSKIEGO 1652 DNIA 23 LIPCA.

W Imię Pańskie, Amen.

IAN KAZIMIERZ

Z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski; a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem w obec, y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, wiadomo czynimy: iż na Seymie teraźnieyszym Warszawskim, za zgodą wszech Stanow, rzeczy niżey opisane postanowiliśmy.

Skrocenie Seymu.

2. Uważaiąc teraźnieysze potrzeby Rzpltey, ktore prędkiego ułacnienia potrzebuią, za zgodą y iednostaynym wszystkich Stanow zezwoleniem, Seym ten sześćniedzielny do niedziel dwu skrociliśmy: takowe iednak skrocenie prawu pospolitemu o Seymach, nic *in posterum* derogować nie ma.

Instrukcya na kommissyą traktatow Szwedzkich.

3. Za zgodą wszech Stanow oboga narodow, naznaczyliśmy Deputaty na spisanie instrukcyi na kontynuacyą zaczętych traktatow o wieczny 362

pokoy z narodem Szwedzkim w Lubeku: ktorzy to Kommissarze naznaczeni, maiąc dostateczną plenipotencyą, wedle instrukcyi od Nas y Rzepltey daney we wszystkim zachować się maią, do ktorey instrukcyi spisania naznaczamy Deputatow. Z Senatu, Wielebnych y Wielmożnych, Ierzego Tyszkiewicza Wileńskiego; Andrzeia z Leśna Leszczyńskiego, Chełmińskiego, Kanclerza Wielkiego Koronnego, Biskupow. Iana Kazimierza Krasińskiego, Woiewodę Płockiego, Łomżyńskiego, Grabowskiego, Prasnyskiego. Iana z Leśna Leszczyńskiego, Gnieźnieńskiego, Malborskiego. Stanisława Kobierzyckiego, Gdańskiego Soleckiego: Zbigniewa z Goraia Gorayskiego, Chełmskiego, Kamionackiego, Kasztellanow y Starostow. Ierzego na Wiśniczu Lubomierskiego, Marszałka Wielkiego Koronnego Generała Krakowskiego, Spiskiego, Chmielnickiego, Niżyńskiego. Stefana z Pilce Korycińskiego, Podkanclerzego Koronnego, Oświecimskiego, Oycowskiego. Kazimierza Leona Sapiehę, Podkanclerzego W. X. Lit. Wołpińskiego, Orszańskiego, Luboszańskiego Starostow. A z Posłow Ziemskich z Małey Polski, Urodzonych Andrzeia z Raciborska Morsztyna, Stolnika Sędomierskiego. Piotra Ożgę, Pisarza Ziemsk. Lwowskiego, Daniela Zytkiewica Instygatora Koronnego. Stanisława Sarbiewskiego Starostę Grabowieckiego. Z Wielkiey Polski. Krzysztofa Grzymułtowskiego, Podkomorzego Kaliskiego. Adama Poniatowskiego, Chorążego Sieradzkiego. Woyciecha Wessla, Stolnika Koronnego, Rożańskiego, Makowskiego, Tykocińskiego Starostę. Iana Ignacego Bąkowskiego, Podwoiewodzego Chełmińskiego. Z Wielkiego Xięstwa Lit. Wincentego Korwina Gosiewskiego Stolnika W. X. Lit. Punskiego, Wieliskiego, Markowskiego Starostę. Filipa Obuchowicza Pisarza W. X. L. Hoskiego Czerzyńskiego Star. Iana Mirzińskiego, Podstol. Wołkowskiego. Fromholda z Ludeglausen Wolfa Oberstera Gwardyi naszey. Star. Dynemburskiego. Ktorzy *praevio iuramento* tę instrukcyą Kommissarzom napiszą.

Deklaracye podatku Beresteckiego na suplement woyska.

4. Iż *urgente necessitate Reipublicae* w obozie pod Beresteckiem z miłości oyczyzny, iedne Woiewodztwa pieniądzmi, drugie ludźmi woysko nasze supplementowały, tedy supplementu tego na przyszłym da Pan Bog Seymie koekwacyą *ad proportionem* pułtrzecią poborom ze wszystkich *generaliter* dobr, za iednostayną zgodą odkładamy: na co stan duchowny iako na on czas *absens fraterne a statu equestri ad praesens requisitus*, *benevole* pozwala. A na Seymikach *Relationum* namowią sobie czas y sposob wybrania, y porachowania się z sobą około podatku tego. Woiewodztwa Pruskie, według praw swoich, biorą do braci. Rotmistrze zaś, albo ich Porucznicy, albo zmarłych Rotmistrzow potomkowie, tego supplementowego Beresteckiego zaciągu, powinni będą na kommissyi przy zapłacie woysku, regestra swoie komputu y wysłużenia cwierci likwidować y poprzysiądz: ktorych zaciągow y Rotmistrzow tu zaraz na Seymie regestr Urodzonemu Instygatorowi naszemu Koronnemu Woiewodztwa y Ziemie podaią. A ktorzy pieniądzmi oddali, skarb *informabit*, albo kwitem skarbowym *declarabitur*.

Więc że Wielmożny Kazimierz *Leo* Sapieha Podkanclerzy W. X. Lit. tamże pod Beresteckiem, z zwykłey swoiey ochoty osobą swą przy boku naszym stawaiąc, znaczny pułk ludzi kosztem własnym miał, z ktorych potym na drugą ćwierć przy tymże nowym supplemencie czterysta koni pod Białą Cerkiew wyprawił, y przez tę ochotę swoię słusznieby miał bydź od tego na supplement podatku uwolniony, *ratione* dobr swoich w Koronie leżących: iednak y teraz *pro solito erga patriam zelo*, na ten podatek pozwala z pomienionych dobr Koronnych.

A o te podatki, ieśliby *ante hanc* Seymu tego *declarationem* kondemnaty iakie na kim otrzymane były, one kassuiemy, gdy po tey Seymowey deklaracyi oddane do exekutorow będą.

A w ktorych Woiewodztwach y Ziemiach, ten podatek zupełnie dotąd nie iest wydany, tedy nazaiutrz po S. Marcinie wydać go do Poborcow swoich maią.

A Woiewodztwa Kiiowskie, Bracławskie, Czerniechowskie, od tego podatku wolne zostaią, także y Ziemia Halicka.

Trybunał Radomski.

5. Aby retenta z przeszłych wszystkich podatkow Rzepltey, po Woiewodztwach y Ziemiach, tak z ostatniego Seymu dwudziestu pięci poborow, iako y innych dawnieyszych, także z inszych ordynaryinych prowentow Rzepltey dotąd zostaiące, na zapłatę woysku tym prędzey zniesione były, tedy reassumuiąc wszystkie przeszłe o Trybunałach Radomskich konstytucye, za zgodą wszech Stanow, takowyż Trybunał Skarbowy *pro die 16 Septembris* w Radomiu składamy, na ktory Deputatow z Senatu. Wielmożnych, Władysława Margrabię Myszkowskiego, Woiewodę Sędomierskiego, Grodeckiego, Mościckiego Dzatyńskiego, Stanisława Witowskiego, Sędomierskiego, Lubelskiego, Knieszyńskiego, Zwolińskiego, Krzeczowskiego. Stanisława Laskowskiego Podlaskiego, Referendarza Koronnego. Dobiesława Czeklińskiego, Czechowskiego. Samuela Nadolskiego, Rospierskiego. Marcina Sadowskiego, Gostyńskiego, Kasztellanow y Starostow. Z Posłow Ziemskich. Urodzonych z Krakowskiego, Iakuba Michałowskiego, Woyskiego Lubelskiego; Dworzanina naszego. Z Xięstw, Oświecimskiego, y Zatorskiego. Marcina Raciborskiego, Woyskiego Oświecimskiego. Z Poznańskiego, Andrzeia Przyiemskiego, Stolnika Kaliskiego. Z Sędomierskiego, Andrzeia z Raciborska Morsztyna, Stolnika Sędomierskiego. Z Kaliskiego, Andrzeia Siewierskiego, Łowczego Brzeskiego. Z Sieradzkiego, Rafała Małachowskiego, Woyskiego Sieradzkiego. Z Ziemie Wieluńskiey, Chryzostoma Giżyckiego, Podsędka Wieluńskiego. Z Łęczyckiego. Alexandra Sielskiego, Starostę Stężyckiego, Marszałka Poselskiego. Z Brzeskiego, Kaspra Sułkowskiego, Sędziego Ziemskiego, Brzeskiego. Z Kiiowskiego, Ierzego Niemierzyca, Podkomorzego Kiiowskiego. Z Winowrocławskiego, Daniela Trzebuchowskiego. Z Ziemie Dobrzyńskiey, Iakuba Zboinskiego, Pisarza Ziemskiego Dobrzyńskiego. Z Ruskiego, Adama Dzierska, Starostę Zydaczewskiego. Z Halickiey Ziemie, Piotra Ożgę, Pisarza Ziemskiego Lwowskiego. Z Chełmskiey Ziemie, Zbigniewa Sługockiego, Podsędka Chełmskiego. Z Wołyńskiego, Romana Zachorowskiego Stolnika Czerniechowskiego. Z Lubelskiego, Stanisława Domaszewskiego, Sędziego Łukowskiego. Z Bełskiego, Marcina Brzeżyckiego, Podkomorzego Bełskiego. Z Płockiego, Iana Zaborowskiego, Podsędka Zawskrzyńskiego. Z Mazowieckiego wedle alternaty, Iana Oborskiego. Z Podlaskiego, Krzysztofa Zielskiego, Pisarza Ziemskiego Bielskiego. Z Rawskiego, Władysława Wituskiego, Podkomorzego Gostyńskiego, Ekonoma Rogozińskiego. Z Chełmskiego, Iana Ignacego Bąkowskiego. Podwoiewodzego Chełmińskiego. Z Bracławskiego, Iana Piaseczyńskiego, Podkomorzego Nowogrodzkiego. Z Malborskiego, Adryana Kitnowskiego. Z Pomorskiego, Felicyana Wiewierskiego. Z Czerniechowskiego, Władysława Niemierzyca, Starostę Owruckiego, naznaczamy, ktorzy na czas y mieysce opisane ziachawszy, y przysięgę *juxta rotam constitutionis* 1613 wykonawszy sądy te przez niedziel dwie odprawować będą. Na ktorym Trybunale wszystkie sprawy według konstytucyi 1637, 1649 *et* 1650, y przeszłych innych sądzić będą, przy Wielmożnym Podskarbim Koronnym, ktory *sine legali impedimento*, absentować się nie ma, y tym wszystkim retentorom według teyże konstytucyi *terminum peremptorium sine adcitatione præfigimus*, wyiąwszy żołnierzow y Rotmistrzow, ktorym termin osobny na Kommissyą do zapłaty odkładamy, nie deroguiąc nic tey kommissyi y sądom iey należącym. Excypuiąc iednak retenta Ziemie Ciechanowskiey, ktora w tydzień po Trybunale do skarbu *inferet*.

A Woiewodztwa Pruskie, summę *retentorum* na tym Seymie deklarowaną, na tenże Trybunał wnieść powinni będą.

Ktore pieniądze odebrawszy dway Deputaci przy Pisarzu Skarbowym, iak nayprędzey do obozu do woyska odwiozą y przy Wielmożnym Regimentarzu woysk naszych *ad rationem* zasług dawnego zaciągu oddadzą.

Salarya Deputatom zwyczayne z skarbu po złotych dwieście naznaczamy, *a poenae iudiciales* Rzepltey *cedere debent*, z ktorych Pisarze Skarbowi *reddent rationem*.

A tych wszystkich *in genere* retentorow publicznych pieniędzy, skarb na początku Trybunału *in delatis* poda z podpisem Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, z ktorey delacyi Trybunał sądzić będzie.

Kommissya do zapłaty woysku.

6. Chcąc woysko nasze w zasługach ich cale ukontentować, dla skuteczney y zupełney onemu zapłaty, Kommissarzow tak z Senatu iako y z Posłow Ziemskich naznaczamy tychże, ktorzy y na Trybunał Radomski są deputowani, na ktorą kommissyą y zapłatę, mieysce ktore na ten czas naysposobnieysze będzie się Nam zdało upatrzywszy, y o nim przez uniwersały, nasze wcześnie obwieściwszy *pro die 6 Novembris* ziadą się, *et praestito juxta rotham* Trybunału Koronnego *juramento* przy Wielmożnym Podskarbim Koronnym, ktory *sine legali impedimento* absentować się nie ma, płacić będą woysku dawnego tak Polskiego iako y cudzoziemskiego zaciągu, *ad ultimam Septembris* zostaiącemu, przykładem przeszłych wszystkich kommissyi Lwowskich, y świeżey Lubelskiey, ktore *in toto* reassumuiemy, według ktorych we wszystkim pomienioni Kommissarze tak względem weryfikacyi y komprobacyi regestrow żołnierskich, iako y sądzenia *male meritorum* krzywd, szkod, y excessow, stosować się będą.

A ieśliby kto z obywatelow W. X. Lit. *injuriatus* chciał krzywdy swoiey dochodzić, temu według konstytucyi, ktorą reassumuiemy o nieprzechodzeniu chorągwi Koronnych za granicę W. X. Litewskiego, wolna będzie na teyże kommissyi prosekucya sprawy swoiey, iako też *vice versa* Koronnym na Kommissyi W. X. Litewskiego.

A iż ordynansu naszego, Obersterowie y Kapitani regimenty cudzoziemskie supplementować byli powinni, tedy na tey kommissyi tym tylko płacić będą, ktorzy słusznemi dokumentami y przysięgami *realitatem* tych supplementow y służby ich *probabunt*.

Reassumuiemy przytym *constit.* 1620 o zapłacie żołnierzom w więzieniu będącym y pobitym, według ktorey Kommissarze nasi zachować się maią. A na tę kommissyą wszystkie Woiewodztwa y Ziemie, ośm poborow, Seymem teraźnieyszym na zapłatę woysku borgowemu deklarowanych, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, wcześnie przez Poborcow swoich zwieść powinne będą, ktore ośm poborow nie maią bydź przez żadne assygnacye dysponowane, tylko przez tę samę kommissyą.

Wszystkim tedy osobom, ktorych teraźnieysza *comprehendit constitutio terminum peremptorium sine adcitatione*, *juxta anteriores leges praefigimus et conservamus* salarya takie, iako y Deputatom Radomskim naznaczamy, *securitatem*, *decretorum valorem*, y inne wszystkie rekwizyta według kommissyi Lubelskiey, *ad hunc similem actum* reassumuiemy.

Obrona.

7. Ponieważ Rzeczpospolita na tym Seymie kwoli bespieczeństwu swemu, nowy zaciąg ludzi obmyśliła, tedy to woysko (inkluduiąc y kwarciane w ten komput) między Woiewodztwa y

Ziemie *juxta proportionem* podatkow, *cum abjuratis* pozwolonych przez assygnacye z Kancellaryi naszey podzielemy *majori numero*, nie oneruiąc Woiewodztw nad proporcyą podatkow. Ktorym chorągwiom każde Woiewodztwo y Ziemia co ćwierć roku *pro interesse suo* przez Kommissarza swego, przy popisie Pisarza Polnego będącego, według tego popisu, konnym co ćwierć, a pieszym co miesiąc płacić będzie. A tego nowego zaciągu służba zaczynać się ma *a prima Octobris*, ktorzy we dwie niedzieli od zaczęcia służby, w obozie stanąć maią. Niektore zaś Woiewodztwa y Ziemie na ten nowy zaciąg, za wzięciem uniwersałow naszych ludzie iuż zaciągnęły, tedy ochotę tę y gotowość ich pochwaliwszy, służbę im *a* 16 *Augusti* przyznawamy żołdem zwyczaynym, ktory ich zaciąg za gotowe pieniądze, w koekwacyi ile się pokaże przyimuiemy.

A że Woiewodztwo Krakowskie dwanaście set ludzi, za takiemiż uniwersałami naszemi *in Iunio* wydanemi zaciągnęło, tedy ten zaciąg y żołd do przyszłey koekwacyi Seymowey odkładamy, także y Ziemie Chełmskiey.

Woiewodztwa iednak y Ziemie wszystkie, Prowincyi Wielkopolskiey, ktore się w Trybunale Piotrkowskim sądzą, y Pruskie, także Wołyńskie, Bełskie, Podlaskie, Chełmska Ziemia, ten sposob wydawania podatkow swoich, y płacenia ludziom, biorą do braci, ieśli przez Kommissarza swego, ieśli przez assygnacye albo wnoszenie, do skarbu naszego.

A Woiewodztwo Mażowieckie y Podlaskie, po odprawieniu Seymikow partykularnych, na Generalny nazaiutrz po Deputackim, to sobie biorą.

Poena perduellionis na Hieronimie Radzieiowskim przeszłym Podkanclerzym Koronnym.

8. Przyczytamy to szczegulney Opatrzności Boskiey, w ktorey Nas y Państwa Nam powierzone, Pan Naywyższy chować raczy, iż nieiakiego Iana Iasińskiego, pomienionego Radzieiowskiego sługę, y od niego do wnętrznego nieprzyiaciela tey Korony wyprawionego posłańca przeiętego poymano, a to z listami ręką własną tegoż Radzieiowskiego, wszystkim znaiomą odpisanemi, a na upadek całey Rzepltey, złemi y zdradliwemi radami, perswazyami y pobudkami napełnionemi, ktoremi listami, pomieniony Radzieiowski (nie kontentuiąc się przeszłemi popełnionemi excessami) wyraża porozumienie swoie na zgubę Państw naszych, z tymże wnętrznym y z inszemi nieprzyiaciołmi Koronnemi z niemi się znosi, onym rady y sposobow *hostilitatis* przeciwko oyczyźnie dodawa, pomocy od postronnych iedna y sposabia, a do związkow y praktyk także *ad conjunctionem armorum* przeciwko Rzepltey drogę ściele. Nam y Rzepltey rebellią *ipso facto* pokazuiąc, ktore to listy na tym Seymie wszystkim Stanom są pokazane y czytane. My tedy idąc za zgodą wszech Stanow, y naśladuiąc *unanimem consen-*

367

sum Reipublicae a nadewszystko dobra y całości Państw tey Korony przestrzegaiąc, y temu zabiegaiąc, aby tak złośliwy y przewrotny, a ku Nam y Rzepltey niewdzięczny człowiek, nigdzie między poczciwemi mieysca y wiary nie miał; tegoż Hieronima Radzieiowskiego, za takową iego zdradę *pro perduelli Reipubl. hoste patriae et perpetuo infami* deklaruiemy y osądzamy *authoritate Conventus praesentis* nic nie deroguiąc honorowi y dobrom braci iego rodzonym, *et salvo jure omnium eius creditorum*, wszystkich długow przed infamią zaciągnionych, także wolną *repetitionem* pieniędzy wszystkich publicznych, y poborowych przezeń zabranych albo zatrzymanych skarbowi Koronnemu, albo Woiewodztwom y Ziemiom, lub ich Poborcom, z dobr iego zostawiwszy.

O wybrańcach.

9. Stosuiąc się do konstyt. 1647 ktora w dobrach naszych, włoki wszystkie wybranieckie, z ktorych służba Rzepltey iść ma, powinni byli lustrować, postanawiamy takową *ad praesens* lustracyą, że na przyszłym Seymiku Relacyinym wszystkie Woiewodztwa y Ziemie obiorą Deputaty z pośrzodka siebie, do zrewidowania takowych włok, we wszystkich *generaliter* dobrach naszych, Starostwach y dzierżawach, y tę lustracyą przed Seymem przyszłym, do effektu, według pomieniony konstytucyi, przywiodą. A tym Deputatom Woiewodztwa obmyślą *salarium*. Tamże zaraz na Seymiku obiorą Rotmistrza z pośrzodka siebie osiadłego, ktory od przyszłych Swiątek z temi wybrańcami do obozu iść powinien, wziąwszy list przypowiedny od Nas. A w ciągnieniu tak się zachować powinni, wedle *constit. de disciplina militari* na tym Seymie uchwaloney. A że Woiewodztwa niektore mało wybrańcow maią, żeby chorągiew iedna z nich *compleri* nie mogła, tedy na przyszłym Seymie za weryfikacyą włok wybranieckich, pomiarkuią się pobliższe między sobą Woiewodztwa, aby *alternatim* Rotmistrze tych wybrańcow prowadzili. Rotmistrzow zaś traktamenta z skarbu Rzepltey zwyczaynie dane bydź maią. A wybrańcy iuż od płacenia postanowionych sześćdziesiąt złotych, wolni bydź maią.

Limitacya Trybunału Koronnego.

10. Iż dla niebespieczeństwa od powietrza Trybunał Koronny Lubelski iuż iest do pewnego czasu limitowany, a że *interim* ta plaga Pańska w Lublinie nie ustawa, tedy *authoritate* Seymu tego, iuż ten Trybunał *ad terminum expirationis* w Lublinie limituiemy.

368

Approbatio laudorum.

11. *Lauda* Koronne ktorekolwiek sobie Woiewodztwa y Ziemie, na Seymikach Relacyinych względem samych tylko podatkow namowią, y te ktore *eo nomine immediate* przed Seymem teraźnieyszym na Seymikach namowili, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, na tychże Sey-

mikach *Relationum* namowią sobie sposob wyciągania, y exekucyi retentow tak dawnych iako y świeższych podatkow. A *laudum* Woiewodztwa Kiiowskiego y Czerniechowskiego przed Seymem uczynione kassuiemy.

Retenta Ziem Pruskich.

12. Oddawszy rachunek skarbowi Koronnemu, Woiewodztwa Ziem Pruskich *restantem summam* pięć kroć sto tysięcy y dwa, dwieście szesnaście złotych, na Trybunał Radomski, do tegoż skarbu *realiter* oddadzą, a na przyszłym Seymie likwidacyą y weryfikacyą rachunkow swoich, *circa coaequationem* drugich Woiewodztw uczynić będą powinni Rzepltey. A teraz kondemnaty *poenarum quarumvis*, w Trybunale Radomskim tak na Wielmożnym Podskarbim Ziem Pruskich, iako y Urodzonym Pisarzu iego, Skarbowym otrzymane,. *authoritate praesentis Conventus* kassuiemy. A ieśli co przed tym Trybunałem za assygnacyami skarbowemi upłacą, to im Trybunał, za gotowe pieniądze przyiąć powinien.

Rachunek Ziemie Łomżeńskiey.

13. Na prożbę Posłow Ziemie Łomżeńskiey, zezwalamy aby na przyszłym *pro die* 30 *Aug.* Relacyinym Seymiku ku osobom Urzędow Grodzkich y Ziemskich, czterech z pośrzodka siebie obrali Deputatow, ktorzyby na pierwszey *iuridicis* Łomżeńskiey (*praemissis* względem awizacyi *de jure requisitis*) począwszy te rachunki *ab anno* 1646 aż do tego czasu, wszystkie tak uchwałą Seymową, iak y *laudorum* tey Ziemie postanowione, a lubo przy Poborcach, lubo administratorach czopowego, y innych ktorychkolwiek retentorach pozostałe podatki, *praevio super rotam* Trybunału Radomskiego *juramento*, *exquisitissima* likwidowali *calculatione*, nie preiudykuiąc, wszakże y nowym ileby ich potrzeba ukazała y skarbu Koronnego rachunkom. Ktore retenta Grod dekretami y ich podług dyspozycyi praw Koronnych exekucyą *irremissibiliter* windykować będzie, czemu gwoli, mieć chcemy, aby Łomżeńskie y Kolińskie Grodow Ziembrowski Pisarz excypował *decreta*, poki Łomżeński Pisarz obrany, y od Nas podany nie będzie. Ostrzegamy przytym, aby do tey nie należał Deputacyi żaden z tych, ktoryby się iakimkolwiek sposobem, pomienionych Rzepltey tknął pieniędzy.

369

Dochodzenie pewnego wydatku Woiewodztwa Krakowskiego.

14. Ponieważ Woiewodztwo Krakowskie, roku przeszłego, pod czas expedycyi generalney, na uspokoienie chłopstwa Podgorskiego zbuntowanego, summę dwudziestu pięci tysięcy, z podatkow na zapłatę woysku uchwalonych, na zaciąg ludzi służebnych wzięło, a te bunty y wzięcie zamku Czorstyńskiego, poszło *ex occasione* Urodzonego Platemberka Starosty Czorstyńskiego, tedy pomieniony Starosta Czorstyński, o te dwadzieścia pięć tysięcy, na przyszłym Seymie (gdyż na tym Seymie sądy żadne nie idą) *ad instantiam* Posłow Woiewodztwa Krakowskiego sprawić się powinien, aby Woiewodztwo nie szkodowało, ktoremu *vigore praesentis Conventus terminum peremptorium sine adcitatione*, na tym przyszłym Seymie naznaczamy.

Abiurata Ziemie Ciechanowskiey.

15. Ponieważ sobie na Seymie 1650 warowała konstytucyą Ziemia Ciechanowska, że *ex conflagratis et desertatis*, podatkow 1649 uchwalonych płacić nie miała, Trybunał zaś Radomski dekretem swoim te *abjurata* Poborcom ich płacić nakazał: przeto zachowuiąc ich przy tey konstytucyi, od płacenia tych *abjurat* y *desertat* uwalniamy, y o nie na przyszłym Trybunale Radomskim, ani na kommissyi odpowiadać nie będą.

Wieczność Ianuszowicz.

16. Znaczne y krwawe zasługi, Urodzonego Mikołaia Zaćwilichowskiego, dawnego Rotmistrza y Pułkownika naszego, *merentur debitam* od Nas y Rzepltey *gratitudinem* ktorą *ad seram posteritatem* iego chcąc zostawić, za powszechną wszech Stanow zgodą na wieczną pamięć odważnych dzieł iego rycerskich, konferuiemy mu y potomkom iego, wieś Ianuszowice w Powiecie Opoczyńskim leżącą, dziedzicznym prawem, ktorą wieś prawem dożywotnim do tego czasu trzymał, a teraz iuż odtąd wiecznym y dziedzicznym prawem ze wszystkiemi przynależytościami, gruntami, lasami, iako się w swoich granicach zawiera, wiecznie z potomstwem swoim trzymać y oną dysponować będzie.

Seym dwuniedzielny.

17. Lubośmy *praesidium* y obronę Państwom naszym na teraźnieyszym Seymie obmyślili: iednak na żądanie Stanow oboyga narodow, Seym dwuniedzielny *juxta exigentiam necessitatis Reipublicae* naydaley *ultimis diebus Aprilis* w roku przyszłym, złożyć obiecuiemy, nic w tym niederoguiąc prawu oSeymach ordynaryinych uchwalonemu.

Porządek około zachowania żołnierza.

18. Wielą praw dobra ziemskie szlacheckie, ktore stacyom nie podlegaią, od wszelakich podatkow, kontrybucyi (oprocz tych, ktoreby sami dobrowolnie na Seymie pozwolili) wolne y teraz od stacyi y stanowisk żołnierskich, y w ciągnieniu deklaruiemy, y powagą Seymu tego postanawiamy, aby żołnierz ani stanowisk, ani noclegow w dobrach ziemskich szlacheckich nie odprawował, ani stacyi wybierał, assygnacyi do dobr ziemskich szlacheckich nie przyimował od Hetmanow y Regimentarzow: takoż Hetmani y Regimentarze assygnacyi do dobr ziemskich szlacheckich dawać nie mogą; a ieśliby dali to im *forum* na Trybunale *inter causas militares* naznaczamy, y tam *poena triplicis refusionis dam-*

370

norum karani bydź maią *ad instantiam* ukrzywdzonych. Z dobr naszych zaś stacyom podległych, nie więcey z łanu iednego na rok, ieno złotych dwadzieścia assygnuiemy: ktore łany tylko wedle kwitow poborowych osiadłych rachowane, y *abjurata conflagratorum, desertatorum* przyięte bydź maią, y w żadne insze rachunki żołnierz tak Polski iako y cudzoziemski o gruntach, osiadłościach z obywatelami dobr, stacyom podległych wdawać się nie ma, y owszem gdy po pieniądze za wziętą od Hetmana assygnacyą żołnierze przyieżdżać będą, to tylko wedle kwitow poborowych dawnych, lub dla spustoszenia świeższych, wybrawszy, dłużey się bawić nad dwa dni nie maią, a odebrawszy, kwitować powinni, a ieśliby kwitu nie dali żołnierze przysłani, to manifestacya w bliższym Grodzie uczyniona miasto kwitu ważna będzie tym, ktorzy z łanow wedle tego prawa oddali pieniądze. Y to waruiemy, że do dobr naszych stacyom podległych, Hetmani y Regimentarze, tylko raz na rok o Swiętym Marcinie dawać będą assygnacye; a daiąc, dokładać maią w assygnacyach, że żołnierz na daną assygnacyą nie więcey z łanu brać ma na rok, iedno złotych dwadzieścia powinien; a gdzie iuż iedna chorągiew wybierze, tam drugiey assygnacyi dawać Hetmani y Regimentarze nie mogą, y do wydawania poddani nie maią bydź przymuszani; a ieśliby Hetman lub Regimentarz, daiąc assygnacyą do dobr naszych stacyom podległych nie dołożył tego, iż tylko po złotych dwadzieścia, wedle tego prawa żołnierz brać ma z łanu raz na rok, a to wedle kwitow poborowych: albo żeby Hetman lub Regimentarz dał więcey na rok assygnacyi nad iednę, to *ad instantiam* ukrzywdzonych, *forum* także Hetmanom y Regimentarzom w Trybunale *inter causas militares* naznaczamy, y tam *poena triplicis refusionis damnorum* karany bydź ma, y w takiey sprawie exemptem zasłonić się nie będzie mogł. Zaś na stanowiska y assygnacye żołnierze iedni drugim następować nie maią, ani pobocznych stacyi wybierać, ani żadnych pieniędzy, grabieży, fantow, podwod, brać: ani do kupowania korzenia, win, piw, gorzałek pociągać, y tym się tylko kontentować do żywności, co może ubogi człowiek w domu mieć, do
371 woza nic brać nie powinien. Zaś nie więcey chorągwi w iedney wsi lub miasteczku stawać maią, ieno dwie, iedna po drugiey, a trzecia iuż takowe stanowisko ominąć powinna, na co pierwsza chorągiew y druga gdzie nocleg, lub pokarm odprawią, tam przez Rotmistrza, Kapipitana, lub Substytutow ich, ma dać attestacyą, że tam stała. A ieśliby Rotmistrz, Kapitan, lub Substytuci ich nie dali attestacyi, tedy *poenam triplicis refusionis damnorum* uczynionych od wszystkich chorągwi, ktoreby tam potym stały, za weryfikacyą dwoch *ex communitate* starszych przez przysięgę, ze wsi, lub miasteczka ukrzywdzonych ma *subire*, a teyże winie ma podlegać chorągiew, Rotmistrz, Kapitan lub Substytuci ich, gdyby za ukazaniem attestacyi dwoch chorągwi, stanęli w tey wsi, lub miasteczku, w ktorych iuż dwie chorągwi wprzod stały, także ieśliby Rotmistrz, Kapitan, lub ich Substytuci, y zgoła wszyscy żołnierze, przeciw ktoremukolwiek punktowi, prawa wzwyż napisanego wystąpić mieli, *poena duplicis refusionis damnorum* karani bydź maią, lub w sądzie woyskowym, lub na Trybunale *inter causas militares*, ieśliby z nich starsi woyskowi *in instanti* będąc *requisiti* sprawiedliwości nie uczynili *ad mentem legis praesentis*. *Forum* iednak o takie krzywdy, ma bydź *in optione* ukrzywdzonego. Z strony zaś ludzi zaciągu cudzoziemskiego, ten porządek mieć chcemy, że gdy się z stanowiska ruszyć będą mieli, Kommissarza szlachcica Polskiego, dobrze osiadłego, do prowadzenia o nim podamy, aby ich iak nayprościey prowadził, regimenty, kornety, kompanie blisko siebie trzymaiąc, we wszystkim tey konstytucyi przestrzegaiąc, krzywd y szkod czynić nie dopuszczaiąc, a o rządzie dobrym z Obesterem, albo officyerami znosząc się, żeby skwierku, płaczu ubogich ludzi przestrzegał, a na luźnych, y z chleba przy chorągwiach bawiących się, *reassumuntur constit:* o swawolnikach.

A miasta, Krakow y Poznań, z swoiemi miastami przyległemi y z przedmieściami, przy dawnych liberacyach y konstytucyach zachowuiąc, od stanowisk, stacyi łanowych wszelakich wolne bydź deklaruiemy. Miasto także Piotrkow ma bydź wolne od stanowisk, stacye iednak na ludzie Woiewodztwa swego, rowno z drugiemi wydawać ma.

Uwolnienie od stacyi włok Częstochowskich.

19. Na pomnożenie chwały Bożey, y większą ozdobę y obronę mieysca klasztoru Częstochowskiego, uwalniamy sześćdziesiąt włok w Częstochowce y iey przyległościach leżące, od stanowisk, y wszelakich stacyi żołnierskich, aby z tych włok piechota klasztorna, *pro praesidio* mieysca tamtego świątobliwego sustentacyą swoię miała, ktorą ten klasztor zawsze chować powinien.

Zapłata długu Wielmożnemu Woiewodzie Ruskiemu.

20. Przy odważnych zasługach swoich, *omnem* od Nas, y Rzpltey *meretur gratitudinem* 372
Wielmożny Stanisław z Brzezia Lanckoroński Woiewoda Ruski, ale osobliwie w tym *summam justitiae habemus rationem*, aby mu dług iego ośm tysięcy złotych, ktore na potrzeby Rzpltey wydał, gdy przy nim regiment woysk naszych zostawał, z skarbu Rzpltey oddany był, ktory mu z skarbu Koronnego oddać naznaczamy.

Odpuszczenie sum w skarbie przebranych.

21. Maiąc w pamięci odważne zasługi, y śmierć w expedycyi woienney podiętą, Wielmożnego Michała Korybuta Xiążęcia Wiśniowieckiego, Woiewody Ruskiego, summy pewne, ktore nieboszczyk za żywota swego na ludzie swoie w służbie Rzepltey będące z skarbu Koronnego

przebrał, *authoritate Conventus praesentis*, potomstwu iego odpuszczamy, *ea conditione*, aby summy te przez nieboszczyka, *per directum* z skarbu wzięte, a nie kupcom przez assygnacye, albo rekognicye iego w skarbie przekazane na kommissyi przyszłey, imieniem sukcessorow *authentice* likwidowane przez Kommissarze, przyięte były.

Takowyż dług przebrany, potomkom, Iaśnie Wielmożnego Potockiego, Kasztellana Krakowskiego odpuszczamy.

A wydatek Iaśnie Wielmożnego Koniecpolskiego, Kasztellana Krakowskiego *successor* Urodzony Chorąży Koronny na Kommissyi Woyskowey likwidować ma.

Rewizya dobr pewnych w Woiewodztwie Lubelskim, y wsi Rzewuzysk, w Drogickim Powiecie.

22. Zabiegaiąc, aby szlachta rozrodzona, nad prawo y słuszność, podatkami nie była uciążona, na instancyą Posłow Ziemskich, Woiewodztwa Lubelskiego, pozwalamy, aby pewne wsi szlacheckie Ziemie Łukowskiey, mianowicie Szaniawy, Domaniny, Borki, Ługiostoie, Izdebki, Nurzyna, Dmininieziora, Borzymy, Suleie, także miasteczko Ostrow, w Powiecie Lubelskim, y grunty wszystkie urodzayne tychże dobr, przy Sądzie Ziemskim, Urzędzie Grodzkim zupełnych, Lubelskim, co do Lubelskiego Powiatu, a Łukowskim, co do Ziemie Łukowskiey, przez przysięgłe Geometry były *exacte* pomierzane. A iak wiele pokaże się włok albo łanow na tych dobrach gruntow pożytecznych, tak wiele *in posterum*, podatkow y inszych ciężarow, dziedzicy y obywatele tych wsi y dobr, płacić y ponosić będą; taż konstytucya y pomiark ma służyć Rzewuskom, Zalom, Wsi szlacheckiey, Powiatu Drogickiego, przy Sądzie Ziemskim, y Urzędzie Grodzkim, Drogickich.

Kommissya między Sląskiem a Ziemią Wieluńską.

23. Iż obywatele Ziemie Wieluńskiey y Powiatu Ostrzeszowskiego, od Sląska y Xięstw należących, rożne krzywdy, y *praejudicia* ponoszą, a kommissye przeszłych lat naznaczone,
373 do effektu swego nie przyszły, reassumuiąc tedy przeszłe konstytucye, aby tym prędzey skutek swoy wziąć mogły, Kommissarze takowym sposobem naznaczamy; Iaśnie Wielmożnego Stanisława Warszyckiego, Kasztellana Krakowskiego, Wielmożnych y Urodzonych Stanisława Kobierzyckiego, Gdańskiego, Zygmunta Zapolskiego, Wieluńskiego, Iana Gomolińskiego, Spicimirskiego, Kasztellanow; Władysława z Leśna Poznańskiego, Ostrzeszowskiego, Wiśniowskiego, Starostę Podczaszego Krola Imci, Alexandra z Niedzielska Madalińskiego, Wieluńskiego, Podkomorzow. Stanisława Donhoffa, Wieluńskiego, Radomskiego Starostę, Andrzeia z Siemikowic Radoszowskiego, Chorążego, Iana Alexandra Madalińskiego, Sędziego Ziemskiego Wieluńskich. Hieronima Wężyka, Osińskiego, Sieradzkiego; Olbrychta Gizickiego, Wieluńskiego, Stolnikow; Chryzostoma Gizickiego, Podsędka, Surrogatora Grodzkiego Ostrzeszowskiego, Sekretarza naszego; Stanisława Kochlewskiego, Pisarza Ziemskiego; Iana Ostrowskiego Woyskiego; Stanisława Brodnickiego, Podstarościego; Marcina Wierusza, Bielskiego, Pisarza Grodzkiego Wieluńskich; Gabryela na Trzcinicy Trzcińskiego, Burgrabiego Krakowskiego, Dworzanina naszego; Adama z Rudnik Biskupskiego, Dworzanina Pokoiowego naszego; Andrzeia z Tumic Tumickiego, Sekretarza naszego; Andrzeia z Wyszyny Grudzieckiego. Zygmunta Gostyńskiego, Iana Radoszowskiego. Marcina Manczyńskiego, Alexandra Wierzbietę, Doruchowskiego: ktorzy to Kommissarze *absentia nonnullorum non obstante*, za obwieszczeniem naszym, porozumiawszy się z Kommissarzem Cesarza Imci obwieściwszy do tego obywatelow pogranicznych przez uniwersały swoie, te differencye, krzywdy wszystkie, y o wydanie poddanych zobopolnie zachodzących rozsądzą y spolnie uspokoią, a tamże sposob namowią, aby sądy na potym odprawowali takowe, a My przed tym czasem, zniesiemy się z Cesarzem Imcią, y o czasie, mieyscu znać damy.

Deputaci do odprawy Poselstwa Zaporoskich Kozakow.

24. Że przy skończeniu Seymu teraźnieyszego przychodzi poselstwo do Nas y Rzpltey od woyska Kozackiego Zaporoskiego, ktorego w samę iuż konkluzyą słuchać nie możemy, tedy *ex consensu Ordinum authoritate* Seymu tego, Deputaty z Koła Poselskiego, do wysłuchania przy Nas y przy Senacie wszystkim na ten Seym zgromadzonym, naznaczamy Urodzonych, z Małey Polski, Samuela z Pilce Korycińskiego; Podczaszego Krakowskiego. Andrzeia z Raciborska Morsztyna Stolnika Sendomirskiego, Dworzanina Pokoiowego naszego. Ierzego Niemierzyca, Podkomorzego Kiiowskiego. Stanisława Rzewuskiego, Podstolego Bracławskiego, Daniela Zytkiewicza, Instygatora Koronnego. Tomasza z Bi- 374
borsteyna Kaźmirskiego, Dworzanina Pokoiowego naszego. Z Wielkiey Polski, Andrzeia Przyiemskiego, Stolnika Kaliskiego. Alexandra Sielskiego, Starostę Stężyckiego Marszałka Poselskiego. Stefana Zamoyskiego, Miecznika Sieradzkiego. Woyciecha Wessla, Stolnika Koronnego; Rożańskiego, Makowskiego Tykocińskiego Starostę. Ianusza Wessla, Starostę Ostrowskiego; Dworzanina Pokoiowego naszego. Iana Ignacego Bąkowskiego, Podwoiewodzego Chełmińskiego. Z W. X. Lit. Xiążęcia Bogusława na Słucku y Kopylu Radziwiła Koniuszego W. X. Lit. Barskiego. Krzysztofa Paca, Chorążego W. X. Lit. Wilkowskiego. Wincentego Korwina Gosiewskiego, Stolnika W. X. Lit. Puńskiego Wcilskiego, Markowskiego. Filipa Kazimierza Obuchowicza, Pisarza W. X. Lit. Hoskiego, Czeryńskiego. Andrzeia Kotowicza, Grodzińskiego Starostow, Iana Zenowicza, Marszałka Ośmiańskiego. Ktorzy Poselstwa tego wysłuchawszy *praestito* wprzod *ju-*

ramento z Nami y z Senatem, odprawę dadzą Posłom tym, *nomine totius Reip. ex mutuo consensu et consilio*, iako z naylepszą Rzpltey będzie mogło bydź wygodą.

Consens odiazdu Wielmożnemu Woiewodzie Brzeskiemu.

25. Iako w codziennych Rzpltey pracach y usługach, siła zdrowia y kosztów ważył, tak osobliwie w teraźnieyszey ostatniey pod Białą Cerkwią expedycyi, znaczną stratę y szwank na zdrowiu swoim w obozie odniosł Wielmożny Ian Szymon Szczawiński, Woiewoda Brzeski, Starosta Łęczycki: ktoremu przy powinney wdzięczności zasług iego za zgodą wszech Stanow, dla poratowania nadwerężonego zdrowia, pozwalamy *extra Regnum* odiechać.

Żydzi Koronni.

26. Reassumuiąc konstyt. 1643 powinni na ten rok oddać pogłownego złotych siedmdziesiąt tysięcy, a przy tym wszystkie podatki na tym Seymie uchwalone, rowno z inszymi obywatelami, według starych kwitow wydadzą. Retenta, ktore skarbowi winni, na komissyą wnieść maią.

Restituti do czci.

27. Na instancyą Posłow Ziemskich, zwyczayną naszę klemencyą pokazuiemy, Urodzonym, Woyciechowi Tyrawskiemu, Stanisławowi, Alexandrowi, Ianowi, Piotrowi, Tomiskim, Mikołaiowi Sokołowskiemu Cześnikowi Inowłocławskiemu, Alexandrowi Hreptowiczowi, Andrzeiowi Łackowi, także Krzysztofowi Zaleskiemu, *cum complicibus*, Sławkiem y Iwanowskim: ktorzy wszyscy, że kwity od stron, z ktorymi *composuerunt*, *et satisfecerunt*, otrzymali, y one pokazali, *pristino honori restituimus*, y tę infamią z nich znosimy.

Praesidium y prowiant Kamieńcowi.

375 28. Lubo na wszystkich miastach fortecach siła Rzpltey należy, Kamieniec iednak *primum antemurale* Państw naszych osobliwego rządu y opatrzenia potrzebuie; *providendo* tedy *securitati* mieysca tego, onemu *justum et sufficiens praesidium* obmyślemy. A że żadne *praesidium* bez żywności y prowiantu wcześnie obmyślonego *subsistere* nie może, tedy za zgodą wszech Stanow, summę na założenie prowiantu publicznego, dwadzieścia tysięcy z skarbu Rp. naznaczamy, za ktorą iuż tam zawsze na tym mieyscu rok od roku żywność ma bydź skupowana. Tym prowiantem zawiadować ma z powierzenia naszego y Rzpltey Urodzony Marcin Liniewski, ktorego to *fidei et dexteritati* polecamy, do dalszey woli y ordynacyi naszey, aby się o to iak naypilniey starał, aby wcześnie *sufficientia* wszelakie żywności potrzebne, *provisa* były, a żeby w tym Rzplta szkody y straty żadney nie miała, Officyerowie zaś y Starsi, ktorzy tam *in praesidio* z ludźmi będą, znosić się maią około kupowania y zasiągania na żołnierze swoie tey żywności, ktorzy biorąc żołd Rzpltey tam a nie gdzie indziey zasiągać oney będą, bez uciążenia iednak y depaktacyi ubogich żołnierzow; a gdy takowy prowiant obmyślony będzie, surowo Oficierom przykazuiemy, aby żadnych krzywd y zdzierstwa ubogim mieszczanom nie czynili. Miastu zaś samemu Kamieńcowi *tot incommodis belli* uciążonemu w tym chcemy łaskę naszę pokazać, że go od wszystkich Rzpltey podatkow y kontrybucyi tak publicznych iako y żołnierskich exakcyi do lat sześciu uwalniamy. Więc to miasto summę pięć tysięcy y siedmset pewnym regimentom *in praesidio* u siebie będącym pożyczyło, ktorą summę z ochoty swoiey na restauracyą murow ofiaruią tedy to wdzięcznie od nich przyimuiąc, summę tę z skarbu zasług tych, ktorzy pożyczyli, iak nayprędzey oddać rozkazuiemy, ktora przy płacy tym regimentom według rekognicyi ich, potrącona będzie.

Opatrzenie Lwowa.

29. Ozdobą y obroną kraiow Ruskich iest miasto nasze Lwow, ktoremu za prożbą wszech obywatelow tamtecznych kraiow, należyte do obrony *praesidium* z ludzi służebnych *in omnes ingruentes necessitates* obmyślamy: ktore iednak *praesidium* ma bydź *sine onere et gravamine* miasta. Więc municyą y fortyfikacyą słuszną miasto to obwarować y opatrzyć obiecuiemy, aby tam podczas trwog y niebespieczeństwa *receptaculum* obywatele bespieczne mieli: w ktorą municyą przyległy klasztor oycow Karmelitow na Garncarskiey Ulicy ma *comprehendi*. Miasto przy tym zachowuiemy ie przy wszelkich dawnych libertacyach, od stanowisk, ciężarow żołnierskich, także y konstyt. 1649 onemu od Rzpltey służącą *in toto* reassumuiemy, y przy niey zachowuiemy. A insze *desideria* do Seymu przyszłego odkładamy. 376

Miasto Krakow.

30. Zamek y miasto nasze stołeczne Krakow, aby pod te zamięszane czasy, bespieczne *a quovis insultu* zostawało, tedy *pro exigentia temporis et necessitatis sufficienti praesidio* z ludzi służebnych opatrzymy, *et omnem securitatem* tey stolicy naszey *praestabimus*, a że tamże przy Krakowie miasto Kleparz, kosztem swym municyą iuż zaczęło, tedy aby w tym impedimentu żadnego tameczni mieszczanie, od nikogo nie mieli *praesenti lege cavemus*.

Zamek Halicki.

31. Dla obrony y bespieczeństwa zamku Halickiego pogranicznego, na prożbę Posłow Halickich pozwalamy tamtecznym obywatelom Ziemie Halickiey, aby sto piechoty *pro praesidio* zaciągnęli, ktora piechota onym *in coaequatione* w podatkach przyięta ma bydź żołdem zwyczaynym.

Kupcy.

32. Na teraźnieyszą potrzebę Rzpltey wkładamy na kupce wszystkie *cujuscunque nationis* wespoł y z Szotami *donativum* sześćdziesiąt tysięcy złotych, na ktore się nie zasłaniaiąc żadnemi libertacyami, wszyscy składać powinni. A skarb na ubogie miasteczka, gdzie kupcow niemasz, nie będzie wkładał tey donatywy, ani wsi szlacheckich *hoc praetextu* onerował. W miastach zaś głownych, gdzie y po przedmieściach znayduią się kupcy, nie będą ulegać y ci przedmieszczanie *proportionate*.

Deputaci do Rawy.

Z Senatu:

Z Małey Polski: Dobiesław Ciekliński, Kasztelan Czeckowski.

Z Wielkiey Polski: Mikołay Łaszczewski, Kasztelan Sochaczewski.

Z Koła Poselskiego:

Z Małey Polski: Stanisław Sarbiewski, Starosta Grabowiecki.

Z Wielkiey Polski: Ian Lipski, Podkomorzy Rawski, Starosta Inowłodzki.

Zapłata woysku W. X. Lit. y Kommissarze do zatrzymania woyska.

33. Chcąc woysko W. X. Lit. z ostatniey kommissyi Wileńskiey, w służbie Rzpltey zostaiące za ćwierci trzy *a die 9 Februarij anni praesentis 1652 ad 9 Novembris ejusdem anni*, zupełną ukontentować, zapłatą, y w dalszą Rzpltey służbę wprowadzić, *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, aby skarb W. X. Lit. summę długowi pomienionych trzech ćwierci *correspondentem*, do obozu *pro die 3 mensis Novembris* 377 w roku teraźnieyszym 1652 wystawił. Ktorą na zapłatę tylko woyska Rzpltey (żadnych extraordynaryinych wydatkow *sine praevia liquidatione* na Seymie, nie płacąc, *sub refusione de proprio ad instantiam* każdego Posła) ale za szczegulnemi assygnacyami Wielmożnego Hetmana Polnego W. X. Lit. według regestrow popisowych, obrocić będzie powinien. Przy ktorey zapłacie kredytorowie, ktorym się żołnierze zadłużyli, *praecedente verificatione* długi swe odebrać maią. Tamże *injuriatis*, ktorzybykolwiek chcieli u Sądu Hetmańskiego krzywd swoich dochodzić wolno będzie. A żeby woysko w dalszey Rzpltey służbie nieprzerwanie zatrzymane bydź mogło, naznaczamy z Senatu Wielmożnych, Alexandra Ogińskiego Trockiego, Krzysztofa Rudominę Połockiego Kasztellanow, a z Koła Poselskiego, Urod. Samuela Komorowskiego, Starostę Wiłkomirskiego. Iakuba Kończewicza, Podkomorzego Lidzkiego. Iana Samuela Paca, Chorążyca W. X. Lit. Stanisława Zienowicza, Leśniczego Wilkyskiego, Dworzanina naszego, Kommissarzow naszych: ktorym przy Wielm. Hetmanie Polnym W. X. Lit. samo tylko woyska do dalszey służby Rzpltey zaciągnienie zlecamy. A o Pisarzu Polnym wszystkie przeszłe reassumuiąc konstytucye, onego obowięzuiemy, aby według praw dawnych y zwyczaiow, przez się, albo gdyby sam *ob legale impedimentum praesens* bydź nie mogł, przez Substytuta swego w W. X. Lit. osiadłego, ktory przysięgę Nam *et Reipubl.* przed Hetmanem wykonać powinien będzie w obozie przy Hetmanie woysko konne y piesze popisywał. Żołd zaś zwyczayny Pisarza Polnego na dwanaście koni *tempore belli* dochodzić ma.

Rachunki skarbu W. X. Lit.

34. Ponieważ *propter abbreviationem* Seymu ninieyszego do dostateczney likwidacyi tak percepty iako y dystrybuty z prowentow Rzepltey skarbowi W. X. Lit. przyiść nie mogło. Przeto *authoritate praesentis Conventus* liczbę wszystkę skarbowi W. X. Lit. *ab anno* 1649 do Seymu blisko przyszłego suspenduiemy. Na ktorym dostateczną ze wszystkich *in genere* prowentow, Rzpltey likwidacyą Wielm. Podskarbi W. X. L. uczynić y *rationes defalcatorum et retentorum*, oddać zaraz na początku Seymu powinien będzie. A skarb na Seymiki Seym uprzedzaiące z recepty y dystrybuty regestra z podpisem ręki Urodzonego Skarbnego W. X. Lit. wcześnie do Powiatow ma rozsyłać co *perpetua lege cavemus*.

O podatkach W. X. Lit.

35. Zabiegaiąc temu, aby w wybieraniu y w wnoszeniu do skarbu podatkow, żadna nad prawa y zwyczaie dawne, nie działa się waryacya y ubliżenie *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy *et inviolabili lege* mieć chcemy, aby 378 podatki wszystkie ktorekolwiek uchwałą Seymową albo *laudis* powszechną zgodą Seymową pozwolonemi y przyiętemi postanowione będą, tak z dobr naszych ekonomicznych y Rzpltey, iako z szlacheckich zarowno oddawane były według dawnego zwyczaiu, y prawa do Poborcow Ziemskich *sine quibusvis exceptionibus* z iakieykelwiek okazyi *emergentibus*, *a pro praeteritis coaequationem* Powiatow Upitskiego y Orszańskiego, według kwitow poborowych tak z dobr naszych *in genere* wszystkich, iako y ziemskich do przyszłego odkładamy Seymu.

Czas wydawania podatkow W. X. Lit. y szafunek onych.

36. Wygadzaiąc potrzebie gwałtowney Rzpltey, y zupełnemu *prospiciendo* beśpieczeństwu, za zgodą wszech Stanow, na zapłatę dawnemu y na zaciąg nowego woyska uchwalamy podymnych piętnaście, ktore zaraz po Relacyinych Seymikach Poborcy y Exaktorowie na nich obrani, wybrać, y trzema ratami do skarbu niechybnie *sub poenis* na *negligentes* Poborcow *sancitis* wnieść maią. Pierwszą ratę, to iest 10 *Octobris anni praesentis* ośm podymnych. Drugą ratę, to iest 10 *Ianuarij* w roku przyszłym 1653 czworo podymne, trzecią ratę 4 *Maij* w tymże roku, troie podymne, ktore podymne wszyscy obywatele W. X. Lit. duchowni przez Poborcow swoich. Swieccy zaś miasta y kupcy według konstytucyi 1649 do Poborcow w Powiatach obranych, oddawać według pośledniech kwitow na raty niżey opisane bez przy-

siąg, a Poborcy wnieść do skarbu według teyże konstytucyi do Wilna powinni będą. A ieźliby z pierwszych podatkow Seymem *anni* 1650 uchwalonych, po ostatnich czwartey raty kwitach, *desolata* y *conflagrata* iakie nastąpiły, tedy te iuramentami przy pierwszey tylko racie w Grodzie komprobowane bydź maią, dla czego Urzędnicy Grodzcy, przez niedzieli dwie, nie odieżdżaiąc, z alternatą rezydować powinni. Szafunek zaś tych podatkow tak waruiemy, że *in praesenti causa* nie sposobnego zdrowia Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. Urzędnicy Skarbowi przysięgli, przy Urodzonym Skarbnym W. X. Lit. podatki wszystkie wybierać, y na żołnierza za assygnacyami Hetmańskiemi *fideliter* wydawać maią. Tak iakoby *rationes* szafunku swego, na przyszłym Seymie zupełnie oddali *non derogando* Urzędowi, y władzy Wielm. Podskarbiego W. X. Lit. Z tychże podatkow expensa na armatę y municyą iść maią, ktore potym z pieniędzy quarcianych skarb odebrać powinien będzie. A iż Wielmożny Hetman Polny W. X. Lit. za wzięciem od Nas o niebeśpieczeństwie na Rzpltą, wiadomości woysko supplementował, y z miłości ku oyczyznie na zaciąg woienny, własne swe łożył pieniądze, tedy z pierwszych rat teraźnieyszych podatkow za
379 likwidacyą w skarbie oddane bydź maią, *praetensio* zaś Wielmożnego Mikołaia Paca Woiewody Trockiego, na Seymikach produkowana, y na Seymie przyszłym likwidowana bydź ma. A ieźliby w prędszym czasie Rzplta uspokoić się mogła, tedy raty poślednieysze przy Woiewodztwach y Powiatach zostawać maią. Salaria zaś Poborcom, ktore dotąd po groszu od złotego do skarbu Rzpltey brali, iuż iść im nie będą, ale na Seymikach Relacyinych od obywatelow obmyślone bydź maią *sine diminutione aerarij publici.*

Donativum kupieckie W. X. Lit.

37. Na kupce wszystkie *in genere* W. X. L. wkł damy summę czterdzieści tysięcy złotych, ktorą na tę Rzpltey potrzebę *pro tunc* wydać, y do skarbu W. X. Lit. podług ordynacyi dawnych trzema ratami na tychże terminach (iako y podymne) wnieść powinni będą pod winami w przeszłych konstytucyach opisanemi.

Pogłowne żydowskie W. X. Lit.

38. W teraźnieyszey Rzpltey potrzebie, postanawiamy na wszystkich W. X. Lit. żydow, trzydzieści tysięcy złotych pogłownego, ktore trzema ratami, na tych terminach na ktorych y podymne od obywatelow W. X. Lit. dochodzić ma, wydać powinni będą. A względem piętnastu podymnych na wszystkie Stany, W. X. Lit. uchwalonych postanawiamy. Aby żydzi szkolnicy po wszystkim W. X. Lit. w miastach, miasteczkach y po wsiach wszelakich naszych duchownych, szlacheckich y innych iuridyk, od żydow z folwarkow, domow ich własnych bądź naiemnych y karczem pokątnych, bez wszelakich przeszkod, wybrawszy do skarbu W. X. Lit. temiż ratami iako y pogłowne dwadzieścia tysięcy wydali. A za włożeniem na żydow takowey summy, od poborow, szosow, donatywy, sum, pospolitego ruszenia y od rzemiosł, handlow, koni swych y furmanskich, od sług, y osob swoich, y od wszelakich innych podatkow na teraznieyszym Seymie uchwalonych y *a laudis* wolni zostawać maią, y od nikogo iuż ani od Poborcow, ani od Urzędow żadnych, turbowani bydź maią.

Pogłowne Tatarskie.

39. O pogłownym Tatarskim *constit:* 1649 reassumuiemy y postanawiamy, aby iako podatki tak y służbę woienną według tey konstytucyi *pro tunc* pełnili.

Mynica W. X. Litewskiego.

40. Lubośmy Seymem 1649 złożyli byli kommissyą w Warszawie y Kommissarzow z oboyga narodow naznaczyli na otwarcie mynice Koronney, y W. X. Lit. lecz że dla niebytności Wielmożnego Podskarbiego, Kommissarzow wszystkich W. X. Lit. (względem kommissyi 380
w Wilnie pod ten czas na zapłatę woysku przypadłey) ordynacya mynice W. X. Lit. nie stanęła, a iednak Wielm. Podskarbi W. X. Lit. onę otworzył. Przeto *authoritate praesentis Conventus* na weryfikacyą z restauracyą tey otwartey mynice Kommissarzow naszych naznaczamy; przy Wielmożnych Podskarbim z Senatu Wielebnego y Wielmożnych. Ierzego Tyszkiewicza Biskupa Wileńskiego. Krzysztofa Chodkiewicza Wileńskiego Bobrańskiego. Pawła Sapiehę Witebskiego Roślańskiego Woiewodow y Starostow. A z Koła Rycerskiego; Urodz. Paca Krzysztofa Chorążego W. X. Lit. Wilkowskiego, Adama Sakowicza Oszmiańskiego, Iana Zenowicza Marszałka Oszmiańskiego, Marcina Limonta Sędziego Ziemskiego Lidzkiego, Wasyliskiego, Iana Kierznowskiego Podsędka Nowogrodzkiego Starostow, Ierzego Wolana, ktorzy ziachawszy się *pro die* 7 *Octobris anni praesentis* 1659 do Wilna *non obstante duorum vel trium absentia*, przyzwawszy tych, ktorzy w Państwach Rzpltey *jus cudendae monetae* maią, wszystko co do gruntownego tey *monetariae* opatrzenia y do pierwszey kluby z ktorey wypadła przywiedzenia będzie należało, opatrzyć y do skutku przywieść maią, *praestito ante omnia corporali juramento*, że w tym postanowieniu *nil aliud spectabunt*, tylko samo *bonum publicum* wszystkiey Rzpltey. A uczyniwszy około tego gruntowne postanowienie w iako naylepszym porządku zostawić ią będą powinni. A cokolwiek pożytku z tey mynice będzie, to na potrzebę Rzpltey obrocono być ma, y Wielmożny Podskarbi nasz na każdym Seymie z niey rachować się będzie powinien, a Kommissarze pomienieni relacyą na przyszłym Seymie dostateczną przed Rzpltą uczynią. A ieżeliby Wielm. Podskarbi W. X. Lit. na ten czas przybydź

nie mogł, tedy Urodzony Skarbny one *supplere* ma.

Approbatio laudorum W. X. Lit.

41. Lauda wszystkie W. X. Lit. przeszłe, ktore *vigore constitutionis* Seymu *anni* 1650 y deklaracyi Woiewodztw y Powiatow o pospolitym ruszeniu na tymże Seymie zaniesionych, a przez pozwoloną w wiciach naszych *optionem* albo naruszeniem się samym, albo na zaciąg żołnierza Powiatowego są uchwalone, nie są Seymu teraźnieyszego (*inquantum juri publico et privatorum non derogant*) approbuiemy. A na tych, ktorzy służby ziemskiey umknęli, albo podatkow na zaciąg nie wydali *poenas de expeditione bellica sancitas in suo Districtu et Officio Castrensi et peremptorie et sine appellatione exactorum urgere*, naznaczamy, *exceptis his*, ktorzy z pocztami y ludźmi swemi przy boku naszym byli, także ktorzy usługę Rzpltey *extra Regnum* odprawowali, gdyż ci *eo ipso* od pospolitego ruszenia według konstytucyi 1621 wolni zostawać maią.

Opatrzenie Smoleńska.

381 42. Iako wiele należy na fortecy Smoleńskiey każdemu *patet*, zaczym aby opatrzona y naprawiona była, Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. naznaczoną summę *anni 1647* zaraz według tamtey konstytucyi (ktorą *in toto* reassumuiemy) spełna będzie powinien oddać, także z tamtego Seymu y teraźnieyszego naznaczone pieniądze piechocie Smoleńskiey *exnunc* przy porachunku przez Kommissarzow odprawionym skarb odda y zapłaci, na ktorą kommissyą przy Wielmożnych Hetmanach W. X. Lit. lub Substytutach ich, także przy Wielmożnym Woiewodzie Smoleńskim, y Wielm. Podskarbim W. X. Lit. z Senatu naznaczamy, Wielebnego Franciszka Isaykowskiego, Biskupa Smoleńskiego; y Wielmożnego ..... Steckiewica Kasztellana Nowogrodzkiego. A z Koła Rycerskiego, Urodzonych. Adama Macieia Sakowica, Starostę Ośmiańskiego. Stanisława Albrychta Zenowica, Podkomorzego Ośmiańskiego. Piotra Kazimierza Wiążewica Podkomorzego Mścisławskiego. Iana Chrapowickiego, Chorążego Smoleńskiego. Pawła Marcinkiewicza, Sędziego Ziemskiego Upitskiego. Krzysztofa Wołodkowicza, Pisarza Ziemskiego Minskiego. Ktorzy ziachawszy się w roku 1653 miesiąca *Ianuarij 9* dnia do Smoleńska, zachowuiąc się według konst. *anni 1659* przeszłego Seymu reassumowaney. Ciż Kommissarze restauracyą murow Smoleńskich przez Urodzonego Budowniczego Smoleńskiego, za pieniądze Rzpltey według liczby onego przed tymiż Kommissarzami uczynioney likwidować będą powinni. A żeby *ad praesidium* Smoleńska mogła bydź *auctio* ludzi, postanawiamy, że y z dobr wszystkieh duchownych *utriusque ritus* w Woiewodztwie Smoleńskim będących, podczas iawnego niebespieczeństwa stawić pewną liczbę ludzi wespoł z obywatelami tamecznymi, *ducta proportione* dobr takowych, y żywność mieć będą powinni, dla czego te wszystkie dobra pomienione od leż y stacyi żołnierskich według konstyt: *anni 1647* uwalniamy. Mieszczanie zaś Smoleńscy pod czas iawnego (strzeż Boże tylko) niebespieczeństwa, straże y warty odprawować będą powinni, a Rotmistrze zaciągać mieszczan do szeregow nie maią, pod utraceniem żołdu Rotmistrzowskiego, *exemplo* Kamieńca Podolskiego.

Zamek Połocki.

43. Zamek Połocki, że tak przez ogień iako y nieprzyiaciela *funditus* zruinowany *in confinio* prawie Moskiewskich, y z inszych stron, ustawicznemu niebespieczeństwu podległy. Ponieważ dotąd *omni praesidio destituitur artilleriae Magister* W. X. Lit. teraźnieyszy, *et pro tempore* będący do zamku Połockiego, y innych zamkow, według obowiązku swego, armatę w porządek redukować, y zawsze opatrować municyą woienną powinien będzie. Ażeby to *propugnaculum* 382
w ludzie się woienne fundowało. Place w zamku wyższym wymierzone, y obywatelom tamecznego Woiewodztwa rozdane bydź maią. Na wymierzenie ktorych *authoritate hujus Conventus*, Kommissarzow naznaczamy: Urodzonych; Piotra Kazimierza z Bieganowa Biegańskiego, Podkomorzego Połockiego, Iana Cedrowskiego, Podczaszego Nowogrodzkiego. Stefana Rypińskiego, Horodniczego Połockiego, Baltazara Darowskiego Podczaszego Połockiego. Alexandra Rypińskiego, Budowniczego Połockiego. A dalszey restauracyi zamku tego, na przyszły da Pan Bog Seym odkładamy.

Municya Pińska.

44. Miasto Pińsk przyległe niebespieczeństwom, nie maiąc słusznego ufortyfikowania na przeciwko inkursom nieprzyiacielskim, wnosiło przez Posłow Ziemskich instancyą, aby tam municya erygowana była, y wał reformowany. Przeto powagą Seymu tego postanawiamy, y na obywatele miasta Pińska tę powinność wkładamy, aby tak chrześcianie iako y żydzi tameczni, y wszelakich jurisdykcyi ludzie, także włość tameczna, wał pomieniony w Pińsku reformowali, y tę Nam municyą nieodwłocznie ufortyfikowali.

Opatrzenie Dynemborku.

45. Iż nie mniey na fortecy Dynemberskiey Rzpltey należy. Przeto aby tak piechocie tameczney popłacono, iako y municya obmyślona była, z Seymu teraźnieyszego zsyłamy Kommissarzow naszych; z Senatu, Wielmożnych Mikołaia Korfa, Woiewodę Wendenskiego, Alexandra Naruszewica, Kasztellana Żmudzkiego. Z Koła Rycerskiego, Urodzonych Iana Zenowicza Marszałka Ośmiańskiego. Frydrycha Iana z Ludinkkauffen Wolfa, Ciwona Brzeżańskiego. Stanisława Ilthema, Podkomorzego, Wendeńskiego ktorzy za wiadomością Wielmożnego Hetmana naszego Polnego W. X. Lit. ziachawszy się na

dzień *9 Decembris* w roku teraźnieyszym 1652 likwidować żołd *praesidariis* winni, y co do restaurowania fortece *requiritur* uważyć maią, na przyszłym Seymie relacyą tego uczynić Nam będą powinni.

Trybunał W. X. Lit.

46. Trybunał W. X. Lit. limituiemy *ad incidentiam* terminu Nowogrodzkiego, według zwyczaiu odprawowania Trybunałow w Nowogrodku, gdzie Woiewodztwa y Powiaty podług prawa czasowi temu należące sądzić się maią. A że po wyniesieniu *ratione praesentis periculi* od Nas trzecich wici, na niektorych obywatelow, albo pospolitym ruszeniem, albo Poselską excypuiących się funkcyą, tak w Kole wielkim, iako y *in composito iudicio*, *decreta in contumaciam* mimo obmowę ferowane były. Tedy za zgodą wszech Stanow postanawiamy, aby takowe sprawy *in integrum restituantur*, y *de novo in foro et termino competenti agitentur.*

383

Wieczność Kasple Urodzonemu Grzegorzowi Mirskiemu Strażnikowi W. X. Lit.

47. Pamiętaiąc na zasługi Urodzonego Grzegorza Mirskiego, Strażnika W. X. Lit: ktore on Antecessorom naszym, Nam y Rzpltey przez lat kilkadziesiąt *continua serie* w expedycyach Wołoskich, Inflantckich, Moskiewskich oddawał, y teraz przeciwko rebellizantom z odwagą zdrowia y stratą substancyi, oddawa. Pewną daninę Kaspla nazwaną w Woiewodztwie Smoleńskim leżącą, onemu od ś. p. Krola Imci Władysława P. Brata naszego, prawem lennym konferowaną, według przywileiu na lenność danego, wiecznością samemu y potomkom iego *utriusque sexus*, z wolną dyspozycyą ze wszystkiemi przynależytościami, *salvis oneribus Reipublicae* daiemy. Co szerzey w przywileiu naszym wyrażono iest: ktory *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy; to samo waruiąc, że ta wieczności Kasple w Woiewodztwie Smoleńskim *donatio*, zeszłego Wielmożnego Alexandra Korwina Gosiewskiego Woiewody Smoleńskiego maiętności, za Antecessorow naszych prawem także wieczystym danym y ograniczonym, nic w prawie y w granicach *derogare* nie ma.

O wywożeniu saletr.

48. Ponieważ siła się nayduie takich, ktorzy nie pamiętaiąc na dawne prawa y konstytucye, siarki y saletry wykupuią, y za granice wywożą, a cekauzy W. X. Lit. *interim penuriam* prochow cierpieć muszą. Tedy *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, żeby się nie ważył żaden saletr, mimo pozwolenie Generała *Artilleriae* W. X. Lit. wykupować y wywozić, *sub poenis* o niewywożeniu saletr w prawie *sancitis.*

Uwolnienie Poborcow W. X. Lit. od dekretow Kommissarskich.

49. Iż z kommissyi Mińskiey *anni 1651* stanęła na niektorych Poborcow kondemnata. Tedy *authoritate praesentis Conventus*, tych wszystkich, ktorzy skarbowi *in toto satisfecerunt*, y kwity w skarbie przed Seymem teraźnieyszym otrzymali, od dekretow y pen w nich wyrażonych uwalniamy.

Restitutio Urodz: Bandymiiera.

50. Za instancyą Posłow Ziemskich, Urodzonego Iana Bandymiiera Woyskiego Wendeńskiego Rotmistrza naszego Raytarskiego, o nieprzybycie z chorągwiami do obozu, na kommissyi Wileńskiey na infamią w roku 1650 wskazanego, ponieważ wysłużył tę ćwierć *successive*, na co Wielmożnego Hetmana Polnego attestacyą pokazał: za zgodą wszech Stanow, od dekretu y infamij na teyże kommissyi na nim otrzymanych uwalniamy, y we wszystkim *ad pristinum* przywracamy *honorem.*

384

Libertacya miastom Krzyczewowi, y Mścisławowi.

51. Ponieważ te miasta *continuis* nieprzyiaciela *invasionibus* są utrapione, a stateczney Nam dotrzymały wiary. Chcąc ich daley *ad obsequium* Rzeczyposp: przychęcić, daiemy, im y wszelakim w nich mieszkańcom libertacyi na lat sześć, od podatkow y ciężarow żołnierskich Rzeczyposp: wszelakich. Nic iednak nie deroguiąc cłom, mytom naszym, Nam y Rzeczyposp: należącym, ktore pod tę libertacyą podpadać nie maią, ale one płacić powinni będą.

Libertacya domow w Nowogrodku.

52. Dom z placem pod nim Urodzonego Iana Kiersnowskiego Podsędka Nowogrodzkiego, nazwany Łubiankowski, na ulicy Ceryńskiey *alias* Dubotowskiey leżący. Także dom z placem pod nim, Urodz. Krzysztofa Mogilnickiego, na teyże ulicy w zamku za cerkwią założenia S. Iana będący, nazwany Odzieryszyński *authoritate praesentis Conventus* wiecznie libertuiemy, y pod prawa Ziemskie *ab hinc* poddaiemy.

Miasto Nowogrodek.

53. Iż w mieście Nowogrodzkim kościoły, cerkwie, klasztory, ratusz, rynkowe domy, kramy, y inne ich dostatki, z dopuszczenia Bożego przez ogień w popioł obrocone zostały. A ponieważ w tym mieście Sądy Trybunalskie: Ziemskie, Seymiki, y rożne ziazdy *concurrunt.* Przeto tak samo miasto, iako y iurydyki wszystkie w nim będące, od wszelkich *in genere* podatkow Rzeczyposp: stacyi, y stanowisk żołnierskich, do lat czterech *authoritate praesentis Conventus*, uwalniamy: nic iednak nie deroguiąc cłom y mytom naszym, Nam y Rzeczyposp: należącym, ktore płacić maią.

Indygenat Xiążęcia Saskiego.

54. Tak iest wysoka prerogatywa wolności nieporownaney, ktorą w Rzeczyposp: *equestris ordo*, iest ozdobiony, iż niemało zacnych y Xiążęcych familiy *amore* teyże wolności udawaią się *in gremium* Korony Polskiey, Wielkich Przodkow swoich, y swoie *natalium et meritorum* splendory y preeminencye *aequalitate juris*, *et communis* stanu szlacheckiego *libertatis* kondekoruiąc. Czyni to teraz Xiążę Franciszek Erdman, w domu Wielkich Xiążąt Elektorow Saskich, z Xiężny Brandeburskiey urodzony wszystkich niemal w Europie Chrześciańskich Panow, y tu w Polszcze y w W. X. Lit. zacnych familiy, pokrewnościami ozdobiony, a Stanom tey Rzeczyposp: znacznemi, dla niey *qua pace*, *qua bello* podiętemi zasługami dobrze zalecony. Przetoż
385 onego samego *cum stirpe ex lumbis ejus procedente*, za szlachcica Polskiego y indygenę wszystkich Państw naszych *authoritate Conventus praesentis* za zgodą wszech Stanow przyimuiemy, z tą kondycyą, aby *juramentum fidelitatis* Nam y Rzeczyposp: przed Nami y Senatem naszym oddał, y aby *intra sexennium* wniosł się do Państw naszych. Na co przywiley z Kancellaryi naszey wydany, approbuiemy.

Iana Udalryka Szaffgoca.

55. Nad wszystkie dowody iawna Nam iest y całey Koronie rodowitość, y stan wielkich Grafow domu, Urodzonego Iana Udalryka Schaffgoca, iako Państw iedności y swobody tey Rzeczyposp: odeszłych znacznego obywatela, ktory przodkow swoich dzielności y ozdob w siłu okazyach Rzeczyposp: przy woysku y boku naszym *testimonia* mężnie oświadczywszy, godzien abyśmy go do dalszych odwag y usług pociągaiąc *ad splendorem* tey oyczyzny, dawney matki swey przypuścili: przeto za zgodą wszech Stanow, za indygenę, szlachcica Polskiego, *cum stirpe ex lumbis ejus procedente* przyimuiemy, a on *juramentum fidelitatis* Nam y Rzeczypospolitey oddawszy, wniesie się do Państw naszych *intra triennium*, na co przywiley z Kancellaryi naszey wydany, approbuiemy.

Krzysztofa Houwalta.

56. Mężny, odważny rycerski z młodych lat swoich aż do siwego włosa człowiek, Urodzouy Krzysztof Houwalt, szlachcic iako *authenticis documentis* pokazał Krolestwa Szwedzkiego, rożnych Monarchow, Krolow, y Państw woyska, abo iako żołnierz zdobiąc, abo iako przełożony sprawuiąc, y dla tego wszystkich *praefecturas* cudzoziemskich woysk, aż do Generalstwa, cnotą, męstwem, y odwagami doszedłszy, nie mogł inszego rownego y własnego naleść rycerstwu swemu *centrum*, iako w tey Koronie *aequalitatem communis libertatis* stanu szlacheckiego, ktory za nayprzednieysze y naywyższe ma sobie preeminencye, rzeczą samą y mianem, tytuł rycerski *praeferre*, tego tedy prawdziwego rycerza, ktoregośmy sami y wszystkie Stany wielkiego serca, mężney ręki, y doskonałey w sprawie woienney umieiętności przeciwko złączonym z hordami rebellizantow naszych, niezliczonym woyskom pod Beresteczkiem doznali, za zgodą wszech Stanow, *authoritate Conventus praesentis* za szlachcica Polskiego, y indygenę Korony Polskiey y W. X. Lit. y z potomstwem iego, ktore teraz iuż ma, y napotym mieć może, przyimuiemy, z tą kondycyą, że się *intra triennium* do Państw naszych wniesie, a *juramentum fidelitatis* przed Nami y Senatem naszym, iako nayprędzey uczyni. A przywiley z Kancellaryi naszey wydany iemu approbuiemy.

Mikołaia Konstantego Gisse.

386

57. Z młodości zaraz swoiey, udawszy się do dzieła rycerskiego Urodzony Konstanty Mikołay Gissa Obersterleytman gwardyi naszey, w rożnych przez lat dwadzieścia stawiąc Rzeczyposp: expedycyach, w Moskiewskiey, Pruskiey, Kozackich, wprzod w oczach świętey pamięci K. I. Mci Władysława, Pana Brata naszego, y Hetmanow woysk Koronnych, y teraz zawsze przy boku naszym nie ustawa na łaskę naszą y Rzeczyposp: *gratitudinem* zarabiać, zaczym *consensu omnium Ordinum accedente*, godnym go prerogatywy szlachectwa w tey Rzeczypospol: uznawszy, ponieważ prawu dosyć czyniąc, dostateczne *diploma* Cesarza IMci na dowod starodawnego szlachectwa z Frankoniy *in Imperio* przodkow y domu swego pokazał, onego za indygenę szlachcica Polskiego y z potomstwem iego przyimuiemy. Y przywiley z Kancellaryi naszey wydany iemu approbuiemy.

Klaudiusa Herpina z Perpessu.

58. Wdzięczna iest tego wespoł z Nami ta Rzeczpospolita, gdy odważni y rycerscy ludzie *in sinum et gremium* iey garną się, y dzielnemi zasługami swemi swobod y ozdob Państw tych dosługuią się, takowych zasług swoich experyment wyświadczył, Urodzony Klaudius Herpin z Perpessu szlachcic Francuski, iako się wywiodł domowemi *diplomatibus*, w ktorych zasługach nie ustaiąc, *judicio nostro et totius Reip: promeruit*, że go za szlachcica Polskiego indygenę z potomstwem iego przyimuiemy, na co *juramentum fidelitatis* Nam y Rzeczyposp: oddać powinien.

Kozaka Kresy.

59. Na znak klemencyi naszey, y na dowod cnoty y wiary, ktorą Nam y Rzeczypospoli: w tę rebellią Kozacką wyświadczył, nobilituiemy wiernego Kozaka Kresę, szlachcicem Polskim deklaruiemy.

Naznaczenie Panow Senatorow na rezydencyą przy boku naszym a prima Martij, w roku przyszłym 1653.

Na pierwsze pułroka: X. Biskup Płocki. P. Woiewoda Inowłocławski. P. Woiewoda Ruski, P. Sendomirski. P. Kaliski. P. Sierpski. P. Wysogrodzki. Na drugie pułroka: X. Biskup Warmiński. P. Woiewoda Wołyński. P. Woiewoda Podolski. P. Woynicki, P. Gnieźnieński. P. Rypiński. P. Zakroczymski. Na trzecie pułroka: X. Biskup Łucki. P. Woiewoda Smoleński. P. Woiewoda Lubelski. P. Sieradzki, P. Łęczycki. P. Ciechanowski. P. Liwski. Na czwarte pułroka:

X. Biskup Przemysłki. P. Woiewoda Połocki. P. Woiewoda Bełski. P. Żmudzki. P. Brzeski. P. Słoński. P. Lubaczowski. 387

Deklaracye Woiewodztw y Ziem.

60. Woiewodztwo Krakowskie. Na zapłatę długu woysku w służbie Rzeczyposp: będącemu *a prima Ianuarij ad primam Iulij* winnego, y na tę trzecią ćwierć *ad primam Octob:* w służbie zostaiącego, *summam* siedmiom poborom *correspondentem*, *salvis abjuratis*, *desertatis*, *et pestilentia sublatis*, pozwala, y na kommissyą przyszłą wnieść, z ktorey woysku iakie na teyże kommissyi z regestrow Pisarza Polnego, abo *liquidatione juratoria* pokaże się co na nie względem inszych Woiewodztw przyidzie, zapłaci; a *residuum* ieżeli zostanie, skarb Woiewodztwu *circa coaequationem* na insze podatki przyimie, abo wroci. Seymik *Relationis die 9 Septembris*, blisko Proszowic: na ktorym *contributiones et modum contribuendi* namowią. A na nowy zaciąg chorągwiom, ktorym zapłatę w tym Woiewodztwie ukażem, *ad proportionem* dziesiąci poborow na każdą ćwierć do Seymu blisko przyszłego, *salvis* także *abjuratis desertatis et pestilentia sublatis ducta proportione* pieniędzy, samo Woiewodztwo płacić, y Kommissarza swego dla popisu w woysku mieć będzie. Na onymże Seymiku namowią *laudum* o podatkach y odsyłaniu pieniędzy, y Kommissarza, ktore *laudum* iako y przeszłe approbuiemy. Xięstwo Oświecimskie y Zatorskie. Na zapłatę borgowemu żołnierzowi, iako y Krakowskie, na nowy zaciąg, także Seymik Relacyiny *pro die 9 Septemb:* w Zatorze, na ktorym *modum contribuendi* bierze do braci. *Lauda* tak na przeszłym Seymiku *die 8 Iulij* uchwalone, iako y na przyszłym Relacyinym namowione względem podatkow y zaciągow, także *ratione securitatis domesticae* approbuiemy. Pobory wszystkie *etiam ex villis in fundo sylvarum eradicatarum collocatis* wszyscy płacić maią. A iż sto koni Kozakow na tę obronę iuż zaciągnęli, tedy im to w komput poborow przyięte bydź ma. Woiewodztwo Poznańskie. Na zapłatę dawnego długu ośm poborow, *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*, na kommissyą przyszłą do skarbu wnieść, potrąciwszy w to zaciąg na Seymikach przeszłych zaciągniony, *ad primam Octobris*. Na nowy zaciąg po dziesiąci poborach na dwie ćwierci także, *salvis abjuratis*, pozwala: z ktorych to podatkow ludziom tym u siebie zaciągnionym, na obie ćwierci płacić będą, a że więcey ludzi proporcyą podatkow ich wespoł z Woiewodztwem Kaliskim wynosi, tedy *ad proportionem* naznaczonym płacić będą, to sobie waruiąc, aby mimo swoie zaciągi pomienione, ani na chleb, ani na zaciąg nowy assygnacyi inszych im nie dawano; *modum contribuendi* biorą sobie na Seymik Deputaci do braci: na ktorym Seymiku *laudum*, ktore namowią, także y przeszłe *lauda* na Seymikach Srzedzkich przed Seymowych przeszłych teraźnieyszym namowione, approbuiemy: na tymże Seymiku Poborcy przeszłych 388 podatkow rachować się będą powinni. Woiewodztwo Sendomirskie. Na zapłacenie długu dawnego ośm poborow, *salvis abjuratis desertatorum*, *conflagratorum*, *et pestilentia sublatorum*, ktore na kommissyą naznaczoną odwiozą. Na nowy zaciąg w każdey ćwierci dziesięć poborow także *salvis abjuratis*, co iuramentami autentycznymi likwidować będą powinni Poborcy. W pierwszey ćwierci Pułkownikowi, albo Rotmistrzom, ktorzy Woiewodztwu temu przez uniwersały z Kancellaryi naznaczeni będą, tak wiele, iako na nich z proporcyi przyidzie według drugich Woiewodztw, także y w drugich ćwierciach tymże iuż chorągwiom a nie inszym płacić powinni będą przez Kommissarza przysięgłego, ktorego sobie na Seymiku przyszłym Deputackim y Relacyinym obiorą, gdzie oraz y *laudum* względem wybierania samych podatkow sobie uchwalą. Tegoż Kommissarza powinność będzie, obecnym być przy popisie woyska przez Pisarza Polnego konnych co ćwierć, a pieszych co miesiąc, y doyrzeć tego aby zupełne chorągwie y regimenty, w każdey ćwierci popisane były, a ieśliby co niedostawało ktorey ćwierci, tedy pieniądze Kommisarz Woiewodztwu wrocić powinien, ktore się potym na Seymie koequować będzie y *residuitatem* oddać tam gdzie *mens* Rzeczyposp: będzie. *Lauda* tak te ktore sobie na Seymiku Opatowskim *8 Iulij* uchwalili, iako y przyszłe wybierania teraźnieyszych podatkow, y dobierania pułtrzeciu poborow Beresteckich uchwałą Seymu tego deklarowanych, także y względem Kommissarza y powinności iego approbuiemy. Woiewodztwo Kaliskie, także iako y Poznańskie. Woiewodztwo Sieradzkie. Na zapłatę dawnego zaciągu summę ośmi poborow *salvis abiuratis conflagratorum et desertatorum*, na kommissyą pozwala. Na nowy zaciąg ludziom do Woiewodztwa *ad proportionem* dziesiąci poborow *salvis* także *abjuratis* naznaczonym, a nie więcey nad proporcyą, na każdą ćwierć do Seymu przyszłego dwuniedzielnego żołdem zwyczaynym płacić obiecuie według popisu, y podpisu tych ludzi przez Pisarza Polnego, to sobie waruiąc, żeby im raz naznaczonych ludzi nie odmieniono. *Laudum* przed Seymem teraźnieyszym *die 8 Iulij* namowione, y ktore na Seymiku *Relationis* namowią *de modo contribuendi;* y obronie approbuiemy. Seymik w Szadku *secunda Septemb:* tamże y Poborce obiorą. Ziemia Wieluńska, na dług dawnego zaciągu, summę ośmią poborom *correspondentem* pozwala, iaką liczbę woyska kommissyą liquiduie. Na nowy zaciąg summę dziesiącią poborow *correspondentem* co ćwierć roku do Seymu przyszłego a nie daley, *salvis* wszystkie pobory *abjuratis desertatorum et conflagratorum*. Seymik *Relationis*, na elekcyi Deputata tam *modum contribuendi* namowią, lubo też ludzie *ducta proportione* podatkow stawią, y Rotmistrza na tym Seymiku obiorą, *lauda* tak przed Seymowe iako y przyszłe na tym Seymiku *approbantur*. Woiewodztwo Łęczyckie, 389

na dawny dług ośm poborow *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*. Na nowy zaciąg po dziesiąci poborach na ćwierć do Seymu przyszłego także *salvis abjuratis*, Seymik rowno z Deputackim, na ktorym *laudum* o podatkach namowią, y Poborcę obiorą tamże, sposob tego nowego zaciągu płacenia ludziom sobie obiorą. Także przeszłe *laudum* przed Seymem *approbatur*. A że Poborca Woiowodztwa tego z przeszłych podatkow za assygnacyą skarbową, Urodzonemu Podkomorzemu Nowogrodzkiemu Rotmistrzowi zło: siedm tysięcy, y dwuch set nie zapłacił, o ktore dekret w Trybunale na tym Poborcy otrzymał, tedy Woiewodztwo uczyniwszy kompozycyą z pomienionym Rotmistrzem za tę assygnacyą za szkody y proces dziewięć tysięcy złotych na Seymiku Deputackim oddać obiecuie, a to *sub onere poenarum fidei triplicis pensionis et processus* na pomienionym Poborcy swym otrzymane. Ieśliby iednak przed tym Seymikiem *ad rationem* tey summy cokolwiek oddał tenże Poborca, to ma w tę summę *includi*. A za zupełnym oddaniem, proces, y kondemnata otrzymana, *authoritate* Seymu tego *cassatur*, Woiewodztwo zaś tey szkody swoiey ma sobie *repetere* na Seymiku iako się z sobą namowi, y iako, y u kogo, *laudo approbatur*. Woiewodztwo Brzeskie, Kuiawskie na dług borgowego woyska ośmi poborow *cum abjuratis desertatorum*, na kommissyą zapłacić; na nowy zaciąg dziesięć poborow, na każdą ćwierć, także *salvis abjuratis* pozwala, tak iako y Woiewodztwo Wielkopolskie, ludziom, ktorych sobie *ad proportionem* podatkow na Seymiku *Relationis* uchwalą za listami przypowiednemi lub przez Kommissarza, lub podług regestrow Pisarza Polnego popisanym, u siebie płacić będą, dawnych iednak Rotmistrzow do tey służby nie obowięzuiąc. A czegoby *ad proportionem* podatkow zaciągnąć nie mogli: to im z woyska naznaczonego będzie do płace tylko a nie do chleba, podług informacyi z Seymiku. Tamże chorągwie przez nich zaciągnione a nie insze, chleb brać maią. Seymik *2 Septembris*. A o retenta dwudziestu piąci poborow podług 1 gestrow 1629 według konstytucyi rachować się maią w Trybunale Radomskim, co sobie teraz waruią, także y to waruią, aby summa do Prus wydana, konstytucyą im assekurowana przy koequacyi inszych Woiewodztw przyięta im była. Woiewodztwo Inowłocławskie także, iako y Brzeskie, iednę daie deklaracyą. Woiewodztwo Kiiowskie, dla spustoszenia od podatkow Rzeczypospolitey wolne, Seymik Relacyiny na elekcyi Deputackiey, tam gdzie Woiewoda, abo Kasztellan Kiiowski o mieyscu obwieść *pro hac vice* mieć będzie. Ziemia Dobrzyńska, na borgowego żołnierza y na nowy zaciąg tak, iako y inne Woiewodztwa pozwala, *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*, Seymik *9 Novembris*, na ktorym *laudum* względem podatkow iakie uchwalą, *approbatur*, tamże y Poborcę obiorą. Woiewodztwo Ruskie, Ziemia Lwowska, na zapłatę woysku ośm poborow, a na nowy zaciąg po dziesiąciu na ćwierć biorą do braci *cum assecuratione*, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, Seymik rowno z Deputackim, na ktorym *laudum* na obronę domową y czopowego z dobr wszystkich (excypuiąc samo tylko miasto Lwow) *approbatur*. Tamże na Seymiku Poborca rachunek uczynić powinien, y nowego Poborcę obrać maią. Ziemia Przemyślska, *ratione* podatkow iako y Lwowska, do braci *cum assecuratione*, także *salvis abjuratis*. Seymik tenże ze Lwowskim, na ktorym *modum contribuendi* namowią z tym dokładem, aby ekonomia Samborska podatki wszystkie zarowno z obywatelami innymi, do Poborcow wydawała, także y retenta aby wydała, *laudum 8 Iulij* uchwalone, y ktore sobie na przyszłym Seymiku *ratione* podatkow *et securitatis* uchwalą, *approbatur*. Ziemia Sanocka, także iako y Przemyślska. Ziemia Chełmska, na zapłatę długu winnego, siedm poborow pozwala, a osmy do braci bierze, na zapłatę zaś nowemu woysku na każdą ćwierć do Seymu pułdziewięta pozwala, a pułtora bierze do braci, *cum assecuratione*, *salvis* na wszystkie *abjuratis desertatorum et conflagratorum atque pestilentiae*, zapłatę y odwoz tych pieniędzy na nowy zaciąg pozwolonych chorogwiom, ktore *ad proportionem* na żołd im będą naznaczone, *deductis abjuratis* biorą do braci. Seymik *die 30 Augusti*, na ktorym *modum contribuendi* y sposob sądow *in casu* zapowietrzonych Grodow, o otrzymane podatki *modum contribuendi* y sposob namowią, ktore *laudum* także y przeszłe, względem podatkow *approbatur*, zaciąg y żołd chorągwi *a 1 Iulij* zaciągniony do koequacyi przeszłego Seymu, cale zachowuią, także zapłatę dwiema chorągwiom dawnieyszym. Ziemia Halicka lubo przez woynę y powietrze spustoszona, iednak takoweż pobory na zapłatę y nowy zaciąg bierze do braci *cum assecuratione*, *salvis abiuratis et desertatis*, tak przez woynę, iako y powietrze. Seymik *27 Augusti*, na ktorym *laudum* uchwalą, y Poborcę obiorą. A że ta Ziemia Halicka, z ordynansu pospolitym ruszeniem, kilka niedziel po rosprawie woysk z pod Beresteczka obozem stała, tedy od pułtrzeciu poborow tamże pozwolonych wolna bydź ma, iako się przy 391
deklaracyi tych poborow Beresteckich sprawiła y wywiodła. Woiewodztwo Wołyńskie, lubo iest teraźnieyszemi woynami spustoszone, iednak biorą do braci te pobory, tak na dług woysku iako y na nowy zaciąg *cum assecuratione*, ktore podymnemi wydawać będą, to iest po dziesiąci poborow na ćwierć nowego zaciągu, a ośm na stary dług, waruiąc sobie wszystkie *abjurata desertatorum et desolatorum*, tak przez woynę, iako y powietrze, ktore im przyięte bydź maią. Seymik w Polu pod Zimnym *3 Septembris*, na ktorym sobie maią *formare judicium in causa fisci*, y sposob tych abjurat, pod czas teraźnieyszego zapowietrzenia wszystkich tamecznych Grodow, także y *laudum* o wydawanie podatkow, y *ratione* obrony, ktore sobie namowią, y ktore przed tym namowili *approbantur*. Woiewodztwo Po-

dolskie, Posłow po deklaracyi podatkow niemiało, ktoremu Seymik złożony będzie na te podatki na ktorym *laudum et modum contribuendi*, y obrony namowią. Woiewodztwo Lubelskie, poborow ośm *salvis abjuratis omnium desertatorum*, na zapłatę woysku borgowemu na przyszłey kommissyi wyliczyć, wytrąciwszy wprzod summę dwudziestu piąci tysięcy dziewiąci set ośmdziesiąt iednego złotych, za assygnacyami skarbowemi, iako z rachunkow *patuit ultra debitum* wydaną: z osobna summę dziesiąciu poborow *correspondentem*, także *salvis abjuratis*, na każdą ćwierć roku wydać żołdem quarcianym na ludzi, ktore temuż Woiewodztwu za assygnacyą naszą *ad proportionem* summy, ktorą dziesięć poborow *cum abjuratis* wniesie w pierwszey ćwierci naznaczamy, ktorą to summę Woiewodztwo tym ludziom płacić będzie przy popisie ich woyskowym przez Kommissarza, ktorego na Seymiku przyszłym obierze, Seymik w Lewartowie dla powietrza w Lublinie, wespoł z Deputackim odprawią, na ktorym iakie sobie *laudum de contributionibus et modo contribuendi*, y o mieyscu sądzenia spraw skarbowych, tylko przez Urzędy Grodzkie, Lubelskie y Łukowski, ponieważ Lublin y Łukow zapowietrzony, namowią, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. Woiewodztwo Bełskie, na nowe podatki *per omnia* taką deklaracyą daie, iako y Wołyńskie, takąż względem abiurat, desertat, powietrza, iednak *eo genere* wydawać będą, iako na Seymiku *Relationis* namowią, *lauda ratione* podatkow, ktore przed Seymem na przeszłych Seymikach uchwalili, y na Relacyinym uchwalą, *approbabunt*. Seymik nazaiutrz po Deputackim. A gdy o proporcyi podatku swego Woiewodztwa oznaymią, tedy im też tyle a nie więcey według proporcyi podatku ludzi, do płacy assygnowano będzie. Woiewodztwo Płockie, na zapłatę długu
392 ośm poborow, a na nowy zaciąg dziesięć co ćwierć roku, do przyszłego Seymu bierze do braci *cum assecuratione*, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, Seymik *3 Septembris*. Na ktorym *laudum et modum contribuendi* uchwalą, y Poborcę obiorą, ktore *approbatur*. Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska, na zapłatę woysku summę ośmią poborom *correspondentem*, a na nowy zaciąg dziesiąciu poborow co ćwierć do Seymu przyszłego pozwala, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, ktore pobory ludziom *ad proportionem* ich naznaczonym wydawać będą, iako y inne Woiewodztwa, Seymik *29 Augusti*. Na ktorym *modum contribuendi* namowią. *Lauda* przeszłe *respectu* podatkow y assekuracyi *in fidem publicam* uczynione, *approbantur*, tamże Poborca na Seymiku *reddet rationem* z podatkow przeszłych wybranych y wydanych, gdzie y *laudum ratione coaequationis* między sobą namowią, ktore *approbantur*. Ziemia Warszawska, wszystkie podatki tak ośmi poborow na zapłatę długu woyskowego, iako y dziesiąci poborow, na nowy zaciąg bierze do braci *cum assecuratione*, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, Seymik Relacyiny *pro die 29 Augusti*, na ktorym Poborcę obiorą, y *modum contribuendi* namowią. *Laudum* tak przeszłe *respectu* podatkow y czopowego, iako y teraźnieysze, ktore sobie na tym Seymiku Relacyinym namowią, *authoritate praesentis Conventus approbamus*. Ziemia Wiska, tak, iako Ciechanowskiey Ziemie niżey opisana deklaracya. Seymik *die 29 Augusti*. Ziemia Wyszogrodzka, podatki wszystkie tak borgowemu iako y na nowy zaciąg żołnierzowi, bierze do braci *cum assecuratione*, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, a *ratione* wydawania podatkow, to sobie waruie, aby pobory *juxta constit:* 1629 wybierane, y w skarbie przyięte były. Seymik *30 Augusti*, na ktorym *laudum* umowione *approbatur*, Poborca do braci. Ziemia Zakroczymska, pobory nowe na nowy zaciąg, y na stary dług, bierze do braci *cum assecuratione*, *salvis abjuratis*. Seymik *5 Septembris*, na ktorym *laudum ratione* podatkow *approbatur*, z tąże deklaracyą, że podatki według regestrow 1629 w skarbie przyięte bydź maią, Poborca do braci. Ziemia Ciechanowska, poborow ośm na zapłatę długu woyskowego, także na nowy zaciąg poborow dziesięć bierze do braci *cum assecuratione* na ćwierć do przeszłego Seymu, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum eo adiecto*, że Poborca podług konstytucyi *anni 1629* podatki tak dawnieysze, iako y teraźnicysze wybierać powinien, y skarb podług tegoż roku 1629 od Poborce odbierać y kalkulacyi słuchać ma. *Laudum* na namowienie *modum contribuendi approbatur*, Seymik *4 Septemb.* Ziemia Łomżyńska, także, iako y Ciechanowska. Seymik *die 2 Septemb.*, tamże y Poborcę obiorą. 393
Ziemia Rożańska na zapłatę dawnemu woysku ośm poborow, a na nowy zaciąg summę dziesiąciom poborom *correspondentem* na każdą ćwierć *salvis abiuratis et desertatis* podymnemi wydać pozwala. Seymik 30 *Augusti*, Poborca do braci. A za Napiorkowskiego, ponieważ *per decretum* Trybunału Radomskiego *liber* został, nie powinna płacić. Ziemia Liwska, na borgowe woysko ośm poborow *salvis abiuratis et desertatis* na kommissyą do zapłaty wydać. Na nowy zaciąg po dziesiąci poborow na ćwierć także *salvis abiuratis et desertatis*, na co iuż chorągiew koni sto *ad coœquationem* do przyszłego Seymu wyprawuią, Seymik 26 *Augusti* na ktorym *modum contribuendi calculationem et executionem* z retentow namowią y Poborcę obiorą, ktorego ieśliby nie obrali, Grod według prawa wybierać powinien, *lauda* tak przeszłe iako y przyszłe, na Relacyinym Seymiku approbuiemy. Ziemia Nurska, *in toto similiter* deklaruie się iako Ciechanowska, Seymik *in loco solito* w Nurze *pro* 26 *Augusti* składa, na ktorym y Poborcę do tych wszystkich podatkow obrać maią. Woiewodztwo Podlaskie, Powiat Drohicki, na dawny dług y na nowy zaciąg tak iako y Ciechanowski. Seymik 20 *Augusti*, *cum eadem declaratione*, w wydawaniu podatkow według regestrow 1629 *excludendo* tę aukcyą, ktorą skarb na nich zaciągnął.

Powiat Mielnicki, także iako Ciechanowski *in toto*. Seymik 3 *Septembris*. Ziemia Brańska także. Seymik 2 *Septembris*. Woiewodztwo Rawskie, Ziemia Rawska, na zapłatę woysku borgowemu summę ośmiu poborom korresponduiącą *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum* pozwala, y onę na kommissyą do skarbu wnieść obiecuie, a na nowe woysko na każdą ćwierć roku *summam* dziesiąciom poborom *correspondentem salvis* także *abiuratis et salva coæquatione* na przyszłym Seymie z Woiewodztwem Krakowskim, potrącaiąc w to co teraz na zaciąg chorągwie arkabuzerskiey spendowali, wydawać obiecuie. Seymik *Relationis* w Rawie *pro die* 27 *Augusti* składamy, na ktorym *modum contribuendi* y sposob wydawania podatkow namowią. *Laudum* na Seymiku przyszłym względem podatkow y zaciągu ludzi postanowione, także y to, ktory sobie na Seymiku *Relationis* uchwalą, *in toto* approbuiemy. Ziemia Sochaczewska, na zapłatę woysku borgowemu pozwala ośm poborow *salvis abiuratis conflagratorum et desertatorum*, a na nowe *præsidium Reipubl:* deklaruie poborow dziesięć na każdą ćwierć, *salvis itidem abiuratis conflagratorum et desertatorum modum contribuendi*, y
394 rekuperowania retent *apud retentores*, także o sposobie płacenia woysku do braci bierze na Seymik *Relationis*. *Laudum* o podatkach tey Ziemi *approbatur*. Seymik w Sochaczewie *die vigesima nona Augusti*. Ziemia Gostyńska. Na zapłatę woysku borgowemu summę ośmiu poborom korresponduiącą *salvis abjuratis desertatorum conflagratorum et inundatorum* na kommissyi do skarbu wnieść obiecuie, a na nowy woyska zaciąg dziesięć poborow *salvis* także *ut supra abjuratis*, na każdą ćwierć roku pozwala. *Modum contribuendi*, y temi podatkami *disponendi* do braci bierze, na Seymik Relacyiny, ktory *pro d.* 29 *Augusti* składamy. *Laudum* także na przeszłym Seymiku względem podatkow uchwalone, y to, ktore na Seymiku *Relationis* uchwalą approbuiemy. Woiewodztwo Pruskie, pobory *cum abjuratis desertatorum et conflagratorum* y akcyzy z miast, biorą do braci według praw Ziem Pruskich, gdzie *inibunt*, *modos et media*, aby Rzeczpospolitą *in futurum* w tym wszystkim wedle dawnych zwyczaiow ukontentowali, a z wybranych podatkow dawać będą *rationem* skarbowi Koronnemu. Woiewodztwo Bracławskie, dla spustoszenia, podatkow nie deklaruie. Seymik *Relationis* na elekcyi Deputackiey we Włodzimierzu 9 *Septembris*, *et in quantum* by tam powietrze przeszkodziło, pod Zimnym. Woiewodztwo Czerniechowskie żadnych podatkow nie pozwala, także iako y Kiiowskie odprawować będzie.

Deklaracya W. X. Litew:

61. Woiewodztwo Wileńskie na Seymiku Seym teraźnieyszy poprzedzaiącym *ad rationem* teraźnieyszych podatkow sześcioro podymne *laudo suo* uchwaliwszy, za assygnacyami Hetmańskiemi na żołnierza wydać, a resztę do skarbu W. X. Lit: przy rachunku doskonałym wnieść przez Poborcę *in eodem laudo* mianowanego postanowiło, w czym *laudum approbatur*. Ktorego podymnego wydania do tegoż Poborce tak obywatele wszyscy, iako dobra y miasta nasze, *vigore* uchwały teraźnieyszey, dosyć czynić powinni będą, a teraz ieszcze do sześciu podymnych pozwolonych dziewięć podymnych pozwala, *optio* czym wydać zechcą, także namowę *ratione securitatis internæ* bierze do braci, *cum approbatione laudi sine præjudicio juris publici, et privatorum*. Seymik Relacyiny 7 *Septembris*. Powiat Oszmiański, podymnych 15 deklaruie. *Modum contribuendi*, ieżeli podymnym abo poborami *summam correspondentem* wydawać, do braci bierze *salvis abjuratis conflagratorum, et desertatorum*. Seymik Relacyiny *pro die* 5 *Septembris*. Powiat Lidzki zgoda z Oszmiańskim. Powiat Wilkomirski, *summam correspondentem*, 15 podymnym, poborami lubo podymnym *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*. Seymik Relacyiny 10 395
Septembris, gdzie y *laudum* o wydawaniu podatkow *constituendum approbatur*. Powiat Bracławski, zgadza się z Woiewodztwem Wileńskim *summam æquivalentem* podymnym piętnastom, poborami, abo podymnym wydać deklaruie, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum, præcavendo*, aby takoweż podatki z dobr I. K. Mci wydane były, a Seymik Relacyiny, we cztery niedziele po konkluzyi Seymowey sobie bierze. Woiewodztwo Trockie, *optionem* ieżeli 15 podymnym abo poborami maią wydać, *salvis abjuratis et desertatis* do braci bierze. Powiat Grodzieński, *summam correspondentem* 15 podymnym, poborami lub podymnym *per optionem* do braci bierze, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*. Seymik *Relationis* 3 *Septembris*. *Laudum* ktore na tym Seymiku uchwalą *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, *sine praejudicio juris publici et privatorum*, także ekonomiy y leśnictw naszych. Powiat Kowieński, na podatki od wszystkich Woiewodztw W. X. Lit: przyięte pozwala, ktore lubo poborami, lubo podymnym, *salvis desertatis aequivalenter* wydać opcyą do braci bierze, względem ktorych podatkow, także *ratione* wyprawy woienney *in vim* pospolitego ruszenia, iakie sobie *laudum* na Relacyinym Seymiku Powiat postanowi *sine praejudicio juris publici et privatorum*, iż każdemu z obywatelow iakowym chce podatkiem byle *aequivalenter* do Poborcy wydać będzie wolno, *ex nunc approbatur*. Ktorey to uchwale y dobra I. K. Mci rowno pociągać maią. Powiat Upitski, pozwala podatki takowe iako summa piętnastu podymnych wynosi, *hoc praecauto* aby *conflagrata* y *desertata* były przyięte, ktore podatki lubo podymnym, lubo poborem uchwalone będą, na Seymik Relacyiny do braci bierze, na ktorym iaka zgoda *sine praejudicio juris publici* stanie *juxta constitutionem anni praesentis* wszystkie dobra oddawać maią, gwoli czemu *laudum*, ktore na Seymiku Relacyinym uchwalone będzie, *pro rato et firmo* mieć chcemy. Seymik Relacyiny, 13 *Septembris* naznaczamy. Xięstwo Żmudzkie

na zapłatę woysku pozwala *summam aequivalentem* piętnastu podymnemu, *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*, ktorą lubo podymnym, lubo poborami wybierać *in optionem* do braci bierze na Seymik Relacyiny, na ktorym iakowa zgoda braci stanie, takowey dobra I. K. Mci y ekonomie w wydawaniu *secundum tenorem* konstytucyi *anni praesentis:* O podatkach W. X. L. podlegać powinni będą, gwoli czemu *laudum*, ktore na Seymiku tym uchwalone będzie, approbuiemy, *sine praejudicio juris publici et privatorum.* Woiewodztwo Smoleńskie, na *quantitatem*
396 woyska pozwala, *ea conditione*, żeby *ex hoc numero* woyska Wielmożny Hetman Polny W. X. L. *pro praesidio* kilka set ludzi, tak pieszych iako iazdy, *pro exigentia temporis casu ingruentis periculi* za przestrogą Wielmożnego Woiewody Smoleńskiego prowidował, *ratione* zaś podatkow, *summam aequivalentem* piętnastu podymnym, lubo poborami, lubo podymnym pozwala, *cum abjuratis et desertatis.* Powiat Starodubowski spustoszony, wolny od poborow zostaie. Woiewodztwo Połockie, obrony y *praesidium* zamku Połockiego iako pogranicznego potrzebuią, poborami podatki wydać obiecuie. *Summa correspondenti* podymnemi, *salvis abiuratis et conflagratis et desertatis*, *cum optione* iednak do braci biorąc. A że iest *omnibus expositum periculis*, z pospolitym ruszeniem, ieżeliby przyszło, przy granicach ma zostawać. A cokolwiek *ratione securitatis et optionis* na Seymiku Relacyinym, *sine praeiudicio juris publici et privatorum* postanowią, wszyscy tak dobra I. K. M. duchowne iako y świeckie, temu podlegać maią. Woiewodztwo Nowogrodzkie, *summam correspondentem*, piętnastu podymnym *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum* poborami lubo podymnym według ostatnich kwitow iako kto zechce, do braci bierze, a *inquantum* by *ex occasione periculi*, Woiewodztwu ruszać się przyszło, wyprawy waruiąc przy granicach Woiewodztwa swoiego, ponieważ *expositum undique periculis*, ma zostawać, na ktorym Seymiku cokolwiek *ratione securitatis* postanowią wszyscy temu tak duchowni, świeccy, iako dobra K. I. Mci *in casu praegnantis necessitatis sine praejudicio juris publici* podlegać będą, excypuiąc iednak tych, ktorzy przy boku Krola IMci, abo w woysku, ludzie swoim kosztem stawią, a Wielmożny Hetman Polny W. X. L. słuszne *praesidium* granicom Woiewodztwa tego obmyślać powinien. Ieśliby się też prędzey *quocunque modo* Rzeczyposp: uspokoić mogła, tedy poslednieysze raty przy Woiewodztwach zostawać maią. Seymik 10 *Septembris.* Powiat Słonimski, deklaruie *ad proportionem* piętnastu podymnego lubo poborami, lubo podymnym tak, iako ktory obywatel sobie obierze, *salbis abjuratis conflagratorum et desertatorum* wydać do skarbu W. X. L. *cum approbatione laudi* na Relacyinym Seymiku *statuendi*, tak *ratione* wydania podatkow, iako y *securitatis domesticae sine praejudicio juris publici et privatorum*, także zachowuiąc *coaequationem* na przyszły Seym z przeszłych podatkow ze wszystkiemi Woiewodztwy y Powiatami. Powiat Wołkowyski, *summam correspondentem* piętnastu podymnym, bierze do braci *salva optione*, ieżeli podymnym bez przysiąg, lubo poborami *utrumque genus cum desertatis et abjuratis* bracia zechcą wydać, w czym *laudum* na Seymiku Relacyinym tak na tę opcyą, iako na obronę domową, *sine praeiudicio juris publici sanciendum approbatur*, dla koequacyi wszystkich według deklaracyi Woiewodztwa Wileńskiego, także *praeteritum laudum approbatur.* Woiewodztwo Witepskie, pozwala 397
summam correspondentem pietnaściorgu podymnemu, opcyą do braci bierze iako zechcą wydać, *salvis* iednak *abjuratis et deflagratis.* A ieśliby przyszło do pospolitego ruszenia *ratione* pogranicznego zamku *pro praesidio* tamże zostawać ma, y *laudum* ktore względem obrony sobie postanowią, approbuiemy; *sine praejudicio juris publici et privatorum.* Seymik *decima sexta Septembris.* Powiat Orszański, podatek piętnastu podymnych, *salvis abiuratis et desertatis* pozwala biorąc do braci, ieśli poborami, albo *mere* podymnym wnieść y oddać do skarbu zechcą *hoc praecauto*, aby ekonomia I. K. Mci *cum donatarijs aequivalentem summam* piętnastu podymnym do poborow, na też wniosła y oddała raty, Seymik 14 *Septembris* Relacyiny sobie naznacza. Woiewodztwo Brzeskie *summam correspondentem* 15 podymnym *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum* pozwala; *modum contribuendi* do braci bierze na Seymik *pro die* 29 *præsentis* Relacyiny *hoc præcauto* aby ekonomia I. K. M. *cum donatarijs æquivalentem summam* 15 podymnego do poborow na też wniosła raty y podała. Powiat Piński, *modum contribuendi* bierze do braci albo poborami 15 podymnych ktore pozwala, zechcą *contribuere* to im *abiurata*, *desertata*, *conflagrata* maią bydź przyięte, a wszelkie podatki przeszłe na obronę *in coaequatione* na przyszłym Seymie maią im bydź przyięte, ieśli będą uchwalone. *Laudum* ktore na Seymiku *Relationis* do obrony się stosuie, *sine praeiudicio iuris publici et privatorum* namowią *approbatur.* A ieśliby do pospolitego ruszenia przyszło, ma ten Powiat zostawać na obronę przy granicach Powiatu swoiego, Seymik Relacyiny 16 *Septembris.* Woiewodztwo Mścisławskie, po większey części spustoszone, połowę podatkow *quocunque genere* wydać deklaruie, *exclusa hostilitate* ieśli *praesidium* Rzepltey zamkowi Krzyczewskiemu obmyśli, a *in defectu* obmyślenia *laudum sine praeiudicio iuris publici et privatorum salvis securitatis causa*, aby było z tychże podatkow przyięte, waruie *salvis desideratis* 1651. Woiewodztwo Mińskie, *summam correspondentem* piętnaście podymnych poborami wyda, *salvis* iednak *abiuratis conflagratorum et desertatorum*, Seymik 16 *Septembris.* Powiat Możyrski, zarowno nie mogąc pociągać w podatkach z inszemi Woiewodztwy, tak deklaruie, ieżeli *hostilitas* w tym Powiecie ustanie, a *exules redibunt ad propria*, czwartą część podatkow pozwala. *Modum* zaś *contribuendi* bierze sobie do braci. Seymik 12 *Septembris* w Możyrzu. Powiat Rzeczycki, że *ob desolationem* zarowno z drugiemi Woiewodztwy pociągać nie może w podatkach, tak się deklaruie, ieżeli *hostilitas* ustanie, a *exules restituentur bonis suis*, tedy
398 czwartą część podatkow pozwala. *Modum* iednak *contribuendi* do braci bierze. Seymik Relacyiny 12 *Septembris* w Rohaczewie, *cum approbatione laudi ratione securitatis*, *sine praejudicio juris publici et privatorum.* Popisy y Seymiki w Rohaczewie, *durante hoc bello intrinseco*, y poki oboz w Rzeczycy stoi, mieć maią. Ziemia Inflantska, zapłatę *praesidiarijs* y restauracyą fortecy Dynemburskiey *præcavendo* pozwala, piętnaście podymnych. *Modum* iednak wydawania onych lub poborami, lub podymnym, bierze do braci. Seymik Relacyiny *Septima Septembris.*

Alexander Sielski, Starosta Stężycki, Marszałek Posłow Ziemskich.

Daniel Zytkiewicz, Instygator Koronny, Deputat do Konstytucyi z Małey Polski.

Ian Zenowicz, Marszałek Ośmiański, Deputat z W. X. Lit. do Konstytucyi.

Władysław Alexander Iaraczewski z Iaraczewa, I. K. Mci Sekretarz.

Chryzostom Gizicki, Podsędek Z. Wieluńskiey, Surrogator Ostrzeszowski, Deputat do Konstytucyi z Wielkiey Polski.

Ian Kiersnowski, Podsędek Woiewodztwa Nowogrodzkiego, Deputat z Wielkiego Xięstwa Litewskiego do Konstytucyi.

KONSTYTUCYE Y UCHWAŁA

SEYMU WALNEGO KORONNEGO DWUNIEDZIELNEGO, W BRZEŚCIU LITEWSKIM,

R. P. 1653 DNIA 24 MARCA ODPRAWOWANEGO.

W Imię Pańskie, Amen.

IAN KAZIMIERZ

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski; a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem w obec, y każdemu zosobna komu to wiedzieć należy, wiadomo czyniemy. Iżeśmy Seym Walny dwuniedzielny w Brześciu Litewskim, dla wielkich potrzeb y niebespieczeństw Rzepltey ze wszystkich stron zachodzących, czasu prawem opisanego nie czekaiąc, złożyli: na ktorym konstytucye od wszech Stanow zgodnie umowione, y postanowione sposobem niżey opisanym, stanęły zawarte.

Zapłata woyskom Koronnym, starego y nowego zaciągu.

2. Ponieważ na tym naywięcey należy Rzeczypltey pod czas tego żałosnego iey zamięsza-

nia, aby iako nayskutecznieyszą obmyśliła sobie obronę, ktora zawisła na skuteczney y dostateczney woysku zapłacie, aby było tym ochotnieysze, y mogło *in militari disciplina conservari*, tak postanawiamy: naprzod, ponieważ dwo- 399
iaki dług winna woysku Rzeplta resztę *ex anno 1651* y za trzy ćwierci *anni 1652* na co żadnych Rzeplta nie uchwaliła podatkow na rozerwanym Seymie. Tedy aby te długi tak dawne, iako y nowego zaciągu uiszczone były, a *retenta* dawnieysze mogły się wyciągnąć, postanawiamy Trybunał Skarbowy w mieście naszym Lwowie, *pro die decima sexta Iunij*, *ad instar* Trybunału Radomskiego, y za tymże warunkiem w prawie opisanym, do ktorego przy Wielmożnym Podskarbim Koronnym, ktory *sine legali impedimento* absentować się nie ma, naznaczamy. Z Senatu; Wielmożnych, Władysława Margrabię Myszkowskiego, Woiewod: Sędomir: Grodeckiego *etc.* Starostę. Tomasza Szczawińskiego, Woiewodę Brzeskiego Kuiawskiego. Stanisława z Brzezia Lanckoroń: Woiewodę Ruskiego. Stanisława Potockiego, Woiewodę Podolskiego, Hetmana Polnego Koronnego. Stanisława Witowskiego, Sędomierskiego. Stanisława Laskowskiego, Podlaskiego, Referendarza Koronnego. Dobiesława Czeklińskiego, Czechowskiego. Samuela Nadolskiego, Rospierskiego. Chryzostoma Iaskolskiego, Santockiego. Stanisława Koniecpolskiego, Lubaczowskiego, Kasztellanow. A z Koła Rycerskiego, z Wielkiey Polski; Urodzonych Alexandra z Koniecpola Koniecpolskiego, Chorążego Koronnego. Iana z Buchowca Szlichtynga, Sędziego Wschowskiego. Stanisława Krzyckiego, Stolnika Kaliskiego. Stefana Zamoyskiego, Miecznika Sieradzkiego. Alexandra Sielskiego, Starostę Stężyckiego. Woyciecha Męczyńskiego. Starostę Brzeźnickiego ... . Mazowieckiego, Pisarza Grodzkiego Ziemie Dobrzyńskiey. Dominika Krasińskiego, Chorążego Połockiego. Waleryana Petrykowskiego, Podkomorzego Rożańskiego. Piotra Sladowskiego, Dworzanina naszego, Ierzego Piwnicznego, Pisarza Ziemskiego Chełmieńskiego. Adryana Kitnowskiego. Piotra Tuchołkę, Pisarza Ziemskiego Pomorskiego. Z Małey Polski; Stanisława z Brzezia Chrząstowskiego, Podsędka Krakowskiego. Achacego Rayskiego, Podstarościego Oświecimskiego. Kazimierza Zaliwskiego, Cześnika Drohickiego. Andrzeia z Radoni Radońskiego. Ierzego z Czerniechowa Nimirzyca, Podkomorzego Kiiowskiego. Piotra z Ossy Ożgę, Pisarza Lwowskiego. Adama Dzierzka, Starostę Zydaczewskiego. Rafała Buczackiego. Stanisława Głowińskiego, Sędziego Halickiego. Andrzeia Czaplicę, Starostę Horodelskiego ..... Strzyżewskiego. Stanisława z Widlice Domaszewskiego, Sędziego Ziemskiego Łukowskiego. Michała Stępkowskiego, Pisarza Ziemskiego Bełskiego. Stanisława Rzewuskiego, Podstolego Bracławskiego ..... Kordysa, Cześnika Bracławskiego ..... Nimirycza, Starostę Ornuckiego. Ktorzy ziachawszy się na

czas pomieniony do Lwowa *absentia unius pluriumve non obstante*, y wykonawszy przysięgę Trybunału Radomskiego zwyczayną, przez całe
400 dwie niedziele sądy swoie odprawować, y od Poborcow y *retentoribus* podatkow publicznych *retenta* wyciągać będą. Ktorym to Poborcom, Szafarzom, y innym *in genere* wszystkim ktorzy się iakimkolwiek sposobem tykali podatkow Rzeczypltey: a *in retentis* cokolwiek zostali tak dawnych iako y na blisko przeszłym Seymie uchwalonych wszelakich Rzepltey podatkow. Więc y tym co pieniądze Rzepltey wcześnie wziąwszy, a ludzi do obozu, albo zgoła nie stawili, albo nie zupełnie, y sami w obozach nie byli: termin zawity bez przypozwu, *ad instantiam Instigatoris ex delatione* Wodza woyska naszego, z skarbu y Woiewodztw przed temiż PP. Kommissarzami naszemi naznaczamy: ktorych wszystkich PP. Kommissarze nasi, sposobem Trybunałow przeszłych Radomskich tamże sądzić, y *delinquentes iuxta praescriptum legum* karać będą powinni. Co Instygator nasz z powinności swoiey *sub vinculo iuramenti sui urgere* nikomu nie folguiąc, będzie powinien. Dla czego ciż PP. Deputaci, albo Kommissarze odprawiwszy przez niedziel dwie sądy Trybunału Skarbowego, zarazem kommissyą zapłaty woysku, do ktorey y dway Deputaci z woyska należeć będą, nazaiutrz po limitacyi Trybunału Skarbowego zaczną; *regestra* każdey chorągwi tak konnych iako y pieszych y cudzoziemskich ludzi, pilnie przykładem przeszłey kommissyi zrewidowawszy, woysku naszemu skutecznie zapłacą. Ciż PP. Kommissarze wszystkie excessy y exorbitancye żołnierskie tak Polskiego iako y cudzoziemskiego narodu, y wszelakie krzywdy y szkody przez nie popełnione, *ad instantiam cuiusvis iniuriati*, sądzić y winnych *iuxta praescriptum* artykułow woyskowych y konstytucyi pośledniey szych karać maią. A ten Sąd Kommissarski *eandem* ma mieć *securitatem*, *una cum euntibus et redeuntibus* do tey, y od tey kommissyi: także *decreta* iego *eundem vigorem et valorem* iako maią Sądy, y *decreta* Trybunału Koronnego.

A iż nie wszystkim chorągwiom nowego zaciągu *a prima die Octobris*, *proxime praeterita satisfactum est*, tedy Poborcy wszystkich Woiewodztw na tymże Trybunale Skarbowym rachować się powinni, wiele zapłacili, y ktorym chorągwiom (tę zapłatę assygnacyami y kwitami dostatecznemi weryfikuiąc) a czegoby nie dopłacili, tam na tymże Trybunale *inferre* do skarbu będą powinni *sub processu fisci*, oraz y z tą ćwiercią, ktora się *a prima Aprilis* poczęła. Na teyże to kommissyi Urodzonemu Ianowi Karolowi Potockiemu, na chorągiew iego Kozacką w Zbaraskim oblężeniu będącą, kosztem iego zaciągnioną, względem ktorey w posłudze Rzeczypltey w Ordzie będąc, zapłaty nie wziął: tedy na tęż chorągiew za dwie ćwierci zasłużone, na kommissyi zapłacono ma być, wedle opisania kommissyi Lubelskiey. A żeby Poborcy skutecznie *retenta* swe wyciągnąć mogli, powinni będą zaraz kondemnaty ua retentorach otrzymane, do Grodow PP. Starostom podać, y *executionem* z nich *urgere*. Ktorzy PP. Starostowie, albo ich Urzędy exekucyą skuteczną uczynić będą powinni, *sub poena mille marcarum et solutione de suo:* o co *forum* tymże PP. Starostom, albo ich Urzędom, gdyby *requisiti* od PP. Poborcow exekucyi czynić nie chcieli, na Trybunał Koronny, z Małey Polski do Lublina z Wielkiey Polski do Piotrkowa *inter causas fisci ex delatione* Poborce, *ad instantiam Instigatoris*, naznaczamy. A te Woiewodztwa, ktore ośm poborow na przyszły Trybunał Skarbowy wnieść miały, iż *exnunc* do skarbu Koronnego wnoszą; tedy za pokazaniem kwitu skarbowego, tak do Trybunału, iako y do kommissyi należeć nie będą. Woiewodztwa zaś Pruskie, iż ośm poborow *defacto* do skarbu *cum abjuratis* oddali, y kwit od skarbu Koronnego na to maią, tedy ich od kommissyi y Trybunału Skarbowego uwalniamy. A resztę *ratione defectuum* ośmiu y siedmnastu poborow przychodzącą, ktorą według deklaracyi biorą do braci, za assygnacyami skarbu Koronnego na żołnierza będą oddać powinni. Rotmistrze iednak czterey, Woiewodztwa Krakowskiego, po Batowskiey zaciągnieni, na tey kommissyi sprawować się nie będą.
401

Dług przy tym Urodzonego Dymitra Xiążęcia na Wiśniowcu na dwie chorągwi, na ktore attestacyą kommissyi Lubelskiey produkował, według teyże attestacyi zapłacony bydź ma.

Urodzony Krzysztof Korycki, Rotmistrz y Dworzanin nasz, z Urodzonemi, Gurskim y Kondrackim Rotmistrzami, do teyże kommissyi, z długiem sobie winnym należeć ma. Ktorego zapłata za dwie ćwierci, na pięć set człowieka, ktorzy byli przy boku naszym pod Zborowem, tamże doyść powinna będzie, według przypowiednych listow y regestrow podanych do skarbu na kommissyi Lubelskiey.

Kondemnaty *poena peculatus* w Trybunale Radomskim na Urodzonym Kyryku Massalskim, y Stefanie Chrynickim, Poborcach Wołyńskich otrzymane, znosimy, tak iednak, aby na przyszłym Trybunale Skarbowym *calculum* uczynili, ieśliby co zostali, do skarbu wnieśli *sub onere ejusdem poenae.* A ieśliby iakiekolwiek niebespieczeństwa nastąpiły, za ktoremi by Trybunał y kommissya pomienione, nie mogły być odprawowane, wolno będzie PP. Deputatom kommissyą limitować do pewnego czasu, ktory naysposobnieyszy upatrzą, posiłkowawszy woysko *ad rationem* takową summą, na iaką się zdobyć będą mogli.

Rotmistrze zaś, ktorzyby nie mieli regestrow popisanych przeszłego lubo teraźnieyszego Pisarza Polnego Koronnego, iuramentami regestra swoie na teyże kommissyi komprobować powinni będą.

Approbatio skryptu ad archivum danego.

3. Skrypt *ad archivum* względem obrony oboyga narodow, rękoma Wielebnego Xiążęcia, Xiędza Biskupa Poznańskiego, y Wielmożnych Pieczętarzow oboyga narodow, także Urodzonego Marszałka Koła Poselskiego, Seymu teraźnieyszego podpisany, *authoritate praesentis Conventus*, do blisko przyszłego ordynaryinego sześćniedzielnego Seymu, *in toto* approbuiemy.
402

O zapłacie woysku W. X. Lit:

4. Za nieziachaniem się Kommissarzow z przeszłego Seymu do zatrzymania woyska dalszey służbie Rzepltey naznaczonych, niemałey trudności Wielmożny Hetman Polny W. X. L. w uięciu tego woyska zażyć musiał, y pewnieby *praesidio* Rzeplta *destituta* zostawała, gdyby *dexteritas* onego, y powaga *intercedentes difficultates* nie ułacniła, y nie uspokoiła. Chcąc tedy ukontentowanie starego zaciągu woyska, y porachunek, y zapłatę nowego zaciągu do effektu przywieść, Kommissarzow *authoritate praesentis Conventus*, przy Iaśnie Wielmożnym Woiewodzie Wileńskim, Hetmanie Polnym W. X. Lit: na ktorey Kommissyi, y Wielmożny Podskarbi W. X. L. ma bydź *praesens (excepta legalitate)* naznaczamy. Z Senatu; Wielmożnych, Xiędza Ierzego Tyszkiewicza, Biskupa Wileńskiego. Alexandra Ogińskiego, Trockiego. Rudominę, Połockiego. Malchera Sawickiego, Brzeskiego, Kasztellanow. A z Koła Poselskiego, Urodzonych, Teodora Lackiego, Podstolego W. X. L. Filippa Kazimierza Obuchowicza, Pisarza W. X. L. Mikołaia Waleryana z Ciechanowca Ciechanowieckiego, Starostę Mścisławskiego. Iana z Mirzna Mirzyńskiego, Marszałka Wilkomirskiego. Hilarego Czyża, Wileńskiego. Stanisława Zienowicza, Ośmiańskiego. Piotra Kazimierza Wiążewicza, Mścisławskiego, Podkomorzych. Włodzimierza Kamińskiego, Chorążego Mścisławskiego. Stanisława Zienowicza, Leśniczego Wilkiskiego, Dworzanina naszego. Ktorzy ziachawszy się do Wilna w roku tysiąc sześć set pięćdziesiątym trzecim, dnia piątego *Maij*, *nonnullorum absentia non obstante*, naypierwey regestra popisowe nowego zaciągu woyska przez Urodzonego Pisarza Polnego W. X. Lit. produkowane przeyźrzą, y według tych, od ktorego czasu, ktorey chorągwi służba się zaczęła, za wiele ćwierci winno, porachuią. A skarb W. X. Lit. zaraz na teyże kommissyi, cokolwiek pokaże się bydź winno z porachunku Kommissarzow, tak starego, iako y nowego zaciągu, woysku dostatecznie zapłaci, rachuiąc starego zaciągu woysku zapłatę *a nona Februarii anni praesentis.* Ciż Kommissarze *inibunt modus*, iakoby w dalszy czas to woysko w służbie Rzpltey zostawało: w czym onym *postestatem* daiemy. Na teyże kommissyi wydatki na potrzebę Rzepltey Iaśnie Wielmożny Woiewoda Wileński, Hetman Polny W. X. Lit. ma produkować, y likwidować. A Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. co się długu pokaże, zapłaci. Na teyże kommissyi, sądy będą się odprawowały według kommissyi roku 1649 w samych sprawach *injuriarum* mię-
403

dzy żołnierzami, a Poborcowie na Trybunale Skarbowym. Iednak ieśliby iaka *necessitas urgens Reipubl:* nastąpiła, tedy wolno będzie Kommissarzom, tę kommissyą *sub eodem valore*, na dalszy czas odłożyć. Dway Deputaci z woyska, do tey kommissyi sądow należeć będą, ktora cztery niedziele trwać ma, *sine salarijs* PP. Kommissarzom z skarbu W. X. Lit.

O podatkach Beresteckich.

5. *Coaequationem* podatkow Beresteckich, *ratione* porownania względem żołdu y traktamentow Woiewodztw, do przyszłego Seymu da Bog odkładamy. Iednak cokolwiek, ktore Woiewodztwo, y Ziemia, ktore pieniądzmi ten podatek wydawały, z tego podatku *restat*, na blisko przyszły Trybunał wnieść będą powinni do skarbu. A Powiat Brański tak deklaruie, iż *post expeditam executionem* przez Grodowy Urząd Powiatu swego, ktory teraz wakuie, ten podatek do skarbu wniesie, cokolwiek skarb *deducet* bydź z tey Ziemi winno. A Woiewodztwa Pruskie *ratione* podatku Beresteckiego, biorą sobie do braci na Seymik *Relationis.*

Obostrzenie disciplinae militaris.

6. Iż się wielkie krzywdy od żołnierzow Koronnego zaciągu, tak Polskiego, iako y cudzoziemskiego narodu w dobrach naszych, duchownych, a nad to, y szlacheckich, dzieią; tak, że iuż y dworom szlacheckim, tey się dostawa insolencyi, przeto o te excessy *cuivis injuriato* z takowemi żołnierzami występnemi *forum* y *terminum peremptorium* naznaczamy, tak na kommissyi Woyskowey, iako y w Trybunale Koronnym, a y przed Sądem Hetmańskim, gdzie się ukrzywdzonemu naylepiey będzie zdało, ktorzy to wszyscy *excessivi secundum qualitatem excessus*, karani bydź maią: a ktokolwiekby się ważył stawać we dworach, y dobrach dziedzicznych szlacheckich, także we dworach duchownych, y naszych, taki *pœna capitis*, albo *infamiae* karany bydź ma. *Ratione* zaś stanowisk we wsiach dawne *reassumuntur* prawa. Reassumuiemy, przy tym wszystkie konstytucye *de disciplina militari*, osobliwie konstytucyą Seymu blisko przeszłego, o porządku koło zachowania żołnierza. A *contra agressores violentos* dobr, dworow naszych, szlacheckich, y duchownych, dawne reassumuiemy prawa.

O nieprzechodzeniu woysk Koronnych za granice W. X. Lit.

7. Warowano to konstytucyą *anni 1628*, żeby żołnierz woyska Koronnego nie przechodził za granice W. X. L. y lubo tego prawo pod winami artykułow woiennych zabroniło, iednak Koronne woyska nie tylko nasze dobra, y duchowne, ale y szlacheckie częstemi pułkow za granice W. X. Lit. przechodami, prawie *ad extremam desolationem* przywiodły. Tedy *lege perpetua cavemus*, żeby nigdy woyska Koronne wszelkiego zaciągu za granice W. X. Lit. przecho-
404

dzić nie ważyły się. A ktoryby się Pułkownik, Rotmistrz, Oberszter, Kapitan, tego ważył, za swawolnika y z kompanią rozumiany bydź ma: o czym wszystkie konstytucye, osobliwie *anno 1626, 1629, 1635*, reassumuiemy. A żeby ukrzywdzeni skuteczną sprawiedliwość odnieśli, o to iako zawżdy, tak pod teraźnieysze ciągnienie, *damna passis* za komprobacyą w Grodzie swoim krzywd y szkod poczynionych, iuramentem urzędnikow szlachcicow na kommissyi do zapłaty woysku Koronnemu na Seymie naznaczoney, z wolnym zasług aresztowaniem, albo do upodobania w Trybunale Koronnym *inter causas militares, forum* naznaczamy. A ieśliby kiedy w tym obywatelom W. X. Lit. dosyć się nie stało, tedy na Seymie każdym na potym, a o teraźnieysze krzywdy na przyszłym, *ante omnia* Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu, domowić się będzie wolno.

O władzy Hetmańskiey.

8. Chcąc to mieć po Hetmanie naszym Koronnym, aby skuteczna y rzetelna sprawiedliwość ukrzywdzonym czyniona była. Więc żeby porządek w woysku w innych sprawach rycerskich, y ordynansach, w obudwu woyskach Polskich y cudzoziemskich, mogł tym się prędzey y skuteczniey odprawować, y żeby w tym omieszkania *tempore necessitatatis ex ea occasione* nie działy się; tedy za zgodą wszech Stanow oboyga narodow, Hetmanowi naszemu Polnemu Koronnemu, taką władzą daiemy, iakową Wielcy Hetmani maią, tak nad woyskiem Polskim, iako y cudzoziemskim.

O dalszey obronie Rzeczypospolitey.

9. Lubo to y na przeszłym y teraźnieyszym Seymie Rzeplta *contra quosvis impetus hostiles* dostateczną sobie obmyśliła obronę. Ieśliby iednak *maior necessitas Reipub.* większego *subsidium* potrzebowała, tedy Posłowie Woiewodztw wszystkich, biorą to sobie do braci na blisko przyszłe Seymiki Relacyine, *quo modo, qua ratione, et quali subsidio subvenire Reipubl.* będą chcieli.

O Generale Artyleryi W. X. Lit.

10. Warowało to prawo, ordynuiąc urząd Artyleryi Magistra, żeby był w W. X. L. *bene possessionatus.* A że o osiadłości teraźnieyszego possessora *non constat*, obywatelom W. X. L. za instancyą Posłow y zgodą wszech Stanow, postanawiamy, aby pomieniony Przełożony nad armatą w Trybunale W. X. L. gdziekolwiek będzie się odprawował w roku teraźnieyszym 1653 w terminie Woiewodztwa Wileńskiego Powiatu Wilkomierskiego *possessionem authenticam* według praw W. X. L. *correspondentem* ubespieczeniu kosztow Rzpltey przed obięciem tego Urzędu
405 mianą, pokazał, y od Marszałka y Koła Trybunalskiego, na to attestacyą otrzymał. Także też y to postanawiamy, żeby zawżdy sam każdy tym Urzędem szafuiący, *excepta legalitate infirmitatis*, przy armacie W. X. L. w obozie zostawał. A ieśliby temu oboygu dosyć nie uczynił, tedy My *ad instantiam* Posłow Ziemskich, na Seymie inszego Przełożonego nad armatą postanowimy, według prawa o tym napisanego.

Deputaci z Koła Poselskiego do umowienia y wyprawienia pewney legacyi.

11. Iż Nam w pilnych Rzepltey sprawach legacyą pewną wyprawić przychodzi: przeto do spisania Posłowi instrukcyi Deputatow z Koła Poselskiego, naznaczyliśmy po sześciu. Z Wielkiey Polski, Iana Tracha Gnińskiego, Starostę Gnieźnieńskiego, Stefana Zamoyskiego, Miecznika Sieradzkiego, Ianusza Wyszla, Chorążego Nadwornego Koronnego, Władysława Wituskiego, Podkomorzego Gostyńskiego, Alexandra Sielskiego, Stężyckiego Starostę, Marcina Piwnickiego, Pisarza Ziemskiego Chełmieńskiego. Z Małey Polski; Iana Wielopolskiego, Bieckiego, Stanisława Sarbieiewskiego, Grabowieckiego, Starostow. Stanisława Widlicę Domaszewskiego, Sędziego Ziemskiego Łukowskiego, Szczęsnego Łaściszewskiego, Podsędka Sochaczewskiego, Andrzeia Morsztyna, Stolnika Sędomierskiego, Piotra Ożgę, Pisarza Ziemskiego Lwowskiego. Z Wielk. X. Lit. Krzysztofa Paca, Chorążego Ziemskiego W. X. Lit. Marszałka Poselskiego, Cypryana Brzostowskiego, Referendarza W. X. Lit. Iana Kopcia, Starostę Brzeskiego. Iana Zienowicza, Marszałka Oszmiańskiego, Iana Chrapowickiego, Chorążego Smoleńskiego, Dworzanina naszego, Iana Mikołaia Stankiewicza, Pisarza Xięstwa Żmudzkiego.

Subsidium artyleryi Koronney.

12. Iż *ratio* woyny teraźnieyszey, większey municyi y wydatkow na artyleryą potrzebowała, y daley potrzebuie, a *quarta nova* wydołać temu nie może, wkładamy to na skarb Koronny, aby *ex ordinarijs proventibus Reipublicae* taką summę, iakieyby z kwarty nowey według dawnych regestrow nie dostawało, na furmany municyą, *et in alios usus artileriae* do rąk Przełożonego nad armatą, bez omieszkania suppedytował, z czego tak skarb iako y Przełożony nad artyleryą, rachunek dostateczny Rzeczypospolitey uczynić będą powinni.

O wybrańcach.

13. Ponieważ dla powietrza rewizya łanow albo włok wybranieckich wedle konstytucyi *a. 1652*, nie iest odprawiona, tedy tą wszystkie Woiewodztwa y Ziemie, wedle wzwyż mianowaney konstytucyi odprawić powinni przed przyszłym Seymem, y na przyszłym Seymie dadzą Posłowie *rationem*, co wspomniona konstytucya 406
mieć chce. A teraźnieyszego roku, wedle praw starych y zwyczaiow, wszyscy Rotmistrze z wybrańcami *sub poena pecelatus*, na przyszłe Swiątki, tak, iako na woynę, stanąć maią w obozie. Ktorzy Rotmistrze od Woiewodztw, lubo Ziem y Powiatow, na Seymiku Relacyinym obrani bydź maią, albo ie tu Woiewodztwa przy deklaracyach podadzą, y mianuią. A My tak ob-

ranym, lub mianowanym, listy z Kancellaryi naszey, y *tractamenta* zwyczayne z skarbu wydać roskażemy. W ciągnieniu tak iako prawo każe *de suo* żyć powinni, żadnych chlebow, stacyi, y exakcyi nie czyniąc. Woiewodztwo Lubelskie, że alternatę przyięło z Woiewodztwem Bełskim, tedy w tym roku z Lubelskiego poprowadzi wybrańcow; Urodzony ..... Kamieński: a w przyszłym roku z Bełskiego; Urodzony Andrzey Snidnicki, y tak *consequenter* y na dalsze lata tę alternatę zachowuią. A dzierżawcy dobr naszych, wcześnie uniwersałem obwieścić powinni wybrańcow, aby wedle tego prawa, gotowi byli na obwieszczenie y przyiście Rotmistrzow, lub ich Poruczników.

Securitas Smoleńska.

14. Że dotąd dla pewnych przyczyn, nie mogla się stać dostateczna zapłata ludziom *in præsidio* Smolcńska będącym, tedy postanawiamy, aby Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. nie odwłocznie w tym roku 1653, dnia dwudziestego Octobra, cokolwiek się winno bydź pokaże, zapłacił tym ludziom. Co żeby się porządnie stać mogło przy Iaśnie Wielmożnym Xiążęciu Ianuszu Radziwile, Woiewodzie Wileńskim, Hetmanie Polnym W. X. Lit. lub Substytucie, ktorego zeszle; tak też przy Wielmożnym Woiewodzie Smoleńskim, y Wielmożnym Podskarbim W. X. L. Kommissarzow naznaczamy. Z Senatu; Wielebnego w Bogu Franciszka Dolmata Isaykowskiego, Biskupa Smoleńskiego, y Wielmożnego Krzysztofa z Ciechanowca Ciechanowieckiego, Kasztellana Mścisławskiego. A z Koła Poselskiego; Urodzonych Piotra Galińskiego, Marszałka Orszańskiego, Piotra Wiążewicza, Podkomorzego Mścisławskiego, Iana Chrapowickiego, Smoleńskiego, Włodzimierza Kamieńskiego, Mścisławskiego, Chorążych. Iana Milewskiego, Woyskiego Smoleńskiego, Adama Borowskiego. Ktorzy na termin wyżey naznaczony ziachawszy się, *nonnullorum absentia non obstante* w rachunki przeszłych Kommissarzow (ktorych kommissyą *et actum commissionis in toto* approbuiemy) weyźrzawszy, doyźrzą tego, żeby ten lud bez ukrzywdzenia żołd sobie należący odebrał. Tamże według zordynowania tychże przeszłych Kommissarzow, co komu ktory winien, naypierwey zapłacić będzie powinien. Siła należy na sporządzeniu cekauzu Smoleńskiego. Zaczym zlecamy artyleryi *Magistro*, żeby pilnego przyłożył starania, iakoby w swoim porządku
407 mogł zostawać. A Wielmożny Podskarbi W. X. L. z przychodow Rzepltey doda pieniędzy. Z ktorego cekauzu podczas Łoiowskiey potrzeby, za potrzebowaniem Wielmożnego Hetmana Polnego W. X. L. y za assekuracyą zeszłego Wielmożnego Woiewody Trockiego, na on czas Artyleryi Magistra, wydał Cekwart Smoleński, prochu cetnarow ośmdziesiąt funtow siedmdziesiąt y trzy, a ołowiu tak w sztukach iako y w kulach gotowych, cetnarow sto y dwa, funtow sto y dziesięć. To Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. z prowentow na to ordynowanych, do cekauzu Smoleńskiego *refundere* powinien będzie. Nie mniey summę na naprawę murow Smoleńskich, konstytucyą *anni 1647*, naznaczoną odda, iakoby tamta forteca dostateczną naprawę odnieść mogła. Należy *ad subsidium* obrony *auctio* ludzi, ktora od duchowieństwa *utriusque ritus* Smoleńskiego, *vigore* konstytucyi przeszłego Seymu iest postanowiona, według assekuracyi onego w Grodzie Smoleńskim aktykowaney, że zawżdy podczas potrzeby na obronę Smoleńska, y na popisach, duchowieństwo ma stawiać osob sześćdziesiąt y dwie. Co na ten czas komprobowawszy *authoritate Conventus praesentis* postanawiamy, że duchowni Smoleńscy *utriusque ritus*, względem leż y stacyi żołnierskich, we wszystkim według przeszłey konstytucyi zachowani bydź maią.

Beneficium zatrzymania spraw na Trybunale Lubelskim.

15. Za zgodą wszech Stanow, sprawy wszystkie na Trybunale Lubelskim tak PP. Senatorow y Urzędnikow Koronnych y W. X. Lit. iako Posłow Ziemskich na teraźnieyszym Seymie będących, *sive ex actoratu, sive ex reatu* przypadaiące, do czterech niedziel od zaczęcia Trybunału suspenduiemy. Ciż PP. Senatorowie y Posłowie od okazowania albo popisu, ktoryby w wzwyż pomienionym czasie przypadł, wolni będą.

O Zbarażu, y innych dobrach, obozami Koronnemi spustoszonych.

16. Stosuiąc się do prawa o szkodach przez obozy nasze w dobrach dziedzicznych poczynionych, za zgodą wszech Stanow, do uznania szkody pod Zbarażem przez oboz nasz podczas oblężenia, gdzie prawie *funditus* wszystkie maiętności, Urodzonego Dymitra X. Wiśniowieckiego zniesione, poczynionych. Naznaczamy z Seymu Rewizorow. Z Senatu; Wielmożnego Stanisława Lanckorońskiego, Woiewodę Ruskiego, Wielmożnego Alexandra Cetnera Kasztellana Halickiego. A z Koła Poselskiego; Urodzonych, Adama Dzierzka, Starostę Żydaczewskiego, Iakuba Woynę Orańskiego, Podsędka Czerniechowskiego, Stanisława Rzewuskiego, Podstolego Bracławskiego, Piotra Ożgę Lwowskiego, Ierzego Mrozowieckiego, Halickiego, Ziemskich Pisarzow. Ktorzy to Rewizorowie, naznaczywszy sobie czas, powinni będą ziachać do Zbaraża, 408
y uczynić inquizycyą tych poczynionych szkod. Co wszystko lubo na piśmie porządnie napiszą, lubo na Seymie sami relacyą uczynią *absentia unius vel plurium non obstante*. Takąż rewizyą naznaczamy do dobr Ostrowa, Mozdzarek, y Boratyna, Urodzonych, Michała Stępkowskiego, Pisarza Ziemskiego Bełskiego; do ktorey z Senatu przydaiemy Wielmożnych;..... Bełskiego, Stanisława Koniecpolskiego, Lubaczowskiego, Kasztellanow. A z Koła Poselskiego: Urodzonych, Stanisława Sarbieiewskiego, Starostę Gra-

bowieckiego, Urząd Ziemski Bełski, Woyskiego Lubaczewskiego. Tymże sposobem ziachać maią, y do dobr dziedzicznych, Urodzonych Andrzeia Czaplica, Starosty Horodelskiego, Bereszo, Szczęsnego Łaściszewskiego, Podsędka Sochaczewskiego, Kolatyn, Gabryela Hulewicza Chorążego Czerniechowskiego, Łysin, Stanisława Korczmińskiego Sędziego Ziemskiego Włodzimirskiego, Krasne. Z Senatu: Wielmożni Wołyński y Bracławski, Kasztellanowie. A z Koła Poselskiego: Urodzeni; Władysław Niemirycz, Starosta Owrucki, Tomasz Kozyka Podstoli Wołyński, Olbrycht y Kazimierz Bieniewscy.

Summa Trubecka.

17. Ponieważ dla gwałtownych Rzeczyposp: potrzeb summa za dobra do Moskwy oddane, konstytucyą roku 1646 Urodzonemu Trubeckiemu, y Krzysztofowi Wołodkowiczowi, iako opiekunowi naznaczona, teraz zapłacona bydź nie może. Tedy assekuruiemy, iż ta summa sto ośmdziesiąt tysięcy złotych, na przyszłym Seymie z skarbu Koronnego, z ordynaryinych podatkow Rzeczyposp: odliczona y oddana będzie. Prowizya zaś za dwie lecie przychodząca *exnunc* na teraznieyszym Seymie z tychże prowentow Koronnych *effectualiter* za kwitem Urodzonego Pisarza Ziemskiego Mińskiego, aby zapłacona y oddana była, bez wszelakich zwłok, postanawiamy. A kredytorow tegoż Trubeckiego, do oddania *summae capitalis* suspenduiemy. A ieśliby Rzeczposp: na przyszłym Seymie *solvendo* bydź niemogła, tedy oddawszy prowizyą, samey summy principalney *refusionem*, do naypierwszego potym Seymu odkładamy.

Donatywa simpla W. X. Lit.

18. Iż większa coraz uyma prowentow na apparat woienny ordynowanych ukazuie się: przez co y w podatkach na szczegulną zapłatę woysku uchwalonych diminucya bydź musi, kiedy z nich na armatę y potrzeby do niey należące expensa czynione bywaią. Tedy *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, aby Wielmożny Podskarbi W. X. L. iako naypilniey około odzyskania retent donatywy symple na Trybunale teraźnieyszym Skarbowym *ineat rationes*, a napotym aby regestra porządnie były zawarte,
409 y *abhinc* w listach podawczych, ktore na intromissye, dzierżawy, y daniny *donatarijs nostris* z należności Urzędu swego wydawać będą, donatywę symplę wyrażał y specyfikował, według kwitow skarbowych, aby się nikt niewiadomością niezastawiał. A tę donatywę symplę na sporządzenie municyi, na płacenie ludziom y furmanom przy armacie będącym, obracać za assygnacyami Hetmańskiemi, y onę do starszego nad armatą, albo naznaczonego od Hetmana wystawować powinien będzie, dodaiąc mu za wiadomością Hetmańską sumptu, na przysposobienie armaty *secundum rationem necessitatis*, iakoby niepotrzebnemi wydatkami skarb Rzpltey *non exhauriatur*. A że z Woiewodztw Sądowych intratnych, ten podatek dotąd nie wchodził do skarbu, tedy *novi* (ktorzy po tym Seymie Woiewodztwa takowe brać będą) *possessores* oddawać go powinni będą *salvis modernis*.

Praesidium miastu Lwowu.

19. Ponieważ na przeszłym Seymie, obrona miasta Lwowa postanowiona do effektu nie przyszła, tedy reassumuiąc konstytucyą przeszłą *pro praesidio* miastu temu, na ktorym Nam y Rzpltey wiele należy, *exnunc* do miasta Lwowa, Rotmistrzow Urodzonych; Mikołaia Ianickiego, Pułkownika, Sebastyana Kochanowskiego, Cześnika Lwowskiego, Iana Skrockiego, Podstolego Łomżyńskiego; Mikołaia Bobowskiego, obywatelow tamecznych, naznaczamy. Ktorzy, aby przed Urodzonym Piotrem Ożgą, Pisarzem Ziemskim Lwowskim, co miesiąc się popisowali, y za iego ordynansem sprawowali się, y podług tych regestrow płaca ma ich dochodzić z publicznych pieniędzy z skarbu Koronnego, przez ręce pomienionego Ożgi.

Praesidium miasta Kamieńca.

20. Konstytucyą Seymu przeszłego, strony *praesidium* miasta Kamieńca reassumuiemy, tego dokładaiąc, aby miasto Kamieniec y obywatele Woiewodztwa Podolskiego żadnego od tego *praesidium* nie ponosili ukrzywdzenia, a prowiant z przeszłego Seymu, do rąk Urodzonego Marcina Liniewskiego, Łowczego Bracławskiego był oddany, y za pracą tysiąc złotych. Także y summa pięć tysięcy złotych, według konstytucyi przeszłego Seymu, na restauracyą miasta od mieszczan regimentom *in praesidio* będącym pożyczona, a do tego ieszcze czasu nie doszła, tedy tey summy na kommissyi *cognitio* ma bydź uczyniona, ieżeli oddana, albo nie. A *ratione* podatkow y kontrybucyi miastu temu służących, konstytucyą przeszłego Seymu approbuiemy, aby byli wolni, oprocz ceł naszych y Rzpltey.

O beśpieczeństwie drog kupieckich.

21. Iż się zagęściły bardzo wielkie depaktacye, aggrawacye ludzi kupieckich, osobliwie z Węgier z winami na składy iadących, y innych, 410
z wielką podatkow Rzpltey szkodą. Przeto konstytucyą *an.* 1589 o beśpieczeństwie drog kupieckich *in toto* reassumuiąc postanawiamy, że o takowe krzywdy, wyciągania ceł prywatnych, na ktore prawa niemasz, y wszelakie aggrawacye nie tylko ukrzywdzonemu, ale Instygatorowi *ex delatione* skarbu, albo administratorow podatkow publicznych, wolno będzie *processu* w konstytucyi pomienioney 1589 mianowanym, o takowe krzywdy prawem czynić. A ta konstytucya *in futurum* y względem krzywd *ante constitutionem* od roku poczynionych, ściągać się ma. A szyprowie, ktorzykolwiek ze Gdańska popłyną, towary na gorę wioząc, opowiedzieć się na Fordanie y Nieszawie będą powinni, nie utaiwaiąc towarow kupieckich *sub confiscatione* tychże towarow. A to dla tego, żeby ludzie kupieccy pod

tytułem szlacheckim myt nie uchodzili. A iż sobie y lądem ludzie kupieccy rożne wynayduią gościńce, przez co komora eelna Gnieznieńska y Powidzka, do Starostwa Gnieźnińskiego należąca, z ktorych quarta Rzpltey idzie, ginąć musi. Tedy przykomorek w Wągrowcu, do tegoż samego tylko Starostwa pozwalamy, y postanawiamy, aby kupcy y ich faktorowie od towanow *in genere* wszystkich na Gnieźnieńskiey, Powidzkiey y Wągrowickiey komorze, według instruktarza ceł naszych, *in anno* 1601 opisanego płacić *sub amissione* towaru byli powinni.

O elekcyi Deputatow Woiewodztwa Wołyńskiego.

22. Iż dla powietrza elekcya Deputatow Woiewodztwa Wołyńskiego doyść nie mogła *in loco solito*. Tedy Woiewodztwu temu elekcyą *pro die* 6 *Maij* w Łucku do obrania Deputatow na Trybunał, składamy.

Securitas Woiewodztw y Ziem Pruskich.

23. Iż siła Rzpltey należy na opatrzeniu granic Woiewodztw, y Ziem Pruskich, aby *ferv*ente pod czas teraźnieyszey między pogranicznemi sąsiadami *bello* na wszelaką ieśliby z iakiey strony *immineret*, beśpieczni zostawali, inkursyą: tedy *authoritate praesentis Conventus* waruiemy Ziemiom Pruskim, iż cokolwiek na opatrzenie y restauracyą fortec, iako y na proporcionalną *in casum alicuius periculi* obronę, z podatkow, ktore sobie (nad zapłatę woysku dawnemu, y teraźnieyszemu) uchwalą osobne, z tych, za dołożeniem się naszym, względem fortec, y dalszey obrony cokolwiek wydadzą, to im *circa coaequationem* dalszych podatkow przyiąć obiecuiemy; ktorych podatkow wybierania sposob, *et securitatis* wzięty do braci, approbuiemy. A nadto, wybrańcow do służby woienney z Woiewodztw tamecznych należących, tamże *pro securitate* przy Woiewodztwach zostawuiemy, co do przyszłego tylko Seymu służyć ma.

411 **Warunek PP. Senatorom, y Posłom Seymu teraźnieyszego, w sprawach sądowych w W. X. Lit.**

24. Ponieważ dla słusznych przyczyn na Seymie teraźnieyszym, tak PP. Senatorom iako y Posłom Ziemskim przyszło się zabawić dla spraw Rzpltey. Tedy wszystkich tych, ktorzy byli Posłami, tak też z PP. Rad naszych, ktorzyby mieli sprawy swoie w Trybunale W. X. Lit. *et in alijs subsellijs*, do Swiątek Zielonych przyszłych, te sprawy suspenduiemy, y luboby iakie dekreta stanęły przed tym czasem, nic im szkodzić nie mogą, ale *omnes tales causae in integrum restitui* maią po Swiątkach. A że też przez limitacye na dwu Trybunałach, Połockiego y Brzeskiego, Woiewodztw, sprawy w terminach należnych odsądzić się nie mogły, tedy za zgodą wszech Stanow postanawiamy, żeby w Mińsku, po terminie Mińskim, z Powiatami tego Woiewodztwa wszystkie te sprawy osądzone były. Na co niedziel dwie *pro hac sola vice* Trybunałowi przydaiemy, co tylko *pro tunc* służyć ma.

Exempty żołnierzom w Trybunale Koronnym.

25. Wiele na tym bespieczeństwu Rzpltey należy, aby rycerstwo na expedycyą teraźnieyszą zaciągnione, obecnie przy chorągwiach swych w woysku trwało. Konstytucyą 1628, 1611 o exemptach *in toto* approbuiemy, y do przyszłego Seymu reassumuiemy.

Odpuszczenie summy z skarbu wziętey, Urodzonemu Pisarzowi Polnemu Koronnemu na okup iego.

26. Znaczne y odważne zasługi Urodzonego Iana Sapiehy, Pisarza Polnego Koronnego, *merentur* u Nas y Rzpltey *gratitudinem*. Patrząc tedy na straty y zniszczenie dobr iego, summę tę, ktorą wyszedłszy z niewoli pogańskiey, wziął z skarbu czternaście tysięcy na ludzie swoie, a na okup tę summę obrocił, tedy mu tę summę *condonamus*, y oney w zasługi chorągwi iego potrącać przy zapłacie nie każemy.

Trybunał Skarbowy W. X. Lit.

27. Upatruiąc wielkie w skarbie W. X. Lit. publicznych podatkow, przez osoby y śrzodki rożne dyminucye. Y chcąc im *in posterum* zabieżeć, retenta przeszłe iako nayzupełniey od retentorow *exigere*, y odebrać, Trybunał Skarbowy postanawiamy. Na ktory przy Wielmożnym Wincentym Korwinie Gosiewskim, Podskarbim Wielkim, y Pisarzu Ziemskim W. X. Lit. z Senatu: w Bogu Wielebnego Ierzego Tyszkiewicza, Biskupa Wileńskiego. Wielmożnych. Mikołaia Paca Trockiego, Pawła Sapiehę Witepskiego, Iozefa Klonowskiego, Brzescskiego, Woiewodow; Kazimierza Leona Sapiehę, Podkanclerzego W. X. Lit. Krzysztofa na Baksztach Zawiszę, Marszałka Nadwornego W. X. Lit. A z Koła Poselskiego Urodzonych, Krzysztofa Paca, Chorążego Ziemsk. W. X. Lit: 412
Marszałka teraźnieyszego Poselskiego. Cypryana Pawła Brzostowskiego, Referendarza W. X. Lit. Władysława Wołowicza, Pisarza Polnego W. X. L. Iana Karola Kopcia, Brzeskiego. Matyasza Fronckiewicza Możyrskiego, Starostow. Iana Zienowicza Oszmiańskiego. Iana Mierzyńskiego, Wilkomirskiego. Piotra Galimskiego Orszańskiego, Marszałkow. Hilarego Czyża, Podkomorzego Wileńskiego. Iana Chrapowickiego, Smoleńskiego. Włodzimierza Kamieńskiego, Mścisławskiego, Chorążych. Samuela Oskierkę, Sędziego Ziemskiego Możyrskiego. Iana Podbipiętę Połockiego. Hieronyma Piaseckiego Słonimskiego, Podsędkow. Krzysztofa Obryńskiego, Podstolego Wołkowiskiego. Konstantego Alexandrowicza Grodzińskiego. Iana Stankiewicza Żmudzkiego; Malchera Mielwida, Starodubowskiego, Pisarzow Ziemskich; Ierzego Chrapowickiego, Horodniczego Witepskiego; Dominika Paca, Chorążyca W. X. Lit. Hieronyma Krzyśpina Kierszeysteyna, Ciwona Pojurskiego; Andrzeia Kimbera, Stanisława Ordę, Stefana Cedrowskiego. Iana z Ludenhauzen Wolfa, Starostę Dynemborskiego, Obersztera Gwardyi na-

szey, deputuiemy. Ktorzy *pro die 1 Iulij* w roku teraźnieyszym 1653 ziachać się będą powinni do Wilna, ieźliby iednak tam powietrze (strzeż Boże) na ktore się zanosi czas ziachania się miało *anticipare*. Tedy Wielmożny Podskarbi Wielki W. X. Lit. obwieści o tym Woiewdztwa y Powiaty y o mieyscu sposobnym do ziachania się oznaymi, a tam ziachawszy się Deputaci naznaczeni, *absentia nonnullorum non obstante* na sądach w zamku naszym zasieść, y odprawować ie maią, według konstytucyi 1613 r. *sub titulo:* o sposobie sądzenia y wyciągania retent podatkow, ktore *in toto ratione authoritatis, securitatis Iudiciorum, et valoris decretorum* tylko reassumuiemy. A sądy te całe niedziel trzy trwać maią dla odsądzenia wszystkich spraw skarbowych, osobliwie poborow, podymnych, quarty, symple, donatywy, ceł czopowych, donatyw kupieckich, pogłownych żydowskich y Tatarskich, y wszystkich stołowi naszemu retent należących; począwszy *ab anno 1648* na Konwokacyi y Seymach po niey idących aż do teraźnieyszego Seymu uchwalonych. A do wyżey pomienioney konstytucyi to przydaiemy. Naprzod aby szafunek wyciągnionych retent, przy samym skarbie W. X. L. zostawał, potym aby żaden *cujuscunque status et conditionis* z tych ktorzy w skarbowych pretensyach sprawić się powinni, *forum* od tego sądu nie excypował. Do tego y to waruiemy, żeby Grody wszystkich przez ten czas delat, komputy, do xiąg swych od Poborcow zaniesione, po parafiach, miastach, y miasteczkach publikowali. Za ktorą publikacyą wszyscy *retentores* do sądu tego przez się albo *per substitutos* iakoby za pozwem *comparere* będą powinni. A iako Grody z kwitami oddanych delat, tak Poborcy y kwitami swoich szafunkow, także y ci ktorzyby po zwyczaynym terminie podatek taki, lubo do Poborcow, lubo
413 do Grodu, lubo do skarbu wnieśli, z kwitami także swemi do tegoż sądu stawić się sami, abo *per substitutos*, y te kwity produkować maią. Tamże dzierżawcy wszyscy, ostatnie kwity wniesionego donatiwum na apparat woienny *producent*, a za niewniesione dotąd, *a tempore privilegiorum*, ci ktorzy od skarbu na delacie podani do Grodow będą, u tegoż sądu sprawić się, y winni, *sine poenis* wrocą. Niemniey y regestra poborow y podymnych wybranych, ktoreby dotąd do skarbu nie oddane były, Poborcowie z Grodu *authentice* do tegoż sądu przywieść będą powinni, y tamże *respondebunt, et sub poenis*, do skarbu retenta y regestra wrocą, tamże y ci *respondebunt*, ktorzy skazane na sobie maiąc o retenta *poenas peculatus*, dotąd skarbowi *non satisfecerunt*, a ieźliby albo *comparere*, albo tak za dawne, iako y teraźnieysze podatki iścić się do skarbu nie chcieli, *rigidam executionem* według prawa na nich skarb W. X. Lit. *extendere* ma. Ktorzy iednak albo dekretami Trybunału Skarbowego, albo kwitami od skarbu są uwolnieni, do tych sądow pociągani bydź nie maią. A iż niektore delaty znayduią się podeyźrzane, że y dopytać się ani ludzi imion, ani mieysc trudno. W takiey okazyi Trybunał Skarbowy Poborcom *de suo* płacić, a w nagrodę tego po tamtych dobrach winnych *poenas* nakazywać ma. Ponieważ w Wilnie te sądy będą się odprawowały, gdzie y Trybunał wielki będzie się sądził, tedy *compositum iudicium* z głownych y skarbowych Sędziow ma bydź postanowione, a to tylko między samemi Deputatami y sługami ich ważyć ma, a przyieżdżaiący należeć nie maią do tego sądu, ale *actor* ma *sequi forum rei*. Ieśliby też ktory Poborca kogo niewinnie y niesłusznie na delatę podał, tedy *poenam evocationis* na takowego Poborcę wkładamy, a to wszystko będą powinni czynić *sub poenis* w teyże konstytucyi *sancitis*. Do sądzenia też spraw na tymże Trybunale Skarbowym tych wszystkich, ktorzy o iakie retenta *respondere tenentur*, y ktorzy kwitow od skarbu nie maią, albo obligacye onych w skarbie pokażą się *incapaces* bydź, postanawiamy. Salaria żadnych *cum onere* skarbu Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. nie ma dawać Deputatom. Gospody też wcześne *pro qualitate personarum* Urząd Grodzki Wileński ma naznaczyć dla Deputatow Trybunału Skarbowego.

Zniesienie kondemnat Trybunalskich, in vim termini tacti, et per evocationem obtentarum.

28. Ponieważ nad prawo pospolite *de evocatione* uchwalone w Sądach Wielkopolskich Trybunału Piotrkowskiego teraźnieyszego, na Urodzonym Mieczniku Koronnym y sługach iego, także Pawle Zieleńskim arendarzu, *ex citatione in vim termini tacti occasione bonorum* w Małey Polszcze, *existentium, in summis pecuniarijs continue possessorum, extra forum competens condemnati, poenarum arbitrariarum, sessionis in fundo turris, dimissionis bonorum, restitutionis proventuum,* 414 *poenarum pecuniariarum, sub poena bannitionis perpetuae*, stanęły; tedy wszystkie prawa *de evocatione, et poenas ibidem expressas* reassumowawszy, te kondemnaty z osob pomienionych, iako prawu pospolitemu przeciwne, znosimy, kassuiemy, y że *honori condemnatarum personarum* y dobrom szkodzić nie maią, deklaruiemy. A *in futurum* aby nikt pretensyi swych Ziemskiemu albo Grodzkiemu Urzędowi do sądzenia należących, *ex cruda citatione*, na Trybunale Piotrkowskim, albo Lubelskim, *etiam proprij fori*, nie ważył się dochodzić, *praesenti lege cavemus; idque sub nullitate actus et poenis de evocatione sancitis, salvis decretis ex serijs controversiis latis.* Także kondemnaty w tymże Trybunale Piotrkowskim, *ex citatione in vim termini tacti edita* na Wielmożnym Woiewodzie Sędomirskim, y małżonce iego, y inszych osobach w tych kondemnatach mianowanych *extra forum competens* otrzymane, znosiemy. A gleyt *ex Senatus consulto* temuż Wielmożnemu Woiewodzie Sędomirskiemu, tak na infamią, iako wieczne banicie na przeszłym Trybunale Lubelskim otrzymane dany, *ad decisionem causarum iuridicam Comitia-*

lem wcale zachowuiemy. Także y z Wielmożnego Woiewody Brzeskiego Kuiawskiego, Starosty Łęczyckiego, na blisko przeszłym Trybunale Piotrkowskim *aggravantia, et in vim legis* otrzymane dekreta *et poenas* kassuiemy, y znosiemy.

Zniesienie kondemnat Trybunalskich, ad citationem ex Officio Iudicis Deputati Tribunalis Regni obtentarum.

29. Ponieważ *nova et nociva invectione* osoby *functionem Iudiciorum Tribunalitiorum, anno proxime praeterito obeuntes respectu Officij*, tak *Mareschalcatus et Vice-Mareschalcatus*, iako też *Iudicis* na Trybunał teraźnieyszy Piotrkowski *in vim termini tacti* są pozywane. Tedy *hunc abusum* znosiemy, *non derogando constitutioni 1611* A kondemnaty wszelakie na takowych osobach otrzymane, y na sukcessorach, kassuiemy; *salva in foro fori prosequtione negotij principalis inter causas officij reservata.*

O podatkach miast Spiskich.

30. Ponieważ *appendix* w uniwersałach o poborowaniu miast Spiskich wyrażona dotąd *in executionem et exactionem* nie przyszła, dopiero dekretem Trybunału Radomskiego blisko przeszłego to poborowanie na miasta Spiskie, na Wielmożnego zaś Starostę Spiskiego, y Exaktorow Woiewodztwa Krakowskiego, exakcya tych podatkow iest włożona, tedy ten dekret *de novo* ferowany, znosimy, kassuiemy, *et pro praeteritis* te miasta od podatku wolne czyniemy. Wielmożnego także Starostę Spiskiego y Poborcow Woiewodztwa Krakowskiego, we wszystkim uwalniamy.

Kommissya na przeprawienie portu W. X. Lit. do Krolewca.

415 31. Zabiegaiąc niebespieczeństwom, ktore tak stan szlachecki, iako y kupcy W. X. Lit. w spławie wodnym, statkow do Krolewca na morzu Kurskim Hab rzeczonym ponosili, y dotąd ponoszą, zlecamy to Kommissarzom naszym, Seymem teraźnieyszym naznaczonym: z Senatu; Wielmożnym Mikołaiowi Pacowi, Woiewodzie Trockiemu. Eustachiuszowi Kierdeiowi, Kasztellanowi Żmudzkiemu. A z Koła Rycerskiego; Urodzonym Krzysztofowi Pacowi, Chorążemu Ziemskiemu W. X. Lit. Marszałkowi teraźnieyszemu Poselskiemu. Adamowi Macieiowi Sakowiczowi, Staroście Oszmiańskiemu. Ianowi Zienowiczowi, Marszałkowi Oszmiańskiemu. Piotrowi Biegańskiemu, Podkomorzemu Połockiemu. Ianowi Chrapowickiemu, Chorążemu Smoleńskiemu. Ianowi Stankiewiczowi, Pisarzowi Ziemskiemu Żmudzkiemu, Hreoremu Stankiewiczowi Ciwonowi Gondińskiemu; aby się z Kurfirsztem I. M. o czasie y mieyscu znioszy, y z Kommissarzami iego, rewizyą portu zamulonego, y inkwizycyą przebranego, nad postanowione lata, cła także y z czyiey przyczyny, takie szkody *in defluitationibus* stały się, uczynili. Niemniey też y o dalszey kopanicy nowey, ieżeli mieysce będzie po temu sposobne, przykładem konstytucyi *anni 1611* namowili, y we wszystkim, według dawnych kommissyi, y konstytucyi, z pożytkiem Rzpltey sprawili, a Nam, y Stanom Rzpltey relacyą na przyszłym da Bog Seymie postanowienia swego, uczynili. Koszt iednak pomienionym Kommissarzom, miasta nasze portowe, tak nad Niemnem, iako nad Wilią będące, y inne, ktoreby *commodum* z tego portu przeprawy mieć mogły, za daniem sobie znać od tychże Kommissarzow, obmyślić będą powinni. A ta kommissya *absentia nonnullorum non obstante* odprawować się może.

Zamiana żupy Urodzonego Iana Zaleskiego, Kuchmistrza Koronnego.

32. Zamiana żupy nowey przy Warszawie, y brzegu Wiślnym leżącey za starą, na Przedmieściu Krakowskim, ponieważ składowi soli bliższa, y sposobnieysza, a za tym wydatkom skarbowym ztąd ulga. W tymże też roku Kommissarze nasi na to zesłani, przy Pisarzu Skarbowym, z pożytkiem skarbu Rzpltey one bydź uznali, *cum actu commissionis ibi expeditae*, approbuiemy, przenosząc wszystko *jus integre* Urodzonego Iana Zaleskiego, Kuchmistrza Koronnego, z tey nowey żupy, na tę dawną na Krakowskim Przedmieściu będącą, *cum libera facultate dispositionis, et dominij haereditarij*, według woli, y upodobania iego y sukcessorow iego.

Rewizya włok wybranieckich Ziemie Mielnickiey, y Halickiey.

33. Iż wybrańcy Ziemie Mielnickiey uskarżaią 416
się że dla podłości gruntow swych, z łanu wyprawy, y służby odprawować nie mogą, y aby każdemu, drugi łan przydany był, proszą: przeto Rewizorow naszych, z Kancellaryi naszey, do uważenia tego naznaczyć chcemy: ktorzy gdy Nam relacyą na blisko przyszłym Seymie y Stanom Koronnym uczynią, y rzeczą słuszną bydź to uznaią, prożbę ich ustanowimy. Także y w Ziemi Halickiey rewizya, iż dla spustoszenia przez nieprzyiaciela, y powietrze, do effektu przyść nie mogła, tedy onę *ad feliciora tempora* odkładamy.

Konsens na lat sześćdziesiąt na Dubney y Strzelcach Urodzonemu Leszczyńskiemu, Podkomorzemu Brześciańsk: pozwolonych.

34. Maiąc wzgląd na szkody nieznośne, w maiętności Beresteczko dziedziczney, Urodzonego Władysława Leszczyńskiego, Podkomorzego Brześciańskiego podięte, przez obozy woysk Koronnych, y nieprzyiacielskich, tak Kozackich, iako y pogańskich, aż y *totius molis* pospolitego ruszenia, Woiewodztw, y Ziem Koronnych: gdzie nietylko miasteczko Beresteczko spustoszone, ale y wsi wszystkie, do niego należące, *funditus* zniesione, że ich ledwo *rudera* zostaią; y chcąc mu tak znaczną szkodę *clementia Regia* nadgrodzić, y onego do powinney wdzieczności, tak

Nam, iako y Rzpltey przychęcić, za zgodą PP. Rad, y posłow oboyga narodow, dzierżawę naszę, Dubna miasteczko; Wieś Starą pod miastem Uchanka, Strzelce, Kładniow, Brzozowiec, ze wszystkiemi, do tey dzierżawy przynależnościami, w Woiewodztwie Bełskim, nic nie wyimuiąc, tak iako teraz prawem dożywotnym trzyma, do lat sześciudziesiąt, po sobie idących, puszczamy, assekuruiąc tak samego, iako y potomstwo icgo: iż te dobra *tam in toto quam in parte* do lat sześciudziesiąt, *a data praesentis constitutionis*, spokoynie, bez wszelakiego impedymentu naszego, y Sukcessorow naszych, Krolow Polskich, trzymać będzie, daiąc mu *facultatem* dobrami temi, szafować, y dysponować, wedle woli iego, za konsensem naszym. Wszystkie iednak *onera Reip.* iako quarta stara zwyczayna, tak y nowa, na apparat woienny uchwalona, z dobr tych, do Rawy na czas w prawie mianowany, oddawana będzie, pod winami, w prawie pospolitym opisanemi. A po wyściu sześciudziesiąt lat, dobra te do Nas, y dyspozycyi naszey, y Sukcessorow naszych, wrocić się maią.

Nagroda kosztow Wielmożnego Paca, Woiewody Trockiego.

35. Ponieważ Wielmożny Mikołay Stefan Pac, Woiewoda Trocki, Starosta nasz Krzyczewski, z miłości ku oyczyźnie wrodzoney, na zamku Krzyczewskim, nie małe *praesidium* pod czas teraźnieyszey woyny Kozackiey, swoim kosztem
417 chował, y sam *in obsidione* będąc, *summis periculis pectus opposuit.* Tedy maiąc osobliwe baczenie na to, y chcąc go do dalszych usług Rzpltey zachęcić, w nagrodę tych kosztow, za zgodą wszech Stanow, postanawiamy, żeby z skarbu W. X. Lit. dwadzieścia tysięcy złotych, nieodwłocznie onemu oddano było.

Obrona domowa Woiewodztw niektorych.

36. Konstytucyą *anni 1631* o obronie domowey Poznańskiego, y Kaliskiego, Woiewodztw *in toto* reassumuiąc. Wyiąwszy iednak zaciągi, w tey konstytucyi opisane, Woiewodztwa, niżey specyfikowane przyimuią, to iest, Woiewodztwo Poznańskie, Krakowskie, Xięstwo Oświecimskie. Woiewodzwo Sędomirskie, Kaliskie, Sieradzkie, Ziemia Lwowska, Przemysłska, Sanocka; Woiewodztwo Bełskie, Płockie, Ziemia Wiska, Ciechanowska, Rożańska, Liwska, Podlaskie, Rawskie Woiewodztwa.

Assekuracya Deputatow Trybunału Radomskiego.

37. Ponieważ Urodzony Stanisław Widlica Domaszewski, Sędzia Ziemie Łukowskiey, y Ian Piaseczyński, Podkomorzy Nowogrodzki, z Trybunału Radomskiego, do odwiezienia pieniędzy na zapłatę woysku Koronnemu deputowani: summy wszystkie, a osobliwie, summę sto dziewięćdziesiąt pięć tysięcy, ośm set szesnaście złotych, *in rem Reipub*: erogowali. Przeto ich *authoritate Conventus praesentis*, *ratione* wydatkow tych sum uwalniamy, y że o to żadney trudności nie poniosą, assekuruiemy.

O rachunkach podatkow Ziem, Lwowskiey, Wiskiey, Łomżeńskiey, Liwskiey, Sochaczewskiey.

38. Iż siła iest retent nie wybranych, y nie exekwowanych, na co skarżyli się *Exactores* przez Posłow Woiewodztw Ziem swoich. Przeto *authoritate* Seymu ninieyszego postanawiamy, aby na Seymikach Relacyinych, ktore sobie biorą Stany, wedle deklaracyi swoich, rachowali się, wszyscy Poborcy, Sukkollektorowie, y czopowego Szafarze, ze wszystkich podatkow *juxta praeterita lauda* regestra produkowali, według rachunku, co *proveniet*, pieniądze oddali, y do skarbu wnieśli, a co na retentach zostaie, wkładamy to na Starostow naszych, y Urzędy ich, aby iako nayprędzey exekucye czynili, pod winami w konstytucyi 1649 mianowanemi. A ktoby się nie rachował, y pieniędzy powinnych nie oddał, na Trybunale Skarbowym Rok, bez pozwu *ex delatione* Ziem swoich, y Instygatora naszego mieć, y sprawić się powinien. Ktoby też *rebellis* był *executioni*, tamże na kommissyi termin mieć, y według prawa karany bydź ma. Także Starostowie, ktorzyby sami z dobr swoich y dzierżaw podatkow nie wydali *ex laudis* należących, tamże się sprawić będą powinni. A
418 ta konstytucya tu nie specyfikowanym Woiewodztwom y Ziemiom *praejudicare* nie ma, iednakże *constitutionem anni 1652* w cale zachowuiemy.

O obywatelach Powiatu Starodubowskiego.

39. Iż obywatele Powiatu Starodubowskiego, ktorzy tam na pograniczu odwagą zdrowia swego, beśpieczeństwo Rzpltey zaszczycali. A teraz dla rebellii Kozackiey za spustoszeniem zamkow tamecznych w dobrach swoich mieszkać nie mogąc, wygnańcami zostawaią. Przeto względem zasług ich, aby w takowym utrapieniu nie byli opuszczeni, za intercessyą wszech Stanow, w podaiących się okazyach, wzgląd y baczenie na nich mieć będziemy. A Urodzony Malcher Mielwid, Pisarz Ziemski Starodubowski, wydatek na kommissyą rozgraniczenia od Moskiewskiey granice z Koroną, na przyszłym Seymie, likwidować powinien będzie.

Rachunek Woiewodztwa Łęczyckiego.

40. Na prożbę Woiewodztwa Łęczyckiego, naznaczamy na Seymiku przyszłym Relacyinym rachunek Poborcom, tak przeszłym, iako y teraźnieyszym, ktorzy podatki wszelkie tak Seymem, iako y *laudis approbatis* uchwalone, abo arendowane wybierali, a z nich dotąd nie uczynili satisfakcyi: na ktory rachunek, nie zasłaniaiąc się żadnemi dilacyami, ani dekretami Trybunalskiemi, stanąć na czas pomieniony maią, *sub poena peculatus* na pierwszych Sądach Grodzkich po Seymiku, *sine adcitatione in defectu satisfactionis publicanda.* A Woiewodztwo sposob y exekucyą *in defectu satisfactionis*, tak z

Poborcow, iako y retentorow postanowi y namowi, co im *authoritate* Seymu tego approbuiemy. A gdy dostatecznie rachunki, y z nich satisfakcyą między sobą uczynią, tedy wszystkie kondemnaty, dekreta, *poenas processus*, tak z Poborcow, iako y z innych wszystkich osob, *ex occasione retentorum*, także y *executionis*, *in quovis subsellio* otrzymane znosimy, y kassuiemy; *salva indemnitate* skarbu Koronnego, ktoremu ta konstytucya nie ma *praejudicare.*

Retenta Ziemie Wyszogrodzkiey.

41. Iż o pewne retenta w Ziemi tey z konflagraty miasteczek y wsi urosłe, tak Seymu *a. 1649* poborow dwudziestu, o złotych dwa tysiąca, dwieście sześćdziesiąt, groszy piętnaście, pieniędzy cztery, iako Seymu *an. 1650* poborow dwudziestu pięciu, o złotych 1641 /7/9 Urodzony Walenty Duplicki Pisarz y poborca Ziemie Wyszogrodzkiey, lubo od Powiatu, *laudo* na Seymiku *Relationis* iest intercedowany, dekretami Trybunału Radomskiego iest osądzony do wypłacenia ich. Ktorego niepowinien, bo czego nie wziął, dać do skarbu trudno ma. Tedy za prożbą Posłow Ziemskich, ponieważ za Poborcą
419 swym Powiat *intercedit, judicata et poenas* Trybunału Radomskiego *sive per controversiam sive in contumaciam* przeciwko niemu ferowane z niego znosimy, y że to *actis* iego, w tym niewinnego, nic szkodzić nie może, deklaruiemy. O te iednak retenta *coaequationis jure* Ziemia sama Wyszogrodzka skarbowi Koronnemu *respondere et satisfacere* powinna.

Odłożenie na przyszły Seym, desiderij Wielmożnego Kasztellana Trockiego.

42. Dla słusznych przyczyn niemogąc na tym Seymie do effektu przywieść wniesionego do Nas *desiderium* Wielmożnego Alexandra Ogińskiego Kasztellana Trockiego, do przyszłego Seymu, cale odkładamy.

Exempt Urodzonemu Wierzbowskiemu, Chorążemu Łęczyckiemu.

43. Iż Urodzony Zygmunt Wierzbowski, Chorąży Łęczycki, *pro Secretario Legationis*, od Nas przydany Wielebnemu X. Andrzeiowi Trzebickiemu, Podkanclerzemu Koronnemu, y Proboszczowi Płockiemu, Posłowi naszemu do Cesarza Imci y *Comitia Imperij*, za odiazdem iego, tamże w Ratisbonie zostaie w sprawach naszych, y Rzpltey, daiemy mu exempt, aby od wszelkich spraw w ktorymkolwiek sądzie przypadaiących wolen był, aż do powrotu swego, y ten exempt powagą Seymu teraźnieyszego, approbuiemy.

O Urzędach Ziemie Łukowskiey y Powiatu Grabowieckiego.

44. Lubo ta Ziemia pospolite ruszenie wyprawą z łanow odprawuie: iż iednak Chorążego swego zawsze miała, y od Nas Chorąstwo Łukowskie, Urodzonemu Iakubowi Domaszewskiemu Widlicy, iest konferowane. Przetoż *authoritate praesentis Conventus*, toż Chorąstwo *in perpetuum* approbuiemy, y Chorążego Łukowskiego z Lubelskim porownywamy, także na mieysce Woyskiego Parczewskiego, gdzie iurisdykcyi sądowey niemasz, Woyskiego Łukowskiego, postanawiamy y przywiley Urodzonemu Macieiowi Turskiemu, na ten Urząd dany, *in toto* approbuiemy. A Grabowieckiego Chorążego, także *creamus*, daiąc na ten urząd na ten
420 czas Urodzonego Woyciecha Orzeszka Czarnołoskiego, Podstarościego Grabowieckiegę, ktoremu y przywiley na ten Urząd wydać roskażemy.

Approbacya actorum Suraza y Choiewa.

45. Iż za uniwersałem naszym, obywatele Ziemie Bielskiey, na Seymiku od Nas złożonym, *ob grassantem pestem* w Brańsku, *acta* do Suraża, a potym za ponową powietrza w Surażu do wsi Choiewa przenieśli, y sami rożne zwyczayne zapisy y rekognicye do braci, insze suscepty *juxta usitatam normam Cancellariae*, Urzędy Grodzkie przyimowali, także *iudiciales actus in causis fisci*; *et recentium criminum* odprawowali, *praesenti constitutione*, iakoby w Grodzie Brańskim przyimowane y odprawowane były, approbuiemy. A iż niektorzy Poborcy ważyli się nad zwyczay większe kwitowe brać, tedy powinni będą tamże *ad publicum aerarium* Ziemie Bielskiey *in instanti, ad instantiam cujusvis nobilis, sub poenis de retentoribus pecuniae publicae sancitis, in Iudicijs Tribunalitijs, inter causas fisci repetendis*, wnieść.

Rewizya xiąg Ziemskich Lwowskich.

46. Przez nawałność wody xięgi Ziemskie Lwowskie, w zamku są zruinowane, y popsowane, tedy kwoli uznaniu tego zepsowania, y żeby mogli to potym *resarcire ad integrum*, naznaczamy im Rewizory obywatele Ziemie tamecznej, Urodzonych; Stanisława Rzewuskiego, Podstolego Bracławskiego, Szymona Olewińskiego, Woyskiego Lwowskiego, Iana Hodorowskiego, *unius absentia non obstante.* A cokolwiekby tam na to kosztu dla przepisania onych potrzeba, na Seymiku Deputackim, maią sobie namowić *de proprio.*

Fundacya Oycow Karmelitow Kamienieckich.

47. Fundacyą Oycow Karmelitow Bosych w Kamieńcu, przez Wielmożnego Woiewodę Bracławskiego, Starostę Kamienieckiego, approbuiemy *in toto*, *salvis oneribus Reipubl.* y nic nie deroguiąc dochodom Starostwa naszego Kamienieckiego.

Pozwolenie na odiazd ad exteros, Urodzonemu Kasztellanowi Sanockiemu.

48. Za zgodą wszech Stanow Wielmożnemu Stanisławowi Alexandrowi Bełzeckiemu, Kasztellanowi Sanockiemu, Staroście Bołskiemu, dla poratowania zdrowia, pozwalamy *extra Regnum* odiachać.

Miasto Sokal.

49. Miasto Sokal, iako obozow stanowiskiem spustoszone, od wszelkich podatkow do lat czterech uwalniamy, oprocz ceł naszych y Rzpltey; to tylko miastu Sokalowi, a nie wsiom służyć ma.

Przywiley na Babieniec.

50. Przywiley na dwa łany Babieniec nazwane, Pannom Sokalskim, zakonu S. Brygidy, od Nas dany, approbuiemy, *salvis oneribus Reipublicae.*

Zakonnice Bełskie.

51. Placu na kościoł y konwent Panien Zakonnych Bełskich, ktore nieprzyiaciel na przedmieściu ogniem zniosł, pozwalamy w samym mieście, y approbuiemy, *salvis oneribus Reipublicae.*

421 ### Approbacya fundacyi Wielmożnych Sapiehow.

52. Fundacyą Wielmożnego Kazimierza Leona Sapiehy, Podkanclerzego W. X. Lit. na dziedzicznych dobrach w Berezie Oycom Kartuzyanom. W Sapieżynie, Oycom Bernardynom, z ordynaryą iałmużny wieczney uczynioną, y *ad acta* Kancellaryi Większey W. X. Lit. zeznaną. Także klasztor w Wilnie Panien, Franciszka S. przy kościele Michała S., od godney pamięci Iaśnie Wielmożnego Leona Sapiehy, Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego, W. X. Lit. rodzica iego nadany y fundowany. Także konwent Oycow Karmelitow w Białynicach, y fundacyą onych, *salvis oneribus Reipublicae*, *authoritate Conventus praesentis*, approbuiemy.

Approbacya kassacyi z infamii Urodzonego Tomasza Szczawińskiego.

53. Kassacyą *pœnae infamiae* w Trybunale otrzymaną, *in toto* approbuiemy, y pomienionego Urodzonego Tomasza Szczawińskiego, *a pœnis quibusvis criminalibus ex causa ista emergentibus*, *et a pœna publica*, wiecznie uwalniamy.

Kommissya między Koroną y Sląskiem.

54. Konstytucyą Seymu blisko przeszłego, między Koroną a Sląskiem, dobrami Iaśnie Wielmożnego Kasztellana Krakowskiego, *in toto* reassumuiemy.

Approbacya prawa Maydeburskiego miastom Słuckowi y Kopylowi.

55. Przywileie Słuckowi y Kopylowi miastom, Wielm. Xcia Bogusława Radziwiła, Koniuszego W. X. Lit. na prawo Maydeburskie konferowane, zachęcaiąc *hac immunitate* mieszczan tamecznych *ad fidelitatem*, ktorey przez wszystek czas rebelliy Kozackiey Rzpltey dotrzymali, y dotąd w niey trwaią, *vigore praesentis constitutionis* approbuiemy, *salvis oneribus Reipublicae* y ceł naszych.

Władyctwo Przemysłskie.

56. Zachodzące o Władyctwo Przemysłskie rożne dyfferencye y pretensye, uspokoić obiecuiemy.

O dekrecie Trybunału Radomskiego na Urodzonym Podsędku Sanockim otrzymanym.

57. Kiedy Ziemia Sanocka na blisko przyszłym Trybunale Skarbowym odda zupełnie podatki na blisko przeszłym Seymie uchwalone, tedy Urodzony Hieronym Orzechowski, Podsędek Sanocki, od dekretu Trybunału Radomskiego blisko przeszłego, y wszelakich pen y kondemnat, wolnym zostawać ma.

Libertacya Kamienice Oycow Karmelitow Bosych Wileńskich. 422

58. Kamienicę Oycow Karmelitow Bosych Klasztoru Wileńskiego, na Imbarach w Wilnie, od Sławetnego Ignacego Dubowicza, Burmistrza Wileńskiego fundowaną, y tak przywileiem ś. p. *Sigismundi III et Vladislai IV* iako przywileiem naszym uprzywileiowaną, we wszystkim przy wolnościach ich, na tey kamienicy nadanych, *authoritate Conventus praesentis*, approbuiemy, *salvis oneribus Reipublicae.*

Iurament Urodzonego Pawła Witkowskiego, Poborce Krakowskiego.

59. Uspokaiaiąc kontrowersyą z Urodzonym Pawłem Witkowskim, Poborcą Krakowskim, względem podwyższenia pieniędzy, wkładamy to na niego, aby iuramentem na blisko przyszłych Rokach Grodzkich Krakowskich komprobował, że *eodem valore* pieniądze wybrał, iako ie do skarbu, y za assygnacyami oddał, *et post praestitum juramentum ab omnibus decretis et condemnatis*, względem tego na nim otrzymanych, wolnym będzie.

Approbacya Oycow Bernardynow y Dominikanow Orszańskich fundacyi.

60. Fundacyą Wielebnych Oycow Dominikanow, Prowincyi Litewskiey, w mieście Orszańskim nową za przywileiem ś. p. Krola Władysława IV założoną, z domami y placami, tak w mieście samym przy kościele, iako y za Dnieprem na przedmieściu zkupionemi. Także place Oycow Bernardynow Orszańskich, *authoritate Conventus praesentis*, *salvis oneribus Reipublicae* approbuiemy.

Rachunki Ziemie Łomżeńskiey.

61. Ziemia Łomżyńska, ponieważ według konstytucyi przeszłego Seymu uchwaloney, tak od Poborcow iako y administratorow czopowego, y Exaktorow Podberesteckich dostatecznych rachunkow nie odebrała dla powietrza, tedy im teraźnieyszą konstytucyą naznaczamy termin *calculationis* na Seymiku Relacyinym, lubo na pierwszych Sądach Grodzkich albo Querelach, przed temiż Deputatami, ktorych sobie iuż obrali, y

na przeszłey iurydice Łomżeńskiey Grodzkiey, przysięgę wykonali, *non obstante absentia unius*, *vel duorum*, excypuiąc tych, ktorzy w teyże Ziemi, tykali się pieniędzy, lubo poborowych, lubo czopowych, chociażby przysięgę wykonali, na tę deputacyą, żeby na niey nie zasiadali, referuiąc *in toto* te rachunki do przeszłey konstytucyi. A z retentorow exekucyą powinien będzie Wielmożny Starosta tameczny, lubo sam *per se*, lubo przez Podstarościch swoich, wcześnie przed Seymikiem Relacyinym uczynić: a *refragarios*, *et* 423 *rebelles executioni* na kommissyą odsyłamy. Co wszystko *sine praejudicio* skarbu Koronnego, y podatkow publicznych, dziać się ma.

Fundacya Oycow Karmelitanow w Czawszach.

62. Fundacyą Oycow Karmelitow, w ekonomii naszey Mohilowskiey, w mieście Czawszach, *inquantum sunt bona haereditaria*, przez Urodzonego Mikołaia Kazimierza Połupiętę, Pisarza Skarbowego W. X. Lit. uczynioną, *authoritate praesentis Conventus*, approbuiemy, *salvis* iednak *oneribus in toto Reipublicae.*

Fundacya Oycow Augustinianow w Michaliskach.

63. Fundacyą kościoła Michaliskiego, w Woiewodztwie Wileńskim, przez Urodzonego niegdy Iana Brzostowskiego uczynioną, a przez syna iego Urodzonego Cypryana Pawła Brzostowskiego, Referendarza W. X. Lit. z przykupiami dobr ziemskich, do folwarku kościelnego *auctam et dotatam*, mocą Seymu teraźnieyszego ztwierdzamy, *salvis oneribus Reipublicae.*

Zniesienie infamii z Towarzystwa Urodzonego Kazanowskiego, Kasztellana Halickiego.

64. Infamią na kommissyi Lubelskiey, a potym w Trybunale Radomskim na Towarzystwie, Urodzonego Kazanowskiego, na on czas Chorążego Sendomirskiego, względem przebrania przed kommissyą Lwowską, y na potym przez Rotmistrza, pewney summy w skarbie, znosimy. Ktorzy, iż w niewoli pogańskiey będąc, na kommissyi Lubelskiey stanąć nie mogli, tedy na przyszłey kommissyi, zasługi ich likwidowane bydź maią.

Restitutio do czci rożnych osob.

65. Na instancyą Posłow Ziemskich, Urodzonych; Stanisława Drzewickiego, Pawła Kuleszę, Stanisława Sokołowskiego, Stanisława Mołodeckiego, Mikołaia Radeckiego, Stanisława Powalskiego, Rotmistrza naszego, *ex quo composuerunt cum partibus*, y kwity na to pokazali, do pierwszego honoru przypuszczamy.

Restitutio do czci Urodzonego Stephana Łady.

66. *Pœnas infamiarum ex instantia* Urodzonego Iakuba Woyny Orańskiego Podsędka Czerniechowskiego, drugą *ex instantia* Urodzonych Dobrogoyskich przez wytrąbienie w woysku, na Urodzonym Stefanie Ładzie otrzymane *ex consensu partium et Ordinum Regni*, kassuiemy, y onego *a pœnis quibusvis*, *tam criminalibus*, *quam civilibus*, uwalniamy.

Zniesienie kondemnat Seymowych z mieszczan Zamoyskich.

67. Ponieważ Sławetny Axent Owaniszowicz y Warterijs Kirchorowicz, kupcy y mieszczanie Zamoyscy, zadosyć uczynieniem od kondemnaty Seymowey, za kwitem skarbowym od pretensyi iego są uwolnieni, y relaxacye na to pokazali: tedy za zgodą wszech Stanow onych do czci pierwszey, y sławy przywracamy. 424

Czas wniesienia nowych podatkow W. X. L. do skarbu, y szafunek onych.

68. Że podatki na przeszłym Seymie uchwalone nie mogą *sufficere* potrzebom Rzpltey, za zgodą wszech Stanow do zapłacenia woysku W. X. Lit. y na zatrzymanie w dalszy czas onego, uchwalamy na wszystkie Stany duchowne, y świeckie, y miasta nasze troie podymne. Ktore lub poborami, lub podymnym, według deklaracyi Woiewodztw y Powiatow, do Poborcow na Seymikach Relacyinych obranych, wydać powinni będą. A Poborcowie począwszy *a die 14 Septemb. anni praesentis ad 4 Octobr.* maią wybierać, *absque abjuratis et defalcatis* według ostatnich kwitow trzeciey raty przeszłego podymnego. Ktorzy Poborcowie *praestito juramento* na tychże Seymikach Relacyinych do skarbu W. X. Lit. *sub pœnis de retentoribus sancitis*, iedną ratą *die 15 Octob.* wnieść maią. A tych podatkow Wielmożny Podskarbi ninacz, tylko na zapłatę woysku W. X. Lit: y potrzeby Rzpltey *sub refusione de suo*, obracać nie ma. *Salaria* Poborcom na Seymikach Relacyinych od obywatelow obmyślone bydź maią.

Czas wniesienia ostatnich przeszłych podatkow W. X. L.

69. Upatruiąc nagłą Rzpltey potrzebę uchwalamy, aby Poborcy trzeciey raty W. X. Lit. y z miast naszych, tudzież arendarze ceł y czopowego, miasta względem *donativum*, żydowie w pogłownym y podymnym swoim, powinni byli podatki przy sobie zostawuiące koniecznie *ante diem 9 Maij*, do skarbu wnieść *sub pœnis* bez folgi żadney u przyszłego Trybunału Skarbowego *decernendis.* O czym y uniwersały nasze *authoritate Conventus praesentis*, z Kancellaryi naszey wydać rozkazaliśmy. A ponieważ arendarze ceł *deduxerunt* to *authenticis documentis*, że szkodowali, dla rożnych przyczyn, na sto dziewięćdziesiąt tysięcy. Tedy uważaiąc tak wielką Rzpltey szkodę, za zgodą wszech Stanow, pięćdziesiąt tysięcy tylko onym z przeszłych ceł defalkuiemy.

Czopowe W. X. Lit.

70. Ponieważ czopowe w roku teraźnieyszym się kończy, tedy chcąc *succurrere necessitati Reipub.* na zapłatę woysku W. X. Lit. znowu ten podatek *in duplo* na lat dwie po sobie idących,

uchwalamy. A ma się zacząć wybierać w dzień S. Iana Chrzciciela, *anni* 1653 a kończyć się będzie w takiż dzień S. Iana, w roku przyszłym 1655, ktore czopowe Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. *pro officio, et jure suo* w dyspozycyi swoiey mieć, y one lubo przez administratory swoie
425 przysięgłe wybierać, abo też *plus offerenti* arendować będzie: w wybieraniu zaś onego, żadne listy, libertacye, przywileie, y dekreta nasze, ieśliby iakie względem wolności wydane były, według uniwersałow *anni* 1626 y 1630 y podług konstytucyi 1638 także 1637 y 1635, ktore reassumuiemy, nic *præjudicare* nie mogą: *salva* karczmy Witebskiey, ktora na Mansionarze Kapituły Wileńskiey, konstytucyami przeszłemi iest wyięta. A to czopowe *in posterum*, bez defalkat, według obligow danych, ma bydź wnoszone do skarbu. Iednak cale spustoszonym (strzeż Boże) przez powietrze, lub nieprzyiaciela, y iaką znaczną dezolacyą, ma służyć defalkacya.

Cło nowo podwyższone w W. X. Lit.

71. Za niewniesieniem do skarbu podatkow uchwalonych na przeszłym Seymie, obmyślaiąc zapłatę woysku naszemu W. X. Lit. winnych zasług, y dalszą Rzeczyposp: obronę, cło nowo podwyższone, y spław wodny w W. X. Lit. na lat dwie po sobie idących uchwalamy. Ktore cło po wyściu pierwszey arendy, zaczynać się wybierać, od dnia S. Iana Chrzciciela *anni praesentis*, a kończyć się w dzień takowegoż swięta *anni* 1655 ma. Ktore cło w administracyą, Wielmożnemu Podskarbiemu W. X. Lit. poruczamy, aby z iak naylepszym pożytkiem, y wygodą, *plus offerenti* arendował, y tym cłem administrował, zachowuiąc się we wszystkim według konstytucyi *anni* 1650 ktorą, y wszystkie insze tam allegowane konstytucye reassumuiemy. To osobliwie waruiąc, że w wybieraniu tego cła, żadne listy, libertacye, przywileie, y dekreta nasze, ieśliby iakie względem wolności wydane były, nikomu służyć nie maią, ani *praejudicare* nie będą mogły.

Donativum kupcow Koronnych.

72. *Donativum* kupieckie, przeszłego Seymu uchwalone, iż dla powietrza y innych przyczyn, do skarbu nie iest oddane, tedy ie przed blisko przyszłym Trybunałem Skarbowym, do skarbu według dyspozycyi, y assygnacyi skarbu, wnieść będą powinni kupcy Koronni.

Donativum kupcow W. X. Lit.

73. Na kupce wszystkie *in genere* W. X. Lit. wkładamy summę ośm tysięcy złotych Polskich, ktorą na potrzebę Rzeczyposp: wydać, y do skarbu W. X. Lit. *absque ullis defalcatis*, według dawney ordynacyi w roku teraźnieyszym 1653 dnia 15 Octobra, iedną ratą wnieść maią, pod winami w przeszłych konstytucyach opisanemi.

O żydach Koronnych.

74. Ponieważ na żydow *summa duplex*, względem pospolitego ruszenia iest włożona, a iedno pospolite ruszenie effekt swoy wzięło; tedy gdy ieden podatek oddadzą, drugi im ma bydź *ad feliciora tempora* odłożony. Ordynaryine iednak pogłowne, podatek siedmdziesiąt tysięcy płacić do skarbu Koronnego, podług dawnego prawa, y zwyczaiu, także y retenta będą powinni. A raty, Wielmożny Podskarbi, onym naznaczyć ma. Nad to, do innych podatkow należeć nie będą, oprocz szosow, abo podymnego, y czopowego, kiedy od Woiewodztw będą uchwalone.

Podymne, y pogłowne żydow W. X. Lit.

75. Za uchwaleniem w teraźnieyszey gwałtowney Rzeczyposp: potrzebie, na wszystkie Stany W. X. Lit. troyga podymnego, y na żydy pogłownego, sześć tysięcy, a podymnego, cztery tysiące złotych wkładamy, ktorą summę dnia 15 *Octobr.* iedną ratą przez Szkolnikow swych, porządkiem konstytucyi *anni* 1652 opisanym wybrawszy, do skarbu wnieść powinni *absque defalcatis et abjuratis;* a ieśliby nie wnieśli *pro tempore*, na szkołach skarb *requirere* ma. A Poborcowie, od szlachty, y dzierżawcow, w ktorych maiętnościach, miasteczkach, wsiach, karczmach, żydzi mieszkaią, podymnego wybierać, ani quitow starych brać *in subsidium* nie powinni. A za włożeniem na żydow takowey summy, od wszelkich ciężarow, według konstytucyi 1649 *et anni* 1650 wolni bydź maią.

Koequacya W. X. Lit. z podatkow dwunastu podymnych, ad proportionem ostatniey raty szesnastu podymnych anni 1650.

76. Woiewodztwo Wileńskie, wnieśli do skarbu pierwszey raty ośmiorga podymnego 46156 na delacie podali 682. Drugiey raty wnieśli 21003-4 zostaią winni 5512-14 *salvis abiuratis* według konstytucyi *anni* 1652 o wydawaniu podatkow: obudwu rat poborca winien liczbę, sprawić się ma w Trybunale Skarbowym *cum poenis*. Wielebna Kapituła Wileńska, wnieśli pierwszey raty 82333-24 zostaią winni 23471-3-10 *salvis abjuratis*. Drugiey raty wnieśli 32000. Zostaią winni 20902-14 *salvis abjuratis*, z czego Poborca ma się sprawić w Trybunale Skarbowym. Powiat Ośmianski. Wnieśli do skarbu pierwszey raty złotych 98541-11 zostaią winni 1495-29. Drugiey raty wnieśli część pieniędzy, a część zostaią winni: z czego wszystkiego Poborca ma uczynić rachunek w skarbie, y co się pokaże długu, ma wnieść *absque poenis* do skarbu. Powiat Lidzki. Wnieśli do skarbu pierwszey raty fl. 39867 na delacie podali 1432 drugiey raty wnieśli 16300 zostaią winni 4349-15. Poborca nie czynił liczby, zaczym ma się sprawić w Trybunale Skarbowym. Powiat Wilkomirski.
427 Wnieśli pierwszey raty 53386 y nic nie winni. Drugiey raty wnieśli 26133 na delacie podał Poborca 560 y z tey raty nic nie winni. Po-

wiat Bracławski. Wnieśli pierwszey raty 18361-10, drugiey raty wnieśli 9083-5, zostaią winni 102-15 *absque defalcatis*. Woiewodztwo Trockie. Wnieśli pierwszey raty 42423-2, na delacie podał Poborca 2152, drugiey raty wnieśli 13786 zostaią winni 8502-1. Poborca liczby nie czynił, z czego ma się sprawić w Trybunale Skarbowym *cum poenis*. Powiat Grodzieński. Wnieśli pierwszey raty 94361-26, na delacie podali 1252 z ktorey wniesiono 245-18, drugiey raty wnieśli 46375-7, na delacie podał Poborca 1463-20, nie winni. Powiat Kowieński. Wnieśli pierwszey raty 44708-20, na delacie podał Poborca 3450, drugiey raty wnieśli 20146-10. Na delacie podał Poborca 3933-10, nic nie winni. Powiat Upitski. Pierwszey raty 86934-20, na delacie podał Poborca 24, drugiey raty wnieśli 34890, zostaią winni pewney summy 8463-5-9. A *in quantum* poka e się kwit skarbowy za gotowe, bez pen przyimie Trybunał Skarbowy. A co się tknie podatkow na Seymie 1650 szesnastu podymnych uchwalonych, ponieważ dla nawałności spraw Rzeczyposp: do koequacyi *juxta praescriptum* Seymu przeszłego przyść nie mogło: przeto one do Seymu blisko przyszłego *in toto* odkładamy. Xięstwo Żmudzkie. Wnieśli pierwszey raty 131353-16-12, na delacie podał Poborca 8936, drugiey raty wniesiono 13338, zostaią winni 50806-23-6, o co Poborca ma się sprawić w Trybunale Skarbowym. W Bodze Wielebny Xiądz Biskup z Kapitułą Żmudzką, wnieśli pierwszey raty 8278, zostaią winni 11262-18-12, drugiey raty wnieśli 10880. Poborca ma się sprawić w Trybunale Skarbowym. Woiewodztwo Smoleńskie. Wnieśli pierwszey raty 60264-15, na delacie podał Poborca 1574-9, drugiey raty wnieśli 29712 na delacie podał Poborca 1504-24, nic tedy nie winno Woiewodztwo; z Słobodczykow nie powinni dawać. Kapituła Smoleńska wniosła 9292, na delacie 144, drugiey raty wnieśli 4738, zostaią winni 1-15. Religii Greckiey wnieśli 2212 na delacie 268 drugiey raty wnieśli 1102, na delacie 348 Powiat Starodubowski. *Desolata omnia.* Woiewodztwo Połockie, pierwszey raty wnieśli 80902, na delacie 476, nie zostaie winno nic. Drugiey raty wnieśli 40147, na delacie podano 542. Z dobr religii Greckiey obu rat *ad proportionem* ostatniey raty szesnastu podymnych, nic nie dano,
428 o co maią się sprawić w Trybunale Skarbowym *cum poenis*. Woiewodztwo Nowogrodzkie, pierwszey raty wnieśli 131167-10, na delacie podano 8924-12, drugiey raty wnieśli 65780-20, na delacie podano 4262-12, od religii Greckiey wniesiono pierwszey raty 896, na delacie 772, w drugiey racie wnieśli do skarbu 356, na delacie 478. Powiat Słomiński. Wydali pierwszey raty 34200, na delacie podał Poborca 624, drugiey raty wniosł 17019, na delacie 392-20. Powiat Wołkowyski. Wnieśli pierwszey raty 3575Q-20, na delacie podano 2246-20, drugiey raty wnieśli 17762-20, na delacie podano 1034, nic nie winni. Woiewodztwo Witepskie. Wnieśli pierwszey raty 37358, na delacie podali 72, drugiey raty wnieśli 17268, na delacie podano 1458, nic nie winni. Powiat Orszanski. Pierwszey raty wnieśli 112221-22, reszty iako skarb ukazuie 107562-26-6, drugiey raty wnieśli 52626, reszty według skarbu 57274-6-12. Z miasta Mohylewa wnieśli pierwszey raty 9468, drugiey raty wnieśli 4734, z ekonomii Mohylewskiey wnieśli 36452, pierwszey raty. Reszty 32-12, drugiey raty z teyże oekonomii wnieśli 18226, reszty 16-16, ktorych koequacya podatkow Powiatu Orszańskiego, ponieważ dla nawałności spraw Rzeczyposp: na teraźnieyszym Seymie doyść nie mogła. Przeto tak teraźnieyszą koequacyą 15 podymnych, iako y 16 podymnych *ex anno* 1650 podług konstytucyi przeszłego Seymu 1652 do Seymu blisko przyszłego *in toto* odkładamy. Woiewodztwo Brzeskie. Iako na przeszłym Seymie pozwolili 15 podymnych, tak ie do skarbu *realiter* wnieść powinni. A że dla morowego powietrza, pierwszey raty Poborcowie *salvis abjuratis* wnieśli tylko ośmdziesiąt cztery tysiące, trzy sta złotych: a drugiey raty część tylko wybrawszy, *ad rationem* wnieśli do skarbu, nie mogąc więcey wybierać, y rachować się dla gwałtownieyszego powietrza, tedy iako pierwszey, tak y drugiey raty reszty, powinni będą wnieść do skarbu, y *sufficientem* uczynić *calculum*, dnia 26 Maia, w roku teraźnieyszym 1653. A ktorzy przy pierwszey racie, nie mogli dla powietrza iuramentu wykonać, y pieniędzy wydać, powinni będą temu dosyć uczynić w Grodzie Brzeskim *inclusive* do dnia 4 Maia *sub poenis de retentoribus latis*. Trzecią zaś ratę troyga podymnego, na przeszłym Seymie uchwalonego, powinni będą wnieść do skarbu *die* 2 *Augusti*, w roku teraźnieyszym 1653 *absque defalcatis*, według konstytucyi przeszłey. Z Biskupstwa Łuckiego, wniesiono pierwszey raty 5704, drugiey raty wniesiono 3070, reszty 74. Powiat Piński. Przeszłe podatki dla powietrza nie wydane, *salvis abjuratis* tylko w pierwszey racie, wydać będą powinni. Ktoremu wydania 429
pierwszą ratę *die 10 Iunij*, drugą ratę *die 10 Augusti*, trzecią ratę *die 10 Octobris*, w roku teraźnieyszym 1653 naznaczamy, a te dwie ostatnie raty, bez żadney defalkacyi maią bydź do skarbu wniesione. Do ktorych podatkow, na przyszłym Seymiku Relacyinym Poborcę obiorą, ktory Poborca regestra porządne *cum abjuratis authenticis*, pierwszey raty z Grodu Pińskiego do skarbu oddać powinien będzie, *sub poenis*. Woiewodztwo Mścisławskie. Według deklaracyi przeszłego Seymu, połowę podatkow uchwalonych, to iest, puł osma podymnego do skarbu w roku teraźnieyszym 1653 dnia 24 Maia wnieść powinni, *absque ullis abjuratis et defalcatis*. Woiewodztwo Mińskie. Wnieśli pierwszey raty 63024, reszty 30365-10, na ktorą resztę wnieśli coś do skarbu. Drugiey raty 30000, reszty zostaie 16694-20. Poborcowie obrani do dwu rat, ponieważ liczby nie uczynili, przy re-

gestrach powinni będą uczynić, y w Trybunale Skarbowym sprawić się *sub poenis*. Od duchowieństwa religii Greckiey, wnieśli pierwszey raty 300, reszty zostaie 256-24, drugiey raty wnieśli 100, reszty zostaie 178-12, co powinni wnieść *sub poenis de retentoribus sancitis, ante 9 Maij* w roku teraźnieyszym 1653. Powiat Możyrski. Że *propter hostilitatem* nie mogli wnieść według konstytucyi przeszłey, powinni będą oddać do skarbu W X. Lit. czwartą część w roku teraźnieyszym 1653 dnia 9 Maia. Powiat Rzeczycki. Wnieśli pierwszey raty 3330, reszty 13021, drugiey raty miało przychodzić 8175-15, nic nie wnieśli dla dezolacyi. Ziemia Inflantska. Wnieśli pierwszey raty 7095-12, na delacie podał Poborca 471-18, drugiey raty wnieśli 3828-24, na delacie podali 134-12, nic nie winni.

Deklaracye Woiewodztw Koronnych.

77. Woiewodztwo Poznańskie. Ponieważ ośm poborow, ktore na blisko przeszłym Seymie Rzeczyposp. na zapłatę długu starego woysku winnego, *cum abjuratis* uchwaliła, dla tak wielkiey liczby *abjurat*, y niepewności retent, *sufficere* na tę zapłatę dawnego długu nie mogą. Co *deductum sufficienter* od skarbu Rzeczyposp. tedy chcąc aby się dostateczna zapłata tego długu woyskowego stała, wszystkie *abjurata*, ktore przy tych ośmiu poborach się znayduią, *supplere* obliguią się, abo przed Trybunałem blisko przyszłym skarbowym do skarbu, abo w tymże Trybunale one *integre* tak, iako są w regestrach skarbowych położone, *absque quibusvis abjuratis desertatorum*. Także y resztę siedmnastu poborow na nowy zaciąg uchwalonych, *itidem sine abjuratis et desertatis* wnieść obiecuią. To iednak, co iuż *in paratis* za kwitami y assygnacyami skarbowemi *ad rationem* podatkow tych, też Woiewodztwa wydały, ile na kommissyi temiż kwi-
430 tami y assygnacyami weryfikować, będą, ma im bydź *in solutum* potrącono. A na zapłacenie dalsze wszystkiemu woysku według uchwały Seymu blisko przyszłego, na drugie dwie ćwierci, ktore się poczęły *a die proxime præterita prima Aprilis*, a kończyć się będą *ultima Septembris*, *summam* siedmnastom poborom korresponduiącą *absque quibusvis defalcatis et abjuratis*, dwiema ratami do skarbu wnieść obliguią się. To iest pierwszą ratę pułdziewiętom poborom korresponduiącą *pro 18 Iunij*. A drugą resztę takowąż *pro die 6 Augusti*. A iż *laudo* Seymiku swego (ktore *approbatur*) tak wiele podatkow nieobmyśliło sobie to Woiewodztwo, ileby mogły wystarczyć pomienionym summom na teraźnieyszym Seymie pozwolonym, tedy mu Seymik we Srzedzie *pro die 19 Maij proxime ventura* składamy, na ktorym te podatki iuż pozwolone y *modum contribuendi* sobie namowi. Dla czego *laudum* ktore sobie tam na tymże Seymiku względem tych podatkow uchwali, także approbuiemy. Woiewodztwo Krakowskie. Ponieważ skarb Koronny *in facie Reipublicae deduxit*, iż ośm poborow na przeszłym skroconym Seymie pozwolonych, zapłacie długu dawnemu woysku *a 1 Ianuarij 1652 ad primam Octobris ejusdem*, dla wielkości abjurat nie wystarczaią: tedy iako *tota Respublica*, tak y Woiewodztwo Krakowskie, nowemi podatkami, ktore sobie na Seymikach *Relationis*, namowią, *defectum abjuratorum* supplementować obiecuie, aby te ośm poborow, zupełnie *sine abjuratis et desertatis* oddane były, y ten supplement *abjuratorum* na przyszły Trybunał Radomski do Lwowa wnieść; y do skarbu za kwitami skarbowemi oddać powinno. Woyska nowego zaciągu we dwuch cwierciach przeszłych, to iest *a die prima Octobris 1652 ad diem 1 Aprilis anni præsentis*, iż nie taka *quantitas*, iaka na skroconym Seymie uchwalona była, z regestrow Pana Pisarza Polnego pokazała się, a temu woysku *ex interresse nostro* za assygnacyami I. K. M. płaciliśmy, y teraz do skarbu za kwitami skarbowemi *certam quotam* oddaliśmy. Tedy tę płacą assygnacye y kwity skarbowe, na kommissyi przyszłey *in solutum* dwadzieścia pięć tysięcy złotych *ex occasione* Czorsztyna przez Nas wydane. Także kwarcianym żołdem na dwanaście set ludzi przez Nas przeszłego roku zaciągnionych, na iednę ćwierć wydane pieniądze potrąciwszy, weryfikować będziemy. A ieżeli co przy Nas na każdą czwierć po pułdziewięta pobora *sine abjuratis* rachuiąc zostanie, tamże wniesiemy. A iż to woysko nowego zaciągu, ktorego iuż nieomylnie liczba na skroconym Seymie uchwalona *adæquata* bydź ma ieszcze na dwie czwierci, to iest, *a die 1 Aprilis proxime præterita ad diem 1 Octobr. proxime venturam* Rzeczposp. w służbie swey zatrzymała, tedy tym ludziom y chorągwiom, ktore na Woiewodztwa nasze są naznaczone, zapłatę do braci; Seymik *Relationis* ktory *die 15 Maij* składamy, bierzemy y za assygnacyami skarbowemi przy pokazaniu attestacyi Hetmańskiey, abo Pisarza Polnego, na każdą ćwierć *ad proportionem* pułpiętu poborow *sine abjuratis* płacić będziemy. Na tymże Seymiku *Relationis laudum* o podatkach y sposobie ich, ktore *præsenti Conventu approbatur*, postanowi. Xięstwo Zatorskie y Oświecimskie. Tak iako Woiewodztwo Krakowskie, takim sposobem takie pozwala. Seymik *pro die 7 Maij*. Woiewodztwo Sędomirskie. Na zapłacenie dawnego długu ośm poborow *sine abjuratis* na kommissyą wniosą. Na nowy zaś zaciąg *a prima Octobr. 1652 ad primam Octob. 1653* na każdą ćwierć po pułdziewiętu poborow *ad mentem* przeszłego Seymu, także *sine abjuratis* pozwalaią, z ktorych ćwierci, cokolwiek dotąd za assygnacyami zapłacili, na kommissyi przyięto im będzie. A ostatek na dwie przeszłe ćwierci *ad 1 Aprilis*, y na trzecią *ad 1 Iulij*, podatkow należących na kommissyą do skarbu wniosą, na czwartą zaś ćwierć *ad 1 Octob. in decursu* iey podatki za assygnacyami z skarbu wydadzą. A że pozwolone na przeszłym Seymie podatki *salvis abjurutis* były, a teraz *sine abjuratis* wydawać ie pozwalaią, tedy sposob supplementowania tego defektu y wybierania biorą sobie do braci na Seymik *Rela-*
431

tionis, ktory sobie *pro die 5 Maij* biorą. Woiewodztwo Kaliskie, *per omnia* iako y Poznańskie. Woiewodztwo Sieradzkie. Na zapłatę dawnego zaciągu, borgowemu żołnierzowi Seymem przeszłym uchwalone ośm poborow *sine abjuratis* na Trybunał Skarbowy wniesie. Także y *restantem summam* od siedmnastu poborow *sine abjuratis* na zapłacenie dwuch ćwierci *a 1 Octobris 1652 ad 1 Aprilis anni praesentis* ludziom sobie na nowy zaciąg assygnowanym, *cum ea declaratione*, aby miasta y wsi do chlebow y stanowisk żołnierskich obowiązane, ktore takowych podatkow żołnierzom Woiewodztwu *pro anno 1651* assygnowanym uchodzić chcą, a Woiewodztwo ten ich defekt (prędko żołnierza do obozu wyprawuiąc) poborowemi pieniądzmi założyło, *non obstantibus quibusvis decretis*. Inkluduiąc do tych podatkow y miasto Piotrkow, od ktorych iako y od inszych wszelakich na obronę Rzeczyposp. służących, żadnemi przywileiami, dekretami y serwitoratotami, nikt zasłaniać się nie ma, *absque quibus dilationibus, appellationibus*, PP. Starostowie *ad instantiam* Poborcow nieodwłoczną czynić będą exekucyą, *sub pœnis anterioribus constitutionibus sancitis*. A na trzecią ćwierć *a 1 Aprilis* zaczynaiącą się summę pułdziewiętom poborom korrespondencyą *sine abjuratis* na Trybunał Skarbowy wniosą. W czwartey zaś ćwierci, lu-
432 dziom w pierwszey ćwierci sobie ordynowanym, za assygnacyami skarbu płacić. *Laudum de modo contribuendi* na Seymiku przyszłym Relacyinym w Sadku *die 3 Maij* uchwalone *approbatur*. Ziemia Wieluńska. Pozwala na zapłatę dawnego długu woyskowego ośm poborow *sine abjuratis* zapłacić. Także lubo na przeszłym Seymie *cum abjuratis* te pieniądze oddać deklarowali się, teraz te *abjurata supplebunt*, y zupełnie oddadzą. Także summę siedmnastu poborow na nowy zaciąg pozwoloną zupełnie *sine abiuratis* na kommissyą przyszłą odwiozą, *includendo* iednak w tę summę pieniądze te, ktore za assygnacyami I. K. Mci na ten nowy zaciąg wydali, Seymik *5 Maij*, na ktorym *laudum* ich *approbatur*, *de modo contribuendi ac securitate domestica*. Insze płacenia temu woysku nowego zaciągu, według deklaracyi Woiewodztwa Sieradzkiego. Woiewodztwo Łęczyckie. Iako Poznańskie y Kaliskie *in toto*. *Laudum de modo contribuendi*, y okazowanie, ktore sobie namowi, *approbatur*. Seymik *ultima Aprilis*. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie. Woiewodztwu temu, ponieważ Posłow nie miało, Seymik *pro die 7 Maij* składamy, dla koequowania, y akkomodowania się w podatkach z innemi Woiewodztwy, *in loco solito*. Woiewodztwo Kiiowskie. Seymik *28 Aprilis* we Włodzimierzu. Woiewodztwo Inowłocławskie, iako y Brzeskie. Ziemia Dobrzyńska, ośmi poborow *abjurata* na Trybunale Skarbowym *supplebit*, y one *sine abjuratis* do skarbu tamże na Trybunale wniesie. A co się tknie siedmnastu poborow na nowy zaciąg na Seymie przeszłym pozwolonych, y te *sine abjuratis* tamże na tenże czas na Trybunale Skarbowym, do skarbu wnio-
są. A na drugie dwie ćwierci *summam correspondentem* siedmnastom poborom, pozwala; *modum contribuendi*, y Poborcę bierze do braci, w czym *laudum* względem podatkow, y *modo contribuendi approbatur*. Seymik w Lipnie, *die 6 Maij*. Woiewodztwo Ruskie, Ziemia Lwowska. Na zapłatę starego długu ośm poborow *salvis abjuratis*: a w Powiecie Zydaczewskim, do teyże Ziemie Lwowskiey należącym, *defectum abjuratorum* nagradzaiąc, z tych tylko, co za Dniestrem podług abjurat 1649 *integre* wniosą do skarbu, na przyszłym da Pan Bog Trybunale Skarbowym. Te zaś dwadzieścia poborow *a prima Octob.* na przeszłym Seymie uchwalone na nowy zaciąg na tymże Trybunale. Poborca do nich obrany, powinien *deducere*, że te pobory za assygnacyami naszemi wydał; a ieśli nie wydał, tedy *facta calculatione* tamże do skarbu powinien będzie oddać *salvis abjuratis*. Względem zaś siedmnastu poborow *a prima Aprilis ad primam Octobris* także się submittuią *salvis abjuratis* oddać do skarbu. A *respectu defectorum* 433
ex abjuratis Ziemia Lwowska y Zydaczowska, trzy pobory wnieść obiecuią, *eo praecauto*, że Poborcy ich tak z dawnych do zapłacenia długu woyskowego naznaczonych, iako y teraźnieyszych podatkow *calculum* na Seymiku Relacyinym uczynić powinni, *sub poena peculatus*. *Laudum* iakie sobie postanowią, względem obrony domowey, y sposobie podatkow, na tymże Seymiku, approbuiemy. Seymik Relacyiny w Wisni *pro die 5 Maij*. Do wybrańcow Rotmistrza Urodzonego Stanisława Fredra, deklaruią. Ziemia Przemysłska, względem tak ośmiu poborow na dawny zaciąg *cum abjuratis* pozwolonych, iako też względem siedmnastu poborow, teraz *sine abjuratis* na mieysce dwudziestu poborow, na dwie ćwierci roku *a prima Octobr. ad primam Aprilis praesentis* nowego zaciągu, tak się deklaruie. Iż te podatki obadwa mianowane, ze wsi y miast z tamtę stronę Sanu, gdzie nieprzyiaciel nie dosiągł cale, *et sine abjuratis*: ze wsi zaś y miast na tey stronie Przemyśla y Sanu, gdzie nieprzyiaciel zasiągł y zruynował, *salvis abjuratis* (czegoby przez assygnacye dotąd niewnieśli) lubo do skarbu, lubo na Trybunał Skarbowy wnieść przez PP. Poborcow, *praevio calculo* na Seymiku *Relationis* submittuią się. Seymik *Relationis* spolny, trzem Ziemiom w Wiśni nierozdzielnie zachowuią sobie, y dzień *5 Maij proxime futuram*, naznaczaią sobie, na ktorym *laudum* tak *de genere et modo* podatkow, y supplementu tego *abjuratorum*, iako też *ratione securitatis domesticae*, sobie postanowią, ktore *authoritate* teraźnieyszego Seymu, approbuiemy. Ostrzega iednak tego sobie, aby Poborcy tak *ratione abjuratorum*, iako też względem *retentorum*, z Czerkwi do skarbu y kommissyi nie byli *aggravati*, wedle Ziemie tey dawnych deklaracyi. Ziemia Sanocka, *ad supplendum* ośmiu y siedmnastu poborow *cum abjuratis* pozwolonych, dwanaście poborow także *cum abjuratis* pozwala, y one do skarbu na blisko przyszły Trybunał Skar-

bowy Lowowski wnieść, *praemissa justa calculatione* tamże na tymże Trybunale, Poborcow swoich obowięzuie. Seymik *pro die 5 Maij. Laudum de modo contribuendi et ratione securitatis domesticae*, ktore sobie na tymże Seymiku uchwalą, *approbatur*. Ziemia Chełmska, względem każdey symple, poboru dwa tysiąca złotych pozwala, także względem ośmiu poborow na zapłacenie starego długu pozwolonych, szesnaście tysięcy: a względem siedmnastu poborow, trzydzieści y cztery tysiące, na blisko przyszłym Trybunale Skarbowym, do skarbu *inferre* będzie *integre* powinna. Ieśli iednak iuż cokolwiek *ad rationem* tego wydali za assygnacyami, tedy im to *in calculo* ma bydź przyięto. *Laudum de modo contribuendi*, także *executionis* z retentorow, ktore sobie na blisko przyszłym Seymiku uchwalą, *approbatur*. Seymik *pro die 5 Maij*, sobie składaią. Ziemia Halicka. *Salvis abjuratis et desertatis*, dwadzieścia y ośm poborow, na blisko przyszłym Seymie uchwalone, na Trybunale blisko przyszłym skarbowym *praemissis verificationibus abjuratorum* do skarbu wnieść będzie powinna. A ieśli cokolwiek z tych podatkow wydała za assygnacyami naszemi, abo skarbowemi, to im ma bydź *in calculo* przyięto. Seymik *sexta Maij*. Tamże na Seymiku *Relationis laudum* iakie sobie uchwalą, tak *respectu* obrony od swowoleństwa rożnego, iako y *de modo* wybierania retent y exekucyi *ex retentoribus* podatkow rożnych, *approbatur sine praejudicio* publicznych podatkow. Woiewodztwo Wołyńskie, dwadzieścia y pięć tysięcy złotych, to iest, ośm tysięcy, względem ośmiu poborow na stary dług pozwolonych, a siedmnaście tysięcy względem siedmnastu poborow, na nowy zaciąg, na blisko przeszłym Seymie także uchwalonych, na Trybunale Skarbowym do skarbu także wnieść submittuią się. Seymik *pro die 5 Maij*, *laudum* tegoż Seymiku *approbatur*, *ratione modi contribuendi, et continuatio formati judicij* na retentorow. Woiewodztwo Podolskie. Ponieważ teraz nic dać niemoże, ani retent podatkow dawnych, tedy ie *ad feliciora tempora* odkładamy, iako y Woiewodztwo Kiiowskie. Seymik iednak dla namowy obrony dowowey, *pro die 10 Maij* składamy, y *laudum* ktore sobie *sine praejudicio* podatkow publicznych innych Woiewodztw Rzeczyposp: y skarbu, względem tey obrony uchwalą. Także na zapłacenie długow starych przez to Woiewodztwo zaciągnionych, na tymże Seymiku *approbatur*. Woiewodztwo Lubelskie. Ośm poborow na zapłatę dawnego długu, na blisko przeszłym Seymie uchwalone, na Trybunał Skarbowy blisko przyszły, *supplendo abjurata integre sine quibusvis abjuratis et desertatis*, do skarbu wnieść będzie powinno. A siedmnaście poborow na pułroka, na nowy zaciąg, na tymże przeszłym Seymie uchwalone, także *supplendo abjurata* do skarbu, na Trybunale Skarbowym *sine quibusvis abjuratis et desertatis* wniosą. Cokolwiek iednak z tych podatkow iuż za assygnacyami y kwitami naszemi abo skarbowemi, według deklaracyi przeszłego Seymu zapłacili, to im ma bydź *in calculo* potrącono. Toż Woiewodztwo *in futurum* na zapłatę woysku, ktoremu się służba *a prima Aprilis anni praesentis* poczyna na dwie ćwierci, summę puldziewięta poborow *sine abjuratis*, na dwie ćwierci wydać pozwala. Seymik *Relationis 19 Aprilis*, na ktorym sposob podatkow na wypłacenie tych y dawnieyszych poborow namowią, o czym *laudum* ktore będzie uczynione, *approbatur*. Woiewodztwo Bełskie. Względem ośmiu poborow, ośm tysięcy, względem siedmnastu, siedmnaście tysięcy, potrąciwszy w to, co iuż za assygnacyami naszemi, abo skarbowemi wydało, *praemissa verificatione* na Trybunale Skarbowym, do skarbu wnieść będzie powinno. *Laudum* ktore sobie uchwalą, na blisko przyszłym Seymiku *approbatur*. Seymik *pro die 5 Maij* na mieyscu zwyczaynym Woiewodztwu temu składamy. A wedle konstytucyi 1650 żołdem kwarcianym, za dwie czwierci, trzem chorągwiom co wydało to Woiewodztwo, to im potym z inszych przyszłych podatkow *in coaequatione* przyiąć ma Rzeczposp. A wszyscy Poborcy tego Woiewodztwa, począwszy *ab anno 1649* na Seymik *proxime* przyszły Relacyiny stawić się powinni, y *calculum* uczynią na tymże Seymiku. A ieśli nie uczynią to się *cum calculo* na Trybunał przyszły Skarbowy we Lwowie stawić będą powinni, za delacyą Instygatora tegoż Woiewodztwa. A zaś na przyszłe dwie ćwierci, ktore się *ultima Septembris* kończą, Woiewodztwo Bełskie, summę siedmnaście tysięcy dwiema ratami do skarbu odda. Pierwszą *pro die 18 Iunij*. Drugą *6 Aug.* Woiewodztwo Płockie. Ośm poborow, na zapłatę dawnemu woysku, y siedmnaście za przeszłe dwie ćwierci, *sine abjuratis* na Trybunał Skarbowy pozwala y wniesie. Zaś na zapłatę przeszłych cwierci, y supplement woyska *cum assecuratione* bierze do braci, także *sine abjuratis*. Seymik *5 Maij* na ktorym Poborcę obiorą. *Laudum de modo contribuendi tantum, approbatur*. Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska, z strony ośmiu poborow, na przeszłym Seymie względem zapłaty borgowemu żołnierzowi uchwalonych, *cum desertatis et abjuratis*, taką swoię daie deklaracyą że te *abjurata et conflagrata*, teraz kassuie, y zupełnie abo do skarbu przed Trybunałem Skarbowym, abo na Trybunale Skarbowym, do tegoż skarbu oddać obiecuie. *Ratione* zaś dwudziestu poborow *cum abjuratis* deklaruie, iż odda *summam correspondentem* siedmnastom poborom *sine abiuratis*, *hoc praecustodito*, że to im przyięto w summę być ma, co lubo za assygnacyami woysku, lubo gotowemi do skarbu oddali, *praemissa verificatione*, na tymże Trybunale. *Laudum de modo contribuendi*, ktore sobie na Seymiku *Relationis* uchwalą *approbatur*. Seymik *pro die 6 Maij*. Ziemia Warszawska. Zapłaciła ośm poborow, na zapłacenie starego długu na blisko przeszłym Seymie uchwalonych, y ma kwit, względem drugich podatkow *laudum*, y Seymiku także deklaruie, iako y Ziemia Czerska. Ziemia Wiska. Oddała ośm poborow *cum*

abiuratis, iednak *abiurata* weryfikowawszy defekta ich, *supplebit reali* do skarbu *satisfactione. Ad rationem* dwudziestu poborow cokolwiek za assygnacyami naszemi woysku zapłacili, abo do skarbu oddali, *praemissa verificatione* ma im być przyięto. A *residuum ad supplendum de integro* siedmnastu poborow, do skarbu wnieść będzie
436 powinna. Na przyszłe bierze do braci *cum assecuratione*. Seymik *2 Maij* na podatki, Poborcy y wyprawę z włok, *ad instar* Woiewodztwa Podlaskiego, y Rotmistrza; *laudum* względem tego *approbatur*. Ziemia Wyszogrodzka. Nie odstępuiąc prawa Seymu przeszłego, o abiuratach *desertatorum et conflagratorum*, y owszem one *in futurum* cale sobie ostrzegaiąc. Ile uniwersalna zgoda wszystkich, y Ziem Koronnych y Xięstwa Mazowieckiego, do tegoż nastąpi *defecta abiuratorum* ośmiu, y na nowy zaciąg dwoch ćwierci przeszłych siedmnastu poborow *ad hanc solam Reipub. necessitatem*, Ziemia ta do skarbu Koronnego, y za kwitem Wielmożnego Podskarbiego Koronnego przed kommissyą przyszłą wypłacić pozwala, y obiecuie. Co iednak *et modum* na to *contribuendi* także na przyszłe *a 1 Aprilis* ćwierci, podatki y obronę oyczyzny na teraźnieyszym Seymie uchwalone do braci *cum assecuratione* bierze na Seymik Relacyiny, ktory tey Ziemi na dzień 9 Maia blisko przyszły składamy, y *laudum*, ktore *de modo contribuendi* uchwalą, *authoritate Conventus moderni* approbuiemy. Ziemia Zakroczymska. Podatki wzwyż mianowane bierze sobie do braci, *cum assecuratione*, że cokolwiek ich *restabit* tak z ośmi poborow, iako y ze dwudziestu. Tedy ośm poborow na stary dług, także siedmnaście poborow *sine quibusvis abiuratis* na blisko przyszłym Trybunale Skarbowym do skarbu wniesie zupełnie. Seymik *die 10 Maij*, na ktorym *laudum de modo contribuendi* ktore sobie na tymże Seymiku uchwalą, *approbatur*. Ziemia Ciechanowska. Stosuiąc się *ad mentem totius Reipubl. supplendo defectum abiuratorum* w podatkach, tak dawnego zaciągu, iako y nowego *ad diem 1 Aprilis inclusive*, na Seymie przeszłym Warszawskim, na zapłatę woysku pozwolonych tak ośm poborow dawnego zaciągu, iako względem dwudziestu poborow na dwie ćwierci pozwolonych, siedmnaście poborow *sine abiuratis*. *Item* na dwie ćwierci *a die 1 Aprilis, ad diem 1 Octobris*, na zapłatę woysku, drugie takie podatki siedmnaście poborow, ratami dwiema bierze do braci *cum assecuratione*. A cokolwiek *ratione praemissorum* do skarbu wnieśli, abo za assygnacyami woysku zapłacili, to im *in calculo* ma bydź przyięto, Seymik *Relationis pro die 7 Maij* na ktorym *contribuendi modum* tych podatkow inkluduiąc y czopowe, postanowią, Poborcę obiorą, *laudum* tak względem czopowego, iako y dawnych retentow od Poborcow y ich sukcessorow sobie uchwalą, *quod ipsis ad praesens approbatur*. Poborcy teyże Ziemie iuż nie do kommissyi Lwowskiey, ale do skarbu Rzeczyposp: pieniądze wniosą, antycypuiąc czas Trybunału Skarbowego, tamże rachunek tak z dawnieyszych iako y teraźnieyszych podatkow uczynią. Ktorym podług dawney konstytucyi konflagracye *circa calculationem* przyięte będą. Ziemia Łomżyńska. *In toto* deklaruie się w podatkach iako Zakroczymska. Seymik 2 *Maij*, na ktorym namowią sobie *modum contribuendi, et modum* wyprawy łanowego żołnierza, *hoc praecauto*, że cokolwiek przez Poborcow swych względem tych poborow, na przeszłym Seymie pozwolonych do skarbu wnieśli, albo za assygnacyami wydali, tedy im to iuż *pro perceptis* przyięto bydź ma. Ziemia Rożanska. Ponieważ iuż ośm poborow *salvis abjuratis* do Poborce swego wydała, supplement tego defectu *abjuratorum cum assecuratione* bierze do braci, siedmnaście poborow na przeszłe dwie cwierci *sine abjuratis*, na przyszłą kommissyą, albo przed kommissyą do skarbu wniesie, a na przyszłe cwierci *cum assecuratione* bierze do braci, *sine abjuratis* supplement woyska, Seymik 12 Maia, na ktorym *modum contribuendi* namowią, Poborcę obiorą, y wybieranie pozostałych podatkow Beresteckich postanowią, ktore *laudum authoritate Conventus præsentis* approbuiemy. Ziemia Liwska. Względem ośmiu poborow na dawny dług *cum abjuratis* pozwolonych na blisko przyszłym Seymie teraz defekt abiurat nagradzaiąc, zupełne ośm poborow ma ta Ziemia na Trybunale Skarbowym, we Lwowie przez Grodzkich Liwskich Urzędnikow, y tam lub Urodzony Starosta Liwski, lub iego *Officium calculum* uczynić powinien, *sub pœnis contra negligentes officiales sancitis*. A względem zaś dwudziestu poborow na dwie cwierci, *sine abjuratis*, także na przeszłym Seymie pozwolonych, teraz defekt abiurat nadgradzaiąc, siedmnaście poborow, nie wytrącaiąc abiurat pozwala, y iuż piętnaście poborow Poborcy tey Ziemie wybierali. Ktorzy na Trybunale Skarbowym we Lwowie stawić się powinni, y *calculum* piętnastu poborow, nie wytrącaiąc abiurat, uczynią, y tamże *retenta* oddadzą, a ma im być przyięto, ile na chorągiew wydali, co *deducere* powinni. Te zaś dwa pobory na przeszłe dwie cwierci do piętnastu wybieranych należące, abiurat nie wytrącaiąc, zupełnie wydać maią. Zaś na dwie cwierci, ktore się zaczęły *a 1 Aprilis*, a skończą się *ultima Septemb.* pozwolą, także siedmnaście poborow bez abiurat zupełnych, Poborcę na Seymiku obrać maią, ktory im składamy *die 9 Maij. Laudá* żadnych stanowić tam nie maią. A ieśliby Poborcę nie obrali, to także Grod wybierać powinien. Wedle przeszłego Seymu deklaruiemy, y owe dwa pobory, y te siedmnaście, oddać do skarbu *sub ijsdem pœnis*. Pierwszą ratę *pro die 18 Iunij*. Drugą ratę *pro die 6 Augusti*. Ziemia Nurska. *In toto* zgadza się z Ziemią Czerską. Seymik *Relationis 29 Aprilis* na ktorym *modum contribuendi* podatkow y wyprawy łanowey żołnierza namowią, tamże *propter pestem grassantem* w Nurze mieysce bliższe dla suscepty xięgom *per laudum* obmyślą, ktore im względem tego, y *ratione modi contribuendi authoritate præsentis Conventus* approbuiemy. Wa-

ruie iednak to sobie, że im to, co przez Poborcow do skarbu wnieśli, abo za assygnacyami wydali, przyimie na kommissyi skarb. Woie-
438 wodztwo Podlaskie, Ziemia Drohicka. Ośm poborow na stary dług, także y siedmnaście na nowy zaciąg, na blisko przeszłym Seymie, na pułroka pozwolone, wniesie do skarbu, na blisko przyszłym Trybunale Skarbowym, *sine abjuratis et desertatis*, wszakże *sine auctione*, ktorą sobie skarb pretenduie. A co się tknie tey aukcyi, tedy na blisko przyszłym Seymie ma być o niey wszystkiey Rzeczyposp: decyzya, do ktorego czasu exekucyą z Poborcami względem tey aukcyi odkładamy. Cokolwiek iednak za assygnacyami naszemi woysku, abo do skarbu wydali, za kwitami skarbowemi, to im ma być przyięto, *præmissa verificatione*, y w skarbie *in solutum* potrącono. *Laudum de modo contribuendi approbatur.* Seymik w Drohiczynie *2da Maij.* Ziemia Mielnicka. Ośm poborow, y siedmnaście biorą sobie do braci, *cum assecuratione*, że się porownaią ze wszystką Rzecząposp: abo przed Trybunałem do skarbu, abo na Trybunale *sine quibusvis abjuratis* wniosą. *Laudum de modo contribuendi* podymnym *approbatur.* Seymik 17 *Maij.* Cokolwiek *ad rationem* za assygnacyami naszemi, abo skarbu wydali, to im ma być *in calculo* przyięto. Ziemia Bielska. *Ratione* ośmiu poborow y siedmnastu na nowy zaciąg pozwolonych, to iest *a prima Octobris, ad primam Aprilis*, do skarbu *sine abjuratis pro die 1 Iulij* wniosą. A na drugie dwie cwierci summę *ad proportionem* siedmnastu poborow *sine abjuratis* do skarbu oddawać submittuią się. Cokolwiek iednak iuż za assygnacyami naszymi, abo skarbowymi *ad rationem* ośmiu, y pierwszych siedmnastu poborow dali, to im *in calculo* ma być przyięto. A Poborce wszyscy Ziemie ich, ktorzy tykali się iakimkolwiek sposobem podatkow ich, powinni się będą przed Deputatami na Seymiku Relacyinym, z Koła ich naznaczonymi rachować, *sub pœnis de retentoribus pecuniæ publicae sancitis, ad instantiam cujusvis in Iudicijs Tribunalitijs repetendis. Lauda* też ktorekolwiek uchwalili sobie na Seymikach, po Seymie przeszłym *ratione exigendarum contributionum ac faciendarum executionum, securitatisque domesticæ*, także y to *laudum*, ktore sobie na przyszłym Relacyinym Seymiku uchwalą, *ad supplendos defectus, et modum contribuendi, executionemque ex retentoribus* namowią, *approbantur.* Seymik Relacyiny w Brańsku. A *in casum* powietrza, w Surażu *pro die 5 Maij* składamy. *Ratione salariorum* z inszemi Woiewodztwy zgadza się. Woiewodztwo Rawskie, Ziemia Rawska. Ośm poborow na zapłatę starego długu uchwalone, że ie na blisko przyszły Trybunał Skarbowy *integre, sine quibusvis abjuratis* do skarbu wniesie, *cum assecuratione* bierze do braci, *similiter* y siedmnaście poborow na nowy zaciąg na tymże Seymie pozwolone, *itidem sine abjuratis et desertatis*, potrąciwszy w to,
439 co na chorągiew swoię Powiatową wydali, y *ad rationem* tych podatkow lub do skarbu, lub woysku za assygnacyami naszymi zapłacili. *Laudum de modo contribuendi*, ktore sobie na blisko przyszłym Seymiku uchwalą, *approbatur.* Seymik *in loco solito pro die 8 Maij.* Ziemia Sochaczewska. Ośm, y siedmnaście pomienionych poborow, że ie na Trybunał Skarbowy, blisko przyszły do skarbu *sine abjuratis et desertatis* wniesie, biorą sobie *cum assecuratione* do braci. A cokolwiek *ad rationem* za assygnacyami naszymi, lub woysku zapłacili, lub do skarbu oddali, to im ma być na tymże Trybunale *præmissa verificatione* przyięto. *Laudum de modo contribuendi*, ktore sobie na blisko przyszłym Seymiku uchwalą, *approbatur.* Seymik *pro die 5 Maij.* Ziemia Gostyńska. Że tak ośm, iako y siedmnaście poborow wyżey mianowanych, *sine abjuratis* zupełnie na blisko przyszły Trybunał Skarbowy do skarbu wniesie, bierze sobie *cum assecuratione* do braci. *Laudum de modo contribuendi*, ktore sobie na blisko przyszłym Seymiku uchwalą, *approbatur.* Seymik *pro die 5 Maij.* Cokolwiek iuż za assygnacyami naszemi woysku zapłaciła, abo do skarbu wnieśli, to im ma bydź potrącono. Woiewodztwo Ziem Pruskich. Supplement defektow abiurat tak ośmiu iak y siedmnastu poborow, biorą do braci, a to, cokolwiek nad zapłacenie assygnacyi naszych *restabit*, za assygnacyami Wielmożnego Podskarbiego Koronnego wydadzą. Przyszłe zaś podatki biorą do braci. Woiewodztwo Bracławskie, y Czerniechowskie. Seymik *pro die 28 Aprilis* iako y Kiiowskie, we Włodzimierzu maią mieć. A ktorekolwiek Woiewodztwa y Ziemie *ratione* przeszłey płacy, ktora się poczyna rachować *a 1 Aprilis* nie uczynili wzmianki w dekretach swoich, tę generalną daią deklaracyą, że te cwierci poczynaią się *a prima Aprilis, ad ultimam Iunij, sine abjuratis*, pułdziewiąta pobora *pro die 18 Iunij* wnieść na kommissyą powinne będą. A drugą cwierć *a prima Iulij, ad ultimam Septembris*, takowąż summę *pro die 6 Augusti* do skarbu wniosą. Te zaś Woiewodztwa, ktore przy deklaracyach swoich o starey zapłacie, y na te dwie cwierci obmyślili, pieniądze przy swoich zostaią deklaracyach. Woiewodztwa zaś Ruskie y Wołyńskie. Według deklaracyi swoich, y te dwie cwierci *in futurum* na tenże czas tymiż ratami będą powinni wnieść tak, iako się deklarowały, *ratione præteritorum* w deklaracyach tego Seymu. Woiewodztwa Pruskie, przy deklaracyi swey zostawaią. A co się tknie dwuch dawnych cwierci, iedney pod Sokalem, a drugiey na przeszłym Seymie woysku dawnemu pozwolonych. Ponieważ w instrukcyi naszey na Seymiku wzmianki o nich nie było, y PP. Posłowie od braci swoich w tym *instructi* nie byli, biorą sobie 440
wszystkie Woiewodztwa do braci na Seymiki *Relationis* blisko przyszłe.

Deklaracye Woiewodztw y Powiatow W. X. L.

78. Woiewodztwo Wileńskie. Na zapłatę woysku, y dalsze onego zatrzymanie pozwala, iako y drugie Woiewodztwa. Cło nowo podwyższo-

ne, *donativum* kupieckie, pogłowne y podymne żydowskie, czopowe. Także troie podymnych *cum assecuratione per optionem* do braci bierze, *salva cœquatione.* Seymik Relacyiny 7 *Maij.* Powiat Oszmiański. Zgoda z Woiewodztwem Wileńskim. Seymik *die* 18 *Maij.* Powiat Lidzki. Zgoda z Oszmianą. Seymik 1 *Maij.* A że Poborca obrany do trzeciey raty *cessit fatis* przed wybraniem, tedy na tym Seymiku Relacyinym maią obrać Poborcę, y tę ratę ostatnią przeszłych podatkow maią wnieść do skarbu *pro die prima Iulij.* Powiat Wilkomirski. Poborow siedm, albo troie podymne bierze do braci *cum assecuratione et cum optione* obrania sobie iednego z tych podatkow mianowanych na Seymiku Relacyinym, ktory *pro die 16 Maij* naznacza. Powiat Brasławski. Troie podymne bierze do braci *cum assecuratione et optione* iednego z tych podatkow, abo podymnym: abo poborami *summam correspondentem* wydać do skarbu. Seymik Relacyiny dnia 12 *Maij.* Woiewodztwo Trockie. Poborow siedm *cum assecuratione* do braci bierze. Seymik. Powiat Grodzieński. Troie podymne pozwala, biorąc *ad optionem* do braci, ieżeli poborami, albo podymnymi zechcą wydać, *salva cœquatione.* Seymik 5 *Maij.* Powiat Kowieński. Według artykułow swoich stosuiąc się do zgody powszechney Woiewodztw W. X. L. na wszystkie podatki pozwala. Troie podymne iednak, ieżeli poborami *æquivalenti summa*, abo podymnym wydać zechcą, do braci bierze, *salva cœquatione* na przyszłym Seymie. Seymik *die* 16 *Maj.* Powiat Upitski. Poborow pięć pozwala, a dwa do braci *cum assecuratione*, bierze, ktore maią wydawać według kwitow *a.* 1635 *sine abjuratis et defalcatis.* Czopowe pozwala, żeby *inter plus offerentes* obywatelom Powiatu Upitskiego arendowane było. Seymik dnia 15 *Maij.* Xięstwo Żmudzkie. Poborow siedm pozwala wydać według kwitow *anni* 1635 *sine defalcatis.* Seymik *die* 16 *Maij.* Woiewodztwo Smoleńskie. Troie podymne, lub poborami wydać *summam correspondentem* bierze do braci *cum assecuratione, salva coaequatione*, Słobodczykow excypuiąc. Seymik *die* 16 *Maij.* Powiat Starodubowski. *Desolata omnia.* Seymik Relacyiny w Czeczersku dnia 21 *Maij.* Woiewodz-
441 two Połockie. Poborow 7 *cum assecuratione* bierze do braci, czopowe Woiewodztwa tego, *salva declaratione* 1649 *ratione* oprawy zamku tamecznego pozwala. To zaś co do skarbu W. X. Lit: należy, oddać powinni. Seymik Relacyiny *die 12 Maij.* Woiewodztwo Nowogrodzkie. Troie podymne *sine abjuratis* wydać według wtorey raty piętnastego podymnego deklaruie. Seymik Relacyiny *die 7 Maij.* Powiat Słonimski. Troie podymne deklaruie *sine novis abjuratis*, według ostatniey raty piętnastu podymnych, sposob wydania lub podymnym, lub poborami *ad proportionem* troyga podymnego, *liberam* każdemu obywatelowi zostawuiąc, *optionem*, bierze do braci. Seymik dnia 30 *Aprilis.* Powiat Wołkowyski. Troie podymne, abo *summam correspondentem* troyga podymnego, bierze do braci *optionem cum assecuratione.* Seymik *5 Maij.* Woiewodztwo Witebskie. Poborow cztery, a trzy do braci *cum assecuratione* pozwala. Seymik *16 Maij.* Powiat Orszański, lubo Posłowie *ligatas* mieli *manus*, nie pozwalać żadnych podatkow. Bacząc iednak gwałtowną Rzepltey potrzebę, na zapłatę y dalsze zatrzymanie woyska, do zgody przychylaiąc się inszych Woiewodztw, siedm poborow *generice* ze wszystkiego Powiatu Orszańskiego, *nil separando* według kwitow poborowych wydać deklaruie. Cło kupieckie *sine gravamine nobilitatis*, y inne extraordynaryine podatki pozwala. Seymik *18 Maij.* Woiewodztwo Brzeskie. Troie podymne pozwala, według ostatniey raty piętnastu podymnego, albo pobory *ad proportionem* troyga podymnego. Dwoie iednak podymne wnieść do skarbu ma, a trzecie przy Woiewodztwie zostawuie, dla obrony *in casum ingruentis periculi*, ktore ieśliby nie zaszło, tedy wnieść maią do skarbu *in termino præfixo* wniesienia. Seymik *5 Maij* bierze, na ktorym *securitati providebunt sine præjudicio juris publici et privatorum.* Powiat Piński. *Ad proportionem* troyga podymnego wydać poborami pozwala, z ktorych *juxta declarationem* przeszłego Seymu *laudum* zaciągu swego zapłacić powinien będzie. Co potym na przyszłym Seymie likwidowano, *et in cœquationem* przyięto bydź ma. Seymik *2 Maij.* Woiewodztwo Mścisławskie. *Exclusa hostilitate et salvo præsidio* w Woiewodztwie, lubo podymnym troygiem, lubo poborami *correspondentem summam* troygu podymnemu, do skarbu wniesie według ostatniey raty 15 podymnego. Seymik *die 10 Maij.* Woiewodztwo Mińskie. Lubo mieli *limitatam potestatem* od braci na żadne podatki nie pozwalać, iednak *in summa Reipubl. necessitate*, stosuiąc się do zgody wyższych Woiewodztw W. X. L. pozwoliło siedm poborow, wziąwszy 442
optionem do braci. Ieśliby się też zdało braci wydać troie podymne, tedy *sine abjuratis* to troie podymne według ostatniey raty, ktora *4 Maij* wychodzić będzie, wnieść do skarbu pozwoliło, *salva generali coœquatione*, z Woiewodztwy drugiemi na przyszłym Seymie. Seymik *10 Maij.* Powiat Możyrski. Czwartą część na przeszłym Seymie uchwalonych podatkow wnieść dnia 15 *Octobr: anni præsentis* obiecuie *salvis abjuratis.* Teraźnieyszych zaś podatkow *quartam partem* na tymże terminie wnieść *sine abjuratis. Cavendo*, ieżeli *hostilitas* znaczna do wybierania *non impediet.* Seymik *6 Maij.* Powiat Rzeczycki, podatkow czwartey części na przeszłym Seymie uchwalonych, wnieść nie mogł y nie może, y skarb ich *requirere* nie ma. Teraźnieyszych zaś podatkow czwartą część pozwala, *optionem* do braci bierze, ieżeli poborami, albo podymnym. Seymiki y popisy w Rochaczowie. Seymik Relacyiny *6 Maij.* Ziemia Inflantska. Troie podymne pozwala, sposob wydania lub poborami *summa æquivalenti* troygu podymnemu, lub podymnym, do braci bierze. A że ta Ziema *usum* wybierania czopowego nie ma, *in recompensam* tedy czopowego w W. X. Lit. uchwalonego, ie-

den pobor wydać z osobna obiecuie. Seymik *6 Maij.*

Krzysztof Pac, Chorąży Ziemski W. X. Lit. Marszałek Koła Poselskiego.

Ian z Bukowca Szlichtynk, Sędzia Ziemski Wschowski, Deputat do Konstytucyi z Wielkiey Polski.

Waleryan Petrykowski, Podkomorzy Rożański, Deput: do Konst: z Wielkiey Polski.

Ian Chrapowicki, Chorąży Woiewodztwa Smoleńskiego, Deputat do Konstytucyi, z W. X. Litewskiego. m.p.

Andrzey Czaplic z Szpanowa, Starosta Horodelski, Deput: do Konstyt: z Małey Polski.

Ian Andrzey Morsztyn z Raciborska, Stolnik Sędomirski, Dworz: Pokoiowy I. K. Mci, Deputat do Konstytucyi z Małey Polski.

Ian Mikołay Stankiewicz, Ciwon Eyragolski, Pisarz Ziemski Xięstwa Żmudzkiego, Deputat do Konstytucyi z W. X. Lit.

Waleryan Stanisław Iudicki, Custos Smolen. I. K. M. Sekretarz.

KONSTYTUCYE Y UCHWAŁA

SEYMU WALNEGO KORONNEGO SZEŚĆNIEDZIELNEGO WARSZAWSKIEGO,

r. Pańskiego 1654 dnia 9 Czerwca.

W Imię Pańskie, Amen.

IANK AZIMIERZ

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem w obec, y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, wiadomo czynimy, że
443 lubośmy Seym sześćniedzielny stosuiąc się do prawa pospolitego złożyli, uważaiąc iednak potrzeby teraźnieysze Rzepltey, ktore prędkiego ułacnienia potrzebuią, Seym za zgodą y iednostaynym wszech Stanow zezwoleniem do niedziel trzech skrociliśmy. To iednak skrocenie *in futurum* prawom dawnym o Seymach sześćniedzielnych *derogare* nie ma. Na ktorym to Seymie niżey opisane, zgodnie umowione postanowiliśmy konstytucye.

Zapłata woysku.

2. Chcąc woysko w dawnym iako nayprędzey ukontentować długu, y do dalszey Rzepltey przychęcić służby, generalną mu naznaczamy zapłatę: zlecaiąc Wielm: Podskarbiemu Koron: aby przy Wielm: Hetmanach naszych do Lwowa *pro die 25 Novembr:* ziachawszy, naprzod według Gliniańskiego y Zwanieckiego popisu *ad 1-mam Ianuarij* roku przeszłego, a potym tak, iako się pokaże, wiele pod ktorą chorągwią albo regimentem ludzi zostawało *ad 1-mam Octobr:* następuiącą (co *fidei et dexteritati* pomienionych zlecamy) woysku wszystkiemu płacił: zwinionych iednak chorągwi, y tych, ktorzy okazyi przeszłey zimy uniwersałow Hetmańsk: nie słuchaiąc omieszkali, aby żołd nie dochodził, mieć chcemy: zbiegli także y zmarli podług konstytucyi 1634 w komput rachowani bydź nie maią. Aby zaś woysko Rzepltey *a prima Octobris anni praesentis* pewne było zapłaty, tak ordynuiemy, aby wszystkie Woiewodztwa y Ziemie podatki podług deklaracyi swoich wniosły do Lwowa, gdzie niektorych Woiewodztw ludziom od skarbu do nich assygnowanym ich pieniądzmi skarb płacić powinien będzie: na żadne insze ani ludzi, ani potrzeby tych pieniędzy nie wydaiąc. Woiewodztwa zaś y Ziemie, ktore assygnowanych ludzi nie potrzebuią, wnosić także do skarbu podatki powinne będą: ktore skarb na samę zapłatę ostatka woyska obracać ma, na żadne inne potrzeby *etiam ex Senatus consulto* onych nie wydawaiąc. Czas wnoszenia tych podatkow wszystkim Woiewodztwom y Ziemiom naznaczamy na trzy raty. Pierwszą na iednę ćwierć *pro 25 Novembr.* Drugą na dwie ćwierci razem *pro 2 Maij* w roku przyszłym. Trzecia na dwie ćwierci także zarazem *pro prima Decembr.* w roku 1655. Na ktore czasy Poborcy ze wszystkich Woiewodztw y Ziem pieniądze do Lwowa zwozić, y do skarbu oddać powinni będą. A ieśliby ktore Woiewodztwo w podatkach pomienionych podług deklaracyi swoich nie uiściło się, y pieniędzy przez Poborcow swoich na czas y mieysce wzwyż mianowane nie zwieźli, skarb onych u Woiewodztwa albo Poborcow *ordinaria juris via* dochodzić ma.

Skrypt ad archivum.

3. Skrypt *ad archivum* podany, ręką Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, y Urodzonego Marszałka Posłow Ziemskich podpisany, *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy.

Trybunał Radomski.

444

4. Ponieważ wiele retent z podatkow na obronę Rzepltey z przeszłych Seymow uchwalonych u Poborcow y Administratorow na delacie skarbowey zostawa, dla prędszego dochodzenia tychże zatrzymanych podatkow, konstytucye przeszłych Seymow o retentorach uchwalone *in toto* reassumuiąc, Trybunał Radomski *pro die decima quinta Octobris* naznaczamy: ktory to Trybunał niedziel cztery od zaczęcia trwać będzie. Deputatow do niego mianuiemy. Z Senatu: Wielmożnych, Stanisława Witowskiego, Sędomirskiego. Maxymiliana Ossolińskiego, Czerskiego. Stanisława Laskowskiego, Podlaskiego, Referendarza Koronnego. Stanisława Korycińskiego Bieckiego, Kasztellanow. Z Posłow zaś Ziemskich. Urodzonych, z Poznańskiego, Iana Szlichtynka, Sędziego Wschowskiego. Z Krakowskiego, Stanisława z Brzezia Chrząstowskiego Podsędka Krakowskiego. Z Oświecimskiego,..... Mstowskiego. Z Sędomierskiego, Stanisława Zarembę, Pisarza Grodzkiego Nowomieyskiego. Z Kaliskiego, Ierzego Kaczkowskiego. Z Sieradzkiego, Kazimierza Zapolskiego. Z Ziemie Wieluńskiey, Woyciecha Męczyńskiego, Starostę Brzeżnickiego. Z Łęczyckiego, Iacka Ryszyńskiego. Z Brzeskiego, Kaspra Sułkowskiego, Sędziego Brzeskiego. Z Kiiowskiego, Ierzego Niemierzyca, Podkomorzego Kiiowskiego. Z Inowrocławskiego, Pstrokońskiego Dworzanina naszego. Z Ruskiego, Kaspra Woiakowskiego, Podstolego Przemysłskiego, Andrzeia Kańskiego, Sędziego Ziemskiego Chełmskiego. Z Wołyńskiego, Stanisława Bieniewskiego, Pisarza Grodzkiego Łuckiego. Z Podolskiego, Alexandra Maszewskiego, Cześnika Podolskiego. Z Lubelskiego, Stanisława Domaszewskiego, Sędziego Łukowskiego, Z Bełskiego, Krystyna Gorayskiego. Z Płockiego, Mikołaia Narzymskiego. Z Mazowieckiego, y Ziemie Wiskiey, Iana Kosakowskiego, Starostę Wiskiego. Z Podlaskiego, Teodora Saczka, Podsędka Drogickiego. Z Rawskiego, Iana Albrychta Lipskiego, Podkomorzego Rawskiego, Starostę Inowłocławskiego. Z Prus,..... Tuchołkę, Pisarza Ziemskiego Pomorskiego. Z Bracławskiego, Krzysztofa Kordysza, Cześnika Bracławskiego. Z Czerniechowskiego, Gabryela Hulewicza, Chorążego Czerniechowskiego. Ktorzy Deputaci odprawiwszy przysięgę *juxta rotam anni* 1613 wszystkie sprawy według konstytucyi *anni* 1629 y innych wszystkich o tym Trybunale napisanych przy Wielmożnym Podskarbim Koronnym, ktory *sine legali impedimento* absentować się nie powinien, sądzić będą wszystkich Poborcow, Administratorow, y innych podatkow Rzeczypospolitey retentorow, tak na dawnieyszych Seymach, iako y na teraźnieyszym na zapłatę woysku uchwalonych podatkow, wedle tychże wzwyż mianowanych konstytucyi, tych tylko od tego sądu uwalniaiąc, ktorzy Woiewodztwom y Ziemiom należące wybierali czopowe, y z nich na
445 Seymikach rachować się powinni: ktorym to Poborcom y administratorom, za podaniem na delacie ich przez Wielmożnego Podskarbiego Koronnego z podpisem ręki iego, *terminum peremptorium sine quavis adcitatione* naznaczamy, y aby wszystkie zatrzymane y od nich wybrane na dawnieyszych y teraźnieyszym Seymie uchwalone podatki, na Trybunał pomieniony do Wielmożnego Podskarbiego naszego *sub poena peculatus* odnieśli, tychże Poborcow y administratorow *serio* upominamy: ktoremi pieniądzmi aby skarb według konstytucyi na teraźnieyszym Seymie uchwaloney woysku płacił, postanawiamy, *salaria* Deputatom zwyczayne po złotych dwuch set naznaczamy, *poenae* iednak *iudiciales* aby do skarbu wniesione były, uchwalamy. Poborcy zaś Woiewodztw Ruskiego, Bełskiego, Wołyńskiego, y Ziem do nich należących, na tenże ziachawszy Trybunał, z skarbem tak o dawne retenta zatrzymane, iako y na teraźnieyszym Seymie uchwalone podatki, porachowawszy się wieleby od ktorych pieniędzy przychodziło, do Lwowa *pro die 25 Novembris*, te zwieść pieniądze wszystkie będą powinni *sub poena peculatus*, o ktorą na kwerelach, ktore tamże we Lwowie w ten czas odprawowane bydź maią, otrzymać y publikować skarb będzie tamże powinien. A iż sukcessorowie Wielmożnego niegdy nieboszczyka Firleia Woiewody Sędomierskiego, także Urodzonego Marcina Czarnieckiego, pewne summy w skarbie mieć sobie pretenduią, przeto na tym Trybunale likwidowane być maią. Na tymże Trybunale wszyscy Poborcy wszystkich retentow Woiewodztw y Ziem sprawować się będą, ieżeli ktorego Woiewodztwo y Ziemia na delacie do skarbu poda.

Sposob dochodzenia zatrzymanych retent.

5. Konstytucyą *anni 1629* y inne wszystkie o retentorach *cujuscunque status et conditionis* zatrzymanych Rzeczypospolitey podatkow *in toto* reassumuiąc tego dokładamy, iż *possessores bonorum Regalium* w płaceniu poborow według deklaracyi uniwersału *anni ejusdem 1629* sprawić się maią, y retentor każdy poboru, albo innego iakiegokolwiek Rzepltey podatku *triplici pensione* karany bydź ma, *ex instantia* Poborce na kwerelach, ktore *extra cadentiam quamvis, ad judicandas causas fisci, etiam* y pod Seym, *Officia Castrensia* sądzić powinni będą. A po Starostach zaś Sądowych mieć chcemy, aby po otrzymanych przez Poborcow kondemnatach y oddaniu delat, do rąk ich naydaley *in spacio sex hebdomadarum*, przez się, albo swoich Subdelegatow, ze wszystkich retentorow, podług processu w teyże konstytucyi opisanego, nieodwłoczną exekucyą *sub poena mille marcarum, et solutione de suo, in Iudicio Tribunalitio inter causas fisci repetenda* czynili: a retentorowie takowych exekucyi żadnemi prawami y relacyami *ad cassandum*, ani oprawami małżonek swoich bronić nie będą mogli: a ieżeliby ktory stanu szlacheckiego 446
retentor takowey exekucyi bronił, albo uczynioną irrytował, *ipso facto poenam infamiae; plebeia* zaś *persona poenam peculatus* popadać ma, *pro qua publicanda poena eadem, forum* w Grodzie *coram Officio Castrensi sine quavis appellatione*, a z takowym każdym według konstytucyi teyże *anni 1629* Starosta postąpić sobie ma, a Starosta albo Urząd iego o uczynienie takowey exekucyi do Sądu żadnego nie może być pociągany, *sub poena duorum millium marcarum inter causas fisci peremptorie repetenda:* takoważ exekucya w dobrach naszych *etiam* ekonomicznych y miastach czyniona być ma. A Poborca *in futurum* regestra poborowe y retenta z podpisem ręki swey *per oblatam* do Grodow tegoż Woiewodztwa y Ziemie, gdzie iest Poborcą obrany, podawać będzie powinien: retentorowie także iakichkolwiek uchwalonych *per lauda approbata* w Woiewodztwach y Ziemiach podatkow takieyże exekucyi podlegać maią.

O władzy Hetmańskiey.

6. Konstytucyą Seymu Brzeskiego o władzy Hetmana Polnego Koronnego, ponieważ w ten czas kiedy buława Wielka Koronna wakowała, stanęła, abroguiemy: wcale zachowuiemy iurysdykcyą Hetmanowi Wielkiemu Koronn: nad wszystkiemi woyskami iakimkolwiek sposobem w służbie Rzeplтey teraz y napotym zostawaiącemi, według dawnych praw y zwyczaiow urzędowi iego należącą. Urzędy przy tym tak Wielkich iako y Polnych Hetmanow oboyga narodow przy dawnych prawach y prerogatywach zostawuiemy.

O substytucie Pisarza Polnego.

7. Konstytucye Seymow wszystkich reassumuiąc o powinności Pisarzow Polnych, y one *in toto* approbuiąc, mieć chcemy, aby Pisarz Polny woysko wszystko co ćwierć *generaliter* popisawszy, regestra z podpisem ręki swey do skarbu, a potym do Marszałka Poselskiego na początku każdego Seymu, *sub privatione officij* oddawał: a bez takowego regestru skarb żadney chorągwi żołdu wydawać nie ma: a że na ten czas Pisarz Polny w więzieniu zostawa, tedy na mieyscu iego substytuta Urodzonego Maryana Iaskolskiego Strażnika woyskowego podaiemy, ktory to substytut pokąd przerzeczony Pisarz Polny do Korony nie powroci, urząd ten *fideliter* podług prawa administrować będzie powinien, *praevio* iednak *juramento corporali juxta rotham* Pisarza Polnego.

Pospolite ruszenie.

8. Lubośmy znaczną liczbę woyska na obronę Rzeplтey na teraźnieyszym Seymie uchwalili, chcąc iednak pokazać wszystkiemu światu, że nie ustawa zwyczayna stanu rycerskiego ochota w zaszczycaniu dostoieństwa naszego y całości Rzeplтey, za iednostayną wszech Stanow zgodą pospolite ruszenie *sine divisione belli*, według statutow y konstytucyi *anni 1621* y według dawnego zwyczaiu uchwalamy, ktore w mocy naszey *in causa summae necessitatis Reipub: pro una vice*, za granice Koronne nie wyciągaiąc, do przyszłego Seymu zostawuiemy. Także pierwsze wici za dwoie rozumiane bydź maią. Woiewodztwo iednak Podlaskie przy prawach y zwyczaiach dawnych zachować się ma, do ktorego y Ziemia Łukowska stosować się będzie. Woiewodztwo zaś Mazowieckie podług konstytucyi 1637 expedycyą tę odprawować ma, na co im w Warszawie Seymik Generalny złożymy. Woiewodztwo Pruskie, wedle zwyczaiu do braci sobie biorą. Kiiowskie, Bracławskie, Czerniechowskie, iż dobr swych nie są *in possessione*, procz tych, ktorzy w rożnych Woiewodztwach possessye maią od pospolitego ruszenia uwalniamy. Więc y Wielm: Xiężnę Wiśniowiecką Woiewodzinę Ziem Ruskich, maiąc wzgląd na dezolacyą dobr iey przez nieprzyiaciela zruynowanych, od tegoż pospolitego ruszenia uwalniamy. Dwor Nay- 447

iaśnieyszey Krolowy Ieymci Małżonki naszey: y dwor Krolewica Imci Karola Pana Brata naszego: ma być wolny. A regestra z podpisem Marszałkowskim do Grodu tutecznego maią bydź podane. Więc y dwor Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, ktory z podpisem ręki y Urodzonego Marszałka Posłow Ziemskich do Grodu tutecznego w regestrze podany być ma, *ab onere* pospolitego ruszenia uwalniamy. A iż Grod Krakowski podczas expedycyi teraźnieyszey, dla codziennych sądów Pisarza Grodzkiego tamtecznego Urodzonego Woyciecha Drozdowskiego potrzebuie, przeto onego do expedycyi publiczney uwalniamy z tą deklaracyą, żeby przy Grodzie y xięgach pod ten czas rezydował, *sub poenis de expeditione sancitis.*

Zatrzymanie woyska w służbie Rzeplтey.

9. Reassumuiąc wszystkie prawa *de disciplina militari*, postanawiamy, aby żaden w służbie Rzeplтey zostaiący nie ważył się ani z pod chorągwi swoiey wyieżdżać, ani pod inszą zaciągać się, aż cztery cwierci zupełne pod iedną chorągwią przesłużywszy; a ktokolwiekby, albo ćwierć pod chorągwią iedną nie dosłużywszy, do inszey się przeniosł, to nie opowiedzianie y bez pozwolenia Hetmana naszego z woyska wyiechał, ten ma być *ipso facto infamis*, y dobra iego zasłużone, ieśliby iakie miał, *iure caduco bene meritis* rozdawać będziemy, tego dokładaiąc, aby podług prawa ieden Rotmistrz, y Polskiego y cudzoziemskiego ludu mieć nie mogł kompanii; excypuiąc od tego Wielmożnych Hetmanow naszych.

Securitas dobr naszych.

10. Warowano to iest prawem pospolitem, że dobra ziemskie żadnym hybernom, ani exakcyom żołnierskim nie są podległe: przeto wszystkie *eo nomine* uchwalone prawa *in suo robore* zostawuiąc, mieć chcemy, aby Wielmożni Hetmani nasi teraz y na potym będący, żadnych assygnacyi hybernom do dobr ziemskich nie dawali, waruiąc to, że ieśliby ważył się kto assygnacyą, lubo na stacyą, lubo na stanowiska na dobr ziemskich stacyom nie podległych upraszać sobie, taki *poenam infamiae*, w bliższym Grodzie *praevia citatione vindicandam* podpadać ma. Co się o mieyscach zawoiowanych *in hostico* będących rozumieć ma. 448

Zastawa ekonomii Nowodworskiey.

11. Iżeśmy za prośbą Senatu naszego y Posłow Ziemskich pilney potrzebie Rzeplтey ekonomią naszę Nowodworską albo Tygienhowską w Woiewodztwie Malborskim leżącą, ze wszystkiemi zdawna do niey należącemi wsiami y przyległościami nic sobie w niey do czasu niżey mianowanego nie excypuiąc zastawić pozwolili: a Wielm: Krzysztof Gembicki Kasztellan Gnieźnieński na instancyą Rzeplтey z zwykłey swoiey ku oyczyźnie miłości wygodził Rzeplтey na zastawę przerzeczoney ekonomii do lat dwunastu

summą dwakroć sta tysięcy złotych. Przeto przywiley *obligationis* z pieczęcią y podpisem ręki naszey iemu y potomkom iego na zastawę tey ekonomii wydany *tam in toto*, *quam in parte omnibusque et singulis contentis*, *punctis et clausulis in privilegio specificatis*, za zgodą wszech Stanow oboyga narodow *constitutione praesenti* approbuiemy. A Wielmożny Podskarbi Koronny za wyliczeniem pomienioney summy ekonomią tę przerzeczoną Wielmożnemu Kasztellanowi Gnieźnieńskiemu *in realem possessionem* podać. Czego ieżeliby teraźnieyszy administrator iakimkolwiek bronił pretextem, *poenam infamiae* podpadać ma: o co *forum* z niemi za dworem naznaczamy. Od stacyi także, stanowisk, y przechodow żołnierskich, dobra przerzeczone wolne bydź maią. To przytym, za zgodą wszech Stanow sobie waruiemy, aby summę dwudziestu tysięcy złotych, ponieważ taką intratę ekenomia ta wynosi, *quotannis* Wielm: Podskarbi Koronny przed wszystkiemi expensami z ordynaryinych Rzeplтey prowentow do skarbu naszego wnosił poty, poki albo *vacans* niżey opisane, albo ekonomia ta do possessyi naszey nie doydzie. A żeby Rzeplta nie była, długo *in onere refusionis*, Nam intraty przerzeczoney z uszczerbkiem ordynaryinych prowentow powinni będziemy *ex primis vacantibus*, przybrać sobie dwudziestu tysięcy intratę wynoszącą *vacans*, ktore tak długo w dzierżawie naszey być ma, iż dokąd Rzeczposp. pomienioney nie wykupi ekonomii, ktore to *vacans* ieśliby przypadło, a komu inszemu przez Nas oddane było, wolno się go będzie między vakancyami Posłom Ziemskim upomnieć.

Approbacya laudorum.

12. *Lauda* Koronne, ktore sobie Woiewodztwa, 449
y Ziemie względem podatkow na Seymikach Seym poprzedzaiących uchwaliły, y te, ktore na Seymikach Relacyinych także względem samych podatkow namowią, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. Poznańskiego iednak y Kaliskiego na przeszłym uchwalone Seymiku *laudum* tak względem podatkow, iako y zaprzedania Nowey Wsi na wykupno więźniow fundowaney, approbuiemy. *Lauda* także ktore sobie względem domowey obrony Woiewodztwa Poznańskie y Kaliskie, Xięstwo Zatorskie, Woiewodztwa Sieradzkie, Ziemia Wieluńska, Ziemie Woiewodztwa Ruskiego, Woiewodztwo Wołyńskie, Podlaskie namowią, approbuiemy, tak iednak, że to *in coaequationem* rachować się nie ma, ani pospolitemu ruszeniu preiudykować.

Odłożenie pewnego skryptu na przyszły Seym.

13. Pretensyą *dissidentium in religione christiana ratione* pewnego skryptu, iż dla gwałtownych spraw Rzeplтey na tym Seymie uspokoiona być nie mogła, do przyszłego Seymu odkładamy.

Koekwacya względem wyprawy w Brześciu do braci wziętey.

14. Ponieważ na teraźnieyszym Seymie zaszła kontrowersya między Woiewodztwy o wyprawę obrony do braci wziętey, konstytucyą Brzeską, ktora się na tym Seymie uspokoić nie mogła, przeto onę do przyszłego Seymu odkładamy.

Securitas honorum et bonorum Woiewodztwa Kiiowskiego, Bracławskiego, y Czerniechowskiego.

15. Obywatelom tych Woiewodztw iż nieprzyiaciel nie tylko maiętności iedne odebrał, drugie spustoszył, ale też xięgi Ziemskie y Grodzkie popalił; przeto za zgodą wszech Stanow postanawiamy, aby obywatele tych Woiewodztw otrzymawszy attestacyą od dygnitarzow y Urzędnikow Ziemskich o zgubie akt tegoż Woiewodztwa, na wywod swego szlachectwa nie byli u prawa necessytowani do pokazania starych dyspozycyi. Ale y przy attestacyi od Seymiku, na ktorym się wywodzić będą, y przysiędze dwuch szlachcicow *de linea paterna* y drugich dwu *de linea materna*, samych *insuper* przysięgą wprzod na to, iż mieli dyspozycye w aktach zgubionych; a potym na prawdziwe szlachectwo swoie dedukcya ich determinowana być ma. A ktorzyby świadkowie dali *testimonium* nie szlachcicowi, a byli *legitime* o to *convicti*, własne szlachectwo o to tracić maią; na dobra też dziedziczne zaraz po uspokoieniu woyny, byle kto *ius haereditatis* pokazał, a tego dowiodł, że był *in possessione* iako *haeres immediate* przed zaczęciem tey woyny roku 1648 nie ma bydź do pokazowania inszych dyspozycyi necessytowany; *processa* iednak ktoreby kto miał lubo *antiquitus*, lubo *immediate* przed zaczęciem tey woyny, *repetendo haereditatem*, ieżeli będą *ad manus actoris*, *et sufficient ad deducendam realitatem petentis actoris*, *probatio deferenda.* A ieżeli *actor* nie będzie miał monimentow, a pozwany pozwami swemi złoży się, pozwany ma być bliższy do poprzysiężenia; a gdy *actor* y *citatus* bez monimentow staną, pozwany przy possessyi swey bliższy ma być, *praevia inquisitione ad comprobandum.* Samę słuszność y w tym upatruiemy, aby *in communi Reipubl: calamitate* ieden drugiego tych Woiewodztw obywatelow o długi na zapisy, albo rekognicye, także do kontraktow y zapisow na maiętność nie uciskał prawem, a osobliwie ieżeli *debitores* w spokoynieyszych Woiewodztwach nie maią dziedzicznych ani zastawnych possessyi swoich; a to poty, poki ci *debitores* do spokoynych dobr swoich possessyi nie przyidą, iednak *post apprehensam possessionem* ma im służyć *beneficium dandae intromissionis*, wcale zachowuiąc dyspozycyą naszę o dobrach lennych, ktore wyszły *ex recta linea masculina*, *et de bonis liquidi juris nostri Regij*, iako też *in rem* stanu szlacheckiego nienaruszone zostawuiąc prawa o zamknieniu exekucyi w kraiach tych Woiewodztw. A co się tknie inszych Woiewodztw, Ziem, y Powiatow w pierwszych konstytucyach *de securitate bonorum et honorum* mianowanych, postanawiamy, aby tak ten ktory *asserit* że w tych aktach pogorzałych miał zapisy, iako ten ktory powiada że nie było, inkwizycye na swoie assercye dwu- 450

nastą świadkow, w Ziemstwie na Ziemskie, w Grodzie na Grodzkie zapisy wywodzili, z ktorych inkwizycyi Trybunał *proprioritatem ad iuramentum alterutri parti metseptimo* uznawać ma. A co się tknie *casus facti sub tempus rebellionis* chłopstwa, konstytucyą 1649 do decyzyi Seymowey suspendowanych, tedy z tych obwinionych ktorzy *in viris extant*, ma bydź *in foro competenti* sprawiedliwość *praevia monitione* czyniona: co y Zydaczowskiemu Powiatowi służyć ma.

O wydawaniu soli szlacheckiey Woiewodztwom wszystkim, y słuszna cena przedawania iey.

16. Odnieśli Nam Posłowie Ziemscy, iż Administratorowie żup Koronnych Woiewodztwom y Ziemiom podług dawnych praw y zwyczaiow, soli nie wydawaią: przeto *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, aby napotym każdemu Woiewodztwu y Ziemi sol szlachecka wedle dawnych zwyczaiow, praw, y ordynacyi, co wiosna na przykomorki y składy zwyczayne, taką liczbę beczek, ile ktoremu Woiewodztwu albo Ziemi należy, Żupnicy nasi albo administratorowie żup wystawili nie drożey za nię wyciągaiąc, tylko iako zdawna ktore Woiewodztwo albo Ziemia płaciła; bałwany także suchedniowe szlacheckie, ktore stanowi szlacheckiemu należą, do tych Woiewodztw ktore ie zdawna biorą, nie drożey maią być przedawane, iedno iako zdawna po złotych cztery, wedle regestrow
451 żupnych co komu należy. Nad co w Bochni w Wieliczce wszystkich obywatelow Państw naszych *cujuscunque status et conditionis sint*, nie będą mogli drożey soli przedawać nad złotych sześć beczki. A że Woiewodztwu Sędomierskiemu administratorowie nasi soli nie wydawali, według statutow konstytucyi tak dawnieyszych iako y świeższych, a osobliwie według konstyt: *anni* 1601, 1623 *et* 1647 tedy po administratorach naszych tak żup Bocheńskich, iako y Wielickich mieć chcemy, aby Woiewodztwu temu na folwarki szlacheckie, w żupach Bocheńskich y Wielickich, na każdy folwark dwa bałwany prostey soli chędogiey a nie błotney, miary słuszney, iako za Przodkow naszych bywało, bałwan ieden po złotych cztery y groszy cztery monety y liczby Polskiey, także soli beczkę według dawney miary piękney przy dwuch bałwanach za złotych cztery y groszy 4 na każdy rok wydawali. Więc że regestrow u xiąg żupnych Woiewodztwa tego folwarkow nie maią, tedy powinni będą obywatele Woiewodztwa tego Woytow lub Włodarzow do Grodu posłać dla wykonania przysięgi, iako wiele ktory folwarkow trzyma, y takie *iuramenta* wykonane autentycznie do żupy przywozić. A administrator nasz powinien porządnie w xięgi wpisać, iako wiele w tym Woiewodztwie na Powiaty w każdym roku soli wychodzić będzie, tak bałwaniastey, iako y beczkowey. A ieśliby administrator nasz nie dosyć uczynił woli naszey, bałwanow y beczek sprawiedliwych nie wydawał, naznaczamy mu *forum* przed sądem naszym zadwornym, o co każdemu ukrzywdzonemu przypozwać wolno będzie, na ktorego *in defectu contraventionis* trzy tysiące grzywien skazuiemy. Więc że Woiewodztwa Lubelskiego do tych czas ztąd sol nie dochodziła, że nie było prawem *declaratum* wieleby temu Woiewodztwu należało beczek, tedy pomienione Woiewodztwo chcąc w tym z inszemi porownać Woiewodztwy, soli piękney nie błotney beczek pułtora tysiąca na każdy rok temu Woiewodztwu naznaczamy, y aby one administratorowie żupy Bocheńskiey, co wiosna do Puław wystawiali, postanawiamy: za ktore od obywatelow Woiewodztwa tego Żupnicy Bocheńscy teraz y napotym będący, spuściwszy sol na mieysce naznaczone, nie będą mogli więcey od obywatelow Woiewodztwa tego wyciągać nad cztery złote za beczkę; a beczki maią być miary zwyczayney, takiey, iaka zdawna w żupie Bocheńskiey iest. Co się zaś tycze soli przez lat dwie Woiewodztwom y Ziemiom zatrzymaney, tedy onę teraźnieysi administratorowie żup iako nayprędzey w tym roku powinni będą wystawić na mieysca zwyczayne, y onę każdemu Woiewodztwu y Ziemi oddać według powinności swoiey: o co się sprawić za dworem *peremptorię* powinni będą. Woiewodztwu iednak Lubelskiemu za ten rok tylko oddana być ma. Co wszystko przerzeczeni Żupnicy *praestare tenebuntur*, *sub poena trium millium marcarum*, *et refusione damnorum*, *ac restitutione salis*, *forum* z 452
niemi za dworem. Woiewodztwo iednak Poznańskie y Kaliskie, przy swoim dawnym prawie zostawać ma; także Woiewodztwo Sieradzkie, Ziemia Wieluńska, y Woiewodztwo Kuiawskie.

Fundacya Panien Zakonnych od Nayiaśnieyszey Małżonki naszey Krolowy Ieymci Ludowiki Maryi.

17. Ponieważ Nayiaśnieysza Krolowa Ieymć Małżonka nasza w teraźnieyszey Rzepltey potrzebie summę sto trzydzieści tysięcy złotych w gotowych pieniądzach *in rem Reipub.* do skarbu Koronnego wyliczyła, tedy zawdzięczaiąc ten Krolowy Ieymości ku Rzepltey affekt, a stosuiąc się do iey pobożney intencyi, z ktorey *pro incolumitate* Krolestwa tego od teraźnieyszego niebespieczeństwa, Panny Zakonne reguły *Visitationis Beatissimae Virginis Mariae* fundować umyśliła: dzierżawę Kamieńca Mazowieckiego ze wszystkiemi wsiami, y przypadkami, przyległościami, *et cum iure patronatus*, tak, iako teraz iest *in possessione* Krolowy Ieymci, na też Panny Zakonne, y na klasztor ich Warszawski, za konsensem iednostaynym wszystkiey Rzepltey *in perpetuum* funduiemy, nadaiemy, y dobra te pomienione od stacyi, przechodow, y noclegow żołnierskich, *perpetuis temporibus* uwalniamy. A ta fundacya nie ma preiudykować konstytucyi *anni* 1635 *de non alienandis bonis terrestribus*, ani może *trahi in stabilimentum* zapisow, ktoreby *in praejudicium* tey konstytucyi stanęły. Iadow iednak, ktory za osobnym teraz chodzi przywileiem, *cum omnibus pertinentijs* inkludować

się w to nie ma. Kwartę zaś tak starą iako y nową, y iurgielty donataryuszow naszych na Starostwo Łomzieńskie przenosimy, ktora to kwarta *perpetuis temporibus* skarbu Rzepltey dochodzić ma mimo kwartę z Łomży przychodzącą, także iurgieltu *juxta privilegia* pomienionych donataryuszow *per possessores pro tempore existentes* płacone *quotannis* być maią: dom także w Kamieńcu, w ktorym zawsze sądy odprawować się zwykły, Nam y Sukcessorom naszym Nayiaśnieyszym Krolom Polskim *perpetuis temporibus* zachowuiemy, a to na odprawowanie tamtey Ziemie sądow y xiąg chowanie: ktory aby nie pustoszał, pomienione Panny wiecznie poprawiać go powinny, a *in casu* ruiny, albo (strzeż Boże) *incendij*, *de novo* swiom własnym kosztem wystawić go maią, o co *forum* z niemi ma być *coram loci ordinario*. Podatki iednak Rzepltey wszystkie wydawane y wybierane podług dawnych zwyczaiow wyprawowane być maią, y *servitium militare* Rzeczypospolitey ginąć nie ma.

Deklaracya płacenia podatkow.

18. Lubo to dawno *lege cautum*, aby wszyscy *cujuscunque gradus et conditionis* w miastach na-
453 szych względem kamienic, folwarkow dworow, y wszelakich gruntow, uchwalone Rzpltey podatki płacili. Iż iednak stan duchowny y szlachecki częstych na teraznieysze Rzpltey uchwalonych wydawać *recusat* podatkow: przeto reassumuiąc dawne około tego prawa, postanawiamy, aby stan duchowny, szlachecki ktorzyby w miastach naszych dobra wzwyż mianowane *iuri civili subjecti quocunque iuris titulo* trzymali, wszystkie publiczne Seymami *et laudis* uchwalone na Seymikach podatki, ze wszystkich tych dobr płacili *sub poenis legum de retentoribus sancitis*, *jure et processu fisci vindicandis*. A ktorzyby bannicye na sobie *eo nomine* lubo od miast, lub też y od Poborcow względem przeszłych otrzymane mieli podatkow, Urzędy Staroście exekucyą z nich powinni będą nieodwłocznie uczynić, *sub pœnis legibus Regni descriptis*, y dobra takowych retentorow odbierać *per executionem*. A te podatki od pomienionych possessorow Poborcy Woiewodztw y Ziem sami wybierać teraz y na potym powinni będą, y o nie z retentorami prawem czynić; a takowych retentorow wszystkich dawnych teraz y napotym uchwalonych podatkow miasta z podpisem ręki Burmistrzowskiey delatę Poborcom, lub do Grodu oddać powinni będą. Toż się ma rozumieć o dobrach, kamienicach y domach duchownych y szlacheckich w mieście stołecznym Krakowie, podatkom zdawna podległych, z ktorych podatki soszami maią bydź wydawane, rachuiąc z każdey osady tak wiele sympl soszu ile poborow tak na Seymach iako y na Seymikach uchwalonych będzie, ktorych to podatkow retentorow Urząd Mieyski na delacie podawać ma. Grunt iednak Przewiel. Macieia Łubińskiego do szpitala Piątkowskiego fundowany, od wszelakich podatkow uwalniamy. Lubelskie zaś Woiewodztwo na Seymiku *Relationis* Deputatow sobie obierze, ktorzy miasto Lublin ze wszystkiemi iego przedmieściami iako iest w okolicy swoiey, nikogo nieochraniaiąc zrewiduią, dwory, kamienice, domy porachuią, y regestra spiszą, według ktorych *in posterum* miasto Lublin podatki wydawać powinno będzie; tak iednak żeby podatkom Rzpltey publicznym *nihil* ztąd *decedat*. Toż y w Warszawie bydź ma. A kamienice, dwory szlacheckie w miastach y przedmieściach Lubelskim y Piotrkowskim od stanowisk Deputackich uwalniamy, ktorych Starostowie y ich Urzędnicy naznaczać nie maią, *sub pœna quingentarum marcarum in Iudicio Tribunalitio ex regestro Officij vindicanda.*

Menica.

19. Iż Rzeczyposp. do tego czasu żadnego pożytku z menice mieć nie mogła dla wysokiey ligi kommissyą blisko przeszłą meniczną naznaczoney: przeto postanawiamy, aby Wielm. Podskarbi nasz iako *Supremus in Regno rei monetariae Praefectus*, redukowawszy *ad valorem* talera imperialnego trzech złotych ligę monety, przykładem iako za ś. p. Krola Zygmunta III Pana Oyca naszego bywało, żeby Rzpltey od każdey 454
grzywny nad cenę feynu y meniczne unkoszty, cztery złote zysku mieć mogła, onę człowiekowi *probatae fidei et plus offerenti* arendował; a to do przyszłego Seymu trwać ma, żeby się w tym pożytku y lidze Rzplta przeyrzała. A ieżeliby nad postanowienie arendarz albo dzierżawca tey menice (ktora *in locis* w przeszłey kommissyi opisanych bita bydź ma), inszą ligę bić ważył się, tedy *pœna peculatus ad instantiam cujusvis in Officio Tribunalitio repetenda* karany bydź ma. A ta konstytucya y W. X. Litew. należeć ma; *forum* z mencarzem ktoryby się nie stosował do tey ligi wyżey pomienioney w Trybunale Skarbowym W. X. Lit. za dworem *peremptorie ad cujusvis instantiam* naznaczamy.

Assekuracya Ziemie Chełmskiey.

20. Ponieważ Ziemia Chełmska pokazuie: że trzy chorągwie *de suo* zaciągnione, dwie pod Zborow, a trzecią pod Sokal stawiła, czego na kilku iuż Seymach upomina się: tedy ta wyprawa na przyszłym Seymie żołdem quarcianym w przyszłych potrącona bydź ma podatkach.

Assekuracya sum potomkom Urodzonego Iana Werdy Podkomorzego Pomorskiego.

21. Za prożbą Posłow Ziemskich a zgodą wszech Stanow, summy od przodkow pomienionego Podkomorzego Pomorskiego, *in rem Reipubl.* zaciągnione, y na Seymach likwidowane, a wprzod na Starostwie Nowskim y innych dobrach assekurowane, na ostatek dekretem Seymowym do kwoty ośmiudziesiąt y trzech tysięcy dziewiąciu set siedmiudziesiąt złotych groszy dwudziestu pięciu redukowane, y na wsi tylko Prządkowo, Czaple, Batani, Kielnie, Szynwalt, Nyn-

kowy, Ieleń, Nowekosowo, wniesione, (ponieważ Nowskie Starostwo z inszymi wsiami od Nas iuż iest disponowane, y komu inszemu konferowane), pomienionym potomkom, *sine conditione extenuationis*, na Prządkowie, Czaplach, Batani, Kielnie, Szynwaldzie, Nynkowach, Ieleniu, Nowym Kosowie, tak iako są teraz *in possessione* pomienionych potomkow, assekuruiemy, y dobra te pomienione przerzeczonym potomkom dotąd konferuiemy, dokąd im summa pomieniona od Nas y Następcow naszych, albo od tego komuby kiedykolwiek konferowane były, skutecznie powrocona nie będzie, dobra te od stanowisk, stacyi, exakcyi, przechodow y noclegow żołnierskich *usque ad exemptionem* uwalniaiąc, wolną dyspozyczą temiż dobrami *juxta quantitatem summae* przerzeczonym podatkom zostawuiąc, przy tym kommissyą na podział tey summy z dobrami wespoł między też potomki, *utriusque sexus*, z Kancellaryi naszey wydaną, *in toto* approbuiemy.

455 **Sposob obierania Posłow y Deputatow w Woiewodztwie Lubelskim.**

22. Iż koło obierania Posłow y alternaty na Deputata do tych czas na Seymiku Lubelskim nie mała kontrowersya była. Tedy uspokoiaiąc tę kontrowersyą, y Seymiki tameczne ułacniaiąc, na prożbę Posłow Ziemskich Woiewodztwa Lubelskiego, za zgodą wszech Stanow postanawiamy, aby *in posterum* zawsze co trzeci rok według alternaty przypadaiącey, przy obieraniu Deputata do Trybunału Koronnego obywatela Ziemie Łukowskiey, ktoryby w tey Ziemi maiąc *realem possessionem* mięszkał, obierali, alternatę w tym roku od Ziemie Łukowskiey na przyszłey Elekcyi Deputackiey, iako przypada, zacząwszy. Posła zaś zawsze na każdy Seym iednego między trzema obywatela Ziemie Łukowskiey, ktoryby maiąc *realem possessionem* w tey Ziemi mięszkał na Seymiku Lubelskim obywatele Woiewodztwa pomienionego obierać powinni będą; z inszych zaś Posłow dwoch z obywatelow Powiatu Lubelskiego y Urzędowskiego, *pro beneplacito nobilitatis* Woiewodztwa tego, obierać wolno będzie.

Władyctwo Przemysłskie.

23. Ponieważ dla nawalnych spraw Rzpltey obywatele Ziemie Przemysłskiey religij Greckiey względem Władyctwa uspokoieni bydź nie mogli, tedy to do przyszłego sześćniedzielnego Seymu odkładamy, na ktorym wedle assekuracyi na szczęśliwey elekcyi naszey, y Seymie Brzeskim, onych uspokoić obiecuiemy, processa zachodzące y kondemnaty otrzymane *in quocunque foro ex occasione* tego Władyctwa tak na Władykach, iako y na obywatelach *utriusque status et conditionis ab utrinque* suspenduiemy, y *locum standi in quovis subsellio Regni* aż do całego uspokoienia onym przyznawamy.

Aukcya symple Drohickiey.

24. Kontrowersyą o aukcyą poborow Ziemie Drohickiey względem dwuch set złotych przy każdey sympli poborow, ponieważ na teraznieyszym Seymie z remissy kommissyi Lwowskiey nie iest decydowana, do przyszłego Seymu odkładamy, y exekucyą z Poborcami względem tey aukcyi, tak przeszłych iako przyszłych podatkow do tegoż czasu *in suspenso* zostawuiemy: a tę sprawę na przyszłym Seymie *ante omnia* sądzić obiecuiemy. Kommissyą na naprawę złych przeiazdow maiętności Bartkowskiey w Woiewodztwie Podlaskim Ziemi Drohickiey z Kancellaryi naszey wydaną, Urodzonemu Hieronimowi Chaleckiemu Dworzaninowi naszemu *authoritate Conventus praesentis* approbuiemy.

Exekucya z retentorow czopowego Ziemie Łomżeńskiey.

25. Iż na Urodzonych administratorach czopowego Ziemie Łomżeńskiey ktorzy nic *penitus* z tego czopowego pomienioney Ziemi wybranych pieniędzy nie oddali, ani się summą wybraną iako byli powinni za bracią do płacy przyłożyli: o co *ex controversiis* zaszły dekreta, y *poena peculatus* w przeszłey kommissyi Lwowskiey iest na nich otrzymana; przeto za pozwoleniem wszech Stanow *authoritate praesentis Conventus* zlecamy to Wielmożnemu Woiewodzie Płockiemu Staroście naszemu, albo Urzędowi iego Grodzkiemu Łomżyńskiemu, aby przed następuiącym Trybunałem Skarbowym Radomskim z pomienionych administratorow, rzetelną exekucyą według opisania prawa pospolitego wykonał y uczynił a to *sub pœna mille marcarum Polonicalium, et solutionis de suo* na tymże Trybunale Radomskim *ad instantiam Instigatoris Regni exsolvenda.* 456

Approbacya pewnych przywileiow.

26. Pięć przywileiow na indygenaty pewnym osobom dane od Nas ręką naszą a od Rzpltey ręką Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, y Urodzonego Marszałka Posłow Ziemskich podpisane approbuiemy, tak iednak, żeby w nich wszystkie punkta w skrypcie *ad archivum* podane wyrażone były. A te przywileie do Metryki Koronney podane bydź maią.

Praesidium miasta Lwowa.

27. Ponieważ czopowe Lwowskie na fortyfikacyą tegoż miasta konstytucyami przeszłemi naznaczone, do tego czasu *juxta dispositionem earundem constitutionum* nie obracało się: dla tegoż aby PP. Kommissarze przez Nas naznaczeni wszystkie pieniądze czopowe tak iuż zebrane, iako y ktore napotym wybrane będą, naprzod na poprawę starey municyi, a potym nowey fortyfikacyi iako nayprędzey obrocili mieć chcemy. Insze zaś *desideria* tegoż miasta za straty, y wygody Rzpltey uczynione, do przyszłego Seymu odkładamy; a teraz *omnia iura et privilegia* tegoż miasta *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Cło Gnieźnińskie.

28. Ponieważ za konstytucyą ktora w Brześciu Litewskim o beśpieczeństwie drog kupieckich stanęła, w podwyższeniu ceł przeciwko dawnemu ich wybieraniu, tak *extranei* iako *incolae Regni* stanu kupieckiego ludzie ciężkie ponoszą w Gnieznie na iarmarkach depaktacye y aggrawacye; zkąd kiedyby kupcy inszych iarmarkow y gościńcow nad dawne drogi sobie szukali, nie bez wielkieyby to było w prowentach naszych y Rzpltey, także *privatorum* szkody: przeto tę Seymu Brzeskiego konstytucyą o samych tylko drogach kupieckich a nie podwyższeniu ceł rozumianą mieć chcemy. A cła zwyczayne Gnieźnieńskie, tak Kasztellanskie, iako y Starościne, więcey nad instruktarz dawny od ś. p. Zygmunta III *anni 1597* approbowany y zachowany, od wszelakich kupcow, towarow, sukien, karazyi, kierow, tak Sląskich iako y Polskich, płocien y innych *in genere* towarow, wyciągane
457 bydź nie maią, *sub poenis de extorsione injusti telonei sancitis:* o co *forum in quovis Iudicio et Officio Regni* naznaczamy.

Deklaracya szlachectwa Kadłubowskich.

29. Za prożbą Posłow Ziemskich Woiewodztwa Podlaskiego, a zgodą wszech Stanow iednostayną, *authoritate Conventus praesentis* stosuiąc się w tym do przywileiu Przodka naszego ś. p. Krola Augusta, Kadłubowskich we wsi Kadłubowie w Powiecie Brańskim mieszkaiących, do prerogatyw y ozdob stanu szlacheckiego przypuszczamy, y onych, y potomkow ich z szlachtą starożytną porownywamy, y do Ziemie Bełskiey, a do Grodzkiey iurisdykcyi Brańskiey, onych z dobrami ich wsią Kadłubowską inkorporuiemy.

Deklaracya o retentach Ziemie Przemysłskiey.

30. Wzięliśmy wiadomość od Posłow Ziemie Przemysłskiey, że miasta ekonomii naszey Samborskiey y Drohobycz poborow płacić nie chcą, tedy mieć to chcemy, iż libertacye nasze tym tylko służyć maią, ktore są od nieprzyiaciela zniesione, iako to Sol, Stare Miasto, y Drohobycz, a to do czterech lat według prawa, *praevio* iednak o spustoszeniu *iuramento;* względem retent od tych miast należących Poborcy do pomienionych lat *a data* spustoszenia wolni bydź maią. Miasto iednak Sambor nasze aby pobory tak zatrzymane iako y przyszłe oddało, nie zasłaniaiąc się żadną naszą libertacyą, rozkazuiemy, *sub poena infamiae per Officium competens exequenda.*

Gościniec Wołoski.

31. Stosuiąc się do konstytucyi dawnych, postanawiamy, aby gościńca Wołoskiego w Ziemi Halickiey kupcy y furmani nie pomiiali pod utraceniem towarow, ktorych połowica *fisco*, a połowica temu kto zabierze, *cedere* ma, miastu zaś Kołomyi iako pogranicznemu, wybierania sztukowego podług przywileiow pozwalamy.

Libertacya dworu Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnińskiego; y approbacya przywileiu W. Podskarbiemu Koronnemu

32. Dwor Naywielebnieyszego Xiędza Andrzeia z Leszna Arcybiskupa Gnieźnieńskiego w Warszawie za wałem na gruncie Starościnym wybudowany, za konsensem Wielmożnego Kanclerza Koronnego Starosty na ten czas Warszawskiego, od czynszu Staroście należącego wiecznemi czasy uwalniamy: ktory iemu, *et successoribus sanguinis* dziedzicznym prawem służyć ma. Przywiley także Wielmożnemu Bogusławowi z Leszna Podskarbiemu Koronnemu, na Nowe Leśno przy Warszawie, z Kancellaryi naszey wydany *in toto* approbuiemy, *salvis iuribus et decretis Ducatus Masoviae.*

Nowe osady. 458

33. Aby nowo osadzone przy granicach Sląskich w Woiewodztwie Poznańskim miasteczka do tym większey przyść mogły osady, libertacyi zdawna onym pozwolonych, za zgodą wszech Stanow, do lat trzech prolonguiemy.

Donatywa kupiecka.

34. Według dawnego zwyczaiu wkładamy na kupce Koronne *cujuscunque nationis*, pospołu z Szotami, aby summę pięćdziesiąt tysięcy zł. nie zasłaniaiąc się żadnemi libertacyami, do skarbu wydali; a skarb na ubogie miasteczka gdzie kupcow nie masz, nie będzie tey donatywy wkładał, ani wsi szlacheckich *hoc praetextu* onerował: w miastach zaś głownych, gdzie y po przedmieściach znayduią się kupcy, do teyże donatywy należeć będą powinni.

Pogłowne żydowskie.

35. Pogłowne zwyczayne wkładamy na żydow Koronnych, względem ktorego summę siedmiudziesiąt tysięcy złot. na rok, na cztery raty, ktore im skarb nasz naznaczy *sub poena peculatus*, oddać powinni będą, y we wszystkim stosować się maią do roku 1650 konstytucyi.

Indygenat Dziboniego.

36. Iż Urodzony Ian Dziboni, do tych, ktore Nam y Rzpltey przez lat kilkanaście wyświadczał usług, znaczną na teraźnieyszym Seymie przyłożył się *in usus bellicos* substancyą: przeto go, za zgodą wszech Stanow, y z potomstwem iego *utriusque sexus*, za indygenę tey Rzpltey przyimuiemy, y do prerogatyw, praw, y swobod wszystkich stanu szlacheckiego przypuszczamy. Na co przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazaliśmy, ktory *in toto* approbuiemy.

Nobilitacya Mikołaia Hadziewicza.

37. Snadnoby ten dla oyczyzny odważył zdrowie, y krew swoię, ktory *in adversis* iey waży substancyą: iż tedy Szlachetny Mikołay Hadziewicz, z zawziętey zdawna ku Rzpltey chęci, y miłości znaczną swoię *in usus belli*, oddawa Rzpltey

substancyą, do tegoż syna swego applikuiąc dzieła. Przeto go z domem y potomstwem iego, *sexus utriusque*, *consensu Ordinum et authoritate Conventus Regni accedente*, do kleynotu szlachectwa Polskiego, y wszystkich *munia ordini equestri servientia plenarie* przyimuiemy. Na co przywiley z Kancellaryi naszey, wydać rozkazaliśmy: ktory we wszystkich iego punktach approbuiemy, *salvis legibus de scartabellis sancitis*.

Nobilitacya Iana Warteryszowica.

38. Wielka miłość ku tey Rzpltey y chęć do posługi iey, w teraźnieyszych trudnych czasiech pokazana wyciąga *eminentia praemia* na tych, 459
ktorzy w przeciwnych raziech, wiernymi miłośnikami iey bydź się pokazuią. Zaczym iż Szlachetny Ian Warteryszowicz z miłości ku tey oyczyźnie nie mało znacznych fortun swoich *in usus Reipublicae bellicos* odważył: onego z domem, y z potomstwem iego *utriusque sexus* za zgodą wszech Stanow *authoritate Conventus Ordinum Regni generalis*, do szlachectwa Polskiego, y wszystkieh prerogatyw, ktore stanowi szlacheckiemu należą, przypuszczamy, y przywiley z Kancellaryi naszey, *eo nomine* wydać roskazaliśmy: ktory *cum omnibus ejus clausulis in toto* approbuiemy, nie deroguiąc prawu dawnemu *de noviter creatis nobilibus* postanowionemu.

Prowiant Kamieniecki.

39. Iż Urodzony Marcin Liniewski Łowczy Bracławski Prowiant-*Magister* Kamieńca Podolskiego, na prowiant miasta tego wziąwszy z skarbu Koronnego siedmdziesiąt tysięcy złotych, pokazał Nam, że z tych pieniędzy kupionego prowiantu, za trzy tysiące dziewięć set złotych zabrał nieprzyiaciel; przeto tę summę mianowaną wzwyż mianowaney summy originalney onemu defalkuiemy.

Zniesienie kondemnaty z Urodzonego Podstolego Koronnego.

40. Iż na Urodzonym Daniłowiczu Podstolim Koronnym *extra forum competens* infamia otrzymana iest od Wielebnego Xdza Opata Koronowskiego, onę *authoritate praesentis Conventus* z tegoż Urodzonego Podstolego Koronnego znosimy, onego *ad pristinum honorem* przypuszczamy, y tę sprawę *ad forum competens* odsyłamy.

Restytucya pewnych osob do czci.

41. Na instancyą Posłow Ziemskich zwyczayną naszę klemencyą pokazuiąc, *infamiae* kondemnaty na Urodzonych Pietrze z Wieruszewa Tomickim, Adamie Zaiączkowskim, Leonorze Wolskiey, *in quocunque Iudicio et Officio Regni* otrzymane powagą Seymu teraźnieyszego znosimy, y onych *pristino honori authoritate Conventus praesentis* restytuiemy.

Gleyt pozwolony pewnym osobom.

42. Iż pod czas teraźnieyszy do usług Rzpltey ludzi potrzeba, tedy Urodzonym Woyciechowi Wilkanowskiemu, Alexandrowi Iwanowskiemu, Stanisławowi Beydowi, Andrzeiowi Łazowskiemu, gleyt *ad bene merendum de Republica, et componendum cum parte*, na infamie *in quocunque Officio et Iudicio Regni*, na ktorymkolwiek z nich otrzymane, do lat dwuch zupełnych daiemy, y exekucyą pomienionych kondemnat suspenduiemy, *locum standi* we wszelakim sądzie do pomienionego czasu onym pozwalaiąc.

Lustracya dobr Rzpltey w Koronie. 460

43. Ponieważ siła dobr Rzpltey y prowentow naszych do tych czas nie są zlustrowane, y konstytucya 1649 do effektu swego nie przyszła, co z wielką szkodą iest Rzpltey, przeto powagą Seymu teraźnieyszego do rewidowania dobr naszych, tak po zmarłey ręce, iako y po ustąpieniu za konsensem naszym, z ktorych *tanquam ab incerta taxa* quartę płacą, albo na ktorych by summy były extenuowane: czego z przywileiow y wykupna przez dozorce pilnie dochodzić maią. Ktorych to Lustratorow naznaczamy

Do Wielkiey Polski y Podlasza: z strony naszey, Urodzonego Piotra Sławieńskiego Sekretarza naszego. Z Senatu, Urodzonego Mikołaia Korycińskiego, Kasztellana Nakielskiego. Z Posłow Ziemskich, Urodzonego Stanisława Widlicę Domaszewskiego, Sędziego Ziemskiego Łukowskiego. Do Małey Polski, y do Rusi. Z strony naszey, Urodzonego Woyciecha Krzyckiego, Stolnika Czerskiego, Sekretarza naszego. Z Senatu, Urodzonego Olbrychta Krasińskiego, Kasztellana Ciechanowskiego Starostę Płockiego. Z Posłow Ziemskich, Urodzonego Chryzostoma Giżyckiego, Podsędka Ziemie Wieluńskiey, Sędziego Grodzkiego Ostrzeszowskiego, Sekretarza naszego. Do Prus. Z strony naszey, Urodzonego Piotra Raszewskiego, Sekretarza naszego. Z Senatu, Wielmożnego Stanisława Kobierzyckiego, Kasztellana Gdańskiego. Z Posłow Ziemskich, Urodzonego Iana Szlichtinga, Sędziego Wschowskiego. Ktorzy to Lustratorowie inquizycyą o spustoszeniu dobr naszych, przez kogoby były spustoszone uczynią, y dobra wszystkie *in genere* zlustruią, w Prusiech *bona emphiteutica* ktorym lata wyszły, y wszystkie do tych czasow dezolacyami się zastawiaiące, w Rusi, na Ukrainie, w Podolu, także w Wołyńskim, Lubelskim y Bełskim Woiewodztwach rewidować maią, y tego wszystkiego dostateczną relacyą na Seymie blisko przyszłym uczynić Nam będą powinni. *Salarium* z quarty zwyczayne mieć maią.

Deputaci do Rawy.

Z Senatu:

Z Wielkiey Polski, Urodzonego Andrzeia Sielskiego, Kasztellana Krzywińskiego, Starostę Stężyckiego.

Z Małey Polski, Urodzonego Franciszka Mniszka, Kasztellana Sądeckiego.

461 *Z Posłow Ziemskich:*

Urodzonego Adama z Brochowa Brochowskiego, Chorążego Sochaczowskiego.

Z Małey Polski, Urodzonego Stanisława Widlicę Domaszewskiego, Sędziego Ziemskiego Łukowskiego.

Senatorowie, ktorzy przy boku naszym rezydować będą.

Na pierwsze pułroka: Xiądz Biskup Żmudzki, Pan Woiewoda Nowogrodzki, Pan Woiewoda Płocki, Pan Kiiowski, Pan Inowłocławski, Pan Konarski Łęczycki. Na drugie pułroka: Xiądz Biskup Chełmiński, Pan Woiewoda Witebski, Pan Woiewoda Mazowiecki, Pan Lwowski, Pan Wołyński, Pan Konarski Kuiawski, Pan Wendeński. Na trzecie pułroka: Xiądz Biskup Chełmski, Pan Woiewoda Podlaski, Pan Woiewoda Rawski, Pan Kamieniecki, Pan Smoleński, Pan Derpski, Pan Parnawski. Na czwarte pułroka: Xiądz Biskup Kiiowski, Pan Woiewoda Brześciański, Pan Woiewoda Chełmiński, Pan Lubelski, Pan Połocki, Pan Sandecki, Pan Miedzyrzecki.

Deklaracye Woiewodztw y Ziem Koronnych.

34. Woiewodztwo Poznańskie, summę dwudziestom y czterem poborom *sine abjuratis* korresponduiącą, na zapłatę dawnego długu woysku Rzepltey winnego, *ad primam Octobris proxime venturam*, *pro die 25 Novembr.* przez Poborcę swego na Trybunał Radomski do skarbu wnieść obowięzuie się. A *in futurum* począwszy *a prenominato die prima Octobr.* na zapłatę woysku na teraznieyszym Seymie uchwalonemu, na każdą ćwierć roku, summę pułosmom poborom korresponduiącą, także do Lwowa przez Poborcę swego, na czas y terminy w konstytucyi Generalney mianowane wnieść, y na zapłatę chorągwiom sobie przez skarb assygnowanym oddawać do skarbu przez pięć ćwierci obiecuie. Seymik we Srzedzie *pro die 11 Augusti* składa, na ktorym *modum contribuendi* sobie namowią. Woiewodztwo Krakowskie, na zapłatę długu woysku Rzepltey *a prima Octobr. anni 1653 ad 1 Octobr. anni praesentis* winnego, summę *ad proportionem* dwudziestu czterech poborow, *sine abjuratis et desertatis* pozwala. Na zapłatę zaś woysku nowego zaciągu, ktory się *prima Octobr. proxima* zacznie, a *die prima Ianuarij anni 1656* skończy się, na każdą ćwierć summę pułosmom poborom *sine abjuratis et desertatis* korresponduiącą pozwala, *modum contribuendi* do braci na Seymik *Relationis*, ktory *die 18 Augusti proxima* 462
odprawować się ma; ktore Woiewodztwo w *laudum* o podatkach publicznych *constitutione* iuż *approbatum est*. Xięstwo Oświecimskie y Zatorskie, tak, iako Woiewodztwo Krakowskie, na wszystko także pozwala, *sine abjuratis*. Woiewodztwo Sędomierskie, na zapłatę długu woyskowego *ad primam Octobr. futuri*, pozwala summę korresponduiącą dwudziestu czterem poborom. Na dalszą zaś obronę Rzepltey summę połosmom poborom także korresponduiącą, *sine abjuratis*, *a prima Octob. futuri*, *ad ultimam Decembris anni 1655*, według konstytucyi Generalney oddawać, y do Lwowa odwozić powinno będzie. *Genus contribuendi* podatkow biorą sobie do braci na Seymik Relacyiny, ktory im *pro 3 Aug.* naznaczamy y składamy. Woiewodztwo Kaliskie, *in toto* tak iako y Poznańskie. Woiewodztwo Sieradzkie, *in toto* deklaruie się tak iako y Poznańskie. Seymik *Relationis* w Sadku *6 Augusti*. Ziemia Wieluńska, tak iako y Poznańskie. Seymik *6 Augusti* w Wieluniu. Woiewodztwo Łęczyckie, także iako y Poznańskie. Seymik *6 Augusti*, a do porachowania z Poborcami przeszłemi, zaznaczaią sobie tydzień przed Seymikiem, przy Wielmożnych Kasztellanach Krzywińskim, Brzezińskim, y Konarskim, y Sądzie Ziemskim Łęczyckim, y Posłach na teraznieyszy Seym wysłanych, Poborcy tamtego Woiewodztwa do Łęczyce ziachać się maią, y dostateczny rachunek ze wszystkich wybranych podatkow y retent uczynić będą powinni. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, *ad normam* Woiewodztwa Poznańskiego deklaracyą czyni, pozwalaiąc te podatki na nowy zaciąg, albo *summam correspondentem*, tym podatkom, biorąc sobie *modum contribuendi* na Seymik przyszły *pro die 11 Augusti* naznaczony, y *electionem* Exaktorow, tak *contributionum agrariarum* iako y *ducillarium*, z ostrzeżeniem summy do Prus wydaney wielą konstytucyi assekurowancy. A *contra quosvis retentores pecuniae publicae*, *tam successores*, Poborcow, *quam et alios remotiores*, ktorzyby *successione sibi attributa* po Poborcy zmarłym pieniądze pobrali, do prawa pospolitego referuie się, aby w Trybunale Radomskim odpowiadali. Woiewodztwo Inowłocławskie, tak iako y Brzeskie. Woiewodztwo Kiiowskie *ob calamitatem Reipubl. modernam* nic dać nie może, Seymik Relacyiny *pro die septima Augusti* ma mieć we Włodzimierzu, a *in casu periculi* od nieprzyiaciela w Lublinie u Oycow Bernardynow, tamże y elekcyą Deputacką następuiącą odprawić maią czasu zwyczaynego, *in eadem necessitate; alias* Włodzimierz *assignatur* na wszystkie ich *acta publica*, poki do Woiewodztwa swego nie przyidą. Ziemia Dobrzyńska, ponieważ Posłow na teraźnieyszy Seym nie miała, Seymik oney *pro die 11 Augusti* 463
składamy, dla uchwalenia y złożenia wzwyż mianowanych podatkow, y obrania na nim Poborce do wybierania ich. Ziemia Lwowska, na zapłacenie starego długu woysku *ad primam Octobris*, dwadzieścia poborow y cztery. Na zaciąg zaś nowego woyska na pięć ćwierci na każdą po pułosma pobora, a te wszystkie *cum abjuratis desertatorum et conflagatorum* do skarbu wnieść maią: w tych iednak podatkach ma im skarb przyiąć trzy tysiące złotych, ktore ta Ziemia wydała *in praesidio* Lwowa będąca. Ziemia Przemyska, na zapłatę dawnego długu dwadzieścia y cztery poborow, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum* z tamtę tylko stronę Sanu; z tę zaś stronę *sine abjuratis*. Na zapłatę zaś nowe-

go zaciągu pułosma pobora na każdą ćwierć, także *cum abjuratis* za Sanem, z tę zaś stronę *sine abjuratis*, względem ktorych abjurat, *salvam* między sobą zostawuią *coaequationem* na Seymiku Relacyinym, ktory *pro die 11 Augusti* składamy. A iż ozwała się z tym przerzeczona Ziemia Przemyślska, że więcey nad pozwolone w Brześciu podatki, do skarbu wniosła: przeto Trybunał Radomski likwidować to ma, co ieśli *deducetur* z rachunkow skarbowych, w teraźnieyszych podatkach ma im to być przyięto, ieśliby też czego nie dodali, dołożyć przy teraźnieyszych podatkach będą powinni. Ziemia Sanocka na zapłatę starego długu *ad primam Octobris* przyszłego, dwadzieścia y cztery poborow na Trybunał Radomski do skarbu wnieść. Na nowy zaś zaciąg woyska *a prima Octobris* na pięć ćwierci, na każdą ćwierć po pułosma pobora do Lwowa przez Poborcę swego na czas w konstytucyi opisany wnieść pozwala, a te wszystkie pobory *cum abiuratis desertatorum et conflagratorum*, oddawać powinna będzie. Seymik *Relationis* składamy, *pro die undecima Augusti*, na ktorym Poborcę do wybierania podatkow sobie obiorą. Ziemia Chełmska, dwadzieścia y cztery poborow na zapłacenie starego długu woysku, *cum abiuratis*. Na nowy zaś zaciąg na pięć ćwierci, *a prima Octobris* począwszy, na każdą ćwierć po pułosma pobora do Lwowa do skarbu Koronnego, także *cum abiuratis desertatorum* przez Poborcę swego wnosić będzie, podług konstytucyi. Seymik *Relationis pro die 11 Augusti*, na ktorym Poborcę y *securitatem* Ziemie swoiey *et modum contribuendi* namowią. Ziemia Halicka, iako Lwowska, na płacą y zaciąg woyska, we wszystkich podatkach *cum abiuratis*, ktore powinni odprawiać według dekretu kommissyi Lwowskiey: przeszłe iednak podatki skarb przyiąć powinien, według przysiąg, ktorą weryfikował Poborca ich na kommissyi Lwowskiey, w dyskwizycyą żadną tych nie przywodząc abjurat przeszłych. Woiewodztwo Wołyńskie, na stary dług woysku czworo podymnych na Trybunał Radomski do skarbu wnieść, *cum abiuratis desertatorum et conflagratorum*. Na nowy zaś zaciąg na pięć ćwierci, po iednym podymnym na każdą ćwierć, *salvis abiuratis*, do Lwowa na czas w konstytucyi mianowany do skarbu wnieść pozwala. Seymik *Relationis pro die 11 Augusti* naznaczony, na ktorym Poborca na wybieranie podatkow, *continuatio formati Iudicij* na retentorow, *cum potestate eligendi* Sędziow na Seymiku *Relationis*, *conceditur*. Woiewodztwo Podolskie *ob devastationem* podatkow dać nie może, od ktorych uwolnione. Seymik *Relationis die 18 Augusti* sobie składaią, Poborcę iednak Woiewodztwa ich Urodzonego Hieronima Konarzowskiego Podsędka Podolskiego, iż z dobr *in hostico* będących 9737 złotych wybrać nie mogł *in anno 1649* uchwalonych, uwalniamy, y kondemnatę, ieśli iaka iest otrzymana na nim, znosimy. Woiewodztwo Lubelskie, tak iako y Sędomierskie *per omnia* dwadzieścia y cztery pobory na zapłatę długu woysku winnego, y pułosma pobora *eo præcustodito sine abiuratis*, co ćwierć roku przez pięć ćwierci, na dalsze zatrzymanie woyska pozwala, aby *laudum* na Seymiku *Relationis* uchwalone żadnemi dekretami nie było naruszone: ktoremi pieniądzmi skarb płacić ma zawsze iednym chorągwiom, raz Woiewodztwu temu applikowanym; *modum contribuendi* biorą sobie do braci na Seymik *Relationis septima Augusti* przypadaiący. Poborcę na tymże Seymiku sobie obywatele Woiewodztwa tego obiorą. Woiewodztwo Bełskie, na zapłatę starego długu pozwala dwadzieścia y cztery pobory *cum abiuratis desertatorum et conflagratorum*, wnieść do skarbu na Trybunał Radomski, z ktorych to poborow wytrąci sobie dziewięć tysięcy trzysta złotych; a to stosuiąc się do konst. *anni 1650*, ktore wydali na zaciąg trzech chorągwi. Na nowy zaś zaciąg woyska na teraźnieyszym Seymie uchwalonego, pozwala na pięć ćwierci po pułosma pobora na każdą ćwierć, *a prima Octobris* przyszłego począwszy, także *cum abiuratis* do Lwowa na czas w konstytucyi mianowany zwozić. Seymik *13 Augusti*. Woiewodztwo Płockie, na tyloż podatkow co y inne Woiewodztwa *sine abiuratis*, tak na nowy iako y stary zaciąg pozwalaią: z miastem iednak Płockiem y Płońskiem *respectu declarationis* exekucyą suspenduiemy do przyszłego Seymu, tak o przeszłe, iako y o teraźnieysze retenta, *modum contribuendi* do braci biorą na Seymik, ktory *pro die 11 Aug.* im naznaczamy, na ktorym Poborcę obiorą. Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska, na zapłatę starego długu woysku *ad primam Octobris* dwadzieścia y cztery poborow *sine abiuratis*, do skarbu wnieść pozwala. Na nowy zaś zaciąg, na pięć ćwierci *a prima Octobris* po pułosma pobora, *sine abjuratis* do Lwowa na czasy w konstytucyi mianowane do skarbu wnosić przez Poborcę swego powinna. *Modum contribuendi* na Seymik do braci bierze sobie, ktory im składamy *pro die 11 Augusti* na ktorym Poborcę obiorą. Ziemia Warszawska, na stary dług woysku *ad primam Octobris*, summę korresponduiącą dwudziestu czterem poborom *sine abjuratis*, na Trybunał Radomski do skarbu wnieść pozwala. Na nowy zaś zaciąg, na pięć ćwierci, na każdą po pułosma pobora, ze wszystkiemi ich akcydencyami, do skarbu Koronnego odda, na czas w konstytucyi teraźnieyszego Seymu opisany. Seymik Relacyiny *die 4 Augusti* naznaczamy, na ktorym Poborcę obiorą, y *laudum*, ktorym *modum contribuendi* podatkow, y dwoyga czopowego namowią, *authoritate Comitiorum* approbuiemy; ktorych podatkow namowionych żaden z obywatelow miasta Starey y Nowey Warszawy, y przedmieścia ich, na gruntach naszych, duchownych, y świeckich mieszkaiących, *cujuscunque status*, ulegać y żadnemi libertacyami, ani serwitoratami zasłaniać się nie ma; ale rowno z mieszczany wszystkie *onera* ponosić będzie. Kamienicę iednak *ex fundamento* przez Urodzoną

464 465

Katarzynę z Karwaca Chronowską na Krzywym Kole nowo wymurowaną, od stanowienia gościa, tak pod czas Seymow, iako y bez Seymow y inszych ziazdow, wiecznemi czasy uwalniamy. Także też y dom Długoszowy na Długiey Ulicy, nie dawno przez ogień zniesiony, od stanowienia gościa *ex Officio* tak pod Seym, iako y innych czasow uwalniamy. Ziemia Wiska, *summam correspondentem* dwudziestu czterema poborom, na zapłatę starego długu woysku, *ad primam Octobris* na Trybunał Radomski do skarbu wnieść pozwala *sine abjuratis*. Na nowy zaś zaciąg, na pięć cwierci po pułosma pobora na każdą ćwierć *sine abjuratis, cum assecuratione*, na Seymik Relacyiny biorą do braci, na ktorym *modum contribuendi* umowią. Ktory im *pro die 11 Augusti* składamy. Tamże na tym Seymiku Poborcę do wybierania tych podatkow obiorą. Ziemia Wyssogrodzka, zachowuiąc sobie cale deklaracyą na Seymie 1652 y 1653 uczynioną względem abiurat, wedle ktorey Trybunał Radomski w niwczym iey nie preiudykuiąc sądzić ma, na stary dług woysku, *ad primam Octobris*, dwadzieścia y cztery poborow pozwala *sine abjuratis*. Na nowy zaś zaciąg po pułosma pobora, na każdą ćwierć przez pięć ćwierci, także *sine abjuratis*, biorą sobie do braci, *cum assecuratione*. Seymik *11 Augusti*, na ktorym *modum contribuendi* umowią, y Poborcę obiorą. Ziemia Zakroczymska, ponieważ Posłow na teraźnieyszym Seymie nie miała, Seymik iey składamy *pro die 6 Augusti*, na pozwolenie tych, ktore na teraźnieyszym Seymie uchwalone są na zapłatę woysku podatkow, y do koekwowania się z drugiemi Woiewodztwy y Ziemiami: o ktore podatki, y insze przeszłe wszystkie retenta tey Ziemie zatrzymane zlecamy Urodz: Mikołaiowi Bykowskiemu Staroście naszemu Zakroczymskiemu, y Urodzonemu Mikołaiowi Bielińskiemu Pisarzowi Ziemskiemu, y Grodzkiemu Zakroczymskiemu, aby naydaley we dwie niedziele po Seymiku sądy złożywszy, wszystkie retenta sądzili w tey Ziemi, retentorow *sub poenis*, *de negligentibus Officialibus sancitis*. Ziemia Ciechanowska, tak iako y Wyssogrodzka. Ziemia Łomżyńska, dwadzieścia y cztery poborow na zapłatę długu starego woysku, na Trybunał Radomski *sine abjuratis* pozwala. Na nowy zaś zaciąg pozwala, na pięć ćwierci, *a prima Octobris* począwszy, na każdą ćwierć po pułosma pobora *sine abjuratis* pozwala, y przez Poborcę swego do Lwowa według konstytucyi teraźnieyszego Seymu wnosić do skarbu się obowięzuią. Seymik *Relationis pro die 11 Augusti*, na ktorym *modum contribuendi* umowią y Poborcę obiorą. Ziemia Rożańska, na zapłatę woysku dawnemu dwadzieścia y cztery poborow *sine abjuratis*. A teraźnieyszemu na ćwierć po pułosma pobora, także *sine abjuratis*, na pięć ćwierci pozwala, ktore wszystkie podatki do braci *cum assecuratione* bierze; na co Seymik, y na wysłuchanie podatku Beresteckiego, y inszych *die 7 Augusti*. Poborca Ian Dunin Goławiński, Podstarości Rożański. Ziemia Liwska, na zapłatę starego długu woysku dwadzieścia y cztery poborow *sine abjuratis, cum assecuratione* do braci, na Trybunał Radomski zwieść pozwala. Na nowy zaś zaciąg na pięć ćwierci po pułosma pobora, także *sine abjuratis*, na każdą ćwierć, *cum assecuratione* biorą do braci. Ktore to podatki do Lwowa na czas w konstytucyi mianowany do skarbu wnosić maią. Seymik *pro die tertia Augusti* naznaczamy, na ktorym *modum contribuendi* namowią, y Poborcę obiorą. Ziemia Nurska, na zapłatę starego długu, dwadzieścia cztery poborow *sine abjuratis, cum assecuratione* do braci. Na nowy zaś zaciąg pułosma pobora *cum assecuratione* do braci, na każdą ćwierć *sine abjuratis*, do Lwowa na czas w konstytucyi mianowany do skarbu wnosić obowięzuią się. Seymik Relacyiny *pro die 11 Augusti* naznaczamy: na ktorym *modum contribuendi* namowią, y Poborcę obiorą, y czopowe uchwalą. Woiewodztwo Podlaskie, Ziemia Drogicka, na zapłatę starego długu woysku, *summam correspondentem* dwudziestu y czterem poborom *sine abjuratis, cum assecuratione* do braci biorą, ktorą na Trybunał Radomski wnieść pozwalaią. Na nowy zaś zaciąg na pięć ćwierci, na każdą po pułosma pobora *sine abjuratis*, także *cum assecuratione* do braci wziąwszy, do Lwowa według konstytucyi wnosić pozwalaią, *a prima Octobris* począwszy, podatki wydawać, *hoc praecustodito*, aby tak dawne retenta, iako y teraźnieysze *a prima Octobris* uchwalone podatki, we dwuch leciech od teraźnieyszego Seymu wypłacali. Seymik naznaczamy *undecima Augusti*, na ktorym *modum contribuendi* namowią, y Poborcę do wybierania podatkow. Ziemia Mielnicka, także iako y Drogicka. Ziemia Bielska, także iako y Drogicka. Ziemia Rawska, na zapłatę starego długu woysku, dwadzieścia y cztery poborow *sine abjuratis*, na Trybunał Radomski wnieść pozwalaią. Na nowy zaś zaciąg woyska *a prima Octobris*, na pięć ćwierci, na każdą ćwierć po pułosma pobora *sine abjuratis* także do Lwowa do skarbu wnieść na czas w konstytucyi mianowany powinni będą. Seymik *pro die 6 Augusti* onym naznaczamy, na ktorym *modum contribuendi* namowią, y Poborcę obiorą, *salva repetitione* czopowego w Ziemi swoiey. Ziemia Sochaczowska, iako y Woiewodztwo Rawskie. Seymik *pro die 7 Augusti* oney naznaczamy, na ktorym *modum contribuendi* namowią, y Poborcę obiorą. Ziemia Gostyńska, we wszystkim iako y Rawska. Seymik *11 Augusti*. Woiewodztwa Ziem Pruskich, wszystkie podatki iako y wszystkie te konstytucye, ktore *vim* podatkow *sapiunt*, podług praw swoich biorą do braci, *cum ea declaratione*, że te podatki, ktoreby na Seymikach swoich uchwalili, za assygnacyą Wielmożnego Podskarbiego Koronnego wydadzą, *modum contribuendi* y iakieby sobie do zasiężenia pieniędzy wynaleźli *sine praejudicio* inszych Woiewodztw sposoby, także *forma iudicij et executionis* na retentorach biorą do braci, ktore wszystkie sposoby y *lauda authoritate Conventus praesentis* ap-

466 467

probuiemy. Woiewodztwo Bracławskie, tak iako y Kiiowskie. Woiewodztwo Czerniechowskie, Seymik Relacyiny we Włodzimierzu, na elekcyi Deputackiey. A ieśli tam niebespieczeństwa przeszkodzą, tedy w Lublinie u Oycow Bernardynow. Te tedy wszystkie podatki, przez Woiewodztwa y Ziemie deklarowane, powinni będą Poborcy na Seymikach obrani, według uniwersału *anni 1629* wybierać, y one według regestrow *eiusdem anni* do skarbu wnosić, tego przestrzegaiąc, aby w miastach y miasteczkach Burmistrzowie, Raycy, y insi takowe podatki płacili, nie zasłaniaiąc się naszemi libertacyami, albo serwitoratami, z Kancellaryi naszych wydanemi; oprocz sług naszych, ktorych regestr ręką Wielmożnego Kanclerza Koronnego podpisany, y do akt podany bydź ma; także Aptekarza y Cyrulika Krolewica Iegomości Pana Brata naszego.

KONSTYTUCYE

W. X. LIT.

Pospolite ruszenie W. X. Lit.

1. Widząc wielkie na W. X. Lit. następuiące niebespieczeństwa, a chcąc im za Bożą pomocą wstręt y odpor dawać, pospolite ruszenie W. X. Lit. za zgodą wszech Stanow, uchwalamy, ktore według prawa statutowego W. X. Lit. y konstytucyi o pospolitym ruszeniu, y według pierwszych zwyczaiow odprawowane być ma: na ktore pospolite ruszenie teraz z Kancellaryi naszey W. X. Lit. na Relacyine Seymiki pierwsze wici wydać kazaliśmy: ktore za dwoie być maią. A za trzeciemi wiciami obywatele wszyscy W. X. Lit. ktorzy pospolite ruszenie odprawować powinni, ruszać się, y na mieyscu, ktore od Nas, albo od Iaśnie Wielmożnego Xiążęcia Ianusza Radziwiła Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. naznaczone będzie, stawać maią, pod penami w prawie opisanemi, *modum* wyprawy, ktora *ad numerum et normam* kwitow popisowych stosować się ma, biorą do braci. A iż na zamku y mieście Wileńskim wiele Nam y Rzepltey należy, tedy dla lepszego bespieczeństwa zamku miasta tego, pod tę expedycyą pospolitego ruszenia, Wielmożny Mikołay Korff, Woiewoda Wendeński, Wobołnicki Kokonauski Starosta,..... Radziwonowicz Kierdey, Kasztellan Żmudzki w Wilnie rezydować maią, gdzie *de securitate*, y porządku wszelakim z Urzędem Grodzkim, ktory też zawsze w Wilnie być ma, także z Urzędem Mieyskim znosić się będą.

Zapłata woyskuW. X. Lit.

2. Aby rycerstwo nasze konne, y piesze W. X. Lit. ktore od początku woyny z rebellizantami statecznie w służbie Rzepltey trwaiąc, mężnie y odważnie odpor nieprzyiaciołom dawało, pod teraźnieysze wiarołomnego sąsiada nastąpienie, tym lepiey do służby Rzepltey y obrony oyczyzny, zachęcone zostawało (winną w zasługach uczynić mu satysfakcyą przy dalszey łasce naszey) za rzecz słuszną poczytamy: y zapłatę generalną powagą Seymu tego postawiamy. Do ktorey przy Wielmożnych Hetmanach naszych, z Senatu Wielmożnego Ierzego Karola na Dąbrownie Hlebowicza Starostę Generalnego Xięstwa Żmudzkiego, Krzysztofa Czechanowieckiego Kasztellana Mścisławskiego: z Koła Poselskiego, Urodzonych Iana Zienowicza Ośmiańskiego, Iana z Mierzuia Mierzyńskiego Wilkomirskiego Marszałkow, Iakuba Teodora Kunczewicza Lidzkiego, Iana Komorowskiego Wilkomirskiego Podkomorzych, naznaczamy, ktorzy *pro die 3 Novembris* do Orszy, a ieśliby tam *propter hostilitatem* być nie mogło, tedy do Mińska ziachawszy według listow przypowiednych y regestrow popisowych ostatnich z wiadomością Hetmańską od Pisarza Polnego W. X. Lit. podpisanych odprawować samę zapłatę będą. Zaczynaiąc rachunek od ostatniey kommissyi Wileńskiey. Ukrzywdzonym zaś od żołnierza obywatelom, ktorzyby sprawiedliwości przed Sądem Hetmańskim potrzebowali, ma bydź nieodwłocznie skuteczna uczyniona. A PP. Kommissarze w zatrzymaniu woyska y zaciągnieniu do dalszey służby Rzpltey ktore im zlecamy postrzegać będą, aby pieniędzy y długow na dobra Rzpltey nie zaciągali: ponieważ woysku skuteczna obmyślona satisfakcya y zapłata: stosuiąc się w tym *ad intentionem* Stanow Rzeczyposp. do ktorego wszystkiego aktu Kommissarskiego *in casu absentiae* Wielmożnego Podskarbiego *ob legalitatem*, *Officiales* skarbowi należeć maią.

O Pisarzu Polnym W. X. Lit.

3. Dawne o Urzędzie y przysiędze Urodzonego Pisarza Polnego W. X. Lit. konstytucye reassumuiąc, postanawiamy, aby chorągwie iezdne co ćwierć, a piesze co miesiąc, za wiadomością Hetmańską sam przez się, albo przez Substytuta przysięgłego popisował; a regestra popisane zaraz po popisie: iedne do rąk Iaśnie Wielmożnego Hetmana naszego Wielkiego W. X. Lit. a drugie, do skarbu W. X. L. na początku Seymu każdego oddawać będzie, *sub pœna privationis officij*; o co *forum* na Seymie *ad instantiam* każdego Posła: ta iednak *pœna* do nieoddania regestrow popisowych tylko ściągać się ma: bo ieźliby woysku w borgu będąc, pisać się nie chciało, przy nim żadna nie zostanie wina.

Disciplina militaris.

4. Iż z dobrego w woyskach naszych rządu wszystko dobre na Rzpltą *promanat*, tedy przeszłe *de disciplina militari* konstytucye wszystkie reassumuiemy: dobra szlacheckie przy wolnościach od exakcyi uciążenia żołnierskiego względem stacyi, ciągnienia, pokarmow, noclegow, zachowuiąc; żeby żadnego *gravamen* nieponosiły, *sub pœnis in volumine legum expressis*, postanawiamy. A duchowne według praw dawnych zachowuiemy. Stanowiąc y to, aby według pierwszych konstytucyi Rotmistrze byli *possessionati*, a żeby *impunitas peccandi licentiam* nie czyniła, z woyska wytrąbieni, y z delaty Hetmańskiey do infamii Seymowey podani *ad restitutionem* przychodzić nie maią przez dekreta Trybunalskie, Seymowe, y żadnym inszym sposobem, iedno *post satisfactionem parti per unanimem Reipubl: consensum* za zezwoleniem Hetmańskim, co *pro perpetua lege* bydź ma, przestrzegaiąc też tego, żeby rycerstwo dla spraw prawnych nie odrywało się od obozu, tedy dawne prawa y konstytucye o exemptach Hetmańskich reassumuiemy: y aby od każdego sądu przyimowane były, *decernimus*.

Koekwacya W. X. Lit.

5. Ponieważ konsultacye, o zabieżeniu postronnym niebespieczeństwom y krotkość Seymu teraźnieyszego, koekwacyi w podatkach Stanom W. X. Lit. między sobą traktować nie pozwoliła, a widząc iako wiele na tym nietylko skarbowi W. X. Lit. ale y *aequalitati* należy, aby *in aequali Reip.* wszyscy *aequalia* ponosili *onera* tedy *authoritate praesentis Conventus*, postanawiamy: aby na przyszłym da Bog Seymie, *post exceptas rationes Senatus Consultorum* w izbie Poselskiey *ante omnia*, *coaequatio* W. X. Lit. proponowana y odprawiona była. A *retentores* wszelkich podatkow wszystkie retenta przy pierwszey racie podatkow teraźnieyszych wnosić do skarbu powinni będą, *sub pœna peculatus* na przyszłym Trybunale Skarbowym: ktoryśmy postanowili *ex delatione* skarbu W. X. Lit. *decernenda*. Wszakże dekretu na Urodzonym Buchowieckim Podsędku, y Poborcy Brzeskim w Trybunale Skarbowym Grodzieńskim otrzymanego *executionem* do teyże koekwacyi suspenduiemy. Zatrzymane zaś podymne trzecie na obronę Woiewodztwa Brzeskiego, Poborca tameczny Urodzony Ierzy Umiastowski do skarbu, przy teyże pierwszey racie oddać y wyliczyć się dostatecznie powinien będzie *sub ijsdem pœnis*. A że względem tegoż zatrzymanego dotąd podymnego dekret na Wielmożnego Woiewodę Brzeskiego skarbowy stanął: tedy ponieważ skarbowy Poborca pomieniony Woiewodztwa Brzeskiego satisfakcyą według dobrowolney submissyi Urodzonych tegoż Woiewodztwa Posłow, uczynić powinien będzie, ten dekret na Wielmożnego Woiewodę ferowany podnosimy. A Urodzonych Kazimierza Downunta Siesickiego Podstolego, y ..... Wankowicza Sędziego Grodzkiego Wiłkomirskich, ponieważ w skarbie dosyć uczynili od kondemnaty Trybunału Skarbowego Grodzieńskiego, uwalniamy: także sukcessorow Stanisława Dawidowicza Podstarościego y Poborce Wiłkomirskiego, ponieważ ten dług Posłowie Wiłkomirscy zapłacić imieniem Powiatu swego, y wnieść przy ostatniey racie do skarbu obiecali.

Sposob wyciągania retent W. X. Lit.

6. Ponieważ z rozrożnienia instrukcyi z Woiewodztw W. X. Lit. Trybunał Skarbowy stanąć nie mogł, a wielkaby szkoda w wyciągnieniu retent *subsequi* musiała. Tedy konstytucyą *anni* 1613 pod tymże tytułem sposobu wyciągania retent *in toto* reassumuiemy: według ktorey do Wielmożnego Podskarbiego, z Senatu Wielmożnych Mikołaia Stefana Paca, Trockiego, Krzyczewskiego, Pawła Sapiehę, Witepskiego, Rostańskiego, Borciańskiego Woiewodow y Starostow. Albrychta Stanisława Radziwiła Xcia na Ołyce, Nieświeżu, Kanclerza W. X. Lit. Pińskiego, Gniewskiego, Tucholskiego, Lipniskiego, Gieranoyskiego etc. Starostę. A z Koła Poselskiego, Urodzonych, z Woiewodztw, z Wileńskiego, Ierzego Wołana, Pisarza Grodzkiego Wileńskiego. Z Trockiego, Krzysztofa Paca Chorążego Wielkiego W. X. L. Z Xięstwa Żmudzkiego, Iana Grużewskiego Ciwona Dyrwańskiego. Z Smoleńskiego, Iana Chrapowickiego Chorążego Smoleńskiego. Z Połockiego ..... Podbipiętę Podsędka Połockiego. Z Nowogrodzkiego. Stefana Frąckowica Radzimińskiego Chorążego Nowogrodzkiego. Z Witepskiego, Krzysztofa Potockiego Stolnika W. X. Lit. Z Brzeskiego, Iana Kazimierza Umiastowskiego Sędziego Ziemskiego Brzeskiego. Z Mścisławskiego, Piotra Iana Podbipiętę Sędziego Grodzkiego Mścisławskiego. Z Mińskiego, Iana Cedrowskiego Podczaszego Nowogrodzkiego. Z Xięstwa Inflantskiego, Fromholta z Ludinkhausen. Wolfa Starostę Dynemburskiego naznaczamy. Ktorzy ziachawszy do Wilna *pro die 16 Februarij*, we wszystkim według pomienioney konstytucyi sprawić się będą powinni, a Wielmożny Podskarbi wyciągnione przez Deputaty retenta na żadną rzecz inną, tylko na assygnacyą Hetmańską, na zapłatę woyska, y potrzeby do woyska należące wydawać nie ma *sub pœna solutionis de suo*.

Securitas Smoleńska.

7. Iako znacznymi odwagami z nieoszacowanym krwie przelaniem, y wielkim kosztem Rzeczyposp: forteca Smoleńska z całą Siewierszczyzną od nieprzyiaciela iest rekuperowana, tak zatrzymanie całości oney *in summa consideratione* zostawać musi; a lubośmy żadney okazyi z strony naszey do rozerwania pakt wiecznie poprzysiężonych Carowi Moskiewskiemu nie dali, uważaiąc iednak tak iawne *hostilitatis documenta*, że na Państwa nasze z rożnych stron następuie, oświadczywszy się przed Bogiem y wszystkim światem, będąc powinni bronić dziedziczney tey Rzpltey własności, deklaruiemy wszelkiego pieczołowania y starania przykładać w dodawaniu iako nayprędszego sukkursu, ieźliby nieprzyiaciel z woyski swemi na Smoleńsk nastąpił. A ponieważ Woiewodztwu y obywatelom Smoleńskim należy czasu iawnego niebespieczeństwa w zamku dla obrony zostawać: tedy od pospolitego ruszenia na tym Seymie uchwalonego

w W. X. Lit. wolni bydź maią: y gdyby kiedy przyszło zawrzeć się w zamku, maią bydź zachowani we wszystkim według prawa w statucie W. X. Litew. w rozdziale wtorym o pospolitym ruszeniu opisanego, y według prawa ich *specialiter* w przywileiach wyrażonych, *in omnibus aequalitatem libertatis* nienaruszenie zachowuiąc, w ktorym razie od spraw *omnium subselliorum*, y od kondemnat wszelakich obywatelow Smoleńskich uwalniamy, y niemniey Posłowie teraźnieysi Urodzeni Ian Chrapowicki Chorąży Smoleński, Alexander Wolff, ieźliby *propter hostilitatem* do murow Smoleńskich wiachać nie mogli, pod żadną winę podpadać nie maią, ponieważ z woli całego Woiewodztwa na usługę tey Rzpltey przed nastąpieniem woysk nieprzyiacielskich byli wysłani. Z strony podatkow zaś Woiewodztwa Smoleńskiego wedle deklaracyi Posłow na tym Seymie uczynioney, obywatele tameczni zachowani bydź maią. Tym też ludziom, ktorzy *pro praesidio* na Smoleńsku zostaią, aby Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. iako nayprędzey żołd należący oddał, y prowiantu piechocie dodawał, tak też municyą wszelaką *et necessarijs* do obrony zamku *sufficienter* z skarbu Rzpltey opatrzył, pilno zlecamy. Za restauracyą zaś tak wielkiego wału dwom regimentom polowym, Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. y Urodzonego Wilhelma Korffa, iako małego wału dawne, piechocie, co się pokaże z uwagi Kommissarzow, ktorych naznaczymy, y że Rzeczposp: nagrodzi nieodwłocznie *ex consensu totius Reip.* assekuruiemy. Domy szlacheckie lubo na placach mieyskich pobudowane, w ktorych sami podczas niebespieczeństwa mięszkać muszą, od stanowisk żołnierskich wolne bydź maią.

472

Czas wniesienia podatkow W. X. Lit. do skarbu, y szafunek onych.

8. Uważaiąc tak wielki dług woysku W. X. Lit. winny y zabiegaiąc niebespieczeństwom Rzeczyposp: uchwalamy na wszystkie Stany duchowne y świeckie dobra, y miasta nasze, dwadzieścia dwoie podymne, ktore według deklaracyi Woiewodztwa y Powiatow lub podymnym, lub poborem stosuiąc się *summam correspondentem* dwudziestu dwoyga podymnych, do Poborcow na Seymikach Relacyinych obranych wydać powinni będą trzema ratami. Pierwsza rata sześć podymnych, zacząwszy zaraz od Seymikow Relacyinych, kończyć się ma *15 Septembris*, ktorą ratę powinni będą Poborcowie wnieść do skarbu *die 25 Septembris*. Druga rata dziesięć podymnych zacząwszy wybierać *die 8 Octobris*, y skończywszy to wybieranie *die 20 Octobris*, wnieść do skarbu powinni będą *die 30 Octobris;* trzecią zaś ratę sześciu podymnych zacząwszy w roku przyszłym 1655 *die 2 Martij*, skończywszy wybieranie *die 20 Martij*, wniosą do skarbu *die 10 Aprilis*, ktore to podatki będą wydawane do Poborcow *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum, et exclusa hostilitate*, w czym Grody wszystkie postąpią we wszystkim według konstytucyi *anni 1650 sub titulo* wydawanie podatkow W. X. Lit. y szafunek *sub poenis ibidem sancitis*, a tych pieniędzy na żadną inszą potrzebę skarb, tylko na płacenie woysku W. X. Lit. y na insze potrzeby woienne, za assygnacyą Hetmańską, chociażby *ex Senatus Consulto* assygnacya była (nie inkluduiąc w to ordynaryinych przychodow) wydać nie ma, *sub pœna solutionis de suo*. A extraordynaryine expensa *prævia liquidatione* skarbowi na liczbie przyimowane będą. *Salaria* Poborcom Woiewodztwa y Powiaty na Seymikach obmyślą.

473

Ubespieczenie na tym Seymie w usłudze Rzeczypospolitey będących.

9. Tym, ktorzy na tym Seymie, tak z Korony, y z W. X. Lit., w usłudze Rzpltey zostawaią, konstytucyą Brzeską Seymu blisko przeszłego *ratione* spraw tak Panow Senatorow, iako y Posłow reassumuiemy, *cum hac declaratione*, że ieźliby od Seymikow *Electionis* Posłow aż do przyszłych Seymikow *Relationum*, mimo excepcyą wnoszoną, albo *in contumaciam in quocunque subsellio* padły dekreta pod czas tego mianowanego *interstitium*, tedy takowe sprawy *in integrum restitui* y za pozwem stron *de novo in foro et termino competenti* po odprawieniu Seymikow Relacyinych *agitari* maią. A że donataryuszowie są niektorzy na tym Seymie posłani: ktorzy dla teraźnieyszey Rzpltey usługi pod termin S. Iana tu będąc na Seymie do skarbu symple *nomine* donatywy wnieść nie mogli. Tedy od takowych, ktorzy tak *ex Senatu* iako y z Koła Poselskiego *assistebant* Seymowi *absque pœnis* za powrotem onych skarb symple przyiąć powinien będzie.

Summa Trubecka.

10. Konstytucyą o summie Trubeckiey na Seymie Brzeskim postanowioną *in toto* reassumuiemy do przyszłego Seymu.

Obrona miasta Mińska.

11. Ponieważ dobrowolnie, wszystko miasto Mińsk, to iest: mieszczanie wszelakiey iurisdykcyi duchownych y świeckich, uchwaliło dać na poprawę wałow Mińskich zruinowanych y bram po groszu od kopy, według szacunkow albo sum dawnych za domy y dwory ich, także po groszu od kopy: sum, ktore mieszczanie y żydzi, Tatarowie iurydyki na zastawach y maiętnościach maią, tedy do postanowienie onych *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Obrona Witepska.

12. Siła Rzpltey na zamku Witepskim należy, zaczym dla lepszey obrony tamtego mieysca, postanawiamy, aby mieszczanie duchowney Magdeburskiey *utriusque ritus* iurydyki, tak też mieszczanie Posielscy, podczas niebespieczeństwa wespoł z obywatelami tamtego Woiewodztwa do obrony stawali: a ci mieszczanie pomienieni

wszyscy, pod władzą W. Woiewody Witepskiego, lub Substytuta iego pod okazyą woyny, y niebespieczeństwa tego zamku, pod straceniem dobr bydź maią: mieszczan też Suraskich przychęciąc Nam do dotrzymania Nam y Rzpltey wiary, za zgodą wszech Stanow, od podatkow (wyiąwszy czopowe) Rzpltey, tak też od stacyi, y leż żołnierskich do lat czterech uwalniamy: a oni powinni Suraża iako nayżyczliwiey od nieprzyiaciela Rzpltey bronić.

Municya zamku Brzeskiego.

13. Siła na tym wszystkiey Rzpltey należy, aby zamek Brzeski iako wrota do Korony W. X. Lit. był ufortyfikowany. *Authoritate* tedy *praesentis Conventus* tak zamek według deklaracyi na Seymie uczynioney, iako y miasto *in quantum* będzie mogło bydź ufortyfikować pozwalamy, *sine praejudicio* podatkow publicznych.

474

Obrona Mścisławia.

14. Postanowienie y namowę Woiewodztwa Mścisławskiego ktoreby sobie *ratione solius securitatis*, y względem restauracyi lub poprawy zamku swego *sine praejudicio iuris publici et privatorum*, postanowili, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, waruiąc aby *Magister Artilleriae* teraz *et pro tempore* będący podług obowiązku swego, armatę w porządek dobry redukował, y municyą woienną teraz y na potym *sufficienter* opatrował, a *in casu* niedosyć uczynienia *tempestive* temu quartę simplę, ktora się z tego Woiewodztwa do skarbu wnosić zwykła, na apparat woienny zamku swego *durante bello* obrocić ma, y z tego w skarbie uczynić *rationes* powinno: ktorą quartę obywatele tameczni *sub ijsdem poenis* o niewnoszeniu oney, do skarbu wnosić do Poborce na to obranego powinni. *Abjurata* też *anni 1650* w skarbie przyięte bydź maią.

Pewne miasta pogorzałe w W. X. Lit.

15. Miasto Kowno, Słonim, Orsza, Nieśwież, Mścibow, y Mołcządz przez ogień zruinowane, y w popioł obrocone, od wszelkich *in genere* podatkow Rzpltey y stanowisk żołnierskich *praevia inquisitione* przez Grody w ktorych te są miasta, y za słusznym przez mieszczany dowodem *authoritate praesentis Conventus* do lat czterech uwalniamy.

Pogłowne żydowskie W. X. Lit.

16. Że dla tak gwałtownych potrzeb Rzpltey wszystkim do niemałych ciężarow rzucić się przyszło, tedy y na żydy wszystkie w W. X. Lit. będące pogłownego czterdzieści tysięcy złotych, wkładamy, ktorą summę trzema ratami iako y Poborcy Powiatowi do skarbu przez swoich Starszych wnieść powinni będą: a podymne od żydow przychodzące ze wszystkich miast, miasteczek według konstytucyi roku tysiąc sześćset czterdziestego dziewiątego wybrawszy przy inszych podymnych, temiż ratami do skarbu W. X. Lit. Poborcy Powiatowi oddadzą, a oddawszy żydzi tak pogłownego summę pomienioną do skarbu, iako podymne do Poborcow Powiatowych: od wszelakich ciężarow Rzpltey wolni zostaną. A ieźliby tey summy czterdziestu tysięcy *ratione* pogłownego na się włożonego na terminach naznaczonych nie wnieśli, tedy skarb W. X. Lit. *requiret* na szkołach żydowskich, a osobliwie Wileński, Grodzieński, Brzeski, y Piński maiąc moc zapieczętować one dotąd, aż się skarbowi dosyć stanie.

Przywrocenie do czci pewnych obywatelow W. X. Lit. 475

17. Za zgodą wszech Stanow, Urodzonych Andrzeia Alexandrowicza, Downarowicza, Woyciecha Szanieckiego, y Macieia Radzikowskiego, Iozefa Macicia Iasińskiego, za powszechną Stanow zgodą, y za satysfakcyą stronie, *ad pristinum honorem authoritate praesentis Conventus* przywracamy.

Indigenat Urodzonem Ianowi Wilhelmowi Donowalowi.

18. Maiąc w osobliwym respekcie zasługi Nam y Rzpltey przez czas nie mały w rożnych expedycyach Iana Wilhelma Donowaia Oberstera naszego za przyczyną PP. Rad naszych, y prożbą Posłow Ziemskich nagradzaiąc te zasługi y w dalszy czas do ochoty samego, y potomka przychęcaiąc, za zgodą Stanow wszystkich Koronnych y W. X. Lit. za indygenę pomienionego Donowoia wespoł z synem Ianem mocą Seymu teraźnieyszego przyimuiemy, y do wolności, y swobod szlacheckich przypuszczamy.

Deklaracye Woiewodztw y Powiatow W. X. L.

19. Woiewodztwo Wileń. pozwala dwadzieścia dwa podymnego, trzema ratami, *salvis abjuratis*, inkluduiąc *laudum* w tęż liczbę dwudziestu dwu podymnych na Seymiku Miednickim uczynionego *in toto*. Seymik *die 8 Augusti*. Powiat Ośmiański, lubo przez deokkupacyą Połocką od nieprzyiaciela *omnibus* iest *expositus periculis*, y *hostilitatem* sobie *patitur:* iednak nie chcąc ku oyczyznie w zwykłey *deesse* ochocie, deklaruie lubo poborami, lubo podymnym *summam correspondentem* dwudziestom dwom podymnym ratami naznaczonymi wydać: *exclusa* iednak *hostilitate*, y *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*. Seymik Relacyiny *pro die 30 Iulij*. Powiat Lidzki, szesnaście podymnych *exnunc* pozwala, a sześć do braci bierze *cum assecuratione*, *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum*. Powiat Wiłkomirski, pozwala dwadzieścia dwa podymnego, *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum*, *et exclusa hostilitate*, *optionem* bierze do braci względem wydania pozwolonego podatku podymnym, albo poborami na Seymik Relacyiny, ktory składa *pro die 11 Augusti*. Powiat Bracławski, zgoda z Wilnem. Woiewodztwo Trockie *summam correspondentem* dwudziestom dwom podymnym, na zapłatę długu, y zatrzymanie dalsze woyska w służbie Rzpltey zgodnie ze wszystkiemi Woiewodztwy pozwala, *salvis*

abiuratis desertatorum, *conflagratorum*, *et exclusa hostilitate*, *cum optione* poborami czyli podymnym wydać zachcą. Seymik Relacyiny *die 12 Augusti.* Powiat Grodziński, *summam correspondentem* dwudziestom dwom podymnym pozwala, ieźli poborami albo podymnym obywatele wypłacać zechcą, *optionem* do braci bierze. Seymik *pro die*
476 *.....Augusti.* Powiat Kowieński, pozwala szesnaście podymnych, a sześć *cum assecuratione* bierze do braci, *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum*, a mianowicie miasta Kowna. Seymik *die 11 Aug.* Powiat Upitski, lubo miał *limitatam* sobie od braci *potestatem* na tak wielkie nie pozwalać podatki, patrząc iednak od granic Moskiewskich na takową *hostilitatem*, y zgodne zezwolenie Woiewodztwa Wileńskiego, Trockiego, y inszych Powiatow, pozwala *aequivalentem summam* dwudziestu y dwoyga podymnego, *salvis abiuratis conflagratorum et desertatorum* dobr w tym Powiecie generalnie *in universo* będących, opcyą iednak wydawania tych podatkow do braci na Seymik Relacyiny bierze: ktore ieźli poborami wydać zechcą, tedy według kwitow pośledney raty wydawać submittuią się. Seymik *ultima Iulij.* Xięstwo Żmudzkie, *summam correspondentem* dwudziestom dwom podymnym: *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum et exclusa hostilitate* wydać pozwala, lubo poborami, lubo podymnym, iako *videbitur* na Seymiku Relacyinym; a ieźliby *ex optione* przyszło poborami wydawać, tedy one według kwitow ostatnich wybierane bydź maią. Seymik Relacyiny *die 11 Augusti.* Woiewodztwo Smoleńskie, pozwala dwadzieścia dwa podymnego, *excepta hostilitate*, ieżeli będą mogli wybrać *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum*, *hoc praecauto specialiter*, że skarb według teraźnieyszey konstytucyi *de securitate* Smoleńska uchwaloney, doda wszystkie *necessaria* do obrony Smoleńska należące. Seymik *die 18 Augusti.* Powiat Starodubowski, *desolata omnia.* Woiewodztwo Połockie, pozwala szesnaście podymnych, a do braci sześć bierze *cum assecuratione*, *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum*, *exclusa hostilitate* ieźli co mogą dać. Seymik gdzie sobie mieysce obiorą. Woiewodztwo Nowogrodzkie, szesnaście podymnego *exnunc salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum*, *exclusa hostilitate*, pozwala; a sześcioro podymnego do braci bierze *cum assecuratione.* Powiat Słonimski, stosuiąc się *ad mentem* artykułow sobie od braci danych, z Woiewodztwem Nowogrodzkim wespoł rowne podatki, *salvis desertatorum et conflagratorum abiuratis* pozwala. Seymik Relacyiny składa sobie *3 Augusti.* Powiat Wołkowiski, dwadzieścia dwoie podymnego bierze do braci *cum assecuratione.* Seymik Relacyiny *die 18 Augusti.* Woiewodztwo Witepskie, na podymnych szesnaście *exclusa hostilitate* pozwala, a sześć podymnych bierze do braci *cum assecuratione.* A iaśnie Wielmożny Woiewoda Wileński, Hetman W. X. Lit. *praesidio* zamek Witepski opatrzy.
477 Powiat Orszański lubo przez inkursye nieprzyiaciela, ciągnienia woyska, y stanowienie się obozu, *dispendium* podniozszy znaczne dobr swoich Posłow obowiązał, aby nad pewną podatkow w artykułach mianowaną nie pozwalali. Widząc iednak *tantam Reip. necessitatem* y *molem imminentis* od nieprzyiaznego sąsiada woyny, a *universalem* wszystkich Woiewodztw *consensum* dwudziestu dwoyga podymnego, *exclusa hostilitate*, *aequivalentem summam* z dobr *in universum* wszystkich wydać submittuią się, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, opcyą wydawania podatkow do braci bierze. Seymik Relacyiny *die 16 Augusti.* Woiewodztwo Brzeskie, według powszechney zgody, dwadzieścia dwoie podymnych pozwala, *hoc praecauto*, że Brzeski zamek za wiadomością K. I. M. z skarbu W. X. Lit. obwarowany bydź ma gruntownie. Seymik *Relationis die 6 Augusti.* Na ktorym cokolwiek *ratione securitatis, et modum munitionis* namowią, temu wszyscy obywatele z dobr swoich podlegać maią. Powiat Piński, lubo zdezolowany, widząc iednak gwałtowną potrzebę Rzpltey *summam correspondentem* dwudziestom dwom podymnym, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, *et exclusa hostilitate*, wydać pozwala. A stosuiąc się do deklaracyi Woiewodztwa Brzeskiego, to *praecavet*, że municya fortece Pińskiey z skarbu W. X. Lit. gruntownie obwarowana bydź ma, sposob *securitatis*, ktory na Seymiku *Relationis die 6 Augusti* z dobr ziemskich namowiony będzie, *approbatur.* Woiewodztwo Mścisławskie, *exclusa hostilitate*, na podymnych szesnaście pozwala, a sześć podymnych *cum assecuratione* bierze do braci, *salvo praesidio* Woiewodztwa swego, a *in defectu praesidij* te podymnych sześć *pro praesidio* przy sobie zachowuie, obiecuiąc z tego *tempore coaequationis* w skarbie uczynić *rationes.* Seymik Relacyiny *die 19 Augusti.* Woiewodztwo Mińskie, *summam correspondentem* dwudziestu dwom podymnych, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum* pozwala, *hoc praecauto*, aby te pięcioro podymne, ktore na Seymiku Mińskim teraźnieyszy Seym antycypuiącym *in casum urgentis Reip: necessitatis* uchwalono, *et sub poenis legum* wydawać kazano do Poborcow *29 Iulij*, w też na Seymie uchwalone podatki potrącone były; Seymik Relacyiny. Powiat Możyrski, *quartam partem* podatkow dla dezolacyi Powiatu swego, *exclusa hostilitate*, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, przy ostatniey racie pozwala. Seymik Relacyiny *die ultima Augusti.* Powiat Rzeczycki, *quartam partem* podatkow dla dezolacyi Powiatu swego, *exclusa hostilitate*, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum* przy ostatniey racie pozwala. Seymik, y popis, y Roki Michałowskie *ob inundationes perpetuo* w Rohaczowie odprawowane bydź 478
maią, tamże plac y dom od Starosty Rohaczowskiego obywatelom Rzeczyckim w mieście wydzielony y ukazany bydź ma. Seymik Relacyiny *ultima Augusti* w Rohaczowie.

Krzysztof Grzymułtowski, Podkomorzy Woiewodztwa Kaliskiego, Marszałek Posłow Ziemskich.

Woyciech Iarockowski, Deputat do Konstytucyi z Wielkiey Polski.

Chryzostom Giżycki, Podsędek Ziemie Wieluńskiey, Sędzia Grodzki Ostrzeszowski, Sek. I. K. M.

Stanisław Domaszewski Widlica, Sędzia Łukowski, z Małey Polski, Deputat do Konstytucyi.

Gabryel Hulewicz z Woiutyna, Chorąży Ziemie Czerniechowskiey, Deputat do Konstytucyi z Małey Polski.

Ian Mierzeński z Mierzna, Marszałek Wilkomirski, Starosta Wasilkowski, Deputat do Konst: W. X. Lit.

Ian Chrapowicki, Chorąży Smoleński, Deputat do Konstytucyi W. X. Lit.

Zygmunt na Czyżowie Czyżowski, Dziekan Płocki, Gnieźnieński, Warszawski Kanonik, Sekr. K. I. M.

KONSTYTUCYE Y UCHWAŁA

SEYMU WALNEGO KORONNEGO DWUNIEDZIELNEGO WARSZAWSKIEGO;

ROKU PAŃSKIEGO 1655 DNIA 19 MAIA ODPRAWOWANEGO.

W Imię Pańskie, Amen.

IAN KAZIMIERZ

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podlaski, Inflantski, Siewierski, y Czerniechowski, etc. a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem w obec, y każdemu zosobna komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniny. Iż dla gwałtownych na Rzpltą następuiących niebespieczeństw, Seym *sine solennitatibus* w Warszawie złożyliśmy, na ktorym rzeczy opisane są postanowione.

Skrocenie Seymu.

2. Nagła Rzpltey potrzeba wymogła to na Nas żeśmy Seym, tylko dla samey obrony przed czasem prawem opisanym złożony, do dwu tylko skrocili niedziel, ktore skrocenie Seymu Stany wszystkie, dla teyże potrzeby, y niebespieczeństw na Rzpltą następuiących, na ten czas przyimuią.
479 Tak iednak, aczby skrocenie Seymu tego, prawom o Seymach sześćniedzielnych uchwalonym nie derogowało. Obiecuiemy przy tym, iż Seym ordynaryiny sześćniedzielny, na ktorymby wszystkie exorbitancye, *desideria* publiczne, y prywatne, y cokolwiek do dobrego Rzpltey należy, według recessow przeszłych Seymow traktowano było, w czasie należnym Stanom tey Rzpltey złożymy.

Sprawa Smoleńska.

3. Sprawa o podanie Smoleńska, w ktorey *principaliter* Wielmożny Filip Obuchowicz Woiewoda Smoleński od Rzpltey *arguitur*, aczby słusznie prędkiey potrzebowała animadwersyi; ale że się w tak ścisłym czasie skroconego Seymu, *et non adcitatis complicibus*, sądzić nie mogła, *iudicium* oney do przyszłego odkładamy Seymu, y *terminum peremptorium personalem praefigimus.* Na ktorym *etiam sine delatore* na instancyą Urodzonych Instygatorow *utriusque gentis*, za wiadomością Wielmożnych Marszałkow, oboyga narodow; Wielmożny Woiewoda Smoleński, Urodzeni Wilhelm Korff, Mikołay Tyzenhauz, Oberszterowie, Rotmistrze, żołnierze, Deputaci, y ktorzy z nieprzyiacielem traktowali, Urzędnicy Ziemscy Grodzcy, y wszyscy obywatele Smolenscy, ktorzy z dobr swoich *praesidio* Smolenska *ut principalitas, et complicitas facti eliciatur, defuerunt, sine adcitationibus*, *et quibusvis dilationibus peremptorie* w tydzień po zaczęciu Seymu wywiodłszy, na tymże Seymie *pro uno eodemque termino*, *scrutinium* przed Deputatami tak z Senatu, iako y z Izby Poselskiey naznaczonemi wszystkie skrypta traktatow swoich z nieprzyiacielem *producere*, y przez Nas, PP. Senatorow, y dwudziestu czterech Deputatow z Izby Poselskiey, to iest, z każdego narodu po ośmi (co tylko *ad hunc solum actum* służyć ma) naznaczonych y według roty przysięgłey, *juxta pluralitatem votorum* przy bytności wszystkich Posłow Ziemskich *pro demerito* sądzeni y karani bydź maią. A dokąd się Woiewoda Smolenski *sufficienter* nie sprawi, w Senacie zasiadać, y *particeps publicorum consiliorum* bydź nie może. Także zasługi przez skarb nie płacone Urodzonego Korffa, y innych Oberszterow, żołnierzow, ktorzy przy tym podaniu byli, do rozsądzenia tey sprawy w areście zatrzymane bydź maią. A sami tylko Oberszterowie w służbie Rzpltey zostawać nie będą. A na przyszłym Seymie żadna iuż *de forma iudicij* tey sprawy *disceptatio* bydź nie powinna, *nihil derogando* na potym konstytucyi roku 1588 *de crimine perduellionis* opisaney. Tych zaś wszystkich ktorzykolwiek przy Carze Moskiewskim zostali, y na imię iego przysięgę wykonali, *pro perduellibus et hostibus partiae* deklaruiemy.

Odłożenie pewnego skryptu na przyszły Seym.

4. Pretensya *dissidentium in religione christiana ratione* pewnego skryptu, iż dla gwałtownych spraw Rzpltey na tym Seymie uspokoiona bydź 480
nie mogła, do przyszłego sześćniedzielnego odkładamy Seymu.

Wyprawa piechoty łanowey.

5. Chcąc iako naydoskonaley *securitati* Państw naszych *providere*, za zgodą wszystkich Stanow postanawiamy, aby wszyscy *in genere* tey Rzeczypospolitey obywatele *cujuscunque sint status et conditionis*, do czego duchowni, ktorzy dobra ziemskie, tak dziedzicznym, iako y zastawnym sposobem, albo też na wyderkaff summy sobie, albo krewnych swoich, a nie fundacyom służące, *juxta constitutionem anni 1607* trzymaią należą, *nemine excepto.* Zastawcy zaś, z swoich za-

staw, *non derogando* kontraktom z dziedzicami uczynionym, ktorzyby się zastawnikow swoich *in eo passu* zastąpić obligowali, także y dobr naszych, dożywotni *possessores*, *sine aggravatione* poddanych naszych, piechotę łanową według kwitow poborowych, z piętnastu włok, albo łanow, a ktorzyby tak wiele łanow, lubo włok nie mieli, tedy kombinować ich, by y kilkunastu Deputaci na Seymiku obrani przy Urzędzie Ziemskim y Grodzkim maią, aby iednego pieszego do woyny sposobnego, z muszkietem lontowym, z szablą, y z siekierką, prochu, kul, lontow, żywności na pułroka, z wozem, według informacyi na Seymiki od Nas daney, każdy swemu dawszy w barwie takiey, iako na Seymikach *Relationum* sobie namowią, wyprawowali. Ci zaś ktorzy summy pieniężne fruktyfikuiące, tak na zapisach iako y na arendach maią. Ci wszyscy każdy z nich od trzydziestu tysięcy złotych pieszego iednego wyprawić powinien będzie: a ktorzyby pełna trzydziestu tysięcy nie mieli, tych Deputaci z Urzędami Ziemskiemi y Grodzkiemi Woiewodztwa albo Ziemie w ktoreyby mieszkali akkomodować y kombinować, choć y kilka albo kilkunastu maią tak, żeby żaden od tey wyprawy nie mogł się uchraniać. Co się zaś tycze miast wielkich, z tych żaden nie excypuiąc się żadnemi libertacyami, ze dwudziestu piąciu domow osiadłych iednego pieszego, z mnieyszych zaś ze trzydziestu piąciu, a z małych miasteczek z piącidziesiąt domow, z łanow iednak wyprawować nie powinni. Excypowani maią być gornicy, tak Bochenscy iako y Wieliccy, Olkuscy, ktorzy do tey wyprawy należeć nie będą. Ktorą to piechotę łanową z porządkiem wyżey opisanym powinni będą wszyscy nadaley we dwie niedzieli po Seymiku *Relationis* na mieysce tamże mianowane stawić, y pod władzą Officyerow na Seymiku na to obranych, ktorzy listy przypowiedne z Kancellaryi naszey brać będą, oddać *sub poena trecentarum marcarum*, a względem każdego niestawionego żołnierza *in Officio Castrensi ex instantia cujusvis repetenda*. Co się zaś tycze tych ktorzy w rożnych Woiewodztwach, y Ziemiach substancye
481 albo possessye, także summy swoie maią, ze wszystkich possessyi y z sum wolno będzie każdemu takiemu w iednym Woiewodztwie, w ktorym zechce piechotę ze wszystkich possessyi stawić, y przy oddawaniu iey *deducere* kwitami poborowymi, że w tym żadnego niepopełnił mankamentu. Ci zaś Officyerowie, Rotmistrze, abo Pułkownicy, z ludźmi pod regiment swoy danemi powinni będą z tą piechotą do obozu niemieszkanie iść tam, gdzie ktoremu z nich uniwersałem naszym naznaczymy. Wciągnieniu żadnych stacyi ani żywności brać nie maią, y owszem *de proporio żyć sub poenis in legibus descriptis*, na żołnierzow, ktorzyby stacye pieniężne w ciągnieniu brali, tak w woyskowym prawie, iako y w Trybunale *repetendis*. A to prawo tylko *ad hunc solum actum* uchwalone na dwie ćwierci od popisu w Woiewodztwach y Ziemiach trwać ma: Woiewodztwo Podlaskie bierze do braci, *cum assecuratione*, y Woiewodztwa Pruskie biorą sobie do braci. Akademia Krakowska wolna od tey wyprawy, tak z wiosek *ad mensam universitatis* iey należących, y burs, iako y z domow w mieście Krakowie będących.

A stan duchowny niechcąc w tak gwałtowney Rzeczyposp: potrzebie *deesse*, z miłości y chęci swoiey pozwala *nomine totius tam saecularis quam et regularis Cleri*, *pro hac sola vice*, z piętnastu łanow pieszego *juxta scriptum ad archivum* podanego, *non obstantibus laudis privatis*. Co nie ma być napotym *in sequelam* pociągano. A że w Woiewodztwie Wołyńskim od dawnego iuż czasu obywatele tameczni *hoc genere contributionis agrariae* albo poborami *non contribuunt*, zaczym też *per temporum injuriam* y kwity im poborowe poginęły. Przeto warowali to sobie, aby podług kwitow swoich podymnych piechotę *vestitam*, *armatam*, z prowiantem, *ad instar* wszystkich Woiewodztw w Koronie, na całe pułroka wyprawowali: ktorey piechoty Posłowie Woiewodztwa tego Wołyńskiego *necessitati rationibus Reipub*: *numero* pułtrzecia sta pozwolili. A tey piechoty wyprawę na Seymiku Relacyinym w Łucku *pro die 9 Iulij ad proportionem* kwitow podymnych stanowić maią, *excepta hostilitate*, gdzie y *laudum ratione* tey tylko wyprawy *sanciendum approbatur*. To waruiąc aby piechota, ktora tak z dobr naszych, iako też duchownych *ritus Graeci* tak w Unii, iako y nie w Unii zostawaiących, duchownych y z dobr świeckich, y słobod namowiona, y wyprawiona będzie, w tym tylko Woiewodztwie Wołyńskim, abo między tegoż Woiewodztwa piechotą, ktorey pułtrzecia sta będzie zostawała, *et in partes* do piechoty inszych Woiewodztw odrywana nie bywała. Ale tam ze wszystkim woyskiem w liczbie swoiey pułtrzeciu set *insimul* następowała, gdzie potrzeba Rzeczyposp: będzie, y ordynans nasz Krolewski, abo Hetmanow naszych Koronnych zaydzie, Rotmistrzow y Officyerow Woiewodztwa swego *patricios* na Seymiku obiorą.

O pospolitym ruszeniu.

482

6. Pospolite ruszenie, ktore przeciwko wszelakim na Rzeczposp: następuiącym niebeśpieczeństwom ostatnim iest zaszczytem, według dawnych praw y statutow *annorum 1368 et 1475 1610 pro quantitate bonorum*, według porządku w konstytucyi 1621 opisanego, *sine divisione belli*, postanawiamy; ktore w ręku naszych do przyszłego Seymu zostawać będzie. Iakoż wici iedne za dwoie wydać roskażemy, a za granice pospolitego ruszenia wyprowadzać nie będziemy. Woiewodztwo Podlaskie, y Ziemia Łukowska według dawnych praw y zwyczaiow wyprawiać będzie. Woiewodztwo Mazowieckie, *juxta constitutionem annor: 1634 et an. 1637* w wyprawie na pospolite ruszenie sobie postąpi: ktorym iako y innym Woiewodztwom Seymiki przed trzecimi wiciami, a Woiewodztwu Mazowieckiemu

Generał w Warszawie złożymy. Woiewodztwa Pruskie, według zwyczaiow biorą do braci. Woiewodztwa zawoiowane od tey usługi Rzeczyposp: *pro tunc* wolne. Dwor Krolowy Iey Mci Małżonki naszey, według regestru ręką Marszałka Poselskiego podpisanego, y do Grodu Warszawskiego zaraz oddanego, od tey usługi Rzeczyposp: z osob swych wolni być maią. Tak iednak, aby poczty z dobr swoich pod chorągiew stawili. Także dwor Naywielebnieyszego Xiążęcia Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, według regestru przez Urodzonego Marszałka Poselskiego podpisanego, y do Grodu podanego, od tegoż pospolitego ruszenia ludzie starzy *sexagenarij* z osob swych wolni być maią: poczty iednak z szlachtą dobrą wyprawić powinni. Wielebny też Xiądz Biskup Krakowski w Krakowie dla niebeśpieczeństwa miata stołecznego zostaie, y liczbę znaczną ludzi przy sobie chować będzie *et de securitate* y porządku wszelakim znosić się z tymi ktorym to będzie należało. Sług iego osiadłych, ktorzy przy nim potrzebnie zostać muszą, od tey expedycyi uwalniamy. Także Pisarze Skarbowe według konst: *anni 1621* wolnymi być maią. Pisarzow Trybunalskich, iako Lubelskiego, tak y Sieradzkiego, aby akt Trybunalskich pilnowali, z osob samych uwalniamy; poczty iednak *pro facultatibus* przy pospolitym ruszeniu wyprawić powinni będą. Pisarza Grodzkiego Krakowskiego według konstytucyi roku przeszłego uwalniamy. Wielebny Xiądz Biskup Chełmiński że w legacyi iedzie, osob szesnaście przy nim będących uwalniamy, ktorzy od stawienia pocztow wolni być maią. A że Wielmożny Albrycht Stanisław Radziwił Xiążę na Ołyce y Nieświeżu Kanclerz W. X. L. *per legem* iako Pieczętarz od pospolitego ruszenia wolen, przetoż *praesidium* na zamku swoim Ołyckim mieć powinien, *non derogando quidquam* konstytucyi o wyprawie łanowey piechoty, na ktorą Woiewodztwo Wołyńskie osobną uczyniło excepcyą, y do tey pułtrzeciu set piechoty z Woiewodztwa Wołyńskiego
483 pozwoloney, dobra Wielmożnego Kanclerza W. X. L. w Woiewodztwie Wołyńskim leżące pociągać powinne. Miasto Krakow pod czas pospolitego ruszenia piechotę przy mieście mieć ma. A Woiewodztwo Podolskie na Kamieńcu zostawać powinno będzie.

Retenta Wielk: Xięstwa Lit:

7. Ponieważ niemałe podatki Rzeczypospolitey ieżeli przez Poborcow: czyli przez retentorow w Woiewodztwach y Powiatach są zatrzymane: *nulla* zostaie *Reipubl*: *certitudo*; *simplex* zasię delata od Poborcow do Grodow podana o pewnych retentorach skarb doskonale *informare* nie może: *vigore hujus Conventus* postanawiamy, aby wszyscy Poborcy tak dawnieyszych iako y przeszłych podatkow y retent na delacie wyrażonych, ktore z dekretow sądow skarbowych świeżo przed Seymem teraźnieyszym odprawowanych windykowane, a na Swięty Ian przyszły do skarbu oddane, y wniesione być miały, na Seymiki swoie Relacyine po tym Seymie przypadaiące stawiwszy się, regestra produkowali, *et retentores* przed obywatelami Powiatow swoich każdego z osobna deklarowali, gdzie y Grod co *per exequutionem* wyciągnął, tamże przed bracią liquidować *tenetur*. Iakośmy *eo nomine* osobliwie *ex vi* teraźnieyszego Seymu, uniwersały z Kancellaryi naszey wydać rozkazali; a obywatele tameczni *exacte rationes* odebrawszy, te regestra wyciągnionych y zatrzymanych podatkow podpisać, y każdego retentora *nominatim* wyraziwszy, one przez tegoż Poborcę do skarbu odesłać maią. *Nihilominus* takowi Poborcy też same regestra *per oblatam* do Grodu podawać, a same authentyczne oryginały w skarbie *producere* y wyliczać się maią, *sub pœna peculatus*, a ktorzyby ieszcze *super officijs* nieprzysięgli, ci na przyszłym Seymiku *Relationis*, *sub eadem pœna*, *corporale iuramentum juxta rotam* wykonać powinni będą, ktorego obywatele odpuszczać nie mogą. Ci zaś Poborcy, ktorzy głowne kwity otrzymali, produkowawszy tylko delaty w Powiatach swoich, do powtorney liczby skarbowey, ani do przysiąg należeć nie będą, a Grod po odesłaney *pro executione* od skarbu delacie, one za rekwizycyą samego Poborce *exequi* ma. A gdyby Poborca mimo kwit od siebie dany niesłusznie kogo na delacie podał, *pœnam evocationis* w Grodzie *ad instantiam injuriati* zapłacić, a Urodzony Skarbny *in tali casu* na Trybunale skarbowym *eidem pœnae succumbere*, powinien; *salaria* Grodowi za pracą y expensy ich, według prawa aby skarb naznaczał *ex pœnis*, pozwalamy. A że Poborcy nie wnosząc na czas naznaczony do skarbu pieniędzy wielkie w tym Rzeczyposp: zatrudnienie czynić zwykli, tedy *vigore* teraźnieyszego Seymu *et perpetua lege* mieć chcemy, aby Poborcy *pro termino praefixo* podatki wybrane *commode* do skarbu wnosili, na ktorych *in casu contraventionis pœnam infamiae* na Trybunale *decernendam imponimus*.

Disciplina militaris W. X. L.

484

8. Reassumuiąc wszystkie *de disciplina militari* konstytucye, a zabiegaiąc temu, aby żołnierz długim ciągnieniem włości Rzeczyposp: nie uciążał, postanawiamy, aby każdey chorągwie Wielki Hetman nasz W. X. L. termin prędki, ktorego ma do obozu stanąć (miarkuiąc czas *juxta distantiam loci*, y wedle tego iako nayprędszym gościńcem nie krążąc do obozu ściągnąć się może) naznaczał: ktorego gdzieby kto omieszkał, przed Sądem Hetmańskim zarazem *ad instantiam* ukrzywdzonego *rationem reddere*, y za omieszkanie pogotowiu za branie pieniężnych stacyi, pobocznych, chlebow, ugod, stanowisk, albo okupow z dzierżaw, miast y wsi wziętych, bez wszelkiey folgi na gardle karany być ma. A w dobrach ziemskich ktore są dosyć prawem warowane, y od stacyi y stanowisk żołnierskich y noclegow, podwod uwolnione, także y w duchownych, ktore *seruitium bellicum* odprawuią,

chleb, stacye brane być nie maią, *non derogando* dawnym prawom y konstytucyom *de immunitatibus* dobr duchownych opisanym. Ani dobra y domy szlacheckie ciągnieniem y noclegami y stanowiskami aggrawowane pod surowością w artykułach woyskowych opisaną.

Wyprawa piechoty z dobr naszych Krolewskich.

9. Aby tym dostatecznicy *securitati* W. X. L. mogliśmy *providere*, pozwalamy ze wszystkich dobr naszych Krolewskich dożywotnich w W. X. Lit. będących ze dwudziestu włok osiadłych według kwitow poborowych pieszego iednego, y wkładamy to na wszystkie Starosty y dzierżawce dobr naszych, aby każdy z nich pomienioną piechotę włoczną, odzianego, z muszkietem lontowym, z szablą y z siekierką, z żywnością, prochem, z ołowiem, y z wozem na pięciu, przy pospolitym ruszeniu wyprawował, y pod władzą Rotmistrzow osiadłych szlachtę, ktorych tey piechocie za zaleceniem Hetmańskim naznaczamy, oddawać, a nie sami Rotmistrze wybierać ich maią *sub poena centum marcarum*, za każdego niestawionego. A ktoby niemiał dwudziestu włok, to się z drugim dzierżawcą *minutiorum bonorum nostrorum* złożyć będzie powinien. Tak, aby żaden od takowey usługi Rzeczyp: nie uchronił się. A ta piechota tak długo poki y pospolite ruszenie zostawać ma. *Modus* iednak y porządek wybierania tey piechoty zaraz po Seymie przez Wielmożnych Hetmanow y Pieczętarzow W. X. Lit. namowiony, y przez uniwersały z Kancellaryi naszey wydane w Powiatach publikowane być maią. A stacyi żadnych brać nie maią, o co *forum* do Grodu *sine appellatione*.

Subsidium artyleryi Koronney.

10. Iż *ratio* woyny przeszłego roku odprawuiącey się większey municyi y wydatkow na
485 artyleryą potrzebowała, y daley potrzebuie, a *quarta nova* temu wydołać nie może, assekuruiemy Wielm: Podskarbiego Koronnego, iż summa czterdzieści dziewięć tysięcy, ktorą Urodzonemu Krzysztofowi Grodzickiemu Magistrowi Artyleryi Koronney na sporządzenie municyi woiennicy dał, przy rachunkach *pro persoluto* przyięta będzie, z ktorey Urodzony Magister Artyleryi da *rationem* na przyszłym Seymie Rzeczyposp. Na przyszły zaś czas, iż ta *quarta nova* niemoże *sufficere* na dostateczne opatrzenie municyi woienney, tedy wkładamy to na skarb Koronny, aby *ex ordinarijs*, *vel alijs quibusvis proventibus* summę dwudziestu tysięcy na furmany, municyą, *et alios usus artileriae*, do rąk Urodzonego Przełożonego nad armatą bez omieszkania oddał: ktora summa Wielm: Podskarbiemu Koronnemu *in rationibus* przyięta być ma. A pomieniony Starszy nad armatą także *rationem* iako y z inszych *Reipubl: reddere* powinien będzie. A że pod czas teraźnieyszey zimy pod Ochmatowem expedycyi, za odwagą woyska Rzeczyposp: wzięta iest znaczna liczba armaty nieprzyiacielowi, ktorą potym niektorzy *privati pro se* obrocili, tedy onych *authoritate praesentis Conventus* napominamy, aby mianowaną armatę, ktorey ma być w liczbie sztuk dwadzieścia y iedna, do armaty Rzeczyposp: oddali: ktorą Urodzony Starszy nad armatą w inwentarz Rzeczyposp: wpisać powinien będzie; a *in quantum* by kto tey armaty przed Seymem przyszłym nie oddał, Urodzony Instygator Koronny tych wszystkich mandatami zapozwać powinien będzie. A My o to *pœnis in legibus descriptis* karać będziemy: czego delatę ma podać Urodzony Artyleryi Magister.

Obrona Poznańskiego, y Kaliskiego Woiewodztwa.

11. Konstytucye *anni* 1631 *et* 1635 *in toto* reassumuiemy *ratione* obrony Poznańskiego, y Kaliskiego Woiewodztw, na ktorą ponieważ obywatele tameczni łanową piechotę według *laudum* swego wyprawili. Tedy Wielm. Generał Wielkopolski, ktoremu *securitas incumbit*, y bespieczeństwo granic powinien nią będzie pasy y fortece nad Notesią osadzić, ktoremu ci ludzie *more militari* podlegać powinni, także y wybrańcy z tych Woiewodztw z Urodzonym Władysławem Skoraszewskim nad Drahim ordynowani. A że nad łanową wyprawę, do tym lepszego Rzeczyposp: zaszczycenia, y do pospolitego ruszenia, w ktorym iuż Woiewodztwa Wielkopolskie, iako to Posłowie Ziemscy deklarowali, z wrodzoney swoiey ochoty za uniwersałami Wielm: Podskarbiego Wiel: Koron: iako Generała Wielkopolskiego stanęły, potrzebni są ludzie pieniężni, tedy przypowiedne listy na tysiąc koni wydać roskażemy, ktorzy Rotmistrze w komput woyska na przyszłym Seymie od Rzeczyposp: ordynowanego wnieść maią. Cokolwiek na tych ludzi skarb wyda żołdem zwyczaynym 486
Rzeczyposp: według deklaracyi Seymu przeszłego, to tym Woiewodztwom *circa calculum* z podatkow ostatnich dwuch rat ma być potrącono, pod ktore chorągwie ten tylko się zaciągać będzie mogł, ktory nad ieden tysiąc więcey nie ma substancyi swoiey y tym samym wolen będzie od pospolitego ruszenia, nie deroguiąc konstytucyi 1621 o czeladzi w służbie będącey. Ieślibyśmy też iaką piechotę postronną zaciągnęli, tedy *praevio juramento* Nam y Rzeczyposp: *praestando;* wszystko to w komput woyska ordynowanego ma bydź rachowano, y z tych podatkow iuż uchwalonych płacić im skarb będzie powinien, tak iednak, aby y dług tych dwuch ćwierci pierwszych woysku był uiszczony. Ci zaś wszyscy ludzie łanowego y pieniężnego zaciągu, podług prawa maią być pod władzą Wielm: Generała Wielkopolskiego, ktorzy, gdy o bespieczeństwie granic tamecznych assekuruiemy uniwersałem naszym obywatelow, tam się ruszyć będą powinni, gdzie im mieysce ordynanse nasze naznaczą, *non excedendo numerum* woyska od Rzeczyposp: na przeszłym Seymie postanowionego. Ktorym to Woiewodztwom *laudum in reliquis omnibus punctis* rzetelnie approbuiemy, y

Seymik *Relationis* we Sredzie *pro die* 23 *Iulij* składamy, nie pociągaiąc do tey konstytucyi względem pospolitego ruszenia tych, ktorzy w inszych Woiewodztwach rezyduią y possessye maią. A ktoby w inszym Woiewodztwie rezydował, tedy to *per substitutum* odprawić, poki generalne nie przyidzie pospolite ruszenie.

Substancya Pisarza Grodzkiego Poznańskiego.

12. Ponieważ Urodzony Ian Tański *Vice-Instigator* Koronny, Pisarz Grodzki Poznański *fungitur munere Secretarij Legationis* od Nas y Rzeczyposp: do Szwecyi, tedy na mieysce iego *tantisper* do sądzenia iurydyki y sądow *causarum officij* Grodzkich Poznańskich, Urodzonego Macieia Irzykowskiego, a *in casu legalis impedimenti;* tego, kogo Wielm: Generał Wielkopolski poda, *praevio juramento ad reditum* iego naznaczamy.

Assekuracya miasta Poznania.

13. Iż Rzeczyposp: siła na tym należy, aby miasto Poznań pograniczne y następuiącego niebespieczeństwa bliskie, w dobrym porządku zostawało, y *sufficientiam* prochow y inszych do obrony *necessaria* miało. Przetoż wkładamy to na mieszczan tamecznych, aby koszt, ktoryby *in casu* pospolitego ruszenia, na wyprawę wozow *cum apparatu* podług dawnych praw łożyć mieli na prochy, ołow, lonty, y insze requizyta obrocili. Ieśliby iednak pospolitemu ruszeniu wychodzić z Woiewodztwa daley przyszło, tedy do wyprawy wozow *cum apparatu* według dawnego zwyczaiu należeć będą powinni. Nad to wkładamy na nich y postanawiamy, aby żaden *cujuscunque status et conditionis* gruntu swego na ktorymby wał, abo szańc sypać przyszło, nie
487 bronił. A że kosztu wielkiego na to potrzeba, przeto pozwalamy Urzędowi tamecznemu Mieyskiemu, aby podatek iakokolwiek na *victualia* złożyli. Co iednak nie ma *afficere* ze zbożem, y *cum oleribus* na targ przyieżdzaiących.

Summa Trubecka.

14. Lubo dawno summa Trubecka *juxta constitutionem anni 1646* miała być zapłacona. Iż iednak dla wielkich Rzeczyposp: potrzeb do tych czas nie iest oddana, tedy konstytucyą o zapłacenie summy pomienioney reassumuiąc postanawiamy, aby *exnunc* z skarbu Koronnego prowizya dwanaście tysięcy od tey summy była zapłacona, a na przyszłym Seymie Stany Koronne *inire* maią *modos et rationes*, aby pomieniona summa sta ośmdziesiąt tysięcy, nieodwłocznie zapłacona była. A poki nie będzie zapłacona, kredytorow pomienionego Trubeckiego suspenduiemy.

Approbatio laudorum W. X. L.

15. Ponieważ *vigore* konstytucyi przeszłey rożne Woiewodztwa y Powiaty w W. X. L. miasto pospolitego ruszenia pewne podatki na żołnierza Powiatowego uchwalili, a siła ich *temere* podatkow takowych wydać nie chcieli, dla czego zupełna ludzie namowione na usługę Rzeczyposp: wystawić się nie mogli. Z tych przyczyn wszystkie wszystkich Woiewodztw y Powiatow *lauda* tylko względem wydania podatkow y wyprawy woienney postanowionych approbuiemy, y one we dwie niedzieli po Relacyinych Seymikach do Poborcow przedtym obranych wszystkim *retentoribus ex possessione haereditatis bonorum*, (do czego y ci ktorzy przedawszy dobra ziemskie zastawami y arendami się bawią, a do pospolitego ruszenia *ex vi legis* z osob swych *tenentur* należeć powinni) wydać *injungimus*. W czym *ad instantiam* Poborce *retentoribus forum* w Grodzie *peremptorie* naznaczamy, *poenam infamiae* na *contravenientes* zakładaiąc: ktorą Pieczętarze *sine praepeditione et ulla pensione* wydawać maią. Rotmistrze zaś ktorzy pieniądze wziąwszy ludzi do obozu nie stawili, na przyszłey kommissyi *sub poena infamiae respondere tenentur*. Iednakże ktorzy służby pospolitego ruszenia, albo osobami swymi, abo stawieniem pocztow swych, według kwitow popisowych odprawili, o podatki z tych dobr, za ktore przy głownieyszey maiętności poczty swe według kwitow stawili, y prawu dosyć uczynili, od Exaktorow rożnych Powiatow turbowani bydź nie maią. Iakoż y *decreta in contrarium* otrzymane kassuiemy; pogotowiu y tacy, ktorzy względem pospolitego ruszenia ludzi chorągwiami do obozu na usługę Rzeczyposp: wystawili, y ich dobra wolnemi zostawać maią; a z Powiatowymi ludźmi, ktorzy w ciągnieniu wszelkim dobrom naszym duchownym y ziemskim, byli *graves* y nie według prawa się w
ciągnieniu pospolitego ruszenia zachowali, po- 488
nieważ iuż służbę woienną odprawili, *forum et realem satisfactionem* w Grodzie *peremptorie salva appellatione* na Trybunał naznaczamy. Kocquacyą zaś tey wyprawy Woiewodztwom y Powiatom do przyszłego odkładamy Seymu. *Iudicatum* między Urodz: Tomaszem Wołowiczem, a Urodz: Eustachim Wołowiczem Cześnikiem W. X. Lit: znaszaiąc, *salvam in foro competenti partibus actionem* zostawuiemy.

Zapłata woysku W. X. Lit:

16. Woysko W. X. L. *in continuo belli opere* zostaiąc, ponieważ ieszcze słuszney od Rzeczyposo: w innych zasługach swoich nie wzięło satisfakcyi, tedy chcąc one doskonale ukontentować, zapłatę uchwalić, y kommissyą do niey postanowić, za słuszną rzecz rozumiemy: do ktorey przy Wiel: Hetmanach naszych W. X. L. z Senatu, Wielm: Pawła Sapiehę Woiewodę Witepskiego, Krzysztofa Zawiszę na Baksztach Marszałka W. X. L. A z Koła Poselskiego, Urodz: Adama Macieia Sakowicza Star: Ośmiańskiego, Iana z Mierzna Mierzeńskiego Marszałka Wilkomirskiego, Piotra Lackiego Podkomorzego Trockiego, naznaczamy: ktorzy *pro die 9 mensis Augusti* do Mińska, a *in casum hostilitatis*, tam kędy z przestrogi Hetmańskiey mieysce naznaczone będzie, ziachawszy, według listow przypowiednych y ostatnich popisow, zapłatę wszy-

stkiemu woysku starego y nowego zaciągu uczynić maią. Na ktory termin y skarb pieniądze niechybnie zwieść *tenetur*. A ieśliby za wszystkie winne woysku zasługi, *pro termino praefixo 9 Augusti* dosyć się stać nie mogło, tedy *certa et justa assecuratione* onych uiąć *fidei* Wodzow, y tychże Kommissarzow zlecamy. A względem dalszego ukontentowania *desideria* woyskowe na kommissyi ostatniey Mińskiey opisane, a na teraźnieyszym Seymie Nam proponowane, do przyszłego sześćniedzielnego Seymu odkładamy. Ukrzywdzonym zaś, ktorzyby w sądach Hetmańskich krzywd swoich dochodzić chcieli, *indilata et realis* sprawiedliwość czyniona być ma.

O tych co z woyska powyieżdżali y chorągwie pozwiiali.

17. Lubo to przeszłego Seymu prawem zabroniono iest; aby żaden towarzysz z Rotmistrzem zaciągnąwszy się z woyska nie ważył się, albo też y do inszego Rotmistrza wyieżdżać, dokądby zupełnych czterech ćwierci z iednym Rotmistrzem nie wysłużył. Iż iednak wiele się takowych znalazło, ktorzy nie pomniąc nic na surowość prawa pospolitego, z Ukrainy powrociwszy, sromotnie od swoich Rotmistrzow porozbiegali się, z ktorey okazyi niektorzy Rotmistrze nasi chorągwie pozwiiać musieli, przez co lubo winy w prawie o tym napisane popadli;
489 nie zagradzaiąc im iednak drogi do klemencyi naszey, *authoritate praesentis Conventus* tych wszystkich, ktorzy z woyska powyieżdżali, abo też chorągwie z tey okazyi pozwiiali napominamy, y po nich to mieć chcemy, aby nim ta ćwierć, ktora się *a prima Aprilis anni currentis* zaczyna, a ściąga się *ad primam Iulij* każdy z nich do swego się Rotmistrza powrocił, y z nim *expirando delictum* czwierć iednę darmo wysłużył. Na co ma wziąć attestacyą od Wielm: Hetmana Koronnego, y onę w Grodzie swym własnym *per oblatam* podać. A ktoryby tego *intra tempus praefixum* nie wypełnił, tedy takowych wszystkich *pro infamibus* deklaruiemy, ktorych Starostowie nasi, y ich Urzędy Grockie imać, y na garle karać, a gdzieby iaka *perplexitas* zachodziła, do Nas *pro informatione* odsyłać powinni będą, *sub poena duorum millium marcarum in Iudicio Tribunalitio* w Soboty *ex speciali regestro*, ktory zawsze *ante omnia* sądzony być ma *per quempiam repetenda*. Takowąż penę y na Rotmistrze, ieśliby ktory z nich zwinioney chorągwie nie podniosł, na potym postanawiamy.

O tych ktorzy potrzeby omieszkali.

18. Wiele się takich znayduie, ktorzy wziąwszy z Kancellaryi naszey listy przypowiedne tak na ieźdne, iako też y na piesze chorągwie po włości chodząc *in girum* do Wielm: Hetmana Koronnego, na usługę Rzeczypospo: nie stawili się, y potrzeby omieszkali, przez co lubo *rigidam* tak od Nas, iako y od Wielm: Hetmana Koronnego, *meruerunt animadversionem*, nie zagradzaiąc im iednak drogi do klemencyi naszey *pro hac vice* łaskawszą ich winą karząc, za zgodą wszech Stanow postanawiamy, y po Wielm: Hetmanie naszym Koronnym mieć chcemy, aby nikogo nie ochraniaiąc (w czym *fidem* iego *qua in eo passu obstrictus* iest Rzeczposp: obliguiemy) podał do skarbu regestr z podpisem ręki swoiey tych wszystkich, ktorzy tak teraźnieyszey potrzeby pod Ochmatowem, iako też y tak rok pod Umań omieszkali, ktorym chorągwiom Wielm: Podskarbi Koronny nie powinien będzie płacić. A ieżeli ktora chorągiew za pomienione ćwierci wzięła z skarbu pieniądze, tedy powinien będzie Wielm: Podskarbi tey chorągwi *sub sequentibus stipendijs* potrącić. A nad to każda takowa chorągiew *expiando delictum* powinna będzie ćwierć iednę darmo służyć. A na potym Hetmani takowych Rotmistrzow y ich Porucznikow na gardle, a ieśliby pouciekali, tedy wytrąbieniem z woyska nikogo nie ochraniaiąc karać powinni będą.

O swowolnych wolentaryuszach, y tych, ktorzy zaciągnąwszy się, chorągwie pod oboz odprowadzać, y uciekać od nich zwykli.

19. Iż się wiele takich znayduie, ktorzy wziąwszy listy przypowiedne z Kancellaryi naszych Koronnych, tak na pieniężne, iako też na woluntarskie chorągwie pod pretextem listow naszych, kupy nie małe ludzi swowolnych zebrawszy, iako Felicyan Rodakowski, Magdaleński z Porucznikiem, Muchowiecki z synami swymi dwiema, ktorzy pod chorągwią byli, z Franciszkiem Duninem Porucznikiem, Mrożek, Trzyński z pod kompanij Rożnowcy Bruiaka, Snitowski, Gorski, Ian Wielogłowski, Karpiński, y Porucznik Radbuski Paweł chorągwie Kozackiey, y Pieniężney Kresiney; nie pomniąc nic na boiaźń Bożą y surowość prawa pospolitego, *in gyrum* po włości przez czas długi chodząc, stacyami pieniężnymi, podwodami, y innymi nieznosnymi ciężarami, wiolencyami, gwałtami ludzie wszelkiego stanu aggrawowali, na usługę Rzeczyposp: pod władzą Hetmanow swoich do woyska nie stawili się, ani żadney przysługi Rzeczyposp: nie uczyniwszy swawolnie porozieżdżali się. Więc y takich iest wiele, ktorzy zwykli się zaciągać pod chorągwie gdy Rotmistrz ktory od Nas list przypowiedny na chorągiew abo na supplement wziąwszy zaciągać pocznie, a potym chleb wybrawszy, stacyi pieniężnych y pobocznych chlebow prawem zakazanych nabrawszy, ludzi wszelkiey kodycyi w ciągnieniu pokrzywdziwszy, chorągwi pod oboz y po kilku na rok przeprowadzaią, z naśpiżowanemi wozami do domow swych powracać się zwykli; tedy na takowych reassumuiąc konstytucye *anni 1609, 1611, 1613, 1623, 1634* y inne wszystkie prawa na swawolniki postanowione, tych wszystkich starszych, y tych, ktorzy chorągwie odprowadzaią *pro infamibus et hostibus patriae* deklaruiemy, y onych wszystkich znosić, imać, y według opisu wyżey wyrażonych konstytucyi na gardle karać Starostom y ich Urzędom roskazuiemy: w czym ieśli by byli *re-*
490 490

missi Starostowie abo ich *Officia*, termin im o to *ex speciali regestro* na Trybunale w Soboty, *ad instantiam cujusvis* naznaczamy. A ieśliby się pokazało *per inquisitionem* żeby Starosta abo iego Urząd z takowego exekucyi nie czynił, albo takiemu *conniveret*, *poena duorum millium marcarum* na Trybunale w Soboty *ex speciali regestro*, *ad instantiam cujusvis* karany bydź ma. A nad to, gdyby kto takowego swawolnika zabił, tedy *invindicabile caput* iego deklaruiemy. Dobra zaś ich żołnierzom y ludziom Rzeczyposp: zasłużonym *jure caduco* rozdawać będziemy. Tegoż ostrzegaiąc napotym, iż każdy ktokolwiek pod chorągiew podiedzie, naydaley przez trzy dni przy niey iako żołnierz zostawać będzie, taki każdy pod tą chorągwią przez cztery ćwierci służbę woienną odprawować ma, *sub ijsdem poenis*. Waruiemy to *in posterum* wszystkim Stanom tey Rzeczyposp: iż z Kancellaryi naszych listy przypowiedne na chorągwie woluntarskie nigdy nie będą wydawane bez konsensu Rzeczyposp. Na pieniężne zaś chorągwie tak iezdne iako y piesze Polskiego y cudzoziemskiego trybu, tylko tym ktorzy byli szlachcicami Nam od Hetmanow naszych na to zaleceni, *et docerent de*
491 *reali possessione*, aby ludzie ukrzywdzeni mieli na czym wiolencyi, szkod, y krzywd swoich dochodzić, gdyby ie komu pod pretextem chorągwie czynili.

Ubeśpieczenie tych, ktorzy na Seymach na usłudze Rzeczypospolitey zostawaią.

20. Konstytucyą przeszłego Seymu *anni* 1654 o ubeśpieczeniu na usłudze Rzeczyposp: będących *in toto* reassumuiąc: a to się ma rozumieć do powrocenia się z Seymu, *pro perpetua lege* mieć chcemy.

Rachunek w Woiewodztwie Sendomirskim.

21. Ponieważ na tym siła należy, aby iako nayskutecznieysza zapłata woyskom naszym być mogła, ktora teraz przez niewydanie podatkow, żołnierzow nie dochodzi, za prożbą Posłow Ziemskich Woiewodztwa Sendomirskiego pozwalamy im na przyszłym (da P. Bog) Seymiku Relacyinym obrać sobie po dwu Deputatow z każdego Powiatu y Ziemie, ktorzy ziachawszy się na czas między sobą naznaczony *et in laudo* specyfikowany, na querelle przy Sądzie Ziemskim y Grodzkim *praevio secundum super rotam* Trybunału Radomskiego *juramento* sądzić powinni będą, *absentia aliquorum non obstante*, przed ktorym sądem naznaczamy ninieyszą konstytucyą, wszystkim Poborcom y Sukkollektorom ich tak dawnieyszym, iako y teraźnieyszym *peremptorium terminum*, aby rachunek doskonały uczynili, także y tym, ktorzy Beresteckie podatki, iako też y tym, ktorzy *pro securitate domestica*, na on czas dwa pobory wybierali, także czopownikom tak dawnieyszym, iako y teraźnieyszym. Ktorzy to Poborcy do rachunku stawić się będą powinni, *sub poena peculatus et confiscatione bonorum*, y rachunek doskonały uczynić. A że się Poborcy częstokroć zasłaniaią, iż im podatkow oddawać niechcą, tedy każdy delatę do tegoż sądu oddać powinien będzie ręką swoią podpisaną, y przypozwać wszystkich retentorow, aby do wiadomości u sądu ich przyść mogło. Ci zaś retentorowie płacić będą powinni podatki te, ktorych nie wydali *in instanti*, *sub triplici pensione et poenis in legibus descriptis*. A *decreta* Urząd Grodzki pisać, y one z Kancellaryi wydawać powinien będzie. Ieśliby się iednak tacy znaydowali, ktorzyby się na ten czas nie stawili, abo też dekretom dosyć uczynić niechcieli, exekucyą z nich Urzędy Starostow naszych czynić powinni będą, *ad requisitionem cujusvis*, *sub privatione Officij*: o co *forum* onym naznaczamy *inter causas fisci* w Trybunale, a ieśliby ktory z Poborcow abo też z retentorow nie stawił się na czas postanowiony, takich wszystkich Woiewodztwo na delacie poda Trybunałowi Radomskiemu, gdzie każdy taki sprawić się powinien będzie, *sub poenis de retentoribus sancitis*. Ci iednak Poborcy ktorzy do skarbu *tenentur* wnieść podatki tak pierwsze iako y pośledniejsze, sądami tymi zasłaniać się nie powinni.

O poborach Ziemie Bielskiey. 492

22. Ponieważ Poborcy Ziemie Bielskiey tak z poborow dawnieyszych iako y teraźnieyszych *in anno* 1654 uchwalonych, także y z czopowych administracyi dawnieyszych dotąd ieszcze słuszney kalkulacyi nie uczynili: przeto *authoritate praesentis Conventus* mieć to chcemy, aby na zaiutrz po Relacyinym Seymiku blisko przyszłym przed Deputatami z Koła tamecznego z Seymiku naznaczonymi *sine quavis dilatione* rachunki *sub poena peculatus* uczynili. A ieśliby się ktory z nich *pro tempore praefixo* nie stawił *ad faciendam calculationem*, o to *forum ad instantiam cujusvis possessionati nobilis ejusdem Terrae inter causas fisci in Iudicijs Tribunalitijs* naznaczamy, lubo też y na Trybunale Radomskim. A że *summe aggravatur nobilitas* y dobra nasze od Poborcow wymyślnymi exakcyami: przeto deklaruiemy, aby według kwitow Urodzonego Stanisława Skiwskiego Pisarza Grodzkiego Brańskiego, ktore są naydoskonalsze, z osiadłych włok po złotemu, a z czyńszowych po groszy dziesiąci biorąc, te podatki wybierane były, y one do skarbu Rzeczyposp: według symple w skarbie *in anno* 1629 spisaney wnosili. A to *juxta declarationem* Woiewodztwa Podlaskiego, ktora taka iest, aby we dwuch leciech od przeszłego Seymu do skarbu podatki wnoszone były.

Sposob wydawania podatkow publicznych z miasta Lublina.

23. Ponieważ według konstytucyi Seymu przeszłego po wszystkich gruntach y iurysdykcyach przy mieście naszym Lublinie będących, przez Deputaty Seymiku Lubelskiego na to wysadzone dostatecznie odprawiona iest rewizya, tedy postanawiamy; aby Rewizorowie pomienioną re

wizyą z podpisem ręki swey tych gruntow iurisdykcyi dworow y domow szlacheckich y duchownych do Grodu Lubelskiego podali, według ktorey wszyscy *haeredes* y *possessores bonorum* y rzemieślnicy na tych gruntach mieszkaiący podatki publiczne, od odprawioney rewizyi, ktoreby na potym kiedykolwiek w Rzeczyposp: postanowione były, tak, iako pomieniona rewizya na ktorey grunt y dwor, na każdą symplę płacić deklarowała, do Magistratu Lubelskiego *citra quamvis depactationem* oddawać powinni będą, (oprocz żydow w pomienionym mieście naszym Lublinie będących, ktorzy zdawna sami osobno do Poborce podatki publiczne, gdy na nich postanowione bywaią za osobnemi kwitami oddawać zwykli), ktore *Magistratus* odebrawszy od czasu odprawienia rewizyi zupełne symple poborow, tak, iako zdawna pomienione miasto Lublin zwykło płacić do Poborce Woiewodztwa Lubelskiego oddawać powinien będzie. A ieżeliby kto z gruntu swego abo z domu y dworu Magistratowi oddać niechciał, każdemu takiemu *forum* 493
w Grodzie Lubelskim naznaczamy. Toż się ma rozumieć y o mieście naszym Kazimierzu dolnym.

Czopowe Wielk. Xięst. Lit.

24. Do dawnego zwyczaiu w obmyśliwaniu pieniędzy *recurrendo*, ponieważ czopowe w roku teraźnieyszym się kończy, chcąc *succurrere necessitati Reipubl.* na zapłatę woysku W. X. Lit. znowu ten podatek *in duplo* na lat dwie po sobie idących uchwalamy, ktory ma się zacząć wybierać w dzień Sw. Iana Chrzciciela *anni praesentis 1655*, a kończyć się będzie w takiż dzień S. Iana w roku przyszłym 1657. Ktore czopowe Wielm. Podskarbi Wielki W. X. L. *pro Officio et jure suo* w dyspozycyi swoiey mieć, y one lub przez administratory swoie przysięgłe wybierać, abo też *plus offerenti* arendować będzie; w wybieraniu zaś onego żadne listy, libertacye, przywileie, y dekreta nasze, ieśliby iakie względem wolności wydane były, według uniwersału *an.* 1626 y 1630 y podług konstytucyi 1638, także 1637, y 1635, ktore reassumuiemy, nic *prejudicare* nie mogą; a to czopowe *in posterum* bez defalkat według obligow dawnych ma bydź wnoszone do skarbu: iednak cale spustoszonym (strzeż Boże) przez powietrze, lub nieprzyiaciela, y iaką znaczną dezolacyą ma służyć defalkacya.

Czas wniesienia podatkow Wielk. Xięstwa Lit.

25. Obmyśliwaiąc zapłatę woysku W. X. L. uchwaliliśmy podatki na wszystkie dobra nasze duchowne y świeckie wszelakiey iurysdykcyi podymnych dwadzieścia dwoie. Ktore obywatele *sine abjuratis* według deklaracyi Woiewodztw y Powiatow do Poborcow na Seymiku *Relationum* obranych wydawać powinni będą, dwiema ratami, to iest, pierwszą ratę dwanaście podymnych *ad primam Augusti*, a drugą ratę *ad primam Novembris anni praesentis*, *sub poenis in volumine legum sancitis*. Salarya Poborcom Woiewodztwa y Powiaty na Seymikach obmyślą, ktorzy kwitowemi zwłokami brakowaniem pieniędzy y inszemi wymyślnemi depredacyami żadnego nie aggrawuiąc, tym się tylko kontentować będą, ktorzy przysięgli być maią.

Cło nowe podwyższone.

26. Za niewniesieniem do skarbu podatkow uchwalonych na przeszłym Seymie obmyśliwaiąc zapłatę woysku naszemu W. X. Lit. winnych zasług y dalszą Rzeczyposp. obronę, cło nowe podwyższone, y spław wodny w W. X. Lit. na lat dwie po sobie idących uchwalamy: ktore cło po wyiściu pierwszey arendy zaczyna się wybierać od dnia S. Iana Chrzciciela *anni praesentis*, a kończyć się ma w dzień takowegoż święta *anno 1657*, ktore cło w administracyą Wielmożnemu Podskarbiemu W. X. Lit. poruczamy, aby iako z naylepszym pożytkiem y wygodą *plus offerenti*, arendował, y tym 494
cłem administrował, zachowuiąc się we wszystkim według konstytucyi *an. 1653*, ktorą y wszystkie tam allegowane konstytucye reassumuiemy, to osobliwie warunąc, że w wybieraniu tego cła żadne listy, libertacye, przywileie y dekreta nasze, ieśliby iakie względem wolności wydane były, nie maią służyć nikomu, ani *praejudicare* nie będą mogły.

Praesidium miasta Lwowa.

27. Na fortyfikacyi miasta Lwowa wiele Rzeczyposp. należy, y lubo obywatele Ziemie Lwowskiey czopowe *per constitutionem an. 1650*, pozwolili. A że ta fortyfikacya do tych czas nie stanęła, y część pieniędzy miasto Lwow za assygnacyami naszemi wzięło, deklaruiemy tedy, aby te pieniądze tak Magistrat Lwowski, iako y arendarz czopowego, *intra decursum trium septimanarum* tamże we Lwowie na miejsce spokoyne y sposobne na ratuszu oddali, także będą powinni rachunek z tych pieniędzy Kommissarzom uczynić, a cokolwiek na nową fortyfikacyą Wysokiego Zamku y klasztorną Karmelitow Kalceatow wydali, to im przyięto być ma. A Kommissarze ninac inszego, tylko na fortyfikacyą Zamku Wysokiego te pieniądze obracać maią. A miasto Lwow municyą starą z prowentow swych wyprawować ma, z czego wszystkiego Kommissarze na każdym Seymowym Seymiku obywatelom tamecznym rachunek maią czynić, *sub poena perpetuae bannitionis, ad instantiam cujusvis termino peremptorio inter causas fisci* w Grodzie, a iż przeszłego Seymu approbacya *per appendicem privilegiorum* temuż miastu stanęła, tedy nic deroguiąc nic dawnym przywileiom miasta Lwowa y approbacyom ich, y prawom *appendicem* tę nową znosiemy, y iako prawu przeciwną kassuiemy, a Kommissarze rachunek uczynić powinni na Seymiku Seymowym. Piechota miasta Lwowa przy Lwowie zostawać ma pod czas pospolitego ruszenia, ktorą przed Kommissarzami Urodzonemi Piotrem Ożgą Podkomorzym, Mikołaiem Bieganowskim Chorążym Lwowskiemi popisać *realiter* maią.

Pospolite ruszenie W. X. Lit.

28. Następuiącym od Moskwy niebespieczeństwom chcąc naygruntowniey *obviare* y *vires Reipubl. opponere pares* sile nieprzyiacielskiey, pospolite ruszenie *pro hac vice*, ktore każdy *juxta proportionem ex personis*, z dobr swoich, y według kwitow popisowych odprawić będzie powinien *nemine excepto*, wyiąwszy Pieczętarzow; Marszałkow zaś Refferendarzow, ieśliby przy boku naszym byli na ten czas, y Rewizorow *pro tunc* prawem naznaczonych, ktorzy *de personis suis* wolnymi być maią, także y ci ktorzy są *in legationibus publicis* uchwalamy renowuiąc *in toto* porządek iego w statucie W. X. Lit. y kon- 495
stytucyi opisany: ktore pospolite ruszenie w ręku naszych do przyszłego Seymu maiąc, *in casu necessitatis*, wici iedne za dwoie nicodwłocznie wydać z Kancellaryi naszey roskażemy, y sami się oraz przeciw nieprzyiacielowi osobą naszą do W. X. ruszymy, *in quantum ratio periculorum Regni* pozwoli, albo ie ordynować według porządku statutu W. X. L. będziemy; ordynans do Iaśnie Wielm. Hetmana Wielkiego W. X. L. poślemy. Mieysca też do zgromadzenia się uniwersałami naszymi y wiciami naznaczymy. Ci zaś ktorzy są przez nieprzyiaciela zniesieni, *facultates* y possessyi nie maią, tak Woiewodztwa y Powiaty *generice*, iako *per partes* od pospolitego ruszenia uwalniamy, iako Woiewodzt. Połockie, Witepskie, Mścisławskie, także Powiaty Orszański, Starodubowski, Możyrski, Rzeczycki, y część Powiatu Bracławskiego: procz tych, ktorzy w rożnych Woiewodztwach y Powiatach possessye maią, z ktorych służyć powinni będą, miasta zaś prawa Maydeburskiego, według prawa piechotę wyprawować maią; a że miast nie mało do nieprzyiaciela odeszło, a drugie spustoszałe, tedy ogołem wyprawić maią piechoty porządney z rynsztunkiem dobrym cztery sta: tak iednak, aby sto piechoty z tychże czterech set na obronę miasta stołecznego Wilna zostawało: na ktorym mieście Wileńskim, także y na zamku wiele Nam y Rzeczyposp. należy, dla lepszego bespieczeństwa zamku y miasta tego, pod tę expedycyą pospolitego ruszenia Wielebny X. Ierzy Tyszkiewicz Biskup Wileński, Wielmożny Ian Chodkiewicz Kasztellan Wileński, w Wilnie rezydować maią, gdzie *de securitate* y porządku wszelakim z Urzędem Grodzkim, ktory też zawsze w Wilnie być ma, tak też Urzędem Mieyskim, według konstytucyi 1621, *sine divisione simul et semel*, wszystkie iurysdykcye inkluduiąc, znosić się będą: Pisarze zaś Skarbowi, ktorzy dla odbierania podatkow z Woiewodztw y Powiatow, y dla spraw skarbowych zostawać muszą w Wilnie, iako Wielebny X. Ierzy Białozor, Pisarz, Gabryel Kimbar Skarbny, Samuel Hieronim Kocioł, Ian Eydziatowicz Pisarze Skarbowi W. X. Lit. od tey expedycyi z osob swych wolnymi być maią, poczty iednak z dobr y possessyi swoich pod chorągwie wyprawić powinni. Tatarowie też W. X. Lit. ruszyć się według prawa, y tę expedycyą odprawować powinni.

Trybunał Radomski.

29. Wielkie retenta rożnych podatkow, na zapłatę woysku y obronę Rzeczyposp. przeszłych Seymow uchwalonych po Woiewodztwach y Ziemiach zostawaią, ktore aby tym prędzey na tak pilną Rzeczyp. potrzebę uiszczone być mogły, konstytucye przeszłe o Trybunałach Radomskich, y na retentory wszelakich publicznych ordynaryinych podatkow postanowione reassumuiąc, Trybunał Radomski *pro prima Septemb.* przez niedziel trzy postanawiamy, a do sądze- 496
nia iego Deputatow z Senatu, Wielmożnych Władysława Wierzbowskiego Woiewodę Brzeskiego Kuiawskiego, Iana Kadzidłowskiego Kasztellana Konarskiego, Stanisława Laskowskiego Kasztellana Podlaskiego Referendarza Koronnego, Mikołaia Kochanowskiego Kasztellana Zawichostskiego. A z Koła Poselskiego, Urodzonych, z Krakowskiego, Władysława z Nagłowic Reia Stolnika Krakowskiego: z Xięstwa Zatorskiego, Piotra Brodeckiego. Z Poznańskiego, Gninskiego Starostę Gnieźnieńskiego. Z Sendomirskiego, Iana z Branic Branickiego, Starostę Chęcińskiego. Z Kaliskiego, Krzysztofa ze Skrzypney Twardowskiego Pisarza Grodzkiego Poznańskiego. Z Sieradzkiego, Stefana Zamoyskiego Miecznika Sieradzkiego. Z Ziemie Wieluńskiey, Radoszewskiego Chorążego Wieluńskiego. Z Łęczyckiego, Piotra Sładkowskiego. Z Brzeskiego, Kaspra Sułkowskiego Sędziego Brzeskiego Kuiawskiego. Z Kiiowskiego, Ierzego Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego. Z Inowrocławskiego, Woyciecha Kretkowskiego Woiewodzica Brzeskiego. Z Ziemie Dobrzyńskiey, Iakuba Zboińskiego Pisarza Ziemskiego Dobrzyńskiego. Z Ruskiego Ludwika Bielskiego, Ierzego Mrozowskiego Pisarza Ziemskiego Halickiego Sekretarza naszego, Mikołaia z Zurowa Daniłowicza Podstolego Koronnego. Z Wołyńskiego, Gabryela Hulewicza Chorążego Czernihowskiego. Z Podolskiego, Piotra Felicyana Telephusa. Z Lubelskiego, Stanisława Domaszewskiego Widlicę Sędziego Ziemskiego, Łukowskiego. Z Bełskiego, Michała Stempkowskiego Pisarza Ziemskiego Bełskiego. Z Płockiego Pawła Szydłowskiego Cześnika Płockiego. Z Mazowieckiego, podług alternaty. Z Ziemie Wyssogrodzkiey, Michała Karnkowskiego Starostę Wyssogrodzkiego. Z Podlaskiego, Ierzego Moniwida Irzykowicza Podkomorzego Drohickiego. Z Rawskiego ..... z Lipia Lipskiego Podkomorzego Rawskiego. Z Ziemie Sochaczewskiey, Marcina Nieborowskiego Podkomorzego Sochaczewskiego. Z Woiewodztwa Chełmińskiego, Iakoba Szwarcekiego Sędziego Bobrownickiego. Z Malborskiego..... Gluchowskiego. Z Bracławskiego, Krzysztofa Kordysza Cześnika Bracławskiego. Z Pomorskiego, Piotra Tucholkę Pisarza Ziemskiego Pomorskiego.

Z Czerniechowskiego Piaseckiego Podczaszego Nowogrodzkiego naznaczamy: ktorzy Deputaci ziachawszy się na dzień pomieniony przysięgę *juxta rotam anni Dni 1613 in legibus descriptam* odprawiwszy, przy Wielm. Podskarbim Koron. ktory *sine legali impedimento* absentować się nie ma. Wszystkich Poborcow, administratorow podatkow publicznych, tak dawnieyszych, iako też y na przeszłym Seymie postanowionych, y deklarowanych; więc z zatrzymaney kwarty y innych wszystkich ordynaryinych, y extraordynaryinych podatkow Rzeczyposp. retentorow za
497 podaniem ich na delacię przez Wielmożnego Podskarbiego Koronnego z podpisem ręki iego; także tych wszystkich, ktorychby Woiewodztwa y Ziemie na delacie podały, wyiąwszy tych, ktorzy się w Woiewodztwach rachować powinni z prywatnych ich kontribucyi, y ktorzy kwity maią, albo z ktoremiby remissy z Trybunałow, lub z Grodow, y inszych sądow, względem podatkow na Seym przeszły: naostatek Woiewodztwa y Ziemie y Powiaty, ktoreby sobie aukcyą symple pretendowały, y ktorzy według assygnacyi żołnierzom niepopłacili, albo ich depaktowali, Starostowie gdy na exekucyą wyślą y *deducent* to w Trybunale że zsyłali, wolni być maią według dawnych praw y konstytucyi sądzić. A *retentores* kwarty *privatione tenuarum*, y onych tym, ktorymby przez Nas dane były *adiudicatione* karać będą, ktorym retentorom wszystkim *terminum sine quavis adcitatione peremptorium* naznaczamy: ktorzy to wszyscy Poborcy y retentorowie poborow, podatkow tak dawnieyszych, iako y świeższych ordynaryinych y extraordynaryinych Rzeczyp. prowentow, powinni będą zaraz na początek Trybunału stawić się, y do skarbu retenta zatrzymane *integre* z swoich Woiewodztw y Ziem, *non obstantibus quibusvis laudis in contrarium* na zatrzymanie publicznych podatkow *factis* wnieść *sub pœna peculatus*. *Salaria* Deputatom zwyczayne po złotych dwieście naznaczamy, *eo præcustodito*, że peny dekretami skazane skarbowi należeć będą. A Woiewodztwo Podlaskie, *juxta declarationem 1654 a data* przeszłego Seymu we dwuch leciech podatki wydawać ma, także y Ziemia Wyszogrodzka y Ciechanowska cale sobie deklaracyi *ratione abjuratorum* ostrzega, według ktorych Trybunał Radomski sądzić będzie; ażeby Poborcy tym prędzey retenta wyciągnąć mogli, gleyty im ich z Kancellaryi naszych wydawać każemy, za konsensem Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, ktore tylko do skończenia Trybunału Radomskiego mieć wagę będą, a ieżeliby nie wnieśli, teyże *poenae peculatus* podlegać będą. Woiewodztwa Pruskie za assygnacyami skarbowemi płacić będą, a ostatnie dwie racie *in Decembri* przypadaiące, na Seym zwieść Poborcowie maią. A ieżliby nie wnieśli, na Seymie *respondebunt*.

Trybunał Skarbowy W. X. Lit.

30. Ponieważ wielkie retenta dawnieyszych długow, ieszcze do tych czas do skarbu nie wniesione, y przeszłego Seymu po większey części zatrzymane zostały, chcąc iako nayprędzey, y doskonaley, one od wszystkich retentorow *exigere*: Trybunał Skarbowy postanawiamy w Wilnie; na ktorym przy Wielm: Podskarbim. Z Senatu, Wielebnego, Wielmożnych, Ierzego Tyszkiewicza, Biskupa Wileńskiego, Mikołaia Paca Trockiego, Pawła Sapiehę Witepskiego, Woiewodow; y iednego z Wielmożnych Pieczętarzow, także Wielebnego Iana Dowgiałę Zawiszę Referendarza W X. Lit. A z Koła Poselskiego Urodzonych Cypryana Pawła Brzostowskiego, Referendarza, Krzysztofa Paca Chorążego, Iana Mikołaia Stankiewicza Pisarza; Urzędnikow W. X. Lit. Iana Kazimierza Umiastowskiego Sędziego Brzeskiego Marszałka Posłow Ziemskich, Adama Macieia Sakowicza Starostę Ośmiańskiego, Iana Naruszewicza Ciwona Wieszniuńskiego, Piotra Galimskiego Marszałka Orszańskiego, Ierzego Iudyckiego Marszałka Rzeczyckiego, Stanisława Połubińskiego Chorążego Słonimskiego, Stanisława Białozora Sędziego Wiłkomirskiego, Alexandra Lenkiewicza Podsędka Możyrskiego, Ierzego Zenowicza Woyskiego Wileńskiego, Mikołaia Franciszka Rosochackiego Pisarza Ziemskiego Trockiego, Stanisława Tryznę Pisarza Ziemskiego Wołkowyskiego, Fromnolda *de* Lodynghausen Wolffa Starostę Dynemburskiego, Alexandra Woynę Sędziego Witepskiego Grodzkiego, Piotra z Terla Terleckiego Sędziego Grodzkiego Pińskiego Sekretarza naszego, Piotra Iana Połupiętę Sędziego Grodzkiego Mścisławskiego, Ierzego Wolana Pisarza Grodzkiego Wileńskiego, Samuela Zienkiewicza, Kazimierza Rudominę Dusiackiego, Iana Korsaka, Krzysztofa Albrychta Kotła, deputuiemy, ktorzy *pro die vigesima quarta Octobris* w roku teraźnieyszym 1655 do Wilna ziachać, y tam przez niedziel trzy wszystkie sprawy skarbowe, osobliwie poborow, podymnych, quarty, simple, donatyw, ceł, czopowych z delaty skarbowcy przypadaiących, pogłownych żydowskich, y Tatarskich, y wszystkich, ktore tak do skarbu, iako y do stołu naszego należą, z zatrzymanych podatkow sądzić, y we wszystkim według dawnych praw y zwyczaiow postąpić maią. A że po wydaney przeszłey racie, uchwalonych z przeszłego Seymu podatkow, nowa w pewnych Woiewodztwach, y Powiatach nastąpiła *hostilitas*, za ktorą, y stanowiska obozow W. X. Lit. znaczną uczynili dewastacyą, że obywatele zdezolowani, drugiey y trzciey raty *adaequate*, *ad proportionem* pierwszey wydać nie mogli, takowym retentorom nowych abjurat w Grodach pozwalamy, wszystkie przy tym konstytucye o Trybunałach Skarbowych, opisane reassumuiemy.

Deputaci do instrukcyi na uspokoienie Ukrainy oboyga narodow.

31. Z wrodzoney klemencyi naszey y pobożności Chrześciańskiey chcąc zastanowić rozlanie krwie między narodami Nam od Pana Boga powierzonymi, naznaczamy Deputatow z Se-

natu przy Wielmożnych Senatorach y Urzędnikach Koronnych, y W. X. Lit. na ten czas będących, z Koła Poselskiego, Urodzonych, z Woiewodztw Krakowskiego, Stanisława z Brzezia Chrząstowskiego Podsędka Krakowskiego; z Poznańskiego, Andrzeia Miastkowskiego Stolnika Halickiego; z Wileńskiego, Adama Macieia Sakowicza Starostę Oszmiańskiego; z Sędomirskiego, Marcina Dębickiego Chorążego Sendomirskiego; z Kaliskiego, Andrzeia z Przyimy Przyiemskiego Stolnika Koronnego; z Trockiego Krzysztofa Paca Chorążego W. X. Lit. z Sieradzkiego,.... Przerębskiego Podkomorzego Sieradzkiego, z Łęczyckiego,..... Rysińskiego; z Xięstwa Żmudzkiego. Iana Stankiewicza Pisarza W. X. Lit. z Brzeskiego Kuiawskiego, Kaspra Sułkowskiego Sędziego Ziemskiego Brzeskiego Kuiawskiego; z Kiiowskiego, Ierzego Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego, z Inowłocławskiego Woyciecha Kretowskiego Woiewodzica Brzeskiego; z Ruskiego, Iana Sapiehę Pisarza Polnego Koronnego; z Wołyńskiego, Stanisława Bieniewskiego Pisarza Łuckiego; z Podolskiego, Piotra Felicyana Telefusa; z Smoleńskiego Krzysztofa Kotła; z Lubelskiego, Stanisława Widlicę Domaszewskiego Sędziego Ziemsklego Łukowskiego; z Połockiego, Iana Korsaka; z Bełskiego, Michała Stępkowskiego Pisarza Ziemskiego Bełskiego; z Nowogrodzkiego, Stanisława Połubinskiego Chorążego Słonimskiego; z Płockiego,..... Krasinskiego Starostę Nowomieyskiego; z Witepskiego, Piotra Galimskiego Marszałka Orszanskiego; z Mazowieckiego, Balcera Sarbiewskiego Sędziego Ciechanowskiego; z Podlaskiego Krzysztofa Zaleskiego Pisarza Ziemskiego Ziemie Bielskiey; z Rawskiego Iana Olbrychta z Lipia Lipskiego Podkomorzego Rawskiego; z Brześcianskiego, Łukasza Ielskiego Marszałka Pinskiego; z Chełminskiego, Iakuba Swarzewskiego Sędziego Bobrownickiego; z Mścisławskiego,... Wasilewicza Woyskiego Mścisławskiego; z Malborskiego,.... Głuchowskiego; z Bracławskiego Daniela Zytkiewica, Instygatora Koronnego; z Pomorskiego Pawła Orzechowskiego; z Minskiego, Ierzego Iudyckiego Marszałka Rzeczyckiego; z Ziemie Inflantskiey, Fromholda z Ludynghausu Wolfa Starostę Dynemburskiego; z Czerniechowskiego, Iakuba Woynę Oranskiego Podsędka Czerniechowskiego. Ktorym daiemy zupełną *potestatem*, aby po skonczeniu Seymu zszedłszy się *praevio juramento* instrukcyą, zastanowienia *intestini dissidij*, y woyny ztąd wziętey, a za tym uspokoienia Ukrainy umowili, y postanowili. A na kommissyą przy Wielmożnych Hetmanach naszych oboyga narodow naznaczamy, z Senatu, Wielmożnych Maxymiliana na Brzozowcu Brzozowskiego Woiewodę Brześcianskiego Starostę Tłumackiego, Krzysztofa z Łohoyska Tyskiewicza Woiewodę Czerniechowskiego, Starostę Żytomirskiego. A z Koła Poselskiego, Urodzonych Andrzeia z Przyimy Przyiemskiego Stolnika Koronnego, Ierzego z Czerniechowa Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego, Daniela Zutkiewicza Instygatora Koronnego, Stanisława Sarbiewskiego Starostę Grabowieckiego, Stanisława na Rzewusku Rzewuskiego Sędziego Ziemskiego Lwowskiego, Stanisława Domaszowskiego Widlicę Sędziego Ziemskiego Łukowskiego, Andrzeia Miaskowskiego Stolnika Halickiego, Iakuba 500
Woynę Orańskiego Podsędka Czerniechowskiego; Iana Axaka Stolnika Kiiowskiego, Krzysztofa Kordysza Cześnika Bracławskiego, Piotra Dąbrowskiego Łowczego Bracławskiego, Andrzeia Moszczenickiego Łowczego Kiiowskiego, Ierzego Mrozowickiego Pisarza Ziemskiego, Mikołaia Zaćwilichowskiego Pułkownika naszego. Z W. X. Lit. Iana Kazimierza Umiastowskiego Sędziego Ziemskiego Brzeskiego Marszałka Posłow Ziemskich, Łukasza Ielskiego Marszałka Pińskiego, Krzysztofa Czyża, Alexandra Lenkiewicza Podsędka Możyrskiego, Samuela Niemcowicza Cześnika Wilkomirskiego, *absentia unius vel plurium non obstante:* ktorzy cokolwiek postanowią, Rzplta *pro rato et grato* przyimie, ktorych to Kommissarzow sprawy *in quovis Iudicio et subsellio Regni*, *tam ex actoratu quam et ex reatu* będące, *personales et non personales* zaraz od publikacyi konstytucyi do przyszłego Trybunału *post causas militares ex speciali regestro judicandas* suspenduiemy.

499

Municya zamku Brzeskiego.

32. Według deklaracyi z Seymu przeszłego uczynioney zamek y miasto Brzeskie ufortyfikować obiecuiemy. Na co y assygnacyą naszę, z tegoż przeszłego Seymu do Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. wydaliśmy, do ktorey roboty Indziniera naszego posyłamy, a Wielmożni ekonomowie nasi, dzierżawcy według uniwersałow od Nas wydanych, także duchowni z dobr swoich, y wszyscy obywatele *nemine excepto*, z dobr dziedzicznych, poddanych do roboty, dodadzą. Na ieden tylko tydzień z włoki iednego raz, nie więcey, a to ma bydź za wiadomością Wielmożnego ekonoma naszego Brzeskiego, pieniądze zaś na tę municyą Urodzony Ian Newelski Skarbnik Brzeski Szafarz z Seymiku obrany od Poborce odebrawszy wydawać ma za kwitami Indzieniera, według postanowienia na tym Seymie z nim uczynionego, y liczbę dostateczną przed obywatelami na Seymiku Gromicznym uczynić powinien, iakoby się te pieniądze na żadną inną rzecz, iedno na fortyfikacyą obracały, *sub poena solutionis in triplo de suo*, *forum* w Grodzie *ad instantiam cujusvis sine appellatione*.

Securitas Bychowa.

33. Dla zatrzymania fortecy Bychowskiey w Dniepru, ktora przez czas Kozackiey woyny *praesidio*, y kosztem Wielmożnego Kazimierza Leona Sapiehy Podkanclerzego W. X. Lit. zostaie dotąd przy Rzpltey *in possessione* tegoż Wielmożnego Podkanclerzego W. X. Lit. waruiąc *securitatem* tegoż mieysca, żeby *in casum* większey strzeż Boże potęgi y nawałności nieprzyiaciel-

skiey, tak od Kozakow, iako y od Moskwy przy ludziach *in praesidio* tam będących pewnieysza bydź mogła, ordynuiemy, aby na trzysta piechoty Niemieckiey zwyczayney, z skarbu naszego W. X. Lit. *stipendium*, poki tych ludzi *conservatio* fortecy pomienioney potrzebować będzie za assygnacyą Hetmańską, do rąk Kommendanta na Bychowie zostaiącego oddawane było. A żeby się y obywatele tegoż miasta w życzliwości swey (ktorą przez czas cięszkiego po dwakroć oblężenia swego wyświadczyli, z stratą dostatkow swoich y z odwagą zdrowia) utwierdzić tym lepiey mogli, w nagrodę oney, y przychęcaiąc na dalszy czas, uwalniamy ich *ab omnibus Reip. oneribus* do lat dwudziestu, y przywiley miastu temuż Kancellaryi naszey wydany *in toto* approbuiemy.

501

Opatrzenie Hłuska.

34. Miastecko Hłusk Urodzonego Alexandra Hilarego Połubieńskiego Pisarza Polnego W. X. L. ktore przez ten wszystek czas woyny Kozackiey, od woyska naszego, y całego obozu wielkie ponosiło dezolacye, tym bardziey od nieprzyiaciela ustawiczne infestacye, aż na koniec przez miecz y ogień niemal *funditus* iest zniesione, aby kiedykolwiek *ad pristinum* mogło przyść *vigorem*, budynki y municye swoie opatruiąc, od wszystkich ordynaryinych y extraordynaryinych Rzpltey ciężarow *in decennium* uwalniamy.

Praesidium miasta Słucka.

35. Uważaiąc iako siła należy Rzpltey naszey na miastach y fortecach *bene munitis*, o ktore częste impety *et insultus* nieprzyiacielskie opieraią się *providendo securitati* miasta Słuckiego *sufficiens praesidium* obmyślemy, ktore że w tym zamięszaniu Nam, y Rzpltey cale wiary dotrzymało, z respektu naszego libertacyą konstytucyą *anno 1653* im pozwoloną, ieszcze *vigore* tego Seymu do sześciu lat po sobie idących prolonguiemy, y pozwalamy.

Praesidium zamku Bracławskiego.

36. Ponieważ wiele należy X. Litew. na fortecy zamku Bracławskiego, ktorą zdawna opadłą Wielmożny Marszałek Wielki W. X. L. fortyfikować począł, *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, aby y donataryuszowie wszyscy w Powiecie Bracławskim, pod utraceniem tychże dobr, poddanemi do skończenia tey fortece dopomocni byli.

Surrogacya Brzeskiego Pisarza.

37. Iż pod tę woynę Moskiewską Urodzony Stanisław Bobrownicki Pisarz Ziemski, do więzienia na zamku Homelskim wzięty, y teraz w Moskwie zostaie, przez co uyma się dzieie świętey sprawiedliwości, za prozbą tedy Posłow Ziemskich, poki on z więzienia wynidzie, Surrogatora Brzeskiego Urodzonego Wiktoryna Bobrownickiego podaiemy, ktory *praevio juramento* wszystkie powinności Pisarzowi należące odprawować powinien aż do wyścia tego z więzienia.

Restrykcya libertacyi.

502

38. Libertacye miastom w Woiewodztwie Bełskim służące tak deklaruiemy, że na czopowy porządek służyć nie maią, od ktorego wedle praw wolni bydź nie mogą, *exceptis conflagratis.*

Restauracya zamkow Bełskiego, Grabowieckiego, y Rubieszowskiego.

39. Ponieważ zamek Bełski, Grabowiecki, Horodelski, Rubieszowski, y Zydaczewski, na takich mieyscach są, ktorych ufortyfikowanie Rzpltey potrzebne, nieprzyiacielowi szkodliwe y wstręt czyniące bydź mogą. A Starostowie tych mieysc ofiaruią się one fortyfikować, tedy im tego pozwalamy; iaki sumpt na to łożą, gdy z kommissyi *patebit*, nagrodę na tych Starostwach assekurować obiecuiemy. Co y Starostom Woiewodztw Pruskich służyć ma, a *successor summam erogatam* ma *refundere.*

O libertacyach.

40. Żeby podatki na przeszłym Seymie 1654 według deklaracyi Woiewodztw y Ziem y konstytucyi, aby podług regestrow 1629 wydawane były, libertacyi żadnych y mandatow przeciwko takim deklaracyom wydawać nie każemy, *non obstantibus emanatis libertationibus et mandatis in contrarium.*

Approbacya skryptu ad archivum danego.

41. Skrypt *ad archivum* dany ręką Naywielebnieyszego Arcybiskupa Gnieznieńskiego, y Urodzonego Marszałka Poselskiego podpisany approbuiemy.

Komory Koronne.

42. Lubo dawnemi prawami zakazano iest, aby soli zamorskiey, tak lądem iako y wodą żaden do Państw naszych prowadzić nie ważył się. Iż iednak nayduią się tacy, ktorzy *in diminutionem proventuum* stołu naszego, sol pomnioną zamorską w Państwa nasze rożnemi sposobami wprowadzaią, tedy postanawiamy, aby każdy taki sol tracił, oprocz gdy kto na szkutę dla flisow we Gdańsku beczkę iednę weźmie, a ieżliby kto takowey soli konfiskować bronił, abo gwałtownie ią przewiozł, taki każdy na Trybunale *inter causas fisci poena mille marcarum* karany bydź ma. A żeby tym lepsza około wprowadzenia pomienioney soli ostrożność bydź mogła, komory nasze tak na pilnowanie soli, iako y na wybieranie wszelakich myt, Nam y Rzpltey należących postanawiamy, iednę z tey strony Drwęcę nad Brodnicą, drugą, z tey strony Drwęcę nad Gołubiem, trzecią w Soponinie nad Kozielcem, a ktoby tych komor y wybierania podatkow, tak do stołu naszego, iako y Rzpltey należących, bronił, każdy takowy w Trybunale *processu fisci ad instantiam Instigatoris* sprawić się powinien będzie, y *poena mille marcarum* karany bydź ma.

503

Securitas honorum et bonorum obywatelow Smoleńskiego, Połockiego, Witepskiego, Mścisławskiego, Woiewodztw, Starodubowskiego, Orszańskiego, Możyrskiego, Rzeczyckiego, Powiatow.

4. Zabiegaiąc *indemnitati* pomienionych Woiewodztw, postanawiamy. Iż ktokolwiek z obywatelow tych Woiewodztw, Ziem y Powiatow, *tam actor quam reus* potrzebowałby odwłoczenia spraw swoich w Trybunale, *et in quovis alio subsellio*, ma bydź pozwolona suspensa *ad feliciora tempora;* a to się ma rozumieć *de omni genere causarum*, samą y w tym słuszność opatruiemy aby *in communi Reip. calamitate*, nikt tych Woiewodztw obywatelow, o długi na zapisy, albo rekognicye, także do kontraktow y zapisow, nie usiłował prawem, wyiąwszy tych, ktorzy w inszych Woiewodztwach niespustoszałych possessye swoie, y summy, przed tym mieli, y teraz maią, ci *inscriptionibus satisfacere tenentur*, chociażby dekreta albo pozwy iakie przed tą zaszły konstytucyą, a to poty, poki ci *debitores* do spokoynych swoich possessyi nie przyidą, iednak *post apprehensam possessionem* satisfakcyą kredytorom czynić, y u każdego sądu odpowiadać powinni będą. To prawo *suffragari* ma y tym obywatelom, ktorzy w rękach nieprzyiacielskich zostaią, na ktorych ieżeliby dekreta iakowe *in absentia* ferowane były *ante vel post latam constitutionem nullitati subjacere* powinny tak, iako y tamtych, ktorych maiętności w rękach nieprzyiacielskich zostaią, po zwroceniu iednak z więzienia, *et apprehensam possessionem* odpowiadać, y satisfakcyą czynić powinni będą y sobie *ad invicem* płacić *tenentur.*

Porządek, iako się ma żołnierz zachowywać na stanowisku y w ciągnieniu.

44. Przełożyli Nam Posłowie Ziemscy, iż Rotmistrze nasi tak iezdni iako y pieszy listy przypowiedne dla zaciągnienia chorągwi albo supplementow od Nas wziąwszy, z stanowisk sobie ukazanych chleb wybrawszy, po włości ode wsi do wsi chodząc, y ludzi nieznośnemi stacyami aggrawować zwykli, a nad to w ciągnieniu listow przypowiednych ukazywać nie chcą, a drudzy tylko oblatę listu przypowiedniego z Grodu ktoregokolwiek wyiąwszy, za tą oblatą z niemałemi kupami ludzi po włości chodzą, dobra nasze, duchowne y ziemskie pustoszą. Zabiegaiąc tedy temu wszystkiemu, napotym, artykuły woienne, prawa y konstytucye wszystkie *de disciplina militari* postanowione, a osobliwie konstytucyą *anni 1652 in toto* reassumuiemy, do ktorey to ieszcze za zgodą wszech Stanow przydaiemy: iż przy listach przypowiednych, dla werbunku Oberszterom listy z Kancellaryi naszych z pieczęcią naszą, z podpisem Pieczętarskim, według proporcyi zaciągu ludzi wydawać każemy: ktoremi werbarze w ciągnieniu wywodzić się maią, że są w służbie Rzpltey, po Wielmożnym zaś Hetmanie Koronnym y innych następuiących Hetmanach mieć chcemy, aby każdey chorągwi stanowiska słuszne *ducta proportione* ludzi pod nią będące, w dobrach naszych, wyiąwszy dobra stołu naszego ekonomiczne, ukazywał, wszystkie pułki y chorągwie rowno podzielaiąc, a nie więcey iedney chorągwi nad drugą chleba nie ukazuiąc. Na ktorym stanowisku według konstytucyi 1652 sprawować się każdy żołnierz powinien będzie, w ciągnieniu zaś stacyi pieniężnych, podwod, y chlebow pobocznych, zasiągać nie będą mogli, listy przypowiedne Rotmistrze y Pułkownicy, a ich werbarze attestacye, z Kancellaryi naszych sobie dane, każdemu rekwiruiącemu ukazować powinni będą. Co się zaś tycze dobr stołu naszego ekonomicznych, te iako według dawnych praw od wszelakich stanowisk, stacyi y noclegow żołnierskich w Koronie y w W. X. Lit. wolne są, tak y *praesenti lege cavemus*, aby żaden żołnierz stanowisk, y noclegow w dobrach stołu naszego ekonomicznych nie ważył się odprawować, y stacyi wybierać, *sub poena capitis.*

504

Pretensye Ziemie Drohickiey.

45. Kontrowersyą o aukcyą poborow Ziemie Drohickiey względem dwuch set złotych przy każdey sympli poborow, ponieważ nie iest decydowana, do przyszłego Seymu odkładamy, y exekucyą z Poborcami względem tey aukcyi tak przeszłych iako y przyszłych podatkow do tegoż czasu *in suspenso* zostawuiemy.

Abjurata conflagratorum.

46. Reassumuiąc dawne prawo pogorzelcom służące, deklaruiemy, iż podług konstytucyi *anni 1628* y inszych poślednieyszych, Poborcy, nie maią wychodzić żadnemi defektami na liczbie, okrom samych pogorzelcow, wcale zachowuiąc tych, ktorzy sobie z przyszłych podatkow *abjurata desertatorum* zachowali.

O nieprzechodzeniu żołnierza Koronnego za granicę W. X. Lit.

47. Lubo są dawne prawa aby żołnierz Koronny granic X. L. nie przechodził, ale że nayduie się tak wiele, ktorzy nie dbaiąc na prawo, wielkie ludziom szkody czynią, stacye nieznośne wyciągaią, dobra nasze duchowne y szlacheckie aggrawuią. Przeto reassumuiąc o tym wszystkie prawa, *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy: aby żadna chorągiew woyska Koronnego, ktoraby ordynansu do woyska W. X. Lit. nie miała, odtąd w granice W. X. L. nie wchodziła, stacyi żadnych brać, noclegow odprawować nie ważyła się, a ktoryby Rotmistrz, albo Kapitan swawolnie mimo to prawo wszedł, ludzi ubogich despektował, znosić onego iako swawolnika pozwalamy. Tak iednak deklaruiąc, iż gdyby Nam woyska Koronne do W. X. L. ordynować przyszło, tedy Oberszterowie, tak na chorągwie, iako y na supplementy, ktorym wolne ciągnienie, tak w Koronie zaciągniony do W. X. L. iako y W. X. Lit. do Korony, bydź ma, bez czynienia iednak krzywd y wy-

505

ciągania stacyi, podwod, Rotmistrze listy przypowiedne w naypierwszym Grodzie *per oblatam* podać powinni, dla wiadomości, kto z ordynansu, a kto swawolnie wchodzi, przez granicę W. X. Litew. a Wielmożni Hetmani Koronni chleba w dobrach W. X. Litew. iako się świeżo trafiło pokazywać, ani Rotmistrze ich wybierać nie maią, *sub poena solutionis in triplo* szkod poczynionych, *in Iudicio Tribunalitio Lublinensi repetenda.* Toż prawo ma się ściągać y na żołnierzow W. X. L. przez granice Koronne swawolnie przechodzących.

O tych placach, na ktorych kościoły zasiadły.

48. Iż nad wszelaką słuszność *Magistratus* w miastach, y w miasteczkach poborow, soszow, y innych składek, z gruntow kościelnych od duchowieństwa upominać się poczęli. Tedy za zgogą Stanow Koronnych postanawiamy, aby *in posterum* place, na ktorych kościoły same, *collegia* y klasztory, albo rezydencye kapłańskie y szpitale zasiadły, od płacenia takowych podatkow wolne były, *salva solutione contributionum* z inszych domow według konstytucyi na przeszłym Seymie o tym postanowioney.

Obrona domowa Ziemi Przemyskiey y Sanockiey.

49. Donieśli Nam Posłowie Ziem Woiewodztwa Ruskiego, iako obywatele tameczni od skupioney sweywoli chłopskiey w Egierskiey w domach sławnych *depredantur*, y bespieczni bydź nie mogą; chcąc tedy *providere securitati* kraiow tamecznych, *laudum*, iakie sobie też Ziemie *ratione securitatis* na blisko przyszłym Seymiku Relacyinym namowią, *in toto* approbuiemy: a żeby ciż obywatele *locum refugij* y złożenia *depositorum* pod czas niebespieczny mieli, tąż konstytucyą miasto Przemyśl od stanowisk żołnierskich, przechodow, y stacyi uwalniamy. A że Wielmożny Kasztellan Sanocki pięćdziesiąt piechoty na obronę Ziemie Sanockiey stawi, y przez wszystek czas poki iego potrzeba będzie, *de proprio sumptu* chować submittował się, wsi iego od stanowisk żołnierskich uwalniamy.

Approbacya przywileiu na kramy Warszawskie.

50. Przywiley na kramy pod zamkiem będące, Szlachetnemu Boratyniemu od Nas dany, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Miasto Merecz.

506 51. Miasto Merecz ogniem, powietrzem, ustawicznym przeyściem żołnierskim y stacyami zniszczone, od dalszych stanowisk, stacyi, y przechodow żołnierskich, *salvis Reip. oneribus* uwalniamy y przywileie miastu temu nadane approbuiemy, a to uwolnienie ma tylko do lat sześciu służyć.

Approbatio laudorum.

52. *Lauda* wszystkich Woiewodztw, y Ziem, ktore sobie na Seymikach Relacyinych uchwalą, a stosować się będą do podatkow przeszłych, do wyprawy łanowey, do prywatney obrony Woiewodztw, y Ziem, byle te *lauda* nie miały w sobie nic *præjudiciosum* prawu pospolitemu, y powszechney iedności, approbuiemy, tego wyraźnie dokładaiąc, aby przez te *lauda* nie była diminucya podatkow, na przeszłym Seymie uchwalonych, y pozwolonych, ktore wedle swych deklaracyi rotami opisanemi Woiewodztwa, y Ziemie, oddawać powinny. *Laudum* przeszłe Xięstwa Zatorskiego y Oświęcimskiego, przeciwko ktoremu protestacye zaszły, kassuiemy, a to *laudum* ktore sobie uchwalą na Seymiku Relacyinym, byle nie przeciwne tey konstytucyi, approbuiemy, a Woiewodztwo Krakowskie waruie to sobie, że nowych podatkow na obronę domową prywatną uchwalać nie ma.

Decreta in contumaciam, y przeciw exemptom Hetmańskim.

53. Chcąc ludzi rycerskich do usług Rzpltey przychęcić, y aby w nich statecznie pociągali, zatrzymać, dekreta na ludziach w woysku będących *in contumaciam* otrzymane, tudzież ktore *nullo respectu* exemptow Hetmańskich na nich *in quovis subsellio* są skazane, znosimy, y aby *nullitati subiacerent* waruiemy, *inquantum juri non repugnant.*

Zniesienie infamii z Urodzonych Stefana Gorskiego, Iana Choynowskiego, y Kazimierza Kosowskiego.

54. Urodzonych Stefana Gorskiego, y Iana Choynowskiego, za pewne występki z woyska wytrąbionych, ponieważ za gleytem Hetmańskim znaczne oyczyźnie przysługi czynili, tudzież y Urodzonego Kazimierza Kosowskiego, na ktorym przez dekret sądu Marszałkowskiego infamia stanęła, ponieważ *parti laesae satisfecit, ad pristinum honoris statum* przywracamy. Gleyty zaś Urodzonym Ianowi Potockiemu Rotmistrzowi naszemu, y Stefanowi Leśniewskiemu wydane approbuiemy.

Restitucya Wacława Pokłońskiego, y szlachty ktora z nim nazad powrociła.

55. Aby się wszystkim, ktorzy przez te woyny przeciwko Nam y oyczyźnie wystąpili, tym bespiecznieyszy do upamiętania przystęp otworzył, resypiscencyą Urodzonego Wacława Konstantego Pokłońskiego, y tey szlachty, ktora się z nim wespoł *in fidem et obsequium* Rzpltey powrociła, wdzięcznie przyimuiemy, y lubo dekreta na nich otrzymane, lubo akcye *ex occasione commissae adversus Rempubl. culpae*, onym intentowane, znosimy; a ponieważ wierność, y odwagę swoię na usłudze naszey zarowno z inszymi oświadczaią, łaskę y baczenie nasze na ich usługi w okazyach, rekompensy onym wespoł z inszemi ofiaruiemy. 507

Auctio subsidiorum W. X. Lit.

56. Chcąc *augere* podatki na zapłatę woysku W. X. Lit: z tą melioracyą, iż stan szlachecki y poddani ich w miastach, y miasteczkach Państw naszych bez płacenia tego cła, wolne zprzedanie wszelakich rzeczy swoich na targ mieć maią, konstytucyą *anno 1650 sub titulo: auctio subsidiorum*, *in toto* reassumuiemy, także y instruktarz.

Pogłowne żydow W. X. Lit.

57. Widząc tak gwałtowną potrzebę Rzpltey, podymne na wszystkie żydy W. X. Lit. także, iako y na innych obywatelow W. X. Lit. wkładamy, ktore żydzi starsi przez Szkolnikow swoich po wszystkich W. X. L. miastach, miasteczkach, y po wsiach wszelakich naszych duchownych, y szlacheckich wybrawszy, do Poborcow temiż ratami, ktoremi obywatele W. X. L. wydać powinni, a exakcyami kwitowego nad stan szlachecki nie maią być onerowani. Z osobna pogłownego na tychże żydow trzydzieści tysięcy złotych, na lat dwie po sobie idących postanawiamy, aby czteroma ratami na terminach od Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. naznaczonych wydali, ktorym na sprzeciwnych od wszelakich Urzędow pomoc ma bydź oddawana, a po zapłaceniu, od inszych ciężarow wolni bydź maią.

Żydzi Koronni.

58. Żydzi Koronni oddawszy pogłowne roczne siedmdziesiąt tysięcy złotych, iuż od wyprawy z domow, y innych ciężarow wolni bydź maią, wszakże, gdy pospolite ruszenie doydzie, nad zwyczayne pogłowne dwadzieścia tysięcy złotych do skarbu wnosić powinni będą.

Donativum kupieckie.

59. Na kupce wszystkie *in genere* W. X. L. wkładamy summę sześćdziesiąt tysięcy, ktorą na tak wielką potrzebę Rzpltey wydać, y do skarbu W. X. Lit. według teraźnieyszey ordynacyi wnieść, dwiema ratami, iednę *pro die prima Augusti*, a drugą *prima Novembris* w tym roku powinni będą, pod winami w przeszłych konstytucyach opisanemi.

Zachowanie prowiantu Kamienieckiego.

508 60. Iż *praesidium* bez prowiantu, a prowiant *sine praesidio* zachowany wcale bydź nie może, zkąd *emergeret* szkoda *Reipubl:* tak tedy mieć chcemy. Iż kiedy *milites praesidiarij* żywność y prowiant u Magistra naszego, na zasługi brać będą, aby skarb nasz za pokazanemi rekognicyami od Prowiant-Magistra naszego nie bawiąc, pieniądze wydawał, dla skupowania świeżey żywności, a tak y *præsidium* nie ogłodzone, y prowiant nienaruszony, zostawać będzie, w tym iednak Prowiant-Magister nasz ostrożny bydź ma, żeby nad *quantitatem* zasług w skarbie zostaiących *præsidiariorum* więcey żywności nie wydawał, ktoremu Prowiant-Magistrowi za pracą *salarium* naznaczone tysiąc złotych *quotannis* wydawane bydź ma.

Woiewodztwo Wołyńskie.

61. Woiewodztwo Wołyńskie na Seymie blisko przeszłym dziewięcioro podymne *salvis abjuratis* pozwoliło, y pięcioro iuż wydało. A że do czworga podymnego Poborce między sobą dostać nie mogło, skarb nasz do wybierania tamtego czworga podymnego Poborcę oddawa, Urodzonego Stanisława Musiatycza Chłopowskiego, Skarbnika Wołyńskiego, ktoremu *salvis abjuratis desertatorum, desolatorum, et conflagratorum, ac excepta hostilitate*, obywatele tameczni podymne wydawać powinni, ktoremu od każdego kwitu po groszy sześciu dadzą *de proprio.* A żeby w Grodach tamecznych *circa juramenta nobilitatem* y ich poddanych nie depaktowano więcey dawać, u akt żeby iurament był autentyczny, nad groszy puł osma nie maią, *sub pœna centum marcarum*, o co *forum* na Trybunał *inter causas officij, in quantum* by z obywatelow ktory, od Grodu ktorego, albo *eius officialibus* był depaktowany.

Praesidium Kamieńca, y Woiewodztwa Podolskiego.

62. Na żądanie Posłow naszych Ziemskich ludzi konnych dwieście, do dawney piechoty Kamienieckiey, *juxta constitutionem anni* 1613 naznaczoney Kamieńcowi, y Woiewodztwu Podolskiemu, tak na uskromienie inkursyi y swawoli postronnych ludzi, iako na obronę Kamieńca *in casu invasionis* postronnego nieprzyiaciela *recurrendo* do murow *ad tempora feliciora* przyłączamy, ktorych ludzi ma bydź Rotmistrz Woiewodztwa Podolskiego obywatel *bene possessionatus*, ktorego na ten czas deklaruiemy Urodzonego Piotra Telefusa; dokładaiąc tego, że Hetmani nasi, tych ludzi na żadną naszę inszą usługę *evocare* nie maią, ale przy Kamieńcu y Woiewodztwie zawsze zostawać będą powinni. Do tego ludzie podeyrzani, ktorzy domy w mieście swoie przy bramach wystawili, y ci ktorzyby żywności na niedziel dwanaście naymniey nie mieli, aby wyrugowani byli, do czego Kommissarzow naszych deputuiemy; z Senatu Wielmożnego Stanisława Lanckorońskiego Woiewodę Ruskiego ..... Ulińskiego Kasztellana Kamienieckiego. A z Koła Poselskiego, Mikołaia Zaćwilichowskiego, Piotra Telefusa, Woyciecha Miaskowskiego, *laudum* uchwalone od opryszkow *in anno 1654 nomine totius Conventus* approbuiemy. 509

O Poborcach szlachtę aggrawuiących.

63. Skarżyli się Posłowie z niektorych Woiewodztw, y niektorych Ziem, że Poborcy *pro irrita executione* otrzymaią *poenas legum et peculatus sine adcitatione* w Kwerelach niewinnie na szlachcie y dzierżawcach naszych, y niezmiernie aggrawuią. Przeto iż *abuntur lege* postanawiamy, aby ktorzyby *sine adcitatione, et non facta inquisitione* byli *condemnati*, tak *aggravatis* wolno było za gleytem z Kancellaryi naszey pozwać do Trybunału, *salva inquisitione utrique parti ad cassandam hujusmodi pœnam*, a na potym nie w

Kwerelach, ale w Trybunale Radomskim, albo Koronnym Poborcom *cum impugnantibus forum* naznaczamy. A Poborcy regestra swoie maią podać *ad acta*, tak *perceptorum*, iako y *retentorum*, *sub poena bannitionis, ad instantiam cujusvis incolæ inter causas officij* na Trybunale *repetenda.*

Lex sumptuaria, durante bello.

64. Zabiegaiąc zbytkom za zgodą wszech Stanow takie prawo stanowiemy, żaden kupiec *irritamenta luxus* wwozić nie powinien do Państw Rzpltey, mianowicie teletow złotogłowow, y innych złotem tkanych materyi, y każdey roboty z ściągnionego, y nitkowego złota, ani samego złota y srebra ciągnionego, y towarow ze złotem Tureckich y Perskich, kleynotow z dyamentami, rubinami, y inszemi drogiemi kamieńmi, ani pereł, ani sreber złocistych, y takich robot, coby robota droższa była, niżli walor samego srebra albo kruszca, także pasztow Gienueńskich, a to *sub poena confiscationis ad instantiam cujusvis* delatorowi *per medium cum fisco Reip. dividenda*, o co *forum* z mieszczany dobr naszych *in foro civili cum appellatione* za dworem, a z dobr ziemskich w Grodzie *sine appellatione*, wolno, tylko wwozić y przedawać materye *omnis generis* iedwabne y sukna Olęderskie nie droższe nad złotych ośm, a naydrożey dziesięć, także zdawna zwyczayne szkarłaty, pułszkarłacia pułgranacia, te iednak materye złociste, ktorych iuż nawieźli do dwu lat przedawać im wolno, ale tylko na apparaty kościelne. Na *plebeios* reassumuiemy konstytucyą 1613 *et* 1620. Tego dokładaiąc, że ktobykolwiek *ex plebeijs* ważył się do stroiow, kleynotow, lub iedwabnych, albo z droższych sukien, szat używać, y te rozumieiąc co iuż gotowe maią. Także soboli, rysiow, marmurkow, pupkow, pasow iedwabnych, każdy taki kupiec y mieszczanin bo-
510 gatszy *poenam mille marcarum* zapłacić powinien, *ad cujusvis nobilis instantiam*, *a plebeiæ conditionis* ubożsi *ducentarum marcarum in officio civili* z dobr naszych *cum appellatione* za dworem, z dobr Ziemskich w Grodzie *sine appellatione repetenda. per medium* delatorowi *cum fisco Reipubl. dividenda.* A *Magistratus et Officiales* wszyscy, w miastach wielkich według konstytucyi tychże 1613 y 1620 sprawić się maią. Taż konstytucya y W. X. L. służyć ma.

Deklaracye Seymikow Koronnych.

65. Woiewodztwo Krakowskie, *pro die decima quarta Iulij.* Xięstwo Oświecimskie, y Zatorskie, *pro die duodecima Iulij.* Woiewodztwo Poznańskie, *pro vigesima tertia Iulij.* Woiewodztwo Sendomierskie, *pro die quinta Iulij.* Woiewodztwo Kaliskie, *pro die vigesima tertia Iulij.* Woiewodztwo Sieradzkie, *pro die quinta Iulij.* Ziemia Wieluńska, *pro die septima Iulij.* Woiewodztwo Łęczyckie, *pro die septima Iulij.* Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, *pro die duodecima Iulij.* Woiewodztwo Inowłocławskie, *pro die duodecima Iulij.* Na ktorym Seymiku Szafarzow, y Exaktorow sobie obiorą. Woiewodztwo Kiiowskie we Włodzimierzu, *pro die quinta Iulij*, a *in casu periculi* od nieprzyiaciela w Lublinie, u Oycow Bernardynow. Ziemia Dobrzyńska, *pro die duodecima Iulij.* Woiewodztwo Ruskie, Ziemia Lwowska, *pro die octava Iulij*, w Wiśni. Ziemia Przemyślska, *pro die octava Iulij*, w Wiśni. Ziemia Sanocka, *pro die octava Iulij*, w Wiśni. Ziemia Chełmska, *pro die octava Iulij.* Ziemia Halicka, *pro die vigesima Iulij.* Woiewodztwo Wołyńskie, *pro die decima sexta Iulij.* Woiewodztwo Podolskie, *pro die vigesima Iulij.* Woiewodztwo Lubelskie, *pro die quinta Iulij.* Woiewodztwo Bełskie, *pro die sexta.* Woiewodztwo Płockie *pro die decima secunda Iulij.* Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska *pro duodecima Iulij.* Poborce rachunku słuchać, *caetera juxta constitutiones.* Ziemia Warszawska *die sexta Iulij.* Ziemia Wiska, *die sexta Iulij.* Poborcę obrać do zatrzymanych Poborow. Ziemia Wyszogrodzka, *nona Iulij.* Ziemia Zakroczymska, *die octava Iulij*, w Zakroczymiu. Ziemia Ciechanowska, *nona Iulij.* Ziemia Łomżyńska, *decima quarta Iulij.* Ziemia Rożańska, *duodecima Iulij.* Ziemia Liwska, *octava Iulij.* Ziemia Nurska, *prima Iulij.* Woiewodztwo Podlaskie, Ziemia Drogicka, *quinta Iulij.* Ziemia Mielnicka, *die vigesima Iulij.* Ziemia Bielska, *septima Iulij.* Woiewodztwo Rawskie Ziemia Rawska, *octava Iulij*, Ziemia Sochaczewska, *trigesima Iunij.* Ziemia Gostyńska, *die vigesima octava Iunij.* Woiewodztwom Ziem Pruskich, według zwyczaiu złożymy. Woiewodztwo Bracławskie, we Włodzimierzu. Woiewodztwo Czerniechowskie, we Włodzimierzu relacyą odprawi na Seymiku *Electionis* Deputata, insze zaś Seymiki *Electionum* na Urzędy Ziemskie *ad feliciora tempora* do Czerniechowa sobie odkładaią.

Deklaracye Woiewodztw y Powiatow Wielkiego Xięstwa Litewskiego. 511

66. Woiewodztwo Wileńskie, podymnych 22 pozwala, ktore dwiema ratami wniesione bydź ma, czopowe na dwie lecie, *donativum* kupieckie, y inne podatki, także *auctionem subsidiorum* pozwala, *sine gravamine nobilitatis.* Seymik Relacyiny *die 12 Iulij.* Powiat Oszmiański podymnych 12 ktore wydać dwiema ratami, pospolite ruszenie *in præsentia Principis*, abo przy Wielkim Hetmanie, *donativum* kupieckie 60000 złotych. Żydowskie pogłowne 30000. Cło, nowo podwyższone y aukcya *subsidiorum*, wyprawa piechoty z dobr Rzeczyposp: Seymik *12 Iulij.* Powiat Lidzki, tak iako Woiewodztwo Wileńskie. Powiat Wilkomirski, podymnych 12 abo summę podymnym korresponduiącą, *modum contribuendi* bierze do braci na Seymik Relacyiny, ktory na dzień 12 miesiąca Lipca składamy, cło nowo podwyższone, y czopowe na lat dwie pozwala. Powiat Bracławski pod większym od nieprzyiaciela zniesiony będąc, połowicę podatkow, to iest iedenaście podymnych *exclusa hostilitate* pozwala, ktore ratami dwiema, temiż, iako y drugie Powiaty wnieść deklaruie, pospolite

ruszenie pozwala, *salva securitate* granic y Powiatow. Woiewodztwo Trockie, na wszystkie zgodnie namowione podatki pozwala, biorąc *optionem* do braci, ieżeli poborami abo podymnym wydać zechcą, wyprawę wybraniecką do braci bierze, Seymik *pro die 12 Iulij.* Powiat Grodziński, widząc *tantam* Rzeczyposp: *necessitatem*, 22 pozwala podymnych, biorąc *optionem* do braci, ieżeli poborami abo podymnym zechcą wydać, *salva coæquatione*, Seymik *12 Iulij.* Powiat Kowiński, podymne pozwala 22 dwiema ratami, pierwszą ratę *1 Augusti* wydać podymnego dwanaście, drugą *1 Novembris* oddać 10 podymnych, insze też podatki pozwala, pogłowne żydowskie, *auctionem subsidiorum*, *exclusa nobilitate* na targach od zboża, aby nie dawano, *optionem* poborami lub podymnym y wyprawę piechoty bierze do braci. Czopowe na dwie lecie, *donativum* kupieckie; a Seymik *8 Iulij.* Powiat Upitski, stosuiąc się do powszechney zgody 22 podymnych pozwala dwiema ratami wydać, potym na cło nowo podwyższone, żeby *plus offerenti* było arendowane, na pogłowne żydowskie, na *donativum* kupieckie, na *auctionem subsidiorum*, iedno *cum moderatione*, żeby *sine gravamine nobilitatis*, y podwod ich na targi iadących było, na czopowe żeby *plus offerenti* obywatelowi tegoż Powiatu arendowane było, na pospolite ruszenie *in casum, salva securitate* granic swoich. Do tego *excipitur* Urodzony Hieronim z Kozielska Puzyna,
512 Marszałek Upitski, ktory że dla choroby nie może *officio suo fungi*, tedy na mieyscu swoim podług prawa statutowego *substituere* powinien, na ostatek na wyprawę piechoty z dobr Rzeczyposp: dożywotnych pozwala. A Seymik Relacyiny w Poniewieżu, *die 12 Iulij.* Xięstwo Żmudzkie *summam correspondentem* dwudziestu dwoyga podymnych poborami pozwala, duchowieństwo iednak podymnym sobie waruie, *et omnia cum omnibus* pozwala, Seymik Relacyiny *die 12 Iulij.* Powiat Starodubowski, obywatele Powiatu Starodubowskiego, iako *exules ab omnibus Reipubl: oneribus* wolni: a że dotąd mieysca pewnego na Seymiki nie mieli, tedy wszelakie ziazdy, *electiones* na Posłow, Deputatow, Urzędnikow Ziemskich, w zamku naszym Wileńskim, nazaiutrz po Seymikach Wileńskich dotąd, aż do swoich dobr przyidą, naznaczamy, Seymik Relacyiny tamże *pro die 13 Iulij.* Woiewodztwo Połockie przez nieprzyiaciela, ogniem y mieczem *funditus* dewastowane, y pierwszych teraźnieyszych podatkow że wydać nie może, wolne od wszystkich ciężarow *Republ:* y od pospolitego ruszenia zostaie, *exceptis*, ktorzy maią swoie wolne possessye w inszych Woiewodztwach, y Powiatach, Seymik Relacyiny w Niedzielę *pro die 10 Iulij.* Woiewodztwo Nowogrodzkie, podymnego 22 dwiema ratami *exclusa hostilitate* wydać pozwala, pospolite ruszenie *nemine excepto* według dawnych kwitow, *salva securitate* Woiewodztwa swego, Seymik *Relationum die 12 Iulij.* Powiat Słonimski, pozwala 22 podymnych, pierwsza rata dwunastu podymnych we cztery niedziele po Seymiku *Relationum*, ktory przypada *octava Iulij*, druga dziesiąciu podymnych *nona Novemb.* ma bydź do skarbu wniesiona, pospolite ruszenie *in casum necessitatis* według regestrow podymnych, *salva securitate* granic Powiatu swego. Powiat Wołkowyski, lubo dla nieznośnych podatkow, y częstego prześcia rożnych chorągwi, *ad extremam* przyszedł *egestatem*, niechcąc iednak *in tantis Reipubl: necessitatibus deesse* podymnego dwadzieścia dwoie pozwala, pospolite ruszenie według kwitow popisowych, *salva securitate* granic Woiewodztwa Nowogrodzkiego, Seymik *Relationis die 13 Iulij* składa. Woiewodztwo Witepskie, *desolata*, Seymiki podług pierwszych uniwersałow naszych, termin *pro die 12 Iulij.* Powiat Orszański, za zniszczeniem od nieprzyiaciela przez miecz y ogień całe zruynowany będąc, iako pierwszych, tak y teraźnieyszych podatkow, *conferre* nic nie niemoże, *liber ab oneribus Reipubl:* y od pospolitego ruszenia zostawa, iednak obywatele, ktorzy pod Suszą na pospolitym ruszeniu w potrzebie nie byli, aby teraz służbę woienną odprawili. A Seymik, ponieważ w Orszy *hostilitas*, w mieście Czerei sobie naznacza, 513
także y na *acta* ich *publica*, y Sądy Grodzkie, poki do Orszy nie przyidą, *locus assignatur.* A ieżeliby y tam *hostilitas* była, w Mińsku Litewskim Seymiki, iakoż y teraźnieyszy Seymik Relacyiny w Mińsku *10 Iul.* Woiewodztwo Brzeskie, lubo wiele extraordynaryinych podatkow wydawało, y ludzi niemało okrytemi chorągwiami na usługę Rzeczyposp: stawiło, iednak że *in hac summa Reipubl: necessitate*, y przychylaiąc się do powszechney zgody, dwadzieścia dwie podymnych pozwala, Seymik *Relationis 5 Iulij*, na ktorym cokolwiek *ratione securitatis*, y municyi namowią, temu wszyscy *nemine excepto* podlegać maią, pospolite ruszenie *in præsidium* od Polesia przy granicach Woiewodztwa tego zostawać ma. Powiat Piński, powietrzem, ogniem, y ustawiczną nieprzyiacielską grassuiącą rebellią, wielce zniszczony będąc, a daley iuż rownie z innemi Woiewodztwy pociągać niemogąc, połowicę, to iest iedenaście podymnych, *exclusa hostilitate* deklaruie, a ponieważ ieszcze w podatkach, Seymu przeszłego uchwalonych, dla inkursyi nieprzyiacielskiey, y spustoszenia, obywatele według pierwszey raty dwoch ostatnich *adæquate* nie wydali: tedy w nich sobie wolne powtore *abjurata* waruie, według ktorych *et ad proportionem* trzeciey raty przeszłych podatkow y teraźnieysze iedenaście podymnych dwiema ratami do skarbu wnieść obiecuie, czopowe według dekretu świeżo przeszłego Trybunału Skarbowego Wileńskiego, z defalkacyą pozwala. Pospolite ruszenie przy granicach Powiatu tego zostawać ma, Seymik *Relationis die 12 Iulij*, na ktorym cokolwiek *ratione securitatis* namowią *approbatur.* Woiewodztwo Mścisławskie, naypierwsze y naywiększe *hostilitatis* podnioszy *incendium*, *ab omni genere* podatkow na tym Seymie uchwalonych, y od

pospolitego ruszenia według generalney konstytucyi wolne, Seymikow mieysce *durante bello* tak *Relationum*, iako y *Electionum* obiecuią sobie w Radyszkiewicach, iakoż y teraźnieyszy Seymik *Relationis* na tymże mieyscu *13 Iulij*. Woiewodztwo Mińskie Posłow nie miało, ale konformować się do zgody powinno; Seymik składamy *decima tertia Iulij*. Powiat Możyrski, zniesiony wszystek przez rebellią Kozacką, ani podatkow dać, ani *bellicam expeditionem*, w ręku nieprzyiacielskich dobra swoie maiąc służyć nie może, Seymik *Relationis* w Słucku za cztery niedziele od konstytucyi Seymu naznaczaią. Tamże y elekcye na Seymiki Posłow, Deputatow, y na Urzędy Ziemskie, odprawować się maią, aż do restytucyi dobr swoich. Powiat Rzeczycki *desolata*. Ziemia Inflantska, także podatkow pozwala.

Ian Kazimierz Umiastowski, Sędzia Ziemski Brzeski, Marszałek Koła Poselskiego.

Andrzey Miaskowski, Stolnik Halicki, Sekr. I. K. M.

Stanisław Połubinski, Chorąży Słonimski, Deputat do Konstytucyi z W. X. L.

Ian Rożycki, Kan. Poznański Pro. Klim. Sekr. K. M.

514

KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO ORDYNARYINEGO SZEŚĆNIEDZIELNEGO WARSZAWSKIEGO.

ROKU PAŃSKIEGO 1658 DIE 10 IUNIJ ODPRAWUIĄCEGO SIĘ DE CONSENSU OMNIUM ORDINUM PODŁUG KONSTYTUCYI SEYMU WARSZAWSKIEGO 1659 WEDŁUG AUTOGRAFU URODZONEGO WŁADYSŁAWA Z LUBOWCA LUBOWIECKIEGO, MARSZAŁKA NA TEN CZAS POSELSKIEGO, SĘDZIEGO GENERALNEGO WOIEWODZTWA KRAKOWSKIEGO PRZEDRUKOWANE.

Konstytucya Seymu anni 1659 fol. 2.

Konstytucye Seymu przeszłego

Ponieważ konstytucye Seymu blisko przeszłego dwa razy ad typum *podane niemałą w Rzeczyposp. uczyniły mięszaninę. Te wszystkie konstytucye drukowane Seymu przeszłego* authoritate præsentis Conventus *kassuiemy: postanawiaiąc; aby Urodzony Marszałek Poselski Seymu blisko przeszłego, z podpisem ręki swoiey y Deputatow do konstytucyi mianowanych, exemplarz konstytucyi wszystkich na ktore tylko* consensus omnium Ordinum *na Seymie zaszedł do Grodu Warszawskiego podał, podług ktorego exemplarza te konstytucye przedrukowane bydź maią; y nigdy na potym onych* ex Senatus consulto *przedrukowywać nie będzie wolno.*

W Imię Pańskie, Amen.

IAN KAZIMIERZ

Z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski; a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem wobec, Państw naszych Koronnych y W. X. Lit. y Prowincyi należących obywatelom wiadomo czyniemy: iż za łaską y osobliwą Prowidencyą Boską nieprzyiacioł na Państwa nasze zprzysiężonych, *armis* iednych poskromiwszy, y z Państw naszych wygnawszy; drugich po wielkiey części poparszy, przyiacioł zaś naszych słusznymi paktami w dobrey utwierdziwszy przyiaźni; chcąc wszystkich poddanych naszych rozrożnione animusze do gruntowney przyprowadzić iedności, woyskom naszym słuszne obmyślaiąc ukontentowanie; do dalszego poparcia woyny, także y do statecznego uspokoienia skuteczne wynayduiąc sposoby: złożyliśmy 515
Seym ordynaryiny sześć niedzielny: na ktorym niżey wyrażone za zgodą wszech Stanow postanowiliśmy konstytucye.

Sekta Aryańska.

2. Lubo zawsze sekcie Aryańskiey, albo iako ią niektorzy zowią Nowochrzczeńskiey w Państwach naszych bydź y krzewić się prawo pospolite nie pozwalało: iż iednak *fatali quodam Reipublicæ casu*, pomieniona sekta niedawnych czasow w Państwach naszych tak Koronnych iako y W. X. Lit. szerzyć się poczęła; ktora Synowi Bożemu Przedwieczności uymuie: reassumowawszy *et in suo vigore* zostawuiąc przeciwko nim statut Władysława Iagiełła Antecessora naszego o heretykach, za zgodą wszech Stanow postanawiamy. Iż ieśliby kto taki znalazł się, ktoryby sektę tę Aryańską w Państwach naszych tak Koronnych, iako y W. X. L. *et Provincijs eis annexis* śmiał y ważył się wyznawać, krzewić, abo opowiadać, abo oney *assertores protegere et fovere*, a byłby o to *legitime convictus*, takowy każdy wyżey mianowanemu statutowi podlegać ma, y bez wszelakiey odwłoki przez Starosty nasze, Urzędy ich, na gardle ma bydź karany, *sub privatione Capitaneatus. A fautoribus* ich, *tanquam pro pœna perduellionis, forum* w Trybunale, *inter causas conservatas mixti fori* naznaczamy, *ad instantiam cujusvis*, tak Starostom, iako y ich *Officijs*. Y w W. X. Lit. na Trybunale *in quovis regestro*. Chcąc iednak *clementiam nostram* pokazać; ieżeliby się ktory takowy znalazł, coby tey sekty swoiey wyrzec się niechciał; takowemu na lat trzy do wyprzedania się pozwalamy, *salva bonorum et personarum securitate, atque debitorum repetitione. Quo tempore nihilominus*, żadnych *exercitia sectae suae* wyżey mianowaney odprawować nie powinien, y do żadnych *munia publica immiscere se* nie będzie mogł *sub poenis superius*

expressis, juribus et privilejjis Ducatus Masoviae, atque decretis in quovis judicio latis, per omnia salvis.

Approbacya pactorum z Krolem Imcią Węgierskim, y Czeskim, a teraźnieyszym Cesarzem IMcią.

3. Ieżeli czym bardziey Państwa nie tylko konserwowane, ale y rozpostrzenione bywaią, iako kiedy *cum finitimis mutua intercedit* przyiaźń; wczym y My nie chcąc Państwom naszym pod tak ciężkie y zamieszane Rzeczyposp: czasy *deesse*. Pakta z Krolem IMcią Węgierskim y Czeskim, a teraźnieyszym Cesarzem Chrześciańskim, *de actu et data Viennae Austriae die* 27 *mensis Maij anno D.* 1657 przez Wielm. Bogusława na Lesznie Leszczyńskiego, Podskarbiego, na on czas, a teraźnieyszego Podkanclerzego Koronnego, zawarliśmy, ktore za zgodą wszech Stanow *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Approbacya pactorum z Krolem IMcią Dunskim.

516 4. Z Krolem IMcią Duńskim także pakta przez Urodzonego Tobiasza Morsztyna Podstolego Krakowskiego Dworzanina naszego, naszym y Rzeczyposp. imieniem *de actu et data Hafniæ die* 18 *Iulij anno* 1657 zawarte y postanowione, we wszystkich ich obowiązkach y kondycyach powagą Seymu teraźnieyszego approbuiemy.

Approbacya pactorum z Kurfirstem IMcią Brandeburskim.

5. *Pacta perpetui faederis* za medyacyą Cesarza IMci Chrześciańskiego, a Panow Rad przy boku naszym będących konsensem, dnia 17 Września w blisko przeszłym roku 1657 przez Kommissarze nasze Wielebnego Xiędza Wacława Leszczyńskiego Biskupa Warmińskiego, y Wielmożnego Wincentego Korwina Gąsiewskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. z Kommissarzami Kurfirsta Imci Brandeburskiego, naszym, y całey Rzeczyp: imieniem uczynione y zawarte, y potym w Bydgoszczy dnia 6 Listopada w tymże roku z dokładnym w punktach do Nas odesłanych, postanowieniem ratyfikowane, y zobopolnie poprzysiężone, *authoritate praesentis Conventus*, za iednostayną zgodą Wszech Stanow, we wszystkich punktach, klauzulach, paragrafach, artykułach approbuiemy, y aby we wszystkim cale y nienaruszenie zachowane, y wczym ieszcze dalszey exekucyi potrzebuią do skutku *integre* przywiedzione były, *vigore praesentis Conventus*, postanawiamy y *restitutionem* dobr tym, ktorym *vigore eorundem pactorum* należą, podług skryptu *ad archivum* danego, ktory powagą tego Seymu approbuiemy *eademque fide publica* asseckuruiemy.

Sądy z retentorami Woiewodztw y Ziem Koronnych, y W. X. Lit.

6. Siła na tym Rzeczyposp: należy, aby iako nayskutecznieysza zapłata woysk naszych wprędce doyść mogła, ktorym z podatkow tak dawnieyszych, *ab anno* 1649 iako też *in anno* 1654 na pięć cwierci oraz uchwalonych, w deklaracyach Woiewodztw zapłata iest naznaczona. W tych zaś podatkach, Woiewodztwa iedne *in toto* drugie *in parte* nie uiściły się, y za assygnacyami do siebie danemi niewypłaciły. Tedy za zgodą wszech Stanow Rzeczyp: postanawiamy, aby w Woiewodztwach gdzie się co dotąd nie stało, Deputaci na Seymikach Relacyinych obrani byli, ktorzy po tych Seymikach iako nayprędzey Sądy niżey opisane zaczną, na mieyscach zwyczaynych *praevio juramento*, trybem Deputatow Trybunału Radomskiego, *absentia aliquorum non obstante* (w mnieyszey iednak liczbie nad sześć osob sądzić niemaią) a w Ziemi Chełmskiey *minor numerus* Sędziow sądzić będzie mogł przy Urzędach Grodzkich y Ziemskich: przed Trybunałem iednak Radomskim skończyć się maią 517
wcześnie, naymniey tygodniem: do ktorego sądu Poborcy, y ich Sukkollektorowie, y wszelacy Exaktorowie poborow, tak dawnieyszych, iako y konstytucyą *anni* 1654 deklarowanych, abo miasto nich Powiatowych podatkow *per lauda approbata* uchwalonych, Powiatow y Ziem w konstytucyi teyże *a.* 1654 wyrażonych, tak dawnieysi iako y teraźnieysi, y zmarłych sukcessorowie stawić się, y delaty rękami swymi podpisane podać będą powinni, według ktorych delat, sąd on retentorow przywoływać y sądzić będzie. A ktorzyby retentorowie tamże Poborcom satysfakcyi nie uczynili, tedy Starosta zaraz abo iego *Officium*, lubo też kogo na to deleguie na exekucyą ziachać z Poborcą, abo Sukkollektorami iego wcześnie powinien będzie tak, aby retenta zatrzymane *quam exactissime* wyciągnąć się mogły. A ieżeliby Starosta takowey exekucyi nie uczynił, abo też ktory Poborca do sądu pomienionego Powiatowego nie stanął, y postanowieniu teraźnieyszemu nie dosyć uczynił, takowy *pœnæ peculatus ipso facto* podlegać ma: z ktorego Starosta *executionem* na dobrach y osobie iego przed Trybunałem Radomskim, *sub pœna solutionis de suo effectivam* uczynić powinien będzie. O co takowym Starostom, na Trybunale Radomskim *forum* y termin zawity, *sine quavis adcitatione* naznaczamy. Z tych zaś Starostow takowym processem innodowanych *viciniores Capitanei* exekucyą, *ad primam requisitionem* Poborce, abo skarbu *sub ijsdem poenis* czynić będą. *Militares* iednak *executiones*, iako *juri publico praejudiciosas* znosimy *et sub poena de guerris sancita* onych zakazuiemy. Prawo dawne, y konstytucyą 1654 o czynieniu exekucyi, w cale zachowuiemy; tego dokładaiąc, iż skarb dobra *per executionem* przez Poborcow odebrane od nich, abo Woiewodztw, *in solutum* przyimować powinien. A tych wszystkich podatkow tak zapłaconych, iako *et in retentis* zostawaiących, sąd on Powiatowy rachunek dostateczny uczynić y Poborcom *ad coaequationem* wydać, z podpisami będzie powinien. A w ktorych Woie-

wodztwach y Ziemiach sposobem wyżey mianowanym takowe sądy są iuż odprawione, approbuiemy one. W inszych zaś według teraźnieyszey konstytucyi odprawowane, albo gdzie są zaczęte, kontynuowane bydz maią. A iż wiele Woiewodztw iest spustoszonych od nieprzyiacioł, miasta y wsi poznoszone, powinien będzie sąd on Deputacki, na takie miasta y wsi inwestygować przyczyny dla iakiey, podatki od nich przed przyściem nieprzyiaciela wydane nie były: y gdzie tego potrzebę obaczy: Burmistrzom miast z dwiema Raycami: wsi zaś *factoribus bonorum* iuramentem komprobować nakaże: iako tych podatkow przed przyściem nieprzyiacielskim nie wybrali, *et in usum alium* nie obrocili, także on sąd Deputacki Burmistrzom z Raycami, y possessorom wsi, gdzie tego potrzebę obaczy, pozwolić ma przysięgi: iako więcey łanow, abo
518 włok, osiadłych, zagrodnikow, abo chałupnikow, abo podymia, także w miastach rzemieślnikow y domow osiadłych, nad tych, od ktorych płacą, nie maią: a takowych podatkow więcey nie wybrali. Sołtysom także, Woytom, y wybrańcom iako przez spustoszenie rol swoich nie sieią, przysięga iść ma: ktore *abjurata* sąd on porachować, *et de retentis* w kompucie wyżey opisanym na Seym *coaequationis* odesłać powinien: a potym Woiewodztwa *circa coaequationem* weryfikować będą. A cokolwiek Poborcom z retentow *per judicata decedet*, tego Poborce *de suo* skarbowi płacić abo Woiewodztwom nie powinni: ale skarb y Woiewodztwa te odsądzone pieniądze, Poborcom *in solutum* przyimą, aby o nie Poborcy, lubo ich sukcessorowie żadney potym trudności, od samychże Woiewodztw abo skarbu nie ponosili. A że ostatniey raty piętnastu poborow, Woiewodztwa wybrać nie mogły, dla nieprzyiaciela, ktore *pro prima Decemb: a.* 1655 oddać powinni byli: tedy o tę ratę w Woiewodztwach sądzić nie będą. A ieżeliby ktore Woiewodztwa y Ziemie *ad rationem* tey raty wydali, to im *in coaequationem* przyięto bydź ma.

Trybunał Radomski.

7. Trybunał Radomski iako iest w konstytucyi Seymu blisko przeszłego *anni 1655* opisany *in toto* reassumuiemy, ktory zacząć się ma *a die septima Decembris*, a sądzony bydź ma niedziel dwie. Na ktorego sądzenie Deputatow Wielm: Urodzonych z Senatu Stanisława Laskowskiego Woiewodę Płockiego. Stanisława Witowskiego Kasztellana Sendomirskiego, Alexandra Sielskiego Łęczyckiego,..... Zieleńskiego, Sierpskiego, Pawła Kurdwanowskiego, Zawichostskiego Kasztellanow. A z Poselskiey Izby Urodzonych Iana Gnińskiego Starostę Gnieźnieńskiego, Gabryela Dembińskiego, Bernarda Gozdzkiego Podczaszego Sendomirskiego, Stanisława Dobrosielskiego, Adama Poniatowskiego, Adama z Rudnik Biskupskiego Starostę Wieluńskiego, Stefana Sarnowskiego, Łukasza Grabskiego, Chorążego Brzeskiego, Woyciecha Radzieiowskiego, Łowczego Inowrocławskiego, Iakuba Zboińskiego, Pisarza Dobrzyńskiego, Kazimierza Beyda Rzewuskiego, Stolnika Łukowskiego Sekretarza naszego, Macieia Ustrzyckiego Podsędka Sanockiego, Podstarościego Grodzkiego Przemyskiego, Krzysztofa Potockiego Krayczego W. X. Lit. Starostę Chełmskiego, Horaima Pisarza Ziemskiego Łuckiego, Krzysztofa Kawieckiego Pisarza Ziemskiego Podolskiego, Stanisława Domaszowskiego Widlicę Łukowskiego, Andrzeia Sawickiego Łowczego Mielnickiego, Iana Zaborowskiego Podsędka Zawkrzyńskiego, Adama Kowalewskiego Pisarza Ziemskiego Zakroczymskiego, Marcina na Nieborowie Nieborowskiego Podkomorzego Sochaczewskiego, Remiana Dębińskiego Chorążego Chełmińskiego, 519
Zygmunta Raczyńskiego Pisarza Grodzkiego Nakielskiego, Mateusza Czaplickiego, Pisarza Grodzkiego Winnickiego, Piotra Tucholkę Pisarza Ziemskiego Pomorskiego, Adama Burkackiego Cześnika Czerniechow. Na ktory Trybunał ziachawszy się: *absentia aliquorum non obstante* sprawy o kwartę na Seymie teraźnieyszym *in aresto pendentes*, y inne wszystkie według delat skarbowych sądzić będą, ktore odsyłamy *sine quavis adcitatione*, a iż wiele iest dobr naszych, ktore dla spustoszenia od nieprzyiaciela prowentu kwarcie zwyczayney korresponduiącego nie czynią: przeto maiąc słuszny wzgląd na to, postanawiamy: iż kto *pro annis praeteritis et praesentibus medietatem quartae* wniesie, ma bydź wolen: a ktoby nie wniosł, lubo sam przez się Starosta y dzierżawca, lubo *per factores bonorum personas nobiles* w Grodzie własnym przysiąc *in eam ratam*. Iż ia przez te lata nic więcey nad to, co do skarbu wnoszę prowentu sprawiedliwego, na czwartą część duple kwarty przychodzącego: z dzierżawy tey nie wziąłem, y żadnych przeszłych retent wziąć się nie spodziewam. Ktorą przysięgę gdy na Rokach Ziemskich abo Grodzkich ktoregokolwiek Powiatu *coram integro Iudicio Terrestri, sive Officio Castrensi debita solennitate* wykonaią: Trybunał, im one *authoritate* produkowaną przyiąć powinien będzie: a *in futurum* płacenie kwarty według teyże przysięgi, do lat czterech *inclusive* służyć im będzie. Na tymże Trybunale naznaczamy termin Poborcom z retentorami, ktorzyby im podatkow na Seymie pozwolonych, a na przyszłych Seymikach *Relationis* iakimkolwiek sposobem uchwalonych naydaley według prefixyi czasu *in laudis* nie oddali na on czas: także y z Starostami, y ich Urzędami, ktorzyby *executionem* o niewydanie takich podatkow nie czynili. A Trybunał *sub triplici pensione, retenta* takie Poborcom nakazywać ma *cum poenis*. Więc że wiele iest spraw takich, ktorych z duchownymi Sądy Trybunalskie, y Powiatowe Poborcow *ratione non solutionis contributionis* na Seym remittowały: tedy tych spraw Trybunał Radomski sądzić nie ma, ale na Seymie decydowane być maią. A cokolwiek z defektow *ex judicato et remissis* pokaże się, skarb Poborcom potrącić powinien będzie. Poborcy iednak takowe remissy na Seymie *prosequi sub solutione de suo* powinni będą.

Approbatio laudorum.

8. *Lauda* wszystkie Koronne *ab anno 1655* ktore sobie Woiewodztwa y Ziemie względem podatkow y Sądow Skarbowych *et securitatis* na Seymikach przeszłych uchwalili, y te ktorekolwiek na przyszłych Seymikach *Relationis* względem samych podatkow y pomienionych Sądow namowią *authoritate Conventus praesentis* approbuiemy. *Lauda* iednak *in diminutionem proventuum publicorum* spisane y uchwalone znosimy y abroguiemy.

520 Kommissya do zapłaty woysku Koronnemu.

9. Iż na tym naywięcey Rzeczyposp. należy: aby pod czas tak zamięszany iak nayskuteczniey-szą sobie obmyśliła obronę, ktora zawisła na zapłacie, y słusznym ukontentowaniu woyska, aby tym ochotnieysze do usługi Rzeczyposp: być mogło, *et militari conservari disciplina:* Woiewodztwa y Ziemie pewne podatki w deklaracyach wyrażone zgodnie, na teraźnieyszym Seymie, na upłacenie długu winnego woysku, y iego ukontentowania pozwoliły, do ktorey zapłaty y dostatecznego względem zasług ukontentowania woyska, y porachowania się z nimi, kommissyą za zgodą wszech Stanow składamy w Lublinie, *pro die secunda Ianuarij a. 1659.* Do ktorey kommissyi naznaczamy z Senatu przy Wielmożnych Stanisławie na Podhaycach Potockim Woiewodzie Krakowskim, Hetmanie Wielkim Koronnym. Ierzym Hrabi na Wiśniczu, y Iarosławiu, Lubomirskim Marszałku Wielkim, y Hetmanie Polnym Koronnym, Wielmożnych Andrzeia Grudzińskiego, Kaliskiego, Alexandra Koniecpolskiego, Sendomirskiego. Stefana Czarnieckiego Ruskiego, Iana Tarła Lubelskiego, Krzysztofa Tyszkiewica, Czerniechowskiego. Paca Witepskiego, Woiewodow. Stanisława Witowskiego, Sendomirskiego. Andrzeia Fredra, Lwowskiego, Stanisława Bienieckiego, Wołyńskiego Kasztellanow. Bogusława na Lesznie Leszczyńskiego Podkanclerzego. Iana Kazimierza Krasińskiego, Podskarbiego Koronnych; a z Koła Rycerskiego, z Wielkiey Polski, Iana Franciszka Lubowieckiego, Stolnika Ciechanowskiego. Iana Gnińskiego, Starostę Gnieźnieńskiego. Krzysztofa Zegockiego, Chorążego Poznańskiego, Starostę Babimoyskiego. Marcina na Nieborowie Nieborowskiego, Podkomorzego Sochaczewskiego, Ianusza Wyśla, Cześnika Koronnego Rożańskiego, Makowskiego, Ostrowskiego Starostę. Samuela Prazmowskiego, Podstolego Połockiego. Chryzostoma Gizickiego, Sędziego Ziemskiego Wieluńskiego. Michała Działynskiego, Starostę Kiszowskiego, Damiana Zaleskiego. A z Małey Polski Piotra Ożgę, Podkomorzego Lwowskiego, Franciszka Dubrawskiego, Podkomorzego Przemysłskiego. Marcina Madalińskiego, Starostę Przemysłskiego. Stanisława Domaszewskiego Widlicę Starostę Łukowskiego, Konarskiego Sędziego Ziemskiego Podolskiego. Zygmunta Ubysza Chorążego Dobrzyńskiego, Tomasza Kozikę Podstolego Wołyńskiego. Stanisława Morowińskiego, Miecznika Przemyślskiego. Adama Burkackiego, Cześnika Czerniechowskiego. Ktorzy Kommissarze ziachawszy się na dzień y na mieysce naznaczone, *absentia unius pluriumve non obstante* przysięgę rotą Trybunału Radom: wykonawszy, przy Wielmożnych Hetmanach naszych, y Wielm: Podskarbim Kor: porachowanie z woyskiem dostatecznie, względem zasług ćwierci zasłużonych uczynią, y regestra, 521
ktore Deputaci od chorągiew przysłani, poprzysiąc będą powinni, rękami swymi podpiszą, a potym według poprzysiężonych regestrow, z podatkow uchwalonych, woysku ćwierci tyle, ile pieniądze wystarczyć będą mogły, płacić będą. Tych iednak, ktorzy pułki abo chorągwie pozwiiali, abo okazyi woiennych omieszkiwali, aby ich żołd niedochodził, a nad to, tych wszystkich, ktorzy pułki y chorągwie abo poczty, tak iezdne iako y piesze iakimkolwiek sposobem na usługę Rzeczyposp: stawić byli powinni, a niestawili, abo niezupełne, abo też nierychło do woyska przyśli, potrzeby omieszkali, abo sami przy chorągwiach abo pułkach niebyli, także y tych wszystkich ktorzy niemaiąc listow przypowiednych, chorągwie zbierali, abo supplementa, bez wyraźnego naszego abo Hetmańskiego pozwolenia zaciągali, znaczki podnosili, abo też ludzi iakimkolwiek sposobem pokrzywdzili, *pro qualitate excessus*, sądzić zupełną będą mieli władzą. Ktorym wszystkim Rotmistrzom y Pułkownikom, termin *ex delatione* Hetmanow (w czym ich *conscientiam et fidem, quam debent Reip.* obliguiemy) Towarzystwu zaś *ex delatione* Rotmistrzow abo Porucznikow termin *sine quavis adcitatione* naznaczamy. A *in quantum* by kto niebył na delacie podany, wolno będzie każdemu takiego na kommissyą przypozwać. Względem krzywd zaś, szkod, stacyi pieniężnych, wiolencyi y oppressyi, ludziom kiedykolwiek poczynionych, poborow wybranych od Woiewodztw y Ziem, wolno będzie każdemu krzywdy swoiey, y szkody na teyże kommissyi przed tymże Sądem Kommissarskim z Wielmożnymi Hetmanami naszemi, wespoł zasiadaiącym dochodzić, tak, aby ludzie ukrzywdzeni swoię mogli mieć satysfakcyą, tego przestrzegaiąc, iż pieniędzy Kommissarze na żadne insze potrzeby niemaią obracać, *etiam ex Senatus Consulto*, tylko na samę zapłatę woysku. Na teyże kommissyi Wielmożni Hetmani, y Wielmożny Krzysztof Tyszkiewicz, Woiewoda Czerniechowski, *expensa* swoie likwidować maią, ktore na Seymie przyszłym Nam y Rzeczyposp: deklarować będą. Także Urodzonego Michała Zebrzydowskiego Miecznika Koronnego, likwidowany bydź ma koszt, ktory łożył pod Tyńcem na ludzie, y pod Krakowem będące. Także y summa Wielmożnemu Woiewodzie Sieradzkiemu, ktorą na dobywanie fortec w Woiewodztwie Sieradzkim, y Ziemi Wieluńskiey, *de suo* erogował y likwidował, zapłacona bydź ma. Także dług zatrzy-

many Urodzonego niegdy Woyciecha Bieczyńckiego, sukcessorom iego *praevia liquidatione.*

Assekuracya wydatkow woiennych I. Wielmożnemu Pawłowi Sapieże Woiewodzie Wileńskiemu Hetmanowi Wielkiemu W. X. Lit.

10. Przy wyświadczeniu wielu dowodow *innatae virtutis* Iaśnie Wielmożny Paweł Sapieha,
522 Woiewoda Wileński, Hetman Wielki W. X. L. zabiegaiąc ostatniey oyczyzny zgubie, w tak ciężkim oney zamieszaniu, y trudnościach Regimentarzem wprzod Generalnym w niebytności Wodzow, potym Hetmanem Wielkim zostawszy, nie tylko zdrowie swoie zawżdy odważał, dla dostoieństwa naszego y Rzeczyposp: ale też wszystkie fortuny swoie *ex propria gaza*, y u wielu kredytorow summy znaczne, *in fidem publicam* zaciągnąwszy, kiedy *nullum aerarium* w W. X. L. było, obrocił na zaciągnienie, uięcie, y zatrzymanie przez tak długi czas woyska, tak też na rożne fortece, osobliwie Brzeską, na municye y rożne wydatki, ktore na tym Seymie przez Deputatow, tak od Nas z Senatu, iako z Izby Poselskiey dostatecznie są likwidowane, y pokazały się *authentice*, że wydał na potrzeby Rzeczyposp: pięć kroć sto tysięcy dziewięćdziesiąt trzy tysięce, ośmset y złotych dziewięć. Zaczym uważywszy, żeby te koszty onemu wrocone od Rzeczyposp: były, tę likwidacyą wydatkow *in toto vigore praesentis Conventus* approbuiemy, y mieć chcemy; aby Iaśnie Wielmożny Woiewoda Wileński podatki u Rzeczyposp: tak z dobr naszych wszelakich w dzierżaniu onego będących, iako z swych dziedzicznych, do skarbu W. X. L. niewnosząc, ale za wiadomością, y porachowaniem się należnym w skarbie W. X. L. uczynionym, wieleby z tych wszystkich dobr do skarbu wchodzić miało, Seymem teraźnieyszym uchwalone, y w retentach będące na siebie wybierał. A ieżeliby pomienionego długu niemogł dobrać z tych mianowanych podatkow, tedy z porachunku w przyszłym Trybunale W. X. L. cokolwiek reszty zostanie, gotową summą z podatkow tak dawnieyszych iako y teraźnieyszych Rzeczyposp: przez Wielmożnego Podskarbiego nieodwłocznie dopłacono bydź ma. A że na tym Seymie dla ścisłości czasu wszystkich wydatkow nie mogła być dostateczna likwidacya, tedy onę do przyszłego Seymu odkładamy, y co się tam z oney pokaże długu tego, z podatkow Rzeczyposp: Iaśnie Wielmożnemu Woiewodzie Wileńskiemu, skuteczną obmyślemy zapłatę. A że *potior pars* długu winnego kładzie się w tey likwidacyi na zaciąg, y żołd, tedy woysku to w skarbie potrącono bydź ma w zasługach, a co się tknie barew, tedy skarb według dawnych regestrow y zwyczaiow postąpić w tym rachunku y przyiąć będzie powinien.

Ordynacya woyska.

11. Iż *robur et antiquum genus militiae;* y narodowi naszemu przyrodzony kopiynik *hactenus* był *intermissus*, tedy postanawiamy y po Wielm: Hetmanach naszych mieć chcemy, aby chorągwi usarskich, y Petyorskich przyczynili. Wołoskie zaś chorągwie maią bydź *penitus* abdankowane, oprocz dwu chorągwi obudwu Hetmanow. Tatarow zaś Litewskich iż powinni służbę Rzeczyposp: *in suo robore* zostawuiemy, tak iednak, aby Rotmistrzow szlachtę dobrze osiadłą mieli podług prawa o tym opisanego. 523

Kredyt woysku.

12. Siła na tym Rzeczyposp: należy, aby woysko kredyt swoy miało, a kupcy ktorzy, *in fidem publicam*, towarami na kredyta swoie nabrawszy, woysku wygadzali, a zapłaty po te czasy mieć nie mogli, przez co kredyta swoie potracili, a zatym woysku iuż wygadzać nie mogli. Przestrzegaiąc tedy aby woysko dalszy kredyt mieć mogło, za zgodą wszech Stanow zapłatę kupcom iako nayprętszą, Wielmożny Podskarbi Koronny ma im naznaczyć u pewnych Woiewodztw, zkądby skuteczną satysfakcyą mieć mogli. A supplikę ich względem porabowania pod Warszawą do przyszłego Seymu zostawuiemy.

O desertatach.

13. Iż wiele tak miast iako y wsi naszych Krolewskich, duchownych y szlacheckich przez inkursyą nieprzyiacielską y przechody woysk, spustoszonych iest; tedy konstytucyą *anni* 1635 o desertatach y konflagratach *in toto* reassumuiemy, libertacyi takowym wszystkim *authoritate præsentis Conventus*, do lat czterech pozwalamy, ktore iednak dezolacye nic *derogare* niemogą podatkom teraźnieyszym, także czopowemu y akcyzie.

Deklaracya sprawy Smoleńskiey.

14. Konstytucyą *anni* 1655 y w niey *cognitionem* sprawy Smoleńskiey *contentam* z Wielmożnym dobrey pamięci Obuchowiczem Woiewodą Smoleńskim, *et cum complicibus* o poddanie Smoleńska tak deklaruiemy. Ponieważ *manifestis probationibus* y z inquizycyi *per scrutatores* na teraźnieyszym Seymie z Senatu y z Koła Poselskiego *designatos clare patuit*, iż *non ex aliquo condictamine*, z nieprzyiacielem, y z nieczułości *in Officio*, ale z pewnych defektow, y przez zdradę tamecznych niektorych obywatelow, zamek Smoleński w ręce nieprzyiacielowi przyszedł przeto iako sukcessorow potomstwo nieboszczyka Woiewody Smoleńskiego, tak y obywatelow Smoleńskich, ktorzy u sądu naszego teraźnieyszego *comparuerunt*, to iest Urodzonego Stanisława Unichowskiego, Podsędka, Samuela Bakanowskiego, Stolnika Urzędnikow Smoleńskich, Mikołaia Tyzenhauza, Iana Dakę. Pawła Onikiewicza, Iakuba Brzezieckiego, Piotra Swiackiego, *innocuos et liberos pronunciamus*, waruiąc iż ta przeszła konstytucya wzwysz pomienionych osob honorowi *obesse* nie ma, y niemoże. Ktorzy zaś przed sąd nasz teraźnieyszy niestanęli,

nie extenduiąc na nich na ten czas, *ex clementia nostra pœnas legum*, na przyszłym da Bog Seymie, *sine adcitatione comparere*, powinni będą. Iako to dostateczniey w dekrecie naszym, *expressum et decisum est.*

524 **Koekwacya.**

15. Ponieważ na teraźnieyszym Seymie dla krotkości czasu, y z wielu innych słusznych przyczyn między Woiewodztwy w podatkach *in Repub:* postanowionych, a iakimkolwiek sposobem w Woiewodztwach y Ziemiach *ab anno* 1649 zatrzymanych koequacya doyść niemogła: przeto onę za zgodą wszech Stanow do przyszłego odkładamy Seymu, *cum ea declaratione*, iż na przyszłym Seymie, od samey tylko koequacyi sprawy Rzeczyposp: zaczynać się powinne będą. Przy ktorey koequacyi wydatki pieniędzy na długi, y na insze potrzeby Rzeczyposp: wyprawa ludzi łanowych, y wszelakich inszych iakimkolwiek sposobem wyprawionych na usługę Rzeczyposp: y inne wszystkie rożnych wydatkow Woiewodztw, y Ziem pretensye traktowane bydź maią. Tego iednak ostrzegamy, iż Szafarze, Poborcy, Akcyźnicy, Czopownicy, y innych wszelkich w Woiewodztwach, y Ziemiach postanowionych podatkow, Exaktorowie, y ich administratorowie, nie będą mogli w uiszczeniu Woiewodztwom na teraźnieyszą koequacyi konstytucyą referować się: ale Woiewodztwom y Ziemiom na Sądach Skarbowych przed Deputatami w Woiewodztwach y Ziemiach obranemi sprawić y uiścić się powinni będą. A retenta wszystkie, o ktore remissy tak z Trybunału iako y z Sądow partykularnych Woiewodztw na tym Seymie decydowane bydź miały, do przyszłego Seymu odkładamy: a takowe remissy na przyszłym Seymie *ante omnia* zaraz po zaczęciu kryminałow, sądzone bydź maią, ktorych Poborcy *sub solutione de suo cum triplici pensione* poprzeć powinni będą za instancyą Izby Poselskiey.

Assekuracya summ Krolestwu Ich Mciom.

16. Summ pod ten czas zamieszany na potrzeby Rzeczyposp: tak Krolowey Iey Mości Pani Małżonki naszey, to iest, sto ośmdziesiąt y pięć tysięcy, dziewięć set dziewięćdziesiąt y sześć: iako też y naszę własną pięćdziesiąt dziewięć tysięcy, trzydzieści y sześć złotych (iako się to z liquidacyi tych wydatkow przez PP. Senatorow na to deputowanych, y z assekuracyi od nichże na to Nam daney pokazało) wydanych, y za zgodą wszystkich Stanow teraźnieyszą konstytucyą assekurowanych, na przyszłym da Pan Bog Seymie, zapłatę zupełną obmyślić Nam, y Naiaśnieyszey Krolowey Pani Małżonce naszey Stany Koronne assekuruią.

Czopowe.

17. Ponieważ podatek czopowego zawsze do dyspozycyi Woiewodztw y Ziem należał: przeto postanawiamy, aby y teraz w dyspozycyi tych Woiewodztw y Ziem zostawał, ktory na żadne insze expensa ani largicye w Woiewodztwach y Ziemiach nie ma bydź obracany, tylko na samę zapłatę woyska na teraźnieyszym Seymie pozwolonych podatkow, tego ostrzegaiąc, aby 525
ullo modo arendowane bydź nie mogło, ale administrowane, takowymże sposobem iako y akcyza, ktorego podatku żaden w dobrach swoich przeszkadzać nie ma *sub pœna solutionis de suo cum triplici pensione in Officio Castrensi processu fisci repetenda;* a ci, ktorzy przed tą konstytucyą to czopowe lubo *per arendam* lubo *per administrationem* trzymali, na Sądach Skarbowych Powiatowych *sine appellatione*, abo na Trybunale Radomskim rachować się będą. To iednak czopowe do przyszłego Seymu zostawać będzie.

Akcyza.

18. Ponieważeśmy się w przeszłym czasie informowali, iako potrzebny iest Rzeczyposp: podatek akcyza, onę *authoritate* Seymu ninieyszego po wszystkich miastach y miasteczkach, Koronnych duchownych, y szlacheckich, nie excypuiąc nikogo postanawiamy tym kształtem, aby *a Magistratu* każdego miasta *vel ejus subdelegatis praevio juramento* wybierana była, *ab omnibus mercimonijs*, *in genere* tak *victualibus*, iako *utensilibus* żadnego *prorsus* nie excypuiąc, od każdego złotego Polskiego po groszy dwa z tą deklaracyą, że co piąci groszy *pretium non excedit, obviando* ubogich ludzi oppressyi pod akcyzę podpadać nie ma. Wybraną summę co ćwierć roku oddawać będą powinni do rąk administratorow, ktorych sobie Woiewodztwa, y Ziemie, na Seymikach *Relationis* obiorą, *a salarium* po groszu od złotego wybranego, *Magistratui* zaś po szelągu *exnunc* naznaczamy. Ci wybrane pieniądze kollokować będą, *juxta ordinationem* każdego Woiewodztwa, aż do przyszłego Seymu. Od tego podatku żaden się *ullo praetextu* nie ma uchraniać *cujuscunque status et conditionis.* A gdyby kto takowe *merces extra Regnum* zaciągnąwszy, w Koronę, choć to *in usum proprium* wprowadzał, na pierwszey Komorze ten podatek *fideliter* zapłacić powinien. Co niemniey y o ewektach wszelkich za granice rozumiano bydź ma. *Contravenientibus* abo iakimkolwiek sposobem, przeciwko tey ustawie naszey *excessivis* lubo iey w miastach swoich prepedycyą czyniącym, *forum* w Trybunale Koronnym, *inter causas fisci, ad instantiam Instigatoris Regni ex delatione* administratora naznaczamy, *pro pœnis contra retentores.* Waruiemy oraz *securitatem* Sukkollektorom y wszystkim tey akcyzy Exaktorom *sub pœnis contra violatores pacis publicæ sancitis*, *in Officio Castrensi sine appellatione repetendis.* A żeby *prospectum* było *indemnitati* kupcow, postanawiamy, aby *prævia revisione mercium a Magistratu* od tych tylko na mieyscu płacili, ktore tamże *distrahere* będą, wolną inszych przewożenia daley maiąc *facultatem.* Ci zaś co *ante consensum Ordinum* ten *provent* Rzeczyposp: od skarbu Koronnego, lub *per administrationem* lub *per arendam* trzymali, *coram iudicio* Deputatow Skarbo-

wych Powiatowych rachunki *tenebuntur deducere*,
526 y summę ktora się pokaże nad perceptę skarbową, od nich wybraną, *realiter inferre* maią. Także y ci, ktorzy w dobrach naszych duchownych y szlacheckich podatek ten wybierali, a do tych czas do skarbu Rzeczyposp: za assygnacyami skarbowemi na zapłatę woyska nie oddali, y owszem przy sobie zatrzymuią, to wszystko na Sądy Skarbowe wnieść, y regestrami weryfikować będą powinni, *sub pœnis contra retentores sancitis in eodem iudicio decernendis.* Dla czego Sukkollektorowie ich regestra wszystkie na tychże Sądach produkować y *corporali iuramento* komprobować powinni. A cokolwiek Woiewodztwa, y Ziemie, ktore do skarbu pod te czasy ten podatek oddawały, dotąd wydały, to im *in persolutum* przy koequacyi przyięto bydź ma. Czas od ktorego zaczynać się ma, y *currere* ta akcyza, na Seymikach *Relationis* Woiewodztwa sobie postanowią. A Woiewodztwa Pruskie *determinationem loci iudiciorum tam respectu status equestris quam civitatum* biorą sobie do braci. Ta iednak akcyza do przyszłego Seymu tylko trwać ma. A żeby zaś dyminucyi w tym podatku nie było, na Relacyinych Seymikach *in laudis* sobie meliorować będzie wolno Woiewodztwom, y Ziemiom, a to względem wsi targowych. Ieśliby iednak Exaktorowie w akcyzie kogo depaktowali, *forum* w Grodzie z takim ukrzywdzonym naznaczamy.

Kommissya do zapłaty woyskom W. X. Lit.

19. Wielkiego nie tylko respektu woyska nasze pod regimentem obudwuch Wielmożnych Hetmanow W. X. L. będące *ob fidem et perseverantiam suam*, ale też *specialem gratitudinem* u oyczyzny *merentur*, gdy od tak dawnego czasu cierpliwie na zapłatę nie bez wielkiego dostatkow swoich uszczerbku oczekiwaią. Chcąc ie tedy iako nayprędzey w zapłacie należytey akkwitować, y do dalszey usługi Rzeczyposp: ochotnieysze uczynić: Kommissarzow *authoritate praesentis Conventus* przy Wielmożnych Hetmanach naszych W. X. L. naznaczamy z Senatu Wielebnego Iana Dawgiałę Zawiszę Biskupa Wileńskiego. Wielmożnego Iana Kopcia, Woiewodę Połockiego, y Wielm: Krzysztofa na Baksztach Zawiszę, Marszałka Wielkiego W. X. Lit. A z Koła Poselskiego Urodzonych Mikołaia Paca Chorążego naszego Nadwornego W. X. L. Iana Zienowicza Marszałka Ośmiańskiego, Hilaryusza Czyża Podkomorzego Wileńskiego ..... Połubińskiego Chorążego Smoleńskiego, Marcina Limonta Sędziego Ziemskiego Lidzkiego Starostę Wasilskiego, Iana Kiersnowskiego, Podsędka Nowogrodzkiego Dziewinickiego Starostę, y Tomasza Woyniłowicza Stolnika Możyrskiego. Do tychże Kommissarzow Rzeczyposp: Deputatow z obudwuch woysk po dwu, ktorych sobie woyska obiorą przydaiemy. Ktorzy ziachawszy się do Wilna na dzień *2 Novemb: anni praesentis* a ieśliby w Wilnie bydź nie mogło, tedy
527 tam, gdzie Wielm: Hetmani zniozszy się z sobą naznaczą y obwieszczą wcześnie *nonnullorum absentia non obstante*, według listow przypowiednych, y regestrow ostatnich przez Wielmożnych Hetmanow y Urodzonego Pisarza Polnego W. X. L. podpisanych, zapłatę oboygu woysku starego y nowego zaciągu, według kommissyi Brzeskiey, *ante omnia* woysku pod regimentem Iaśnie Wielm: Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. Lit: dwakroć sto tysięcy fantami, y według kommissyi Wiszańskiey także dwakroć sto tysięcy woysku, pod regimentem Wielm: Podskarbiego y Hetmana Polnego W. X. L. obmyślić maią, *et omni meliori modo* starać się będą, żeby Rzeczposp: w tak wielkich ciężarach y trudnościach swoich zostaiąc, uspokoiona bydź mogła, przez osobliwy respekt y łaskawe obeyście się ludzi rycerskich, iako własnych synow przeciwko powszechney matce swoiey, ktora od tychże samych, w ostatnich terminach w tey mierze skuteczney folgi spodziewa się. Tymże Kommissarzom moc daiemy, iaką mieli, *anno 1590 in defectu ad fidem publicam* pieniędzy dostawać, gdyby tak prędko wniesione podatki nie były, nie zaciągaiąc więcey długow na Rzeczpospolitą iedno *ad proportionem* podatkow, a Kommissarze, ktorzy nie są *Senatorij Ordinis*, y Deputaci woyskowi przysięgać maią według roty kommissyi Koronney *anno* 1634 opisaney: do ktorego aktu Kommissarskiego Wielmożny Podskarbi W. X. Lit: względem płace woysku, lub też w niebytności iego, ieżeliby *ob legale impedimentum* przybydź nie mogł, Skarbowi Pisarze należeć maią. Ukrzywdzonym zaś od żołnierza obywatelom nie odwłoczna sprawiedliwość na teyże kommissyi skutecznie uczyniona bydź ma, tak W. X. L. iako y Koronnym obywatelom. Dla czego przydaiemy Deputatow tylko do tych samych Sądow, z Senatu Wielm: Stanisława Laskowskiego Woiewodę Płockiego, Ossolińskiego Kasztellana Czerskiego, a z Izby Poselskiey Urodzonych Mleczka Starostę Mielnickiego, Skaszewskiego Chorążego Bielskiego, Krzysztofa Zelskiego Pisarza Ziemskiego Bielskiego, Nikodema Iabłonowskiego Pisarza Ziemskiego Nurskiego. A exekucya tych dekretow, ma bydź przy generalney płacy woyska *injuriatis* czyniona: *securitatem* tey kommissyi taką, iaka iest Sądow Trybunalskich, waruiemy.

Czopowe Wielkiego X. Lit:

20. Chcąc augmentować w naygwałtownieyszym razie podatki Rzeczyposp: *recurrendo* do dawnego zwyczaiu, czopowe we wszystkim W. X. L. w dobrach naszych duchownych y szlacheckich, *in duplo* na lat dwie uchwalamy, ktore po sobie nierozdzielnie od zaczęcia wybierania, abo zawarcia kontraktu *annuatim* iść będzie. Co cale Wielm: Podskarbiemu w administracyą y naypilnieyszy dozor według dawnego prawa daiemy, ktore lubo przez administratory swoie przysięgłe wybierać, abo *plus offerenti* arendować
528 będzie. W wybieraniu zaś onego, żadne listy, libertacye, przywilcie, y dekreta nasze, ieżeliby

iakie względem wolności wydane były, według uniwersału *anni* 1626 y 1630 y podług konstytucyi 1635 także 1637 y 1638 ktore reassumuiemy, nic *praejudicare* nie mogą. A Exaktorowie czopowego wybieraiąc, kwity dawać maią.

Kommissya do mienice.

21. Iż pod te czasy w słuszney niebyła ordynacyi mienica, a zatym z niey prowentu Rzeczyposp: tak, iakoby należało, niebyło, przetoż za zgodą wszystkich Stanow Kommissarzow do ordynowania iey naznaczamy: z Senatu Wielm: Iana Leszczyńskiego Woiewodę Poznańskiego. Iana Wielopolskiego, Kasztellana Woynickiego. Wielebnego X. Mikołaia Prażmowskiego, Kanclerza Koron: Krzysztofa Paca Kanclerza W. X. Lit: Bogusława na Lesznie Leszczyńskiego, Podkanclerzego Koronnego. Alexandra Naruszewica, Podkanclerzego W. X. Lit: Iana Kazimierza Krasińskiego, Podskarbiego Wielkiego Koron: Wincentego Korwina Gąsiewskiego, Podskarbiego W. X. Lit. A z Koła Poselskiego, Urodzonych Andrzeia Morsztyna Referendarza Koronnego, Kowalskiego, Zawichostkiego Starostę. Władysława Lubowieckiego, Sędziego Krakowskiego, Ziemskiego. Iana Gnińskiego Gnieźnienskiego. Stanisława Domaszewskiego Widlicę Łukowskiego. Andrzeia Potockiego, Obożnego Koronnego Winnickiego, Mikołaia Przerębskiego, Tuszyńskiego, Starostow. Andrzeia Stana Podkomorzego Sanockiego. Władysława z Nagłowic Reia, Chorążego Krakowskiego, Kanclerza Krolow: IeyMci. Zymunta Przerębskiego, Podkomorzego Sieradzkiego. Marcina Mączyńskiego, Chorążego Warszawskiego. Ktorzy ziachawszy się *pro die decima octava Ianuarij anni proxime futuri 1659* do Warszawy, *absentia aliquorum non obstante* wezwawszy do tego ludzi na probie srebra znaiących się, menicę w rząd dobry wprawią y postanowią, żeby z niey do roku summa sto pięćdziesiąt tysięcy prowentu bydź mogła a ieżeliby taki sposob wynaleść mogli; żeby *sine praejudicio et damno privatorum* y większy pożytek czynić Rzeczyposp: mogła; tedy to *dexteritati* ich *committimus*, na ktory czas y inszych wszystkich, ktorzy *a Repub. jus cudendae monetae* maią, *ex antiquo* pozwolone; *praesenti lege invitamus.*

Deputaci z Senatu, y z Koła Poselskiego do approbacyi pewney kommissyi.

22. Iż Nam w pilnych Rzeczyposp: sprawach Kommisyą pewną z Seymu teraźnieyszego naznaczyć przyszło: przeto dla approbacyi iey przy boku naszym y rezyduiącym przy Nas Senacie, y przy Urzędnikach Koron: y W. X. Lit. *cum plena totius Reipub: potestate* naznaczamy z Senatu z Korony Naywielebnieyszego IMci Xdza
529 Nominata na Arcybiskupstwo Gnieźnieńskie, X. Biskupa Kamienieckiego, Wielmożnych Iana z Leszna Leszczyńskiego, Woiewodę Poznańskiego Stanisława Działyńskiego Woiewodę Malborskiego, Icrzego Hrabię na Wiśniczu y Iarosławiu Lubomirskiego, Marszałka Wielkiego y Hetmana Polnego Koronnego, Wielebnego X. Mikołaia z Prazmowa Prażmowskiego Nominata Łuckiego Kanclerza Koron: Wielmożnego Bogusława na Leśnie Leszczyńskiego Podkanclerzego Koron: Z W. X. Litewskiego Wielebnego Białozora Biskupa Smoleńskiego, Wielmożnych Mikołaia Paca Trockiego, y Iana Kopcia Połockiego Woiewodow; a z Koła Poselskiego z Korony Urodzonych Iana Wielopolskiego, Starostę Bieckiego, Raciborskiego Woyskiego Oświecimskiego, Krzysztofa Żegockiego Chorążego Poznańskiego Starostę Babimoyskiego, Marcina Dembickiego Chorążego Sendomirskiego, Iana Franciszka Lubowickiego, Stolnika Ciechanowskiego, Marcina Mączyńskiego Chorążego Warszawskiego, Adama Biskupskiego Starostę Wieluńskiego, Łukasza Grabskiego Chorążego Brzeskiego Kuiawskiego, Woyciecha Radzieiowskiego Łowczego Inowrocławskiego, Iakuba Zboińskiego Pisarza Dobrzyńskiego, Piotra Ożgę Podkomorzego Lwowskiego, Madaleńskiego Starostę Przemysłskiego; z Wielkiego zaś X. L: Wiktoryna Mleczka Sędziego Ziemskiego Żmudzkiego, Iana Chrapowickiego Chorążego Smoleńskiego, Korsaka Podczaszego Połockiego, Iana Kiersnowskiego Podsędka Nowogrodzkiego, Alexandra Woynę, ... Sapiehę Podstolego W. X. L. ...,.. Kamienieckiego Chorążego Mścisławskiego Andrzeia Tyzynauza Starostę Uświackiego, ktorzy to Wielmożni y Urodzeni Deputaci, tylko *ad hunc solum actum* naznaczeni od Nas do kommissyi *approbationis* należeć będą, w żadne nie wdawaiąc się *negotia*, a gdy iuż doydzie ten akt approbacyi *exuti omni potestate a Republ: sibi concessa* bydź maią, w czym ich *fide et honore* obliguiemy, a na potym takich Deputacyi do żadnych spraw Rzeczyposp: y approbacyi zażywać nie będziemy.

Auctio proventu Rzeczyposp: z dobr naszych.

23. Przyczyniaiąc pożytku Rzeczyposp: z dobr naszych postanawiamy, aby odtąd *in posterum post cessum vel decessum* Starostow y dzierżawcow dobr naszych *novi donatarij* y *cessionarij* y *jus communicativum* albo *insolidum* maiący *a tempore suae realis possessionis* za pierwszy rok takowey possessyi swoiey quadruplę kwartę do skarbu Rzeczyposp: na czas, y mieysce opisane kwarcie, *et sub eadem poena et foro semel pro semper* oddali, inkluduiąc w to zwyczayną kwartę: ktorą samę *subsequentibus annis* do żywota swego z dobr onych płacić powinni. A ieśliby kto oddawszy quadruplę roku possessyi niedotrzymawszy, umarł, takowemu *ducta proportione* niedotrzymanego czasu, nowy *donatarius* w Rawie za komputem y liquidacyą Deputatow, ile będzie należało, (zwyczayney kwarty w to nieracbuiąc) z quadruple od siebie pochodzącey wrocić, a ostatek tamże do skarbu wnieść będzie powinien. A ten prowent osobno w skarbie, *dempta quarta ordinaria* pisany bydź ma, *ut constet ratio* iego Rzeczypospolitey.
530

Kommissya na rewizyą skarbu Koronnego.

24. Iż pod tak zamieszane czasy skarb Rzeczyposp: z mieysca zwyczaynego z Krakowa do Lubowle uwozić przyszło: przeto do rewidowania iego Kommissarzow naznaczamy; z Senatu Wielebnego X. Andrzeia Trzebickiego Biskupa Krakowskiego, Iaśnie Wielmożnych Stanisława Warszyckiego Kasztellana Krakowskiego, Stanisława na Podaycach Potockiego Woiewodę Krakowskiego, Hetmana Wielkiego Koron: Pawła Sapiehę Woiewodę Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. Ierzego Hrabię na Wiśniczu y Iarosławiu Lubomirskiego Marszałka Wielkiego y Hetmana Polnego Koron:, Wincentego Korwina Gąsiewskiego Podskarbiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. Iana Wielopolskiego Kasztel: Woynickiego, Bogusława na Lesznie Leszczyńskiego Podkomorzego Koron; Iana Kazimierza Krasińskiego Podskarbiego Koron: z Poselskiey Izby Urodzonych Marcina Dębickiego Chorążego Sendomirskiego, Władysława z Lubowca Lubowieckiego Sędziego Ziemskiego Krakowskiego, Bernarda Gozdzkiego Podczaszego Sendomirskiego, Stefana z Lubowca Lubowieckiego Podstarościego Spiskiego, Gabryela Dębińskiego, Iana Bylinę, Iana Potockiego, Krzysztofa Krupkę Łowczego Sendomirskiego, Ierzego Szornela Sędziego Lubelskiego. Ktorzy do Lubowle *pro die 10 Ianuarij* ziachać będą powinni, y skarb Rzeczyp: *absentia aliquorum non obstante* zrewidują, y inwentarz iego dostateczny spisawszy, na przyszły Seym z podpisami rąk swoich przywiozą; na ktory czas wszyscy, ktokolwiek tylko pod te zamieszane czasy z skarbu Rzeczyposp: cokolwiek *ad fidele depositum* wziął, powinni będą Rzeczypospo: kleynoty y srebro *comportare* y oddać. A ieżeliby czego według dawnych regestrow niedostawało, pilną inkwizycyą uczynić maią, u kogoby to zostawało; y Urodzonemu Instygatorowi Koron: oznaymić wcześnie przed Seymem, a Urodzony Instygator Koronny powinien będzie tych wszystkich, ktorybykolwiek z skarbu Rzeczyposp: miał co przy sobie, a nie oddał, pozwać na przyszły Seym: a My takowych wszystkich surowo sądzić będziemy, a złoto y srebro z tego skarbu do menice na robienie pieniędzy wzięte pilno *inquirent* przy kimby zostawało, o czym także Urodzonego Instygatora Koronnego uwiadomić maią, a Urodzony Instygator Koron: według prawa z takim sobie postąpić powinien będzie.

Akcyza W. X. Lit.

25. Nowe na Rzeczposp: przypadki *necessitant* Nas, abyśmy nowy sposob wsparcia w iey
531 potrzebach wynaleźli, a że *genus contributionis* nazwany akcyza, wielkie *commoda* Rzeczyp: przynieść może przeto do instrukcyi Seymikowych y do propozycyi naszey Seymowey konformuiąc się, akcyzę w dobrach naszych Krolewskich, duchownych y szlacheckich, także miastach, miasteczkach y wsiach, gdzie tylko targi, y iarmarki bywaią, okrom samych dworow, na wszelkie stany W. X. Lit. powagą Seymu tego postanawiamy, ktorey akcyzy sposob wybierania osobliwym instruktarzem w konstytucyi teraźnieyszey Koronney o akcyzie opisaney, y z Kancellaryi naszey W. X. L. do skarbu przysłany będzie. A że wszystkie podatki Rzeczyposp: *per leges publicas* w administracyi Wielm. Podskarbich W. X. Lit. zostawać zwykły, tedy *et hoc genere contributionis* Wielm: Podskarbi W. X. L. zawiadować ma, ktore w dyspozycyi swoiey maiąc administratora w każdym Powiecie skarbowego *juratum*, a Powiat w ktorym się ta akcyza wybierać będzie, swego także Exaktora przysięgłego, y tam dobrze osiadłego, na Relacyinym Seymiku obranego, do wybierania tego podatku mieć y naznaczyć ma. Ci zaś obadwa Exaktorowie wybrane pieniądze do skarbu W. X. Lit. oddadzą. *Forum cum Exactoribus* każdemu *in causis injuriarum civilibus et criminalibus*, *et e contra* Exaktorowi z szlachcicem, y każdego stanu człowiekiem, przed Urzędem Grodzkim Powiatu tego, gdzie się akcyza wybierać będzie. Z ktorym Urzędem y sługa skarbowy przysięgły zasiadać y sądzić ma *sine appellatione*, *in causis* zaś tego podatku *cum appellatione*, z Grodu do Trybunału Skarbowego naznaczamy, a z tego podatku, tak iako y z inszych Wielmożny Podskarbi rachować się na Seymie przyszłym powinien będzie, ktorey akcyzy wybieranie w W. X. Lit. przez rok ieden trwać ma.

Prowiant.

26. Wiele Nam na tym należy y całości Rzeczyposp: żeby woyska, ktore wielkim kosztem sprowadzamy prowiantem dostatecznym opatrzone były: za zgodą tedy wszech Stanow postanawiamy, aby *in fidem publicam* Prowiant-Magistrowie Generalni zboż y żywności należytey na miesiące dwa, na prowiantowanie woysk naszych w Prusiech wzięli. A ponieważ na dalszy czas ta woyna tamże odprawować się musi, tedy Woiewodztwa, ktore porty maią, prowiant ten, przez Prowiant-Magistrow na mieysca naznaczone bez wszelakiego mieszkania, zwozić y zprowadzać powinni będą za kwitami ich, abo Namiestnikow; a te prowianty tak z dobr naszych, Krolew: iako y duchownych, y ziemskich *nemine excepto* oddawać, y swemi podwodami odwozić wszyscy będą, z łanow y włok osiadłych abo zasianych, według kwitow poborowych takowy prowiant ma bydź oddawany, z łanu iednego żyta pułtora korca, słodu piwnego pułtora korca, owsa, trzy korce miary Sendomirskiey, (a ten korzec nie ma nieść więcey 532
nad dwadzieścia cztery garce,) grochu cwierć korca, kasze cwierć korca, z dziesiąci łanow iałowica y połeć mięsa, mat trzy z łanu, co wynosi z łanu na złotych pułosma, a to *pro die 20 Septembris* a ktorybykolwiek za pomieniony wzwyż prowiant chciał dać pieniądze, wolno mu to będzie, a Prowiant-Magistrowie aggrawować

w tym nikogo nie maią. Woiewodztwa zaś, ktore opodal od portowych rzek mięszkaią, pieniądzmi ten prowiant zapłacić będą powinni: y do rąk Prowiant-Magistrow, ktorych sobie na Seymikach przyszłych Relacyinych ludzi osiadłych, we wszystkich Woiewodztwach y Ziemiach obiorą, na dzień pomieniony oddać y zapłacić powinni, a ci Prowiant-Magistrowie, zaraz tamże na Seymikach przysiąc maią, iako *fideliter sine respectu personarum* takowy prowiant, albo pieniądze odbierać będą, y one bez omieszkania oddadzą do rąk Prowiani-Magistrow Generalnych, także przysięgłych, z ktoremi znosić się będą około sprowadzenia y spuszczenia, iako nayprędszego prowian: tych, tam gdzie Prowiant-Magister Generalny naznaczy, dla czego z tych pieniędzy naymować będą szkuty, y statki, y cokolwiek do spuszczenia prowiantu tego należeć będzie, a Prowiant-Magistrowie Generalni, o mieyscu znieść się powinni z Hetmanami naszemi y za ich assygnacyami prowianty te regimen: y chorągwiom rozdawać. Ci zaś Deputaci ktorzy za assygnacyami po prowiant przyieżdżać będą, kwity Prowiant-Magistrom, abo Namiestnikom ich iako wiele odbiorą oddawać powinni, a Prowiant-Magistrow partykular: w swoich Woiewodztwach prowidować powinni będą. Ieśliby się iednak znaydowali tacy, ktorzyby uchwale tey zgodney niechcieli dosyć czynić, y prowiantow abo pieniędzy oddawać na dzień wyżey specyfikowany, powinni będą Prowiant-Magistrowie abo ich Namiestnicy przed sądy w Woiewodztwach y Ziemiach ktore się z retentorami odprawować maią, takowych retentorow przyzwać, ktorzy *ex cruda citatione* sprawić się maią: ieżeliby iednak sądy takie pod ten czas w Woiewodztwach y Ziemiach nie odprawowały się, tedy mieć chcemy aby Urzędy Grodzkie Prowiant-Magistrow, bez kadencyi sądow ziachawszy sądzili, iako prawo opisało *contra retentores* y peny na nich nakazować, *sub triplici pensione*, ktore do prowiantowych pieniędzy należeć będą, *et duplici poena quatuordecem marcarum parti et judicio per medium*. Po Starostach zaś mieć chcemy aby *executionem fortem in instanti* z takich retentorow czynili *sub privatione Capiteneatus*, z ktoremi iako też y Urzędami ich, ieżeliby na sądzenie retentorow nie ziachali, na ktorych winy dwa tysiąca grzywien zakładamy *forum* w Trybunale ktorymkolwiek Koronnym, *inter causas fisci* naznaczamy. Prowiant zaś Magistrowie po Woiewodztwach obrani, pieniądze te niemieszkanie odwieść y
533 oddać do Prowiant-Magistrow Generalnych, y rachunki dostateczne przed niemi uczynić powinni będą *sub poenis de retentoribus descriptis;* także na retentorach dochodzić prowiantow tych, z ktoremi *forum* w Trybunale, *inter causas fisci* naznaczamy Prowiant-Magistrom Generalnym, ktorzy *tenebuntur* dać Nam y Rzeczyposp: dostateczny rachunek, y on na Seymie uczynić przed Deputatami, tak z Izby Poselskiey, iako y z Senatu naszego naznaczonymi *patere* to ma całey Rzeczyposp. Tych zaś prowiantow, ktore *in fidem Reipubl:* przez Wielebnego X. Iana Rożyckiego Pisarza Naywyższego Skarbowego zaciągnione, y ktore *in futurum* Prowiant-Magistrowie Generalni zaciągać będą, na Seymie także rachunek liquidować dostateczny powinni, a dług takowy z podatkow Rzeczyposp: zapłacony na on czas będzie, *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*, a że się znayduie wiele wsi takich *de nova radice*, fundowanych, ktorych w księgach poborowych do tych czas nie masz, ani podatku łanowego płacić nie zwykli, tedy *lege praesenti* wkładamy to na Sądy Ziemskie, y Grodzkie, aby w swoich Woiewodztwach y Ziemiach dostateczną inquizycyą, o takowe wsi uczyniwszy *ineant rationem*, aby na potym takowe wsi pobory płaciły, do tychże prowiantow przykładali się. A iż woyska Rzeczyposp: *ex rationibus belli gerendi* zachodzą w kraie takowe, ktore od nieprzyiaciela są wniwecz spustoszone *et sine cultura ac conseminationibus* zostawaią. A że *ex bene placito* y z ochoty swoiey stan szlachecki ten prowiant wydać pozwala, tedy *lege praesenti* za Nas y Sukcessorow naszych *cavemus*, że na potym stanu szlacheckiego takowym prowiantem aggrawować niebędziemy, y to na potym żaden *in sequelam trahere* nie ma *constitutione anni 1654 de securitate bonorum terrestrium salva manente.* Waruiemy przytym że żadne assygnacye z Kancellaryi od Wielmożnych Hetmanow na chleb y stanowiska ściągnienia w tych dwuch miesiącach wychodzić nie maią, y luboby wyszły, one *lege praesenti* kassuiemy, ani liczba woyska, nad tę, iako iest na teraźnieyszym Seymie podana y podpisana, większa bydź nie ma. Woiewodztwo Wołyńskie iż *certitudinem* łanow nie widzą, biorą sobie *modum contribuendi* do braci na Seymik Relacyiny.

Disciplina militaris w Koronie y W. X. Lit.

27. Uważaiąc że niektore chorągwie tak Polskie iako y cudzoziemskie w usłudze Rzeczyposp: zostawaiące, niezachowuią się według dawnych praw y artykułow woiennych, we dworach naszych duchownych y szlacheckich stawaią, maiętności naieżdżaią, stacye bez żadnych assygnacyi y ordynacyi Hetmańskich pieniężne, y chleby poboczne y podwody wybieraią, lud ubogi nieznośnemi ciężarami aggrawuią: przeto chcąc woyska nasze *ad pristinam disciplinam* przywodzić, artykuły woyskowe konstytucyami *anni 1609* y inszemi przeszłemi y poźnieyszemi ob- 534
warowane, także wszystkie konstytucye *in anno 1653 anno 1655* y inne wszystkie reassumuiemy, chcąc mieć to po Wielmożnych Hetmanach naszych, aby *in executione* te prawa zostawały.

Approbatio regimentarstwa w W. X. L. Iaśnie Wielm. Pawła Sapiehy Woiewody Wileń: Hetmana W. X. Lit.

28. Pod czas naywiększego w Rzeczyposp: zamięszania daliśmy przywiley na Generalne Regimentarstwo Woysk W. X. Lit. *in personam* Iaśnie Wielm: Pawła Sapiehy na on czas Wi-

tepskiego a teraźnieyszego Wileńskiego Woiewody Hetmana naszego Wielkiego W X. Lit. służący, ktore *vigore* tego Seymu approbuiemy, y wszystkę iego na ten czas władzą, y exekucyą, aż do konferowania onemu od Nas Wielkiey buławy W. X. Lit. iako Nam y Rzeczyposp: pożyteczną *in toto* utwierdzamy, waruiąc *in posterum*, że to władzy y Urzędom Hetmańskim preiudikować nie ma

Kommissya Szwedzka.

29. Za interpozycyą rożnych Panow Chrześciańskich przychyliwszy się do uspokoienia Państw naszych naznaczamy Kommissarzow Wielmożnych Iana z Leszna Leszczyńskiego Woiewodę Poznańskiego, Starostę naszego Malborskiego. X. Mikołaia Prazmowskiego, Kanclerza Koronnego. Nominata Biskupa Łuckiego, Administratora dożywotnego Opactwa Sieciechowskiego. Alexandra Naruszewica, Podkanclerzego W X Litewskiego. ktorzy ziachawszy się na mieysca umowione. przez medyatorow spolnych, z Kommissarzami Szwedzkiemi *authoritate Conventus praesentis*, *plenariam agendi et concludendi* mieć będą *facultatem*.

O rabownikach y kupach swawolnych w Koronie y w W X. Lit.

30. Iż tymi czasy namnożyło się ludzi swawolnych. ktorzy pod pretextem woyskowey służby iako y wybierania chleba od chorągwie odiachawszy. abo co częściey się przydaie na ślad pomiiaiącey chorągwie napadaią, y na wsi y dwory nasze duchowne y szlacheckie, y one rabuią, stacye wybierаią, rożne krzywdy y gwałty robią, takowych pozwalamy każdemu imać y do Grodow bliskich oddawać, y według excessu iako naiezdnikow, y tych, ktorzy na dwory naprowadzali, sądzić y karać bez wszelkiey dilacyi y appellacyi *praevia inquisitione*, a gdzieby na takowym gwałcie chwytaiąc swawolnika w obronie osoby, abo dobr czyich trzymaniu co potkało, choćby też *excessivus* ten był zabity, takowych razy, y głowa niemaią bydź *vindicabilia*: a iż pod czas inkursyi nieprzyiacielskiey w Państwa nasze wiele znaydowało się w miastach, y miasteczkach *excessivos*. ktorzy *ante ingressum Sveticum* 535 kościoły, domy, y sklepy rabowali, rzeczy od rożnych osob zastawne pozabierali, lubo też rzeczy *in depositum* powierzone wydali, y utaione nieprzyiacielowi wyiawiali dobrowolnie, tedy po Urzędach Grodzkich mieć to chcemy, aby *praemissa seria inquisitione*, takowych *excessivos peremptorio termino ex delatione cujusvis* sądzili y *satisfactionem* każdemu ukrzywdzonemu nakazowali, *salva appellatione* na Trybunał *inter causas fisci*.

Odłożenie liczby, y assekuracya Wielmożnemu Podskarbiemu y Hetmanowi Polnemu W. X. L.

31. Ponieważ na teraźnieyszym Seymie dla gwałtownych spraw około uspokoienia Rzeczyposp· zachodzących, do wysłuchania liczby Wielm Podskarbiego W. X. Lit. y do liquidacyi zaciągnionych przez tegoż Wielmożnego Podskarbiego, *ad fidem publicam*, długow na rożne potrzeby y *expensa* woienne Rzeczyposp: nieprzyszło, przeto *authoritate* tego Seymu te rachunki y liquidacyą długow zaciągnionych, y wydanych, do przyszłego da Pan Bog następuiącego odkładamy Seymu, assekuruiąc w tym Wielmożnego Podskarbiego y Hetmana naszego Polnego W. X. Lit: iż cokolwiek z liquidacyi na przyszłym Seymie pokaże się, po uczynioney liczbie, to wszystko Rzeczposp: przyimie, y zapłacenia sposob bez dalszych prolongacyi na teraźnieyszym Seymie z podatkow *ad rationem* winnego długu na zapłacenie kredytorom summę dwakroć sto tysięcy Wielm: Podskarbiemu naznaczamy.

Pospolite ruszenie.

32. Lubośmy na teraźnieyszym Seymie dostateczną Rzeczypospolitey obmyślili obronę, chcąc iednak *securitati Reipub: sufficienter providere*, pospolite ruszenie, ktore iest *in omnes repentinos casus* znamienitym Rzeczyposp: zaszczytem, według dawnych praw y statutow, a osobliwie według porządku konstytucyi *anni 1621* opisanego, za zgodą wszech Stanow postanawiamy, ktore *pro una vice* do przyszłego Seymu, w mocy naszey zostawać będzie, a ta konstytucya za dwoie wici ma *reputari*, co na potym *in sequelam* iść nie ma, a za wydaniem trzech wici (ktorych wydawać nie będziemy *nonnisi in ultima Reipubl: necessitate*) wszyscy obywatele Państw naszych, każdy w Woiewodztwie swoim, nie odrywaiąc się żadnym sposobem od swego Woiewodztwa, pod chorągwiami Urzędem y władzą Duktorow swych na czas y mieysce naznaczone do Nas stawić się powinni będą. Seymiki iednak antycypować maią, na ktorych porządek namowiony bydź ma, a ktorzy w rożnych Woiewodztwach maią possessye, tedy przy tym Woiewodztwie przy ktorym sami poydą poczty słuszne według statutu y konstytucyi *anni 1655 pro facultatibus* stawić powinni będą. A ieżeliby ktory Kasztellan z swoim Woiewodztwem abo Ziemią na czas y mieysce naznaczone nie stawał, ten na Seymie *ex instantia* 536 *Instigatoris* sprawić się powinien będzie, mieć iednak chcemy aby Kasztellani prowadzili. A ieżeliby ktory Kasztellan prawu dawnemu nie dosyć uczynił, ma bydź *privatus* od powagi Senatorskiey, czego *urgere* maią Posłowie Ziemscy, *legalitas* iednak złego zdrowia *excipitur*; ktore poprzysiąc ma każdy taki, *cum sex testibus possessionatis illius Districtus*; ieśliby się iednak znadowali tacy, ktorym bardziey wczas domowy smakuie, wolno będzie na mieyscu swoim szlachcica, lub pokrewnego, y poczet przy nim *ex facultatibus* na koniach dobrych, z rynsztunkiem woiennym stawić, a ten poczet pod chorągwiami zawsze zostawać ma. *Securitatem* iednak w domach swoich mieć maią, aby pod czas wyiścia chorągwie nie ważyły się przechodzić przez Woiewodztwa y Ziemie *sub poena de licentiosis*, a z takich chorągwi Hetmani nasi sprawiedliwość czynić, y na gardle karać powinni będą. Woiewodztwa iednak Kiiowskie, Bracławskie, Czerniechowskie, od tey służby uwalniamy, iako zawoiowane; Woiewodztwo Podlaskie, y Ziemia Łukowska expedycyą tę według dawnych praw y zwyczaiow odprawować będzie. A Woiewodztwo Podolskie przy Kamieńcu zostawać ma, Woiewodztwo zaś Mazowieckie *juxta constitutionem anni 1634 et an 1637* o wyprawie pospolitego ruszenia sobie postąpi, Woiewodztwa Pruskie według zwyczaiu biorą do braci

Approbacya exemptu woysku danego W X L

33. Iż *urgente necessitate Reipubl* exempt generalny woysku daliśmy. ktorym woyskowi od sądow przez Nas. Ziemskich, Grodzkich. Trybunalskich. dawnych praw excypowani są, one approbuiemy. a cokolwiek pod tym exemptem, *a data illius*, na ktorymkolwiek z woyskowych, *in quovis Iudicio et Officio Regni* otrzymano. *authoritate praesentis Conventus* znosiemy, *exceptis causis criminalibus*, *expulsionum et inscriptionum*.

Gratitudo pewnym żołnierzom W X. L.

34. Maiąc wzgląd na *jacturam* zdrowia y fortun *bene meritorum* a chcąc ich y do dalszey w dziele rycerskim pociągnąć ochoty, za iednostaynym wszystkich Stanow zezwoleniem Urodzonemu Stanisławowi Bobrownickiemu Sędziemu Ziemskiemu Brzeskiemu, wioskę nazwaną Leszniki w Powiecie Słonimskim, towarzystwu chorągwie usarskiey, Iaśnie Wielm Woiewody Wileńskiego. Urodzonemu Alexandrowi Chołchowskiemu Cześnikowi Orszańskiemu, dobra Zwanieszczewickie służb pułczwarty w Powiecie Rzeczyckim. Urodzonemu Hrehoremu Krumieniczowi Lekszyce y Chłynice. Służb sześć w Powiecie Możerskim, z dobr zaś naszych dożywotnych Urodzonemu Zieniowiczowi Podsędkowi Wilkomierskiemu Dworzaninowi naszemu, pięć włok z morgami sianożenemi, nazwanych Staciami w W X Żmudzkim leżące. Urodzonemu Stanisławowi Lipnickiemu służb cztery, 537 dwie nazwane na Hurcy, a dwie Daszkowey, w Powiecie Możerskim, Urodzonemu Ierzemu Kunowskiemu, Krotow nazwane służb pięć. także w Powiecie Możerskim leżące dobra Lenne. Urodzonemu Chodorkowskiemu słub sześć, po części w Woiewodz Wileńskim. y w Powiecie Ośmiańskim leżących, na ktorych przedtym dwie wioski nazwane Litwiany y Nidziawy były. a teraz *funditus* zdezolowane. Urodzonemu Samuelowi Iuszkiewiczowi Ionance *alias* Kudrawce Lepoginy, y Steltynie służb pięć w Powiecie Wilkomirskim. Urodzonemu Teodorowi Kiersnowskiemu włok trzy nazwane Chorodeczynka w Woiewodztwie Nowogrodzkim, *in jus perpetuitatis* nic nie exypuiąc transformuiemy według przywileiow onym na te dobra danych, ktore *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy także Urodzonego Andrzeia z Kozielska Puzyny dobra dziedziczne naszym obozem zdezolowane, nazwane Paniusze *alias* Czterow y Szynkowice ze wszystkiemi, przynależytościami. w Powiecie Upitskim leżące, od płacenia retent przeszłych podatkow, to iest *ab anno 1655 ad annum currentem 1658 inclusive* na lat trzy uwalniamy w czym inkwizycya *ad deducendam desolationem* przez dwoch Ziemskich Sędziego y Podsędka, y dwoch Grodzkich Podstarościego, y Sędziego, Urzędnikow Powiatu Upitskiego odprawowana bydź ma Urodzonemu też Gorskiemu Porucznikowi Sędziego Ziemskiego Brzeskiego wioskę Woytowice dożywotną w possessyi onego będącą prawem wieczystym daiemy, także obywatelow traktu Lubeckiego, ktorzy przez wszystkę tę woynę w woysku W X Lit zostaią. według regestru onych od Iaśnie Wielmożnego Hetmana Wielkiego W X Lit podpisanego. przy prawach onym na grunty y possessye ich zdawna na służbie woienney nadanych *sine aggravatione* od Starostow Lubeckich zostawuiemy y konfirmacyą praw ich z Kancellaryi naszey onym wydaną *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy

Ubespieczenie tak PP Senatorow iako y Posłow Ziemskich, na Seymie w usłudze Rzeczypospolitey będących, y dobr onych

35 Konstytucye tak Seymu Brzeskiego. iako *anni 1640* o ubespieczeniu Panow Senatorow. y Posłow Ziemskich napisane *in toto* reassumuiemy, y *decreta in contrarium* ferowane kassuiemy, y to prawo *pro perpetua lege* mieć chcemy

Assekuracya niektorym osobom

36. Stosuiąc się do pakt z Kurfirstem Iegomością Brandeburskim zawartych, ktore *restitutionem* dobr niektorych poddanych naszych *conprehendunt*. *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy aby dobra takowe *per modernos possessores realiter et de facto successoribus sanguinis* y osobom *in pactis* wyrażonym, tak w Koronie, 538 iako y w Wielkim X Lit. puszczone były według skryptu *ad archivum* danego, *sub poena violationis pactorum*, tym zaś ktorym dobra przez *pacta* odeszły. iako potomkom Urodzonego niegdy Gneomera Krokowskiego Starosty Lemburskiego. summę ośmdziesiąt tysięcy złotych na Starostwie Mirachowskim y dzierżawie Parchowskiey, Białoborskiey, a na wsiach Czyżewie y Chylony assekuruiemy. *salvis modernis possessoribus*, *cum ea declaratione* iż *succedanei* donataryuszowie do possessyi dobr mianowanych, żadnym sposobem przyść nie będą mogli, dokądby summy wyżey mianowaney sukcessorom pomienionego Krokowskiego nie oddali, ktore summy czwartym dożywociem extenuowane bydź maią, między ktoremi sukcessorami Urodzonego Krokowskiego summy pomienioney *speciali privilegio nostro* dyspozycyą uczyniemy, Wielmożną zaś Annę Mohilankę Myszkowską Woiewodziną Krakowską upewniamy, iż summę Xiążęciu Iegomości Kurfirstowi Brandeburskiemu *ex pactis* należącą, *annuatim* z skarbu Koronnego płacić ka-

żemy, tak aby w Starostwie swoim Drahimskim, żadney z tey okazyi nie miała przeszkody, a *inquantum* by przez niewypłacenia summy według pact Kurfirstowi Imci od Rzpltey należącey Wielmożna Woiewodzina Krakowska w possessyi Starostwa Drachymskiego *praepedita* była, albo od tego Starostwa odpaść miała, tedy rekompensę na przyszłym Seymie, albo też y na czas kiedy *abscedet bonis* obmyślić obiecuiemy.

Ochrona osob y dobr exulum W. X. L.

37. Lubo w utrapioney oyczyźnie *publica calamitas* wielką wszystkim obywatelom W. X. Lit. *rerum et fortunarum* ich uczyniła *jacturam*, iednak niektorzy iakimkolwiek sposobem, lubo pod nieprzyiacielem byli dzierżącemi dobr swoich, a drudzy zaś iako z razu zostawszy *exules* odbiegli fortun swoich, tak y po dziś dzień do nich się nie wracali, dzierżącemi nie są, trzeci co w więzieniu zostaią, a rożne przedtym y potym na się zaciągnęli długi, chcąc im *porrigere manum:* waruiemy aby ci, ktorzy nie byli dobr swoich dotąd *in possessione*, za przyiściem da Bog do realney ich possessyi o rożne zapisy do prawa, aż do lat trzech pozywani nie byli, y dekreta na nich gdziekolwiek ferowane będą *nullitati subjacebunt*, wyimuiąc tych wszystkich, ktorzy przed tą konstytucyą *in possessione* dobr swoich zostawali, a przez nieprzyiaciela nie są zruinowani, tym ta konstytucya służyć nie ma.

Securitas honorum et bonorum obywatelow Woiewodztw y Ziem ktorych akta przez nieprzyiaciela popalone są albo zabrane.

38. Iż za wtargnieniem nieprzyiacielskim w Państwa nasze, akta Metryczne, Grodzkie, graniczne, Ziemskie y Woiewodzie, w wielu Woiewodztwach y Ziemiach: przez Kozakow, Szwedow, y Węgrow, przeszłych czasow, a nawet y dyspozycye w domach, obywatelom popalone są, przeto chcąc *integritati honorum et substantiarum*, obywatelow tych Ziem, y Woiewodztw ktorym akta y dyspozycye przez nieprzyiaciela popalone są, *benigne prospicere*, y temu niemniey zabiegaiąc, aby pod pretextem spalonych ksiąg ludzie *plebeiae conditionis* do prerogatyw szlachectwa nie przychodzili; za zgodą wszech Stanow postanawiamy, aby wszyscy obywatele tych Woiewodztw y Ziem, ktorym akta popalone są, ktoby tego potrzebował, genealogią domu y rodzaiu swego od dziada począwszy *fideliter* tak iako iest w rzeczy samey spisawszy *cum manifestatione de combustis per hostem actis*, w ktorych iego dyspozycye były, *et de amissis literis* ktoremiby starożytność swego urodzenia *deducere* mogł, zaraz przy manifestacyi *intra decursum trium annorum ab actu praesentis Conventus computando per oblatam* do Grodu własnego podał, ktorą gdyby kto zmyśloną w księgi dał wpisać, chcąc się wdzierać w prerogatywę stanu szlacheckiego, wolno będzie każdemu do lat sześciu y sześciu miesięcy przeciwko takiey genealogii ich zanieść protestacyą, a ten przeciwko ktoregо genealogii byłaby zaniesiona protestacya, *inquisitione* tego dowodzić powinien będzie, że prawdziwą domu swego podał genealogią, *insuper* dwuch *de linea paterna*, a drugich dwu *de linea materna* pokrewnych stawić będzie powinien, ktorzy na Seymiku iako swemu pokrewnemu świadectwo iego starożytności dawney, na Trybunale rowno z nim poprzysiąc będą powinni *realitatem* genealogii iego, a czyia manifestacya z genealogią przez lat sześć y sześć miesięcy *sine contradictione* w księgach zostawać będzie iuż po wyiściu czasu mianowanego żaden protestacyi zanosić *et in dubium vocare* tey genealogii nie będzie mogł, ale iuż ten y *successor* iego przy swoiey genealogii *cum duobus testibus de linea paterna, et cum duobus alijs de linea materna*, na Seymiku prezentowawszy się w Trybunale z temiż świadkami *realitatem* genealogii swoiey poprzysiąc będzie powinien; tymże sposobem y ci, ktorzy się z swoich Woiewodztw, y Ziem do inszych wynieśli, *ad proprium districtum*, skądby się wywodzić powinni byli, ziachawszy postąpić maią, *minorennes* zaś przyszedłszy do lat swoich, tymże sposobem *per omnia* postąpić y genealogie *cum manifestationibus* w Grodach zanieść powinni będą. Ieśliby iednak stryi lubo ktory inszy opiekun imieniem ich zaniosł manifestacyą y genealogią ich podał do ksiąg, tedy oni *ad annos debitae aetatis* przyszedłszy, *inhaerendo manifestationi et oblationi illius genealogiae* manifestacyą swoię zanieść powinni będą, *proprietatem* zaś *fundorum* między sobą dowodzić będą strony inkwizycyami *per partem utramque in fundo bonorum duodecem testibus juratis* wywiedzionemi, a ktora strona lepszą *pro parte sua* mieć będzie inkwizycyą, ta bliższa będzie *proprietatem fundi* poprzysiąc. Tym sposobem, y długow hirografowych, dowodzić inkwizycyami świadkow sześciu. Appellacye ktore od Trybunału wyszły w sprawach tak *ratione fundi* iako też y *ratione* inszych wszystkich pretensyi, wolno będzie *ad forum competens* przypozwać y inszą appellacyą wytoczyć *non obstante praescriptione.*

Ci zaś ktorzy iakimkolwiek sposobem munimentow y dyspozycyi swoich dochowali, powinni będą takowe dyspozycye swoie, zapisy, y dekreta na Rokach Sądowych *per oblatam* podać, przy ktorym podaniu do ksiąg powinien będzie Starosta mieysca tego z Urzędem swoim dobrze uważyć, ieśli te dyspozycye, zapisy, dekreta z prawdziwym podpisem dawnych Starostow, y ich Podstarościch, albo Pisarzow Ziemskich, a gdy ie uzna bydź prawdziwe y w niwczym nie podeyrzane do ksiąg swoich one *de verbo ad verbum* wpisać każe, ktore księgi takiey maią bydź wagi iakiey były y tamte ktore są spalone, y luboby oryginał za czasem iakimkolwiek sposobem zginął, albo się zepsował, tedy dosyć na tym będzie gdy takowey oblaty extrakt z Grodu wypisany, u wszelakiego sądu produkować będzie: ktoremi dyspozycyami kto ie dostatecznię mieć będzie, starożytność szlachectwa swe-

go sposobem w prawie opisanym y dziedzictwa na dobra dowodzić będzie mogł. Starostowie zaś ktoryby z nich takowe zapisy, y dyspozycye swoie do ksiąg podawać chciał, tedy ma pod czas Sądowych Rokow za Subdelegata Sędziego tey Ziemie, albo ktorego z Urzędnikow Ziemskich, przysięgłych, na mieysce swoie zasadzać, ktory *sub vinculo iuramenti sui* uważyć będzie powinien dobrze *realitatem* zapisow, dyspozycyi, y dekretow, y ktore uważy bydź prawdziwe, na te się podpisze, ktore podpisane ręką Subdelegata będą y do ksiąg wwiedzione bydź maią, a te potym takisz walor swoy mieć będą, iako y insze zapisy *per oblatam* podane, a w tych Grodach y Ziemstwach w ktorych akta iakimkolwiek sposobem powaryowane y popsowane są, wolno będzie na Seymikach *Relationum* obrać sobie Rewizorow y koło ksiąg wszelaki porządek uczynić, ktorzy Rewizorowie będą mieli moc y władzą, kędy popalone zamki, księgom do schowania y do odprawowania sądow mieysca naznaczyć.

Kommissya do rozgraniczenia Wwdztw Poznańskiego y Kaliskiego z Sląskiem y Margrabstwem.

39. Aby między Woiewodztwy temi, Sląskiem y Margrabstwem zaczęte przez kilkadziesiąt lat granice doskonale doyść mogły, Kommissarzow do rozgraniczenia naznaczamy, Wielmożnego Krzysztofa Grzymułtowskiego Kasztellana Poznańskiego, y Urodzonych Andrzeia Osowskiego Starostę Wschowskiego, Krzysztofa Zegockiego Chorążego Poznańskiego Babimoyskiego Starostę, Zygmunta Zeleckiego Podsędka Poznańskiego, Franciszka Radzińskiego Miecznika
541 Kaliskiego, Krzysztofa Twardowskiego Pisarza Gnieźnieńskiego, o ktorey kommissyi Nayiaśnieyszego Cesarza Imci, iako też y Kurfirsta Imci wiadomemi uczyniemy, aby na tęż kommissyą Kommissarzow swych zesłać raczyli. A o tey kommissyi czasie Wielmożny Bogusław na Lesznie Leszczyński Podkanclerzy Koronny iako Generał Wielkopolski z Kommissarzami, tak Nayiaśnieyszego Cesarza Imci iako y Kurfirsta Imci znieść się ma, y Kommissarzom naszym o czasie naznaczonym, przez uniwersały swoie oznaymić, ktorzy to Kommissarze z obudwu stron ziachawszy się na mieysce recessu ostatniey Kommissyi, granice z obudwu stron kontynuować będą.

Kommissya na przeprawienie portu W. X. Lit. do Krolewca.

40. *Inhaerendo pactis* z Xiążęciem Imcią Brandeburskim przez Nas w Bydgoszczy postanowionym, y to iest *cautum*, aby *circa quascunque controversias ratione commercij, et omnium inde dependentium vel et spectantium, aut quae ad illud quocunque modo referri possunt, commissio instituatur.* Przeto Kommissarzow *ex Senatu* Wielmożnych Mikołaia Paca Woiewodę Trockiego,.... Sawickiego Kasztellana Brzeskiego. Z Pieczętarzow zaś naszych W. X. Lit. iednego, ktoryby mogł *ad hunc actum commissionis* przybydź, także Wincentego Korwina Gąsiowskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. A z Koła Poselskiego, Urodzonych Samuela Komorowskiego, Obożnego W. X. L. Adama Macieia Sakowica Starostę Osmiańskiego. Iana Zienowica, Marszałka Ośmiańskiego. Rafała Skorulskiego, Marszałka Kowieńskiego. Iana Chrapowickiego, Chorążego Smoleńskiego. Stanisława Zienowica, Podsędka Wilkomirskiego. Stefana Kurcza, Woyskiego Lidzkiego, naznaczamy: ktorym znioższysię z Xiążęciem Imcią Brandeburskim, o czasie y o mieyscu do traktowania tey kommissyi damy wiedzieć, w czym Kommissarze nasi y do konstytucyi przeszłych konformować się maią.

Kommissya między Sląskiem, a Ziemią Wieluńską.

41. Iż obywatele Ziemie Wieluńskiey y Powiatu Ostrzeszowskiego, od Sląska y Ziem tamże należących rożne krzywdy, rozboie y *praejudicia* ponoszą, a kommissye przeszłych lat naznaczone do effektu swego nie przyszły, reassumuiąc tedy przeszłe konstytucye, aby tym prędzey skutek swoy wziąć mogły, Kommissarze takowym sposobem naznaczamy. Iaśnie Wielmożnego Stanisława z Warszyc Warszyckiego, Kasztellana Krakowskiego. Wielm: Władysława Hrabię z Leszna Woiewodę Łęczyckiego, Ostrzeszowskiego Wiśniewskiego Starostę. Pawła z Warszyc Warszyckiego Woiewodę y Generała Mazowieckiego. Urodzonych Hieronima z Grabna Grabińskiego Sieradzkiego. Andrzeia Radoszewskiego Wieluńskiego Kasztellanow. Zygmunta Karola na Przerembie Przerembskiego, Podko- 542
morzego Sieradzkiego, Woyciecha z Kurozwek Męcińskiego Podkomorzego, Adama z Rudnik Biskupskiego, Starostę Wieluńskiego. Iacyntha Michałowskiego, Starostę Krzepickiego, Mikołaia Przerębskiego Starostę Tuszyńskiego, Hieronima z Olszowy Olszowskiego Chorążego, Chryzostoma Gizickiego Sędziego Ziemskiego Wieluńsk: Hieronima Wężyka Osińskiego Sieradzk: Iana Radoszewskiego, Wielmożn: Stolnika. Marka Radoszewskiego, Podczaszego Gostyńskiego, Władysława Wężyka Osińskiego Podsędka. Stanisława Kochlowskiego Pisarza Ziemsk. Zygmunta Borka, Gostyńskiego Łowczego, Andrzeia Tomickiego, Skarbnika Wieluńskich, Gabryela Trzcińskiego Burgrabiego Krakowskiego. Andrzeia Ianowskiego Sieradzkiego. Zygmunta Wierusza Bielskiego, Wieluńskiego, Komornikow Granicznych. Marcina Wierusza Podstarościego Bielskiego, Marcina Starzyńskiego Pisarza. Dobrogosta Brzechwę Burgrabiego Grodzkich, Wieluńskich. Stanisława z Niedzielska Madaleńskiego. Alexandra Wierzbiętę Biskupskiego. Stanisława Wierzbiętę Doruchowskiego. Iana Pękosławskiego; ktorzy to Kommissarze *aliquorum absentia non obstante* za obwieszczeniem naszym porozumiawszy się Kommissarzami Cesarza Imci, obwieściwszy do tego obywatelow pogranicznych, przez uniwersały swoie, te dyfferencye y krzywdy wszystkie y o

wydanie poddanych, także wiolencye zobopolne zachodzących rozsądzą, y spolnie uspokoią, a tamże sposob namowią, aby się sądy na potym takie odprawiały, a My przed tym czasem zniesiemy się z Cesarzem Imcią y o czasie y mieyscu znać damy.

Kommissya między Woiewodztwem Podolskim a Ziemią Halicką y Ziemią Wołoską.

42. Iż obywatele Woiewodztwa Podolskiego, y Ziemie Halickiey przeszłych czasow od Wołoch ponieśli krzywdy niemałe, y szkody, przeto chcąc *securitati* tego Woiewodztwa y Ziemie *sufficienter providere* do przesłuchania, y rozsądzenia krzywd y szkod, *ab utrinque* zachodzących: Kommissarzow Wielmożnych, Urodzonych, Iana na Zamościu Zamoyskiego Woiewodę Kiowskiego, Kałuskiego. Kamienieckiego Starostę. Alexandra Bełzeckiego, Woiewodę Podolskiego, Starostę Bełskiego. Xiążęcia Michała Czartoryskiego, Woiewodę Bracławskiego, Starostę Krzemienieckiego, Wielebnego Ludowika Stępkowskiego Biskupa Heliopolskiego, Koadiutora Biskupstwa Kamienieckiego. Adama Dzierżka Kasztellana Rospierskiego. Alexandra Cetnera, Kasztellana Halickiego. Andrzeia Stana, Podkomorzego Sanockiego. Iana Teodora Potockiego, Podkomorzego Halickiego, Hieronima z Brzezia Lanckorońskiego, Podkomorzego Podolskiego. Andrzeia Potockiego Halickiego, Kołomyiskiego, Leżańskiego Starostę. Iana z Wielopola Wielopolskiego, Starostę Bieckiego y Bocheńskiego. Stanisława Głowieńskiego, Halickiego.
543 Hieronima Konarzewskiego, Podolskiego, Sędziow. Bonawenturę Bełzeckiego, Halickiego. Kazimierza Beydę Rzewuskiego Łukowskiego, Stolnikow. Woyciecha Bieniowskiego Podczaszego Halickiego. Krzysztofa Strzemeskiego Halickiego. Alexandra Maszewskiego, Podolskiego, Podsędkow. Alexandra Kurdwanowskiego, Podstolego Halick: Stanisł: Kucharskiego Halickiego. Bartosza Scibora, Kamienieckiego. Stanisł: Grodeckiego Latyczowsk: Mikołaia Zaćwilichowskiego, Rotmistrza y Kommendanta naszego Kamienieckiego. Krzysztofa Siekierzyńskiego, Czerwonogrodzkiego, Woyskich. Krzysztofa z Kawęczyna Kawieckiego, Pisarza Ziemskiego Podolskiego. Iana Rusieckiego, Skarbnika. Iana Kurdwanowskiego, Podstarościego, Iana Stanisława Iastrzębskiego, Piotra Telefusa Rotmistrza naszego, Piotra Pawłowskiego. Piotra Kuropatwę. Stanisława Papieskiego. Stanisława Czarnowskiego. Pawła Grodzińskiego. Felicyana Ostrowskiego. Piotra Myśliszewskiego. Szczęsnego Iasińskiego, y Alexandra Bydłowskiego, *cum absoluta potestate* naznaczamy: ktorzy z Hospodarem Imcią Wołoskim, y Kommissarzami od niego naznaczonemi, sami z sobą *de tempore et locis opportunis* odprawienia tey kommissyi znioszy się, *aliquorum absentia non obstante*, szkody y zgwałcenie pogranicznego pokoiu, obwinionych za przypozwem pod tytułem naszym, na te kommissye obiedwie na nich wysłanym *irremissibiliter* sądzić y *poenas pro qualitate excesssus cum refusione damnorum*, skazywać będą: *super contumacibus* zaś *fortem executionem* Urodzeni Starostowie nasi czynić powinni będą *interponendo*, aby *reciprocam justitiam* Hospodar Imć y Kommissarzowie iego obywatelom Państw naszych, w krzywdach, zabiorach y naiazdach *realiter* przez swoich Kommissarzow uczynił, y do exekucyi przywiodł: a że niektorzy z woyskowych niepokoiu pogranicznego nie małą są przyczyną, tedy Wielmożni Hetmani nasi *ad delationem* PP. Kommissarzow naszych z obwinionych sprawiedliwość nieodwłoczną czynić będą powinni.

Czas wniesienia podatkow W. X. Lit. y szafunek onych.

43. Skuteczney potrzebom Rzepltey wygodzie *prospiciendo* podymnych 15 przy innych podatkach na teraźnieyszym Seymie postanowionych uchwalamy: ktore iako pierwsze dwadzieścia dwoie podymnych *anno* 1655 uchwalonych, *cum abjuratis desertatorum et conflagratorum cessante hostilitate* zaraz po Relacyinych Seymikach, Poborcy na nich obrani, y Exaktorowie wybierać y dwiema ratami to iest *2 Octobris et 16 Octobris* te obadwa podatki do skarbu *sub poenis super negligentes Exactores in lege sancitis*, wnieść maią, szafunek zaś tych podatkow, na samę zapłatę woyskom W. X. Lit. na armaty, municye, *in defectu moderno* kwarty za assygnacyami Hetmana Wielkiego na dosyć uczynienie dłużnikom w konstytucyach teraźnieyszego Seymu 544
specifikowanym, obracane bydź maią, salaria Poborcom na Seymikach Relacyinych od obywatelow obmyślone bydź maią.

Opactwo Siecіechowskie do Biskupstwa Łuckiego przyłączone pro hac sola vice.

44. Respektuiąc na znaczne spustoszenie przez wszystkich prawie nieprzyiacioł naszych Biskupstwa Łuckiego, ktoreśmy Wielebnemu X. Kanclerzowi Koronnemu konferowali, a uważywszy iakie w teraźnieyszym zatrudnieniu naszym y Rzepltey nakłady, y koszt, Urząd ten, na ktorym powaga nasza y wszelakich swobod ostrzeżenie zawisła, za sobą zaciąga. Ponieważ obecność iego zawsze potrzebna bydź musi, za zgodą wszech Stanow pozwoliliśmy onemu trzymać y Opactwo Siecіechowskie, co iednak aby *in similibus in futurum trahi* nie mogło waruiemy.

Nagroda zasług Urodzonego Iędrzeia Sokolnickiego żołnierza naszego.

45. Maiąc wzgląd na wierne y krwawe Urodzonego Iędrzeia Sokolnickiego żołnierza naszego zasługi, ktore Nam y Rzepltey z młodości lat swoich począwszy do tego czasu żadney nie opuszczaiąc okazyi z niebespieczeństwem zdrowia, y stratą fortun swoich oddawa, osobliwie iego pod te zamieszane czasy doznawszy wiary, cnoty, y w dziele rycerskim odwagi, chcąc *etiam posteritatem* iego, do podanych zachęcić dzieł, y

odwag, dzierżawę naszę nazwaną Horozana w Woiewodztwie Ruskim, a w Ziemi Lwowskiey leżącą, *cum omnibus attinentijs et pertinentijs*, tak, iakośmy onemu przywiley na te dobra, na teraźnieyszym Seymie dali, iemu y potomkom iego, *authoritate praesentis Conventus*, wiecznemi czasy *in haereditatem* daiemy.

Zniesienie exekucyi woyskowey tak w Koronie, iako y w W. X. Lit.

46. Nie tylko z wielką *privatorum* oppressyą, ale też *cum summa legum et libertatis injuria, foris militaris* w Państwach naszych wznowiła się, *super exigendis retentis executio*, czemu zabiegaiąc, *perpetua lege cavemus* żeby się tego żaden nigdy nie ważył w dobrach naszych, tak duchownych, iako też y szlacheckich, *sub poena infamiae*, o co każdy ukrzywdzony przed Sądem Hetmańskim, albo na Seymie za mandatem, iako *de novo emergenti* będzie mogł *jure agere*. A ktorzy przed tą konstyt: co z retent takim sposobem wybrali, tedy to wszystko skarb W. X. L. ma żołnierzom w zasługi potrącić, infamie zaś za słuszną dowodem *actoris*, *post rem judicatam* bez żadnego zatrudnienia z Kancellaryi naszey W. X. Lit. na osądzonych wydane bydź maią, w czym gdyby się *praejudicium* stało, Posłowie Ziemscy przez Marszałka swego na Seymie upominać się będą.

545 **Approbacya przywileiu Urodzonego Krzysztofa Kawieckiego Pisarza naszego Ziemskiego Podolskiego.**

47. Possessorow wsi Hermak w Woiewodztwie Podolskim w Powiecie Latyczowskim będącey, iż od niektorych osob *haereditas* onych *in dubium vocabatur*, *authoritate Conventus moderni*, maiąc wzgląd na *merita* teraźnieyszych possessorow, przywilcie od Antecessorow naszych Iędrzeiowi Terlikowskiemu y iego sukcessorom na dobra wyżey mianowane, *in haereditatem* nadane, *in toto* approbuiemy, y temuż wzwyż mianowanemu, Urodzonemu Krzysztofowi Kawieckiemu *veterano militi nostro et ejus successoribus*, iako *legitimo* tego Iędrzeia Terlikowskiego *successori consensu Ordinum* wiecznemi czasy daruiemy.

Assekuracya summy na Starostwie Człuchowskim.

48. Summę sta dwudziestu tysięcy złotych na Człuchowie Frydlandzie y Choynicach, y wszystkich wsiach do Starostwa tego należących, Wielmożnemu Bogusławowi na Leśnie Podkancl: Koron: assekuruiemy: tak, że *post exspiratum jus advitalitium* iego samego y *communicativum* małżonki iego, nowy *donatarius* nie będzie mogł *adire possessionem* pomienionego Starostwa, dokądby summy sta dwudziestu tysięcy złotych assekurowancy *realiter* nie oddał, ktora summa powinna będzie *extenuari* czwartym dożywociem *a tempore obitus* Wielmożnego Podkanclerzego Koronnego y małżonki iego, *computando*, a *inquantum* by do wykupna nie przyszło, tedy od pierwszych sukcessorow pomienionego Podkanclerzego Koronnego poczynać się będzie *extenuatio*, a żeby *usus fructus* od tey summy nie ginął, tedy te dobra wszystkie od wszelakich stanowisk, stacyi, przechodzenia woysk, y dawania chlebow, tak zimowych, iako też y innych wszelakich uwalniamy: o co *forum* przed Hetmanami naszemi albo w Trybunale *in regestro militari* naznaczamy.

Approbacya skryptu ad archivum danego.

49. Skrypt *ad archivum* dany względem *praesidium* Krakowskiego, *in toto* approbuiemy, ktory w ręku Wielmożnego X. Kanclerza Wielkiego Koronnego zostawać będzie.

Pospolite ruszenie Wielkiego X. Lit.

50. Doznawszy temi osobliwie czasy, iako *oppositio* proporcyonalnych sił, niespodziewanym nieprzyiacielskim inkursyom Państw iest potrzebna, po większey części nie maiąc uspokoienia Rzepltey, pospolite ruszenie w W. X. Lit. uchwalamy. Ktore w ręku naszych do Seymu blisko przyszłego mieć będziemy. A ieżeliby przed Seymem zażyć go Nam przyszło, tedy według statutu W. X. Lit. y konstytucyi Seymu przeszłego, w tym zachowamy się, Urzędnikow iednak naszych, ktorzy przy boku naszym, albo na publiczney usłudze zostawać będą, od tego pospolitego ruszenia uwalniamy.

Disciplina militaris W. X. Lit. 546

51. Konstytucye *de disciplina militari* przeszłe wszystkie, a osobliwie *anni* 1652 konstytucyą też Koronną, ktorą W. X. Lit. applikuiemy, y konstytucyą Seymu przeszłego *in toto* reassumuiemy.

Władyctwo Przemyślskie.

52. Ponieważ dla nawalnych spraw Rzepltey Władyctwo Przemyślskie według konstytucyi *anni* 1654 uspokoione bydź nie mogło, do przyszłego naybliższego Seymu to odkładamy, na ktorym według praw y assekuracyi naszych y Antecessorow naszych to Władyctwo uspokoić obiecuiemy: Władykowie też obadwa stawić się z dowodami swemi będą powinni, *sub amissione causae*, *interea* processy wszystkie *ratione horum bonorum inter partes* zachodzące, kondemnaty, bannicye, infamie, lubo *directe*, lubo *ex objectionibus* otrzymane, suspenduiemy y *locum standi in quolibet foro ab utrinque* przyznawamy, także aby żaden *eorum ad obedientiam suam* nie przymuszał duchownych, mieć chcemy.

Panny Zakonne Przemyślskie za Sanem.

53. Doniesiono iest Nam przez Posłow Woiewodztwa Ruskiego Ziemie Przemyślskiey, iż za zbudowaniem młyna nowo na Sanie, y przyłączeniem iazu do gruntow kościelnych, Panny Zakonne Przemyślskie, za Sanem będące co raz przez wody gwałtowne nie tylko tych gruntow uymę ponoszą, ale też y samego kościoła y klasztoru ostatniey ruiny wyglądaią, przeto maiąc *rationem* tey szkody ich, za zgodą wszech Stanow, Kommissarzow Urodzonych Andrzeia Fre-

dra Kasztellana Lwowskiego, Franciszka Dubrawskiego, Podkomorzego Przemysłskiego. Marcina Madalińskiego, Starostę Przemysłskiego. Remiana Woiakowskiego, Podsędka Przemysłskich Ziemskich Urzędnikow. Macieia Ustrzyckiego, Podsędka Sanockiego. Iana Woiakowskiego, Podstolego Przemysłskiego. Piotra Mniszcha, Pisarza Ziemskiego Przemysłskiego. Stanisława Sicińskiego, Pisarza Grodzkiego Przemysłskiego. Wielebnych X. Stanisława Stramszewica Kustosza Przemysłskiego X..... Mokrskiego Kanonika Przemysłskiego naznaczamy: ktorzy ziachawszy się na czas umowiony, szkody pomienionego klasztoru Panieńskiego uważą, y *ad proportionem* szkody ich ordynaryą z młyna tamecznego *quotannis* naznaczyć będą mieli władzą, *et ulteriori securitati* tego klasztoru *providebunt.*

Naznaczenie czasow Rokom Ziemskim Poznańskim y Kościńskim.

54. Iż dla Seymu teraźnieyszego Roki Ziemskie Woiewodztwa Poznańskiego naybliższego czasu w prawie opisanego doyść nie mogą; tedy wygadzaiąc sprawiedliwości świętey, onym *pro hac vice tantum* czas inszy to iest Poznańskim
547 Poniedziałek pierwszy po S. Michale, a Kościńskim we dwie niedzieli po nich naznaczamy.

Securitas spraw zginionych y akt popalonych pod czas woyny w W. X. Lit.

55. Ponieważ za nastąpieniem *hostilitatis* na W. X. Lit. Trybunalskie, Podkomorskie, Grodzkie, Maydeburskie zapisy, na dobra ziemskie wieczyste obligacye, inskrypcye kontraktowe, przywileie na dobra tak dożywotnie, iako też y wszelkie popalone na wielu mieyscach zabrane y pogubione są, reassumuiąc w tey mierze prawo statutowe W. X. L. *authoritate praesentis Conventus consulendo indemnitati honorum et bonorum* obywatelow W. X. L. postanawiamy, aby każdy szlachcic sprawy swoie, ktore ma do ksiąg kancellaryi Ziemskich albo Grodzkich w Woiewodztwie y Powiecie swoim wnosił y aktykował, komuby zaś sprawy *propter eandem hostilitatis legalitatem et quocunque modo* w tym zamieszanym czasie zginęły, a osobliwie *in causis* gdzie o grunty y granice kontrowersya zaydzie, tedy za obwieszczeniem naybliższych sąsiad *inquisitionem iuridicam* Urzędu Podkomorzego *super realitatem possessionis suae* wywieść strona powinna będzie, y tam przy protestacyi swoiey *testimonio* siedmi ludzi wiary godnych, y tey possessyi świadomych *deducat, et corporali juramento,* iż to własność iego, y że sprawy na to zginęły, spalone, albo przez nieprzyiaciela zabrane są komprobować powinien, a zatym possessya iego y prawo, w żadną wątpliwość podane bydź nie ma, *et circa jura et possessionem suam* ma bydź zachowany. W miastach zaś naszych Maydeburskich, w ktorych publiczne księgi mieyskie, także sprawy, zapisy *authentica documenta civium et cujuscunque status personarum* na osiadłości, y ruchome rzeczy summy pieniężne, y opiekuńskie *pupillis* należące, alboli na iakiekolwiek inne dobra, *ex quavis causa* służące, przez nieprzyiaciela są zabrane, alboli spalone, *ob quorum defectum* iedni *possessiones* drudzy *titulum legitimis et ordinarijs* nie będą mogli *deducere probationibus;* przeto takowym wszystkim extraordynaryine *probationes per testimonia et alia quaevis documenta*, zkądby *realitas elici* mogła, *suffragari* maią, ci zaś, ktorzy dawne swe possessye y osiadłość *interrupte* trzymali, przy nich cale zostawać będą.

Rewizya pewnych wsi Wwdztwa Płockiego.

56. Stosuiąc się do konstytucyi *anni* 1652 Woiewodztwu Lubelskiemu służącey, na instancyą gorącą Woiewodztwa Płockiego, Posłow na rewizyą pewnych wsi szlacheckich mianowicie Szczepkowa, Czubakow, Olszewa nazwanego Chamskiego, w Woiewodztwie Płockim leżących pozwalamy, aby tych wsi grunty urodzayne na włoki albo łany przez Geometrę przysięgłego przy Sądzie Ziemskim, y Urzędzie Grodzkim pomierzone były, a iak wiele się pokaże włok, 548
albo łanow, tak wiele *in posterum* podatkow dziedzice tych wsi płacić, y ciężary wszystkie ponosić powinni będą.

Libertacya gruntu w Makowie.

57. Maiąc wzgląd na wiarę y zasługi Szlachetnego Iana Ładomirskiego, ktorą Nam zawsze osobliwie pod ten czas zamięszania oyczyzny naszey wyświadczał; y na gorącą instancyą Posłow Ziemie Rożańskiey, mieszkanie iego y grunty w mieście Makowie od wszelakich ciężarow, stanowisk żołnierskich, iako dobra szlacheckie, uwalniamy.

Pozwolenie Wielmożnemu Woiewodzie Sendomirskiemu pewnych ceł w Iazłowcu.

58. Maiąc *rationem* odważnych zasług Wielmożnego Alexandra Koniecpolskiego Woiewody Sendomierskiego, y kosztow, ktore w okazyach woiennych przez te wszystkie czasy Rzpltey zamieszane, y zatrzymania *praesidiorum* na fortecy Brodzkiey y Iazłowieckiey ponosił, wydaliśmy onemu przywiley w roku teraźnieyszym w miesiącu Marcu, na wybieranie pewnych ceł y myt w mieście Iazłowcu do lat trzech, ktory *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Uwolnienie od długow w skarbie winnych Wielm. Ierzego Hlebowicza Starosty Żmudzkiego.

59. Nietylko na zasługi, ale też y na koszty y straty wielkie Wielmożnego Ierzego Hlebowicza Starosty Żmudzkiego, ktore ponosił, wszystkie swoie fortuny dla Rzpltey y dostoieństwa naszego odważywszy, osobliwy maiąc respekt, y uważaiąc, iż dla srogich dezolacyi dobr swoich nie może wypłacić w skarbie długu za donatywę symple z dzierżaw onego winnego; za zgodą wszech Stanow od wszystkiego co winien do skarbu tey donatywy, symple, do Seymu teraźnieyszego uwalniamy onego, y processa wszystkie w tey sprawie *in quocunque foro* intentowane wiecznemi czasy kassuiemy. Iednak *in posterum* Wielmożny Starosta Żmudzki z dzierżaw wszystkich swoich tę donatywę płacić będzie, y donacya dawnemu o donatywie prawu *derogare* nie ma.

Assekuracya summy Szlachetnemu Barkmanowi Sekretarzowi naszemu.

60. Ponieważ Szlachetny Grzegorz Barkman Sekretarz nasz, na wyprawę Posłow do Moskwy y do Turek, *summam* czternastu tysięcy złotych polskich, pod bytność naszę we Gdańsku wygodził, przeto maiąc wzgląd na wierne y życzliwe iego Nam y Rzpltey pod teraźnieysze zamięszanie oświadczone usługi assekuruiemy onemu pomienioną summę czternastu tysięcy złotych na dzierżawie iego, to iest na wsiach Buszowa y Basztenhagen nazwanych. Z ktorych wsi
549 nie powinni będą sukcessorowie iego po śmierci iego ustąpić, aż im pomieniona summa czternastu tysięcy złotych *novo donatario* zapłacona będzie.

Miasto Krakow.

61. Maiąc wzgląd na zniszczenie y ciężary mieszczan, ktore dla zatrzymania całości miasta stołecznego ponosić muszą, duplę poborową uniwersałem 29 opisaną z rzemięślnikow Krakowskich przychylaiąc się do dekretu Seymowego 1631 znosiemy, y żeby tak *pro praeteritis* iako *in futurum* od płacenia iey wolni zostawali, postanawiamy znosząc z nich wszelakie kondemnaty, *in quovis Judicio et Officio Regni* względem teyże duple otrzymane, ktora to konstytucya także miastu naszemu Bieczowi służyć ma. A że *stante insessione Svetica* summę pewną na woysko nasze wydali, co na kommissyi likwidować będą, tedy cokolwiek *in rationibus deducent realiter* woysku odliczonych, to im skarb z przeszłych podatkow potrącić ma; nad to postanawiamy aby dobr tak w mieście naszym stołecznym iako y na przedmieściach iego nabywać, y nabytych żadnemi dyspozycyami, donacyami, wendycyami, sukcessyami, *a iure et iurisdictione Reip: et civitatis avellere* nikomu nie było wolno. Uspokaiaiąc dyfferencye względem płacenia podatkow publicznych, między duchownymi a miastem, *occasione novellae* 1655 *titulo* o tych placach zachodzące deklaruiemy, iż te tylko place, grunty, y domy, w kościoły, klasztory, szpitale, y rezydencye kapłańskie zdawna weszłe maią bydź od podatkow publicznych wolne, na ktorych *circa fundationem suam a principio* zasiadły, *salva solutione ex noviter accessis et acquisitis bonis* po erekcyach, co Wielmożnemu X. Biskupowi Krakowskiemu do uspokoienia zlecamy, taż konstytucya służyć ma miastom przy Krakowie będącym, Kazimierzowi, Stradomiowi, y Kleparzowi.

Kommissya Krakowska.

62. Ponieważ dla fortyfikacyi Krakowa, Kleparz, Stradom, y inne przedmieścia nie mogą się na tych, na ktorych zasadzone przed tym były budować placach; przeto naznaczamy Kommissarzow naszych Wielmożnych X. Andrzeia Trzebickiego Biskupa Krakowskiego, X. Mikołaia Oborskiego Suffragana, ... Wężyka Kustosza Krakowskich. Wielmożnych Urodzonych Hieronima Wierzbowskiego Woiewodę Brzeskiego Kuiawskiego, Iana z Wielopola Wielopolskiego, Kasztellana Woynickiego; Łukasza Opalińskiego Marszałka Nadwornego Koronnego; Władysława z Lubowca Lubowieckiego Sędziego Krakowskiego, Iana Wielopolskiego, Starostę Bieckiego; Krzysztofa Rupniowskiego Woyskiego Krakowskiego; Mikołaia z Przeręba Przerębskiego Starostę Tuszyńskiego; Iakuba Michałowskiego, Woyskiego Lubelskiego; Hieronima Smiotankę Podstarościego Krakowskiego, Hieronima Lipskiego, Gabryela Dębińskiego, kto- 550
rzyby na tych placach, ktore teraźnieysza *Ingeniera* naszego delineacya, w fortyfikacyi *includit*, mieysca kościołom y klasztorom zburzonym, y place tym, ktorzy budować się zechcą, a na swoich dawnych dla fortyfikacyi pomienioney budować się nie mogą, powinną y słuszną *privatis* nakazawszy za ich place nagrodę, przy Ingenierze naszym wymierzyli, y naznaczyli. Pozwalamy przy tym Wielebnemu X. Biskupowi Krakowskiemu, miasteczko Biskupie, ktore dla teraźnieyszey fortyfikacyi Krakowa na dawnym swoim mieyscu budować się nie może, na Promnik Biskupi przenieść, y przywiley od Nas na to dany *authoritate* Seymu teraźnieyszego approbuiemy.

Cło nowe podwyższone W. X. Lit.

63. Obmyśliwaiąc zapłatę winnych woysku naszemu W. X. Lit. zasług y Rzpltey obronę: cło nowe podwyższone y spław wodny w W. X. Lit. na lat dwie po sobie idących uchwalamy, ktore cło w administracyą Wielmożnemu Podskarbiemu W. X. L. poruczamy, aby iako z naylepszym pożytkiem y wygodą *plus offerenti* arendował, y tym cłem administrował, zachowuiąc się we wszystkim podług konstytucyi *anni* 1653 ktorą y wszystkie tam allegowane konstytucye reassumuiemy; to osobliwie waruiąc, że w wybieraniu tego cła żadne listy, libertacye, przywileie, y dekreta nasze ieźliby iakim względem wydane były nie maią służyć nikomu, ani *praejudicare* nie będą mogły.

Auctio subsidiorum W. X. Lit.

64. Chcąc *augere* podatki na zapłatę woysku W. X. L. konstytucyą *anni 1655 sub titulo Auctio Subsidiorum*, także y instruktarz tegoż Seymu *in toto* reassumuiemy, y za wyrażony we wszystkich punktach y klauzulach mieć chcemy, według ktorey konstytucyi y instruktarza wszyscy *neminę excepto* do lat dwuch zachować się

powinni będą, a skarb nasz w swoiey dyspozycyi maiąc iako z naylepszym pożytkiem administrować y *plus offerenti* arendować będzie.

Miasto Lwow.

65. *Non exiguae virtutis* y stateczney wiary ku Nam y Rzpltey miasto Lwow, *probavit argumenta*, *tot* gwałtownych nieprzyiacielskich wytrzymawszy *insultus*, ktorych słusznym *annuentes* prożbom y stateczną ich wiarę, y cnotę *ad seram* przesyłaiąc *posteritatem*, onych *in privilegijs et praerogativis* z miasty przednieini Krakowem y Wilnem porownywamy, zachowuiąc ich przytym przy dawnych prawach, y przywiley względem prerogatyw porownania z Krakowem y Wilnem z Kancellaryi wydany *in toto* approbuiemy. A chcąc ich *egestati succurrere*, y do dalszey *in casum* zatrzymać obrony, onym według konstytucyi *anni* 1649 libertacyi od podatkow wszelkich
551 Rzpltey prolonguiemy do lat czterech: a składow ich aby żadni kupcy nie przeieżdzali, *etiam incolae Regni*, *sub amissione mercium* waruiemy. Przedmieścia y wioski ich od stanowisk y stacyi żołnierskich uwalniamy, a iż *propter conservationem* miasta *in obsidionibus* będącego, znaczne *erogaverunt* summy, na ktore podłużyć się musieli, likwidacya zaś onych dla krotkości czasu na tym Seymie bydź nie może; przeto takową likwidacyą y ukontentowanie ich do przyszłego odkładamy Seymu.

O rewizyach ksiąg Ziemskich Lwowskich y przepisaniu ich.

66. Strony ksiąg Ziemskich Lwowskich, iż podług Seymu Brzeskiego y *laudum* Ziemie Lwowskiey rewizya do exekucyi skuteczney nieprzyszła; tedy *ad perficiendam eandem* naznaczamy Urodzonych Piotra Ożgę Podkomorzego Lwowskiego, Olbrychta Krosnowskiego Stolnika Podolskiego, Kazimierza Rzewuskiego Stolnika Łukowskiego, Iana Skrockiego Podstolego Łomżyńskiego: ktorzy czas sposobny upatrzywszy *in praesentia* Sądu Ziemskiego Lwowskiego, akta pomienione *absentia unius non obstante* zrewiduią, y ktore będą potrzebowały przepisania temuż Sądowi deklaruią; a Urodzony Marcin Widzowski Pisarz teraźnieyszy Ziemski Lwowski *proventa* z dobr *per executionem* podanych powinien na przepisanie ksiąg Ziemskich Lwowskich obracać; a iżeliby dobra *per executionem* podane przepisowi ksiąg nie wystarczyły, na Seymiku *Relationis* koszt dalszy obywatele obmyślić maią, ktorych *lauda eo nomine* postanowione approbuiemy.

Fortece Rzeczypospolitey.

67. Iako siła na tym należy aby fortece Rzeczyposp: tak miasta stołeczne iako też y pograniczne osobliwie Krakow, Warszawa, Poznań, Lwow, Kamieniec, Lubowla, swoie od roku do roku zawsze *praesidia* miały, doznaliśmy w tak nagłey od nieprzyiaciela inkursyi, w tak cięszkim zamięszaniu Państw naszych, zaczym waruiemy, y mieć chcemy aby te miasta całey Rzpltey kosztem *praesidium* miały, iako to:

Krakow, Warszawa, Poznań, Lwow, Kamieniec, Lubowla.

Co Hetmani nasi ordynować maią z tym dokładem, aby *sufficientia* armaty, y prowiantu, prochow, kul, lontow, zawsze w każdey fortecy z skarbu Rzeczyposp: była, a Kommendant zaś Polski, osiadły, umieiętny, y w dziele *praesidij* ćwiczony, przysięgły szlachcic powinien bydź, dobrych y doświadczonych maiąc Officyerow, ktorzyby lud *in praesidio* zostaiący ćwiczyli, y ćwiczonych przy ordynaryiney zapłacie, w słusznym prowiancie y dobrze odzianych, *in disciplina militari* trzymali. A że dla szczupłości ordynaryinego żołdu, *praesidium* Lubowle, *in eo*
552 *numero* na sto ludzi trzymane bydź nie może, tedy żołd y płacą ich *cum praesidio* Kamieńca porownywamy y płacą onym z quarty na sto y dwadzieścia ludzi naznaczamy. Zamek Krakowski *Regia sedes nostra*, iż pod teraźnieyszą *insessionem hostilem*, na wielu mieyscach iest zepsowany, tedy reparacyą iego sumptem Rzpltey nieomieszkanie obmyślemy.

Donativum kupieckie W. X. Lit.

68. Na kupce wszystkie W. X. L. *in genere* wkładamy summę dziesięć tysięcy, ktorą na potrzebę Rzpltey wydać, y do skarbu *absque ullis defalcatis* według dawney ordynacyi w roku teraźnieyszym 1658 miesiąca Oktobra dnia wtorego iedną ratą pod winami w przeszłych konstytucyach opisanemi wnieść powinni będą.

Pozwolenie arendy Urodzonemu Franciszkowi Margrabi na Mirowie Myszkowskiemu Staroście Korytnickiemu dobr ordynacyi podległych.

69. Maiąc respekt na usługi Wielmożnego Margrabie na Mirowie Myszkowskiego Woiewody Krakowskiego, ktore dla Rzpltey przez wszystek żywot swoy ponosił, y w woysku chorągwie okryte wielkim kosztem na usługę Rzpltey trzymaiąc długow nie mało zaciągnął; przeto za zgodą wszech Stanow dobr ordynacyi podległych, Urodzonemu Franciszkowi Margrabi na Mirowie Myszkowskiemu Staroście naszemu Korytnickiemu, na wypłacenie pomienionych długow do lat sześciu arendować pozwalamy, do ktorych długow płacenia Wielmożna Anna Mohilanka Woiewodzina Krakowska należeć nie będzie *respectu* dobr ordynowanych.

Akademia Krakowska.

70. Wiedząc dobrze iako wiele należy Rzeczyposp: każdey na czułym ludzi młodych ćwiczeniu z ktorego szczęście iey wszelakie wynika, y chcąc professorow Akademii Krakowskiey do zwyczayney synow Koronnych, tym bardziey zachęcić informacyi, lubo też dosyć gruntownemi przez świątobliwych Przodkow naszych iest darowana prerogatywami, one iednak za teraźnieyszym od nieprzyiaciela w kościołach, rezydencyach, bursach studentckich, czynszach wy-

derkafowych, bardzo zniszczoną, od wszelkich kontrybucyi mieyskich za zgodnym Stanow Koronnych konsensem cale uwalniamy: o tym iednak co *concernit* miasta Krakowskiego z Wielebnym X. Biskupem Krakowskim znieść się ma Akademia.

Kommissya z woyskiem W. X. Lit. Mazowsza, Podlasia, y Lubelskiego Woiewodztwa.

71. Lubo tak wielą praw *cautum* iest, o nie
553 przechodzeniu żołnierza, tak W. X. Lit. do Korony, iako też Korony do W. X. Lit. za granice, ale iż przez zawoiowanie nieprzyiacielskie, *majori ex parte* W. X. Lit. *moderni casus* tak chciały mieć, że to woysko dotrzymuiąc *suam fidelitatem* Nam y oyczyznie, musiało do Korony w rożne Woiewodztwa y Ziemie ustąpić, z ktorego to woyska ponieważ niektore pułki y chorągwie w naznaczeniu sobie konsystencyi y wybieraniu nad prawo pieniężnego chleba, *et variorum* przy tym *victualium ex arbitrio suo* z wielkim uciśnieniem wszelkiego stanu obywatelow Woiewodztwa Podlaskiego y inszych Woiewodztw y Ziem *multum exorbitarunt et aggravarunt* tychże obywatelow, zkąd do wszelkich kontemptow, konwulneracyi, wiolencyi, *et aliorum his similium* przyść musiało, tedy na uznanie tego wszystkiego Kommissarzow naszych z Senatu Wielmożnego Stanisława Laskowskiego Woiewodę Płockiego, Zbigniewa z Tęczyna Ossolińskiego Kasztellana Czerskiego; z Izby Poselskiey, Urodzonych Stanisława Brzoskę Starostę Nurskiego. Nikodema Iabłonowskiego Pisarza Ziemie Nurskiey, z Wielkiey Polski, Woyciecha Emeryka Mleczka Mielnickiego, Łosickiego, Starostę. Andrzeia Olęckiego, Sędziego Łukowskiego; Stanisława Celińskiego Podstarościego, Wawrzyńca Sufczyńskiego Chorążego. Samuela Samborzeckiego Pisarza, Ziemskich Łukowskich, Tomasza Zaporskiego Skarbnika; Felicyana Szanowskiego Pisarza Ziemskich Lubelskich. Mikołaia Skaszewskiego Chorążego Ziemie Bełskiey, z Małey Polski, *nonnullorum absentia non obstante* naznaczamy, ktorzy to Kommissarze *captato certo opportuno tempore* ziachawszy się do miasta Stołecznego każdego Woiewodztwa y Ziemie przed kommissyą, za obdestynacyą swemi uniwersałami *per parochias* obywatelow tamecznych, a maią y powinni będą wszelkich krzywd w onych Woiewodztwach y Ziemiach przez żołnierzow poczynionych, od ukrzywdzonych przełożonych wysłuchać, y one konnotowawszy *criminales in occluso* a *civiles in patenti* z podpisem rąk swoich każdemu ukrzywdzonemu oddać, y na kommissyą, tam kędy będzie złożona, y naznaczona, na zapłacenie woysku W. X. Lit. *ad disjudicandum* odesłać, tak z Korony do rozsądzenia wszech krzywd od woyska W. X. Lit. poczynionych, iako też z W. X. Lit. na zapłatę temuż woysku od Nas naznaczonemu skuteczną y nieodwłoczną sprawiedliwość y satisfakcyą *tam in criminalibus quam in civilibus* uczynią, aby każdy ukrzywdzony w słusznych pretensyach swoich został ukontentowany, a ukrzywdzonym wolno będzie krzywd swoich *per amicos et plenipotentes suos*, za pokazaniem inkwizycyi słusznych dowodow przed tym sądem Kommissarskim dochodzić, y żadnemu z obwinionych nie ma bydź płacono, ażby ukrzywdzonym, *vel eorum plenipotentiarijs* dosyć się stało, a ieżeliby sprawa ktorego z Panow Kommissarzow na tychże sądach zasiadaiącego *ad judicandum* przypadła, tedy po ustąpieniu tego 554
od sądu Kommissarza, sprawa iego przez tychże Kommissarzow *in ijsdem judicijs* sądzona bydź ma.

Trybunał Skarbowy W. X. Lit.

72. Iż dla krotkości czasu, a zatym wielkiego zatrudnienia Rzpltey przyść na tym Seymie niemogło do skutecznego wysłuchania liczby, ponieważ też wielkie retenta dawnieyszych długow ieszcze do tych czas do skarbu wniesione nie są, y przeszłego ostatniego Seymu wszystkie niemal podatki zatrzymane, y niewydane zostaią, chcąc tedy iako nayprędzey one od wszystkich retentorow *exigere*, Trybunał Skarbowy postanawiamy w Wilnie, a iżeliby tam z iakiey przyczyny niemogł bydź, tedy Wielmożny Podskarbi obwieści Powiaty, o mieyscu przez uniwersały swoie, gdzie naysposobnieysze będzie. Na ktory Trybunał przy Wielmożnym Podskarbim z Senatu Wielebnego Iana Zawiszę X. Biskupa Wileńskiego. Wielmożnego Mikołaia Paca, Woiewodę Trockiego. Ierzego Chlebowica, Starostę Żmudzkiego; Krzysztofa Zawiszę Wielkiego, Teodora Łackiego, Nadwornego Marszałkow W. X. Lit. y iednego z Wielmożnych Pieczętarzow, ktory z nich będzie mogł przybydź. A z Koła Poselskiego z Woiewodztwa Wileńskiego Urodzonego Hilaryusza Czyża Podkomorzego Wileńskiego. Z Powiatu Ośmiańskiego, Iana Zienowica, Marszałka Ośmiańskiego. Z Powiatu Lidzkiego, Marcina Limonta, Sędziego Ziemskiego Lidzkiego, Starostę Wasiliskiego. Z Powiatu Wilkomirskiego; Hektora Oziembłowskiego, Pisarza Ziemskiego Wilkomirskiego. Z Powiatu Bracławskiego; Krzysztofa Mirskiego Podkomorzego Bracławskiego. Z Woiewodztwa Trockiego Mikołaia Franciszka Rosochackiego, Pisarza Ziemskiego Trockiego, Z Powiatu Grodzińskiego, Andrzeia Kotowica, Pisarza W. X. Lit. Z Powiatu Kowińskiego. Rafała Skorulskiego, Marszałka Kowińskiego. Z Powiatu Upitckiego, Michała Wołmińskiego Skarbnika Upitckiego. Z Xięstwa Żmudzkiego, Konstantego Wiktoryna Mleczka, Sędziego Ziemskiego Żmudzkiego; z Woiewodztwa Smoleńskiego, Iana Chrapowickiego, Chorążego Smoleńskiego; z Powiatu Starodubowskiego, Stanisława Hordę; z Woiewodztwa Połockiego, Iana Korsaka, Podczaszego Połockiego; z Woiewodztwa Nowogrodzkiego, Iana Kiersnowskiego, Podsędka Nowogrodzkiego, Starostę Dzieweńieckiego; z Powiatu Słonimskiego, Stanisława Połubieńskiego, Chorążego Słonimskiego; z Powiatu Wołkowyskiego, Stanisława Tryznę

Pisarza Ziemskiego Wołkowyskiego; z Woiewodztwa Witepskiego, Alexandra Woynę; z Powiatu Orszańskiego, Iana Iodkowskiego Stolnika Mścisławskiego; z Woiewodztwa Brzeskiego, Piotra Kościuszkę Pisarza Ziemskiego Brzeskiego; z Powiatu Pińskiego, Iana Karola Młockiego Pińskiego Chełmeckiego, Starostę; z Woie-
555 wodztwa Mścisławskiego Włodzimierza Kamińskiego Chorążego Mścisławskiego: z Powiatu Możerskiego, Iana Smogorzewskiego Pisarza Ziemskiego Możerskiego; z Powiatu Rzeczyckiego, Hieronima Tworowskiego Podczaszego Rzeczyckiego; z Inflant, Stanisława Zienowica Podsędka Wilkomirskiego, y Tyzenhauza Starostę Uświackiego, z Woiewodztwa Mińskiego nie było. Deputuiemy, ktorzy *pro die 9 Octobris anni praesentis* do Wilna ziachawszy się, przez niedziel trzy, iurament według konstytucyi *anni 1613* odprawiwszy, wszystkie sprawy skarbowe osobliwie, poborow, podymnych, quarty, simple, donatyw, ceł, czopowych, *auctionis subsidiorum* z delacyi skarbowey przypadaiących, pogłownych żydowskich y Tatarskich, akcyzy gdzie iedno wybierane były, y wszystkich, tak przeszłego iako y teraźnieyszego Seymu uchwalonych, ktore tak do skarbu, iako y do stołu naszego należą zatrzymania podatkow y nieotrzymania w nich według prawa kwitow sądzić y we wszystkim według dawnych praw y zwyczaiow postąpić maią, względem zaś na ostatnim Seymie uchwalonego, 22 podymnego, gdzie zaszła *hostilitas*, *abjurata conflagratorum et desertatorum* przyimowane bydź maią, z relacyi Sędziow na Seymikach obranych, ktorzy przed Trybunałem Skarbowym odbiorą *abjurata et inquirent* dostatecznie w obudwuch ratach, na tymże Trybunale wszyscy, ktorzy się kolwiek imieniem skarbu podatkow iakich tknęli, także y Urzędnicy Skarbowi, ktorzy od poborow albo od kogokolwiek podatki Rzpltey odbierali, y one wydawali, w tymże Trybunale sprawić się powinni będą: iednak ci Poborcy, ktorzy głowne kwity maią, żadnym sposobem nię maią bydź turbowani; assygnacye Wielmożnego Pawła Sapiehy Woiewody Wileńskiego Hetmana na ten czas, a na on czas Regimentarza Generalnego W. X. Lit. na potrzebę Rpltey dotąd wydawane, będą produkowane, y za gotowe pieniądze Poborcom, od Sędziow Powiatowych, y od Trybunału Skarbowego przyięte bydź maią, *salvo jure in posterum* Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. w czym wszystkim dawne prawa, y konstytucye do Urzędu y Trybunału Skarbowego ściągaiące uchwalone reassumuiemy, y za wyrażone tu mieć chcemy: *salarium* Deputatom po złotych dwu set pięćdziesiąt z pen od retentorow przychodzących, od skarbu oddane będzie. A nad to postanawiamy, aby w Woiewodztwach y Powiatach, Sędziowie osobliwi na Seymikach Relacyinych obrani byli, ktorzy *prævio juramento* Sędziow Ziemskich po tych Seymikach iak nayprędzey sądy według opisania w konstytucyi na tym Seymie postanowioney oboygom narodom służącey odprawować y tygodniem przed zaczęciem Trybunału Skarbowego kończyć powinni będą; ciż Deputaci *inquirent*, kto y iak wiele y kiedyby wydał, pod czas zamieszania w Rzpltey *Exactoribus externis* z podatkow Rzeczypospolitey, y doniosą to Trybunałowi Skarbowemu, ktory będzie mogł te 556
exakcye decydować, w spustoszonych też mieyscach *procedent* według teyże konstytucyi, iakoby Trybunał Skarbowy W. X. Lit. we wszystkim miał dostateczną informacyą: a Poborcowie wszyscy przed temi sądami dostatecznie sprawiwszy się, retenta na początku Trybunału do skarbu powinni wnieść będą: w Woiewodztwach y Powiatach zawoiowanych *cessante hostilitate* zaraz Poborcowie wybierać te podatki y do skarbu wnosić powinni będą, we wszystkim według tey sprawiwszy się konstytucyi, okrom tych Woiewodztw, w ktorym tych podatkow na przeszłym Seymie nie uchwalono *propter hostilitatem:* przed tymże Trybunałem *Artilleriæ Magister* W. X. Lit. według dawnego prawa liczbę uczynić dostateczną, y *reddet rationem* iako się dotąd obracały Artylleryi W. X. Lit. *requisita*, y skuteczną da o wszystkim informacyą y sprawę cokolwiek Rzpltey do wiadomości o armacie y municyi W. X. Lit. należy.

Miasto Poznań.

73. Iż miasto Poznań Wielkiey Polski stołeczne y pograniczne, niebespieczeństwu teraźnieyszemu naybardziey iest podległe, tedy chcąc ie mieć w dobrym porządku y opatrzeniu, postanawiamy aby było fortyfikowane, a że drzewa do fortyfikacyi siła potrzeba, tedy pozwalamy Urodzonemu Komendantowi tamecznemu, aby drzewa z pobliższych borow y lasow naszych za wiadomością Wielmożnego Podkanclerzego Koronnego Generała Wielkopolskiego do samey tylko fortyfikacyi szczegulnie zasięgał, w czym aby żadney przeszkody od dzierżawcow nie miał naszych, mieć chcemy: a ponieważ też mosty tamże są popalone, na ktorych iako na pasie będących siła Rzpltey należy, tedy by tym snadniey y do naprawy ich miasto przyiść, y *ad pristinum statum redire* mogło, przywiley od Nas na mostowe, na furmany y przekupniow włożone, także na *depositorium perpetuum* od ś. p. Władysława IV Pana Brata y Antecessora naszego temuż miastu nadane *in toto* approbuiemy.

Assekuracya Poznańska.

74 Ponieważ *ex summis orphanorum* na wielką y nieodwłoczną Rzpltey potrzebę, z ratusza Poznańskiego przyszło Nam *mutuare summam* dwudziestu tysięcy złotych, y na wybieranie iey z czopowego temuż miastu daliśmy assekuracyą: tedy za zgodą wszech Stanow powtornie assekuruiemy, że ta summa Woiewodztwom Wielkopolskim na przyszłey kommissyi, z teraźnieyszych podatkow przyięta w summę dwudziestu y pułszostu poborow potrącona będzie.

Forteca Halicka.

75. Iż wiele Rzpltey na fortecy Halickiey należy, ktorą Urodzony Andrzey Potocki Starosta
557 nasz Halicki, swym własnym kosztem, z gruntu restaurował, mury nowe wystawił, y z osobna szańcami, wałami, reduktami, trybem cudzoziemskim obwiodł, na co koszt niemały ważył: przeto na instancyą Posłow Ziemie Halickiey za zgodą Stanow Koronnych do uznania kosztu tego naznaczamy Kommissarzow Urodzonego Piotra Ożgę, Podkomorzego Lwowskiego. Stanisława Domaszewskiego Widlicę, Starostę Łukowskiego. Stanisława Zurowskiego Pisarza Dekretowego Koronnego. Stanisława Rzewuskiego Lwowskiego; Iakuba Karskiego Chełmskiego Ziemskich Sędziow. Kazimierza Franciszka Beyda Rzewuskiego, Stolnika Łuckiego. Wacława Rożyńskiego Pisarza Grodzkiego Łukowskiego, Sekretarzow naszych, ktorzy Kommissarze o czasie z sobą się zniozszy y on sposobny upatrzywszy *absentia unius plurimve non obstante* do Halicza ziadą, rewizyą dostateczną odprawią, y wszystkie koszty na pomienioną restauracyą ważone porachuią y na piśmie Nam podadzą, z ktorey My rewizyi informowawszy się osobliwym listem, mianowanemu Staroście Halickiemu, summę przez Kommissarzow uznaną na dobrach do tegoż Starostwa należących Rzpltey w possessyi Urodzonego Starosty Halickiego będących assekurować będziemy, y na przyszłym da Bog Seymie approbować obiecuiemy.

Iasna Gora Częstochowska.

76. Że to mieysce święte pod te czasy bardzo Rzpltey potrzebne y osobliwym od rożnych nieprzyiacioł zaszczytem będące, Zakonnicy tameczni *hucusque proprio sumptu* trzymali, y po dziś dzień trzymaią; tedy *authoritate praesentis Conventus* Kłobuck miasteczko nasze, ze wszystkiemi wsiami do niego przynależącemi, w Woiewodztwie Krakowskim, w Powiecie Lelowskim, *cum omnibus attinentijs* inkorporuiemy, y wiecznemi czasy, *salvis modernis possessoribus*, tymże Zakonnikom klasztoru Częstochowskiego, Zakonu S. Pawła pierwszego pustelnika oddaiemy, na co przywiley osobny z Kancellaryi wydać rozkazaliśmy, ktory *eadem authoritate Conventus praesentis*, approbuiemy. Pozwalaiąc nad to *sortes* w wioskach dziedzicznych w Woli Wiewieckiey, w Laskach, Smarzach, Białey, lubo to kupnem, lubo *per commutationem* dostać, a to na większą na potym *successive* municyą, y tamecznego mieysca fortyfikacyą, nad to y *praesidium* swym kosztem tam trzymać winni będą. A iż prochami y armatą na potrzebę Rzpltey wygodzili, na co maią assekuracyą *ex Senatus Consilio*, że y pieniądze za proch zapłacone, y działa im oddane będą, y *praesidium* z skarbu obmyślone *usque ad possessionem* dobr naznaczonych: od stanowisk zaś żołnierskich y inszych ciężarow reassumuiemy konstytucyą *anni 1652* ktora y tym dobrom naznaczonym służyć ma.

Obwarowanie y dokończenie fortece Brzeskiey.

77. Doświadczyliśmy że gdyby forteca zam- 558
ku y miasta Brzeskiego dokończona była, tak łatwy *in viscera Regni non pateret aditus*, zabiegaiąc tedy temu, ponieważ niepodobna aby summa dwoyga podymnego konstytucyą naznaczonego, *inchoato operi sufficere* mogła; *authoritate Conventus praesentis* summę dziesięć tysięcy z retentow tegoż Woiewodztwa, na kończenie teyże fortece, to iest zamku naznaczamy; ktorą summę Grod *via juris* od retentorow odebrawszy do Urodzonego Hieronima Kazimierza Ieleńskiego Chorążego Woiewodztwa Brzeskiego oddać ma nieomięszkanie, a że *frustra pararetur praesidium*, kiedyby żołnierzowi zostaiącemu na nim żołd, prowiant, y inne *requisita* do obrony zawczasu prowidowane nie były, zlecamy to Wielmożnemu Hetmanowi naszemu Wielkiemu W. X. Lit. aby na tey fortecy piechoty tak wiele, iako czas potrzebować będzie *continuo* niezwodząc, ani na inną potrzebę odrywaiąc miał, także Wielmożnemu Podskarbiemu naszemu W. X. Lit. *injungimus*, aby żołd tey piechocie, y prowiant z podatkow podymnych, akcyzy y czopowego, w tym Woiewodztwie *currentibus*, także prochy, kule, y inne *necessaria* prowidował postanawiamy y mieć chcemy, a Urodzony Ian Władysław Ilewski Skarbnik Brzeski, iako Szafarz Woiewodztwa Brzeskiego, z wydanych sobie od skarbu W. X. Lit. sum na tę fortyfikacyą na teraźnieyszym Trybunale Skarbowym rachować się powinien, iako y Urodzony Ieleński z tych dziesiąci tysięcy takiż rachunek powinien będzie w Trybunale Skarbowym uczynić.

Assekuracya summy kościoła katedralnego Wileńskiego y kaplice S. Kazimierza.

78. Summę kościoła katedralnego Wileńskiego, y kaplice S. Kazimierza dwudziestu tysięcy złotych, ktorą Wielebny X. Ierzy Białozor Biskup Smoleński iako Kustosz kościoła katedralnego Wileńskiego, y Proboszcz kaplice S. Kazimierza, na gwałtowną potrzebę Rzpltey *ex Senatus Consulto* na początku Seymu teraźnieyszego wydał, y *realiter* odliczył, *authoritate praesentis Conventus* assekuruiemy, iż z podatkow W. X. Lit. naypierwszych z tego Seymu uchwalonych y postanowionych na przyszłym Trybunale Skarbowym naypierwey likwidowana bydź ma.

Pozwolenie akcyzy miastu Gdańsku.

79. Akcyzy zwyczayne w miastach Pruskich do każdego poboru należne *durante hoc toto bello* Gdańskowi na potrzeby ich pozwalamy, tak iednak, aby skarb nasz na potym iako przedtym do wybierania onych należał, chybaby insza ieszcze w tym dyspozycya nasza nastąpiła.

Ubespieczenie miasta Gdańska.

559 80. Znaczna cnota, wiara, y stateczność miasta naszego Gdańska, acz y zawsze przed tym, osobliwie iednak w tey okazyi woyny Szwedzkiey oświadczona, godna iest bydź wizerunkiem, ale oraz y respekt nasz, w kosztach ochotnie podiętych zasłużyła, ktory wyświadczyć chcąc, pewną kommissyą z Kancellaryi naszey, iako nayprędzey wydać każemy, z ktorey cokolwiek się pokaże tak około expens, iako y dalszych zachowania *desideria*, to na przyszłym da Bog Seymie eliberuiąc assekuracyą naszę przed tym na to z Krosna daną *de data 11 Ianuarij anno 1656* onym nagrodzić y ukontentować obiecuiemy.

Sigillatio sukien:

81. *Sigillatio* sukien wszelakich, tak iako y przed tym miało od Rzeczyposp: miastu Gdańskowi służyć ma, insze iednak miasta partycypować tey łaski niepowinny, *salvis juribus Ducalis Prussiae et ejusdem civitatum.*

Naprawa grobli.

82. Na zrażenie od Nas miasta Gdańskiego, y portu tamtego zepsowanie z wielką szkodą nieprzyiaciel w Zoławie groble poprzekopywał, obracaiąc wodę w dobra mieyskie: przeto uważaiąc y Rzeczyposp: w tym interes, y *rationem* maiąc *expensorum* pod tę woynę od Gdańska uczynionych, iak prętko *licebit erigere* znowu tęż groblą każemy dostatecznie, *et inibimus rationes* aby się to nie *impensa* samego miasta stało.

Approbacya fundacyi Oycow Dominikanow w Wasiliskach.

83. Za zgodą wszech Stanow fundacyą Oycow Dominikanow Wasiliskich, w Powiecie Lidzkim przez Urodzonego Marcina Limunta Sędziego Ziemskiego Lidzkiego Starostę naszego Wasiliskiego z placami, na ktorych kościoł y klasztor zasadzony według przywileiu naszego approbuiemy, *et immunitatibus ecclesiasticis adscribimus*, *salvis oneribus Reip: ac iuribus parochialibus.*

Assekuracya summy Wielmożnemu Woiewodzie Czerniechowskiemu.

84. Maiąc rzetelną wiadomość, iż Wielmożny Woiewoda Czerniechowski na *praesidium* Brzeskie dał prowiantu na piechotę Brzeską za summę sobie pewną od Wielmożnego Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. y inszych obywatelow tamecznych assekurowaną, tedy tę summę onemu za zgodą wszech Stanow waruiemy. Y onę aby Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. zapłacił z podatkow, ktore na przyszłym Seymie uchwalone będą, zlecamy.

Uwolnienie mieszczan Lubelskich.

85. Iż Urodzony Maciey Kaczorowski y z inszemi towarzyszami *ad male narrata*, kaduk u
560 Nas po nicktorych mieszczanach Lubelskich otrzymał, tedy tę *donationem iuris caduci* iako *indebite* otrzymaną, *authoritate praesentis Conventus* znosimy, y pomienionych mieszczan *ab omni pensione* uwalniamy.

Grod Warszawski.

86. Sądy Grodzkie Warszawskie aby podług konstytucyi y zwyczaiu Krakowu służącey przez Urząd Starościn to iest Podstarościego pod odiazd nasz *ad instar* sądow Krakowskich były sądzone mieć chcemy: w ktorych wszyscy obywatele *nobilis conditionis impossessionati*, także y *plebeiae conditionis*, przy Starey y Nowey Warszawie, y ich przedmieściach, tak Pradze, iako y Goleńdzinowi, tak na naszych, iako y duchownych, szlacheckich gruntach mieszkaiący sprawować się będą powinni *salva appellatione*, szlachcicowi na Trybunał, *inter causas terminorum tactorum*, *a plebeio*, za dworem *in causis majoribus taxam trecentarum marcarum excedentibus*, *exceptis civium possessionatorum*, ktore *ad forum civile in causis civilibus* należeć maią, *et causis fundi incolarum spiritualium*, *et nobilium*, ktore *ad directum dominum pro cognitione et decisione remittuntur*, *salvis privilegijs antiquis civitatis antiquae Varsaviae et constitutionibus anni 1611 et anni 1633 in toto manentibus.*

Rewizya miasta Piotrkowa y klasztorow.

87. Fortyfikacya miasta Piotrkowa zaczęta, że wielkiego kosztu na dokończenie potrzebuie, y że teraz dla inszych *expens*, obmyślony koszt na dokończenie iey bydź nie może y prezydium tameczne za roskazaniem naszym ztamtąd powinno bydź zwiedzione iako mniey tam potrzebne, tedy naznaczamy Kommissarzow naszych. Urodzonego Stanisława Suchockiego, Kasztellana Rospirskiego. Zygmunta Karola Przerębskiego, Podkomorzego Sieradzkiego. Mikołaia Przerębskiego, Starostę Tuszyńskiego. Andrzeia Ianowskiego, Komornika Granicznego Sieradzkiego, przy Sądzie Ziemskim Sieradzkim, Urzędnikach Grodzkich Piotrkowskich, ktorzy ziachawszy się do Piotrkowa, aby słuszną uczynili rewizyą, armaty, y municyi tam na tey fortecy zostaiącey, y żeby ią według inwentarza spisanego Mieyskiemu Urzędowi oddali, y mieysce słuszne na cekauz dla konserwowania iey naznaczali; y słusznie temuż Urzędowi opatrzyć kazali, y słuszny rząd uczynili, aby obywatele miasta tamecznego straż przy bramach odprawowali. A że klasztor Oycow Bernardynow kosztem wielkim wystawiony, a częścią przez nieprzyiacielskie prezydia, częścią przez woyska nasze zruynowany iest, ieżeli w tymże mieyscu bydź może restaurowany *sine impedimento* obronie miasta abo w tęż fortyfikacyą inkludowany, gdyby się ta fortyfikacya *ex vi necessitatis* kończyć miała, uważą to ciż nasi Kommissarze, także y względem klasztorů Panieńskiego, w mur mieyski
561 wgrodzonego, a dla zawodzenia armaty y warty połomanego, aby także rewizya była: ciż Kommissarze nasi przestrzegą tego, aby się nikt nie-

ważył ani budować, ani murować, bliżey murow y wałow nad tysiąc krokow, dla impedimentu obronie. A iż zamek tameczny zruinowany iest tedy iako Sądom Grodzkim tak y xięgom dla bespiecznieyszego przechowania ich mieysca naznaczą. Zamek także Sieradzki że iest zruinowany y spalony, żeby mieysce słuszne sądom y xięgom przechowanie opatrzone, y tych xiąg rewizya bydź mogła pozwalamy, aby z przyszłego *Relationis* Seymiku Kommissarzow na to sobie obrali.

Koequacya podatkow Powiatu Wilkomirskiego, Upitskiego, Kowińskiego, y Xięstwa Żmudzkiego.

88. Ponieważ Powiat Wilkomirski, Kowiński, Upitski, y Xięstwo Żmudzkie po Seymie w roku 1655 *per lauda privata* na woysko nasze W. X. Lit: wydali *effective* z dobr ziemskich summę szesnastu podymnych, a że na tym Seymie to *in coæquationem* przyść niemogło, ale *de novo* znowu do piętnastu podymnego przez deklaracye swoie, z drugiemi Woiewodztwy y Powiaty przystąpili: tedy *authoritate praesentis Conventus* deklaruiemy, iż te podatki szesnastu podymnych na woysko nasze W. X. Lit. do skarbu wniesione, w podatkach, ktore na przyszłym Seymie uchwalone będą, przyimuiemy, y nie pierwey Powiaty pomienione, y X. Zmudzkie do nowych podatkow na przyszłym Seymie przystąpią, aż wprzod szesnaście podymnych *laudis* na woyska W. X. Lit. uchwalonych przyięte będą, retenta iednak, ieżeli się pokażą dawne, oddać powinni.

Warunek podpisow Urodzonych Podsędka, y Pisarza Ziemskiego, Urzędnikow Grodzińskich.

89. Iż Urodzony Adam Buchowiecki Sędzia Ziemski Grodziński, od lat kilku paraliżem w rękę zarażony będąc, podpisować spraw Urzędowi swemu należytych niemoże. Przeto *authoritate praesentis Conventus* chcemy mieć, aby tak te wszystkie sprawy przeszłe, ktore od tych czas kollegowie iego Urodzeni Podsędek, y Pisarz Ziemski imieniem iego y swoim podpisowali, iako y przyszłe ktore na potym podpisować będą, taką moc y walor miały, iakoby przez samego Urodzonego Sędziego podpisowane były.

Prezydium miasta Kamieńca Podolskiego.

90. Iż Nam y Rzeczyposp: na fortecy Kamienieckiey wiele należy, tedy zleciliśmy Urodzonemu Prowiant-Magistrowi naszemu, żeby mieysce tamto z publicznych włości słusznym opatrzył prowiantem. Akcyzę zaś y czopowe w pomienionym mieście y inszych miasteczkach
562 Woiewodztwa Podolskiego *in praesidium* miasta Kamieńca ordynuiemy y naznaczamy, wyiąwszy miasto Iazłowiec, z ktorego na tamtoż *praesidium* Iazłowieckie obracać się ma, do ktorey administrowania administratora szlachcica dobrze osiadłego na Seymikach *Relationis* sobie obiorą, ktory *prævio iuramento* te obadwa podatki administrować będzie, y cokolwiek wybierze, to na praezydium Kamienieckie, y inne potrzeby tey fortecy obracać będzie, z czego potym Rzeczyposp: *dabit rationem*, y cokolwiek z pomienionego podatku wyda ludziom na tey fortecy będącym: to *in persolutum* onym przy zapłacie Rzeczyposp: potrącić powinna będzie, a że na dobrym opatrzeniu tey fortece wiele *interest* Rzeczyposp: tedy Kommissarzow do zrewidowania mianowaney fortece naznaczamy. Wielmożnych y Urodzonych, Iana na Zamościu Zamoyskiego Woiewodę Kiiowskiego, ...
Cetnera Kasztellana Halickiego, Andrzeia Potockiego Obożnego Koronnego, ...
Konarzewskiego Sędziego Podolskiego, Stanisława Głowińskiego Sędziego Halickiego, ...
Kawieckiego Pisarza Ziemskiego Podolskiego, ... Grusieckiego Podstarościego Kamienieckiego, ktorzy *pro die 10 Octob:* ziachawszy się *anni praesentis*, *absentia aliquorum non obstante*, dostateczną pomienioney fortecy, y armaty, y municyi w tey fortecy będącey rewizyą odprawią, y na przyszłym da Bog Seymie Nam y Rzeczyposp: na piśmie przyniosą, a My z Stanami Koronnemi *inibimus modos* iakoby mianowana forteca *necessarijs bellicis* restaurowana y opatrzona była.

Miasto Przemyśl.

91. Maiąc zaleconą *fidelitatem* miasta Przemyśla, ktorą Nam przez te okazye woienne oswiadczyło, chcąc ich na potym iak w nayleplszym zostawić porządku, deklaruiemy, aby iurysdykcyi wszystkiey gospodarze *subsint Magistratui civili*, y we wszystkim co się tknie porządku, onemu do obrony pod czas trwog wszelakich posłuszni byli, także reassumuiąc konstytucyą *anni 1655* toż miasto od stanowisk y przechodow żołnierskich uwalniamy.

Miasto Sendomierz.

92. Wiadomo Nam to dobrze y całey Rzeczyposp: iako miasto Sendomierz y z przedmieściami y folwarkami z gruntu iest zniszczone od nieprzyiaciela, życząc tedy aby iakimkolwiek sposobem do restauracyi swoiey przyść mogło, *authoritate* tego Seymu postanawiamy; aby Hetmani nasi assygnacyi żadnych do miasta tego na stanowiska nie dawali, ktore uwalniamy od stanowisk wszelkich, stacyi, y przechodow żołnierskich. Ieśliby się iednak ważył kto przeciwko temu prawu wykroczyć sądzony ma bydź, y szkody uczynione *cum triplici pensione rependere*. y karany przez Hetmany nasze iako *violator securitatis publicae*, ktore prawo pomienionemu miastu do lat czterech służyć ma.

Summa Trubecka.

563 93. Od niemałego czasu winna summa Trubecka niedochodzi z skarbu Koronnego, a ponieważ y teraz dla ciężarow wielkich nie może do swego przyiść skutku; tedy w tym konstytucyą Brzeską *in toto* reassumuiemy waruiąc, że-

by z pierwszych podatkow *provisia*, dotąd zatrzymana zupełnie z skarbu Koronnego komu należy oddana była, a summy oryginalney wypłacenia *modus effectivus* z podatkow Koronnych będzie według konstytucyi *anni 1646.*

O Urzędach Ziemskich.

94. Reassumuiemy, y obiaśniaiąc dawne prawa deklaruiemy, że Podsędkowie Ziemscy Urzędy Grodzkie *insimul* trzymać mogą, przywileie zaś na Urzędy Ziemskie nowe, na ktore z Kancellaryi naszych wyszły, *in suo robore* zostawuiemy, y w żadną wątpliwość przywodzone bydź nie maią, także y Podkomorstwo Lwowskie w swoiey prerogatywie zostawać ma, ktoremu mieysce przed Starostą deklaruiemy.

Fortyfikacya miast.

95. Doznali tego przeszłych czasow obywatele Państw naszych, iako wiele należy na tym, aby każde Woiewodztwo iednę fortecę mieć mogło, w ktorey by *in casu alicujus periculi pignora* dostatki swoie bespiecznie *collocare* mogli, wczym chcąc *praeire exemplo* Woiewodztwo Lubelskie, Ziemia Lubelska z Powiatem Urzędowskim fortyfikacyą miasta Lublina, a Ziemia Łukowska, fortyfikacyą miasta Łukowa y zamku na się przyimuie: tedy takową ochotę mianowanego Woiewodztwa wdzięcznie przyiąwszy, aby to tym prędzey do skutku przyiść mogło, Seymik Ziemi Lubelskiey y Urzędowskiemu Powiatowi w Lublinie, a Ziemi Łukowskiey w Łukowie uniwersałem naszym złożemy, na ktorych Seymikach iakikolwiek sobie sposob obywatele tego Woiewodztwa y Ziemie Łukowskiey, tak przysposobienia pieniędzy, iako też y robotnika do wystawienia y zrobienia fortece wynaydą y postanowią, to takiey wagi bydź ma, iakoby w tey konstytucyi napisano było, y ieżeliby kto chciał na potym sprzeciwić się *laudo*, ktore sobie na Seymiku około tego namowią, taki każdy o to sprawić się będzie powinien *processu fisci* w Grodzie *sine quavis appellatione* abo *prosecutione causae per modum gravaminis*, abo iakimkolwiek inszym sposobem wymyślonym. Tęż konstytucyą przyimuie Ziemia Wieluńska, Lwowska, Przemysłska, Sanocka, y Woiewodztwo Bełskie. Wolno też będzie inszym Woiewodztwom y Ziemiom mieysca do fortyfikacyi sposobne upatrzywszy, *vigore praesentis constitutionis* Seymik sobie na to od Nas otrzymać, y na nim *lauda* względem fortyfikacyi postanowić, ktore
564 *vigore praesentis constitutionis valor* swoy będą miały, tak iakoby tu były wyrażone, a ktore Woiewodztwa na Seymikach Relacyinych sobie *in laudis* mieysca takie specyfikuią *in toto* im approbuiemy.

Wieczność Urodzonemu Formhaldowi z Ludenhausu Wolfowi Staroście Dyneburskiemu.

96. Uważaiąc y wdzięcznie przyimuiąc Urodzonego Formhalda z Ludenhausu Wolfa Starosty Dyneburskiego, Oberstera gwardyi naszey zasługi, ktore wiernie w każdych okazyach Rzeczyposp: z uszczerbkiem zdrowia y substancyi swoiey wyświadczył, chcąc go do dalszych y *posteritatem* iego Rzeczyposp: zasług zachęcić, y innym *ad bene merendum de Reipub:* okazyą podać, wieś Ianiszow Klonowkę w Woiewodztwie Pomorskim leżące z przyległościami, za zgodą wszech Stanow Państw naszych, iemu y potomkom iego wiecznemi czasy *jure haereditario*, *authoritate praesentis Conventus* daiemy.

Zamek Wieluński y Ostrzeszowski.

97. Ponieważ za wtargnieniem nieprzyiaciela w Państwa nasze zamki pograniczne, Wieluński y Ostrzeszowski, są *funditus* przez nieprzyiaciela ogniem zniszczone, przeto *authoritate praesentis Conventus* do uznania takowych ruin, naznaczamy Rewizorow, Sąd Ziemski Wieluński, także Urodzonych Hieronima Wężyka Orminskiego. Iana Radoszewskiego, Sieradzkiego, Stolnikow. Gabryela Trzcinskiego Burgrabiego Krakowskiego. Hieronima Dunina Sekretarza naszego: ktorzy *captato tempore opportuno*, *absentia unius pluriumve non obstante*, ruiny opiszą, y na przyszły Seym z podpisem rąk swoich odeślą, aby na przyszłym Seymiku koszt mogł być naznaczony na restauracyą ich.

Opatrzenie iurydyki Grabowieckiey.

98. Ponieważ Urodzony Stanisław Sarbiewski Starosta nasz Grabowiecki według konstytucyi *anni 1655* zamek Grabowiecki z gruntu zruinowany *de novo* swym kosztem restaurował, armatą porządną, y municyą woienną opatrzył, aby znowu *ob defectum proventuum* Starostwa tego, mianowany zamek Grabowiecki *in desolationem* nieprzyszedł, do iurydyki Grabowieckiey dobra nasze Witkow, Madryn y Kopyłow *(salvis modernis possessoribus)* przyłączamy, y inkorporuiemy. A nad to względem kosztow na reparacyą fortece mianowaney podiętych, wyżey wyrażonemu Urodzonemu Staroście Grabowieckiemu, Miączyn wieś naszę *jure emphiteusis* do lat 60 daiemy.

Assekuracya pewnych wydatkow W. X. L.

99. Wydatki Urodzonego Iana Chrapowickiego Chorążego Smoleńskiego na piechotę Smoleńską pod czas oblężenia Smoleńska teraźnieyszey woyny erogowane, do blisko przyszłego Seymu odkładamy, *cum assecuratione*, że *praevia liquidatione* na tymże Seymie, co się pokaże wydatkow z skarbu W. X. Lit: onemu *effective* zapłacono będzie, także Urodzonego Samuela Komorowskiego Obożnego W. X. Lit: wydatki łożone na potrzeby Rzeczyposp: gdy rożnymi czasy na mieyscu Wielmożnego Hetmana zostawał, do tegoż Seymu odkładamy, z takowąż *post liquidationem* satysfakcyi onemu z skarbu W. X. Lit: assekuracyą.
565

Indygenaty Konsyliarzow Kurfirsta IMci Brandeburskiego, Urodzonych, Ottona Barona de Schuerin, Iana z Howerbeka, y Wawrzyńca Krzysztofa Somnicza.

100. Maiąc wzgląd na prace dla Nas y Rzeczyposp: w uspokoieniu iey w rożnych tranzakcyach podięte, Urodzonych Ottona Barona *de Schuerin* Podkomorzego, Iana z Howerbeka Stolnika dziedzicznego Elektorstwa Brandeburskiego, y Wawrzyńca Krzysztofa Somnicza Podkomorzego także dziedzicznego Księstwa Pomorskiego, y Kanclerza, Konsyliarzow *Status* Kurfirsta Imci Brandeburskiego, onych z potomstwem ich *utriusque sexus*, ktore iuż maią y na potym mieć mogą, za zgodą wszech Stanow, *pro indigenis* Korony Polskiey y W. X. L. y Państw do nich należących przyimuiemy y deklaruiemy, y przywileie z Kancellaryi naszey onym wydane *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Indygenat Urodzonego Henryka de Gordon, Margrabie Huntilaeum.

101. Idąc za Swiątobliwym przykładem Przodkow naszych Krolow Polskich, ktorzy *quod usquam egregium erat* zwykli byli *in bene meritos erga Rempub. transferre praemia* zasługom ich korresponduiące, z ktorych y tych czasow Urodzony Henryk *de* Gordon Margrabia Huntilaeum bliską krwią z domem Krolow Ich MM. Angielskich spokrewniony, y z nayprzednieyszey w kraiu swoim familii idąc, Nam y Rzeczyposp: pod teraźnieysze czasy zamieszane *in tantum* za Oberszterleitnanta służąc zasłużył się, że go za indigenę Państw naszych, z potomstwem iego *utriusque sexus ex lumbis procedentibus authoritate praesentis Conventus* przyimuiemy, na co przywiley iemu z Kancellaryi naszey Koronney wydać roskazaliśmy.

Indygenat Urodzonego Stefana Ballusa.

102. Patrząc na codzienne usługi, ktore Nam z dzieciństwa swego oddaie Urodzony Stefan Ballus, ktorego *integerrimum* zawsze w usługach naszych doznawaliśmy y doznawamy, chcąc to zawdzięczyć, y do dalszych naszych usług powodem bydź, onego deklaruiemy za indygenę Krolestwa tego, za zgodą wszystkich Stanow tak Koronnych, iako y W. X. Lit. ktoremu dyploma z Kancellaryi naszey wydać każemy.

Indygenat Urodzonego Franciszka Andrault de Buy.

566 103. Sprawuią Urodzonego Franciszka Andrault de Buy doświadczone zasługi, Nam y Rzeczyposp: pod tę woynę wyświadczone we wszystkich okazyach, że go za indygenę Państw naszych przyimuiemy, y onemu *participationem* praw, swobod, y wolności, obywatelow Krolestwa Polskiego y W. X. L. stanu szlacheckiego pozwalamy, na co mu przywiley z Kancellaryi naszey wydać każemy.

Indygenat Urodzonego Piotra de Nouersz.

104. Urodzonego w Krolestwie Francuskim Piotra de Nouersz Sekretarza y Podskarbiego Krolowy Iey Mci Pani Małżonki naszey, życzliwe usługi, ktore we wszelakich okazyach oddawał; *hanc clementiam*, po Nas za zgodą wszech Stanow *vendicant*, że do wolności y prerogatyw stanu szlacheckiego, tak w Koronie Polskiey, iako y w W. X. L. y należących do nich prowincyach przypuszczamy, y za indygenę przyimuiemy, iako to przywiley z Kancellaryi naszey wydany świadczy ktory we wszystkim approbuiemy.

Indygenat Schmieden Burgrabiemu Gdańskiemu.

105. Z urodzenia swego szlachcic Urodzony Natanael Schmeden, Burgrabia y Burmistrz miasta naszego Gdańska, a Łowczy nasz *per insulam Neringianam*, wszystkie ozdoby domu swego tą iedyną naywięcey u Nas przyozdobił znamienitością, kiedy pod tak trudny y zamieszany czas Prezydentem *Magistratus et Consilij militaris* będąc, żadnych strat y odwag swych przed się niebiorąc, ale samo dobro tey Rzeczyposp: y usługi naszey ważąc, stawał iako się godzi. Przeto co zasłużył, to mu powagą Seymu tego konferuiemy, przypuszczaiąc go y z potomstwem całym iego *utriusque sexus*, do swobod, y honorow, preeminencyi wszelakich, kazawszy o tym obszernieyszy z Kancellaryi naszey wydać przywiley.

Indygenat Frydrycha Ehler.

106. Rozum y dzielność acz w każdey usłudze naszey znaczne cnoty Urodzonego Frydrycha Ehler Burmistrza Gdańskiego zawsze Nam y Rzeczyposp: zalecały, ktory do starożytności swey szlacheckiey, splendorom dawnym *virtute addidit incrementa*, tym iednak osobliwie wyświadczył wiary swey y stateczności dokumentem: kiedy pod te nayzamieszańsze czasy na zachwianiu wszystkich *fulcra*, Państw naszych, *imperterritus heros:* w ręku swych prezydencyą miasta naszego Gdańska, y w nim regimentu woiennego *gloriose* sprawował, że też *per dispendia vitae substantiarumque suarum* rzeczy tam *direxit*, iż przyznać się musi, co *inter primos* ka-
567 żdemu dobremu y życzliwemu, to *praecipue* iemu, że ztąd *momentum* odnieśliśmy y Rzeczposp: *resumendae virtutis civium*, Państw naszych. Godzien tedy aby ochota iego *praemijs aucta et provocata* kleynot indygenatu Koronnego *authoritate* Seymu tego konferowanego odnioszy wszelkich prerogatyw godności preeminencyi w tey Rzeczyposp: uczyniła *capacem*, na co wszystko przywiley z Kancelleryi naszey wydać roskazuiemy.

Indygenat Iana Wahla.

107. Maiąc słuszny respekt na życzliwe Nam y Rzeczyposp: przysługi Urodzonego Iana Wahla Radnego miasta naszego Gdańska, w ktorych on y dawno przodkowie iego Nam y ś. pamięci Predecessorom naszym przez wszystkie czasy oświadczaiąc, nie ustawali, a szczegulnie teraz przy Gdańsku. W nagrodę tego, y dla

dalszego ku usłudze Rzeczyposp: zachęcenia urodzenie iego szlacheckie w Prusiech za zgodą wszech Stanow kleynotem indygenatu Koronnego przyozdabiamy, inkluduiąc z potomstwem iego, teraz y napotym będącym, na co y przywiley *eo nomine* z Kancellaryi naszey wynidzie.

Indygenat Walentego a Wonter Oberstera Gdańskiego.

108. Doświadczony Kawaler Urodzony Walenty a Wonter z młodości lat swoich, przez wszystkie stopnie rycerskiey promocyi, od pierwszego żołdata czwiczony, w każdey okkazyi szczęśliwy, y odważny żołnierz; tak pod woynę Niemiecką wsławił dzielność swoię, u rożnych Monarchow, że sławę y *testimonia* o sobie rzeczą samą przewyższył. Za co od Krolowey Szweckiey szlachectwem udarowany y Obersterem kreowany, lata na woynie strawił. Wszakże cnota iest każdemu *ingenua magistra*, bacząc się bydź poddanym naszym y Prusakiem, lubo *beneficiis* indzi obowiązany; więcey wziął przed się respekt wiary y obedyencyi, przeciwko Nam, niż insze akcessy, ktore *contempsit*, y udawszy się na służbę miasta naszego Gdańska, znaczne wydał męstwa swego dowody; codziennie one z odwagą zdrowia swego kontynuiąc: przeto wdzięczni zostaiąc tey stateczności iego szlachcicem, y indygeną Polskim czyniemy, y powagą Seymu tego do wszelakich prerogatyw, honorow, y wolności, z potomstwem iego będącym, y przyszłym przypuszczamy. O czym szerzey przywiley z Kancellaryi naszey będzie.

Indygenat Urodzonego Gerharda Proenen Starosty Sobowickiego.

109. *Meretur* doświadczona cnota Urodzonego Gerharda Proenen Starosty Sobowickiego, Dworzanina naszego Pokoiowego, ktory z przodkow swoich bywszy starożytnym szlachcicem,
568 iako to *authenticis documentis deduxit*, nie przestawa życzliwe swe ku Nam y Rzeczypospolitey wykonywać usługi, w nagrodę czego aby do dalszych w oyczyźnie usług tym bardziey zachęcony był, za zgodą wszech Stanow onego do indygenatu Koronnego y wszystkich praw, wolności, prerogatyw y preeminencyi szlacheckich z potomstwem *utriusque sexus* ktore iuż ma, y na potym mieć może przypuszczamy, y przywiley z Kancellaryi naszey approbuiemy.

Indygenat Urodzonego Abrahama von Geheme.

110. Uważaiąc wierne y życzliwe usługi, ktore Nam y Rzeczyp: od wielu lat, osobliwie czasow woiennych z wielką stratą substancyi swoiey statecznie oświadczył, Urodzony Abraham von Geheme Dworzanin nasz Pokoiowy, z przodkow swych szlachcic, iako to *authenticis documentis*, y dekretem Seymowym *deduxit*, przetoż onego z potomstwem iego *utriusque sexus* ktore teraz ma y na potym mieć może, za szlachcica Polskiego y indygenę Państw naszych, do wszystkich praw, wolności, prerogatyw, y preeminencyi szlacheckich *authoritate praesentis Conventus* przyimuiemy, na co przywiley z Kancellaryi naszey wydany approbuiemy.

Indigenat Urodzonym Kolmerom.

111. Nietylko dla urodzenia szlacheckiego starożytnych przodkow swych w Prusiech, iako to *authenticis documentis deduxerunt*, na teraźnieyszym Seymie, ale y doskonale oświadczoney cnoty ku Nam, y Rzeczyposp: *conspicui* Urodzeni Klemens, Ian, Filip, Reinhold, y Karol Ernest Kolmerowie, ale y dla wiary, cnoty, dzielności *hoc praesenti bello* wyświadczoney zalecenia godni są, abyśmy wzgląd na nich nasz obrociwszy, *merita* też słusznym wdzięczności naszey dokumentem uhonorowali, y dla tego *authoritate* Seymu tego, za *indigenas nobiles* Korony Polskiey deklaruiemy, y wszelakich prerogatyw *immunitatesque* szlacheckich zażywać z potomstwem ich *utriusque sexus* ktore teraz maią y na potym mieć będą *tenore privilegij* z Kancellaryi naszey pozwalamy y on *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Indygenat Urodzonego Iana Magnusa Ochapa.

112. Urodzonego Iana Magnusa Ochapa, Maiora regimentu Wielmożnego Ierzego Lubomirskiego, Marszałka Wielkiego y Hetmana Polnego Koronnego, od wielu lat stateczne przysługi, ktore w zamięszaniu teraźnieyszym Rzeczyposp: wiernie, y odważnie odprawował, godne są respektu y słuszney nagrody, ktorą chcąc onemu oświadczyć, y do dalszey zachęcić rezolucyi, powagą Seymu teraźnieyszego indygenat Polski konferuiemy, ponieważ y urodzenie swe 569
szlacheckie w Państwach Xiążęcia Lychtensteyna wyższego Sląska wywiodł, na co y dyploma z Kancellaryi naszey wydać roskazuiemy.

Indygenat Urodzonym Schwartzwaldom.

113. Do rodowitości y ozdob ich szlacheckich, iako to *authenticis documentis deduxerunt*, dzielnemi y znamienitemi sprawami zaleceni Nam, z wielu miar osobliwie w tym czasie woyny, Urodzeni Ian, Henryk, y Karol Schwartzwaldowie obywatele Prus naszych: przeto nagradzaiąc ich cnoty, a powab daiąc y zachęcaiąc do dalszych Nam, y Rzeczyp: przysług, iako indygeny, szlachtę Korony Polskiey, y W. X. Lit. do dawnych praw, prerogatyw, preeminencyi szlacheckich, y swobod spolnych z potomstwem ich *utriusque sexus* ktore teraz maią, y na potym mieć będą przypuszczamy. O czym przywiley z Kancellaryi naszey wydany *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Nobilitacya Grzegorza Barkmana Sekretarza naszego.

114. Iako zawsze nayosobliwsza iest ozdoba y uszlachcenie każdego cnota, ktora wszystkie inne *producit* obfitości dobrych przymiotow, iako ten charakter przed szlachectwem szlachecki, ktory *hac praeeunte aggreditur* oney *vestigia;* z dawnych czasow w Prusiech, z przodkow swych

obywatel Grzegorz Barkman Sekretarz nasz, lubo zawsze w domu swym ludzi dobrych pełne miał dowody, z ktorych mogł brać *regulam*, chwalebnych postępkow; ale że osobliwie dzielności nie maią granic *conatibus* zamierzonych, oprocz przestrone *virtutis stadium*, tak *circumscribi* niemogły *privatis curis*. Doznaliśmy sami w nim ku Nam, y Rzeczyposp: szczerości, y kandoru, gdy zleconym od Nas choć trudnym y niebespiecznym *officijs par extitit*, a cokolwiek *tulit* czasu *tempestuosa calamitas*, *superavit*, w ustawicznych przy Nas y boku naszym trudnościach, robiąc na swą y całego Gdańska sławę. Dla tych tedy ku Nam wiadomych przyczyn, do szlacheckiego tey Rzeczyposp: kleynotu *authoritate* Seymu teraźnieyszego pomienionego Grzegorza Barkmana przypuszczamy, y do wszystkich wolności, y ozdob stanu rycerskiego *habilem* y z potomstwem iego czyniemy *mediante dato privilegio nostro.*

Indygenat Ierzego Kocha.

115. Cnota y wiara przy wielu wyświadczeniu rożnych zasług Nam, y Rzeczyposp: znaczna, ale y urodzeniu szlachectwa w Krolestwie Angielskim, Urodzonego Ierzego Kocha, nie mogła, tylko Nas do nagrody powabić: dla czego za pozwoleniem wszech Stanow indygeną Polskim onego czyniemy, y do wolności, prerogatyw, praw wszelakich, z potomstwem ktore teraz ma y na potym mieć może przypuszczamy, iako o tym przywiley będzie z Kancellaryi naszey.

570 **Indygenat Urodzonych Stanisława, Woyciecha Xiędza Iana Baryczkow.**

116. Maiąc szczegulny wzgląd, y baczność, na starożytność Urodzonych Stanisława, Woyciecha, X. Iana Baryczkow, ktorych przodkowie w rożnych expedycyach woiennych y innych usługach, iako Xiążąt Mazowieckich, także y Naiaśnieyszych Krolow Polskich Antecessorow naszych, Nas y domu naszego Krolewskiego *constanti* zawsze *fide et dexteritate* służyli: dla czego onych przychęcaiąc do dalszych naszych y Rzeczyposp: usług, a zwłaszcza że temi czasy znaczną summę na potrzebę Rzeczyposp: darowali, *ex quo diploma suae nobilitatis* w postronnych Państwach *habitae deduxerunt*, onych indygenami tey Rzeczyposp: deklaruiemy, y do prerogatyw szlacheckich *accedente Ordinum Regni consensu* przypuszczamy, y dyploma z Kancellaryi naszey wydane approbuiemy.

Indygenat Urodzonym Boratinim.

117. Wiadoma Nam iest dobrze *dexteritas*, Urodzonych Tytusa Liwiusa Sekretarza y Dworzanina naszego, Filipa Boratinich, braci rodzonych: ktorych dom y familią *Rudolphus Imperator Romanus* honorami kondekorował, iako to y Nam w rożnych okazyach dobrze zasłużyli, y w teraźnieyszych potrzebach Rzeczyposp: *ad praesens* do skarbu znaczną *in instanti* wnoszą summę, zachęcaiąc ich do dalszey usługi Rzeczyposp: onych *pro indigenis* Korony Polskiey y W. X. Lit. y Prowincyi ich za zgodą wszech Stanow deklaruiemy, y do wszystkich wolności y prerogatyw szlacheckich Koronnych y W. X. Lit. przypuszczamy, na co przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazaliśmy.

Indygenat Urodzonego Franciszka Delpacego.

118. Iako Naiaśnieysi Antecessorowie nasi Krolowie Polscy, tych nayochotniey cudzoziemcow do indygenatow, y prerogatow, szlachectwa Polskiego y W. X. Lit. przypuszczali: ktorzy nie tylko w oyczyźnie swoiey z ktorey wyśli, ale y tu w Koronie *militaribus factis* słynęli, tak y My od tak świątobliwego ich niechcemy odstępować zwyczaiu. Zaczym wiadome y widome maiąc przed oczyma zasługi Urodzonego Franciszka Delpacego Obersterleytnanta Urodzonego Kasztellana Kamienieckiego, od tak wielu lat na usłudze naszey, y Rzeczyposp: z niemałym substancyi y zdrowia swego uszczerbkiem statecznie zostaiącego, y w wielu okazyach woiennych doświadczonego, godnym osądziliśmy indygenatu y kleynotu szlachectwa Polskiego, iakoż onego za indygenę Krolestwa Polskiego y W. X. Lit. za zgodą Rzeczyposp: przyimuiąc do wszelkich wolności, y prerogatyw szlacheckich tak w Koronie iako y W. X. Lit. z potomstwem iego *utriusque sexus* przypuszczamy.

Indygenat Urodzonego Iana Iakuba Bonellego. 571

119. Rycerskie Urodzonego Iana Iakuba Bonellego Ingeniera naszego zasługi, ktore Nam y Rzeczyposp: acz w wielu okazych, ale osobliwie w Smoleńskim y Brzeskim oblężeniu, y w Warszawskiey potrzebie z szwankiem niemałym na zdrowiu wiernie y życzliwie oświadczał, osobliwie naszey Rzeczypospolitey *merentur* wdzięczność: zaczym iako się sam w oczach naszych y Wielmożnych Hetmanow naszych odważnemi rycerskiemi dziełami swemi, wiarą y cnotą porownał z obywatelami Rzeczyposp: tak y My onego ze wszystkiemi Stanami Koronnemi y W. X. L. za indygenę prawdziwego Korony naszey Polskiey y W. X. Lit. przyimuiemy, y do wszelakich prerogatyw szlacheckich przypuszczamy, y na to przywiley z Kancellaryi naszey wydać rozkazaliśmy.

Indygenat Urodzonych Iuryce Radanowica, Marka Sefera Tolińskiego.

120. Ieżeli co w większey konsyderacyi bydź może, iako wierne y odważne usługi ludzi rycerskich, między ktoremi doświadczone maiąc w rożnych poselstwach y w dziele rycerskim odważne zasługi, Urodzonych Marka Sefera Tolińskiego, Iuryce Radanowica, Rotmistrza naszego, przeto onych do prerogatywy stanu szlacheckiego przyimuiemy, y *pro indigenis* Państw naszych, ponieważ w swoich krainach byli szlachtą y z potomstwem ich *utriusque sexus*, ktore maią y mieć będą, *authoritate præsentis Conven-*

tus deklaruiemy, y nasz przywiley onym z Kancellaryi naszey wydać roskazuiemy.

Nobilitacya Urodzonego Iana Turoszowica Wieniawskiego Sekretarza naszego.

121. Wielka miłość ku tey Rzeczyposp: y chęć do posług iey w teraźnieyszych czasiech pokazana przez Urodzonego Iana Turoszowica Wieniawskiego, Sek: naszego, ktory nie tylko siebie na usługi iey po wielekroć nie żałował, ale też y znaczną summę *in usus Reip:* na zapłatę woysku ochotnie daruie, y onę na kommissyą wnieść obiecuie, takowa tedy iego ku Rzeczyposp: ochota wyciąga po Nas przeciwko niemu *eminentia præmia:* przeto za zgodą wszystkich Stanow *authoritate præsentis Conventus* onego z potomstwem, y z domem iego *utriusque sexus ex lumbis procedentibus* do praw y wolności, preeminencyi y wszystkich prerogatyw, ktore stanowi szlacheckiemu należą przypuszczamy, y przywiley z Kancellaryi naszey *eo nomine* wydać roskazaliśmy, ktory *cum omnibus ejus clausulis in toto* approbuiemy.

Nobilitacya Kasprzyckich.

122. Znaczne *merita* y odwagi nieboszczyka Kaspra Kasprzyckiego, ktory *raro exemplo inter sibi similes* nie z iakiey powinności, ale z ochoty y miłości samey dla dostoieństwa naszego, dla całości Rzeczypospolitey po wszystkie czasy z chorągwią Harnikow swym kosztem zaciągnionych, aż do ostatniego życia swego kresu w obozach pod Krakowem zostaiąc, substancyą swoię na kilkadziesiąt tysięcy odżałowaną, y nad co nic milszego niemasz, zdrowie stracił, wyciągaią po Nas, y wszystkiey Rzpltey *gratitudinis præmium:* tedy potomkow iego *utriusque sexus ex lumbis paternis descendentes* do szlachectwa przypuszczamy, y onych *pro nobilibus* deklarowawszy, *hac prerogativa nobilitatis insignitos* mieć chcemy, *ad munia quævis subeunda* szlachcie należące onych przypuszczaiąc, na co przywiley z Kancellaryi naszey wydać onym rozkazuiemy.

Nobilitacya Urodzonego Iana Michała Złotorowicza.

123. Ieżeli co Nam wdzięcznieyszego y do dalszey munificencyi prerogatyw y ozdob nadania, większym powodem bydź może, iako mężne y odważne dzieła ludzi rycerskich, ktore samą tylko łaską naszą ukontentowane bydź mogą. Między ktoremi maiąc wiadome Urodzonego Michała Iana Złotorowicza żołnierza naszego w dziele rycerskim męstwo, ktory od młodości lata swoie w woysku na usłudze Rzplitey trawiąc, częstokroć więzniow ręką swoią branych Nam prezentował, y oddawał, a nad to w rożnych okazyach kilka postrzałow z wielkim uszczerbkiem zdrowia swego odniosł, takowych tedy iego zasług maiąc *justam rationem*, onego y z potomstwem *utriusque sexus* ktore mieć będzie *authoritate præsentis Conventus* nobilituiemy, y za szlachcica Polskiego deklaruiemy, na co przywiley z Kancellaryi naszey onemu wydać roskazaliśmy.

Nobilitacya Grzegorza Szeferowicza Rotmistrza, Michała Michałowicza, Stefana Bokusza, Mikołaia Groszykowskiego, Mikołaia Szuniewskiego, Gabryela Dabiszę, Mikołaia Pawlickiego żołnierzow.

124. Maiąc w osobliwym respekcie Nam y Rzplitey przez długi czas w rożnych okazyach woiennych oddawane usługi przez Grzegorza Szeferowicza Rotmistrza, Michała Michałowicza, Stefana Bokusza, Mikołaia Groszykowskiego, Mikołaia Szuniewskiego, Gabryela Dabiszę, Mikołaia Pawlickiego, ktorzy wiele postrzałow w rożnych okkazyach woiennych z znacznym fortun swoich y zdrowia uszczerbkiem odnioszy, statecznie na usłudze Rzplitey od wielu lat do tych czas zostawaią. Za przyczyną Wielmożnych Hetmanow y zgodą Stanow Koronnych, onych *authoritate Conventus præsentis et cum prole utriusque sexus ex lumbis procedentibus* do prerogatywy stanu szlacheckiego przypuszczamy, na co onym przywileie z Kancellaryi naszey wydać rozkażemy, ktore *in toto* approbuiemy.

Nobilitacya Urodzonego Andrzeia Zalskiego. 573

125. Między innemi rycerstwa Koronnego żołnierzami maiąc dobrze od Wielmożnych Hetmanow naszych, Koronnych, y Wielmożnego Woiewody Ruskiego, zalecone Urodzonego Andrzeia Zalskiego Towarzysza na ten czas chorągwie Urodzonego Kasztellana Halickiego woienne zasługi; ktore on za całość Rzpltey y dostoieństwa naszego we wszelkich okazyach przez te woyny przeciwko Kozakom, Moskwie, Węgrom, a osobliwie Szwedom dzielnością swoią wypełnił, a oraz pomniąc na znaczną iego odwagę, ktorą w szturmie pod czas expugnacyi Warszawy z odżałowaniem zdrowia swego uczynił, y innym przodkował, y przywodząc szturmuiących odważnie Bernardyński klasztor z znacznym szwankiem Szwedow opanował. Więc y w dobywaniu Łęczyce w oczach naszych, gdzie także przywodząc drugich od nieprzyiaciela trzykroć postrzelony, y z placu za nieżywego wzięty został. Zkąd wielki szwank w rękę aż do zepsowania kości szkodliwie poniosł: onego y z potomstwem iego *utriusque sexus*, ktore mieć będzie, za zgodnym zezwoleniem wszystkich Stanow Koronnych, y W. X. L. do kleynotu szlachectwa Polskiego przypuszczamy *et pro nobili* deklaruiemy. Na co przywiley z Kancellaryi naszey onemu wydać roskazaliśmy. Iednak differencya ma bydź herbu pomienionego Urodzonego Zalskiego od starodawnych Zelskich w Ziemi Dobrzyńskiey rozrodzonych.

Zniesienie kondemnat z Urodzonego Pisarza Polnego.

126. Iż się wiele takich w roku przeszłym znaydowało, ktorzy po traktatach pod Miedzybożem zawartych, gdy Urodzony Ian Sapieha Pisarz Polny Koronny z pewną częścią woyska naszego, Xiążęcia Siedmigrodzkiego y woyska iego z Państw naszych wyprowadzał, z rożnych mieysc, zabiegali, wozy, iuki Węgierskie, przeciwko traktatom zawartym rabowali: z ktorey okazyi pomienionemu Urodzonemu Pisarzowi Polnemu na takich animadwersyą czynić przyszło. Przeto cokolwiek się na ten czas ktoremu takiemu dostało, *invindicabile* deklaruiemy, y infamie z tey okazyi w Trybunale iakimkolwiek sposobem od kogożkolwiek na pomienionym Urodzonym Pisarzu Polnym otrzymane znosiemy, wiecznie tegoż Urodz: Pisarza Polnego uwalniaiąc.

Zniesienie infamii z Urodzonego Melchiora Stockiego.

127. Za instancyą Posłow naszych Ziemskich *prævia satisfactione*, *tam parti læsæ quam pœnae publicae; omnes pœnas infamiae in quocunque foro*, na Urodzonym Melchiorze Stockim otrzymane znosiemy, *et nihil bonæ famæ ac honori ipsius posse nocere* deklaruiemy.

574 **Zniesienie infamii z Urodzonych Iana Brzezińskiego, Ioba Suchcickiego, y inszych.**

128. Kassacyą *pœnæ infamiæ*, na Urodzonym Ianie Kazimierzu Brzezińskim, Iobie Suchcickim, Ianie Swięcickim, Ignacym Kleczkowskim, w Trybunale otrzymaną *in toto* approbuiemy, y onych *a pœnis quibusvis tam criminalibus quam et civilibus*, *ex causa ista emergentibus*, *etiam a pœna publica authoritate præsentis Conventus* uwalniamy.

Zniesienie pewnych infamii osob od woyska zaleconych.

129. Iż Urodzony Franciszek Dunin, Alexander Snitowski, Krzysztof Muchowiecki, Władysław y Konstanty Muchowieccy synowie iego, także y Urodzeni Stanisław Iabłonowski, Chorąży Nurski, Pisarz Ziemski Drohicki, Adam Sławski, Alexander Tymieński, Ian Fedorowicz, *reconciliando Rempubl:* przez te wszystkie czasy wiary dotrzymuiąc y cnoty, statecznie w woysku żadney nie omieszkiwaiąc okazyi zostawali: przeto *pœnas infamiarum* tak przez konstytucyą na niektorych z nich deklarowaną, iako też y na ktorymkolwiek Sądzie Koronnym skazaną y otrzymaną znosiemy, *et nihil bonae famæ ac honori ipsorum posse nocere* deklaruiemy.

Zniesienie kondemnat z pewnych osob.

130. Iż mimo prawa, ktore obywatelow Małopolskich do Trybunału Piotrkowskiego *evocare* zakazuie, na Urodzonych Potockich Kasztellanicach Krakowskich, y na Urodzonym Kazimierzu Beydzie Rzewuskim kondemnata w Trybunale Piotrkowskim *inter causas officij* iest otrzymana, tedy takową kondemnatę, iako prawu przeciwną znosiemy, wolne prawo stronie prosekucyi w Trybunale Lubelskim *prout de jure venerit* zachowuiąc, także kondemnatę na tymże Urodzonym Rzewuskim *ex instantia* Strzembowskich *indebite* otrzymaną kassuiemy.

Woytostwo Drozdowskie.

131. Maiąc wzgląd na zasługi Urodzonego Marcina Madalińskiego Starosty naszego Przemyślskiego naznaczamy pewną kommissyą na taxowanie Woytowstwa we wsi Drozdowcach, zaczym one teraźnieyszą konstytucyą approbuiemy.

Pogłowne żydowskie Koronne.

132. Uważaiąc gwałtowne Rzepltey potrzeby *authoritate præsentis Conventus* postanawiamy na żydy wszystkie w Koronie, summę siedmdziesiąt tysięcy, także insze długi zatrzymane siedmdziesiąt tysięcy, względem pogłownego y pospolitego ruszenia dwadzieścia tysięcy wnieść maią: a gdy to oddadzą od inszych podatkow w Woiewodztwach wolni bydź maią, podatki iednak uchwalone, to iest czopowe y akcyzę płacić będą powinni, żadnemi defalkami, ani libertacyami nie zasłaniaiąc się, miastu Krakowowi przywiley dany na wybieranie od żydow groszow kassuiemy y annihiluiemy. 575

Pogłowne y podymne żydowskie W. X. L.

133. Widząc tak gwałtowną potrzebę Rzepltey na zapłacenie długu woysku W. X. Lit. postanawiamy na wszystkich żydow w W. X. Lit. pogłownego summę dziesięć tysięcy złotych, ktore na Trybunale Skarbowym, iako y podymnych piętnaście, na teraźnieyszym Seymie uchwalonych, dwiema ratami *secunda et 16 Octobris salvis abjuratis* wnieść powinni będą. Przeszłego zaś Seymu tak podymne iako y pogłowne na nich uchwalone, ktore ieżeli wnieśli do skarbu, w Trybunale Skarbowym sprawić się maią, y cokolwiek ieszcze do skarbu nie wnieśli oddać y zapłacić *salvis abjuratis* będą.

Pogłowne Tatarskie w W. X. Lit.

134. Tatarowie wszyscy W. X. L. ktorzy furmaństwem y rzemiesłem się bawią, sami od siebie, y od żon, od dzieci, po złotemu od osoby do Poborce dać maią excypuiąc Chorążych, ułanow, y tych Tatar ktorzy służbę woienną swym kosztem odprawuią, y na osiadłościach mieszkaią; ci temu pogłownemu podlegać nie będą, a Chorążowie, Murzowie, y ułanowie przysięgę uczynić maią w Grodzie na czas wybierania poborow naznaczony, na to, że sprawiedliwie tych tylko, ktorzy służby woienne służą, wyimuiąc, a inszych wszystkich podlegaiących pod to pogłowne nie ochraniaią.

Chorąstwo Buskie y Horodelskie.

135. Aby *bene merentium* nagrody w rękach naszych krzewiły się, tedy Buskiemu y Horodolskiemu Powiatowi Chorąstwa *de novo erigimus*, z ktorych teraz Buskie Urodzonemu Ierzemu Piwowi, a Horodelskie, Urodzonemu Mikołaiowi Dramińskiemu, za prozbą Posłow Woiewodztwa Bełskiego, dobrze Rzeczypospolitey zasłużonym, a w teyże służbie nie ustaiącym ludziom, daiemy.

Gleyt Urodzonemu Rzeczkowskiemu.

136. Na instancyą Posłow Ziemie Halickiey, za zgodą wszystkich Stanow Koronnych, gleyt z Kancellaryi naszey Koronney Urodzonemu Stanisławowi Rzeczkowskiemu, w sprawie z Urodzonemi Brzuchowskiemi, y Marczeńskim, na infamią w kommissyi Lubelskiey otrzymaną, y na Seymie publikowaną wydać pozwalamy.

Sądy Ziemskie Włodzimierskie.

137. Ponieważ po dziśdzień Sędziego Ziemskiego, Pisarza, ani Podsędka, Powiat Włodzimierski nie ma, przez co się dzieie świętey
576 sprawiedliwości zwłoka, y *injuriati* przez zawarcie ksiąg *vim patiuntur:* tedy za instancyą Posłow Ziemskich ponieważ też na przyszłym Trybunale konserwaty Woiewodztwa Wołyńskiego przypadaią, pozwalamy *authoritate praesentis Conventus* tak na otworzenie ksiąg przez Kommissarzow, ktorych sobie tameczny Powiat na Seymiku *Relationis* obierze, iako też y na leżenie onych przez niedziel dwie.

Miasta nasze Bochnia, Wieliczka, y Olkusz.

138. Iż wiele na tym należy, aby miasta nasze Olkusz, Bochnia, Wieliczka, do ostatniey zguby nie przychodziły, za ktorych ruiną, y prowentow stołu naszego wielkaby uyma bydź musiała: przeto konstytucyą *anni 1631* ktora ich od wszelakich stacyi y stanowisk żołnierskich uwalnia reassumuiemy: chcąc to mieć po Wielmożnych Hetmanach naszych, aby żołnierzow, ktorzyby prawu temu sprzeciwiali się, surowo karali.

O possessyach y dzierżawach dobr Inflantskich.

139. Obywatele Xięstwa Inflantskiego, dotrzymuiąc wiary y cnoty Nam y Rzepltey odbieżeli domow, y znacznych substancyi swoich, przez co *merentur* łaskę naszę y nagrodę, iakoż w podawaiących się okazyach, nagradzać to im obiecuiemy: a za rekuperowaniem da P. Bog Inflant, każdy z obywatelow pomienionych przy dobrach swych zostawać ma, y ieżeli iakie *privilegia ad male narrata* z' Kancellaryi naszych, dawniey y teraz świeżo były wydane, *et in praejudicium* obywatelow, y *possessorum superstitum*, one annihiluiemy, a possessorow y dzierżawcow przy wolnościach dawnych y wieczności prawa zostawuiemy.

Leżenie ksiąg Ziemskich Bełskich.

140. Ponieważ od lat kilku to Woiewodztwo Sądu zupełnego Ziemskiego nie miało, y *hucusque* niema, przez co uyma się świętey sprawiedliwości dzieie, tedy przynaymniey aby dla extraktow potrzebnych do Trybunałow y inszych Sądow wszelakich, ludzie ukrzywdzeni uymy w sprawiedliwości nie mieli, pozwalamy, aby w tym Woiewodztwie na mieyscu zwyczaynym przy dwu Komornikach Ziemskich, a iednym Urzędniku przysięgłym Grodzkim, co sześć niedziel po trzy dni wolno każdemu potrzebuiącemu *adire* księgi y z nich extrakty sporządzać.

Deputaci do Rawy.

Z Senatu.

Wielmożni Alexander Sielski Kasztellan Łęczycki, Stępkowski, Kasztellan Bracławski.

Z Poselskiey Izby:

Urodzeni Stanisław Widlica Domaszewski, Starosta Łukowski, Chryzostom Gizicki, Sędzia Ziemski Wieluński.

Rezydenci przy boku naszym.

577

Na pierwsze pułroka, pierwsza ćwierć. X. Biskup Kamieniecki, P. Woiewoda Mścisławski, P. Bełski, P. Wiślicki. Na drugą ćwierć, przy tymże X. Biskupie Kamienieckim. P. Woiewoda Malborski, P. Nowogrodzki, Pan Biecki. Na drugie pułroka, pierwsza ćwierć. X. Biskup Wendeński, Pan Woiewoda Bracławski, P. Płocki, P. Rogoziński. Na drugą ćwierć, przy tymże X. Biskupie Wendeńskim, P. Woiewoda Pomorski, P. Witepski, P. Radomski. Na trzecie pułroka, pierwsza ćwierć. X. Biskup Smoleński, P. Woiewoda Miński, P. Czerski, P. Zawichostski. Na drugą ćwierć, przy tymże X. Biskupie Smoleńskim, P. Woiewoda Wendeński, P. Podlaski, P. Lędzki. Na czwarte pułroka, pierwsza ćwierć. Imć X. Arcybiskup Gnieźnieński, P. Woiewoda Parnawski, P. Rawski, Pan Srzemski. Na drugą ćwierć przy tymże Imci X. Arcybiskupie Gnieźnieńskim, P. Woiewoda Derpski, P. Brześciański, P. Zarnowski.

Deklaracye Woiewodztw, y Ziem koronnych.

Woiewodztwo Poznańskie funduiąc się na assekuracyi I. K. Mci pozwalaią wnieść do skarbu summę dwudziestom poborom y pułszostom korresponduiącą, *sine abjuratis*, *inquantum scripto ad archivum* dosyć się stanie, *modum contribuendi* tak z akcyzy, czopowego, *ab omni genere* podatkow biorą sobie na Seymik *Relationis*, ktory im z Deputackim spolny składamy, y *laudum* ktore sobie na podatki sposob prowiantow uchwalą, y Sędziow Skarbowych prywatnych Powiatowych obiorą *vigore praesentis Conventus* approbuiemy. Woiewodztwo Krakowskie, summę *aequivalentem* dwudziestom pułszostom poborom oddać za assygnacyami skarbowemi deklaruie, sposob *quo genere* podatkow, wydać ich maią, do braci biorą na Seymik Relacyiny, ktory oraz z Deputackim w pierwszy Poniedziałek po Narodzeniu Nayśw: Panny odprawić się powinien, na tymże Seymiku Deputatow do sądzenia retentow, rożnych podatkow, w Woiewodztwie swoim uchwalonych obiorą, *laudum* także względem wybierania akcyzy iako y czopowego, ktore sobie uchwalą stosuiąc się do konstytucyi Seymowych, także względem prowiantu approbuiemy, tak iednak, aby się dosyć stało skryptowi *ad archivum* danemu. Xięstwo Zatorskie y Oświęcimskie *similiter* iako y Woiewodztwo Krakowskie, summę

dwudziestom y pułszostom poborom korresponduiącą *sine abjuratis*, *modum contribuendi* tak z czopowego, akcyzy, y inszych sposobow, ktore sobie na Seymiku *Relationis* wynaydą, pozwalaią Seymik *Relationis 9 Septembris*. Woiewodztwo
578 Sędomierskie, takąż deklaracyą czyni iako y Woiewodztwo Krakowskie, y Poznańskie, pozwala summę korresponduiącą dwudziestom pułszostom poborom *sine abjuratis:* sposob *contribuendi* biorą sobie do braci na Seymik Relacyiny, ktory oraz z Seymikiem Deputackim *9 Septembris*, odprawować się będzie, ktory przedłużyć się musi w dłuższy czas. *Laudum* w ktorym sobie opiszą *quo genere* podatkow wniosą tę summę na kommissyą przyszłą na zapłatę woysku, także względem prowiantu postanowionego oraz y akcyzę z czopowym *vigore* Seymu tego approbuiemy: na tymże Seymiku obrać maią Deputatow do sądzenia retentorow, podatkow wszelakich, y wysłuchania poborowych rachunkow. Woiewodztwo Kaliskie, także *in toto* iako y Woiewodztwo Poznańskie, y Seymik *eadem die.* Woiewodztwo Sieradzkie, iako y Poznańskie, Krakowskie, y Sędomirskie, *in toto*, tylko Seymik *Relationis Septembris pro 17* w Szadku sobie naznacza. Ziemia Wieluńska *in toto* iako y Woiewodztwo Sędomierskie. Seymik iednak *9 Septembris in toto.* Woiewodztwo Łęczyckie, *in toto* iako Sędomirskie, y Sieradzkie, Seymik *eadem die 9 Septembris.* Woiewodztwo Brzeskie, y Inowrocławskie, dwadzieścia y pułszosta poboru podług taryfy *anni 1629* tak iako wszystkie Woiewodztwa, y Ziemie *sine abjuratis* pozwalaią, *salvo decessu* symple y remissy, ktore do przyszłego Seymu są odłożone, *modum contribuendi* biorą sobie do braci na Seymik *Relationis pro die 16 Septembris* w Radzieiowie, inkluduiąc w te podatki, czopowe, y akcyzę, y ich retenta, iakie się znaydować będą. Ziemia Dobrzyńska, także summę dwudziestom pułszostom poborom korresponduiącą pozwala *sine abjuratis*, czopowe, akcyza, podług deklaracyi inszych Woiewodztw, także *in dispositione* Woiewodztwa zostawać ma. *Laudum* ktore sobie *de modo contribuendi*, lubo pogłownym, lubo podymnym, na Seymiku *Relationis* namowią: Seymik *Relationis 17 Septembris* na tymże Seymiku Deputatow do sądzenia retentow obiorą. Woiewodztwo Kiiowskie, *ad feliciora tempora.* Woiewodztwo Ruskie, y Ziemia Lwowska, dwadzieścia pułszosta poborow *sine abjuratis.* Seymik *Relationis die 27 Septembris* w Wiśni, *modum contribuendi* do braci, y *laudum* względem tych podatkow *approbatur.* Ziemia Przemyślska, takież podatki *sine abjuratis*, iako y Ziemia Lwowska dwadzieścia pułszosta poborow *sine abjuratis*, *salva* iednak *deductione* symple *si et inquantum* z symple *per legem decessit.* Seymik *Relationis salva deductione eorum quae per legem decesserunt.* Ziemia Sanocka, *in toto* iako y Przemyślska *sine abjuratis*, Seymik *Relationis die.....*
579 Ziemia Chełmska, także iako y Ziemia Lwowska *sine abjuratis*, Seymik *16 Septembris.* Ziemia Halicka y Powiat Kołomyiski *sine abjuratis* dwadzieścia y pułszosta poborow. Woiewodztwo Wołyńskie, z dobr tych, ktore wolne zostaią od nieprzyiaciela, deklarowało siedmioro podymne na kommissyą wydać, na zapłatę woysku, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum* na co ma bydź nowo przysięga tak formowana, iż w tym miasteczku albo wsi, niemasz więcey domow osiadłych, z ktorych podatek Rzepltey wszyscy płacić powinni; a żeby *perjurijs* zabieżec się mogło, ci, ktorzy będą przysięgali, powinni mieć attestacyą od pana swego, żeby według oney przysięgali, ktora do ksiąg ma bydź inserowana. *Laudum* ktore sobie na Seymiku *Relationis* ktory będzie *18 Septembris*, na mieyscu zwyczaynym uchwalą, około porządku wybierania podymnego, akcyzy, czopowego, y prowiantu, aby nikt tak z naymożnieyszych iako y z uboższych nie ulegał, także y to co należy *ad securitatem* Poborcow y Exaktorow aby było *ratum; in toto* approbuiemy. Powiat Trębowelcki *ob summam desolationem cum abjuratis* dwadzieścia y pułszosta pobora, Seymik *die 19 Septembris.* Woiewodztwo Podolskie, podymne czworo z dobr, ktore są *in possessione*, *salvis abjuratis et desertatis*, akcyza y czopowe, podług instruktarza podanego wybierać się ma; a na municyą y *præsidiarios* Kamieńca Podolskiego, obracać się powinny, te wszystkie exakcye, z ktorych Administrator *dabit rationem* Woiewodztwu, Woiewodztwo zaś da P. Bog na Seymie przyszłym rachować się będzie, Seymik *Relationis 1 Octobris* naznaczą. Woiewodztwo Lubelskie, *in toto* iako y Sędomierskie, *sine abjuratis* a Seymik *10 Septembris.* Woiewodztwo Bełskie, summę korresponduiącą dwudziestom pułszostom poborom, *sine abjuratis*, Seymik *Relationis 18 Sept.* Woiewodztwo Płockie, *similiter* iako y Poznańskie, *in toto*, *sine abjuratis*, miasto iednak Płock, y Płońsk, *respectu executionis* przeszłych podatkow *suspensa* na przyszłym Seymie, Seymik *Relationis 10 Septembris.* Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska, *similiter in toto*, iako y Woiewodztwo Krakowskie, y Sędomierskie, *sine abjuratis*, Seymik *9 Septembris.* Ziemia Warszawska, *similiter* iako y Woiewodztwo Poznańskie *sine abjuratis*, Seymik *9 Septembris.* Ziemia Wiska, *in toto* iako y Ziemia Dobrzyńska, *sine abjuratis*, Seymik *Relationis 19 Septembris* Ziemia Wyssogrodzka, *similiter* iako y Ziemia Dobrzyńska, *in toto sine abjuratis*, Seymik *18 Septembris.* Poborca do braci. Ziemia Zakroczymska, *similiter* iako y Dobrzyńska *sine abjuratis*, Poborca Andrzey Słustowski 580
ma przysiąc, Seymik *16 Septemb.* Ziemia Ciechanowska, *similiter* iako y Dobrzyńska *sine abjuratis*, Seymik *7 Septemb.* Ziemia Łomżyńska, także iako y Dobrzyńska *sine abjuratis*, Seymik *17 Septemb.* Ziemia Rożańska, *similiter sine abjuratis*, Seymik *16 Septemb.* Ziemia Liwska, *similiter in toto sine abjuratis*, Seymik *16 Septemb.* Ziemia Nurska, *similiter in toto sine abjuratis*, Seymik *16 Septemb.* A te Ziemie, Woiewodztwa

tego Mazowieckiego Generalny Seymik w Warszawie *die 23 Septemb.* naznaczaią sobie. Woiewodztwo Podlaskie, Ziemia Drohicka *similiter in toto* iako y Dobrzyńska *sine abjuratis*, Seymik *10 Septemb.* Ziemia Mielnicka, *similiter in toto* iako y Dobrzyńska *sine abjuratis*, Seymik *10 Septemb.* Ziemia Bielska, stosuie się do Ziemie Dobrzyńskiey *in toto sine abjuratis*, Seymik *10 Septemb.* Woiewodztwo Rawskie, Ziemia Rawska summę dwudziestom pułszostom poborom *sine abjuratis* wydać, *modum contribuendi* na Seymiku namowić maią, akcyza y czopowe *a die conclusionis* Seymu teraźnieyszego, w Ziemi zostawać będzie, ktore *ad normam* Woiewodztwa Poznańskiego *annuatim curret*, y w dyspozycyi Ziemi będzie, Seymik *Relationis 9 Septemb.* w Bolemowie. Ziemia Sochaczowska, *similiter in toto* iako y Ziemia Rawska, Seymik *eadem die.* Ziemia Gostyńska, także iako y wzwyż mianowane Ziemie, Seymik *24 Septemb.* Woiewodztwo Chełmińskie, podatki sobie do braci y *modum contribuendi* biorą, Seymik *die*..... Woiewodztwo Malborskie, podatki sobie do braci biorą, y *modum contribuendi.* Woiewodztwa Pomorskie, podatki sobie do braci biorą, y *modum contirbuendi*, Seymik *die*.... Woiewodztwo Czerniechowskie, ponieważ iest zawoiowane, podatkow żadnych wnieść nie może, Seymik *Relationis 18 Septemb.* we Włodzimierzu mieć, y insze Seymiki, poki woyna trwać będzie, maią bydź tamże we Włodzimierzu odprawowane, gdzie y Urzędnicy Ziemscy, ktorych ieszcze nie doszła elekcya, obrani bydź maią: na ktorą elekcyą Wielmożny Woiewóda Czerniechowski, uniwersał swoy podług prawa wydać powinien będzie. A że tey summy dwudziestom y pułszostom poborom korresponduiącey, dla wielkiego Państw naszych spustoszenia, y spalenia, nie podobna samemi poborami wydać, przeto za zgodą wszech Stanow postanawiamy, aby summę deklarowaną, wszystkie Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty, akcyzą, czopowym, zdawna zwyczaynym pogłownym, rogowym, pługowym, y płaceniem od dobytkow; y inszemi sposobami, ktore sobie na Seymikach *Relationum* namowią, wydali, a czegoby nie dostawało do wypłacenia sum deklarowanych, tedy ostatek poborami *supplere* powinni tak, żeby zupełne summy od Woiewodztw, Ziem y Powiatow deklarowane na Trybunał Radomski woyskom zniesione były. *Lauda* wszystkie ktorekolwiek po Woiewodztwach, y Ziemiach, względem tych podatkow namowią, *in toto* approbuiemy, y one *ullo modo in dubium* wokowane bydź nie mogą. A te wszystkie podatki, miasta, miasteczka, wsi, żadnemi nie zastawiaiąc się libertacyami, przywileiami oddawać do poborcy y Sukkollektorow powinni będą: Woiewodztwa zaś y Ziemie ktorekolwiek tylko potrzebować będą tego, Rewizorow do nich naznaczymy, aby *in futurum pateat Reipubl.* iako ktore Woiewodztwo spustoszone, ktore rewizye preiudykować nie maią podatkom na teraźnieyszym Seymie uchwalonym.

581

Deklaracya Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Woiewodztwo Wileńskie tak na dawne dziesięcioro, iako y na teraźnieysze piętnaście podymnego, y przytym akcyze, retenta wszelkie na czopowe, donatywy kupieckie, cła, y myta, *salvis abjuratis conflagratorum, et desertatorum*, także na pogłowne żydowskie, y Tatarskie, pozwala *cessante hostilitate, cum ea cautione*, iż tych wszystkich podatkow *modum exigendi*, *et contribuendi*, biorą do braci, Seymik Relacyiny za przysłaniem konstytucyi drukowanych. Powiat Ośmiański, dwadzieścia dwoie podymnych Seymem 1655 postanowionych, *cum eadem cautela*, że to ma bydź potrącono, przytym nowych piętnaście podymnych *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum* pozwala, ktore ma wydawać kiedy *cessabit hostilitas.* Nad to akcyzę, *donativum* kupieckie, *de novo* podwyższone *auctionem subsidiorum*, pogłowne żydowskie, y Tatarskie uchwala, biorąc tych wszystkich podatkow *modum exigendi et contribuendi*, do braci, Seymik za przysłaniem konstytucyi drukowaney. Powiat Lidzki, podymnych dwadzieścia dwoie na przeszłym Seymie uchwalonych, na teraźnieyszym Seymie piętnaście pozwolonych wydać obiecuie, dwiema ratami do Poborcow swoich, *salvis abjuratis desertatorum, et conflagratorum cessante hostilitate* deklaruie, Seymik Relacyiny po przysłaniu konstytucyi z skarbu w tydzień składa. Przytym na akcyzę, ktorey exakcya przez Poborcę Powiatowego przysięgłego na Seymiku Relacyinym obranego, przy Substytucie Skarbowym ma bydź na pogłowne żydowskie, Tatarskie, donatywę kupiecką, cła na czopowe pozwala. Powiat Wilkomirski deklaruie podymnych piętnaście, *ea conditione* żeby szesnaście podymnych *laudo* uchwalonych, y na woysko Żmudzkie do Wielmożnego Podskarbiego wydane, na przyszłym Seymie w koekwacyi potrącone było, tak też żeby pospolite ruszenie z pola dla wydania podatkow sprowadzone było, akcyzę, czopowe, pogłowne żydowskie pozwala. Powiat Bracławski iako Woiewodztwo Wileńskie podatki pozwala, pospolite ruszenie ieżeli będzie uchwalone, żeby przy granicy zostawało. Woiewodztwo Trockie wszystkie podatki, ktore zawoiowane pozwalaią Powiaty *cessante hostilitate* wydać pozwala, *salvis abjuratis.* Powiat Grodziński także *modum* wydania piętnastu podymnych teraz uchwalonych bierze do braci *salvis abjuratis cessante hostilitate.* Powiat Kowieński podymnych piętnaście, akcyzę, czopowe, cło nowo podwyższone, pogłowne, żydowskie, Tatarskie. A te podymnych piętnaście teraz uchwalonych, nie zawoiowani powinni zaraz wydać, zawoiowani zaś *cessante hostilitate;* ktore zaś podatki *ex laudo privato* wydali do skarbu na przyszłym Seymie w koekwacyi potrącone bydź maią, *salvis abiuratis*, a ktorzy byli zawoiowani na ten czas do tego *necessitati* bydź nie maią. Powiat Upitski pozwala na wszystkie podatki *exclusa hostilitate salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum.* Xięstwo Żmudzkie

582

na podatki piętnastu podymnych pozwala, *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*, A że to Xięstwo *ex amore publici boni* krom podatkow Seymu przeszłego wydało zosobna szesnaście podymnych na woysko W. X. Lit. *per lauda privata effective* do skarbu: względem tedy tych szesnastu podymnych, *salvam coaequationem* sobie zostawuią na przyszłym Seymie, iakie uchwalone podatki będą. Woiewodztwo Smoleńskie. Od tych deklaruie teraz, ktorzy odżałowawszy fortun swoich dotąd zostaią przy Panu y Rzepltey, że *cessante hostilitate* to wszystko wydadzą, co na tym Seymie uchwalono będzie, *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum.* Seymik Relacyiny w Kamieńcu Litewskim dnia *16 Septembris* tamże y na potym insze Seymiki *ad cessationem hostilitatis* odprawowane bydź maią. Powiat Starodubowski w deklaracyi zgoda z Smoleńskim, Seymik w Kozieniach dnia *20 Septembris.* Woiewodztwo Nowogrodzkie podymnych dwadzieścia dwoie *an: 1655* uchwalonych, a na teraźnieyszym Seymie podymnych 15 pozwolonych wydać dwiema ratami deklaruie, do Poborcow swoich *salvis abiuratis conflagratorum et desertatorum cessante hostilitate et praesidio*, z Woiewodztwa swego. Seymik Relacyiny po przysłaniu konstytucyi z skarbu w tydzień składa. Poborcowie zaś po Relacyinym Seymiku, zarazem podymne wybierać maią: przytym na akcyzę, donatywę kupiecką, pogłowne żydowskie, Tatarskie, y cła
583 pozwala. Powiat Smoleński zgodą z Woiewodztwem Nowogrodzkim, *modum contribuendi* podatkow do braci na Seymik Relacyiny bierze, tamże do akcyzy *Exactor* przy Skarbowym obywatel *possessionatus* ma bydź obrany. Seymik Relacyiny za przysłaniem konstytucyi z Kancellaryi I. K. Mci do Grodna. Powiat Wołkowiski lubo zniszczony *penitus* woysk rożnych konsystencyą obecnym rożnych chorągwi przechodzeniem, y inszemi plagami Boskiemi, *modernae* iednak *parendo necessitati* submittuie się, *cessante hostilitate,* wydać dwadzieścia dwoie podymnych w przeszłym roku 1655 Seymem uchwalonych, y piętnaście podymnych *de novo*, a tak przeszłe iako y teraz uchwalone *cum abiuratis conflagratorum et desertatorum devastatorumque* dwiema ratami, akcyzę, czopowe, *in duplo* na lat dwie, *donativum* kupieckie, cło, pogłowne żydowskie, y Tatarskie, Seymik w tydzień po przysłaniu konstytucyi. Woiewodztwo Połockie pozwala podatki takim sposobem iako insze Powiaty zawoiowane pozwalaią *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum.* Przytym akcyzę, czopowe, pogłowne żydowskie, *cessante hostilitate:* Seymik Relacyiny w Kobryniu *10 Septembris.* Woiewodztwo Witepskie *cessante hostilitate* pozwala na wszystkie podatki namowione iako Woiewodztwo Smoleńskie. Seymik Relacyiny dnia *11 Septembris* w Bezdzieżu. Powiat Orszański lubo *funditus* iest zruinowany y wszystek spalony, iednak w tak gwałtowney Rzepltey potrzebie, *cessante hostilitate*, podymnych piętnaście *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum* akcyzę na rok *sine oppressione nobilitatis*, myto, *donativum* kupieckie, czopowe, aukcyą *subsidiorum*, pogłowne żydowskie, Tatarskie, y Szodzkie pozwala, retenta wszystkie do przyszłego Seymu; *interim* aby *exulibus reclinatoria* pozwolone były, Seymik Relacyiny w Kobryniu dnia *11 Septembris.* Woiewodztwo Brzeskie lubo *hostili et domestica manu* cale zruinowane, y po wielkiey części spalone, iednak do powszechney W. X. Lit. stosuiąc się zgody, *de novo* piętnaście podymnych na przeszłym Seymie uchwalonych na Trybunale Skarbowym dziewięcioro wydane likwidować powinno będzie: a trzynaście podymnych także *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, wnieść do skarbu przed skończeniem Trybunału *immediate exclusa hostilitate, et hoc praecauto,* żeby *ratione* dwoyga podymnego z tych dwudziestu dwoyga woysku wydanego, według konstytucyi *anni 1655* wydano *sine abjuratis*, piętnaście podymnych teraz uchwalonych drugą ratą według tychże abjurat *pro die 8 mensis Novembris* do skarbu wnieść. Seymik Relacyiny w tydzień po przysłaniu konstytucyi z Kancellaryi I. K. Mci do Grodu, strony pospolitego ruszenia *ad communem* W. X. Lit. konformuie się *assensum, hoc praecauto* aby tey ścienie od Pod- 584
lesia *omni meliori modo* od Wielmożnego Hetmana naszego W. X. Lit. *sufficienter* było *prospectum* a ieżeli pospolitym ruszeniem stawać będzie, tedy od piechoty *laudo privato in vim* pospolitego ruszenia uchwaloney ma bydź wolne. Powiat Piński podymnych piętnaście *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum* a z zawoiowaney części Powiatu *cessante hostilitate* wydać ma, y inne wszystkie uchwalone pozwala, podatki, to iest akcyzę na rok ieden, czopowe, aukcyą *subsidiorum*, pogłowne żydowskie, Seymik Relacyiny dnia *11 Septembris.* Woiewodztwo Mścisławskie zgoda z Woiewodztwem Smoleńskim *in toto*, Seymik w Prużaney. Woiewodztwo Mińskie nie miało Posłow swoich. Powiat Możyrski lubo *in desolatione et hostilitate* zostaie, stosuiąc się iednak do zgody Rzepltey pozwala piętnaście podymnych *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum*, wydać *exclusa hostilitate* do skarbu, Seymik Relacyiny we Mścibowie składa, *16 Septembris.* Powiat Rzeczycki piętnaście podymnych *cessante hostilitate* pozwala *salvis abiuratis desertatorum et conflagratorum*, przy tym według powszechney zgody akcyzę *sine gravamine nobilitatis*, czopowe, *auctio subsidiorum*, pogłowne żydowskie, Tatarskie, Szockie, Seymik Relacyiny dnia *17 Septembris* ieżeli na ten termin konstytucye do Powiatu od skarbu odesłane będą. Ziemia Inflantska *propter hostilitatem* teraz nie może wydać żadnych podatkow Seymik Relacyiny w Kalczyszkach *die 21 Septembris.*

Władysław Lubowiecki, Marszałek Koła Poselskiego, Sędzia Ziemski Krakowski: mpp.

Stanisław Widlica Domaszewski, Starosta Łukowski, Deputat do Konstyt: z Małey Polski, mp.

Marcin z Dębice Dębicki, Chorąży Sendomierski, Deputat do Konstytucyi z Małey Polski, mp.

Ian Chrapowiecki, Chorąży Woiewodztwa Smoleńskiego, Deputat do Konstytucyi, z W. X. Litewskiego.

Chryzostom Giżycki, Sędzia Ziemski Wieluński, Deputat do Konst: z Wielkiey Polski, mp.

Ian Franciszek na Lubowicach Lubowicki, Stolnik Ciechanowski Starosta Puński Deputat do Konstytucyi, mp.

Marcin Limont, Sędzia Ziemski Lidzki, Starosta Wasiliński, Deputat do Konstytucyi W. X. Litewskiego, mp.

I. K. Mci Sekretarz X. Stanisław na Lipiu Lipski, Kanonik Płocki. mpp.

585

KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO SZEŚĆNIEDZIELNEGO EXTRAORDYNARYINEGO,

PRZEZ KONSTYTUCYĄ PRZESZŁEGO SEYMU NAZNACZONEGO. DIE 17 MARTII W WARSZAWIE ANNO PRAESENTI 1659 ODPRAWUIĄCEGO SIĘ.

W Imię Pańskie, Amen.

IAN KAZIMIERZ

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem w obec Państw naszych Koronnych y W. X. Lit. y Prowincyi należących obywatelom wiadomo czyniemy, iż iako to szczegulney Prowidencyi Boskiey przyznawamy, gdy Państwa nasze iedenastoletnim *vicissitudinum* obrotem zamieszane do gruntownieyszey co raz przychodzą iedności, tak życząc aby się oderwane Prowincye ukrainne *in obsequium* nasze wracaiące, tym ściśley *cum corpore* Rzeczyposp: kliiczły, dalsza się przeciw nieprzyiaciołom poprzeć mogła woyna, y żołnierz borgowy odniosł skuteczne ukontentowanie, dosyć przytym czyniąc uchwale Seymu blisko przeszłego, więc y *desiderijs* Stanow Rzeczyposp: Seym Walny teraźnieyszy extraordynaryiny sześćniedzielny *pro d. 22. mensis Martij* w Warszawie złożyliśmy, na ktorym mianowane zgodnie postanowione są konstytucye.

Deklaracya konstytucyi o Aryanach.

2. Ponieważ w konstytucyi blisko przeszłego Seymu, ktorą sekta Aryańska, abo Nowochrzczeńska, z Państw naszych *proscribitur;* czas im wyprzedania się do lat trzech naznaczony: tedy *authoritate praesentis Conventus* czas im ten do lat tylko dwoch, to iest *a decima Iulij 1658 computando* determinuiemy, *sub rigore* ktory w blisko przyszłey konstytucyi wyrażony: a co osobom do wiary S. katolickiey Rzymskiey nawracaiącym się szkodzić nie ma: *salvis per omnia iuribus Ecclesiae, SS. Romanae et decretis Ducatus Masoviae.*

Konstytucye Seymu przeszłego.

3. Ponieważ konstytucye Seymu blisko przeszłego, dwa razy *ad typum* podane, nie małą w Rzeczyposp: uczyniły mieszaninę: te wszystkie konstytucye drukowane Seymu przeszłego, *authoritate praesentis Conventus*, kassuiemy: postanawiaiąc, aby Urodzony Marszałek Poselski Seymu blisko przeszłego, z podpisem ręki swoiey, y Deputatow do konstytucyi mianowanych, exemplarz z konstytucyi wszystkich, na ktore 586
tylko *consensus omnium Ordinum* na Seymie przeszłym zaszedł, do Grodu Warszawskiego podał: według ktorego exemplarza te konstytucye przedrukowane bydź maią, a nigdy napotym onych *ex Senatus Consulto* przedrukowywać nie będzie wolno.

Kommissya Lwowska.

4. Chcąc woysku naszemu dobrze Nam, y Rzeczyposp: zasłużonemu, rzetelną, y iak nayskutecznieyszą, podług umowy z nimi obmyślić zapłatę; kommissyą *eo solo intuitu, pro die 15 Iulij* we Lwowie składamy, na ktorą Kommissarzow naznaczamy: ktorzy Kommissarze ziechawszy się na dzień pomieniony do Lwowa, przysięgę z Dyrektorem swoim rothą Trybunału Radomskiego *nemine excepto* wykonawszy, przy Wielmożnych Hetmanach, y Podskarbim Koronnym, według postanowienia Seymu teraźnieyszego, tę odprawować będą kommissyą.

Sposob odprawowania kommissyi Lwowskiey.

5. Ponieważ Trybunału przeszłego Radomskiego, poborow 20 pułszostu, Woiewodztwa y Ziemie podług deklaracyi swoich, na kommissyą Lubelską zupełnie nie wniosły; dla czego woyska nasze w umowioney na tymże Seymie zapłacie, ukontentowane być nie mogły. Za zgodą tedy wszech Stanow, Trybunał oraz y kommissyą, we Lwowie do zapłaty woysku postanawiamy, y na obiedwie te funkcye Deputatow, a tychże y Kommissarzow naznaczamy: z Senatu, z Wielmożnym Podskarbim W. Koronnym, y z Wielmożnymi Hetmanami, Wielmożnych Iana Zamoyskiego Sendomirskiego, Stanisława Laskowskiego Płockiego, Krzysztofa Tyszkiewica Czerniechowskiego Woiewodow. Stanisława Witowskiego Sendomirskiego, Hieronima z Grabna Grabińskiego Sieradzkiego, Stanisława Kazimierza Bieniowskiego Wołyńskiego, Iana Franciszka Lubowieckiego, Chełmskiego, Kasztellanow. A z Izby Poselskiey. Urodzonych, z Woiewodztwa Krakowskiego, Krzysztofa Michała Rupniewskiego, Woyskiego Krakowskiego, Starostę Lelowskiego. Z Xięstwa Zatorskiego, Ierzego Tynickiego Sekretarza naszego. Z Woiewodztwa Poznańskiego, Iana Gnińskiego, Podkomorzego Pomorskiego, Starostę Gnieźnieńskiego. Z Woiewodztwa Sendomirskiego, Piotra na Wielkiey Opoce Opockiego, Cześnika Lubelskiego. Z Woiewodztwa Kaliskiego, Stanisława Kożuchowskiego, Żupnika

Bydgoskiego. Z Woiewodztwa Sieradzkiego, Karola Przerębskiego, Podkomorzego Sieradzkiego, Starostę Przedborskiego. Z Ziemie Wieluńskiey, Adama z Rudnik Biskupskiego, Starostę Wieluńskiego, Dworzanina naszego Pokoiowego. Z Woiewodztwa Łęczyckiego, Stefana Sarnowskiego. Z Woiewodztwa Brzeskiego Kuiawskiego, Spytka Pstrokońskiego, Stolnika Brzeskiego. Z Woiewodztwa Kiiowskiego,
587 Ludowika Woroszyła Podczaszego Kiiowskiego. Z Woiewodztwa Inowłocławskiego, Alexandra Wysockiego, Łowczego Brzeskiego. Z Ziemie Dobrzyńskiey, Woyciecha Tholibowskiego, Starostę Bobrownickiego. Z Woiewodztwa Ruskiego, Iana Woiakowskiego, Podstolego Przemyślskiego. Z Ziemie Sanockiey, Macieia Ustrzyckiego, Podsędka Sanockiego, Podstarościego Przemyślskiego. Z Ziemie Halickiey, Stanisława Głowińskiego, Sędziego Halickiego. Z Ziemie Chełmskiey, Zbigniewa Sługockiego, Podsędka Chełmskiego. Z Woiewodz: Wołynsk: Marcina Lidychowskiego. Z Woiewodzt: Podolsk: Kazimierza Rzewusk: Stolnika Łukowsk: z Woiewodz: Lubelskiego, Stanisława Domaszewskiego Widlicę, Starostę Łukowsk: z Woiewodz: Belskiego, Wacława Kaszewskiego, Sędziego Belskiego. Z Woiewodz: Płockiego, Iakuba Krasińskiego, Podkomorzego Płockiego. Z Woiewodz: Mazowieckiego Ianusza Weszla, Cześnika Kor: Rożańskiego, Ostrowskiego Makowieckiego Starostę. Z Ziemie Ciechanowskiey według alternaty Iana Duczymińskiego, Łowczego Ciechanowskiego. Z Woiewodz: Podlaskiego według alternaty, Iana Władysława Skolimowskiego, Woyskiego Drohickiego. Z Woiewodz: Chełmińskiego, Michała Działyńskiego Starostę Kiszewskiego Dworzanina naszego. Z Woiewodztwa Malborskiego, Andrzeia Kazimierza Plemieckiego Dworzanina naszego. Z Woiewodz: Bracławskiego, Hieronima Zaboklickiego, Chorążego Bracławskiego, Piotra Tuchułkę Pisarza Ziemskiego Pomorskiego. Z Woiewodz: Czerniechowskiego, Stefana Piaseczyńskiego Podstolego Bracławskiego. Ktorym to Kommissarzom y czeladzi ich, tak na kommissyi rezyduiącym, iako y *euntibus et redeuntibus, securitatem* Trybunału Koronnego, więc y Poborcom, y Sukkollektorom ich, y wszelkim na kommissyą zieżdżaiącym y wracaiącym się *omnimodam* waruiemy. Do ktorych dway Deputaci z woyska obrani bydź maią, y ziechawszy się do Lwowa, *pro die 15 Iulij* przysięgę ci wszyscy, ktorzy *ad ferendam sententiam* należeć będą, rotą Trybunału Koronnego z punktem przydanym, że podatkow, o ktore sądzić będę, nie winienem, y rekognicyi *per compositionem* do skarbu niebrał, ani pożytku z tey rekognicyi pretendować sobie nie będę, wykonać będą powinni. Salaryum Wielmożni Senatorowie żadnego z skarbu brać nie będą. Deputatom zaś Ziemie y Woiewodztwa, ktore Kommissarza mieć będą, na Seymikach *Relationis* obmyślić maią: na ktorą kommissyą y Trybunał wszyscy, ktorzy *ad exolutionem* summy dwudziestu pułszostu poborow iakimkolwiek sposobem na Seymikach uchwalonych, Poborcy y Exaktorowie, także administratorowie ordynaryinych Rzeczyposp: podatkow, ktorzyby byli na delatach z podpisem ręki Wielmożnego Podskarbiego Wiel: Koronnego, od skarbu podani, Generalny także Prowiant-Magister, ktory z kommissyi rachunki liquidowane na Seym przy- 588
wieść, y tam kwit otrzymać ma. Także Woiewodztw Ziem y Powiatow po przyszłym Seymie obrani, iako y miasta Kamieńca Prowiant-Magistrowie y retentorowie kwarty tak dawney, iako na Swiątki przypadaiącey. Więc y ci ktorzy mennicę w administracyi *ab anno 1654* mieli, a nie wyrachowali się y od skarbu przeszłego kwitow nie otrzymali zupełnych. Także y ci ktorzy za indygenaty y nobilitacye sum na przeszłych Seymach obiecanych do skarbu nie wnieśli, ani kwitow żadnych od skarbu nie produkuią *sine quavis adcitatione* ziachać. Także Poborcy resztę tych dwudziestu pułszostu poborow na przeszłym Seymie uchwalonych podług deklaracyi Woiewodztw y Ziem zwieść powinni będą, ktorych to wszystkich pomienieni Kommissarze nasi *exacte* sądzić y remissy od ktoregokolwiek sądu na Seym teraźnieyszy, względem na przeszłym Seymie uchwalonych podatkow kwarty tak dawnieyszey, iako y nowey ordynaryinych Rzeczyposp: prowentow odesłane decydować maią. Remissy zaś z Trybunału Koronnego *ex composito judicio*, także o dawne retenta, wszystkie na Seym teraźnieyszy odesłane, y te ktore w deliberacyach zostawaią, do przyszłego Seymu odkładamy. Także y ci ktorzy czopowe y akcyzę po Woiewodztwach wybierali, y one w administracyi swoiey mieli, tam na tey kommissyi sprawować się nie będą. Ktorzy też z exakcyi wszelakich sobie powierzonych na Seymikach wyrachowawszy się kwity otrzymali, y ieszcze na tychże rachować się maią, iako to Wielm: Woiewoda Chełmiński Podskarbi Ziem Pruskich, ktory iuż kwit na Generale Pruskim otrzymał, tamże, na kommissyi rachować się nie powinni będą. Woiewodztwa y Ziemie Pruskie, ponieważ z micysc zawoiowanych y zniszczonych, tych dwudziestu pułszostu poborow wnieść nie mogą, tedy one *ad feliciora tempora* odkładamy. Tak iednak aby z tych dobr ktore nie są zawoiowane y zniszczone, podatki uchwalone do skarbu za assygnacyami wniosły. Także ci wszyscy, ktorzy srebra kościelne w administracyi swoiey mieli, a ieszcze się nie rachowali, na tęż kommissyą stanąć y rachunek dyspozycyi tego skarbu uczynić będą powinni, stosuiąc się do regestrow *lociordinariorum* z dyecezyi do rąk Wielm: Podskarbiego Koronnego, tu na Seymie podanych. A iż na niektorych Poborcach na kommissyi Lubelskiey, Trybunale Radomskim y Seymie teraźnieyszym są otrzymane kondemnaty, aby tym prędzey y sposobniey podatki uchwalone od retentorow wybrane bydź mogły: tedy te takowe kondemnaty, tak o dawne, iako y te-

raźnieysze względem zatrzymanych podatkow uchwałą Seymu teraźnieyszego relaxuiemy. Także y na retentorach o dawne retenta *poenas peculatus* w Sądach Powiatowych *cum alijs poenis* otrzymane, *in quantum* by Poborcom satisfakcyą
589 dostateczną w podatkach uczynili, znosiemy. A ieśliby Woiewodztwa y Ziemie przez Poborcow y Exaktorow swoich, tych dwudziestu pułszostu poborow na tęż kommissyą podług deklaracyi zupełna zwieść nie mogli, tedy Poborcy y Exaktorowie kondemnaty w Grodzie otrzymawszy, delaty tych kondemnat *autentice* na tey kommissyi dedukować powinni będą. A z retentow Starostowie nasi exekucyą *ordinario et visitato fisci processu*, za podaniem przez Poborcow naszych delat, taką powinni uczynić będą, *sine quavis dilatione*, iako opisana w konstytucyach 1629 *et* 1654 z dobr iednak oekonomicznych naszych, y Krolowey Iey Mć P. Małżonki naszey, na delaty dzierżawcy od Poborcow podawani bydź maią y z tychże dzierżawcow, lubo poddanych pomienionych oekonomiy, exekucya wedle tychże konstytucyi czyniona bydź ma, a retenta skarb *in persolutum* przyimować będzie, y onych u retentorow dochodzić sposobem wyżey opisanym, dobr tych, z ktorych podatki pomienione są wydane nie aggrawuiąc. O sposobie zaś płacy woysku y sądzeniu w dochodzeniu krzywd, od pułkow, regimentow, chorągwi, y towarzystwa rożnego, uczynionych, konstytucyą Seymu przeszłego kommissyi Lubelskiey y inne wszystkie kommissye, *in toto* reassumuiemy, z tą deklaracyą, aby Pułkownicy y Rotmistrze Polskiego zaciągu przez dwoch Deputatow z pod chorągwie szlachtę, Oberszterowie zaś przez Oberszterleytnanty, Majory, abo Kapitanow, Rotmistrze y Kapitani cudzoziemskiego narodu przez się abo przez Poruczniki przysięgali, to do przysięgi w przeszłym Seymie im naznaczoney przydawszy: iż po wyściu listow przypowiednich każdey cwierci podług podanych regestrow ludzie zupełna mieli, y nie z pobocznych chlebow, ani z pieniężnych pobocznych stacyi, one moderowali. A iż z wielkim uciążeniem obywatelow wszystkich pieniężne stacye pułki, regimenty, y chorągwie po Woiewodztwach, y Ziemiach wybierali, tedy cokolwiekby szkod poczynili, za pokazaniem przez ukrzywdzonych przysięgi, szkody te sądzone na kommissyi, y one woysku w dalszey płacy potrącone bydź maią. Także cokolwiekby poborow od Woiewodztwa y Ziem regimenty y chorągwie przedtym, także po konstytucyi Seymu przeszłego za assygnacyami rożnemi lecie chleba nad zimowy wybrali, to wszystko także w dalszey płacy potrącono im bydź ma. Więc cokolwiek prowiantu W. X. Ian Kozicki, Proboszcz Gnieźnieński Pisarz Skarbowy naywyższy, Urodzony Marcin Dębicki, Generał Prowiant-Magister Chorąży Sendomirski, Morykoni y insi ktorzy ten prowiant w rożnych Woiewodztwach po przeszłym Seymie wybierali, y onym dysponowali, stosuiąc się do konstytucyi Seymu przeszłego *in fidem Reip:* wzięli, iako u nieboszczyka ś. pamięci Przenaywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieznieńskiego, iako u inszych rożnych osob y mieszczanow za uni- 590
wersałami naszymi y kontraktami zaciągneli. Ci Kommissarze nasi w podatkach z dobr tych, z ktorych prowiant *in fidem Reipublicae* dany na prowiant pozwolonych przyiąć maią: tak iednak aby ci wszyscy, ktorzy ten prowiant *in fidem Reipub:* zaciągali, na teyże kommissyi dostateczny rachunek z niego uczynili, ktorego prowiantu cokolwiek Woiewodztwa za assygnacyami lubo Hetmańskiemi, lubo Generał Prowiant-Magistra wydali, to im *in persolutum* przyięto bydź ma. Także y towarzystwo ktorzy pocztow zupełna pod chorągwie, iako się zaciągneli, nie stawili, sądzeni bydź maią. Retenta dawne wszystkich Woiewodztw y Ziem *ad coaequationem* do przyszłego Seymu odkładamy, o ktore tey kommissyi Poborcy, Sukkollektorowie, sądzeni bydź maią. Poborcy iednak ktorzy o assygnacye z żołnierzami uczyniwszy kompozycyą, assygnacye od nich pobrali, nimi w skarbie wychodzą: nawet kwity otrzymali, a rekognicye żołnierzom za assygnacye dawszy onych nie wypłacaią, owszem pieniądze od retentorow wybrane, abo porospożyczali, abo *in proprios usus converterunt*, abo przy sobie trzymaią, na kommissyi sprawić się powinni. A nad to Woiewodztwom y Ziemiom, Poborcy y administratorowie czopowego, y akcyzy dostateczny rachunek uczynić powinni będą, y na Seymikach regestra tak akcyzy, czopowego, iako y innych na supplementowanie tych dwudziestu pułszostu poborow uchwalonych poprzysiądz będą powinni, oprocz Superintendentow, ktorzyby tych pieniędzy do siebie nie odbierali. Pieniądze także Poborcom powierzone, abo pożyczone od dyspozycyi tychże Woiewodztw, ciż Poborcy abo ich Sukcessorowie oddać *sub poena peculatus* powinni będą, dekreta kommissyi tey, Sąd Ziemski tameczny pisać powinien będzie. Tamże Wielm: Władysław Hrabia z Leszna Woiewoda Łęczycki chorągwi swoich, Kozackiey y Dragońskiey regestra likwiduie, także Wielm: Bogusław Hrabia na Lesznie Podkanclerzy Koronny regimentu pieszego, y chorągwie raytarskiey role w skarbie likwiduie dostateczny rachunek uczyni, y satysfakcyą w skarbie otrzymać ma: a na ktorychby Poborcach, także czopowego, y akcyzy Exaktorach, lubo Sukcessorach ich kondemnaty iakie na sądach poborow po Woiewodztwach y Ziemiach otrzymane były: te wszystkie kondemnaty w cale zachowuiemy y one approbuiemy, z ktorych Starostowie nasi exekucyą podług prawa czynić będą powinni. Ażeby tym prędzey retentorowie podatki zatrzymane wydali. Roki y Kwerele po wszystkich Woiewodztwach y Ziemiach, choćby prolongacya Seymu była, *non obstante ea prolongatione* podług uczynionych publikacyi y kadencyi sądzone bydź maią. Także pułki y chorągwie ktore na przeszłey kommissyi likwidacyi nie czyniły, y de-

kretami przeszłey kommissyi od zasług nie są
591 odsądzeni, rachować się na tey kommissyi maią. Na teyże kommissyi Poborcy y wszyscy *administratores depactantes ad instantiam* każdego ukrzywdzonego sprawić się maią. Defalki ktoreby arendarze ordynaryinych Rzeczyposp: prowentow *ab anno 1655* y teraźnieyszych kontraktow pretendowali, na ktorey kommissyi decydowane bydź maią. Arendarze iednak składnego winnego *per suos superintendentes* regestra do skarbu produkować y poprzysięgać powinni będą. A Urodzony Instygator Koronny powinien będzie wszystkie akta y dekreta kommissyi Lubelskiey przyszłey z Grodu Lubelskiego wyiąwszy, na tęż kommissyą Lwowską przywieść, a to dla werefikacyi, ktorą chorągwie y pułki na tey kommissyi są osądzone, czego *ex vi juramenti sui* powinien będzie przestrzegać. A że na tey kommissyi Prowiant-Magistrowie y Poborcy *strictam* oddawać winni *rationem* tedy deklaruiemy, że z włok wybranieckich wybrańcy, ktorzy w obozie byli, od prowiantow wolni są, a Poborcy wybrańcy sami, nie chłopi za nich płacić powinni. A Ziemia Lwowska za miasto Lwow, *non obstantibus decretis*, tych podatkow płacić nie powinna. Ktora kommissya we trzech niedzielach *inclusive* skończyć się ma.

Ubespieczenie Panow Senatorow y Posłow Ziemskich.

6. Reassumuiąc *in toto* konstytucye Seymow blisko przeszłych o ubespieczeniu PP. Senatorow, Urzędnikow Koronnych, Kommissarzow, Posłow do Panow postronnych, y Posłow Ziemskich *ac eorum pupilorum*, *authoritate præsentis Conventus* deklaruiemy; iż wszelakie dekreta, kondemnaty ktorekolwiekby lubo *per controversias*, lubo *in contumaciam* od Seymiku obierania Posłow na ktorymkolwiek z Panow Senatorow y Posłow Ziemskich na Seym obranych *in quocunque iudicio majoris et minoris subsellij* stanęły, y do Seymikow *Relationum* stawać będą. Takowe wszystkie dekreta y kondemnaty kassuiemy. Po Seymiku iednak *Relationis in duabus septimanis*, każdy z Panow Senatorow y Posłow, *in quocunque judicio* sprawić się *ad instantiam cujusvis* będzie powinien. A żeby *in posterum* żadney w tym wątpliwości nie było, *authoritate præsentis Conventus* to prawo *pro perpetua lege* deklaruiemy. Co także Posłom do postronnych Panow, rezydentom abo Kommissarzom *post expeditam functionem* służyć ma.

Coæquatio.

7. Na Seymie teraźnieyszym ponieważ dla spraw Rzepltey koaequacya między Woiewodztwy y Ziemiami w podatkach na przeszłych Seymach uchwalonych, a w niektorych Woiewodztwach, y Ziemiach *ab anno* 1649 do tych czas zatrzymanych do effektu swego nie przyszła: reassumuiąc konstytucyą przeszłego Seymu *in toto:* za zgodą wszech Stanow onę do przeszłe-
592 go Seymu odkładamy. Z tą iednak deklaracyą, że na przyszłym Seymie od samey kœquacyi sprawy Rzeczyposp: zaczynać się będą. A Woiewodztwa y Ziemie przy prawie y deklaracyach zachowamy, ktore Woiewodztwa rachunek z skarbem *ab anno* 1649 uczynią. Na teyże to koaequacyi Woiewodztwa y Ziemie, cokolwiekby tak za uniwersałami Krola IMci, iako też *ex laudis publicis*, ktore na Seymach przeszłych są approbowane pod czas teraźnieyszych woien wydali, także wydatki na Posły Kozackie y Tatarskie, y insze expensa likwidować będą, na ktory czas Poborcy, lubo ich Sukkollektorowie, dla konfrontacyi z rachunkami skarbowymi stawić się będą powinni.

Approbatio laudorum.

8. *Lauda* wszystkie ktorekolwiek po Seymie przeszłym, iako też y względem namowienia y supplementowania podatkow y Sądow Skarbowych na przeszłych Seymikach uchwalone, y te ktorekolwiek na przyszłych Seymikach względem samych podatkow *et securitatis non onerando* ordynaryinych Rzeczyposp: prowentow *sine præjudicio thesauri*, a daley do pomienionych Sądow Skarbowych, więc y obrony domowe namowione będą *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy, a Poborcow *depactantes inter causas fisci* pozywać wolno będzie.

Powrocenie assekuracyi Wielmożnym Woiewodzie Sendomirskiemu, y Marszałkowi Wielk: Koron:

9. Ponieważ Wielmożny Ian na Zamościu Zamoyski Woiewoda Sendomirski, Kamieniecki etc. Starosta. Także Ierzy Hrabia na Wiśnicu y Iarosławiu Lubomirski Marszałek Wielki, y Hetman Polny Koronny, Generał Małopolski, Krakowski, Spiski, Chmielnicki, Niżeński, Kazimierski, Olsztyński, etc. Starosta, z miłości swoiey ku Nam y całey Rzeczypospolitey dobra swoie wszystkie dziedziczne, na uięcie woyska, pod czas zamieszania Rzeczyposp: przez assekuracye woysku za Nas, y Rzeczpospolitą dane inonerowali, za co im od Nas, y Rzeplitey wszystkiey winna *debetur* wdzięczność. Przeto z tey asseckuracyi tychże wyżey mianowanych Woiewodę Sendomirskiego, y Marszałka Wielkiego Hetmana Pol: Kor: powagą Seymu tego *in perpetuum evincimus*, te assekuracye kassuiąc, y umarzaiąc y wszystkie pretensye, ktoreby woysko nasze z tey okazyi pretendować na tych dobrach mogło, na się bierzemy. Chcąc to mieć *insuper*, aby te assekuracye na kommissyi przeszłey do rąk onych samych, lubo plenipotentow ich oddane były: ieżeli by iednak ważył się kto zatrzymać tę assekuracye, y onych *in reali* nie oddał, przeciwko takim termin naznaczamy, lub na Seymie, lubo Sądach Trybunalskich, *ad instantiam* tak samych, ktorzy assekuracye te dali, iako y sukcessorow ich. A ktoby się ważył tymi assekuracyami napotym szczycić y one *movere*, *pro hoste patriæ* takiego deklaruiemy.

Kommissya Szwedzka. 593

10. Ponieważ Kommissarze na przeszłym Sey-

mie naznaczoney do skutku kommissyi tey nie przywiedli; tedy tę kommissyą na przeszłym Seymie postanowioną reassumuiemy; daiąc im, *unius pluriumve absentia non obstante, plenariam et omnimodam tractandi et concludendi facultatem*, Wielmożnym Ianowi z Leszna Woiewodzie Poznańskiemu. Ierzemu na Wiśnicu Lubomirskiemu, Marszałkowi Wielkiemu Koronnemu, y Hetmanowi Polnemu Koronnemu, Mikołaiowi Prazmowskiemu Kanclerzowi Wielkiemu Koronnemu, Nominatowi Biskupstwa Łuckiego. Krzysztofowi Pacowi Kanclerzowi Wielkiemu W. X. L: Urodzonemu Andrzeiowi Morsztynowi Refferendarzowi Koronnemu. A z Izby Poselskiey, Urodzonym, Ianowi Gnińskiemu Podkomorzemu Pomorskiemu, Staroście Gnieźnieńskiemu Marszałkowi Koła Poselskiego. Władysławowi Reiowi Staroście Nowomieyskiemu, Kanclerzowi Krolowey Iey Mci. A Urodzony Marszałek Poselski plenipotencyi na insze osoby na tę kommissyą podpisować nie będzie powinien, nad te ktore w tey konstytucyi są specifikowane; ktorzy to Kommissarze do powrotu, *ab omni judicio in omni subsellio* wolni, w żadnych sądach aż w miesiąc *post peractam functionem* odpowiedać nie będą powinni.

Konfirmacya praw Krolowey Iey Mci.

11. Ponieważ Nayiaśnieysza Krolowa IeyMć Pani Małżonka nasza wielkiemi Nam na potrzeby nasze wygodziła pieniężnemi summami: ktorych respektem, wszystkie summy, ktore na dobrach dziedzicznych tak ruchomych, iako y nieruchomych w Koronie, y W. X. Lit: mamy, iużeśmy iey zapisali: żeby iednak tym pewnieysza zostawała ich possessyi, *authoritate praesentis Conventus lege hac publica* toż potwierdzamy. Teyże Krolowey Iey Mci Pani Małżonce naszey, ktora dla uspokoienia Rzeczyposp: przy wielkiey y szczerey swoiey życzliwości siła *præstitit*, a do tego oekonomie Iey *per calamitatem belli* iedne wyniszczone, drugie zniesione są: tedy w nagrodę ich Krolowey Iey Mci dochody żupp Bocheńskich, tak iako same w sobie są, z komorami Gronki y Dobrzykowem nazwanemi, y oboim brzegiem Wisłnym dożywotnym prawem do zażywania assekuruiemy; *salvis pensionibus, contributionibus, vectigalibus, et quibusvis oneribus Reipub: publicis.*

O werbunkach nowych.

12. Wielkie obywatelom wszystkim, ci ktorzy od Nas listy przypowiedne na werbunki biorą, abo stare supplementuią: Rzeczyposp: regimenty y kompanie szkody czynią, kiedy z całą kompanią ode wsi do wsi chodzą, poddanych konie, podwody biorą, przy kompaniach lozney czeladzi chowaią, ktorych na rożne wsi rozsyłaią, poboczne pieniężne stacye biorąc, lud ubogi y wszystkich dzierżawcow dobr naszych, duchownych y szlacheckich do ostatniey przywodzą ruiny: tak że dla tego podatkow Rzeczyposp: wydawać trudno maią. Dla czego tą postanawiamy konstytucyą, y *pro lege perpetua* mieć chcemy, aby zostawiwszy od Wielmożnych Hetmanow naszych na mieyscu naznaczonym kompanią, z Doboszem, y kilką naywięcey sześcią osob na werbunki, y komplementowanie iedzili, krzywd żadnych nie czynili, y pobocznych chlebow nie wybierali, y ktorzyby listow przypowiednych oryginalnych nie mieli, y onych nie pokazali, werbować za listami *per oblatam* podanemi, nie będzie się im godziło. A ktoby się ważył inaczey czynić, wolno będzie każdemu obywatelowi podług konstytucyi 1611 *de impossessionatis* z takiemi postąpić, abo też przeciwko potężnieyszym, Kasztellan abo Starosta nasz pobliższy za instancyą każdego bliższych obywatelow zgromadzić y poimawszy takiego werbarza, Wielmożnym Hetmanom naszym odesłać, abo ieśliby Wielmożni Hetmani odlegli byli, do Grodu bliższego oddać, ktorego Starostowie nasi, y Urzędy ich, za informacyą naszą, na gardle *prævijs inquisitionibus* karać powinni będą; *sub solutione* wszystkich krzywd *de suo. Et insuper abundanti* za poprzysiężeniem krzywd, y wybranych pieniężnych stacyi, w zasługach potrącić się tym kompaniom y regimentom powinno będzie. Abo ktorykolwiekby szlachcic, abo possessor dobr ktorychkolwiek mogł *resistentiam* na ochronę dobr swoich takowym swawolnikom uczynić, naieźnika gwałtownika takiego, w obronie dobr swoich zabił; tedy o takowe zaboystwo do żadnego sądu y prawa nie będzie pociągan, procz chorągwi w ciągnieniu spokoynie y bez ukrzywdzenia idącey zniesienia.

O nie dawaniu assygnacyi na dobra szlacheckie.

13. Lubo to tak wielą praw y konstytucyi obwarowane są dobra szlacheckie, iednak iż wiele takich nalazło się, ktorzy mimo wszystkie prawa assygnacye na dobra szlacheckie wydawali, y stan szlachecki y dobra ich uciążali. Za zgodą wszech Stanow reassumuiąc *eo in passu* wszystkie konstytucye, postanawiamy, iż na potym, ani Wielmożni Hetmani nasi a pogotowiu żaden Pułkownik na żadne konsystencye, ani na hyberny assygnacyi na dobra szlacheckie wydawać nie ma, ani kwater w nich naznaczać, pogotowiu chlebow pobocznych, y podwod brać, *sub pœna duorum millium marcarum, et triplici refusione damnorum, in judicio Tribunalitio ex speciali regestro ad instantiam cujusvis injuriati*, od tego ktoby ią od Wielmożnych Hetmanow, abo kogokolwiek przyiął, abo otrzymał *repetenda*, w ktorych sprawach y delacya *exemptus* iść nie ma. A ieśliby ktory z przechodzących chorągwi ważył się w dobrach szlacheckich, w dworach duchownych, y naszych Krolewskich stanowić, abo na wsiach stanąwszy z komor y gumien szlacheckich duchownych y Krolewskich gdziekolwiek stoiących, zboża albo co takowego *per violentiam* brać, takowy każdy Rothmistrz abo Porucznik, będąc o to *convictus* przez Wiel: Hetmanow naszych, na gardle karany bydź powinien. A ieśliby w Sądzie Wielmożnych Hetmanow *injuriatus* sprawiedliwości nie doszedł, tedy *salvam viam agendi*, w Sądach Trybunalskich *injuriato inter causas militares cum inferentibus injuriam* zachowuiemy. Nad to w miastach, gdzie Sądy y Seymiki odprawować się zwykły, stanowisk żadnych miewać nie będą pod czas Seymikow y Sądow; a ieżeliby tam stanęli podczas tychże Seymikow, y Sądow, ustąpić powinni; gwoli czemu wszystkiemu, reassumuiemy wszystkie artykuły woyskowe, y konstytucye Koronne *de disciplina militari* uchwalone, ktore *in viridi observantia et executione* Wielmożni Hetmani chować powinni. Taż konstytucya Olkuszowi z przedmieściami, gornikami, y ze wszystkiemi ich do miasta przynależytościami według konstytucyi *anni* 1633 y Seymu przeszłego *sub eodem rigore* służy, w ktorym mieście żadne stanowiska żołnierzom nie mogą być pokazane: ktore oraz od akcyzy drzewa do stęplowania gor, węgli, y popiołow do palenia gleyty, y ołowiu uwalniamy; ponieważ od ich sprzedania postaremu akcyza idzie; w Bochni także y w Wieliczce stanowiska żołnierzom pokazywane być nie maią, ktorą to konstytucyą Wielkie Xięstwo Litew: przyimuie.

Pospolite ruszenie.

14. *In casu* gwałtownych nieprzyiacielskich imprez, ktorymby woyska nasze wydołać nie mogły; pospolite ruszenie za zgodą wszech Stanow Koronnych podług konstytucyi *an*: 1621 y porządek prowadzenia ich podług konstytucyi Seymu przeszłego *anni 1658 juxta qualitatem et quantitatem facultatum*, iednak *sine divisione belli* postanawiamy: ktore do przyszłego Seymu w mocy naszey zostawać ma; takim sposobem, iż *in casu* następuiącego niebespieczeństwa iedne za dwoie wici z Kancellaryi naszych wydać roskażemy. Woiewodztwa zaś Mazowieckie Ziemia Łukowska według dawnych praw y zwyczaiow względem pospolitego ruszenia zachować się maią. Także Woiewodztwo Podolskie przy Kamieńcu *in armis* zostawać ma. Woiewodztwo Podlaskie według dawnych praw wyprawować służbę tę maią. Prusacy także po Drwecę, według praw dawnych. Dwor Krolowey Iey Mci, y Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego według konstytucyi 1654 wolny zostawa.

Porządek altylleryi.

15. Do prowadzenia woyny, iż siła na porządney altylleryi, municyi y innych apparamentow woiennych należy, na co nowa kwarta dla zruynowanych dobr Rzpltey wystarczyć nie może, tedy do tey nowey kwarty przydaiemy na teraźnieyszy tylko rok składne winne, a napotym aby na wszystkie imprezy nieprzyiacielskie porządną y dostateczną Rzplta altylleryą mieć mogła *ex primis vacantibus* Starostw y dzierżaw, sądowe wyiąwszy, ktore do dyspozycyi naszey przychodzić będą w Koronie, ktoreby trzydzieści tysięcy złotych, a W. X. Lit: piętnaście tysięcy złotych intraty roczney czyniły, ordynować będziemy wiecznymi czasy, ktore Starostwa y dzierżawy w dyspozycyi Generał Altylleryi teraz y na potym będących zostawać będą, ktorzy to Generałowie Altylleryi te prowenta wszystkie na *apparatum bellicum* a nie na żadną inszą potrzebę, choćby też *ex Senatus Consulto* byli *requisiti*, obracać będą powinni, *sub pœna peculatus*, o co na każdym Seymie po wotach Panow Senatorow, y *post redditam rationem Senatus Consultorum ad instantiam* Posłow Ziemskich sprawić się y rachunki dostateczne uczynić będą powinni, y przysięgę tak teraźnieyszą *semel pro semper*, iaką też na potym żostawaiący Generałowie Altylleryi za odebraniem przywileiow wykonaią *in eam rotham*. Że intratą z tych Starostw y dzierżaw przychodzącą, tylko na expensa *apparatus bellici* podług teraźnieyszey konstytucyi dysponować będą.

Ordynacya woyska.

16. Woyska nasze aby w iak naylepszym porządku zostawały, postanawiamy, aby komput liczby woysk taki zostawał, iako iest z porachowania y komputu na kommissyi Lubelskiey likwidowany, y na teraźnieyszym Seymie rękami Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego. Wielm: Woiewody Krakowskiego, Hetmana Wiel: Koron: Urodzonego Marszałka Poselskiego podpisany, ktory skrypt *in archivo* zostawać ma, a drugi na kommissyą Lwowską ma być podany. Tych tylko ktorzy teraz *effective* w służbie Rzpltey zostawaią, ktorych ani My, ani Wielm: Hetman więcey supplementować nie będziemy, *sine consensu totius Reip:* y ieżeliby były supplementowane nad ten komput, do zapłaty takowym supplementom Rzplita nie będzie należała.

Hyberna.

17. Reassumuiąc konstytucyą *anni* 1652 o porządku koło zachowania żołnierza uchwaloną, postanawiamy; aby maiąc wzgląd na teraźnieysze czasy, żywnością się samą żołnierz miasto dwudziestu złotych w konstytucyi pomienioney na hyberna naznaczonych z łanu osiadłego kontentował, y tę żywność w summie dwudziestu złotych według pospolitego targu z łanu osiadłego, z dobr stacyom podległych raz w rok tylko odbierał. Gwoli czemu niepowinno będzie więcey assygnacyi na pomienione dobra stacyom podległe nad ieden raz w rok wychodzić, *sub onere* konstytucyi *an:* 1652. A ieśliby wydane były, nieważne być maią, owszem ktoby się o nie upraszać ważył, *ex speciali regestro* w Trybunale Koronnym *ad instantiam cujusvis* żadnemi się exemptami nie zasłaniaiąc sprawić się będzie powinien, *et damna refundere*, a to co chleba wyciągnie, w zasługi ma mu bydź potrącono. A iako tey żywności żaden żołnierz nad kwotę pomienioną wyciągać, y przedawać pod winami w artykułach woiennych opisanemi nie będzie powinien, tak od wydawania oney żadne

dobra stacyom podległe uchylać się nie maią. Znosząc przy tym wszystkie stacye pieniężne, y chleby poboczne reassumuiemy artykuły woyskowe, *anni* 1609 y konstytucye *annorum* 1620, 1624, 1633, 1635 y insze wszystkie przed tym, y potym *de disciplina militari* y ciągnieniu żołnierza opisane.

O dochodzeniu krzywd.

18. Lubobyśmy z wrodzoney klemencyi naszey iakimkolwiek sposobem kogo nad żołnierzow *a poenis perduellionis* uwolnili, to nie ma nic *praejudicare privatorum injurijs*, y owszem wolno każdemu z iakieybykolwiek okazyi był ukrzywdzony, iako y *ratione violatorum depositorum* prawem czynić, y wszystkich swoich szkod y krzywd dochodzić, także mieszczanie wszyscy mieszkaiący po miastach fortece maiących o wszelkie krzywdy, szkody, zgwałcenie, utracenie, wydanie depozytow, y excessy, nietylko *ante* ale y *post ingressum Sveticum* popełnione, sprawować się powinni, o ktore im *forum* w Trybunale Koronnym *ex cruda citatione inter causas fisci ad instantiam cujusvis injuriati* powagą Seymu tego naznaczamy.

O skryptach in archivum.

19. Iż siła Rzeczyposp: należy na skryptach *ad archivum* podanych, między ktorymi *diplomata Electionis* zostawaią. Tedy to po Urodzonym Instygatorze Koronnym mieć chcemy, aby on pilną inkwizycyą uczynił o te skrypta, u kogoby lub sukcessorow iego *in concredito* do tych czas zostawały. A takowi wszyscy na Seym blisko przyszły te wszystkie skrypta dyplomata do Pieczętarzow Koronnych oddać będą powinni, y onych inwentarz dostateczny spisany być ma, czego ieśliby dobrowolnie nie oddali, Instygator nasz Koronny na Seym przypozwać ich będzie powinien.

Rewizya skarbu Koronnego.

20. Reassumuiąc konstytucyą Seymu blisko przeszłego, ponieważ rewizya skarbu Koronnego do effektu nie przyszła, przeto do rewidowania onego naznaczamy Kommissarzow z Senatu, Wielebnych, Andrzeia Trzebickiego, Krakowskiego. Kazimierza Floryana X. na Klewniu Czartoryiskiego, Kuiawskiego, Biskupow. Iaśnie
598 Wielmożnych, y Wielmożnych Stanisława Warszyckiego, Kasztellana Krakowskiego. Stanisława na Podhaycach Potockiego, Woiewodę Krakowskiego, Hetmana Wielkiego Koronnego. Pawła Sapiehę Woiewodę Wileńskiego, Hetmana Wielkiego, W. X. Lit: Krzysztofa Grzymultowskiego Kasztellana Poznańskiego. Iana Wielopolskiego, Woynickiego. Alexandra Sielskiego, Gnieźnińskiego Kasztellanow. Ierzego Hrabię na Wiśnicu Lubomirskiego, Marszałka Wielkiego, y Hetmana Polnego Koronnego Bogusława na Lesznie, Podkanclerzego Kor: Generała Wielgopolskiego. Iana Kazimierza Krasińskiego Podskarbiego Wiel: Koronnego. Wincentego Korwina Gosiewskiego Podskarbiego Wielkiego, y Hetmana Polnego W. X. Lit: Łukasza ze Bnina Opalińskiego, Marszałka Nadwornego Koronnego. X. Andrzeia Miaskowskiego Opata Przemęckiego. X. Andrzeia Olszewskiego Proboszcza Poznańskiego, Krakowskiego, Warszawskiego, Kanonika Kancellaryi Koronney Regentow. Z Izby Poselskiey. Władysława Leszczyńskiego Krayczego Kor: Stanisława Domaszewskiego Widlicę Starostę Łukowskiego. Adama z Rudnik Biskupskiego, Starostę Wieluńskiego. Iana na Wężykowey Woli Wężyka, Starostę Sieradzkiego. Krzysztofa Zegockiego, Chorążego Poznańskiego. Hilaryusza Cyża, Podkomorzego Wileńskiego. Adama Kotowica, Pisarza W. X. Lit: Marcina Dębickiego, Chorążego. Krzysztofa Krupkę Łowczego, Sędomirskich. Ignacego Michałowskiego, Starostę Krzepickiego. Władysława Lubowickiego, Sędziego Ziemskiego, Krak: Ierzego Szornela, Sędziego Ziemskiego Lubelskiego. Iana Chrapowickiego, Chorążego Smoleńskiego. Stanisława Sielskiego, Miecznika Rożańskiego. Andrzeia Tryznę, Pisarza Ziemskiego Wołkowiskiego. Ktorzy to Kommissarze *pro decima octava Septembris*, do Lubowle ziechawszy się *unius pluriumve absentia non obstante* skarb Rzeczyposp: według dawnych regestrow zrewiduią, y iego inwentarz dostatecznie spisawszy, z podpisami rąk swoich przywiozą. Na ktory czas wszyscy ktorzy pod te zamieszanie z skarbu Rzeczyposp: *ad fidele depositum*, a nie na zastawę wzieli, powinni będą tamże kleynoty y srebro Rzeczyposp: należące *comportare* y oddać. A czegoby według dawnych regestrow nie dostawało, ciż Kommissarze pilną inkwizycyą uczynić maią, u kogoby te zostawały kleynoty y srebro, y wcześnie przed Seymem Wielmożnemu Podskarbiemu Wielkiemu Koronnemu oznaymić, ktory tych wszystkich, ktorzyby cokolwiek z skarbu Rzeczyposp: mieli przy sobie, a na czas pomieniony nie oddali, pozwać na przyszły Seym ma; a My takowych wszystkich surowo sądzić będziemy. Złoto y srebro w Krakowie z skarbu do mennice na robienie pieniędzy wzięte, pilno ciż Kommissarze *inquirent*, przy kimby zostawało, o ktore także Wielmożny Podskarbi Koronny, tych ktorzy ie zatrzymali, na Seym przyszły pozwie.

O mennicy.

599

21. Potrzeba teraźnieysza Rzeczyposp: wyciąga, aby iey prowentow iak naywiększa mogła bydź aukcya. Zatym iż mennica do tych czas żadney nie czyniła intraty, reassumuiemy o teyże mennicy konstytucyą *anni 1654* ktora aby do exekucyi przyść mogła *authoritate praesentis Conventus* Kommissarzow do ordynowania iey naznaczamy z Senatu Wielebnego X. Tomasza Leżyńskiego Chełmskiego, Opata Wachockiego, Tomasza z Rupniewa Uieyskiego, Kiiowskiego, Czerniechowskiego, Opata Płockiego, Biskupow. Wielmożnego Iana Leszczyńskiego, Woiewodę Poznańskiego. Pawła Warszyckiego, Woiewodę Gene: Mazowieckiego. Iana Kopcia Woiewodę Połockiego. Iana Wielopolskiego Kasztellana Woynickiego. Wielebnego X. Mikołaia Prazmowskiego Kanclerza Koronnego Nominata Łuckiego, Krzysztofa Paca Kanclerza W. X. Lit. Bogusława na Lesznie Podkanclerzego Koronnego. Alexandra Naruszewica Podkanclerzego W. X. Lit. Iana Kazimierza Krasińskiego Podskarbiego Wielkiego Koronnego. Urodzonych Andrzeia Morsztyna Referendarza Koronnego, Cypryana Pawła Brzostowskiego Referendarza, W. X. Lit. Z Izby Poselskiey Iana Gnińskiego Podkomorzego Pomorskiego Starostę Gnieźnieńskiego. Mikołaia Ignacego Bąkowskiego, Podkomorzego Chełmińskiego. Olbrychta Opackiego Podkomorzego Warszawskiego. Iana Zenowicza Marszałka Ośmiańskiego, Iakuba Krasińskiego Podkomorzego Płockiego, Stanisława Domaszewskiego Widlice, Starostę Łukowskiego. Woyciecha Iarochowskiego Sędziego Ziemskiego Wschowskiego. Ignacego Michałowskiego Starostę Krzepickiego, Iana Zieleckiego, Starostę Bydgoskiego. Stanisława Zarębę, Pisarza Ziemskiego, Sendomirskiego. Iana Olbrychta Lipskiego Podkomorzego Rawskiego. Stanisława Krzyckiego Stolnika Kaliskiego. Piotra Galińskiego Starostę Orszańskiego, Mikołaia Ciechanowskiego Starostę Mścisławskiego. Samuela Abrahamowica Starostę Starodubowskiego. Ewrysta Iana Bełzeckiego, Pisarza Pokoiowego Dworzanina naszego. Rudzińskiego Chorążego Czerskiego. Ktorzy to Kommissarze ziechawszy się do Warszawy, na dzień dziewiąty Czerwca mennice te stosuiąc się do konstytucyi pomienioney 1654 ordynuią, według ordynacyi. Wielmożny Podskarbi Koronny, aby w mennicach pieniądze bite były doyzrzeć powinien będzie, y pożytek iak naywiększy z tey mennice Rzeczyposp: uczynić, czego dostateczny rachunek na przyszłym Seymie uczyni: w ktorych to mennicach szelągow million z miedzi wybić roskazuiemy, z ktorych także Wielmożny Podskarbi Koronny na przyszłym Seymie uczynić ma rachunek. Konstytucye wszystkie o fałszerzach mennice, y winy
600 przeciwko im opisane *in toto* reassumuiemy, dla czego Starostom naszym zlecamy, aby przeciwko takim według praw dawnych postępowali, iako y przeciwko tym ktorzy dawnymi gościncami prawem opisanemi nie ieżdżą.

Lustratio dobr Rzeczypospolitey.

22. Iż *per abusum* konstytucyi Seymu blisko przeszłego przysięgami faktorow bardzo wiele quarty Rzeczyposp: odeszło, a zatym dobrom duchownym y ziemskim takowe *abjurata* ciężaru przyczyniły, ktore podatkami innemi na zapłatę woysku zakładać przyidzie, a do tego ci ktorzy *expiratis summis* dobra nie lustrowane trzymaią, od konstytucyi pomienioney wolnemi się bydź rozumieiąc takowey przysięgi, ani przez się, ani przez faktorow swoich nie uczynili, y nic abo bardzo mało co *pro arbitrio suo ad rationem* quarty do skarbu wnoszą. Przeto konstytucyą pomienioną *supplendo et declarando* naznaczamy Lustratory do wszystkich dobr naszych tak lustrowanych, iako y nie lustrowanych po wszystkiey Koronie, a naprzod do Małey Polski z strony naszey Urodzonego Tomasza Cieciszowskiego Sędziego Liwskiego Sekretarza naszego. Z Senatu Urodzonego Eremiana Dembińskiego, Kasztellana Rogozińskiego, Starostę Troydańskiego. Z Izby Poselskiey Urodzonego ..... Zboińskiego Sędziego Dobrzyńskiego. Do Wielkiey Polski z strony naszey ..... Wyleżyńskiego Sekretarza naszego. Z Senatu Urodzonego Woyciecha Mokronowskiego Kasztellana Rawskiego. Z Izby Poselskiey, Urodzonego Chryzostoma Gizickiego Sędziego Ziemie Wieluńskiey. Do Rusi, Podola y Belza z strony naszey, Urodz: Iarosza Dunina Sekretarza naszego. Z Senatu Urodz: Iana Franciszka Łubowieckiego Kasztellana Chełmskiego. Z Izby Poselskiey, Urodzonego Adama Burchackiego, Cześnika Czerniechowskiego. Na Wołyń z strony naszey Urodzonego Ierzego Tynickiego Sekretarza naszego; z Senatu, Urodz: Zygmunta Fredra Kasztellana Sanockiego; z Izby Poselskiey Urodzonego Piotra na Wielkiey Opoce Opockiego Cześnika Lubelskiego. Do Mazowsza, y Podlasia z strony naszey Urodzonego Olbrachta Adryana Lasockiego Stolnika Wyszogrodzkiego, Sekretarza naszego; z Senatu, Urodzonego ..... Krasińskiego Kasztellana Ciechanowskiego; z Izby Poselskiey, Urodzonego Adama Nowomieyskiego Podsędka Ziemskiego, y Pisarza Grodzkiego Rawskiego. Do Prus z strony naszey Urodzonego Iana Komorskiego Sekretarza naszego; z Senatu Urodzonego Macieia Grabskiego Kasztellana Słońskiego; z Izby Poselskiey, Urodzonego Spytka Pstrokońskiego Stolnika Brzeskiego, ktorzy *ante omnia* przysięgę oddać powinni będą, że ten Urząd wiernie y sprawiedliwie z wielką pilnością sami przez się, nie przez substytuty swoie, odprawować będą, upominkow żadnych *eo nomine* brać, czeladzi, koni nad zwyczayną potrzebę swoię na tey funkcyi mieć, w dobrach po lustracyi odprawioney nad potrzebę dłużey bawić się nie będą, ani podwod żadnych brać. Ktorą przysięgę 601
na Sądach bliskich Ziemskich, abo Grodzkich przed zupełnym Urzędem wykonawszy *authentice* do Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, odesłać powinni będą. A tę funkcyą zacząć maią zaraz po żniwach *in mense Septembri*, y między innemi prowentami krescencye obaczyć, y oszacowawszy quartę z nich y innych dochodow postanowić. A w dobrach nielustrowanych przywileie, w Prusiech zaś *jura emphiteutica* rewidowawszy, iako dawno gdzie summy y *emphyteuses* expirowały, y ieżeli przed woyną dosyć im uczynili, inkwizycyą uczyniwszy, konnotować y skarbowi oddać powinni będą, co wszystko do Świątek drugich maią *exequi* według konstytucyi dawnych o lustracyach napisanych (ktore wszystkie *ad hunc actum* reassumuiemy) *sub poenis fisci ad instantiam Instigatoris Regni repetendis*. A ieżeliby ktory Deputat renuncyował, abo *lega-*

liter impeditus był, ma o tym skarbowi niemieszkanie przed czasem oznaymić, a My na mieysce iego inszego *substituemus*. A od przyszłych Świątek w roku 1660 przypadaiących według odprawioney lustracyi każdy Starosta y dzierżawca quartę do skarbu wnosić powinien będzie pod winami w prawie opisanemi, na teraźnieysze zaś Świątki według iuramentow dotąd iuż *legitime* uczynionych, y przyiętych od Trybunału Radomskiego quarta przez Starostow y dzierżawcow naszych gotowemi pieniądzmi wniesiona bydź ma, a ktoby nie produkował iuramentu, tedy on wykonać powinien będzie *in eam rotam* iako przeszłego Seymu w konstytucyi iest napisana. Także ieżeliby ktory nowy possessor quadruple na przeszłym Seymie postanowioney nie zapłacił y przywileiu swego w skarbie przy płaceniu kwarty nie produkował, taki dzierżawy od Nas iemu konferowaney odsądzony bydź ma. Woiewodztwom Kiiowskiemu, Podolskiemu, Bracławskiemu tylko *ab anno 1649* w Woiewodztwach zaś inszych *ab anno 1655* takowe *abjurata* w Trybunale y na kommissyi przyięte być maią młyn słodowy w Gnieźnie na ktorym samym wszystka intrata fundowana iest, ponieważ pensyą doroczną, a oraz y duplo quarty inonerowaney oboygu temu *sufficere* nie może. Przeto zlecamy Lustratorom do Wielkiey Polski naznaczonym, aby tak quartę iako y pensyą pomienioną *ad justam taxam deductis expensis oeconomicis* redukowali, to iest dwie części na duple quarty, trzecią na Starostę, czwartą na pomienioną pensyą naznaczyli. Także y w Inowłocławiu quartę y pensye respektem lat teraźnieyszych determinuią. Także y quartę Pscyninka y Wielkiey Łęki determinuią według kommissyi wywiedzioney. ktorey *in toto* approbuiemy.

Cło Koronne.

23. O podatkach Rzeczyposp: ordynaryinych, także y cłach naszych Koronnych konstytucyą *anni* 1647 *et anni* 1649 *in toto* reassumuiemy, podług ktorych aby każdy *in genere cuiuscunque*
602 *status et conditionis* tak *inducendo et evehendo* iako y *intra Regnum* handlami się bawiący człowiek, *juxta praescriptum legum* żadnymi się wolnościami, ani przywileiami dawnymi konstytucyami abrogowanemi nie zasłaniaiąc (ktore iako dawno abrogowane, *authoritate praesentis Conventus* kassuiemy) cła Nam y Rzeczyposp: należące płacił, postanawiamy. A ktorzy kupcy nie insze towary, tylko pieniądze do Wołoch y Multan z Korony y Państw do niey należących wywożą, od nich, także cła płacić maią według instruktarzow dawnych o złocie y srebrze opisanych *sub confiscatione* tychże pieniędzy. Na co wszystko ma bydź wolne stanowienia komor y straży, przy Wielmożnym Podskarbim Wie: Koronnym, lubo kontrahentach naszych *pro temporis et loci exigentia*. Pisarzom zaś celnym *eam securitatem* iako iest w dawnych prawach o ziazdach publicznych opisana, waruiemy, deklaruiąc cale aby się żaden żołnierz nie ważył u nich noclegow y pokarmow odprawować, iako też w domach tych, gdzie pobory wybieraią, y *acta publica* zostawaią y do nich przyimuią, *salvis juribus equestris ordinis*, ani ich stacyami aggrawować pod winami w prawie opisanemi y surowością artykułow woyskowych. A że się to zagęściło że wiele rożnego stanu osob nie tylko listami swymi zwykli ludzi kupieckich foldrować, ale y sami z uymą prowentu publicznego prywatne *quæstus* uganiać, tedy o tym dawne statuta y prawa także *in toto* reassumuiemy y deklaruiemy, aby żaden takowy od ceł naszych y Rzeczyposp: nie był wolen, *non obstantibus quibusvis libertationibus et rescriptis* z Kancellaryi naszey wydanych: *multo minus privatorum literis*, ktore nikomu w pomienionych podatkach *suffragari* nie maią. Reassumuiąc iednak konstytucyą *de lege sumptuaria anni 1555* postanawiamy, aby wszystkie materye, towary w teyże konstytucyi mianowane, ktoregokolwiek narodu kupcy takowych materyi do Korony nie wwozili, ani przedawali *sub confiscatione* towarow. Że iednak dla teraźnieyszych niebespieczeństw do tych czas zpieniężyć ich nie mogli, tedy do wyprzedania tych towarow ieden rok czasu prolonguiemy, od ktorych iednak wszystkie podatki w konstytucyiach opisane, płacić będą powinni, ktorą konstytucyą *in toto* W. X. Lit. przyimuie.

Akcyza ab utensilibus.

24. *Præcavendo indemnitati* kupcow, ktorzy *ab evectis et inductis* od Seymu przeszłego akcyzy *intra Regnum* powinni byli dawać postanawiamy, aby miasto tey akcyze do zwyczaynego cła Rzeczyposp: ewekty, indukty, y czwartego grosza od towarow, ktore do Korony y z Korony przywożą, y wywożą, od sta po złotych sześciu na granicy zaraz do skarbu Rzeczyposp: *a prima Iulij* oddawali, ktore raz oddawszy iuż więcey od towarow tych iako y innych, y teraz iuż po Woiewodztwach y Ziemiach zostaiących nie powinni będą akcyzy oddawać, ktore to cło Wielmożny Podskarbi na defekta podatkow na 603
przeszłym Seymie uchwalonych obrocić powinien, y z niego na przyszłym Seymie rachunek uczynić. A Ziemia Lwowska, Przemysłska, Sanocka bierze te akcyze *a prima Iulij cum assecuratione* do braci. Od inszych zaś towarow ktore *in Regno* rodzą się, zostaią, *et divenduntur*, *et a consumptilibus* akcyzę wszyscy *nemine excepto* podług konstytucyi przeszłego Seymu Woiewodztwom y Ziemiom oddawać powinni będą, ktora na założenie defektow obrocona bydź ma. Od wina także nową akcyzę na granicy przy indukcie postanawiamy, aby od beczki Węgierskiey po złotych sześciu, a *proportionaliter* od Endeburskiey win inszych wszelakich win wybierana była *nemine excepto*, *nec quibuscunque libertationibus*, *servitoratoribus*, *decretis*, *privilegijs*, *obstantibus*. Szynkarze iednak według konstytucyi roku przeszłego po dwa grosza od złotego płacić Woiewodztwom y Ziemiom powinni będą, gdzie likwory swoie rozprzedaią. Ktora to konstytucya tylko do roku trwać ma, a po wyiściu roku żaden *sub pœna peculatus* wybierać tey akcyzy nie ma się ważyć. *Monopolium* tabaku w moc skarbowi daiemy, aby ono postanowił na pożytek Rzeczyposp: czego na przyszłym Seymie odda *rationem*.

Ordynacya poczty.

25. Lubo pocztę wszystkiey Rzeczyposp: potrzebną Szlachetny Karol *Monte-lupi* Wilczogorzki, w porządney do tych czas miał dyspozycyi: wszakże iż miasta y miasteczka pieniędzy na tę pocztę ordynowanych, przez nie mało lat zatrzymały; tedy konstytucyą roku 1647 o ordynacyi poczty reassumuiąc, postanawiamy; aby wedle tey konstytucyi miasta, miasteczka, quadruple podwodną na pocztę należącą, y za przeszłe y za przyszłe lata, do rąk tegoż Karola *Monte-lupiego* Wilczogorszkiego poczty Magistra y Sekretarza naszego oddawali, o ktore tenże poczty Magister nasz, miasta y miasteczka, sposobem podatkow dochodzenia Rzeczyposp: na delatach podawać, y Sąd nasz Assessorski sądzić, a Starostowie exequować będą, *sine quavis dilatione* podług konstytucyi roku 1629 y 1654 *salvis* iednak *abjuratis desertatorum et conflagratorum*, ktore miastom y miasteczkom na przeszłym Seymie są pozwolone *tum et salvis decretis*, *et privilegijs* miast y miasteczek, także *salvo calculo in thesauro Regni*, ktory pomieniony Poczty Magister corocznie oddawać będzie powinien.

Assekuracya sreber kościołow rożnych dyecezyi.

26. Ponieważ pod teraźnieysze zamieszane czasy dyecezye rożne, iako Gnieźnieńska, Lwowska, Krakowska, Wrocławska, Poznańska, Warmińska, Płocka, Chełmińska, Przemysłska, Chełmska, srebra kościelne, y summy gotowe na po-
604 trzebę Rzeczyposp: wydały, tedy na przyszłym Seymie liquidacyą *quantitatis* ich powinni będą Stanom Rzeczyposp: pokazać, y kędy się obrociły wywieść. A co się *ex liquidatione* na potrzebę Rzeczyposp: pokaże, Rzeczposp: assekurować będzie powinna. Także, iż Wielmożny Woiewoda Sendomirski, od Wielebnego niegdy X. Piotra Gembickiego Biskupa Krakowskiego *in fidem Reipub:* danych, wziął dwadzieścia tysięcy, ktore sukcessorowi iego na teraźnieyszym Seymie Rzeczposp: assekurowała, ta summa na kommissyi temuż Wielmożnemu Woiewodzie w skarbie potrącona bydź ma. Także y summa z dyecezyi Biskupstwa Chełmskiego, ktora Wielmożnemu Woiewodzie Sendomirskiemu wydana iest.

Donativum kupieckie.

27. Na kupce wszystkie wszelakich nacyi *in genere* w Koronie na teraźnieysze potrzeby Rzeczyposp: wkładamy summę ośmdziesiąt tysięcy złotych, ktorą to summę do skarbu na zapłatę woysku w roku *sub confiscatione* towarow wnieść będą powinni. A iż siła takich się znaydowało w miastach, y miasteczkach, ktorzy Nam y Rzeczyposp: wiary y posłuszeństwa nie dotrzymuiąc z miast uchodzili, y iurysdykcyi mieyskich ustępowali, tym wszystkim wolny *recurs* do miast, w ktorych przedtym *iura Civitatis* mieli y handle prowadzili pozwalamy, *sine quavis præpeditione quarumvis personarum;* co tym *suffragari* nie ma, ktorzy *partes* nieprzyiaciela *secuti* za nim z miast poszli, przy nim *perseverarunt*, y po ktorych kaduki z Kancellaryi naszey są wydane. Co iednak miasta miasteczka *ad rationem* donatywy po przeszłym Seymie wydały, skarb im to ma w tey donatywie teraźnieyszey przyiąć, *non onerando* miast z gruntu spalonych.

Pogłowne żydowskie.

28. Uważaiąc tak gwałtowne Rzeczyposp: potrzeby *authoritate præsentis Conventus* postanawiamy, na żydy wszystkie w Koronie względem pogłownego summę sto tysięcy złotych na cały rok, ktory się ma zaczynać od tego czasu iako determinacya w skarbie przeszłego włożonego na nich pogłownego kończy się, w ktorym to roku summę pomienioną do skarbu wnieść będą powinni, iako y insze zatrzymane długi względem pogłownego y pospolitego ruszenia, za przeszłe lata według konstytucyi Seymu takrocznego ktorą reassumuiemy, ktorzy względem summ pomienionych od inszych podatkow oprocz akcyzy y czopowego wolni być maią. Także według konstytucyi 1654 *non obstantibus quibusvis laudis*, tak przedtym, iako y po teraźnieyszym Seymie uchwalonych.

Approbatio Sądow Skarbowych po Woiewodztwach.

29. Sądy, dekreta, kondemnaty y exekucye wszystkie, oprocz *militares sine officio*, ktore w Woiewodztwach, Ziemiach y Powiatach, za uchwałą Seymu blisko przeszłego z Poborcami,
y z retentorami odprawione są approbuiemy, 605
y takowe dekreta, kondemnaty, y exekucye, mandatami, ani żadnemi inszymi pozwami, *ad quodcunque iudicium* wydanemi, *in dubium* nie maią bydź wokowane, ani znoszone. A gdzieby ieszcze w ktorym Woiewodztwie abo Ziemi z retentorami, Poborcami, tak teraźnieyszemi, iako przeszłemi dawnych y teraźnieyszych zatrzymanych poborow y wszelkich innych podatkow, y z ich sukcessorami nie były dosądzone, abo exekucye do effektu nie przyszły, Sądy te Skarbowe reassumuiemy, aby tym snadniey retenta wybrane nowych podatkow na kommissyą wniesione, starych zaś na przyszłym Seymie przy koaequacyi liquidowane być mogły. Ktore retenta dawnych podatkow przy Woiewodztwach y Ziemiach zostawać maią; *non derogando* iednak kommissyi Lwowskiey, a w Woiewodztwie Wołyńskim, y Podlaskim, *sublatis bannitionibus et pœnis infamiarum administratores* y Poborcy retentorow znowu na te sądy przypozwać powinni, o czym konstytucyą Seymu ostatniego reassumuiemy, co y Woiewodztwu Ruskiemu służyć ma.

De modo concludendi Seymow.

30. Uważaiąc że sposob *concludendarum materiarum et consiliorum*, do łacnego otrzymania konkluzyi Seymowych, tak publicznych Rzeczyposp: iako y w prywatnych Woiewodztw, Ziem, Powiatow, y osob materyach *praestantissimum* iest *remedium*. Tedy do namowienia tego naznaczamy, z Senatu y z Izby Poselskiey tych wszystkich Deputatow, ktorzy w tychże konstytucyach do approbacyi pewnych kommissyi są mianowani, ktorzy za uniwersałami naszemi wcześnie wysłanymi, do pomienioney approbacyi ziechawszy się, oraz *modum concludendorum consiliorum* iak nayskutecznieyszy namowią, ktory na Seymiki w podanych instrukcyach naszych proponować będziemy, y od niego da Pan Bog szczęśliwie Seym przyszły zaczniemy.

Deputaci z Senatu, y z Koła Poselskiego do approbacyi pewnych kommissyi.

31. Iż Nam w pilnych Rzeczyposp: sprawach kommissye pewne z Seymu teraźnieyszego naznaczyć przyszło; przeto do approbacyi ich przy rezyduiących przy boku naszym Senatorach, y przy Urzędnikach Koronnych, y W. X. L. *cum plena totius Reipub: potestate* naznaczamy: z Senatu Wielebnych, X. Andrzeia Trzebickiego, Krakowskiego. Kazimierza Floryana Xiążęcia na Klewaniu Czartoryiskiego, Kuiawskiego. Woyciecha Tholibowskiego, Poznańskiego. Stefana Wydzgę Łuckiego; Biskupow. Wielmożnych, Stanisława na Podhaycach Potockiego, Woiewodę Krakowskiego Hetmana Wiel: Koron: Iana z Leszna Poznańskiego. Pawła Sapiehę Wileńskiego, Hetmana Wiel: W. X. Lit: Iana na Zamościu Zamoyskiego Sandomirskiego. Andrzeia Karola Grudzińskiego Kaliskiego. Mikołaia Paca Trockiego, Krzeczowskiego Starostę. Władysława Hrabię z Leszna, Łęczyckiego. Hieronima Wierzbowskiego, Brzeskiego Kuiawskiego. Adama Sakowicza, Smoleńskiego. Iana Tarła, Lubelskiego. Iana Kopcia, Połockiego, Stanisława Laskowskiego Płockiego. Stanisława Działyńskiego, Malborskiego. Stanisława Kobierzyckiego, Pomorskieskiego Woiewodow. Krzysztofa Grzymołtowskiego, Poznańskiego. Iana Wielopolskiego Woynickiego. Alexandra Sielskiego, Gnieźnieńskiego. Hieronima z Grabna Grabińskiego, Sieradzkiego, Malchra Sawickiego, Brześciańskiego. Iana Franciszka Lubowickiego Chełmskiego, Kasztellanow. Z Izby Poselskiey, Urodzonych Iana Wielopolskiego, Bieckiego. Władysława Reia Nowomieyskiego, Kanclerza Krolowy Iey Mci, Starostow. Ierzego Thynickiego, Sekretarza naszego. Iana Gnińskiego, Podkomorzego Pomorskiego, Starostę Gnieźnieńskiego. Krzysztofa Zegockiego, Chorążego Poznańskiegǫ Starostę Babimoyskiego. Hilarego Cyża, Podkomorzego Wileńskiego. Iana Zenowicza Marszałka Ośmiańskiego. Iakuba Kunczowica, Podkomorzego Lidzkiego. Kazimierza Stesickiego, Podstolego Wilkomirskiego. Marcina Dębickiego, Chorążego Sandomirskiego. Stanisława Szczuckiego, Sędziego Sandomirskiego. Iana Zelenckiego, Starostę Bydgoskiego. Stanisława Krzyckiego, Stolnika, Surrogatora, y Kommendanta Kaliskiego. Samuela Łąckiego, Ciwuna Birżańskiego, Konstantego Alexandrowicza, Podsędka Grodzińskiego. Mikołaia Skorupskiego, Chorążego Kowińskiego. Wladysława Sicińskiego, Stolnika Upitskiego. Iana na Wężykowey Woli Wężyka, Starostę Sieradzkiego. Chryzostoma Gizyckiego, Sędz: Ziemie Wieluń: Hieronima Kryspina, Kuchmistrza W. X. Lit: Franciszka Dubrawskiego, Podkomorzego Przemysł: Spytka Pstrokońskiego, Stolnika Brzeskiego Kuiaw: Krzysztofa Ryszyńskiego. Tomasza Kazimierskiego, Alexandra Wysockiego Łowczego Brzesk: Iakuba Zboińskiego, Sędziego Ziemie Dobrzyń: Stanisława Rzewuskiego, Sędziego Lwow: Kaspra Woiakowskiego, Podsędka Przemysłskiego, Iana Stanisława Iastrzembskiego, Pisarza Grodzkiego Halickiego. Krzysztofa Potockiego, Krayczego, W. X. Lit: Starostę Chełmskiego. Marcina Lidychowskiego. Iana Stanisława Grusieckiego, Podstarościego Kamienieckiego. Iana Chrapowieckiego, Chorążego Smoleń: Stanisława Widlicę Domaszewskiego, Starostę Łukow: Iana Korszaka, Podkomorzego Połockiego..... Sarbiewskiego, Starostę Grabowieckiego. Grzegorza Radeckiego, Pisarza Ziemie Bełskiey. Krzysztofa Antoniego Obryńskiego, Podkomorzego Nowogrodzkiego. Hilarego Połubińskiego, Pisarza Poln: W. X. Lit: Stanisława Tryznę, Starostę Wilkowieckiego. Adama Działyńskiego, Starostę Bratyańsk. Alexandra Woynę, Woyskiego Witepsk: Piotra Galińskiego, Starostę Orszań: Iacyntha Michałowskiego, Starostę Krzepickiego..... Rudzińskiego, Chorążego Czerskiego. Olbrychta Opackiego, Podkomorzego Warszaw: Iana Opackiego Podkomorzego Wiskiego. Olbrychta Adryana Lasockiego, Stolnika Wysogrodzkiego Sekr: naszego. Kazimierza Gumowskiego Podkomorzego Zakroczym. Pawła Młockiego Sędziego Ziemie Ciechanowskiey. Kazimierza Brzostowskiego, Sędziego Wiskiego. Waleryana Petrykowskiego Podkomorzego Rożań: Marcina Oborskiego Podkomorzego Liwskiego. Stanisława Brzoskę, Starostę Nurskiego. Iana Skolimowskiego, Woyskiego Drohickiego. X. Michała Radziwiłła Podczaszego W. X. Lit: Krzysztofa Zielskiego Pisarza Ziemsk: Bielskiego. Iana Olbrachta Lipskiego, Podko: Rawskiego. Zygmunta Grudzińskiego, Starostę Uyskiego. Mikołaia z Radzanowa Zabickiego, Starostę Cermińskiego..... Kościuszka, Pisarza Ziem. Brzeskiego. Iana Ignacego Bąkowskiego, Podkomorzego Chełmiń: Mikołaia Ciechanowickiego, Starostę Mścisławskiego. Władysława Kaminskiego, Chorążego Mścisławskiego. Iana Działyńskiego, Starostę Pokrzywnickiego. Mikołaia Głuchowskiego. Mateusza Czaplickiego, Pisarza Grodzkiego Winnickiego. Piotra Tuchułkę Pisarza Ziem: Pomorskiego. Marcina Wołodkowica Burgrabiego Mińskiego. Michała Działyńskiego, Starostę Ki-

606 607

szewskiego. Zygmunta Słuszkę, Chorążego W. X. Lit: Ierzego Tyzynausa, Miecznika W. X. Lit: Andrzeia Tyzynausa, Wenden. Uświackiego Starostę. Forhmalda Wolfa, Starostę Dyneburskiego. Adama Burchackiego Cześnika Czerniechowskiego. Kazimierza Piaszczyńskiego, Podstolego Bracławsk: Samuela Abrachamowicza, Starostę Starodubow. Ktorych Kommissarzow gdyby do approbacyi zawartych pakt przyiść miało, wcześnie przez uniwersały nasze po Woiewodztwach y Ziemiach obwieszczemy: ktorzy ziachawszy na czas od Nas naznaczony *unius pluriumve absentia non obstante* pilnie punkta uważywszy *pactorum*, one według skryptu *ad archivum* danego, ręką naszą, Naywieleb: X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, y Urodz: Marszałka Poselskiego podpisanego, approbować będą.

Prowiant woysku Pruskiemu.

32. Iż wiele na tym Rzeczyposp: woyskom naszym należy, aby na usłudze naszey zostawaiące, żywność słuszną miały. Przeto Wielmożnemu Podskarbiemu Koronnemu zlecamy, aby za trzydzieści tysięcy złotych prowiantu rożnego z podatkow Rzeczyposp: znioższy się z Urodzonym Prowiant-Magistrem Generalnym, sposabiać kazał, y tam gdzie woyska nasze zostawać będą, do Prus sprowadził: ktory to prowiant Oberszterowie Pułkownicy, Rotmistrze na pułki, chorągwie według słuszney taxy brać będą, y co odbiorą, assekuracye dadzą, a to im w zasługach potrącono bydź ma.

Amnistya woyskowa.

33. Reassumuiąc konstytucye amnistyi *anni* 608 *1609* także assekuracyą Hetmana Koronnego 1588 wszystkie od żołnierzow naszych, tak przy nieprzyiaciołach iako y przy Nas pod czas Szwedow będących, zaboie y szkody w okazyach y potrzebach woiennych umarzamy, y w wieczną amnistyą puszczamy. Kondemnaty, processy, y protestacye zniesione y eliminowane mieć chcemy, wyiąwszy tych, ktorzy kościoły połupili, gwałty, mordy, naiazdy popełnili. A ta amnistya okrywać tych nie ma, ktorzy przed Szwedzką woyną y *post resipiscentiam* szkody y kryminały nie w okazyach ani z okazyi woiennych poczynili, a naostatek ani tych ktorzy dotąd przy nieprzyiacielu zostawaią.

Exempty żołnierskie.

34. Wiele na tym bespieczeństwu Rzeczyposp: należy, aby rycerstwo obecne przy chorągwiach swoich w woysku zostawało. Przeto powagą Seymu teraźnieyszego konstytucye przeszłe o exemptach żołnierskich *in toto* reassumuiąc postanawiamy, aby u wszelakiego sądu *majoris et minoris subsellij* te exempty przyimowane były, tym ktorzy obecnie w woyskach naszych na ten czas zostawali y attestacye Wielmożnych Hetmanow naszych mieli. Te exempty także służyć maią Kommissarzom y Posłom, ktorzy publiczne legacye od Rzeczyposp: odprawować będą. A ta konstytucya do Seymu blisko przyszłego służyć ma. A żebyśmy do usługi naszey y Rzeczyposp: woysko przychęcili od wszystkich kondemnat y infamiy w ktorymkolwiek sądzie otrzymanych uwalniamy. Tak iednak aby wszyscy zwiąsku tego w ktory weszli, roziechali się y pod dyrekcyą Wielmożnych Hetmanow naszych pośli, y z nieprzyiacielem Rzeczyposp: za dostoieństwo nasze y całość oyczyzny czynili. Tenże exempt służyć ma Urodzonemu X. Radziwiłowi Koniuszemu W. X. Lit: według dawnych exemptow.

Assekuracya zasług woysku na dobrach Rzeczypospolitey.

35. Aby woysko w obiecaney od Nas na przeszłym Seymie summie tym prędsze ukontentowanie odniosło, zleciliśmy Kommissarzom naszym na kommissyą Lwowską od Nas deputowanym, aby Pułkownikom y Rotmistrzom Polskiego zaciągu, ktorzyby Starostwa y dzierżawy nasze trzymali, tak wielką summę iakaby się chorągwiom ich, z porachowania y wypłacenia podatkow na przeszłym Seymie uchwalonych, winna ukazała, na tychże dzierżawach y Starostwach assekuracyą uczynili, ktora assekuracya, tak ważna bydź ma, iakoby na Seymie uczyniona była, y z dobr y dzierżaw tych nie powinni będą pomienieni dzierżawcy lubo sukcessorowie ich ustępować, pokiby im przez donataryusze nasze summa assekurowana wrocona nie była, a ta assekuracya uczyniona bydź ma *salvis oneribus Reipub. quarta videlicet et stativis*. Na Starostwach iednak sądowych assekuracye nie mogą bydź czynione. Tymże Kommissarzom daiemy moc przy Wielmożnym Podskarbim, y Hetmanach Koronnych szukać wszelkich sposobow do uięcia woyska, w tych sześciu millionach *inquantum* by ich nie dostawało, byle to było bez alienacyey dobr Rzeczyposp: z stanowienia kontrybucyi, y podatkow wszelakich, zgoła bez naruszenia wszelkich praw, wolności y prerogatyw Stanow Rzeczypospolitey. 609

Zaciągnienie summ na dobra Rzeczyposp:

36. Ileby ktory z dzierżawcow dobr naszych summą, na teraźnieyszą Rzeczyposp. potrzebę wygodą bydź zechciał, daiemy zupełną moc Deputowanym przy Wielmożnym Podskarbim Koronnym Kommissarzom naszym wyliczone, assekurować powagą Seymu tego summy, z tym dokładem, że potomkowie ich nie pierwey donataryuszom naszym, z dzierżaw y dobr w summach zawiedzionych ustąpić powinni będą, ażby assekurowane summy rzetelnie onym oddane były: ktore to assekuracye tylko się do wypłacenia tych sześciu millionow ściągać maią.

Assekuracya nienaruszoney cnoty woysk Koronnych, y ukontentowania względem krwawych zasług.

37. Iż niestateczney fortuny *vicissitudo* do tego Nas y Rzeczposp: przywiodła, że y z sreber kościelnych za pozwoleniem Oyca Swiętego, na

rożne *expensa* Rzplitey w mennicy bić monetę kazaliśmy, z ktorych pieniędzy woysko nie wiele partycypowało, ale z samey tylko cnoty y wiary ku Nam, miłości ku Rzepltey za wiarę S. katholicką, dostoieństwo nasze y całość Rzepltey przez te wszystkie zamieszane czasy bez wszelkiey zapłaty przeciwko wszystkim nieprzyiaciołom na Rzplitą sprzysiężonym, zastawiało się. Tedy takową cnego rycerstwa ku wierze Swiętey katholickiey stateczność, ku Nam y Rzpltey nienaruszoną wiarę y cnotę *ad seram posteritatem* przesyłaiąc deklaruiemy. Iż sreber kościelnych, od niektorych kościołow alienacyą *ullatenus* na woysko *cadere* nie ma, ale cokolwiek w mennicy pieniędzy z pomienionych sreber wyrobiono, to wszysko na rożne Rzpltey extraordynaryine *expensa erogatum est*, małą tylko summę z nich woysku udzieliwszy. Co iednak weryfikacyi sreber preiudykować nie ma. A że na teraźnieyszym Seymie zapłata generalna pomienionemu woysku winnych zasług *per ullam rationem* obmyślona bydź nie mogła, tedy *authoritate praesentis Conventus* woysko Nam y Rzeczypospolitey dobrze zasłużone assekuruiemy, iż na przyszłym da Bog Seymie dostateczne względem krwawych iego zasług obmyślemy ukontentowanie.

Assekuracya Wielmożnych Hetmanow.

38. Iż pod teraźnieysze Rzepltey czasy przychodziło Wielmożnym Hetmanom naszym *ex occasione belli*, iako czas y mieysce potrzebowały, woyska stawiać: także y tym wszystkim ktorzy do Nas abo Wielmożnych Hetmanow y Wodzow naszych kommendę mieli, co niepodobna aby miało być bez szkod dzierżawcow dobr naszych, duchownych y świeckich, tedy aby z okazyi tey, przerzeczeni Wielmożni Hetmani y insi takowe kommendy maiący nie mieli tnrbacyi, konstytucyą roku 1588 Wielmożnemu Ianowi Zamoyskiemu Hetmanowi Koronnemu daną reassumuiemy, ktora im *in toto* służyć ma. *Exceptis causis criminalibus*, wcale na potym wszystkie konstytucye o władzy Hetmańskiey *et disciplina militari* zachowuiemy. Ktora konstytucya tych okrywać nie ma, ktorzy *privata authoritate non impellente vi hostili* na dobra ziemskie po expedycyi Węgierskiey assygnacye dawali.

Executio pactorum z Kurfirsztem Iego Mcią zawartych.

39. Przywodząc do skutku pakta z Kurfirsztem Imcią Brandeburskim konstytucyą przeszłego Seymu approbowane, w czym by ieszcze dalszey potrzebowały exekucyi, postanowiamy *publica* tegoż przeszłego Seymu *authoritate* restytucyą dobr, ktore *vigore eorundem pactorum legitimis successoribus* miały bydź według skryptu *ad archivum* danego przywiocone, approbuiemy: y aby effekt swoy wzięła, postanawiamy: *sub pœna* na retentory *violationis pactorum et damnorum refusionis*, o ktorą *forum* z dobr W. X. L. na Seymie naznaczamy.

Szpitale żołnierskie.

40. Ponieważ przez świętey pamięci Krolow Antecessorow naszych, y inszych rożnych osob, było siła szpitalow *de nova radice* erygowanych y rożnymi na ludzie żołnierskie, iako pokaleczonych, postrzelanych fundowanych, a te dobra *in usus privatorum* poszły. Zlecamy Urodzonemu Instygatorowi Koronnemu, aby on *ex munere officij sui* na przyszły Seym wszystkich tych, ktorzy takowe dobra *nullo jure* trzymaią, mandatami pozwał, y *sine intermissione* takowe sprawy promowował.

Assekuracya expens Wielmożnego Woiewody Krakowskiego.

41. Ponieważ *ex liquidatione* przed Deputatami na teraźnieyszym Seymie do tey liquidacyi wysadzonymi dostatecznie pokazało się, że Wielmożny Stanisław na Podhaycach Potocki, Woiewoda Krakowski Hetman Wielki Koronny na rożne legacye y konferencye *cum finitimis ab anno 1654* do teraźnieyszego Seymu *de proprio* erogował summę pięćdziesiąt y pięć tysięcy, ośmset dziewięćdziesiąt złotych. Przeto za zgodą wszech Stanow zlecamy Wielmożnemu Podskarbiemu Koronnemu, aby pomienioną summę z podatkow teraźnieyszych Rzpltey wypłacił, co na rachunkach przyięto będzie. 611

Assekuracya wydatkow Wielmożnego Marszałka Wiel: Koronnego.

42. Chętne y odważne przez wszystkie zamieszane Rzepltey czasy Wielmożnego Ierzego na Wiśnicu y Iarosławiu Lubomirskiego Marszałka Wielkiego y Hetmana Polnego Koronnego zasługi, samą tylko wiekopamiętną ukontentowane bydź mogą wdzięcznością, ktorego wydatkow y nakładow *in fidem publicam* na osady *et praesidia* rożnych fortec, zaciągi ludzi. legacye postronne, y insze *apparatus bellici necessaria condignam* mamy *rationem*, ktore *expensa* że według przeszłego Seymu konstytucyi tenże Wielmożny Marszałek Wielki Koronny na kommissyi Lubelskiey na summę siedmdziesiąt y pięciu tysięcy ośmnastu złotych y groszy iedenastu wywiodszy liquidował, a osobną altylleryą y municyą swoię własną wedle regestru Wielmożnego Krzysztofa Grodzickiego, Kasztellana Kamienieckiego, Generała Altylleryi Koronney na expugnacyą Toruńską swoim kosztem wprowadził, ktorą municyą y insze *materialia* do niey należące *circa oppugnationem* Torunia wydane są, y w te w zwyż mianowane siedmdziesiąt y pięć tysięcy, ośmnaście złotych nie rachowane, bo tey municyi insza zwyczayna do skarbu Koronnego *dependet taxa*. Tedy tak tę summę siedmdziesiąt y pięć tysięcy 18 złotych, y groszy iedenaście na kommissyi Lubelskiey liquidowaną, iako y inną summę na altylleryą pomienioną, wydaną, a *per taxam* skarbu Koronnego *liquidandam*, iako nayprędzey przy zapłacie woyskom Koronnym za assygnacyami skarbowymi

odliczyć z podatkow naypierwszych Woiewodztwa Krakowskiego zlecamy.

Nagroda zasług Wielmożnego Woiewody Ziem Ruskich.

43. Codzienne prace Wielmożnego Stefana na Czarncy Czarneckiego Woiewody Ziem Ruskich, odwagi zdrowia y kosztow dla dostoieństwa naszego y całości Rzplitey iako *iudicio communi* są wielkie y godne pamięci, tak Nas do wszelkiego obowiązuią respektu y wdzięczności, ktore chcąc *in exemplum posteritati* osobliwą szczodrobliwością godnie *coronare;* dobra nasze Ratno w Woiewodztwie Ruskim w Ziemi Chełmskiey leżące *cum omnibus attinentijs et pertinentijs* wedle przywileiu na tę dzierżawę od Nas danego iemu y potomkom iego w nagrodę cnot y usług życzliwych *authoritate praesentis Conventus post decessum* tak samego, iako małżonki iego do lat trzydziestu *iure emphyteutico* sukcessorom, tegoż Wielm: Wdy Ruskiego, za zgodą wszech Stanow konferuiemy, *salvis iuribus Reipubl: et* quarty.

612 Nagroda zasług Wielmożnego Woiewody Podlaskiego.

44. Zasługi Wielmożnego Piotra ze Bnina Opalińskiego, Woiewody Podlaskiego, ktore Nayiaśnieyszym Oycu, Bratu, y Nam do tych czas wyświadcza, godne bydź baczemy wszelakiey wdzięczności, za ktorego powodem kilka potężnych nieprzyiacielskich pułkow zniesionych, wszystkie w Wielkiey Polszcze fortece za łaską Bożą y szczęściem naszym z rąk nieprzyielskich odebrane są. Przeto w nagrodę cnot y zasług iego dzierżawę Pietrzykowską, ktorąśmy mu y małżonce iego prawem dożywotnim konferowali *cum omnibus attinentijs et pertinentijs* wedle przywileiu na tę dzierżawę od Nas danego, potomkom iego *post decessum* tak samego iako y małżonki iego do lat trzydziestu *iure emphyteutico*, sukcessorom tegoż Wielmożnego Woiewody Podlaskiego, za zgodą wszech Stanow konferuiemy *salvis iuribus Reip. et quartae.*

Liquidacya summy Wielmożnego Woiewody Czerniechowskiego.

45. Summę czternaście tysięcy sto czternaście złotych Wielmożnego Krzysztofa Tyszkiewica Woiewody Czerniechowskiego, na kommissyi Lubelskiey według konstytucyi przeszłego Seymu likwidowaną, a na rożne *expensa* Rzplitey erogowaną z skarbu Koronnego na kommissyi Lwowskiey *authoritate praesentis Conventus* pomienionemu Wielmożnemu Woiewodzie Czerniechowskiemu zapłacić assekuruiemy, *mediante decreto Commissoriali.*

Satisfakcya wydatkow Urodzonego Kasztellana Wołyńskiego.

46. *Merita* Urodzonego Stanisława Kazimierza Bieniewskiego Kasztellana Wołyńskiego, Bohusławskiego Starosty, Nam y Rzpltey z odwagą zdrowia, y uszczerbkiem substancyi *difficili Reipubl: tempore* wyświadczone, iako *merentur* od Nas y Rzplitey *perpetuam gratitudinem*, tak y wydatki *in rem Reipub.* przez tegoż za assygnacyą Wielmożnego Podskarbiego Koronnego erogowane y likwidowane, tym sposobem dawamy satisfakcyą, summę czterdziestu tysięcy, u Urodzonego Gwilhelma Orssettego, przekazuiemy, a *residuum* Wielmożny Podskarbi Wielki Koronny *ex ordinarijs proventibus* wypłacić ma.

Urodzonemu Iaskolskiemu Strażnikowi woyskowemu emphyteusis.

47. Aby ludzie rycerscy wszelakiey po Nas za krwawe zasługi swoie y mężne odwagi doznali wdzięczności Urodzonemu Maryuszowi Iaskolskiemu Strażnikowi woyskowemu, Stulińskiemu, Rzemieńczuckiemu Staroście, ktorego wiary 613
przeciwko Nam męstwa y dzielności w rożnych do tych czas woiennych okazyach, osobliwie w ugruntowaniu poprzysiężonego braterstwa z Hanem Krymskim, y oderwaniu sił iego od nieprzyiacioł naszych, w sprowadzeniu Woyskiego do Korony, przez ktore Szwedzka rewolucya przełamana, więc y w Tureckich legacych doznawaliśmy. Dzierżawę naszę Stulno ze wszystkiemi przyległościami tak iako iest w przywileiu naszym iemu dożywotnym prawem konferowana, do lat trzydziestu *post extinctum jus* iego *advitalitium computando*, *iure emphyteutico* y sukcessorom iego za zgodą wszech Stanow konferuiemy. *Salvis iuribus Reipubl. et quartae.*

Approbacya rewizyi zamku Halickiego.

48. Stosuiąc się do konstytucyi roku przeszłego, y rewizyi Urodzonych Kommissarzow naszych na przeszłym Seymie przez konstytucyą, na rewizyą zamku Halickiego deputowanych, przywiley z Kancellaryi naszey na summę czterdziestu y dwoch tysięcy, dwoch set, czterdziestu y trzech złotych Polskich, przez Kommissarzow naszych uznaną, wydany, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y tę summę tąż konstytucyą na wsiach Markowa, Mołodkowa, Uchrynowach, Bolszow, Babcze, Iawnica, Korostowice w Ziemi Halickiey leżących assekuruiemy. Ktorą to fortecę, mury y wały podług rewizyi Urodzony Starosta teraźnieyszy, y iego *succedanei* Starostowie prowidować y konferować powinni będą. A *pro necessitate praesidium* Wielmożni Hetmani nasi *ordinabunt.*

Forteca Rakowiecka.

49. Także na instancyą Posłow Ziemskich w nagrodę kosztow na fortecę Rakowiecką wyłożonych od Urodz. Woyciecha Bieniewskiego, Podczaszego Halickiego, temuż Urodzonemu Podczaszemu, y sukcessorom iego na teyże fortecy, y dobrach naszych wsi Rakowcu y Siemianowce do niey należący w Ziemi Halickiey, a Powiecie Kołomyiskim, tak iako *in possessione modernorum possessorum existit*, *post expiratum ius* iego y małżonki iego *advitalitium*, *ius emphyteuticum* do lat trzydziestu daiemy, ktorą to forte-

cę *possessores* w murach *conservare* powinni będą. *Salvis oneribus Reipubl. et quartae.*

Skład winny pozwolony Urodzonemu Ianowi Pieniążkowi Skarbnikowi Przemysłskiemu, żołnierzowi.

50. Maiąc osobliwy respekt na zasługi Urodzonego Iana Odrowąża Pieniążka Skarbnika Przemysłskiego, żołnierza naszego, ktore za opponowaniem się przy fortecy Bieckiey, nietylko *sedula constantia* w dotrzymaniu teyże fortece
614 wyświadczył, ale też inszemi *praeclaris factis* przechodzącemu nieprzyiacielowi tamtego bronił od Makowice pasu, z ktorey okazyi o zniesienie dobr swoich dziedzicznych miasta Gorlic od nieprzyiacioł Koronnych przyszedł, że tylko *cineres* y mieysce gdzie pomienione było miasteczko: na to wszystko maiąc osobliwy wzgląd, dom iego szynkowny w pomienionym miasteczku leżący, uchwałą Seymu ninieyszego od podatku czopowego wiecznemi czasy uwalniamy. A nad to y skład winny w pomienionym miasteczku na części Urodzonego Odrowąża Pieniążka postanawiamy *salvis nihilominus iuribus thesauri.*

Zniesienie infamii z Urodzonego Seweryna Kleszczowskiego.

51. Za prośbą Posłow Ziemskich y zgodą Stanow oboyga narodu infamią na Urodzonym Sewerynie Kleszczowskim z delaty woyskowey *ad instantiam* Kalinowskiego na przeszłym Seymie otrzymaną, ponieważ stronie dosyć uczynił, kassuiemy.

Zniesienie infamii z Urodzonego Ciecholewskiego.

52. Na instancyą Posłow Ziemskich Woiewodztw, Ziem Pruskich, infamią na Urodzonym Samuelu Ciecholewskim, *ex instantia* Urodzonego Bukowskiego otrzymaną, ponieważ *composuit cum parte* y kwit otrzymał, *authoritate praesentis Conventus* kassuiemy, y znosiemy.

Relaxatio żołnierzow.

53. *Cassationem pœnae infamiae* przez Urodzonego Iana Potockiego Woiewodzica Bracławskiego Rotmistrza naszego, dobrze Nam y Rzeczyposp: zasłużonego w Trybunale Koronnym *mediante quietatione* otrzymaną approbuiemy y onego oraz z Urodzonemi Franciszkiem Łubowickim Oberszterleytnantem, y Stanisławem Kiełczowskim niegdy Podsędka Lubelskiego synem na prozbę Posłow Ziemskich *authoritate praesentis Conventus a pœna publica* uwalniamy. Także z Urodzonego Krzysztofa Unruga Obersterleytnanta Wielmożnego Bogusława Hrabię na Lesznie Podkanclerzego Koronnego, ktory Urodzonemu Mikołaiowi Pokłateckiemu względem otrzymanych kondemnat w Trybunale Piotrkowskim, satisfakcyą uczynił y kwit otrzymał, te kondemnaty *authoritate praesentis Conventus* znosiemy, *et honori ipsorum nocere non posse* deklaruiemy.

Zniesienie infamii z Urodzonych Kowalowskiego, Rączkowskiego, Kasiowskiego, Krusińskiego.

54. Maiąc wzgląd na wierne y życzliwe zasługi Urodzonych Stanisława Kowalowskiego, Ierzego Rączkowskiego, Iakuba Kasiowskiego, Olbrychta Krusińskiego żołnierzow naszych, infamią ktora na nich z okazyi nieboszczyka Kon- 615
drackiego Pułkownika naszego, rowno z nim w Trybunale Lubelskim otrzymana iest, *authoritate praesentis Conventus mediante quietatione* z nich znosiemy y kassuiemy.

Relaxacya Kuczborskiego.

55. Za zgodą wszech Stanow Stanisława Kuczborskiego, na przeszłym Seymie na delacie podanego, powagą teraźnieyszego Seymu *ad pristinum statum reducimus mediante quietatione.*

Zniesienie infamii z Urodzonych Rozna y Gorzyńskiego.

56. Infamie na Urodzonych Gwilhelmie Fabianie Rożnie przez Urodzonego Zygmunta Fredra Kasztellana Sanockiego, y Ianie Gorzyńskim przez Wielmożnego Woiewodę Lubelskiego otrzymane, *mediante quietatione* znosiemy, y onych do pierwszego honoru przywracamy.

Zniesienie infamii z Urodzonych Adama Sławkowskiego, y Alexandra Tymińskiego.

57. Na instancyą Posłow Ziemskich za uczynieniem satysfakcyi *parti laesae pœnas infamiae et bannitionum perpetuarum*, tak na Seymie iako y Sądzie Marszałkowskim, *an in quocunque foro* na Urodzonych Adamie Sławkowskim, y Alexandrze Tymińskim *ad instantiam* Urodzonych Olszewskich otrzymane, *et subsequenter processus* onych *a pœnis quibusvis ex causis ista emergentibus authoritate praesentis Conventus* uwalniamy.

Gleyt Urodzonemu Choynackiemu.

58. Na instancyą Posłow Ziemskich gleyt Urodzonemu Ianowi Choynackiemu, na infamią *ex personali* otrzymaną, *ad componendum cum parte* wydać z Kancellaryi naszey pozwalamy.

Prorogatio gleytu Urodzonemu Stefanowi Leśniowskiemu.

59. Maiąc wzgląd na zasługi Urodzonego Stefana Leśniowskiego na uspokoienie strony, ponieważ teraz na usłudze Rzeczypospolitey zostawał, stosuiąc się do konstytucyi Seymu blisko przeszłego gleytu iemu danego, do drugiego Seymu *authoritate praesentis Conventus* prolonguiemy.

Relaxatio infamii na Urodz: Smigielskich.

60. Iż *principales inculpati parti iure vincenti* dosyć uczynili. Tedy Urodzonych Alexandra y Pawła Smigielskich w Sądzie naszym Marszałkowskim infamią aggrawowanych, *mediante quietatione*, iako woysku się Rzpltey zasługuiących

uwalniamy, y tęż infamią *authoritate præsentis Conventus* z onychże znosiemy.

616 **Pozwolenie gleytu Urodzonym Zeliborskiemu, Ustrzyckiemu, y Rożniatowskiemu.**

61. Ponieważ na Urodzonych Adamie Zeliborskim, ktory na ten czas na usłudze Rzpltey za ordynansem naszym zostawał. Także na Urodzonych Prokopie Zeliborskim, Bazylim Ustrzyckim, Komorniku Ziemskim Przemysłskim, y Łukaszu Rozniatowskim kondemnaty pewnych infamii w Trybunale Lubelskim, od Urodzonych Maryny Ustrzyckiey y Stefana Popiela iako aktorow otrzymane są, tym wszystkim gleyt z Kancellaryi naszych *ad componendum cum parte* do Seymu przyszłego stronom wydać roskazaliśmy, ktory *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy.

Gleyt Urodzonym Oborskim, y Wilkanowskiemu.

62. Iż Urodzeni Woyciech, Kasper, Franciszek Oborscy bracia rodzeni, nie Urodzonego Podkomorzego Liwskiego synowie, do uspokoienia sprawy z Sukcessorami Urodzonego niegdy Stanisława Zwolskiego, względem otrzymaney *pœnæ perpetuæ bannitionis ob non solutionem* czterechset grzywien w Trybunale Piotrkowskim zyskanych przyść nie mogą. Tedy aby y tę sprawę pomienioną uspokoili, y w każdych sądach *locum standi* mieć mogli, do wszelakich ich spraw, gleytu im do Seymu przeszłego za zgodą wszech Stanow pozwalamy. Takiż gleyt Urodzonemu Woyciechowi Wilkanowskiemu na zniesienie infamii y banicyi *coram quovis Regni judicio* otrzymanych *cum omni beneficio iuris*, do czasu pomienionego daiemy, y exekucyą wszelakich kondemnat do Seymu przyszłego suspenduiemy.

Assekuracya Urodzonemu Podkomorzemu Podlaskiemu, Rothmistrzowi naszemu.

63. Ponieważ dla uspokoienia Rzeczypospolitey dzierżawa Dymier *cum attinentijs* prawu dożywotniemu Urodzonego Hieronima Lanckorońskiego Podkomorzego Podolskiego Rotmistrza naszego podległa, pewnymi respektami komu innemu iest konferowana w nagrodę dożywotniego prawa Dymiera, pomienionemu Urodzonemu Podkomorzemu Podolskiemu, summę dziesięć tysięcy złotych Polskich na Starostwie Skalskim, w Woiewodztwie Podolskim, *cum attinentijs* tegoż Urodzonego Podkomorzego, y Przecława Lanckorońskiego rodzonego iego, prawu podległym assekuruiemy, z tym dokładem iż dotąd *successores* iego z Starostwa Skalskiego *post fata præsentium possessorum* nie będą powinni ustąpić, dokąd im ta summa dziesięć tysięcy *per succedaneos* Starostwa tego, to iest *donatarios*, *vel donatarium nostrum*, nie będzie *realiter* zapłacona.

Reassumptio statutu o dobrach dziedzicznych przez obozy zniesionych.

64. Ponieważ przez oboz nasz Koronny pod
617 bytność naszę we Gdańsku dobra Urodzonego Eremiana z Dębion Dębińskiego, Kasztellana Rogozińskiego Starosty naszego Treydańskiego y małżonki iego dziedziczne, cale z budynkami y lasami zniesione są. Przeto przychylaiąc się do statutu, zwyczaiow, y konstytucyi 1653 *in vim recompensæ* dobra nasze Rozemberg y Nierzeszyn w Woiewodztwie Pomorskim a w Powiecie Tczewskim leżące, kupić mu pozwalamy, y *post jus acquisitum* u teraźnieyszey possessorki *vel decessum* oney, *cum omnibus pertinentijs*, *et attinentijs* onemu y potomkom iego *iure emphyteutico* do lat trzydziestu też dobra assekuruiemy, *et liberam eorundem bonorum dispositionem ad tempus præfatum* pozwalamy *salvis oneribus Reipub: et quartæ.*

Assekuracya summy Urodzonemu Mikołaiowi Gębickiemu.

65. Ponieważ pod teraźnieysze Rzeczyposp: mieszaniny przyszło Nam rożnych szukać sposobow do nabycia pieniędzy, a to dla rożnych konferencyi z Monarchami postronnymi, więc y na insze potrzeby Rzeczyposp: zaczym iż Nam godney pamięci Wielebny X. Piotr Gębicki Biskup Krakowski z miłości ku oyczyznie wygodził summą dwudziestą tysięcy złotych. Przeto dosyć czyniąc assekuracyi naszey iemu *ex Senatus Consulto* daney, summę tę Urodzonemu Mikołaiowi Gębickiemu sukcessorowi iego assekuruiemy, ktora komuby się dostała, likwidować na kommissyi powinien, a zatym potrąco-
na temu w zasługi bydź ma.

Diplomata Wielmożnego Wdy Kaliskiego.

66. Za znaczne zasługi w tak wielu okazyach woiennych odważnie oświadczone, Wielmożnemu Andrzeiowi Karolowi Grudzińskiemu Woiewodzie Kaliskiemu diploma iemu, małżonce, y potomkom służące, pod datą Seymu tego z Kancellaryi wydane *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y wiecznymi czasy *irrevocabiliter* stwierdzamy.

Zniesienie kondemnaty z Urodzonego Ludwika Woroszyła.

67. Ponieważ sprawa między Urodzonemi Ludwikiem Woroszyłem Podczaszym Kiiowskim, a Ianem Bazylikiem Deszpotem, dekretem Seymowym decydowana, tedy deklaruiemy, iż ta sprawa *bonae famae*, *honori et reputationi* Urodzonego Podczaszego Kiiowskiego szkodzić nie ma.

Securitas iurium Powiatow Lemburskich y Bytowskiego.

68. Ponieważ dla całości Rzeczyposp: Powiaty Lemburski y Bytowski Kurfirstowi Iego Mci Brandeburskiemu *per pacta conventa* na przeszłym Seymie approbowane *in feudum cesserunt.* Przeto aby przez tę alienacyą obywatele ta- 618
meczni stanu szlacheckiego w preeminencyi swoiey odmiany nie ponosili. Na żądanie Posłow Ziemskich Woiewodztwa Pomorskiego, iakośmy tymże obywatelom ich *immunitates in pactis con-*

ventis dostatecznie warowali, tak teraz reskript nasz w Poznaniu dnia 19 miesiąca Grudnia roku 1657 z mnieyszey Kancellaryi naszey wydany, y insze wszystkie nasze pomienionym Powiatom *hoc nomine* dane assekuracye y deklaracye *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy, onych przy dawnych wolnościach, honorach, prerogatywach, zwyczaiach y dobr ziemskich *uti haereditariorum allodialium* wolney dispozycyi tak iako w Koronie *ab immediata incorporatione ad Regnum* zażywali, zachowuiąc, dla czego *inscriptiones authenticae et manuales, contractus, intercisae, et quaevis publicae et privatae transactiones, processus, decreta quaevis ac Tribunalitia suum robur et valorem* mieć maią, *et in casu amissorum, vel quovis modo amittendorum bonorum terrestrium* wolny do Nas y Rzeczyposp: *recurs* onym *et eorum posteris* zostawuiemy, *salvo iure bonorum et personarum ecclesiae catholicae Romanae*, ktorych *usus et exercitium religionis cum plena prout ante iurisdictione Episcopali et iure patronatus* komu z prawa należy, *absque ullo impedimento* maią bydź *in toto* zachowane.

Miasto Gdańsk.

69. Ponieważ miasto nasze Gdańsk summę wydaną na rożne potrzeby Rzpltey y municye na 85112 złotych y gr. 23 dostatecznie likwidowało. Tedy onym te pieniądze z pierwszych podatkow w Ziemiach Pruskich assekuruiemy, y Wielmożnemu Podskarbiemu na nie assygnacyą wydać roskażemy. A że sygillacyą sukien wszelakich z przeszłego Seymu do teraźnieyszego nadaną mieli: tedy takimże sposobem do przyszłego da Pan Bog Seymu im onęż waruiemy y nadaiemy, insze zaś desyderya miasta, ponieważ nie mogą tylko *in loco patere ex re oculis subjecta* aby *per inquisitionem enucleata*, na co y z przeszłego Seymu Kommissarzow naznaczyliśmy byli, ktora że doyść nie mogła, tedy powtornie *authoritate praesentis Conventus* drugą kommissyą z Kancellaryi wydać każemy, aby wszystko *salvis iuribus et bonis Episcopatus Vladislaviensis et Pomeraniae*, dostatecznie uważywszy, na przyszły Seym Kommissarze nasi przynieśli, gdzie Rzplta co będzie *iustitiae et aequitatis* osądzi y *praestabit.*

Approbacya przywileiow miastu Puckowi.

70. Miastu naszemu Puckowi y mieszczanom tamecznym niektorym z osobna na pewne grunty dane przywileie approbuiemy. A pretensyą Urodzoney Starościney Puckiey, iako y insze na Puckie pensye od Nas, y Naiaśnieyszych Antecessorow naszych naznaczone, do przyszłego Seymu odkładamy.

Kupcy Lwowscy.

619 71. Reassumuiąc konstytucyą Seymu blisko przeszłego. Ponieważ dla zagęszczenia spraw o porabowanie pod Warszawą. Kupcom naszym Lwowskim na tym Seymie likwidacya do effektu swego y nagrody przyiść nie mogła, tedy na przyszły da Pan Bog Seym likwidacyą szkod ich odkładamy, ktorą przy Wielmożnym Podskarbim y Deputatach z Senatu, y z Izby Poselskiey likwidować będą powinni.

Poborcy Woiewodztw Lubelskiego, Płockiego, Bełskiego, Podlaskiego, Ziemie Wysogrodzkiey, y Rożańskiey.

72. A że wielkie dzieią się od Poborcow obywatelom Woiewodztw Lubelskiego, Płockiego, Bełskiego, Podlaskiego, Ziemie Wysogrodzkiey, y Rożańskiey depaktacye. Tedy reassumuiąc konstytucyą *anni 1655* mieć chcemy, aby Poborcy tak dawnieyszych podatkow, iako y z przeszłego Seymu uchwalonych regestra *de nomine et cognomine* tak iako od kogo *specifice* odebrali podatki do Grodu podawszy, one na Sądach Retentorskich, tychże Woiewodztw produkowawszy poprzysięgli, *sub poena peculatus.* A przy ktorymby się Poborcy iakokolwiek zatrzymana summa pokazała, onę *sub eadem poena peculatus* na Sądy Retentorskie *inferre* powinni będą. Taż konstytucya Ziemi Rożańskiey służyć ma.

Executio Exaktorow, retentorow Ziemie Czerskiey.

73. Zaszły rożne dekreta *poenae peculatus* na Poborcach pozostałych małżonkach, y sukcessorach ich Ziemie Czerskiey na Sądach Skarbowych Powiatowych o zatrzymanie retentow y uiszczenie się onychże tak skarbowi iako y Powiatowi z pożyczonych sum y o nieuczynienie rachunkow y niepodanie regestrow *ad acta tam perceptorum, quam retentorum*, przez co na przeszłą kommissyą w zapłacie woysku uiścić się nie przyszło, tedy aby nie było omieszkanie w zapłacie woysku y na teraźnieyszą kommissyą te wszystkie kondemnaty na Poborcach tych ztwierdzamy y approbuiemy *authoritate praesentis Conventus.* Chcąc mieć po Urodzonym Staroście, y Urzędzie iego, aby z pomienionych Exaktorow y sukcessorow podług prawa nieodwłoczną exekucyą wykonał, y uczynił, *sub pœna solutionis de suo, ad instantiam Instigatoris Regni exolvenda*, oraz y *rebellibus huic executioni* naznaczaiąc termin *sine adcitatione* sądy blisko przeszłego Seymu *in toto* reassumuiemy, dla prędkiego uspokoienia, aby tych wszystkich krzywd dochodziły y we wszystkim skarbu Koronnego *indemnitatem* ostrzegli, tak aby żaden ktory się podatkow w Ziemi tey tykał, y *successores* ich na nich nie zasiadali. Sądu zaś tego dekreta za śmiercią Urodzonego niegdy Pisarza Ziemskiego tamecznego, kogo między sobą obiorą, zlecamy, y *ad hunc actum* akta tameczne otworzyć pozwalamy, remissy wszytkie z tamecznych Sądow przeszłych Skarbowych *iterum* do tych sądow powracamy, gdzie y Prowiant-Magister regestra *ad acta* y rachunki uczynić będzie powinien. Także z podatkow Beresteczkich iako Zwanieckich y rożnych inszych wszytkich rowno z drugiemi nie wydanych, także Szwedzkich *extorsive* wybieranych przez Poborcow naszych, y kwitami weryfikowanych *per omnia ad instantiam Instigatoris* w tamtych są- 620

dach sprawić się każdy Exaktor y retentor *sine adcitatione et sufficientem calculationem* uczynić powinien będzie: gdzie *inquantum* by te sądy nie doszły, termin tym wszystkim Exaktorom, y retentorom, administratorom y sukcessorom ich *sine adcitatione* przy delacie naszey, iako *temerarios et contumaces* na kommissyą odesłać wolno będzie: *ob non satisfactionem temerariam.*

Assekuracya miast naszych y wszelakich prowentow publicznych.

74. Lubo to prawem pospolitym obwarowano iest, aby każdy, ktokolwiek grunt mieyski osiada *onera civilia* rowno z inszemi mieszczany *respectu fundi possessi*, ponosił. Iż iednak wiele się znayduie takich, tak *ex equestri, quam ex spirituali statu, quam civili*, przychodniow, ktorzy *fundos* przy miastach zasiadłszy, nie tylko domy y dwory na nich, ale y iurysdykcye osobne, nawet browary y domy szynkowne pozakładali, *iurisdictioni competenti parere* niechcą, y owszem piwa robiąc *in praejudicium* miast, przewoźne szynkuią, abo w domu one bez cechu robiąc, słody w ręcznych, abo wietrznych, abo wodnych młynach melaią na ubliżenie miar Starostom powinnych, przez co miasta nasze pustoszeią, intraty Starostw y dzierzaw naszych, a *subsequenter* czopowe y kwarta zmnieyszać się musi. Przeto *authoritate praesentis Conventus* wszelakie iurysdykcye przy miastach będące znosiemy, y nikomu bez cechu piw rabiać w miastach y na przedmieściach *sub pœna peculatus*, nic będzie się godziło, postanawiaiąc żeby wszyscy wszelkie *onera civilia* zarowno z inszymi mieszczany ponosili, *non derogando* przedmieściom, ktore osobne iurysdykcye prawa y cechy zdawna maią, a nie do Starostw należą.

Kommissya do fortyfikacyi Krakowa.

75. Ponieważ kommissya do fortyfikacyi Krakowa przeszłym Seymem naznaczona, do skutku nie przyszła, miasta przyległe, Kleparz, Stradom, y insze przedmieścia nia maią wymierzoney na fortyfikacyą cirkumferencyi, ktoraby te mieysca y kościoły poznoszone okryć mogła, budować się osiadać *de novo* nie mogą Przeto konstytucyą Seymu przeszłego reassumuiąc Kommissarzow, z Senatu, y Izby Poselskiey, naznaczamy. Wielebnych, Wielmożnych y Urodzonych Xiędza Andrzeia Trzebickiego, Biskupa Krakowskiego. Hieronyma Wierzbowskiego, Brzeskiego Kuiawskiego. Iana Tarła, Lubelskiego, Woiewodow, Stanisława Witowskiego, Sędomierskiego, Iana Wielopolskiego Woynickiego Kasztellanow. Ierzego Hrabie na Wiśnicu y Iarosławiu Lubomirskiego, Marszałka Wielkiego, Hetmana Polnego Koronnego, Generała Małopolskiego. Łukasza ze Bnina Opalińskiego, Marszałka Nadwornego Koronnego. X. Mikołaia Oborskiego, Biskupa Laodyckiego Suffragana Krakowskiego. Urodzonych, Michała Hrabię na Wiśnicu y Iarosławiu Lubomierskiego, Koniuszego. Konstantego Hrabię na Wiśnicu y Iarosławiu Lubomirskiego Podczaszego Koronnych. X. Andrzeia Olszewskiego, Proboszcza Poznańskiego, Regenta Kancellaryi Koronney, Krakowskiego, Warszawskiego. Kanonika X..... Wężyka, Kustosza Krakowskiego: Urodzonych Iana Wielopolskiego, Bieckiego. Władysława Reia Kanclerza Krolowey Iey Mci, Nowomieyskiego. Mikołaia Przerembskiego, Tuszyńskiego, Starostow. Stanisława Lubowieckiego Horażego, Władysława Lubowickiego, Sędziego. Krzysztofa Rupniewskiego, Woyskiego, Krakowskich. Krzysztofa na Moykowiczach Krupkę, Łowczego Sendomirskiego, Iakuba Michałowskiego, Woyskiego Lubelskiego. Gabryela Dembińskiego, Hieronyma Lipskiego, Krzysztofa Mieraszewskiego, Sekretarza naszego. Chcąc to mieć po mianowanych Kommissarzach, aby *pro die 7 Iulij*, do Krakowa, *absentia unius pluriumve non obstante*, ziachawszy delineacyą takowey fortyfikacyi przez Ingeniery sposobne uczynili, y w niey mieysce Kleparzowi, Stradomiowi, y inszym kościołom zruinowanym, a mianowicie kościołowi y klasztorowi Oycow Karmelitow na Piasku będących, y Oycom Bernardynom naznaczyli; y wymierzyli; iakoby w municyą sposobną, te mianowane miasta y kościoły inkludowane były, y na potym *sine metu ruinae*, w należyte spasabiały się fortyfikacyi *requisita.* A tych wszystkich, ktorzy w tey nowey będą się budować, y osadzać dymensyi, od wszelkich podatkow Rzeczyposp: podług konstytucyi przeszłego Seymu o desertatach do lat trzech uwalniamy. Więc że miasto Kazimierz przy Krakowie tak iest spustoszałe, że go ledwie czwarta część y ludzi w nim zostaie, ktorzy z pustych placow, żadnym sposobem nie mogąc *ferre onera*, y samiż ostatka miasta dla serwisgeltow cięszkich odbieżeć gotuią się. Tedy chcąc miastu temu *subvenire.* Duplę z rzemięslnikow miasta tego Kazimierza y Stradomia, tak iako y Krakowskich przeszłym Seymem zniesiona iest, *praesenti Conventu* znosiemy, y tym wszystkim, ktorzyby na pustych placach budować y sadzić się chcieli, wolność od wszelakich podatkow Rzeczyposp: *authoritate praesentis Conventus* do lat trzech pozwalamy. Z tych iednak ktorzy *ad determinationem* Seymu tego w mieście mieszkaiąc, otrzymali się, podatki iakie uchwalone będą napotym oddawać do skarbu Rzeczyposp: Urząd 622
621 tameczny będzie powinien. Toż się ma rozumieć o Stradomiu, Podbrzeziu, y inszych przyległościach *funditus* zniesionych, za ktore miasto Kazimierz podatkow żadnych oddawać nie powinno.

Fortyfikacya Poznańska.

76. Stosuiąc się do przeszłey konstytucyi o fortecach, między ktoremi iest miasto nasze Poznań. Waruią to sobie Woiewodztwa, Poznańskie y Kaliskie, iż coby na *præsidium* y municyą tamże wydały, ma im to bydź w skarbie w podatkach tych Woiewodztw przyięto. Wschowa iż też iest na pograniczu, dla lepszego bes-

pieczeństwa, piechoty naywięcey sześćdziesiąt *pro præsidio* trzymać będzie, ktorzy pod Urodzonego Starosty tamecznego maią bydź kommendą, ktorym to miasto powinno obmyślać zapłatę, byle nie z podatkow Rzpltey do Seymu przyszłego.

Fortyfikacya Lwowa.

77. Ponieważ według konstytucyi *annorum* 1650, 1652, 1654 na fortyfikacyą miasta Lwowa naznaczyliśmy byli, za zgodą wszech Stanow prowent czopowego z tegoż miasta pochodzący, ktory potym na insze gwałtowne Rzeczyposp: potrzeby *ex Senatus consulto* obrociliśmy, przez co zaczęta fortyfikacya nie bez szkody wielkiey, y niebespieczeństwa tamtego mieysca effektu swego wziąć nie mogła. Przeto aby pomienione konstytucye *in effectu* zostawały, one cale reassumuiemy, ktorey obywatele tameczni na Seymiku w Wiśni sposob namowią, y aby ciż Kommissarze co przedtym są od Nas naznaczeni, tę fortyfikacyą *juxta mentem constitutionum* do effektu przywiedli, postanawiamy; do ktorych Kommissarzow przydaiemy Urodzonych, Iana Sapiechę Pisarza Polnego Koronnego. Iana Sobieyskiego Chorążego Koronnego. To iednak czopowe mieszczanie tameczni według dawnego zwyczaiu płacić będą.

Deklaracya przywileiu miasta Lwowa.

78. Ponieważ przywiley miastu Lwowu na blisko przeszłym Seymie dany do Kancellaryi naszey iest powrocony, tedy innym wolnościom miasta Krakowa y Wilna rowny, za wszystkich Stanow Rzeczypospolitey zgodą, na mieysce tego dać im na przyszłym Seymie roskażemy. Tak iednak aby wzaiem w tymże mieście naszym Lwowie, y przedmieściach tego stanowi szlacheckiemu wolno było dobr nabywać, y onych zażywać, *salvis oneribus Reipubl: et civitatis.*

Miasto Kamieniec-Podolski.

79. Respektuiąc na obywatelow miasta tego *egestatem*, onych od wszelakich podatkow publicznych *quocunque nomine vocatis*, oprocz ceł naszych y Rzpltey do lat dziesięciu uwalniamy. Prawo y przywiley od swiętey pamięci Krola
623 Zygmunta III Pana Oyca naszego, w roku 1598 o żydach aby do trzeciego dnia *ultra privilegia sua* w mieście się nie bawili, temu miastu nadane reassumuiemy y approbuiemy. Tego ostrzegaiąc aby *advenae* y *praesidiarij et iura Civitatis non habentes* w szynkach, rzemiesłach, przekupstwie, y warzeniu piwa *ultra privilegia et decreta* onym nieprzeszkadzali, *sub amissione* tego wszystkiego; czego *medietas* na obronę miasta, *medietas Officio Castrensi cedere* ma. Co wszystko exekwować *Officium* powinno, *sub poena contra negligentes officiales sancita.*

Præsidium Kamienca Podolskiego.

80. Lubośmy po wielekroć konstytucyami *praesidium* Kamienieckie, tak iezne iako y piesze rzetelnie obwarowali: iednak iż płaca onych *in tempore* nie dochodzi, częstą przeto dyminucyą w ludziach miewa forteca Kamieniecka. Chcąc teraz onych dostateczną zapłatą upewnić, naznaczamy, aby na te piechoty dawne dwieście, y trzecie Urodzonego Iana Michała Myśliszewskiego Rothmistrza naszego, ktorą uchwałą Seymu teraźnieyszego na *praesidium* Kamieńcowi przy dawney piechocie ordynuiemy, y chorągiew Kozacką Urodzonego Piotra Selefusa Rotmistrza naszego, Wielmożny Podskarbi Koronny pieniądze na zasługi onych wydawał.

Prowiant Kamieniecki.

81. Ponieważ summa prowiantowa *praesidium* Kamienieckiemu ordynowana rekognicyami *praesidiariorum* do skarbu się wrociła, na onych zasługi. Przeto zlecamy Wielmożnemu Podskarbiemu Koronnemu, aby ta summa do rąk Urodzonego Alexandra Ignacego Matczyńskiego na kommissyi przyszłey Lwowskiey, ponieważ Urodzony Marcin Liniewski usługą Rzpley iest zabawny, wyliczona była; ktory Prowiant-Magister *praesidiarios* Kamienieckich ma opatrować prowiantem na zasługi onych, y w to potrafiać, aby dyminucya tey summy nie była, z ktorey potym Rzeczyposp: *rationem* dać będzie powinien, o co Posłowie Ziemscy *urgere* maią.

Kommissya Woiewodztwa Podolskiego z Wołochami.

82. Reassumuiąc konstytucyą Seymu blisko przeszłego kommissyi z Wołochami ponieważ na ten czas doyść nie mogła, naznaczamy Kommissarzow, Wielmożnego Iana na Zamościu Zamoyskiego, Woiewodę Sędomierskiego, Generała Podolskiego. Urodzonego Adama Dzierżka, Kasztellana Rospirskiego, Starostę naszego Zydaczewskiego. Wielebnego Xiędza Ludwika Stępkowskiego, Koadiutora Kamienieckiego. Urodzonych, Hieronyma Lanckorońskiego, Podkomorzego Podolskiego, Stefana Złoczowskiego, Stanisława Rzewuskiego, Lwowskiego, Hieronyma Konarzewskiego, Podolskiego, Ziemskich Sędziow. 624
Thomasza Humieckiego, Łowczego Podolskiego. Kazimierza Rzewuskiego, Stolnika Łukowskiego. Krzysztofa Kawieckiego, Pisarza Podolskiego. Michała Zacwielichowskiego, Woyskiego Winickiego. Stanisława Iana Gruszeckiego, Podstarościego. Alexandra Matczyńskiego Pisarza, Grodzkich Kamienieckich..... Grodzkiego, Woyskiego Latyczowskiego, ktorzy namowiwszy się o czasie z Hospodarem Iego Mcią Wołoskim, *absentia aliquorum non obstante* sprawiedliwość z obywatelow Koronnych Wołochom czynić maią, y to też *efficere*, aby Wołosza wzaiemną sprawiedliwość obywatelom Koronnym czynili, ktorych sądy *authoritate praesentis Conventus* utwierdzamy, *et securitatem omnem legibus Regni* Sądom Kommissarskim *cautam* waruiemy.

Kwit Wielmożnemu Podkanclerzemu Koron.

83. Ponieważ Wielmożny Bogusław na Lesznie Leszczyński, Podkanclerzy Koronny, Generał Wielgopolski na teraźnieyszym Seymie z Urzędu swego Podskarbiego, y wszystkich Podatkow Rzpltey, tak ordynaryinych, iako y extraordynaryinych za administracyą swoią wydanych dostateczną przed Stanami Rzeczypospolitey uczynił kalkulacyą, w ktorey się cale wyrachował, tedy za zgodą wszech Stanow Generalny mu kwit daiemy, y onego y potomkow iego od wszelkich impetycyi *ratione* urzędu iego, wiecznemi czasy uwalniamy.

Reassumptio commissionis z woyskiem W. X. Lit. Woiewodztw, Lubelskiego, Mazowieckiego, Podlaskiego, y Ziemie Chełmskiey.

84. Ponieważ do effektu y słuszney exekucyi konstytucya przeszła Seymowa *commissionis* z woyskiem W. X. Lit. w krzywdach obywatelow Woiewodztw Lubelskiego, Mazowieckiego, Podlaskiego y Ziemie Chełmskiey dla słusznych przyczyn nie doszła, tedy aby do effektu doyść mogła, *praesenti Conventu* onę *in toto a quavis minima parte* reassumuiemy y *ad exequendam eandem* z Senatu Wielmożnych Zbigniewa z Tęczyna Ossolińskiego, Czerskiego, Starostę Drohickiego. Malchra Sawickiego, Brześciańskiego Kasztellanow, a z Izby Poselskiey, Urodzonych Nikodema Iabłonowskiego, Pisarza Ziemskiego, Nurskiego. Iana Olbrychta Opackiego, Podkomorzego Wiskiego, Krzysztofa Potockiego, Krayczego W. X. Lit. Starostę Chełmskiego. Iana Władysława Skolimowskiego, Woyskiego Drohickiego. Piotra Siechnowickiego..... Kościuszka, Pisarza Ziemskiego Brześciańskiego, naznaczamy. Ktorzy to Kommissarze przy sądzie Ziemskim y Urzędzie Grodzkim każdego sądowego Powiatu, *absentia unius vel plurium non obstante* za innotescencyą swoią, wprzod na niedziel dwie przed ziachaniem się do Grodow tych Woiewodztw (ktorym *omnis providetur*
625 *securitas*) podaną y publikowaną *captato certo opportuno tempore*, tak iako konstytucya przeszło Seymowa *in toto praemissa fusius edisserit*, odprawią y skończą.

Kommissya z Xięstwem Pruskim, Płockiego y Mazowieckiego Woiewodzw.

85. Ponieważ się zawzięła swawola wielka, iż iako ludzie loźni tak y żołnierze Kurfirszta IMci Brandeburskiego, wypadaią za granice do Państw naszych, wielkie krzywdy y szkody czynią w Państwach naszych, a osobliwie do Woiewodztwa Płockiego y Mazowieckiego, tedy zniesiemy się z Kurfirsztem IMcią, lubo z Regentami Prowincyi *Ducalis Prussiae*, aby Kommissarze z tamtey strony naznaczeni byli, do ktorych y My z Seymu tego Kommissarzow naznaczamy. Z Senatu Urodzonych, Ludwika Zieleńskiego, Kasztellana Sierpskiego, Ciechanowskiego, y Albrychta Krasińskiego, Kasztellana Ciechanowskiego, Płockiego, Starostow. Z Izby Poselskiey, Urodzonych, Ianusza Weszla, Cześnika Koronnego. Iakuba Krasińskiego, Podkomorzego Płockiego, Starostę Nowomieyskiego. Kazimierza Gumowskiego, Podkomorzego Zakroczymskiego. Krzysztofa Narzymskiego, Podkom: Ciechanowskiego. Waleryana Petrykowskiego Podkom: Rożańskiego. Dominika Krasińskiego, Chorążego Woiewodztwa Płockiego. Mikołaia Kazimierza Podoskiego, Chorążego Rożańskiego. Kazimierza Brzestowskiego Sędziego Ziemskiego Wiskiego, Pawła Młockiego Sędziego *Ziemie* Ciechanowskiey. Iana Duczymińskiego Łowczego Ciechanowskiego..... Drozdowskiego, Pisarza Ziemskiego Zawskrzyńskiego. Pawła Mostowskiego. Ierzego Duczymińskiego. Ktorzy to Kommissarze *aliquorum absentia non obstante* znioszy się o czasie y mieyscu z Kommissarzami Kurfirszta Iego Mości Brandeburskiego ziachać się powinni będą na czas naznaczony, y szkody także z obudwu stron uznać, ktore zaraz *in instanti*, ci ktorzyby szkody takie porobili, *refundere* powinni będą.

Surrogacya Krakowska.

86. Za zgodnym pozwoleniem obywatelow Woiewodztwa Krakowskiego, y prośbą Posłow tegoż Woiewodztwa pozwalamy Wielmożnemu Ierzemu Hrabi na Wiśniczu y Iarosławiu Lubomirskiemu, Marszałkowi Wielkiemu, Hetmanowi Polnemu Koronnemu, Generałowi Krakowskiemu, aby dla zabaw iego woiennych y obecności ustawiczney w obozach Koronnych omieszkania, sprawiedliwości y sądzenia Rokow Grodzkich Krakowskich nie czyniąc, takowe Roki Grodzkie przez Surrogatora swego Urodzonego Stefana Lubowickiego, Chorążego Generalnego Krakowskiego do roku iednego zupełnego odprawował y sprawiedliwość z należytą exekucyą wedle prawa pospolitego ludziom ukrzywdzonym czynił, *praevio juramento* pomienionego Surrogatora.

Surrogacya Poznańska y Kaliska. 626

87. Ponieważ Wielmożny Bogusław Hrabia na Lesznie Leszczyński, Podkanclerzy Koronny, Generał Wielkopolski dla teraźnieyszey Rzeczyposp: trudności przy boku naszym zostawać musi, dla czego sądzić iurydyki Poznańskiey y Kaliskiey sam nie może, tedy iurydykę Poznańską przez Wiemożnego Krzysztofa Grzymułtowskiego, Kasztellana Poznańskiego. Kaliską przez Urodzonego Andrzeia Starkowieckiego, Kasztellana Kamińskiego, do roku sądzone bydź maią. Tak iednak, ieżeli Woiewodztwa Poznańskie, Kaliskie, na te surrogacye na Seymiku *Relationis* pozwolą, *praevio juramento* pomienionych Surrogatorow.

Surrogacya Radomska.

88. Ponieważ Urodzony Mikołay z Przytyka Podlodowski, Starosta Radomski dla poratowania zdrowia swego wyieżdża za granice, y tam przez iaki czas zostawać mu przyidzie, tedy dotąd poki pomieniony Starosta nasz nie powroci do odprawowania sądow Urodzonego Pawła Podlodowskiego, za zgodą wszech Stanow za

Surrogatora ordynuiemy, y naznaczamy do lat trzech. Tak iednak, żeby przysięgę wykonał.

Surrogacya Brańska.

89. Iż względem *perpetui foederis* z Kurfirsztem Imcią Brandeburskim zawartego, a od Nas y Rzeczyposp: na Seymie przeszłym approbowanego, siła na tym spolney należy *securitati* aby Urodzony X. Bogusław Radziwił, Koniuszy W. X. Lit: Starosta nasz Brański, na zleconey sobie od Kurfirszta IMci Xięstwa Pruskiego, y woyska iego w nim będącego, zostawał gubernacyi. A pod niebytność iego Roki Grodzkie Brańskie, z wielką świętey sprawiedliwości zwłoką odprawowane bydź nie mogą. Tedy *necessitati* obywatelow tamecznych *consulendo* y *remorae* świętey sprawiedliwości *obviando*, Urodzonego Iana Skiwskiego, Pisarza Grodzkiego Brańskiego, za Surrogatora do sądzenia Rokow Grodzkich *authoritate praesentis Conventus* naznaczamy, do powrotu *ad patriam* Urodzonego Koniuszego W. X. Lit. tak aby przysięgę wykonawszy, *munijs Capitanealibus fungatur*, sprawiedliwość y exekucyą czynił, sądy y insze powinności Staroście podług prawa pospolitego należące odprawował, ktore *praesenti constitutione approbantur*.

Rewizya Ziemie Wyszogrodzkiey.

90. Chcąc mieć *certitudinem* dezolacyi Ziemie Wyszogrodzkiey *authoritate Conventus praesentis* do Sądu tamecznego Ziemskiego Rewizorow Wielebnych, y Urodzonych, Zygmunta na Cyzewie Cyzewskiego Biskupa Lacedemońskiego, Suffragana y Dziekana Płockiego. Stanisława Swięcickiego, Biskupa Spigaceńskiego, Suffragana Żmudzkiego. Adama Lasockiego, Kasztellana. Wacława Lasockiego, Chorążego, Starostę Sienickiego. Iana Brzeskiego, Łowczego. Szczęsnego Naliwskiego, Woyskiego. Władysława Lasockiego, Skarbnika. Michała Falęckiego, Komornika Granicznego, Ziemie Wyszogrodzkiey, naznaczamy. Ktorzy na Relacyinym Seymiku czas determinowawszy *post praestitum corporale iuramentum*, w Grodzie Wyszogrodzkim, dobra ziemskie duchowne, y nasze, *fideliter absentia nonnullorum non obstante*, tak iednak aby nad siedm mniey nie było, rewidewać maią, y na przyszłym Seymie *authentice* Stanom Rzeczyposp: *praesentabunt*.

Kommissya Warszawska.

91. Chcąc miasta rezydencyi naszey Warszawy ozdobie y bespieczności *prospicere*, naznaczamy, Kommissarzow, Wielebnych, Wielmożnych, Urodzonych, X. Mikołaia na Prażmowie Prażmowskiego, Nominata na Biskupstwo Łuckie, Kanclerza Wielkiego Koronnego. Iana z Wiclopola Wielopolskiego, Kasztellana Woynickiego, Starostę Warszawskiego. Bogusława na Lesznie Leszczyńskiego Podkanclerzego Koronnego. X. Zygmunta na Cyżewie Cyżewskiego, Biskupa Lacedemońskiego, Suffragana y Dziekana Płockiego. Andrzeia Morsztyna, Referendarza Koronnego, Kowalskiego, Zawichostskiego. Olbrychta Opackiego, Podkomorzego Warszawskiego, Latowickiego, Starostow. Waleryana Petrykowskiego Podkomorzego Rożańskiego, X. Stanisława na Lipiu Lipskiego, Kanonika Płockiego Sekr: naszego, Iana Ewarystego Bełzeckiego, Pisarza Pokoiowego, Dworzanina naszego. Ktorzy *captato tempore opportuno*, ziachawszy do Warszawy, *absentia unius pluriumve non obstante*, zamierzą okrąg fortyfikacyi miasta Starey y Nowey Warszawy, podług Ingeniera naszego delineacyi. Tamże oraz ulice po przedmieściach popalonych stare wyprostuią y nowe powymierzaią, aby budynki ktore nowo stawione będą, *publicae securitati et decori* nie przeszkadzały. A co strony libertacyi tych ktorzy nowo budować abo murować się maią, onych *postulata* do przyszłego Seymu odkładamy.

Rewizya ksiąg Warszawskich.

92. Iż wiele nie tylko Ziemi Warszawskiey, ale y wszystkiey Koronie należy, aby księgi Seymowe Ziemskie y Grodzkie Warszawskie przez nieprzyiaciela *in parte* zabrane, *in parte* zruynowane y zepsowane, mogły bydź restaurowane. Tedy Rewizorow, ktorych sobie na Seymiku Relacyinym Warszawskim obywatele tameczni obiorą, naznaczamy; ktorzy żeby czas pewny naznaczywszy, z Urzędem Ziemskim, y Grodzkim Warszawskim księgi wszystkie pilnie zrewidowali, zrewidowawszy, *in pristinum ordinem* przywiedli, y co może bydź znalezionych kart y protokołow, one porządnie przepisali, y wszystkiego dostateczny regestr spisali, y do akt podali: ktorym, y Urzędom *sumpt* na tymże Seymiku namowią y obmyślą ciż obywatele Ziemie Warszawskiey: toż ma służyć Ciechanowskiey Ziemi.

Kommissya między Sląskiem a Ziemią Wieluńską, y Powiatem Ostrzeszowskim.

93. Ponieważ obywatele Ziemie Wieluńskiey y Powiatu Ostrzeszowskiego przez Posłow swoich Ziemskich odnieśli Nam iż rożne nieznośne krzywdy, rozboie, y insze *praejudicia* od Sląska ponoszą, a kommissye przeszłe do uspokoienia tych krzywd do tych czas przyść nie mogły, ani też sprawiedliwości w Sląsku dochodzić mogą. Przeto reassumuiąc wszystkie konstytucye, więc y konstytucyą Seymu blisko przeszłego, aby tym prędzey skutek swoy wziąć mogła, ci Kommissarze przeszłą konstytucyą naznaczeni, *absentia aliquorum non obstante*, za obwieszczeniem naszym, porozumiawszy się z Kommissarzami Cesarza IMci, obwieściwszy do tego obywatelow pogranicznych przez uniwersały swoie te dyfferencye, y krzywdy wszystkie, y o wydanie poddanych, także wiolencye zobopolne zachodzących rozsądzą, y spolnie uspokoią, a tamże sposob namowią, aby się sądy na potym odprawowały takoweż. A My przed tym czasem zniesiemy się z Cesarzem IMcią, y o czasie y mieyscu znać damy.

627

628

Kommissya na rozgraniczenie z Sląskiem Woiewodztw Poznańskiego, y Kaliskiego.

94. Aby tym sposobniey rozgraniczenie Sląska z Woiewodztwem Poznańskim y Kaliskim przyść do skutku mogło, do Kommissarzow na przeszłym Seymie naznaczonych, przydaiemy Urodzonych Iana ze Bnina Opalińskiego Podkomorzego Poznańskiego, Iana Gnińskiego Podkomorzego Pomorskiego Starostę Gnieźnieńskiego. Iana Daleszyńskiego Poznańskiego, Woyciecha Iarochowskiego Wschowskiego, Ziemskich Sędziow. Stanisława Krzyckiego Stolnika Kaliskiego, Zygmunta Zielenskiego Podsędka Poznańskiego, Stefana Korzeniowskiego, Pisarza Ziemskiego Poznań: Mikołaia Przybyszowskiego Pisarza Ziem: Wschowskiego. Alexandra Iaskolskiego, Iana Lipskiego, Remiana Zaleskiego, go, Stanisława Dobroszewskiego, Macieia Krzyckiego, Woyciecha Malczewskiego Surrogatora Wschowskiego. Ktorzy według konstytucyi przeszłego Seymu we wszystkim sprawować się będą.

Kommissya względem zamku Przemysłskiego.

95. Reassumuiąc konstytucyą Seymu przeszłego, z strony kommissyi do Woytowstwa Drozdowskiego, chcemy to mieć, aby ciż Kommissarze *inhaerendo* dekretowi naszemu, na Sądach Relacyinych ferowanemu szkody y koszty Urodzonego Marcina Madalińskiego Starosty Przemysłskiego, w tymże zamku pod czas rożnych nieprzyiacioł podięte, liquidowali, ktore na teyże dzierżawie Drozdowcach assekurować będziemy.

Władyctwo Przemysłskie.

96. Iż na tym Seymie Władyctwo Przemysłskie nie mogło bydź uspokoione, one zarazem po Seymie *in spatio unius septimanae* uspokoić obiecuiemy. Processa, kondemnaty ktorekolwiek z okazyi pomienionego Władyctwa na kimkolwiek *cuiuscunque sit status et conditionis*, *in quocunque officio et Iudicio Regni*, otrzymane są, kassuiemy a *ratione quarumvis violentiarum et praetensionum juxta constitutionem anni 1641* na Seymie *forum* naznaczamy.

629

Miasto Przemyśl.

97. Reassumuiąc konstytucye Seymow przeszłych miasto Przemyśl zawdzięczaiąc *fidelitatem* ich pod czas przeszłych inkursyi nieprzyiacielskich Nam y Rzeczyposp. oświadczoną od stanowisk, przechodow, noclegow y assygnacyi żołnierskich *in futurum* uwalniamy, a *contra contumaces forum* w Trybunale naznaczamy. Iurysdykcyi też wszystkich w mieście y na przedmieściu Przemysłskim będących gospodarze, tak *in ferendis oneribus civilibus*, iako y do porządku *Magistratui Civili* maią *subesse*. Żydzi zaś w mieście mieszkaiący *ad ferenda onera civilia* y do płacenia podatkow mieyskich, aby *æqualiter*, iednak według przywileiow swoich należeli, y one płacili nad ktore przywileie w handlach chrześcianom, y w rzemiosłach rzemieślnikom *in praejudicium* cechow y aptekarzow tamecznych, aby nie przeszkadzali *authoritate* Seymu tego postanawiamy, w czym gdy będą *delinquentes*, ma Sąd Ziemski abo Grodzki Przemysłski na nich *serio animadvertere*, a iaki sobie Ziemia Przemysłska na fortyfikacyą tego miasta na Seymiku *Relationis* sposob podatkow obmyśli *authoritate* Seymu teraźnieyszego approbuiemy. Tak iednak aby w podatki publiczne expens na fortyfikacyą nie potrącali *salvis juribus ecclesiae Romanae et ritus Graeci*. Taż konstytucya względem stanowisk, ma służyć Lublinowi.

Panny Zakonne Przemysłskie za Sanem.

98. Ponieważ kommissya Seymu przeszłego względem uspokoienia Panien Zakonnych Przemysłskich za Sanem do skutku nie przyszła, tedy za zgodą wszech Stanow to mieć chcemy, aby ciż Kommissarze *injunctum sibi negotium*, bez odwłoki odprawili, *absentia quorundam non obstante* nie w mnieyszey iednak liczbie nad sześć, a co ci Kommissarze postanowią, na tym strony obiedwie przestać maią y *forum* im w Trybunale *inter causas fisci* naznaczamy *sine praejudicio* dzierżawy.

Kommissya od Wołoch, y od Węgier z Ziemią Halicką.

99. Chcąc iako nayrzetelniey uspokoić Państwa nasze z pogranicznemi sąsiady, y one *vicina amicitia firmare*, tedy przychylaiąc się do konstytucyi Seymu przeszłego, ktorąśmy oraz y Woiewodztwu Podolskiemu od Wołoch naznaczyli. Ta że do effektu nie przyszła, tedy teraz teyże Ziemi Halickiey *seorsive* od pomienionych pogranicznych Państw naznaczamy Kommissarzow *cum absoluta potestate*. Wielmożnych y Urodzonych Michała Ierzego X. Czartoryskiego, Woiewodę Bracławskiego. Stanisława Kazimierza Bieniewskiego Wołyńskiego, Alexandra Cetnera Halickiego. Konstantego Szczawińskiego, Kruświckiego, Kasztellanow. Iana Theodoryka Potockiego, Podkomorzego. Iędrzeia Potockiego Kołomysk. Leżaysk. Star. Halickich. Stefana Złoczewskiego. Stanisława Rzewuskiego, Sędziego Lwowskiego. Kaspra Woiakowskiego Podsędka Przemysłsk. Stanisława Głowińskiego, Sędziego. Bonawenturę Bełżeckiego. Olbrychta Adryana Lasockiego Stolnika Wyszogrodzkiego Sekr. naszego. Woyciecha Dominika Bieniewsk. Podczaszego. Krzysztofa Strzemeckiego, Podsędka. Alexandra Kurdwanowskiego, Podstolego. Stanisława Kucharskiego, Woyskiego. Ierzego Mrozowickiego, Pisarza, Iana Rusieckiego, Skarbnika, Urzędnikow Ziemskich Halickich. Iana Kurdwanowskiego Podstarościego. Iana Stanisława Iastrzębskiego Pisarza, Urzędnikow Grodzkich Halickich. Michała Stanisławskiego z Dunaygrodu Chorążego Halickiego. Stanisława Papieskiego. Piotra Kuropatwę. Pawła Gidzińskiego. Ci zasie *unius vel plurium non obstante absentia*, znioszy się przez Wielmożnego Hetmana

630

Wielkiego Koronnego, o czasie y mieyscu, tak z Hospodarem IMcią Wołoskim, iako y Xiążęciem IMcią Siedmiogrodzkim, czas na to y mieysce Kommissarzom osobne namowiwszy, o szkody, zaboie y zgwałcenie pospolitego pokoiu, obwiniony *cujuscunque sint status et conditionis*, y z ktoregokolwiek Woiewodztwa y Powiatu, luboby tam possessyi w Ziemi Halickiey nie mieli, za przypozwem pod tytułem naszym przy pieczęci Ziemskiey Halickiey, na te kommissye na nim wysłanym, *irremissibiliter amputatis omnibus iuris dilationibus, praevia inquisitione in instanti deducenda* sądzić *praestito* wprzod *juramento*, y *poenas* iako *contra violatores* pospolitego pokoiu *pro qualitate excessus cum refusione damnorum*, skazywać będą; *super contumacibus* zaś *fortem executionem* Urodzeni Starostowie, ci gdzie obwinionych *bona consistunt, (sub poena refusionis damnorum* o co *forum* w Trybunale Koronnym *inter causas fisci* naznaczamy), czynić powinni będą, *interponendo* aby *reciprocam justitiam*, iak Hospodar IMć, y Kommissarze iego, obywatelom Państw naszych, w krzywdach, y zaboiach, y naiazdach *realiter* tamże uczynił, iako też Xiążę IMć Siedmiogrodzkie. A że niektorzy z woyskowych niepokoiu pogranicznego nie małą są przyczyną, tedy, Wielmożni Hetmani nasi *ad delationem* PP. Kommissarzow naszych z obwinionych, nieodwłoczną sprawiedliwość *reali satisfactione* czynić będą powinni, y napotym przestrzegać tego, aby od woyskowych niepokoiu pogranicznego przyczyna nie była. A ktoryby z PP. Kommissarzow pomienionych miał swoię, abo poddanych swoich sprawę, tedy w niey *a voto* supersedować, *et a judicio secedere pro tunc* powinien będzie.

631 **Kommissya od Węgier y Siedmigrodzkiey Ziemie z Ziemią Przemysłską, y Sanocką.**

100. Doniesiono iest Nam od Posłow Woiewodztwa Ruskiego, że obywatele Ziem, Przemysłskiey y Sanockiey wielkie krzywdy, y oppressye ponoszą od Państw Węgierskich, y Siedmigrodzkiey Ziemie. Zaczym zabiegaiąc temu, aby z rożnych krzywd, ktore zachodzą, między pogranicznemi obywatelami nie przyszło do rozerwania pokoiu, *authoritate praesentis Conventus*, naznaczamy Kommissarze od Węgier, y Siedmigrodzkiey Ziemie Wielmożnych y Urodzonych, Andrzeia Maxymiliana Fredra Lwowskiego. Franciszka z Wielkich Kunczyc Mniszka, Sadeckiego, Sanockiego Starostę, Zygmunta Fredra, Sanockiego Krosińskiego Starostę Kasztellanow. Marcina Madalińskiego, Starostę Przemysł. Stefana Bala, Chorążego Przemysł. Remiana Woiakowskiego. Przemysłsk. Hieronyma Orzechowskiego Sanockiego, Sędziow Ziemskich, Iakuba Kalińskiego Podczaszego Sanockiego. Kaspra Woiakowskiego, Przemysłskiego. Macieia z Unichowa Ustrzyckiego Sanockiego Podsędkow. Iana Woiakowskiego, Przemysłskiego. Woyciecha Humnickiego, Sanockiego, Podstolich. Stanisława Mrowińskiego, Miecznika Przemysłskiego. Stanisława Sicinskiego Pisarza Grodzkiego Przemysłk. Stanisława Skarszewskiego, Ekonoma naszego Samborskiego. Iędrzeia na Lesku Stadnickiego. Karola Stadnickiego. Alexandra z Unichową Ustrzyckiego. Andrzeia Pobidzińskiego. Franciszka Borysławskiego. Tomasza Leszczyńskiego. Stefana Winnickiego. ..... Kumornickiego. Ktorzy to Kommissarze *absentia nonnullorum non obstante* za obwieszczeniem naszym o czasie y mieyscu kommissyi, *et de securitate ub utrinque* Kommissarzow, ziachać się y sprawiedliwość *utrique parti* służącą z wydaniem poddanych czynić, krzywdy też wszelakie excessy, naieżdzania, rozboie pohamować, y w gruntach dyfferencye między tymi Państwy zachodzące uspokoić maią, o czym też y My wprzod z Cesarzem IMcią, y Woiewodą Siedmigrodzkim przez listy nasze zniesiemy się.

Rewizya desolacyi Ziemie Wiskiey.

101. Aby tym snadniey *pateret* zniszczenie, y spustoszenie przez nieprzyiaciela Koronnego Ziemie Wiskiey, za usilną prośbą teyże Ziemie Posłow powagą naszą y za zgodą wszech Stanow Rzeczyp. Kommissarzow, Wielmoż. Stanisława Laskowskiego, Woiewodę Płockiego, Wieleb. X. Mikołaia Opackiego Archidyak. Płock. Sekr. naszego. Urodzonych Hieronyma Nowomieyskiego, Stolnika Sochaczew. Nikodema Iabłonowskiego Pisarza Ziemie Nurskiey. Ierzego Sierpatowskiego Pisarza Ziemie Łomżeńskiey, naznaczamy. Ktorzy ziechawszy się na dzień y czas na Seymiku Relacyinym przez obywatele teyże Ziemie namowionym, dobra wszystkie tak ziemskie duchowne, iako y dobra nasze *praevio iuramento sine ullo respectu et favore* rewidować y na Seymie da P. Bog przyszłym produkować y pokazać Stanom wszystkim maią. 632

Rewizya zamkow Sieradzkiego, Wschowskiego, Wieluńskiego, Ostrzeszowskiego.

102. Rewizyą zamkow Sieradzkiego, Wschowskiego Wieluńskiego y Ostrzeszowskiego, oraz y xiąg Grodzkich *authoritate Conventus praesentis*, przez osoby ktore obywatele sobie na Seymikach Relacyinych, abo Deputackich obiorą, postanawiamy, tey rewizyi, na Seym przyszły Rewizorowie do każdego zamku naznaczeni, Nam relacyą uczynią.

Przedanie wsi Kopylowa.

103. Maiąc w pamięci *merita* Urodzonego Tomasza z Biberszteynu Kazimierskiego Dworzanina Pokoiowego naszego, świątobliwym Antecessorom naszym z młodości lat swoich oświadczaiące, ktory y teraz przeciwko Nam oświadczać w podeszłym wieku swoim nie przestaie. Przedanie wsi Kopylowa dzierżawy naszey w iego possesyi zostaiącey, na przyszły Seym do konsensu wszystkich Stanow odkładamy.

Oycowie Iezuici Poznańscy.

104. Oycow Iezuitow Poznańskich kamieniczkę Gabarowską *sive* Koźlą, drugą Liskowską, ktore *de facto* w kościoł są obrocone, y z kamieniczką Wandlowską nazwaną *authoritate praesentis Conventus libertatibus ecclesiasticis adscribimus*, y od wszelakich podatkow *ac oneribus* z dworkiem na nowych ogrodach uwalniamy.

Klasztor Panien Zakonnych S. Benedykta w Poznaniu.

105. Kamieniczek cztery Panien reguły S. Benedykta w Poznaniu, ktore *in circumferentiam* klasztoru ich weszły, od wszelakich podatkow uwalniamy, tak iednak aby się w nich żadna prepedycya mieyskim, Generalskim intratom nie działa.

Rewizya Konwentu Oycow Bernardynow w Poznaniu.

106. Że klasztor Poznański Oycow Bernardynow, y Panien Zakonnych, przy tymże klasztorze fundowanych, pod teraźnieyszą woynę od nieprzyiaciela zniesiony. Tedy Rewizorow naznaczamy Wielm. y Urodz. Iana z Leszna, Leszczyńskiego, Woiewodę Poznańsk. Maxymiliana Miaskowskiego, Kasztellana Krzywińsk. Andrzeia Starkowieckiego, Kasztellana Kamińskiego. Iana Daleszyńskiego Sędziego Poznań. Woyciecha Iarochowskiego, Sędziego Wschow. Zygmunta Zelenckiego. Podsędka Poznań. Krzysztofa Ianczewskiego Podsędka Wschow. Ktorzy umowiwszy czas między sobą, *unius pluriumve* 633 *absentia non obstante*, mieysce klasztoru tego zrewidują, y ieżeliby się na dawnym mieyscu mogł ten klasztor budować, bez przeszkody fortyfikacyi miasta uznaią, abo też insze mieysce sposobne do budowania iego naznaczą.

Approbacya rewizyi klasztorow Oycow Bernardynow, y Oycow Franciszkanow, w Piotrkowie.

107. Ponieważ Kommissarze na przeszłym Seymie naznaczeni rewizyą dostatecznie klasztorow Oycow Bernardynow y Franciszkanow w Piotrkowie odprawili, y do Grodu Piotrkowskiego tę rewizyą *per oblatam* podali, *authoritate Conventus praesentis* rewizyą tę approbuiemy.

Rewizya wsi klasztoru Ołobockiego.

108. Maiąc wzgląd na spustoszenie dobr Panien Zakonnych Ołobockich, w Ziemi Wieluńskiey leżących: tedy Kommissarzow Wielmożnego Hieronima z Grabna Grabińskiego Kasztellana Sieradzkiego. Urodzonych Chryzostoma Gizickiego Sędziego. Stanisława Kochlewskiego Pisarza, Ziemskich Wieluńskich. Zygmunta Wierusza Bielskiego Komornika Granicznego, Marcina Wierusza Bielskiego, Podstarościego Wieluńskich. Balcera z Grabna Grabińskiego. Mateusza Lisieckiego. Alexandra Siemianowskiego. Wielebnego X. Stanisława Karola Grabińskiego Sekretarza naszego naznaczamy. Ktorzy ziachawszy się na dzień y czas między sobą umowiony *aliquorum absentia non obstante* dobra te rewidować będą y na Seymie da Pan Bog przyszłym relacyą Nam uczynią.

Rewizya ksiąg Ziem: y Grodzkich Podolskich.

109. Na instancyą Posłow Woiewodztwa Podolskiego ktorzy za odmianą Pisarzow wielkie mankamenta w księgach bydź udawaią, na rewizyą ksiąg tak Ziemskich, iako y Grodz: Kamienieckich Podolskich, Rewizorow Urodzonych Hieronima Konarzewskiego Sędziego. Woyciecha Humieckiego Podstolego. Krzysztofa Kawieckiego Pisarza, Ziemskich Podolskich. Mikołaia Zaćwilichowskiego Woyskiego Winnickiego. Iana Stanisława Gruszeckiego, Podstarościego Kamienieckiego. Krzysztofa Siekierzyńskiego Woyskiego Czerwonogrodzkiego Alexandra Ignacego Matczyńskiego Pisarza Grodzkiego Kamienieckiego. Michała Myśliszewskiego. Piotra Thelefusa Rotmistrzow naszych naznaczamy. Ktorzy *absentia nonnullorum non obstante* księgi te rewidować, *et ad ordinem* przywieść maią, *providendo securitatem* tych, ktorzyby za iakim defektem w prawie swoim krzywdę ponieśli.

Przyięcie desertat y libertacya Oycow Karmelitow Bosych Pustelnikow.

110. Uważaiąc *sterilitatem* gruntow wsi Paczułtowicz *possessionis* Oycow Karmelitow Bosych Pustelnikow, ktore *possibilitatem* melioracyi 634
y reparacyi nie maią. Co iuramentem poddani ich *in anno 1650* w Grodzie Krakowskim komprobowali, tedy ich od płacenia wszelakich Rzeczyposp: podatkow względem tylko tych pustych y odprzysiężonych gruntow cale uwalniamy, co y skarb nasz *in rationibus* defektow Poborcom Woiewodztwa Krakowskiego przyimować ma. Przytym upatruiąc prowentow tychże Oycow *tenuitatem cum onere redimendorum captivorum* z rąk nieprzyiacielskich też Paczułtowice ze wsiami dwiema Sielcem y Zbigiem nazwanemi, od stacyi chlebow żołnierskich, także stanowisk y przechodow wszelakich *authoritate hujus Conventus* do lat czterech uwalniamy.

Indygenat Urodzonego Gwilhelma Orssettego.

111. Maiąc wzgląd na wygody Urodzonego Gwilhelma Orssettego, a przychęcaiąc go do dalszych naszych y Rzeczyposp: usług, a zwłaszcza że tymi czasy znaczną summę na potrzeby Rzeczyposp: darował, *ex quo diploma suae nobilitatis* w postronnych Państwach *habite deduxit*. Onego z potomstwem *utriusque sexus* za indygenę tey Rzeczyposp: deklaruiemy y do prerogatyw szlacheckich *accedente Ordinem Regni consensu* przypuszczamy, y dyploma z Kancellaryi naszey wydane approbuiemy.

Kondemnaty na Urodz: Greku suspenduntur.

112. Ponieważ Urodzeni Posłowie Powiatu Mielnickiego imieniem tego Powiatu *respectu* dwudziestu czterech poborow przez Urodzonego Stefana Greka Poborcę tamecznego zatrzymanych interceduią, tedy exekucyą dekretow y z kon-

demnatami Trybunału Radomskiego, y kommissyi Lubelskiey suspenduiemy z tą kondycyą, aby pomieniona Ziemia assygnacye na pomienione dwadzieścia cztery pobory od skarbu żołnierzom dane wypłaciła.

Seymiki y Elekcye Woiewodztw Ukrainnych.

113. Woiewodztwa, Kiiowskie, Bracławskie, Czerniechowskie, Seymiki swoie y elekcye wszelkie we Włodzimierzu podług deklaracyi pierwszych tychże Woiewodztw, poki *ad possessiones* dobr swoich nie przyidą odprawować maią, co im *authoritate praesentis Conventus* waruiemy.

Infames et banniti w Koronie y W. X. Ruskim mieysca mieć nie mogą.

114. *Infames*, *banniti*, *et publicati* na ktorych by kondemnaty na Seymie w Trybunale Koronnym lubo W. X. L. y w sądach inszych *minoris subsellij* stanęły, mieysca ani protekcyi żadney iako w Koronie, w W. X. Lit. tak y w X. Ruskim mieć nie mogą.

Dygnitarstwa y urzędy obywatelom Woiewodztwa Kiiowskiego.

115. Dygnitarstwa Senatorskie, y urzędy obywatelom Woiewodztwa *Romani Catholici ritus* cnoty y wiary, *tempore exilij* Nam y Rzeczyposp: *fideliter* dotrzymuiącym tak w Koronie iako y W. X. Lit. rozdawać będziemy, y onych przy statucie *Sigismundi Primi anni 1510* w tey mierze zachowamy.

Conservati Woiewodztwa Kiiowskiego.

116. Wszystkich spraw konserwaty obywatelom Woiewodztwa Kiiowskiego na teraźnieyszym Trybunale Lubelskim w Woiewodztwie Wołyńskim nie maią bydź sądzone ale *ad feliciora tempora*, y do dalszey ordynacyi suspendowane *exceptis* Woiewodztw Bracławskiego, y Czerniechowskiego na Trybunale Koronnym po Woiewodztwie Wołyńskim.

Rozgraniczenie Ziem Kiiowskich.

117. Woiewodztwo Kiiowskie, iż dotąd Ziem swoich rozgraniczonych nie miało. Przeto do rozgraniczenia Ziem Kiiowskiey, y Zytomirskiey, y Owruckiey *authoritate praesentis Conventus* Kommissarzow z Senatu Wielebnego X. Tomasza z Rupniewa Uieyskiego Biskupa Kiiowskiego y Czerniechowskiego, Opata Płockiego. Wielmożnego Iana Wyhowskiego Woiewodę Kiiowskiego Hetmana woyska naszego Zaporowskiego. Krzysztofa z Łohoyska Tyszkiewica Woiewodę Czerniechowskiego. Stanisława Zamoyskiego Kasztellana Czerniechowskiego. A z Izby Poselskiey y *ex equestri ordine* Urodzonych Remigiana Ielca, Chorążego Kiiowskiego. Ludwika z Ondronowa Woroszyła, Chorążego Zytomirskiego, Tomasza z Biberszteynu Kazimierskiego, Chorążego Owruckiego, Fedora Wychowskiego, Konstantego Wyhowskiego Pułkownikow naszych Zaporoskich. Theodora Humieńieckiego Podstolego Kiiowskiego. Alexandra Woronica Cześnika Kiiowskiego. Konstantego Obodyńskiego naznaczamy. Ci tedy Kommissarze, za spolnym zniesieniem się y obwieszczeniem o czasie przy Podkomorzem Kiiowskim, ktory *ad cessum vel ascensum* przy Generalnym Podkomorstwie swym Kiiowskim, y Starostwem Owruckim, ktore *pro hac vice compatibile* z Podkomorstwem deklaruiemy, w tych trzech Ziemiach ma zostawać, *aliquorum absentia non obstante* Ziemie pomienione rozgraniczą, ktorym sumpt y prowizyą Woiewodztwo Kiiowskie *tempestive* obmyśli, a po wygraniczeniu Ziem tych Woiewodztwa, iako Generał Kiiowski, z Urzędem swym Grodzkim Kiiowskim sprawy obywatelow Ziemie Kiiowskiey według zwyczaiu w Kiiowskim: Starostowie zaś Zytomirski y Owrucki iurament na iurydykę *more solito* z Urzędem swym na pierwszych Rokach wykonawszy, w Zytomirskim y Owruckim Grodach sprawy obywatelow Ziem swoich Sądom Grodzkim należące sądzić będą powinni. Dignitarstwa y Urzędy wszelakie Ziemskie Zytomirskiey y Owruckiey Ziemie, obywatelom Woiewodztwa Kiiowskiego rozdamy. Iakoż Chorąstwo Zytomirskie Urodzonemu Ludwikowi z Ondronowa Woroszyłowi, przeszłemu Podczaszemu Kiiowskiemu. 636
A Chorąstwo Owruckie Urodzonemu Tomaszowi z Biberszteynu Kazimierskiemu, Nam y Rzeczyp: dobrze zasłużonemu *de facto* konferowaliśmy przywileie na te Chorąstwa z Kancellaryi naszey wydać rozkazaliśmy, ktorzy mieysca swoie po Chorążym Kiiowskim, iako y insi tych Ziem Urzędnicy od Nas podani, między Urzędnikami Kiiowskimi *juxta ordinem Officialium Terrestrium* zasiadać będą.

Wsi Łopienniki.

118. Za zgodą wszech Stanow wsi Łopienniki, Łącki, y Ruski z Dobryniowem w Woiewodztwie Ruskim, Ziemi Chełmskiey leżące. Urodzonemu Ierzemu Niemierzycowi Podkomorzemu Kiiowskiemu Staroście Owruckiemu prawem lennym iemu y potomkom iego daiemy y od wszelakich stanowisk żołnierskich uwalniamy, *salvis nihilominus oneribus Ecclesiae et Reipublicae.*

Deklaracya szlachectwa Urodz: Pawła Tetery.

119. Za te ktore Nam y Rzeczyposp: Urodzony Paweł Tetera wyświadczył w rożnych okazyach zasługi, onego y potomkow iego, iako dawno w Rzeczyposp: Urodzonego obywatela szlachcicem Korony Polskiey, y W. X. Lit. deklaruiemy, y ieżeliby w czym z przodkow swoich temuż Urodzonemu swemu szlacheckiemu derogował, że mu to szkodzić y potomkom iego we wszystkich prawach, interessach, sukcessyach nie ma, powagą Seymu teraźnieyszego postanawiamy.

Nobilitacya y nadanie Theodozemu Thomkiewiczowi.

120. Nagradzaiąc wierne usługi Szlachetnego Theodozego Thomkiewicza Nam w rożnych okazyach a mianowicie w teraźnieyszey z woyskiem Zaporoskim oświadczone, onego za szlachcica Państw Rzeczyposp: przyimuiemy, y do wszelakich prerogatyw y wolności stanowi rycerskiemu w Koronie y W. X. Lit. y Państwach naszych służących przypuszczamy. Przywiley od Nas iemu na to szlachectwo dany, *in toto* approbuiemy. Także y drugi na wsi Krzechow, Kunin z Wolką, Skwarzową Starą, Skwarzową Nową, w Woiewodztwie Ruskim, Ziemi Lwowskiey, prawem dziedzicznym wiecznym Ziemskim, powagą Seymu tego stwierdzamy. Porownywaiąc dobra te z innemi szlacheckiemi we wszystkich wolnościach y przywileiach, a od stania stacyi y chleba żołnierskiego *perpetuo* uwalniaiąc, *salvo jure moderni possessoris.*

Nobilitacya y nadanie Paparze.

121. Wyświadczył y Urodzony Ierzy Papara Greckiego narodu, y nacyi, ale zdawna w Państwach naszych zasiadły z przodkow swoich obywatel, tyle dzielności, życzliwości y wiary w sprawach usług naszych a Rzeczyposp: przy- 637
sługi osobliwey, że godzien iest ukontentowania wszelakiego. Na co My respektuiąc, onego wprzod do szlachectwa Państw tey Rzeczyposp: władzą Seymu ninieyszego przyimuiemy, y przywiley iuż na to wydany approbuiemy. A żeśmy mu w Starostwie Kamienieckim nadali prawem dziedzicznym, wsi Baklatycze, Zielce, y Kupicz wolą, tedy y to prawo iego przez przywiley wydane approbuiemy. Dobra te od stacyi chlebow, przechodow żołnierskich iako iuż ziemskie uwalniamy. *Salva nihilominus advitalitate modernae possestricis.*

Nobilitacya Krzysztofa Peretyatkowicza.

122. Na znak klemencyi naszey, a na dowod cnoty, wiary y zasług, ktore Nam y Rzeczyposp: wyświadczył, Urodzonego Krzysztofa Peretyatkowicza y potomkow iego, *utriusque sexus* do kleynotu szlachectwa Polskiego, ze wszelakiemi wolnościami y ozdobami stanowi temu należytemi, przypuszczamy, y za szlachcica deklaruiemy, y przywiley onemu (ktory we wszystkich punktach stwierdzamy) na nobilitacyą z Kancellaryi naszey wydany *authoritate praesentis Conventus*, za zgodą wszech Stanow Koronnych y W. X. Lit. wiecznie approbuiemy.

KOMMISSYA HADIACKA.

W Imie Pańskie Amen.

Ku wieczney pamięci teraz y na potym będącym zawżdy.

1. Kommissya między Stanami Korony Polskiey, y W. X. Lit. z iedney, a Wielmożnym Hetmanem y woyskiem Zaporowskim, z drugiey strony; przez Wielmożnych, Stanisława Kazimierza Bieniewskiego Wołyńskiego. Kazimierza Ludwika Iewłaszewskiego Smoleńskiego, Kasztellanow, z Seymu od Nayiaśnieyszego Iana Kazimierza z Bożey łaski Krola Polskiego, y Szwedzkiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Żmudzkiego, Inflantskiego, Smoleńskiego, a Gotskiego, Wandalskiego dziedzicznego Krola, y wszystkich Stanow Koronnych, y W. X. Lit. naznaczonych Kommissarzow, z Wielmożnym Ianem Wychowskim Hetmanem, y wszystkim Woyskiem Zaporoskiem w obozie pod Hadiaczem, dnia *16 Septembris* roku Pańskiego 1658 day Boże szczęśliwie, y wiecznie trwale skończona. Na ktorym mieyscu Wielmożny Hetman Zaporoski, z woyskiem swym Nas Kommissarzow, iako należy przystoynie y wdzięcznie przyiąwszy, y moc zupełną Kommissarską, Nam od Iego 638
Krolewskiey Mci Pana naszego Miłościwego, y Stanow Koronnych, y W. X. Lit. powagą Seymową daną uważywszy deklarował się ze wszystkim woyskiem. Iż iako nie po dobrey woli, ale z musu woysko Zaporoskie przyciśnione rożnemi opressyami do obrony swoiey przystąpiło. Tak gdy Iego Krolewska Mć. P. N. Miłciwy Oycowskim sercem przepominaiąc wszystkiego, co się w zamieszaniu stało, wzywa do iedności, nie pogardzając łaską Iego Krolewsk: Mści. Pańską, dobrotliwego Pana klemencyą pokornie przyimuiąc do tey kommissyi przystępuią, potym do spolney namowy postanowienia zgody, szczyrości, y zobopolney miłości, biorąc na świadectwo strasznych Zastępow Boga, to, co się stanowi, szczerze, prawdziwie, y wiecznie ma bydź trzymano. Pokoy wieczny, y nigdy nie rozerwany, zastanowiliśmy tym sposobem.

Religia Grecka starożytna, ta y taka z iaką starożytna Ruś do Korony Polskiey przystąpiła, aby przy swoich praerogatywach, y wolnym używaniu nabożeństwa zostawała, poki ięzyk narodu Ruskiego zasięga, we wszystkich miastach y miasteczkach, wsiach, tak w Koronie Polskiey, iako y w W. X. Lit. także na Seymach, woyskach, Trybunałach, nietylko w cerkwiach, ale publicznie w processyach, w wizytowaniu chorych, *cum Sacra Synaxi*, chowaniu umarłych: y we wszystkim zgoła, tak iako nabożeństwa swego, *libere et publice* zażywa *ritus Romanus.*

Teyże religii Greckiey, daie się moc wolnego erygowania cerkwi zakonow, monastyrow nowych, iako y starych ponawiania, y naprawienia. Co się tknie cerkiew y dobr, z dawna na cerkwie religii Greckiey, starożytney fundowanych, przy tych zostawać maią Grecy starożytni, prawosławni, ktore cerkwie, *post praestitum publicum iuramentum fidelitatis*, przez Pułkownikow y inną starszyznę woyska Zaporoskiego *in spatio dimidij anni* podane będą przez Kommissarzow *ab utrinque* naznaczonych. Tey zasie wiary, ktora iest przeciwko wierze Greckiey Prawosławney, y ktora dyssensyą między Rzymskim, y Staro-Greckim narodem mnoży, żaden z duchownego, y świeckiego, Senatorskiego, y szlacheckiego stanow, cerkwi, monastyrow, fun-

duszow fundować, erygować, y pomnażać, tak w dobrach duchownych, iako Iego Krolew. Mci, y własnych dziedzicznych iakimkolwiek sposobem, nie ma, y *vigore* tey kommissyi nie będzie powinien, wiecznymi czasy. *Romanae* zasie *fidei*, w Woiewodztwach, Kiiowskim, Brasławskim, Czerniechowskim, *liberum exercitium conceditur*. Panowie zaś świetcy, tak dziedziczni, iako y Urzędnicy Iego Krolew: Mci religii Rzymskiey żadney iurysdykcyi mieć nie będą nad duchownymi świeckiemi, y zakonnikami religii Greckiey, procz należytego pasterza.

A że w spolney oyczyznie spolne praerogatywy, y ozdoby wzaiemnie należeć *utrique ritui* 639 maią. Tedy Ociec Metropolita Kiiowski, teraz y na potym będący, ze czteroma Władykami, Łuckim, Lwowskim, Przemyślkim, Chełmskim, y piątym z W. X. Lit. Mścisławskim, według ich porządku własnego w Senacie zasiadać ma: z taką praerogatywą y *liberae vocis usu*, iako w Senacie zasiadaią Iaśnie Wielebni Ich MM. duchowni *ritus Romani*. Mieysce iednak IMci Oycu Metropolicie po IMci X. Arcy-Biskupie Lwowskim, a Władykom po Biskupach Powiatowych naznacza się.

W Woiewodztwie Kiiowskim dygnitarstwa Senatorskie, nie maią bydź dawane tylko szlachcie *ritus Graeci*, *capacibus* tych Urzędow. W Woiewodztwach zaś Brasławskim, Czerniechowskim też praeeminencye Senatorskie, alternatą konferowane bydź maią: tak iż *post decessum* Senatora *ritus Graeci*, ma *succedere* Senator *ritus Romani*, we wszystkich iednak trzech tych Woiewodztwach, *natis*, *et bene possessionatis* urzędy konferowane bydź maią, *salvo jure* teraźnieyszych possessorow.

Więc też aby miłość zobopolna krzewiła się, w miastach Koronnych y W. X. L. gdziekolwiek cerkwie *ritus Graeci* zasiągły, zarowno mieszczanie tak Rzymscy, iako y religii Greckiey, spolnych wolności, swobod, zażywać maią, y żadnemu religia Grecka do Magistratu przeszkodą bydź nie ma.

Akademiią w Kiiowie pozwala Iego Krolew: Mć y Stany Koronne erygować, ktora takiemi praerogatywami y wolnościami ma *gaudere*, iako Akademia Krakowska, tą iednak kondycyą, aby w tey Akademii, żadnych sekt Aryańskiey, Kalwińskiey, Luterskiey, Professorow, mistrzow y studentow nie było. Więc aby między studentami y żakami, żadney okazyi do zwady nie było, wszystkie insze szkoły, ktore przedtym w Kiiowie były, gdzie indziey Iego Krolew: Mć przenieść roskaże.

Drugą także Akademią pozwala Iego Krolew: Mć Pan nasz Młciwy, y Stany Koronne, y W. X. L. tam gdzie iey mieysce sposobne upatrzą, ktora takich iako y Kiiowska zażywać będzie praw y wolności, lecz taką iaką y w Kiiowie ma bydź erygowana kondycyą, aby w niey sekty Aryańskiey, Kalwińskiey y Luterskiey Professorow, Mistrzow, y studentow nie było. A gdziekolwiek ta Akademia stanie, iuż tam żadne insze szkoły wiecznemi czasy erygowane nie będą.

Gymnazya, Kollegia, szkoły y drukarnie, ile ich potrzebować będą, bez trudności stawić będzie wolno, y *libere* nauki odprawować, y księgi drukować wszelakie *in controversijs religionum*, *sine laesione tamen Majestatis Regiae et absque scomatibus* na Krola IMści.

A ponieważ Wielmoż: Hetman z woyskiem Zaporoskim od Rzeczyposp: oderwanym z miłości przeciwko Iego Krolew: Mci Panu swemu Młciwemu y własney oyczyźnie, wszelakich odstępuiąc postronnych protekcyi powraca: tedy I. K. Mć 640
Pan nasz Mciwy, y wszystkie Stany Koronne, y W. X. Lit. to cokolwiek Pan Bog na obie strony dopuścił, Maiestatowi iego S. za grzechy spolne ofiarowawszy, wieczną amnistyą, to iest, zapomnieniem wiecznym pokrywa, assekuruiąc wszelkiey kondycyi ludzie od naymnieyszego do naywiększego, nikogo nie wyimuiąc, tak z pośrzodku woyska Zaporoskiego, iako też stanu szlacheckiego urzędnikow, iako y prywatnych ludzi będących, tych zgoła wszystkich, ktorzykolwiek iakim sposobem, przy Wielm: Hetmanach tak zeszłym, iako y teraźnieyszym zostawali, y zostaią, żadney zemsty, ani Maiestat Pański, ani Senat, ani wszystka Rzeczposp: naostatek ani żaden z prywatnych przeciwko nim, y każdemu z osobna od naywiększych do naymnieyszych, nie będzie pretendował, y owszem wszystkie niesmaki y to wszystko cokolwiek, pod czas woien działo się cale sercem Chrześciańskim, pod świadectwem strasznego Boga zobopolnie, *bona fide* sobie podarowawszy, żadney ieden na drugiego, ani iawney, ani potaiemney nie ma knować pomsty, y praktyki: nie daiąc się uwodzić, ani żadney absolucyi, ieśliby chcieli czynić dowcipy skrętne uwalniaiąc z przysięgi.

Nad to kaduki wszystkie, tak pod tymi ktorzy są *e corpore* woyska Zaporoskiego, iako pod szlachtą, ktora przy Wielm: Hetmanie y woysku Zaporoskim, y przy Szwedach wiązała się: od kogokolwiek uproszone, y od zaczęcia woyny dane, nic *penitus* nie excypuiąc ogołem wszystkie, y każdy z osobna *cassantur*, y *lege publica cassabuntur:* tak aby one niczyiemu, ani honorowi, ani własności dobr nie szkodziły, ktore gdziebykolwiek znaydowały się *pro cussatis*, y z xiąg *eliminatis habentur*, y tych dobr własnym possessorom wolna *conceditur apprehensio*, ani iey kadukami bronić maią, *sub poena infamiae.* A iako rzecz sama tak y imię samey amnistyi powinno bydź *sanctum:* y iako *in pristinum statum res et personae* wszelkiey kondycyi ludzi *restiuuntur*, y do teyże iedności, y zgody, miłości, prawa, pana, iako było przed woyną powracaią. Tak *praecavetur*, iż ktobykolwiek rwać to świątobliwe ziednoczenie ważył się, *publice* lubo *privatim*, w posiedzeniu komu *perduellionem exprobrare* śmiał, takowy iako *violator pactorum*, *poenis* ma *subjacere.* W czym iesliby się iaka trafiła okazya dla uchronienia potwarzy, pilna

czyniona ma bydź inquizycya z obu rąk. Wszytka Rzeczposp: narodu Polskiego, y W. X. L. y Ruskiego, y Prowincyi do nich należących *restituatur in integrum*, tak iako była przed woyną, to iest, aby te narody w granicach swoich, y swobodach zostawały nie naruszone, iako były przed woyną, y wedle praw opisanych, w radach, w sądach y wolney elekcyi Panow swoich Krolow Polskich, y Wielkich X. Lit: y Ruskich. A ieśli *necessitate belli*, z postronnemi Pany na uymę granic, abo wolności tych narodow stanęło co, to *pro irrito et inani* bydź ma, a przy swobodach swoich narody wyżej
641 pomienione stawać maią, *bona fide* iako iedno ciało, iedney y nierozdzielney Rzeczyposp: nie czyniąc między sobą rożnice o wiary, ale iako kto *profitebatur et profitetur religionem Christianam*, *Romanam et Graecam*, wszytkich, przy pokoiu, wolności zostawuią. Luboby iakie prawa abo dekreta, tak z oczywistey kontrowersyi, iako *in contumaciam* przewody prawne były ferowane przed woyną, y *tempore belli.* Woyska Zaporoskiego liczba trzydzieści tysięcy być ma, abo iako Wielmożny Hetman Zaporoski na regestrze poda.

Zaciągowego zasię woyska dziesięć tysięcy, ktore także iako y Zaporoskie pod władzą tego Hetmana zostawać ma, y z podatkow na Seymie uchwalonych, w Woiewodztwach, Kiiowskim, Bracławskim, y Czerniechowskim y innych od Rzeczyposp: maią się na tegoż żołnierza obracać.

Konsistencya woysku Zaporoskiemu, w tych Woiewodztwach y dobrach naznacza się, w ktorych przed woyną zostawali, ktoremu to woysku wszelakie wolności przywileiami Nayiaśnieyszych Krolow Polskich nadane konfirmuie: zachowuiąc ich przy starodawnych wolnościach, y zwyczaiach ich: y onym nie tylko nic nie ubliżaiąc, ale owszem wszelaką one potwierdzaiąc powagą. Nad to żaden dzierżawca dobr Iego K. Mści y Starosta, ani pan dziedziczny y dożywotny, ani ich Podstarościowie, Urzędnicy, y insi wszelacy słudzy żadnych podatkow z futorow Kozackich, wsi, miasteczek, y domow wyciągać, żadnym pretextem nie będą, ale iako ludzie rycerscy, wolni od wszystkich, naywiększych y naymnieyszych ciężarow, także od ceł, myt, po wszystkiey Koronie y W. X. Lit: bydź maią. Także y od Sądow wszelakich, Starostow, dzierżawcow, panow, y ich namiestnikow maią zostawać wolni, ale tylko pod samego Hetmana woysk Ruskich zostawać iurysdykcyą. Przytym wszelakie napoie, łowy, polowe y rzeczne, y insze Kozakow pożytki, według starych zwyczaiow, przy Kozakach wolne zostawać maią.

Zosobna zaś dla dalszego do usług Iego K. M. przychęcenia, ktorychkolwiek Wielm: Hetman woysk Ruskich, presentować będzie Iego K. M. godnych kleynotu szlacheckiego, tych wszystkich bez trudności potka nobilitacya, z nadaniem wszelakich wolności szlacheckich, tak iednak miarkuiąc, żeby z każdego pułku sto bydź mogło nobilitowanych.

Woysk żadnych Polskich Litewskich, abo cudzoziemskich nikt prowadzić nie ma, w Woiewodztwo Kiiowskie, Bracławskie, Czerniechowskie, woyska iednak pieniężne, pod władzą Hetmana woysk Ruskich będące z dobr Krolewskich y duchownych w pomienionych Woiewodztwach, za ordynansem tegoż Hetmana Ruskiego chleb wybierać będą. A gdyby woyna iako bydź miała, od granic Ruskich y potrzeba posiłkow Koronnych przystąpiła, w ten czas te posiłki maią bydź pod regimentem Hetmana woysk Ruskich.

Dla tym lepszego tych pakt utwierdzenia, y 642
pewności Hetman woysk Ruskich *ad extrema vitae suae tempora* Hetmanem Ruskim y pierwszym w Woiewodztwach Kiiowskim, Bracławskim Czerniechowskim Senatorem *pro hac vice*, a *post fata* iego ma bydź wolne obieranie Hetmana, to iest czterech elektow obiorą *status* Woiewodztw Kiiowskiego, Czerniechowskiego, z ktorych iednemu Krol Iego Mść konferować będzie, nie oddalaiąc od tego Urzędu rodzoną Wielmożnego Hetmana Ruskiego bracią.

Mennica dla bicia wszelakich pieniędzy, w Kiiowie abo gdzie *commodius* będzie się zdało, otworzona bydź ma wedle iedney ligi, y z osobą Krolewską.

Spolna rada, y spolne siły bydź maią tych narodow przeciw każdemu nieprzyiacielowi.

Starać się maią te trzy narody spolne, wszelkiemi sposobami, aby wolna była nawigacya na Czarne morze Rzpltey.

Iżeli Car Iego Mść Moskiewski Prowincyi Rzpltey przywrocić nie zechce, y na Rzpltą następować będzie, tedy wszystkie siły tak Koronne iako Wiel. X. Lit. iako y woyska Ruskie Zaporoskie pod regimentem Hetmana swego łączyć się, y woiować będą.

Dobra leżące y ruchome, Krolewszczyzny, także y summy pieniężne, obywatelow Ruskiey Ziemie, ktorzy się lubo przy woysku Zaporoskim wiązali, y teraz do oyczyzny powracaią konfiskowane, przywrocone bydź maią, y zasługi ich w woysku Koronnym y W. X. Lit. rowno z zasługami woysk Koronnych y W. X. Lit. kompensowane, y zapłacone.

A iuż od tego czasu Hetman z woyskiem Zaporoskim teraz y na potym będący, odstąpiwszy wszelakich protekcyi, więcey się do nich wiązać nie ma, y owszem w wierności y poddaństwie posłuszeństwie, Nayiaśnieyszego Maiestatu Krolestwa Polskiego, y Następcow iego, także wszystkiey Rzpltey ma y maią, będzie y będą, wiecznymi czasy, nie deroguiąc iednak nic, braterstwu z Hanem Iego M. Krymskim zawartemu.

Legacyi żadnych od postronnych przyimowao nie ma, y ieśliby się iakie trafiły, one do Iegk. Krol: Mści odsyłać będzie, także ani woys postronnych wprowadzać, ani żadnego z postron

nemi porozumienia mieć nie będzie, na szkodę Rzpltey, chyba z dokładem Iego Krol: Mci.

Privatis wszystkim z oboiey strony tak duchownym *ritus Romani* w Woiewodztwach Kiiowskim, Brasławskim, Czerniechowskim, Podolskim, także w W. X. Lit. y na Białey Rusi, w Siewierszczyźnie do Biskupstw, Probostw, Kanonyi, Plebanyi y dobr do nich należących, także zakonnikom wszystkim do kościołow klasztorow dobr, fundacyi, tudziesz świeckim z oboiey strony do dobr dziedzicznych, Starostw, dzierżaw, y własności swoich dożywotnych zastawnych, y inszemi kontraktami należących, w tychże Woiewodztwach pomienionych y W. X. Lit. 643
na Białey Rusi y w Siewierzu zostaiących, bespieczny powrot y reindukcya otwiera się. Czas iednak powrotu y reindukcyi Iego Krol. Mść znioszy się z Wielm: Hetmanem Zaporoskim naznaczyć ma, sposob zasię reindukcyi ten ma bydź zachowany, aby żaden do swoiey własności nie powracał, iedno za uniwersałami Iego K. Mści y Wielm: Hetmana woysk Zaporoskich, w czym ma bydź wzaiemna z obu stron konferencya, a dla rozsądzenia rożnych spraw tak kryminalnych iako y potocznych maią mieć w tych trzech Woiewodztwach swoy osobliwy Trybunał według takiego porządku, iaki sami sobie uformuią, procz tego Owruckie y Żytomierskie zosobna Starostwa Sądowe bydź maią. A dla lepszey pewności, ponieważ Hetman z woyskiem Zaporoskim y Woiewodztwa oderwane wszystkie insze postronnych narodow protekcye odrzuca, a dobrowolnie iako wolni do wolnych, rowni do rownych, y zacni do zacnych powracaią. Przeto dla pewnieyszego dotrzymania tego teraźnieyszego postanowienia, pozwala temuż narodowi Ruskiemu Iego K. Mść y Rzplta wolnych Pieczętarzow, Marszałkow y Podskarbich *cum dignitate Senatoria*, y inne urzędy narodu Ruskiego, ktorzy według roty Urzędnikow Koronnych przysięgę wykonać maią, przydawszy ten punkt, iż przeciwnego teraźnieyszemu postanowieniu przez konstytucye abo dekreta Seymowe y zadworne reskrypta, uniwersały, przywileia nic się przeto nie dzialo. Do ktorych Pieczętarzow, Urzędu, y Kancellaryi, należeć będą, wszystkie tylko duchowne gracye, Metropolie, Episkopie, Humenie y *beneficia*, do ktorych podawania należy Iego K. Mść Pan nasz Mciwy w Woiewodztwach, Ruskim, Kiiowskim, Wołyńskim, Podolskim, Bracławskim, Czerniechowskim, także wszystkie gracye nie tylko duchowne ale y świeckie w Woiewodztwach Kiiowskim, Bracławskim Czerniechowskiem tylko, także y sądy z miast Krolewskich pomienionych tylko trzech Woiewodztw y dekreta wszelakie tak zadworne y Seymowe. A cokolwiekby *in contrarium* tego postanowienia wyszło z Kancellaryi Koronney, abo W. X. Lit. to *pro irrito* bydź ma, y *impetrator* takowego przywileiu, nie tylko przywiley tracić, ale y *poenae* dziesięciu tysięcy kop Litewskich, podlegać ma: o co *forum* przed Krolem Iego Mcią *ex speciali regestro*.

Aby *occasione litium* względem poddanych o swawolą inkulpowanych do nowey nie przychodziło konfusyi, wszystkie processy o stawienie poddanych *ratione* naiazdow, zaboiow, szkod pod czas wnętrznych zapałow poczynionych Ziemskie, Grodzkie, Trybunalskie, by y dekreta Trybunalskie *ex personali* w tych sprawach zaszły, osobliwie w Woiewodztwach Kiiowskim, Wołyńskim, Bracławskim, Czerniechowskim *cassantur*.

Z Carem Iego Mcią Moskiewskim ieśliby do zawarcia pakt Iego K. M. y Stanom Koronnym y W. X. Lit. przyszło, ma *indemnitas* reputacyi y teraźnieyszego postanowienia Wielmoż: Hetmanowi y woysku Zaporoskiemu *praecaveri*. 644

Ktorą to kommissyą tak Ich Mść PP. Kommissarze iako Wielmożny Hetman Xięst: Ruskiego *de facto* przysięgą potwierdzili, tak iako roty iuramentu ręką Ich Mciow *extant* podpisane. Nad to taż kommissya przysięgą cielesną z Senatu przez Iaśnie Przewielebnego Iego Mści X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego Prymasa Koronnego, y I. Mści X. Biskupa Wileńskiego, także Ich Mściow PP. Hetmanow czterech, Koronych, y W. X. Lit. y Pieczętarzow oboyga narodow, iako y przez Marszałka koła Poselskiego, strony koła rycerskiego na Seymie, ktory ma bydź iako naprędzey złożony *in praesentia* Posłow od Wielmożnego Hetmana y woyska Zaporoskiego wyprawionych, konfirmowana będzie.

A co się tknie przysięgi Iego K. Mści Pana naszego Miłościwego, tę z klemencyi swoiey Pańskiey na pokorną prozbę woyska Zaporoskiego uczynić raczy I. K. M. y za nię Ich Mość PP. Kommissarze assekuruią.

Przysięgi zaś Pułkownikow Setnikow y wszystkiey Starszyzny woyska Zaporoskiego po Seymie, na ktorym się dosyć stanie teraźnieyszemu postanowieniu przed Kommissarzami na to deputowanemi będą wykonane.

A żeby ta kommissya wieczną wagę y powagę miała, tak iako w sobie brzmi z początku do ostatka w prawo pospolite, to iest w konstytucyą inserowana, Seymem approbowana, y za wieczne y nie odzowne prawo, rozumiana y trzymana będzie.

Do buławy wielkiey Ruskiey należeć ma Czychyryńskie Starostwo tak iako *continetur* w przywileiu Urodzonego niegdy Bohdana Chmielnickiego od Iego K. Mci konferowanym. A Hetman woysk Ruskich od residencyi przy Iego K. Mci ma bydź wolen.

Konwokacya Woiewodztwom, Kiiowskiemu, Bracławskiemu, Czerniechowskiemu po Seymie przyszłym, da Bog iako naprędzey od Iego K. Mci Pana naszego Miłościwego, uniwersałem złożona będzie. Działo się *ut supra* w Taborze pod Hadyaczem dnia y roku wyżey mianowanych.

Stanisław Kazimierz Bieniewski Kasztellan Wołyński. Bogusław: Starosta, Kommissarz I. K. M. y Rzpltey.

Ian Wychowski Hetman woysk Zaporoskich, ręką własną imieniem wszystkiego woyska.

Ludwik Kazimierz Iewłaszewski, Kasztellan Smoleński Kommissarz I. K. M. y Rzpltey.

Approbacya kommissyi Hadyackiey.

2. Ponieważ woysko nasze Zaporoskie odrzuciwszy postronnych protekcyą do Nas własnego przyrodzonego Pana y Rzpltey powrociło. Przeto kommissyą Hadyacką, z tymże Hetmanem y woyskiem naszym Zaporoskim *de actu* 645
et data iey, pod Hadyacem dnia *16 Septemb. anno proxime praeterito 1658* przez Wielmożnych, Stanisława Kazimierza Bieniowskiego, Kasztellana Wołyńskiego, Bohusławskiego, Starostę naszego. Ludwika Kazimierza Iewłaszewskiego, na on czas Kasztellana Smoleńskiego, a teraz Woiewodę Brzeskiego, Kommissarzow od Nas y Rzpltey deputowanych postanowiona, y tak na on czas przysięgą tychże Kommissarzow od naszych, y Hetmana woysk Zaporoskich stwierdzoną, iako y na Seymie teraźnieyszym przez Nas y Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, także Wielmożnych Hetmanow y Pieczętarzow oboyga narodow, y Urodzonego Marszałka Poselskiego. A z strony Wielmożnego Hetmana y woyska Zaporoskiego przez Obożnego, Pułkownikow, Setnikow, y inszą Starszyznę woyska Zaporoskiego do Nas y Rzeczypospolitey zesłanych przysiężone, we wszystkich punktach, paragrafach, y deklaracyach, tak iako w sobie brzmi, y brzmią approbuiemy, y za prawo wieczne mieć chcemy, *et in volumen legum* tęż kommissyą do słowa inferuiemy. *Salvis pactis* z X. Iego Mcią Kurfirsztem Brandeburczykiem. A chcąc wolności woyska tego przez Nas, tak kommissyą pomienioną wyrażone, iako y zdawna od Nayiaśnieyszych Antecessorow naszych nadane, wiecznie zachować, prawa ktoreby z okazyi iakieykolwiek naydowały się, tey wolności woysk naszych Zaporoskich przeciwne, osobliwie konstytucyą 1638 y skrypt *ad archivum* dany, iako postanowieniu teraźnieyszemu przeciwny *ex clementia nostra*, abroguiemy.

Kommissya do dobr cerkiewnych.

3. Chcąc iako naybardziey w Państwach naszych, zgodę y miłość *inter concives nutrire* a przywodząc do exekucyi kommissyą Hadyacką naznaczamy Kommissarzow w Koronie, z Senatu, Wielebnych, Wielmożnych, Urodzonych, X. Thomasza z Rupniewa Uieyskiego, Kiiowskiego, Czerniechowskiego, Opata Płockiego. X. Zygmunta na Czyżewie Czyżewskiego, Lacedemonskiego, Suffragana y Dziekana Płockiego, Biskupow. Stanisława Kazimierza Bieniewskiego, Wołyńskiego. Iana Franciszka Lubowickiego Chełmskiego, Kasztellanow. A z koła Poselskiego, Iana Sobieskiego Chorążego. Mikołaia z Zurowa Daniłowicza Podstolego Koronnych. Ianusza Weszła Cześnika Koronnego, Remiana Ielca Chorążego. Ludwika Woroszyła Podczaszego, Kiiowskich. Woyciecha Bieniewskiego, Podczaszego Halickiego. Stanisława Rzewuskiego, Sędziego Ziemskiego Lwowskich. Adama Burkackiego Cześnika. Alexandra Wielhorskiego Podstolego Czerniechowskich. Iana Woiakowskiego Podstolego Przemyślskiego. Sylwestra Cyrlenkowskiego Pisarza Ziemskiego Bracławskiego. Alexandra Piruskiego, Podstarościego Łuckiego. Thomasza Kazimierskiego. Iana Wężyka, Sieradzkiego. Wbyciecha Tholibowskiego, Bobrownickiego. Macieia Mielżyńskiego, Kcyńskiego. Mikołaia z Radzanowa Zabickiego, Czermieńskiego, Starostw. Iana Duczymińskiego, Łowczego Ciechanowskiego. Władysława Mycielskiego, Miecznika Kaliskiego. Stefana Niemierycza, Chorążego Kiiowskiego ..... Rysińskiego. A w W. X. Lit. z Senatu, Ierzego Białozora, Biskupa Smoleńskiego, Ludwika Kazimierza Iewłaszewskiego, Woiewodę Brzeskiego. Xiędza Alexandra Kotowicza, Kanonika Wileńsk: Sekretarza nasz. A z Koła Poselskiego, Hilarego Czyża Wileńskiego. Iana Korsaka Połockiego, Podkomorzych. Mikołaia Ciechanowieckiego, Starostę Mścisławskiego. Iana Kiersnowskiego, Nowogrodzkiego. Iana Wołodkowicza, Mińskiego, Sędziow. Alexandra Lenkiewicza, Możyrskiego. Macieia Olszewskiego, Lidzkiego. Stanisława Zienowicza Wilkomierskiego, Podsędkow. Piotra Kościuszkę, Pisarza Ziemskiego, Brzeskiego. Ktorzy przychylaiąc się do teyże kommissyi, y trzymaiąc się oney we wszystkim *in locum cathedr:* cerkiew, monasterow, dobr cerkiewnych, Koronni w Koronie, a Litewscy w W. X. Lit. porozumiawszy się z sobą o czasie, ktory według dyspozycyi kommissyi Hadyackiey miarkowany, y przez Nas intimowany bydź ma, ziachać maią, y dobra cerkiewne *pro iure et iustitia*, iako komu należą, oddawać. Ktorym to Kommissarzom y *partibus* do teyże kommissyi należącym waruiemy *securitatem*, tak iako Sądom Trybunalskim. Chcąc to mieć, aby *violatores securitatis iudicio* tychże Kommissarzow sądzeni byli. A ktoby tey kommissyi *refractarius* był, y oney *contravenire* chciał, taki iako *violator pactorum pœnis legum* ma *subesse*. 646

Duchowni religiey Greckiey.

4. Aby stan duchowny Grecki, *in levipendium* nie przychodził, *authoritate Conventus praesentis* duchownych religyi Greckiey starożytney, w dobrach naszych Krolewskich, duchownych y szlacheckich: w Koronie, y w W. X. Lit. y Ruskim, od wszelakiego poddaństwa, podatkow, pańszczyzn, podwod, robocizn, uwalniamy. Waruiąc to, aby do takowych ciężarow ni od kogo pociągani nie byli, ale pod iurysdykcyą pasterzow swoich należnych zostawali.

Deklaracya łaski naszey woysku Zaporoskiemu.

5. Iakośmy nie dawno przed tym dla sweywoli y rebellyi w roku 1638 konstytucyą wolności, y przywileia Kozackie pokassowali byli, tak teraz gdy się z poddaństwem do Nas y Rzeczyposp. szczerze nawrocili y z nieprzyiaciołami

naszemi, za powodem Hetmana tychże woysk naszych Zaporoskich, Wielmożnego Iana Wyhowskiego, Woiewody Kiiowskiego stateczną woynę prowadząc wiernie Nam, y Rzpltey stawaią, nie tylko *non obstante constitutione præfata*, przy wolnościach y przywileiach dawnych, onych zachowuiemy, ale też zachęcaiąc ich do naszych
647 y Rzpltey usług, Oboźnemu, Sędziom, Assawułom Generalnym, Pułkownikom, Assawułom pułkowym, Setnikom, dochod roczny na Starostwach naszych Ukrainnych naznaczyliśmy, ktorą to prowizyą, tak iakośmy przywileiem na to wydanym approbowali, od possessorow tychże Starostw na każdy rok odbierać będą wiecznemi czasy.

Nobilitacya Nam, y Rzpltey dobrze zasłużonych z woyska Zaporoskiego.

6. Zachęcaiąc do usług naszych, y Rzpltey ludzi w dziele rycerskim doświadczonych, ktorzy dla Nas y Rzpltey ochotnie przeciwko nieprzyiaciołom zdrowia swoie niosą, przychylaiąc się do kommissyi Hadyackiey, według regestru od Hetmana Zaporoskiego podanego, do kleynotu szlachectwa, Koronnego rycerzow z woyska Zaporoskiego przypuszczamy, y każdemu z nich *seorsive* przywileia na nobilitacye z Kancellaryi naszey wydane, powagą Seymu teraźnieyszego approbuiemy. Ktory regestr do Metryki ma bydź *in decursu dimidij anni* podany.

Approbacya Terechtimirowa.

7. Przychylaiąc się do przywileiow od Nayiaśnieyszych Antecessorow naszych, woysku naszemu Zaporskiemu nadanych, a chcąc też woysko w wiernym poddaństwie zatrzymać przy possessyi Terechtimirowa z manastyrem, wsiami do niego należącemi onych zachowuiemy wiecznymi czasy, y przywileia *eo nomine* konferowane reassumuiemy y approbuiemy.

Danina wieczna Lubomla y Baru.

8. Takowe bydź znayduiemy posługi Wielmożnego Iana na Wyhowie Wyhowskiego, Woiewody Kiiowskiego Hetmana woysk naszych Zaporoskich przeciwko tey Rzpltey; że słuszna, wielka, y ktoraby wieczną pamiątkę za sobą niosła wdzięczności, y nagroda iemu za nie pokazana bydź ma, bo z młodych lat swoich w woyskach naszych Koronnych służąc, odważnie za oyczyznę krew swoią wylewał, y na Żołtych Wodach zastawiaiąc się ciężko zraniony, do więzienia wzięty po dwakroć Tatarom przedawany był, a gdy *fatali sorte* od woyska Zaporoskiego zawoiowany przy tymże woysku zostawał, *tantum prudentia sua et dexteritate* w tym woysku *eluxit*, iż go po śmierci Bohdana Chmielnickiego, za Hetmana toż woysko obrało, na ktory Urząd dostawszy się, pogardziwszy *lenocinijs et irritamentis* Cara Moskiewskiego, do Nas y oyczyzny *animum suum transtulit*, y zawarszy Kommissyą Hadiacką, Nam y Rzeczyposp: za zezwoleniem wszech Stanow oboyga narodow, na Seym teraźnieyszy zgromadzonych (na ktorym Seymie wszystko woysko Zaporoskie, przez posłanych do Nas Oboźnego, Urodzonych, Konstantego Wyhowskiego, Pułkownika Turowskiego. Ierzego Niemierycza Podkomorzego Kiiowskiego, Starostę Owruckiego. Tymosza Noszacza. Theodora Wyhowskiego. Hreora Leśnickiego Pułkownika Mirhorockiego, y inszych Pułkownikow, Setnikow, iurament wiernego poddaństwa wykonali), onemu *non obstantibus constitutionibus de non alienandis bonis Regalibus*, Starostwo Lubomlskie w Woiewodztwie Ruskim, Ziemi Chełmskiey, y Starostwo Barskie w Woiewodztwie Podolskim, częścią też Bracławskim, ze wszystkiemi wsiami, gruntami do tych Starostw *ex antiquo* należącymi, iemu, potomstwu iego na wieczność prawem dziedzicznym, nigdy nie odzownym daiemy y resignuiemy, y przywileie na też dobra wydane, tak iako w sobie brzmią, powagą Seymu tego stwierdzamy. A iż na Lubomlę Nayiaśnieysza Krolowa Iey Mśc Pani Małżonka nasza, maiąc prawo swoie z miłości ku oyczyźnie osobnym przywileiem, od tegoż prawa *abscessit*, tedy y ten przywiley *condescensionis* od Nayiaśnieyszey Krolowy Iey Mci Małżonki naszey dany approbuiemy. Więc też y przywiley Urodzonemu X. Bogusławowi Radziwiłowi Koniuszemu W. X. L. na dożywocie Starostwa Barskiego dany kassuiemy *salva recompensa*, temuż X. Bogusławowi Radziwiłowi od Nas y Rzpltey na Seymie przyszłym tak samego Starostwa, iako y Woytowstwa Barskiego, ktore *jure acquisito* za summę 20 tysięcy złotych, od pierwszego possessora pomieniony Urodzony Koniuszy *possidebat*, także *salvis iuribus ecclesiae Romanae Synodalibus*, *pensione decimarum*, *et servitio militari*.

Danina Urodz: Danielowi Wyhowskiemu.

9. Maiąc wzgląd na zasługi Urodzonego Daniela Wyhowskiego, ktore Nam y Rzeczyposp: stawaiąc mężne przeciw nieprzyiaciołom oświadcza, a chcąc go y do dalszych usług mieć *obligatum*. Za zgodą wszech Stanow Rzpltey oboyga narodow, dobra nasze na gruntach naszych Krolewskich y Rzeczyposp: a teraz swieżo przez tegoż Urodzonego Daniela Wyhowskiego ufortifikowane, toiest Smiło *alias* Tasmin z zamkiem, Konstantynow, Bakli, Orłowiec *cum adjacentijs* prawem dziedzicznym Ziemskim iemu y potomstwu iego konferuiemy, na co mu y przywiley wydany, ktory *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. A ieśliby się pokazało, że te dobra były *iuris haereditarij*, tedy *post evictam coram Ordinibus Regni haereditatem* od tych ktorzyby sobie pretendowali, na przyszłym Seymie kommutacyą uczyniemy.

Danina Urodz: Konstantemu Wyhowskiemu.

10. Wyświadczył Nam y Rzeczyposp: wierności y dzielności swey *experiment*, Urodzony Konstanty Wyhowski, ktore iego *merita* chcąc ozdobić *debita gratitudine ad seram posteritatem*

za powszechną wszech Stanow zgodą konferowaliśmy mu y potomkom iego miasteczko Lisiankę w Woiewodztwie Kiiowskim leżące dziedzicznym prawem, ze wszystkim *adjacentijs*, tak
649 iako się w swoich granicach zawiera y przywiley na toż dziedzictwo wydany, *authoritate* Seymu teraźnieyszego stwierdzamy, wespoł z ewikcyą w przywileiu wyrażoną.

Deklaracya łaski Urodzonemu Ierzemu Chmielnickiemu.

11. Iako wszystko woysko Zaporoskie, do łaski y klemencyi naszey przypuściliśmy, tak nie pamiętaiąc żadnych uraz Urodzonego Ierzego Chmielnickiego, potomka Bohdana Chmielnickiego Hetmana Zaporoskiego w protekcyą naszę bierzemy, a chcąc go przychęcić do dzieł rycerskich, tudzież naszey y Rzpltey usługi, kleynot szlachectwa Polskiego onemu konferuiemy, na co y przywiley wydany utwierdzamy, nad to przy daninach przez Nas oycu iego konferowanych onego zachowuiemy, y też przywileie oycu iego konferowane, *pro persona* iego approbuiemy, oprocz dobr do Starostwa Czyhyryńskiego należących.

Deklaracya łask Tymoszowi Nosaczowi.

12. Maiąc zaleconą sposobność do dzieł rycerskich Tymosza Nosacza, Oboźnego naszego Zaporoskiego, onemu y potomkom iego, kleynot szlachectwa Polskiego konferowaliśmy. Nad to, przychęcaiąc go do naszey y Rzeczyposp. usługi, dobra nasze, Kapustną, Dolinę, Dorekowiec z futorem, Czerepowo, od Starostwa Korszuńskiego, prawem dziedzicznym konferowaliśmy mu, y przywiley na to wydany, *authoritate* Seymu teraźnieyszego approbuiemy.

Danina Urodz: Hrehoremu Hulanickiemu.

13. Uważaiąc rycerskie odwagi, dzielność, zasługi Urodzonego Hrehorego Hulanickiego, na ten czas Pułkownika Niżeńskiego, szlachcica z Woiewodztwa Wołyńskiego *oriundi*, y też odwagi iego chcąc wieczną ozdobić pamięcią, konferowaliśmy mu prawem lennym dzierżawy nasze, to iest Nosowkę, Kisielowkę, w Woiewodztwie Czerniechowskim. Na co y przywiley z Kancellaryi naszey wydany, powagą Seymu teraźnieyszego stwierdzamy.

Danina Stęblowa.

14. Chcąc wierne usługi, Urodzonego Fedora Wyhowskiego łaską naszą ozdobić, konferowaliśmy mu miasteczko Stęblow, z przynależnościami od Starostwa Korszuńskiego prawem dziedzicznym, na co przywiley wydany approbuiemy.

Deklaracya łaski naszey Szlachetnym Sulimom.

15. Lubo o urodzeniu szlacheckim Stefana, Seweryna, Teodora, Stefana, Sulimow braci między sobą rodzonych y stryiecznych, nie może bydź wątpliwość, aby iednak z iakiey okazyi nie zostawała *perplexitas*, wydany iest im przywiley *declarationis* urodzenia ich, ktory przywiley *in toto* approbuiemy, y onych za szlachtę Polską przyznawamy; także y przywileie, na daniny lennością, to iest, Stefanowi starszemu Dymier, Sewerynowi Kozary, Teodorowi Iulczę y Bereski. Stefanowi młodszemu wieś Cyble, onym na Seymie teraźnieyszym konferowane, *authoritate Comitiali* stwierdzamy. 650

Nobilitacya Zarudnego.

16. Maiąc zalecone wierność y odwagi Samuela Zarudnego, Sędziego woysk naszych Zaporoskich, konferowaliśmy mu kleynot szlachectwa Polskiego, także daninę miasteczko Sawulichy, w Woiewodztwie Kiiowskim leżące według przywileiu wydanego prawem lennym, powagą Seymu teraźnieyszego approbuiemy.

Deklarac: łaski naszey Hreoremu Leśnickiemu.

17. Iako wszystkich ludzi rycerskich zwykliśmy łaską naszą zdobić, y opatrować, tak maiąc w respekcie rycerską dzielność y wierność Hreorego Leśnickiego, onego do kleynotu szlachectwa Polskiego przypuszczamy, y za szlachcica poczytamy, nadto przychęcaiąc go do naszey y Rzeplitey usługi, konferowaliśmy mu dobra nasze miasteczko Olszano, z przynależnościami od Starostwa Korszuńskiego, y przywiley *eo nomine* wydany dziedzicznym prawem, *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy.

Nobilitacya Wasiła Złotarenka Złotarzewskiego.

18. Uważaiąc dzieła rycerskie Wasiła Złotarenka, rycerza z woyska Zaporoskiego, na instancyą Wielmożnego Hetmana tychże woysk Zaporoskich, do kleynotu szlachectwa Polskiego przypuszczamy, y iuż od tego czasu Zołtarzewskim zwać się będzie, y przywiley na to onemu wydany *authoritate* Seymu teraźnieyszego stwierdzamy.

Danina Kamionki y Meszney, Urodzonemu Prokopowi Weresczacze, y nadanie tytułu Wiernosłow.

19. Przywiley dany Urodzonemu Prokopowi Weresczacze, Komornikowi Granicznemu Czerniechowskiemu Sekretarzowi naszemu, na puste dobra Kamionki, y Meszney pod Owruczem, także na drugi tytuł szlachecki Wiernosłow, *authoritate præsentis Conventus in toto* approbuiemy, *in simul cum cassatione objectionis*.

Nobilitacya Iana Kowalewskiego, Harasima, y braciey iego Kapłońskich, Iwana Bohatyrowicza, Iana y Theodora Czekałowskich, Iana Rudnickiego, Hawryła Lisowca, Kalina Sokołowskiego, Dymitra Słoninki. 651

20. Chcąc ludzi rycerskich łaską naszą iako naybardziey do usługi naszey y Rzpltey zachęcić, a maiąc w dziełach rycerskich zaleconą experiencyą: Urodzonego Iana Kowalewskiego, Harasima, y braci iego Kapłońskich, Iwana Bohatyrowicza, Iana y Theodora Czekałowskich, Iana Rudnickego, Hawryła Lisowca, Kalina Sokołowskiego, Dymitra Słoninki, konferowaliśmy

im kleynot szlachectwa Polskiego, iako o tym przywileia każdemu z nich *seorsive*, wydane szerzey w sobie obmawiaią. Ktore to przywileia *authoritate* Seymu teraźnieyszego *in toto* approbuiemy, y przywiley Kowalewskiemu na Skwirę y Romanowkę dany, utwierdzamy.

Nobilitacya Iakima Samczenka.

21. Maiąc w dziele rycerskim zaleconego Iakima Samczenka z woyska Zaporoskiego, onego do tytułu y prerogatywy szlacheckiey przypuszczamy, y przywiley tak na nobilitacyą, iako na dożywocie Bereżany onemu dany, approbuiemy.

Nobilitacya Matthyasza Papkiewicza, Hawryła Porywaia, y Zacharyasza Surty.

22. Na instancyą woyska naszego Zaporoskiego, Matthyasza Papkiewicza, Hawryła Porywaia, y Zacharyasza Surtę nobilituiemy, y przywiley na te nobilitacye wydany, approbuiemy.

Indygenat Daniela Oliwemberka.

23. Urodzonego Daniela Oliwemberka, na instancyą Hetmana woysk naszych Zaporoskich, za szlachcica Polskiego, y indygenę za zgodą wszech Stanow przyimuiemy, iakoż y *iuramentum fidelitatis*, Nam y Rzpltey wykonał. Na co przywiley z Kancellaryi naszey wydany, approbuiemy.

Nobilitacya Iakuba y Iana Pekulickich, Bazylego y Kiryła Iskrzyckich.

24. Zachęcaiąc do naszey y Rzeplitey usługi, Iakuba y Iana Pekulickich, Bazylego y Kiryła Iskrzyckich, onych do kleynotu szlachectwa Polskiego przypuszczamy, y przywileie *eo nomine* wydane powagą Seymu teraźnieyszego approbuiemy.

Nobilitacya Kiryła Andryiowicza.

25. Między inszymi z woyska Zaporoskiego, konferowaliśmy nobilitacyą Kiryłowi Andryiowiczowi, temuż przywiley na Soroczynie dany, utwierdzamy.

Monaster Krechowski.

26. *Fundatio* dobr monastera Krechowskiego, przy cerkwi *Transfigurat: Christi*, od pewnych osob y dzierżawcow naszych wsi Krechowa nadanych, y osobnymi przywileiami od Nayiaśnieyszych Krolow Polskich, Antecessorow naszych, y od Nas konferowanemi, według fundacyi, konsensow, y praw *in toto* konfirmuiemy, y approbuiemy, *et immunitatibus* cerkiewnym wiecznie przypisuiemy.

652

Monaster S. Heliasza w Woiewodztwie Czerniechowskim.

27. Fundacyą monastera S. Proroka Heliasza, w Woiewodztwie Czerniechowskim ze wszystkiemi gruntami, y dobrami do tego monastera nadanymi *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy.

Danina Oycu Gonaszewskiemu.

28. Z klemencyi naszey wrodzoney, oycu Gonaszewskiemu, konferowaliśmy Sioła, Krechaiow, Bodynki, y z Słobodką Krechaiowską, y przywiley *eo nomine* wydany, *authoritate Conventus praesentis* approbuiemy.

Nobilitacya Andrzeia Romanenka.

29. Do kleynotu szlachectwa Polskiego przypuściliśmy Andrzeia Romanenka, temuż y przywiley na wieś Skopce w Starostwie Pereasławskim dany, approbuiemy.

Nobilitacya Wasiła Mitczenka.

30. Wasiła Mitczenka, w poczet szlachty Polskiey przyimuiemy, y temuż młyn Krzyczewski w Kaniowie, y wioskę Ratki konferowaliśmy, y przywiley wydany utwierdzamy.

Nobilitacya Iana Mazarakiego.

31. Na zalecenie Hetmana woysk naszych Zaporoskich, z wrodzoney klemencyi naszey Iana Mazarakiego nobilituiemy, y za szlachcica Polskiego przyznawamy, y przywiley *eo nomine* wydany utwierdzamy.

Danina Urodzonego Maziepy.

32. Maiąc wzgląd na wierne usługi Urodzonego Adama Maziepy, konferowaliśmy mu lennym prawem sioło Kamienice w Woiewodztwie Kiiowskim leżące, na co y przywiley wydany approbuiemy.

Nobilitacya Ostapha Feckowicza.

33. Z dzieł rycerskich maiąc zaleconego Ostapha Feckowicza, onemu kleynot szlachectwa Polskiego konferowaliśmy, na co y przywiley wydany *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. Temuż y przywiley lenności na Szandarowkę dany, stwierdzamy.

Nobilitacya Maxyma Bułyhy.

34. Maiąc zaleconego z dzieł rycerskich Maxyma Bułyhę z woyska Zaporoskiego, onego do kleynotu szlachectwa Polskiego przypuszczamy, y przywiley *eo nomine* wydany, *authoritate Conventus praesentis* approbuiemy.

Nobilitacya Krzysztofa Wartereszowica Słoniewskiego.

653

35. W nagrodę zasługi Szlachetnego Krzysztofa Wartereszowica Słoniewskiego, onego y potomkow iego *utriusque sexus*, na instancyą woyska naszego Zaporoskiego, do szlachectwa, y wszystkich prerogatyw, stanowi rycerskiemu w Koronie, y w W. X. Lit. y Państwach naszych służących, przypuszczamy: na co przywiley onemu wydać roskazaliśmy, ktory *in omnibus punctis et clausulis* approbuiemy.

Nobilitacya Thimosza Ciciury.

36. Rycerskie odwagi Urodzonego Thymosza

Ciciury, godne są respektu y słuszney nagrody, ktorego do szlacheckiego w tey Rzeczyposp: kleynotu, y wszystkich wolności przypuszczamy: na co przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskażemy.

Nobilitacya Bazylego Woytkiewicza.

37. Aby się ludzie rycerscy z większą ochotą do tey ktora wszelkie koronuie cnoty, ubiegali sławy; odważnego męża Bazylego Woytkiewicza, do prerogatywy stanu szlacheckiego przyimuiemy, ktoremu przywiley z Kancellaryi naszey będzie wydany.

Nobilitacya Bohdana Kaleniczenka.

38. Chcąc więcey *cives* odważnych tey Rzeczyposp: przysposobić, zaleconego Nam dobrze w dzielnych sprawach Szlachetnego Bohdana Kaleniczenka, za zgodą wszech Stanow nobilituiemy, za szlachcica Polskiego deklaruiemy, *mediante privilegio nostro.*

Nobilitacya Stefana Derżeniewskiego.

39. Przysposabiaiąc, dla dostoieństwa naszego, y dla całości Rzeczyposp: odważnemu Stefanowi Derżeniewskiemu, tęż łaskę naszę, ktorą y drugim ludziom rycerskim oświadczamy, onego w poczet szlachty Polskiey liczemy, na co y przywiley z Kancellaryi naszey będzie wydany.

Przysięga.

40. Na utwierdzenie kommissyi między Nayiaśnieyszym Ianem Kazimierzem z łaski Bożey Krolem Polskim, Szwedzkim, Wielkim Xiążęciem Litewskim, Ruskim, Pruskim, Mazowieckim, etc. y Rzecząpospolitą z iedney, a Wielkim Hetmanem, y woyskiem Zaporoskim z drugiey strony, pod Hadiaczem, w roku 1658 *Septembris 16 etc.* według Rzymskiego kalendarza, a według Ruskiego *6 die* tegoż miesiąca postanowioney, a odprawioney w roku ninieyszym 1659 w dzień w Niebowstąpienia Pańskiego, przez I. K. Mć y Ich Mciow PP. Senatorow niżey mianowanych w Izbie Senatorskiey, na Seymie Walnym Warszawskim, przy bytności wszystkiego Senatu y Posłow Ziemskich, także Posłow woyska Zaporoskiego, y wielu Kozakow, takim opisaniem wykonana.

654 Ia Ian Kazimierz z Bożey łaski, Krol Polski, Wielkie X. Litew: Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Kiiowskie, Żmudzkie, Wołyńskie, Inflantskie, Smoleńskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol. Przysięgam P. Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swiętey Iedynemu, przed tą Swiętą Ewangelią, P. Chrystusową. Iż kommissyą, ktora się odprawowała, pod Hadiaczem, dnia szostego *Septembra*, roku 1658 z woyskiem Zaporoskim naszym y Rzeczyposp: imieniem, we wszystkich tey kommissyi punktach, paragrafach, klauzulach przyimuię, utwierdzam, y tey kommissyi we wszystkim dosyć czynić, y onę zachowywać, wypełnić, y przestrzegać obiecuię, nic nie umnieyszać, ale owszem iey bronić będę. Ktorey kommissyi, y wszystkim iey punktom, a w nich prawom, prerogatywom, wolnościom religii Greckiey W. X. Ruskiego, y wolnościom pospolitym, żadne wynalaski dowcipow ludzkich szkodzić nie będą, także ani przywileie dawne, y świeże, ani żadne statuta, konstytucye Seymowe przeszłe, y przyszłe, nie mogą, ani będą mogły szkodzić, y niwczym ubliżać wiecznymi czasy, owszem Ia sam oney wniwczym nie naruszoney, pod przysięgą Moią Krolewska, pilnie strzedz y dzierżeć obiecuię, y powinien będę, y następcy Moi Krolowie Polscy niwczym nie naruszenie, trzymać y przestrzegać będą wiecznymi czasy, y onę poprzysięgać, sprawiedliwość przytym obywatelom Wielkiego X. Ruskiego czynić bez żadnych odwłok, y względu na osoby, wedle praw ich, y zwyczaiow będę. A ieżelibym, strzeż Boże w czym tey przysięgi Mey naruszył, żadnego poddaństwa mnie narod Ruski oddawać nie będzie powinien, y owszem tym samym z posłuszeństwa y wiary Krolowi powinney, uwalniam, żadnego rozgrzeszenia z tey przysięgi Mey ni odkogo nie potrzebuiąc, ani iey przyimuiąc. Tak Mi Panie Boże pomoż, y ta Swięta Ewangelia Pana Chrystusowa.

Przysięga Imci X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego.

41. Ia Wacław z Leszna, z Bożey łaski Arcybiskup Gnieźnieński, Primas Krolestwa Polskiego, przysięgam P. Bogu Wszechmogącemu, w Troycy S. Iedynemu imieniem swym, y wszystkiego duchowieństwa Korony Polskiey. Iż kommissyi ktora się pod Hadyaczem dnia szostego *Septemb:* roku 1658 imieniem I. K. Mci, y wszystkiey Rzeczyposp: z woyskiem Zaporoskim, całym narodem W. X. Ruskiego odprawowała, we wszystkim przestrzegać będę, y sukcessorowie moi Arcy-Biskupi oney dosyć czynić będą, niczym iey nie naruszaiąc, ani naruszać dopuszczaiąc, tak samemu I. K. Mci, iako *sub Interregna* iakieykolwiek iurysdykcyi ludziom, ani iawnemi, ani potaiemnemi manifestacyami, protestacyami, exkommunikacyami, nie inualiduiąc. Ktore tą przysięgą kassuię y annihiluię, żadnego rozgrzeszenia. ani sam nie dam, względem naruszenia tey kommissyi nikomu, ani przyimować ni od kogo nie będę. Tak mi Panie Boże 655
pomoż, y ta S. Ewangelia Pana Chrystusowa.

Przysięga Imci X. Biskupa Wileńskiego.

42. Ia Ian Zawisza Biskup Wileński, przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Iedynemu, imieniem swym, y wszystkiego duchowieństwa W. X. Lit: y Prowincyi do niego należących. Iż kommissyi ktora się pod Hadiaczem dnia szostego *Septemb:* roku 1658 imieniem I. K. Mci y wszystkiey Rzeczyposp: z woyskiem Zaporoskim, y całym narodem W. X. Lit: Ruskiego odprawowała, we wszystkim przestrzegać będę, y sukcessorowie moi Biskupi, oney dosyć czynić będą, niczym iey nie na-

ruszaiąc, ani naruszać dopuszczaiąc, tak samemu I. K. Mci, iako y *sub Interregno* iakieykolwiek iurysdykcyi ludziom, ani iawnemi, ani potaiemnemi manifestacyami, protestacyami, exkommunikacyami, nie inwaliduiąc. Ktore tą przysięgą kassuię y annihiluię: żadnego rozgrzeszenia, ani sam nie dam, względem naruszenia tey kommissyi nikomu, ani przyimować ni od kogo nie będę. Tak mi Panie Boże pomoż, y ta Swięta Ewangelia Pana Chrystusowa.

Przysięga Ich Mciow PP. Hetmanow.

43. My Stanisław z Potoka Potocki, Woiewoda Krakowski, Wielki Hetman. Ierzy Lubomirski, Marszałek Wielki, Hetman, Koronni. Paweł Sapieha Woiewoda Wileński, Hetman Wielki W. X. Lit: przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy S. iedynemu. Iż kommissyi, ktora się pod Hadiaczem *die 6 Septemb:* roku 1658 imieniem I. K. Mci, y wszystkiey Rzeczyposp: z woyskiem Zaporoskim y całym narodem W. X. Ruskiego odprawowała, we wszystkim przestrzegać będziemy, y oney dosyć czynić obowięzuiemy się, niczym iey nie naruszaiąc, ani naruszać, nie dopuszczaiąc, ani radą moią, ani woyskiem. Owszem ktoby to, co tam postanowiono naruszać chciał, iako nieprzyiaciela Rzeczyposp: znosić będziemy, żadnego rozgrzeszenia, ni od kogo z tey przysięgi mey nie potrzebuiąc ani przyimuiąc. Tak nam Panie Boże dopomoż, y ta Swięta Ewangelia P. Chrystusowa.

Przysięga Ich Mciow PP. Pieczętarzow.

44. My Mikołay Prażmowski, Kanclerz Wielki. Bogusław na Lesznie Podkanclerzy Koronni. Krzysztof Pac, Kanclerz Wielki. Alexander Naruszewic, Podkanclerzy W. X. Lit. Przysięgamy P. Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey iedynemu iż kommissyi, ktora się pod Hadiaczem dnia szostego *Septemb:* roku 1658 imieniem I. K. Mci, y wszystkiey Rzeczyposp: z woyskiem Zaporoskim, y całym narodem W. X. Ruskiego odprawowała, we wszystkim przestrzegać będziemy, y oney dosyć czynić obowięzuiemy się, żadnych listow, przywileiow, interdyktow, dyplomatow *quoquo nomine* tey kommissyi abo ktoremukolwiek iey punktowi przeciwnych, z Kancellaryi wychodzić nie pozwolemy, radzić przeciwko tey kommissyi I. K. Mci y Rzeczyposp: nic przeciwnego nie będziemy, owszem radom przeciwnym zastawiać się powinni będziemy, żadnego rozgrzeszenia ni od kogo z tey przysięgi naszey nie potrzebuiąc ani przyimuiąc. Tak nam Panie Boże pomoż, y Swięta Ewangelia P. Chrystusowa.

Przysięga IMci P. Marszałka Poselskiey Izby.

45. Ia Ian Gniński, Podkomorzy Pomorski, Marszałek Izby Poselskiey, imieniem Koła Poselskiego, y wszystkiego stanu rycerskiego, wszystkich Woiewodztw Korony Polskiey, y W. X. Lit: y Prowincyi do nich należących. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Iedynemu, iż kommissyi ktora się pod Hadiaczem *die 6 Septemb: 1658* imieniem I. K. Mci y wszystkiey Rzeczyposp: z woyskiem Zaporoskim y całym narodem W. X. Ruskiego odprawowała, we wszystkim przestrzegać będziemy, y potomkowie nasi oney dosyć czynić będą: niwczym iey nie naruszaiąc, ani naruszać dopuszczaiąc, wiecznymi czasy żadnego rozgrzeszenia ni od kogo z tey przysięgi moiey nie potrzebuiąc, ani przyimuiąc. Tak nam Panie Boże pomoż, y ta Swięta Ewangelia Pana Chrystusowa. Ktore przysięgi, iż się tak prędko wydrukować nie mogły, one ręką naszą podpisawszy, z pięczęcią Koronną wydać roskazaliśmy. Działo się w Warszawie, *die 10 Iunij 1659* roku.

Iurament Posłow W. X. Ruskiego, y woysk Zaporoskich.

46. Także osobliwie na to od I. Wiel: Hetmana, y wszystkiego woyska Zaporoskiego, Tymosza Nosacza Obożnego, y po dwa Setnicy, z każdego pułku przysłanych roku 1659 w dzień w Niebowstąpienia, przy bytności Krola IMci, y wielu Ichmościow PP. Senatorow, y Posłow Ziemskich na Seymie Walnym Warszawskim, w Izbie Senatorskiey, na wierne y wieczne posłuszeństwo I. K. Mci y Rzeczyposp: przez osob niżey podpisanych się, takim opisaniem wykonany.

Przysięgamy P. Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swiętey iedynemu, na tey Swiętey Ewangelii, swoim, y Iana Wychowskiego Hetmana teraźnieyszego, y po nim następuiących Hetmanow Zaporoskich, także Assawułow, Sędziow, Pułkownikow, Setnikow, Atamanow teraźnieyszych, y ich następcow, y wszystkiego woyska Zaporoskiego Starszych, y mnieyszych imieniem na to. Iż my Nayiaśnieyszemu Ianowi Kazimierzowi Krolowi Polskiemu, y Szwedzkiemu, Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, Ruskiemu, y następcom I. K. Mci Krolom Polskim, y Wielkim Xiążętom Litewskim, y Ruskim y wszystkiey Rzeczyposp: Koronie, y Wielkiemu X. Litewskiemu, wiernymi y posłusznemi będziemy, y Hetman ze wszystkim woyskiem Zaporoskim od Starszych do namnieyszych, szczerą, prawdziwą, y wieczną wiernością, y posłuszeństwem będzie, y będą, wszelakich protekcyi postronnych Panow, iako osobliwie Cara IMci Moskiewskiego, y innych wszystkich odstępuiemy y odstępuią, y onych się zrzekamy, wiecznie zrzekaią, ręce na I. K. M. Pana N. M. y Następcow Krolow Polskich, y Wielkich X. Lit: y wszystkę Rzeczyposp: Koronę, y Wielkie X. Lit: nigdy podnosić, z postronnymi żadnego porozumienia mieć, poselstw przyimować, ani odprawiać, ani posyłać, bez wiadomości I. K. Mci, y Rzeczyposp: nie będziemy, y nie będą, pod czas bez Krola, y rozruchow nie czynić, ale spolnie z Rzecząposp: na Elękcyi według zwyczaiu obierania Krolow Polskich, obierać na

656 657

Państwo bez pozwolenia Rzeczyposp: nikogo prowadzić nie będziemy, y nie będą, nad to przeciwko wszelakim nieprzyiaciołom I. K. Mci y następcow Krolow Polskich, tudzież Koronę Polską, y Wielkiego X. Lit: y Ruskiego, ochotnie y odważnie zdrowie swoie nieść mamy, maią, będziemy, będą. Iż tę przysięgę Pułkownicy, Sędziowie, Assawułowie, Setnicy, Atamani według porządku starszeństwa swego, y wszystka czerń przed Kommissarzami, wykonaią, a ieślibyśmy z Hetmanem y woyskiem Zaporoskim tey przysiędze y kommissyi Hadyackiey pierwszey przeciwko uczynić mieli, okrom buntownikow, ktorych spolnymi siłami znosić obiecuiemy, tedy wzaiem też prawa y wolności nam nadane wagi mieć nie będą. Tak nam Panie Boże dopomoż, y Męka Chrystusowa iako sprawiedliwie przysięgamy.

Konstanty Wyhowski, Pułkownik Turowski. Tymosz Nosac, Obożny woyska I. K. M. Zaporoskiego. Teodor Wyhowski. Ostafi Feckowicz. Iasko Taranczeńko, Setnik Kryłowski. Michayło Burmaka, Setnik Smialeński, z pułku Czyhyryńskiego. Iędrzey Iedyniec, Assawuła. Semen Dzałaręka z pułku Cerkaskiego. Iędrzey Buteńko, Wasko, Mitczeńko, Setnicy pułku Kaniewskiego. Mieleszko Tyroneńko, Setnik. Iwan Połowczeńko, z pułku Korszuńskiego. Stefan Sulima, Iendrzey Romanenko, Sędzia z pułku Pereasławskiego. Kryśko Łukaszewicz, imieniem wszystkiego Towarzystwa Kassowego, iako Pisarz. Ian Hrusza, Pisarz Generalny woyska I. K. M. Zaporoskiego. Iwan Bohatyreńko, Setnik Korosteszowski. Kalin Sokołowski, Setnik Żytomirski. Wasili Piotrowski, Setnik Chodoskowski. Ierzy Nemirycz, Podkomorzy Kiiowski. Hrehory Leśnicki, Pułkowik woyska I. K. Mci Zaporoskiego, Mirhorodzkiego. Prokop Wereszczaka, Komornik Graniczny, Czerniechowski. Semen Łabaszenko, Setnik Stawiski. Iędrzey Rudyka, Setnik Nastaski, y pułku Białocerkiewskiego. Kiryło Audryceńko Pułkownik Koszu Zaporoskiego. Iwan Kosiński, Setnik Werkiiowski. Iakob Hulanicki, z pułku Niżyńskiego. Onisko Towstewicz, Setnik Piaskowski. Wasil Skrybecz Setnik Lochwicki. Iwan Zarudny Asawuł, z pułku Mirhorowskiego. Maxim Bułyha, Setnik Ziatkowski. Hrehory Biłohrod, Setnik Babiński, z pułku Umańskiego. Iwan Hryciuta, Setnik Bahacki. Hrehory Zarudny Setnik Sandzarowski. Tymosz Mihooicz, Lachowicki Pisarz. Niczypor Hryhorowicz, Setnik Sedniowski, z pułku Czerniechowskiego. Fedor Panczenko. Fedor Dulski, z pułku Kalnickiego. Iwan Chylezenko, Setnik Torczycki.

658

Rezydenci przy boku naszym.

Na pierwsze pułroka ćwierć pierwsza. X. Biskup Kamieniecki, Pan Woiewoda Mścisławski, Pan Bełski, Pan Radomski. Na drugą ćwierć. Tenże X. Biskup Kamieniecki, Pan Woiewoda Brześciański, Pan Nowogrodzki, P. Zawichostski. Na drugie pułroka pierwsza ćwierć. X. Biskup Wendeński, Pan Woiewoda Bracławski, Pan Witepski, Pan Lędzki. Na drugą ćwierć. Tenże X. Biskup Wendeński, Pan Woiewoda Miński, Pan Czerski, Pan Srzemski. Na trzecie pułroka pierwszą ćwierć. X. Biskup Smoleński, Pan Woiewoda Wendeński, Pan Podlaski, Pan Zarnowski. Na drugą ćwierć. Tenże X. Biskup Smoleński, Pan Woiewoda Parnawski, Pan Rawski, Pan Małogoski. Na czwarte pułroka pierwszą ćwierć. Iego Mość X. Arcy-Biskup Gnieźnieński, Pan Woiewoda Derpski, P. Brześciański, Pan Wieluński. Na drugą ćwierć. Tenże IMć X. Arcy-Biskup Gnieźnieński, Pan Woiewoda Czerniechowski, P. Chełmiński, P. Przemyślski.

Deklaracye podatkow Woiewodztw y Ziem.

47. Woiewodztwo Krakowskie, summę trzem poborom korresponduiącą *sine abjuratis* w pułroczu wydać submittuie się, *modum contribuendi* namowią na Seymiku *Relationis*, na ktorym *securitatem domesticam* sobie obwaruią, y sposob municyi miasta Krakowa postanowią. Seymiki *Relationis die vigesima quinta Iunij* temu Woiedztwu na mieyscu zwyczaynym składamy, *inquantum* skryptowi *ad archivum* od Nas danemu *satisfiet.* Pretensye swoie, y miasta Krakowa *ad coaequationem* zachowuie. Xięstwo Oświecimskie. *ad proportionem* trzech poborow summę *absque* 659
abjuratis ma wydać. *Modum contribuendi* na Seymik *Relationis pro die decima octava Iunij*, w Zatorze przypadaiący bierze do braci: na ktorym oraz *securitatem domesticam* względem zboycow, także sposob wyciągnienia dawnieyszych y świeższych *retent* między Poborcami y retentorami zostawaiących, *juxta novellam constitutionem* przeszłego Seymu ma sobie obmyślić, względem czego *laudum approbatur*: Woiewodztwo Poznańskie, summę trzema poborom korresponduiącą *in Decemb.* wnieść pozwala. *Modum contribuendi* na Seymiku *Relationis* umowią; ktory ma bydź *tertia Iulij*, czopowe y akcyza przy Woiewodztwie zostawać ma. Woiewodztwo Sendomirskie, pozwala summę korresponduiącą trzema poborom, ktora w przyszłych podatkach wtrącona ma bydź, *modum contribuendi* biorą sobie na Seymik Relacyiny *pro die nona Iunij*, to iest w pierwszy Poniedziałek po Niedzieli Troyce Przenayświętszey, ktory podatek *in Decembri* wydać powinni będą, tak iednak ieśli wszystkie Woiewodztwa y Ziemie korresponduiącą trzem poborom, deklaruią na zapłatę woysku w tym razie Rzeczyposp. z tą iednak deklaracyą, iż ieśliby woysko Cesarza IMci z prezydyum Krakowskiego nie wyszło, tedy nie będą powinni do wypłacenia tych podatkow, y o nie pociągani bydź nie mogą. Woiewodztwo Kaliskie, iako y Poznańskie, Poborcow na Seymiku obiorą. Woiewodztwo Sieradzkie, summę trzem poborom korresponduiącą *a prima Iulij ad ultimam Decembris. Modum contribuendi* bierze na Seymik *Relationis pro quarta Iulij*, na ktorym y *securitatem* w Woiewodztwie od granic obmyślić ma. Czopowe y akcyza przy Woiewodztwie zostawać ma, procz tey do skarbu należy. Ziemia Wieluńska, pozwala summę korresponduiącą trzema poborom, ktora w przeszłych podatkach przyięta bydź ma. *Modum contribuendi* biorą sobie do braci, summę tych poborow, y na dołożenie przeszłych podatkow. Czopowe y akcyza, w dyspozycyi przy Ziemi zostawać ma. Seymik w Poniedziałek po Przenayświętszey Troycy. Wydać te pobory *pro prima Decembr.* na zapłatę woysku z tą deklaracyą, żeby też insze Woiewodztwa, y Ziemie takowąż summę trzem poborom korresponduiącą wnieśli

do skarbu, na tymże Seymiku *securitatem domesticam*, sobie namowią. Woiewodztwo Łęczyckie, summę trzem poborom korresponduiącą przez rok, ieżeli woyska Cesarza IMci *in hybernis consistentia primis diebus Iunij* ustąpią, y *quantitatem* onych nie przebiorą, co ma *ex liquidatione authoritate præsentis Conventus concessa* na kommissyi *patere*, y w summę iak dwudziestu pułszostu poborow, tak teraźnieyszego supplementu *pro persoluto* przyięto, cokolwiek Woiewodztwo to *expens* realnych *producet*, y co z Wielebnego
660 Kommissarza naszego kalkulacyi *patebit*, tamże y prowiant, ktory *ex vi pactorum* pod Toruń zarownie z drugimi tymże woyskom należał, weryfikować maią, wiele go za assygnacyami naszymi pomienionym ludziom wydali, co z kwitow uznano, y im przyięto bydź ma. Szkody extraordynaryine *authentice* poprzysiężone, ktore pokażą do koequacyi. Seymik *Relationis decima Iunij*, na ktorym *modum contribuendi* wynaleść, y *securitatem domesticam* obmyślić sobie maią. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, spalone y zniszczone, w ktorym ustawiczne *et ad praesens* obozy, trzy pobory bierze do braci, *modum contribuendi*, ktory sobie na Seymiku namowią, względem wniesienia 60000 tysięcy, approbuiemy, ktory im *pro die decima tertia Iunij* składamy, *in reliquo* iako Łęczyckie. Woiewodztwo Kiiowskie podatkow nie pozwala, iż do tąd *in possessiones* nie przyszli obywatele. Seymik *Relationis* we Włodzimierzu, *die trigesima mensis Iunij* sobie naznacza, tamże insze Seymiki y Elekcye wszeląkie poki *ad possessionem* dobr swych nie przyidą, odprawować maią. Woiewodztwo Inowłocławskie, iako Brzeskie. Ziemia Dobrzyńska, od nieprzyiaciela ogniem y mieczem *funditus* spustoszona, y zawoiowana. trzy pobory od wszystkich Woiewodztw postąpione, bierze do braci, Seymik Relacyiny w Lipnie, *decima Iunij*. Woiewodztwo Ruskie. Ziemia Lwowska, summę trzem poborom korresponduiącą, *sine abjuratis* biorą do braci, *cum assecuratione*, ieżeli insze Woiewodztwa y Ziemie wydadzą, w pułroczu wnieść do skarbu, y *modum contribuendi* do braci: za miasto Lwow obywatele płacić nie powinni. Akcyzę y czopowe, aby im wolno arendować, na Seymiku *Relationis praecavent* sobie; Seymik *Relationis* w Wiśni, *die vigesima tertia Iunij*. Ziemia Przemyślska, także *in simili*. Ziemia Sanocka, summę z czopowego y z akcyzy za rok cały, *a prima Iulij praesentis ad similem diem 1660* przez arendarza, abo administratora, ktorego sobie na Seymiku Relacyinym obierze do skarbu Rzeczyposp. wnieść. Abo też ieżeli zechce trzy pobory *sine abjuratis*, co będzie, *in optione* Ziemie. *Laudum*, *ratione* podatkow na Seymiku *Relationis* w Wiśni: a zaś *ratione securitatis* y fortyfikacyi Krosna, w Sanoku we dwie niedzieli po Seymiku Relacyinym postanowią sobie, ktore im *approbantur*. *Salvis juribus Ecclesiae Romanae*, co się o podatkach rozumieć nie ma. Ziemia Halicka, deklaruie *summam correspondentem*, trzem poborom, *salvis abjuratis*, Powiatu Trembowelskiego, *et salvis desiderijs* Ziemie swey przez Posłow inferowanych, *modum contribuendi* do braci biorą, y wolne arendowanie. Akcyzy, *a victualibus* y czopowego arendarzom swoim. Seymik *prima Iulij*. Ziemia Chełmska, summę korresponduiącą 661
trzem poborom *sine abjuratis*, to iest dwanaście tysięcy złotych pozwala, ostatek *de consensu Ordinum* na zdezolowane Biskupstwo Chełmskie exkluduiąc, ktore zarowno z innemi Woiewodztwy wnieść na zapłatę woysku obiecuie, na co Seymik *pro die decima tertia Iunij* naznaczaiąc, a w niemożności wybrania poboru, czopowym y akcyzą wypłacić obiecuie, ktore *laudum et modum contribuendi approbamus*. Woiewodztwo Wołyńskie, summę troygu podymnemu korresponduiącą, według kwitow *anno 1658* prowiantowych, to iest summę ośmnaście tysięcy złotych *ante ultimam Decembris* wnieść pozwala. A to z akcyzy y czopowego; abo iaki sobie sposob wybierania tey summy na Seymiku *Relationis* uchwalą, ktory *die tertia Iulij*, w Łucku się im składa, *laudum* ktore sobie na tym Seymiku, względem wybierania tey summy uchwalą, także y sądy na retentorow, *et modos executionis approbamus*. Woiewodztwo Podolskie, troie podymne *salvis abjuratis* w pułroczu wydać pozwala, ktore na reperacyą ruin, y municyą fortece Kamienieckiey, obrocić ma: ktoremu Seymik *pro die vigesima Iunij* składamy, y cokolwiek o teraźnieyszych podatkach y dawnych wybraniu postanowi, *approbatur:* z czego na przyszłym Seymie *dabit rationem*. Woiewodztwo Lubelskie, arendowawszy akcyzy y czopowego *per plus offerentiam* summę trzema poborom korresponduiącą do skarbu *pro prima Novembris* wnieść obiecuie, *sine abjuratis*, ktore w przyszłych podatkach potrącone bydź maią temu Woiewodztwu. Seymik *Relationis pro decima sexta Iunij*, na ktorym *laudum* sobie koło podatkow postanowi, ktore *approbatur*, y Sądy skarbowe, ieżeli ich będzie potrzeba, reassumuie. Woiewodztwo Bełskie, summę dwanaście tysięcy złotych, *ante ultimam Decembris*, wnieść na zapłatę woysku, a nie na inne extraordynaryine potrzeby (luboby na nie, y od skarbu assygnacye wyszły), wydać pozwala: a to z akcyzy y czopowego, abo iaki sobie sposob wybierania tey summy na Seymiku *Relationis* uchwalą, ktory *die vigesima Iunij*, w Bełzie się im składa. *Laudum* ktore sobie o tym na Seymiku względem wybierania tey summy uchwalą, także sądy na retentorow, *et modus executionis approbatur*. Woiewodztwo Płockie, dla wielkiego spustoszenia tak przez nieprzyiaciela, iako też y woyska przechodzące, nie mogąc *contribuere* poborow, pozwala akcyzę y czopowe zwyczayne *a prima Iulij* na rok, tak iednak, iż coby więcey skarb wybrał nad summę korresponduiącą trzema poborom, to w przyszłych podatkach potrącono Woiewodztwu bydź ma. Liquidacya szkod uczynionych od woysk Cesarskich, pod czas obsydyi Toruńskiey obywatelom, *praevio juramento* każdego ukrzywdzonego *circa coaequationem* ma bydź przyięta. Sey-

mik *Relationis*, *die decima tertia Iunij*. Woiewodztwo Mazowieckie. Ziemia Czerska, pozwala czopowe y akcyzę na rok tylko ieden, ktory się ma poczynać *a die prima Iulij anni praesentis*, a ma się kończyć tegoż dnia *anni futuri 1660*. Tak iednak, aby przez obranego na Seymiku *Relationis* administratora, to czopowe było administrowane *cum ea cautella*, iż ieśliby zdało się braci na Seymiku *Relationis*, wypłacić trzema poborami *sine abjuratis*, tedy w tym maią wolną opcyą. Co Panowie Posłowie waruią sobie, y biorą do braci. Sądy iednak Skarbowe przeszłego Seymu reassumuiemy, y remissy wszystkie odsyłamy na też sądy, ktore sobie uchwalą *in omnibus punctis et clausulis*, dla uspokoienia snadnieyszego Ziemie Czerskiey, approbuiemy w pułroczu wydać. Seymik po Swiętey Troycy w tydzień *decima sexta Iunij*. Ziemia Warszawska, Seymik ma mieć *sexta Iunij*, na ktorym summę korresponduiącą trzema poborom *sine abjuratis*, ma *quocunque genere modum* do wybrania uchwalić, y one do skarbu oddać. Kamienicę Szlachetnego Woyciecha Komaskiego, zaczętą murować za bramą Nowomieyską, do lat ośmi, od stanowiska *ex Officio*, uwalniamy. Ziemia Wiska, dla wielkiego zniszczenia tak przez nieprzyiaciela Koronnego, iako też przez przechodzącey ordy woyska, nie mogąc *contribuere* poborow, pozwala czopowe y akcyzę *a prima Iulij*, na rok ieden, aż do tego czasu iako się poczyna, a kończyć się ma w roku 1660 tak iednak aby *pro anno praesenti* postąpione czopowe y akcyza, *in sequellam* do skarbu nie wchodziła liquidacya uczynionych szkod od woyska Litewskiego, y Tatarskiego, także *expensa* na chorągiew Powiatową, żołdem quarcianym wydane *ratione securitatis*, pod czas inkursyi nieprzyiacielskiey, y hyberna wydana dywizyi Wielmoż. Woiewody Ruskiego *praevio juramento* obywatelow, teyże Ziemi *circa coaequationem* ma bydź przyięta. Seymik *Relationis* w Wiznie, *decima septima Iunij*. Ziemia Wyszogrodzka, *in toto* iako Woiewodztwo Płockie, *pro futuris contributionibus*, *salva revisione* wszystkich dobr, tak przez nieprzyiaciela Koronego, iako też przez często przechodzące woyska spustoszonych, pozwala zwyczayne w miastach czopowe y akcyzę *a prima Iulij*, na rok ieden zupełny, tak iednak aby *pro anno praesenti* postąpienie czopowego, y akcyzy, *in sequellam* do skarbu nie poszło. Poborca *declaratur* Urodzony Michał Falęcki, Komornik Graniczny Wyszogrodzki. Seymik *Relationis*, *die decima tertia Iunij*. Ziemia Zakroczymska, trzy pobory *salvis abjuratis*. Seymik *vigesima prima Iunij*. Ziemia Ciechanowska, względem trzech poborow
663 na Seymie pozwolonych, czopowe y akcyzę pozwala, ktora *per plus offerentiam* ma bydź wybierana *in supplementum defectuum*, czas wybierania akcyzy y czopowego, zaczyna się *a die prima Iulij*, *in anno 1659*, a kończyć się ma *ad ultimam Iunij in anno 1660*. *Relationis* Seymik *die decima sexta Iunij*, *anno 1659*. Ziemia Łomżeńska, przez Tatary, y rożne przechodzące woyska nieprzyiacielskie zniesiona, *in supplementum defectuum*, akcyzę y czopowe od Seymiku Relacyinego do roku *in administrationem* skarku Koronnego puszcza. Seymik *Relationis nona Iunij*, na ktorym *modum contribuendi* reszty winney, z Seymu przeszłego poborow dwadzieścia pułszosta namowią, y Poborcę obiorą. Rachunek Poborcy pogłownego *administratores* akcyzy y czopowego tak teraźnieyszey, iako y dawnieyszey przed pierwszym Seymem *currentis*, na Sądach Grodzkich Łomżeńskich, przy Sądzie Ziemskim y Deputatach na Seymiku obranych uczynić będą powinni, *et omne judicatum pati ad instar* Trybunału Skarbowego Koronnego, ktore sądy y *laudum* postanowione, *approbantur*. A do reszty poborow winney, nowe osady w puszczach podług konstytucyi Seymu przeszłego należeć maią. Od ktorych *administratores* dobr ekonomicznych, y Starostwa Ostrołęckiego, także y inne namowione podatki, a dotąd nie wydane wybrać, y do Poborce oddać będą powinni, *sub poenis processu fisci vindicandis et executione*, przez Wielmożnego Podskarbiego iako Starosty, *vel ejus Officium facienda*. Ziemia Rożańska, pozwala summę z czopowego y akcyzy za rok tylko, lubo przez arendarza, lubo administratora na Seymiku Relacyinym obranego, *cum ea cautella*, że coby summy nad trzy pobory przenosiło, to im w koequacyi ma bydź przyięto, abo też trzy pobory *sine abjuratis* wnieść ma, co będzie *in optione* tey Ziemie. Seymik *Relationis die decima tertia Iunij*, Poborca tenże co y do pogłownego Urodzony ..... Gołębiewski, Regent Kancellaryi Rożańskiey. Ziemia Liwska; do zgody Ziem y Woiewodztw niektorych stosuiąc się, na supplement defektow względem reszty z komputu Generalnego, na zapłatę woyska Rzeczyposp. należącey, pozwala *a die prima Iulij anni currentis*, *ad ultimam Iunij 1660* do skarbu Rzeczyposp. w Powiecie swym czopowego y akcyzy *annuam exactionem*. To iednak do upodobania braci bierze, ieżeli *summam* trzema poborom *correspondentem modo* ktory sobie namowią, *contribuendi*, zapłacić będą woleli. Seymik Relacyiny *die vigesima Iunij*. Ziemia Nurska, względem trzech poborow *in supplementum defectuum* pozwolonych czopowe y akcyzę *a die prima Iunij anni praesentis*, *ad primam Iulij in anno 1660* pozwala, a co nad summę *correspondentem* trzem
poborom wyniesie, to w dalsze podatki skarb 664
przyiąć ma. O aukcyą symple Poborca teyże Ziemie na przeszłey kommissyi Lwowskiey, *conveniri* niema według konstytucyi *anni 1650* aż do Seymu *Coaequationis*. *Revisionem* xiąg ordynować maią na *Relationis* Seymiku, ktory *die decima sexta Iunij* naznaczamy. Krzywd wszystkich tak od woysk Koronych, iako y Wiel. X. Lit. poczynionych, *juramento corporali* w Grodach liquidowanych waruią sobie dochodzenie. Woiewodztwo Podlaskie, *in toto* iako Woiewodztwo Płockie, prowiant *hucusque salvis eodem anno desertatis* dla przeszkody woysk Koronnych, y nierychłego ustąpienia z tego Woiewodztwa woysk

W. X. Lit. także morowego powietrza *juxta constitutionem anni 1658 et declarationem* tegoż Woiewodztwa nie wydany do koequacyi, y aukcyą symple Drohickiey *juxta constitutiones anteriores et executionem* o nie z Poborcami, *ad decisionem ejusdem simplae*, na blisko przyszłym Seymie *in suspenso* zostawuiemy. Seymiki *Relationum* Drohickiey *decima octava Iunij*. Mielnickiey, *vigesima quinta*. Bielskiey, *decima sexta eodem mense* naznaczamy. Woiewodztwo Rawskie, Ziemia Rawska funduiąc się na assekuracyi I. K. M. y całey Rzeczyposp. *in quantum* wydana na woysko Cesarza IMci summa przez Wielebnego X. Kommissarza I. K. Mci, do tegoż woyska naznaczonego liquidowana, przyięta będzie *in rationibus* skarbu na przyszłey kommissyi Lwowskiey, y woyska Cesarza IMci *primis diebus Iunij* wyprowadzone będą, pozwala wydać tak iako y Woiewodztwo Łęczyckie, do deklaracyi onegoż *in toto* się referuiąc *summam* trzema poborom korresponduiącą. *Modum contribuendi* do braci na Seymik bierze *Relationis*, ktory im *pro die undecima Iunij* składamy, y przyszłe *laudum* względem wybierania wszelkich podatkow uchwalone, *authoritate* Seymu tego approbuiemy. *Securitatem domesticam*, na tymże Seymiku sobie namowią. Ziemia Sochaczewska, tak iako Rawska, *ea adiecta declaratione*, aby skarb kondemnaty na retentorach tych, co w skarbie zasługi maią, *pro soluto* przyiął. Seymik *Relationis pro undecima Iunij* składamy, na ktorym *securitatem* obmyślić sobie im pozwalamy. Ziemia Gostyńska, funduiąc się iako y Rawska na assekuracyi I. K. Mci y całey Rzeczyposp., że wydana pewna summa na hybernę woyska Cesarza IMci, ktorą Wielebny X. Kommissarz I. K. M. liquidować ma w podatki dwudziestu pułszostu poborow na Seymie przeszłym uchwalonych, na Lwowskiey kommissyi przyięta iey będzie, y że to woysko *primis diebus Iunij* z Woiewodztwa Rawskiego wynidzie, pozwala czopowe y akcyzę do skarbu na iedno pułroka, a na drugie pułroka, bierze do braci *cum assecuratione*, ktory Seymik Relacyiny *nona Iunij* składamy, y przyszłe *laudum* tego Seymiku względem podatkow, *authoritate* teraźnieyszego Seymu approbuiemy. Woiewodztwo Chełmińskie, Malborskie, Pomorskie *more usitato* te podatki iakie, y zkądby bydź mogły, biorą na Seymik swoy poseymowy. Woiewodztwo Bracławskie, *in toto* iako Woiewodztwo Kiiowskie, dawaią deklaracye. Woiewodztwo Czerniechowskie, Seymik Relacyiny *pro die decima quarta Iulij* we Włodzimierzu, kędy wszystkie akta publiczne odprawowane będą, poki *sedes belli* w tamtym Woiewodztwie z Moskwą *durabit*, na tymże Seymiku Elekcye odprawią, według deklaracyi Seymu przeszłego.

665

KONSTYTUCYE

WIELKIEGO XIĘST: LITEWSKIEGO 1659.

Kommissarze do traktatow z Carem Iego Mcią Moskiewskim.

1. Życząc dostatecznie Rzeczposp: ze wszystkich stron uspokoić, naznaczamy, do traktatow z Carem Iego Mcią Moskiewskim Kommissarzow. Iaśnie Wielmożnego Pawła Sapiehę Woiewodę Wileńskiego, Hetmana Wielkiego Wiel: Xięst: Lit: Wielmożnych Ierzego Karola Hlebowicza na Dąbrowie Starostę Generalnego Żmudzkiego. Hieronyma Wierzbowskiego, Woiewodę Brzeskiego, Kuiawskiego. Krzysztofa Zawiszę na Baksztach Marszałka Wielkiego Wielk: Xięst: Litew: Wincentego Korwina Gosiewskiego, Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego Wielkiego Wielk: Xięst: Litew. Urodzonych Cypryana Brzostowskiego, Referendarza y Pisarza Wielk: Xięst: Litewskiego. Iana Sapiehę, Pisarza Polnego Koronnego, Starostę Kamienieckiego. Stanisława Sarbiewskiego Starostę Grabowieckiego y Korytnickiego. Ktorzy *non obstante nonnullorum absentia*, za zniesieniem się naszym, przez posłanikow z Carem Iego Mcią strony czasu, ziadą na mieysce przez tychże z obu stron umowione: y maiąc od Rzeczypospol: *plenariam potestatem* sobie daną, do tego prowadzić rzeczy będą, iakoby od tamtey ściany Państwo nasze uspokoione bydź mogło. Tamże starać się będą, żeby Wielmożny Podskarbi Wielk: X. Lit. iako Kommissarz od Rzeczypospol: do tey kommissyi należący, był uwolniony.

666

Kommissarze do uięcia y zapłaty woysk Wielkiego Xięst: Litewskiego.

2. Iako zawsze, tak y na teraźnieyszym Seymie *inter primas rationes* mieliśmy ukontentowanie woysk W. X. Lit. iakoż chcąc do samego przywieść skutku, naznaczamy Kommissarzow, z Senatu, przy Wielmożnych Hetmanach W. X. Litew. Wielmożnych, Mikołaia Paca, Trockiego, Iana Karola Kopcia Połockiego, Krzysztofa Wołodkowicza Nowogrodzkiego, Woiewodow. Alexandra Naruszewicza Podkanclerzego Wiel: X. Litew: a z Koła Poselskiego. Urodzonych Krzysztofa Potockiego Krayczego W. X. Litew. Hilarego Połubieńskiego, Pisarza Polnego W. X. Lit. Hieronyma Kiersiteysteyna, Kryszpina Kuchmistrza W. X. Lit. Piotra Galińskiego, Starostę Orszańskiego, Hilarego Czyża, Podkomorzego Wileńskiego, Samuela Łąckiego, Cywuna Bierzmańskiego, Iana Kiersnowskiego, Sędziego Ziemskiego Nowogrodzkiego, Starostę Dziewieniskiego. Ktorzy ziechawszy się do Mostow w roku teraźnieyszym, dnia piątego *Augusti*, *nonnullorum non obstante absentia*, *inibunt omnia media possibilia*, do zatrzymania w dalszey służbie Rzeczyposp: woyska naszego Wielk: X. Litew: tak starego, iako y nowego zaciągu, staraiąc się żeby Rzeczpospo: w tak

wielkich ciężarach, y trudnościach swoich zostaiąc, przez osobliwy respekt, y łaskawe się obeście ludzi rycerskich, iako własnych synow, przeciwko powszechney matce, ktora od tychże samych będąc w ostatnich terminach skuteczney folgi spodziewa się, uspokoiona bydź mogła. A że dla ciężarow Rzeczyposp: tak przeciągły czas, naznacza się tey kommissyi. Wysyłamy zaraz po Seymie Kommissarzow naszych do oboyga woysk, ktorym zlecamy *authoritate praesentis Conventus*, żeby zatrzymali one w służbie naszey y Rzeczyposp: do tego terminu naznaczonego kommissyi. A żeby zaś lepszy mogł bydź zapłaty porządek, doyźrzą tego, żeby na tey generalney kommissyi dostatecznie porachowali (w czym osobliwie *obligamus conscientias et fidem, quam debent Reipubl:*) ktorey co chorągwi winno, względem cwierci zasłużonych, według regestrow popisowych, Pisarza Polnego, abo Hetmańskich W. X. Litew. w czym obliguiemy Urodzonego Pisarza, żeby z regestrami popisowemi dostatecznymi na tey kommissyi stanął, lub przez substytuta przysięgłego one produkował, reassumuiąc wszystkie konstytucye, o urzędzie Pisarza Polnego W X. Lit. stanowione. Ktorzyby zaś Rotmistrze popisować się niechcieli, abo regestra z iakiey okazyi pogubili, ci poprzysiądz maią, iako spełna ludzie pod chorągwiami mieli, a potym według tych regestrow z podatkow Rzeczyposp: uchwalonych, przed tym y teraz woysku cwierci tyle, ile pieniądze wystarczyć będą mogły, skarb W. X. Lit. płacić będzie. *Ante omnia* fantami naznaczone po dwu kroć sto tysięcy, według kommissyi przeszłego Seymu co nie dodano obiema woyskom, z skarbu ma bydź zapłacono: y ta płaca ma bydź zaczynana od woyska starego zaciągu. A ponieważ pokazuie się z rachunkow skarbowych, że siła tych ktorzy służą w woysku, a z dobr naszych y swoich, ktore trzymaią, podatkow Rzeczyposp: do skarbu nie oddali. Tedy tym wszystkim za porachunkiem w Trybunale teraźnieyszym Skarbowym, dostatecznie uczynionym, Kommissarze potrącą to w zasługi onym, miarkuiąc tak te rzeczy, iakoby rowny podział wszystkiemu był woysku uczyniony. A kto zostanie winien nad podział tych podatkow, tedy powinien tamże pod czas kommissyi wnieść do skarbu *residuum sub poena* o retentorach na tym Seymie *sancita*. Tych iednak ktorzy pułki abo chorągwie bez pozwolenia Hetmańskiego pozwiiali, abo okazyi woiennych omieszkiwali, aby ich żołd nie dochodził. Co iednak tym Rotmistrzom, ktorych chorągwie odmieniły sobie Rotmistrzow *praejudicare* nie ma, y owszem za rowno ma bydź zapłata, co się z porachunku pokaże: nad to y tych wszystkich, ktorzy nie maiąc listow przypowiednych chorągwie zbierali, abo supplementa, bez wyraźnego naszego, abo Hetmanow naszych pozwolenia zaciągali, znaczki podnosili, y ktorzy pułki y chorągwie, abo poczty, tak ieźne iako y piesze iakimkolwiek sposobem na usługę Rzeczypospol: stawić byli powinni, a nie stawili, abo nie zupełne, abo też z niemi *non in tempore* według ordynansu Hetmańskiego przyszli, potrzeby y okazyi omieszkali, abo sami przy chorągwiach y pułkach nie byli, tak też o wszelakie krzywdy poczynione *pro qualitate excessus*, osobliwie o extorsye z dobr szlacheckich, ktore są prawem od tych ciężarow wyięte, y ze wszystkich naszych y duchownych nad ordynans Hetmański, chlebow, y stacyi, co wszystko ma bydź im w zasługach za słusznym dowodem potrącono. Sądzić ciż Kommissarze zupełną będą mieli władzą, wykonawszy wprzod *iurament*, według roty kommissyi Koronney *anni 1634* ktora była *in effectu*, kommissyi Wileńskiey *anno 1650 per pluralitatem votorum*, *ad formam* Sądow Trybunalskich, odprawowane być maią. Do samych woyskowych spraw, po dwu Deputatow tegoż oboyga woyska, ktorych sobie woyska obiorą, wiadomych spraw, y zaciągow woyskowych przydaiemy, ktorzy też przysiądz będą powinni. A cokolwiek się pokazało z likwidacyi Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego, wydanych pieniędzy na żołd, ma bydź w zasługi tym ktorzy brali potrącono. Na teyże kommissyi Birzańscy *praesidiarij ad instantiam* Powiatu Upitskiego ukrzywdzonych, sprawią się *cum satisfactione* za słusznym dowodem, że też do porachunku z woyskiem należy informacya wydatkow fantowey cwierci, z kommissyi Mińskiey naznaczoney woysku. Tedy Urodzony Fredyani, Morykoni, Puccyni, ktory wydał te fanty *ad fidem publicam* wzięte, *producet* regestra przed Kommissarzami, według ktorych oni wytrącą w zasługach woysku, ktoremu pomienionemu Morykoniemu, że ieszcze z porachunku przez likwidacyą Deputatow na tym Seymie do skarbowych rachunkow naznaczonych, zostaie winna Rzeczpospol: za tę cwierć fantową, złotych trzykroć sto siedmnaście tysięcy, dziewięć set 48 y groszy pułdziesięta. Tedy skarb W. X. Litew. wypłacać onemu, lub sukcessorom iego powinien będzie, y teraz skarb W. X. Lit. co będzie mogło bydź po zapłacie woysku, onemu *ad rationem* tego długu udzieli. Ta tymże Kommissarzom moc daie się, iaką mieli *anno 1590 in defectu ad fidem publicam*, lub fantow dostawać, iakoby wszelkim sposobem woysko zatrzymać w służbie Rzeczposp: y ukontentować słusznie mogli, do ktorego aktu Kommissarskiego, Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. a *in absentia* onego Wielmożny Adam Maciey Sakowicz, Woiewoda Smoleński, Administrator skarbu W. X. Lit. na ten czas względem płace woysku należeć ma z Pisarzami Skarbowymi W. X. Lit. A żeby się tym lepiey y skuteczniey woysku w zapłacie pod czas kommissyi wygodzić mogło, *injungimus*, żeby za żadnymi assygnacyami na woysko do niego wydanemi, aż do kommissyi y porachunku dostatecznego z woyskiem, nikomu pieniędzy nie wydawał, procz na municyą woienną, za assygnacyami Iaśnie Wielm: Woiewody Wileńskiego, Hetmana Wiel: W. X. Lit. według po-

667

668

trzeby dać powinien będzie tam, gdzie on będzie ordynował. Tak też pozwalamy za zgodą powszechną, aby Urodzonemu Samuelowi Komorowskiemu, Obożnemu W. X. Lit. Tak też Urodzonemu Ianowi Chrapowieckiemu, Chorążemu Smoleńskiemu, według likwidacyi *vigore constitutionis*, przeszłego Seymu na teraźnieyszym uczynioney, wydatki ich skarb W. X. Lit. zapłacił, wytrąciwszy to, co pomieniony Obożny, na żołd wydał żołnierzom, w zasługach onych potrącono ma bydź na tey kommissyi. A że Urodzony Cypryan Paweł Brzostowski, Referendarz y Pisarz W. X. Lit: będąc Kommissarzem na traktaty Moskiewskie pod Wilno naznaczonym, na rożne expensa extraordynaryine za assekuracyą naszą, *de suo* wydał złotych dwa tysiąca, dwieście ośmdziesiąt y siedm. Także y za prowiant do Brzeskiey fortece, za assekuracyą Iaśnie Wielmożnego Hetmana Wielkiego W. X. L. temuż Urodzonemu Referendarzowi y Pisarzowi W. X. L. winna summa, to iest, iedenaście set złotych, pięćdziesiąt y sześć zostaie. Tedy powagą Seymu tego Wielmożnemu Administratorowi skarbu W. X. L. *injungimus*, aby te summy na teraźnieyszym Seymie likwidowane, Urodzonemu Referendarzowi y Pisarzowi W. X. L. co nayprędzey z retentow zapłacić roskazał, *securitas* y powaga tey kommissyi, taka ma bydź iako Trybunalska. Gospody Kommissarzom maią bydź naznaczone *salarium* Kommissarzom.

Trybunał Skarbowy Wielkiego Xięst. Litew.

3. Ponieważ z uczynioney dostatecznie liczby skarbu W. X. L. na teraźnieyszym Seymie *luculenter* pokazało się, że wszelakie retenta rożnych podatkow w Woiewodztwach y Powiatach do tych czasow do skarbu nie wniesione znayduią się. Chcąc tedy iako nayprędzey te długi od retentorow *exigere*, iakoby woyskom W. X. Lit: satisfakcya iako nayprędsza stać się mogła. Trybunuł Skarbowy w Grodnie po-
669 stanawiamy, y naznaczamy Deputatow: przy Wielmożnym Adamie Macieiu Sakowiczu, Woiewodzie Smoleńskim, Administratorze W. X. Litew. Z Senatu Iaśnie Wielmożnego Pawła Sapiehę, Woiewodę Wileńskiego, Hetmana Wielkiego W. X. Litew. Wielmożnych Ierzego Karola Hlebowicza, Sarostę Żmudzkiego, Ludwika Iawłoszewskiego, Woiewodę Brzeskiego, Krzysztofa Zawiszę, Marszałka Wielkiego W. X. Litew. Tak też y z Wielmożnych Pieczętarzow naszych iednego, ktory z nich na ten Trybunał przybyć będzie mogł. A z duchownych Wielebnego Waleryana Iudyckiego, Pisarza W. X. Lit: Archidyakona Wileńskiego. A z Koła Poselskiego. Urodzonych Cypryana Pawła Brzostowskiego, Referendarza y Pisarza W. X. Lit. Iana Zenowicza, Marszałka Ośmiańskiego, Macieia Olszewskiego, Podsędka Lidzkiego, Kazimierza Dowmonta Siesickiego, Podstolego Wilkomirskiego, Mikołaia Rossochackiego, Pisarza Ziemskiego Trockiego, Konstantego Alexandrowicza, Podsędka Grodzińskiego, Mikołaia Skorulskiego, Chorążego Kowińskiego, Władysława Wiktoryna Sicińskiego, Stolnika Upitskiego, Piotra Rybieńskiego, Podsędka Żmudzkiego, Iana Chrapowieckiego, Chorążego Smoleńskiego, Samuela Habramowicza, Starostę Starodubowskiego, Iana Korszaka, Podkomorzego Połockiego, Krzysztofa Antoniego Obryńskiego, Podkomorzego Nowogrodzkiego, Stefana Kazimierza Kędzierzawskiego, Sędziego Ziemskiego Słonimskiego. Stanisława Tryznę, Sędziego Ziemskiego Wołkowyskiego, Alexandra Woynę, Woyskiego Witepskiego, Konstantego Zdanowicza, Andrzeia Młockiego, Podstolego Ośmiańskiego, Iana Wołodkowicza, Sędziego Ziemskiego Mińskiego, Mikołaia Ciechanowieckiego, Starostę Mścisławskiego, Marcina Wołodkowicza, Horodniczego Mińskiego, Alexandra Lenkiewicza, Podsędka Możyrskiego, Hieronyma Romana Buczackiego, Tworowskiego, Podstolego Orszańskiego, Wawrzyńca Odlamskiego, Poczobuta. Ktorzy ziachawszy się do Grodu na dzień iedenasty *Iulij*, w roku teraźnieyszym tysiąc sześćset pięćdziesiąt dziewiątym, *absentia nonnullorum non obstante*, tegoż dnia zasieść, y przysięgę podług konstytucyi *anni* tysiąc sześćset trzynastego opisaną wykonać maią, y te sądy zacząwszy, *eadem judiciorum authoritate et securitate*, ktorą Trybunał Radomski w Koronie ma przez niedziel trzy zupełnie odprawować powinni będą, na ktorym Trybunale wszyscy (*exceptis* ktorzy *mere* są zawoiowani) Poborcowie podymnych y poborow ze wszelakich dobr y naszych ekonomicznych, tak też reformacyi Nayiaśnieyszey Krolowy Pani Małżonki naszey podległych, z ktorych dzierżawcy sprawować się, *et executioni subjacere* powinniśmy, co się y o leśnictwach rozumieć ma, Sukkollektorowie, arendarze, Czopowi, Celni, y Akcyznicy Powiatowi y skarbowi, y ktorzy retenta przy sobie zatrzymali. Podatkow na Seymach przyszłych y na teraźnieyszym Seymie uchwalonych nie wydali, liczby nie uczynili, iu- 670
ramentow na Seymikach nie wykonali, y kwitow głownych z skarbu nie otrzymali, y ktorzy *pro 4ta Febr:* za dekretami Trybunalskiemi, ani się rachowali, ani pieniędzy nie wnieśli, y delat originalnych do skarbu podług konstytucyi *anni 1655* nie oddali, także o niewydanie kwarty simple, wszyscy donataryusze dobra nasze trzymaiący, według osobliwey na teraźnieyszym Seymie postanowioney konstytucyi o kwarcie, y ze wszystkich, ktorzy do skarbu Rzeczyposp: iako y do stołu naszego należące zatrzymali prowenta y podatki, także y z pogłownego żydowskiego, y Tatarskiego, y ci ktorzy iakimkolwiek sposobem podatkow pieniędzy Rzeczyposp: tknęli, y obywatele ktorzy na delatę są zdani, y ci na ktorych dekreta Trybunałow Skarbowych, y Grodzkie o nie wydanie *in genere* wszelakich podatkow ferowane są. Infamie iednak *in contumaciam* na blisko przeszłym Trybunale ferowane, *ratione* niewiadomości czasu sądu tego Trybunału, z osob osądzonych, *post*

calculationem et satisfactionem w Trybunale teraźnieyszym *praestitam* znosiemy, deklaruiąc iż co *per abjurata et judicata* w Woiewodztwach y Powiatach Sądow *cum retentoribus* na przeszłym Seymie uchwalonych *decedet*, a na teraźnieyszym Trybunale słusznie bydź pokażą, to *in solutum* Poborcom y Grodom przyięto będzie. A ponieważ pokazuie się z rachunkow skarbowych że siła iest tych, ktorzy służą w woysku, a z dobr naszych y swoich ziemskich, ktore trzymaią, podatkow Rzeczyposp: do skarbu nie oddali, tedy wszyscy tacy dostatecznie porachuią się na Trybunale Skarbowym teraźnieyszym, według delat od Poborcow y Grodow produkowanych, y uczynią satysfakcyą według sposobu w kommissyi woyskowey teraz wyrażonego. Miasta też ktore podymnych y donatyw nie wydały, Urzędnicy Grodzcy przy ktorych by pieniądze iakie z delat, podatkow nie wydanych, tudziesz peny wyciągnione, lubo też y delaty y dekreta Trybunałow przeszłych Skarbowych y Grodzkie *ad executionem* nie przywiedzione znaydowały, także o nie wyciąganie retent, odpuszczenie iuramentow, w przyimowaniu nad konstytucyą, y czynieniu defalkacyi, y o depaktacyą od excypowania iuramentow, y branie od defalkowanych dymow korrupcyi, y o wszystko, luboby iakie dekreta Grodzkie zaszły, ktoremiby się *remissa* na Trybunał Wielki W. X. Lit. *tempore hostilitatis ratione* podatkow, abo do inszego iakiego *subsellium* uczyniona była, sami, a ieśliby ktory z nich umarł: potomkowie abo sukcessorowie ich, sprawować się powinni, *praevia adcitatione ad cujusvis instantiam sub poena talionis*, ktoby nie dowiodł zadawszy komu z Grodowych, co maiąc *pro hac sola vice*, nic nie preiudykuiąc prawu dawnemu o Urzędzie Grodzkim opisanemu. Reassumuiemy przytym wszystkie konstytucye do skarbu, y Trybunału Skarbowego ściągaiące, y one za wyrażone tu mieć chcemy, aby do wszystkich Woiewodztw y Po-
671 wiatow Wielk: X. Lit. delata z skarbu każdego Woiewodztwa, y Powiatu, wiele w ktorych iakich retent zostaie, przed Trybunałem na Seymiki Relacyine przysłane były, ktorą każdy Urząd Grodzki w swoim Powiecie do akt przyiąć, y extrakty tey delaty z ksiąg wyiąwszy, przez Woźnych Generałow, po wszystkich parafiach w swoim Powiecie, rozesłać y publikować nieomylnie powinien będzie, a relacyą zaraz tygodniem do skarbu przed zaczęciem Trybunału odesłać ma. Na tymże Trybunale Iaśnie Wielmożny Woiewoda Wileński Hetman Wielki W. X. Lit: *ratione* długu sobie winnego, *deducet liquidationem per factores suos* wybranych podatkow wszelakich, Seymem przeszłym *cum abjuratis desertatorum et conflagratorum* uchwalonych, według przeszłego Seymu konstytucyi o assekuracyi długu onemu napisancy, ktorą *in toto* reassumuiemy, y approbuiemy. Tamże na Trybunale Wielebny X. Ierzy Białozor, Biskup teraźnieyszy Smoleński, cokolwiek za Pisarstwa Skarbowego do siebie podatkow wziął, iako y Urodzony Mikołay Iudycki, Magister Altylerye ponieważ na teraźnieyszym Seymie doskonałey liczby nie uczynił, ze wszystkiego tego, cokolwiek pieniędzy z skarbu Rzeczyposp: na armatę y insze *necessaria*, sam przez się lubo przez swoich subdelegatow odebrał, iako y Urodzony Gabryel Kimbar, Skarbny Wielk: W. X. Lit: z pieniędzy Rzeczyposp: ktore ieszcze przy nim zostaią, sprawić się wszyscy powinni będą, y co się kolwiek przy nich pieniędzy naydować z kalkulacyi skarbowey, y z dekretu Trybunalskiego będzie, to wszystko na zapłatę woysku, do skarbu *exnunc sub poena infamiae et confiscationis bonorum*, refundować powinni będą. Tamże Trybunał Skarbowy, y o te retenta, o ktore Grody odesłały na Seym, ma mieć *potestatem* doskonałą y realną uczynić decyzyą. Na tymże Trybunale Poborcowie do laudowych podatkow, to iest, podymnych szesnastu, y sześciu poborow z dobr naszych, y inszych, to iest czopowego, *et ab inductis et evectis*, Wilkomirskiego, Bracławskiego, Kowińskiego, y Upitskiego Powiatow, y z Xięstwa Żmudzkiego obrani, komu te podatki wybrane, na co, y iako wiele wydali, sprawić się *praevia calculatione* w skarbie powinni będą. A ieśli co *in retentis* zostaie, to wszystko do skarbu Rzeczyposp: przez retentorow oddano bydź ma. O co każdy retentor y Poborca za publikacyą od Grodu, delat od Poborcow podanych sprawić się na Trybunale powinien, *sub poena superius expressa*. A cokolwiek woyskom Rzeczyposp: z tych podatkow dano, to wszystko w zasługach przy płacy na kommissyi teraźnieyszey, potrącono będzie.

Pospolite ruszenie W. X. Lit.

4. Lubośmy na tym Seymie dostatecznie *tam pacis*, *quam belli medijs securitati* Rzeczyposp: ze wszystkich stron prowidowali, zabiegaiąc iednak nagłym okazyom y nawałnościom *hostilium armorum*. Pospolite ruszenie generalne W. X. L. 672
pro hac vice uchwalamy, do przyszłego Seymu, na ktore każdy *ex personis et fortunis*: kto iedno według prawa Ziemskiego podlega służbie, *cujuscunque status et conditionis*, powinien będzie stanąć *nemine excepto*, według statutu W. X. L. y starych popisowych kwitow, wyiąwszy Pieczętarzow, Marszałkow, Referendarzow, y Rezydentow: prawem *protunc* naznaczonych, ieśliby przy boku naszym na ten czas byli, tak też y tych, ktorzy będą pod ten czas *in legationibus publicis*. Na ktore pospolite ruszenie, gdyby tego wymagała *necessitas*, y sami osobą naszą z potęgą przeciwko następuiącemu nieprzyiacielowi, do W. X. Lit. ruszemy się, iuż na ten czas y pomienione osoby, y żaden od służby tey pospolitey nie może bydź uwolniony. Ktore pospolite ruszenie żeby tym wcześniey na obronę Rzplitey wyprawić się mogło: tedy teraz po Seymie wici iedne za dwoie z Kancellaryi naszey wydać, y do Woiewodztw, y Powiatow, odesłać roskażemy. A ieśliby też iakie niebezpieczeństwo na W. X. L. przypaść miało: y trze-

cie wici do Hetmana naszego W. X. Lit. za przestrogą onego, bez żadnego omieszkania odeślemy, y mieysce do zgromadzenia się naznaczemy, to waruiąc teraz, żeby wszyscy nie czekaiąc y trzecich wici, iako do boiu gotowi byli, aby *in casu ingruentis periculi*, żadne omieszkanie nie było. Ktore to pospolite ruszenie ma się odprawować we wszystkich porządkach, y okolicznościach: według statutu W. X. Lit. gdzie y żołnierze exemptami naszymi, ani Hetmańskiemi zasłaniać się nie będą mogli. A ieżeliby Nam osobą naszą bydź tak prędko w W. X. L. nie przyszło, a trzebaby zażyć tego pospolitego ruszenia; tedy pod sprawą Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego, Hetmana Wielkiego W. X. Litew. według tegoż statutu W. X. Lit. ma się odprawować *sine divisione belli*. Iednak gdzieby od ktorych granic Rzplitey nastąpiły nieprzyiacielskie siły: tedy pewne Powiaty tam gdzie tego będzie potrzeba, *secundum exigentiam* za zniesieniem się z Hetmanem naszym Wielkim W. X. Lit. obrociemy, maiąc w respekcie *securitatem* Powiatow od Inflant y Kurlandyi, stosuiąc się we wszystkiem do prawa pospolitego. A że siła iest Woiewodztw, y Powiatow zawoiowanych, z ktorych *exules* dotrzymuiąc wiary y cnoty Nam y Rzplitey od zaczęcia woyny, y dotąd zostaiąc *exuti fortunis suis* nie mogą woyny służyć, od pospolitego ruszenia uwalniamy, procz tych, ktorzy w rożnych Woiewodztwach y Powiatach possessye swoie maią, y *de facto* sami trzymaią one, ktorzy z ochoty swoiey, y dla przysługi oyczyźnie zechcą zarowno stawić się w okazyach woiennych, lubo nie są w zaciągu, ci *more militari* w porządku należnym od Hetmana Wielkiego W. X. Lit. ordynowanym, będą zostawali w woysku, według przepomożenia swego. Ci zaś wszyscy, ktorzy
673 dotąd *in hostico* z Woiewodztwy y Powiatami zostaią, wszyscy *nemine excepto* powinni będą gromadzić się do Nas; a w niebytności naszey, do Hetmana Wielkiego W. X. Lit. ktorego władza *in nostra absentia* nad pospolitym ruszeniem, ma *in toto* bydź zachowana, według statutu W. X. Lit. Zastawnicy y arendarze, ktorzy się wynioszy z miast, summy na maiętności wnieśli, nie maią się excypować dziedzicami, y osobliwemi zapisami, ale powinni sami stawać, y służyć z summy według possessyi swoich, ktorzy w Koronie y w W. X. Lit. maią swoie possessye gdy w Koronie sami na pospolitym ruszeniu stawać będą, w W. X. L. poczty swoie stawić powinni będą, według praw y zwyczaiow; co *viceversa* obywatelom W. X. L. służyć ma. Miasta zaś Maydeburskie, ktore są wolne *ab hostilitate*, według prawa piechotę wyprawować maią. Czego porządek y sposob Hetmanowi naszemu Wielkiemu W. X. L. zlecamy. Tatarowie też W. X. Lit. ktorzy przy swoich possessyach zostaią, według prawa ruszyć się, y tę expedycyą odprawować powinni będą.

Quarta donatywy symple W. X. Lit.

5. Przywodząc do skutku postanowienie Rzeczyposp: względem apparatu woiennego, postanawiamy: aby wszyscy, ktorzy po konstytucyi o donatywie symple uchwaloney, do skarbu W. X. Lit. oney nie zapłacili w Trybunale Skarbowym na teraźnieyszym Seymie postanowionym, sprawili się y porachowali w skarbie, iako wiele ktory winien od obięcia dobr Rzpltey żeby zaraz tamże co się pokaże z porachunku, do skarbu wnieśli, y satysfakcyą dostateczną uczynili, (*exceptis* ktorych dobra *mere* zawoiowane) *sub pœnis* o tey quarcie opisanych. A iż wiele iest spustoszonych dobr naszych, ktore iuż nie mogą *correspondere* w prowencie dawnym, tedy maiąc słuszny wzgląd na to, pozwalamy, że kto *pro annis praeteritis et praesentibus medietatem* wniesie quarty do skarbu, ma bydź wolen, a ktoby nie mogł y tego *ratione* spustoszenia oddać, tedy ile może, ma wnieść: Starosta y dzierżawca przez siebie samego, lub *per factores bonorum*, szlachtę osiadłą tamże w Trybunale *praevio juramento in eam rotam*. Iż ia przez te lata nic więcey nad to, co do skarbu wnoszę prowentu sprawiedliwego, na quartę symple donatywy przychodzącego, z dzierżawy tey nic wziąłem, y żadnych przeszłych retent wziąć się nie spodziewam. A *in futurum* płacenie quarty, według teyże przysięgi, do iat czterech *inclusive* od porachowania się w skarbie służyć im będzie. Z tych iednak Starostw y dzierżaw, ktore pod nieprzyiacielem zostawały: *possessores* ktorzy ich nie trzymali, nie będą powinni przez ten czas nietrzymania sprawować się, ale ci ktorzy *qualicunque praetextu* onych byli possessorami, ktorzy z spustoszonych dobr *simili praevio juramento* będą oddawali, a z całych tak tych iako ktore nie były *in hostico*, zupełną według dawnych regestrow 674
skarbowych y kwitow, wnieść będą powinni do skarbu *sub ijsdem pœnis*. Ktorey to quarty donatywy symple skarb W. X. L. nie ma obracać ninacz inszego, ieno na apparat woienny, według dawnego prawa, za wiadomością y assygnacyami Hetmana Wielkiego W. X. L. A ponieważ ta quarta *non sufficit* na municyą: tedy z podatkow teraz uchwalonych, skarb W. X. L. będzie wydawał, za assygnacyami Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego, Hetmana Wielkiego, W. X. L.

Approbacya liczby skarbu W. X. L.

6. Ponieważ Wielmożny Wincenty Korwin Gosiewski, Podskarbi Wielki y Hetman Polny W. X. L. przez Urodzonych Urzędnikow Skarbowych W. X. L. według konstytucyi Seymu przeszłego za wszystkie lata, a Wielmożny Krzysztof Pac, Kanclerz W. X. L. za administracyi swoiey Urzędu Skarbowego, przed Nami y Rzecząposp: *perceptorum et distributorum* dostateczną uczynili kalkulacyą. Przeto pomienionych Wielmożnych Kanclerza y Podskarbiego W. X. Lit.

za wszystkie lata aż do teraźnieyszego Seymu, ponieważ uczyniona *satisfactio juxta mentem legis*, y podpisana ich iest *calculatio*, podług oney, *authoritate praesentis Conventus* quituiemy, kontrakty wszelakie y dyspozycye tak Wielmożnego Podskarbiego, iako Wielmożnego Kanclerza approbuiemy, y quit generalny obudwum wzwyż pomienionym, wydać roskazaliśmy.

Assekuracya summy Krola IMci od skarbu W. X. L.

7. Pokazało się to z liczby przez Urodzonych Pisarzow Skarbowych, W. X. L. *in absentia* na ten czas Wielmoż: Wincentego Korwina Gosiewskiego, Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. X. L. przed Nami y Rzecząposp: odprawioney. Iż Wielm: Podskarbi W. X. Lit. *in defectu* prowentow publicznych, z dobr naszych stołowych, mianowicie z oekonomii Szawelskiey y Olitskiey wniesioną do skarbu summę 58 tysięcy dwieście sześćdziesiąt ieden złotych, y groszy 19 na rożne potrzeby Rzplitey wydał: zaczym *authoritate praesentis Conventus* waruiemy to, ażeby Nam od skarbu Rzplitey W. X. L. summa pomieniona nieodwłocznie wypłacona była. Co na kommissyi teraźnieyszey, w zasługi woyska potrącono będzie.

Disciplina militaris w W. X. Lit.

8. Dosyć iest postanowionych praw *de disciplina militari;* tak Koronnych, iako w W. X. L. ktore y teraz wszystkie a osobliwie konstytucye *anni* 1609, 1613, 1626, 1628, 1633, 1658, we wszystkich punktach reassumuiemy *iniungendo* pilno Hetmanom naszym W. X. L. żeby exekucyą nie odwłoczną tego prawa ludziom ukrzywdzonym czynili, według pen tam, y w artykułach woyskowych wyrażonych. A że obywatele W.
675 X. L. przez Posłow swoich Ziemskich, na ten Seym wysłanych, donieśli y Rzpltey skargę, że żołnierze nie maiąc respektu na dobra ziemskie prawem pospolitym od ciężarow uwolnione *per licentiam* ważą się chleby y stacye pieniężne *extorsive* wyciągać, w dobrach, y domach szlacheckich stawać. Tedy za dowodem słusznym u Sądu Hetmańskiego, o takie excessy, y kontempty *legis publicæ*, każdy *pœna capitis* ma bydź karany. Zabiegaiąc też dalszym licencyom, władzą Hetmańską w dawnym porządku y zwyczaiu, według praw oyczystych zachowuiąc postanawiamy, aby żołnierze w służbie Rzpltey zostaiący, nigdy koł prywatnych składać, y na nich rozdawania chleba bez ordynansu Hetmańskiego z dobr tak naszych, iako duchownych y świeckich nie ważyli się. *Sub eadem capitis pœna* za należnym dowodem. O co *ad instantiam cujusvis* Hetmani nasi W. X. L. bez żadnych dylacyi, sądzić y karać powinni będą. A gdyby w tym obywatele W. X. L. *præjudicium* mieli tedy na Seymie każdym przez Posłow swoich o to domawiać się, do ukontentowania od Rzeczyposp: będą.

Assekuracya wydatkow woiennych, liquidowanych na teraźnieyszym Seymie Iaśnie Wielm. Pawłowi Sapieże, Woiewodzie Wileńskiemu Hetmanowi Wielkiemu W. X. Lit.

9. Stosuiąc się do konstytucyi przeszłego Seymu, Iaśnie Wielmożny Paweł Sapieha Wda Wileński, Hetman Wielki W. X. L. na teraźnieyszym Seymie przed Deputatami z Senatu, y z Koła Poselskiego wysadzonymi, dostateczną wydatkow woyskowych uczynił liquidacyą, z ktorey pokazało się *authentice*, że nad wydatki na przeszłym Seymie produkowane, y assekurowane, wydał *a die 1 Sptembr: anni 1656* aż do Seymu teraźnieyszego, siedmkroć sto tysięcy, trzydzieści, czterysta y dwadzieścia złotych. Zaczym iako tę liquidacyą podpisaną rękoma tychże Deputatow, *in toto* approbuiemy, tak waruiemy to *authoritate praesentis Conventus*, Iaśnie Wielm: Woiewodzie Wileńskiemu, *et successoribus* onego, że ten dług wszystek dla dobra pospolitego zaciągniony, z skarbu W. X. L. zupełnie iako nayprędzey będzie mogło bydź, będzie wypłacony. A że na teraźnieyszym Seymie dla nawałności spraw y ciężarow Rzplitey nie mogły bydź sposoby namowione, do satysfakcyi tak prętkiey, iako *meretur* ta wygoda onego. Tedy na przyszłym da Bog Seymie *effective* obmyśli Rzeczposp: iakoby ten dług *ante omnia* bez dylacyi żadnych był oddany. Żeby iednak za tę wygodę tak znamienitą *cum dispendio* fortun swoich własnych, oyczyźnie wyświadczoną odnosił *gratitudinis consolationem*, y miał pewną nadzieię, że My y Rzplita ma to w swoiey konsyderacyi, y chce *succurrere* iego kosztom, ktore y teraz musi w tak trudne czasy spendować dla dobra pospolitego, ponieważ dla desolacyi wielkiey, bardzo mało z podatkow Rzpltey wydał, po Seymie przeszłym sobie należącey summy, za dług 676
tam wyrażony; postanawiamy za zgodą wszech Stanow, żeby *ad rationem* tych podatkow na teraźnieyszym Seymie liquidowanych, skarb W. X. Lit. dał Iaśnie Wielm: Woiewodzie Wileńskiemu, złotych sto tysięcy z podatkow Rzpltey na teraźnieyszym Trybunale Skarbowym. A cokolwiek w tey liquidacyi teraźnieyszey kładzie, że wydał na zaciąg y żołd: tedy to wszystko woysku w skarbie na teraźnieyszey kommissyi ma bydź potrącono, y strony barw na piechotę, skarb ma się zachować według konstytucyi przeszłego Seymu.

Assekuracya Iaśnie Wielm: Woiewodzie Wileńskiemu Hetmanowi W. X. L. z skarbu Koronnego.

10. Pokazało się to z liquidacyi Iaśnie Wielmoż: Wdy Wileńskiego, Hetmana Wielkiego W. X. L. na teraźnieyszym Seymie: że na expugnacyą Tykocińskiey fortece wydał *de suo* trzydzieści tysięcy, siedm set złotych, a że Tykocin należy do Korony, tedy skarb Koronny *necessitates bellicas* powinien *providere;* zaczym tę summę pomienionemu Woiewodzie Wileńskiemu z podatkow na tym Seymie uchwalonych, skarb Ko-

ronny oddać powinien będzie. Y iuż za satysfakcyą Koronną W. X. L. tę tu pomienioną summę złotych trzydzieści tysięcy, siedm set wytrąci, z generalney summy przy dostatecznym wypłaceniu długu onemu, z liquidacyi na teraźnieyszym Seymie uczynioney.

Assekuracya długu Wielmożnego Wincentego Korwina Gosiewskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. X. L.

11. Ponieważ *ad rationem* zaciągnionego długu *in defectu* w skarbie publicznych pieniędzy, przez Wielm: Podskarbiego *cum onere* iego własnych *mobilium, ex vigore* przeszłego Seymu konstytucyi, nie doszła go summa naznaczona, a teraz z uczynioney przed Nami y Rzplitą liczby, pokazało się nad percepte z podatkow Rzeczyposp: przychodzących wydanych pieniędzy, złotych dwakroć sto tysięcy, sześćdziesiąt ieden tysiąc, pięć set dwa złote, a osobliwie zaś z liqnidacyi przez Deputatow na to wysadzonych od Rzpltey realnych expens na rożne Rzplitey woienne potrzeby, pokazało się summy złotych dwakroć sto tysięcy y ieden tysiąc, pięć set czterdzieści. Tedy *authoritate Conventus praesentis* konstytucyą przeszłego Seymu *in toto* utwierdzaiąc, oddane z skarbu na ten dług potrąciwszy cztery tysiące dwieście pięćdziesiąt złotych, obie *insimul* złączywszy summy, złotych czterykroć sto tysięcy, pięćdziesiąt ośm tysięcy, siedm set dziewięćdziesiąt dwa złote. Assekuruiemy w tym Wielm: Podskarbiego, iż ta oboia summa, z tych podatkow, ktore ieno do skarbu Rzplitey wnoszone będą, iako nayprędzey będzie mogło bydź po
677 teraźnieyszym Seymie, Wielm: Podskarbiego, a *in absentia* onego, samę Wielmożną Podskarbiną, lub sukcessorow onego doydzie. A cokolwiek w rachunkach skarbowych y w liquidacyi produkowano na tym Seymie, *ratione* zaciągnionego *ad fidem publicam* długu, z tego to wszystkiego co wydano na żołd, tym, ktorzy brali, na kommissyi teraźnieyszey woyskowey, w zasługi ma bydź potrącono.

Assekuracya zasług z skarbu W. X. L. Urodzonym Ierzemu Niemieryczowi, Podkomorzemu Kiiowskiemu, y Sukcessorom Bogusława Przypkowskiego winnych.

12. Ponieważ się to z rachunkow skarbowych pokazało, że Urodzonemu Podkomorzemu Kiiowskiemu na regiment tysiąc piechoty cudzoziemskiey, po zapłaceniu czasu kommissyi Mińskiey, *in anno 1654* odprawioney dawnieyszych, a potym po kommissyi nowych zasług *ad diem 9 Augusti anni 1655* winno ieszcze zostało złotych siedmdziesiąt sześć tysięcy ośmset, osobliwie z tegoż regimentu pod Kownem w potrzebie poległemu, Urodzonemu Bogusławowi Przypkowskiemu, y sukcessorom iego winno złotych siedm tysięcy dwieście. Zaczym że na ten czas skarb W. X. L. tych sum dla wielu inszych expens publicznych *solvendo* bydź nie może, waruiemy że to z retent dawnieyszych, lubo podatkow iakichkolwiek Rzeczyposp: przed inszemi wszystkiemi długami, eliberuiąc assekuracyą pod Hadiaczem Wielmożnych Kommissarzow naszych daną, (wytrąciwszy zwyczayne expensa, ktore skarb czasu kalkulacyi *deducet*,) zapłacono bydź ma: a skarbowi za rachunkami y za quitami Urodzonych Podkomorzego Kiiowskiego, y sukcessorow zeszłego Przypkowskiego, na przyszłey da Bog liczbie od Nas y Rzeczyposp: przyięto będzie.

Seymiki w Woiewodztwach y Powiatach zawoiowanych W. X. Litew.

13. Żeby dalszey waryacyi, y trudności *in publicis negotijs* nie było, dla odprawowania Seymikow, przed Seymami, y ktoreby *ex alijs occasionibus* przypadać miały, osobliwie na elekcyi Urzędnikow Ziemskich, za zgodą Posłow tych Woiewodztw y Powiatow, naznaczamy mieysca na wszelkie publiczne sprawy do przyszłego Seymu, Woiewodztwu Wileńskiemu w Kamieńcu Litewskim, Powiatowi Ośmiańskiemu w Grodnie, Lidzkiemu *in casum hostilitatis* w Lidzie, w Wasiliskach, Brasławskiemu w Szatach. Trockiew Siemnie, Kowieńskiemu w Gielnach, Smoleńskiemu w Grodnie, Starodubowskiemu w Wierzbołowie, Połockiemu w Kobryniu, Witepskiemu w Bezdzieżu, Orszańskiemu w Mińsku, *in casum hostilitatis* w Słonimie, Mścisławskiemu w Krynkach, Możyrskiemu w Kobryniu, Rzeczyckiemu w Kieydanach, Inflantskiey Ziemi w Dziewałtowie: na ktore mieysca z Kancellaryi naszych W. X. L. wszystkie *publicae expeditiones* odtąd a nie gdzie indziey dyrygowane bydź maią, *servato modo* statutu W. X. Lit. y dawnych zwyczaiow: a ktore nie są zawoiowane, na mieyscu zdawna na to destynowane. Ieżeli też wcześnie przed Seymem przyszłym pomienione Woiewodztwa y Powiaty, *ab hostilitate* uwolnione będą, tedy *antiqvum usum* w tey mierze *servabunt* Kancellarye nasze. Seymiki zaś prywatne y ziazdy, ktoreby *inscijs Nobis* były formowane, *in futurum* cale znosiemy. A wszystkim Woiewodztwom y Powiatom W. X. L. Seymiki Relacyine po teraźnieyszym Seymie, za iednostayną Posłow zgodą dnia *20 Iunij* naznaczamy, na ktore skarb W. X. Lit. ma przysłać, skoro będą wydrukowane konstytucye.

Akcyza W. X. Litew.

14. Kiedy nie mogły ordynaryine podatki nagłym Rzeczyposp: wystarczyć potrzebom, postanowiliśmy akcyzę przeszłego Seymu, ktorą y teraz na ieden rok postanawiamy, po wszystkich miastach, miasteczkach y wsiach, gdzie targi y handle odprawuią się, tak w naszych, duchownych y szlacheckich dobrach, *nemine excepto*, *ab omnibus mercimonijs in genere*, tak *victualibus* iako *utensilibus*, iako szerzey konstytucya Seymu przeszłego Koronna wyraża. A że z przeszłego Seymu do administratorow, ktorych sobie obierać miały Woiewodztwa, y Powiaty wydawać naznaczono. W czym *culpa administrantium* wielką a znaczną przyniosła Rzeczyposp: *et cum in-*
678

iuria privatorum szkodę: tedy zabiegaiąc temu *cavemus*, aby weryfikacya tego podatku przez skarb uczyniona, dla konfrontowania wniesionych pieniędzy była. *Inposterum* zaś postanawiamy, aby ten podatek *per plus offerentiam* kontraktow skarbowych, arendą chodził, warowawszy to, że arendarze od administratorow skarbu W. X. Lit. postanowieni, y Sukkollektorowie ich tych podatkow nigdzie indziey, ieno do skarbu W. X. Lit. według kontraktow wnosić maią, lubo też żeby skarb przez swoich Administratorow exequował, przestrzegaiąc iakoby z naylepszym Rzeczyposp: mogło bydź pożytkiem. A skarb nasz te pieniądze ninacz inszego, ieno na zapłatę woysku W. X. Lit. obracać będzie. *Circa securitatem* zaś administratorow, arendarzow y Exaktorow, konstytucyą Koronną o akcyzie napisaną Wielk: X. Lit: applikuiemy, *cum simili foro judicato, poena et executione.* Tak też *circa forum* z administratorami tey akcyzy, y ich Sukkollektorami konstytucyą przeszłego Seymu o akcyzie W. X. Litew: reassumuiemy. To waruiąc osobliwie, że nie maią brać tylko dwa grosze od złotego, żeby ten ktory kupuie nie płacił akcyzy.

679 **Mennica W. X. Litew.** 680

15. Należy to do porządku y pożytku powszechnego, aby mennica erygowana była, w W. X. Lit. osobliwie w teraźnieyszych Rzeczyposp: potrzebach, obmyślaiąc sposoby do wypłacenia woyskom naszym winnego długu. Zaczym za zgodą powszechną uchwalamy, żeby w Brześciu Litewskim założona, y iako nayprędzey wystawiona była. Co zlecamy Wielmożnemu administratorowi na ten czas skarbu W. X. Lit. żeby to *ad effectum* przywiodł, kosztem z podatkow Rzeczyposp. A żeby to tym porządniey y skuteczniey stać się mogło, zlecamy Deputatom do Trybunału Skarbowego na tym Seymie naznaczonym, żeby tamże w Grodnie pod czas tego Trybunału namowili, y dostatecznie postanowili, iakoby mennica W. X. L. w swoie ryzę wprawiona była, stosuiąc się *ad uniformitatem* mennice Koronney. Y naypierwey pozwalamy wybić million ieden szelągami. Z ktorego Wielmożny Administrator uczyni liczbę na przyszłym Seymie, a te pieniądze będzie obracał na zapłatę woysku W. X. Lit. y insze extraordynaryine Rzeczyposp: expensa, według dyspozycyi Rzeczyposp: na tym Seymie postanowioney, w inszych też cyrkumstancyach około mennice, y tego milliónu szelągow konstytucyą na tym Seymie, o mennicy Koronney uchwaloną *functioni* skarbowey, y mennicy W. X. L. *in toto* applikuiemy. A że się pokazało z rachunkow skarbowych że zostaią reszty przy administratorach mennice W. X. L. tedy tamże na Trybunale Skarbowym, ci ktorzy przed tym zawiadowali mennicą, sprawią się ze wszystkiego dostatecznie, *et satisfacient* skarbowey W. X. L.

Summa Trubecka.

16. Przywodząc do skutku konstytucyą *anni 1646* z strony summy Trubeckiey, za wytoczeniem się sprawy przed sąd nasz na teraźnieyszym Seymie *praevia liquidatione* przez Deputaty z Senatu, y z Izby Poselskiey, ferowaliśmy dekret między Wielm: Krzysztofem Wołodkowiczem, Woiewodą Nowogrodzkim, a Urodzonym Bazylim Sołtykiem, Podczaszym Czerniechowskim, sukcessorem zeszłego Pawła Sołtyka, według ktorego *authoritate praesentis Conventus*, deklaruiemy, y tą konstytucyą, iż odtąd Wielmożnemu Woiewodzie, ma dochodzić co rok z skarbu Koronnego prowizyi, złotych ośm tysięcy, sześć set sześćdziesiąt sześć, y groszy dwadzieścia; a Urodzonemu Sołtykowi, złotych trzy tysiące, trzysta, trzydzieści trzy y groszy 10. Dawnieysza zaś summa prowizyi w skarbie zatrzymana, samemu Wielm: Woiewodzie Nowogrodzkiemu wszystka ma należeć, y ma bydź zapłacona na kommissyi Lwowskiey teraźnieyszey. A realna summa, iako Wielm: Woiewodzie, sto trzydzieści tysięcy, tak Urodzonemu Sołtykowi, pięćdziesiąt tysięcy na przyszłym Seymie z skarbu Koronnego zapłacona będzie.

Praesidium Słuckie.

17. Libertacyą miastu Słuckiemu konstytucyą roku 1649 warowaną, a potym drugą na Seymie roku 1655 na sześć lat prolongowaną względem uwolnienia od podatkow, *sine derogatione* cłom naszym y Rzeczyposp: należącym *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. A iż Wielm: Xiąże Bogusław Radziwił, Koniuszy W. X. Lit. przez wszystek czas *hostilitatis*, ludzie zaciągu cudzoziemskiego, pieszego, dragońskiego, y raytarskiego, także piechotę Węgierską; własnym kosztem bez żołdu y chleba Rzeczyposp: na fortecy Słuckiey trzymał, y nim odpor następuiącemu nieprzyiaciclowi dawał, ktorego iuż dłużey *propter desolationem* dobr tamecznych swoich, *sine subsidio Reipublicae* sustentować nie może. Tedy uważaiąc iako wiele na dobrym tey fortece osadzeniu, y opatrzeniu W. X. Lit: należy, ludzie te w komput woyska W. X. L. przyimuiemy, ktorych nad tysiąc więcey bydź nie ma, y onym służbę od Seymu przeszłego przyznawamy, ktorych popis z wiadomością Iaśnie Wielm: Woiewody Wileńskiego, Hetmana Wielkiego W. X. L. od Urodzonego Pisarza Polnego W. X. Lit: abo substituta iego przysięgłego ma bydź odprawiony. Na ktorych ludzi subsistencyą y sustentacyą podymne y akcyzę na przeszłym Seymie, y teraźnieyszym uchwaloną, ktorą w Trybunale teraźnieyszym powinien będzie liquidować, y innych po nich *tempore belli* następuiących Seymach, uchwalone będą, z Słucka y Kopyla, y inszych miasteczek y wsi do Słucka y Kopyla należących przypadaiące, Wielmożny X. Koniuszy W. X. L. *ratione* płace tym żołnierzom z skarbu przychodzącey,

obracać będzie za assygnacyą Hetmana naszego Wielkiego W. X. L. z wiadomością Wielm: administratora skarbu W. X. Lit. A do weryfikacyi wybierania akcyzy, dworzanin skarbowy ma bydź zesłany, ktorego *salarium* z tychże akcyz, takie ma dochodzić, iakie w inszych miasteczkach akcyznikom iest pozwolone. A Wielmożny Koniuszy W. X. Lit: akcyznika swego postanowi, ktory na sprawiedliwym wybieraniu akcyzy iurament w skarbie W. X. Lit: ma wykonać, tamże iako wiele tey akcyzy, wybrać się y temu żołnierzowi doyść może, rachunek położyć powinien będzie, a ieśliby przychodziło więcey na ludzie wzwyż pomienione, na *praesidium* Słuckim będące, z skarbu W. X. L. ma bydź dopłacono: ieśli też co nad to wybiorą, do skarbu *residuum* oddawano będzie, *cessante hostilitate,* temu ludowi z podatkow Rzeczyposp: płacono nie będzie, a poki woyna trwać będzie. zawsze na fortecy, to *praesidium* zostawać będzie.

Koequacya pewnych Powiatow W X. Lit.

18. Koequacya na przeszłym Seymie *ratione* szesnastu podymnych. w Powiecie Wilkomirskim, Kowieńskim. Upitskim, y Xięstwie Żmudzkim wydanych do tego odłożona Seymu, ponieważ
681 swego nie wzięła skutku, do przyszłego odkładamy Seymu, waruiąc to ieżeliby iakie *succederent* podatki po teraźnieyszym Seymie, tedy te szesnaście podymnych maią bydź potrącone od Rzeczyposp: w podatki uchwalone.

Forum o poddane zbiegłe z W. X. Lit. do Korony.

19. Doniesiona iest Nam przez Posłow Ziemskich W. X. Lit. na Seymie teraźnieyszym *quaerimonia*, iż *turmatim* tak z oekonomij naszych, iako z dobr duchownych y szlacheckich z rożnych Woiewodztw, y Powiatow uchodzą poddani do Korony, gdzie w Grodach y w Ziemstwie żadney nie mogą odnieść satysfakcyi. Przeto dla otrzymania prętszey sprawiedliwości obywatelom W. X. L. o zbiegi do Korony *forum* naznaczamy na Trybunale Koronnym, *in quolibet termino et regestro*, *termino peremptorio*, gdzie każdy *inculpatus*, żadnymi exemptami nie zasłaniaiąc się, powinien *comparere*, y tam się usprawiedliwić.

O rabownikach w W. X. Lit.

20. Zabiegaiąc swywoli od czasu, szerzącey się przez naiazdy y rabowanie dobr naszych ekonomicznych, duchownych y szlacheckich, konstytucyą Seymu przeszłego *anni* 1658, *in toto* reassumuiemy, według ktorey aby Grody skuteczne *judicia* y satysfakcyą *injuriatis* czynili, *sub privatione officij*, deklaruiemy, *salva appellatione* do Trybunału W. X. Lit. osiadłey szlachcie.

Approbacya przywileiu dożywotnego na Kliowiec, y Mieleyczyce, Urodzonemu Pawłowi Teterze.

21. Daiąc wzgląd osobliwy na wierne zasługi Urodzonego Pawła Tetery, dobra pewne do stołu naszego należące w ekonomii Brzeskiey leżące, nazwane Kiiowiec, y Mieleyczyce z miasteczkiem Pieszczatcem, ze wszystkiemi pożytkami, y wsiami do tych kluczow należącemi: prawem dożywotnym onemu z łaski naszey konferowaliśmy. Na co przywiley z Kancellaryi naszey *ex Senatus Consilio*, iuż mu iest wydany, ktory *non obstantibus quibuscis constitutionibus*, o nieupraszaniu dobr stołu naszego Krolewskiego *sancitis*, za zgodą wszech Stanow *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy *et firmo in robore* mieć chcemy, *salvo jure* kościoła Mieleyczyckiego, *ratione* włok tych, ktore są od Nas temu kościołowi nadane. A gdy się poda okazya. tedy z inszych dobr do dyspozycyi naszey przypadłych w Koronie lub w W. X. L. *commutationem bonorum aequivalentium* pomienionemu Teterze, bez ukrzywdzenia onego uczyniemy, y nie wprzod ustąpi y z tych dobr ekonomicznych, aż mu się satysfakcya przez Kommissarzow naszych stanie dostateczna, a te dobra znowu w ten czas do ekonomii naszey Brzeskiey, powrocić powinne będą.

Approbacya przywileiow Urodzonemu Nieczaiowi, y Urodzonym Koszanskiemu y Boharewiczowi. 682

22. Zawdzięczaiąc wierne usługi Iana Nieczaia, Pułkownika naszego, ktore on po wzięty od Nas amnistii, Nam y Rzeczyposp: przeciwko nieprzyiacielowi naszemu odważnie oświadczył, przywileie od Nas onemu na dożywocie pewnych dobr nazwanych Czausy, y Czerekow, y dwoie Woytowstwa Puckowskie, y Blachowickie, w ekonomii Mohilewskiey leżących, także na Starostwo Bobruyskie, z summą na nim będącą, ktorą on należnym sukcessorom *refundere* powinien będzie, prawem także dożywotnym. Do tego przywileie Urodzonych Adama Chleba Koszańskiego, na wieś Tyszczy z młynkiem, z gruntami Malkowskiemi, y z słobodką Pachnowką, y Urodzonego Krzysztofa Iana Boharewicza, na wioski Holenie y Horbowicze, w teyże ekonomii Mohilewskiey dożywociem dane, ze wszystkiemi do nich w przywileiach mianowanemi przynależnosciami, iako rycerskim, y dobrze zasłużonym oyczyznie synom, za zgodą wszech Stanow *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y korroboruiemy. Konstytucye iednak dawne strony dobr naszych stołowych, y oprawy Naiaśnieyszey Krolowey Iey Mci Pani Małżonki naszey, względem Starostwa Bobruyskiego, (excypuiąc te tylko donacyi osobom wyżey mianowanym y ich małżonkom) reassumuiemy. Tak iednak iż *post fata* pomienionych donataryuszow, znowu te dobra wyżey mianowane do stołu naszego wracać się maią. Czego Wielmożni Podskarbiowie nasi doyźrzeć powinni będą. Aboli też za podaniem okazyi z inszych dobr do dyspozycyi naszey przypadłych *commutationem bonorum aequivalentium*, wszystkim mianowanym osobom, bez ukrzywdzenia ich uczynić mamy, y nie wprzod z tych dobr donataryuszowie nasi ustąpić maią, aż się im słuszna przez

zesłanych od Nas Kommissarzow stanie satysfakcya.

Approbacya przywileiow Urodzonym Koszanskim, y Urodzonemu Sielickiemu.

23. W osobliwey maiąc konsyderacyi zalecone postępki ku Nam y Rzeczyposp: szczerey usługi, Urodzonych Adama Podczaszego Mścisławskiego, y Ierzego Marcyana Chlebow Koszańskich, a chcąc im to zawdzięczyć, na pewne dobra Koszany nazwane, w Woiewodztwie Mścisławskim leżące, z przynależnościami, po Urodzonym Mirskim, przodkowi ich *quondam* wiecznością służące. Także dobra dożywotne mianowane Berczyrnińskie w tymże Woiewodztwie Mścisławskim, ze wszystkiemi, do nich przynależnościami. Przywileie na wieczność od Nas dane po osobach wzwyż pomienionych, powagą Seymu teraźnieyszego *in toto* approbuiemy. Urodzonemu Ianowi Kazimierzowi Sielickiemu, Skarb-
683 nikowi Rzeczyckiemu, ponieważ do Naiaśnieyszey Krolowey Iey Mci Pani Małżonki naszey, z dobr *juri reformatorio* w Starostwie Bobruyskim podległych, wioski pewne w przywileiu specyfikowane prawem Ziemskim wieczystym są nadane, a przez Nas konfirmowane. Tedy ten przywiley *authoritate Conventus praesentis* approbuiemy y *perpetuis temporibus* korroboruiemy. Konstytucye iednak dawne strony dobr *iuri reformatorio* podległych, (względem donacyi osoby wyżey mianowaney excypuiąc) reassumuiemy.

Recez sprawy Smoleńskiey, z Urodzonym Korfem.

24. Należy *ex aequitate et justitia*, aby iako *virtus bene meritorum praemijs* od Nas y Rzeczyposp: kondekorowana była, tak żeby też *crimina impunita* nie zostawały. A że według konstytucyi *anni* 1655 Urodzony Wilhelm Korf, z officerami swymi, o poddanie Smoleńskiey fortecy, *inculpatus* na przeszłym Seymie miał bydź wzdany, iako *contumax sub poenis legum*, iednak *ex clementia nostra Regia*, na Seym teraźnieyszy *cum toto causae effectu* odłożyliśmy. Więc za nagęszczeniem spraw, ta sprawa do sądzenia nieprzypadła. Przeto *authoritate praesentis Conventus* tę sprawę z pomienionym Korfem Oberszterem y Kapitanami iego, na przyszły Seym odkładamy. Czego Instygatorowie nasi *utriusque gentis* poprzeć maią. Obywatelom zaś Smoleńskim *conceditur legalitas* przez iednego obywatela *in judicio*, a ktorzy nie byli pod czas zdania Smoleńska, ci do tey sprawy cale nie należą.

Indygenat Urodzonemu Danielowi Eilofowi.

25. Maiąc zaleconą od Posłow Ziemskich, y PP. Rad naszych, Urodzonego Daniela Eilofa, ku Nam y Rzeczyposp: dobrą inklinacyą, gdy na zamku naszym Nowogrodzkim, będąc *in praesidio* nad ludem Moskiewskim Majorem, na imie nasze udał się. A chcąc go tym wiernieyszym do usług naszych y Rzeczyposp: *conservare*. Za konsensem wszystkich Stanow *ad gremium* Rzeczyposp: za indygenę przyimuiemy, y do wolności y prerogatyw szlacheckich przypuszczamy.

Confirmatio przywileiow Tatarom W. X. Lit.

26. Przywileie Naiaśnieyszych Krolow Antecessorow naszych, przez Nas potwierdzone, Kniaziom, Ulanom, Naymanom, Murzom, Chorążym, Marszałkom, y wszystkim Tatarom naszym, służbę ziemską woienną służącym w W. X. Lit. w Koronie Polskiey, y na Wołyniu mieszkaiącym nadane, we wszystkich punktach, y paragrafach *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, waruiąc y to, żeby tym Tatarom, ktorzy służą w woysku tak Koronnym, iako W. X. Lit. płacono żołd z skarbu, takiż, iaki 684
płacą inszym chorągwiom Kozackim, do czego Tatarowie cudzoziemscy należeć nie maią.

Nobilitacya Muraszkom, y Draniewskim.

27. Ieżeli kiedy tedy naybardziey w teraźnieyszych zamieszanych Rzeczyposp: czasiech, iak naywięcey rycerskich oyczyzna potrzebuie synow, ktorych *in nostra* chcąc *augere Republ:* a maiąc zaleconą w dziełach rycerskich Setnikow, pułku Urodzonego Nieczaia, Dyonizego y Andrzeia Muraszkow, Koyneliusza, y Ewdoxego Draniewskich, experyencyą, tudzież ku Nam y Rzeczyposp: życzliwą usługę, pomienionych Setnikow nobilituiemy, y do wszelkich prerogatyw y honorow szlacheckich, za zgodą wszech Stanow na Seym teraźnieyszy zgromadzonych przypuszczamy, *praevio juramento fidelitatis* w nayblizszym Grodzie.

Approbacya fundacyi Wizańskiey, y Horodeckiey.

28. Fundacyą plebanii Wizańskiey, ze wsią Smolenniki nazwaną, y z placami do tego kościoła przyłączonemi, także fundacyą plebanii Horodeckiey, z sześcią włok Wielebnego Xiędza Iana Zaleskiego, a Plebana tamecznego przykupionemi, *salvis oneribus Reipublicae*, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Approbacya klasztora Brzeskiego, Panien Zakonnych reguły Swiętego Franciszka.

29. Nowe założenie klasztora Panien Zakonnych, reguły Swiętego Franciszka w Brześciu Litewskim, (ktore przedtym za wałami kościoł y klasztor dawney fundacyi maiąc, a teraz dla spalenia przedmieścia, na drugim mieyscu w wałach blisko kościoła Oycow Bernardynow, na placach nowo od ludzi, szlacheckiego, mieyskiego, y innych iurysdykcyi nabytych, *noviter* buduią się) powagą teraźnieyszego Seymu ztwierdzamy, *salvis oneribus Reipublicae.*

Approbatio fundacyi Collegiorum Kroskiego, y Poszawskiego.

30. Lubo dobra wszystkie *Collegiorum* Kroskiego, y Poszawskiego *ex natura oneribus militaribus* podlegać nie powinne, ponieważ fundacyi są szlacheckiey, y *servitium* z onych *bellicum* pospolitego ruszenia *praestatur*. Iednak, iż chle-

by y inne exakcye nad pomienione z onych *exiguntur*. Tedy *authoritate praesentis Conventus*, za zgodą wszech Stanow, *tanquam nobilium bona in immunitatibus suis confirmando*. Od ciężarow wszelkich pod ktore *equestris ordo* podlegać nie powinien, wolnymi czyniemy, *salvis oneribus servitij bellici et Reipublicae*.

Approbacya kamienicy na Bursę Grodzińską fundowaney.

31. Libertacyą przywileiem naszym, na kamienicę w Wilnie leżącą, na bursę Grodzińską: przez Urodzonego Andrzeia Odlaniskiego Poczobuta, Pisarza Ziemskiego Ośmiańskiego fundowaną, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

685

Approbacya Oycow Dominikanow konwentu Rosieńskiego.

32. Fundacyą nie dawną Oycow Dominikanow w Rosienach przez Urodzonego Mikołaia Stankiewicza, Pisarza W. X. Lit: y Urodzoną bracią, onego erygowaną, od Nayiaśnieyszego Krola Władysława Czwartego Pana Brata naszego, w roku 1646 miesiąca Decembra, dnia czternastego, osobliwym przywileiem wprzody, a potym konstytucyą Seymu Walnego Warszawskiego w roku 1647 approbowaną, y od Nas osobliwym także przywileiem w roku 1649 miesiąca Februarii, dnia dziewiątego konfirmowaną, ze wsią Oleie nazwaną nadaną, *vigore* Seymu teraźnieyszego cale przyimuiemy, y approbuiemy, *et immunitatibus Ecclesiae adscribimus, salvis tamen oneribus Reipublicae manentibus*.

Praesidium fortece Brzeskiey.

33. Ponieważ siła należy na fortecy Brzeskiey całey Rzpltey, ktora iest wrotami do Korony Polskiey, y W. X. Lit: postanawiamy, aby na to *praesidium* Iaśnie Wielmożny Woiewoda Wileński, Hetman Wielki W. X. Litew. trzysta człowieka ordynował z woyska, a pod czas gwałtowney potrzeby tak wiele, iako *periculorum exigentia* wyciągać będzie, a tey piechocie y ludziom Wielmożny Administrator na ten czas skarbowy z podatkow Rzeczyposp: płacić *sine onere* obywatelow tego Woiewodztwa powinien będzie. Armatę zaś, kule, prochy, y inne *requisita* należące do municyi, skarb abo Minister *Altilleriae* W. X. Lit. według potrzeby opatrować. Na co za wniesioną do siebie assygnacyą od Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego, Hetmana Wielk: W. X. Lit. wzaiemnie swoią Wielmożny Administrator do Grodu Brzeskiego y Poborcow ma wydać.

Zniesienie infamii z Urodzonego Adama Soroki, y Piotra Rzewuskiego.

34. Stateczną w woyskach naszych perseweracyą Urodzonego Adama Soroki, towarzysza chorągwie Wielmożnego Starosty Żmudzkiego, y przez Hetmanow naszych zaleconą. Tak też y Urodzonego Piotra Rzewuskiego, ktory pod chorągwią Urodzonego Sołtana służył, onych *a pœna infamiae militaris* na Seymie w roku 1655 publikowaney, *authoritate praesentis Conventus* uwalniamy, *et ad pristinum honoris statum* przywracamy.

Donativum kupieckie W. X. Lit.

35. Na tak gwałtowną Rzeczyposp: potrzebę, na kupce wszystkie *in genere* W. X. Lit. wkładamy summę dziesięć tysięcy, ktorą do skarbu W. X. Lit. na Trybunale Skarbowym w Grodnie oddać powinni będą, iedną ratą, pod winami w przeszłych konstytucyach opisanymi. Do czego na ten czas obliguią się kupcy w miastach naszych nie zawoiowanych zostaiący, *cessante* iednak *hostilitate*, y inszych miast pewną summę gdzie nie pustoszono, wnieść do skarbu powinni będą.

686

Pogłowne y podymne żydowskie w W. X. Lit.

36. Życząc woyska nasze w zasługach ukontentować, między inszymi sposobami na wszystkie żydy W. X. L. tak w dobrach naszych, duchownych iako y w szlacheckich, *nemine excepto*, pogłownego summę dziesiątka tysięcy wkładamy, ktorą summę wniosą dwiema ratami do skarbu, pierwszą na Trybunale Skarbowym, a drugą w dzień świętego Marcina w roku teraźnieyszym, ktorym na sprzeciwnych od wszelakich Urzędow pomoc ma bydź dawana. A podymnych teraz uchwalonych sześcioro do Poborcow y Powiatow obranych, *sine abjuratis et defalcatis modernis* na zapłatę woysku, iedną ratą wnieść powinni do skarbu *sub pœna infamiae et confiscationibus bonorum*. A wydawszy to pogłowne y podymne, od wszelakich ciężarow Rzeczyposp: według konstytucyi *anni* 1650 maią bydź wolni.

Pogłowne Tatarskie W. X. Lit.

37. Tatarowie W. X. Lit. według konstytucyi przeszłego Seymu sprawią się we wszystkim, y od osoby pogłownego po złotemu do Poborcow wydadzą, o ktorych wszystkie konstytucye reassumuiemy, *sub pœnis de retentoribus* w teraźnieyszey konstytucyi opisane.

Czas wniesienia podatkow W. X. Lit.

38. Obmyślaiąc zapłatę woysku W. X. Lit. uchwaliliśmy, podymnych sześcioro, tak z dobr naszych, iako y duchownych, y świeckich wszelakiey iurysdykcyi, ktore podymne z zawoiowanych Powiatow *cessante hostilitate*, a z tych ktore są wolne, *exnunc* to iest dnia piętnastego *Iulij* w roku teraźnieyszym 1659 do obranych na Seymikach Poborcow, według deklaracyi ze wszystkich dymow, wydane bydź maią, *sub pœnis* w Trybunale teraz postanowionym *sancitis*. A Poborcowie przysięgę na Seymiku wykonawszy, wybrane pieniądze do skarbu, na Trybunale Skarbowym, dnia dwudziestego wtorego *Iulij*, wnieść powinni, ciż retentorom do Grodu, y do skarbu delaty oddać maią, ktore Grod *exnunc* publikować y do skarbu na Trybunał oddać ma. O co wszyscy *retentores*, Poborcy y Grody, na tymże Trybunale sprawić się *sub pœna infamiae, et confiscationis bonorum* powinni będą. Z Woiewodztw y Powiatow *mere* zawoiowanych, na ten czas ieśliby wydać nie mogli, tak też y o podatki przeszłe, *ab inchoatione hostilitatis, usque ad reinductionem in bona* turbowani nie będą.

687

Deklaracya Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit.

39. Woiewodztwo Wileńskie. Ponieważ ieszcze w ręku nieprzyiacielskich dotąd zostaie. Przeto przeszłych *ab incepta hostilitate* do teraźnieyszego czasu podatkow pozwolonych nie wydało, y do wydania *stringi* nie może, wszakże teraz na zapłatę woysku W. X. Lit. sześcioro podymnych *cum abjuratis conflagratorum, peste sublatorum, et desertatorum*, y to *cessante in tempore hostilitate* wydać deklaruie, Seymik Relacyiny w Kamieńcu Litewskim. Powiat Ośmiański. Ponieważ dotąd ieszcze *hostilitatem patitur*, tedy od wszelakich podatkow przeszłych wolny zostawa, a *in futurum*, *si cessaverit hostilitas* sześć pozwala podymnych, *salvis abjuratis desertatorum, conflagratorum, et peste sublatorum*, Seymik Relacyiny, y inne wszelakie aż do Seymu przyszłego w Grodnie, według konstytucyi pozwala. Powiat Lidzki. Przez nieprzyiaciela y inne *calamitates* zruinowany. Sześcioro podymne *salvis abjuratis desertatorum, conflagratorum, et peste sublatorum, exclusa hostilitate, consistentia, et omni impedimento militari* do braci *cum assecuratione* bierze. Piętnaścioro zaś podymne według konstytucyi przeszłego Seymu do skarbu na terminie w konstytucyi o podatkach naznaczonym wnieść deklaruie się, *cavendo sibi*, że cokolwiek z dobr dziedzicznych ziemskich żołnierzowi chleba wydali, y *injuriati* zostali, to na kommissyi przyszłey zapłacić przyięto, y zapłacono będzie. Powiat Wilkomirski. Deklaruie się sześcioro podymne według ostatnich 1658 *abjurat*, gdzie iednak *hostilitas* zaszła, *cessante hostilitate*, *salvis abjuratis* wydać pozwala. Powiat Brasławski, iako Woiewodztwo Wileńskie. Woiewodztwo Trockie, z tych dobr ktore *in hostico* zostaią, podymnych *cessante hostilitate* sześcioro, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*. A nie z zawoiowanych zaś z drugiey strony Niemna, *exnunc* według ostatnich kwitow *anni* 1658 pozwala, ktore wydać po wyszciu żołnierza z Woiewodztwa swego deklaruie, a od przeszłych podatkow ktore *in hostico* zostaią, *ab inchoatione hostilitatis* wolne bydź ma. Powiat Grodzieński, lubo nie miał *potestatem* pozwolenia, na żadne podatki, widząc iednak *praegnantem* Rzeczyposp: *necessitatem*, pozwala sześcioro podymne, według *abjurat* y kwitow roku 1658. Podatki te wnieść obiecuie po wyszciu żołnierza z Powiatu swego, Seymik Relacyiny na dzień 20 Iulii składa, w zamku Grodzieńskim odprawować się ma, według dawnego zwyczaiu. A iż *lauda* tego Powiatu tak względem zaciągnionych dwuch chorągwi Urodzonego Krzysztofa Bachowieckiego, Marszałka Grodzieńskiego, y Urodzonego Stanisława Masalskiego, Woiewodzica Brzeskiego, względem podatkow na prochy pozwolonych, approbacyi dla krotkości czasu na tym Seymie wziąć nie mogły, likwidacyą onych do przyszłego Seymu odkładamy. Powiat Kowieński. Iż po większey części w ręku nieprzyiacielskich zostaie, dla tego przeszłych pozwolonych podatkow *ab inchoatione hostilitatis* nie wydał, y wydać nie może. *Residuum* zaś Powiatu tego lubo roku przeszłego 1658 *hostili manu* iest zruinowane, do powszechney iednak zostaiąc się W. X. Lit. zgody, sześcioro *de novo* podymnych, *salvis abjuratis cum assecuratione* bierze do braci. Powiat Upitski. Deklaruie sześcioro podymnego, według ostatnich kwitow y abiurat, gdzie iednak *hostilitas* zaszła, *cum abjuratis conflagratorum et desertatorum*. Seymik Relacyiny w Poniewieżu dnia 20 *Iunij*. A iż dla krotkości czasu nie przyszło do approbacyi, *laudum* Upitskiego Powiatu względem wyprawy pod Dinemburg w roku 1655 zaciągnionego żołnierza Urodzonego Iana Kołeckiego, Starosty Eyszyskiego. Przeto *approbationem* tego *laudum*, do przyszłego Seymu odkłada. Xięstwo Żmudzkie. Sześcioro podymne, według przeszłych ostatnich abiurat postępuie, *exclusa hostilitate*, gdzieby iednak świeżo *hostilitas* zaszła znowu *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum* wydać submittuie się. Woiewodztwo Smoleńskie. Dla powszechney zgody pozwala sześcioro podymne *cessante hos litate salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*, *in quantum* do possessyi *in tempore* obywatele przyidą teraz *exulantes*. Mieysce y czas Seymikom według konstytucyi generalney. Powiat Starodubowski. *Post realem reintroductionem* deklaruie wydać podymnych sześcioro, *cum abjuratis desertatorum, et conflagratorum et peste sublatorum*, Seymik Relacyiny w Wierzbołowie na terminie w konstytucyi naznaczonym. Tamże Seymiki Elekcyine na Urzędy Ziemskie Posłow, Deputatow, poki do realney possessyi dobr swoich nie przyidą. Woiewodztwo Połockie. Ponieważ *ab hostilitate hucusque* nie iest *liberum*, tedy od podatkow przeszłych wszelakich wolne zostawa, *in futurum* zaś pozwala podymnych sześcioro, *si cessaverit hostilitas, salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*. Seymik Relacyiny y inne wszystkie, aż do Seymu przyszłego według konstytucyi generalney. Woiewodztwo Nowogrodzkie. Sześcioro podymne bierze do braci *cum assecuratione*, że pozwala według abiurat y kwitow *anni* 1658. Podatki te wnieść obiecuie po wyszciu żołnierza z Woiewodztwa swego, Seymik Relacyiny na dzień 20 *Iunij* składa, na ktory konstytucyą skarb przysłać *tenetur*. Powiat Słonimski, z Woiewodztwem Nowogrodzkim *in toto* zgadza się. Powiat Wołkowiski. Lubo maiąc *limitatam* od braci *potestatem*, widząc iednak *urgentem necessitatem Reipublicae* y zgodę wszystkich Woiewodztw, sześcioro podymne *salvis abjuratis praeteriti anni 1658 cessante omni impedimento militari*, bierze do braci *cum assecuratione*, *praecavendo* sobie; iż

688

689

ieśliby co *extorsive* pod czas teraźnieyszey konsistencyi wziął żołnierz *ex bonis terrestribus*, w tym ma bydź satysfakcya ukrzywdzonym *effective* uczyniona na kommissyi. Woiewodztwo Witepskie *in toto* z Woiewodztwem Smoleńskim pozwala, Seymik według konstytucyi generalney. Powiat Orszański, *funditus* od nieprzyiaciela zruinowany y spalony, y teraz *in hostico* zostaiąc, podatkow y retent przeszłych *ab inchoata hostilitate* wydać nie mogł, y nie może. Iednak na teraźnieyszym Seymie bacząc potrzebę Rzplitey *cessante hostilitate*, *post reinductionem*, *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, sześcioro podymnych pozwala. A że przytuliszcza od Rzeczyposp: nie maią żadnego, y od pospolitego ruszenia wolni, Seymiki w Mińsku lubo w Słonimie *in casu hostilitatis* odprawować będą. Tamże y teraźnieyszy Seymik Relacyiny, na ktory konstytucya z skarbu ma bydź przysłana. Woiewodztwo Brzeskie. Do powszechney stosuiąc się zgody, sześcioro podymnych według abiurat poślednich *anni 1658 cum assecuratione* do braci bierze na Seymik Relacyiny, ktory na terminie Seymem postanowionym, ieśli konstytucye do Grodu przysłane będą odprawić się ma, *hoc praecauto*, żeby ta ściana y forteca Brzeska, *sufficienti* była opatrzona *praesidio*. Powiat Piński. Gwałtowną widząc Rzeplitey *necessitatem* a powszechney *inhærendo* zgodzie 6 podymne bierze do braci, *cum assecuratione et distinctione*, że z tych dobr, ktore są *in liquido* na termin naznaczony, według abiurat *anni* 1658. A z drugich *post reinductionem in bona salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum* wnieść do skarbu ma. Seymik na terminie naznaczonym za przysłaniem sobie konstytucyi mieć będą. Woiewodztwo Mścisławskie, *in hostico* ieszcze zostaiące, y *funditus* zruinowane, widząc *pro tempore prægnantem necessitatem Reipublicæ*, z drugimi Woiewodztwy y Powiaty Białoruskiemi, pozwala wydać sześcioro podymne, *post reinductionem* do possessyi swoich, *exclusa hostilitate*, *salvis* iednak *abjuratis conflagratorum et desertatorum*, o podatki *ab inchoata hostilitate*, zgadza się z Orszańskim Powiatem. Woiewodztwo Mińskie *necessitati* gwałtowney y powszechney zgodzie stosuiąc się, *cessante hostilitate*, za ustąpieniem żołnierza z Woiewodztwa sześcioro podymne *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*, *cum assecuratione* do braci bierze. Seymik za przysłaniem konstytucyi do Grodu, według naznaczonego terminu. Powiat Możyrski, zniesiony wszystek, ani podatkow dać,
690 ani *bellicam expeditionem* służyć nie może, *post reinductionem* iednak *in bona* sześcioro podymne *salvis abjuratis* dać *cum assecuratione* do braci bierze, Seymik *Relationis pro die 20 Iunij* w Kobryniu, dokąd y konstytucya na tenże Seymik przysłana bydź ma, tamże elekcye wszelkie odprawowane bydź maią, *ratione* iednak *praeteritarum contributionum*, *ab inchoata hostilitate* z Powiatem Orszańskim, *usque ad reinductionem*. Powiat Rzeczycki. *In hostilitate* do tych czas zostaiący, spolnie chcąc *in oneribus Reipublicae*, pociągać z drugiemi Woiewodztwy y Powiaty zawoiowanemi w Białoruskiey Prowincyi pozwala wydać sześcioro podymne, *exclusa omni hostilitate* w Powiecie swym *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*. Seymik Relaciyny w Kieydanach, tudziesz y inne wszystkie *generice includendo*, Powiatu należące Seymiki *durante hostilitate*. Ziemia Inflantcka, *adinstar* Powiatu Wiłkomirskiego, y Xięstwa Żmudzkiego, sześcioro podymne *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, *cessante hostilitate* wydać pozwala, byle obywatele Inflantcy od tak dawnego czasu *exulantes*, do possessyi dobr swoich przyść mogli.

Reces Seymu.

40. Ponieważ wielkie y poważne Rzeczyposp: sprawy y potrzeby Seym teraźnieyszy wzięły gwoli ktorym *coæquatia*, exorbitancye, *postulata* Woiewodztw y Ziem skutku swego odnieść nie mogły, tedy te wszystkie sprawy exorbitancye. *postulata*, *desideria* Woiewodztw Ziem y Powiatow, do przyszłego da P. Bog Walnego Seymu odkładamy. Do tegoż recessu łączemy *desideria* woysk naszych, *ac bene meritorum*, tak względem *iurium emphyteuseos*, iako y nobilitacyi y indygenatow, upewniaiąc w tym wiernych poddanych naszych, y woysko nasze, iż we wszystkich tych sprawach słuszne ich *desideria*, na tamten czas ukontentowane będą.

Ian Gniński, *Podkomorzy Pomorski*, *Starosta Gnieźnieński*, *Marszałek Koła Poselskiego.*

Woyciech Iarochowski, *Sędzia Ziemski Wschowski*, *Deputat do Konstytucyi z Wielkiey Polski.*

Chryzostom Gizycki, *Sędzia Ziemski Wieluński*, *Deput: do Konst:*

Ian Zenowicz, *Marszałek Ośmiański*, *Deput: do Konst: z W. X. L.*

Ian Chrapowicki, *Chorąży Woiewodztwa Smoleńskiego*, *Dep: do Konst: z W. X. L.*

Iego Krolewskiey Mci Sekretarz X. Stanisław Karol z Grabna Grabiński, *mpp.*

UCHWAŁA

691

SEYMU WALNEGO KORONNEGO SZEŚĆNIEDZIELNEGO,

W WARSZAWIE ODPRAWIONEGO, ROKU PAŃSKIEGO 1661, DNIA 2 MIESIĄCA MAIA.

W Imię Pańskie, Amen.

IAN KAZIMIERZ

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem w obec y każdemu zosobna komuby to wiedzieć należało, do wiadomości podaiemy. Iż dla wielkich spraw Rzeczypospolitey.

dla doskonałego obmyślania bespieczeństwa oney, złożyliśmy Seym ordynaryiny sześćniedzielny, w Warszawie, na ktorym to cokolwiek należy do dobrego porządku y bezpieczeństwa względem zatrzymania całości Państw naszych, za zgodą wszech Stanow postanawiamy y uchwalamy.

O Aryanach, abo Nowokrzczeńcach.

2. Zawdzięczaiąc Panu Bogu zastępow, wzięte dobrodzieystwa roku przeszłego, ktore Nam dał w tak znamienitych nad nieprzyiaciołami, zwycięstwach, y chcąc tę Boską dobroczynność tą naszą wdzięcznością daley ubłagać, gdy nieprzyiacioł przedwieczności Syna iego z Państw naszych wywołanych, iakośmy to iuż przeszłych blisko Seymow konstytucyą *anni 1658* tak utytułowaną: sekta Aryańska abo Nowokrzczeńska, y konstytucyą *anni 1659* uczynili, tak y teraz aby taż sekta Aryańska żadnemi wymyślnemi sposobami ukrywana w Państwach naszych Krolestwa Polskiego y W. X. Lit. nie zostawała, ale raczey prawa pomienione do exekucyi były przywiedzione po Urzędach wszelakich y Sądach mieć chcemy. A w W. X. Litew: takowym sprawom *inter causas compositi Iudicij* w Trybunale *forum* naznaczamy.

Skrypt ad archivum dany.

3. Skrypt *securitatum* pewnych osob zachodzący od Nas Naywielebnieyszego Xiędza Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, y Urodzonego Marszałka Poselskiego podpisany *ad archivum* dany *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Zapłata woyskom Koronnym.

4. Ponieważ Rzeczpospolita na tym Seymie zapłaty woyskom długu winnego uchwaliła, tedy
692 podatkow tych według deklaracyi Woiewodztw y Ziem uczynionych na nic inszego obracać nie powinni będą, iedno na samę szczegulną zapłatę woyskom w służbie zostaiącym. Dla czego woyska te między Woiewodztwa y Ziemie *juxta proportionem* podatkow, podzielone mieć chcemy. Ktory podział iż dla porachowania z woyskiem na tym Seymie nie mogł stanąć, tedy reassumuiąc wszystkie przeszłe konstytucye o kommissyach napisane, mieć chcemy po Wielmożnych Hetmanach naszych, abo *pro die 26 Septembris* do Lwowa ziechali, y przy Wielmożnym Podskarbim Wielkim Koronnym sądy y rachunki doskonałe, iako wiele woysku, tak Polskiemu, iako y cudzoziemskiemu, za przeszłe ćwierci, długu winnego Rzeczpospolita zostawa, do ktorych przydaiemy z Senatu Wielmożnych Iana Zamoyskiego, Sandomirskiego, Stefana z Czarnce Czarnieckiego Ruskiego, Ieremiego Xiążęcia na Wiśniowcu Bełskiego: Woiewodow. Andrzeia Fredra Lwowskiego, Iana Franciszka Łubowieckiego Wołyńskiego, Mikołaia Bieganowskiego Kamienieckiego, Alexandra Cetnera, Halickiego, Kasztellanow. A z Izby Poselskiey Urodzonych, z Poznańskiego, Remigiana z Otaka Zaleyskiego Podczaszego Poznańskiego. Z Krakowskiego Iana Pieniążka Skarbnika Przemyskiego. Z Xięstwa Ośmiańskiego y Zatorskiego, ... Porębskiego. Z Sandomirskiego, Iana na Branicach Branickiego, Stolnika Koronnego Chęcińskiego etc. Starostę. Z Kaliskiego, Stanisława Kozuchowskiego Stolnika Kaliskiego. Z Sieradzkiego, Kazimierza Zapolskiego, Stolnika Brzeskiego. Z Ziemie Wieluńskiey, Chryzostoma Gizickiego, Sędziego Ziemie Wieluńskiey. Z Łęczyckiego, Wawrzyńca Kosowskiego Cześnika Łanczyckiego. Z Brzeskiego obrać sobie maią na Seymiku Relacyinym. z Kiiowskiego, Stefana Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego. Z Inowłocławskiego, ... Wysockiego, Łowczego Brzeskiego. Z Dobrzynskiey, ... Tolibowskiego Starostę Bobrownickiego. Z Halickiey Andrzeia Potockiego Starostę Halickiego. Z Chełmskiey, Floryana Orchowskiego Stolnika Chełmskiego. Z Wołyńskiego, Stefana Liduchowskiego, Podkomorzego Krzemienieckiego, Z Podolskiego, Woyciecha Miastkowskiego, Chorążego Nowogrodzkiego. Z Lubelskiego, Stanisława Widlicę Domaszewskiego, Starostę Łukowskiego. Z Bełskiego Woyciecha Tomisławskiego. Z Płockiego Adryana Lasockiego, Stolnika Wyssogrodzkiego. Z Mazowieckiego, Kazimierza Cieciszewskiego, Chorążego Liwskiego. Z alternaty, Tomasza Gocłowskiego, Sędziego Ziemskiego Nurskiego. Z Podlaskiego, Woyciecha Mleczka Starostę Mielnickiego. Z Rawskiego, Mikołaia z Radanowa Zabickiego, Podkomorzego Gostyńskiego. Z Chełmińskiego, Iakuba Zbnińskiego, Sędziego Ziemie Dobrzyńskiey. Z Malborskiego, Iakuba Szwaradzkiego, Podwoiewodzego Malborskiego. Z Pomorskiego, Adryana Kitnowskiego, Surrogatora Cłuchowskiego, Z Bracławskiego, Stefana Piaseczyńskiego, Podstolego Bracławskiego. Z Czerniechowskiego, Ludwika Woroszyła, Chorążego Żytomierskiego. Ktorzy *praevio iuramento* doskonały rachunek uczyniwszy ze wszystkim woyskiem tak Polskim, iako regimentami cudzoziemskiemi, powinni będą toż woysko tak konne iako y piesze, na Woiewodztwa y Ziemie *proportionaliter* podzielić, y *majori numero* nie będą onerować onych, nad deklaracye przez Posłow tychże Woiewodztw y Ziem uczynione iako ktore Woiewodztwo y Ziemia chorągwiom, pułkom y regimentom płacić powinni będą. Dla czego zaraz tak summy korresponduiące poborom *sine abjuratis* deklarowane y pozwolone Szafarze abo Poborcy, ktorych sobie na Seymikach Relacyinych Woiewodztwa y Ziemie obiorą, na tenże dzień y czas sądom y rachunkom pomienionym, zwioszy y płacić powinni będą a nie inszym, ciż Szafarze abo Poborcy zaraz na tychże Seymikach relacyinych obrani, iuramentem komprobować maią. Iż tych podatkow na nic inszego obracać nie będą iedno na samę zapłatę długu winnego woysku tych chorągwi, pułkow y regimentow, ktore na ich Woiewodztwa abo Ziemie wydzielone będą. A ieśliby na co inszego pieniądze te wydali nad ordynacyą Seymu teraźnieyszego choćby też y za assygna-
693

cyami *ex Senatus consulto*, tedy *de suo proprio* cale zapłacić woysku winni będą. Na tęż kommissyą Szafarze abo Poborcy reszty czterech poborow *cum abjuratis*, ktore Woiewodztwa y Ziemie *ad rationem* tylko dały, ktore zaś tych czterech poborow nie oddały, calc ie oddać powinni, procz Ziemie Warszawskiey, ktora trzy pobory *sine abjuratis*, iuż wydała. Także też z łanow dobr tych ktore zwykły chleb zimowy wydawać *salvis abjuratis*, tam gdzieby ich dotąd niewypłacono, zwieść powinni będą. Ktorym to Kommissarzom tak *euntibus*, iako też *redeuntibus*, y na tamtey kommissyi reziduiącym, także Szafarzom y Poborcom *omnem securitatem* waruiemy, tak iako iest *de securitate* Trybunału Koronnego Deputatom *legibus Regni* obostrzona. Tymże Kommissarzom z Seymu naznaczonym same Woiewodztwa y Ziemie *salaria* obmyślić powinne będą, chcąc to mieć, aby na początek kommissyi Kommissarze ziechać byli powinni. Regestra zaś sądow, y rachunkow tych sami Oberszterowie abo Oberszterleytmantowie, albo też Maiorowie regimentow poprzysięgać *in facie Iudicij* powinni będą. Na tychże sądach *injuriae privatorum*, ieśliby kto *ex injuriatis* na żołnierzach krzywd swoich, przechodem, lub stanowiskiem poczynionych, w tych sądach dochodzić chciał, maią według prawa *decidi*, reassumuiąc w tym *in toto* konstytucye *annorum 1634* y insze wszystkie, ktorym z drugiey y trzeciey raty szkody komprobowane oddane bydź maią y wytrącone. A summa z Woiewodztwa Wołyńskiego na podatki pozwolona na to woysko ktore teraz w
694 Woiewodztwie Wołyńskim konsystencyą odprawuie assygnowane bydź ma, na ktorey to summie szkod swoich dochodzić maią. A *in quantum* by szkody iuramentem likwidowane *quantitatem* summy pozwoloney przewyższały, tedy *salvam viam agendi* temu Woiewodztwu na zasługach tego woyska w inszym Woiewodztwie assygnowanych zachowuiemy. A że Woiewodztwa Wielgopolskie ćwierć Iuliuszową chorągwiom zaciągu swego ktore w służbie Rzeczypospolitey zostawały, *realiter* zapłaciły, tedy im ta summa w podatkach mianowanych, także zasługi Urodzonego Woyciecha Krzyckiego, ktory w expedycyi z Szeremetem *gloriose* na on czas *occubuit*, w tychże Woiewodztwach z teyże raty drugiey zapłacone bydź maią, iakie się z likwidacyi rol chorągwie onego poprzysiężonych pokażą. A że Ziemia Warszawska Urodzonemu Wilhelmowi Buthlerowi Oberszterowi naszemu za assygnacyą *ex Senatus consulto*, dała dwanaście tysięcy złotych, tedy ta summa w ostatniey racie potrącona bydź ma, ktorą w zasługach Urodzonego Obersztera skarb rachować powinien. Zlecamy przytym Wielmożnym Hetmanom naszym aby z Kommissarzami z Seymu od Nas naznaczonemi woyska nasze uymować, y onym perswadować chcieli, iakoby ze szczerey a uprzeymey ku Nam y oyczyznie miłey matce swoiey miłości, tym się za krwawe zasługi swoie kontentować chcieli, co im Rzeczpospolita w tak ciężkiem zniszczeniu y spustoszeniu swoim obmyślić mogła. Ciż Szafarze abo Poborcy, powinni będą drugą ratę *pro 15 Aprilis*. Trzecią *pro 15 Octobris in anno 1662* w Woiewodztwach y Ziemiach zapłacić, według podziału woyska na kommissyi teyże rękami Wielmożnych Hetmanow, także Wielmożnego Podskarbiego Wielkiego Koronnego, iako też Kommissarzow naszych z Seymu naznaczonych podpisanego, tak iako ktorey chorągwi, pułkom y regimentom będzie należało. Dla czego Deputaci do Woiewodztw y Ziem z pułkow y regimentow przyieżdżać powinni będą, żadnych iednak traktamentow upominać się nie maią, ani szkod czynić, iadąc po pieniądze y powracaiąc, ani żadnych podwod brać, ale *de suo proprio sumptu* żyć. Do teyże zapłaty należeć będą ci ktorzy zasługi swoie likwidowali na Lubelskiey, y Lwowskiey kommissyach, iako y ci ktorzy nie likwidowali, a *in opere* byli tak pod Toruniem, Grudziądzem, y Malborkiem, iako też y w inszych expedycyach do teyże zapłaty należeić maią. Długi także winne Wielmożnym Hetmanom, ktore na teraźnieyszym Seymie są likwidowane, także z tych podatkow zapłacone bydź maią. To też mieć chcemy, aby na teyże kommissyi regimentom cudzoziemskim ktorym assekuracya z przeszłey kommissyi Lwowskiey na zapłacenie czterech cwierci iest dana, ponieważ dotąd iedni ieno *ad rationem*, drudzy zaś cale nic nie wzięli satysfakcya się stała, deklaruiemy. A że assygnacye do Woiewodztw Pruskich na dwakroć sto tysięcy wydane, także od nie- 695
ktorych Woiewodztw y Ziem, na chorągwie pewne na dziewięćdziesiąt y ośm tysięcy, a dotąd nie są zapłacone, mieć chcemy, aby z tychże podatkow doskonałą swoię satisfakcyą *ante omnia* odniosły. A iż *ad rationem* zapłaty z tych czterech poborow *cum abjuratis* pozwolonych przed Seymem wydanych, także zimowego chleba z niektorych Woiewodztw z Ziem, chorągwie, pułki y regimenty wzięli iuż za assygnacyami tak Wielmożnych Hetmanow, iako też Wielmożnego Podskarbiego Wielkiego Koronnego *ad rationem* zasług swoich pieniądze, tedy na on czas przy porachowaniu generalnym ma im to bydź wtrącono w zasługi, w czym porownanie tych chorągwi pułkow y regimentow, ktore z tych czterech poborow nic nie wzięły, na on czas bydź powinno. Do teyże zapłaty, należeć maią chorągwie od Wielmożnego Iana Wyhowskiego Woiewody Kiiowskiego zaciągnione: na co za konsensem naszym od Wielmożnych Hetmanow naszych assekuracya iest mu dana, ktorym z tychże podatkow z porachowania słusznego zapłacono bydź ma. Także y summa przez Urodzonego Andrzeia Potockiego, Obożnego Koronnego zaciągniona dwadzieścia y cztery tysiący, także przez Urodzonego Iozefa Łączyńskiego, Obersztera naszego trzy tysiące dwieście złotych, to iest tak wiele iako się pokazuie expens z tych sum na chorągwie wydanych, ktore to summy *vicissim* przy porachowa-

niu woyska na on czas przy Urodzonym Obożnym Koronnym będącemu maią bydź potrącone. A że za uniwersałem naszym Woiewodztwo Podlaskie *ex Senatus consulto* ze czterech poborow wydali Urodzonemu Melchierowi Vonabroden Oberszterlaytmantowi regimentu pieszego Wielmożnego Woiewody Ruskiego summę ośm tysięcy pięć set złotych, tedy ta summa po rachunkach dostatecznych przy zapłacie Woiewodztwu temu przyięta bydź ma, a skarb Oberszterowi temu w zapłatę potrącić powinien będzie. A iż Woiewodztwo Lubelskie y Ziemia Wieluńska poborow te cztery *sine abjuratis* iuż wydały. Tedy cokolwiek by się abiurat pokazało, w podatkach inszych ma im to bydź potrącono. To też *lege praesenti* deklaruiemy. Iż podatkow żadnych nad te, ktore są na Seymie uchwalone, *etiam et ex Senatus consulto* przez uniwersały, tak na miasta nasze iako też duchowne y szlacheckie wkładać nie będziemy. A uniwersały ktore na kollektę w przeszłych czasiech wyszły, także mandaty wydane, y kondemnaty o tę kollektę *in quovis Iudicio* otrzymane znosiemy y kassuiemy. Na teyże kommissyi retentorom wszystkim iako kwarty także Poborcom Sukkollektorom Poborcow czterech, y na teraźnieyszym Seymie uchwalonych także Wielebnemu Xiędzu Ianowi Rożyckiemu, Proboszczowi Gnieźnieńskiemu, Pisarzowi Skarbowemu naszemu, ktory *in fidem publicam* za uniwersałami naszemi po Woiewodztwach y Zie-
696 miach prowianty odbierał, a na kommissyi Lwowskiey *juxta praescriptum* konstytucyi *anni 1659* rachunkow dostatecznych nie uczynił, także y Morykoni, ktory tymże prowiantem dysponował na tę kommissyą stawić się będą powinni, y rachunek dostateczny uczynić, ktorym *terminum peremptorium sine adcitatione ad instantiam Instigatoris Regni* naznaczamy zaraz na początku kommissyi konstytucye wszystkie o Trybunałach Radomskich *in toto* reassumuiąc. To też deklaruiąc gdzieby takowy *Exactor* dał na sobie na tey kommissyi kondemnatę otrzymać, onemu iuż z Kancellaryi naszych *etiam ex Senatus consulto* gleyty wydawane nie będą, a wydane żadney wagi mieć nie maią y owszem iako Exaktorowie, tak też y retentorowie *executioni subjacere* maią, ktorą nieodwłocznie Starostowie y Urzędy ich o niezapłacenie podatkow czynić będą powinni. A to *sub poenis legibus Regni descriptis*. O czym konstytucye wszystkie *de faciendis executionibus authoritate praesentis Conventus* reassumuiemy. Urodzonego Gąsiorowskiego do sądu kommissyi Lwowskiey odsyłamy.

O starey kwarcie.

5. Chcąc iako w naylepszy porządek wprawić starą kwartę, ktora od dawnych czasow na zapłacenie woysku kwarcianemu ordynowana iest, reassumuiemy wszystkie dawne prawa o wydawaniu oney, chcąc to mieć po Starostach y dzierżawcach wszelakich dobr naszych, aby kwartę zupełnie oddawali, y wnosili do Rawy według teraźnieyszych lustracyi, kędykolwiek dobra takowe lustrowano. Z tych zaś dobr, ktore nie są lustrowane według dawnych lustracyi: kwarty tak *symplae*, iako y *duplae* oddawać będą powinni, nie zasłaniaiąc się żadnemi dekretami, według konstytucyi *anni 1647*, ktorebykolwiek tak *ante* iako y potym pozachodziły: ponieważ wszyscy *tenentur* płacić ten podatek, y ci ktorzykolwiek w summach iakich dobr naszych dotrzymuią, ktoreby konstytucyami warowane nie były, albo na nie dekreta Seymowe nie zaszły, iako y na teraźnieyszym Seymie *ex instantia Instigatoris* z Urodzonym Hieronymem Olszowskim Starostą Brzezińskim ferowany, ktory *in suo robore* zostawać ma *in toto*. A że wiele należy na tym, aby te lustracye (ktore po Seymie przeszłym odprawili z Seymu naznaczeni Lustratorowie) do wiadomości wszystkich przyść mogli: tedy po Lustratorach mieć to chcemy: aby lustracye porządnie spisawszy wszystkie tam kędy iuż dobra lustrowali do Grodow pierwszych każdego Woiewodztwa regestra rękami swemi podpisane, y zapieczętowane *per oblatam* podali, ktore Urzędy Grodzkie przyimować maią, bez kosztow podaiących, y one do ksiąg aktykować. Po Wielmożnym zaś Podskarbim Wielkim Koronnym y Namiestnikach po nim następuiących mieć chcemy, aby *in futurum* doskonale Pisarzom Skarbowym rachunki na Seymach czynione pisać kazali, iako wiele w kto-
rym Woiewodztwie, Ziemi, Powiecie, z ktorego 697
Starostwa, albo dzierżawy, ktoreykolwiek quarty płacą, y iako wiele kto daie, albo dać powinien, y kto iest *possessorem* dobr ktorych, gdyż przez taki sposob prędzey się doyść będzie mogło tych, ktorzy są przeciwni prawu y quarty obociey płacić niechcą. Powinni także będą ciż Pisarze w tychże rachunkach deklarować, iako wiele *a novis possessoribus*, lub *post cessum*, lub *decessum* wchodzi takowego podatku do skarbu. A że wiele takich się znayduie, ktorzy wytrącać sobie zwykli w zasługach swoich kwarcianne podatki, iąko to w rachunkach teraźnieyszych deklarował skarb. Tedy postanawiamy, aby *in futurum* quarty *teneretur* każdy gotowemi pieniędzmi wnosić y oddawać w Rawie do skarbu. A to *sub poena triplicis pensionis*, *et privatione* Starostw y dzierżaw iako też y przeciwko *detentorom*, ktorzyby według opisanego prawa pieniędzy tych nie zwieźli, y onych nie oddali na czas w prawie opisany. Z tych zaś dobr, ktore *mere* są *in hostico*, nie powinni będą Starostowie y dzierżawcy nasi płacić quarty, aż *ad possessionem realem* ich przyidą. Ktorzy iednak iuż *ad possessiones* przyszli, doskonale quertę oddawać powinni do skarbu, chyba żeby kędy spustoszone Starostwo albo dzierżawa była. Co każdy trzymaiący dobra iakie komprobować ma według konstytucyi *anni 1658*. Iż sprawiedliwie dwie części intraty wnosi do skarbu, a sobie trzy części tylko zostawuie. A że w Woiewodztwach Pruskich przez woyny teraźnieysze spu-

stoszone są Starostwa y dzierżawy, takoweż im prawo służyć ma. To też po Wielm: Podskarbim Wielkim Kor: y następcach iego mieć chcemy, aby po zaczęciu Seymu sześćniedzielnego, rachunki piątego dnia zaraz z kwarty czynić powinien był, y delatę na rachunkach retentorow quarty oboiey każdego retentora oddać kazał, żeby *constaret* Izbie Poselskiey, kto do sądu o niewydanie quarty należeć będzie. A ieśliby delaty nie oddał, wolno będzie Posłom Ziemskim upomnieć się *privationem* Urzędu iego. *Securitatem* przytym sessyi Rawskiey *et itinerantibus*, tak iako o Trybunale Koronnym iest opisano, waruiemy, y do sądzenia takowych spraw Deputatom tamecznym przy Urzędzie Grodzkim Rawskim *sine quavis appellatione* moc zupełną daiemy. A że wiele dotąd Starostw y dzierżaw w Woiewodztwach y Ziemiach nie lustrowano, postanawiamy, aby naydaley świętа S. Bartłomieia blisko przyszłego *tenerentur* ciż Lustratorowie do Woiewodztw y Ziem ziechać, y lustracyi takich dokończyć, y odprawione do Grodow oddać. Ieśliby też ktorzy *ob legalitatem* ziechać nie mogli, wolno będzie Nam na mieysce tych inszych *constituere*.

Revificatia nowey quarty na oeconomiam bellicam w Koronie.

6. Chcąc do skutku przywieść intencyie Krola ś. pamięci Władysława IV Pana Brata naszego o quarcie drugiey na oekonomią woienną, 698
ordynowaney. Stosuiąc się do punktow y porządku namowionego *anni 1632* na Elekcyi iego, reassumuiemy *tam in toto*, *quam in omnibus quibusvis particulis* konstytucye *annorum* 1637, 1638, 1640, 1641 postanawiaiąc, aby według intencyi naszey y Rzeczyposp: quarta druga z dobr naszych oddawana była pieniądzmi gotowemi, a nie żadnemi kartkami doskonale, y na nic inszego nie obracała się, iedno na oekonomią *bellicam*, y porządne wyprowadzenie armaty w pole. Mieć tedy chcemy tę quartę duplę przy quarcie pierwszey, na woysko kwarciane ordynowaney w Rawie oddawano według lustracyi świeżo odprawionych, ktorą Deputaci z Seymow do odbierania od Nas naznaczeni oddawać będą powinni do starszego nad oekonomią woienną, albo namiestnika za kwitami iego, ktore do Wielmożnego Podskarbiego Wielkiego Koronnego oddawane bydź maią. *Non derogando* nic starey kwarcie ktorą Wielm: Podskarbi dysponować ma. Ma tedy bydź starszy nad oekonomią woienną według prawa opisanego szlachcic Polski w dziele rycerskim zasłużony, y dobrze w Polszcze osiadły, a to dla tego, żeby rachunki dostateczne na każdym Seymie zaraz na początku czynił: a szkody ieśli iakie *inferret*, w powziętych przez się pieniędzach, aby ie *teneretur* zaraz *refundere Reipublicae* z dobr swoich dziedzicznych, *excepto* iednak Woiewodztw *mere in hostico* zostaiących, *praevio juramento desertatorum* w tych tam Woiewodztwach spustoszonych.

Deklaracya konstytucyi Seymu przeszłego oekonomii Nowodworskiey.

7. Ponieważ dotąd za Starostwo Nowodworskie dobra do stołu naszego należące, nie przyszło Nam *ex primis vacantibus*, względem intraty Starostowa specyfikowanego odebrać. Iż iednak na ten czas prowizyi winney dwudziestu tysięcy złotych Nam od Rzeczyposp: assekurowaney oddawać do skarbu naszego prywatnego skarb Koronny niemoże. Tedy deklaruiemy to: iż *ex primis vacantibus*, ktore do dyspozycyi naszey przychodzić będą, w Koronie względem intraty Starostwa tego korresponduiącą dzierżawę, byle nie sądową, do stołu naszego obrocić zechcemy. Czego Pieczętarze nasi doyrzeć maią. A ieśliby przywileie *in praejudicium* temu prawu uproszone y wydane były, te za nieważne deklaruiemy. A Wielm: Podskarbi Wielki Koronny więcey z pieniędzy, Rzeczypop: prowizyi takich do skarbu naszego dawać nie będzie powinien, iako prędko *in possessionem* do stołu naszego dobra odebrac każemy, *sub solutione de suo*. Ktore *vacans* stosuiąc się do konstytucyi *anni 1654* tak długo w dzierżawie naszey będzie, dotąd, pokiby Rzeczposp: tey oekonomii nie wykupiła. Ieśliby iednak kto *ad importunam instantiam*, chciał u Nas *vacans* pierwszy upraszać, im o tę konstytucyą za zgodą wszech Stanow umowioną y postanowioną takowy przywiley żadney wagi 699
mieć nie ma, y owszem ten coby uprosił, *poenis arbitrarijs Reipublicae subiacere* powinien będzie. A że taż oekonomia Nowodworska przez nieprzyiaciela iest spustoszona y zniesiona, dlaczego *moderni possessores* z dobr tych przez lat sześć żadnego pożytku nie wzięli. Deklaruiemy iż po wyściu czasu w konstytucyi opisanego, sześć lat ieszcze prawo im służyć będzie *sine quavis extenuatione, et defalcatione summae principalis* aż do wykupna. A gdy do wykupna przyidzie, żadney likwidacyi na naprawę dobr tych upominać się u Rzeczyposp: nie powinni.

Subsidium na teraźnieysze potrzeby Rzeczyposp.

8. Uważaiąc że w teraźnieyszych potrzebach Rzeczyposp: ciężkiemi podatkami dobra nasze Krolewskie, duchowne, y świeckie, aggrawowane bydź muszą. Kupcy zaś w państwach naszych, ktorzy towarami rożnemi *cuiuscunque generis et nominis* kupczą: także y ci, ktorzy korzenia przedaią, iako też wina y wszelakie insze liquory szynkuią. Więc y kupcy Włoskiego, Francuskiego, Angielskiego, Skockiego, Moskiewskiego, Ormiańskiego, y inszych narodow wielkie *monopolia* do państw naszych wprowadziwszy, handle swoie *ubique locorum pro libitu* maią, y cenę wysoką według zdania swego podnoszą. *Authoritate* tedy *praesentis Conventus* postanawiamy, aby każdy z nich towary swoie oszacować był powinien przez Sądy Ziemskie y Grodzkie, y one iuramentem przed temiż Sędziami kompobował, a od każdego sta złotych po sześciu złotych, tak w miastach naszych Krolewskich,

iako też duchownych, y świeckich, do rąk tego, kogo ciż Sędziowie obiorą, y ordynuią naydaley niedziel sześciu, *sub poena peculatus et confiscatione* towarow wszystkich, oddać y zapłacić byli powinni. Ci zaś ktorzy pieniądze odbierać będą, do rąk Wielm: Podskarbiego one co ćwierć roku oddawać będą powinni, za kwitami ręką iego podpisanemi *sub poenis de retentoribus sancitis*, kupcy zaś cudzoziemscy, ktorzy possessyi swoich w Koronie nie maią, a towary z cudzych państw także liquory przywożą y wprowadzaią, takowi wszyscy *in duplo* od tych towarow płacić maią: *sub amissione mercium*. To też waruiemy, aby kupcy towarow żadnych nie podwyższali nad taxę zwyczayną. A ieśliby się ważyli drożey przedawać, iakikolwiek towar, dobra y towary iego *confiscationi subjacere* maią *ad instantiam cuiusvis delatoris*. O co *forum* w Trybunałach *inter causas fisci* naznaczamy. Dobra iednak y towary konfiskowane trzy części *pro Republica cedere* maią na zapłatę woysku, czwarta *delatori*. Od tego iednak nie maią bydź uwolnione żadne miasta, ani się serwitoratami, y libertacyami, żadnemi zasłaniać powinne będą. Z ktorego podatku za zgodą wszech Stanow na artylleryą Koronną, ktora za uszczupleniem quarty 700
żadną miarą wyprawiona w pole bydź inaczey nie może, ordynuiemy summę sto tysięcy złotych, na ktorey wybranie, powinien Wielmożny Podskarbi miast kilka co przednieyszych, y kupcow bogatszych Urodzonemu Starszemu nad armatą *in instanti* wydzielić, w ktorychby summę specyfikowaną sto tysięcy wybrał a nie więcey. *Residuitatem* zaś coby nad to przy miastach zostawało wnieść do skarbu będą powinni. A że kupcy Krakowscy uwolnieni byli Seymem *anni 1658* a przecię na nich włożył skarb 12 tysięcy złotych, ktore za assygnacyami Wielm: Podskarbiego Wielkiego Koronnego wydać musieli, ma im to bydź wytrącono z teraźnieyszego podatku.

Pogłowne żydowskie.

9. Wygadzaiąc tak gwałtownym potrzebom Rzeczyposp: *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy na żydy wszystkie w Koronie na rok ieden summę sto y pięć tysięcy złotych, ktorą wnieść będą powinni na cztery raty do skarbu Koronnego, *sub poena peculatus*. Dla czego mieć chcemy aby ta summa obracała się na upominki Tatarskie. A żeśmy na nich większą summę włożyli, niż w przeszłych czasiech płacili, uwalniamy ich od wszelakich inszych podatkow, y chlebow zimowych, oprocz podymnego, czopowego, także ceł naszych y Rzeczyposp: a że nad dawne prawa, statuta, y konstytucye do nienależytych sądow żydzi pociągani bywaią, reassumuiemy *in toto* konstytucyą *anni 1633* postanawiaiąc, aby Sądy Grodzkie, ani żadne insze spraw żydowskich nie sądziły: ponieważ do Sądow Woiewodow y Urzędow ich żydzi należą. A ieśliby *in contrarium* zgodzie spolney Rzeczyposp: Grody *in futurum* żydow sądzić chciały, dekreta ferowane żadney wagi mieć nie będą, *salvo jure* Woiewodztw Kiiowskiego, Wołyńskiego, Bracławskiego, y Czerniechowskiego.

Eliberacya żup.

10. Iakosmy przez pakta żupy Wielickie respektem *subsidiorum* Rzeczyposp: *submissorum* w expensach Cesarzowi IMci chrześciańskiemu inonerowali, tak życząc to *supportare onus*, naznaczamy Kommissarzow, z Senatu Wielm: Stanisława z Sarbiewa Sarbiewskiego Woiewodę Mazowieckiego, Grabowieckiego, Korytnickiego Starostę. Stanisława z Popowa Wibowskiego, Sandomirskiego, Lubelskiego, Nowotarskiego, Krzeczowskiego, Zwolinskiego Starostę. Alexandra Sielskiego, Gnieźnieńskiego, Kasztellanow. Łukasza ze Bnina Opalińskiego Marszałka Nadwornego Koronnego, Władysława z Nagłowic Reia Podskarbiego Nadwornego Koronnego, Kanclerzа Krolowy Iey Mci Pani Małżonki naszey, Nowomieyskiego, Korczyńskiego, Libieskiego, Kamienieckiego, Starostę. Andrzeia z Raciborska Morsztyna Referendarza Koronnego, Kowalskiego, etc. Starostę. Stanisława Krzyckiego Sędziego Kaliskiego. Iana Olbrychta Lipskiego, Podkomorzego Rawskiego, Iana Odrowąża Pieniążka, Skarbnika Przemyślskiego, ktorzy skoro od Nas obwieszczeni będą o czasie y mieyscu, z Cesarza IMci Kommissarzami się ziadą, 701
y tak o tym co krzywd iest poczynionych od tychże woysk *subsidiarijs*, iako y to co iuż iest w gotowych summach przez też woyska wybranego, znioszy się wszystko dostatecznie porachuią, y uznaią, żeby *certo constare* mogło, co *competet* ieszcze do wypłacenia Rzeczyposp: także y to co z tych żup wypłacono przy teyże kommissyi liquidować maią. A że Urodzony Mniszek Starosta Lwowski dług winny u Cesarza IMci ma. Ciż Kommissarze zaraz *cognitionem* o nim uczynić powinni będą y na tę eliberacyą żup tę summę tegoż Starosty Lwowskiego potrącić.

Reassumpcya kommissyi o szkody od woyska W. X. Lit: poczynione.

11. Ponieważ kommissya *ratione damnorum*, *violentiarum*, *injuriarumque variarum* przez woyska W. X. L. obywatelom Woiewodztw Wołyńskiego, Lubelskiego, Ziemi Chełmskiey, Mazowieckiego, y Podlaskiego *illatarum*, y za nastąpieniem woyska Moskiewskiego *iuxta reassumptionem constitutionis anni 1659 et anni 1658* y dla nie ziechania pewnych osob w kommissyi specyfikowanych do niey należących *ad effectum* nie przyszła. Przeto aby te szkody *et excessus* obywatelom tych Woiewodztw y Ziem *hucusque* poczynione *in majorem* nieszły *oblivionem*, reassumuiąc tedy *anteriores constitutiones* o tym napisane a mianowicie *anni 1658 praesenti constitutione* mieć chcemy aby *omnes injuriati* tych Woiewodztw y Ziem regestra krzywd swoich *juxta constitutionem anni 1658* przed Kommissarzami tym Seymem naznaczonemi przy Sądzie Ziemskim lubo Urzędzie Grodzkim ktorzy to Kom-

missarze *pro prima Octobris anni praesentis* do miast stołeecznych w każdey Ziemi tych Woiewodztw, w ktorych się sądy odprawuią. A ci się z Senatu naznaczaią Wielmożni.

Do Ziemi Chełmskiey, Urodzonych Krzysztofa z Potoka Potockiego Podczaszego W. X. Lit. Mikołaia Daniłowicza Podstolego Koronnego. Floryana Orchowskiego Stolnika Chełmskiego. Do Mazowieckiego z Senatu Wielmożni, Stanisław Laskowski Woiewoda Płocki, Ian Karol Kopeć Wda Połocki, Urodzeni Stanisław z Rzewna Broska, Starosta Nurski, Tomasz Gocłowski Sędzia Nurski. Adam Glinka Ianczewski Pisarz Wiski, Stanisława Tryznę Sędziego Wołkowyskiego z Xięstwa Litewskiego, z Izby Poselskiey. Do Podlaskiego Wielmożni Iakub Krasowski Podlaski z Korony, z Wielkiego X. L. Melchior Stanisław Sawicki Brzeski Kasztellani: z Izby Poselskiey z Korony Ian Władysław Skolimowski, Woyski Drohicki, z W. X. Lit. Ian Kierdey Chorąży Grodzieński, Krzysztof Zielski Pisarz Ziemie Bielskiey. Z Xięstwa Litewskiego. Paweł Ryszkowski Podczaszy Brzeski, powinni będą ziechać *absentia nonnullorum non obstante* swoim *sumptem.* A ieżeliby *pro tempore praefixo* Kommissarze *superius expressi* nie
702 ziechali. Tedy wolno będzie *injuriatis et in absentia ipsorum* krzywdy swoie przed Sądem Ziemskim, lubo Urzędem Grodzkim każdego Powiatu y Ziemi liquidować, y regestra krzywd swoich spisane poprzysiądz, a *in criminalibus inquisitiones seu scritinia per testes idoneos et fide dignos* wywieść. Ktore ukrzywdzonym *in occluso rothulo,* regestra zaś *damnorum in patenti* z podpisem rąk swoich, wydać będą powinni. Z ktorych termin *in civilibus* na kommissyi przy zapłacie generalney *juxta mentem constitutionis anni 1658 et in criminalibus ac violentijs* tamże lubo przed Hetmanem ukrzywdzonym sprawić się będą powinni. A *inquantum* by *iniuriati* na tey tam kommissyi nie dośli swoiey satysfakcyi, tedy im to *circa coaequationem* przyięto bydź ma.

Assekuracya summy Urodzonemu Michałowi Zebrzydowskiemu Miecznikowi Koronnemu.

12. Summę sto ośmnaście tysięcy czterysta dwadzieścia y dwa złotych Polskich za przypowiednymi listami naszemi na ludzie Rzeczyposp: wydaną, y na przeszłey kommissyi Lubelskiey przez Kommissarzow liquidowaną y podpisaną na Lanckoronie y wszystkich wsiach do Starostwa Lanckorońskiego należących, także na wsiach Zakrzewi, Strońcu, y Leśnicy, Urodzonemu Michałowi na Zebrzydowicach Zebrzydowskiemu Miecznikowi Koronnemu Staroście Lanckorońskiemu assekuruiemy. Także *post expiratum ius advitalitium* y iego samego *communicativum* małżonki iego, donatariusz nowy, nie będzie mogł *adire possessionem* pomienionego Starostwa y wsi specyfikowanych, dokądby summy sta ośmnastu tysięcy czterech set dwudziestu y dwu złotych Polskich w zwyż pomienionych *realiter* nie oddał. Ktora summa powinna będzie *extenuari* czwartym dożywociem *a tempore obitus* Urodzonego Miecznika Koronnego y małżonki iego *computando.* A *inquantum* by do tego wykupna nie przyszło. Tedy od pierwszych sukcessorow ordynowanych pomienionego Miecznika Koron: poczynać się będzie *extenuatio.*

Assekuracya zasług Wielmożnego Władysława Leszczyńskiego Woiewody Łęczyckiego.

13. Ponieważ konstytucyą przeszłego Seymu naznaczoną liquidacyą zasług swoich dekretami kommissyi Lwowskiey *deduxit* dostatecznie Wielm: Władysław Leszczyński Wda Łenczycki summę dwadzieścia siedm tysięcy złotych na chorągiew Kozacką y kompanią Dragańską wydaną. A Rzeczposp: *ob multitudinem* długow płacić na ten czas gotowizną nie może. Przeto summę pomienioną na dobrach naszych Tykadłowie, Rusowie y Tłokenicy dożywociem onemu y małżonce iego należących, temuż Wielm: Woiewodzie Łęczyckiemu assekuruiemy, także *post expiratum ius advitalitium* iego samego *et communicativum* małżonki iego, donatariusz nowy nie będzie mogł przyść do possessyi pomienionych wsi, dokąd by summy dwudziestu siedmi tysięcy złotych Polskich *realiter* nie oddał, ktora summa powinna będzie *extenuari* czwartym dożywociem, a zaczynać się ma *post fata* Urodzonych małżonkow. 703

Assekuracya summy sukcessorom Urodzonego Stanisława Donhoffa Starosty Wieluńskiego.

14. Zasługi Urodzonego Stanisława Donhoffa Starosty Wieluńskiego, ktore Nam y Rzeczyposp: w rożnych okazyach wyświadczał, wszelakiey wdzięczności godne bydź baczemy, zachęcaiąc y inszych do takowey okazyi *bene merendi* summę tę iako się z liquidacyi skarbowey pokazała 17 tysięcy 300 złotych, ktorą na zaciąg chorągwi swoich wydał. A *post fata* iego sukcessorowie officyerom zatrzymaną płacą *de suo* zapłacili, na dzierżawie Sokolskiey *cum omnibus attinentijs et pertinentijs* w Ziemi Wieluńskiey leżącey, ktorą na ten czas *jure advitalitio* Wielmożna Anna Euphemia Xiężna Radziwiłowna małżonka iego trzyma, *post decessum* iey, sukcessorom tegoż Urodzonego Starosty Wieluńskiego *iure emphiteutico* do lat czterdziestu za zgodą wszech Stanow, konferuiemy, *salvis iuribus Reipublicae et quartae:* także kommissyą odprawioną w tychże dobrach naszych względem spustoszenia approbuiemy.

Gratitudo meritorum Wielmożnego Woiewody Ruskiego.

15. Dobrze są wszystkiemu światu wiadome Wielmożnego Stefana na Czarncy Czarnieckiego, Woiewody Ziem Ruskich odważne dzieła, zasługi, ktore przez wszystek swoy wiek począwszy od młodszych lat swoich aż do teraźnieyszego czasu Nam y Rzeczyposp: wyświadczał. Osobliwym iednak sposobem pod czas tych przeszłych zamieszanych czasow do ratowania oyczyzny y wydźwignienia iey z tak ciężkich

terminow swoim *concurrit* męstwem y odwagą. Ktorego lubo sama nieśmiertelna sława *ad seram posteritatem transferet nomen,* aby iednak y My tak odważnych iego zasług nie zdaliśmy się bydź *ingrati:* y owszem one oycowskim przyimuiąc affektem. Dobra nasze Starostwo Tykocinskie ze wszystkiemi dworami, folwarkami, wsiami, y przynależytościami do tych dobr należącemi, *et cum jure patronatus,* za zgodą wszech Stanow *authoritate praesentis Conventus iure haereditario* onemu y sukcessorom iego *ad perpetuam meritorum* iego *memoriam* daiemy. Iako to wszystko przywiley od Nas dany szerzey wyraża, *cum omnibus immunitatibus bonorum terrestrium, salvis in integro fundationibus ecclesiasticis et hospitalis* na żołnierzow postrzelanych, *provisioneque annua Patrum Sancti Francisci Ordinis Minorum de Observantia Conventus Tykocinensis.* Xięży zaś plebanom Dyecezyi Wileńskiey *forum* za dworem,
704 a nie w Trybunale naznaczamy. Sądy Ziemskie w Tykocinie y pozycye ksiąg Ziemi Bielskiey tak iako zdawna odprawowane bywały, odprawować się maią *sub eadem securitate iudiciorum,* y gospody iako przedtym bywały dawane *ex officio,* y teraz rozdawane bydź maią.

Skrocenie processu in causis profugorum subditorum Wołyńskiego y Bełskiego Woiewodztw.

16. Nieznośne krzywdy *nobilitas* cierpi przez zasadzenie słobod rożnych w tamtych Woiewodztwach, do ktorych poddani, tak z dobr naszych iako duchownych y świeckich wychodzą przez co dobra tak nasze iako duchowne y świeckie pustoszeią. Zabiegaiąc tedy temu proces *in causis profugorum* w tamtych Woiewodztwach skracamy, y Urzędom Grodzkim *authoritate praesentis Conventus potestatem baniendi* szlachcica po otrzymaniu zysku na pierwszych Roczkach, *et post denegatam executionem in secundo termino,* daiemy: y taxę do tysiąca grzywien *ratione non extraditi subditi* podnosiemy. Ktore sprawy *absque ullis dilationibus et appellationibus* sądzone bydź maią. A tę konstytucyą W. X. Lit. przyimuie *in toto,* y za takiemi W. X. Lit: dekretami Grodzkiemi, Kancellarye nasze W. X. Lit. bannicye wydawać, a Grody takowe sprawy *sine ullis dilationibus sub privatione Officij* sądzić maią. Także Woiewodztwa Sendomirskie, Podolskie, Lubelskie, Podlaskie, y Bracławskie tęż konstytucyą przyimuią.

Securitas honorum et bonorum, Ziemi Bielskiey.

17. Warowana iest przeszłemi konstytucyami *anno 1649 et an: 1654* rożnych Woiewodztw *securitas bonorum, et honorum.* Taż konstytucya Woiewodztwu Podlaskiemu służyć ma. Ponieważ dyspozycye, przywileie, zapisy, od Krolow Ich Mciow, Antecessorow naszych, iako też y od Gasztolda Woiewody na dobra ziemskie nadane, za zniesieniem *funditus* substancyi szlacheckich przez ogień. Drugie też dyspozycye *iniquitate temporum,* pod tak niebespieczne czasy Rzeczyposp: poginęły. Ktorych to dyspozycyi ani z ksiąg, ani z metryki obywatele tameczni dostać nie mogą. O czym manifestacya Urodzonego Podstolego, Ziemi Bielskiey *de data Sabbatho in crastino Sancti Bartholomaei Apostoli, in anno 1657* uczyniona szerzey świadczy. Tęż konstytucyą przyimuią: Ziemia Drohicka, y Mielnicka, także Ziemia Nurska, y Woiewodztwo Brześciańskie.

Assekuracya długu Nam winnego w Koronie.

18. Ponieważ na teraźnieysze gwałtowne potrzeby Rzeczyposp: wydaliśmy *ex gaza nostra Regali* summę sto y cztery tysiące osmset złotych, ktora z liquidacyi przed Deputatami tak z Senatu, iako też y z Izby Poselskiey dostatecznemi dokumentami iest weryfikowana, takowa summa liquidowana za zgodą wszech Stanow assekurowana, z podatkow naypierwszych, y naypewnieyszych, na tym Seymie uchwalonych 705
przez Wielmożnego Podskarbiego Wiel: Koronnego oddana będzie.

Approbacya laudorum.

19. *Lauda* wszystkie ktorekolwiek w Woiewodztwach y Ziemiach są uchwalone, względem supplementowania podatkow, także y Sądow Skarbowych, iako też y te ktore na przeszłych Seymikach Relacyinych, tak względem podatkow iako y przyszłych sądow, y rachunkow skarbowych, także względem obrony domowey *authoritate* Seymu tego approbuiemy. A ieśliby *in contrarium* tak *laudorum praeteritorum ratione* uchwalonych sobie w Woiewodztwach podatkow, iako też względem dekretow y Sądow Skarbowych po Woiewodztwach kondemnaty *in contumaciam* albo dekreta iakie w Trybunałach stanęły, one *praesenti Conventu* znosiemy, y kassuiemy, y żeby tak *praeterita* iako *et in futurum* ferowane dekreta w żadnych sądach posądzane niebyły, postanawiamy. Ktore takiey maią bydź wagi iako dekreta Trybunałow Koronnych.

Bespieczeństwo dobr szlacheckich.

20. Luboć to *securitas* dobr szlacheckich tak wielą konstytucyi przeszłych iest warowana. Przecie iednak iż znayduią się tacy z woysk naszych, ktorzy *in contemptum legum, in aggravationem* stanu szlacheckiego dobra ziemskie stanowiskami, noclegami, wybieraniem pobocznych chlebow y stacyi aggrawuią. Zaczym wszystkie prawa, konstytucye, to iest *annorum* 1588, 1589, 1649, 1652, 1653, 1654, 1658, 1659, y insze wszystkie *de disciplina militari,* o dobrach szlacheckich, o werbunkach nowych, o przechodzących chorągwiach, o dochodzeniu krzywd *in toto* reassumuiąc, *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, aby nikt nie ważył się z przechodzących, y supplementuiących chorągwi żadnych stanowisk y noclegow w dobrach szlacheckich miewać, ani stacyi tak pieniężnych iako y inszych *cuiuscunque generis* pieniędzy, chlebow pobocznych, także y podwod brać, y dobra szlacheckie aggrawować. Takowy *pœnis ijsdem,* ktore

są konstytucyą *anni* 1651 deklarowane, karany bydź ma. A ktoby się też ważył assygnacye na dobra szlacheckie dawać y possessye szlacheckie *praepedire*, takowy *eo nomine convictus*, *ipso facto infamis* zostawać ma, a pogotowiu y ten ktoryby takową assygnacyą na dobra szlacheckie ważył się otrzymywać.

Skrypt ad archivum dany.

21. Skrypt pewny *securitatis Reipubl:* rękami Naywielebnieyszego Xiędza Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego Prymasa *Regni*, y Urodzonego Marszalka Poselskiego podpisany *ad archivum* dany *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y *pro lege perpetua* mieć chcemy, ktory na przeszłym Seymie *ante rationes Senatus Consultorum* przeczytany będzie, y *in volumen* konstytucyi Seymu przeszłego inserowany.

706

O podawaniu konstytucyi do Grodow przez Marszałkow Poselskich.

22. Iż wiele należy na tym całości Rzeczyposp: aby konstytucye iako w naylepszym porządku do druku podawane były. Przeto reassumuiąc we wszystkim dawne prawa a osobliwie *anni* 1613 mieć chcemy, aby Marszałkowie Poselscy konstytucye ktore za zgodą wszech Stanow staną, *ad mundum* przepisować zaraz kazali, a po skonczeniu wszystkich, one przy podpisach Wielmożnych Senatorow dwu od Nas deputowanych, y Deputatow z Izby Poselskiey podanych, po konkluzyi Seymu y pożegnaniu naszym, nazaiutrz do Grodu Warszawskiego oddawać powinni byli, a ieśliby wakował Grod, to do metryki Koronney. Co y teraźnieyszy Marszałek uczynić powinien będzie. A Wielmożni Pieczętarze nasi oboyga narodow, znioszy się z Wielmożnym Podskarbim Wielkim Koron: o koszcie, ktory *in instanti* na wydrukowanie konstytucyi ma dać, y one naydaley trzeciego dnia do druku podać, a wydrukowane zapieczętowawszy, wcześnie na Seymiki Relacyine posłać powinni będą. Także do Grodow, po Woiewodztwach, y Ziemiach, według prawa y zwyczaiu dawnego roześlą. Co *sine intermissione* uczynić maią.

Rekompensa Starostwa Barskiego, Wielmożnemu Xiążęciu Koniuszemu W. X. Lit.

23. Ponieważ Starostwo Barskie *propter bonum Reipublicae* odeszło od Wielm: Xiążęcia Bogusława Radziwiła, Koniuszego W. X. Lit. tedy stosuiąc się do konstytucyi Seymu przeszłego *ex primis vacantibus aequivalens* konferować mu obiecuiemy. A ieżeliby przed Seymem nie otworzyło się, y do dyspozycyi naszey nie przypadło, tedy na przyszłym Seymie *sufficientem* za to Starostwo uczyniemy *recompensam*. A summę przeszłym także Seymem assekurowaną ktorą dał za Woytowstwo Brańskie, Wielmożny Koniuszy W. X. Lit: wnosiemy na Starostwo, y Woytowstwo Brańskie, ktora *post cessum vel decessum* iego, *successoribus* iego należeć będzie.

Deklaracya konstytucyi blisko przeszłych Seymow o rewidowaniu y inwentowaniu skarbu Koron:

24. Reassumuiąc konstytucye *annorum* 1658 *et* 1659 ponieważ skarb Koronny dla nieziechania Komissarzow, Seymow przeszłych, na Lubowli nie iest inwentowany, y ztamtąd do Krakowa na mieysce zwyczayne nie iest sprowadzony, mieć chcemy po Wielm: Podskarbim Wielkim Koronnym aby ziechawszy na Lubowlą, skarb tak, iako iest zapieczętowany, y tam w depozycie zostaiący, zwiosł naydaley w dzień Ś. Tomasza Apostoła, przybrawszy do siebie czterech z Kommissarzow niżey specifikowanych. Do rewizyi tedy zinwentowania skarbu tego, naznaczamy z Senatu: Wielm: Andrzeia Trzebickiego Biskupa Krakowskiego, Ierzego Białłozora, Nominata Żmudzkiego, Stanisława Warszyckiego Kasztellana Krakowskiego, Stanisława na Podhaycach Potockiego Woiewodę Krakowskiego, Hetmana Wiel: Kor: Karola Grudzińskiego, Poznańskiego, Pawła Sapiehę, Wileńskiego, Hetmana Wielkiego W. X. Lit. Iana Hrabię na Iarosławiu y Tarnowie, Zamoyskiego, Sandomirskiego, Piotra ze Bnina Opalińskiego, Kaliskiego, Mikałaia Paca, Trockiego, Woiewodow, y Hiacynta Lanckorońskiego, Przemyślskiego, Pawła Kurdwanowskiego, Zawichostskiego, Iana Franciszka Lubowickiego, Wołyńskiego, Andrzeia Maxymiliana Fredra, Lwowskiego, Stanisława Sawickiego, Brzeskiego, Kasztellanow, Władysława Reia Podskarbiego Nadwornego Koron: Kanclerza Krolowy Iey Mci Pani Małżonki naszey, Nowomieyskiego Korczyńskiego, Libuskiego, Kamienieckiego, etc. Starostę. Michała Zebrzydowskiego Miecznika Koronnego Lanckorońskiego Starostę. A z Izby Poselskiey Urodzonych. Z Wielkiey Polski: Stanisława Krzyckiego, Sędziego Kaliskiego, Marcina Nieborowskiego Podkomorzego Sochaczewskiego, Chryzostoma Gizickiego Wieluńskiego, Kazimierza Kotowskiego Warszawskiego, Władysława Lubowieckiego, Krakowskiego Sędziow Ziemskich. Iana Mielskiego, Miecznika Kaliskiego, Iana Duczymińskiego Chorążego Ciechanowskiego, Iana Bykowskiego. Z Małey Polski, Marcina z Dębic Dębickiego Chorążego Generalnego Woiewodztwa, Krzysztofa z Moykowic Krupkę Łowczego, Andrzeia Raduńskiego Cześnika, Sendomirskich. Stefana Xięskiego, Pisarza Grodzkiego Krakowskiego, Stanisława Ciołka, Drzewieckiego Stolnika, Piotra na Opoce Opockiego Cześnika, Lubelskich. Stefana Liduchowskiego Podkomorzego Krzemienieckiego..... Silnickiego Łowczego Lwowskiego, Mikołaia Zestelińskiego Woyskiego Bracławskiego, ktorzy ziechawszy się do Krakowa *pro die* 2 *Ianuarij anni* 1662 skarb rewidować powinni będą, y on doskonale y dostatecznie zinwentować, stosuiąc się we wszystkim do konstytucyi *anni* 1659 tego dokładaiąc. Iż ieśliby ktokolwiek na czas y dzień pomieniony z tych, ktorzy iakimkolwiek sposobem kleynoty Rzeczyposp: maią sobie powierzone, nie stawili się, y prawa swego do nich nie wywiedli: powinien będzie Urodzony Instygator Koronny na Seym przyszły takowych pozwać za podaniem delaty przez Wielm: Podskarbiego z podpisem ręki Kommissarzow, a na Seymie przyszłym powinni będą ciż Kommissarze relacyą doskonałą uczynić, y regestr zinwentowany *in facie Reipublicae* czytać, y onę doskonale informować. A że wiele na tym należy aby *praesidium* słuszne na zamku Krakowskim zostawało: tedy z Wielm: Hetmanami naszemi Koronnemi zniozszy się, mieysce to słusznie ludźmi w służbie Rzeczyposp: zostaiącemi opatrzyć zechcemy, y onym dostateczną zapłatę obmyślemy.

707

708

Fundacya plebanii w Nieporęcie.

25. Zawdzięczaiąc Panu Bogu Zastępow iego Swiętą Opatrzność Nam y Rzeczyposp: w zachowaniu y eliberowaniu iey od tak wielkich niebespieczeństw dotąd pokazaną, iako mu wszelką wdzięczność za to powinni iesteśmy, tak oney w kościele wsi naszey Nieporęta wieczną pamięć mieć chcemy. Temuż kościołowi, y iego plebanowi teraz *et pro tempore* będącemu *de consensu omnium Ordinum Reipub:* z żup naszych Wielickich trzy tysiące złotych lubo w soli, lubo w pieniądzach *quotannis lege praesenti* naznaczamy. Na co osobny przywiley kościołowi temuż w kancellaryi naszey wydany będzie.

Approbacya fundacyi Collegium Reszelskiego Patrum Societatis Iesu.

26. Oświadczaiąc *pietatem* naszę zeszłym z tego świata Swiątobliwym Rodzicom y Braci naszey rodzonym *in refrigerium animarum* ich tudzież y Nas samych *post sera fata nostra*, summę sta tysięcy złotych, summy naszey głowney sześciukroć sto tysięcy na dobrach Zywieckich Nam służącey, *Collegio Resseliensi Patrum Societatis Iesu* iakośmy zapisali, tak *vigore constitutionis praesentis* zapis wspomniony approbuiemy. Chcąc to mieć, aby przy wykupnie dobr Zywieckich *directe eidem Collegio* wyliczona była. *Interim* poki te dobra wykupne nie będą, pensyą z nich po złotych sześciu tysięcy, *quotannis* na raty w zapisie wyrażone dobr tych, *quocunque titulo possessores usque ad realem eorum exemptionem et summae praedictae persolutionem eidem Collegio* płacić będą.

Approbacya fundacyi Oycom Iezuitom w Miedzyrzeczu, w Płocku y Bydgoszczy także Drohickim.

27. Iż Przewielebny Xiądz Woyciech Tolibowski Biskup Poznański dla pomnożenia chwały Bożey Oycom Iezuitom w mieście naszym Międzyrzeczu dyecezyi Poznańskiey *de nova radice* funduie: y onych tam iuż introdukował, na cośmy też pewne przywileie z Kancellaryi naszey wydać kazali, tedy mu tę fundacyą iego y przywileie na nię wydane *vigore praesentis Conventus in toto* wiecznemi czasy approbuiemy. Approbuiąc oraz *de consensu omnium Ordinum Regni* y fundacyą Urodzonego Michała Karnkowskiego Starosty Wyssogrodzkiego Oycom Iezuitom *Collegij Plocensis* na dziedzicznych dobrach Nadarzynie, Walentowie y Wolicy, w Ziemi Warszawskiey leżących, *de nova radice* uczynioną, ktorą za wieczną y nieodmienną deklaruiemy. *Praecavendo*, aby z tych dobr iako ziemskich *expeditionis bellicae* podległych zwyczayne *onera Reipublicae* nie ustawały. Dla tego też od chlebow, żołnierskich przechodow y stanowisk wolne bydź maią. Ponieważ zaś dobra pewne, Sleszyn, Minkow, y Gorzyn, *in fundationem de nova radice* Kollegium Bydgoskiego *Societatis Iesu*, od Wielmożnego niegdy Ierzego z Tęczyna Ossolińskiego Kanclerza Wielkiego Koronnego zapisane, *in possessione* pomienionego Kollegium przez niemały czas zostawaiące z pewnych przyczyn przez dekret Seymu teraźnieyszego odeszły, tedy aby ta świątobliwa intencya tak *emeriti in Republica civis in effectu* zostawała, za zgodą wszech Stanow pozwalamy, żeby za summę sześciudziesiąt tysięcy złotych Polskich tymże dekretem Seymowym Kollegium Bydgoskiemu przysądzoną wolno było pomienionemu Kollegium kupić *bona terrestria aequivalentia*, *praevia taxatione Iudicij Terrestris*, tak iednak, żeby te dobra nie podlegały żadnym innym ciężarom nad te ktorym *bona terrestria nobilium subsunt*. Przywileie także Oycom Iezuitom rezydencyi Drohickiey na skupione place, y ogrody w mieście naszym Drohiczynie, na ktorych kościoł, Kollegium y szkoły maią bydź postawione, y na plac pusty Gryliński nazwany pod miastem naszym Drohiczynem leżący, także na inkorporacyą plebanii Drohickiey tymże Oycom na rezydencyą onym *in vim futurae fundationis* z Kancellaryi naszey wydane, *accedente mutuo consensu totius Reipublicae in omnibus eorum punctis et clausulis in toto approbamus, confirmamus, et ratificamus.*

709

Deklaracya summy na Starostwie Cłuchowskim.

28. Reassumuiąc konstytucyą *anni 1658* względem summy na Starostowie Cłuchowskim assekurowaney, tak obiaśniamy. Iż ta summa y extenuacya iey, *certo interveniente* z sukcessorami niegdy Wielmożnego Bogusława Hrabie na Lesznie Leszczyńskiego Podkanclerzego Koronnego, y ich opiekunami z iedney, a tąż małżonką iego z drugiey strony *contracta* samey tylko Wielmożney Ioannie Katarzynie Xiężnie Radziwiłownie Leszczyńskiey Podkanclerzyny Koronney, y własnym iey sukcessorom służyć ma, podług osobney assekuracyi naszey y Panow Rad naszych, *in vim recompensae* za Starostwo Bytowskie, Kurfirstowi Iego Mści Brandeburskiemu *ex pactis* pozwolone daney. Tey zaś summy *extenuacya* zaczynać się powinna, po sześciu Wielmożney Podkanclerzyny od pierwszych sukcessorow iey, a po exspiracyi czwartego dożywocia upadać ma.

Zniesienie kondemnat z woysk Koronnych y W. X. Litewskiego.

29. Stosuiąc się do assekuracyi przez Kom-

missarzow na przeszłey kommissyi Lwowskiey daney, amnistyą względem związku tak Urodzonego Iaskulskiego, iako y wszystkim w tymże związku będącym, daiemy y deklaruiemy. Iż ten związek tak *ductoribus*, iako y wszystkim w nim
710 będącym *honori, reputationi*, szkodzić, ani do wszelakiey w oyczyznie ascendencyi przeszkodą bydź nie ma, y kondemnaty *ratione injuriarum* pod czas tego związku *illatarum in quovis subsellio et iudicio* otrzymane kassuiemy. *Salvam* iednak *iuris prosecutionem actionum* o krzywdy tak kryminalne iako y potoczne, lubo w Trybunale, lubo na kommissyi, lubo przed Wielmożnemi Hetmanami zostawuiemy. Co się zaś tknie krzywd po związku przeszłym poczynionych, kondemnaty w Sądzie Trybunalskim *occasione injuriarum* na żołnierzach przez chorągwie poczynione kassuiemy, tak iednak, aby się o te pretensye w przyszłym Trybunale sprawili. A napotym iuż więcey żadnych kondemnat na Trybunale otrzymanych o krzywdy poczynione znosić nie będziemy: reassumuiemy przytym konstytucyą *anni 1659*, o amnistyi woyskowey uchwaloną, kondemnaty, także y dekreta wszelakie *in contrarium* tey konstytucyi ferowane kassuiemy, y *in convulsores* tey konstytucyi *poenam quingentarum marcarum in futurum* zakładamy. Kondemnaty także na woysku Litewskim *in contumaciam in quovis subsellio et judicio* oprocz w sądzie naszym otrzymane znosiemy, y kassuiemy, *salva in integro actione, ubi de jure competierit.*

Exempt żołnierzom dany.

30. Iż pora woienna następuie, od ktorey aby żołnierze nie absentowali się, onym exempt deklaruiemy. Aby się iednak nie podszywali ci ktorzy w expedycyach woiennych nie zwykli bywać, mieć chcemy, żeby ci ktorzy sprawy iakie maią *in quovis subsellio iudiciorum*, attestacye mieli od Wielmożnych Hetmanow naszych, iż obecnie zostawali w woysku, y od niego nie absentowali się. A sądy wszelakie, attestacye takie przyimować powinne. Tenże exempt służyć ma woyskom W. X. Litewskiego.

Deklaracya Perehińska.

31. Dosyć *lucide patet*, że dobra Perehinsko *possessionis* na ten czas Urodzonego Stanisława Iabłonowskiego Strażnika Koronnego Pułkownika naszego, *mere juris nostri Regij* są. Na co dekreta Krolow ś. p. Zygmunta pierwszego y Władysława IV Pana Brata naszego zaszły. Iż iednak Władykowie Lwowscy, rożnemi terminami *ratione eorum bonorum* pomienionego Urodzonego Strażnika dzierżawcę naszego *vexare non desinunt*, y onemu do rożnych okazyi woiennych przeszkadzaią *sopiendo* te niepotrzebne *lites*, *authoritate praesentis Conventus*, wszelakie pozwy y mandaty *ratione eorundem bonorum a quibuscunque personis* wydane kassuiemy, *in praemissis perpetuum* każdemu ktorybykolwiek chciał *facessere negotium, imponendo silentium:* y owszem taki każdy *pœna quinque millium marcarum in eodem iudicio*, kędyby o te dobra ewokował, karany bydź ma.

Surrogacya Krakowska.

711

32. Ustawiczne prace y zabawy woienne Wielmożnego Ierzego Hrabie na Wiśniczu y Iarosławiu Lubomirskiego, Marszałka Wielkiego, y Hetmana Polnego Koronnego, Generała Krakowskiego, w obozach obecności iego potrzebuiące, niepozwalaią mu sprawiedliwości urzędowi Generalstwa Krakow. należącey dosyć czynić, dla czego za gorącą instancyą Posłow Woiewodztwa Krakowskiego pozwalamy, aby Roki Grodzkie Krakowskie przez Surrogatora swego Urodzonego Iana Andrzeia z Leszczyn Bylinę Podstolego Krakowskiego do Seymu blisko przyszłego odprawował, y sprawiedliwość ludziom potrzebuiącym z należytą exekucyą *praevio juramento* pomienionego Surrogatora czynił; ta iednak surrogacya od wyiechania do obozu ma się rozumieć, ani *derogare* będzie mogła Rokom y sądom tym, ktoreby przed odiazdem do obozu tenże Wielmożny Marszałek Koronny sądzić chciał.

Surrogacya Piotrkowska.

33. Ponieważ dla zabaw woiennych y ustawiczney obecności w obozach Koronnych, Wielmożny Stefan na Czarncy Czarniecki, Woiewoda Ziem Ruskich, Piotrkowski Starosta, Iurydyki Piotrkowskiey sądzić według prawa pospolitego nie może, przeto aby omieszkanie sprawiedliwości świętey w sądzeniu Rokow Grodzkich nie było, za instancyą Posłow Woiewodztwa Sieradzkiego, pozwalamy temuż Wielmożnemu Woiewodzie Ruskiemu Staroście Piotrkowskiemu, takowe Roki Grodzkie, przez Surrogatora swego Urodzonego Samuela ze Dmenina Kobielskiego, do Seymu blisko przyszłego odprawować y należytą sprawiedliwość y exekucye według prawa pospolitego ludziom ukrzywdzonym czynić, a to *praevio juramento* na tychże Rokach Grodzkich przez tegoż Surrogatora.

Surrogacya Brańska.

34. *Inhaerendo* konstytucyi Seymu przeszłego Surrogacyą Brańską do lat dwoch proroguiemy, a to względem usługi Rzpltey, ktorą Urodzony Xiążę Radziwił Bogusław Koniuszy W. X. Lit. Starosta nasz Brański zatrudniony będzie. Ktore to Roki Grodzkie Urodzony Ian Skiwski do Seymu blisko przyszłego sądzić będzie, y sprawiedliwość ukrzywdzonym y exekucye według prawa pospolitego ukrzywdzonym ludziom czynić.

Iuridyka Woiewodztw Wielgopolskich.

35. Ponieważ powietrze w Poznańskim y Kaliskim Woiewodztwie bardzo się zagęściło, zkąd Poznań y Kalisz *in periculo* pomienioney plagi Pańskiey zostawa, aby tedy iurydyka, ktora w tamtych Woiewodztwach *ob injuriam temporum* przez kilka lat sądzona nie była, a

712 przez takową dylacyą aby odwłoka sprawiedliwości świętey nie była; pozwalamy Wielmożnemu Ianowi Hrabi z Leszna Podkanclerzemu Koronnemu Generałowi tamecznemu *in casu* powietrza na inszym mieyscu *pro commoditate loci* Poznańską w Poznańskim, Kaliską w Kaliskim, sądzić Woiewodztwie iurydykę.

Warunek kommissyi granicznych.

36. Lubo to bespieczenstwo y powaga kommissyi granicznych dosyć iest prawem pospolitym obwarowana, przecię iednak znayduią się tacy, ktorzy *in convulsionem legum publicarum*, takowe kommissye *juxta praescriptum legis* odprawione, rożnemi sposobami, mandatami na Seym, y za dworem wydanemi inwalidować usiłuią. Przeto zabiegaiąc temu teraz y napotym, konstytucye *annorum 1550, 1567, 1588, 1598* y insze wszystkie statuta, konstytucye, *de authoritate commissionum* reassumuiąc, *authoritate Conventus praesentis* waruiemy, iż takowy każdy, ktoryby takowe kommissye *legitime* odprawione, chciał lubo mandatami, lubo inszemi sposobami inwalidować, ma bydź karany winą pięci tysięcy grzywien *inter causas officij peremptorie* w Trybunale Koronnym *repetenda.*

Kommmissya Woiewodztw Wielgopolskich z Szląskiem, Margrabstwem y Pomorską.

37. Aby między Woiewodztwy temi Poznańskim y Kaliskim, a Szląskim, Margrabstwem, y Pomorską zaczęte przez kilkadziesiąt lat granice doskonale doyść mogły. Przeto *authoritate praesentis Conventus*, do takowego rozgraniczenia Kommissarzow naznaczamy Wielmożnych Andrzeia Karola, z Grudney Grudzieńskiego, Poznańskiego, Piotra ze Bnina Opalińskiego Kaliskiego Woiewodow. Krzysztofa Grzymułtowskiego Poznańskiego, Piotra z Przyimy Przyiemskiego, Srzemskiego, Maximiliana Miaskowskiego, Krzymińskiego, Miaskowskiego Sanockiego, Andrzeia Sarkowieckiego Kamińskiego, Kasztellanow, y Urodzonych Iana ze Bnina Opalińskiego Podkomorzego Poznańskiego, Krzysztofa Zegockiego Podkomorzego Kaliskiego Starostę Babimoyskiego, Andrzeia Ossowskiego, Starostę Wschowskiego, Mikołaia z Grudny Grudzieńskiego Starostę Uyskiego, Krayczego Krolowey Iey Mci z Radomicka Daleszeńskiego, Sędziego Ziemskiego Poznańskiego, Woyciecha Iaruchowskiego Sędziego Ziemskiego Wschowskiego, Stanisława Krzyckiego, Sędziego Ziemskiego, Remigiana z Otoka Zaleskiego Podczaszego Poznańskiego, Andrzeia Drozdowskiego, Iana z Lipia Lipskiego Pisarza Ziemskiego Kaliskiego, Alexandra Gorzeckiego, Piotra ze Bnina Opalińskiego, Starostę Srzemskiego, Franciszka Ciświckiego Stawiszyckiego Starostę. Ktorey kommissyi tak Nayiaśnieyszego Cesarza Iego Mci, iako y Kurfirsta Iego Mci wiadomemi uczyniemy, aby na tęż
713 kommissyą Kommissarzow swych zesłać raczyli, a o tey kommissyi czasie Wielmożny Ian z Leszna Leszczyński Podkanclerzy Koronny, iako Generał Wielgopolski z Kommissarzami tak Nayiaśnieyszego Cesarza Iego Mci, iako y Kurfirsta Iego Mci znieść się ma, Kommissarzom naszym o czasie naznaczonym przez uniwersały swoie oznaymi. Ktorzy to Kommissarze z obudwu stron ziechawszy się na mieysce recessu ostatniey kommissyi, granice z obudwu stron kontynuować będą.

Ekonomia Malborska.

38. Iako wszystkich ekonomiy naszych *curam* Rzpltey na się wzięła, tak gdy osobliwie tego czasu po woynie y po wielkim zalaniu przez rozerwanie grobel na Wiśle y Nołgacie ekonomia Malborska pilnego starania, nakładu y opatrzenia potrzebuie. Życząc tameczne dobra *per collocationem in manus* rożnych, ktorzy się na to obeymą ludzi, lubo y cudzoziemcow, a wedle mieysc potrzeby, rożnemi kontraktami, prawami, y obligacyami, puścić czego *firmitas* bydź nie może inaczey tylko powagą Seymu. Przeto wygadzaiąc temu *authoritate* wszech Stanow Kommissarzow naznaczamy Wielebnego Xiędza Andrzeia Olszewskiego, Nominata Chełmińskiego, Refferendarza Koronnego. Wielmożnego Zygmunta Guldeinsterna Kasztellana Gdańskiego Starostę Sztumskiego, Xiędza Stephana Wierzbowskiego: Opata Paradyskiego, Xiędza Woyciecha Krzywkowskiego Proboszcza Kapituły Chełmińskiey, Iana Ignacego Bąkowskiego Podkomorzego Chełmińskiego. Iana Komorskiego. Starostę Iasinowskiego. Ktorzy iako nayprędzey zniozszy się z sobą do tey ekonomyi ziadą, wszystko dostatecznie zlustruią, takich, ktorzyby grunty obeymować chcieli, obwieszczą. A nakoniec wedle należytości y potrzeby mieysc, puszczać wsi, folwarki, grunty, młyny, lasy, ieziora będą powinni, czynsze porządki, iurysdykcye w zamku, w mieście Malborku, w miasteczkach y na wsiach opiszą, granice gdzie potrzeba uznaią abo uczynią. Prawa dawne przeyrzą a wątpliwe obaczywszy za przypozwem do siebie osądzą. A z tych godne approbacyi naszey do Nas odeślą. Inaczey się maiące tamże odetną. A mieysca, wsi, uroczyska, na pożytek stołu naszego obrocą, y cokolwiek *in rem commodi* dochodow naszych postanowią, potwierdzą, uznaią, y osądzą. To tak ważno mieć y trzymać, *perpetuo* obiecuiemy każdemu, iakoby Seymem teraźnieyszym ztwierdzono y postanowiono było. A że zalewek wody rowny iest pożarowi, tedy poddanych tey ekonomicy do lat czterech od wszelakich uwalniamy kontrybucyi, *salvis in integro oneribus Reipublicae.* Ekonomią zaś Rogozińską iako z gruntu zruinowaną, kontrakt z Urodzonym Theodorem Erazmem a Schliben do lat sześciu *authoritate Conventus* approbuiemy.

Pospolite ruszenie.

39. Konstytucye o pospolitym ruszeniu y porządku iego *annorum 1621, 1634, 1637*, y insze
714 wszystkie a osobliwie poślednieyszą *anni 1658*

in toto reassumuiemy, ktore *sine divisione belli* mieć chcemy według statutow y praw dawnych opisanych. Pierwsze iednak wici za dwoie rozumiane bydź maią. W ktorych zaraz naznaczemy Seymiki, na ktorych o dobrym porządku wyprawienia się na woynę, także *securitatis domesticae*, y porządnego ciągnienia do boku naszego namowić będą powinni. A że częstokroć zanoszone skargi bywaią. Iż gdy obywatele z Woiewodztw swoich wyidą, insze Woiewodztwa przechodząc zwykły więc szkody czynić. Tedy mieć chcemy, aby wprzod Woiewodztwa dalsze ruszyły się, ktore gdy będą przez Woiewodztwa przechodzić, y one miiać, zaraz obywatele Woiewodztw tych ruszyć się maią, aby wszystkie oraz Woiewodztwa na czas y mieysce od Nas w trzecich wiciach naznaczone, do boku naszego stawili się z duktorami swemi. To iednak waruiemy, iż nie powinni będziemy trzecich wici wydać, iedno in *summa necessitate Reipublicae*. Ktore iedno *pro una vice* do przyszłego Seymu w mocy naszey zostawać będzie, a nie więcey. A że podczas wyścia Woiewodztw, zwykły więc chorągwie y supplementy po włościach *grassari*, takich iako *licentiosos grassatores* znosić wolno będzie. O ktorych znoszeniu tak się ma rozumieć, iako o Lisowczykach. Woiewodztwa wszystkie Ukrainne także do tegoż pospolitego ruszenia należeć powinne będą y do boku naszego się stawić. Woiewodztwo Podlaskie y Ziemia Lukowska według dawnych praw y zwyczaiow odprawować będą. Woiewodztwo zaś Mazowieckie *juxta constitutionem annorum 1634 et 1637* w wyprawie pospolitego ruszenia sobie postąpi. Woiewodztwa Pruskie według zwyczaiu dawnego biorą sobie do braci.

Kwit Wielmożnego Woiewody Ruskiego.

40. Iż za nagłym nastąpieniem na Nas Krola Szwedzkiego pod Krakowem, przyszło Nam z skarbu Koronnego dać złota na wyrobienie pieniędzy sześćdziesiąt tysięcy złotych, na piechoty y insze potrzeby Rzpltey. Ktore Wielmożny Stefan na Czarncy Czarniecki, Woiewoda Ziem Ruskich teraźnieyszy a na on czas Kasztellan Kiiowski, iako Kommendant na Krakowie od Nas *ex Consilio Senatus* zostawiony, do siebie z minice odebrawszy, na rożne Rzpltey potrzeby wydał, z czego, na teraźnieyszym Seymie dostateczny uczynił rachunek. Przeto pomienionego Wielmożnego Woiewodę Ruskiego z summy mianowancy, y potomkow iego wiecznemi czasy *authoritate* Seymu tego kwituiemy.

Rewizya ksiąg Ziemskich Grodzkich Podkomorskich, w Woiewodztwie Wołyńskim.

41. Na instancyą Posłow Ziemskich Woiewodztwa Wołyńskiego rewizyą ksiąg tak Ziemskich y Grodzkich, iako też y Podkomorskich, 715
pozwalamy: y Rewizorow, ktorych sobie na Seymiku *Relationis* obiorą approbuiemy. Także Urzędnicy Grodzcy, aby byli dobrze osiedli w tamtych Powiatach, a w Trybunałach aby spraw nie odprawowali, *vigore Conventus praesentis* postanawiamy. Taż konstytucya służyć ma y Ziemi Chełmskiey.

O rozgraniczeniu Woiewodztwa Wołyńskiego z Ruskim.

42. Wiele należy *ad tranquillitatem publicam*, aby między Woiewodztwy rzetelne rozgraniczenie stanęło. A że między Woiewodztwy Wołyńskiem y Ruskiem *intercedunt differentiae*, dla tego generalne rozgraniczenie tych Woiewodztw według konstytucyi *anni 1647* reassumuiemy, y aby *ad effectum in omnibus punctis et articulis* przyszła, waruiemy. A że na niedawno w mieście Krzemieńcu naszym expedyowaney kommissyi, wiele osob stanu szlacheckiego dwory swoie na gruntach ziemskich maiący, są praw swoich *in dubium vocati:* tedy maiąc wzgląd na *postulata* Posłow Ziemskich, te dekreta tych Kommissarzow w takich sprawach ferowane, y execucyą tych dekretow *in causis* tylko *haereditarium fundum tangentibus* suspenduiemy. Termin tym sprawom przed Lustratorami naszemi, ktorzy lustrować dobra nasze w tym Woiewodztwie będą, naznaczamy. Przed ktorymi każdy prawa swoie produkować powinien będzie. A ieśliby possessor ktory tych gruntow prawa swoie *per calamitatem* zgubił, a iuramentem allegacyą swoię komprobowawszy, inkwizycyą possessyi swoiey starożytney tych gruntow wywiodł, *secundum constitutionem Unionis* ma bydź zachowany, y co iuż przez tych Lustratorow naszych w takich sprawach decydowano będzie, *in dubium* więcey wokowane bydź nie maią. *Decreta* iednak *ratione fundorum Regalium in dubium vocari* nie maią.

Approbacya praw na dobra Gdowskie Urodzonemu Władysławowi Weseliniemu.

43. Przełożono iest Nam y Stanom Koronnym. Iż Wielmożna Marya Sechy z Rymasech małżonka Wielmożnego Franciszka Weseliniego z *Haddadu Palatini et locum tenentis Regni Hungariae*, prawu swemu, ktorekolwiek iey iakimkolwiek sposobem na wsiach Gdowie ze dworem y folwarkiem, Kwapinie, Stadnikach, y Kędzierzynie w Woiewodztwie y Powiecie Krakowskim leżących służy, że tych dobr *ex vi iurium Regni* trzymać, y prawo iey na te dobra *extendi*, nie może, y ktoremu ona *libere per instrumenta authentica* na osobę Urodzonego Władysława Weseliniego syna mianowanego Wielmożnego Palatynusa *et locum tenentis Regni Hungariae*, iako indigeny Krolestwa Polskiego ustępuie. Tedy tegoż Urodzonego Władysława Weseliniego *pro indubitato haerede* dobr tych mianowanych uznawamy y ienu *legitimum titulum* 716
et possessionem haereditariam z potomkami iego, dobr tych przyznawamy.

Pozwolenie pewnych fur drew z puszczy Niepołomskiey, Urodzonemu Władysławowi Lubowieckiemu, Sędziemu Ziemskiemu Krakowskiemu.

44. Słuszny maią respekt u Nas y wszystkiey Rzpltey zasługi *qua belli qua pacis artibus*,

oświadczone Urodzonego Władysława Lubowieckiego Sędziego Generalnego Ziemskiego, Krakowskiego, za ktore iako przywileiami Nayiaśnieyszych Antecessorow naszych pewne fury drew leżących z puszcze naszey Niepołomskiey, do maiętności iego dziedzicznych Szczytnik y Bilczyc w Woiewodztwie y Powiecie Krakowskim będących, są iemu przywileiem naszym pozwolone. Tak y My, z łaski naszey tymże maiętnościom mianowanym, to wywożenie drew leżących po dziesiącią wozow na tydzień, za wiadomością Wielmożnego Starosty naszego Niepołomskiego teraz y na potym będącego, *jure perpetuo* pozwalamy, y mocą Seymu teraźnieyszego tak iemu iako y potomkom iego do wyżey mianowanych maiętności konferuiemy.

Kommissya z Szląskiem, z Xięstwem Cieszyńskim, Państwem Bilskiem, Ziemią Wieluńską, y Powiatem Ostrzeszowskim.

45. Ponieważ od tak wielu lat kommissye przeszłe tak o rozgraniczenie, iako też y o insze krzywdy, zaboie, krwie rozlania *violentiae* y o zbiegłe poddane y insze nieznośne *praejudicia* doyść nie mogły, a obywatele tameczni codziennie coraz większe *praejudicia* odnoszą. Reassumuiąc tedy wszystkie przeszłe konstytucye, aby tym prędzey ukrzywdzeni szkod swoich doyść mogli, y w dyfferencyach uspokoieni byli, dalszym krzywdom, wiolencyom zabiegaiąc, Kommissarzow do rozgraniczenia uspokoienia wszelakich krzywd naznaczamy, z Senatu Iaśnie Wielmożnego Stanisława z Warszyc Warszyckiego Kasztellana Krakowskiego. Wiemoż: y Urodzonych Hieronima z Wielkiey Chrząstawy Wierzbowskiego Sieradzkiego, Władysława Hrabie z Leszna Łenczyckiego, Stanisława Kobierzyckiego, Pomorskiego, Woiewodow. Hieronima Grabińskiego, Sieradzkiego. Andrzeia z Siemichowicz, Radoszewskiego, Wieluńskiego. Stephana Walewskiego, Spicimierskiego, Kasztellanow. Woyciecha z Kurozwank Męczeńskiego, Podkomorzego, Adama z Rudnik Biskupskiego Starostę, Hieronima Olszowskiego Chorążego, Chryzostoma Gizickiego, Sędziego Wieluńskich. Hieronyma Wężyka Osińskiego, Stolnika Sieradzkiego, Iana Radoszewskiego, Stolnika, Stanisława Wężyka Osinskiego, Podsędka, Stanisława Kochlewskiego Pisarza, Stanisława Madalińskiego Podstolego, Iana Ostrowskiego Woyskiego, Andrzeia z Tomic Tomickiego Skarbnika, Zygmunta Gostyńskiego
717 Łowczego, Krzysztofa Olszewskiego Podczaszego, Wieluńskich. Marka Radoszewskiego Podczaszego Gostyńskiego, Iana Urbańskiego Starostę Grabowskiego. Gabryela Trzcińskiego Burgrabiego Krakowskiego, Stanisława Mączyńskiego Starostę Klanowskiego, Stanisława Kuleszę Woyskiego Ostrzeszowskiego, Marcina Bielskiego Podstarościego Wieluńskiego, Mikołaia Walknowskiego Surrogatora Ostrzeszowskiego; Andrzeia Ianowskiego Sieradzkiego, Zygmunta Bielskiego Wieluńskiego, Komornikow. Iana Pakosławskiego Pisarza, Dobrogosta Brzychwę Burgrabiego Wielunskich. Iana Walknowskiego, Alexandra Biskupskiego, Konstantego Tomickiego. Stanisława Doruchowskiego, Zygmunta Madalińskiego. Ktorzy to Kommissarze, *absentia nonnullorum non obstante*, za obwieszczeniem naszym porozumiawszy się z Kommissarzami Cesarza Iego Mści, obywatelow pogranicznych obwieściwszy, te wszystkie dyfferencye, zaiazdy, zaboie, y insze wszystkie krzywdy o wydanie poddanych zachodzące, rozsądzą y dostatecznie uspokoią, tamże sposob między sobą namowią, aby napotym takowe dyfferencye z obudwu stron nie bywały. O czasie y o mieyscu z Cesarzem Iego Mcią zniozszy się, tymże Kommissarzom znać damy.

Kommissya Xięstwa Zatorskiego Oświecimskiego od Węgier y Sląska.

46. Iż obywatele Xięstwa Zatorskiego y Oświecimskiego z Koroną Węgierską y Sląskiem *in confinio* będąc, rożne krzywdy preiudicya ponoszą, gdy swawolni poddani do pomienionych państw uciekać zwykli, gdzie *recuperatio* ich, y poczynionych szkod *vindicatio* iest trudna. Tedy temu zabiegaiąc, Kommissarzow naznaczamy, z Senatu, Iaśnie Wielmożnego Stanisława z Warszyc Warszyckiego, Kasztellana Krakowskiego, Wielmożnych y Urodzonych Stanisława Potockiego Krakowskiego, y Hieronima Wierzbowskiego Sieradzkiego, Woiewodow, y Iana Wielopolskiego Woynickiego, Pawła Stokowskiego Oświecimskiego, Kasztellanow. Ierzego Hrabię na Wiśniczu y Iarosławiu Lubomierskiego Marszałka Koronnego, Michała Zebrzydowskiego Miecznika, Alexandra Lubomierskiego Hrabie na Wiśniczu y Iarosławiu Koniuszego, Koronnych. Iana Wielopolskiego Bieckiego, Stanisława Lubomierskiego na Wiśniczu y Iarosławiu Hrabie Spiskiego, Starostow. Władysława Lubowieckiego Irakowskiego, Iana Pisarzewskiego Zatorskiego, Sędziow. Woyciecha Grabowskiego Krakowskiego, ... Rayskiego Zatorskiego, Podsędkow. Stanisława Zawadę Krakowskiego, ... Słabińskiego Zatorskiego, Pisarzow Ziemskich. Iana Tomisławskiego Podstarościego, Stefana Xięskiego Pisarza, Grodzkich Krakowskich. Ktorzy to Kommissarze *aliquorum absentia non obstante* za obwieszczeniem naszym, porozumiawszy się z Kommissarzami Cesarza Iego Mci obywatelow pogranicznych obwieściwszy przez uniwersały swoie, wszystkie dyfferencye y krzywdy *ab* 718
utrinque zachodzące, osądzą y uspokoią. Tamże sposob namowią, aby takowe sądy na potym odprawowały się. A My przed tym czasem, o czasie y mieyscu z Cesarzem Iego Mcią zniesiemy się y damy znać.

Kommissya z Wołochami, a Woiewodztwem Podolskim.

47. Ponieważ kommissya przeszłego Seymu naznaczona na uznanie krzywd, dyfferencyi między Wołochami, a Woiewodztwem Podolskim, nie doszła, a przez częste wiolencye do rozerwania paktow z Portą Ottomańską aby nie przy-

chodziło, temu zabiegaiąc naznaczamy Kommissarzow, Wielmożnych, Iana Zamoyskiego Hrabie na Tarnowie Sendomierskiego, Alexandra Bełzeckiego Podolskiego, Stanisława Kazimierza Bieniewskiego Czerniechowskiego, Woiewodow. Mikołaia Bieganowskiego Kasztellana Kamienieckiego, Stefana Złoczewskiego Halickiego, Woyciecha Miaszkowskiego Nowogrodzkiego, Chorążych. Iana Potockiego Woiewodzica Bracławskiego, Stanisława Gruszeckiego Podsędka, Krzysztofa Kaweckiego Pisarza, Ziemskich Podolskich. Thomasza Humieckiego Łowczego Podolskiego, Franciszka Rzewuskiego Stolnika Łukowskiego, Piotra Felicyana Thelifura Rotmistrza naszego, Bartłomieia Scibora Kamienieckiego, Stanisława Grodeckiego Latyczowskiego, Woyskich. Iana Ieziorkowskiego, Stanisława Siekierzyńskiego, Stanisława Ostrowickiego Komornika Podolskiego, Alexandra Ignacego Matczyńskiego Pisarza Grodzkiego Kamienieckiego, Woyciecha Gołyńskiego Cześnika Czerniechowskiego, Pawła Łodzińskiego Woyskiego Zytomierskiego, Stefana Liduchowskiego Podkomorzego Krzemienieckiego, Mikołaia Zestelińskiego Woyskiego Bracławskiego, Stanisława Krzeczowskiego. Ktorzy to Kommissarze umowiwszy czas między sobą *absentia unius pluriumue non obstante*, mieysce sposobne dla ziechania się umowiwszy, uniwersałami swemi obwieściwszy, *in quatuor septimanis a data* wydanych uniwersałow, na czas, y mieysce naznaczone ziadą, ufundowawszy iurysdykcyą swoię, wszystkich krzywd *ab utrinque* przesłuchawszy, y one uważywszy decydować będą. A takowe dekreta lubo *per controversias* lubo też *contumaciam* ferowane, *authoritate Conventus praesentis* ztwierdzamy.

Kommissya od Wołoch, Węgier z Ziemią Halicką.

48. Ponieważ do effektu kommissya między Wołochami y Węgrami z przeszłego Seymu *anni* 1659 naznaczona nie doszła, też konstytucyą o teyże kommissyey *in toto* reassumuiemy, tychże Kommissarzow *in toto* reassumuiąc y approbuiąc, przydawszy do nich Urodzonego Iana Karola Xcia Czartoryiskiego Krzemienieckiego Sniatińskiego Starostę.

719 **Rewizya ksiąg generalna Podkomorskich, Ziemskich, Grodzkich, w rożnych Woiewodztwach, y Ziemiach.**

49. Ponieważ pod te zamieszane czasy, od rożnych nieprzyiacioł Koronnych są księgi po Woiewodztwach y Ziemiach Koronnych, y Woiewodztwach Kiiowskim, Bracławskim, y Czerniechowskim, w niektorych *funditus* z sklepami, lamusami ogniem zniesione: w niektorych *in parte* poszarpane, y w rzekach potopione, w ktorych y regestra Poborcow y Sukkolektorow zginęły. Tedy *providendo securitati publicae* deklaruiemy. Iż na Seymikach *Relationis*, wolno będzie Woiewodztwom y Ziemiom do Sądu Ziemskiego y Grodzkiego Rewizorow obrać a zwłaszcza w tych, gdzie *acta in parte* są zepsowane: a to dla zkorrygowania y przepisania ksiąg. Tymże Rewizorom na przepisanie ksiąg y zbudowanie domow sądowych, y lamusow na chowanie ksiąg obmyślić, *omnem securitatem* tymże Rewizorom, y tym co przepiscwać akta będą *providendo*. Przy ktorey korrekturze, wolno będzie potrzebuiącym, extrakty *inscriptionum* z ksiąg wyimować y nowe susceptować. Sądy zaś wszelakie y zapisy po spaleniu mieysc, ktore do tych czas odprawowały się, y na potym odprawować będą, ważne bydź maią, y *authoritate praesentis Conventus approbantur*. W ktorych zaś Woiewodztwach całe księgi poginęły, tych *securitas* generalna *bonorum et honorum* okrywać ma, a o zginienie takowych ksiąg iako *per calamitatem publicam* straconych, ani Starostowie, ani ich *Officiales* inquietowani bydź maią.

Kommissya Woiewodztwa Podlaskiego, z Woiewodztwem Brzeskim W. X. L.

50. Wymagaią to po Nas ustawiczne tak wiclu Seymow konstytucye, a *novissime 1649* abyśmy rozgraniczenie Woiewodztwa Podlaskiego z Woiewodztwem Brzeskim do rzetelney przywiedli exekucyi, ktore że ieszcze do tych czas nie przyszły do skutku swego, przez co oboyga narodow pogranicznym obywatelom wielkie dzieią się *praejudicia*, nie bez wielkiey uimy podatkow oboyga narodow. Przeto wszystkie konstytucye *annorum 1589 usque ad annum 1649* reassumuiąc, *authoritate Conventus praesentis* naznaczamy Kommissarzow, Wielm: y Urodzonych ..... Tarła Lubelskiego, Stanisława Sarbiewskiego Mazowieckiego, Woiewodow, ... Słupeckiego Lubelskiego, Iakuba Krasowskiego Podlaskiego, Kasztellanow ..... Podkomorzego Lubelskiego, Woyciecha Mleczka Starostę Mielnickiego, Iana Kierdcia, Chorążego Grodzinskiego, Szczesnego Szaniawskiego, Pisarza Ziemskiego Lubelskiego, Krzysztofa Zielskiego Pisarza Ziemskiego Bielskiego. Z Wielkiego X. Lit. Wielmożnych y Urodzonych, Iana Karola Kopcia Woiewodę Połockiego Starostę Brzeskiego, Melchiora Stanisława Sawickiego Kasztellana Brzeskiego, Alexandra Naruszewica Podkanclerzego W. X. L. Krzysztofa Piekarskiego Podkomorzego, Iana Srzednickiego Podsędka, Ziemskich Brzeskich. Alexandra Sliżnia Stolnika Ośmiańskiego, ktorzy *nonullorum absentia non obstante* ziechawszy się *pro die 15 Octobr: annt praesentis* do Kodenia. granice między wszystkiemi dobrami *ab utrinque* wszędy gdzie są dyfferencye *absque quavis appellatione* uczynić będą powinni, żeby iuż ta sprawa przez tychże Kommissarzow uspokoiona była. A na przyszłym Seymie, za uczynioną relacyią, *finaliter* bez dylacyi decydowana bydź ma. Taż kommissya y Woiewodztwu Lubelskiemu służyć ma. 720

Libertacya miasta Kamieńca Podolskiego.

51. Konstytucyą Seymu przeszłego za wiarę y cnotę miastu Kamieńcu nadaną do lat dziesiąciu, onę y teraz reassumuiąc, deklaruiemy, iż mieszczanie tameczni wszelkiego narodu, od wszelkich podatkow Rzplitey *quocunque nomine vocitatis et vocitandis*, *ad tempus praefixum decennij*, uwolnieni bydź maią, oprocz ceł naszych y Rzeczyposp: także ceł generalnych nowo postanowionych, ktore raz przy komorze Kamienieckiey za kwitami skarbowemi zapłaciwszy, do żadnych inszych ceł y myt *intra Regnum* nie maią bydź necessytowani. *Sub pœnis de injuste extorto teloneo, sancitis*, o co takowym Exaktorom y Sukkollektorom *in quovis iudicio Regni ad instantiam* tychże mieszczan termin naznaczamy.

Miasteczko Kępno.

52. Przywiley Urodzonemu Adamowi z Rudnik Biskupskiemu, Staroście naszemu Wieluńskiemu, Dworzaninowi Pokoiowemu na założenie miasteczka Kępna przez Nas dany *in toto* approbuiemy.

Securitas miasta naszego Kamieńca Podolskiego.

53. Że wiele należy na zatrzymaniu fortec pogranicznych, a osobliwie Kamieńca Podolskiego, reassumuiemy wszystkie dawne prawa o rezydowaniu Starostow Ukrainnych, y pogranicznych, osobliwie *anni* 1620. A iż wiele należy na doskonałym prowiantowaniu teyże fortecy Kamienieckiey, reassumuiemy *in toto* konstytucyą *anni* 1659 o prowiancie Kamienieckim, do ktorego prowiantowania naznaczamy Urodzonego Krzysztofa Kawieckiego Pisarza Ziemskiego Podolskiego, ktoremu za pracą iego tysiąc złotych na rok naznaczamy, a nie więcey. Do rąk także tegoż Urodzonego Kawieckiego, *summa proveniens* ze dwunastu podymnych od Woiewodztwa Podolskiego, przez Poborcę na Seymiku *Relationis* obranego, ma bydź oddana: a to według deklaracyi, przez Posłow tegoż Woiewodztwa uczynioney. Ktory powinien będzie z powziętych sum ludzie na tey fortecy zostaiące y
721 od Nas *lege publica* deklarowane prowiantować, tak iednak w to potrafiać ma, aby dyminucya tey summy nie była. Ieśliby iednak na reparacyą municyi co z tych pieniędzy wydał, za zniesieniem się z Kommendantem od Nas na tę fortecę naznaczonym (ktory ma bydź szlachcic *bene possessionatus*) ta mu summa na tę fortecę, gdy rachunek doskonale na przyszłym Seymie naypierwszym uczyni, y od Nas y od Rzeczyposp: przyięta będzie. A ten Prowiant-Magister na teraźnieyszym Seymie przed Nami *iurament* wykonać powinien, iż ten prowiant ludziom na fortecy zostawaiącym, według słuszney taxy dawać będzie, niedepaktuiąc żołnierzow naszych, y że tych pieniędzy y prowiantu, ani na swoię ani na cudzą potrzebę nie wyda, iedno *ad mentem Reipublicae*. Waruiąc y to, iż tych pieniędzy wydawać nie będzie za żadnemi assygnacyami, *etiam et ex Senatus Consulto*. A po Generale Artyleryi mieć chcemy, aby reparacya dział tamecznych była we wszystkim opatrzona, także aby puszkarze zawsze tam rezydowali, ktorych Artyleryi *Magister* prowidować *sufficienter* będzie powinien.

O bespieczeństwie Wielmożnych Senatorow y Urodzonych Posłow Ziemskich, tak Korony, iako y Wielk: X. Litew.

54. Przychylaiąc się do konstytucyi *anni 1659* o ubespieczeniu Wielm: Senatorow, y Urodzonych Posłow Ziemskich kondemnaty wszystkie, także sądy *et actus quosvis iuridicos* pod czas Seymu teraźnieyszego y przeszłych, aż do Seymiku *Relationis*, tak w Trybunale iako *in quibusvis subsellijs in praeiudicium et aggravationem* tak Wielmożnych Senatorow, iako y Urodzonych Posłow y małżonek ich otrzymane, *etiam in causis dotis, et inscriptionum* kassuiemy, y aniliuiemy, chcąc to mieć aby *subsellia* wszelakich sądow we wszystkim się stosowały do tego prawa. Taż *securitas* okrywać ma Lustratorow dobr naszych.

Pozwolenie Wielebnemu Xiędzu Kanclerzowi Koronnemu na wyiazd za granice.

55. Iż dla poratowania zdrowia, ma potrzebę za granice wyiechać, Wielebny X. Biskup Łucki Kanclerz Wielki Koronny, tedy *authoritate praesentis Conventus* iemu tego pozwalamy, aby *commodo tempore* to uczynił.

Reces ukontentowania miasta Gdańska.

56. Że na tym Seymie dla wielkich potrzeb Rzeczyposp: przyść do tego nie mogło, aby Deputaci od Nas na to tak z Senatu iako z Koła Poselskiego naznaczeni, dać byli mogli Nam y Rzeczyposp: informacyą o sposobach na ukontentowanie miasta naszego Gdańska *ratione* wydatkow na woynę Szwedzką. Tedy nie chcąc nic ubliżyć słuszności tey sprawy, cale to *negotium* do przyszłego Seymu odkładamy: obiecuiąc że *inter prima negotia* to mieć będziemy, aby 722
ci Deputaci relacyą porachowania y uznania uczynili. A Stany Rzeczyposp: bez ukontentowania realnego nie spuścili tak wiernych y zasłużonych poddanych naszych.

Securitas miasta Krakowa.

57. Iż na bespieczeństwie miasta naszego stołecznego Krakowa, Nam y Rzeczyposp: siła należy. Przeto wszystkie statuta y konstytucye *de tumultibus* reassumuiemy, y kommissye roku przeszłego dla uspokoienia miasta tego *a tumultibus internis* przez Nas z Kancellaryi naszey Koronney wydane, y to cokolwiek ciż Wielm: Urodzeni Kommissarze nasi, na teyże kommissyi postanowili, y ieszcze postanowią, *lege perpetua authoritate praesentis Conventus* approbuiemy; fortki, y bramy, ktore prywatni tak duchownego iako y świeckiego stanu ludzie, dla swey prywatney wygody w murach Krakowskich porobili, iako *securitati publicae* szkodliwe, znosiemy, y one aby każdy pod winą tysiąca grzywien *juxta constitutionem 1611* wyrażoną *in spatio sex septimanarum a data praesentium computandarum* zamurować kazał, postanawiamy, *non obstantibus quibusvis privilegijs*. O co *forum in causa contraventionis*

świeckim *inter causas officij* a duchownym *inter causas mixti fori* w Trybunale Koronnym naznaczamy *ad cujusvis instantiam*. Także aby żaden *cujuscunque status et conditionis* budynkow do murow mieyskich (żeby wolne tychże murow *ab intra* było obeście, y municyi prowadzenie) nie przystawiał, zakazuiemy. Wyiąwszy ztąd kamienice Wielebney Kapituły Krakowskiey na Kanoniczey ulicy leżące. Temuż miastu Krakowowi *depositorium* wszelakich podatkow *constitutione anni 1565* także y dawnemi prawami ich warowane, reassumuiemy, a aby podług tychże praw to *depositorium* niwczym naruszone nie zostawało *non obstantibus quibusvis decretis in contrarium latis, authoritate praesentis Conventus* postanawiamy.

Securitas bonorum, et honorum, Woiewodztw, Kiiowskiego, Bracławskiego, Wołynskiego, y Czerniechowskiego.

58. Reassumuiąc konstytucyą *Unionis*, także konstytucyą 1611 o nie pokazaniu praw na maiętności dziedziczne tych Woiewodztw: tudzież konstytucyą 1654 *securitatis bonorum et honorum*, deklaruiemy. Iż według tych konstytucyi, żaden obywatel tych Woiewodztw, do pokazania praw na dziedzictwa swoie, y dwory szlacheckie, nie ma bydź ni od kogo pociągany: y ktoby się ważył inquietować, o dobra iego ziemskie, a dziedzic tego dowiodł przez świadki, że tych dobr był *in possessione* iako *haeres immediate* przed zaczęciem woyny tey *anno 1648* takowy nie słuszny *evocans, in eodem termino*, nie tylko *damna* na ktoreby *evocatus* poprzysiągł w Trybunale *inter causas conservatas resarcire*, ale też y *poenis arbitrarijs per judicium irrogandis et poena mille marcarum, sub poena perpetuae bannitionis*, karany bydź ma. Także Urodzony Stanisław Koniecpolski Woiewodzic Sendomirski, wywiodszy prawo swoie na dziedzictwa w Woiewodztwie Kiiowskim leżące Mliowszczyzna, to iest miasta Smila *seu* Tasmyn Konstantynow, Babkley, Orłowiec, *cum adiacentijs*, Urodzonemu Danielowi Wyhowskiemu, miasto dobr naszych Krolewskich w dziedzictwo dane, dosyć czyniąc konstytucyi Seymu przeszłego, na teraźnieyszym Seymie dowodnie prawa swoie pokazał, waruiemy tym Woiewodztwom, iż takowe praw pokazanie ani *ad praesens* ani na potym *in sequelam* iść nie ma, ani dawnym prawom, o nieukazaniu praw preiudykować. A lubo to tak wielą praw warowana iest *securitas* od woyska dobrom ziemskim, przecię iednak na przeciwko tym prawom w przeszłych czasiech uciążone dobra tych Woiewodztw były. Tedy reassumuiąc wszystkie konstytucye *de disciplina militari*, deklaruiemy y mieć chcemy, aby żaden Pułkownik, Rotmistrz, tak Polskiego iak y cudzoziemskiego narodu, a nawet y Wielmożni Hetmani nasi do dobr tych Woiewodztw szlacheckich, żadnego pretextu nie mieli, ani obywatelow tamecznych *in possessionibus eorum* impedyować, albo do possessyi apprehendowania nieprzypuszczać lubo za naszemi ordynansami informacyami, choćby też *ex Senatus Consulto* wydane były: lubo ieśliby też *praetextu militari* ważył się *inhibere possessiones haereditarias* obywatelow tamecznych, albo *in possessionibus bonorum* inquietować, lubo te dobra uciążać: każdy takowy *nemine excepto ab iniuriato* do Trybunału Koronnego *inter causas militares* pozwany, *poena trium millium marcarum, et triplici refusione damnorum*, ma bydź karany. A żeby y prywatny pod takowe zginienie praw ieden drugiemu maiętności dziedzicznych iako też zastawnych, arendownych, dożywotnich, tak y reformacyom podległych *modo violento* nie zabierał, gdy *bonae fidei possessor* dobr odiętych *immediate* przed woyną był według konstytucyi *anni 1654* ktora konstytucya *in toto conservatur*, podług ktorey zginienie zapisow takowy *evincet*, y *ius suum stabiliet;* takowy tedy nie tylko w Trybunale *ex speciali regestro ante omnia* odpowiadać, *et ad restitutionem* dobr *tenebitur*, ale y *damna iuramento liquidata, injuriato resarcire* będzie powinien. A że wiele obywatelow Woiewodztw tych, po te wszystkie czasy *exilij*, od rożnych osob w rożnych mieyscach, są *injuriati*, tedy takowym żadna preskrypcya, *et fatalis iuris*, w tym iść nie ma, ale *salva via agendi*, ukrzywdzonemu *iure praeservatur*. A że takich wiele znayduie się, ktorzy *ad male narrata* otrzymali y uprosili sobie dobra dziedziczne, *iuribus caduci*, a dyspozycyi naszey *non obnoxia* tak duchowne iako y świeckie, y dwory szlacheckie: za ktoremi przywileiami *donatarij* wiele trudności urościwszy *haeredibus et possessoribus;* onym dotąd wielkie bezprawia czynią. A *injuriati* abo *ob defectum* dochodzić dotąd nie mogli, albo też doszedszy prawem *ex jure victis* exekucyi otrzymać nie mogą. W czym chcąc *providere indemnitati* obywatelow tychże Woiewodztw; wolno będzie krzywd y szkod także y dobr swoich, *contra injuriatores* w Trybunale *ex speciali regestro ante omnia judicandorum, ex cruda citatione nulla praescriptione et fatalibus obstantibus* prawnie dochodzić, nie zasłaniaiąc się żadnemi excepcyami dawnych praw, ani exemptami. Starostowie zaś *ex jure victis per se, seu Officia* ich ukrzywdzonym *indilatam executionem* czynić będą powinni. *Sub poena complicitatis. Forum* tymże Starostom w Trybunale *ex eodem speciali regestro* naznaczaiąc.

723

724

Rozgraniczenie Kamieńca Mazowieckiego.

59. Iż pewne zachodzą w granicach między Kamieńcem Mazowieckim a dobrami naszemi, Krolewskiemi także y szlacheckiemi, rożnice. Tedy *authoritate praesentis Conventus* Kommissarzow naznaczamy. Wielm: Stanisława Cieciszewskiego Kasztellana Liwskiego, Iana Tanskiego, Instygatora Koronnego, Kazimierza Gumowskiego, Podkomorzego Zakroczymskiego, Marcina z Obor Oborskiego Starostę Liwskiego, Kazimierza Cieciszewskiego Chorążego Liwskiego, Xiędza Iagodowicza Officyała Warszawskiego, Nikodema Iabłonowskiego Pisarza Ziemskiego

Nurskiego, Andrzeia Radońskiego Cześnika Sendomirskiego. Iana Duczymińskiego Chorążego Ciechanowskiego. A to przy Urzędzie Podkomorskim Ziemie Nurskiey, ktorzy znioszy się z sobą iako nayprędzey około czasu, *praemissis innotescentijs et collateralium adcitationibus*, ziachać na tamte rożnice powinni będą, y skutecznie dobra te rozgraniczyć, *unius vel duorum absentia non obstante.*

Kościoły Gnieźnieńskie.

60. Wielkie *praejudicia* cierpi *ecclesia Metropolitana Gnesnensis*, Franciszkański y panieński S. Klary, klasztory, kiedy *in meditullio* buźnica żydow iest założona, tak że żydowskie wrzaski zatłumiaią, śpiewania kościołow pomienionych tamecznych. Ktora iż przez żołnierze przechodzące iest zruynowana. A uniwersały wyszły nasze aby restaurowana była, za usilną prożbą Posłow Ziemskich Woiewodztw Wielkopolskich, uniwersał ten od Nas wydany kassuiemy, y annihilniemy: y *propter securitatem majorem* kościołow tamecznych, onym iako na buźnicę, tak y na pomieszkanie, inny plac wydzielić roskazaliśmy. Na co Kommissarzow naszych naznaczamy, Urodzonych Iana Traha Gninskiego Podkomorzego Pomorskiego, Starostę naszego Gnieźnieńskiego, Stanisława Krzyckiego Sędziego Ziemskiego Kaliskiego, Chryzostoma Gizickiego Sędziego Ziemskiego Wieluńskiego, Remigiana z Otoka Zaleyskiego Podczaszego Poznańskiego. Ktorzy to Kommissarze, *captato tempore* ziechawszy się na mieysce pomienione, na zbudowanie teyże buźnice mieysce naznaczą *unius duorumve absentia non obstante.*

725 **Potwierdzenie przywileiu Panien Zakonnych Torunskich.**

61. Przywiley klasztoru Panien Zakonnych Toruńskich, przez Ludolfa Koninga Mistrza Krzyżackiego w roku 1345 na kościoł Farny w Nowym Mieście Toruniu *cum dote adjacente* nadany, y przez s. pamięci Zygmunta III Krola IMci Pana Oyca naszego potwierdzony, *authoritate Conventus praesentis* konfirmuiemy, y aby temuż klasztorowi pod woynę przeszłą, *funditus* zniesionemu, ze wszystkiemi budynkami, do tegoż kościoła przynależącemi dla mieszkania, *in realem possessionem* przez Urząd miasta naszego Torunia puszczony był *sub poena decem millium Hungaricalium*, mieć chcemy. *In casu contraventionis forum* w Sądzie naszym Zadwornym *ad instantiam Instigatoris Regni*, naznaczamy.

Securitas dzierżawy Starostwa Przemysłskiego w prowentach.

62. Ponieważ Starostwo Przemysłskie tak przez nieprzyiaciela, iako y żołnierskie stanowiska, przechody, y chlebowe exakcye bardzo zruinowane y spustoszone, z ktorego Starosta tameczny nad quartę skarbową, pensyą do iurydyki należącą z prowentow tego Starostwa *quotannis* zaledwie płacić może, pogotowiu dla inszych rożnych przeszkod w prowentach y intracie tamecznej, *a privatis* żadnego z tego Starostwa pożytku nie ma: tedy wszystkie szynki w mieście Przemysłskim, y na przedmieściach po wszystkich iurysdykcyach, y po wsiach do tego Starostwa, należących iako *in damnum et praejudicium* prowentow, y praw Starostwa Przemysłskiego, wniesione, *authoritate Conventus praesentis* abroguiemy, *et de facto* znosiemy: wolne szynki wina, piwa, miodow, ludziom cechowym według dawnych praw y zwyczaiow zostawiwszy. A ktoby się *tam privatim quam publice* ważył, iakąkolwiek przeszkodę czynić wzwyż pomienionych prowentach do Starostwa należących, y szynki iakie (oprocz Wielmożnych possesorow dobr Starostwa tego) *exercere* ma podpadać *sub rigorem* konstytucyi *anni 1659. Titulo* assekuracya miast naszych y wszelakich prowentow publicznych, y takowego każdego Starosta tameczny Sądowy, będąc od Administratora Starostwa Przemysłskiego *officiose requisitus*, powinien będzie *per Officium suum Castrense, sub poena* o niedbałych Starostach *ad instantiam* Starosty Przemysłskiego w Trybunale *inter causas fisci toties quoties repetenda, sine intermissione* exekucyą czynić.

Kommissya od Węgier y Siemigrodzkiey Ziemie, z Lubowlą.

63. Zabiegaiąc aby z rożnych szkod y krzywd, ktore miedzy Państwy Węgierskiemi a miastami Spiskiemi y Lubowlą zachodzą dla pewnych dyfferencyi, do rozerwania pokoiu nie przyszło, naznaczamy Kommissarzow naszych, Wielm: Urodzonych, Stanisława z Popowa Witowskiego Sandomirskiego, Iakuba z Michałowa Michałowskiego Bieckiego, Pawła Stokowskiego, Oświęcimskiego, Kasztellanow. Władysława Lubowieckiego Sędziego Ziemskiego Generalnego, Iana Zawadę Pisarza Ziemskiego, Krakowskich. Iana Woiakowskiego Chorążego Przemysłskiego, Iana Belinę Podstolego y Surogatora Krakowskiego, Krzysztofa z Rupniewa Rupniewskiego Woyskiego, Lebowskiego Starostę: Iana Scibora z Chełm: Chełmskiego Łowczego, Krakowskich. Iana Paprockiego, Podstolego Przemysłskiego, Iana Tomisławskiego Krakowskiego, Iana Proszkowskiego Sandeckiego Podstarościch. Stefana z Wronowa Xięskiego Pisarza y Burgrabiego Krakowskiego, Iana Tynickiego Sekretarza naszego, Sebastyana Czapskiego Prosowskiego, Mikołaia Ruseckiego Krakowskiego, Komornikow. Ktorzy to Kommissarze *absentia nonnullorum non obstante*, za obwieszczeniem naszym o czasie y mieyscu kommissyi, *et de securitate ab utrinque* Kommissarzow: ziechać się y sprawiedliwość *utrique parti* służącą wydaniem poddanych czynić, krzywdy też wszelakie, excessy, naieżdżania, rozboie pohamować, y w gruntach dyfferencye między temi Państwy zachodzące uspokoić maią.

726

Cła generalne Koronne.

64. Wygadzaiąc gwałtowney Rzeczypospol: potrzebie, a patrząc na zniszczenie wielkie Państw naszych, za zezwoleniem wszech Stanow, cła generalne *authoritate Conventus praesentis*, postanawiamy. Do czego abyśmy powodem dobrym sami byli, mieć chcemy, iż cokolwiek na potrzeby nasze y Naiaśnieyszey Krolowy Iey Mci Pani Małżonki naszey, y całego dworu naszego kupować będą, od wszystkiego, cła płacić roskazuiemy. Takoweż cła wzaiemne y stan duchowny y szlachecki płacić powinien będzie, a pogotowiu kupcy *cujuscunque status et conditionis* ludzie, y żydzi od tych ceł nikt *penitus* niemoże bydź w Państwach naszych wolny, ani się żadnemi libertacyami, serwitoratami, paszportami, zasłaniać nie będą mogli. Od wszystkich tedy *in genere* towarow, ktore z ktorychkolwiek państw, kraiow, y miast do Korony wprowadzać będą, także ktore z Państw naszych kędykolwiek za granice wywozić będą, takowe cła każdy płacić powinien będzie. Dla czego Superintendentow czterech stanu szlacheckiego na komorach, ludzi dobrych Rzeczyposp: życzliwych, dobrze osiadłych naznaczamy. A ci przysięgli bydź maią, y dependencyą swoię od Wielm: Podskarbiego Wielkiego Koron: mieć będą. A każdemu z nich na rok złotych cztery tysiące naznaczamy. A to iuż y z trawnemi. Ciż spisować towary wszelakie powinni będą, *ut constet*, iako kto za wielką summę do Państw naszych towarow wprowadzi. Także wzaiemnie iak wiele towarow z Państw naszych wy-
727 prowadzać będzie. Od ktorych to *omnium generum* towarow, zboż, koni, y dobytkow tak do Państw naszych wchodzących iako wychodzących, od sta złotych, po złotych trzy y groszy dziesiąci każdy *nemine excepto* płacić powinien będzie, a to według instruktarza od Wielm: Podskarbiego, y Deputatow z Seymu teraźnieyszego naznaczonych podpisanego. Pisarzow także na komorach ile potrzeba, skarb mieć będzie, ktorym zwyczayne *salaria* dawne naznaczamy. A ieśliby też towary iakie, lubo liquory zamorskie, kto na statkach od morza do Państw naszych wprowadzać chciał, tak na swoię własną, iako też na czyię inszą potrzebę, powinien się opowiedzieć na komorze tey gdzie to cło nowo ordynowane wybierane będzie, y zapłacić będzie powinien. Towary także zamorskie iako y z pogranicza ieżeli kto lądem do Państw naszych wprowadzać zechce, tak z Niemiec iako też z inszych Państw wszystkich postronnych, takowym sposobem na komorach te cła wybierane będą, iako też wzaiemnie z komory za granice, wychodzące oszacowane będą, od ktorych *in instanti* cło każdy płacić powinien będzie, wzaiemnie także od wołow, koni, iałowic, stada, owiec, skopow, baranow, wieprzow, y inszych wszelakich rzeczy, tak z tych ktore z pogranicza do Państw naszych przypuszczać, iako też z Państw naszych za granice, lubo do miast portowych wyganiać y wprowadzać będą, według takowegoż oszacowania, od sta złotych po trzy złote y po groszy dziesiąci płacić będą powinni, oprocz skarbowego cła, ktore wedle dawnego prawa y zwyczaiu wybierane bydź ma, *salvo iure nostro*. A że się to częstokroć znayduie, iż dla uchodzenia ceł zwykli niezwyczaynemi gościncami z towarami przeieżdżać, y przechadzać, y konie, woły iako też y insze bydła, rogate y nie rogate przeganiać ieśliby kto *in futurum* mieysca zwyczayne do wybierania cła chciał pomiiać, takowe wszelkie towary y bydła *cuiuscunque generis*, *subiacebunt confiscationi*. A iako Superyntendentowie tak y faktorowie do tych ceł ordynowani, przysięgli bydź maią. Tak iż tego przestrzegać będą, iakoby wiernie, y życzliwie Rzeczyposp: nikogo nie ochraniaiąc, usłużyli, nikomu ani Nam ani obywatelom Państw naszych, ani kupcom przeieżdżaiącym, nie folguiąc, ale wiernie y życzliwie podatek ten wybierać będą: przestrzegaiąc żeby komor tych nikt nie przeieżdżał. A towary przemycone konfiskowawszy, y one według szacunku wyprzedawszy, tych pieniędzy ani na swą, ani na cudzą iuszą potrzebę nie obrocą, ale do tychże pieniędzy przyłączą, ktore z ceł teraźnieyszych wybierać będą. Gwoli czemu reassumuiemy konstytucyą *anni 1565 sub titulo:* Ustawa na składy y iarmarki zagraniczne, *et 1611 sub titulo:* O przeieżdżaniu ceł Koronnych. A ostrzegaiąc *indemnitatem* starych ceł, żeby pod pretextem szlacheckim żadne kupieckie towary nie uchodziły y udawane nie były: dawne prawa o foldrowaniu kupcow *in toto* reassumuiąc, ponawiamy, 728
aby podług kommissyi *anni 1643 de pretijs rerum* sprawowali się y iuramenta na cłach, aby żadnego *praejudicium* y uszkodzenia cłom naszym y Rzpltey ordinaryinym nie działo się, mieć chcemy. A ieżeliby też na ktorego Superyntendenta, abo faktora pokazało się to, żeby *in condicto* lubo też z niedbalstwa przemyt celnych pozwalał, takowy *ex delatione cujusvis* w Trybunale *inter causas fisci peremptorie* sprawić się będzie powinien, y *poena duorum millium marcarum fisco Regni applicanda* karany bydź ma. A pieniądze wybrane z tych ceł, co ćwierć roku do Wielmożnego Podskarbiego Koronnego, za kwitem iego oddawane bydź maią. Ktorych *etiam ex Senatus Consulto* Wielm: Podskarbi Koronny wydawać nie będzie powinien, tylko na wypłacenie długow zaciągnionych od Rzeczyposp: a to według liquidacyi Seymu teraźnieyszego. Co by zaś nad wypłacenie długow zostało, ta reszta ma zostawać *in fideli deposito* do przyszłego Seymu, ktorey Wielm: Podskarbi wydawać nie ma, *sub solutione de suo irremissibiliter*. Powinien tedy będzie naprzod dług Nam od Rzeczyposp: winny sto y cztery tysiące czterdzieści y ośm złotych, do skarbu naszego oddać y *realiter* zapłacić. Także dług Wielm: Pawłowi Sapieże Woiewodzie Wileńskiemu Hetmanowi Wielkiemu W. X. Lit. na przeszłym Seymie od Korony konstytucyą assekurowany, dotąd nie wy-

płacony 30 tysięcy y 7 złotych, za kwitem iego *realiter* zapłacić będzie powinien. Drugie zaś długi według pomienioney liquidacyi y ordynacyi przez Przewielebnego X. Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego iako Prymasa, także przez Urodzonego Marszałka Izby Poselskiey, za konsensem Seymu tego podpisane, tenże Wielm: Podskarbi wypłacać będzie, ktora do akt Grodzkich Warszawskich podana bydź ma. A żeby tym lepsza informacya Rzeczyposp: bydź mogła, iako wiele na ktorey komorze z tych ceł pieniędzy wybiorą, ci Superintendentowie na początek Seymu ziechać, y doskonały rachunek uczynić przed Deputatami, tak z Senatu, iako y z Izby Poselskiey naznaczonemi, przy skarbie Koronnym przysiągszy wprzod, iako nikomu, ani *per se* ani *per subordinatas personas* żadnego *ratione* tey superintendencyi nie dali ani obiecali *honorarium*, y wniczym Rzeczyposp: nie damnifikowali, a Pisarze na komorach będący co kwartał Wielm: Podskarbiemu lubo Namiestnikom iego rachunki czynić, y regestra oddawać, y poprzysięgać, powinni będą. Dla czego regestra porządne mieć maią, iako wiele ktorego dnia od tych towarow tak przychodzących, iako y wychodzących cła zapłacone będą. Ciż ktorzy takowe cła płacić będą regestra ręką swoią podpisować będą powinni, w miastach zaś, miasteczkach tak naszych, duchownych y szlacheckich, kupcy powinni będą mieć attestacye, iż te towary ktore przedawać będą, są iuż odmycone. Od tych czas towarow ktore się w Państwach naszych rodzą a na iarmarkach targach,
729 przedawane będą: także od sta złotych po złotych trzy y groszy dziesięci, *seu ducta proportione* taxy po groszu iednemu od złotego, kto mniey przeda niżeli za sto złotych, to cło każdy płacić powinien będzie. To deklaruiąc, że od chlebow, miąs, kur, gęsi, kapłonow, prosiąt, iarzyn, maseł, serow, *et alijs minutioribus*, tudzież drew, *victualibus*, płacić nietrzeba: a te cła nowe generalne na teraźnieyszym Seymie uchwalone, cłom dawnym ktore dyspozycyi Wielm. Podskarbiego Koronnego zostawaią, derogować nie maią. Ktorych to ceł nowych exakcya zaczynać się ma *a die decima quinta Augusti anni praesentis*, a *continue* wybierane będą przez lat dwie, *videlicet ad diem similem*, *ad diem* 15 *anni* 1663 a nie daley. Po wyiściu zaś tego czasu, żaden nie powinien będzie wybierać tych ceł bez dalszey ordynacyi Rzeczyposp; a ktoby w tym był depaktowany, z takowym *forum* w Trybunale Koronnym *inter causas fisci* naznaczamy, *poenam mille marcarum* interponuiąc. A że wiele na tym należy Rzeczyposp: aby dług winny Kurfirsztowi Iego Mci Brandeburskiemu względem Elbląga y Drahima iako nayprędzey mogł bydź wypłaconym. Postanawiamy za pozwoleniem wszystkich Stanow Rzeczyposp: cła wodne na ten dług, chcąc to mieć po wszystkich, aby od zboż tak z dobr naszych Krolewskich, duchownych, szlacheckich, y od kupcow, ktore w miastach portowych przedawać będą, także od sta złotych, złotych trzy groszy 10 każdy płacić powinien będzie. Dla czego szyprowie z miast tych, kędy zboża przedadzą, z ksiąg mieyskich attestacye mieć będą powinni, po czemu kto zboże iakie przeda iako wiele za nie weźmie, takoweż cło od potasiow, galmanow, smelcow, ołowiow, saletr, woskow, skor, sledzi, soli, y inszych wszelakich towarow, według instruktarza *ementes et vendentes* płacić powinni będą. Od zbož zaś ktore wozami za granice wywozić będą, także w miastach y miasteczkach w ktorych zboża na targach, także z dobr naszych, duchownych y stanu szlacheckiego, furmani, przekupniowie, kupować będą, każdy od złotego po groszu, od przedanych zboż płacić będzie powinien. Do dobr ziemskich y duchownych ani też naszych skarb Exaktorow posyłać nie ma, ale sami *possessores bonorum* powinni porządek uczynić, y *attendere*, aby przez wyborce mieyskie, *sine quovis dolo et fraude* cła wybierane były, ktore iuż wyborce mieyscy do Superintendentow, *mediante comprobatione iuratoria*, iako sprawiedliwie *circa exactionem* nikogo nie ochraniaiąc zachowali się, y iako cokolwiek wybrali *ex integro* wszystko wnoszą, przed temiż Superintendentami *praestanda*, co kwartał wnosić będą. Gwoli czemu ciż Superintendentowie do każdego Woiewodztwa, to iest do miasta głownieyszego Grodowego co kwartał ziechać będą, y takowe cła przez kwartał wybierać deklaruiąc to, że szlachta uboższa, ktorzy *proprijs manibus* orzą, nie rataiami, ani naiemnikami robią także ubodzy chłopkowie, ktorzy na 730
sobie tylko zboże do przedania przynoszą, do płacenia tego cła nie będą powinni. Ktore to wszytkie pieniądze *modo supra scripto* z ceł wydane, do Wielmożnego Podskarbiego Koronnego oddawane bydź maią: ktorych pieniędzy Wielmożny Podskarbi na żadną inszą potrzebę *etiam ex Senatus Consulto*, tylko na zapłatę długu Kurfirstowi Iego Mci Brandeburskiemu dawać nie będzie powinien, *sub solutione de suo*. O co *forum* na Trybunale Koronnym *inter causas fisci ad instantiam cujusvis* naznaczamy. *Securitatem* przytym *omnem* Superintendentom cła generalnego y ich Sukkollektorom, Pisarzom, Exaktorom waruiemy; aby się nikt nie ważył *modo quocunque* tey celney exakcyi zabraniać. A ktoby się znalazł takowy stanu szlacheckiego, *possessionatus poena ducentarum marcarum ac refusionis triplicis citatus ad Officium Castrense proprij Districtus peremptorie* sprawić się *et praevia inquisitione* karany bydź ma: a *impossessionati* o takoweż *impedimenta* w Grodzie *ad instantiam* Exaktorow *praevia inquisitione*, gdyby się to na ktorego pokazało, *poena sessionis turris per duodecim septimanas* karany bydź ma, *ac refusionis triplicis sine quavis appellatione*. Exaktorowie zaś gdyby szlachcicowi *praejudicium* uczynili, takowi także w Grodzie sprawować się *et similibus poenis* podlegać maią. O bespieczeństwie zaś dobr kupieckich, reassumuiemy konstytucye wszystkie do nich należące, a osobliwie *anni*

1589. To też waruiemy, iż ieśliby *possessores* albo *hæredes* miast iakimkolwiek sposobem pieniądze z cła wybranego od wyborcow albo wybieraiących wzięli, powinni będą ciż Superintendentowie, albo Sukkollektorowie ich do Grodow o to pozwać, a Grody *peremptorie sine appellatione* nakazywać powinne *in instanti* powzięte pieniądze *cum triplici pensione* oddać, y zapłacić *sub poena bannitionis perpetuae.*

Instruktarz celny na Seymie teraźnieyszym 1661 zordynowany, y Pisarzom celnym do skarbu Rzeczyposp: do wybierania ceł dawnych Iego K. Mci. Rzeczyposp: y teraźnieyszych swieżych generalnych podany.

65. Ponieważ instruktarze dawne celne, w rożnych konstytucyach przeszłych lat są rożne położone, dla czego Pisarze y Sukkollektorowie ich na komorach nie maiąc dostateczney informacyi, kupcow na niesłuszne płacenie cła wyciągaią y depaktuią. Czemu zabiegaiąc *in unum* redukowawszy wszystkie te prawa, ninieyszy instruktarz *in resolutionem* płacenia ceł spisaliśmy, aby Pisarze celni podług niego się sprawuiąc cła wybierali, y nic nad postanowienie nie brali, *sub poena de injuste extorto teloneo* opisaney. A że rożne są podatki, rożney wzaiemnie potrzebuią distinkcyi, ktorą taką *nomine publico* daiemy.

731 Naprzod cło stare do stołu Krola Iego Mci należące tak ma bydź wybierane, iako *hocce teloneum* opisuie instruktarz Łaciński *anni* 1601 to iest od towarow tu w Koronie rodzących się, ktore z zagranice nie pochodzą, ani za granice nie wychodzą, ale tu *in Regno divenduntur*, pomienione cło I. K. Mci *antiquum* nazwane, podług tegoż instruktarza 1601 brać maią, gdyż towary cudzoziemskie w Koronę wchodząc *tanquam ab inductis* zapłacili, a raz zapłaciwszy iuż więcey płacić nie maią. A ktoby się ważył, od towarow cudzoziemskich *in Regno* cło *antiquum* brać, iako y od tych ktore się tu rodzą, a *immediate* za granice wychodzą: ma podpadać winę dwuch set grzywien, y to co wziął powrocić, *in quocunque foro et iudicio repetenda*, gdyż *inducendo persolvit*, iako y *evehendo*, *finitimum teloneum* od tego towaru *persolvere* musi. Od towarow zaś wszelakich, ktore z zagranice do Korony pochodzą, *et in commissione de pretijs rerum et inductis* 1643 są mianowane, od ktorych, iakimkolwiek nazwiskiem bydź mogą mianowane, induktę płacić powinni. Względem ktorego płacenia libertacye wszystkich miast w Koronie, są *constitutione* 1649 abrogowane y kassowane, *constitutione* 1659 wyżey mianowane konstytucye reassumpcyą potwierdzone. Do ktorych *tam in parte quam in toto* stosuiąc się, deklaruiemy, aby od wszelakich towarow na cło Krola I. Mci, *ab inductis mercibus* podług dawnego prawa po złotych dwu od sta złotych płacili, a drugie dwa złote od sta także, na Rzeczp: oddawali, podług waloru y taxy towaru, ktora ma bydź sprawiedliwa, y prawdziwy koszt towaru opowiedziany. A gdyby Pisarz albo strażnik postrzegł tego, że towary dobre za podłe y niezupełne opowiedział, tedy ma bydź Pisarzowi wolna rewizya tych towarow przy Urzędzie Grodzkim, lubo Mieyskim, lubo też przy Strażnikach y Woźnym: a nalazszy większy walor towaru, aby taxę poprawił podług waloru iego y taxę podaney na komory od skarbu. A to coby nad opowiedzenie się znalazło, albo też na oszukanie skarbowe przedni towar się znalazł: a podły opowiedział, (iako to smusze, a byłyby sobole) y nie wszystko opowiedział, ale część utaił, takowe towary w przemycie zabrane być maią. Reassumuiąc dawne prawa, a osobliwie *ab inductis* kommissyą *de pretijs rerum* 1643 aby we wszytkich punktach obserwowana była.

Za granicę zaś wywożąc towary z Korony, także y do Prus y od tych tak płacić maią iako iest postanowiono na czwarty grosz, y na pobor wodny, *in constitutione* 1629 także y od wołow, y innych towarow w instruktarzu teyże konstytucyi specifikowanych, a od innych towarow *in genere* wszystkich, a w tym instruktarzu nie specifikowanych, ktorekolwiek *extra Regnum* y do Prus idą, maią płacić *ad taxam* od każdey grzywny Polskiey, po groszu iednemu, na czwarty grosz *sub eodem rigore.* Rewizya względem opowiadania prawdziwego, iako y na 732
induktę wolna. Od ktorych wszystkich towarow tak iako y na czwarty grosz na Rzeczp: podług instruktarza y taxy płacić będą także y cła I. K. Mci płacić powinni *sub confiscatione mercium.*

Zosobna od wszytkich *in genere* towarow y zboż iakiekolwiek za granice wychodzą, y wywożą, mimo zwyczayne cło I. K. Mści y czwarty grosz, ewektę każdy kupiec, y handlem bawiący się człowiek, od każdego sta złotych *incola Regni* po złotych dwa: a cudzoziemiec y *ius Civitatis* nie maiący po złotych 4 podług konstytucyi 1629 płacić powinien, *pro certo respectu evectorum*, gdzie w taxie towaru walor upatrowany bydź ma, iako y w indukcie się mianowało.

A te cła *ab inductis* na granicy *inducendo*, a czwarty grosz y ewekta na granicy *evehendo* wybierane bydź maią, podług dawnego prawa.

Ktore to cła *tam ab inductis quam ab evectis* raz zapłaciwszy na granicy, kwit otrzymawszy, za onym każdy wolny ma bydź *per totum Regnum* od płacenia innego cła tak lądem iako y wodą. Chyba gdyby takowy towar znowu za granicę wywoził, od takowego zwyczayne cła dawnemi prawami opisane płacić powinien.

A ponieważ na gwałtowne potrzeby Rzeczyposp: na teraźnieyszym Seymie 1661 oprocz ceł dawnych I. K. M. y Rzeczypospolitey, cła generalne za powszechną zgodą w Państwach wszytkich Koronnych uchwalone są pod ktorych płacenie *omnes Status et Ordines* podpadać będą: zaczym deklaracyą podług konstytucyi w ninieyszym instruktarzu taką czyniemy około nich. Aby każdy stanu szlacheckiego y kupieckiego

człowiek stosuiący się do dawnych instruktarzow w prawach opisanych, y tu dość sowicie obiaśnionych na cła generalne, na komorach pogranicznych płacił do skarbu Koronnego, tak *ab inducendis* iako y *evehendis mercibus*, y zboż wodą, y lądem prowadzonych, od sta złotych iednego po złotych trzy y groszy dziesiąci oprocz dawnych zwyczaynych ceł, pod ktore cło generalne podpadać maią *omnia etiam necessaria*, ktore na potrzebę własną przez kogokolwiek prowadzone będą.

Ktokolwiek zaś dawno wprowadzone towary, po iarmarkach rozwozić będzie, od takich cło generalne zapłacić będzie powinien, tak iako od wyżey mianowanych, ktore to cło generalne tak *inducendo et evehendo*, iako y *intra Regnum* raz na ktoreykolwiek komorze zapłaciwszy, co kwitem celnym probować ma, iuż więcey nikędy indziey płacić nie będzie powinien. A ktoby się ważył drugi raz brać od towarow raz zapłaconych toż cło, takowy ma podpadać winę pięciu set grzywien, *in quovis iudicio repetenda* y cło niesłusznie wzięte powrocić.

Pod toż cło generalne maią podpadać y ci, 733
ktorzy zboż swoich wodą nie spuszczaią, ale ono przez poddanych swoich do miast y miasteczek przewożą, y tam ono *divendunt.* Zaczym od takowych zboż na mieyscu wyprzedanych, także od złotego iednego po groszu płacić powinni będą. Do ktorego cła generalnego płacenia przyłączamy sol, to iest od bałwana Wislnego, ktory ma w sobie beczek 5 Wielickich złotych trzy. Od beczki soli Bocheńskiey, y Wielickiey, groszy 18. Od beczki soli Ruskiey y Dobiegniewskiey przewarzaney groszy 6. Od maży soli Ruskiey na konia iednego złoty ieden. Od maży soli na parę wołow, złoty y groszy 15. Zosobna od każdey beczki sledzi, mimo cło dawne I. K. M. y Rzeczypospolitey, na to cło generalne po złotych trzy *inducendo* płacić maią, tak lądem iako y wodą.

Do wybierania ktorych ceł generalnych, zwyczayna komora Fordańska naznacza się. A ponieważ z nizszych miast y miasteczek Państw naszych od Fordana, nawigacya do Gdańska odprawuie się: za czym na nie skarb będzie miał pilne oko, ktoremu *vigore* dawnego y świeżego prawa daie się *facultas instituendi* komory insze, ktorychby tylko potrzeba było *pro tempore et loci exigentia.*

Na wozy zaś ktore lądem ze zbożem y innemi towarami wchodzą do Gdańska, naznaczamy do wybierania takowegoż cła, mieysca, ktore skarb naysposobnieysze rozumieć będzie. Także na też wozy maią bydź postanowione komory przy Elblągu, Malborku y Toruniu y innych wszystkich miastach, y miasteczkach Państw naszych. Wszyscy zaś *cujuscunque status et conditionis* ludzie, ktorzy na szkutach, komięgach y tratfach zboża y inne towary, także lądem prowadzą: na komorze celney opowie się, y w regestr celny wpisze, wiele y iakiego towaru ma, od ktorego cło powinne zapłaci. A *in quantum* by pieniędzy na zapłacenie cła na dol idąc niemiał, tedy powracaiąc się ze Gdańska ma oddać to, co powinien skarbowi, na teyże komorze na ktorey się opowiedział. *Sub poena mille marcarum et solutione ejusdem*, co na cło przynależeć będzie o co *forum peremptorium* na Trybunale *inter causas fisci* każdemu przestępnemu *ad instantiam Instigatoris Regni cum adcitatione* naznaczamy. Każdy ktory zapłaci cło, w regestr celny wiele zapłaci podpisze się, y kwit z komory *de persoluto teloneo* wziąwszy, odda on w Ziemi swoiey, na Seymiku *pro verificatione* regestrow celnych. A ta exakcya ceł generalnych, zacznie się podług konstytucyi *die 1 Septembris.*

A żeby o percepcie celney każdego miesiąca *constaret* Rzeczyposp: ordynuiemy, żeby Pisarze celni, regestra *exactionis suae* podpisane, do Grodow pobliższych *per oblatam* podawali. Ktore Grody *absque salario ullo* przyimować powinne będą. *Sub poena quingentarum marcarum ad instantiam Instigatoris Regni ex delatione thesauri.* 734
W miastach głownych Pisarze maią bydź od Superintendentow postanowieni. Także y na komorach wszytkich dawnych celnych pogranicznych.

Takowy tedy instruktarz, około ceł dawnych I. K. M. y Rzeczypospolitey, iako y teraźnieyszych generalnych, *in ordinem authoritate a Republica sibi concessa* dedukowawszy, y on *in executionem* skarbowi podawszy, według ktorego, cła Pisarze wybierać będą, on dla większey wagi podpisem rąk własnych utwierdziliśmy. W Warszawie na Seymie *die 14 Iulij anni 1661.*

Deputaci do Rawy.

Z Senatu z Wielkiey Polski Urodzony Andrzey z Siemichowicz, Radoszewski Kasztellan Wieluński. Urodzony Ian Olbrycht na Lipiu Lipski. Podkomorzy Rawski. Z Małey Polski, Urodzony Iakub Kraszowski Kasztellan Podlaski, Stanisław Zaremba Sędzia Ziemski Sendomierski.

Rezydenci przy boku naszym, a die 17 Iulij anni 1616.

Na pierwsze pułroka ćwierć pierwsza. X. Arcybiskup Lwowski, Krakowski, Mścisławski, Halicki Kasztellanowie. Na drugą ćwierć. Tenże Xiądz Arcybiskup Lwowski, Wielmożny Woiewoda Krakowski, Elbląski, Sanocki, Kasztellanowie. Na drugie pułroka ćwierć pierwsza. Xiądz Biskup Krakowski, P. Woiewoda Poznański, P. Bracławski, P. Chełmiński, Kasztellanowie. Na drugą ćwierć. Tenże Xiądz Biskup Krakowski, P. Woiewoda Wileński, P. Gdański, P. Dobrzeński, Kasztellanowie. Na trzecie pułroka ćwierć pierwsza. Xiądz Biskup Kuiawski, P. Woiewoda Sandomierski, P. Miński, P. Połaniecki, Kasztellanowie. Na drugą ćwierć. Tenże Xiądz Biskup Kuiawski, P. Wileński, P. Poznański, P. Przemecki, Kasztellanowie. Na czwarte pułroka ćwierć pierwsza, Xiądz Biskup Wileński, P. Woiewoda Kaliski, P. Sandomierski, P. Krzywiński, Kasztellanowie. Na drugą ćwierć. Tenże Xiądz Biskup Wileński, P. Woiewoda

Trocki, P. Kaliski. P. Czechowski, Kasztellanowie.

735 PACTA OLIVENSIA

ANNI 1660.

In Nomine Sacrosanctae et Individuae Trinitatis.

Notum sit universis ac singulis, quorum interest, aut quomodo libet interesse potest. Postquam a multis annis bella dissidiaque inter Serenissimos Reges Regnaque Poloniae et Sveciae orta, et interdum inducijs, praecipue vero sexennalibus, anno 1629 deinde viginti sexennalibus anno 1635 sopita, et composita fuerint, ac denique inter Serenissimum et Potentissimum Principem ac Dominum, Dominum Joannem Casimirum Regem Poloniae, Magnum Ducem Lithvaniae etc. etc. etc. Et Serenissimum ac Potentissimum Principem ac Dominum Dominum Carolum Gustavum, Svecorum, Gottorum, Vandalorumque Regem, Magnum Principem Finlandiae etc. etc. etc. deventum sit ad bellum, quod non solum dictos Reges Regnaque eorum, per plures annos exercuit, sed et Poloniae foederatos, ac belli socios, videlicet, Serenissimum et Potentissimum Principem ac Dominum, Dominum Leopoldum, Electum Romanorum Imperatorem, semper Augustum, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae Regem Archiducem Austriae etc. etc. etc. Serenissimo Regi et Regno Poloniae, ad ejusdem requisitionem, auxilia ferentem, necnon Serenissimum Principem ac Dominum Dominum Fridericum Vilhelmum, Marchionem Brandeburgensem, Sacri Romani Imperij Archi-Camerarium, et Principem Electorem, Magdeburgi, Prussiae, etc. etc. etc. Ducem, involvit, unde multa christiani sangvinis effusio, cum plurimarum Provinciarum desolatione, secuta est, tandem Divina bonitate factum, ut utrinque de pace universali inter Regem, Remque publicam Polonam, et ejus confoederatos et belli socios ab una, et Regem, Regnumque Sveciae ab altera parte suscepta sit cogitatio, opera et studio Serenissimi et Potentissimi Principis ac Domini Domini Ludovici XIV Galliarum et Navarrae Regis Christianissimi, qui huic paci conciliandae meditationem obtulit, et in ipso negotio pacis, per Illustrissimum et Excelentissimum Dominum Antonium de Lumbres, D. de Herbingen, Loos, et la Cloye, Comitem Consistorianum, Regijsque Ordinis Equitem, Legatum suum, eandem mediationem Serenissimis Regibus Poloniae, et Sveciae, necnon Serenissimo Electore Brandeburgico, acceptantibus, praestitit. In eum ergo finem, ex mutua partium conventione, constituta dies est 5 Januarij anno 1660 congressui plenipotentiarium Olivae instituendo, comparentes igitur statuto tempore, ac loco omnium paciscentium legitime constituti Legati Plenipotentiarij, a parte quidem Serenissimi Regis Reique publicae, Polonae, Illustrissimi et Excelentissimi Domini, ex Ordine Senatorio quidem, 736 Dominus Joannes Comes a Lesno, Palatinus Posnaniensis, Reginalis Majestatis Supremus Aulae Praefectus ac Mareschalcus, Generalis Majoris Poloniae, Mariaeburgensis, Corsunensis, Gubernator, D. Georgius Lubomirski, Comes in Wiśnicz et Jaroslaw, Supremus Regni et Campi Mareschalcus, Generalis Cracoviensis, Scepusiensis, Chmielnicensis, Pereaslaviensis, Casimiriensis, Olstinensis, Gubernator. D. Nicolaus in Przmow Przmowski, Supremus Regni Cancellarius, Nominatus Episcopus Luceoriensis et Brestensis, Abbatiae Sieciechoviensis Administrator perpetuus, Praepositus Sancti Michaelis Ecclesiae Collegiatae in arce Cracoviensi. D. Christophorus Pac, Supremus Magni Ducatus Lithvaniae, Cancellarius Wilkoviscensis, Ostrinensis, Kozienicensis, Kleszelensis, et Nemonecensis Gubernator. Ex ordine vero Equestri D. Joannes Andreas de Raciborsko Morsztyn, Referendarius Regni, Kowalensis et Zavichostensis Gubernator. D. Vladislaus de Nagłowice Rey, Thesaurarius Curiae Regni, Reginalis Majestatis Cancellarius, Neokorcinensis, Libusiensis Kamionacensis Gubernator. D. Joannes in Gnin Gninski, Pomeraniae Succamerarius, Gnesnensis Gubernator. Et a parte foederatorum Poloniae, videlicet Serenissimi Imperatoris Romanorum; Illustrissimi et Excellentissimi Domini, D. Franciscus Carolus Libsteinski, Sacri Romani Imperij Comes, a Kollowradt, Dominus in Reichenau, Sacrae Caesareae Regiaeque Hungariae et Bohemiae Majestatis Consiliarius, Camerarius Judicij Maioris Provincialis Assessor, Regius locum tenens, et appellationum in arce Pragensi Praeses. Dominus Franciscus Liber Baro de Lisola a Thiese, et Marienfeld, Consiliarius Cameralis Aulicus. Et Serenissimi Electoris Brandeburgici, Illustrissimi et Excelentissimi Domini. D. Joannes ab Hoverbeeke, in Eichmedien, Baranowen, Geyerswalde, et Domkau Dominus et Haeres Suae Serenitatis Consiliarius Status intimus, Electoratusque Dapifer haereditarius, Hohensteinensis Praefectus. Dominus Laurentius Chistophorus a Somniz, in Gromsdorff, Drenaw, et Gerbero Dominus et Haeres, Suae Serenitatis Consiliarius Status intimus, et Orientalis Pomeraniae Cancellarius, ejusdemque Ducatus Camerarius haereditarius, Lavenburgensis et Butoviensis Praefectus. Dominus Albertus ab Ostaw. in Newiken et Kegels, Dominus et Haeres, Suae Serenitatis in Supremo Ducalis Prussiae Appellationum Judicio Consiliarius. A parte vero Serenissimi Regis Regnique Sveciae, Illustrissimi et Excellentissimi Domini, Dominus Magnus Gabriel de la Gardiae, Comes in Leckoo et Arensburg, Liber Baro in Eckholmen, Dominus in Habsal, Magnus hoff et Hoyendorp, Regiae suae Majestatis Regnique Sveciae Senator, et Thesaurarius, Generalis Gubernator Livoniae, et 737 locum tenens per Esthoniam, Livoniam, et Ingriam, Militiae Generalis, Judex Provincialis Vestro Gothiae et Daliae, necnon Academiae Upsaliensis Cancellarius. Dominus Benedictus

Oxenstierna, Comes in Korsholm et Wasa, Liber Baro in Moreby et Lindholmen, Dominus in Coporium et Rosersberg, et suae Regiae Majestatis Regnique Sveciae Senator et Cancellariae Consiliarius, Dominus Christophorus Carolus Schlippenbach, Comes in Schovvede, Liber Baro in Liusala, Dominus in Salinge, S. Regiae Majestatis Regnique Sveciae Senator, et Consilij Billici Praeses. Et Dominus Andreas Guldenklav, Dominus et Haeres in Schonela, Ekeby, Hylinge, et Hulterstad, Regiae suae Majestatis Consiliarius Status, et per Pomeraniam Regiam Regiminis ac Consilij Status, ut et supremae Curiae Justitiae Praeses. Post invocatum Divini numinis auxilium, mutuasque plenipotentiarum tabulas (quarum apographa sub finem hujus instrumenti, de verbo ad verbum inserta sunt) rite commutatas, tractatus pacis auspicate inchoatus est. Et licet in ejus fere decursu, praememoratus Serenissimus Rex Sveciae, disponente ita Divina Providentia mortali hac vita decesserit; tractatus tamen hic renovatus a Serenissimo et Potentissimo Principe ac Domino, D. Carolo, Svecorum, Gottorum Vandalorumque Rege et Principe Haereditario, Magno Principe Finlandiae etc. etc. etc. Plenipotentiarum tabulis (quae ad calcem hujus tractatus quoque inferuntur) feliciter continuatus est, ac tandem ad Divini numinis gloriam, et Christianae Reipublicae salutem, partes omnes in mutuas pacis et amicitiae leges consenserunt et convenerunt, tenore sequenti.

I.

Sit pax universalis ac perpetua, et vera sinceraque amicitia, inter Serenissimum et Potentissimum Principem ac Dominum, D. Ioannem Casimirum, Regem Poloniae, Magnum Ducem Lithvaniae, etc. etc. etc. Ejusque Regiae Majestatis Successores ac Posteros, Reges Poloniae, Magnos Duces Lithvaniae, Regnumque Poloniae, et Magnum Ducatum Lithvaniae, atque subjectas illis Ditiones ac Provincias, atque ejusdem Majestatis et Regni Poloniae, confoederatos. Inprimis Serenissimum et Potentissimum Principem ac Dominum D. Leopoldum, Electum Romanorum Imperatorem semper Augustum, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Regem, Archiducem Austriae, etc. etc. etc. Ejusque Majestatis Haeredes ac Successores, Provincias ac Ditiones, intra vel extra Imperium Romanum sitas: et Serenissimum Principem ac Dominum, Dominum Fridericum Vilhelmum, Marchionem Brandeburgicum, S. R. Imperij Principem Electorem et Archi-Camerarium, Magdeburgi, Prussiae, etc. etc. etc. Ducem ejusque Serenitatis Haeredes ac Successores, Provincias ac Ditiones, in, vel extra Imperium Romanum sitas, ab una. Atque Serenissimum et Potentissimum Principem ac 738 D. Dominum Carolum, Svecorum, Gotthorum et Vandalorum Regem, Magnum Principem Finlandiae etc. etc. etc. Ejusque Majestatis Successores, ac Posteros, Reges Svecorum, Regumque Sveciae, atque subjectas illis intra vel extra Imperium Ditiones ac Provincias, ab altera parte: ita ut altera pars, alteri post hac, nihil hostilitatis, aut inimicitiae, clam aut palam, directe, vel indirecte inferat, vel per suos, aut per alios inferri faciat, nec alterius hostibus auxilia quocunque nomine praestet, nec cum alterius hostibus foedera huic paci contraria ineat, nec quicquam in alterius status et securitatis diminutionem, per se vel per alios, moliatur aut tentet, vel tentari faciat; set utraque pars alterius utilitatem, honorem, ac commodum promoveat et fidam invicem vicinitatem, pacem et amicitiam serio colat, ac servet. Pacta vero et foedera omnia, quae partes paciscentes inter se vel cum alijs Principibus ac Statibus, utrinque sancita habent, quae ad omnia sua puncta, clausulas et articulos integra, et in pleno robore suo permaneant: ita tamen, ut per ea praesens transactio pacis nullum praejudicium patiatur.

II.

I §. Sit utrinque perpetua oblivio et amnestia eorum omnium, quae quocunque loco modoque, ac quacunque paciscenti parte hactenus hostiliter facta sunt, ita ut nec eorum, nec ullius alterius rei causa vel praetextu, ulla pars alteri post hac quicquam hostilitatis, aut inimicitiae specie iuris, aut via facti inferat, aut per suos aliosue inferri faciat. II §. Hac generali amnestia gaudeant omnes et singuli cujuscunque status conditionis et religionis fuerint ut et omnes communitates, quae ab utrinque partes hostiles secutae sunt, aut in hostilem possessionem devenerunt, nec ullis hoc bellum praejudicio et noxae sit, suis juribus, privilegijs, ac consvetudinibus generalibus et specialibus, tam in ecclesiasticis quam in civilibus profanisue, quibus ante hoc bellum gavisi sunt, sed ijs in totum fruantur secundum leges Regni: nec ullis communitatibus aut privatis actio ratione adhaesionis hosti intentabitur, ita ut nemini liceat alicui negotium facessere ratione adhaesionis ullius hostilis, aut eam exprobrare. III §. Civitatibus Prussiae Regalis, quae in possessione Suae Regiae Majestatis Regnique Sveciae hoc bello fuerunt, manebunt, itidem omnia jura, libertates, et privilegia, quibus sive in ecclesiasticis, sive in profanis potitae sunt ante hoc bellum, (salvo libero uti ante bellum viguit in praedictis civitatibus catholicae et evangelicae religionis exercitio) earumque territoria, Magistratus, communitates, ciues, incolas, et subditos, S. R. Majestatis Poloniae, eadem qua olim clementia et gratia Regia in posterum prosequetur, fovebit et tuebitur. Dabitur ijsdem quoque facultas aedificia publica et privata, per injuriam belli destructa reficere, et reaedificare. Pro his vero quae necessitate defensionis destructa sunt, minime tenebuntur. Quoad ea vero quae militiae Sveticae tributi loco ab utriusque insulae 739

subditis exolvere necesse fuit, a nemine molestia inferetur: sicut et propter decimas aliosue census quibus subditi insulani satisfacere tempore belli minime potuerunt, non turbabuntur. IV §. Cunctae actiones et inquisitiones adversus illos, qui partibus hostilibus hoc bello adhaeserunt, vel easdem secuti esse insimulantur, quibuscunque in locis Poloniae, Magni Ducatus Lithvaniae, Prussiae Regalis, Curlandiaeque habitent cujuscunque status et conditionis, aut religionis sint, sive privati vixerint, sive Officio publico functi, aut seruitijs S. R. Majestatis Sveciae in toga vel sago adstricti fuerint, institutae necdum finitae, et ad executionem deductae abrogentur, omnique executione careant in perpetuum. Et in posterum contra eos nulla unquam quaestio vel actio ex hac causa instituetur. V §. Quae durante hoc ultimo bello jure fisci ex occasione ac praetextu adhaesionis aut protectionis alterius partis, cuiquam sive nobili, sive plebeio, cujuscunque status, conditionis, ac religionis adempta, vel fisco illata, vel alijs collata sunt bona sive Regia ac Reipublicae; sive etiam privatorum sint; mobilia quidem si tradita sunt modernis possessoribus relinquantur. Si vero ejusmodi jura caduca hactenus in executionem deducta non sunt, antiquis possessoribus relinquantur, neque ulla actio de hinc adversus communitates, aut privatos, ratione ejusmodi bonorum intentetur. Bona vero immobilia, haereditaria, advitalitia, et jure hipothecae possessa fisco applicata tum quorum donationes et largitiones factae sunt, sive jam ante tradita, sive nondum tradita sunt, maneant penes antiquos dominos, cessantibus de caetero omnibus actionibus ratione redituum sive ex publicis, sive ex privatis bonis praeceptorum.

III.

I §. Serenissimus ac Potentissimus Princeps ac Dominus, Dominus Ioannes Casimirus Rex Poloniae, pro Se ac Haeredibus Posterisque Suis amore pacis, vigore hujus instrumenti pacis solenniter, exnunc et in perpetuum renunciat omnibus praetensionibus in Regnum Sveciae, et Magnum Principatum Finlandiae, et alias ipsis subjectas Provincias, Regiones, ditiones, civitates, castra, et munimenta, sive haec omnia nuper sive ab antiquo acquisita sint, necnon in bona avita in Regno Sveciae dictisque Provincijs sita, in Regnum Sveciae dictasque Provincias, et bona, praesentibus vel futuris temporibus, nihil quidquam praetensurus. Quo ad titulos vel insignia ita conventum est, quod Serenissimus Rex Poloniae, prout hactenus, ita in posterum ad dies vitae suae, utetur integris titulis, et sigillis insignibusque Regni Sveciae in Polonia et ad omnes Principes Status, et privatos, extra Sveciam, sine ullo tamen plenariae supradictae renunciationis praejudicio. Dictis vero titulis et insignibus non utetur ad Serenissimos Reges, Regnumque Sveciae in literis alijsque diplomatibus, aut scriptis, sed ob-
740 servabitur ab utrinque receptus hactenus modus abbreviandorum titulorum cum etcaeterationibus, ita ut post verba Magnus Dux Lithvaniae, tres etcaeterationes in titulo Serenissimi moderni Regis Poloniae, vicissim post verba Magnus Princeps Finlandiae, tres etcaeterationes, in titulo Serenissimi Regis Sveciae adjciantur. Insignibus tamen Regni Sveciae in sigillis Regis et Reipublicae Polonae, dum in Sveciam scribetur, penitus omissis, post obitum vero moderni, Serenissimi Regis Poloniae, Successores ejus, et Respublica Polona, in titulos et insignia Sveciae, nihil unquam praetendent, utrinque Reges et Regna, suis quisque titulis et insignibus tantum plenarie gaudebunt et utentur.

IV.

I §. Serenissimus Rex et Status, Ordinesque Regni Poloniae, Magnique Ducatus Lithvaniae, a modo et in perpetuum cedunt vi hujus pacificationis, Serenissimo Regi Sveciae, ejusque Successoribus Regibus, Regnoque Sveciae omnem illam Livoniam transDunanam, quam Svecia hactenus per tempus induciarum tenuit et possedit, ut et partes cisDunans omnes, et insulam Runen in mari sitam, quas per idem tempus induciarum Svecia tenuit et possedit: necnon quicquid juris Regibus et Reipublicae Polonae in Esthoniam, et Osoliam, hactenus ullo modo competere poterat. Atque haec quidem omnia et singula cum omnibus suis pertinentijs terrestribus et maritimis, urbibus, arcibus, propugnaculis, bonis et proventibus, necnon juribus, jurisdictionibus, Regalibus et Superioritatibus, tam in ecclesiasticis quam in politicis, nullis penitus exceptis, in plenum dominium et proprietatem Regum, Regnique Sveciae transferunt; Ordinesque et subditos in illa Livonia ejusque recensitis partibus, omnia erga Regem et Rempublicam Polonam obedientiae vincula, et fidelitatis Sacramento exsolvunt, nihil unquam in eos, ac dictam Livoniam, ejusque pertinentias, posthac praetensuri. Cis Dunam autem Serenissimi Reges Regnumque Sveciae, non ulterius quam hactenus fines suae possessionis in Curlandia aut Semigallia, promoveant, aut servitutes a subditis Illustrissimi in Curlandia Ducis exigant, aut ullum jus lignandi aliudve quod vis in Curlandia aut Semigallia praetendant. Commissarij vero ad declarandos et determinandos ab utraque parte fines, ab utrinque deputabuntur, et commissio haec intra quatuor septimanas a subscripto tractatu inchoetur, et intra duas expediatur. II §. Quod religionem catholicam ejusque exercitium in Livonia Sveticae possessionis attinet, omnes incolae Livoniae, subditique illi religioni addicti, omni securitate gaudeant, ac conscientia libera, religione, devotioneque sua, domi sine inquisitione vel animadversione privatim utantur. III §. Tituli Provinciales tam spirituales quam saeculares, Senatorij et equestris ordinis in Livonia Svetica, penes possessores modernos maneant durante ipso-

741 rum vita, sine ullis proventibus, alijsque praetensionibus. Nec ullum exinde praejudicium juris S. R. Majestatis Regnique Sveciae in Livoniam Sveticam, neque praetensio quaepiam Regno Poloniae Magnoque Ducatui Lithvaniae interea temporis, et in futurum inde enascetur. IV §. Judicia omnia decretaque ad cujusvis instantiam, modo non invitos aut absentes lata, necnon contractus et transactiones in locis, dum illa hoc bello Svecia tenuit; institutae judicialiter, sive extra judicialiter, si modo statui publico, qui ante hoc bellum fuit, et pacificationi praesenti non contrariantur, firma maneant, aeque ac si nulla regiminis, et Magistratuum mutatio intervenisset, salvis appellationibus, et revisionibus in ijs, in quibus haec juris remedia hactenus haud fuerunt adhibita, et quae in rem judicatam non transierunt. Sententiae quoque et decreta, si quae Regiae in incolas, et subjectos Magni Ducatus Lithvaniae, tum et Curlandiae, Semigalliaeque in invitos, vel in auditos, et ex adverso, si similia per Magistratus M. D. Lit. et Curlandiae in Livoniae Sveticae subditos, circa tempus belli lata fuerint, nullum valorem et robur obtinebunt in perpetuum.

V

I §. Pars Livoniae eaque australis, quae ante haec, et per haec bella, et temporibus induciarum, sub ditione fuit Regni Poloniae, et Magni D. Lit. nempe Duneburgum, Rositin, Lutzen, Marienhausen etc. itemque reliqua omnia loca, quae per Commissarios ad id utrinque deputandos fuisse per tempus induciarum Polonicae possessiones invenientur, cum omnibus suis pertinentijs, territorijsque, urbibus, pagis, fructibus, et proventibus, teloneisque juribus, directoque et utili domino, remanent in possessione Serenissimorum Regum et Regni Poloniae, M. D. Lit. nec Serenissimi Regis Regnique Sveciae in istam partem Livoniae, ut ab altera diversam, neque in Ducatus Curlandiae Semigalliaeque et Districtum Piltensem, vel respectu Livoniae septentrionalis, vel quovis alio praetextu, ullum unquam jus praetendent, aut praetendere poterunt. Cum vero Magnus Dux Moschoviae non modo dictam Livoniam Polonicam, sed etiam partem Sveticae occupatas armis nunc teneat; ideo conventum est, ut si Respublica Polona aliquid ex Livonia Svetica, quocunque tempore a Moschis, armis, tractatibus, aut aliter receperit, teneatur totum id Sveciae, ultro et gratuito non imputatis belli expensis restituere, eodem modo et vicissim, si Regnum Sveciae aliquid ex Livonia Polonica quocunque tempore a Moschis, armis, tractatibus aut aliter receperit, teneatur totum id Poloniae et M. D. Lit. ultro et gratuito non imputatis belli expensis restituere. II §. Titulis et insignibus Livoniae, tam Sacra Regia Majestas Poloniae, ejusque Successores, Reges Poloniae, Magnique Duces Lithvaniae, ratione australis Livoniae, quam Sacra Regia Majestas Sveciae, Ejusque Succes-
742 sores Reges Sveciae, ratione Livoniae septemtrionalis, promiscue utentur sub titulo Ducatus. III §. Si quas posthac controversias de limitibus, aut de rebus alijs, inter Regnum Poloniae, Magnum Ducatum Lithvaniae, Livoniam Polonicam, Curlandiamque et Semigalliam, ab una parte, et Regnum Sveciae, eique subjectas Provincias, imprimisque Livoniam Sveticam, ab altera incidere, et suboriri contigerit, eae per deputatos utrinque Commissarios, ad fines Livoniae amicabili ratione complanentur. Si quae vero lites minores exortae fuerint, inter subditos et accolas utriusque partis, nec transigi de ijs amicabiliter inter litigantes possit, quaelibet pars ad suum competens forum remittatur, et justitia indilate administretur. IV §. Subditi hoc ultimo bello, et in futurum fugitivi, M. D. Lit. Samogitiae, Livoniae, Poloniae, et Curlandiae Semigalliaeque quicunque in Livonia Svetica reperti fuerint, suis dominis, sine ullo processu juris, reddentur; una cum suis mobilibus, quae inveniri poterunt, quae profugus secum tulit, nec sub novo domino acquisivit. Quod etiam vice versa observabitur, si qui subditi fugitivi Livoniae Sveticae, in Magno Ducatu Lithvaniae, Livonia, Polonica, et Curlandia Semigalliaque reperti fuerint. Si qui etiam abducti sunt, et adhuc supersunt, reddantur et illi, sine processu judiciario, suis quique dominis. V §. Quo favorem commercijs et navigationi S. R. M. Poloniae contestetur, signa nautica in Domesnes et Luserorth extructa consistere permittit. De ratione vero conservationis et manutentionis eorundem convenietur, a Svecis, cum fundi dominis; nullo inde jure aut praetensione Regni Sveciae in fundos dictos, aut territorium Piltense enascente, aut enascituro.

VI.

Illustrissimus in Livonia Curlandiae et Semigalliae Dux, cum Serenissima Conjuge prolequе sua Ducali, ac tota familia et aula absque ulla protractione intra sex septimanarum spatium a die 5 Aprilis styli novi Rigam sistetur, inde vero intra dies quatuordecim, decenti, et suae dignitati accomodato convenientique modo, ubi modernus tractatus subscriptus fuerit, ad fines Semigalliae deducetur, omniaque sua suorumque mobilia non distracta ubicunque intercepta, vel Rigae deposita litteratoria similiter sive publica sive privatorum documenta, bona fide extradentur, et Mithaviam reportabuntur, ante eliberationem autem suam ac restitutionem plenariam, peculari reversalium diplomate caveat de non offendendo, aut vindicando aliquid contra Sacram Regiam Majestatem Regnumque Sveciae in futurum, salva fidelitate et obligatione Regibus, Regnoque Poloniae, et Magno Ducatui Lithvaniae debita.

VII.

1. §. Serenissimus Rex Regnumque Sveciae restituit Serenissimo Regi Reipublicaeque Polo-

nae Mariaeburgum, Elbingamque cum suis fortalitijs, reliquaque in Prussia loca, quae Sveti-
743 cis praesidijs tenentur. Ac Mariaeburgum, quidem una cum arce, ac fortalicjis suis, ut et Stuma, intra octiduum a subscriptione moderni tractatus, et deposita in manus Excellentissimi Domini mediatoris, Serenissimi Regis Poloniae provisionali horum pactorum ratificatione, evacuabitur et praesidium Sveticum inde Elbingam deducetur: Elbinga autem cum suis fortalicijs, ubi tractatus modernus plenaria Serenissimi Regis Poloniae ratificatione confirmatus, et per Reipublicae Comitiali authoritate delegatos, pro futuro Conventu ratificatus fuerit, quatriduo post ipsam ratificationum commutationem, sine contradictione evacuabitur, et in manus Serenissimi Poloniae Regis ejusque Commissariorum tradetur. Bauskum etiam, uti et reliqua; si quae sint in Svecorum potestate loca in Curlandia, praesidijs Sveticis evacuabuntur intra octiduum, postquam notitia ad Generalem exercituum in Livonia, vel in absentia ejus ad ejus locum tenentem pervenerit de subscripto tractatu, quae notitia per tubicines utriusque partis coniunctim Rigam deferetur. II. §. Deductio militiae Sveticae, una cum bellicis tormentis majoribus et minoribus juxta factam hic conventionem, necnon cum impedimentis fiet Elbinga diversis vicibus, intra tamen definitum tempus permutationis ratificationum et evacuationis Elbingae, dato eidem libero et innoxio transitu per Habum ad portum Pillaviensem, et inde ad naves proprias, quas milites conscensuri, et ad ditiones Sveticas ituri sunt imponetur autem dicta militia circa deductionem navibus Elbinganis et si illae non sufficiant tum navibus adiacentium territoriorum aliorum, sine aliquo pretio. Communicabit etiam Praefectus militiae Sveticae, et conveniet cum Praefecto militiae Electoralis, aut ejus locum tenente, de modo transitus per dictum portum Pillaviensem. Et fiat de caetero ejusmodi deductio sine damno et noxa subditorum in Prussia, tam Polonicorum quam Electoralium. Quod si per periculum belli maritimo itineri sese militia committere tuto nequaeat, liber illi et innoxius transitus per terram, quam brevissimo itinere, in ditiones juris Svetici proximas, sine damno incolarum Reipublicae Polonae, et Serenissimo Electori Brandeburgico subiectorum, deducentibus Commissarijs Serenissimorum Regis Poloniae, et Electoris Brandenburgici concedi debet. Iustitia vero per Praefectos indilata bona fide administretur, damna et injuriam passis. III. §. Si cui aut quibus in civitatibus Prussiae evacuandis: earumque territorijs non placuerit manere, sed mutato domicilio alio sese conferre, ijs liberum sit in spatio trium ab hinc annorum sua divendere, alijs elocare, aut pro suo libitu distrahere, sine ullo impedimento, aut onere, sub quocunque praetextu imponendo, salvis antiquis civitatum iuribus et privilegijs.

VIII.

Quidquid in Polonia, et Magno Ducatu Lithvaniae, Provincijsque annexis, in ijsque Curlan- 744
dia, per hoc bellum Serenissimo Regi Regnoque Sveciae, Eorumque Ducibus ac Legatis, vel a privatis vel a communitatibus, exercitibus et Provincijs, per necessitatem belli vel aliter datum est, quocunque titulo, diplomatum, obligationum et literarum, instrumentorum et actorum publicorum, ea omnia autographa, quae supersunt Serenissimo Regi et Reipublicae Polonae, Ducique Curlandiae, circa ratificationum commutationem, bona fide extradentur. Quod si naufragio absorpta sint, vel alio modo perierint, omnia ejusmodi scripta, actaque privata et publica exnunc cassantur, annihilantur, et eliminantur, nihilque exinde Reges Regnumque Sveciae in Provincias, exercitus, districtus vel privatos in Polonia, Magno Ducatu Lithvaniae, et Provincias illis annexas vel subiectas, in specie etiam Curlandiae, et Districtu Piltensi iuris, praetendere velle aut posse omnia meliori modo declaratur.

IX.

Restituentur quoque a parte Svecorum, omnia archiva, acta publica, Castrensia, Iuridica, Ecclesiastica, necnon Bibliotheca Regia, quae ex Regno Poloniae et Magno Ducatu Lithvaniae avecta, et quorum copia haberi potest, idque intra tempus commutationis ratificationum, vel ad summum intra tres menses a facta cummutatione.

X.

Obligationes, atque recognitiones, si quae sunt ab Illustrissimo Curlandiae et Semigalliae Duce, aut incolis Curlandiae et Semigalliae, Districtusque Piltensis exortae per Svecos, aut vice versa a Svecis per Polonos, in totum cassantur, nullumque habere pondus declarantur.

XI.

Debita inter utriusque partis subditos et incolas, tum etiam a Ducibus et Officiarijs belli ubicunque contracta, utrinque bona fide solventur. Si quae vero hoc bello ultimo obligationes et recognitiones exortae ab utrinque sint, in totum cassantur, nullumque pondus habere declarantur.

XII.

Deposita, aliaque bona mobilia ubicunque reperiuntur, et fisco nondum adiudicata, bona fide proprijs dominis restituantur: nemo autem tenebitur ad eorum refusionem, quae fisco adjudicata et extradita sunt praestandam.

XIII.

Tormenta bellica majora minoraque in Polonia, Magno Ducatu Lithvaniae, Prussia, Curlandia, cacterisque annexis Provincijs a Svecis capta sive sint Reipublicae, sive privatorum, sive civitatum, quaecunque in locis evacuandis reperientur, exacte relinquentur. Quae vero ex Svecia invecta sunt in Poloniam, Lithvaniam, Prussiam, Curlandiam, liberum erit Sveciae, sine ulla praetensione secum aufferre, transactioni quoque deditionis Thoruniae, quod adhuc restat, hac in re satisfiet.

XIV.

745 1. §. Quicunque hoc bello ab utrinque inter Polonos, Lithvanos, et Svecos in quocunque loco capti sunt, cujuscunque conditionis ac status, liberi et sine ullo soluto pretio, nisi aliter ante hunc tractatum ab ipsis conventum fuerit, dimittentur, pristinaeque libertati restituentur, solutis tamen impensis Officiariorum, in victum corum factis, et debitis in captivitate ab eis contractis. Caeterum captivis quoque annumerandi et ab utraque parte restituendi sunt, qui inviti militiae alterius partis nomina dederunt, omnes vero supradicti, qui quidem in Polonia, Magno Ducatu Lithvaniae, Prussia Regali, utraque Livonia, aut Curlandia detinentur, intra tres septimanas a subscripto moderno tractatu, illi autem, qui extra Poloniam, Lithvaniam, Livonias, et Curlandiam detinentur, intra tres menses libertati restituantur. Quod autem de lytri conventi solutione hic supra dictum est, tantum locum habebit in Majoribus Officiarijs, utpote Generalibus, Tribunis, Tribunorum locum tenentibus et Capitaneis. II. §. Sacra Regia Majestas, et Regnum Poloniae, Magnusque Ducatus Lithvaniae, id paci huic perpetuae dandum censuerunt, ut authoritatem et Officia sua interponant apud Chamum, Ordasque Tartarorum, quo sine lytro captivi in Tartaria Svetici, intra sex abhinc menses, inde dimittantur, dimissi vero per Regnum Poloniae Magnumque Ducatum Lithvaniae, annexasque ijs Provincias, libere ac tuto transeant, et benigne habiti ad Provincias ditionesque juris Svetici promoveantur.

XV.

1. §. Commercia pristina sint libera et non impedita inter utrumque Regnum Poloniae, Magnumque Ducatum Lithvaniae, et Sveciae, subiectas illis Provincias, subditos et incolas, tam terra quam mari, et in veteri usu atque exercitio quo fuerunt tempore induciarum, conserventur. Imprimis sit liberum commerciorum exercitium, liberaque defluitatio mercium, per fluvium Dunam, et Bulderaviam, subditis et incolis Regni Poloniae, Magnique Ducatus Lithvaniae et Polonicae Livoniae Curlandiaeque ac Semigalliae, cum subditis incolisve Livoniae Sveticae; et vice versa, subditis incolisque Regni Sveciae et Livoniae Sveticae, sit liber commerciorum usus per eadem flumina, cum subditis incolisque Poloniae, Litvaniae, Livoniae Polonicae et Curlandiae, Semigalliaeque. Teloniorum vero et vectigalium in flumine Duna et Bulderaa, ut et maritimorum ac terrestrium in Livonia, eadem ratio et in ijsdem tantum locis ab utraque parte imposterum sit, uti et ubi tempore induciarum, et ante hoc ultimum bellum fuit. II. §. Majoris quoque Poloniae incolae, cujuscunque conditionis sint, sive terra sive aqua, commercia sua exercentes, nullis novis telonijs et gabellis Stetini onerabuntur. III. §. Civitas quoque Gedanensis, et aliae Prussiae civitates in Regno Sveciae, et subiectis Provincijs illis, gaudeant ea libertate commerciorum et vectiga- 746
lium, qua gavisae sunt ante novissimum bellum.

XVI.

Dominus Comes Konigsmarkius, Campi-Mareschalcus Sveciae, absque ulla protractione intra sex septimanarum spatium, a die quinta Aprilis sti. nov. Dantiscum modo decenti sistetur, inde vero intra dies quatuordecim, ubi modernus tractatus subscriptus fuerit, eliberabitur, ante restitutionem autem plenariam peculiari reversalium diplomate caveat de non offendendo, et vindicando aliquid contra Sacram Regiam Majestatem Regnumque Poloniae, et specialiter civitatem Gedanensem, salva tamen debita Regibus Regnoque Sveciae obedientia et fide.

XVII.

Serenissimus Rex, et Respublica Poloniae, Illustrissimae Principis Annae Mariae, defuncti Illustrissimi Ducis Januschij Radzivili, Palatini Wilnensis, Supremi Exercituum Magni Ducatus Litvaniae Ducis filiae unicae in adeundis secundum legitimas consvetudines Regni, et M. D. Lith: haereditatibus, et bonis paternis ac maternis, vigore generalis amnestiae, praesenti Conventione omnibus cautae, ut ei satisfiat, condignam rationem habituri sunt.

XVIII.

Demortuorum belli Ducum, atque Officialium aliorum corpora, sive in Polonia sive in Prussia adhuc inhumata, et nonnullis in locis asservata sunt, tradentur et non denegabuntur ijs, quibus cura mandabitur, ea inde deducendi. Quorum autem cadavera tum in priori, tum hoc ultimo bello humata sunt in Elbingensi, Mariaeburgensi, et alijs in Prussia et Polonia templis, intacta iaceant, sepulchra eorum ab omni violatione et inquietudine sint immunia.

XIX.

De Domini Ducis Crojani desiderio, ratione debitorum apud Rempublicam Polonam ita conventum est, ut praedictus Dominus Dux, jus suum, originalium obligationum productione doceat, in proxime futuris Comitijs Regni generalibus, ibidemque debita ratio ejus habeatur, salvo quoque jure Illustrissimi Ducis Curlandiae; si quod eidem ad praefatas summas pecuniarias competierit.

XX.

Quoad Dominorum Comitum a Dohna postulatum et debitum apud Rempublicam Poloniae in quantum illud liquidari poterit, iusta eorum ratio in futurjs Regni Comitijs habebitur.

XXI.

Habebitur quoque aequa ratio a Svecia Domini Baronis Sigismundi a Guldenstern, quoad bona in Regno Sveciae, vel illi subjectis Provincijs praetensa.

XXII.

1. §. Eadem similiter pax, amicitia, amnestia, et praeteritorum omnium perpetua oblivio sub
747 ijsdem clausulis et vinculis in hocce instrumento contentis, vigeat et in perpetuum stabilita sit, inter Serenissimum et Potentissimum Principem ac Dominum, Dominum Leopoldum, Electum, Romanorum Imperatorem, semper Augustum, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae Regem, Archi Ducem Austriae, Ducem Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, Marchionem Moraviae. Ducem Lucenburgiae, ac Superioris et Inferioris Silesiae, Wurtembergae et Theckae, Principem Sveviae, Comitem Habsburgi, Tyrolis, Ferretis, Kyburgi et Coritiae, Langravium Alsatiae. Marchionem Sacri Romani Imperij, Burgoviae ac Superioris et Inferioris Lusatiae, Dominum Marchiae Sclavonicae, portus Naonis et Salinarum, praecipuum Poloniae fœderatum, bellique socium, necnon ejus Haeredes ac Successores, Regna et subjectas Provincias, tam in quam extra Imperium Romanum, eorumque, subditos et incolas: ac Serenissimum Principem ac Dominum, Dominum Carolum, Svecorum, Gothorum, Vandalorumque Regem, et Principem Haereditarium, Magnum Principem Finlandiae, Ducem Scaniae, Esthoniae, Livoniae, Careliae, Bremae, Verdae, Stetini, Pomeraniae, Cassubiae et Vandaliae, Principem Rugiae, Dominum Ingriae et Wismariae, necnon Comitem Palatinum Rheni, Bavariae, Ducem, Ejusque Haeredes ac Successores, Reges Regnumque Sveciae et subjectas Provincias, tum in Imperio Germanico, tum extra illud sitas, eorumque subditos et incolas, ita ut quidquid vel ante hoc bellum, vel illo durante, sive in Polonia, sive extra illam, seu ratione auxilij Serennissimo Regi ac Reipublicae Poloniae praestiti, sive quavis alia de causa, mutuae offensionis, atque inimicitiarum aut practensionum oriri potuit, perpetuae oblivioni tradatur. Ne utrique parti quocunque pretextu licitum sit alterius Regna, Status, aut Provincias, clam aut palam, directe vel indirecte armis impetere, vel ullum in ipsas hostilitatis genus exercere, sed alter alterius commoda sectetur, et omnia inter utramque partem earumque Status ac subditos ad pristinum prorsus statum, unionem, et fidem correspondentiam restituta et redintegrata sint, et nemini ex utriusque partis subditis, aut Imperij Statibus ac Vasallis noxae sit aut praejudicio, quod alterius partes hoc bello sago vel toga fuerit sectatus, sed quicunque ex sola causa hujus belli ne fortunis aut statu suo decidisset, is in pristinum statum, in quo ante hoc bellum immediate fuit, quo ad honores ac bona immobilia, necnon etiam quo ad bona mobilia, si fisco nondum adjudicata et extradita sint, indilate et sine contradictione restituatur, ijsque plenarie gaudeat ac fruatur.

II. §. Ut autem firmioribus fundamentis haec pax et amicitia stabiliri queat, Sacra Caesarea Majestas loca omnia, quae in Pomerania et Megapoli occupata praesidijs suis insidentur, Serenissimo Regi ac Regno Sveciae; ea vero quae in Holsatia et Ducatu Schlesvicensi, Duci Holsatiae Gottoripensi (qui praevia tamen cautione de non vindicando juxta formulam, de qua hic 748
convenit, hac pace consensu partium inclusus censebitur) restituet plenarie, cum tormentis bellicis ipsorum proprijs, re armamentaria caeteroque apparatu bellico, necnon mobilibus cujuscunque generis, item actis Cancellariae, archivis, ac literarijs documentis, prout ea omnia tempore occupationis, vel deditionis inibi reperta sunt, et adhuc non distracta exstant. Quae evacuatio fiet locorum, scilicet Pomeraniae et Megapoleos exceptis Vollinio, Dam et Greiffenhagen, intra duas septimanas, a die permutationis ratihabitionum computandas, pro tempore Elbinga quoque Poloniae restituetur, Vollinum vero, Dam et Greiffenhagen, necnon loca Holsatiae et Ducatus Slesvicensis, intra alias duas sequentes hebdomadas a die supramemoratae permutationis evacuabuntur, deductis eodem tempore e dictis locis praesidiarijs militibus et e Provincijs ad Sacram Regiam Majestatem Regnumque Sveciae, Duces Megapolitanos, et Ducem Holsatiae Slesvici spectantibus copijs omnibus, ea ratione et modo, de quo inter Generales utriusque partis, vel eorum locum tenentes, intra tempus ratihabitionibus commutandis praefinitum conventum fuerit.

III. § Caeterum, quicquid circa res Imperij controversiae intercesserit, juxta Imperij et pacis Germaniae leges, absque strepitu armorum componetur, aut decidetur, et stabitur ab utraque parte per omnia dispositioni pactorum Osnaburgensium et constitutionibus Imperij.

XXIII.

Similiter tam a parte Serenissimi Imperatoris, quam Serenissimi Regis Sveciae, captivi hujus belli, cuiuscunque sint conditionis ac status, liberi et sine soluto ullo pretio seu lytro, ni aliter ante subscriptum tractatum ab ipsis conventum fuerit, intra spatium trium hebdomadarum a die ratificationis, dimittentur, et libertati pristinae, solutis ab Officiarijs impensis in victum eorum factis, et debitis in captivitate ab eis contractis, restituentur, et captivis quoque annumerandi et ab utraque parte restituendi sunt, qui inviti ad danda alterius partis militiae nomina sua adacti fuerunt; quod autem de lytri conventi solutione hic supra dictum est, tantum locum habebit in Majoribus Officiarijs, utpote Generalibus, Tribunis Tribunorum locum tenentibus, et Capitaneis.

XXIV.

I. §. Sit itidem pax perpetua veraque ac sincera amicitia inter Serenissimum ac Potentissimum Principem ac Dominum Carolum, Svecorum Gothorum, Vandalorumque Regem, et Principem Haereditarium, Magnum Principem Finlandiae, Ducem Scaniae, Esthoniae, Livoniae, Careliae, Bremae, Verdae, Stetini, Pomeraniae, Cassubiae et Vandaliae, Principem Rugiae, Dominum Ingriae et Wismariae, necnon Comitem Palatinum Rheni, Bavariae Ducem, Ejus Haeredes, Successores ac posteros Reges, Regnumque Sveciae, ejusdem tam in Imperio quam extra illud sitas Provincias, Status ac Ditiones; et Serenissimum Principem ac Dominum, D. Fridericum Wilhelmum, Marchionem Brandeburgicum, Sacri Romani Imperij Archi-Camerarium et Principem Electorem, Magdeburgi, Prussiae, Juliae
749 Cliviae et Montium, Stetini Pomeraniae, Cassubiorum, Vandalorumque necnon in Silesia, Crosnae et Carnoviae Ducem Burggravium Norinbergensem Principem Halberstadiensem et Mindensem, Comitem Marcae et Ravensbergi, Dominum in Ravenstein. Poloniae foederatum bellique socium, ejusdemque, Haeredes ac Successores, Provinciasque Status ac Ditiones, in et extra Imperium Romanum sitas, ita ut alter alterius honorem commodum et utilitatem sincere serioque in perpetuum promoveat. II. §. Facta vero et foedera omnia quae partes paciscentes inter se vel cum alijs Principibus ac Statibus utrinque sancita habent, quoad omnia sua puncta, clausulas et articulos integra et in plèno roboré suo permaneant ita tamen ut per ea praesens transactio pacis, nullum praejudicium patiatur. III. §. Sit etiam utrinque amnestia et praeteritorum omnium perpetua oblivio, ita ut quicquid hactenus quocunque loco et quavis de causa, sive in Imperio Romano, sive extra illud ab alterutra partium vel sub earum Imperio potestateque existentibus, absque ullo personarum rerumque respectu gestum, vel admissum fuerit, nullo praetextu via juris vel facti, directe vel per indirectum a neutra parte unquam vindicari possit. Et nec horum nec ullius alterius rei causa vel praetextu alter alteri post hac quicquam hostilitatis aut inimicitiae vel etiam quoad Ministros, Officiarios aliosque incolas ac subditos, statum, bona vel securitatem per se vel per alios clam aut palam inferat, vel inferri faciat. IV. §. Nemini quoque ex utriusque partis subditis aut vasallis, cujuscunque conditionis et dignitatis fuerit, noxae sit aut praejudicio quod alterius partes hoc bello sago vel toga fuerit sectatus, sed quicunque ex sola causa hujus belli de suis possessionibus, decidisset, is in pristinum statum, in quo ante hoc bellum immediate fuit, quoad honores et bona immobilia, necnon etiam quoad mobilia bona, si haec bona mobilia fisco nondum adjudicata et extradita, aut alias distracta sint, indilate et sine ulla contradictione restituatur, ijsque plenarie gaudeat ac fruatur: atque proinde et Campi Mareschalco Comiti a Konigsmark, ut et Campi Mareschalci Comitis Wittenbergij haeredibus, bona immobilia quae in ditionibus suae Serenitatis Electoralis, ubicunque locorum ante hoc bellum possederunt, in eo statu, quo nunc sunt, restituantur vigore hujus pacificationis atque eo jure tenenda, quo ante bellum hoc exortum ea tenuerunt ac possederunt.

XXV.

Et ne occasione anteactorum lis et dissidium aliquod oriri possit, Sacra Regia Majestas Sveciae pro Se et Haeredibus ac Successoribus Suis, Regibus, Regnoque Sveciae, virtute hujus instrumenti pacis, quam fieri potest validissime in perpetuum et irrevocabiliter renunciat pactis, quae die 7 (17) Januarj, anno 1656 Regiomonti, item 750
15 (25) Junij praedicti anni Mariaeburgi, tum quae 10 (20) Novembris, eodem anno 1656 Labiaviae inter Serenissimum Sveciae Regem gloriosae memoriae, nuper defunctum: et Suam Serenitatem Electoralem confecta sunt, ut et alijs omnibus conventionibus quae illis adjectae aut separatim quocunque modo durante hoc ultimo bello Polonico, ejusque respectu initae sunt. Atque ea omnia et singula in omnibus et singulis clausulis, conditionibus et articulis suis irrita et nulla pronunciat, omnemque ipsis vim, vigorem et effectum hoc ipso et virtute hujus pacti penitus et in aeternum detrahit: ita ut contra Suam Serenitatem Electoralem Brandeburgicam Ejusque Haeredes, Agnatos Successores, Provincias ubicunque locorum sitas et in specie, in Ducatum Prussiae, atque ejusdem Ordines et incolas, aut contra Sacram Regiam Majestatem Ejusdem Successores, Reges, Regnumque Poloniae, ex nominatis et indigitatis supra pactis et conventionibus abolitis nunc et imposterum sive successionis in Prussiam, sive unionis, aut quocunque alio praetextu vel causa nomine Regis Regum Haeredum ac Successorum et Regni Sveciae nihil unquam allegari, praetendi, aut postulari possit aut debeat. Qua re praememoratorum pactorum et conventionum originalia cum retradi non poterint, hoc ipso pro retraditis, scissis, et in cineres redactis habebuntur. Quemadmodum et Serenissimus Elector Brandeburgicus, in Prussia Dux quam fieri potest validissime in perpetuum et irrevocabiliter, vigore hujus instrumenti pacis, pro Se, Haeredibusque ac Successoribus Suis profitetur, nihil vel Se, vel Haeredes et Posteros suos, et praedictis pactis et conventionibus contra Sacram Regiam Majestatem Regnumque Sveciae praetensuros, sed sua Serenitas Electoralis pro Se, Haeredibusque ac Successoribus suis, hoc ipso et virtute hujus pacti, supramemoratis pactis omnibus jam abo-

litis renunciat, et eadem omnia pro retraditis, scissis, et in cineres redactis, nunc et in aeternum declarat, et irrita ac nulla pronunciat, omnemque ipsis vim, vigorem et effectum penitus et in aeternum detrahit.

XXVI.

Serenissimus Elector Brandeburgicus loca omnia, quae in Pomerania hocce bello occupata praesidijs suis insidentur, Sacrae Regiae Majestati et Regno Sveciae, ea vero quae in Holsatia et Ducatu Slesvvicensi, Celsissimo Principi et Duci Holsatiae, Gottorpiensi (qui praevia tamen cautione de non vindicando juxta formulam de qua hic convenit hac pace consensu partium inclusus censebitur) restituet plenarie cum tormentis bellicis ipsorum proprijs, re armamentaria, caeteroque apparatu bellico, necnon mobilibus cujuscunque generis, item actis Cancellariae, archivis et literarijs documentis, prout ea omnia tempore occupationis vel deditionis inibi reperta, et adhuc non distracta extant. Quae
751 evacuatio fiet locorum, scilicet Pomeraniae, exceptis Wollino, Damm et Greiffenhagen, intra duas septimanas, a die permutationis ratihabitionum computandas, quo tempore quoque Elbinga restituetur, Wollinum vero, Damm, et Greiffenhagen, necnon loca Holsatiae et Ducatus Slesvvicensis intra alias demum duas sequentes hebdomadas, a die supramemoratae restitutionis evacuabuntur, deductis eodem tempore e dictis locis praesidiarijs militibus, et e provincijs ad Serenissimum Regem Sveciae et Ducem Holsatiae, et Slesvvici Regentem spectantibus copijs omnibus, ea ratione et modo, de quo inter partis utriusque generales, vel eorum locum tenentes intra tempus ratihabitionibus commutandis praefinitum conventum fuerit, ita tamen ne praememoratis restituendis et evacuandis locis, vel communitatibus qui praesidia Electoralia habuerunt, aut quovis modo hoc bello in Suae Serenitatis Electoralis fide et potestate fuerunt, vel cuiquam privato quod partes Suae Serenitatis secutus fuerit, ulla ratione noxae fraudique sit, vel alia in re, quoad pristina jura, privilegia, bona, feuda et libertates illi competentes absque exceptione vel reservatione praejudicet.

XXVII.

Captivi hujusce belli cujuscunque conditionis ac status, liberi, et sine soluto ullo pretio seu lytro, nisi aliter ante subscriptum tractatum ab ipsis conventum fuerit, intra spatium trium hebdomadarum, a die ratificationis dimittentur, pristinaeque libertati restituentur, solutis tamen ab Officiarijs impensis in victum eorum factis, et debitis in captivitate ab eis contractis. Caeterum captivis quoque annumerandi, et ab utraque parte restituendi sunt, qui inviti militiae alterius partis nomina dederunt.

XXVIII.

Debita inter utriusque partis subditos et incolas, tum etiam a Ducibus et Officiarijs belli ubicunque contracta, utrinque bona fide solventur; si quae uero hoc bello ultimo obligationes et recognitiones extortae ab utrinque sint, in totum cassantur, nullumque pondus habere declarantur.

XXIX.

Inter Sacrae Regiae Majestatis Sveciae, et Suae Serenitatis Electoralis Brandeburgicae, Regni, Provinciarum, Statuum, Ditionum, tam in Imperio Romano, quam extra illud sitarum, subditos et incolas pristina restituantur commercia, atque imposterum in pleno vigore conserventur.

XXX.

Si quae bona, a Suae Serenitatis Electoralis subditis, vel Ejusdem Ditionum incolis in Regiae Suae Majestatis Sveciae, Regno, Provincijs, Ditionibus aut locis occupatis et hactenus possessis, ante vel sub tempus hujusce belli deposita, vel alio quocunque modo eo delata sunt, 752
ea sine ulla mora vel effugijs, dominis suis restituantur, nisi jam fisco adjudicata, atque extradita fuerint.

XXXI.

Cum vero ad stabilitatem hujus pacis plurimum intersit, ut universaliter componatur, et inter omnes belli hujus socios securitati commerciorum plene prospiciatur, ideo licet controversiae, quae Serenissimo Regi Regnoque Sveciae cum Serenissimo Rege Daniae intercedunt, hic commode decidi non potuerint, et in ipsa Dania cum spe successus tractentur; nihilominus conventum est, ut Serenissimus Daniae et Norvegiae Rex, ejusque Regna ac Ditiones in hoc tractatu conclusa in Dania pace, comprehendantur, ita ut ea omnia, quae inter alte memoratos Sveciae et Daniae Reges conclusa et constituta fuerint, ad hanc pacem, pariter ac si in hoc instrumento specifice inserta forent pertinere censeantur. Salvo per omnia ipso tractatu in Dania inter utrosque Reges et Regna concluso vel concludendo.

XXXII.

I. §. Cessent omnes hostilitatis actus inter partes paciscentes omnes, tum principales tum foederatas, earumque exercitus a die conclusae et subscriptae hujus pacis, computando, in Prussia tam Regali quam Ducali exactis quatuor, in Pomerania et Magapoli duodecim, in Curlandia et Livonia quatuordecim, et in Holsatia et Slesvicensi Ducatu exactis viginti diebus, eodem quoque die in singulis praememoratis locis negotiationes quaevis pristino usui restituantur, et literarum commercia libera sint.

II. §. Generales praesidij Elbingensis Prussia, ac tam Caesarei quam Electorales in Pomerania, post acceptam hujus armorum cessationis intimationem, exactam curam adhibebunt, ut usque ad finalem pacis executionem militis sustentatio non amplius exigatur more hostili, nec ultra justam et necessariam alimentationem Provinciae ipsorum armis insessae aggraventur, in quem finem Commissarij a partibus deputabuntur, qui curam sedulam habeant, ne exorbitantiae contra hanc conventionem fiant.

XXXIII.

Denique omnium belligerantium in Imperio partium copiae et exercitus, post restitutionem locorum ab omnibus partibus paciscentibus, dimittantur et exauctorentur, eo tantum numero in suos cujuscunque propios status traducto, quem quaeque pars pro sua securitate judicaverit necessarium.

XXXIV.

Pacta haec ratihabeantur a Serenissimo Rege Poloniae, necnon Republica Polona ejusque foederatis ab una: et Serenissimo Rege Sveciae ab altera parte, qua de ne ad modum sequentem convenit.

753 I. Instrumentum hujus pacis, manibus ac sigillis Dominorum Commissariorum utriusque partis, tum Excelentissimi Domini Legati mediatoris subscribatur, et invicem tradatur et commutetur.

II. Serenissimus Rex Poloniae eadem pacta illico a subscriptione et signatione Dominorum Commissariorum Polonicorum, diplomate ratificationis in forma conventa confirmet, atque exnunc assecurationem suam interponat subsecuturam inter spatium ad summum trium mensium computandorum a subscriptione hujus instrumenti pacis plenariam Ejusdem Regiae Majestatis ratificationem, cum integra insertione instrumenti pacis conclusae ad formulam inter utriusque partis Commissarios conventam.

III. Serenissimus Rex Sveciae solenni instrumento haec pacta nomine suo et Regni Sveciae, per subscriptionem Serenissimae Reginae Matris suae, et Dominorum Regni Sveciae Administratorum in forma conventa rata habeat.

IV. Domini Delegati a Republica Polona lege Comitiali anno 1659 deputati, nomine Reipublicae haec pacta subscriptione et sigillatione sua approbent, in futura Convocatione, intra tres menses celebranda.

V. Diplomata ratificationis tam Sacrae Regiae Majestatis Poloniae quam Deputatorum Comitiali lege delegatorum in proximis Comitijs, constitutionibus et volumini legum Polonicarum inserantur.

VI. Instrumenta haec solennia ratificationis tum utriusque Serenissimi Regis tum dictorum Reipub: Delegatorum, ab ambarum partium Commissarijs intra spatium ad summum trium mensium a subscriptione hujus instrumenti pacis computandorum ad limites territoriales, inter Elbingam et Mariæburgum, utrinque per Excellentissimum Dominum, Mediatorem, a partibus paciscentibus recipiantur, et ab eodem eo ipso tempore inter partes commutentur.

VII. Ut Sacra Cæsarea Majestas et Serenissimus Elector Brandeburgicus ratihabitiones Suas itidem tempore et loco eodem tradi faciant.

VIII. Denique ut dicta Serenissimorum Regum et Reipublicæ Poloniæ ac Ejus fœderatorum instrumenta ratificationum ad conventam et præscriptam formulam, quo ad titulaturam et sigillationem aliaque requisita nulla voce aut syllaba immutata conficiantur et reciproce commutentur.

XXXV.

I §. Quo firmior, stabilior et securior pax hæc coalescat, et ab omni parte intemerata duret, promittunt supra memoratæ partes paciscentes omnes, tam Principales quam fœderatæ, se hanc transactionem et pacem, omnesque ejus articulos, capita et clausulas, sancte et inviola- 754
biliter servare velle et debere: et ne inposterum violari queat, se invicem ad generalem gvarantiam et evictionem mutuam ac defensionem reciprocam omni ex parte obstringunt: hisce quam fieri potest firmissime spondentes, ut si contingat unam partem ab altera vel plures a pluribus, terra vel mari bello contra hanc pacificationem impeti, aggressor ipso facto pro infractore hujus pacis ab omnibus habeatur; ejusdemque beneficio excidat, et tum altera reliquæque paciscentium partes parti læsæ ad summum intra duos menses a requisitione partis læsæ eidem communibus armis assistere, et bellum tamdiu contra aggressorem prosequi, donec pax communi omnium partium consensu restituta fuerit, invicem teneantur.

II §. Si vero contingat unam partem ab altera, vel plures a pluribus, gravi aliqua injuria, circa tamen vim armorum vexari, non licebit ideo læso ad arma subito recurrere, sed ante amicabilis componendarum hujusmodi controversiarum ratio ineunda erit, videlicet ut læsus accepta injuria, si immediate cum lædente convenire nequeat, alios paciscentes moneat, et Commissio Generalis omnium paciscentium nomine instituatur ad læsi confinia, intra spatium quatuor mensium, in quo inter Deputatos utrinque Commissarios negotium discutiatur, et si possibile erit intra quatuor ad summum alios menses terminetur.

III §. Si vero lædentem refractarium ad æqua quæ proponentur media deprehenderint, tunc læsis licebit, facta tamen prius legitima belli denunciatione; jus suum armis prosequi, et bellum ut supra statutum est, lædenti inferre.

IV §. Quod si vero turbationes vi contrarijsque actibus retundantur, solum modo tuendorum limitum causa, actus ejusmodi pro violatione pacis non reputabuntur, ipsa autem super limitibus controversia citra vim armorum terminetur.

XXXVI.

Cum autem pro majori securitate hujus pacificationis, tam Serenissimus ac Potentissimus Rex et Respublica Poloniæ, quam Serenissimus et Potentissimus Rex Sveciæ, ut et Serenissimus Elector Brandeburgicus, postularint, ut Serenissimus ac Potentissimus Princeps ac Dominus, Dominus Ludovicus XIV Galliarum et Nauarræ Rex Christianissimus, cujus ope ac studio inter præmemoratos Serenissimos Reges et Serenissimum Electorem Brandeburgicum, pax promota et mediatione ad optatum finem perducta est, executionis et observationis illius inter eosdem fidejussor existeret, Sacra Majestas Christianissima postulationibus ac votis illorum annuens, eodemque animo pacis hujus perpetuitatem exoptans, quo eam procuravit, pro Se ac Successoribus Suis Regibus Galliæ spondet ac promittit, idque per Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Antonium de Lumbres, Legatum Suum plenarijs mandatis ad hanc gvarantiam cavendum instructum, se executionem
755 horum pactorum eorumque observationem ac perpetuitatem inter eosdem supra nominatos Principes omni meliori, quo fieri potest modo, etiam armis, ubi amicabilia media non processerint, asserturam, et si quis eorum sub hac fidejussione comprehensorum illa violarit, arma viresque suas parti læsæ ad ejus requisitionem juncturam. Quod, ut firmius omnibus constet, promittit dictus Dominus Legatus Gallicus, se ratificationem Regis sui super hanc gvarantiam eodem tempore, quo ratihabitiones pacis commutabuntur extraditurum. Integrum quoque erit paciscentibus omnibus eandem Christianissimi Regis gvarantiam et fidejussionem suscipere et alios quoque in tempore ratihabitionis ad idem Officij genus invitare, et denominare Principes ac Potestates.

XXXVII.

Si qui Regum, Principum, necnon Rerumpublicarum ac Statuum amicorum hisce pactis a quacunque parte paciscentium includi voluerint, sit ipsis ejus facultas, modo se ad ista intra sex abhinc menses declaraverint, et id consensu omnium partium fiat.

In quorum omnium et singulorum fidem, majusque robur, omnium partium Legati et Commissarij cum Illustrissimo et Excellentissimo Domino Mediatore præsens pacis instrumentum, et hoc quidem exemplar Serenissimi Regis Regnique Poloniæ Legati et Commissarij manibus sigillisque proprijs muniverunt ac firmarunt. Datum Olivæ die tertia, mensis Maij anno Domini 1660.

Antonius de Lumbres. (L. S.)

Ioannes Comes de Leszno Palatinus Posnaniensis, Majoris Poloniæ Generalis, Serenissimi Regis Regnique Poloniæ Legatus Plenipotentiarius. (L. S.)

Nicolaus Prażmowski Nominatus Episcopus Luceoriensis et Brestensis, Supremus Regni Poloniæ Cancellarius. Legatus Plenipotentiarius. (L. S.)

Christophorus Pac Supremus Cancellarius et Legatus Plenipotentiarius Magni Ducatus Lithuaniae. (L. S.)

Ioannes Andreas Morsztyn Referendarius Regni, Legatus Plenipotentiarius.

Vladislaus Rey, Thesaurarius Curiae Regni, Legatus Plenipotentiarius.

Ioannes Gninski, Succamerarius Pomeraniae Serenissimi Regis Regnique Poloniae Legatus Plenipotentiarius.

Ratificationes Serenissimi Regis Poloniae articuli separati ratione traditionis Elbingae.

Nos Joannes Casimirus, Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque necnon Svecorum, Gothorum, Vandalorumque Haereditarius Rex. Significamus
756 omnibus et singulis quorum interest. Quod cum Illustrissimi, Illustres, Magnifici et Generosi nostri et Reipublicae Commissarij, ad tractatus pacis perpetuae, inter Nos Regnumque nostrum Poloniae, et Magnum Ducatum Lithvaniae, nostrosque foederatos, et belli socios ab una; et Serenissimum Regem Regnumque Sveciae parte ab altera, Olivae institutos, Illustrissimis, Illustribus, Magnificis et Generosis, Serenissimi Electoris Brandeburgici Commissarijs articulum separatum declaratorium articuli secundi, qui, de amnestia et redintegratione jurium in instrumento pacis habetur, ut sequitur ediderint, isque a partibus acceptatus sit.

Nos infra scripti S. R. Majest. Reipublicaeque Polonae, ad tractatus Polono-Sveticos Legati Plenipotentiarij, notum facimus quorum interest, vel ulla ratione interesse poterit universis et singulis. Quandoquidem instrumento pacis principali hodie subscripto articulis amnestiae, in quo tam communitatum quam singulorum jura redintegrantur, forma generali conceptus est, et nulla specialis acquisitorum tam in Prussia Ducali, quam extra eandem Serenissimo Electori Brandeburgico per pacta cum Sacra Regia Majestate Requepubl. primum Velaviae, demum Bydgostiae, inita ac constitutione Comitiali approbata, Suae Serenitatis Electoralis jurium, utpote independentiae Ducatus Prussiae, condescensionisque in feudum Butoviensis et Leoburgensis Districtuum, in Palatinatu Pomeraniae existentium, tum et juris competentis in civitatem Elbingensem, necnon Praefecturam Draheimensem in eodem facta est mentio. Ne id in praejudicium memoratorum Suae Serenitatis Electoralis jurium trahi posset, plures modi ratione inclusionis praedictorum in praefato articulo amnestiae propositi fuere. Cum autem partibus nequaquam satisfacere potuissent, tandem prudenti Illustrissimi et Excellentissimi Domini Christianissimi Regis Legati mediatione, ac indefesso studio, maturandae pacis gratia convenit, ut peculiari articulo qui tamen pro inserto pacis instrumento haberi ejusdemque valoris esse debet, ea ipsa jura Serenissimo Electori caverentur,

quod et factum est a Legatione Svetica per sequentem articulum tenoris ejusmodi.

Legatio Svetica declarat Serenissimi Regis, Regnique Sveciae nomine, ea, quae instrumento pacis articulo secundo de redintegratione jurium disponuntur, non debere concernere ditiones, status, civitates, terras et loca, quae a Sua Serenitate Electorali possidentur, nec eo trahenda; neque obstare eundem articulum, quo minus Suae Serenitati Electorali Elbinga jure quod Eidem Suae Serenitati Electorali competere potest, tenenda tradatur, salvis de caetero ejusdem civitatis privilegijs et immunitatibus, tam in ecclesiasticis, quam politicis, salvo itidem jure retractus Conventionalis Serenissimo Regi et Rei-
757 publicae Poloniae quoad Elbingam. Qui quidem articulus tanquam si in ipso instrumento pacis esset insertus, ibidemque cum alijs appositus, ejusdem cum eo valoris (ut supra. dictum est) esse haberique debeat.

Proinde et Nos infra scripti Legati Commissarij, cum plena potestate Sacrae Regiae Majestatis et Statuum Reipublicae, eorundem nomine mentem nostram praesenti itidem articulo, quem pro inserto et ejusdem cum instrumento pacis valoris haberi volumus, declaramus palamque facimus, articulum amnestiae generalis in instrumento pacis contentum, nullatenus posse vel debere juribus suae Serenitatis Electoralis, tam antiquis quam noviter acquisitis, et in specie traditioni Elbingensis civitatis juxta pacta cum Sua Serenitate Electorali inita derogare et praejudicare, imo eadem pacta in omnibus eorundem articulis, punctis et clausulis, salva et integra conservare, et manutenere; in cujus rei fidem praesentem declarationem manibus nostris subscripsimus, sigillisque nostris gentilitijs roboravimus, die tertia Maij anno domini 1660, in monasterio Olivensi.

Georgius Lubomirski, Supremus Mareschalcus Generalisque Exercituum Regni. Ioannes Comes de Lesno, Palatinus Posnaniae, Majoris Poloniae Generalis Mariaeburg. Korsunensis Capitan. Nicolaus Prazmowski, Episcopus Luceoriensis et Brestensis Regni Cancellarius supremus. Christophorus Pac Supremus Magni Duc. Lithvanie Cancellarius. Ioannes Andreas Morsztyn, Referendarius Regni. Vladislaus Rey, Thesaurarius Curiae Regni. Ioannes Gninski, Succamerarius Pomeran: Capitaneus Gnesnensis.

Nos itaque Ioannes Casimirus, eadem gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithvaniae, etc. etc. etc. Promittimus et recipimus Regio nostro Successorum ac Posterorum nostrorum et Reipublicae Poloniae nomine, Nos praemissum articulum omniaque et singula, in eo comprehensa, capita approbare et ratihabere, sicuti vigore quoque praesentium approbamus, et ratihabemus, ita ut ejusdem authoritatis, cum instrumento Principali esse debeat et haberi, nec passuros ut ab ullo Reipub: Statu, Vasallo, Officiali aut subdito, quovis modo: violetur: cavemusque diplomata ratificationis huius pacis, tam hoc nostrum, quam Senatorum et equestris ordinis a Nobis et Republ: Poloniae lege Comitiali delegatorum in proximis Comitijs Regni Generalibus constitutionibus et volumini legum Reipublicae insertum iri. In cujus rei fidem et certitudinem hasce manu nostra subscripsimus et sigillo Regni communiri iussimus. Dabantur Varsaviae in Convocatione solenni, die 26 mensis Junij anno 1660 Regnorum nostrorum Poloniæ et Sveciæ 13.

Joannes Casimirus Rex.

(Locus sigilli Regij appensi).

Stephanus Hankiewic, Secretar. S. R. Mtis.

Ratificatio Regni Poloniae, Magnique Ducatus Lithvaniae, lege Comitiali delegatorum Commissariorum, articuli declaratorij ratione traditionis civitatis Elbingensis. 758

Nos Senatoros et Equestris Ordinis a Serenissimo Rege et Republica Poloniae lege Comitiali delegati Commissarij constare volumus, quorum interest universis et singulis. Quod cum Illustrissimi atque Excellentissimi Domini Sacrae Regiae Majestatis, Domini nostri Clementissimi et Reipubl. Commissarij, ad tractatus pacis perpetuae inter Sacram Regiam Maiestatem, Dominum nostrum Clementissimum, Regnumque Poloniae, et M. D. Lit: Eorundemque foederatos et belli socios, ab una, et Serenissimam Regiam Majestatem Regnumque Sveciae parte ab altera, Olivae institutos, virtute potestatis a Sacra Regia Majestate, tum et a Republica illis factae, Illustrissimis et Excellentissimis Dominis Serenissimi Electoris Brandeburgici Commissarijs articulum separatum declaratorium articuli secundi, qui de amnestia et de redintegratione jurium in instrumento pacis habetur ut sequitur ediderint, isque a partibus acceptus sit.

Nos infra scripti Sacrae Regiae Majestatis Reipublicaeque Polonae ad tractatus Polono Sveticos Legati Plenipotentiarij, notum facimus quorum interest vel ulla ratione interesse poterit universis et singulis.

Quandoquidem instrumento pacis principali, hodie subscripto, articulus amnestiae, in quo tam communitatum quam singulorum iura redintegrantur, forma generali conceptum est, et nulla spacialis acquisitorum tam in Prussia Ducali, quam extra eandem, Serenissimo Electori Brandeburgico per pacta, cum Sacra Regia Majestate Requepublica primum Velaviae demum Bydgostiae, inita, ac constitutione Comitiali approbata, Suae Serenitatis Electoralis, jurium utpote in dependentiae Ducatus Prussiae, condescensionisque in feudum Bytoviensis et Leobugensis Districtum, in Palatinatu Pomeraniae existentium, tum et juris competentis in civitatem Elbingensem, necnon Praefecturam Draheimensem in eodem facta est mentio: ne id in praejudicium memoratorum Suae Serenitatis Electoralis jurium trahi posset, plures: modi ratione inclusionis praedictorum in praefato articulo amnestiae propositi fuere. Cum autem partibus nequaquam satisfacere potuissent; tandem pru-

denti Illustrissimi et Excellentissimi Domini, Christianissimi Regis Legati meditatione, ac indefesso studio, maturandae pacis gratia convenit, ut peculiari articulo qui tamen pro inserto pacis instrumento haberi, ejusdemque valoris esse debet, ea ipsa jura Serenissimo Electori caverentur, quod et factum est, a legatione Svetica, per sequentem articulum tenoris ejusmodi.

Legatio Svetica declarat Serenissimi Regis
759 Regnique Sveciae nomine, ea quae in instrumento pacis articulo 2do de redintegratione jurium disponuntur non debere concernere ditiones, status, civitates, terras et loca, quae a Sua Serenitate Electorali possidentur nec eo trahenda; neque obstare eundem articulum, quo minus Suae Serenitati Electorali Elbinga jure, quod eidem Suae Serenitati Electorali competere potest, tenenda tradatur, salvis de caetero ejusdem civitatis privilegijs et immunitatibus, tam in ecclesiasticis quam politicis, salvo itidem jure retractus Conventionalis, Serenissimo Regi et Reipublicae Polonae quoad Elbingam. Qui quidem articulus, tanquam si in ipso instrumento pacis esset insertus, ibidemque cum alijs appositus ejusdem cum eo valoris (ut supra dictum est) esse haberique debeat, proinde et Nos infra scripti Legati Commissarij cum plena potestate Sacrae Regiae Majestatis et Statuum Reipublicae, eorundem nomine, mentem nostram praesenti itidem articulo, quem pro inserto, et ejusdem cum instrumento pacis, valoris haberi volumus, declaramus, palamque facimus, articulum amnestiae generalis, in instrumento pacis contentum nullatenus posse vel debere juribus Suae Serenitatis Electoralis, tam antiquis quam noviter accquisitis, et in specie traditioni Elbingensis civitatis, juxta pacta cum Sua Serenitate Electorali inita, derogare et praejudicare, imo eadem pacta in omnibus eorum articulis, punctis et clausulis salva et integra conservari et manuteneri. In cujus rei fidem praesentem declarationem manibus nostris subscripsimus, sigillisque nostris gentilitijs roboravimus, die 3 mensis Maij, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo, in monasterio Olivensi.

Georgius Lubomirski, Supremus Mareschalcus, Generalisque Exercituum Regni. Ioannes Comes de Lesno, Palatinus Posnaniensis, Majoris Poloniae Generalis, Mariaeb. Corsunensis Gubernator. Nicolaus Prazmowski, Episcopus Luceorien. et Bresten. Regni Cancellarius supremus. Christophorus Pac, Supremus M. D. Lithv. Cancellarius. Ioannes Andreas Morsztyn, Referendarius Regni. Vladislaus Rey, Thesaurarius Curiae Regni. Ioannes Gninski, Succamerarius Pomeraniae Capitaneus Gnesnensis.

Nos Senatores et Equestris Ordinis a Serenissimo Rege et Repub. Poloniae lege Comitiali delegati Commissarij, promittimus et recipimus, vi potestatis nobis a Republica concessae; nomine ejusdem, nos praemissum articulum, omniaque et singula in eo comprehensa capita juxta constitutionem Regni anni 1659 approbare et ratihabere, sicut vigore quoque praesentium approbamus et ratihabemus, ita ut ejusdem authoritatis cum instrumento principali esse debeat, et haberi. Nec passuros, ut ab ullo Reipub: Statu, Vasallo, Officiali aut subdito, quovis modo violentur. Cavemusque et promittimus, diplomata ratificationis hujus pacis tam Sacrae Regiæ Maiestatis quam hoc nostrum in proximis Comitijs Regni Generalibus constitutionibus et 760
Volumini Legum nostrarum, insertum iri.

In quorum omnium fidem praesens haec approbatio manuum nostrarum, subscriptione, sigillisque nomine Senatus, Celsissimi Primatis Regni, nomine vero Deputatorum, ex Ordine Equestri, Illustrissimi Domini Succamerarij Pomeraniae tanquam proxime praeteritorum Comitiorum Mareschalci firmata et roborata, eaque eandem vim atque robur, ac si omnium atque singulorum Deputatorum appensa essent sigilla, habitura est. Datum Varsaviae in Convocatione solenni die 26 mensis Junij, anno Domini 1660.

Wenceslaus Comes de Lesno, Archi-Episcopus Gnesnensis, Casimirus Dux Czartoryiski, Epis: Vladislav: Joannes Steph: Wydzga Epis. Varmiensis. Thomas de Lezenice, Epis: Chelmensis. Thomas Uieyski Epis: Kijoviensis. Georgius Białozor, Epis: Smolenscens. Severiae et Czerniechoviae. Ioannes Carolus Kopec, Palatinus Połocensis. Casimirus Iwłaszewski Palatinus Brestensis. Andreas Trzebicki, Episcopus Crac: Dux Severiae. Ioannes Zawisza, Episcopus Vilnensis. Ioannes Gembicki, Episc: Plocensis. Nicolaus Stephan Pac, Palatinus Trocensis. Vladislaus Comes de Lesno, Palatinus Lanciciensis. Adamus Matthias Sakowicz, Pal, Smolensc: Administrator Thesauri M. D. L. Ioannes Tarło Palatinus Lublinensis. Stanislaus Laskowski, Palat: Plocensis. Alexander Naruszewic, Pro-Cancellarius M. D. Lit: Joannes Casimirus in Crasne, Supremus Regni Polon: Thesaurarius, Lomzens: Prasnicens. Gubernator. Lucas Opalinski, Mareschalcus. Chrystoph. de Gzymultowice Grzymultowski, Castel: Posnan: Alexander Sielski a Sielcz, Castellanus Gnesnensis. Ioannes Wielopolski, Castell: Woinicensis, Varsaviens: Gubern. Sigismundus de Pleszowice Fredro, Castell: Sanocens. Andreas a Pzyma, Przyiemski, Castell: Lanczyc: Albertus de Mokronow Mokronowski, Castell: Raven: Eremianus Dembinski, Castell: Rogozinensis, Capitaneus Treidinensis. Ioann: Franciscus Łubowicki, Castell: Chelmensis. Joann: Lenowicz, Mareschalcus Osmianensis Deputatus. Nicolaus Franciscus Rosochacki, Iudex Terrestris Palatinatus Trocensis Deputatus. Ioann: Chrapowicki Succamerarius Smolenscensis Deputatus. Vladislaus Victorinus Siciński, Dapifer Upitensis Deputat. Stanislaus Domaszewski Widlica, Capitaneus Lukoviensis, Rothmagister Sacrae Regiae Majestatis. Albertus Opacki, Succamerar: Varsaviens: Cap: Latovicen: Deputat: Terrae Varsaviens: Olbrachtus Adrianus Lasocki, Dapifer Terrae Vissogrodiensis, Deputatus Ducatus Masoviae. Ioann: Albertus Lipski, Succamerarius Ravens: Inowlod: Stanisl: Capit: Georgius Tynicki Sac. Reg. Majestatis Secretarius, Ducatus Osviecimensis et Zattoriensis Deputatus. Constantinus Alexandrowicz, Subiudex Grodnensis Deputatus. Samuel a Rudno Rudzienski, 761
Vexillifer Cernensis, Deputatus Ducatus Mazoviae Terrae Cernensis, Joannes Korsak, Succammerarius Połocensis Deputatus. Christophorus Antonius Obrinski, Succammerarius Novogrodensis Palatinatus Deputatus. Martinus a Obory Oborski, Succamerarius Terrae Livensis, et ejusdem in Ducatus Masoviae Deputatus. Valerianus Petrykowski, Succamerarius Rozanensis, Deput: Ducat: Mazovien. Alexander a Bodzisław Wysocki Venator Palatinat: Brestensis, Deputatus Palatinatus Inovladislaviensis. Joannes Ignatius Bąkowski Succamerarius Culmensis, Consiliarius Terrarum Prussiae Deputatus. Nicolaus a Radzanow Labicki, Succamerarius Gostinensis et Deputatus Palatinatus Ravensis. Joannes Albertus in Mazenin Opacki, Succamerar: Terrae Visnensis Deputatus Terrae Visnensis. Ioannes Petrus Tucholka, Notarius Terrestris Palatinatus Pomeraniae Deputatus.

(Locus sigilli app.) (Locus sigilli app.)

Deklaracya łaski naszey Urodzonemu Hetmanowi y woysku naszemu, Zaporowskiemu.

66. Za potwierdzeniem kommissyi Hadziackiey pewniśmy byli, że woysko nasze Zaporowskie, w należytey ku Nam przyrodzonemu Panu y Rzeczyposp. zostawać miało wierności, y posłuszeństwie. Że iednak po Seymie przeszłym, za ciekawością nieprzyiacielską (ktorzy iako wszystkie Państwa nasze, tak osobliwie Woiewodztwa Ukrainne umyślili do ostatniey zguby przywieść) tudzież z pewnych przyczyn, przyszło było do nowego zamieszania. O czym Nam y Rzeczyposp. Posłowie od Urodzonego Hetmana y woyska Zaporowskiego na Seym teraźnieyszy przysłani, dostateczną dali sprawę. Że to zamieszanie, nie za wiadomością Urodzonego Hetmana; ani starszyżny, ale za powodem nieprzyiacioł, y ludzi swywolnych powstało: a zatym supplikowali Nam y Rzeczyposp. abyśmy to cokolwiek stało się w zapomnienie puscili; y deklarowali się, że iako przez kommissyą Czudnowską, cale się wyrzekali wszelakiey protekcyi Moskiewskiey: y oney ani żadney inszey postronney, iuż więcey nigdy przyimować, ani ni z kim porozumienia, ani praktyk czynić, pogotowiu poselstwa żadnego wysyłać, ani przyimować nie maią: y owszem według przysiąg swoich, tak na kommissyi Czudnowskiey, iako potym w Korsuniu, przy Wielmożnym Stanisławie Kazimierzu Bieniewskim, Woiewodzie y Generale Czerniechowskim, Kommissarzu naszym, Nam y Rzeczyposp. oddanych, wiernemi y posłusznemi statecznie y wiecznie będą. Y lubo pułki niektore Zadnieprskie, nie tak dalece przez zdradę, ale z pewnych przyczyn maiąc nieprzyiaciela w domu, zdadzą się na ten czas rożnic; iednak y te do teyże ie-
762 dności przystąpią, y nierozdzielnie z Hetmanem y woyskiem naszym Zaporowskim, Nam y Rzeczyposp. wiernemi będą. Tedy za takowym ich zaprzysiężonym obowiązkiem, ufaiąc cale, iż Nas y Rzeczyposp. nie zawiodą, na instancyą Urodzonego Hetmana, y woyska naszego Zaporowskiego: chcąc toż woysko nasze wszystko iednostaynie w powinnym posłuszeństwie zatrzymać: y do dalszey naszey, y Rzeczyposp. usługi przychęcić, wieczną ammestyą pokrywamy, to wszystko, cokolwiek Bog spolnie za grzechy dopuścił. Asseckuruiąc wszelakiey kondycyi ludzie, od naywiększego do naymnieyszego nikogo niewyimuiąc, tak z pośrzodka woyska Zaporowskiego; iako też z stanu szlacheckiego, y prywatnych ludzi będących, tych zgoła wszystkich, ktorzykolwiek iakim sposobem przy woysku Zaporowskim zostawali y zostaią, że żadney zemsty, ani Maiestat Pański, ani Senat, ani Rzeczposp. naostatek ani z prywatnych przeciwko każdemu zosobna, od naywiększych do naymnieyszych, nie będzie pretendował: y owszem wszystkie niesmaki, to wszystko, cokolwiek pod czas woien działo się, szczerze ieden drugiemu podarowawszy, ani iawney, ani potaiemney nie będzie knował pomsty, y żadnych niewynaydował praktyk, iako w tymże punkcie kommissya Hadziacka dostateczniey w sobie brzmi. Tudzież kaduki wszystkie, tak po tych ktorzy z posrzodka woyska Zaporowskiego, iako pod szlachtą, ktora przy woysku Zaporowskim zostaie wiązali się y do tych czas zostaią, od kogokolwiek uproszone, od zaczęcia woyny dane, nic zgoła nie excypuiąc, ogołem wszystkie kassuiemy, tak aby one niczyiemu honorowi, y własności dobr nieszkodziły; y gdziekolwiek w księgach znaydą się wymazane będą. Obięcia dobr żaden nie ma bronić kadukiem, *sub pœna infamiae*. Kommissyą przytym Czudnowską, przez ktorą y Hadziacka reassumowana, tak iako te obiedwie kommissye w sobie brzmią, wyiąwszy y skasowawszy tytuł Xięstwa Ruskiego y prerogatywy do tegoż Xięstwa należące, ponieważ samo woysko Zaporowskie, za niepotrzebne toż Xięstwa bydź rozumie *approbari permittimus*. Y przy wolnościach przez Nas, y Nayiaś. Antecessorów naszych, temuż woysku Zaporowskiemu danych, tak dawnych iako y w pomienionych Hadziackiey, y Czudnowskiey kommissyach w przywileiach assekuracyach zobopolnych y wolności Kozackich, Hetmana, ktory według dawnych zwyczaiow ieden tylko teraz y napotym bydź ma: także Pisarza, Obożnego, Sędziow Generalnych, Assawułow, Pułkownikow, Pisarzow Pułkowych, Setnikow Attamanow, y wszystkę Czerń, od naymnieyszego do naywiększego, także żony, dzieci, y wdowy ich, tak, iako przywileie na to otrzymali od Nas, zachowuiemy: aby każdy przy swoich gruntach, dobrach, zasługach, daninach zostawali. A chcąc aby armata woyska naszego Zaporowskiego w dobrym zostawała porządku postanawiamy; aby ta armata w Starostwach Ukrainnych Woiewodztwa Kiiowskiego *alternatim* lokowana była: y prowizya na armaszow y 763
potrzeby z stacyi z tychże Starostw dochodzić będzie *sine praejudicio* prowentow Starościch. A w ktorych Starostwach armata stać będzie, tam woysko nasze ani żadne stawać, ani chleba brać nie będą powinni. A przywodząc do skutku też kommissyą, naznaczamy Kommissarzow naszych: Wielebnych w Panu Chrystusie, Wielmożnych Urodzonych, Tomasza Uieyskiego Biskupa Kiiowskiego, Proboszcza Płockiego. Alexandra Sapiehę, Biskupa Żmudzkiego. Iana na Zamościu Zamoyskiego, Sandomirskiego, Kamienieckiego *etc.* Starostę, Stefana na Czarncy Czarneckiego, Ruskiego, Piotrkowskiego, Tykocińskiego, Kowelskiego *etc.* Starostę Stanisława Kazimierza Bieniewskiego, Czerniechowskiego Generała, Bogusławskiego Starostę. Władysława Wołłowicza Witepskiego *etc.* Woiewodow. Kędzierzawskiego Mińskiego, Iana Korsaka Połockiego, Kasztellanow. Andrzeia Potockiego Obozneg Koronnego. Krzysztofa Sapiehę Stolnika

W. X. Lit. Stefana Niemierzycza Kiiowskiego, Stefana Liduchowskiego Krzemienieckiego Podkomorzych. Ludwika Woroszyła Chorążego Zytomirskiego, Karola Potockiego Podczaszego Podolskiego. Stefana Zaherowskiego, Podczaszego Wołyńskiego, Mikołaia Zestelińskiego, Woyskiego Bracławskiego. Ktorzy znioszy się o czasie z Urodzonym Hetmanem naszym Zaporowskim, exekucyą kommissyi Hadziackiey do skutku przywieść, stosuiąc się do samey sprawiedliwości władzą mieć będą. Iakośmy też o tym instrukcyą z Kancellaryi naszey Koronney wydać kazali. Ciż Komissarze nasi, względem konsystencyi Kozakow, doskonałe uspokoienie według kommissyi specyfikowanych y praw Kozakom służących, uczynić maią. A żeby iuż między Kozakami y poddanemi pewność była, Hetman woyska naszego Zaporowskiego *metriculam* albo regestr Kozakow, pułkow, setni, po imieniu, y przezwisku każdego opisawszy, z podpisem ręki swey, *ad archivum Regni* oddać powinien. Ktory wypis powinien bydź, w ćwierć roku po satysfakcyi kommissyi Hadziackiey względem cerkwi y dobr. Nad to kommissyą Czudnowską ku wieczney pamięci *in Volumen legum*, inferować kazaliśmy.

W Imię Troyce S. Oyca, Syna y Ducha S. Amen.

67. Ta była zawsze Iego K. Mci Pana naszego Mciwego, w uspokoieniu woyska Zaporowskiego, wiernych poddanych swoich, *clementia*, że nie tak *armis*, iako *benignitate* z onemi postępować raczył. Czego dowodem nie tylko przeszła Hadziacka z tymże woyskiem Zaporowskim kommissya, ale też y na tę przeciwko Moskwie woynę, w Ukrainie woyska Koronnego, y Ich Mciow PP. Hetmanow, wyprawa, ktorym I. K. M. miłościwie zlecić raczył, żeby ile
764 bydź może *absque omni armorum rigore, placide* mogły się pomienionego woyska Zaporowskiego *componere differentiae.*

Maiąc tedy wzgląd na to I. K. Mci roskazanie, Ich Moć PP. Hetmani, y to uważaiąc, że IMć P. Ierzy Chmielnicki, Hetman ze wszystkim woyskiem Zaporowskim, nie tak nieżyczliwością albo niewiarą ku I. K. M. iako nagłym a cięszkim Moskiewskim następem, przywiedziony był do renuncyacyi uspokoienia Hadziackiego: ręki iednak przez ten czas swoiey przeciwko I. K. M. y Rzeczyposp. nie podniosł, ani przyszedł tu intencyą sukkursow iakich woysku Moskiewskiemu dodania, iako *de facto* nie dał żadnych, ale zaraz do wszelkiey ku I. K. M. udał się obedyencyi, y życzliwości, z czym poselstwo swoie przez niżey podpisanych Panow Pułkownikow, y Setnikow swoich, *ultro* wyprawił. Przetoż wdzięcznie tę propensyią Ich Mość PP. Hetmani akceptuiąc y tak *ex commisso* I. K. M. iako sami *proprio instinctu* zatamowania krwi spolney, a szczęśliwey, kiedyszkolwiek miłego pokoiu w te kraie reindukcyi życząc, IchM. Xiążęcia IMci Pana Woiewodę Bracławskiego, Pana Chorążego Koronnego, Pana Stolnika Sandomirskiego, Pana Chorążego Lwowskiego wysadziwszy, te punkta zawarli.

68. Kommissyą Hadziacką, tak iako się w sobie zawiera, Ich Mość Panowie Hetmani przysięgą swoią potwierdzić maią, te zaś punkta ktore do Xięstwa Ruskiego w niey należą, że się y wolnościom woyska Zaporowskiego; mniey potrzebne znayduią, y pokoiu wiecznego stałości, ktorego sobie zobopolnie od Pana Boga szczerze życzemy: mniey służące są, poprzysięga wzaiemnie IMć Pan Hetman Zaporowski z woyskiem, że przez Pułkownikow swoich do I. K. Mci odeśle y one łaskawey oycowskiey ręce poda.

IMć Pan Hetman Zaporowski ze wszystkiem woyskiem swoim odstępuie Cara Moskiewskiego, y woysk iego w Ukrainie, tak z Szeremetem, iako y z kimkolwiek innym będących. Tudzież tak Cara Moskiewskiego, iako y innych Panow postronnych, wszelkim protekcyom teraz y na potym *renunciat*, samym tylko przyrodzonym I. K. M. Pana naszego Miłościwego panowaniem, na wieki kontentuiąc się.

A dla eliberowania fortec Ukrainskich, ktore są pod ręką y prezydyami Moskiewskiemi, ze wszystkim woyskiem powraca w Ukrainę IMć Pan Hetman woyska I. K. M. Zaporowskiego. Zostawiwszy przy Ich M. PP. Hetmanach, y woysku Koronnym, dla dokończenia Szeremeta, y woyska Moskiewskiego z nim będącego pułki dwa, a naymniey ieden: gdyby iednak tym czasem Szeremet ruszył się nagle, tedy IMć P. Hetman ze wszystkim woyskiem Zaporowskim onego wespoł z Ich Mściami PP. Hetmany bić y znosić będzie. O dalszym zaś przeciw temu nieprzyiacielowi progressie, spolney woienny rady ma bydź determinacya. 765

Ciciura Nakaźny Hetman lubo osobliwym sposobem, uraził Krola IMci y Rzeczposp. podnioszy z pułkami Zadnieprskiemi rękę na Pana swego, przy woyskach Moskiewskich, za co słuszną zasłużył naganę, za instancyą iednak IMci Pana Hetmana Zaporowskiego, IchMość PP. Hetmani kondonuią mu to. Iednak *hoc instanti* powinien obrocić, oręże swoie na przeciwko temu nieprzyiacielowi, y w tym życzliwość swoię ku I. K. M. y Rzeczyposp. wyświadczyć. Co gdy uczyni amnistya wszystkiego dana mu bydź ma, y zarownie we wszystkich z woyskiem Zaporowskim wolnościach zostawać będzie z temiż wszystkiemi, ktorzy są przy nim.

Pułk Niziński y Czerniehowski, ktore na ten czas przy Moskwie zostaią, za pierwszym IMci Pana Hetmana uniwersałem, ktory nieodwłocznie ma do nich wyprawić, od Moskwy się odłączyć, y do poddaństwa I. K. M. przy Ich M. Panach Woiewodach Wileńskim y Ruskim, będącego woyska, abo ieśliby to bydź nie mogło, do woyska Zaporowskiego iako nayprędzey powracaiąc. Czego gdyby uczynić nie chcieli, IMć P. Hetman z woyskiem Zaporowskim wespoł z IchM. Panami Hetmanami, nastąpić na nich ma; iako na nieprzyiacioł. A że y za tych IMć Pan Hetman, y woysko wszystko Zaporowskie Kro-

lowi IMci y Rzeczyp. wszystkiey przysięgaią: tedy y oni powrociwszy tęż przysięgę potwierdzić będą powinni. Za ktorey wykonaniem wszelkich woysku Zaporowskiemu należących wolności, zażywać wiecznie będą.

Ieśliby się kiedy, tak na Zaporożu iako kędykolwiek w Ukrainie pokazał bunt iaki, tody przeciwko takiemu buntownikowi, iako przeciwko nieprzyiacielowi uspokoienie mnieysze wzruszaiącemu IMć Pan Hetman Zaporowski z woyskiem swym powstać, y onego znosić będzie powinien.

Hana IMci Krymskiego pograniczne mieysca y całe Państwa żadnych od woyska Zaporowskiego inkursyi, y szkod mieć nie będą, ale z nim spokoynie we wszystkiem zachowane ma bydź sąsiedztwo, tak iako wyciąga zachodząca między I. K. Mcią y Rzecząpo. a Hetmanem IMcią y Państwem Krymskim przyiaźń. W pasach także iako z dawnych zwyczaiow pozwolone były Ordom: y teraz żadney nie ma bydź przeszkody.

Iey Mość Pani Woiewodzina Kiiowska, z innemi Paniami osobliwie z Panią Hruszyną, y innymi przy nich będącemi, dostatkami y osobami; maią bydź *libere* y bespiecznie przywrocone.

Więźnie ktoreykolwiek kondycyi, a osobliwie P. Piaseczyński Starosta Nowogrodzki, y inni wszyscy tak za Dnieprem, iako y pod Mohilowem, y tu na ten czas wzięci, gdziekolwiek się znayduią, wypuszczeni bydź maią, tak nasi, iako y Tatarscy.

Te wszystkie punkta: y postanowienie dzisieysze że woysku I. K. Mci Zaporowskiemu. I. K.
766 Mć Pan nasz Miłościwy, y Rzeczpospol. także Ich Mość PP. Hetmani koniecznie dotrzymaią, y przysięgą potwierdzą. Także y od IMci P. Hetmana y wszystkiego woyska Zaporowskiego ztrzymane we wszystkim I. K. Mci, y Ich Mciom PP. Hetmanom będą y poprzysiężone, Ich Mść PP. Kommissarze *ad actum praesentem* z obu stron wysadzeni, rękami swemi podpisuią. Działo się w obozie pod Czudnowem dnia siedmnastego *Octob. anno 1660.*

Piotr Deroszenko Pułkownik woyska I. K. M. Zaporowski Kommissarz. Hrehory Leśnicki Kommissarz woyska I. K. M. Zaporow. za uproszeniem Towarzyskim, ręką Erasma Kapłońskiego. Michał Hanenko Pułkownik Humański, y Kommissarz woyska I. K. Mci Zaporowskiego, za uproszeniem Towarzyskim ręką Pana Czekałowskiego.

Iwan Krawczenko Kommissarz woyska I. K. M. Zaporowskiego, y Michał Mecharzyński imieniem pomienionego y swoim podpisuie się. Ławryn Kapusta Setnik Subitowski, Fedor Chreptyk Setnik Humański, Hrehory Biłohroz Setnik Bubanski. Konstanty Hasczyna Kublicki, Semen Grodenko, Setnik Czuskowski. Paweł Krusniak, Setnik Wierzbicki, Stefan Ikidan, Stefan Niestało, Assawuł Pułku Humanskiego. Maxim Babicka Setnik Berzucki, Paweł Setnik Chwastowski. Ponieważ pisać nieumieią, na prośbę ich ręką własną podpisałem się, Harasim Kapłoński.

Ażeby tym szczęśliwszy był, y wierzysty ten obowiązek oddaney I. K. M. y Rzeczyposp. subiekcyi, nie tylko IMć P. Hetman z woyskiem Zaporowskim przysięga, ale wszystko w całey Ukrainie pospolstwo przed zesłanemi od IchM. PP. Hetmanow Koronnych Kommissarzami, wierność szczerą y poddaństwo, I. K. Mci y Rzeczyposp. po horodach wszystkich przysiężę.

Lubo w punkcie niższym o Hanie IMci *generaliter* wyrażono iest, że wszystkie iego Państwa cale maią mieć od woyska Zaporowskiego bespieczeństwo, za osobliwą iednak zesłanych od Sołtana I. K. Mci Agow, y Beiow, rekwizycyą dokłada się: aby mianowicie Azak, Oczakow, Tehynia, Perekop, Białogrod, y inne tak Cesarza IMci Tureckiego, iako y Hana IMci Krymskiego miasta, żadney inkursyi nie ponosiły, od woysk Zaporowskich.

Ierzy Chmielnicki Hetman woyska I. K. M. Zaporowskiego.

Danina Urodzonemu Ierzemu Chmielnickiemu Hetmanowi woysk naszych Zaporowskich.

69. Będąc cale upewnieni o stateczney ku Nam y Rzeczypospolitey wierze y życzliwości, Urodzonego Ierzego Chmielnickiego, Hetmana woysk naszych Zaporowskich, a przychęcaiąc go do dalszey naszey y Rzeczyposp. usługi, konferowaliśmy mu dzierżawę Hadziacką y Mirhorodzką wieczystym prawem, ze wszystkiemi przynależnościami, y przywiley z Kancellaryi naszey
na to wydany, approbuiemy: iemu y potomstwu 767
iego czasy wiecznemi. Przywileia przy tym Urodzonym niegdy Danielowi Wyhowskiemu, małżonce iego Urodzoney Helenie Chmielnickiey y potomstwu ich, także Urodzonemu Ianowi Nieczaiowi y małżonce iego Stefanidzie Chmielnickiey na pewne daniny wydane utwierdzamy.

Nobilitacya zasłużonych z woyska naszego Zaporowskiego.

70. Na instancyą Urodzonego Hetmana y woyska naszego Zaporowskiego, stosuiąc się też do kommissyi Hadziackiey, do kleynotu szlachectwa Polskiego przyimuiemy osoby niżey opisane, y one z potomstwem ich oboiey płci za szlachtę Polską deklaruiemy, to iest, Szlachetnych Michała Zieleńskiego, Pułkownika naszego Bracławskiego, temuż przywiley lenności na daninę sioła Serebryna approbuiemy.

Pawła Iana Chmielnickiego, y przywiley na Buhaiowkę y Berkow wydany ztwierdzamy.

Izydora Karpenka y przywiley na Wodiamki approbuiemy.

Bazylego y Andrzeia, Głosińskich, bracią: y przywiley tymże na Baklikę, y Iaślimanice, z siedliskami prawem lennym dany approbuiemy

Piotra Doroszeńka Pułkownika Czeheryńskiego

Ostaphieia Gwowskiego, y przywiley na Czarną Kamionkę temuż dany lennym prawem approbuiemy.

Iana Fedorowicza Iackowskiego, temuż y przywiley na młyny od Szeniow Kruczennikow, a drugi Dmitrow Bułow nazwane lennym prawem dane approbuiemy.

Michała Chanenka, Iana Iurgiewicza Serbina Eystaphiego Nowakowskiego, Tomasza Woyciechowica y Michała Kalemkowicza, Michała

Ratkowicza, Iakuba Woyciechowica, Michayła Popodayła, Samuela Pukierzyńskiego, Symeona Zieleńskiego, Alexandra Dołękiewicza, y Maxyma Silnickiego. Iwana Labusznego, Stefana Chołminskiego, Ieremiasza Uroszowicza, y synow iego, Iwana Krawczenka *alias* Bowdynowicza y przywiley temuż na futory Fastowkę y Porochomowkę prawem lennym dane approbuiemy.

Stefana Poduckiego, Sewerynenka Kościa, Ostafieia Hohoła, na instancyą zaś tak Urodzonego Hetmana woyska naszego Zaporowskiego iako y Hana IMci Krymskiego, Szlachetnych Zacharyasza, Krzysztofa Piotrowiczow, braci rodzonych Nam y Rzeczyposp. zasłużonych do tegoż kleynotu szlachectwa przypuszczamy.

Tym wszystkim wyżey specyfikowanym nobilitowanym przywilcia wydane approbuiemy.

768 **Approbacya przywileiu Urodzonego Pawła Tetery na daninę wieczystą.**

71. Zawdzięczaiąc znaczne *merita* Urodzonego Pawła Tetery Sekretarza naszego, dla dobra pospolitego Nam po wielekroć wyświadczone. Przywiley onemu y potomstwu iego na wieczność dobr Demidowa, y Liturowki, ze wszystkiemi gruntami, y poddanemi, na nich tak zdawna iako y teraz świeżo osiadłemi, to iest Abramowką, Rakowką, y Woronkowkami dwiema *et cum omnibus generaliter attinentijs et pertinentijs*, w tymże przywileiu wyrażonemi w Woiewodztwie Kiowskim leżące, na przeszłym Seymie *a. 1659* od Nas łaskawie dane, za zgodą wszech Stanow *et authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y zmacniamy, wespoł z cwikcyą w przywileiu wyrażoną, y że ta danina, iako nie nowa, lecz dana w zamianę dobr, od ekonomij naszey, iemu dożywotnie danych iść, y rozumieć się nie ma deklaruiemy.

Zawdzięczaiąc wierność y zasługi Urodzonemu Samuelowi Zarudnemu, bywszemu Sędziemu woysk naszych Zaporowskich onemu y potomkom iego męzkiey płci, prawem lennym miasteczko Mhlow, z iego przynadleżnościami, daiemy y konferuiemy, także przy dobrach iego własnych, wsi Zarudyniec nazwaney, prawem dziedzicznym onegoż y z potomkami zachowuiemy, y przywileia z Kancellaryi naszey wydane approbuiemy.

Stateczną wiarę, y odwagi krwawe Urodzonego Hrehorego Hulanickiego Pułkownika naszego Korsuńskiego, zawdzięczaiąc konferowaliśmy mu dobra Pożar z przynależnościami, prawem lennym y przywiley z Kancellaryi wydany approbuiemy.

Takoweż zasługi Szlachetnego Maxyma Bułyhy, maiąc w respekcie onemu miasteczko Haysin, z przynależnościami prawem lennym konferuiemy, y przywiley z Kancellaryi wydany approbuiemy.

Maiąc ze wszech miar zalecone *merita* Urodzonego Hrehorego Leśnickiego, Sędziego Generalnego woysk naszych Zaporowskich konferuiemy mu miasteczko Kamionobrod, prawem w przywileiu wyrażonym, y przywiley approbuiemy.

Zachęcaiąc do dalszych naszych y Rzeczyposp. usług Szlachetnego Iana Fedorowicza Iackowskiego, konferowaliśmy mu prawem lennym miasteczko Boiazkę, ze wszystkiemi przynależnościami, y przywiley z Kancellaryi wydany approbuiemy.

Deklaracye Woiewodztw y Ziem.

72. Woiewodztwo Poznańskie na zapłatę woysku, tak Polskiego iako y cudzoziemskiego zaciągu, w służbie Rzeczypospolitey będącemu, pozwala summę korresponduiącą pięciudziesiąt poborow *sine abjuratis*, y dwoie podymne *cum abjuratis* na trzy raty wypłacić. Pierwszą ratę poborom dwudziestom summę korresponduiącą, 769
ultimis diebus Septembris w roku teraźnieyszym *pro 26 Septembris:* także y chleb zimowy, ktokolwiek go nie wydał przeszłoroczny, do Lwowa przywieść obiecuią. Drugą ratę piętnastom poborom summę korresponduiącą *pro 15 Aprilis* w roku przyszłym 1662. Trzecią ratę także piętnastom poborom summę korresponduiącą y dwoie podymne *cum abjuratis pro 15 Octobris*: także w roku przyszłym 1662, ktore to pomienione raty nie do skarbu zwozić, ale tey części woyska, ktora się *secundum proportionem* podatkow tych, Woiewodztwu temu dostanie z podziału kommissyi Lwowskiey, na czasy pomienione zapłacić deklaruie się. Tak iednak, że Poborcy pieniędzy tych wydawać nie będą bez wiadomości Szafarzow naszych, ktorych sobie na Seymiku *Relationis* obiorą, *et cum ea cautione*, żeby ćwierć Iuliuszowa, ktorą Woiewodztwo to ludziom zaciągu swego w służbie iuż Rzeczyposp. zostawaiącym według kalkulacyi y likwidacyi kommissyi Lwowskiey *realiter* zapłaciło, w tę zapłatę potrącona była. A że Woiewodztwo to, *sine abjuratis* wydało, a insze Woiewodztwa *cum abjuratis*. Tedy summa ta, ktorą nad *abjurata anni 1658* Woiewodztwo wydało, w też podatki potrącona ma bydź. *Modum contribuendi* bierze sobie Woiewodztwo na Seymik Relacyiny do braci; *quocunque modo contributionis* byle nie poborami. Seymik *Relationis 8 Augusti* To też sobie ostrzega, aby przez ten czas od chorągwi wszelakich żołnierskich całych y werbunkowych prześcia wolne zostawało. a ieśliby iakie szkody żołnierze poczynili: to w zasługach im potrącono bydź ma.

Woiewodztwo Krakowskie summę pięciudziesiąt poborom korresponduiącą wydać ma trzema ratami *sine abjuratis*. Pierwszą ratą *pro die* 26 *Septembris proxime ventura*, poborow 20. Drugą ratą poborow 15 w roku przyszłym 1662 *pro die* 15 *Aprilis* Trzecią ratą poborow 15 *pro die* 10 *Octobris* także w roku przyszłym, przy teyże ostatniey racie dwoie podymne *cum abjuratis* wydać powinno. A z tey ostatniey raty summę pięcidziesiąt siedmi tysięcy cztery sta y szesnaście złotych, ktorą do skarbu *in fidem Reipub:*

nad summę dwudziestu pułszostu poborow, y znowu trzech poborow, z deklaracyi Seymow przeszłych, wedle rachunkow skarbowych *per plus expensa* wniosło. Także y summę sto sześćdziesiąt dziewięć tysięcy, ktore za assekuracyą Krola I. Mci *ex Senatus consulto*, na zapłacenie ludziom Cesarza Iego Mci *in praesidio* Krakowa będącym, gotowymi pieniądzmi także *in fidem Reipub.* za całą Rzeczp: wydali. Także y summę siedmdziesiąt y pięciu tysięcy y ośmnaście złotych, konstytucyą Seymu blisko przeszłego Wielmożnemu Marszałkowi y Hetmanowi Polnemu Koronnemu, z naypierwszych podatkow Woiewodztwa Krakowskiego assekurowaną, zapłacić podięli się. Na ostatek summę dwadzieścia y ośm 70
tysięcy, na fortyfikacyą zamku Krakowskiego na Seymiku przed Seymem teraźnieyszym blisko przeszłym uchwalonym, ktore wszytkie cztery summy, trzykrok sto tysięcy, dwadzieścia y dziewięć tysięcy czterysta y trzydzieści y cztery złote, wynoszą, wytrącić sobie powinno. Seymik *pro die* 4 *Augusti*, na ktorym *modum contribuendi;* y Sądy Skarbowe *contra retentores* wedle konstytucyi Seymu *anni* 1658 także obronę *securitatis domesticae* od swawolnikow namowią. O czym *laudum*, ktore *eo nomine* uchwalą na tymże Seymiku *Relationis approbatur*. Na tymże Seymiku, do płacenia reszty czterech poborow korresponduiącey *cum abjuratis*, na Seymiku Proszowskim *die* 13 *Septembris* w roku przeszłym pozwoloney, wytrąciwszy sześćdziesiąt tysięcy *ad rationem* tych czterech poborow do Lwowa wniesionych namowią. A ponieważ chleb zimowy z dobr Krola Iego Mci y Rzeczyp: wszystkie Woiewodztwa y Ziemie *cum abjuratis* wydać się deklarowały; tedy y Woiewodztwo Krakowskie tego zimowego chleba z dobr Krola IegoMci y duchownych *cum abjuratis* (wytrąciwszy summę czterdziestu trzech tysięcy y sta złotych do Lwowa odwiezioną) dopłacić ma. *In quantum* by też *durante hac exactione*, w dobrach Krola Iego Mci, y duchownych chlebowe iakie exakcye nastąpiły, takowe summy wydane z podatkow pozwolonych wytrącone bydź maią. A te podatki wszystkie wedle ordynacyi podzielenia, pułkom, albo chorągwiom samym, a nie do skarbu Koronnego płacić y wydawać będzie.

Xięstwo Zatorskie, y Oświecimskie, iako y Woiewodztwo Krakowskie, deklaruie *modum contribuendi omnigenum*, na Seymik *Relationis* we dwie niedzieli, po Proszowskim bierze: na ktorym Sądy Skarbowe *contra retentores contributionum sancitarum et sanciendarum* namowione, iako y całe we wszystkim *laudum approbantur*. Cztery pobory *ex anno* 1660 nie wydane, przy pierwszey teraźnieyszych dwudziestu poborow racie, tak iako to w *laudum* pozwolili, oddać deklaruie. Także y chleb zimowy z dobr Iego K. Mci. y duchownych, *salvis abjuratis et desertatis* na też pierwszą ratę *pro* 26 *Septembris* wydać deklaruie. Na ktorego wybieranie ieżeli się iako y na przeszłym Seymiku tak y na tym *Relationis* nie znaydzie Poborca: tedy Deputaci woyskowi wybierać go sobie będą: iako wszystkie wzwyż mianowane podatki, wedle ordynacyi podzielenia pułkow abo chorągwi, tymże pułkom abo chorągwiom, a nie do skarbu Koronnego wydawać będą.

Woiewodztwo Sendomierskie deklaruie summę korresponduiącą piąciudziesiąt poborom *sine abjuratis*, dwoie podymne, y cztery pobory *cum abjuratis*. Na ktore iż iuż Woiewodztwo wniosło do Lwowa *ad rationem* czterdzieści tysięcy złotych, ma im to bydź przyięto. Powinni tedy będą summę, korresponduiącą dwudziestom po- 771
borom, także *residuitatem* z tych czterech poborow, ktore *cum abjuratis* pozwolili, zwieść do Lwowa *pro die* 26 *Septembris anni praesentis:* y te pieniądze oddać y wyliczyć na tych ludzi ktorzy z proporcyi podatkow będą wydzieleni. Na toż Woiewodztwo, według konstytucyi o zapłacie woysku od Nas y Rzeczyposp: ordynowaney. Summe zaś na drugą ratę, korresponduiącą pietnastu poborom, *pro die* 15 *Aprilis*. Na trzecią zaś ratę summę korresponduiącą także piętnastom poborom y dwoie podymne *cum abjuratis pro die* 15 *Octobris in anni* 1662 y zapłacić tym ludziom, ktorzy z kommissyi będą ordynowani, z podpisem tak Wielmożnych Hetmanow y Podskarbiego Wielkiego Koronnego, iako też y Kommissarzow od Nas naznaczonych wydzieleni, a nie inszym. Seymik *Relationis* składamy *in tertiam Augusti*. Na ktorym sposoby *contribuendi* wolno im będzie sobie namowić, ponieważ dla spustoszenia Woiewodztwa tego, niepodobna rzecz poborami *contribuere*. Na tymże Seymiku powinni sobie obrać Deputatow, ktorzy rotą Trybunalu Koronnego przysiądz powinni będą, do odprawowania sądow y rachunkow, tak z przeszłych podatkow, iako też do prędszego odebrania y wypłacenia teraźnieyszych. Ktore to sądy *eo modo, et cum ea validitate, ac omni securitate* tak Deputatowi iako y czeladzi ich, także wszystkim przeieżdżaiącym y odieżdżaiącym waruiemy. Tak iako o Trybunale Koronnym, dekreta tak przeszłych sądow iako y przyszłych, *in toto* approbuiemy, ktorych Sądy Trybunalskie posądzać nie maią, *sub nullitate decretorum*, ieśliby iakie *in contrarium* ferowali. Kondemnaty w Trybunale otrzymane przeciwko dekretom sądow tych na małżonce y potomkach Urodzonego Woyciecha z Rupniewa Uieyskiego Burgrabiego Krakowskiego Poborcę Woiewodztwa tegoż, od Opactwa Pokrzywnickiego otrzymane, znosiemy względem nie należących z tegoż Opactwa wydanych pieniędzy do skarbu, z podatkow przeszłych *in anno* 1654, na on czas uchwalonych, ktore z tego Opactwa powinni będą oddać do sukcessorow tegoż Poborce, nie zasłaniaiąc się kwitami skarbowemi, iako nie należycie otrzymanemi. Na tymże Seymiku pozwalamy im *omnem* sobie obmyślić *securitatem*.

Woiewodztwo Kaliskie, takąż *per omnia* deklaracyą czyni iako Woiewodztwo Poznańskie.

Woiewodztwo Sieradzkie summę piąciudziesiąt poborom korresponduiącą, *ijs praecautionibus* iako y Poznańskie pozwala, *eo addito*, żeby chorągwi usarskiey Iego Mci Pana Lubomierskiego, Koniuszego Koronnego za assekuracią I. K. M. summa *ad proportionem* poboru iednego wydana potrącona była w pierwszey racie. Resztę ieśliby się znalazła poborow przeszłych czterech *cum abjuratis* (*ea conditione* żeby te pobory y dobra duchowne wydały) nie na assygnacye dawne, ale przy przyszłych podatkach zapłaci.
772 A ieśliby co więcey iuż na też assygnacye nad proporcyą poborow czterech *cum abjuratis* wydało: to w teraźnieysze podatki przy pierwszey racie potrąci. *Modum contribuendi* na pięćdziesiąt poborow bierze na Seymik *Relationis* do Sadku, *pro die* 8 *Augusti*, gdzie podatki namowione bydź maią, *salvis remissis* na Seym z Trybunału Koronnego: *ea conditione* żeby werbunki, supplementa przechody żołnierskie po Woiewodztwie, przeszkodą niebyły. Na tymże Seymiku y *securitatem domesticam* namowią, tamże y rachunek Urodzonemu Rafałowi Małachowskiemu Woyskiemu Sieradzkiemu naznaczą na ktory czas Seymiku do tego rachunku, nie zasłaniaiąc się żadnemi dylacyami, ani protestacyami y kwitem skarbowym, stanąć będzie powinien *sub pœna peculatus* na przeszłych Sądach Grodzkich po Seymiku pierwszych, *sine adcitatione in defectu transfactionis publicanda*. A Woiewodztwo sposob exekucyi *in defectu satisfactionis* z pomienionego Poborce postanowi. Co im *authoritate* Seymu tego, y *laudum* przeszłe względem ostrzeżenia tego rachunku *approbatur*.

Ziemia Wieluńska, pozwala, summę korresponduiącą piącidziesiąt poborom *sine abjuratis*, także summę korresponduiącą dwoygu podymnemu *cum abjuratis modo infrascripto* zapłacić. Na pierwszą ratę *pro die* 26 *Septembris* we Lwowie dwudziestom poborom summę korresponduiącą. Na drugą ratę to iest *pro die* 15 *Aprilis*, summę piętnastom poborom, korresponduiącą; na trzecią ratę także summę korresponduiącą piętnastom poborom, y dwoyga podymnego, *cum abjuratis in an.* 1662 *pro die* 10 *Octob.* wypłacić będą powinni: a to tym chorągwiom, ktore z kommissyi Lwowskiey będą naznaczone, *cum ea declaratione*, że *modum contribuendi* podatkow tych, na Seymiku *Relationis die* 28 *Iulij*, sobie naznaczą, y te pieniądze wydadzą, ieżeli woyska, lub stacyalni, lub przechodzącemi chorągwiami, lub też wybieraniem chlebow obywatelow aggrawować nie będą: *laudum* teraźnieysze, ktore na Seymiku *Relationis* sobie namowią, *de modo contribuendi*, także względem Sądow Skarbowych, iako też *ratione securitatis domesticae*, y insze wszystkie przed Seymem teraźnieyszym uchwalone, *in toto* approbuiąc. A ieżeliby Urodzony Chryzostom Giżycki, Sędzia Ziemski Wieluński był *impeditus*: tedy za deklaracyą iego, wolno będzie obrać inszego Kommissarza do zapłaty woysku z tą także deklaracyą, że wszystkie krzywdy ktorekolwiek od przechodzących chorągwi obywatele Ziemie Wieluńskiey, y Powiatu Ostrzeszowskiego ponieśli, iuramentem liquidowane, przy zapłacie potrącone w zasługi, y ukrzywdzonym zapłacone bydź maią. Także *residuum* chleba zimowego, z dobr Krolewskich y duchownych, coby się z rachunkow pokazało: *salvis abjuratis*. Więc że cztery pobory wydali, *sine abjuratis*, to im w pierwszey racie potrącono 773
bydź ma, tamże Rewizorow na tymże Seymiku spustoszenia tey Ziemie sobie obiorą.

Woiewodztwo Łenczyckie lubo *per varia belli incommoda* bardzo iest zniszczone. Iednak w tak ciężkiey Rzeczyp: potrzebie niechcąc *deesse* zapłacie woyskowey, pozwala poborow trzydzieści y dwa *sine abjuratis*, y dwoie podymne *cum abjuratis* na trzy raty, iako ie *publico consensu* Rzeczp: podzieliła, to iest pierwsza *pro die 26 Septembris* poborow 12. Na drugą to iest *pro die 15 Aprilis* dziesięć. Na trzecią także *pro die 15 Octobris* dziesięć *in anno 1662* y dwoie podymne przy teyże racie. *Modum contribuendi*, iako sobie *ex quibus contributionibus* na Seymiku Relacyinym *die 28 Iulij* namowią: biorą do braci. Poborca im od skarbu podany będzie: ieżeliby go na Seymiku nie obrali. Pobory zosobna cztery *cum abjuratis* za assygnacyami skarbowemi, abo Hetmańskiemi wydadzą. A że to Woiewodztwo, summę pięćdziesiąt tysięcy sześćset trzydzieści y sześć złotych, liquidowanych expens na woysko Cesarza I. M. według intencyi Rzeczypospolitey y ordynacyi Seymu 1659 przez dekret kommissyi Lwowskiey *indebite* przeciw wyraźnemu prawu y assekuracyi od Stanow Koronnych Seymowey, zapłacić musiało: tedy w przeszłe na potym podatki tę summę Rzplta *pro soluto* przyimie. Że także toż Woiewodztwo zapłaciło summę ośm tysięcy złotych przez tę kommissyą, wspomnioną iakoby reszty prowiantu *an. 1658*. Ktorą summę przedtym to Woiewodztwo wydało było przerzeczonemu woysku Cesarza Iego Mci za assygnacyami naszemi, przez ręce Wielebnego Stefana Lipskiego, Proboszcza Ieżowskiego Sekretarza y Kommissarza przy tym woysku naszego, iako ten Kommissarz nasz *liquidis deduxit quietationibus, ac ab onere* kommissyi Lwowskiey *sublevatur* ani od niego summa ta *repeti* ma, y kwit przez niego dany Urodzonemu Stawowskiemu *approbamus*. Tedy tę summę ośmiu tysięcy złotych, potrąci skarb temu Woiewodztwu, w ostatniey racia namowionych teraźnieyszych podatkow y *pro soluto* przyimie. *Lauda* ktore sobie na Seymie względem tych podatkow teraźnieyszych y przeszłych uchwalą, także względem rewizyi ktorą postanowią między sobą łanow odprzysiężonych approbuiemy y do tey rewizyi deputuiemy, Urodzonych Mniewskiego, Brezińskiego, Witowskiego, Inowłockiego Kasztellanow, także Karola Franciszka Mielońskiego Stolnika, Hieronima Krzykowskiego Podsędka, Wawrzyńca Rossowskiego, Cześnika. Alexandra Skrzyńskiego Woyskiego, Wincentego Bardzińskiego, Pisarza Ziemskiego, Iana Pstrokońskiego Miecznika, Lenczyckich. Iana Lasockiego, Czesznika Ziemie Wyssogrodzkiey, Iana Władysława Bykowskiego. A *modum revisionis exactae peragendae* na Seymiku *Relationis* namowią także *securitatem* domową. A warują sobie bespieczeństwo od chorągwi przechodzących y werbunkarzow według Woiewodztw Wielgopolskich.

774 Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, *summam correspondentem* dwudziestom poborom według taryfy *anni 1629* z dekretu na teraźnieyszym Seymie ferowanego w skarbie liquidowaney ktora *in simplo* wynosi trzy tysiące, czterysta siedmdziesiąt dwa złotych, y zosobna podymnych dwoie, *salvis desertatorum abjuratis*, oprocz czterech poborow, ktore także *salvis desertatorum abjuratis* pozwolone, za assygnacyą skarbową wydali, pozwala. To iest, ośm poborow zwieść do Lwowa: a po sześciu poborach dwiema ratami, podług ordynacyi całey Rzeczyp: woysku *ad proportionem* sum wyżey podzielonych, a nie większych, assygnowanemu, wydać ma *eo praecustodito*, że summa dwudziestu tysięcy, przez kommissyą Lwowską *contra mentem et rescripta Reip:* na te Woiewodztwa włożona, potrąciwszy, z tey summy trzy pobory z przeszłego Seymu do braci wzięte, ktore *salvis desertatorum abjuratis* na Seymikach *Relationis*, pozwolili, przy koekwacyi przyszłey przyięta im będzie. Także od chorągwi supplementowych wolni bydź powinni. A cokolwiekby szkod przez żołnierza ponieśli, to w zapłacie żołnierzom, Woiewodztwu z rat ostatnich potrącono bydź ma. *Modum contribuendi* biorą sobie do braci, na Seymiki *Relationis pro die 28 Iulij* na ktorym *securitatem domesticam* sobie namowić wolno. A Deputatow do odprawienia sądow y rachunkow z przeszłych podatkow, y do prędszego teraźnieyszych zebrania y wypłacenia sobie obiorą. Ktore to sądy *eo modo et cum ea validitate ac securitate* iako w prawie opisano, *praevio juramento rotae*, Trybunału Koronnego odprawować będą; y tamże na tych sądach expensa y szkody przez woyska Cesarza Iego Mci poczynione, y iuramentem ztwierdzone, liquidowane bydź maią. Ktore także do koequacyi przyszłey odkładamy. Co sobie wszystko Woiewodztwo to *praesenti declaratione* waruie. A że Woiewodztwo Brzeskie, nie ma deklarowanego Kommissarza na Seymiku Relacyinym, ktorego approbuiemy.

Woiewodztwo Kiiowskie, na teraźnieyszą potrzebę Rzeczypospolitey pozwala troie podymne *salvis abjuratis et desertatis*, *in tantum in quantum* do realney possessyi dobr swoich przyidzie, y w całym Woiewodztwie *pacifice* zostawać będzie y od woysk naszych impedyowane nie będzie. A na tenczas Seymik Wielmożny Woiewoda Kiiowski złożyć będzie powinien, na ktorym Poborcę *et modum contribuendi* namowią sobie. A teraz Seymik *Relationis* we Włodzimierzu naznaczaią sobie rowno z Deputackim. A gdy do Żytomierza *patebit aditus*, tedy w kościele odprawować będą powinni, odtąd a nie w zamku naszym Seymiki, elekcye.

Woiewodztwo Inowrocławskie *summam correspondentem* dwudziestom poborom podług taryfy *anni 1629* z dekretu na teraźnieyszym Seymie ferowanego w skarbie liquidowaney ktora *in simplo* wynosi dwa tysiąca trzysta trzydzieści pięć złotych a zosobna podymnych dwoie *sal-* 775
vis desertatorum abjuratis oprocz czterech poborow, ktore także *salvis desertatorum abjuratis*, pozwolone za assygnacyą skarbową wydali, pozwala. *In reliquo* we wszystkim iako Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie deklaruie, y sobie *praesenti declaratione* waruie.

Ziemia Dobrzyńska z gruntu od nieprzyiaciela wniwecz obrocona na zapłatę woysku (ciężko sobie czyniąc) pozwala na trzy raty *summam correspondentem* siedmiu poborom *sine abjuratis*. Także dwoie podymne *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*, to iest na pierwszą rate na dzień y termin iako y insze Woiewodztwa pułczwarta pobora, drugie zaś pułczwarta pobora na dwie racie na ten czas gdy insze Woiewodztwa *contribuere* maią, podymnych zaś dwoie pomienionych przy ostatniey racie złożyć y oddać deklaruie. *Modum contribuendi*, bierze do braci. Seymik *Relationis die 30 Iulij*. Cztery zaś pobory *salvis abjuratis* pozwolone, iż na assygnacye skarbu Koronnego wydała, tedy do zapłaty onych więcey niepowinna.

Woiewodztwo Ruskie, Ziemie, Lwowska, Przemyślka, Sanocka, iż dla rozerwania Seymiku niemogli Posłow swoich posłać na Seym, składamy im Seymik w Wiśni *pro die 11 Augusti* gdzie Posła naszego z instrukcyą wyprawić zechcemy. Na tymże Seymiku wolno im będzie Kommissarzow do sądow y porachowania się z woyskiem obrać, y *per laudum* deklarować, ktore tak względem podatkow, iako też y obmyślenia Kommissarza *lege publica* approbuiemy.

Ziemia Chełmska poniewasz *propter proportionem* proporcyonalnego podatku pięćdziesiąt poborow *sine abjuratis* dociągnąć niemoże: pozwoliła sto tysięcy złotych, *modum contribuendi* bierze do braciey ieżeli poborami *cum abjuratis* a że *consensus Ordinum* stanął *nemine excepto:* na dwoie podymne *cum abjuratis*, tedy y te dwoie podymne pozwala. Ktorą to summę trzema ratami z podymnym wypłacić y wnieść ma tam gdzie Rzeczpospolita ordynowała. Pierwszą ratę *ultimis diebus Septembris*, do Lwowa w roku teraźnieyszym, złotych Polskich czterdzieści tysięcy. Drugą ratę summę złotych Polskich trzydzieści tysięcy: przytym *pro die 20 Martij*, w roku przyszłym, trzecią y ostatnią ratę trzydzieści tysięcy, y dwoie podymne, na S. Michał w tymże roku przyszłym. *Lauda* tak przeszłe *ratione contributionis* w ktorym *hiberna* y cztery pobory, a iuż wypłacone iako y przeszłe *lauda* uchwalone *et modus contributionis approbantur*. Waruiąc y to ieżeliby żołnierz wszedł w Ziemie tę iż tey raty pod ktorą żołnierz tam będzie, płacić nie będą powinni. Seymik *Relationis die 8 Augusti*, im składamy.

Ziemia Halicka z Powiatami swemi na te-

rażnieyszą uchwałę Rzeczyposp: zapłaty woysku, dwadzieścia y dwoie podymnego, *salvis abjuratis desertatorum* wydać obliguie się. A to
776 przez trzy raty wypłacić powinna. Pierwszą ratę dziesięć podymnego *pro 26 Septembris* wnieść do Lwowa przez Kommissarza swego submituie się: na druga ratę sześcioro podymnego, na ostatnią także szescioro podymnego, *etiam cum abjuratis* wydać obliguie się wedle czasu w konstytucyi, o obronie praefigurowanego rownie z inszemi Woiewodztwami *cum ea cautione in quantum* by woysko w Ziemi tamtey miało *exigere* chleby: tedy to cokolwiek wydadzą Panom woyskowym exakcyi chlebowych, w podatkach teraźnieyszych to iest tych dwudziestu y dwu podymnego *pro persoluto* Ziemi tey przyięte będzie, Seymik *Relationis 8 Augusti* tey Ziemi naznaczamy.

Woiewodztwo Wołyńskie summę dwunastom podymnym korresponduiącą, to iest siedmdziesiąt y dwa tysiące złotych, *in quantum* woysko to ktore teraz na Wołyniu konsystencyą ma, wyprowadzone będzie, pozwala na trzy raty, iednę ratę *die 26 praesentis*, *anno praesenti*, czworo podymne, to iest dwadzieścia tysięcy złotych y cztery do Lwowa przez Kommissarza swego na zapłatę woysku odesłać powinno będzie. Drugą ratę także dwadzieścia tysięcy złotych y cztery *pro die 15 Aprilis*. Trzecią także dwadzieścia tysięcy złotych y cztery *pro 11 Octobris in anno 1662*. Za assygnacyami według proporcyi summy chorągwiom do Woiewodztwa assygnowanym wypłacić submituie się; sposob wybierania tey summy, bierze sobie do braciey na Seymik Relacyiny, ktory im *die 16 Augusti*, w Lucku składamy, na ktorym y Poborcę sobie obiorą. Także y *laudum* y lustracyą dobr ktorą sobie na tym Seymiku uchwalą względem wybierania tey summy. Także y *lauda anteriora* względem podatkow uchwalone, y Sądy Skarbowe, na ktorych y rachunki dawnieyszych Poborcow *ante annum 1649* odprawować się powinne będą, y *modum executionis* na retentorow, ktory sobie na Seymiku uchwalą, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Woiewodztwo Podolskie, dwanaście podymnego *cum abjuratis* pozwala, *salva revisione* przez Urodzonych Woyciecha z Miastkowa Miastkowskiego Chorążego Nowogrodzkiego, Krzysztofa z Kawieczyna Kawieckiego Pisarza Ziemskiego Podolskiego, Piotra Felicyana Thelephusa Rotmistrza naszego, z Izby Poselskiey: a od Woiewodztwa Stefana Złoczowskiego Chorążego Halickiego, Stanisława Grudeckiego Woyskiego Latyczowskiego, Iana Icziorkowskiego *sine quibusvis exceptionibus*, *unius pluriumue non obstante absentia*, mieć chcemy. A że w Powiecie Latyczowskim przeiazdy nie są bespieczne: przetoż z potrzeby luda dla konwoiu u Komendanta Kamienieckiego wezmą. Temuż Woiewodztwu *lauda* pierwsze przed Seymem *ratione securitatis*, drugie *ratione* podatkow, ktorych *modum contribuendi* biorą do braci na Seymik *Relatio-*
nis, powagą Seymu teraźnieyszego approbuiemy. Seymik temuż Woiewodztwu *pro die 27 August.* 777
składamy. Te iednak pieniądze ktore *contribuent* do rąk Prowiant-Magistra obracać się powinne, a od niego na *praesidium* y prowiantowanie, z czego rachunek oddać będzie powinien przed Nami na Seymie dali Pan Bog przyszłym.

Woiewodztwo Lubelskie, pozwala summę dwudziestom ośmiom poborom korresponduiącym trzema ratami wypłacić, do tego dwoie podymne, *salvis abjuratis*. Pierwszą ratę summę dwunastom poborom korresponduiącą, na kommissyą do Lwowa, przez Poborcę wnieść obiecuie, y onę tym chorągwiom, ktore z podziału woyska, na Woiewodztwo Lubelskie dostaną się, wyliczyć przez tegoż Poborcę. Drugą ratę summę dziesiąciom poborom korresponduiącą *pro die 15 Aprilis*, *in anno 1662*, trzecią ratę y ostatnią, summę korresponduiącą sześciom poborom y dwoie podymne *pro 15 Octobris*, *eidem in anno 1662* tymże chorągwiom, ktore z podziału woyska na Woiewodztwo Lubelskie będą assygnowane, w Lublinie każdą z nich ratę przez Poborcę wypłacić submittuie się. Seymik *Relationis pro 4 Augusti* w Lublinie. A *in quantum* by *propter periculum pestis* nie mogł się tam odprawić, tedy w Bełżycach. Na ktorym Seymiku *modum contribuendi* y *laudum* ktore około podatkow sobie namowią, *praesenti lege approbatur*, ktorego *laudum* za drugim sposobem Trybunał wzruszać nie będzie mogł.

Woiewodztwo Bełskie deklaruie summę korresponduiącą dwudziestu y dwom poborom *sine abjuratis*, także dwoie podymne *cum abjuratis*. Na pierwszą ratę dziesięć poborow do Lwowa zwieść *pro 26 Septembris*. Na drugą ratę poborow sześć *pro 15 Aprilis*. Na trzecią ratę także poborow sześć y dwoie podymne *in anno 1662* deklaruie *pro 15 Octobris*. Te iednak dwie racie w Woiewodztwie zapłacić powinni będą chorągwiom tym, ktore z kommissyi Lwowskiey onym będą assygnowane. Seymik *Relationis 3 Augusti*, im składamy. Także *modum contribuendi* podatkow biorą do braci, *cum ea declaratione:* iż ieśliby woyska lub statywami, lub wybieraniem chleba aggrawowali obywatelow Woiewodztwa tego, iż tych podatkow wydać nie będą mogli, tedy ich na kommissyi na on czas necessytować nie będą powinni. *Laudum* ktore sobie *ratione* podatkow, także względem Sądow Skarbowych, iako też *ratione securitatis domesticae* uchwalili, onym approbuiemy.

Woiewodztwo Płockie. Iż dla rozerwania Seymiku nie mogli Posłow swoich posłać na Seym. Składamy im Seymiki w Płocku *pro die 1 Augusti* gdzie Posła naszego z instrukcyą wyprawić zechcemy, na tymże Seymiku wolno im będzie Kommissarza do sądow y porachowania się z woyskiem obrać, y *per laudum* deklarować, 778
ktore tak względem podatkow, iako też y obmyślenia Kommissarza, *lege publica* approbuiemy.

Woiewodztwo Mazowieckie. Ziemia Czerska deklaruie *summam correspondentem* dwudziestom ośmiom poborom *sine abjuratis*, na trzy raty, iednę czternaście poborow *pro die ultima Septembris*. Drugą siedmią poborom *pro die 15 Martij*. Trzecią siedmią poborom *pro die 15 Octobris 1662*. *Retenta* wszystkie do kockuacyi zatrzymuiemy im, sądy iednak retentowe *de retentoribus* uchwalone teraźnieyszych podatkow, postanawiamy. Na ktorych Urząd Grodzki *praesidere* ma. A iż siła defektow w dobrach naszych Krolewskich, duchownych y szlacheckich znayduie się przez spustoszenia w tey Ziemi, tak iż płaca z nich niepodobna; iakiekolwiek na zaszczyt na Seymiku Relacyinym obmyślą sposoby desolat tych, one tak mieć chcemy ważne, iakoby na teraźnieyszym postanowione były Seymie. Poborcę Wielmożny Podskarbi Koronny ma im podać, na supplement generalney zapłaty. Taż Ziemia stosuiąc się do spolney Woiewodztw wszystkich Koronnych zgody, pozwala dwoie podymne, *cum abjuratis*. Te iednak podatki na samę woysku zapłatę uchwalaią, y za żadną ich assygnacyą nie dadzą, tylko co samemu będzie służyło woysku. Seymik Relacyiny *pro die 1 Augusti* składamy im.

Ziemia Warszawska tak iako Ziemia Czerska *summam aequivalentem* dwudziestu ośmią poborom y dwoie podymne *juxta iuramenta* trzema ratami, to iest dziesięć poborow *in Septembri anno praesenti*. Ośm *in Majo*, a dziesięć podymne *in Octobri in anno 1662* wydać obiecuie. To sobie przestrzegszy że dwanaście tysięcy złotych, ktore Urodzonemu Wilhelmowi Butlerowi Oberszterowi naszemu, *in anno 1655 ad rationem* zasług regimentu iego za assekuracyą naszą, *Senatus* y Urzędnikow przy boku naszym będących, wydali, z tey ostatniey raty sobie wytrąci, *modum contribuendi*, iako to czopowego, akcyzy, pogłownego, *et aliorum quorumcunque* na Seymik Relacyiny *pro die 28 Julij* do braci bierze. Na tymże Seymiku *per laudum* ktore *praesentibus approbatur*, Poborcę y Szafarzow sobie obiorą. A te podatki, ktore *per arendam augeri* mogą *plus offerenti* zasiągaiąc iak nayprędzey pieniędzy *conjunctim sive divisim* arenduią. Servitoraty, libertacye, y wszelakie wszelkich osob uwolnienia w starey y nowey Warszawie, tak na przedmieściach, iako *in omni circumjacentia* względem tych podatkow *juxta constitutionem 1643* znosiemy, y aby nikt namownych nie ubiegał podatkow, ani mieszczanom pomienionych miast w ich prawach y przywileiach przeszkadzał, waruiemy. Kredyta zaś tey y inszych Ziem zachować chcąc: Sławnemu Augustynowi Orlemusowi Raycy y kupcowi Warszawskiemu w długach iego *apud debitores* dobra dziedzicznego lub
779 *per arendam* lub *modo obligatorio ubique in Regno et Magno Ducatu Lithvaniae* trzymać pozwalamy.

Ziemia Wiska, summę dziesiąciom poborom pozwala *sine abjuratis* korresponduiącą, y podymne dwoie *cum abjuratis*, także poborow czterech *cum abjuratis*, na Generale pozwolone: *salva quietatione*, co dała *ad rationem* tychże czterech poborow chorągwi, za assygnacyą skarbową złotych dziewięć set, ktore się potrącić maią. Także summę dwom poborom *sine abjuratis*, a to na iednę ratę pierwszą. A na dwie raty przyszłe summę czterech poborow *sine abjuratis* iako insze Woiewodztwa. *Modum contribuendi* biorą do braci na Seymik Relacyiny *pro die 30 Julij*, na ktorym Poborcy przeszli rachunek uczynić powinni, po przeszłym Seymie wydanych podatkow. Ktore *lauda*, także y to przyszłe *ratione* podatkow approbuiemy. A iż Poborcę do przyszłych podatkow nie tuszą, Grod, z uniwersałem naszym, żeby wybierał. A te raty do skarbu nie do Lwowa oddadzą.

Ziemia Wyszogrodzka przez nieprzyiaciela Koronnego spustoszona, ciężko sobie czyniąc cztery pobory na Generale Mazowieckim uchwalone *cum abjuratis:* teraz zaś siedm na zapłatę woysku *sine abjuratis* y dwoie podymne *cum abjuratis* pozwala. Wypłacenie tych summ, *medietatem in Augusto et Septembri anni praesentis*, zaś *medietatem in anno futuro* w tychże miesiącach naznacza. Poborca *declaratur* Urodzony Michał Załęcki Komornik Graniczny Ziemie Wyszogrodzkiey. Seymik *Relationis die 27 Iunij* konstytucya o rewizyi *reassumitur*. Pod ktorą zamek Wyszogrodzki podpadać będzie.

Ziemia Zakroczymska ktora przez nieprzyiaciela *funditus* iest zniesiona na generalną woysku zapłatę deklaruie się wydać *summam correspondentem* czterem poborom *sine abjuratis*, y dwoie podymne *salvis abjuratis* ktore podatki wydawać powinna będzie na trzy raty, to iest dwu pobory, *pro 26 Septembris anni praesentis* drugą *in simili* ratę *15 Aprilis anni futuri:* a podymne dwoie *15 Octobris ejusdem anni; modum contribuendi* do braci na Seymik *Relationis* bierze, ktory *pro die 1 Augusti* w Zakroczymiu deklaruiemy. Cztery pobory na Generale Mazowieckim uchwalone *salvis abjuratis*, na pierwszey racie *anni praesentis* wnieść deklaruie: a do tych podatkow wybierania. Urodzonego Andrzeia Słostowskiego, Sędziego Ziemie Zakroczymskiey. Reassumuiąc konstytucyą 1589 na restauracyą tamy pod żupą w Zakroczymiu, dwa bałwany soli z skarbu pozwalamy na rok. *Securitatem domesticam* na Seymiku ta Ziemia namowić sobie będzie mogła y o się *latius et jusius laudo* warować.

Ziemia Ciechanowska, *summam correspondentem* pietnastom poborom *sine abjuratis*, y podymnych dwoie *salvis abjuratis* pozwala: ktorą kwotę wydać maią to iest na pierwszą ratę *pro die*
26 Septembris poborow siedm. Drugą ratę *pro* 780
die 15 Aprilis poborow cztery, trzecią ratę *pro die 15 Octobris in an: 1662* poborow cztery *sine abjuratis* y podymnych dwoie; *salvis abjuratis* wydać submittuie się. Tych deklarowanych podatkow *modum contribuendi* do braci sobie biorą, Seymik *Relationis pro die 1 Augusti* na ktorym wszyscy ich Poborcy, z doskonałemi rege-

strami ze wszystkich podatkow, ktore sobie *laudis* uchwalali *ab anno 1654 ad annum 1660* stanąć powinni: y *sufficientem calculationem, sub poena peculatus et confiscatione bonorum*, uczynić *tenebuntur*. A że w tey Ziemi wielka desolacya przez nieprzyiacioł Koronnych stała się: tedy rewizya dobr tak naszych Krolewskich, duchownych, y szlacheckich, *per Officium Terrestre et Castrense*, Posłowie Ziemie Ciechanowskiey, sobie warują. Cztery zaś pobory na Generale Mazowieckim uchwalone *salvis abjuratis* Panu Deboiemu Ziemia Ciechanowska zapłaciła.

Ziemia Łomżeńska, poborow szesnaście na raty. Pierwszą *pro die 26 Septembris* poborow siedm, *sine abjuratis*, drugą *pro die 15 Aprilis in anno 1662*, poborow pięć *sine abjuratis*, y podymne iedno *cum abjuratis*, trzecią *pro die 15 Octobris in anno eodem 1662* poborow cztery *sine abjuratis*, y podymne iedno zapłacić deklaruie. Także *restantem summam*, ktorey ieszcze nie wypłacono, czterom poborom *cum abjuratis correspondentem ultimis diebus Septembris anni praesentis* według reassumpcyi *omnium Ordinum Regni* z podatkow ktore między sobą na Seymiku *Relationis* wynaydą, zapłacić deklarowali. Seymik *Relationis pro die 8 Augusti* sobie naznaczaią, na ktorym sposob *supplendorum defectuum in contributionibus et contribuendi, adinuenire* maią: zwłaszcza z tych ludzi, ktorzy *agrarijs non contribuunt*, ani żadnych podatkow Rzeczypospolitey płacą *in omnibus bonis* w Ziemi Łomżeńskiey *degentibus*. Tamże *ratione non persolutionis* podatkow, pomienionych, iako też y retentow podatkow, tak u Poborcow iako u samych obywatelow, *quocunque nomine* te podatki *vocitentur*, dawnych y teraźnieyszych *formare iudicium et executionem* będą mieli *potestatem vigore laudi* na pomienionym Seymiku *Relationis* namowionego, ktore *laudum* konstytucyą teraźnieyszą *approbatur* teyże Ziemi. A rewizyą desolacyi tey Ziemie y puszczy, do przyszłego Seymu składamy, także y likwidacyą szkod wszystkich od rożnego żołnierza poczynionych.

Ziemia Rożańska, tak iako y Ciechanowska summę korresponduiącą piętnastom poborom *sine abjuratis*, y podymnych dwoie *salvis abjuratis* pozwala, to iest pierwsza rata *pro die 26 Septembris anni praesentis*. Druga *pro die 15 Octobris in Aprili 1662* y dwoie podymne *salvis abjuratis* na ten czas. Poborow zaś cztery na przeszłym Generale Mazowieckim pozwolonych, *salvis abjuratis*, wypłacone bydź maią. A tych teraźnieyszych deklarowanych podatkow *modum contribuendi* do braci biorą. Seymik *Relationis die 5 Augusti*, na ktorym wszyscy Poborcy ich, y wszyscy Prowiant-Magistrowie, z doskonałemi regestrami ze wszystkich podatkow ktore sobie *ab a. 1654 ad a. 1660 laudis* uchwalili, stanąc powinni, y *sufficientissimam calculationem* uczynić *sub poena peculatus et confiscatione bonorum. Securitatem domesticam* na Seymiku *laudo* sobie warować będą. 781

Ziemia Liwska, tak od nieprzyiaciela Koronnego przez rożne *incommoda* zruinowana, iednak *ad praesentem sublevandae patriae occasionem*, pozwala na trzy raty poborow czternaście *sine abjuratis*, także dwoie podymne, *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*. To iest na pierwszą ratę, *die et tempore* od inszych Woiewodztw *praefixo*, poborow siedm. Drugie zaś siedm na dwie racie y dwoie podymne na ten czas, gdy insze Woiewodztwa *contribuent*, złożyć y oddać obiecuie. *Modum contribuendi pro beneplacito* do braci bierze. Seymik *Relationis pro ad Augusti* w Liwie naznacza. Przytym cztery pobory *salvis abjuratis* za uniwersałem I. K. Mci uchwalone, przykładem inszych Woiewodztw y Ziem obiecuie.

Ziemia Nurska, przy wielkim spustoszeniu przez nieprzyiacioł rożnych, pozwala szesnaście poborow *sine abjuratis*, podymne dwoie *cum abjuratis*, względem zaś czterech poborow na przeszłym Generale Warszawskim uchwalonych *cum abjuratis* ratami wnieść pozwalaią. Naprzod sześć poborow *sine abjuratis*, a cztery *cum abjuratis*, *pro die 26 Septembris anni praesentis* na kommissyą do Lwowa submittuie się odwieść. Pięć zaś poborow także *sine abjuratis*, y iedno podymne *cum abjuratis pro decima quinta Octobris, in anno 1662* wydać y za assygnacyami z kommissyi Lwowskiey chorągwiom tym, ktore assygnowane do Ziemie będą, oddadzą; tak iednak ieśli od woysk aggrawowani nie będą. Seymik *Relationis die 8 Augusti* w Nurze na mieyscu zwyczaynym odprawować się ma, na ktorym Poborcę sobie biorą *et modum contribuendi* namowią, tamże Rewizorow *ratione* spustoszenia Ziemie tey, także względem ksiąg Ziemskich y Grodzkich obiorą sobie, co *in praesenti Conventu approbatur negotium* o zabranie prowiantu *per auxiliares copias* Cesarza IMci w szpichlerzu nad portem złożonego, szkod, y krzywd, od tegoż woyska poczynionych, także *ratione auctionis* symple Ziemie tey, do przyszłego Seymu *pleno in robore* zostawuią. 782

Woiewodztwo Podlaskie. Ziemia Drohicka, *summam correspondentem* dwunastom poborom, *sine abjuratis* pozwala. *Modum contribuendi* do braci na Seymik *Relationis* bierze, na ktorym iakikolwiek sposob wybierania podatkow; iako też *et securitatis domesticae* postanowi, *laudoque* opisze, taki oney *praesentibus conceditur et approbatur*. Pierwszą ratę sześć poborow *pro die 26 Septembris* na kommissyą Lwowską odwieść, drugą ratę sześć poborow *pro die 15 Aprilis*. Trzecią zaś dwoyga podymnego *pro die 15 Octobris* w roku 1662 *ex vi divisionis* na Woiewodztwa woyska rozdanego, za assygnacyami oddać submittuie się. A ieśliby iaka *legalitas*, przez weście y konsistencyą w tę Ziemię woyska, to wybieranie y wydawanie przeszkodziła, toby też ta Ziemia od wydawania podatkow *supersedere* musiała. Cztery na potrzebę Rzeczyposp: przed Seymem *cum abjuratis* uchwalone, wtrąciwszy w tę summę tysiąc trzysta złotych, za uniwersałem Krola IMci na pułk Pana Wonbroden *circa expugnationem*

Brzescia Litewskiego będący, wydana, dobrawszy ich *ex bonis Regalibus et spiritualibus* ktore onych *hucusque* wydawać niechciały, iednak na tym Seymie wydać się deklarowali, y to co iuż za assygnacyami skarbowemi wydano, *residuitatem* na tęż kommissyą Lwowską przez Poborcę swego wnieść submittuie się. Aukcyą zaś symple *juxta constitutiones anteriores, et executionem*, o zatrzymanie oney z Poborcami, *ad decisionem ejusdem* na blisko przyszłym Seymie *in suspenso* zostawuiemy. Seymik *Relationis pro 1 Augusti* naznaczamy.

Ziemia Mielnicka, pozwala 20 poborom *correspondentem summam, sine abjuratis*, ktorą poborami *cum abjuratis contribuere* ma, *salva revisione bonorum desolatorum*, do ktorey rewizyi na Seymiku *Relationis* maią sobie obrać *viros fide dignos*, ktorym *circa eandem revisionem omnimodam praesentis Conventus authoritate* waruiemy *securitatem*, przykładaiąc do tych desolat, tamtey Ziemie *pro adminiculo* czopowe, y inne sposoby ktore sobie *proficuos* na Seymiku *Relationis* wynaydą. A te podatki na trzy raty, także retenta ieśliby się iakie z wybranych *cum abjuratis* czterech poborow naydowały, przy summie sześciom poborom korresponduiącey na pierwszą ratę *pro die 26 Septembris inferre* powinna. A co za assygnacyą Wielmożnego Podskarbiego Wielk: Koronnego, y to co Urodzonemu Wonbrodenowi z tych czterech poborow wydali, na kommissyi przyięto bydź ma: na drugą ratę *ultimis diebus Martij* także *summam correspondentem* sześciom poborom wnieść ma. A na trzecią ratę w roku 1662 *ultimis diebus Septembris, salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum* dwoie podymne. Seymik *Relationis* w tey Ziemi naznaczamy *3 Augusti*, na ktorym *domesticam securitatem* obmyślić y skutecznie namowić pozwalamy.

Ziemia Bielska, takąż czyni deklaracyą iako y Drohicka, *cum ea submissione*, iż z dobr duchownych y szlacheckich wydać te podatki maią. A że dobra nasze Krolewskie podatki w tey Ziemi zatrudniaią *tenebuntur* one doskonale oddać. Ieżeliby iednak *satisfactionem non praestarent*, dobra duchowne y szlacheckie za wydawaniem podatkow z dobr swoich exekucyi żadney *subjacere* nie powinny, chyba ci, ktorzyby tych podatkow nie wydali. Seymik *Relationis die 3 Augusti in loco solito modum securitatis domesticae* wolno im sobie będzie obmyślić na tymże Seymiku. *Laudum* przytym, Ziemie Bielskiey uchwalone na fortyfikacyą Tykocina *praesenti Conventu* approbuiemy. 783

Woiewodztwo Rawskie. Ziemia Rawska chcąc woysku tak dobrze zasłużonemu *omni possibili ratione* dogodzić, deklaruie na generalną temuż zapłatę *summam correspondentem* piętnastom poborom y dwoygu podymnemu, takowym sposobem; iż pięć poborow *sine abjuratis* y *residium* czterech poborow, przedtym pozwolonych *cum abjuratis* wniesie do Lwowa na kommissyą *ultimis diebus Septembris* blisko przyszłego. Drugą zaś ratę pięć poborow *sine abjuratis*, y podymne iedno *cum abjuratis*, *pro die 15 Aprilis* w roku przyszłym 1662 wyda tym chorągwiom, ktore do tey summy *proportionaliter* należeć będą, względem podziału woyska na Woiewodztwa. Trzecią także ratę to iest poborow pięci *sine abjuratis*, y podymne iedno *cum abjuratis*, wyda *15 Octobris* w tamtym roku 1662 chorągwiom *modo praemisso* naznaczonym. To sobie waruiąc, iż szkody wszelkie, ktoreby iakimkolwiek sposobem od chorągwi tak całych iako y werbunkowych czynione były, za komprobacyą ukrzywdzonych, maią bydź przy oddawaniu trzeciey raty *in solutum* potrącone, *praecavendo* także iż summa szesnastu tysięcy złotych, ktora na kommissyi przeszłey Lwowskiey *contra expressam* tey Ziemi *assecurationem*, tey Ziemi *decessit*, będzie w podatkach przyszłego Seymu oneyże przyięta y potrącona. *Laudum* ktore sobie na Seymiku uchwalą, *quo genere* podatkow summy zwyż mianowane wydać maią, *in toto* approbuiemy: iako po exekucyi *super retentoribus*, tych y dawnieyszych podatkow, *cum ea praecustoditione*, aby dobra duchowne y świeckie podatki te y wszelakie inne, do Poborce Ziemskiego oddawali, y czopowe *juxta morem antiquum*. Seymik *Relationis* w Rawie *pro die 18 Iulij* naznaczamy.

Ziemia Sochaczewska lubo bardzo *per hostilitatem* y rożne *calamitates* spustoszona na zapłatę iednak woysku I. K. M. y Rzeczyposp: dobrze zasłużonemu, poborow piętnaście *sine abjuratis*, a dwoie podymne *cum abjuratis* (ktorych była przeszłego roku nie wypłaciła) pozwala wypłacić *tali modo;* naprzod na przyszłą kommissyą Lwowską wniesie *ultimis diebus Septembris* poborow pięć *sine abjuratis*, y iedno *cum abjuratis*, y podymne znowu *pro die 15 Aprilis in anno 1662* poborow pięć *sine abjuratis*, y podymne drugie *cum abjuratis*. A trzecią ratę *pro die 15 Octobris similiter* pięć poborow *sine abjuratis*, y cztery pobory *cum abjuratis*, tak odda y wyliczy, iako y inne Woiewodztwa oddawać będą. *Modum contribuendi* tych podatkow biorą na Seymik *pro die 1 Augusti, cum approbatione laudi*, gdzie y Poborcę obrać maią, do ktorego te podatki, ktorych sobie iakiekolwiek *genera* wynaydą, wszyscy *possessores bonorum* tak *Regalium, spiritualium, et nobilium neminę excepto, sine divisione* oddać powinni będą. A iż w znaczney summie, nad deklaracyą Krola IMci y assekuracyą Rzeczyposp: *in anno 1659 praejudicavit* iey przeszła kommissya Lwowska, nie przyiąwszy wszystkiey summy przez Kommissarza Krola IMci liquidowaney, na woysko Cesarza Imci wydaney, tedy tę summę, y resztę prowiantu za assekuracyą temuż woysku wydanego, w naypierwszych przyszłego Seymu podatkach, przyimie im to *sine omni disquisitione* Rzeczposp: bierze się taż Ziemia na rewizyą w iakiey teraz osiadłości zostawa, y na Seymiku *Relationis* Rewizorow naznaczy. A nad to iako y Woiewodztwa Wielko Polskie *praecavet* sobie *securitatem* od żołnierza wszelakiego, ktorzy ieśliby szkody iakie poczynili iey obywatelom, z podatkow te- 784

raźnicyszych, szkody w Grodzie poprzysiężone, wytrącić sobie y nadgrodzić ma.

Ziemia Gostyńska uważaiąc iako wiele na skutecznym ukontentowaniu dobrze zasłużonego woyska, bespieczeństwie y obronie całey Rzeczyposp: należy, lubo nad wiele inszych, *diversis calamitatibus* bardziey spustoszona, pozwala piętnaście poborow *sine abjuratis*, y dwoie podymne *cum abjuratis*, na generalną zapłatę woyskom I. K. Mci y Rzeczypospolitey tak deklaruiąc wydanie tych podatkow; że na pierwszą ratę *ultimis diebus Septembris in anno praesenti 1661* wydać ma pięć poborow *sine abjuratis*, a na drugą *15 Aprilis* w roku 1662 *similiter* pięć poborow y iedno podymne *cum abjuratis*. Na ostatek także, *15 Octobris* w tymże roku 1662 pięć poborow y iedno podymne, *cum abjuratis*. A iż dotąd nie są wydane cztery pobory, z dobr duchownych, na poparcie woyny, *in anno* 1660 na Seymiku w Gąbinie uchwalone, przy pierwszey racie wzwyż mianowanych podatkow, wydane bydź maią. *Cavet sibi hoc* przy tym Ziemia Gostyńska, żeby Poborca podany był od skarbu, albo więc uniwersał wydany z Kancellaryi I. K. Mci na Seymik Relacyiny do Urzędu Grodzkiego Gostyńskiego, aby tę exakcyą *exequi teneatur: sub privatione officij, secus* nie byłaby Ziemia przerzeczona podatkow winna wydawać. Więc że szesnaście tysięcy złotych wypłaciła ta Ziemia, za assygnacyami skarbowemi, z dekretu kommissyi Lwowskiey: ktorych płacić nie było powinno, maiąc assekuracyą I. K. Mci y Stanow Rzeczyposp: iż wszystkie koszty iey na hibernach woyska Cesarskiego podięte, za liquidacyą Imci Xiędza Stefana Lipskiego Proboszcza Ieżowskiego Sekretarza I. K. Mci od teyże kommissyi przyięte, y w dwadzieścia pułszosta pobora potrącone bydź miały. Czemu iż niestało się dosyć, gdy trzecia część dwudziestu pułszostu poborow, to iest szesnaście tysięcy zł: z dekretu kommissyi *de facto* wypłaciła *praecavit sibi*, że albo w przyszłe podatki, albo w retenta dawnych, *circa coaequationem*, przerzeczona summa 16 tysięcy złotych potrącona bydź ma. Bierze się przytym na rewizyą, w iakiey na ten czas osiadłości zostawała, do ktorey, na Seymiku Relacyinym, Rewizorow z Urzędnikow y obywatelow tamecznych obrać ma, y czas iey *laudo* Seymiku Relacyinego naznaczyć. Ktore *authoritate praesentis Conventus approbatur, cum declaratione* Seymiku Relacyinego *pro die 16 Augusti*. Ostrzega sobie y tego, żeby wolna zostawała pod czas wybierania y płacenia podatkow, od przechodzenia y stanowisk wszelakich chorągwi, supplementow y werbunkow, *sub nullitate contributionum*. Deklaruiąc się tymże płacić wtorą y trzecią ratę, za dystrybucyą woyska generalną po Woiewodztwach y Ziemiach z kommissyi Lwowskiey, ktorym na teyże kommissyi zapłaci, pierwszą ratę, *modum contribuendi* bierze sobie do braci.

785

Woiewodztwo Pruskie summę sto pięćdziesiąt tysięcy, od Rzeczyposp: do zapłaty woyska sobie proponowaney, także *in supplementum* teyże dwa pobory *cum abjuratis* biorą na Seymik poseymowy Generalny; tak iednak, aby ieżeli iakie tam zostaną *præsidia, ante omnia* z tych pieniędzy prowidowane były, y ieżeliby nie stało tych pieniędzy, aby Rzeczposp: one prowidowała, y żeby assygnacye żadne skarbowe, ani z Kancellaryi I. K. Mci ani Ich Mciow PP. Hetmanow do nich nie wychodziły: y owszem aby dawne z kommissyi Lwowskiey wydane (ponieważ tak *ad rationem* długu I. K. M. 168000 złotych, iako też y *ad rationem* zasług ludziom na służbie Rzplitey będącym, y na osadach fortec Pruskich zostaiącym, złotych 130000 zapłacili,) rewokowane były Sądy Poborowe na Poborcow y retentorow, *juxta constitutionem anni* 1658 do przyszłego Seymu sobie warunią. *Cum approbatione ante latorum* na tychże sądach *decretorum*.

Woiewodztwo Bracławskie, iako przyidą *ad possessionem bonorum realem*, y *pacifice* przez prepedycyi wszelkich, w dobrach swych mieszkać będą, pozwala troie podymnego *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*. Seymik *Relationis* w Winnicy, *die 16 Septembris* ieżeli *aditus patebit;* a ieżeli *non patebit*, tedy we Włodzimierzu, iako y inne Seymiki wszystkie według dawnieyszych konstytucyi w kościele Oycow Dominikanow tamecznych. W czym od Wielmożnego Obożnego Koronnego Starosty Winnickiego, *tempestive denunciatio* do Grodow wszystkich Wołyńskich dwiema niedzielami podana, ma *præcedere* Seymik y Elekcye, gdy *ad propria* przyidą, w Winnicy maią bydź na potym odprawowane w kościele Oycow Iezuitow tamtecznych. Ponieważ farny *funditus* przez nieprzyiaciela zniesiony, w ktorym przedtym Seymiki wszelakie odprawowały się. Y Seymik przed Seymem, w tymże kościele Oycow Iezuitow w Winnicy odprawiony, approbuiemy. Także y *laudum* ktore *ratione securitatis*, y podatkow co sobie namowią.

786

Woiewodztwo Czernicchowskie, przyszedszy *ad possessionem* troie podymne *cum abjuratis* pozwala. Seymik Relacyiny we Włodzimierzu u Oycow Dominikanow, *pro die 20 Augusti* sobie naznacza.

Tedy te summy, *ad proportionem* poborow, tak iako ktore Woiewodztwo, abo Ziemia w deklaracyach przez Posłow swoich pozwoliły: ponieważ dla spustoszenia dotąd nie mogły y niemogą, tak prędko przyść do swoiey perfekcyi dawney, ktore przez rożnych nieprzyiaciol z gruntu są zniesione. Dla czego niepodobna iest rzecz im poborow wydać y wypłacić. Tedy wolno będzie obywatelom Woiewodztw y Ziem, na Seymikach przyszłych Relacyinych sposoby wszelakie wziąć przed się, ktoremiby summy korrespondiące poborom według swoich deklaracyi złożyli: tego przestrzegaiąc aby podatki pozwolone, prędko wydane były, gdyż wiele na tym należy abyśmy woyska nasze Koronne iako naprędzey pieniądzmi posiliwszy, onych na robotę woienną wyprawili. Dla czego sposoby wydania

podatkow, iakiekolwiek przed się Woiewodztwa y Ziemie wezmą, lub pogłownym, rogowym, pługowym, chałupnym, y inszemi wszelakiemi sposobami, iako się w ktorym Woiewodztwie, abo Ziemi znaydować będą, *in toto* approbuiemy. A lubośmy na Seymie w roku 1658 pozwolili rewizyi, Woiewodztwom y Ziemiom, iakie gdzie spustoszenie się stało, dla doskonalszey informacyi Nas y Rzplitey iż iednak żadnych od Nas nie upraszali Kommissarzow: postanawiamy za zgodą wszystkich Stanow Rzeczyposp: iż ktorekolwiek Woiewodztwo abo Ziemia potrzebować będą po Kancellaryach naszych naznaczenia Kommissarzow, przed Seymem przyszłym, że ie wydać powinni będą, z podpisem ręki naszey. A ktore Woiewodztwo, abo Ziemia rewizyą taką odprawić powinni będą, Kommissarze od Nas naznaczeni, (ktorzy maią bydź przysięgli) taką rewizyą do Grodow każdey Ziemi abo Powiatu, z podpisem rąk swoich autentycznie oddać. Grody iednak nie maią nic od przyięcia takowych rewizyi brać. Ktore rewizye *legitime* odprawione, na przyszły Seym przez Posłow swoich powinny będą Woiewodztwa y Ziemie do Nas y Rzpltey *ad trutinam* posłać, żeby *constaret* ieśli w podatkach Rzplitey pociągać mogą.

Michał Kazimierz Xiąże Radziwił Podczaszy W. X. L. Marszałek Koła Poselskiego.

Marcin z Obor Oborski, Starosta Liwski, Deputat do Konstytucyi z Wielkiey Polski.

Marcin z Dębice Dębicki Chorąży, Generalny Woiewodztwa Sendomirskiego Deputat do Konstytucyi z Maley Polski.

787

KONSTYTUCYE

WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO

1661.

Kommissarze do traktatow Moskiewskich.

1. Iakośmy żadney do rozerwania wiecznego przymierza z Państwem Moskiewskim nie dali przyczyny, tak życząc, aby krew chrześciańska nie przelewała się więcey, naznaczyliśmy byli z przeszłego Seymu Kommissarzow do traktatow, ktore ponieważ nie doszły, iako przy sprawiedliwey, mamy osobliwą w pomocy Bożey nadzieię, tak chcąc całemu pokazać światu, że to czyniemy, co pobożnym Monarchom należy: y teraz Kommissarzow naznaczamy. Z Senatu Wieleb. X. Mikołaia z Prażmowa Prażmowskiego, Biskupa Łuck. Kanclerza Koronnego. Iaśnie Wielmożnych, Wielm. Stanisława z Potoka Potockiego Woiewodę Krakowsk. Hetmana Wielkiego Koron. Pawła Iana Sapichę Woiewodę Wileńskiego Hetmana W. X. Lit: Michała Kazimierza Radziwiła, Xcia na Ołyce y Nieświeżu, Kasztellana Wileńskiego. Hieronima Wierzbowskiego, Woiewodę Sieradzkiego. Ierzego Karola Hlebowicza Starostę Generalnego Xięst. Żmudzkiego, Stefana Czarnieckiego, Woiewodę Ruskiego. Stanisława Sarbiewskiego, Woiewodę Mazowieckiego. Stanisława Bieniewskiego, Woiewodę Czerniechowskiego. Ierzego na Wiśniczu Lubomirskiego, Marszałka Wielk. y Hetmana Polnego Koronnego. Krzysztofa na Bakształch Zawiszę, Marszałka Wielkiego, W. X. Lit: Krzysztofa Paca, Kanclerza W. X. Lit. Iana Leszczyńskiego Podkanclerzego Kor. Alexandra Naruszewicza, Podkanclerzego W. X. Lit. Wincentego Korwina Gosiewskiego, Podskarbiego Wielkiego, y Hetmana Polnego W. X. Lit. A z Koła Poselskiego, Urodzonych Andrzeia Morsztyna, Referendarza Koronnego. Cypryana Pawła Brzostowskiego, Referendarza W. X. Lit. Ianusza Weśla, Cześnika Koronnego. Iana Chrapowickiego, Podkomorzego Smoleńskiego. Marcina Oborskiego, Liwskiego. Iana Gnińskiego Pomorskiego, Podkomorzych. Ewarysta Iana Bełzeckiego, Starostę Wyszogrodzkiego, Pisarza y Dworzanina naszego Pokoiowego. Karola Potockiego, Podczaszego Podolskiego, Stefana Piaseczyńskiego, Podstolego Bracławskiego. Ktorzy za zniesieniem się naszym przez Posłow z Carem Iego Mcią, z strony czasu, ziadą na mieysce naznaczone, *absentia nonnullorum non obstante*, y maiąc od Rzeczyposp: *plenariam potestatem* sobie daną, do tego rzeczy prowadzić będą, iakoby od tamtey ściany Państwo nasze *cum emolumento Reipub.* uspokoione bydź mogło. Tamże pilno *instabunt*, żeby Wielmożny Podskarbi W. X. Lit. iako Kommisarz od Rzeczyposp: do tey kommissyi naznaczony, był zaraz uwolniony.

Kommissarze do ulęcia y zapłaty woysk W. X. Lit. 788

2. Nie insza nasza y Rzeczyposp: intencya była na przeszłym Seymie przez pilne staranie, ieno żeby oboie woyska nasze W. X. Lit. iako nayskutecznieysze mogły odnieść ukontentowanie. Ale ieszcze kiedy zagniewane Niebo niechciało *respondere votis publicis*, że *propter hostilitatem* namowione podatki nie mogły do skarbu bydź wniesione, trudno było *ad effectum* przywieść tego, co było postanowiono. Maiąc iednak zawsze *inter primas curas*, aby cne rycerstwo tey Rzeczyposp: tak dobrze odwagami ustawicznemi zasłużone, y *tot victoryis*, przeszłego osobliwie roku, wszystkiemu światu zalecone w tak cierpliwym zapłaty oczekiwaniu, iuż *tandem* konsolacyą słuszną otrzymać mogło, y z teraźnieyszego Seymu Kommissarzow naznaczamy. Z Senatu przy Wielmożnych Hetmanach W. X. Lit. Wielebnego w Bogu Ierzego Białozora, Biskupa Smoleńskiego. Wielmożnych Krzysztofa Wołodkowicza Nowogrodzkiego, Władysława Wołłowicza Witebskiego Woiewodow. Tak też z Wielmożnych Pieczętarzow naszych, ktory z nich będzie mogł przybydź. A z Koła Poselskiego Urodzonych Andrzeia Zawiszę Pisarza W. X. Lit. Hieronima Kierszteysteytna, Kryszpina Kuchmistrza, W. X. Lit..... Gieysztora Starostę Kowienskiego. Piotra Galimskiego, Starostę

Orszańskiego, Krzysztofa Antoniego Obryńskiego, Podkomorzego Nowogrodzkiego. Władysława Komara, Sędziego Ziemskiego Ośmiańskiego, Iana Kiersnowskiego Sędziego Ziemskiego Nowogrodzkiego, ktorzy ziechawszy się do Słonima w roku teraźnieyszym *die* 29 *Novemb.* (a ieśliby *necessitas exigeret*, tedy y prędzey znioszy się z Wielmożnym Hetmanem Wielkim W. X. Lit. czas naznaczemy) *nonnullorum non obstante absentia; ante omnia* przyłożą pilnego starania, w zatrzymaniu w dalszey służbie woyska naszego W. X. Lit. tak starego iako nowego zaciągu. *Adhibendo curam*, y perswaduiąc, żeby uważywszy *in quo statu Respublica tot calamitatibus pressa* zostawa, iako właśni tey matki powszechney synowie, chcieli *admittere media* słuszne: zwłaszcza gdy ta czyni, co ieno *possibilitas* pozwala, y na teraźnieyszym Seymie pewną *in parte* obmyśliwszy zapłatę, *proponent* y to, żeby chcieli część iaką zasług Rzeczyposp: a raczey samym sobie, iako patryi y braci swoiey, potęgą nieprzyiacielską zruynowanym darować. A My *cum Ordinibus authoritate praesentis Conventus*, assekuruiemy, że Rzeczposp: przyłoży wszelkiego starania, żeby to co Kommissarze postanowią wypłacono było. Więc że dla ścisłości czasu, y srogiego W. X. Lit. (co samym woyskowym *patet*) spustoszenia, niepodobna mieć gotowych pieniędzy tak prędko, żeby się *in instanti* do tey pory woienney posilić mogło: wysyłamy zaraz po Seymie Kommissarzow
789 naszych do oboyga woysk ktorym zlecamy *authoritate Conventus*, żeby donieśli sposoby, ktore Rzeczposp: przed się wzięła na tym Seymie do ukontentowania, y zatrzymali one w służbie naszey Rzeczyposp: do tego terminu kommissyi naznaczoney, żądaiąc *per amorem patriæ, per servatum observantiam*, y nienaruszoną przeciwko Nam Panu y Rzeczyposp. matce swey, przez wszystkie tey mieszaniny czasy sławę, żeby iako ludzie rycerscy, niechcieli y w teraźnieyszym terminie odbiegać oyczyzny swoiey, dla ktorey ratunku y uspokoienia doskonałego, osobą naszą Krolewską poydziemy do W. X. L. y pospolite ruszenia dla większych sił, y skuteczney resistencyi nieprzyiacielowi zprowadziemy. Na samym terminie kommissyi naznaczoney, ponieważ z rachunkow skarbowych pokazuie się, że skarb W. X. L. nie mało pieniędzy rożnemi czasy wydał na woysko, doyrzą Kommissarze deputowani, żeby iako naydozorniey porachowali, co ktorey winno chorągwi y żeby tak oboie woyska akkomodowali, iakoby wszyscy porownani y *æqualiter* z tych podatkow ktore na teraźnieyszym Seymie y dawno uchwalone są ukontentowani zostali, bez żadnych osobliwych respektow. Wczym wszystkim, sprawią się według konstytucyi blisko przeszłego Seymu, w ktorey dostatecznie iest wyrażono. Ktorą konstytucyą y teraźnieyszey kommissyi *in toto* cokolwiek do porachunkow, sądow, y inszych cyrkumstancyi tam specyfikowanych, y co iedno do tego należy applikuiemy. Według ktorey też Urodzony Fredyani Morykoni Puccini, *producet* regestra wydaney fantami summy na woysko, według ktorych Kommissarze wytrącą tym ktorzy te fanty brali. A Rzeczposp: assekuruie onego y sukcessorow iego, że skarb W. X. L. *felicioribus temporibus* wszystkę summę w przeszłey konstytucyi wyrażoną wypłaci. Na teyże kommissyi *informabit* skarb, iak o wiele Iaśnie Wielm. Paweł Sapieha Woiewoda Wileński, Hetman Wielki W. X. L. (iako to *patet* z liquidacyi onego na przeszłych dwu, y na teraźnieyszym Seymie produkowanych) wydał *de suo* żołdu rożnych chorągwiom. Co wszystko Kommissarze zrachuią, y w zasługi tym ktore brały potrącą, porownywaiąc z całym woyskiem: ponieważ to iuż Rzeczposp: *pro persoluto* przyięła. Do ktorego aktu Kommissarskiego Wielm. Podskarbi W. X. L. a *in absentia* onego Wiel. Adam Maciey Sakowicz Woiewoda Smoleński Administrator skarbu W. X. L. na ten czas względem płacy woysku y rachunkow ma należeć z Pisarzami Skarbowemi W. X. Lit. A żeby się tym lepiey y skuteczniey woysku w zapłacie pod czas kommissyi wygodzić mogło, *iniungimus authoritate* Seymu żeby według dyspozycyi Rzeczyposp: w szafunku tych podatkow wyrażoney, te pieniądze tym dawał, ktorzy w dalszey służbie Rzeczyposp: będą zostawali *sub solutione de suo*. Na municyą też woienną za assygnacyami Iaśnie Wiel. Woiewody Wileńskiego według potrzeby dać powinien będzie, tam gdzie on będzie ordynował. A że też Wielmożni Kommissarze na kommissyą Moskiewską z przeszłego Seymu ordynowani, assekurowali Urodzonego Iana Neysztata, Kapitana Wielm. Starosty Żmudzkiego, ktory ze dwiema chorągwiami dragońskiemi, był onym *propter publicam securitatem* przydany: tedy Wiel. Administrator W. X. L. według tey assekuracyi złotych dwa tysiąca czterysta na tey kommissyi pomienionemu Kapitanowi zapłaci.
790

Trybunał Skarbowy W. X. Lit. y sposob pozwolony do wyciągnienia retent z podatkow publicznych.

3. Ponieważ nie tylko z dawnieyszych przed woyną prowentow publicznych, ale *etiam recentius* na Seymikach y konwokacyach przeszłych pozwolonych, w wielu Woiewodztwach Powiatach z łaski Bożey *ab hostilitate* uwolnionych, poborow y podymnych, tak w naszych ekonomicznych iako wszelkich dobrach inszych, czopowych, akcyz, quarty, donatywy z miast naszych od kupcow, pogłownego od żydow, y Tatarow, *ex monopolio* tabaki, z ceł nowo podwyższonych *et ex auctione subsidiorum* summy niemałe (iako Nam od skarbu w rachunkach teraźnieyszych doskonale *deductum*) *in retentis* zostaią. Zaczym dla wyciągnienia onych *a retentoribus et Exactoribus*, aby się lubo *in parte* w zapłaceniu zasług woyskom naszym należących dogodzić mogło, Trybunał Skarbowy postanawiamy. Na ktory przy Wielm. Podskarbim Wielkim W. X. Lit. (*in casum* nie uwolnienia

się onego z detencyi nieprzyiacielskiey, tedy, przy Wielmożnym Administratorze skarbu W. X. L.) z Senatu Wielebnego w Bogu X. Ierzego Białozora Biskupa Smoleńskiego, a w niebytności iego Wielebnego Xdza Ierzego Niewiarowskiego, Referendarza W. X. Lit. Wielmożnych Mikołaia Stefana Paca, Woiewodę Trockiego, Iana Karola Kopcia, Woiewodę Połockiego, Krzysztofa na Baksztach Zawiszę, Marszałka W. X. Lit. tak też y z Wielmożnych Pieczętarzow naszych iednego, ktory z nich na ten Trybunał przybydź będzie mogł. A z Koła Poselskiego, Urodzonych Cypryana Pawła Brzostowskiego, Referendarza y Pisarza W. X. Lit. Stanisława Zenowicza Podkomorzego Ośmiańskiego, Iana Kurcza Chorążego Lidzkiego, Wawrzyńca Odlanskiego, Poczobuta Skarbnika Wilkomirskiego, Andrzeia Zawiszę Pisarza W. X. Lit. Marcyana Oginskiego Podstolego W X. L. Stanisława Massalskiego Podkomorzego Grodzieńskiego, Iana Stanisława Szukszę Sędziego Grodzkiego Kowieńskiego, ... Białozora Marszałka Upitskiego, Wiktoryna Konstantego Mleczka Sędziego Ziemskiego Żmudzkiego, Iana Chrapowickiego Podkomorzego Smoleńskiego, Samuela na Woronianach Abramowicza, Starostę Starodubowskiego, Iana Podbipiętę Podsędka Połockiego, Ierzego Protasowicza Pisarza Ziem-
791 skiego Nowogrodzkiego, Alexandra Hilarego Połubińskiego Pisarza Polnego W. X. Lit. Stanisława Tryznę Sędziego Ziemskiego Wołkowyskiego, Alexandra Woyne Woyskiego Witebskiego, Piotra Galimskiego Starostę Orszańskiego, ... Kamińskiego Chorążego Mścisławskiego, ... Hryszkowskiego Podczaszego Brzeskiego, Daniela Woronicza Skarbnika Kiiowskiego, Alexandra Wiazewicza Chorążego Mińskiego, Iana Władysława Smogorzewskiego Podsędka Wołkowyskiego, Stanisława Michała Iudyckiego Woyskiego Rzeczyckiego, Teofila Dunina Raieckiego Marszałka Lidzkiego, dzierżawcę Borsławskiego, y Iana Franciszka Pozniaka Pisarza Dekretowego W. X. Lit. deputuiemy. Ktorzy *pro die 10 Octobris an: praesentis* do Wilna (*a inquantum* by nie było *in tempore* ewakuowane, tedy do Grodna ziachawszy, *absentia nonnullorum non obstante*) obiorą z pośrzodka siebie Dyrektora *pluralitate*. Iurament według konstytucyi *anni 1613* odprawiwszy, przez niedziel trzy wszystkie sprawy skarbowe, tak względem retent wyżey wspomnianych *in praeterito*, iako względem nie otrzymania kwitow głownych skarbowych na tych ktorzy się *quocunque titulo per arendam* lubo *per administrationem ad fideles manus* od skarbu puszczonych w Powiatach skarbowi Rzeczyposp: należących kto tykał prowentow, z delaty sobie od skarbu podaney, sprawuiąc się w tym *in toto* według konstytucyi *anni 1613* przeszłych Trybunałow Skarbowych, sądzić będą. Na ktory Trybunał, aby nie zasłaniaiąc się niewiadomością wszyscy *retentores* podatkow publicznych *quocunque nomine* nazwanych na Seymikach przeszłych uchwalonych, *ex Senatus Consulto* pozwolonych, nie czekaiąc *citationem* od skarbu, stanowić się y skutecznie sprawić powinni byli, ma skarb do wszystkich Woiewodztw y Powiatow delaty, y retenta na Seymiki Relacyine posłać do Grodow. A Grody *more solito* sprawuiąc się, maią przed Trybunałem Skarbowym wcześnie po parafiach publikować, y dowody publikacyi tey, *similiter* za czasu przed Trybunałem Skarbowym do skarbu odesłać. Ponieważ też nayduie się wiele takowych w rożnych Woiewodztwach y Powiatach X. Lit. obywatelow, ktorzy nie tylko do Poborcow do Grodow, ale y do skarbu Rzeczyposp: *in termino* podatkow publicznych nie oddali. O co lubo w Sądach Grodowych y Trybunałow Skarbowych są osądzeni, iednak *per conceptum mere* prawa pospolitego, iścić się niechcą. Poborcowie zaś, że iednych niesłusznie mimo kwity swoie, drugich *nomina et cognomina ignota*, y ludzi dawno zmarłych, ktorych potomkowie albo dzierżący tych maiętności płacili, a oni po staremu *in elusionem* skarbu w delaty też dobra kładąc, takowemi sposobami, z summ przez się wybranych w skarbie *evadebunt*. Czego skarb doyść, y odszukać *nullatenus* dotąd nie mogł. Także Urzędy Grodzkie przy poiazdach swoich niektore przyczyniać skar
792 bowi ważyli się trudności. Zaczym na odyskanie takowych retent, sposob ten mieć chcemy y postanawiamy, aby skarb za assygnacyami Wielm: Hetmana Wielkiego W. X. Lit. do siebie wyniesionemi na te, na ktore iuż dekreta Grodzkie y Trybunału Skarbowego są ferowane, y poiazdy przez Dworzan skarbowych (ktorzy *sub poena infamiae et privationis bonorum* iako nayprędzey *functiones suas* kończyć y rachunek przed temiż Deputatami w Trybunale uczynić powinni) odprawione będą, *nullo habito personarum respectu* zsyłał do każdego Woiewodztwa y Powiatu. Dla skuteczniey satysfakcyi, Poborcowie *insimul* z Dworzany skarbowemi dla snadnieyszey explikacyi delat y poiazdow swoich, do retentorow zieżdżać będą: y z pomocą skarbową *per fortem executionem* odebrawszy, takie dobra, podadzą żołnierzom. Pieniądze *cum poenis* Dworzanin skarbowy (iżeli nie będzie mogł bydź Poborca *insimul*) odbierze, kwitować *post praestitam satisfactionem* każdego będzie. Gdzie się też pokaże, że Poborcowie albo Urzędy Grodzkie, mimo kwity swoie niewinnie w delatę kogo z obywatelow wpisali, sami to *refundent cum pœna triplicis pensionis in instanti*. A iżeli drudzy iuż nie żyią, tedy *successores* ich dobr, to *explebunt*. Czego ma skarb pilno doyrzeć, wypłaciwszy zaś lubo pieniędzmi wybranemi, lubo dobrami w długach podanemi assygnowane summy woyskowym, kwity od nich o-
biorą, y do skarbu przy rachunkach swoich oddadzą. Ktorych pen, pogotowiu samey iścizny, Trybunał nie będzie mogł odpuszczać. Takoweyże exekucyi podlegać maią arendarze, *Exactores* czopowych, akcyz, ceł, żydzi *ratione* pogłownego, y inni retentorowie prowentow publicznych, iednak ściągać się to nie ma prawo,

na Woiewodztwa y Powiaty te, z ktorych dla impedymentu iakiego słusznego, y spustoszenia nieprzyiacielskiego, rachować się w skarbie nie można. Co uczynić na teraźnieyszym Trybunale Skarbowym *sine ulla exceptione sub poenis contra retentores* podatkow publicznych *lege sancitis* powinni będą, ci ktorzy iuż nie zostaią *in hostilitate* pogotowiu Poborcowie wszyscy, Grody, arendarze, Exaktorowie y Sukkollektorowie akcyzy, y czopowego *praesenti legi parere* maią. Zesłani zaś od skarbu zieżdżaiąc się z Poborcami dla wyciągnienia retent, aby się nie ważyli niewinnych y w delatach nie podanych obywatelow samych y poddanych ich *aggravare* żadnym sposobem, postanawiamy, ponieważ Iaśnie Wielmożny Paweł Ian Sapieha Woiewoda Wileński Hetman Wielki W. X. Lit. względem długu od Rzeczyposp: winnego, *vigore legis anni 1659* z ekonomii naszych, z dzierżaw y wieczystych dobr swoich, prowenta publiczne wszystkie sobie potrącał, tedy aby *eorum sufficiens* w skarbie była *certitudo*, z tego wszystkiego, co od przeszłego Trybunału Skarbowego wybrał, rachunek *per*
793 *factores* uczynić każe: co wszystko skarb *authentice* ma *probare*. Także sobie będzie wybierał z podatkow na teraźnieyszym Seymie uchwalonych, względem reszty winnego długu onemu sześciukroć sta tysiecy czternastu tysięcy dziewiąciu set dziewiętnastu złotych iako z likwidacyi pokazuie się, *realiter* na tymże Trybunale *eodem modo* rachunek uczynić każe. Pułkownicy też Rotmistrze, y insi woyskowi, *ratione* przeszłych podatkow dawnych zatrzymanych za zasługi swoie, sprawić się y porachować maią. Także y ci ktorzy z pewnych dobr one *in possessione sua* maiąc, podatki wybierali, a do skarbu nie oddawali. *Et ab hinc lege perpetua cavemus*, że potrącać sobie powinni nie będą, ale do skarbu oddawać maią według prawa pospolitego. Względem porządku powagi y bespieczeństwa, iakie *per cursum* Sądow Trybunału tego Skarbowego zachowane bydź ma, konstytucye Seymow przeszłych wszystkie o Trybunałach Skarbowych W. X. Lit. *in toto* reassumuiemy. W tymże Trybunale Urodzony Instygator W. X. Lit. *ex suo Officio et executionibus reddet rationes*. Tak też y Sławetny Mones sprawi się z swoiego kontraktu, ceł od skarbu W. X. Lit. sobie puszczonych. A żeby mogła mieć Rzeczposp: informacyą doskonałą, co też ten prowent akcyzy, czopowego, y tabaki mogł uczynić w tych mianowicie Powiatach, w ktorych *ad fideles manus* maiąc sobie polecone od skarbu wybieranie, a nie przez kontrakty trzymaiąc, iedni mało co dali drudzy *penitus* nic do skarbu nie wnieśli y liczby nie uczynili, na Seymikach Relacyinych po tym Seymie przypadaiących, przy zesłanym od skarbu Dworzaninie obiorą *Inquisitores juratos*, ktorzy dowiedzą się wiele z ktorego miasta miasteczka y innych mieysc wybrać się mogło. A te informacyą *Inquisitores* Powiatowi, Deputatom na Trybunał Skarbowy do skarbu podadzą że Trybunał *decidet* w tey sprawie coby mogło być z lepszym skarbu W. X. Lit. pożytkiem; Akcyznicy też wszyscy ktorzy ienokolwiek od pierwszego postanowienia Rzeczyposp: ten prowent trzymali, powinni będą w tym Trybunale porachować się y sprawić dostatecznie. Y ieśliby ktory Akcyznik lubo za kontraktem, lubo przez administracyą trzymaiąc akcyzę, wybierał po terminie to iest po S. Ianie co wybrał, powinien zaraz *refundere* w Trybunale *sub juramento:* y że się ważył wybierać zapłaci winy tysiąc złotych. A ktokolwiek też arendowawszy iakie Rzeczyposp: podatki nie porachował się y nie uczynił dosyć skarbowi, ani kwitu nie odebrał generalnego: abo o niewydanie z possessyi swoich podatkow, uchwałami Seymowemi naznaczonych nie wniesionych, lubo Grodzkiemi, lubo Trybunalskiemi osądzony dekretami zostaie, taki żaden nie będzie mogł tego sądzić Trybunału. Ponieważ też Samuel Dernałowicz dawszy się obrać Poborcą w Powiecie Ośmiańskim wybrał *(ut assertitur* od Posłow na teraźnieyszy Seym obranych) kilkadziesiąt tysięcy złotych, z tey summy sam na tymże Trybunale Skarbowym sprawić się *sub pœnis legum* będzie powinien. *Similiter* y w drugich Woiewodztwach y Powiatach zawoiowanych, Poborcowie z wybranych poborow, podymnych, y innych podatkow, z tych ieno pieniędzy ktore wybrali sprawić się powinni będą. Ktorzy y *tempore hostilitatis hoc fungebantur officio*, nie pociągaiąc tych, ktorzy nie zostawali pod Moskwą. *Salarium* żadnemu z Deputatow skarb nie powinien dawać, *sub refusione de suo:* ale *ex pœnis* to ma dochodzić onych. Na tymże Trybunale *abjurata* Woiewodztwa Brzeskiego *desertatorum et conflagratorum*, na Sądzie Retentorskim *praevia lustratione* iuż liquidowane ma Grod Brzeski według konstytucyi 1658 *producere*. Od ktorych *abjurat* Poborca *anni 1653* ponieważ z summy wybraney y do skarbu wniesioney są rachunki ma bydź wolny. A ponieważ na teraźnieyszym Seymie do koequacyi całey Rzeczyposp: nie przyszło, Powiat zaś Upitski większe nad inne W. X. Lit. Powiaty, kontrybucye na obronę Rzeczyposp: y zaciąg woyska składał, y do skarbu W. X. Lit. wniosł. Więc że Trybunał Skarbowy W. X. Lit: w Grodnie *in anno 1659* względem dawnych podatkow summę trzydzieści sześć tysięcy sześćset ośmdziesiąt y dwa złotych, na całym Powiecie wskazał, wypłacenie tego długu, y wskazaney summy potrącenie do Generalney Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit: koequacyi, *authoritate praesentis Conventus* odkładamy.

794

Pospolite ruszenie w Wielk. X. Lit.

4. Lubośmy z przeszłego Seymu do tratkatow dla uspokoienia ze wszystkich stron Państw naszych, Kommissarzow byli naznaczyli: że iednak *ordinantibus fatis*, *non successerunt* od granic Moskiewskich srzodki pokoiu, z przyczyny nieprzyiacielskiey: Bog sam (ktorym oświadczamy się) zostanie sędzia tego. Iakoż pokazał to

skutecznie, że w miłosierney opiece y protekcyi swoiey ma Krolestwo Nam od siebie powierzone. A lubo y teraz z tego Seymu, za requizycyą przez Posłanikow Cara IMci Moskiewskiego do Nas przysłanych, naznaczamy Kommissarzow *ad media pacis:* żebyśmy iednak iuż nie poiednokroć zawiedzione nadzieie tey przyiaźni *fortioribus medijs* assekurowali, y daley ruinować W. X. L. zabronili: *confidendo* miłosierdziu Niebieskiemu, *et aequitati causae*, do woysk z oboyga narodow *in subsidium* W. X. Lit: na tym Seymie *ex consensu Ordinum* namowionych, pospolite ruszenie w W. X. L. generalne *sine divisione belli*, *pro hac vice* uchwalamy. Na ktore y sam osobą naszą, ze wszelką potęgą przeciwko nieprzyiacielowi następuiącemu ruszemy się. Co żeby do skutku przyść mogło, wici iedne za dwoie zaraz po Seymie wyślemy. A teraz postanawiamy żeby każdy był gotowy, że skoro trzecie wici, naznaczaiąc czas y mieysce do Woiewodztw y Powiatow przyślemy, zaraz wszyscy z powinności swey według porządku w sta-
795 tucie W. X. L. wyrażonego, nie zakładaiący się *ullis laudis* pod winami tamże opisanemi, naymniey naznaczonego nie uchybiaiąc terminu, stawić się powinni będą, wyimuiemy iednak Urzędnikow przy boku naszym, także na legacyach y kommissyach y usłudze Rzeczyposp: będących. Więc że siła iest wygnańcow ktorzy dotrzymuiąc Nam y Rzeczyposp: wiary y cnoty nie naruszoney, y dotąd do żadnych dobr swoich possessyi nie przyszli, z ktorychby tę służbę Ziemską odprawować powinni byli: tedy tych do wyrażonych w statucie powinności nie obowięzuiemy. Ale tak deklaruiemy, że iednak przy boku naszym według swego przemożenia stawać powinni będą, z własney ochoty swoiey, to wyświadczaiąc, co należy dobrym tey oyczyzny synom. A My na onych osobliwy respekt mieć będziemy. A zgromadzenie się ich, y sporządzenie należne, ma bydź z dyspozycyi naszey że przez uniwersały nasze onych zgromadziemy, y iako będzie potrzeba akkomoduiemy. Ci zaś ktorzy dotąd *in hostico* z Woiewodztwy y Powiatami zostaią wszyscy *nemine excepto* powinni będą zgromadzić się do Nas, pod utraceniem uczciwego y maiętności swoich. Zastawnicy y arendarze, ktorzy ziemskich dobr nie maiąc w żadnym Powiecie tak w Koronie, iako y w W. X. Lit. summy na maiętności wnieśli, nie maią się excypować dziedzicami, y osobliwemi zapisami, ale powinni sami stawać, y służyć z summy według possessyi swoich, iako y ci ktorzy bez possessyi swoich na Krolewszczyznach mieszkaią sami stawać *secundum qualitatem* dobr z pocztami powinni będą. Ktorzy zaś obywatele w Koronie y w W. X. Lit: maią swoie possessye, lubo y w Koronie sami na pospolitym ruszeniu stawać będą iednak y w X. L. poczty swoie stawić powinni będą według praw, y zwyczaiow. Co *vice versa* obywatelom W. X. Lit. służyć ma. Miasta zaś Maydeburskie, ktore są wolne *ab hostilitate*, według prawa, a ktore są spustoszone według przemożenia, piechotę wyprawić maią. Czego porządek przez uniwersały nasze osobliwie uczyniemy. Tatarowie też W. X. Lit. nie excypuiąc się tym, że w woysku lubo Koronnym lubo W. X. Lit. służą, bo na to żołd biorą: według statutu W. X. Litew. ruszyć się, y tę expedycyą odprawować powinni będą.

Zniesienie konstytucyi a. 1637 o tytułach.

5. Nie mało mieszaniny konstytucya *anni 1637 sub titulo*, zatrzymania pokoiu z Moskwą, w Państwach naszych uczyniła: gdy z małych bardzo pretensyi *cives Reipub: ad poenam perduellionis* pociągani byli. Zaczym zabiegaiąc *omnibus inconvenientijs*, całe tę konstytucyą znosiemy, y kassuiemy *perpetuis temporibus*. Roskazuiąc aby napotym nigdy drukarze pomienioney konstytucyi *in Regno nostro* y W. X. Lit. nie ważyli się przedrukowywać, *sub poena colli in Iudicio Tribunalitio, etiam in Iudicio Castrensi*, tak w Ko- 796
ronie iak y w W. X. Lit. *ad cujusvis instantiam*, *sine quavis appellatione repetenda.*

Assekuracya summy I. K. M. od skarbu Wiel: Xięst: Lit. nie zupełnie wypłaconey.

6. Za assekuracyą Seymu 1659 summa pięcdziesiąt ośm tysięcy dwieście sześćdziesiąt ieden złotych y groszy dziewiętnaście, na rożne potrzeby Rzeczyposp: z ekonomij naszych Szawelskiey y Olitskiey, przez Wielmożnego Wincentego Korwina Gosiewskiego, Podskarbiego Wielk: y Hetmana Polnego W. X. L. wydana, a na tymże Seymie przeszłym roku 1659 przez Urodzonych Pisarzow Skarbowych, *in absentia* na ten czas Wielmożnego Podskarbiego W. X. L. przed Nami y Rzecząposp: liquidowana: nie odwłocznie Nam z skarbu Rzeczyposp: W. X. L. wypłacona bydź miała. Lecz że dla gwałtownych Rzeczyposp: potrzeb, zupełnie oddana bydź nie mogła, ale tylko z podatkow ekonomii naszey Grodzieńskiey, część tey summy iest Nam wypłacona: zaczym *authoritate praesentis Conventus* waruiemy to, aby Nam *residuum* tey summy co się z porachunku skarbowego pokaże, z teraźnieyszych y dawnieyszych podatkow z teyże ekonomij naszey Grodzieńskiey oddane, y pomieniona summa konstytucyą Nam assekurowana zupełnie do skarbu naszego stołowego dopłacona była.

Kommissya względem nowo podwyższonych po paktach Szwedzkich ceł Ryskich y na rozgraniczenie Inflant y Kurlandyi.

7. Lubo świeże pakta z Koroną Szwedzką zawarte, *liberum commerciorum* oboyga Krolestwa ludziom *usum et securitatem* dobrze obwarowały, wyraźnie dołożywszy, że *teloneorum et vectigalium in flumina Duna et Bulderaa*, *ut et maritimorum ac terrestrium in Livonia eadem ratio et in ijsdem tantum locis ab utraque parte in posterum sit*, *uti et ubi tempore induciarum*, *et ante hoc bellum ultimum fuit*, iednak niezwyczayne cła w Ry-

dze *novo titulo pecuniarum portarum*, od obywatelow W. X. L. Inflantskich y Kurlandskich wybierać, *post pacta Olivensia* poczęto *cum laesione* tych pakt świeżo postanowionych. Zaczym *insistendo ijsdem pactis*, ktore *amicabili ratione injurias componere praecipiunt* znioszy się w tym z Koroną Szwedzką na uznanie *damnorum* z nowego cła wybieranego od obywatelow W. X. L. Inflantskich y Kurlandskich *emergentium*, y zniesienia onego w dalszy czas Kommissarzow naszych (ktorych teraz z Senatu, Wielmożnych, Ludwika Kazimierza Iewłaszewskiego Woiewodę Brzeskiego Starostę Przewalskiego, Eremiana z Dębian Dębińskiego Kasztellana Rogożyńskiego Starostę Treydańskiego: a z Koła Poselskiego Urodzonych Hrehorego Podberezkiego Starostę
797 Upitskiego, Krzysztofa Antoniego Obryńskiego Podkomorzego Nowogrodzkiego, Hieronima Piaseckiego Podkomorzego Słonimskiego,..... Tyzenhauza Starostę Kupiskiego naznaczamy) wyprawuiemy. Ktorzy od Nas dostateczną w tey sprawie instrukcyą wziąwszy iako się *ad pacta* konformować maią z Kommissarzami Korony Szwedzkiey, to *negotium nonnullorum absentia non obstante* traktować, *et cum satisfactione* W. X. Lit. uspokoić powinni będą. Y Nam relacyą kommissyi swoiey uczynią na Seymie da Bog przyszłym ciż Kommissarze nasi *vigore eorundem pactorum*, z temiż Kommissarzami Korony Szwedzkiey, *cum assistentia* Kommissarza Xcia IMci Kurlandskiego, ponieważ kommissya przeszłego roku od Nas naznaczona z pewnych przyczyn effektu nie wzięła, *actum commissionis* odprawią, pewne między Inflantami Rzeczyposp: y Szwedzkiemi z Xięstwem Kurlandskim uczynią rozgraniczenie, y *totaliter* uspokoią. Tamże o zbiegłych poddanych z dobr ekonomii, y dobr naszych, także z dobr duchownych, y ziemskich za granice Kurlandskie, *serio instabunt* aby do W. X. L. *injuriatis* wydani byli.

Kommissya Labugowska względem portu W. X. Lit. do Krolewca.

8. Lubośmy *inhærendo pactis* z Kurfirsztem IMcią Brandeburskim, przez Nas w Bydgoszczy postanowionych, pewnych Kommissarzow naszych z Seymu *anno* 1658 na przeprawienie portu W. X. Lit. do Krolewca naznaczyli byli. Lecz że *propter incommoda belli* y rożnych przyczyn, do skutku ta kommissya nie przyszła, a tym czasem niezwykłe przed tym cło w Labgowie *post pacta* wybierać poczęto, przez co *libertas commerciorum impeditur*, a w pomienionych paktach to *cautum est*, aby *circa quascunque controversias ratione commerciorum et omnium inde dependentium vel spectantium, aut quæ ad illud quocunque modo referri possunt*, *commissio instituatur:* przeto *vigore eorundem pactorum* Kommissarzow *ex Senatu* Wielmożnych Mikołaia Stefana Paca Woiewodę Trockiego, Maichra Stanisława Sawickiego, Kasztellana Brzeskiego, Krzysztofa Paca Kanclerza W. X. L. A z Koła Poselskiego, Urodzonych Andrzeia Kotowicza Pisarza W. X. L. Iana Chrapowickiego Podkomorzego Smoleńskiego, Iana Karola Młockiego Starostę Pińskiego, Stanisława Władysława Tryznę Sędziego Ziemskiego Wołkowyskiego, naznaczamy. Ktorym tak o wybieraniu cła niezwyczainego iako w czym do przeszłych konstytucyi konformować się maią: o czasie y mieyscu odprawowania tey kommissyi znioszy się z Kurfirsztem IMcią Brandeburskim, dostateczną damy informacyą. Ciż Kommissarze o zbiegłych poddanych tak z dobr ekonomii y dobr naszych, iako z dobr duchownych y świeckich za granicę Pruską, zniosą się *et urgebunt*, aby wroceni byli do W. X. Lit. *injuriatis*. Akt ten kommissyi, *absentia nonnullorum non obstante* odprawią.

Zastawa ekonomii Szawelskiey. 798

9. Iż z miłości swoiey ku oyczyźnie Iaśnie Wielm: Paweł Ian Sapieha Woiewoda Wileński, Hetman Wielki W. X. Lit. ratuiąc ią *in defectu* skarbu W. X. Lit. *glorioso* w potomny wiek *exemplo* nie małą summę pieniędzy na Seymach przeszłych y teraźnieyszym liquidowaną, *de proprio* y u rożnych kredytorow zaciągaiąc, *ab anno* 1655 aż do 1661 wydał. Tedy za prozbą Senatu naszego y Posłow Ziemskich, uchylaiąc *pro hac vice* wszystkie prawa, o ekonomiach naszych postanowione, część tey summy, to iest ośmkroć sto tysięcy złotych Polskich, na ekonomią naszę Szawelską w Powiecie Upitskim y Xięstwie Żmudzkim leżącą, wnosiemy, y w pomienioney summie do oddania y wypłacenia oney *in toto absque ulla extenuatione*, iemu samemu, potomstwu, abo komu to od niego będzie zapisano, tę ekonomią, z kluczami Radziwiliszki, Ianiszki, Zagory, y Zamusze nazwanemi, z włościami, *et cum omnibus attinentijs*, prawem zastawnym na lat 6 puszczamy. A ieśliby w sześciu leciech nie okupiło W. X. L. tey ekonomii naszey, tedy do trzech lat *successive* po sobie idących, a że do oddania realney summy, Iaśnie Wielm: Woiewoda Wileński y sukcessorowie iego, *vigore* tey konstytucyi y przywileiu od Nas na to danego sobie bez żadney przeszkody ekonomią Szawelską będzie trzymał. Ktory przywiley nasz, *tam in toto quam in parte omnibusque et singulis contentis punctis et clausulis* w nim *specificatis* za zgodą wszech Stanow oboyga narodow *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy. Ktorą ekonomią Wielmożny Administrator skarbu W. X. Lit. w tey summie Iaśnie Wielm: Woiewodzie Wileńskiemu *in realem possessionem* podać bez żadnego zatrudnienia powinien będzie. Czego ieżeliby iakim pretextem nie uczynił, *pœnæ infamiæ* podpadać ma. O co *forum* z nim za dworem naznaczamy. Y iuż od dnia 24 miesiąca *Iunij*, w teraznieyszym 1661 roku Wielm: Woiewoda Wileński obiąwszy, bez żadney od Nas y sukcessorow naszych przeszkody; trzymać y pożytki z niey przychodzące na się obracać będzie: nic Nam y do skarbu naszego stołowego nie wnosząc, ani żadnym rachunkom podlegaiąc. A iż za przywileiami na-

szemi, iurgielta rożnym z tamtąd wypłacone bywaią, tedy *post decessum modernorum*, żadnemu iurgieltow tych, ani konsensow naszych na cessyą dawać nie będziemy. Y gdyby się iakie z strony podatkow Rzeczyposp: ciężary dawnieysze przed obięciem Wielmożnego Woiewody Wileńskiego od Nas na tey ekonomii pokazały, tedy nic tey summie zastawney preiudykować nie maią. Ale ktorzy się pokażą bydź winni, lub przeszli ekonomowie, lub poddani, wypłacić będą powinni. Także od stacyi, chlebow, stanowisk y przechodow żołnierskich (lubo to wyrażone prawa uwolniły wszystkie dobra stołu naszego) *specialiter* excypuiemy: że nigdy żadne pretensye
799 woyskowe przystępu mieć żadnego do niey nie będą mogły. Zostawuiąc *forum* wolne *contra excessivos et delinquentes* u każdego sądu possessorowi. Wolno będzie Iaśnie Wielmożnemu Woiewodzie Wileńskiemu y sukcessorom iego, tą summą pod tymże naszym y Rzeczyposp. warunkiem iako zechcą dysponować tak *in toto* iako *per partes*, y oppignorować. Y nie pierwey te dobra do Nas abo Sukcessorow naszych powracać będą, aż summa ośm kroć sto tysięcy złotych *totaliter et integre* onemu abo komu to od niego będzie zapisano, abo *jure successionis* należało, zapłacona, *absque extenuatione* będzie. A iako prędko skarb W. X. Lit. stosuiąc się do terminow tey konstytucyi summę mianowaną wypłaci, zarazem bez żadney trudności, z intratami wszystkiemi do stołu naszego abo Sukcessorow naszych, *possessor* przywrocić, y zdać ekonomią tę Szawelską powinien będzie.

Upewnienie wykupna ekonomii Szawelskiey y prowizya I. K. M. za intratę oney.

10. Na prozbę Senatu naszego y Posłow Ziemskich, na ten Seym zgromadzonych, pozwoliliśmy ekonomią naszę Szawelską z kluczami wszystkiemi do niey przynależącemi, zastawić w ośmiukroć stu tysięcy do sześciu lat Iaśnie Wielm: Pawłowi Sapiezie Woiew: Wileńskiemu Hetmanowi Wielkiemu W. X. Lit. względem długu od Rzeczyposp: winnego. Zaczym obowięzuie się y waruie to Nam y Sukcessorom naszym W. X. Lit. że tę summę przy expiracyi sześciu lat, ktore się zaczynaią w roku teraźnieyszym 1661 dnia 24 *Iunij*, a konczyć maią tegoż dnia w roku 1667 wypłaci, y te dobra pomienione stołu naszego, z należnemi intratami *sine ulla contradictione* wykupi. A ponieważ dla wygody w teraźnieyszych Rzeczyposp: ciężarach tak znaczney intraty ustępuiemy: tedy w nagrodę oney to sobie za zgodą wszech Stanow waruiemy, że z podatkow W. X. L. ma Nas dochodzić co rok po czterdziestu tysięcy złotych. Iakoż z podatkow W. X. L. na tym Seymie uchwalonych, arendarze nie do skarbu W. X. Lit. ale do naszego stołowego, *sub pœna triplicis pensionis* (o co *forum* za dworem *ad instantiam* Instygatora W. X. Lit. naznaczamy) wrocić tę summę maią takim sposobem, z ceł nowo podwyższonych pięć tysięcy: *ex auctione subsidiorum* 15 tysięcy z czopowego Xięstwa Żmudzkiego pięć tysięcy, a z ceł solnych teraz instytuowanych piętnaście tysięcy. Co y w kontraktach z temi arendarzami lub administratorami zawartych, ma bydź osobliwie od Urzędu Skarbowego W. X. L. warowano: te summy dwiema ratami będą powinni wnosić. Pierwszą w dzień nowego lata w przyszłym da Bog 1662 roku, drugą na Sw. Ian Chrzciciel w tymże roku. Toż uczynią y za drugi rok przyszły nic nie uchybiaiąc pod temiż winami terminu. Ieśliby też Rzeczposp: niewykupiła tey ekonomii w sześciu leciech, tedy iuż 800
od lat trzech do trzech lat ma iść ta zastawa, a W. X. L. na przyszłych Seymach obmyśli podatki, iakoby do skarbu naszego stołowego nieomylnie taka summa czterdzieści tysięcy złotych corocznie dochodziła, y ma to trwać dotąd, aż ta ekonomia Szawelska od W. X. Lit. cale od tey zastawy wyswobodzona będzie. Więc że pokazało się z liquidacyi na Seymach od Iaśnie Wielm: Woiewody Wileńskiego produkowanych, iż naywiększą część tey summy na żołd żołnierzom Rzplitey *erogavit:* tedy *iniungimus* to skarbowi W. X. Lit. żeby doyźrał *serio*, aby przy generalney zapłacie woysku W. X. L. to wszystko co się z liquidacyi żołdu pokaże tym ktore brały chorągwie wytrąciwszy, wszystkie te pieniądze zatrzymał w skarbie na okupno pomienioney ekonomii, iakoby w tym Rzplita żadney nie odnosiła szkody.

Summa na Wołpie y na Retowie.

11. Pokazało się to z liquidacyi przeszłych Seymow y teraźnieyszego, iako wielkie summy Iaśnie Wielm: Paweł Ian Sapieha Woiewoda Wileński Hetman Wielki W. X. L. *de proprio* łożył dla Rzpltey zastępuiąc *calamitoso* iey *tempore* niedostatku skarbu W. X. L. Zawdzięczaiąc tedy uczynność tę onego, y chcąc skuteczną uczynić satisfakcyą za zgodą wszech Stanow oboyga narodow (gdy dla wielkiey W. X. Lit. desolacyi, niepodobna z podatkow publicznych tak prętko wypłacić gotowizną) wnosiemy *authoritate præsentis Conventus* na Starostwo Wołpińskie, z kluczami Dubno Kołodzieźno, y Stary Dworzec nazwanemi, w Powiecie Grodzieńskim y Wołkowyskim leżące, sto tysięcy złotych Polskich: assekuruiąc y waruiąc to konstytucyą: że *post fata* Urodzonego Kazimierza Iana Sapiehy, Cześnika W. X. L. syna Wiel: Woiewody Wileńskiego, ktory dożywociem od Nas to Starostwo trzyma, nie pierwey My abo Sukcessorowie nasi będą mogli komu inszemu konferować tę dzierżawę Wołpieńską, aż pomienione sto tysięcy złotych odda. Ten ktory będzie życzył sobie to od Nas lub Sukcessorow naszych otrzymać Starostwo. Także y dawnieyszą summę w przywileiach Krolow IchM. ś. pamięci Antecessorow naszych specyfikowaną, y na toż Starostwo wniesioną, *realiter* sukcessorom pomienionego Starosty Wołpieńskiego, tenże oraz z tamtą sta tysięcy summą zapłaci. Takimże prawem za tąż zgodą wszystkich Stanow oboyga

narodow, na Ciwunstwo Retowskie w Wiel: X. Żmudzkim leżące, ktore od Nas dożywociem trzyma tenże Iaśnie Wiel: Woiewoda Wileński, wnosiemy drugie sto tysięcy złotych, długu od Rzpltey onemu winnego. Assekuruiąc imieniem naszym y Sukcessorow naszych, że *post fata* Wiel: Woiewody Wileńskiego nie pierwey to Ciwunstwo konferować będzie komu inszemu, aż donataryusz *refundet* sukcessorom onego lub
801 komu ta summa będzie z iego dyspozycyi należała, *absque ulla etiam extenuatione* tey summy. Na ktorą tak na Wołpieńską dawnieyszą y teraźnieyszą, iako y na Retowską summę przywileie od Nas dane, powagą Seymu teraźnieyszego *in toto* approbuiemy. *Salvis oneribus* y quartach *Reipub.*

Assekuracya Iaśnie Wielmożnemu Woiewodzie Wileńskiemu reszty długu od Rzeczyp. winnego.

12. Lubośmy za zgodą wszech Stanow na tym Seymie, chcąc skutecznie aquietować w sumach wydanych na potrzeby Rzeczyposp: w większey części obmyślili warunek Iaśnie Wielm: Pawłowi Sapiezie Woiewodzie Wileńskiemu Hetmanowi Wiel: W. X. L. iako osobliwie o tym wyrażaią konstytucye, że iednak z liquidacyi tak przeszłych dwu Seymow, iako y na teraźnieyszym produkowaney, pokazuie się *effective*, że ieszcze onemu W. X. Lit. zostaie winno sześćkroć sto tysięcy dziewięć set y dziewiętnaście złotych. Zaczym żeby y w tym należną otrzymał satysfakcyą, postanawiamy *authoritate praesentis Conventus*, aby Iaśnie Wielm: Woiewoda Wileński, według konstytucyi *anni* 1658 podatki Rzeczyposp: na tym Seymie uchwalone, y w dawnych retentach zostaiące, tak z dobr naszych wszelakich w dzierżeniu onego będących, iako z swych dziedzicznych do skarbu W. X. L. nie wnosząc, na siebie wybierał, y rachuiąc się w skarbie wiele tego uczynić miało, potrącał sobie, za tę wzwyż pomienioną summę. A ponieważ nie czynił po przeszłym Trybunale Skarbowym rachunkow, tedy na przyszłym z Seymu teraźnieyszego uchwalonym Trybunale, z tego wszystkiego ma *per factores suos*, wyrachować się w skarbie W. X. L. A skarb cokolwiek się pokaże, ma to potrącić w tę resztę summy winney *pro persoluto:* y daiąc kwit ma dołożyć, iak wiele ieszcze będzie tego długu zostawało. Lecz iż te podatki nie mogą *correspondere* dla wypłacenia wszystkiey summy pomienioney, tedy assekuruiemy powagą Seymu teraźnieyszego, Wiel: Woiewodę Wileńskiego y sukcessorow onego, że na naypierwszym Seymie, Rzeczposp: obmyśli sposoby, iakoby y to *residuum* czego nie dobierze z teraźnieyszych podatkow, iako się z skarbowych rachunkow pokaże, onemu samemu lub sukcessorom iego skutecznie wszystko zapłacono było, a żeby to iuż do tych trudności y zaciągania długow na Rzeczposp: więcey nie przychodziło, skarb W. X. L. z podatkow teraźnieyszych *sufficienter* ma prowidować cokolwiek należy na potrzeby woienne, iakoby Iaśnie Wiel: Woiewoda Wileński żadnych na żołdy woyskowe ani na insze Rzeczposp: potrzeby, ktore skarb W. X. L. powinien zastępować, nie czynił wydatkow. Czego cale *authoritate praesentis Conventus*, zabraniamy y takich expens Rzeczposp: nie będzie przyimowała. Expensa iednak iego Hetmańskie, bez ktorych bydź nie może według zwyczaiu przyimowane y wypłacywane, z skarbu W. X. L. będą. A że liquiduiąc fortece Lachowickiey wydatki osobliwie pokazano, że Wielmożny Ian 802
Karol Kopeć Woiewoda Połocki, dał rożnym zbożem *et alijs necessarijs* za dziewiętnaście tysięcy sześćset siedmdziesiąt y dziewięć złotych. Tedy te summę mianowaną skarb W. X. Lit. onemu lub sukcessorom iego zapłacić powinien będzie.

Assekuracya długu Wielm. Wincentego Korwina Gosiewskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. X. Lit.

13. Lubo to przeszłego Seymu konstytucyą, dług Wielmożnemu Podskarbiemu W. X. Lit. assekurowany z uchwalonych podatkow miał bydź wypłacony: ale że *per egestatem* skarbu W. X. Lit. do effektu nie przyszło, przeto *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy; aby Wielmożny Administrator skarbu W. X. Lit. naypierwey z uchwalonych na tym Seymie *in genere* podatkow, ktore ienokolwiek do skarbu wniesione będą, naypierwey Wielmożnemu Podskarbiemu, a w niebytności małżonce onego złotych Polskich sto tysięcy *ad rationem* winnego długu wypłacić, y *realiter* satysfakcyą w tym uczynił *sine ulla dilatione*. W czym *fidem* onego obowięzuiemy. Assekuruiąc y potym Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. małżonkę y sukcessorow iego, iż pozostała reszta tegoż niezapłaconego y Seymem assekurowanego długu iako nayprędzey z skarbu Rzpltey wypłacona będzie.

O zbiegłych poddanych z Xtwa Lit. do Korony.

14. Wyraźna konstytucya *anni* 1659 do odchodzenia zbiegłych poddanych Xtwa Lit. do Korony podaie *modum*. Lecz że długi process praw Koronnych, siła trudności obywatelom X. Lit. przynosi, tedy postanawiamy, aby *breviori processu sine beneficio aresti, reiecti, conservati sub publicatione exnunc banitionis* o odyskaniu zbiegłych z Xięstwa Lit. do Korony poddanych dekreta ferowane były.

Securitas dobr lennych W. X. Lit.

15. Dobra lenne, ktore *bene de Nobis et Republica meritis* dawane bywaią pod żadne *onera* żołnierskie y exakcye *ex natura sua* nie podlegaią: ale *coaequatis* z dobrami ziemskiemi wieczystemi, *immunitatibus et libertatibus gaudere* powinne. Zaczym zabiegaiąc, żeby *iurium feudalium convulsio* nie była, za zgodą wszech Stanow, wszystkie dobra lenne, do zwyczaynych przywracamy wolności. Ktore żadnemi assygnacya-

mi Hetmańskiemi, na chleby, stanowiska żołnierskie y insze *inusitata onera* takim dobrom nie maią bydź aggrawowane *perpetuis temporibus*. A lubo by y wyszły, dzierżawcy onym *parere* nie maią.

O Poborcach W. X. Lit.

16. Iako przed tym prawem obwarowano, ktore y teraz reassumuiemy, żeby ci ktorzy się
803 tykaią podatkow Rzpltey nie bywali Posłami na Seymy obierani, *ante satisfactionem plenariam* skarbowi: tak postanawiamy *perpetua lege* żeby też Urzędnicy Grodzcy, ktorzy maią sądzić o delaty, nie bywali Poborcami obierani. Ani ieden Poborca, z dawnieyszych y teraźnieyszych, raz po raz za Poborcę: ani w iednym ani w drugim Woiewodztwie y Powiecie, gdzieby miał possessye swoie, nie był obrany, *sub nullitate functionis*. W lat iednak cztery może bydź obrany, y to *post plenariam satisfactionem* w skarbie.

Reassumptio approbacyi laudorum W. X. Lit. y odłożenie koekwacyi pewnych Powiatow.

17. Konstytucyą *anni* 1655 ktora approbuie *lauda* W. X. Lit. tylko względem wydania podatkow, y wyprawy woienney przed tym Seymem, *sine praejudicio iuris publici et privatorum* postanowioną za zgodą powszechną *in toto* reassumuiemy; a że na Seymie roku 1658, 1659, *coaequatio ratione* szesnastu podymnych w Powiecie Wilkomirskim, Kowińskim, Upitskim, y Xięstwie Żmudzkim wydanych, do tego odłożona Seymu; tedy te szesnaścioro podymnych, ponieważ y na tym Seymie nie przyszło *ad coaequationem*, do przyszłego odkładamy Seymu.

Kommissya między obywatelami Piltyńskiemi a Xciem Imcią Kurlandskim.

18. Doniesiona iest Nam przez Posłow Ziemskich W. X. Lit. instancya od obywatelow Powiatu Piltyńskiego, iż niektore względem praw y inszych pretensyi między Xciem Imcią Kurlandskim, y obywatelami Piltyńskiemi, zachodzą dyfferencye, ktore chcąc uspokoić na uznanie ich, *authoritate praesentis Conventus* Kommissarzow naszych, z Senatu; Wielmożnych Wielebnego w Bodze Ierzego Białozora Biskupa Smoleńskiego, Ludwika Kazimierza Iewłaszewskiego Woiewodę Brzeskiego Starostę Przewalskiego, Eremiana z Dębian Dębińskiego Kasztellana Rogozyńskiego Starostę Treydańskiego, Krzysztofa Paca Kanclerza W. X. Lit. A z Kola Poselskiego Urodzonych Krzysztofa Antoniego Obryńskiego Podkomorzego Nowogrodzkiego, Wiktoryna Konstantego Mleczka Sędziego Ziemskiego Żmudzkiego naznaczamy. Ktorzy o mieyscu y czasie z Xciem Imcią Kurlandskim y obywatelami Piltyńskiemi zniozszy się na mieysce naznaczone ziadą: w prawa przywileie y we wszystkie z obu stron pretensye *nonnullorum absentia non obstante* weyrzą. A żeby to nie preiudykowało *iuribus Eccl. Sacrae Rom. Cath:* ciż Kommissarze nasi w prawa o Biskupstwo Piltyńskie *in ordine ad eximendum* weyrzą y Nam na przyszły da Bog Seym, dostateczną uczynią relacyą.

Uwolnienie od długow w skarbie winnych Wielmożnego Mikołaia Stefana Paca Woiewody Trockiego.

19. Nietylko na zasługi, ale też y na koszty, straty wielkie, Wielmożnego Mikołaia Stefana Paca Woiewody Trockiego ktore poniosł, 804
wszystkie swe fortuny dla Rzpltey y dostoieństwa naszego odważywszy, maiąc respekt: a mianowicie iż nietylko od woysk nieprzyiacielskich, ale też y od naszych wielką dobra onego poniosły dezolacyą gdzie obozy stały. Za zgodą wszech Stanow Rzpltey od wszystkich retentow (ktore ieno winien do skarbu Rzpltey) z dobr swoich Horoszczy y Iatwiska aż do Seymu teraźnieyszego winnych uwalniamy onego: y processa wszystkie w tey sprawie, *in quocunque foro* intentowane wiecznemi czasy kassuiemy. Iednak na tym Seymie uchwalone, y na potym Wielmożny Woiewoda Trocki z tychże dobr swoich, wszelakie podatki Rzpltey płacić powinien będzie.

Assekuracya summy likwidowaney na fortecę Nieświeżką Urodzonego Xiążęcia Radziwiłła, Podczaszego W. X. Lit.

20. Maiąc wzgląd na odważne w Rzpltey zasługi Urodzonego Michała Kazimierza Xcia Radziwiła Podczaszego W. X. Lit. ktore Nam y Rzpltey w każdych oświadcza okazyach: nie mniey y na wielkie *expensa* ktore *per omnes hostilitates* zatrzymuiąc *praesidium* Nieświeżkie *proprijs stipendijs*, a osobliwie podczas ostatniego oblężenia od woysk Moskiewskich roku 1660 spendował: ponieważ przed Deputatami tak z Senatu iako y Koła Poselskiego, *authentice* wszystkie wydatki probował: likwidowaną quotę, to iest pięćdziesiąt sześć tysięcy sześćset dwadzieścia ośm złotych Polskich, *authoritate praesentis Conventus* assekuruiemy, iż to *felicioribus Reipublicae temporibus* skarb W. X. Lit. zapłaci, z podatkow Seymu przyszłego uchwalonych, także z retent na maiętnościach tegoż Urodzonego Podczaszego W. X. Lit. zostaiących.

Assekuracya wydatkow woiennych Urodzonego Pisarza Polnego y Urodzonego Obożnego W. X. L.

21. Z likwidacyi przed Nami y Rzpltą, przez Deputatow z Senatu y z Koła Poselskiego na to wysadzonych, pokazało się, iż Urodzony Alexander Hilary Pułubiński Pisarz Polny W. X. Lit. zlecony sobie woyska naszego od Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego Hetmana W. X. Lit. regiment w Kurlandyi maiąc odważnie *et gloriose* funkcyą swoię odprawuiąc, na rożne woienne potrzeby swych własnych pieniędzy wydał summę czternaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt ośm złotych Polskich. Także iż Urodzony Michał Pac Obożny W. X. Lit. maiąc sobie od Nas zlecony regiment woyska zaciągu Wielmożnego Podskarbiego Wielkiego

y Hetmana Polnego W. X. Lit. *in absentia* iego na ten czas we wszystkich okazyach woiennych, odważnego żołnierza, y czułego Regimentarza godnie *implendo munia*, na rożne woienne
805 potrzeby *de proprio peculio*, wydał summę siedm tysięcy pięć set sześćdziesiąt złotych groszy dziewięć, co *luculenter* z likwidacyi przez Deputatow z Senatu y z Koła Poselskiego deputowanych *deductum est*. Za czym aby te summy, tak Urodzonemu Pisarzowi Polnemu, iako y Urodzonemu Obożnemu W. X. Lit. z teraźnieyszych podatkow Rzplta z skarbu W. X. Lit. dwiema ratami, to iest *medietas* przy wniesieniu pierwszey raty do skarbu, a druga połowa przy drugiey racie, *effective et realiter* wypłacone były, *authoritate praesentis Conventus* waruiemy.

Approbatio laudorum W. X. Lit. z strony wyprawy, in vim pospolitego ruszenia.

22. Lubo Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit. *ex occasione* wyprawy *in vim* pospolitego ruszenia za wiciami y reskryptami naszemi y wszelki porządek około tego namowiony y postanowiony, tudziesz dekreta o niedosyć uczynienie zgodnemu postanowieniu y o rożne *excessa* podczas pospolitego ruszenia popełnione, według prawa pospolitego ferowane *authoritate praesentis Conventus*, *inquantum iuri publico*, *Ecclesiae et privatorum non praejudicant*, approbuiemy. *Cum retentoribus* zaś ktorzy do tych czas uchwalonego podatku na tę wyprawę nie wydali, *forum* w Sądzie Grodzkim *sine appellatione* naznaczamy. Ktory według prawa pospolitego *de expeditione bellica* dekreta ferować, ferowane *exequi* powinien, banicye iednak *in contumaces et iure victos*, według statutu W. X. Lit. z Kancellaryi naszey W. X. Lit. wyniesione bydź maią.

Disciplina militaris W. X. Lit.

23. Za szerzącą się coraz licencyą żołnierską, ktorzy lubo tak wielą konstytucyami od stanowisk w dobrach ziemskich, a naybardziey we dworach szlacheckich, od wszelakich exakcyi y wiolencyi *arcentur*, iednak w tym stan szlachecki wielką cierpi aggrawacyą. Chcąc tedy takowe *coercere* exorbitancye żołnierskie *constitutionem anni 1626 in omnibus punctis et clausulis*. Także konstytucye *anni 1658*, *1659* y wszystkie inne *de disciplina militari*, tak w Koronie, iako w W. X. Lit. uchwalone *authoritate praesentis Conventus* reassumuiemy.

Woluntaryiskie chorągwie y nowe zaciągi W. X. L.

24. Woluntaryiskie chorągwie, że miasto podpory y oppugnacyi niepr zyiaciołow W. X. Lit. *ultimam* Rzpltey przynoszą *perniciem*, *penitus* one znosiemy: y *fidem* Wielmożnych Hetmanow W. X. Lit. *obstringimus*, aby żadnych uniwersałow, tak na te chorągwie woluntaryiskie z Kancellaryi swoiey nie wydawali, iako ludziom *alienae nationis* żadnych niepozwalali zaciągow y supplementow. Na co y My z Kancellaryi naszey, ludziom nieznaiomym y nie w tey oyczyznie urodzonym żadnych listow przypowiednych wydawać nie będziemy. *Inquantum* by zaś ziawiły się takowe listy, lub uniwersały po tey konstytucyi, *nullitati subiacere* maią. 806

O deputacyach do remiss tak Koronnych iako y W. X. L.

25. Iż rożne sprawy z remiss W. X. Lit. przychodzą na Seymy do sądow naszych, przeto mieć chcemy y postanawiamy, aby *in futurum* z W. X. Lit. do remiss, dwuch Deputatow należało, ktorzy rowno z Koronnemi przychodzić powinni będą: ktorych *sententias* tak w Koronnych iako y W. X. Lit. remissach excypować powinni będziemy, wzaiemnie też y Koronni Deputaci sentencye mieć będą w remissach W. X. L.

Gratitudo woyskom W. X. L. starego zaciągu.

26. W osobliwym respekcie maiąc woyska W. X. Lit. starego zaciągu ktore samo w tym powszechnym w oyczyznie zamięszaniu przy Nas zostawało, iakośmy mu Łoiow y Łubecz byli konferowali, tak teraz te Starostwa oboie *cum omnibus pertinentijs in genere et specie*, *jure haereditario* samemu woysku starego zaciągu *perpetuis temporibus* daiemy, y przywiley na to onemu wydany, za zgodą wszech Stanow oboyga narodow *in toto* approbuiemy. Takimże prawem Urodzonemu Alexandrowi Hilaremu Połubieńskiemu Pisarzowi Polnemu W. X. Lit. Rudobielkę w Powiecie Możyrskim, a Urodzonemu Władysławowi Chaleckiemu Strażnikowi W. X. Lit. Mołłcządz w Powiecie Słonimskim *cum omnibus pertinentijs* prawem dziedzicznym konferuiemy. Niemniey Urodzonemu Ianowi Miniewskiemu wioskę nazwaną Ihnatowo, y Pucewicze w Woiewodztwie Nowogrodzkim leżące *cum pertinentijs non derogando* prawom, y granicom *in contiguitate* miasta naszego Nowogrodzkiego, y Urodzonemu Franciszkowi Grochowskiemu puł wioski Wilamowicz, y Worobieiow *cum pertinentijs* w Woiewodztwie Brzeskim leżącey *jure haereditario* konferuiemy. Y na to przywileie pomienionym osobom z Kancellaryi naszey wydane approbuiemy.

Cassatio daniny Koszańskiego.

27. Z pewnych przyczyn y konsyderacyi konferowaliśmy byli pewne dobra nasze w Woiewodztwie Mścisławskim leżące, nazwane Koszany, Bereżyna Adamowi Koszańskiemu y synowi iego prawem wieczystym, ktore *etiam authoritate Comitiali* konstytucyą ztwierdziliśmy, pewni tego będąc, że przerzeczony Koszański, pierwszey w ktorą był wpadł *perduellionis notam* wiernieyszą miał nadgrodzić usługę, a że *secundario* do Moskwy się przedawszy, wiele Państwom naszym zaszkodził. Potym przez ludzie woyska naszego wzięty, sądem Wielmożnego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. *pro perduelli* uznany, zdrowiem *in poenam* zapłacił. Dobra tedy te pomienione do dyspozycyi naszey przypadłe, przy donataryuszach naszych według prawa im danego zostawać maią. Dla czego y przywiley z 807

Kancellaryi naszey, *eo nomine* dany, y konstytucyą przeszłego Seymu kassuiemy, brat iednak iego Ierzy Marcyan Koszański według przywileiu od Nas iemu konferowanego y konstytucyi Seymu przeszłego zostawać ma przy części swoiey.

Assekuracya summy kościoła katedralnego Wileńskiego y kaplice S. Kazimierza.

28. Konstytucyą Seymu przeszłego w roku 1658 assekurowaliśmy summę kościelną katedry Wileńskiey, y kaplice S. Kazimierza dwudziestą tysięcy złotych. Więc że gwałtowne Rzpltey potrzeby nie tylko wypłacić nie pozwoliły, owszem większy ieszcze dług zaciągnąć przyszło: tedy tak tę summę, iako y drugą poślednieyszą siedmiu tysięcy czterechset złotych *realiter* na potrzeby Rzpltey przez Wielebnego X. Ierzego Białozora Biskupa Smoleńskiego Kustósza Katedralnego Wileńskiego, y proboszcza S. Kazimierza odliczoną y daną *in summa* dwadzieścia y siedm tysięcy czterysta złotych, przez tegoż Wielebnego X. Biskupa na Skarbowym Trybunale w Grodnie w roku 1659 likwidowaną assekuruiemy. Iakoż *ad rationem* wypłacenia tey summy z podatkow na tym Seymie uchwalonych, z dobr duchownych W. X. Lit. rachunek w skarbie uczynić, siedm tysięcy y czterysta złotych *realiter* wypłacić *authoritate praesentis Conventus* skarbowi pozwalamy. Upewniaiąc że na Seymie ktory po teraźnieyszym naypierwszy będzie, z podatkow uchwalonych reszta dwudziestu tysięcy złotych Polskich *infallibiliter* zapłacona będzie.

Summa Trubecka.

29. Dosyć wyraźnie blisko przeszłego Seymu konstytucya decydowała, żeby skarb Koronny, summę Trubecką Wielmożnemu Krzysztofowi Wołotkowiczowi Woiewodzie Nowogrodzkiemu wypłacił. Ale że dotąd dla gwałtownych Rzpltey potrzeb satisfakcyi nie mogł uczynić, *authoritate praesentis Conventus* assekuruiemy go, y sukcessorow onego: że na przyszłym da Bog Seymie obmyślą Stany Koronne, że ta summa bez dalszych dylacyi *realiter* zapłacona będzie. A że tak długo czeka tey sobie należącey summy, *injungimus* Wielmożnemu Podskarbiemu Koronnemu, aby zaraz bez żadney zwłoki Wielmożnemu Woiewodzie Nowogrodzkiemu, z cła generalnego Koronnego nowo na tym Seymie uchwalonego y postanowionego tak zatrzymaną dotąd, iako do Seymu przyszłego (poki nie będzie oryginalna summa oddana) oddał, przychodzącą prowizyą według konstytucyi *anni 1659*. Tak też Urodzonemu Bazylemu Sołtykowi wydzieloną summę konstytucyą blisko przeszłego Seymu
808 skarb Koronny z prowizyą przychodzącą bez zatrudnienia oddać powinien będzie.

Securitas dobr ziemskich Wielebnych Panien Brygidek konwentu Grodzieńskiego y Brzeskiego.

30. Iako wszystkie dobra duchowne fundacyi ziemskiey prawem dawnym są uwolnione od ciężarow żołnierskich. Ponieważ pospolite ruszenie nie odprawuią: tak teraz, *authoritate praesentis Conventus* wszystkie o tym konstytucye reassumuiemy. Y osobliwie dobra Wielebnych zakonnic konwentu Grodzieńskiego reguły S. Brygidy w Grodzieńskim, Słonimskim, y Wołkowiskim Powiecie leżące, tak też konwentu Brzeskiego teyże reguły ubespieczamy *et hac lege perpetua cavemus:* aby pod żadne insze niepodlegały prawo ieno pod Ziemskie, w iakim dotąd te ich dobra zostawały. Y nigdy odtąd Wielmożni Hetmani, y Regimentarze nasi, stacyi y chlebow naznaczać nie będą: ani chorągwie żadne, stanowisk y noclegow odprawować nie powinne *sub poenis de disciplina militari sancitis*. A ponieważ Wielebne Panny konwentu Grodzieńskiego względem pospolitego ruszenia pod czas obsydyi Grodzieńskiey, z dobr swoich wszystkich, postanowieniu Powiatu Wołkowyskiego dosyć uczynili, y kwit od Urodzonego Marszałka Grudzieńskiego otrzymały. Zaczym delatę tegoż Powiatu na one podaną znosiemy, y od wszelakich processow prawnych uwalniamy.

Securitas dobr Pińskich duchownych fundacyi szlacheckiey.

31. Za zgodą wszech Stanow, dobra *Collegij Pinscensis Societatis Iesu* fundacyi prawa Ziemskiego godney pamięci Wielmożnego Xiążęcia Kanclerza W. X. Lit. (lubo są wszystkie dobra ziemskie dawnym prawem warowane) od wszelakich ciężarow żołnierskich, stacyi, wydawania chlebow, stanowisk, noclegow, y innych exakcyi uwalniamy, *sub rigore constitutionis de disciplina militari*.

Horodnictwo Mścisławskie.

32. Nie tylko z zalecenia Posłow Ziemskich Woiewodztwa Mścisławskiego, lecz z samey odwagi Urodzonego Iana Stankiewicza Horodniczego Mścisławskiego bacząc *experimentum*, gdy na żadne z nieprzyiacielem nie pozwalaiąc traktamenta, wolał odważnie y mężnie kilka wytrzymawszy szturmow za czwartym zaledwo żywo dostać się w tyrańskie więzienie, niżeli przeciwko Nam y Rzpltey pokazać *infidelitatem*. Przeto zachęcaiąc *ad benemerendum* iego samego y sukcessorow mieysca tego podług Połockiego, Witebskiego, y Mińskiego, Horodniczych mieysce iemu samemu, y na potym będącym Horodniczym Mścisławskim, zaraz po Urzędzie Ziemskim naznaczamy.

Nagroda Urodzonemu Woyskiemu Rzeczyckiemu y assekuracya długu od Rzpltey onemu winnego. 809

33. Zarobił na respekt nasz Urodzony Stanisław Michał Iudycki, Woyski Rzeczycki, ktory maiąc zleconą fortecę Lachowicką sobie, odważnie tam stawaiąc, od rożnych onę nieprzyiacioł zaszczycił, ale *novissime* gdy Chowańskiego z woyskami wielkiemi Cara Moskiewskiego potencyą, przy łasce Bożey *per industriam et resolutionem suam*, wytrzymał, abyśmy on po łaską naszą

wspierali. Więc że *ad præsens* żadney niemamy do ukontentowania onego okazyi: tedy za zgodą wszystkich Stanow, wieczystą iego maiętność, Hołdowicze, Denisowszczyznę w Woiewodztwie Nowogrodzkim leżącą pod Lachowicami będącą, *funditus* zruinowaną, *ab omnibus in genere oneribus Reip.* na lat trzydzieści uwalniamy, tamże na pewnym mieyscu tey maiętności onego, nazwanym Perebuie przy cerkwi Troyce S. iarmarki odprawować, to iest na dzień Troyce S. na S. Ierzy, na S. Mikołay według starego kalendarza pozwalamy, y na to przywiley od Nas dany, *authoritate praesentis Conventus*, approbuiemy. A że w dotrzymaniu pomienioney fortece Lachowiekiey, pod czas oblężenia pokazały się expensa tegoż Urodzonego Woyskiego Rzeczyckiego wydanych pieniędzy dwadzieścia y ieden tysiąc czterysta złotych u rożnych kredytorow na ręce iego zaciągnionych, ktore expensa przez Deputatow naszych tak z Senatu iako y z Izby Poselskiey, przy likwidacyi Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. likwidowane z przyszłych da Bog podatkow aby oddane były assekuruiemy. A kredytorow onego wszystkich u ktorych na tę ieno potrzebę pożyczył pieniędzy do oddania zupełney summy z skarbu W. X. Lit. suspenduiemy.

Assekuracya pewnym osobom.

34. Maiąc w należnym respekcie zasługi Urodzonego Krzysztofa Potockiego Krayczego W. X. Lit. coby mu zostawało winno w skarbie W. X. Lit. na przyszłym Seymie *authentica liquidatione* ma *probare*. Także y Urodzony Ian Stanisław Milewski Woyski Smoleński uczyni likwidacyą wydatkow swoich na prowiant piechocie podczas oblężenia Smoleńskiego łożonych.

Kościoła Nitawskiego y Guldyńskiego w Xięstwie Kurlandskim restauratio.

35. Kościoł Nitawski y Guldyński Katolicki ponieważ iest z rąk nieprzyiacielskich odzyskany, a dotąd *in hostico* zostawał wielką ruinę ponosi. Przeto ażeby te kościoły *quantotius* były restaurowane, y *currentia ad victum* należące Xiędzu Plebanowi zatrzymane *in toto* przywrocone były, po Xciu Imci Kurlandskim mieć chcemy, y tą konstytucyą Seymu *cavemus*.

810 **Securitas dobr Collegium Nieświeskiego Oycow Iezuitow.**

36. Stosuiąc się do konstytucyi Seymu Walnego Warszawskiego *anni 1589* ktorym dobra *Collegium* Nieświeskiego OO. Iezuitow, fundacyi Wielmożnego godney pamięci Krzysztofa Radziwiła Kasztellana Trockiego, za zgodą PP. Rad y Posłow naszych, wyzwolone są od służby ziemskiey woienney *et ab omnibus oneribus Reipb.* reassumuiemy one, *et authoritate* Seymu teraźnieyszego approbuiemy. A taż konstytucya służyć ma y Pannom Zakonnym reguły S. Benedykta Konwentu Nieświeskiego teyże fundacyi dobrom onych.

Donacya Urodzonemu Skarbnikowi Brzeskiemu.

37. Ponieważ Urodzonemu Ianowi Władysławowi Newelskiemu Skarbnikowi Brzeskiemu, Dworzaninowi naszemu nie obmyślono prowizyi, gdy mu dozor fortyfikowania Brzeskiey fortece zleciliśmy: tedy teraz 2 tysiąca złotych ktore iuż wziął sobie, przyimuiemy, a co zostaie przy onym ieszcze złotych dwa tysiąca siedm set trzydzieści pięć, od Woiewodztwa Brzeskiego, zapłacone do skarbu na Trybunale Skarbowym teraz uchwalonym bydź maią, *sub pœna triplicis pensionis*, względem ktorey satisfakcyi pomienionego Newelskiego z dekretu skarbowego *authoritate præsentis Conventus* uwalniamy.

Reassumpcya approbacyi przywileiu dożywotniego na Kiiowiec, y Mieleczyce, Urodzonemu Pawłowi Teterze, y deklaracya szlachectwa.

38. Iakośmy za wierne zasługi Urodzonego Pawła Tetery Sekretarza naszego dobra Kiiowiec y Mieleczyce z miasteczkiem Pieszczatcem do stołu naszego przedtym należące w ekonomii Brzeskiey leżące, ze wszystkiemi wsiami do tych kluczow przynależącemi prawem dożywotnim onemu konferowali. Tak y teraz tęż konstytucyą *a. 1659* reassumuiąc *et in toto* approbuiąc deklaruiemy że też dobra *per legem publicam* onemu nadane przy wszelkich wolnościach od żołnierza iako ekonomie nasze zostawać maią. Doznawaiąc też oraz większych dowodow odwag, wiary, y życzliwości onego ku Nam y Rzpltey, iako od Wielmożnych Hetmanow naszych zalecenie mamy, deklaruiemy go *de novo* za szlachcica Korony Polskiey y W. X. Lit. z potomkami iego obojey płci *ex lumbis* onego idącemi: przypuszczaiąc go do wszelakich prerogatyw, urzędow, y honorow szlacheckich, *pacem exnunc* onych czyniąc, *non obstante lege et statutis* o nowey szlachcie, na co y przywiley onemu z Kancellaryi naszey wydany, *authoritate præsentis Conventus in toto* approbuiemy.

Approbacya reskryptu obywatelom Woiewodztwa Połockiego. 811

39. Reskrypt obywatelom niektorym Woiewodztwa Połockiego z Kancellaryi naszey W. X. Lit. wydany, ktorych regestr Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. ręką iest podpisany, a z tym podpisem w Grodzie aktykowany będzie, *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy.

Libertacya kamienice w Wilnie.

40. Kamienicę, nazwaną Paskiewiczowską, w Wilnie na Trockiey ulicy leżącą Urodzonemu Cypryanowi Pawłowi Brzostowskiemu Referendarzowi y Pisarzowi W. X. Lit. od Nas przywileiem *jure perpetuo* konferowaną, *ab jurisdictione Civili*, y od Stanow pod czas wszelkich ziazdow, *etiam in præsentia nostra Regia* excypuiemy, a pod iuridykę Ziemską y Grodzką poddaiemy.

Approbacya plebanii w Layżewie y altaryi w Tryszkach.

41. Plebanią w Layżewie y altaryą w Tryszkach w Xięstwie Żmudzkim od Urodzoney Anny Pacowny Ważyńskiey, Ciwonowey Dyrwian Małych, za konsensem naszym z Kancellaryi naszey W. X. Lit. wydanym, fundowaną: *authoritate præsentis Conventus in toto* wiecznemi czasy approbuiemy.

Libertacya pewnych placow y dworow w Nowogrodku.

42. Place Droczyłowski y Iachimowiczowski, y na nich dwor, Urodzonego Krzysztofa Antoniego Obryńskiego Podkomorzego Nowogrodzkiego w ulicy Dziekorzyńskiey leżące, także dwor Urodzonego Ludwika Woyniłowicza, Stolnika Mozyrskiego, y plac pod nim będący na ulicy Kowalskiey, *ab jurisdictione Civili*, y od wszelkich mieyskich powinności y ciężarow, także stanowisk żołnierskich, y stanowisk Deputackich pod czas Trybunału, y wszelakich publicznych, ktoreby kiedy przypadać miały ziazdow y aktow wiecznie uwalniamy, a pod iurydykę Ziemską poddaiemy.

Libertacya kamienice w Wilnie.

43. Kamienicę w Wilnie na ulicy Niemieckiey stoiącą nazwaną Iakszteiowską w possessyi Urodzonego Mikołaia Franciszka Rossochackiego Sędziego Ziemskiego Trockiego będącą, *ab jurisdictione Civili*, y od wszystkich mieyskich powinności y ciężarow, także stanowisk wszelakich publicznych uwalniamy, a pod iurydykę Ziemską poddaiemy.

Libertacya domow pewnych w Słonimie.

44. Dom z placami pod nim Urodzonego Alexandra Hilarego Połubińskiego, Starosty Słonimskiego Pisarza Polnego W. X. Lit. w Słonimie w końcu ulice Panasowskiey oba puł ulice leżącemi, tak od Wielmożnego Podkanclerzego W. X. Lit. iako y od Koprowskiey nabyte: także 812
dom z placami Urodzonego Hieronima Piaseckiego Podkomorzego Słonimskiego na ulicy Grzybowskiey Zamkowey na łysey gorze między wielką ulicą y uliczką poprzeczną leżącemi, od rożnych osob nabyte *authoritate praesentis Conventus* wiecznie libertuiemy.

Ochrona Zyrowic.

45. Cudowne mieysce Zyrowickie osobliwego respektu, y kondolencyi godne iest, ktore iż przez nieprzyiaciela *funditus* iest zruinowane a każdego *subsidium* do restauracyi cerkwie y konwentu z siebie mieć nie może, samą tylko iałmużną sustentuiąc się. Przeto za zgodą wszech Stanow powagą Seymu teraźnieyszego Zyrowickie miasteczko z iego Ogrodnikami, od wszelkich exakcyi konsystencyi żołnierskich *in perpetuum* a od podatkow y ciężarow Rzpltey do lat czterech uwalniamy.

Plac w mieście Wołkowyskim Urodzonego Sędziego Ziemskiego Wołkowyskiego.

46. Plac na zbudowanie domu w mieście naszym Wołkowyskim na ulicy Krzemienickiey Urodzonego Stanisława Tryzny Sędziego Ziemskiego Wołkowyskiego, za cessyą Urodzonego Starosty Wołkowyskiego, prawem dożywotnim od Nas konferowany *authoritate moderni Conventus* prawem wieczystym onemu konferuiemy y do prawa Ziemskiego inkorporuiemy.

Seymiki w W. X. Litewskim.

47. Żeby iakiey waryacyi nie było w Seymikach Relacyinych postanawiamy, że to na tym terminie, y tam odprawować się będą, iako w deklaracyach Woiewodztw y Powiatow iest wyrażono według ktorych też y inszym Seymikom y ziazdom zawoiowanym zwłaszcza mieysca naznaczamy, gdzie też należne expedycye z Kancellaryi naszych będą dyrygowane.

O Inflantczykach.

48. Ponieważ *ipsa rei aequitas* wiedzie Nas do tego abyśmy obywatelom Inflantckim, ktorych *singulares* ku Nam y Rzpley *in fide et obsequio perseverantia*, odżałowaniem dobr oyczystych, wzgardzeniem obietnic Panow postronnych, cierpliwym od Rzpltey obiecaney do tych czas nagrody oczekiwaniem, iest *contestata* słuszną za tak wielką cnotę y utracone *patrimonia* nagrodę obmyślili, czegośmy pilno żądali y na teraźnieyszym Seymie, do skutku przywieść usiłowali, iednak iż konkurrencya *gravissimarum materiarum*, czas wszystek tey bardzo potrzebney deliberacyi odebrała, za zgodą wszech Stanow, do przyszłego da Bog Seymu, *immediate* potym następuiącego *extraordinarie* lub *ordinarie* złożonego, obmyślanie tey nagrody odkładamy, ktorey aby tym pewnieyszy obywatele Inflantscy 813
zostawali, *authoritate praesentis Conventus* waruiemy y assekuruiemy, że tey nagrody Inflantczykow materyą przed się wziąwszy z Seymu w reces nie puścimy, ale *ante omnia* cale tych wiernych poddanych naszych uspokoić obiecuiemy. A że *inter bene meritos* siła, *sub nomine* Inflantczykow, nie należnych osob do teyże się nagrody interessuie, owszem maiętności *jure etiam haereditario* w Koronie, y w W. X. Lit. ważą się nabywać, dzierżawy y Starostwa upraszać, na Urzędy wszelakie się wsadzać, y *omnibus praerogativis et immunitatibus* stanu szlacheckiego *frui*, *non sine fundamentalium* tey Rzeczyp. *legum vilipendio:* o ktorych wielom *constat*, że są *ex gente* Inflantczykow, lecz nie tych, ktorzy się do tey Rzeczyp. inkorporowali. *Cui malo occurrendo* postanawiamy, iż iako do nagrody, ktora ma bydź uczyniona, tak *ad aequalem iurium, immunitatum, et praerogativarum* stanu szlacheckiego *participationem*, ci tylko *admitti* y należeć maią, ktorzy *authenticis documentis, privilegijs, intercisis, bonorum dispositionibus* to *deducent, et luculenter probabunt:* Naprzod iż *possessionem* w tych prowincyach albo

Woiewodztwach Inflantskich, ktore do Korony Polskiey y W. X. Lit. były inkorporowane mieli. Druga iż mieli dobrze *ante conclusa incorporationis praedictae pacta.* Inszych zaś wszystkich Inflantczykow, ktorzy *ejusmodi deductione* praw swoich *carebunt*, iako od wzwyż mianowaney nagrody, tak *a beneficio indigenatus* cale *excludimus:* owszem po nich *haereditaria et advitalitia bona* iako *post alienigenas et nullo jure possessores, inter bene meritos* rozdamy. W czym wszystkim abyśmy y Rzeczypospol. dostateczną mieli informacyą, iako *de discrimine et differentia* Inflantczykow, tak też *de quantitate* szkod y utrat każdego Nam y Rzeczyp. wiernego Inflantczyka obiecuiemy *ex Senatus Consulto* deputowanych do Poswola zesłać Kommissarzow naszych sześć, to iest, dwoch z Korony, dwoch z Litwy, a dwoch Inflantczykow, przed ktoremi za innotescencyą wczesną od nich sobie daną aby wszyscy obywatele Inflantscy *in praefixo* stawiwszy się *termino*, prawnemi dowodami iako *amissorum patrimoniorum quantitatem*, tak *vetustatem suae possessionis incorporatione antiquiorem*, likwidowali postanawiamy. A po takowey uczynioney likwidacyi Kommissarskiey praw Inflantskich lustracyi słuszna nagroda na przyszłym zaraz Seymie obyméślona y do skutku przywiedziona będzie. Ciż Kommissarze, dobra Biskupstwa Wendeńskiego z Inflantami odeszłe w osobliwą wezmą konsyderacyą, y Nas *in ordine satisfaciendum* na Seymie przyszłym *informabunt.* Na ktorym to Seymie *immeditae* potym następuiącym, *formam regiminis super residuo* Inflant tak też *Senatorias dignitates* y porządek Urzędow ustanowić y ordynować obiecuiemy. Więc iż między innemi z Inflantskich obywatelow dobrze Nam y Rzeczyp. zasłużonemi Wielebnego X. Gotharda Tyzenhauza Suffragana Wileńskiego baczemy bydź godnego,
814 ktorego rodzic Wielmożny Gothard Tyzenhaus Woiewoda Derptski bez wątpienia *amplas possessiones et Senatoriae dignitati correspondentes* drugim zachowania cnoty y wiary, ku Nam y Rzeczyposp. przykład daiąc porzucić, a oraz siebie y dziatki swoie *in egestatem eijcere* musiał: za zgodą tedy wszech Stanow obiecuiemy pierwszy *vacans*, ktory się *ex abbatijs intra haec duo Comitia* zdarzy przerzeczonemu Wielebnemu X. Suffraganowi Wileńskiemu konferować, y *hoc praemio* iako *paterna* w niem *remunerari merita*, tak cierpliwie do tych czas wytrzymane, w oczekiwaniu obiecaney od Rzeczyp. nagrody *solari taedia.*

Cło nowe solne w W. X. Lit.

49. Chcąc iako naylepiey skarb Rzeczyp. W. X. Lit. na zapłatę woysk naszych podatkami *augere*, za zgodą wszech Stanow, *defectum ærarij publici* supplementuiąc, uchwaliliśmy cło solne na lat dwie. Ktore skarb Rzeczyposp: osobom pewnym ktore się z tym przed Nami deklarowali, a nie komu inszemu za pułtorakroć sto tysięcy bez defalkacyi arędować powinien będzie. Ta zaś summa ratami czterema do skarbu W. X. Lit. wniesiona bydź ma. To iest pierwsza rata w roku da Bog przyszłym 1662 w dzień nowego lata. Drugą ratę w tymże roku 1662 w dzień ś. Iana Chrzciciela. Trzecia rata w roku 1663 także w dzień nowego lata. Czwarta rata w tymże roku 1663 w dzień ś. Iana Chrzciciela. A wybieranie tego cła ma się zacząć w roku teraźnieyszym 1661 dnia 30 *Iulij*, a kończyć się będzie w roku da Bog przyszłym 1663 takowegoż miesiąca y dnia. Od każdey beczki soli zamorskiey, ktorą tak wodą rzekami Niemnem, Wilią, Dźwiną, iako londem wprowadzać do W. X. L. będą na każdey komorze y przykomorkach po złotych dwa, a od sledzi beczki po złotych cztery. Tymże sposobem cło Koronney soli y sledzi ze Gdańska do W. X. Lit. przychodzących, ktore tak wodą, rzeką Bugiem, iako londem przez rożne goścince y komory przywożą: od beczki soli Wielickiey, y Bocheńskiey po dwa złote, a od sledzi beczki po cztery złote płacić powinni będą. Od soli zaś ktora z Wołynia y z Ukrainy wyprowadzona bywa, od beczki po pułzłotego, od tysiąca wielkiey soli złoty y puł osma grosza Polskiego, od tysiąca małey groszy pięć Polskich. Także wodą przez wszystkie portowe rzeki, Styr, Dniepr, Prypeć, Berezynę, Lanią, y wszystkie *in genere et specie* portowe: y lądem przez wszystkie goścince y komory do W. X.. Lit. w Ruskie y Poleskie kraie, *nemine excepto cujuscunque status et conditionis* dawać powinni. Od płacenia zaś tego cła nowo postanowionego żadnemi libertacyami by też konstytucyą lubo dekretami warowanemi, nikt się excypować nie może *sub pœna confiscationis* tego towaru do W. X. Lit. wprowadzonego. O co *forum* u Sądow naszych Zadwornych Assessorskich naznaczamy. Komor zaś y przykomorkow nigdzie na wybieranie tego cła 815
nikt bronić *sub pœnis legum* nie będzie. Waruiemy to iednak, aby raz zapłaciwszy to cło od soli od sledzi, na ktorey komorze abo przykomorku, iuż więcey tego cła nigdzie nie płacono. A ieśliby iednak (strzeż Boże) w tych dwu leciech arendy tego podatku solnego, albo *hostilitas* znaczna, albo powietrze morowe grassować w W. X. Lit. miało, o słuszną defalkacyą arendy tey starać się u Rzpltey pozwalamy.

Czas wniesienia y szafunek podatkow W. X. L.

50. Dogadzaiąc tak wielkim Rzpltey potrzebom, osobliwie aby woyska nasze W. X. Lit. mogły bydź ukontentowane, uchwalamy przy inszych podatkach w W. X. Lit. dwadzieścia dwoie podymnych. Ktore Woiewodztwa y Powiaty dwiema ratami wydać powinne będą. To iest pierwszą ratę dwanaścioro podymnych począwszy wybierać od Seymikow Relacyinych, Poborcowie powinni będą wnieść do skarbu dnia 31 *Augusti* w Wilnie. A ieżeli nie będzie ewakuowane *tempestive*, tedy w Nowogrodku. A drugą ratę dziesięcioro podymnych wniosą dnia 10 *Octobris.* Ktory to podatek ze wszelakich dobr naszych y ekonomicznych, także duchownych,

świeckich, *nemine excepto* będą powinni wszyscy wydać, do Poborcow *(sub pœnis in legibus expressis)* według ostatnich *anni* 1659 abiurat. A w tych Woiewodztwach y Powiatach, w ktorych *propter hostilitatem ab anno* 1655 lub *in toto* lub *in parte abjurata* nie były, także y w tych dobrach, w ktorych dla pewnych impedymentow być nie mogły, teraz maią bydź *abjurata more ordinario* odprawowane, według ktorych, teraz uchwalone będą oddawać, z takich dobr do Poborcow podatki. Dwoie też podymnych na Wielmożnych y Urodzonych Kommissarzow do traktatow Moskiewskich, konstytucyą teraźnieyszą naznaczonych ze wszelakich dobr (zachowuiąc sposob wydawania iako y w tych wzwyż pomienionych podatkach) do tychże Poborcow przy pierwszey racie wydać powinni będą *sub ijsdem pœnis.* Więc że iuż niektore Powiaty na pierwszych Kommissarzow, po dwoygu, insze po iednym, po dymnym a insze tylko po części *ad rationem* tego podatku oddały: tedy *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, żeby wszytkie Woiewodztwa y Powiaty koekwowały się w tym dwoygu podymnym, tak iakoby żadne retenta, przy onych nie zostawały. O ktore iako y o insze w Trybunale Poborcowie y retentorowie sprawić się powinni będą. Szafunek tych podatkow taki ma bydź. Dwadzieścia dwoie podymnych, ni nacz inszego Wielmożny Administrator skarbu W. X. Lit. nie ma obracać, *sub solutione de suo*, tylko na żołd woyskom W. X. Lit. tak starego iako y nowego zaciągu. Y zaraz pierwszey raty po-
816 datek odebrawszy, ma oddawać za assygnacyami Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. tym żołnierzom, ktorzy w dalszey służbie Rzeczyp: będą zostawali. Drugiey też raty pieniądze odda temuż woysku na kommissyi woyskowey, na Seymie teraźnieyszym naznaczoney. Dwoie podymnych osobliwie uchwalonych, ni nacz inszego też nie obracaiąc zupełnie odda Panom Kommissarzom do traktatow Moskiewskich na tym Seymie naznaczonych, żadney w tym nie czyniąc zwłoki, z inszych zaś podatkow teraz postanowionych naypierwey będzie dawał *secundum exigentiam* na potrzeby woienne za assygnacyami Wielmożnego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. y insze *necessaria* publiczne z tychże będzie prowidował. A długi Rzpltey według dyspozycyi teraźnieyszego Seymu w konstytucyach mianowane należnym osobom wypłaci.

Cło nowo podwyższone W. X. L.

51. Życząc w dalszey służbie Rzpltey woyska nasze W. X. Lit. zatrzymać, między inszemi podatkami cło nowo podwyższone y spław wodny na lat dwie po sobie idące, ktore się zaczęły dnia 30 miesiąca *Iulij anno* 1661 a skończą się takowegoż dnia 29 miesiąca *Iulij anno* 1663 uchwalamy. Ktore w administracyą w niebytności na ten czas Wielmożnego Wincentego Korwina Gosiewskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. Wielmożnemu Adamowi Macieiowi Sakowiczowi Woiewodzie Smoleńskiemu Administratorowi skarbu naszego W. X. Lit. daiemy: aby iako z naylepszym pożytkiem y wygodą Rzpltey *plus offerenti Reipub.* chrześcianinowi *bene possessionato* arendował. Zachowuiąc się w tym wszystkim, według konstytucyi przeszłych, tak też według konstytucyi *anni* 1644 ktorą y wszytkie tam allegowane reassumuiemy. To osobliwie waruiąc, że w wybieraniu tego cła, żadne listy, libertacye, przywileia, y dekreta nasze, ieśliby iakie względem wolności, tak miastom naszym, iako y duchownym y świeckim wydane były; nikomu służyć nie maią: ani będą mogły *prœjudicare.* A nie inaczey Celnicy to cło maią wybierać, iedno według instruktarza *anni* 1644 ktory w metryce W. X. Lit. iest inserowany.

Czopowe W. X. Lit.

52. Do inszych podatkow publicznych, ktore na teraźnieyszym Seymie dla potrzeb Rzeczyp. y dla zatrzymania w dalszey służbie woyska naszego, zgodnie są namowione, czopowe we wszystkim W. X. Lit. w dobrach naszych, duchownych, y szlacheckich, *in duplo* na lat dwie uchwalamy: y w administracyą skarbową, według dawnego prawa y zwyczaiu, *in absentia* na ten czas Wielmożnego Wincentego Korwina Gosiewskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. Wielm. Adamowi Macieiowi Sakowiczowi Woiewodzie Smoleńskiemu, 817
Administratorowi skarbu W. X. Lit. aby z naylepszym pożytkiem Rzeczypos. *per plus offerentiam bene possessionato* dysponował, daiemy. A w przyszłym roku *cessante hostilitate* na Rusi, *cum auctione* będzie arędował. Ktorego czopowego wybieranie zacznie się w roku teraźnieyszym 1661 dnia 30 miesiąca *Iulij* skończy się zaś takowegoż miesiąca *Iulij* 30 w roku 1663. A życząc, aby pomienione czopowe, słusznie bez szkody skarbowey, y bez ukrzywdzenia ludzi ubogich wybierane było, wszystkie konstytucye, o czopowym osobliwie *anni* 1626, 1630, 1635. 1637, 1638 wyrażone *in toto* approbuiemy.

Cło auctio subsidiorum W. X. L.

53. Iako inne podatki publiczne, tak y cło *sub titulo auctio subsidiorum*, dla rożnych potrzeb Rzeczyposp: y dla zatrzymania woyska naszego W. X. Lit. w służbie dalszey, zgodnie na lat dwie, ktore się zaczynaią dnia 30 miesiąca *Iulij anni praesentis* 1661 a skończą się dnia 30 miesiąca *Iulij anno* 1663 uchwaliwszy: w administracyą Wielmożnego Adama Macieia Sakowicza Woiewody Smoleńskiego Administratora skarbu W. X. Lit: *in absentia* na ten czas Wielm: Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. X. L. daiemy. Ktore cło, tak iako y nowo podwyższone, ma Wielm: Administrator skarbu W. X. L. z naylepszym Rzeczyposp: pożytkiem dysponować, arędniąc chrześcianinowi *bene possessionato plus offerenti Reipubl.* Więc aby *similiter* żadne libertacye w wybieraniu tego cła nie prze-

szkadzały: ieżeli ktore miasta nasze, duchowne y świeckie, *in præterito* otrzymali, tedy one *protunc* uchylamy. Celnicy nie maią inaczey wybierać tego podatku, ieno według instruktarza *anni* 1650.

Donativum kupieckie W. X. L.

54. Na kupce wszystkie W. X. Lit. według ordynacyi *anni* 1658 summę dziesięć tysięcy wkładamy. Ktorą *absque ullis defalcatis*, dwiema ratami w tym roku 1661 pod winami w przeszłych konstytucyach opisanemi, wnieść powinni będą do skarbu.

Augmentum podatku Rzpltey z tabaki W. X. L.

55. Towar tabaczny ponieważ nic nieszkodzi przeto augmentuiąc skarb W. X. L. na potrzeby Rzeczyposp: woienne, *ab inductis et evectis* płacenie od każdey rule tabaki po złotych pięci, *nemine excepto* ktoryby tym towarem handlował, na komorach y przykomorkach pogranicznych uchwalamy: y w administracyą lub *per plus offerentiam* arendy, zaczynaiąc *a die.....men: anni currentis* 1661 aż do takowego terminu *anni* 1663 na lat dwie Wielm: Adamowi Macieiowi Sakowiczowi Woiewodzie Smoleńskiemu, Administratorowi skarbu naszego W. X. L. podaiemy.

818 **Pogłowne y podymne żydowskie W. X. Lit.**

56. Na żydow wszystkich W. X. L. *in subsidium ærarij publici*, dla potrzeb Rzeczyposp: woiennych, summę dwanaście tysięcy wkładamy, ktorą dwiema ratami w tym roku 1661 do skarbu wnieść, *sub pœnis contra retentores* podatkow publicznych *sancitis* będą powinni. A podymne tak iako wszystkie Woiewodztwa y Powiaty wydawać będą temiż ratami, do Poborcow Powiatowych według kwitow ostatnich *sine abjuratis*. A to oddawszy od wszelkich ciężarow Powiatowych *et a laudis* według konstytucyi *anni* 1650 wolni być maią.

Pogłowne Tatarskie.

57. Wszyscy Tatarowie, ktorzy zdawna powinni dawać pogłowne, osobliwie furmani y rzemieśnicy, za pierwsze niewydane pogłowne sprawią się *cum satisfactione* w Trybunale Skarbowym, teraz postanowionym. A na potrzebę teraźnieyszą Rzpltey oddadzą do skarbu W. X. L. temiż dwiema ratami *per medietatem* wnosząc, na iednę ratę tysiąc złotych bez żadney defalkacyi, ktorzy zaś służbę Ziemską y w woyskach naszych służą według dawnych praw y statutu W. X. L. zachowani bydź maią. Tych iednak, ktorzy do pogłownego właśnie należą, między sobą ochraniać nie maią, y każdy Rotmistrz Tatarski powinien będzie na regestrze podać onych skarbowi, lubo w prawie pospolitym nie iest rowność z stanem szlacheckim (ile w kryminałach) Tatarow, iednak na przyczynę PP. Rad naszych W. X. Lit. za odwagi znaczne Tatarow niektorych osobliwie Dawida Baranowskiego Tuhana, Dawida Reyżowskiego, Chadzbieia Kulbieckiego Rotmistrzow naszych Tatarskich, także Mustapha Baranowskiego Tuhana, Smaiła Adziaiewicza, Konwrata Abrahima y Szabana Baranowskich Tuhanow, Iana Montusza Milaszewicza Furza, *ratione* kryminałow samych w wolnościach, prawach, z narodem szlacheckim, ich samych y potomstwo onych porownywamy, excypuiąc wszelkie insze prerogatywy *solis patricijs* należące. Y tych wszystkich Tatarow, y chorągwi ich w służbie naszey y Rzepltey zostaiących zasługi, aby z inszemi chorągwiami Polskiemi porownane były waruiemy.

Miasto Mohilow.

58. Na przyczynę Panow Rad naszych w osobliwey maiąc konsyderacyi instancyą Iaśnie Wielmożnego Pawła Sapiehy Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. o to że oni odważnie *proprio ausu* wyrzuciwszy *præsidium* nieprzyiacielskie z Mohilowa, z poddaństwem wiernym przeciwko Nam y Rzpltey do pomienionego Woiewody Wileńskiego iako Wodza naszego udali się: *et ex clementia nostra Regia* przywiley z Kancellaryi naszey W. X. L. na amnistyą generalną wszystkim tym mieszczanom wydać roskazaliśmy. Ktory *authoritate præsentis Conventus in toto* approbuiemy. A przychęcaiąc y inszych do takichże przykładow, wszystkie przywileie temu miastu y mieszczanom z dawna od Przodkow naszych y od Nas samych tak dawne iako y świeżo na tym Seymie nadane, we wszystkich punktach według reskryptu od Nas im teraz danego, stwierdzamy. Czego insze miasta *in exemplum trahere* nie maią. Maiąc też wzgląd na srogą desolacyą tego miasta y zubożenie mieszczan, od wszelakich ciężarow wyiąwszy cło solne, czopowe, y myto nasze y Rzpltey ktore na teraźnieyszym Seymie y na inszych uchwalone będą, także krom tabaku, ktory do skarbu naszego stołowego zawsze ma należeć, do lat czterech za zgodą wszech Stanow uwalniamy. 819

Miasto Wilno.

59. Maiąc w respekcie osobliwym zruinowane *per incommoda belli* y zniszczenie miasta naszego stołecznego W. X. Lit. Wilna, od podatkow publicznych, na tym Seymie y na potym uchwalonych, *excepto* płacenia ceł y myt naszych y Rzpltey także czopowego, na lat cztery *authoritate præsentis Conventus* ono uwalniamy. Takowymże sposobem miasto nasze Oszmianę, y Lidę libertuiemy; także y miasto nasze Troki iako cale zruinowane przez nieprzyiaciela, uwalniamy od podatkow na lat cztery.

Miasto Szkłow.

60. Za instancyą Iaśnie Wielm: Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. a za zgodą wszystkich Stanow *præsentis Conventus* mieszczanom Szkłowskim generalną amnistyą daiemy: y od wszystkich podatkow Rzpltey na tym Seymie, y na potym uchwalonych do lat czterech uwalniamy. Cło iednak solne, czopowe y myto stare, według dawnych zwyczaiow do skarbu naszego płacić powinni będą. A że teraz Urodzony Alexander Chocim Kamieniecki obywatel Woiewodztwa Smoleńskiego zostaiąc na Szkłowie *multum fidelitatis* Nam y Rzpltey *præstitit*, za zaleceniem Wielm: Hetmana Wielkiego W. X. Lit. amnistyą onemu *ex consensu Ordinum* daiemy y przy iego possessyach gdziekolwiek będących zachowuiemy.

Miasto Orsza.

61. Żeby miasto Orsza, ustawicznemi inkursyami Moskiewskiemi nie raz spalone y *funditus* zruinowane, mogło się w ludzie gromadzić, maiąc osobliwy na to wzgląd mieszczan Orszańskich, od podatkow na tym Seymie y na potym uchwalonych do lat czterech uwalniamy, excypuiąc cła nasze y Rzpltey y czopowe, tym ktorzy nie są popaleni. Prawa też y przywileie, tak dawne od Antecessorow naszych, iako y od
820 Nas samych nadane temu miastu, *in toto* approbuiemy. A ponieważ Sławetny Karp Cholewicz Burmistrz Orszański, zaciągnąwszy summy u rożnych kredytorow swych *in defectu* skarbu Rzeczyposp: woysku naszemu W. X. L. na rekognicye wydawał. Tedy tym kredytorom onego satysfakcyi do uyszczenia od woyska suspenduiemy.

Miasto Dzisna, Siebież, y Newel.

62. Ponieważ *fidelitatis suæ* miasto Dzisna *documentum*, gdy *præsidiarios* Moskiewskie od siebie wyrzuciwszy, ku Nam y Rzpltey cale z poddaństwem powrocili; zaczym *ex clementia nostra*, y za zgodą wszystkich Stanow, amnistyą mieszczanom tamteyszym daiemy, a maiąc *in respectu desolationem* y zubożenie tego miasta, od podatkow Rzplitey na tym Seymie y na potym uchwalonych, na lat cztery (okrom czopowego, ceł naszych y Rzpltey) *authoritate præsentis Conventus* uwalniamy: y wszystkie przywileie temu miastu, zdawna od Przodkow naszych, y od Nas samych nadane we wszystkich punktach stwierdzamy Takoweż prawo y libertacya ma służyć do lat czterech miastu Siebieżowi, y Newlowi.

Libertacya miastu Lachowickiemu.

63. Maiąc w konsyderacyi naszey mieszczan Lachowickich, życzliwość y cnotę, że od początku woyny Kozackiey, y Moskiewskiey, będąc trzykroć *funditus* zruinowani, y popaleni, teraz za nastąpieniem czwarty raz Chowańskiego, są *funditus cum fortunis suis* zruinowani. Tedy iako miastu z obywatelami onego ktorzy w oblężeniu zostawali, tak też włości Lachowickiey, ktora wszystka za swe życzliwości poniosła wielką ruinę od nieprzyiaciela, czasu obsydyi Lachowickiey, y od woysk naszych po zniesieniu nieprzyiaciela, za zgodą wszech Stanow, libertacyą na lat dziewięć daiemy; na co przywiley z Kancellaryi naszey temu miastu wydany we wszystkich punktach approbuiemy. A dla bespieczeństwa dalszego pozwalamy Wielm: Hetmanowi Wielkiemu W. X. L. poki będzie trwała *hostilitas*, na Lachowickiey fortecy, chować dwieście piechoty, ktorey z skarbu W. X. L. ma zawsze dochodzić skuteczna zapłata.

Miasto Brześć, Szereszow y Kamieniec Litewski.

64. Miasta naszego Brześcia *desolationem* maiąc w respekcie naszym *authoritate præsentis Conventus* od podatkow na teraźnieyszym Seymie y na potym uchwalonych, na lat cztery, tak mieszczan iako y żydow Brzeskich uwalniamy. *Excepto* płacenia myt, ceł naszych y Rzpltey, także czopowego. Prawa też onych dawne y przywiley temu miastu dany na trzy iarmarki do roku *in toto* approbuiemy. Miastu też Szereszowowi takowymże sposobem libertacyą daiemy, y przy- 821
wiley na to onemu dany approbuiemy. Iako też y Kamieńcowi Litewskiemu.

Miasto, Mińsk, Pińsk, y Bracław.

65. Maiąc wzgląd na zniszczenie mieszczan y samego miasta naszego Mińska, ktore *funditus* iest zniesione, a życząc aby co prędzey restaurowane bydź mogło, miasto to z mieszczanami iego od stanowisk, stacyi, wydawania chleba noclegow, przechodow żołnierskich, iako y od wszelakich podatkow Rzpltey na tym Seymie y na potym uchwalonych, *excepto* ceł, myt, y czopowego do lat czterech uwalniamy. A iż *injuria belli* dawnieysze oryginały przywileiow miastu Mińskiemu służące poginęły, ktore w przywileiu *confirmationis* od Nas na Koronacyi danym są wyrażone, tedy przywiley ten *lege præsenti* approbuiemy. Takowymże sposobem maiąc w respekcie *calamitatem* miasta naszego Pińska, y Bracławia, libertacyą pod temiż kondycyami tym miastom daiemy, y przywileie tym miastom od ciężarow żołnierskich z Kancellaryi naszey dane *in toto* approbuiemy.

Miasto Krzyczew.

66. Maiąc w konsyderacyi wielką miasta naszego Krzyczewa desolacyą, a do tego że przeszłych libertacyi naszych konstytucyą na Seymach przeszłych im pozwolonych, dla prędszego nastąpienia nieprzyiaciela zażywać nie mogło; tedy onych *vigore præsentis Conventus* od podatkow Rzpltey (*excepto* płacenia ceł y myt także czopowego) na lat cztery uwalniamy. Na co y przywiley nasz onym dany approbuiemy, *non derogando* iednak niczym władzy *et privilejio* Wielmożnego Mikołaia Stefana Paca Woiewody Trockiego, Starosty y Woyta Krzyczewskiego, ktoremu oni iako wszelkie posłuszeństwo, tak y wszelaką powinność pełnić powinni. Miastu też Mścisławowi, libertacyą do lat czterech od podatkow Rzpltey (wyiąwszy cła nasze y Rzeczypospolitey) daiemy.

Miasto Grodno, Nowogrodek, y Merecz.

67. Ponieważ miasto Grodzieńskie z folwarkami, y przedmieściami od woysk Moskiewskich zgruntu zruinowane y spustoszone zostaie; prze-

to aby *ad meliorem statum* przyść mogło, od podatkow na tym Seymie, y na potym uchwalonych mieszczan y żydow Grodzieńskich na lat cztery (okrom płacenia cła y myta, y czopowego) uwalniamy: y przywiley onym *ante unionem* dany, względem wolnych handlow na Niemnie y rzece Necie, *in toto* approbuiemy. Takowymże sposobem maiąc w respekcie spustoszenie miasta naszego Nowogrodka, libertacyą pod temiż kondycyami na lat cztery temu miastu daiemy. A ponieważ miasto nasze Merecz libertacyi od Nas pozwoloney konstytucyą *anni 1655* zażyć y mieć nie mogło, y owszem tym większą od ustawicznego nieprzyiaciela przez te lata 822
poniosło dezolacyą pomienioną konstytucyą *praesenti Conventu* approbuiemy.

Maydeburg Szadowowi.

68. Miasto Szadow w ekonomyi Upitskiey leżące, *gaudet* iuż za przywileiem naszym *iure Maideburgico*, ktory to przywiley pod datą w Warszawie dnia 25 miesiąca Czerwca roku 1654 wydany, *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy.

Miasto Nieśwież y Słuck.

69. Miasto Nieśwież, iż przez częste inkursye nieprzyiacielskie zdezolowane, a przez ostatnie teraźnieysze woyska Moskiewskiego oblężenie *funditus* zruinowane zostaie, ponieważ Nam y Rzpltey mieszczanie miasta tego *fidelitatem* dotrzymali, nagradzaiąc ich cnotę, za instancyą Panow Rad naszych y Posłow Ziemskich, od stanowisk, stacyi żołnierskich y podatkow Rzeczyposp: (okrom czopowego, ceł naszych y Rzeczyp:) na lat cztery *authoritate praesentis Conventus* uwalniamy. Takimże sposobem y Słuckowi do lat czterech iako y Nieświeżowi libertacyą *authoritate praesentis Conventus* daiemy.

Approbacya przywileiow miastu Kieydanom.

70. Miastu Kieydanom w Xięstwie Żmudzkim *ob merita in Rempublicam*, według Antecessorow naszych y Nas samych prawo Maydeburskie nadane, *in omnibus punctis, clausulis, conditionibus, libertatibus, et continentijs, ut in authentico patet, salvo in omnibus publico exercitio*, tak w mieście iako y po przedmieściach, *Sanctae Romanae Catholicae Ecclesiae* wiecznemi czasy konfirmuiemy.

Deklaracye Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit.

71. Woiewodztwo Wileńskie przez tak długi czas *in hostico* będące, *a caepta hostilitate:* do żadnych wydania podatkow, na przeszłych Seymikach uchwalonych, *non tenetur*, y pociągane nie będzie. A lubo ieszcze y dotąd nie cale od nieprzyiaciela uwolnione iest, co większa że y woyska nasze od roku tamtym *dominantur* kraiom, przez co *funditus* zruinowane zostaie: iednak że na tak gwałtowną Rzeczyp: potrzebę, y zapłatę choć *in parte* woysku, pozwala dwadzieścia dwoie podymnych, *exclusa hostilitate, consistentia et impedimento militari, et provisa* od woyska tam będącego w gospodarstwie *securitate*. A z osobna na wyprawę Kommissarzow, z Seymu tego na traktaty Moskiewskie naznaczonych dwoie podymnych. Ktore to dwadzieścia czworo podymnych, dwiema ratami wydać, *salvis abjuratis conflagratorum, desertatorum et peste sublatorum*, submittuie się. A te abiuraty; Grod tameczny, ktory od Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego na Seymiku Relacyinym ma bydź postanowiony, odbierać będzie. Pozwala przytym na insze sposoby podatkow na tym Seymie uchwalone. Z tym iednak warunkiem; żeby, tak czopowe, iako y cła postanowione, w lepszy rząd *cum maiori* Rzeczyp: *utilitate*, a bez oppressyi stanu szlacheckiego y ubogich ludzi wprawione były. Seymik Relacyiny w Wilnie dnia *10 mensis Augusti*. 823

Powiat Oszmiański lubo od nieprzyiaciela *funditus* zniszczony, zgadza się iednak we wszystkich podatkach z Woiewodztwem Wileńskim, *salvis abjuratis desertatorum, conflagratorum, et peste sublatorum:* także *exclusa hostilitate, consistentia, et impedimento militari*. Lecz innych przeszłych na Seymie uchwalonych podatkow, płacić nie powinien będzie. Seymik Relacyiny *9 Augusti in solito loco*, w Oszmianie deklaruie: także y inne wszelkie ziazdy y Seymiki.

Powiat Lidzki deklaruie dwadzieścia dwoie podymne względem niewydania uchwalonych dwoch podymnych na wyprawę Ich MM. PP. Kommissarzow z Moskwą do traktatow, że iuż iedne dał, drugie dać pozwala, *excepta hostilitate*, według abiurat *anni 1659*. Waruiąc przeszkodę, od żołnierza na pospolite ruszenie *sine divisione belli*, według statutu W. X. Litewskiego przy boku Iego K. M. pozwala, Seymik Relacyiny *14 Augusti* naznacza.

Powiat Wilkomirski dwadzieścia dwoie podymne, według ostatnich *anni 1659 abjurat*, na zapłatę woysku wydać: osobliwie na Kommissarzow przyszłych koekwuiąc się z drugiemi Woiewodztwy y Powiaty ktore dwoie podymne wydały, iedno podymne *exolvere* submittuie się. Także czopowe, *auctionem subsidiorum*. Cło stare y nowe podwyższone na lat dwie pozwala, oprocz akcyzy na ktorym mieyscu cło sobie przez dwie lecie od beczki po złotych dwa *currere* ma, Seymik Relacyiny dnia *13 Augusti* deklaruie.

Powiat Bracławski *armis hostilibus* do szczętu zruinowany *protunc* do żadnych Rzeczyp: podatkow przystąpić nie może, *cessante* iednak cale *hostilitate*, we wszystkich podatkach y uchwałach Seymu teraźnieyszego, z inszemi Woiewodztwy y Powiatami iuż *extra hostilitatem* zostaiącemi, zarowno pociągać będzie: *salvis abjuratis* teraźnieyszych świeżo dezertacyi. A lubo na ten czas rozproszony, y *extra fortunas suas* zostaie, iednak że pospolite ruszenie, iako kto będzie mogł *pro tenuitate sua* przy Maiestacie I. K. Mci według opisanego w statucie prawa *sine divisione belli* odprawować submittuie się. Seymik Relacyiny 13 *Augusti*, ieżeli *cessabit* cale *hostilitas in loco solito* w Bracławiu; *durante hostilitate* w Dowgeliszkach deklaruie.

Woiewodztwo Trockie do powszechney stosuiąc się zgody, podymnych dwadzieścia dwoie na 824
zapłatę woysku, a dwoie na Ich Mciow Panow Kommissarzow, gdzie abiuraty *anno* 1659 zaszły, *sine abjuratis*, a gdzie nie zaszły, *salvis abjuratis conflagratorum et desertatorum*. Cła zaś nowo podwyższone według instruktarza 1644 a cło *auctio subsidiorum* według instruktarza 1659. Przytym czopowe na lat dwie, tudzież solne cło pozwala. Seymik Relacyiny za przysłaniem konstytucyi od skarbu dnia 9 miesiąca *Augusta*.

Powiat Grodzieński lubo *per hostilitatem* wniwecz iest obrocony, y po większey części spalony: wygadzaiąc iednak gwałtowney potrzebie Rzeczyposp. y chcąc podzwignąć upadłe rzeczy oyczyzny, pozwala na ukontentowanie woysk, starego y nowego zaciągu podymnych 22 według kwitow *anni* 1659 *salvis abjuratis* w tych dobrach, ktore w pomienionym roku nie odprawiły *abjurat*. Na wyprawę zaś PP. Kommissarzow do traktatow Moskiewskich naznaczonych, ieśliby co zostawało reszty niedobraney dwoyga podymnych w roku 1659 za uniwersałem Iego K. Mci wydanym, deklaruie przy pierwszey racie teraźnieyszych podatkow wydać. Seymik Relacyiny dnia wtorego *Augusta*.

Powiat Kowieński, lubo cale przez nieprzyiaciela zruynowany, po większey części wycięty, spalony, y pospolitem ruszeniem ustawicznym, dla exkursyi nieprzyiacielskich stawaiąc, zniszczony iest: do iednostayney iednak zgody innych Woiewodztw y Powiatow stosuiąc się 22 podymnych *exclusa hostilitate, consistentia*, y *impedimento militari*, podług ostatnich kwitow dwiema ratami wydać obiecuie. A ci obywatele ktorzy *circum circa* od fortece Kowieńskiey we czterech milach mieszkaią, maią bydź *liberi*. Drudzy co *in hostico* w roku 1659 byli, *salvis abjuratis* oddawać maią. Dwoie zaś podymnych, dla PP. Kommissarzow do traktatow Moskiewskich naznaczonych *in praefixo termino* z inszemi Powiaty (*exceptis excipiendis ut supra*) wydać deklaruie.

Powiat Upitski przez częste konsystencye obozow nieprzyiacielskich, y woysk I. K. M. y przez exakcye z dobr szlacheckich *extorsive* pieniężnych prowiantow, zruinowany: y nad uchwałę Seymową wydawszy nad inne Woiewodztwa kilkanaście podymnych, przychylaiąc się iednak do zgody Stanow Rzeczyp: y innych Woiewodztw, podług abiuraty *anni* 1659 dwadzieścia dwoie postępuie podymne. A dwoie podymne na Ich M. PP. Kommissarzow na przeszłym Seymie uchwalone, ponieważ Powiatowi *non innotuit*, a drugie Woiewodztwa iuż wydały, do braci *cum assecuratione* bierze. Na inne podatki ze wszystkiemi Woiewodztwy zgadza się, *praecavendo* akcyzę, na ktorą nie pozwala. Seymik Relacyiny od konkluzyi Seymowey za niedziel 4.

Xięstwo Żmudzkie dwadzieścia dwoie podymnego na zapłatę woysku, a dwoie na Ich Mciow 825
PP. Kommissarzow z teraźnieyszego Seymu do traktatow Moskiewskich naznaczonych według ostatnich z przeszłego Seymu abiurat postępuie szesnaściorga podymnego, z przeszłych dwu do tego Seymu odłożonych, y teraz do przyszłego odkłada Seymu *coaequationem*. Cło nowo podwyższone, y drugie *auctio subsidiorum*, przytym czopowe, osobliwie na mieyscu. Akcyzy cale zniesioney, od beczki soli na komorze myta tylko po dwa złote *nemine excepto*, do dwu lat płacić pozwala. Pospolitego ruszenia według przywileiow Xięstwu Żmudzkiemu *antiquitus* nadanych, prawa w statucie opisanego y kwitow popisowych służbę woienną podeymuie.

Woiewodztwo Smoleńskie niemoże teraz żadnych podatkow pozwalać *propter hostilitatem*, ale ieżeli będzie *tempestive* uwolnione, niech będzie złożony, na ktorym poborce obiorą, y wydadzą *salvis abjuratis* dwadzieścia dwoie podymne. Do kockwacyi za przeszłe podatki *in hostico* zostaiąc nie należy. Seymik Relacyiny *die 26 Augusti* y inne na potym wszystkie w Grodnie odprawować się maią.

Powiat Starodubowski od początku woyny Kozackiey w ręku niepr zyiacielskich zostaiąc, cale od nieprzyiaciela zniszczony, do żadnych podatkow na przeszłych Seymach uchwalonych nie ma bydź pociągany. A lubo ieszcze zostaie dotąd *in hostico* w nadzieię iednak prędkiego za łaską Bożą uwolnienia, dwadzieścia dwoie podymnych na zapłatę woysku *salvis abjuratis desertatorum et conflagratorum*, pozwala; *exclusa in tempore hostilitate* z Powiatu. Pozwala przytym na insze podatki na tym Seymie uchwalone, a w konstytucyach wyrażone. Seymiki wszelkie nie w Wierzbołowie iako tymi czasy, ale w Wilnie odprawować będą poty, poki do Starodubowa nieprzyiaciel nie dopuści powrocić. Relacyiny Seymik we trzy niedziele od konkludowania Seymu *die* naznacza tamże w Wilnie.

Woiewodztwo Nowogrodzkie dwadzieścioro, dwoie podymne: a osobliwie na Kommissarzow koekwuiąc się z drugiemi Woiewodztwy, y Powiatami, ieno według abiurat y kwitow ostatnich *anni 1659* pozwala. Podatki te, *exclusa hostilitate* y po wyściu żołnierza z Woiewodztwa swoiego do skarbu wnieść obiecuie. Seymik na dzień *9 Augusti* składa, na ktory skarb konstytucyą przysłać *tenetur*.

Powiat Słonimski przez nieprzyiaciela niemal do szczętu spalony, y zrabowany, a ustawicznemi przechodami żołnierskiemi oboyga narodow woyska, zruinowany, lubo żadnych dobr swoich nie spodziewa się podatkow, bo dla niedostatku sprzężaiow nie siano: niechcąc iednak *deesse Reipubl:* y od powszechney odstępować zgody, dwadzieścia dwoie podymne według ostatnich kwitow *anni 1658* na zapłatę woyska wydać deklaruie. A osobliwie *adimplendo numerum* dwoyga podymnego, ktore po Seymie *anno 1659* na 826
Seymikach Relacyinych było proponowane, a tylko iedno pozwolone, teraz drugie na wypra-

wę PP. Kommissarzow bierze do braciey *cum assecuratione.* A ci ktorzy podymnego iednego po przeszłym Seymie na Seymiku Relacyinym wydać pozwolonego nie wydali, aby przy pozwolonych z teraźnieyszego Seymu pierwszey raty podatkach, wydawali. *Sine abjuratis conflagratorum*, chyba gdzieby *abjurata* przeszłych nie zaszły podatkow, tak iednak te wszystkie pozwolone podymne, wybierane y wydawane bydź maią, *inquantum* by *hostilitas* w tym czasie nie przeszkodziła, y woyska iakie *sub tempus* wybierania podatkow nie impedyowali. A Seymik Relacyiny w Powiecie swoim *pro die 9 Augusti* naznacza.

Powiat Wołkowyski lubo przez nieprzyiaciela *toties* zruinowany, y na wielu mieyscach spalony, woysk też Rzeczyp: obecnemi przechodami, y konsystencyami wielu chorągwi *ad extremam* przyszedł *egestatem:* wygadzaiąc iednak *tantis Reipub: necessitatibus*, y idąc za zgodą Woiewodztw y Powiatow, dwadzieścia dwoie podymnych, *excluso impedimento militari et consistentia, sine abjuratis* dwiema ratami wydać deklaruie. *Ratione* zaś dwoyga podymnego, na wyprawę Kommissarzow do traktatow Moskiewskich z niektorych Woiewodztw y Powiatow wydanych *coaequationem* bierze do braci, *cum assecuratione.* Seymik *Relationis die 9 Augusti* deklaruie.

Woiewodztwo Połockie, ponieważ po wszytek czas *in hostilitate* zostawało y teraz zostaie, nie tylko od nieprzyiaciela zruinowane, ale y od woysk tak Koronnych iako y W. X. Lit. często przechodzących y obozami w długim czasie rezyduiących, cale spustoszone, żadnego podatku pozwolić nie może: iednakże *cessante hostilitate*, za szczęśliwą rekuperacyą zamku Połockiego, za nastąpieniem woysk I. K. M. Pana naszego Miłościwego Seymiku, *in quantum* by *Rempub: juvare* mogło, z podatkow się nie wymawia, *salvis abjuratis desertatorum.* A do koekwacyey żadnych podatkow, iako pod wszytek czas *in hostilitate* zostaiące, nie ma bydź pociągane. Seymik *durante hostilitate* w mieście Miadziele, gdzie y elekcye Urzędow Ziemskich odprawowane będą.

Woiewodztwo Witebskie, z Woiewodztwem Smoleńskim we wszystkim zgoda.

Powiat Orszański *funditus* od nieprzyiaciela zruinowany, y spalony, y teraz *in hostico* zostaiący żadnych podatkow wydać nie może, *ab omnibus oneribus Reip: liber*, y od wszelkich *in genere* podatkow: także y od pospolitego ruszenia iako *exules* zruinowani. Iednak przy bytności I. K. M. Pana naszego, *inquantum* ktorzy będą mogli służyć, nie zbraniaia się. Seymik Relacyiny *26 Augusti.*

827 Woiewodztwo Brzeskie lubo *hostili manu* z większey części w popioł iest obrocone, y cale zruinowane: patrząc iednak na *extremam* W. X. Lit. *necessitatem* zarowno z drugiemi dwadzieścia dwoie podymnego, według *abjurat* ostatnich pozwala. Seymik Relacyiny dnia *6 Augusti* na ktorym cokolwiek *ratione internae securitatis* postanowią, *pro rato habebitur hoc praecauto*, aby konstytucye pisane z podpisem Pieczętarskim na Seymik z skarbu przysłane były. Czopowe do braci biorą *cum assecuratione.*

Powiat Piński, lubo *recenti hostilitate* znacznie dotkniony, przez ktorą wiele dymow ogniem nieprzyiacielskim zniesionych ubyło, po przeszłych abiuratach. Widząc iednak gwałtowną Rzeczyp. potrzebę dwadzieścia dwoie podymnych, na zapłatę woysku pozwala według ostatnich abiurat, dwoie podymne po Seymie przeszłym pozwolone, na rekwizycyą I. K. M. iuż wydał. Seymik Relacyiny dnia *3 Augusti* deklaruie.

Woiewodztwo Mścisławskie, dotąd *in hostico* zostaiące, *totalem* od nieprzyiaciela Moskiewskiego poniosło *desolationem:* y na potym na samym pograniczu y ślaku woysk naszych, tudzież nieprzyiacielskich inkursyi zwłaszcza *in vicinitate* od Smoleńska, *expositum periculis* będąc: na żadne *in omni genere* Seymu teraźnieyszego podatki pozwolić nie może. Także y od pospolitego ruszenia *ex quo* są *funditus* zruinowani, maią bydź wolni, *cessante* iednak rowno z Smoleńskim *hostilitate*, tak w podatkach *post reinductionem ad possessiones*, iako y pospolitem ruszeniem przy boku I. K. M. P. n. M. ktorzy będą mogli służyć oyczyznie *non denegabunt.* Seymik Relacyiny podług konstytucyi 1659 w Krynkach dnia *4 Augusti.*

Woiewodztwo Mińskie, lubo cale zruinowane, między inszemi Woiewodztwy y Powiaty, stosuiąc się iednak do zgody wszystkich Woiewodztw y Powiatow, dwadzieścia dwoie podymne na zapłatę woysku pozwoliło: a osobliwie na Ichmciow Panow Kommissarzow koekwuiąc się z drugiemi Woiewodztwy y Powiaty dwoie podymne, iednak *salvis abjuratis.* Ktore pozwala *exclusa hostilitate* y po wyściu żołnierza z Woiewodztwa swego, do skarbu wnieść, *pro die ultima Augusti* dwanaścioro podymne; ostatnią zaś ratę wydać z inszemi Woiewodztwy y Powiaty, w konstytucyi wyrażone. Seymik Relacyiny na dzień *9 Augusti.*

Powiat Możyrski, iako przedtym tak do tych czas *in hostico* zostaiąc, nie może ani podatkow oddać, ani pospolitego ruszenia służyć, y iuż *pro praeteritis a coaequatione dispensatur.* A teraz *cum exulibus* waruie sobie *reinductionem in bona*, waruie *et abjurata* przez nieprzyiaciela *desertatorum et conflagratorum*, ieżeli będzie z czego *post reinductionem et post abjurata*, tedy do zapłaty woyska przyłożyć się *mediate* uchwalonych podymnych deklaruie: y insze *adminicula* podatkow pozwala. Seymik Relacyiny iż *ob hostilitatem* w Mozyrze bydź nie może, a do Kobrynia *distantia loci*, tedy ma się odprawować w Lachowiczach, tamże y Seymik na elekcyi Urzędow do przyszłego Seymu. 828

Powiat Rzeczycki iako przez wszystkie lata *summae* podległym zostawał *hostilitati*, tak y teraz *in hostico* będąc, *ab omni onere* y podatkow Rzeczyposp: uwolniony bydź musi. A żeby Seymiki Powiatowe *(cessante hostilitate)* na zwykłym mieyscu w Rohaczowie odprawowane były: *inquantum* by zaś *hostilitas* niedopuszczała, nie w Kieydanach ale w Nieświeżu, mieysce Seymikow y ziazdow wszelakich Powiatu swoiego deklaruie.

Ziemia Inflantska ponieważ *sub hostilitate* zostaie do żadnych *in usus Reipublicae* podatkow *accedere* nie może. Seymikowi swemu Relacyinemu dzień *20 Augusti* w Poswolu deklaruie. Ponieważ Dynemborк *(locus* ziazdu ziazdom Inflantskim *lege destinatus) ab hoste tenetur. Et in futurum* aż do rekuperacyi Dynemborka, toż mieysce w Poswolu ziazdom swoim y Seymikom Inflantskim *authoritate* Seymu teraźnieyszego waruie.

Michał Kazimierz Xiąże Radziwił, Podczaszy W. X. Litewskiego, Marszałek Koła Poselskiego.

Stanisław Kazimierz Bieniewski Woiewoda, Generał Ziem Czerniechowskich Bohusławski Starosta, Deputat z Senatu do Konstytucyi.

Chryzostom Giżicki Sędzia Ziemi Wieluńskiey Deputat do Konst. z Woiewodztw Wielgopolskich naznaczony.

Marcin z Obor Oborski, Starosta Liwski, Deputat do Konstytucyi z Wielkiey Polski. mpp.

Ian Chrapowicki Podkomorzy Smoleński, Deputat do Konstytucyi z Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Krzysztof Antoni Obryński Podkomorzy Nowogrodzki, Deputat do Konstytucyi z W. Xięstwa Lit: mpp.

Malcher Stanisław Sawicki Kasztelan Brzeski, Deputat z Senatu do Konstytucyi mpp.

Marcin z Dębice Dębicki Chorąży, Generalny Woiewodztwa Sendomier. Deputat do Konstytucyi z Małey Polski.

X. Ierzy Michał Bieniecki Kustosz Wileński Regent Kancellaryi Wielkiey Wielkiego Xięstwa Litewskiego I. K. Mci Sekretarz. mpp.

829

KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO KORONNEGO WARSZAWSKIEGO EXTRAORDYNARYINEGO,

ROKU PAŃSKIEGO 1662 ODPRAWUIĄCEGO SIĘ UCHWALONE DNIA 20 MIESIĄCA LUTEGO.

W Imię Pańskie, Amen.

IAN KAZIMIERZ

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski; a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem wobec y każdemu zosobna komu teraz y na potym należeć będzie wiadomo czyniemy. Iż Nam dla uważnych spraw Rzeczypospo: *et urgente* onych *necessitate*, Seym dwuniedzielny teraźnieyszy extraordynaryiny złożyć przyszło: ten *authoritate praesentis Conventus* Stanow wszystkich w obec Rzeczyposp: approbuiemy y ratyfikuiemy, temuż Seymowi powagę, stałość, y moc Seymu sześćniedzielnego głownego, we wszystkim przydawamy, ktorego uchwały są niżey te opisane.

Oświadczenie ku Nam życzliwości Stanow Koronnych, y W. X. Lit.

2. Rady duchowne y świeckie, także Posłowie Ziemscy Korony Polskiey, y W. X. Lit. ktorzy się na ten czas przy boku naszym, na Seym teraźnieyszy zgromadzeni znayduią, swoim y wszystkiey Rzeczyposp: imieniem, przyrzekli to Nam słowem iednostaynym y nieodmiennym pod obowiązkiem sumnienia, iż w żadnym niebespieczeństwie odstępować Nas nie będą, owszem przy dostoieństwie naszym, zdrowia swoie, y substancye ochotnie ważyć chcą, y całą życzliwością, wiarą y cnotą swoią, w każdey okazyi stawać przy Nas obiecuią. Sami zaś między sobą zobopolną iedność y zgodę trzymać: ani się w każdym niebespieczeństwie odstępować wzaiem obliguią, stwierdzaiąc to powagą Seymu tego.

O Aryanach.

3. Przyznawa świat, że wywołaniem z Państw naszych sekty Aryańskiey, abo Nowokrzczeńskiey ukontentowane Niebo, szczęśliwe Nam z nieprzyiacioł naszych sposobiło *trophaea*, ktore gdy cale od tego bluźnierstwa uprzątnione będą Państwa nasze *eadem felicitate*, Pan Zastępow w dalszych progressach pobłogosławi; zaczym aby *in elusionem* konstytucyi blisko przeszłych Seymow, nikt w tym błędzie nieulegał; konstytucyą *anni 1658* o Aryanach tak deklaruiemy, że y białegłowy wszystkie, y żony mężow tych, *rigori* pomienionego prawa podlegać maią, ktorzy lubo sami wiarę katholicką przyięli, żony iednak przy sobie w tymże błędzie zostaiące *fovent*, sługi Aryanki chować, z Ministrami korrespondencye mieć, y dzieci w tymże bluźnierstwie ćwiczyć pozwalaią, y innych tym podobnych *abusus* prawu przeciwnych, nie zabraniaią, na takowych mężow ta konstytucya 1658 *de fautoribus* Aryanow ściągać się ma, a dobra takich białychgłow *mobilia et immobilia*, y summy lubo zapisami prostych długow, lubo *modo reformatorio* im służące konfiskowane bydź maią. Ktorych *medietas fisco*, *medietas delatori cedere* ma, y z osob tychże białychgłow wedle teyże konstytucyi przez Starosty y Urzędy ich ma bydź czyniona exekucya. A iż osob męzkich wiele się znayduie, ktorzy na surowość konstytucyi pomienionych niedbaiąc w Państwach naszych zostaią, o tych Starostowie Sądowi inquizycyą pilną czynić, y wywiedziawszy się *etiam sine delatore*, takowych imać y na gardle *praevia inquisitione*, karać powinni. A *inquantum* by Starosta na kogo był *remissus in executione*, tedy *etiam privato cuivis* takiego bluźniercę imać y do 830

Grodu ktoregokolwiek abo Trybunału oddać wolno będzie, z ktorego exekucya czyniona ma bydź od Starostow, *sub poena privationis Capitaneatus inter causas mixti fori* w Trybunale *ex speciali regestro vindicanda.* Ieśliby też kto summami iakiemi *intra vel extra Regnum* Aryana ktorego pośiłkował, abo dobra iego iakie *in concredito* trzymał, abo go lubo arendą maiętności swoiey, lubo iakimkolwiek sposobem przechowywał, przeciwko takiemu lubo duchowney, lubo świeckiey osobie *inter causas mixti fori ex speciali regestro pro poenis contra fautores sancitis* postąpić wolno będzie. Ktorą konstytucyą W. X. L. przyimuie *cum praefixione fori* w Trybunale *in composito judicio.*

De reddenda ratione Senatus Consultorum.

4. Reassumuiąc *in toto* konstytucye wszystkie *de Senatus Consultis*, a mianowicie 1576, 1588, 1607, 1641 y inne we wszystkich punktach potwierdzaiąc postanawiamy, aby na potym każdy z obecnych w Radzie PP. Senatorow, y Urzędnikow Koronnych y W. X. Lit. *super conclusiones affirmativas sententiarum suarum* podpisował się, czego Kancellarye Koronne y W. X. Lit. przestrzegać powinne będą, y tego po wotach PP. Senatorow na każdym Seymie Posłowie Ziemscy upominać się maią. Przytym stosuiąc się do pomienionych konstytucyi, waruiemy to, aby w sprawach Seymowi należących, żadne *Senatus Consulta* formowane, y konkluzye ich do skutku przywiedzione, uniwersały bez Seymow na żadne podatki, z Kancellaryi Koronnych y W. X. Lit. wydane, konstytucye Seymowe odmieniane y przyczyniane, przez też
831 *Senatus Consulta* nie bywały. Także uniwersały konstytucye znoszące wychodzić, werbunki, ani zaciągi, tak Polskiego, iako y cudzoziemskiego narodu nad uchwałę Seymową stanowione. Gleyty też prawu przeciwne w banicyach, infamiach, *ex personali* otrzymanych, abo po pozwaniu *ad cassandam* approbowanych, więc ani *perduellibus* wydane libertacye ludziom, *cujuscunque sexus et conditionis* na podatki od Rzeczyposp: uchwalone, wychodzić z Kancellaryi naszych, ani pieniądze z podatkow Rzeczyposp: extraordynaryinych *ultra mentem* uchwały Seymowey wydawane nie będą. A ieżeliby w takowych punktach przez *Senatus Consulta* cokolwiek *exorbitatum* było, takowe wszystkie uniwersały y reskrypty ktorekolwiekby z Kancellaryi naszey wyszły, *nullitati subjacere* maią, y one *pro irritis* mieć chcemy.

Reassumpcya praw o wolney elekcyi.

5. O wolney elekcyi wszystkie prawa, konstytucye od Nayiaśnieyszych Krolow Antecessorow naszych, Rzeczyposp: y Nas samych postanowione, *et pactis conventis* stwierdzone, we wszystkich punktach z oycowskiey ku Rzeczyposp: miłości reassumuiemy, wszystkie zaś ieśli iakie przez ten czas zaszły w tey materyi transakcye y *scripta* z kimkolwiek y iakieżkolwiek tak w Koronie, iako w W. X. L. *vigore Conventus praesentis* abroguiemy, y że tak Rzeczypospolitey iako y *privatis* nikomu *praejudicare*, ani szkodzić nie maią deklaruiemy.

Restytucya dobr Woiewodztw, Kiiowskiego, Bracławskiego, Podolskiego, Czerniechowskiego.

6. Warowana iest dostateczna *securitas bonorum* Woiewodztwa Kiiowskiego, Podolskiego, Bracławskiego, y Czerniechowskiego, aby ni od kogo obywatele tameczni *in possessionibus* dobr swoich nie byli inquietowani, ani w apprehendowaniu possessyi impedyowani, nawet y przez woyska nasze Koronne y cudzoziemskie, lubo, za naszemi ordynansami informacyami, lubo by też *ex Senatus Consulto* wydanemi. A że *ad malam informationem* Posłow Urodzonego Hetmana Zaporowskiego z Kancellaryi naszey przeciwne są uniwersały świeżo wydane, za ktoremi dobra od obywatelow tamecznych przez Kozakow przy przydanych uniwersałach, Hetmana Zaporowskiego, są odebrane y *ex possessionibus deturbati* zostali, tedy takowe uniwersały nasze y Hetmana Zaporowskiego powagą Seymu teraźnieyszego znosiemy y kassuiemy, y obywatelom tamecznym wolną apprehendowania dobr swoich, y do ktorychby *per successionem* kto należał, bez wszelkich przeszkod iako kto przed zaczęciem woyny trzymał pozwalamy y deklaruiemy. Na co y uniwersały nasze rewokatoryalne powagą Seymu, *ex consensu omnium Ordinum Regni* wydać roskazaliśmy do Urodzonego Hetmana woyska Zaporowskiego, aby stosuiąc się do praw pospolitych y konstytucyi przeszłego Seymu y słuszność samey possessyi, 832
dobr obywatelom tamecznym za wydaniem uniwersałow swoich dopuścił, y nie impedyował: a na potym assekuruiemy obywatelow tych Woiewodztw, iż żadnych takowych uniwersałow, ani przeciwnych teraźnieyszym rewokatoryalnym wydawać nie każemy, y wydane żadney wagi nie maią mieć.

Skrypt ad archivum dany.

7. Skrypt pewny nicktorym Woiewodztwom dany, rękami Naywielebnieyszego X. Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego Prymasa *Regni*, y Urodzonego Marszałka Poselskiego podpisany, *ad archivum* dany *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y *pro lege perpetua* mieć chcemy; także y skrypt *securitatis Reipublicae* na przeszłym Seymie *ad archivum* approbuiemy. Iż na tym Seymie extraordynaryinym nie iest czytany y *in volumen legum* inscrowany, tedy obadwa wespoł na przyszłym Seymie maią bydź czytane, y *in volumen legum* inserowane Seymu przyszłego. A ten skrypt przeszłego Seymu *in toto* iako iest do przyszłego Seymu odkładamy y zachowuiemy.

Zapłata woysku generalna, y Trybunał Skarbowy.

8. Niczegośmy bardziey ze wszystkiemi Stanami Rzeczypospol: nie życzyli, iako aby pod

Seym teraźnieyszy, na to samo *extraordinarie* złożony, porachowanie z woyskiem y satysfakcya za krwawe zasługi rycerstwa stanąć mogła, y dla tego do uchwalonych na przeszłym Seymie podatkow *subsidia* nowe *pro extremis Reipub: viribus*, takie wynaleźliśmy, ktore słuszney zapłacie woyska *sufficere* będą mogły, a dla gotowości pieniędzy aby summy y raty tak na przeszłym iako y teraźnieyszym Seymie z nowym podatkiem od Woiewodztw y Ziem deklarowane, iako nayprędzey oddane, y na zapłatę wniesione były. Trybunał Skarbowy, we Lwowie *pro die 17 Iulij*, a kommissyą także *pro die 7 Augusti* składamy; a *inquantum* by powietrze strzeż Boże przeszkodziło, tedy wcześnie o inszym mieyscu obwieścić mamy, Woiewodztwa, Ziemie y woyska uniwersałami naszemi y na te obiedwie funkcye Deputatow, a tychże zaraz y Kommissarzow naznaczamy; z Senatu przy Wielm: Podskarbim Kor: y z Wielmożnemi Hetmanami, Wielebnych y Wielmożnych Xiędza Iana Tarnowskiego Arcy-Biskupa Lwowskiego, Flor: Kazim: X. Czartoryiskiego Kuiawskiego Biskupa, Iana Zamoyskiego Sendomirskiego, Stefana Czarneckiego Ruskiego, Xcia Dymitra Wiśniowieckiego Bełskiego, Xcia Michała Czartoryiskiego Wołyńskiego, Ianusza Wyszla Płockiego, Andrzeia Potockiego Bracławskiego, Woiewodow. Iana Franciszka Lubowieckiego Wołyńskiego, Andrzeia Przyiemskiego, Chełmskiego, Stefana Stępkowskiego Bracławskiego, Kasztellanow. Łukasza Opalińskiego Marszałka Nadw: Koronnego.
833 A z Posłow Ziemskich: Urodzonych z Woiewodztwa Krakowskiego Krzysztofa Michała Rupniowskiego z Rupniowa, Woyskiego Woiewodztwa Krakowskiego, Starostę Lelowskiego, z Xięstwa Oświecimskiego, Iakuba z Lubrańska Dąbskiego Chorążego Zatorskiego, z Woiewodztwa Poznańskiego Wacława Leszczyńskiego Krayczego Koronnego, z Woiewodztwa Sendomirskiego Władysława Reia Podskarbiego Nadwornego Koronnego, Nowomieyskiego, Libuskiego, Kamionackiego Starostę, Kanclerza Krolowy Iey Mci, z Woiewodztwa Kaliskiego, Krzysztofa Żegockiego Podkomorzego Kaliskiego, Starostę Babimoyskiego, z Woiewodztwa Sieradzkiego Mikołaia Micielskiego, Miecznika Sieradzkiego, z Ziemi Wieluńskiey, Chryzostoma Gizickiego, Sędziego Ziemskiego Wieluńskiego, z Woiewodztwa Łęczyckiego Stefana Sarnowskiego, z Woiewodztwa Brzeskiego Spytka Pstrokońskiego Podkomorzego Brzeskiego, z Woiewodztwa Kiiowskiego, Stefana Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego, z Woiewodztwa Inowrocławskiego, Andrzeia Gąsiorowskiego, Miecznika Inowrocławskiego: z Ziemi Dobrzyńskiey Wawrzyńca Kossowskiego Cześnika Łęczyckiego, z Woiewodztwa Ruskiego, z Ziemi Lwowskiey, Stanisława Rzewuskiego Sędziego Lwowskiego, z Ziemi Przemyślskiey, Adama Zeliborskiego, z Ziemi Halickiey, Andrzeia Potockiego Starostę Halickiego, z Ziemi Chełmskiey, Fryana Orchowskiego Stolnika Chełmskiego, z Woiewodztwa Wołhyńskiego, Samuela Leszczyńskiego Starostę Łuckiego, z Woiewodztwa Podolskiego Kazimierza na Beydach Rzewuskiego, Stolnika Łukowskiego, Podstarościego Kamienieckiego, z Woiewodztwa Lubelskiego, Stanisława Domaszewskiego Starostę Łukowskiego, z Woiewodztwa Bełzkiego Adama Ciołka Czarnołoskiego Woyskiego Buskiego, Pisarza Grodzkiego Włodzimirskiego, z Woiewodztwa Płockiego, tego na Seymiku *Relationis* obiorą sobie z Posłow, z Woiewodztwa Mazowieckiego, Iana Duczymińskiego Chorążego Ciechanowskiego, z Alternaty Ziemi Rożańskiey Kazimierza Mikołaia Podoskiego Chorążego Rożańskiego, z Woiewodztwa Podlaskiego z Alternaty Ziemi Bielskiey, Krzysztofa Zelskiego Pisarza Ziemskiego Bielskiego, z Woiewodztwa Rawskiego, Albrychta Lipskiego Podkomorzego Rawskiego, z Woiewodztwa Chełmińskiego, Iana Gnińskiego Podkomorzego Pomorskiego, Nakielskiego, Gnieźnieńskiego Starostę, Regenta Kancellaryi Koronney, z Woiewodztwa Malborskiego, Michała Działyńskiego Starostę Kiszowskiego, z Woiewodztwa Bracławskiego, Alexandra Zabokrzyckiego Cześnika Bracławskiego, z Woiewodztwa Pomorskiego Piotra Tuchołkę Pisarza Ziemskiego Pomorskiego, z Woiewodztwa Czerniechowskiego Stefana Zaborowskiego Podczaszego Wołhyńskiego: a ieżeliby się ktory zwyż mianowanych Kommissarzow z Izby Poselskiey
na Seymiku *Relationis* z tey funkcyi wymowił, 834
tedy inszego na iego mieysce z tych ktorzy Posłami byli obiorą, ktorym Kommissarzom y czeladzi ich tak na kommissyi będącym, iako y *euntibus et redeuntibus*, wszelakie bespieczeństwo y pokoy przykładem Trybunału Koronnego, więc y Poborcom, y ich Sukkollektorom y wszelakim ludziom do tey kommissyi *connexionem* maiącym waruiemy; do ktorey kommissyi dwuch Deputatow woysko także z pośrzodka siebie obrać ma, a ziachawszy się na czas y mieysce niżey opisane, wszyscy Kommissarze przysięgi rotha Trybunału Koronnego przydawszy, że podatkow o ktore sądzić będę, niewinienem y Poborcy abo Administratorowi podatku Woiewodztwa abo Ziemie moiey, y niiakiemu retentorowi protekcyi czynić, o rekognicye żadne do skarbu nie komponowałem, y *componere* nie będę, wykonać będą powinni, y żadnemu z tych Kommissarzow, skarb *nomine salarij*, nic dać nie będzie powinien. A ktoryby z pomienionych Urodzonych Kommissarzow podatki iakiekolwiek do skarbu Koronnego należące trzymał, abo administrował, a quitu nie otrzymał, taki na Sądach tych Skarbowych, iako y Kommissarskich zasiadać nie ma, także ktoby z tych Deputatow y Kommissarzow regiment, szwadron, pułk, abo chorągiew swoię, y na zasługi w skarbie miał, gdy iego ludzie abo Poborca Woiewodztwa y Ziemie tey, od ktorey on Deputatem y Kommissarzem będzie, rachować y sądzić się będzie, z Izby wyniść y przy tey sprawie bydź nie po-

winien. Na tym Trybunale ktory trzy niedziele, a nie więcey przed zaczęciem kommissyi y likwidacyi regestrow woyskowych sądzić się powinien, *absentia unius pluriumve*, według dawnych zwyczaiow *non obstante*, sprawy o zatrzymania, y ukrzywdzenia wszelakich prowentow Rzeczyposp: sądzone będą, gdzie Poborcom, Sukkollektorom, Szafarzom, Administratorom, arendarzom, wszelakich Rzeczyposp: prowentow, ktorzy quitu z podatkow na Seymach 1658 *et* 1659 uchwalonych nie maią, y onych podług deklaracyi, Woiewodztw, y Ziem nie oddali (te iednak Woiewodztwa y Ziemie, ktore miasto trzech poborow, akcyzę y czopowe do skarbu cale wnieśli, o trzy pobory pociągane bydź nie maią. Ci zaś arendarze abo administratorowie ktorzy tego czopowego zupełna nie wnieśli, sprawić się powinni) także o quarty dawne, y świeżo zatrzymane y prowianty przez świeckie osoby wybierane, y rachunki z wybranych y wydanych, y ich retenta wszelakie, o ktore Exaktorowie y retentorowie tam się sprawić, a duchowni regestra swoie *perceptorum et expensorum* posłać wedle kommissyi przeszłych Seymow maią y summy za indygenaty y nobilitacye pozwolone, a do skarbu nie pownoszone, także o hibernę roku przeszłego woysku pod Cudnowem będącemu, obiecane y wybrane, a gdzie ich nie wybrano na Seymikach *Relationis* te Woiewodztwa y Ziemie do wybierania ich Exaktorow obrać, y na ten
835 Trybunał zwieść ie maią: a co Ziemi Sanockiey z ktorych dobr wybrał P. Łączyński tę hibernę na swoy pułk, iuż z tych dobr dawana bydź nie ma, a z innych dobr duchownych y Krolewskich, gdzie nie brał, ta hiberna do Exaktora na to obranego wydana bydź powinna, y na kommissyą wniesiona: a Ziemia Bełska, ponieważ też hiberny dla konsystencyi woyskowey, tak na on czas, iako y teraźnieyszy nie wydawała do wydania iey nie powinna. Na ostatek, o srebra kościelne y pieniądze z nich wybite, y wydane, *ad instantiam Instigatoris Regni*, *sine quavis additione* także y o insze wszelakie uszkodzenia, abo ukrzywdzenia Rzeczyposp: *mediante citatione* naznaczamy termin. Także aresta, y remissy wszelakie z ostatniey kommissyi Lwowskiey, na Seym odesłane, (wyiąwszy te ktore *fori Comitialis* są) *sine quavis additione* odsełamy. A odprawiwszy w czasie pomienionym, te Sądy Skarbowe pieniądze wszystkie z tych sądow, y rachunkow wszelakich podatkow do tey zapłaty należących przychodzące liquidowawszy, spisawszy ordynacyą *causarum judicandarum* y regestrow *ordinem* przykładem Koronnego Trybunału namowiwszy, aby wszystkim *constare* mogło, kiedy publiczne, kiedy prywatne sądzić się maią sprawy, wszystkie wedle porządku po sobie idącego regestru sądzone będą, a dekreta tego Trybunału Urząd Grodzki Lwowski pisać będzie naprzod wszystkię pułki tak Polskie, iako y cudzoziemskie zaciągu y chorągwie według regestru ręką Marszałka Kommissyi podpisanego, *in facie Iudicij Commissorialis* (aby summa iaka im przyidzie *constare* mogła) likwidowane y porachowane bydź maią, tak iednak aby Pułkownicy y Rotmistrze Polskiego zaciągu przez Poruczniki abo Namiestniki, y dwoch Deputatow, od każdey chorągwie szlachtę, Oberszterowie zaś przed Oberszteleytnanty, Maiorow, Rotmistrze y Kapitani cudzoziemskiego zaciągu sami *corporali juramento* poprzysięgali, regestra ręką Pułkownikow, abo Rotmistrzow swoich podpisane, iako wiele ludzi w ktorey ćwierci do woyny, wedle trybu każdy swego mieli, ani do ćwierci niezasłużonych Towarzystwa przypuszczali y nie z pobocznych chlebow, ani pobocznych pieniężnych stacyi, ale z własney swoiey substancyi one munderowali, y one kosztem własnym nie z exakcyi ciągnieniem poczynionych zaciągali, ani na szkodę Rzeczypop: kapitulacyi prywatnych z Officyerami swymi uczynili, gdyż takie tylko *de suo* wydatki kommissya (te ćwierci ktore po włości chodząc z przechodow żyli, wytrącaiąc y w służbę ich nie rachuiąc) przyimować y płacić im będzie, ktorym to pułkom y chorągwiom tak będącym, y tym ktorzy chorągwie pozwiiali, zasługi iednak dawne na przeszłych kommissyach liquidowane, w skarbie Koronnym, y na nie assekuracye Kommissarskie otrzymali, maią, zapłata uczyniona bydź ma: także między temi zwinionemi chorągwiami, aby względem zasług y okaleczenia ktore przy dostoieństwie naszym odniosł y otrzymał Urodzony Ian Odrowąż Pieniążek Skarbnik Przemyslski, realną y gruntowną odniosł satysfakcyą y zapłatę, mieć chcemy, a przy zapłacie prowianty pod Toruniem y Malborkiem y gdziekolwiek, tak gotowemi pieniądzmi iako y żywnością z Woiewodztw y Ziem rożnym chorągwiom y pułkom za assekuracyami naszemi y Wiel: Hetmanow naszych y Kommissarzow, także Urodzonemu Ludwikowi Niezabitowskiemu, *in vim hybernorum*, na całe woysko wydane są. A że na hiberna z dobr naszych y duchownych przychodzące, Ziemia Lwowska y Przemyslska z dziedzicznych dobr niektorych po dziesiąciu złotych z łanu za assygnacyami wydały, tedy z tych od Woiewodztw y Ziem wydanych pieniędzy Urodzony Niezabitowski ma dać *rationem*, a Ziemiom ile się quitow y rachunkow iego pokaże ma bydź to w trzeciey racie teraźnieyszych podatkow potrącono. Ktore wszystkie summy komu iako wiele ktore Woiewodztwo y Ziemia wydały, na teyże kommissyi słusznemi dowodami wywiedzione, w zasługi każdemu potrącone bydź maią. Także y summa sta dwudziestu siedmi tysięcy, sześćset siedmdziesiąt złotych od miasta Krakowa pod czas woyny Swedzkiey pewnym chorągwiom wydana, y od tychże chorągwi za dekretem kommissyi Lwowskiey przyięta, a dotąd temuż miastu według konstytucyi 1658 nie potrącona, tedy w podatkach ktore z Seymu po teraźnieyszym naybliższego uchwalone będą, temuż miastu Krakowowi od Exaktorow Woiewodztwa Krakowskiego, a Exaktorom od skarbu w porachowa-
836

nie przyięta bydź ma, *ad totalem et realem totius summae exsolutionem*, y inne wszystkie summy tak regimentow ktore były *in praesidijs* fortec Pruskich, y na te komputuiąc ktore dłużey zostawać będą, iako ktorekolwiek *ad rationem* zasług woysko tak po kommissyi Lwowskiey 1659 iako przed kommissyą *etiam sub hostilitatem*, od Woiewodztw y Ziem podług warunku y deklaracyi Seymu przeszłego, y teraźnieyszego o podatkach uczynionego wzięło, a w zasługi dotąd niepotrąciło, na coby quity produkowane były. Także cokolwiek rożne osoby tak z prowentow naszych Rzeczyposp: iako też z miast, y miasteczek, y wsi, za assygnacyami woyskowemi teraźnieyszego związku, nad quotę hyberny prawem opisaney lubo summami pieniężnemi, lubo fantami temuż woysku wydali, ktorych weryfikacyą wszystkie miasta y possessorowie miasteczek y wsi na przyszłey kommissyi wywieść będą powinni, potrącone bydź maią. A że też Szlachetny Portyusz obywatel Krosiński summy znaczne ktore tu w Koronie u pewnych osob miał sobie winne, Rzeczyposp: odkazał testamentem. Tedy ieżeliby ktokolwiek z dłużnikow tego Portiusza zasługi iakiekolwiek w woysku miał, takowy dług w zapłacie teraźnieyszey potrącić powinien będzie Rzeczyposp:
837 a nad to insi iego *debitores*, u ktorychby się te długi iego Rzeczyposp: legowane ukazały na teyże kommissyi, *ad instantiam Instigatoris* sprawić się powinni, a *executores* testamentu iego *documenta* na te długi z testamentem Urodzonemu Instygatorowi Koronnemu oddać powinni. Summa sta tysięcy *in vim subsidij*, y summy sreber kościelnych przez rożne osoby pobrane, także retenta quarty u kogokolwiek by zasługi maiącego znaydowały się, w zasługi iego porachowane bydź maią. A żeby ta zapłata tym prędsza y doskonalsza bydź mogła, tedy *inhaerendo constitutioni anni* 1659 daiemy moc tymże Kommissarzom, dobra nasze Rzeczyposp: w summach gotowych teraźnieyszym possessorom, a mianowicie samymże Pułkownikom, Oberszterom także Rotmistrzom, ktorzy one *iure advitalitio* trzymaią w zasługach, *ad extenuationem* czworgiem dożywocia, *salva quarta* zastawić. A ponieważ Ormianie Lwowscy, Gabryel Bernatowicz, Krzysztof Zadykiewicz niektorym chorągwiom, pułkom y regimentom konnym, od lat kilku pewnemi kredytami summę dziewięćdziesiąt tysięcy y trzy, sto dziewięćdziesiąt y siedm złotych, y groszy 12 wynoszącemi, także y Szlachetny Iakub Berny, Sekr: Krola I. Mci summę sześcidziesiąt tysięcy y trzech, czterysta trzydzieści złotych na rekognicye do zasług wygodą byli, tedy y zapłaty pułkow, chorągwi, y regimentow tych, summy im winne popłacone, a rekognicye tymże chorągwiom od skarbu powrocone bydź maią. *Inquantum* by też na tey kommissyi na zapłatę im pieniędzy niedostało, tedy daiemy moc Kommissarzom naszym na pewnych w ktorymkolwiek Woiewodztwie zapłatę im przekazać ratach. Na teyże kommissyi Szlachetny Tytus Livius Boratyni, lubo sam, lubo *per Delegatum suum* ma bydź przy oddawaniu od Exaktorow szelągow iego wybicia, y ieżeli *ultra contentum* pozwolenia Rzeczyposp: pokaże się ich więcey wybitych, albo y iaki inszy mankament wszelakich pieniędzy iego wybicia, o to na bliższym Seymie ma bydź sądzony. Więc że skarb assygnacye woysku daiąc quity od chorągwi otrzymywał, a te assygnacye dotąd woysku nie są popłacone, tedy skarb z xiąg y regestrow skarbowych sobie oddanych powinien woysku wywieść, że przy Woiewodztwach y Ziemiach te podatki, na ktore assygnacye są wydane zostawaią, ktorych podatkow płaca *constitutio* Seymu *anni* 1659 do koequacyi odłożyła, *modum* zaś zapłacenia ich *inibunt* PP. Kommissarze, *salva eadem constitutione* 1659 że też *post constitutionem* 1659 znayduie się wiele regimentow, szwadronow, y chorągwi tak konnych, iako y pieszych, *contra mentem Reipubl.* zaciągnionych, ktore w żadney okazyi woienney *et in opere belli*, ani w obozie nie były, tedy takowe regimenty do zapłaty należeć nie powinny. Ktore zaś z tych *post constitutionem eandem* 1659 zaciągnione w iakieykolwiek okazyi były, tym zapłatę Rzeczposp: *felicioribus temporibus* obmyśli, te iednak
838 wyiąwszy ktorym konstytucya Seymu przeszłego o kommissyi zapłata iest naznaczona od czasu przypowiedzianey służby. Na tey iednak kommissyi po zapłacie, liczba woyska zmnieyszona bydź ma, y komput iego ordynowany taki iaki iest mianowany w skrypcie *ad archivum* podanym ręką Wielmożnego X. Arcy-Biskupa Lwowskiego, w niebytności Gnieźnieńsk: y Marszałka Poselskiego podpisanym. Ktora ordynacya woyska do przyszłego Seymu trwać ma, y iako podatki nowe tak ordynacya iego dalsza do Woiewodztw y Ziem, y podział nowy uczyniony bydź ma wedle potrzeby Rzeczyposp: a iż w regimentach cudzoziemskiego zaciągu konnych y pieszych wiele ludzi pouchodziło, wiele też *calamitate belli* poginęło, tedy takowych zasług Oberszterowie, y Kapitanowie, upominać się nie maią. Na teyże kommissyi *injuriae privatorum* ieśliby kto *ex injuriatis* na żołnierzach krzywd swoich, mimo prawo przechodem, lub stanowiskiem, lub wyciąganiem pobocznych chlebow, y grabieży poczynionych, y kryminałow, chciał dochodzić maią wedle prawa bydź sądzone, reassumuiąc w tym *in toto* 1634 y insze wszystkie konstytucye, ktore szkody przy płaceniu z tychże zasług płacone bydź powinny. Ktoryby też Poborca, y Exaktor podatkow Rzeczyposp: iakikolwiek na retentorach swoich *legitimas condemnationes et executiones officiosas* na dobra ich *possessionata* otrzymał, tedy *pro parata pecunia*, dobra takich retentorow skarb przyimować powinien, y one od Poborcow *in possessionem* odbierać, a woysku oddawać, y o takowe dobra *privato cuivis* z woyskiem *transire*, wolno będzie, *transfusiones* onych nabywać, dotąd ie *in possessione* trzymać poki summa z nich y expensy na naprawę dobr takowych wydane zapłacone nie

będą. A że też na niektorych Poborcach kondemnaty, na kommissyi przeszłey Lwowskiey 1661 są otrzymane tedy takowe kondemnaty sublewuiemy, y na tymże Trybunale znosić pozwalamy, aby na teraźnieyszym następuiącym Trybunale we wszystkim dosyć uczynili, *sub approbatione earundem condemnationum et ultimaria executione.* Tegoż też osobliwie ostrzegaiąc wedle dawnieyszych y blisko przeszłego Seymu konstytucyi że te podatki wszystkie tak na przeszłym iako y na teraźnieyszym Seymie postanowione, tylko na samę zapłatę woysku obrane bydź maią. A ieśliby na co inszego choćby też za assygnacyami, *ex Senatus Consulto*, lubo skarb, abo ktorykolwiek Poborca, abo Exaktor, cokolwiek wydał to *de proprio* zapłacić powinien będzie. Summy iednak, iedna Wielmożnemu Ianowi Wyhowskiemu, Woiewodzie Kiiowskiemu złotych 27200, y Urodzonemu Podkomorzemu Kiiowskiemu 15000 na przeszłym Seymie obwarowane, y na teraźnieyszym *publico consensu* ztwierdzone, oddane skutecznie bydź maią. A cokolwiek *ultra abjurata* czterech poborow Woiewodztwa y Ziemie, ktore *sine abjuratis* wydawały, także insze *expensa* w kommissyi przeszłego Seymu wyrażone naddały, to im w trzeciey racie teraźnieyszych podatkow przyięto bydź ma. Co wszystko iako naylepszym sposobem, a z folgą Rzeczyposp: mogło się odprawić, wszystkie przeszłe o takowych kommissyach y Trybunałach napisane y zachowane prawa, ktoreby *ad praesentem Reipubl: necessitatem* stosować y przydać się mogły, reassumuiemy, y Kommissarzom naszym do skutku przywodzić *omni meliori methodo* zlecamy.

889

Dożywocie na Starostwach pogranicznych w Koronie, y w W. X. L.

9. Wiele na tym należy Rzeczyposp: aby Starostowie w pogranicznych Starostwach rezydowali, tedy reassumuiąc prawa wszystkie o Starostwach Ukrainnych postanawiamy, iż żadney białeygłowy *ius communicativum* na Starostwach pogranicznych, nie tylko na Ukrainie, ale y w Woiewodztwie Ruskim y Podolskim leżących rozciągać się będzie mogło, y luboby kto takowe dożywocie na małżonkę swoię otrzymał, żadney wagi mieć nie będzie, *salvis modernis possessoribus.*

O dożywoclach na Krolewszczyznach w Koronie, y w W. X. L.

10. Chcąc *bene meritorum praemia ampliare*, aby iako nayczęściey za zasługi swoie, mogły odbierać od Nas rekompensę deklaruiemy. Iż napotym żadna białogłowa, nad dwie Krolewszczyzny *cujuscunque generis*, lub Starostw lub dzierżaw, trzymać nie będzie mogła *post decessum* małżonka swego, excypuiąc te ktore do czasu podania konstytucyi teraźnieyszego Seymu do Grodu Warszawskiego, *iura communicativa* otrzymały.

O zamkach y fortecach Rzeczyposp: w Koronie, y W. X. L.

11. Reassumuiąc dawne prawa o zamkach y fortecach pogranicznych, waruiemy to *in futurum*, że na zamki y fortece wszelakie *communicationes jurium*, dożywocia, ani summ niiakich wniesienia y assekurowania białymgłowom dawać, y pozwalać nie będziemy, tak w Koronie, iako y w W. X. Lit: *sub nullitate omnium* ktoreby na to wyszły *quocunque praetextu privilegiorum*, czego Posłowie Ziemscy, na początku Seymu ieżeliby co *in contrarium* stało się, upomnieć się maią *circa vacantias*, aby takowe zamki y fortece *pro vacantibus* rozdawane były: *salvis modernis possessoribus.* Starostowie zaś ktorym takie fortece przez Nas y Następcow naszych dane będą, przy odbieraniu ich powinni będą *fidelitatis juramentum*, na dotrzymanie ich Nam y Rzeczyposp: oddawać.

Gratitudo benemeritorum w Koronie, y w W. X. L.

12. Wedle dawnych praw, *beneficia Reipublicae, et panis benemeritorum* ludziom zasłużonym powinien bydź rozdawany, w czym aby rycerstwo tym pewnieysze łaski naszey zostawało deklaruiemy, że w każdym roku przez cztery miesiące po sobie idące, to iest *per Septembrem, Octobrem, Novembrem, et Decembrem*, cokolwiek Starostw, dzierżaw, danin, y Urzędow Ziemskich do dyspozycyi naszey przypadnie, to wszystko zasłużonym w woysku rozdawać będziemy, osobliwy w tey mierze wzgląd maiąc na zalecenie Wielmożnych Hetmanow naszych, *non praejudicando electioni* Urzędow Ziemskich, do ktorych także z woyska obierać wolno będzie na Seymikach zwyczaynych ludzi *functionibus pares*, y Starostwom Sądowym, ktore iako y wszystkie Urzędy Ziemskie *in Palatinatibus et Terris possessionatis*, wedle praw rozdawane bydź maią.

840

Szpitale żołnierskie.

13. Wiele żołnierzow odważnych y Rzeczyposp: zasłużonych, ktorych *iniqua sors ad panem benemeritorum* nie przypuściła, *extrema fatorum suorum* w ubostwie oczekiwaią, na ktorych pamiętni Przodkowie nasi, Warszawski, Tykocimski, Lwowski, y insze na rożnych mieyscach fundowali szpitale, ktore *injuria temporum* w swoich fundacyach od rożnych ludzi poniosły zmnieyszenia, tedy chcąc *tam piam intentionem* zachować, zlecamy Instygatorowi Koronnemu na Seym blisko przyszły, *ad cujusvis instantiam* takowych szpitalow *injuriantes* zapozwać, także y o wieś zniesioną *in quantum antiquitus* do szpitala Lwowskiego iest fundowana.

O iurgieltach żołnierzom danych.

14. Iurgieltow dobrze zasłużonym żołnierzom, tak tym, ktorzy dotąd w służbie Rzeczyposp: zostaią, iako tym ktorzy w domach poosiadali, Starostowie y dzierżawcy zatrzymywać nie powinni, ale ich skutecznie wedle przywileiow naszych tym ktorym należą wydawać maią, y ktoryby nie dosyć czynił, *poena privationis* Starostwa, tak iako o quartę karany bydź ma, o ktorą *forum* za dworem *ad instantiam injuriati* naznaczamy; wyiąwszy Starostwa z gruntu zniszczone, ktore iurgieltom *sufficere* nie mogą.

O cudzoziemcach.

15. Konstytucyą *anni* 1607 o cudzoziemcach reassumuiemy, y wedle niey się zachowuiąc waruiemy Stanom Koronnym, y W. X. Lit. że za Posłow y rezydentow *ad exteros Principes* cudzoziemcow posyłać nie będziemy, ieno szlachtę Polską rodowitą, ośiadłą, *probatae fidei et functionibus pares.* Że iednak X. Marynus Sainkt Martyn, Proboszcz Kruswicki, w oyczyźnie swoiey szlachcie znaczny, Sekretarz nasz, przez niemały czas wiernemi przysługami swemi osobliwy
841 nasz respekt sobie zasłużył *et integritatem suam*, w wielu sprawach publicznych od Nas y Rzeczyposp: sobie poleconych Nam wyświadczył, ta konstytucya *anni* 1607 reassumowana iemu szkodzić nie ma, od ktorey go cale, y od inszych praw przeciwko cudzoziemcom *excipimus*, y za zgodą wszech Stanow *capacem* do trzymania, y dostąpienia, Prelatur y Kanonii *ecclesiarum cathedralium*, y inszych dygnitarstw y beneficyi duchownych, deklaruiemy, *non obstantibus quibusvis statutis, et constitutionibus in contrarium.* Na co iemu przywiley z Kancellaryi naszey Koronney wydać roskazaliśmy.

Porządek podziału chleba zimowego w Koronie, y w W. X. Lit.

16. Że chleby, y stanowiska zimowe, dla ochrony, y respektow wielu dzierżaw y dobr podeymowania, y sustentacyi żołnierza podległych wszystkiemu woysku szczuplą się, postanawiamy na potym aby w Kole Generalnym przy rozchodzeniu się woyska z obozu na stanowiska od Wielmożnych Hetmanow Dystrybutorowie, abo Deputaci do podziału chleba y stanowisk zimowych osob cztery z Polskiego, a dwie z cudzoziemskiego woyska obierani byli, ktorzy przysięgę uczyniwszy na słuszny y sprawiedliwy bez wszelakich respektow podział, wszystkie *generaliter* żadnego nie wyiąwszy, dobra stacyom z dawna podległe, y ich łany osiadłe zrachowawszy, *aequaliter* bez wszelkiego faworu iedney przed drugą chorągwie, wedle proporcyi pocztow na woysko konne, y piesze rozdzielić będą powinni, *non excedendo* quoty prawem naznaczoney dwudziestu złotych z łanu osiadłego, *sub poenis per constitutiones expressis*, w czym żadne prywatne od Wielmożnych Hetmanow Koronnych assygnacye, mimo tych Dystrybutorow ważne bydź nie maią: ieżeliby komukolwiek wydane były, ktorey dystrybuty, ciż Deputaci woysku wszystkiemu *rationem* uczynić maią w Kole Generalnym, y tego Koła Generalnego przy rozchodzeniu się z obozu woyska Wielmożni Hetmani bronić nie powinni, na ktorym Posłow na Seymy woysko sobie obierać, y instrukcye pisać będzie w sprawach y potrzebach woysku należących, y te instrukcye Wielmożni Hetmani tamże w Kole podpisować będą powinni, podług zwyczaiu y artykułow woyskowych, a że z strony wybierania chlebow z dobr duchownych kontradykcye zachodziły, tey sprawy *determinationem* do drugiego Seymu zachowuiemy, *salvis iuribus ecclesiasticis.*

O więźniach y armacie w Koronie, y w W. X. L.

17. Gaśnie przez to w ludziach rycerskich do odwag ochota, gdy z więźniow znacznych w potrzebach wziętych, żadney nie odnoszą konsolacyi. Dla tego, wszystkich więźniow skoro Nam przez Wielmożnych Hetmanow prezentowani będą, żołnierzom ktorzy ich poimali, odwdzięczać będziemy, aby odwaga ludzi rycerskich nagrodę swoię odnosiła. Armata także wszelaka mnieysza y większa, tak w przeszłych okazyach, za łaską Pana Zastępow, od nieprzyiacioł odebrana, y na potym kiedykolwiek łaskawe Niebo w tym woysku poszczęści, całey Rzeczyposp: a nie Wielmożnym Hetmanom, abo ktorzy od nich kommendę zleconą mieć będą, należeć będzie powinna. 842

Amnistya woyskom w związku będącym, tak w Koronie, iako y w W. X. L.

18. Iako wszystkie *calamitates*, ktore oyczyzna od tych czas *invicto animo* znosiła, *vicissitudini fatorum*, one przypisała, y za grzechy swoie Maiestatowi Boskiemu ofiarowała, tak y teraźnieyszy związek, ktory nie na żadną uymę prawa pospolitego, abo oppressyą dobr duchownych y Krolewskich stanął, ale raczey dla uspokoienia pretensyi woyskowych, a przy tym dostąpienia zapłaty tak cięszkiemi woynami znędzionego, y przez tak wiele borgowych ćwierci zgłodzonego woyska, wieczną amnistyą, to iest zapomnieniem wiecznym, tak My, iako y wszystkie Stany Koronne, y W. X. L. pokrywamy, odstępuiąc cale *a rigore constitutionum* y praw wszelakich ktorekolwiek o konfederacyach stanęły, a osobliwie *anno 1623 et 1609* y inszych wszystkich assekuruiąc *vigore praesentis Conventus*, tak Urodzonych Marszałkow, Substytutow, Konsyliarzow, tak Polskiego iako y cudzoziemskiego narodu, Pułkownikow, Oberszterow, Oberszterleytnantow, Rotmistrzow, Kapitanow, Porucznikow, y wszystko *in genere* rycerstwo nikogo nie excypuiąc, ogołem wszystkich ktorzykolwiek w tym związku byli, abo pod protekcyą onego udawali się, y iakimkolwiek sposobem przy woysku zostawali y zostaią, iż żadney zemsty, ani My z osoby naszey, ani żaden Senator, ani wszystka Rzeczposp:, ani żaden z Hetmanow, ani z prywatnych ludzi przez się, lub *per subordinatas personas* tak z duchownych, iako y świeckich nie będzie pretendował, ani żadnych pretextow do zemsty szukał, ani do żadnych *generaliter* sądow *ratione* tego związku *nullo quaesito colore* pociągał, y owszem chrześciańskim sercem to wszystko w czymkolwiekby kto *gravatum* się bydź rozumiał, odpuszcza y daruie, y żadnych nigdy fakcyi, abo

praktyk przeciwko komużkolwiek z okazyi tego związku knować, abo ich zażywać nie ma, *fide publica mediante et assecurante*, y ktoby przeciwko tym Marszałkom, Substytutom, Konsyliarzom, Pułkownikom, y wszystkim inszym *in genere* Officyerom, iako też y rycerstwu *in communi* związku będącemu Polskiego, y cudzoziemskiego zaciągu, tak prawem, iako y inszemi sposobami szkodliwemi miał co *moliri*, gdyby to nań dowiedziono było, *poenae infamiae* ma *succumbere*, ale każdy z tych, ktory iakimkolwiek sposobem przy tym związku zostawał, iako *ad aequalitatem et paritatem juris*, ze wszystką szlachtą Polską, y W. X. L. tak y *meritorum* prerogatyw, y dy-
843 gnitarstw wszystkich należeć ma, tak iako ktoremu z nich przed tym związkiem należało. O kryminały zaś y insze excessy *violentiarum a privatis* popełnione na kommissyi *forum* naznaczamy. A ponieważ konstytucya 1637 zniosła dwuniedzielne Seymy, y te wszystkie Seymy dwuniedzielne, ktore bywały do Seymu teraźnieyszego, *ex dependentia* pozwolenia *praecedentis Conventus* bywały. A że ten Seym *urgente necessitate* złożony dwuniedzielnym iest mianowany, lubo rzeczą samą iest sześćniedzielny, tedy go stosuiąc do rzeczy samey *authoritate praesentis Conventus*, nie dwuniedzielnym iuż ale sześćniedzielnym deklaruiemy, y taki mieć chcemy. Wszystkie przy tym protestacye, y skrypta *ad archivum*, ieżeliby iakie zaszły pod czas Seymu Walnego *de nullitate* tego Seymu, żadnego waloru mieć nie mogą, y cokolwiek na nim postanowiliśmy, *ex consensu omnium Ordinum*, w approbowaniu wolności żołnierzom służących, w oddaniu zasług, iako y w inszych pretensyach woysk naszych oboyga narodow, *pro firmo et rato in perpetuum* ma bydź, y kassować tego iako My, tak y Sukcessorowie nasi, że nie będą, waruiemy. A iż znayduią się tacy, ktorzy w woysku nie służąc, y do związku nie należąc, pod pretextem onego rożne wiolencye, excessa, y szkody poczyńili; tedy takowych ta amnistya okrywać nie ma, ale w Trybunale *ex speciali regestro*, sprawić się powinni, *eo praecustodito*, że, za daniem woyskom takowey amnistyi, y zezwoleniem na wiele ich prośb, dobra wszystkie, tak nasze Krolewskie, duchowne y świeckie, y nasze ekonomiczne, y do reformacyi Krolowey Iey Mci należące, także wszelakie podatki, y cła Rzeczyposp: tak w Koronie, iako y W. X. L. od arestow relaxować, zesłanych na zaiazd sprowadzić, y z związku tego nadaley po kommissyach rozwiązawszy się *ad obsequium nostrum*, Rzeczyposp: y pod władzą Wielmożnych Hetmanow *redire* powinni będą. Czemu wszystkiemu gdzieby *ex parte* woysk nie było *satisfactum reciproce*, to co im od Rzeczyposp: *vigore praesentis amnistiae*, y w inszych dezyderyach na tym Seymie *conceditur*, *nullitati subiacere* ma.

Uwolnienie woyska naszego Koronnego, w drugim związku będącego.

19. Maiąc w osobliwey konsyderacyi znaczne *merita* woyska Koronnego oboyga zaciągow w drugim związku będącego, ktore Nam, y Rzeczyposp: tak w dawnieyszych okazyach, iako też y w przeszłoroczney expedycyi, w oczach naszych oświadczyli, lubo sobie na dochodzenie samych zasług osobny związek formowali, za zgodą wszech Stanow na teraźnieyszym Seymie zgromadzonych deklaruiemy, że wzwysz pomieniony postępek ich żadnemu tak z Starszyzny, Officierow, iako też y inszych żołnierzow honorowi, y substancyi, *tam publice*, *quam privatim* szkodzić nie ma, y żaden znich *eo praetextu* do iakiegokolwiek prawa pociągniony bydź nie mo-
844 że: zostawuiąc iednak *in integro* konstytucyą tego Seymu *sub titulo* o zniesieniu kondemnat na woyskowych otrzymanych.

Zniesienie kondemnat z woyskowych, ktorzy extra Regnum na woynie, abo w obozach byli.

20. Kondemnaty wszelakie o krzywdy, szkody, y kryminały iakiekolwiek na żołnierzach w ktorymkolwiek sądzie y Urzędzie otrzymane, tak pod czas usługi Rzeczyposp: w Olzatiey, iako y potym w inszych obozach Koronnych będących, y do prawa *ob eandem legalitatem* stawać nie mogących, za zgodą wszech Stanow znosiemy, tak iednak aby się *in negotio principali* sprawili, y każdy od swego Hetmana, abo Regimentarza attestacyą wywieść się był powinien, przy rosprawieniu *negotij principalis*, że gdy na usłudze Rzeczyposp: zostawał, kondemnata na nim iest otrzymana.

Ubespieczenie żołnierzow.

21. Amnestya woyskom przy Szwedach zostaiącym, lubo iest od Nas y Rzeczyposp: cale y dostatecznie dana, y konstytucyą *anni 1660* warowana, gdzie o żadne noclegi, popasy, y szkody poczynione nie mieli bydź żołnierze w woyskach tych zostaiący do prawa pociągani, *exceptis* tylko *causis criminalibus*, gdzieby się morderstwa iakie, zgwałcenia białychgłow, złupienia kościołow, naiazdy dworow, pokazały, ktorych *praevia inquisitione*, każdy *pro persona sua qui patravit*, nie Rothmistrz, abo Pułkownik sprawować się powinien, iednakże iż się takowych siła znayduie, ktorzy *per contemptum constitutionis*, żołnierzow dobrze Nam y Rzeczyposp: zasłużonych, y odwagami to omieszkanie usługi Rzeczyposp: nadgradzaiących, turbuiąc, kondemnaty, bannicye, y inne processy, mianowicie w Trybunale otrzymywali, chcąc temu zabieżeć, wszystkie takowe kondemnaty y processa prawne dotąd intentowane, kassuiemy, y *authoritate* Seymu teraźnieyszego otrzymane annihiluiemy.

Reassumptio konstytucyi Seymu przeszłego, o summie Trubeckiey.

22. Konstytucyą Seymu przeszłego 1661 o summie Trubeckiey, *authoritate praesentis Conventus* reassumuiemy, a dokąd w tym długu od Rzeczyposp: Wielmożnemu Woiewodzie Nowogrodzkiemu winnym dosyć się nie stanie kre-

dytorom iego, ktorym on *onera* Trubeckie znosząc substancyą swoię obligował, *in omni judicio* suspenduiemy, *et ab impeditione omni authoritate* Seymu tego, do dwoch lat uwalniamy pomienionego Wielmożnego Woiewodę Nowogrodzkiego.

Deklaracya strony Woytostw Koronnych, y W. X. L.

845 23. Woytostwa ktore *bene meritis* żołnierzom, dawnemi y poślednieyszemi prawami są naznaczone, do dyspozycyi naszey przypadaiące, *post decessum modernorum possessorum*, tak My iako y po Nas następuiący Nayiaśnieysi Krolowie Polscy, nikomu inszemu ieno ludziom w woysku zasłużonym rozdawać powinni będziemy, reassumuiąc o tym dawne prawa, także ieżeliby ktokolwiek niezasłużony w woysku przywiley na iakiekolwiek Woytowstwo uprosił, takowy przywiley, *ad instantiam* kogokolwiek z woyska ma bydź od Nas, y Następcow naszych rewokowany, a temu z woyska ktoby Nam to *deferret* oddany, nie zagradzaiąc iednak tak *modernis possessoribus*, iako y napotym żołnierzom wolnego tychże Woytostw za konsensem naszym, *personis nobilibus* przedawania, ani deroguiąc Woytostwom w ekonomiach naszych będącym, także reformacyi Krolowey Iey Mci Pani Małżonki naszey podległym *durante reformatione*, ani tym ktore są miastom, miasteczkom *lege publica* inkorporowane, abo ktore Sądowi Starostowie na podparcie iurydyki trzymaią: Woytostwa zaś wszystkie, ktore *plebeiæ personae* trzymaią, przeciwko prawu *exnunc pro vacantibus* deklaruiemy, *et bene meritis* żołnierzom rozdawać będziemy, *possessionem* iednak nie *violenter*, ale *legitima iuris via* w sądach naszych *adire* powinni, *praevia exolutione summarum et sumptuum* ktore *legitime* na Woytostwach *extenduntur*. Excypuiemy iednak Woytostw dziesięć dla sług naszych, przy ktorych ludzi, *in actuali servitio* zostaiących wolno Nam będzie zachować, a tych Woytostw rozdawać nie będziemy, aż *post dissolutionem* związku woyskowego, ktora konstytucya, y W. X. Lit. służyć ma.

O wybrańcach.

24. Lubo lustracye łanow wybranieckich, *vigore constitutionum 1652 et 1653* w niektorych Woiewodztwach y Ziemiach odprawione są, y znaczna liczba tych przybyła, ktorzy iednak, że ich żadna surowość prawa nie przycisnęła, od tey usługi Rzeczyposp. winney uchylaią się *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, że każdy Rotmistrz Wybraniecki wedle rewizyi odprawioney wybrańcow do obozu zupełnie stawiać, y rewizye autentyczne z Grodow własnych wyięte, przy wchodzeniu do obozu Wielm. Hetmanom pokazawszy, wedle nich odprawić popis powinien. A ieżeliby wedle tey rewizyi defekt iaki y uyma wybrańcow była, delatę tych defektow, y wybrańcow ktorzyby w obozie nie byli, ręką ktoregokolwiek z Wielmożnych Hetmanow podpisaną każdy Rotmistrz z Woiewodztwa swego na początek Trybunału Koronnego podać powinien, ktora delata *inter causas militares ex speciali regestro* sądzona bydź ma. A ieżeliby ktory Starosta, y dzierżawca, w ktoregoby dzierżawie znaydowali się wybrańcy, przeszkodę iaką do odprawowania tey powinności im czynili, abo łany taili, y pod folwarki obracali *in eodem regestro* w Trybunale wedle praw dawnych, *pro poenis quingentarum marcarum* odpowiadać powinien. Rotmistrze Wybranieccy, szlachta osiadła w Woiewodztwach y w woysku zasłużeni na Seymikach *de triennio in triennium* począwszy od tego Seymiku *Relationis*, a gdy trzy lata wynidą, potym zawsze na Seymikach Deputackich obierani bydź maią, y w obieraniu pachołkow, a nie pieniędzy iuż *ab hinc*, wedle dawnych zwyczaiow zachować się, ani dzierżawcow, abo tych ktorzy ich wyprawiać będą, depaktować nie powinni. *Salarium* zwyczayne z skarbu Koronnego złotych dwieście ma ich dochodzić, a gdzie te rewizye, dotąd wedle konstytucyi nie są odprawione, abo gdzie xięgi Grodzkie, do ktorych te rewizye podane były, pogorzały *sub moderna calamitate*, takowe rewizye *de novo* Urzędy Ziemskie, abo na Seymikach *Relationis* obrani Deputaci *jurati:* zaraz po Seymikach *Relationum* w niedziel sześć odprawić powinni, *sub ijsdem pœnis quingentarum marcarum* w Trybunale Koronnym, *in eodem regestro militari vindicandæ*, y gdzieby te Urzędy Ziemskie łany wybranieckie puste uznały, aby służba Rzeczyposp. nie ginęła, y takowe puste łany osiadali wybrańcy, wolność na lat cztery tym ktorzyby ie obeymowali służyć ma. A po wyściu czterech lat służbę woienną odprawiać maią. Prawa dawne tym ktorzy wybrańcow wyprawuią wcale zachowuiąc y one reassumuiąc; w Prusiech zaś wybrańcy wedle rewizyi, ktora zaraz po Seymie powinna bydź *in eodem numero* ktory się znaydzie zostawać maią na fortecach tamecznych, dla naprawy ruin fortec. A ci ktorzy wyprawuią wybrańcow Lemani z włok dawnych Lemańskich samych wyprawować maią, *salvis contributionibus publicis* od tychże włok Lemańskich, od ktorych się iako y wszędzie w Koronie żaden zchraniać nie ma. Te iednak grunty, ktore od Starostw y dzierżawcow za czynszem otrzymali, y trzymaią wchodzić *in libertate* ich włoki Lemańskie nie maią, ale pod powinnością zamkow y dzierżaw, iako y przed tym będą, ponieważ o dyminucyą quarty, idzie. 846

Pospolite ruszenie.

25. Lubo na Seymie przeszłym ordynaryinym sześć niedzielnym pospolite ruszenie, od Stanow Rzeczyposp. iest postanowione do Seymu przyszłego ordynaryinego, aby iednak żadney o tym wątpliwości nie było, reassumuiemy wszystkie dawne konstytucye o pospolitym ruszeniu, ktore do przyszłego Seymu w ręku naszych zostawać będzie *pro una vice*, *sine divisione belli*, a Woiewodztwo Podlaskie, podług dawnych praw y zwyczaiow swoich wyprawować ma, także y Ma-

zowieckie, a Ziemie Pruskie, przy swoich zwyczaiach zostawać powinne.

847 **Deklaracye podatkow wszystkich Woiewodztw y Ziem na zapłatę woysku.**

26. Ponieważ przeszłego Seymu pozwolone podatki na zapłatę woysku, y dalsze poparcie woyny z nieprzyiacielem wystarczyć nie mogą, wszystkie Woiewodztwa y Ziemie cięszko sobie czyniąc, aby woyska Nam dobrze zasłużone skuteczną odniosły płacą, powszechną zgodą do niezwyczayney, y generalney przystępuią kontrybucyi, ktorą podług instruktarza na tym Seymie spisanego, wydać *pro die 17 Iulij* na Trybunał Skarbowy kommissyą poprzedzaiący obiecuią, przy ktorey kontrybucyi, oraz pierwszą ratę poborow na Seymie przeszłym pozwoloną wydadzą: drugie zaś dwie racie na tymże przeszłym Seymie deklarowane, że nie podobna do tak wielkich podatkow razem wydać, tedy wszystkie Woiewodztwa y Ziemie drugą ratę *pro die 6 Octobris* na kommissyą, abo ieśliby się prędzey skończyła za assygnacyami na woysko z niey wydanemi, *realiter* wnieść. Trzecią zaś ratę ze dwoygiem podymnych *cum abjuratis pro die 12 Decembris*. Także za assygnacyami woyskom naszym na przyszłey kommissyi wydawanemi oddać powinni będą, wcale zachowuiąc excepty w kommissyi, y w deklaracyach przeszłego Seymu wszystkich Woiewodztw y Ziem uczynione, mianowicie Woiewodztwa Krakowskiego, względem summ z trzeciey raty wedle deklaracyi przeszłego Seymu wytrącenia, oprocz summy ktorą to Woiewodztwo na fortyfikacyą zamku Krakowskiego wydało. Woiewodztwom zaś Wielgopolskim, cztery tysiące siedm set złotych, co na regiment Urodzonego Referendarza Koronnego, a dwa tysiąca na regiment Urodzonego Generała Majora Grothauza wydały, w podatkach teraźnieyszych przy ostatniey racie przyięte bydź maią, a tym regimentom w zasługach potrącone na kommissyi.

Woiewodztw Kuiawskich, trzy pobory do braci wzięte, *cum abjuratis* pozwolone z summy dwudziestu tysięcy przyczynioney: przez kommissyą maią bydź potrącone z ostatniey raty, a *in reliquo* tey summy deklaracyą przeszłego Seymu zachowuią. Także Woiewodztwu Rawskiemu, Ziemiom Rawskiey, y Sochaczowskiey, y Gostyńskiey, każdey zosobna po szesnaście tysięcy wedle deklaracyi przeszłego Seymu od Rzeczyposp. przyięte, w trzecią ratę także potrącone bydź maią.

Woiewodztwo Wołhyńskie konstytucyą o wypłaceniu szkod swoich, *in anno 1661* uchwaloną reassumuiąc tak deklaruie. Iż woysko to, ktore na ten czas na konsystencyach stało w dobrach szlacheckich w tym Woiewodztwie, nie insze szkody wypłacać ma, tylko kryminały, wiolencye, zabranie wołow, bydeł, koni, y zboż, z gumien szlacheckich, o co abo na kommissyi, abo w Trybunale *inter causas militares*, konserwuiemy im termin.

Woiewodztwu Łęczyckiemu summy dwie, iedna ośmiu tysięcy reszty prowiantowey, druga 848
pięcidziesiąt tysięcy sześciu set trzydziestu sześciu złotych, przez kommissyą Lwowską *an. 1669* nakazane, y *realiter* zapłacone w ostatniey racie tych podatkow, aby *subsidium* zupełnie wnieśli na Trybunał Skarbowy wytrącone bydź maią, podług deklaracyi Seymu, ktore to podatki że niepodobna poki w sequestrze dobra nasze y duchowne będą, wydawać, tedy mieć chcemy, aby z tego sequestru dobra nasze duchowne, y wszystkie prowenta Rzeczyposp. przed czasem wybierania tych podatkow bez uymy, y deteryoracyi pomienionych dobr uwolnione były. Także assygnacye nowe na wybieranie chlebow nie były wydawane, ktore ieżeliby dzierżawcom wydać przyszło, w tych podatkach woysku potrącone bydź maią; *modum exigendi* tey Generalney kontrybucyi Woiewodztwa y Ziemie, biorą do braci na Seymiki *Relationis*, nie odmieniaiąc *naturam subsidij hujus* według instruktarza, a Woiewodztwa Ziem Pruskich, biorą sobie *solito more* do braci na Seymik poseymowy, ktory im złożemy.

Te zaś Woiewodztwa y Ziemie, co na przeszłym Seymie Posłow swoich nie miały, tak się deklaruie Woiewodztwo Ruskie Ziemia Lwowska, ponieważ na przeszłym Seymie Posłow swoich nie miała, tedy miasto poborow *cum abjuratis* na Seymiku *Relationis* uchwalonych, teraz pozwala poborow trzydzieści y pięć, z tamtę stronę Dniestru, a z tę stronę przy Lwowie trzydzieści *sine abjuratis*, także cztery pobory *cum abjuratis*, dwoie podymne takiemi ratami na Trybunał Skarbowy *pro die 17 Iulij* wniosą, poborow piętnaście *sine abjuratis*, cztery *cum abjuratis*, oraz z nowym podatkiem *subsidij* na tymże Seymie uchwalonym. Drugą ratę *pro 6 Octobris*, poborow puł osma przydawszy z Zadnieprskiego kraiu, pięć *sine abjuratis*. Trzecią ratę *pro 12 Decembris* puł osma poborow *sine abjuratis*, y dwoie podymne *cum abjuratis*, za assygnacyą kommissyi przyszłey *salva deductione eorum, quæ per legem decesserunt:* cokolwiek też ta Ziemia za assekuracyą naszą y Wielmożnych Hetmanow, także y we czterech poborach *ad rationem* zapłaty woyska wydała, to iey w tych podatkach przyięto bydź ma, *modum contribuendi* biorą do braci, a z Urodzonego Iozefa Swierskiego, *pœnam peculatus* na kommissyi otrzymaną, ponieważ *satisfecit*, znosiemy. Ziemia Przemyślska, iako Lwowska, y Sanocka, ponieważ Posłow na przeszłym Seymie nie miała, lubo na przeszłym Seymiku Relacyinym uchwaliła była pobory *cum abjuratis*, dogadzaiąc iednak gwałtowney Rzeczyposp. potrzebie, y melioruiąc te podatki, pozwala czterdzieści poborow *sine abjuratis*, *salva defalcatione eorum, quæ per legem decesserunt*. Także poborow cztery *cum abjuratis*, y dwoie podymne *cum abjuratis*. Te tedy pobory y podymne, na trzy raty na zapłatę żołnierzowi, to iest dwadzieścia poborow na Trybunał Skarbowy przed kommissyą. Pobory cztery *cum abjuratis*, *inquantum* by ieszcze 849

nie wydane były wespoł y *subsidium generale*, na tym Seymie uchwalone wniesie, a dziesięć poborow *6 Octobris* zapłaci. Ostatek dziesięć poborow, y dwoie podymne rowno z drugiemi Woiewodztwy za assygnacyami *in Decembri*. Co też ta Ziemia we czterech poborach, *ultra abjurata* naddała, to im w pierwszych ratach na kommissyi ma bydź potrącono, a co z dobr dziedzicznych po 10 złotych do skarbu oddali, y co ma bydź woysku w zasługi przyięto, tę summę na kommissyi liquidowaną, z trzeciey raty ta Ziemia sobie defalkować będzie. Ziemia także Sanocka, miasto pozwolonych na przeszłym Seymiku Relacyinym Wiśninskim poborow *cum abjuratis*, deklaruie wydać, *sine abjuratis* trzydzieści y pięć poborow, *salva defalcatione eorum, quæ per legem decesserunt*, także cztery pobory *cum abjuratis*, y dwoie podymne *itidem cum abjurutis*. Na pierwszą tedy ratę na Trybunał Skarbowy przed kommissyą przyszłą wniosą dwadzieścia poborow *sine abjuratis* y *subsidium* świeżo na tym Seymie uchwalone, a zaś cztery pobory rowno z drugiemi Woiewodztwy, *cum abjuratis*, drugą ratę pięć poborow *sine abjuratis pro 6 Octobris* wydadzą, a trzecią ratę dziesięć poborow *sine abjuratis*, y dwoie podymne *cum abjuratis in Decembri* wypłacą, *cum ea cautela*, iż co lubo dopłacaiąc assygnacyi, lubo gotowemi pieniędzmi więcey wniosła, ta Ziemia niż cztery pobory *cum abjuratis*, ta oddana summa ma bydź w ostatniey racie dziesiąci poborow potrącona.

Woiewodztwo Płockie, przychylaiąc się do zgody całey Rzeczyposp. na uspokoienie y zapłatę woyska pułczwarta pobora *sine abjuratis*, cztery pobory *cum abjuratis*, oraz *cum subsidio* na tym Seymie uchwalonym podług instruktarza, na Trybunał Skarbowy wnieść obiecuie. Drugą zaś ratę, *pro die 6 Octobris ad instar* Ziemie Dobrzyńskiey, rowno z drugiemi Woiewodztwy, trzecią ratę z dwoygiem podymnym *cum abjuratis*, *pro die 12 Decembris*, wypłacić obiecuie, tak iednak aby te dwie raty poślednieysze, puł siodma pobora *sine abjuratis* wyniosły.

Assekuracya kontrybucyi na teraźnieyszym Seymie uchwaloney.

27. Chcąc woyskom dobrze zasłużonym dostateczną obmyślić zapłatę, do niezwyczayney Stany Rzeczyposp. skłonili się kontrybucyi, ktorey na potym względem stanu duchownego y szlacheckiego proponować nie będziemy, y ieśliby od kogo proponowana była, Stany Rzeczyposp. na nie pozwolić nie będą powinne, dla czego mieć chcemy, aby Wielmożny Podskarbi nasz tego doyrzał, żeby instruktarzow tego podatku więcey nie drukowano, ieno tylo ile iest Grodow w Woiewodztwach y Ziemiach, kędy przed Seymikami Relacyinymi, aby do wiadomości 850
wszystkich przyść mogły, Kancellarye nasze rozesłać ie powinny, a po skończeniu tey exakcyi z Grodow eliminowane bydź maią, *sub pœnis contra negligentes Officiales sancitis.*

Approbatio laudorum.

28. *Lauda*, ktore sobie od przeszłego Seymu wszystkie Woiewodztwa, Ziemie uchwaliły *ratione* wydawania podatkow Sądow Skarbowych, na retentorow *et securitatis domesticæ*, abo na przeszłych Seymikach Relacyinych, w tychże punktach postanowią, *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy, *non derogando* iednak deklaracyi Ziem Woiewodztwa Ruskiego, strony quoty podatkow na tym Seymie uczynioney, ktora luboby się z *laudum* na przeszłym Seymiku przedseymowym uczynionym nie zgadzała, *in suo robore* ma zostawać. *Appendices* zaś ieśliby się iakie tak w przeszłych, iako przyszłych, laudach znaydowały, przez ktoreby się abo uyma prowentow ordynaryinych, abo depaktacya miast, mimo przywileie ich działa, annihiluiemy *et pro irritis* mieć chcemy: ktoreby Woiewodztwo, abo Ziemia Poborce, abo Exaktora *subsidij* nie obrało, na Seymiku Relacyinym skarb go podać powinien. A w Woiewodztwie Wołhyńskim *laudum* na Seymiku *Relationis*, tak *ratione modi contribuendi*, iako y czopowego, ktore z dobr naszych, y duchownych, także szlacheckich miast y miasteczek *pro hac vice*, aż do Seymu przyszłego wybierano bydź ma approbuiemy. Nic iednak w tym *non derogando subsidio* na teraźnieyszym Seymie pozwolonemu, ktorą deklaracyą Woiewodztwo Bełskie przyimuie: w Łucku Seymik *vigesima secunda Maij.*

Assekuracya sreber koscielnych.

29. Według konstytucyi na Seymie 1659 uchwałą iey naznaczyliśmy, za zezwoleniem wszech Stanow do słuchania rachunkow tych, ktorzy srebra kościelne we wszystkich Dyecezyach Krolestwa naszego, na gwałtowną Rzeczyposp: potrzebę, pod czas inkursyi Szwedzkiey, przez ktorą nie tylko Państwa nasze, ale też kościoły, y wiara Święta *periclitabatur* za wyraźnym pozwoleniem Oyca Ś. y Stolice Apostolskiey wybierali, na teraźnieyszym Seymie naznaczyliśmy Deputatow z Senatu, y z Izby Poselskiey, z ktorych relacyi *in facie totius Reipublicæ* uczynioney, pokazało się skutecznie iż Diecezya Krakowska, grzywnę każdą srebra według assekuracyi naszych *ex Senatu Consulto*, na on czas danych maiąc wzgląd na robotę, po złotych dwudziestu rachuiąc, a złoto według taxy w specyalnych rachunkow komputach pomienionych Deputatow rękami podpisanych, y do Grodu Warszawskiego podanych w srebrze, w złocie, y pieniądzach gotowych, wydała złotych Polskich sto trzydzieści tysięcy y cztery, sto sześćdziesiąt złotych, groszy piętnaście. Kościoł kathedralny Wrocławski siedm tysięcy dziewięć set, dziewięćdziesiąt y sześć złotych, groszy dzie- 851
więtnaście, y pieniędzy dziewięć. Kościoł kathedralny Poznański za quitem Wielmożnego Bogusława Leszczyńskiego Podskarbiego Koronnego, oddał grzywien tysiąc siedmdziesiąt y cztery, łotow czternaście. Także Urodzonemu

Pinociemu we Lwowie grzywien trzysta trzydzieści y pięć, rachuiąc każdą grzywnę po złotych dwadzieścia, uczyni summa dwadzieścia y ośm tysięcy, dwieście złotych. Kościoł Płocki kathedralny złotych siedmnaście tysięcy, trzysta piętnaście złotych, groszy dziewięć. Kościoł Warmiński kathedralny złotych piętnaście tysięcy, siedmset trzydzieści y dziewięć, groszy dwadzieścia ośm. Przemysłka Dyecezya, złotych pięćdziesiąt y cztery tysiące, sześćset siedmdziesiąt y dwa. Dyecezya Chełmska, złotych trzydzieści y sześć tysięcy, dwieście dwa. Xiądz Proboszcz Trocki, złotych dwa tysiąca. Oycowie Iezuici z rożnych Dyecezyi, złotych czterdzieści tysięcy y ieden, ośmset, dziewięćdziesiąt, groszy pięć, pieniędzy dziewięć. Oycowie Kamedulenses Krakowscy, złotych ośmset, czterdzieści y ośm, groszy dwadzieścia y dwa, pieniędzy dziewięć, na potrzebę Rzeczypospolitey wydali, co wszystko uczyni summa trzykroć sto tysięcy, trzydzieści y dziewięć tysięcy, dwadzieścia y pięć złotych, groszy dziewięć pieniędzy dziewięć. Tedy takowe summy pomienionym Dyecezyom y kościołom, za zgodnym wszelakich Stanow konsensem, assekuruiemy iako nayprędzey po dostateczney zapłacie woyskom naszym uczynioney, podatek proporcyonalny uchwalemy, aby do rąk każdego Wielebnych XX. Biskupow summy wyżey specyfikowane były oddane, ktore według specyalney dystrybucyi do kościołow co ktory dał przez nich, na ozdoby ołtarzow Pańskich maią bydź oddane, więc przez niewiadomość o rachunkach teraźnieyszych ozywa się ich nie mało, ktorzy sreber nie liquidowali, tedy ieśliby się ieszcze w ktorey Dieceżyi co nalazło, maią na przyszłym Seymie quitami słusznemi weryfikować, z ktorey weryfikacyi cokolwiekby się pokazało wydanego na potrzebę Rzeczyposp: tedy wzwyż pomienionym sposobem assekurować obiecuiemy, a że na dawnieyszych rachunkach skarbowych nie naydowało się tak wiele summ do skarbu wniesionych, tedy quity na teraźnieyszym Seymie produkowane, powinne będą wszystkie Dyecezye do rąk Urodzonego Instygatora Koronnego wcześnie przed kommissyą oddać, według ktorych quitow wszyscy ci, ktorzy te srebra brali, na przyszłey kommissyi, *ad instantiam* pomienionego Instygatora rachunek uczynić *absque quavis citatione peremptorie* będą powinni.

Żydzi Koronni.

30. Lubo na żydy Koronne na przeszłym Seymie summa sto pięć tysięcy na zapłatę Upominkow Tatarskich, na ten rok teraźnieyszy *ultima Decembris*, kończący się, *respectu commorationis in Regno* assygnowana iest, iż iednak
852 na teraźnieyszym Seymie *in tanta necessitate*, na wszystkie Stany Rzeczyposp: *subsidium generalis Reipub*: *contributionis* postanowione iest, przeto *authoritate praesentis Conventus* na żydy Koronne, okrom summy sta piąci tysięcy, y dwoyga podymnego na przeszłym Seymie uchwalonego wkładamy pogłowne, tak na Talmutowych, iako y na Karaimow, od każdego z nich *utriusque sexus* po złotych dwa, ktorych *Officia Castrensia* w Krakowie z Sędzią y Pisarzem Woiewodzemi Krakowskiemi, a w inszych miastach gdzie są Grody z Podwoiewodzemi *sub nexu iuramenti*, a tam gdzie Grodu niemasz w miastach tak naszych, iako y duchownych y Ziemskich przez Podstarościch Prowentowych, y dwoch z Rady Burmistrza y Rayce uczyniwszy wprzod przysięgi w bliższych Grodach, abo przed Sądami Skarbowymi, iako nikogo nie utaią. W Woiewodztwie zaś Wołhyńskim same Urzędy Grodzkie *sub nexu iuramenti*, odprawić to powinni zaraz po Seymikach *Relationum* spisować y liczyć będą, a ci wszyscy regestra popisow, po Seymikow skończeniu w tydzień naydaley do Grodow y Exaktorow oddadzą z podpisami rąk swoich, według ktorych Exaktorowie to pogłowne do Woiewodztw, y Ziem swych od żydow wybierać, y z nich się na kommissyi powinni rachować: (wyiąwszy dzieci małe, ktore lat ośm nie maią) do popisu należeć nie będą, y od ktorych płacić nie powinni będą pogłownego. A że wiele żydow znayduie się, ktorzy maiętności, browary, młyny, arendą pod inszym kontraktem trzymaią, drudzy ekonomami u panow pisarzami prowentowemi podięli się bydź, tedy tacy wszyscy arendarze, y faktorowie powinni będą do miast swych Powiatow, wedle oszacowania starszych żydow to pogłowne oddać *in supplementum* uboższych, tak aby od każdey głowy męskiey, y dzieci ktorym lat ośm minęło, złotych dwa wyniosło, aby pewność liczby ich Exaktorom *patere* mogła, przy popisowaniu wyżey opisanym sposobem żydow w Woiewodztwach, Powiatach, y Ziemiach po takowych żydach pilne inquizycye, ktorym to spisanie należy czynić będą, y tych arendarzow do żydow w miastach mieszkaiących przyłączać będą, a żeby się nikt nieuchraniał tego podatku starsi żydzi w Krakowie, a w inszych miasteczkach z Urzędami Mieyskiemi tego przestrzegać maią, *praevio iuramento*, żeby po skończeniu tego Seymu żadnego żyda z miast za granice nie wypuszczali, pokiby tego podatku nie zapłacił, y o takich pilną inquizycyą czynić powinni ktorzyby tego podatku iakimkolwiek sposobem uchylali się, y onych Exaktorom abo Urzędom Grodzkim *deferre*, *sub poena ducentarum marcarum in Officio Castrensi*, *vel Palatinali*, *sine quavis appellatione*, *vindicandu*. A ieśliby ktory przed publikacyą, *extra Regnum* uszedł, abo się utaił, tedy *nihilominus in reditu* pogłowne tu zapłacić powinien, oddawszy przysięgę tak, iaka o chrześciańskim *subsidium* iest napisana, *sub poena capitis*, a gdy zapłacą tak to pogłowne, iako y 853
summę sta y pięciu tysięcy złotych, wszyscy żydzi Koronni iuż do płacenia inszych wszelakich podatkow oprocz ceł, y podymnego dwoyga, konstytucyą przeszłego Seymu mianowanego nie będą powinni, ani laudami o iakie nowe podatki na Seymikach aggrawowani nie będą,

tymże sposobem y cygani maią wydawać ten podatek.

Præsidium miasta Lwowa.

31. *Præsidium* Zamku Wysokiego za wiadomością Wielmożnych Hetmanow naszych, Urodzony Starosta Lwowski, albo szlachcic osiadły, aby kommendował deklaruiemy, ktory aby żadnych po dworach szlacheckich y przedmieściach nie ważył się wybierać stacyi, prowiantow, y żadnych pretextow mieć do wybierania, *sub pœna perpetuæ bannitionis* zakazuiemy, o co *coram Officio Castren. sive Terrestri sine appellatione* czyniący *in contrarium*, ma się sprawić, a Oycow Karmelitow Bossych klasztor w fortyfikacyą miasta, ma bydź inkludowany.

Deklaracya około dobr Rzpltey w Podolu spustoszonych.

32. Wiele należy *ad securitatem* Woiewodztwa Podolskiego, aby pustynie tameczne przez possessorow były osadzone przeto konstytucye *de restauratione* dobr tych wszystkie reassumuiemy, y ukontentowania sposob *ratione* osadzenia onych dzierżawcom na przyszłym Seymie obmyślić obiecuiemy.

Kwit Wielmożnemu Podskarbiemu Wielkiemu Koronnemu.

33. Ponieważ Wielmożny Ian Kazimierz na Krasnym Krasiński, Podskarbi Wielki Koronny, Nowomieyski, Praśniski, etc. Starosta, po kwicie pierwszym z rachunkow swoich generalnych, *in anno* 1659 dostatecznie wywiedzionych od Nas y Rzlptey otrzymanym na blisko przeszłym Seymie 1661 a potym y na teraźnieyszym z Urzędu Podskarbiego swego, y wszystkich podatkow Rzpltey, tak ordynaryinych, y extraordynaryinych za administracyą swoią wydanych, przed Stanami Rzpltey powtorną y trzecią uczynił kalkulacyą, ktory się cale *legitimis documentis* wyrachował. Tedy za zgodą wszech Stanow, generalny mu kwit daiemy, y onego *cum Officio tum successores ejus* od wszelakich impetycyi, *ratione* Urzędu iego wiecznemi czasy uwalniamy, *salva connotatione* pewnych sum w tychże rachunkach produkowanych: ręką Przewielebnego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, iako Prymasa, także Urodzonego Marszałka Izby Poselskiey, za konsensem Seymu tego podpisaney y do skarbu od Nas podaney według ktorey tenże Wielmożny Podskarbi Wielki Koronny, delatę spisawszy, do rąk Urodzonego Instygatora Koronnego, dla pozwow wydania na Trybunał przyszły Skarbowy
854 poda, *et de vindicatis per eundem summis rationem* na kommissyi, albo da Bog na Seymie przyszłym, *mediante liquidatione* uczyni.

Fundacya szpitala na ubogie sieroty, od Nayiaśnieyszey Krolowey Iey Mości Ludowiki Maryi.

34. Nie tylko z wrodzoney pobożności swoiey, ale y z osobliwego ku Rzpltey affektu, chcąc chwałę Bożą ktora zawsze błogosławieństwo Boskie y szczęśliwe sukcessy Państwom przynosi, rozkrzewić Nayiaśnieysza Krolowa Ieymć, Pani Małżonka nasza, *Regali munificentia*, szpital na ubogie sieroty *utriusque sexus* pod Warszawą za Przedmieściem Krakowskim fundowawszy, Pechery y Kunow wsi, w Ziemi Czerskiey leżące, przez się kupione, *iuri Terrestri* podległe, temu szpitalowi nadała, tedy za zgodą wszech Stanow tę fundacyą *in perpetuum* approbuiąc, wzwyż mianowane wsi ze wszystkiemi ich przynależytościami, iako to oryginalnym przywileiem *erectionis* specyfikowane będą, do pomienionego szpitala inkorporuiemy wiecznemi czasy, y te dobra iako są przez się *Terrestria circa eadem iura et immunitates* dobr ziemskich, powagą Seymu teraźnieyszego zachowuiemy, *salvis oneribus Reipubl.*

Uwolnienie kamienice Oycow Reformatow S. Franciszka w Krakowie.

35. Oycom Reformatom S. Franciszka Krakowskim kamienicę od Iaśnie Wielmożnego Stanisława Warszyckiego, Kasztellana Krakowskiego darowaną na Rogackiey ulicy, w ktorey od kilku lat, po zburzonym S. Kazimierza kościele y klasztorze za miastem, nabożeństwo zwyczayne odprawuią, także y drugie dwa place od Wielmożnych, Stanisława z Popowa Witowskiego, Sendomirskiego, Lubelskiego, Zwoleńskiego, Nowotarskiego, y Iana z Pieskowey Skały Wielopolskiego, Woynickiego, Warszawskiego, Kasztellanow y Starostow, tymże Oycom darowane, z ktorych, stała się miastu strony podatkow przeniesieniem ich na insze mieysce satysfakcya, od podatkow Rzpltey wszelakich y mieyskich teraźnieyszą konstytucyą uwalniamy.

Approbacya fundacyi Urodzonego Stanisława Rzewuskiego, Sędziego Lwowskiego.

36. Chcąc My chwałę Bożą w Państwach naszych iako naylepiey przymnażać, fundacyą Oycow Karmelitow *Observant. antiquæ*, ktorą Urodzony Stanisław Rzewuski, Sędzia Ziemski Lwowski, *optimo erga religionem catholicam zelo* uczynił, *et ad acta Leopoliensia* zapisał, przychylaiąc się do konstytucyi *anni* 1635 o fundacyach uchwaloney, one *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Approbatio fundationis Garvascianæ.

37. Na instancyą woyska naszego Koronnego, fundacya Wielebnego niegdy X. Garwaskiego, Kanonika Krakowskiego, na syny szla- 855
checkie przy Akademii Krakowskiey uczynioną, we wszystkim approbuiemy, y wsi do tey fundacyi należące, Sieradzice, y Wrzoszowice w Woiewodztwie Krakowskim leżące od chlebow, stanowisk, y przechodow żołnierskich, y wszystkich woyskowych ciężarow *in perpetuum* uwalniamy, *et circa eadem iura Terrestria* iako *primitus* były, zachowuiemy.

Inkorporacya dwoch włok Franciszkanom Radzieiowskim.

38. Maiąc respekt w spalonym mieście naszym Radzieiowie, na zniesiony ogniem kościoł y klasztor Franciszkański, dwie włoce na Radzieiowie, za uczynieniem cessyi przez dzierżawcę teraźnieyszego Urodzonego Iakuba Trzebuchowskiego, Kasztellana Kowalskiego, pomienionemu klasztorowi wiecznemi czasy inkorporuiemy, *cum ea declaratione*, że ieżeli domow iakich osada na tych gruntach stanie, *iurisdictioni Civili*, ciż mięszkańcy *respectu* domow podlegać będą powinni.

Woiewodztwa Bracławskiego securitas.

39. Należy na tym *securitati* Woiewodztwa Bracławskiego, aby miasto nasze Winnica miało *præsidium adæquatum* dla bespieczeństwa obywatelow tamecznych, przetoż za zgodą wszech Stanow pozwalamy Wielmożnemu Andrzeiowi z Potoka Potockiemu, Woiewodzie Bracławskiemu, aby Starostwo Winnickie *insimul* z Woiewodztwem, *pro hac sola vice* trzymał *ea conditione*, że powinien mieć zawsze przy rezydencyi swoiey obecney 200 piechoty kosztem swoim własnym *in praesidio* mieysca tamtego, *post ascensum* zaś Wielmożnego pomienionego Woiewody *ad majorem dignitatem*, albo *post fata ejus in sequelam* takowe trzymanie Starostwa Winnickiego iść nie ma.

Assekuracya summy na okup z więzienia Tatarskiego, Urodzonemu Krzysztofowi Sapiehy, Krayczemu W. X. Lit.

40. Maiąc w świeżey pamięci wysokie w dziełach rycerskich *merita* Urodzonego Krzysztofa Sapiehy, Krayczego W. X. Lit. Pułkownika naszego, ktore od początku domowego zamięszania w woyskach Koronnych wprzod, a potym W. X. Lit. swym sumptem zaciągnionemi oświadczał chorągwiami, z ktoremi y pod czas Szwedzkiey woyny przy Nas *constanter* zostawał, respektuiąc przy tym na ciężką w więzach Tatarskich przez nie mały czas detinencyą onego, tedy ponieważ *ad remunerandum* tak *bene merito defuerant* po te czasy okazye, summę ktorą Urodzony Krayczy W. X. Lit. na okup swoy wydał, rożnym kredytorom substancye swoie zastawiwszy, trzydzieści tysięcy za zgodą wszech Stanow assekuruiemy y upewniamy, że sposob nie ochybny wypłacenia tey summy na przyszłym da Bog Seymie obmyślemy, albo też na
856 Starostwo lubo dzierżawę iaką w Państwach naszych lub w Koronie lub w W. X. Lit., w ktorymkolwiek Woiewodztwie y Powiecie od Nas onemu konferowaną, albo też *per cessionem* od kogo nabytą wniesiemy y assekuruiemy.

Reassumpcya długu, sukcessorom Urodzonego Podkomorzego Kiiowskiego w W. X. Lit.

41. Ponieważ na Seymie 1659 za zgodą wszech Stanow stanęła likwidacya zasług Urodzonego Ierzego na Czerniechowie Niemierzycza, Podkomorzego Kiiowskiego, Pułkownika naszego, w skarbie W. X. Lit. Tedy *authoritate praesentis Conventus*, deklaruiemy, że ta summa na blisko przyszłey kommissyi wespoł z zasługami woysk naszych: w W. X. Lit. ma bydź sukcessorom pomienionego Urodzonego Niemierzycza oddana, y zapłacona.

Rewizya zamku Lelowskiego.

42. Zamek nasz Lelowski w Woiewodztwie Krakowskim leżący, częścią przez niepoprawowanie iego za przeszłych dzierżawcow, w murach swoich spustoszały, częścią *in calamitate communi* w budynkach od Szwedow popalony. Iż Urodzony Krzysztof Michał Rupniowski, Woyski Krakowski, Starosta Lelowski, na postawienie budynkow zamkowi *adjacentibus* wyłożył, y na restauracyą dalszą samego zamku łożyć pozwala, tedy naznaczamy Rewizorow, Wielmożn: y Urodzonych, Iakuba Michałowskiego, Bieckiego, Pawła Stokowskiego, Oświecimskiego, Kasztellanow. Iana Tomickiego, Miecznika Sieradzkiego, Stefana Xięskiego, Pisarza Grodzkiego Krakowskiego, Iana na Brzezinach Lasockiego, Cześnika Ziemie Wysogrodzkiey, Iana Tynickiego, Sekretarza naszego, y Kazimierza Otwinowskiego. Ktorzy się o czasie zniozszy z Urodzonym dzierżawcą naszym, y tam do Lelowa ziechawszy *absentia unius duorumve*, *non obstante*, wydatki tak iuż podięte, iako y dalszy koszt na restauracyą zamku uważą y uznaią, wedle ktorego uznania, *summa proportionata*, sukcessorom tegoż Urodzonego Starosty naszego, na tymże Starostwie przez Nas assekurowana będzie.

Zniesienie kondemnaty z Ziemie Rawskiey.

43. Za prośbą Posłow Ziemskich Woiewodztwa Rawskiego kondemnaty, y niesłuszne na całey Ziemi Rawskiey, y Urodzonych, Pietrze Rylskim, Sędzią Ziemskim Rawskim, Rothmistrzu, Stefanie Chociwskim, Poruczniku, y innych teyże Ziemie obywatelach, przez zakonnikow klasztora Witowskiego, *occasione* pod czas expedycyi przeciw Szwedom *fortuiti incendij*, w wiosce ich Oprezow nazwaney w Trybunale Piotrkowskim otrzymane, *accedente omnium Ordinum consensu*, powagą Seymową znosimy, y annihiluiemy, *salva actione libera*, tymże zakonnikom *contra immediate reos hujus incendij, prout de jure venerit.*

Ordynacya praesidij Kamienieckiego, y konserwacya teyże fortece. 857

44. Kamieniec Podolski w tym porządku, w iakim prawa dawne deklarowały, chcąc mieć *authoritate praesentis Conventus*, Kommissarzow z Senatu Wielmożnych Michała Xcia Czartoryiskiego, Woiewodę Wołyńskiego, Andrzeia Potockiego, Woiewodę Bracławskiego. Z Izby Poselskiey, Urodzonych, Iakuba Potockiego, Strażnika Koronnego, Krzysztofa Zegockiego, Podkomorzego Kaliskiego, Waleryana Petrykowskiego, Podkomorzego Rożańskiego, Stanisława Domaszewskiego, Starostę Łukowskiego, Krzysztofa Kawieckiego, Sędziego Ziemskiego Podolskiego, Olbrachta Adryana Lassockiego, Stolnika Wyszogrodzkiego, Kazimierza Rzewuskiego Beyda, Stolnika Łukowskiego, Stanisława Iastrzębskiego, Woyskiego Halickiego, Iana Odrowąża Pieniążka, Skarbnika Przemysłskiego, naznaczamy, *absentia unius duorum, pluriumve non obstante:* ktorzy to Kommissarze *pro die 20 Octobris*, w roku teraźnieyszym *incidenti*, do Kamieńca ziadą, tamże przy Urodzonym Staroście Kamienieckim, albo iego Urzędzie Grodzkim, zamku y miasta porządek, municyą y apparat do obrony należący *fideliter* zrewiduią, y spiszą, defekta uważą, y przez kogoby się stały, *inquirent*, piechoty tameczney popis odprawią, y pilną o iey służbie y zapłacie z skarbu, ieżeli ich dochodziła, inkwizycyą uczynią. A ieżeli między tameczną piechotą mieszczan albo przedmieszczan w regestrze znaydą, wypiszą, a na ich mieysce Rotmistrze tameczni, zaraz służałey piechoty wiary ś. katolickiey narodu Polskiego, albo Niemieckiego,
858 zaciągnąć powinni będą, a *in posterum* postanawiamy, aby Rotmistrze Kamienieccy mieszczan y przedmieszczan według dawnego prawa do szeregow nie wpisowali, *sub pœna mille marcarum in Iudicio Tribunalitio*, *ex instantia cujusvis regestro militari vindicanda.* Nad to ciż Kommissarze o prowiantach tak dawnieyszych, iako y świeższych, także y o pieniądzach *ab anno* 1648 na reparacyą y potrzeby tey fortece od Rzpltey iakimkolwiek sposobem ordynowanych, na co y przez kogokolwiek wydane są, y ieżeliby przy kimkolwiek tych pieniędzy co zostawało, *inquirent*, y liczby przesłuchaią, na ktory termin, ci wszyscy ktorzykolwiek takowych pieniędzy tykali się, stawić, y sprawić się powinni będą, czego wszystkiego dostateczną relacyą na przyszłym Seymie ciż Kommissarze Nam y Rzpltey uczynią. A że na tey fortecy od tak wielu lat iedneż chorągwie zostaią, zkąd *evenit* że ludzie służali do woyska z pod chorągwi tamecznych powyiżdżali, a gospodarze maiący swoie insze dystrakcye gospodarskie, pozaciągali się, a za tym w powinności należytey wielkie się ubliżenie dzieie, y tamecznego miasta obywatelom *praejudicia* czynią, iako o tym do Nas częste suppliki od miasta przychodzą, przeto *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, aby te chorągwie iezdne iako nayprędzey z fortece Kamienieckiey przez Wielmożnego Hetmana Koronnego zprowadzone, (choćby też y przez konstytucyą tamtemu mieyscu przyłączone) a insze *pro praesidio* posłane były. A żeby ta praca iednym ludziom nie przykrzyła się, tedy tam nie dłużey nad rok ieden zostawać będą mogły, ale zawsze insze tak wiele co rok, y tak długo, iako Rzplitey *requiret necessitas*, pod kommendą Starosty tamtecznego maią bydź ordynowane, tak iako y piechoty na tymże *praesidium* zostawaiące, iednak konni aby nie w mieście, ale *extra maenia* lecie obozy w polu, a zimie konsystencye swoie tam, gdzie Wielmożny Hetman Koronny pokaże, aby odprawowali, y na wszystkie pograniczney fortece *pericula* za sprawą tegoż Urodzonego Starosty tamtecznego pilne oko mieli.

Approbacya summy na armatę Kamieniecką, przez Sławetnego Zacharyasza Krzysztofowicza legowaney.

45. Ponieważ Sławetny Zacharyasz Krzysztofowicz starszy, iurisdykcyi Ormiańskiey Kamienieckiey summę złotych siedmiu tysięcy, trzech set y trzynastu, groszy dwanaście, na młynach pod mostem murowanym będących, tak od antecessorow swoich, iako też y przez się po niedawnym zgorzeniu ich, kosztem wielkim zbudowanych, wprzod przez taxę Kommissarzow naszych uznaną, a potym y dekretami naszemi utwierdzoną, *in rem et commodum civitatis illius finitimae*, zwłaszcza opatrzenie dział Michnowskich testamentem legował, przeto pomienione *legatum* aktami Grodzkiemi roborowane, *in omnibus ejus punctis et conditionibus*, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Prowiant Kamieniecki.

46. Lubośmy na Seymie *anni* 1659 do zawiadowania prowiantu na Kamieńcu Podolskim Urodzonego Alexandra Matczyńskiego ordynowali byli, y w skarbie summę dwadzieścia tysięcy na prowiant mianowany naznaczyli, że iednak ta summa do rąk Urodzonego Matczyńskiego na ten czas nie doszła, a potym na przeszłym Seymie *a.* 1661 Urodzony Krzysztof Kawiecki, teraźnieyszy Sędzia Ziemski Podolski, za Prowiant-Magistra deklarowany iest, ktory tey funkcyi renunciował, tedy za prośbą Posłow Ziemskich Woiewodztwa Podolskiego, pomienionego Urodzonego Matczyńskiego za Prowiant-Magistra na Kamieńcu deklaruiemy, y aby do rąk iego summa dwadzieścia tysięcy z podatkow Woiewodztwa Podolskiego, na przeszłym Seymie deklarowanych, przez Poborcow podług konstytucyi oddana była, mieć chcemy, o ktorego *salarium* powinnościach y przysiędze, ktorą na kommissyi przyszłey powinien będzie odprawić konstytucyą Seymu przeszłego *in toto* reassumuiemy.

Nagroda zasług oycowskich, potomstwu Urodzonego Starosty Bratyańskiego.

47. Znaczną Urodzonego Działyńskiego, Starosty Bratyańskiego, Nam y Rzeczyposp: przysługę w dobrey maiąc pamięci, gdy nietylko swym kosztem chorągiew usarską na obronę Rzeczyposp: stawił, ale y sam mężnie dla chwały Bożey, y za dostoieństwo nasze, y dla całości oyczyzny, zastawuiąc się pod Cudnowem *gloriose* poległ, wdzięczni będąc krwawey iego odwagi, Urodzoną Katarzynę Kobierzycką, małżonkę iego *ab omnium jurium impetitione*, *ratione* Starostwa Bratyańskiego: ktore *iure communicationis* trzymał, *cum omnibus attinentijs et pertinentijs immunem* mieć chcemy, a toż Starostwo potomstwu iego do lat piętnastu, *post decessum* przerzeczo- 859

ney Urodzoney Katarzyny Kobierzyckiey, rodzicielki ich, poczynaiących się *iure emphiteutico* za zgodą wszech Stanow Rzeczyposp: konferuiemy, *salvis iuribus Reipublicae et oneribus, et alijs.*

Approbacya skryptu Wielmożnego Woiewody Sieradzkiego.

48. Pewny skrypt *ad archivum* dany Wielmożnemu Hieronimowi Wierzbowskiemu, Woiewodzie Sieradzkiemu, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y taki drugi skrypt Urodzonemu Andrzeiowi Morsztynowi, Referendarzowi Koronnemu.

Nagroda zasług Urodzonego Władysława Wilczkowskiego, Starosty Zwinogrodzkiego.

49. Dotrzymana wiara, y mężne zasługi Urodzonego Władysława Wilczkowskiego, Starosty Zwinogrodzkiego, przez wszystkie przeszłe czasy zamieszania Rzeczyposp:, y kommenda nad woyskami w Ukrainie zostaiącemi, nie małym iego kosztem roku przeszłego zatrzymane, zarobiły u Nas godny respekt y nagrody, przy ktorych że dla uspokoienia Rzpltey Starostwa Owruckiego, za swe odwagi sobie od Nas konferowanego ustąpił, aby tym chętniey w dziełach rycerskich *persistat*, pozwalamy mu, y potomstwu iego, na wsiach Ożomli z Bortutynem y na Zukowie z Zukowkiem, Kamionobrodzie z Czuynowem, w Woiewodztwie Ruskim leżącym, *ius emphiteuticum*, ktore się ma począć od śmierci iego do lat piętnastu, *salva solutione quartae, et stativis, et oneribus Reipublicae.*

Emphiteusis Urodzonemu Bielińskiemu, Podkomorzemu Płockiemu.

50. W dobrey maiąc konsyderacyi *merita* Urodzonego Franciszka Bielińskiego, Podkomorzego Płockiego, Mławskiego Starostę, Obersztera gwardyi naszey raytarskiey, ktore Nam przez te wszystkie woyny odważnie, y statecznie wyświadczył, na instancyą woysk naszych onemu y sukcessorom iego, na dzierżawie Mławskiey, *cum attinentijs ius emphiteuticum* do lat piętnastu *post extinctum ius advitalitij authoritate praesentis Conventus* pozwalamy, *salva solutione quartae, stativis et oneribus Reipublicae.*

860 **Nagroda zasług Urodzonego Gabryela Silnickiego Łowczego Lwowskiego.**

51. Maiąc w respekcie zasługi Urodzonego Gabryela Silnickiego, Łowczego Lwowskiego, ktore Nam y Rzeczyposp: w rożnych wyświadcza expedycyach, tedy dobra nasze, to iest wsi Dobrniow y Pukow, w Woiewodztwie Ruskim, a Ziemi Halickiey leżące, za zgodą wszech Stanow *iure emphiteutico post expiratum ius advitalitium utriusque*, do lat piętnastu potomkom iego daiemy, *salva solutione quartae, stativis et oneribus Reipublicae.*

Pensya Urodzonego Stanisława Wyżyckiego.

52. Nie tylko w dziełach rycerskich odwagi, męstwo, y we wszystkich po te czasy w woiennych potrzebach podięte szwanki zasłużyły u Nas osobliwy respekt Urodzonego Stanisława Wyżyckiego, Stolnika Nowogrodzkiego, Rotmistrza naszego, ale tym bardziey osobliwą nań mamy reflexyą, gdy dobra nasze miasteczka Murzwinbrod y Taborowkę, w Woiewodztwie Kiiowskim leżące, za swe pieniądze *in advitalitatem* kupione, na uspokoienie Ukrainy, pewnym osobom ustąpił, na łaskę naszę puściwszy się czekaiąc *ex primis vacantibus* od Nas nagrody, aby dotąd nim go słuszna od Nas potka rekompensa, na uiętym sobie prowencie nie szkodował, poki inszey od Nas nie otrzyma gratyfikacyi, summę trzech tysięcy złotych Polskich, aby mu Wielmożny Podskarbi Koronny na każdy rok skutecznie z ceł Ruskich wydawał, rozkazuiemy. A My obiecuiemy go w pierwszych okazyach *ex primis vacantibus* opatrzyć, y skarb Koronny od tey pensyi exonerować.

Emphiteusis Urodzonemu Alexandrowi Mierzwińskiemu, na wsi Korczynie.

53. Zalecone maiąc zasługi, y odwagi od Wielmożnych Hetmanow, y wszystkiego woyska Urodzonego Alexandra Mierzwińskiego, Chorążego roty Kozackiey, Urodzonego Konstantego Lubomirskiego, Podczaszego Koronnego, ktory w rożnych okazyach woiennych stratę substancyi ponioższy, a świeżo pod Cudnowem od postrzału pokaleczony zostawszy, u Urodzonego Pawła Mierzwińskiego, brata swego rodzonego na poratowanie zdrowia, y rożne po stratach swoich pocztow suplementowania summę dziesiąciu tysięcy złotych zaciągnął, aby tenże Urodzony Paweł Mierzwiński, brat iego rodzony, posiłkuiąc dobrze zasłużonego żołnierza w substancyi swoiey nie szwankował, tę summę dziesięć tysięcy złotych na wsi naszey Korczynie z Woytostwem, y kuźnicą Piotrowiec nazwaną, y inszych wszystkich przynależytościach, w Woiewodztwie Sendomirskim, w Powiecie Chęcińskim leżących, iemu z małżonką onego, y potomkom ich *in vim extenuationis* do lat pietnastu assekuruiemy, ktora, iż maią oboie dożywocie, po śmierci ich ma 861
się zaczynać, *salva solutione quartae, stativis, et oneribus Reipublicae.*

Urodzonemu Piotrowi Łąckiemu emphiteusis.

54. W nagrodę zasług Urodzonego Eliasza Łąckiego, Oberszterleytnanta naszego raytarskiego y śmierci rycerskiey Ioachyma Łąckiego, Porucznika chorągwie Kozackiey, Wielmożnego niegdy Władysława Myszkowskiego, Woiewody Krakowskiego, pod Potyliczem w potrzebie z Węgrami zabitego, y kilku braci ich w rożnych okazyach woiennych potraconych, *ius emphiteuticum* na wsiach, Plaskowicach, Turowicach y Rudzisku, w Woiewodztwie Sendomirskim, a w Powiecie Opoczyńskim leżących, Urodzonemu Piotrowi Łąckiemu, bratu ich rodzonemu y sukcessorom iego, *jure advitalitio* te dobra za przywileiem naszym trzymaiącemu, *authoritate praesentis Conventus* pozwalamy, ktora *emphiteusis* od śmierci iego poczynać się ma, *salva solutione quartae, stativis, et oneribus Reipublicae.*

Urodzonemu Soszyńskiemu, Rotmistrzowi, emphiteusis.

55. Maiąc wzgląd na zasługi Urodzonego Konstantego Soszyńskiego, Rotmistrza naszego, za ktore wieś Swiecznią w Woiewodztwie Podolskim, z gruntu spustoszałą, iemu prawem dożywotnim nadaliśmy, y ktorą on kosztem nie małym restauruie, aby po śmierci iego, *iure emphiteutico* tych dobr potomkowie iego lat piętnaście zażywali, *authoritate praesentis Conventus* pozwalamy, *salva solutione quartae, stativis et oneribus Reip.*

Zasłużonym żołnierzom, niżey opisanym na rożnych dobrach emphiteusis.

56. Zachęcaiąc do usługi naszey, y Rzpltey dobrze zasłużonych niżey opisanych żołnierzow, aby z ich wysługi potomkowie ich cieszyć się mogli, dobra nasze, ktorych oni prawem dożywotnim za przywileiami od Nas otrzymanemi na ten czas używaią sukcessorom ich *ius emphiteuticum* to iest, Urodzonemu Brodowskiemu na Woytowstwie Brodatyczach..... Raczkowskiemu, Porucznikowi Urodzonego Starosty Radzieiowskiego na wsi Piekarach. Urodzonemu..... Zelisławskiemu na Woytowstwie Krzczonowskim. Urodzonemu Zaboklickiemu na wsiach, Olszaniku, y Czerchawie. Urodzonemu..... Zielonce na Woytowstwie Koroszyńskim. Urodzonemu Osmolskiemu na dobrach Rudce, y Ryszykach, *authoritate praesentis Conventus* pozwalamy, po ktorych śmierci sukcessorowie ich, te dobra do lat piętnastu będą trzymali, wedle zwyczaiu *in emphiteusi* zachowałego, *salvis oneribus quibusvis Reipublicae, et stativis.*

862 **Zniesienie inkorporacyi Witkowa, do Starostwa Grabowieckiego.**

57. Konstytucyą *anni* 1659 *incorporationis* Witkowa dzierżawy do iurydyki Grabowieckiey, iako prawom dzierżawce *praejudiciosam*, y przeciwko przywileiowi Urodzonego Franciszka Rudnickiego żołnierza naszego otrzymaną *authoritate praesentis Conventus* za prośbą woysk naszych, znosiemy.

Amnistya towarzystwu, chorągwie Urodzonego Szemberka, Kasztellana Kamienieckiego, y sukcessorom Urodzonego Chołoniowskiego.

58. Daliśmy byli Urodzonemu Szemberkowi, Pułkownikowi y Rotmistrzowi naszemu, y towarzystwu wszystkiemu chorągwie iego Kozackiey, przywiley na dobra wszystkie Urodzonego Andrzeia Gutkowskiego, do Krola Szwedzkiego w zamieszanych czasiech przywiązanego, za ktorym przywileiem dobra iego oni apprehendowali byli, a potym z wrodzoney naszey dobroci, tegoż Gutkowskiego do łaski naszey przyięliśmy, y dobra onemu przywrocili, o co na tych żołnierzach kondemnatę w Trybunale Piotrkowskim, *in absentia* ich, gdy byli na woynie *in anno* 1658 otrzymał; przeto na instancyą woyska naszego tę infamią z tych wszystkich, ktorzykolwiek w tey infamii specyfikowani są, znosimy y od win wszelakich y szkod onych uwalniamy, wzaiem też pomienionemu Gutkowskiemu tę winę kondonuiemy, y przywiley ten na dobra iego wydany kassuiemy; wieczne milczenie między obiema stronami wkładamy. Taż konstytucya ma służyć sukcessorom Urodzonego niegdy Chołoniowskiego, Porucznika Wielmożnego Woiewody Sendomirskiego, w sprawie z Urodzonym Grzybowskim, Starostą Grodzieckim.

Deklaracya konstytucyi o Lustratorach.

59. *Provisa est omnis securitas Lustratorum* dobr naszych dawnemi prawami. A że na przeszłym Seymie *per appendicem* przydana iest *clausula sub constitutionem securitatis* Wielmożnym Senatorom, y Posłom Ziemskim, także Lustratorom exemptu od prawa *cum praejudicio iuris publici*, gdyby *iuri* nie mieli *parere* Lustratorowie; przeto *authoritate praesentis Conventus* tę klausulę, *ratione* Lustratorow samych abroguiemy. Deklaruiąc, że każdy z Lustratorow *coram omni judicio injuriatis respondere* powinien, nie zasłaniaiąc się takową exceptą.

Zniesienie donacyi naszey na dobra Urodzonego Pogorzelskiego, Urodzonemu Kasztellanowi Warszawskiemu daney.

60. Na instancyą woysk naszych za Urodzonym Władysławem Pogorzelskim, towarzyszem Urodzonego Sebastyana Machowskiego, Rotmistrza naszego, przywiley na dobra onego *iure caduco* Urodzonemu Ianowi Oborskiemu, Kasztellanowi Warszawskiemu, z Kancellaryi naszey dany, *vigore generalis amnistiae* kassuiemy, *et nullitatis* zostawać *praesenti Conventu* deklaruiemy, y iego samego *pristino honori restituimus, perpetuum in praemissis imponendo silentium.* 863

Skrypt ad archivum restitutionis, Urodzonego Hieronyma Radzieiowskiego, et cassationis poenarum infamiae.

61. Skrypt *ad archivum restitutionis, et cassationis poenarum infamiae* Urodzonego Hieronima Radzieiowskiego rękami Wielebnego X. Arcybiskupa Lwowskiego, w niebytności Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnińskiego, y Urodzonego Marszałka Poselskiego podpisany, *in toto* approbuiemy, *vigore praesentis Conventus*, ktorego kopią z Kancellaryi naszey każdemu potrzebuiącemu pod pieczęcią Koronną, wydać rozkazuiemy.

Restytucya Urodzonego Michała Stanisławskiego.

62. Czyniąc dosyć wrodzoney klemencyi naszey, a maiąc zalecone Maiestatowi naszemu *merita* Urodzonego Michała Stanisławskiego, na instancyą Posłow Ziemskich y woyska, wszystkie kondemnaty y dekreta aggrawuiące honor

iego, *in causis publicis sine praejudicio* od niegoż samego *injuriatorum* kassuiemy y wiecznemi czasy *annihilamus*, co że nie ma *bonae famae* iego *nocere authoritate praesentis Conventus* deklaruiemy.

Restytucya Urodzonego Gabryela Hulewicza.

63. Chcąc zwykłey klemencyi naszey zażyć, nad Urodzonym Gabryelem z Woytyna Hulewiczem, Chorążem Czerniechowskim, mianowicie gdy Nam od woyska naszego doniesiono iest, że z domu tego trzynaście Hulewiczow przez te expedycye, pod rożnemi chorągwiami za dostoieństwo nasze na placach poległo, pod Cudnowską zaś expedycyą Urodzonego Wacława Hulewicza, Podkomorzego Łuckiego, Rotmistrza naszego, z działa postrzelono, przez co nie małą zdrowia odniosł uymę, przeto pomienionego Gabryela Hulewicza do wszystkich prerogatyw, *et munia Reipublicae* rewokuiemy, dekret na nim ferowany, *auhoritate praesentis Conventus* kassuiemy.

Deklaracya sprawy Urodzonego Burkackiego, Cześnika Czerniechowskiego.

64. Aby żadna w sprawie Urodzonego Adama Burkackiego, Cześnika Czerniechowskiego nie zostawała *contraria opinio*, *eundem omnium functionum et dignitatum capacem* iako przed tym był deklaruiemy, y że ta sprawa *nihil bonae famae illius* ma *nocere; quem pristino honori restituimus.*

864 **Zniesienie kondemnat z Urodzonych Czołhańskich.**

65. Iż na Urodzonych Samuelu y Iadwidze z Lichowa Czołhańskich, małżonkow, y Michale Czołhańskim synu ich, towarzyszu chorągwie Wielm. Marszałka y Hetmana Polnego, pod czas bytności iego w obozie pod Toruniem, gdy mu exempt szedł w sprawie spolney z rodzicami, kondemnaty pewne są otrzymane w Trybunale Lubelskim, tedy kondemnaty takowe tak na rodzicach *ex occasione* iakoby synowskich excessow, wszystkie processy y exekucye iako y na synow *indebite* otrzymane, znosiemy. Sprawę iednak summę, *in integro* zostawuiemy, na ktorą *de novo ad instantiam partis injuriatae*, sprawić się powinni będą, tak rodzice iako y syn, *ubi de jure venerit.*

Zniesienie infamii, z Urodzonego Andrzeia Grocholskiego.

66. Za prośbą Posłow Ziemskich, y za zgodą wszech Stanow infamią woyskową na Seymie publikowaną, na Urodzonym Andrzeiu Grocholskim, od Urodzonych Iana Libisowskiego, y Mikołaia Chechelskiego, o zasługi woyskowe nie wydane, otrzymane, za dosyć uczynieniem stronie powodowey, y kwitem dostatecznym znosiemy y iego *ad pristinum honorem* przywracamy.

Zniesienie kondemnaty cum restitutione in integrum, sprawy Urodzonego Beniamina Rylskiego, żołnierza zasłużonego.

67. Że pod czas służby woienney na Urodzonym Beniaminie Rylskim, towarzyszu chorągwi Urodzonego Stolnika Koronnego w Holzacyi *extra Regnum* na usłudze Rzpltey będącym, gdy mu exempt według prawa służył, dekreta bez wiadomości y zalecenia iego do ozwania się u sądu, kondemnaty infamii od Urodzonych Miiowskich w Trybunale Lubelskim otrzymane są, tedy takie kondemnaty na nim otrzymane, za zezwoleniem Stanow Koronnych znosiemy, y tę sprawę *in integrum* przywracamy, aby się stronie powodowey za nowym przypozwem sprawił, y inkwizycyą wywodził pozwalamy.

Relaxatio kondemnat, z Urodzonych Sandarowskich y Stanisława Zestelińskiego.

68. Ponieważ Urodzeni Fedor Sandorowski Rotmistrz nasz, chorągwi Kozackiey, we wszystkich po te czasy okazyach woiennych, częstemi odwagami doświadczony, y synowiec iego tegoż imienia Fedor Sandarowski, stronie ukrzywdzoney dosyć uczynili, y kwit dostateczny otrzymali, tedy kondemnaty, dekreta, y *poenas infamiae* na nich otrzymane, za pozwoleniem strony ukrzywdzoney znosiemy, y peny wszystkie z tych kondemnat, na nich ściągaiące się, (ktore przez mężne odwagi, aby zniesione były zasłużyli) 865
wiecznie relaxuiemy, y żeby to wszystko im, y potomkom ich nigdy nie szkodziło waruiemy. Także Urodzonego Stanisława Zestelińskiego, ponieważ w sprawie z Urodzonym Iackiem Wieruszem Kowalskim, stronie y sądowi dosyć uczynił, iako sam *actor* przyznał, *a poenis quibusvis tam civilibus, quam criminalibus decreto interpositis authoritate praesentis Conventus* uwalniamy.

Zniesienie kondemnaty, z Szlachetnego Iakuba Gize y Łopateckiego.

69. Maiąc osobliwy respekt na zasługi Urodzonego Iakuba Gize, Rotmistrza naszego, za zgodą wszech Stanow Rzeczyposp. a gorącą woysk naszych Koronnych instancyą, onego, *a rigore processus et decreti Mareschalcalis*, ktory na nim iest ferowany o zabicie Szlachetnego Dawizona na poiedynku, relaxuiemy, kassuiąc ten proces *una cum infamia* na nim *publicata*, y *poenam publicam* kondonuiemy. Także y Urodzonego Łopateckiego Porucznika naszego, dekretem Marszałkowskim w teyże sprawie innodowanego *ab omnibus poenis* uwalniamy, y infamią z niego znosiemy, *ratione* iednak przerzeczonego niegdy Szlachetnego Dawizona zasług, względem *servitij bellici* tą konstytucyą waruiemy, iż cokolwiek z porachowania na niego przyidzie, aby *successoribus* iego, na przyszłey kommissyi zapłacono było.

Zniesienie kondemnaty z Urodzonych Zeliborskich, Ustrzyckiego, y Rozniatowskiego, y Pawła Hulewicza.

70. Ponieważ Urodzeni Adam y Prokop Zeliborscy, Bazyli Ustrzycki, Łukasz Rozniatowski, w ten czas sam od Urodzonych Maryny Ustrzyckiey, Stefana Popiela *poenis infamiarum innodati* Trybunału Koron: Lubelskiego, kiedy przerzeczony Adam Zeliborski, na usłudze Rzeczyposp: za ordynansem naszym w Ukrainie zostawał, tedy te infamie *authoritate praesentis Conventus* ze wszystkich znosiemy *salvo experimento in negotio principali, ubi de jure venerit.* Także *poenas infamiarum cum earum publicationibus in quocunque Iudicio et Officio Regni*, na Urodzonym Pawle Hulewiczu, y małżonce iego od Szlachetnych Kluskich, y potomkow Wasilowskiego, za dosyć uczynieniem stronie y pokazaniem kwitu dostatecznego kassuiemy, *et a poenis quibusvis liberos pronunciamus.*

Zniesienie infamiey, z Urodzonych Dziębowskich.

71. Infamią na Urodzonych Chrystyanie, Balthazarze, y Ianie Dziębowskich: na przeszłym Seymie otrzymaną, *mediante quietatione* znosiemy, y onych do pierwszego honoru przywracamy.

866 **Restytucya Urodzonego Wilkanowskiego.**

72. Za gorącą instancyą Posłow Ziemskich, infamią y wszelakie *poenas* z Urodzonego Woyciecha Wilkanowskiego, (ktory za Seymowym gleytem stronę poiednał, y kwit otrzymał) znosiemy, y że nic *honori* iego nie ma szkodzić, deklaruiemy.

Gleyt Urodzonemu Franciszkowi Czerskiemu.

73. Gleyt Urodzonemu Franciszkowi Czerskiemu Podczaszemu Dobrzyńskiemu, za pozwoleniem stron powodowych, *ad componendum cum partibus*, to iest z Urodzonymi Ianem Franciszkiem Brochowskim, Starostą Liwskim, iako y Michałem Lasockim, y Ianem Kazimierzem z Załego Zelskim, Maiorem naszym daiemy, ktory tylko do samey kompozycyi z stronami pomienionemi moc będzie miał, tylko do pięci miesięcy, a do dyspozycyi dobr *locum standi* nie będzie mogł mieć żadney wagi, aż po dosyć uczynieniu pomienionym stronom. A po dosyć uczynieniu Urodzonym Brochowskiemu Staroście Liwskiemu, y Ianowi Zelskiemu Maiorowi naszemu, y otrzymaniu kwitow od wzwyż mianowanych stron, wolno mu będzie z inszemi osobami w krzywdach swych *iure agere* y *locum standi* mieć, a ten gleyt będzie mu służył do przyszłego Seymu bliższego.

Zniesienie kondemnaty, z Urodzonego Piotra Swiętosławskiego.

74. Urodzonego Piotra Swiętosławskiego, Skarbnika Ziemie Dobrzyńskiey, za pokazaniem kwitu *de communi omnium Ordinum consensu a poena infamiae et a rigore decretorum, quorumvis in toto* uwalniamy, *nihilque avito nobilitatis honori* iego do wszelakich urzędow, *nocere debere* deklaruiemy.

Zniesienie kondemnat, z Urodzonych Iankowskiego, y Falibowskiego, żołnierzow.

75. Kondemnaty na Seymie Brzeskim, od Urodzonego Zaliwskiego, na Urodzonym Kazimierzu Iankowskim, także na Urodzonym Stanisławie Falbowskim, w Trybunale Koronnym od Urodzonego Drzewieckiego, żołnierza Nam dobrze zasłużonego otrzymane, *authoritate Conventus praesentis* znosiemy, *salvo principali negotio*, w ktorym się *debita iuris via* sprawić powinni.

Indygenat Pawła, y Andrzeia Cellarych.

76. Przez wszystkie stopnie rycerskie, w rożnych cudzoziemskich woyskach doświadczony Kawaler, Urodzony Paweł Cellary, Generał Maior, w każdey okazyi woienney, zamieszania Rzeczyp: wiele dzielności, odwagi, kosztow, substancyi własney, przez lat kilkanaście nie ustaiąc, oświadczywszy zasłużył, w tey oyczyznie, iako wszelakie godności, tak słuszne zasług swych zawdzięczenie. A ponieważ rodzic iego Paweł Cellary, idąc *ex familia Vice Comitum Mediolanensium*, ieszcze *in anno 1593* otrzymał był od Naiaśnieyszego Krola Zygmunta III indygenat, za ktorym w tey Rzeczyposp. dobra ziemskie trzymaiąc *jure et more nobilium* żył, ktore dyploma indygenatu, *sub hac calamitate belli*, przez nieprzyiaciela stracił. Tedy z bratem iego rodzonym Andrzeiem Cellarym *cum liberis, ex lumbis illorum tam progenitis, quam progenerandis*, za indygeny Państw naszych przyznawamy y dyploma nowe iemu z bratem iego rodzonym, wydać roskazuiemy. 867

Indygenat Urodzonego Barona de Brytmar.

77. *Splendorem natalitiorum ex familia Baronum de Britmar, quo gaudet* w oyczyźnie swoiey Flandryi Urodzony *Egidius* Bremer, Pułkownik nasz, przyozdobiwszy znacznemi odwagami y męstwem, stawaiąc na rożnych expedycyach woyskowych, iako kawaler na usłudze naszey y Rzpltey *meruit* to u Nas, że go za zgodą wszech Stanow, za indygenę tey Rzpltey, y z potomstwem iego *utriusque sexus*, przyimuiemy, y deklaruiemy tą konstytucyą, do wszystkich onegoż wolności y prerogatyw szlacheckich przypuszczaiąc. Na co mu przywiley z Kancellaryi naszey, wydać roskazaliśmy.

Indygenat Urodzonemu Krzysztofowi Mazyniemu, Pokoiowemu y Sekretarzowi naszemu.

78. Przepędziwszy wiele lat wieku swego, na usłudze naszey Urodzony Krzysztof Mazyni, Pokoiowy y Sekretarz nasz w oyczyznie swoiey, iako to *documentaliter* wywiodł, z urodzenia szlachcic, zawzięty ku tey Rzpltey affekt zawsze Nam w posługach swoich wygodny y sposobny do spraw publicznych, w ktorych *fidem*

iego y *dexteritatem*, (ile w okazyach przeszłego świeżo z rożnemi naszemi nieprzyiaciołami zamięszania) doznawaliśmy, uczynił sobie prawie przyrodzony. Nagradzaiąc tedy cnotę iego y zasługi, a wdzięcznie przyimuiąc zalecenie za nim Oyca S. Alexandra VII przez list do Stanow Koronnych wniesiony, za zgodą y konsensem Stanow Rzpltey *authoritate* Seymu teraźnieyszego do indygenatu Państw naszych, y do prerogatyw stanu szlacheckiego, z potomstwem oboiey płci onego przyimuiemy. Na co y przywiley osobliwy onemu z Kancellaryi naszey, wydać rozkazaliśmy.

Indygenat Urodzonego Hieronima Pinociego.

79. Zasługi Urodzonego Hieronima Pinociego, Sekretarza y Metrykanta naszego, Nam y Rzpltey przez lat kilkanaście *difficilibus Reipublicae temporibus*, osobliwie w rożnych legacyach publicznych, iako to świeżo do Anglii, y Holandyi, z niemałym sumptem y odwagą, *pari fide et dexteritate* odprawionych oświadczone, godne są, abyśmy wzgląd nasz na nich maiąc,
868 *beneficentiae nostrae Regiae* dokumentem onego do dalszych zasług przychęcali, przeto *originem* iego szlachecką *deductam* maiąc. Za indygenę Państw naszych, za zgodą wszech Stanow *authoritate praesentis Conventus* przyimuiemy, y onego do wolności, prerogatyw, y preeminencyi szlacheckich, z potomstwem iego przypuszczamy, y przywiley na to w Kancellaryi naszey wydany, *in toto* approbuiemy.

Indygenat Urodzonego Iacka Biankiego.

80. Życzliwe *studia* y doświadczona wierność, z pilnym złączona dozorem w szafunku prowentow Rzpltey, Urodzonego Iacka Biankiego, Pisarza starszego skarbu Koronnego, lubo swoy godny u Nas y Rzpltey zasłużyły respekt, że iednak w teraźnieyszych potrzebach Rzpltey, summę dwadzieścia tysięcy złotych, na expensa publiczne do skarbu wnieść ofiarował, z swoiey ku Rzpltey życzliwości, *non leve momentum* zasługom swoim przydawszy: przeto go za indygenę Państw naszych Koronnych, y W. X. Lit. y wszystkich tey Rzpltey praw, swobod y wolności, ponieważ *habitae apud exteros nobilitatis authentica* wywiodł *documenta, participem* y z potomkami iego *utriusque sexus*, deklaruiemy. Na co y przywiley iemu z Kancellaryi dany, *authoritate præsentis Conventus* approbuiemy.

Indygenat Urodzonemu Henrykowi de Beaulien.

81. Między innemi Nam y Rzpltey dobrze zasłużonemi żołnierzami, maiąc Urodzonego Henryka *de Beaulien* Oberszterleytnanta naszego, nie tylko stateczną w woysku naszym Koronnym, od lat czternastu do tego momentu służbę, ale oraz nienaruszenie, Nam przez te wszystkie zamięszane czasy dotrzymaną wiarę, y wielkie iego przez przeszłe Kozackie, Tatarskie, Moskiewskie, Szwedzkie, y Węgierskie woyny, na każdym placu y experymencie; wiec y w expugnacyi od nieprzyiaciela posiadłych, także w fortyfikacyi y obronie naszych, w Ziemiach Pruskich, y w Podolu fortec, z znacznemi zdrowia swego szwankami za dostoieństwo nasze, y całość Rzpltey w oczach wielekroć naszych oświadczone odwagi dobrze wiadome, nic słusznieyszego nie zdało Nam się, iako żebyśmy tego, y tak dobrze Nam y Koronie naszey zasłużonego żołnierza, *pro nobili et indigena Regni nostri*, z potomkami iego oboiey płci przyięli, y do praw, swobod, wolności, y prerogatyw stanu szlacheckiego przypuścili, ktorego istotnie tą konstytucyą za zgodnym całey Rzpltey zezwoleniem przyimuiemy, y przypuszczamy y iemu dyploma osobliwie z Kancellaryi naszey Koronney, na ten indygenat wydać pozwalamy.

Indygenat Urodzonego Pastorego ab Hirtenberg.

82. Usiłuiąc z każdey miary *ornare* narody Nam od Boga powierzone, y temu zabiegaiąc aby światło cnoty y dzielności Polskiey, w niepamięci ludzkiey nie zapadło przybraliśmy dworowi naszemu *decora ingenia*, ktore doyźrzałym 869
rozsądkiem y ćwiczonym piorem *acta publica* nieśmiertelności przesłać, y wiekom potomnym zalecić doskonale mogą, między ktoremi przodkuiąc Urodzony Ioachym Pastoryusz *ab Hirtenberg* Sekretarz y historyograf nasz *eques Imperij*, co nie iednym dokumentem *applaudente eruditorum choro* wyświadczył, osobliwie w wydaniu Polskiey historyi w kilku monumentach światu podanych, iako też y w rożnych poważnych sobie od Nas powierzonych funkcyach *ex dignitate Reipubl:* usłużył; dla tego onego *pro indigena Regni Poloniae, et Magni Ducatus Lithvaniae cum liberis ex lumbis ejus, tam progenitis quam progenerandis* za zgodą wszech Stanow deklaruiemy. Na co y przywiley z Kancellaryi naszey wydać kazaliśmy.

Indygenat Urodzonego Piotra Dziannottego.

83. Wierne y stateczne przysługi, ktore Urodzony Piotr Dziannott, towarzysz roty usarskiey, Wielmożnego Ierzego Lubomirskiego, Marszałka Wielkiego, Hetmana Polnego Koronnego, przez wszystek ten zamięszany czas żadney nie opuściwszy woienney okazyi z uszczerbkiem zdrowia y substancyi swoiey odprawował, godne są respektu y słuszney nadgrody, ktorą chcąc onemu wyświadczyć, ponieważ y urodzenie szlacheckie przodkow swoich Włoskiey nacyi, y indygenat *Sacri Romani Imperij*, tymże zdawna za ich *merita* konferowany pokazał, powagą Seymu teraźnieyszego za indygenę Korony Polskiey, y W. X. Lit. z potomstwem iego *utriusque sexus*, przyimuiemy, y do wszelakiey wolności, prerogatyw szlacheckich przypuszczamy. Na co przywiley z Kancellaryi naszey Koronney wydany, *accedente omnium Ordinum Regni consensu*, *in toto* approbuiemy.

Indygenat Urodzonego Iana Maryana.

84. Ieżeli komu iako tym, ktorzy krwią swoią za dostoieństwo nasze, y całość Rzeczyposp: zastawiaią się, słuszna od Nas *debetur gratitudo*, między ktoremi że Urodzony Ian Maryan przeszłych czasow woynę Pruską, y Kozacką, pod Perasławiem, za ś. pamięci Pana Oyca naszego, a potym za Pana Brata naszego ś. pamięci Władysława Czwartego, Moskiewską expedycyą stateczną wiarą, y męstwem nieporownanym odprawiwszy, na rodaku tam to trzymiąc *praesidium occubuit*, a potym syn iego urodzony Ian Maryan, *virtutis paternae haeres*, iako prędko do lat takich przyszedł, w ktorych woienną Rzeczyposp: mogł traktować służbę, zaraz się do woyska applikował, y po te wszystkie okazye woienne, nie ustałą cnotą y wiarą Rzeczyposp: służy, y więzienie pogańskie poniosł, przeto chcąc onemu tak wielkie *merita gratificari*, ponieważ *deduxit* że w Państwie Francuskim rodzic iego
870 był szlachcicem, tedy onego *pro indigena Regni* deklaruiemy, y do prerogatyw y szlachectwa Polskiego *authoritate praesentis Conventus*, przypuszczamy.

Indygenat Hagenthorna.

85. Taką chęcią y życzliwością, oddał się na usługę naszę y Rzeczyposp: Urodzony Hagienthorn, Porucznik nasz raytarski, że wszystkie fortuny y substancye swoie w Krolestwie Szwedzkim, gdzie iest rodowitym szlachcicem opuściwszy, zdrowie swoie za dostoieństwo nasze, w częstych z nieprzyiaciołmi Koronnemi rozprawach poświęcał, y rożne męstwa swego pokazał dowody, ktorego do dalszey Rzeczyposp: przychęcaiąc usługi, indygenę Krolestwa Polskiego, y wszystkich praw, swobod, y wolności szlacheckich uczestnikiem czyniemy, y iemu przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazuiemy, ktora łaska nasza służyć mu nie może, *inquantum* nie iest *Romanae catholicae fidei.*

Indygenat Mięsickich.

86. Wdzięczna iest wespoł z Nami ta Rzeczposp: gdy odważni ludzie *in sinum et gremium* iey garną się y dzielnemi zasługami swemi, swobod y ozdob Państw tych, dosługuią się. Takowych zasług swych *experiment* wyświadczyli, Hetman Adolf Oberszterleytnant Mięsicki, ktory w rożnych za całość Rzeczyposp: okazyach, odważne *experimenta* dzieł wyświadczywszy rycerskich godnym stał się, abyśmy go między indygeny Krolestwa naszego przyiąwszy do wszystkich praw, swobod, prerogatyw, preeminencyi y wolności szlacheckich przypuścili, iako mu na to przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazaliśmy. A ta łaska nasza służyć mu nie ma, *inquantum* nie iest *catholicae Romanae fidei.*

Indygenat Urodzonemu Franciszkowi Trewaniemu.

87. Chcąc nagrodzić wierne przeciwko domowi naszemu, y całey Rzeczyposp: zasługi, ktore Urodzony niegdy Ian Trewani, za ś. pamięci Krolow Ich M. Pana Oyca, y Pana Brata naszego, zawsze *abunde praestitit*, osobliwie iednak w Smoleńskiey expedycyi, gdzie y szkodliwie postrzelonym został, przytym uznawaiąc iako y Urodzony Franciszek Trewani syn iego, po zmarłym rodzicu *haereditarie*, tenże *retinendo zelum*, wierne *merita* przez cały wiek swoy *continuabat*, w nagrodę domu tego *meritorum*, ponieważ *authenticis documentis deductum*, że z starożytney *in statu Luganensi* iest familii, dla tegoż pomienionego Franciszka Trewaniego, y z potomstwem iego *utriusque sexus*, za indygenę y szlachcica Polskiego, y W. X. Lit: *authoritate praesentis Conventus* przyimuiemy, y do wszystkich prerogatyw, *ordini equestri* służących, za zgodą wszech Stanow, przypuszczamy, y wydany *eo nomine* przywiley, z Kancellaryi naszey *in toto* approbuiemy.

O indygenach przeszłych Seymow. 871

88. Przywodząc prawa dawne y zwyczaie do skutku powagą tego Seymu, za zgodą wszech Stanow wszystkim indygenom nowym tey Rzeczyposp: oboyga narodow, ktorzy od Seymu 1658 dotąd y teraz stanęli, naznaczamy termin, stawienia się na przyszły, co naypierwszy po teraźnieyszym, Seym, na ktorym każdy z nich kto się zechce zostać przy indygenacie y swobod tey Rzeczyposp: zażywać, powinien będzie *in persona* sam przed Nami, *coram Ordinibus Regni*, *corporali iuramento* poprzysiądz należytą *fidelitatem:* a *interim* nakazuiemy, aby do tegoż przyszłego Seymu, o possessyą rzetelną, nie zmyśloną starali się, y onę w skuteczną possessyą obięli, inaczey ktoby tego oboyga wykonać abo nie chciał, abo zaniedbał, *ipso facto* od indygenatu, *perpetuis temporibus* odpadać będzie.

Deklaracya szlachectwa Urodzonych Szydłowskich.

89. Zalecone maiąc mężne, odważne zasługi, od Wielmożnych Hetmanow naszych, y od woyska Urodzonych Mikołaia, Stanisława, y Pawła Szydłowskich, ktore Nam y Rzeczyposp: z utratą zdrowia, y fortun, sami y przodkowie ich, w rożnych expedycyach oświadczali, nie tylko sami znaczne szwanki, postrzały odnieśli, ale stryiowie y bracia iedni *in martis arena* polegli, drudzy dotąd w ciężkiey pogańskiey zostaią niewoli; onych y potomkow ich, iako dawno w Rzeczyposp: Urodzonych obywatelow, y zawsze w woysku dobrze zasługuiących się, za szlachcicow Korony Polskiey deklaruiemy, y ieżeli w czym przodkowie ich to urodzenie swoiemi iakiemi prawami labefaktowane mieli, że im to szkodzić y potomkom ich, we wszystkich prawach, interessach nie ma, powagą Seymu teraźnieyszego postanawiamy.

Deklaracya szlachectwa Urodzonego Ząmbrzyckiego.

90. Urodzonego Filipa syna niegdy Iachyma z Ząbrzyce Krole Ząbrzyckiego znayduiąc z przodkow swych w Ziemi Łomżyńskiey starożytnym szlachcicem deklaruiemy, iż żadne *abusus nobilitatis* nie mogą szkodzić szlachectw uie-

go, y potomstwa dobrze Nam y Rzeczyposp: w rożnych woiennych okazyach zasłużonego, ktore *abusus* z nich *praesenti lege* znosiemy.

Deklaracya szlachectwa Urodzonych Dambrowskich.

91. Maiąc zalecone przez Wodzow woysk naszych, zasługi y odwagi Urodzonych, Mikołaia y Stanisława Dambrowskich, synow niegdy Urodzonego Mikołaia Dambrowskiego, z przodkow swoich szlachcica, ktory *arguitur derogasse nobilitati* synow *per abusum* szlachectwa w mieście, onych iako za starożytną szlachtę uznawamy, tak y deklaruiemy, iż żadne *abusus* oycowskie, nie mogą *derogare* ich *avitae nobilitati.*

872 **Zniesienie infamij z Urodzonego Ludwika Bądzynskiego, y innych żołnierzow.**

92. Ponieważ Urodzony Ludwik Bądzyński, Woyski Chełmski, *composuit cum parte*, przeto z niego infamią w Sądzie Hetmańskim o zabicie Kapitana pewnego otrzymaną, y na Seymie publikowaną, także z Urodzonego Alexandra Zołkiewskiego, Rotmistrza naszego, y Albrychta Sosnowskiego, towarzysza chorągwie naszey usarskiey, *in contumaciam* w Trybunale Lubelskim otrzymane, kondemnaty, bannicye wieczne y infamie na instancye Posłow Ziemie Chełmskiey, y na instancyą Posłow woyska naszego, *salva prosecutione negotij principalis* znosimy y kassuiemy, w ktorymkolwiek sądzie otrzymane.

Nobilitacya Ierzego, y Andrzeia Pipanow.

93. Naypierwszy do prerogatyw y ozdob wszelakich nadania stopień, iest mężne y odważne dzieło rycerskich ludzi, ktore w inszych się mnożą gdy ie ludzie w drugich widzą zawdzięczone. Dla czego y My zalecone maiąc od Wielmożnych Hetmanow, y woyska wszystkiego, męstwo y dzielność Urodzonych, Ierzego, y Andrzeia Pipanow, braci rodzonych, ktore za dostoieństwo nasze y całość Rzeczyposp: we wszystkich przez te woyny okazyach, przeciwko Szwedom, Kozakom, Węgrom y Moskwie oświadczyli, y rożne szwanki, postrzały, y pokaleczenia ponieśli, za zgodnym zezwoleniem wszech Stanow, do kleynotu szlachectwa Polskiego y iego wolności, swobod, y prerogatyw, *cum liberis illorum progenitis et progenerandis*, przypuszczamy, y przywileie im na to z Kancellaryi wydać roskazuiemy.

Nobilitacya Stanisława Piotrkowczyka.

94. Rycerskie zasługi Szlachetnego Stanisława Piotrkowczyka, Porucznika Raytarskiego, przy dostoieństwie naszym w rożnych okazyach oświadczone, iako w woysku *encomium*, tak w oyczyznie godny mieć *praemium*, dla ktorych, onego do kleynotu szlachectwa Polskiego, y wszystkich praw, wolności, prerogatyw stanu tego, przypuszczamy, y iemu przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazaliśmy.

Nobilitacye zasłużonych niżey mianowanych żołnierzow, z woyska Polskiego zaciągu.

95. Iako wszystka Rzeczpospolita, dostoieństwo nasze, prawa pospolite, y wolności szlacheckie pod obroną rycerską zaszczyt maią, tak słuszną stanowi żołnierskiemu powinny wdzięczność; zaczym po wszystkie zamieszane tey Rzeczyposp: czasy, doznawszy stateczney wiary, odwag, y w dziele rycerskim męstwa, za zaleceniem Wielmożnych Hetmanow naszych, niżey mianowanych żołnierzow, ktorych podali Nam Posłowie woyska Koronnego, prosząc aby do kleynotu szlachectwa przypuszczeni byli, to iest, Zacharyasz Budzanowski, towarzysz Usarski 873
chorągwie naszey, Bogumił Zyszkowski, Porucznik Szlachetnego Pilawskiego, Ian Szeleyko, Porucznik Urodzonego Stolnika Nowogrodzkiego, Iakub y Ian Moruńscy bracia stryieczni, towarzystwo Urodzonego Starosty Łuckiego, Eliasz Albanus Rogoziński, towarzysz Urodzonego Podkomorzego Łuckiego, Mikołay Chorąży, y Stanisław brat iego Dambrowscy, Towarzystwo Urodzonego Zołkiewskiego, Konstanty Zbicki, Chorąży Urodzonego Chorążego Czerniehowskiego, Ian Donat, Chorąży Urodzonego Raczkowskiego, Ierzy Barbowski Chorąży, y Andrzey Fagierasz, Kompania Szlachetnego Bohusza, Ian Pola, Porucznik Urodzonego Karczowskiego, Michał Łazarowicz, Chorąży Urodzonego Dziewanowskiego, Stanisław Tożycki, towarzysz Urodzonego Pisarza Polnego, Piotr Maszewicz, towarzysz Urodzonego Starosty Sieradzkiego, Iakub Wagner, towarzysz roty pancerzney Wielmożnego Woiewody Sendomirskiego, Stanisław Meszek, towarzysz roty Urodzonego Woiewodzica Pomorskiego, Mikołay Szydłowski, towarzysz Urodzonego Kasztellanica Krakowskiego, Ian Kierekiesz, towarzysz Urodzonego Obożnego Koronnego, Maciey Utratowski, towarzysz Urodzonego Chorążego Rawskiego, Iakub Hamulecki, towarzysz Urodzonego Stolnika Brzeskiego Kuiawskiego, Gabryel Walnicki, towarzysz Urodzonego Podkomorzego Czernichowskiego, Tomasz Pilawski, y Konstanty Rokiey, towarzystwo Urodzonego Strażnika Koronnego, Stefan Czerkas, towarzysz Urodzonego Starosty Garwolińskiego, Iakub Brzezicki, y Ian Dorszt, towarzystwo Urodzonego Podczaszego Chełmskiego, Ian Butwił, towarzysz Urodzonego Zurowskiego, Alexander Ianuszowicz, towarzysz Urodzonego Humieckiego, Ian Stanisław Łukawski, Ian Zubrzycki, towarzystwo Urodzonego Chorążego Halickiego. My tedy stosuiąc się do zezwolenia wszystkich Stanow Koronnych, a przychęcaiąc woysko do ochoty w dziełach rycerskich, pomienionych, wyżey opisanych żołnierzow do kleynotu szlachectwa Polskiego, praw, wolności y prerogatyw iego, przypuściliśmy; na co im y przywileie każdemu z osobna, z Kancellaryi naszey wydać roskazaliśmy.

Nobilitacye zasłużonych Officyerow z woyska cudzoziemskiego.

96. Cnota y wierność, przy wielu wyświadczeniu zasług y dzielności w rożnych okazyach woiennych niżey mianowanych Officyerow, z woyska naszego cudzoziemskiego, łatwie Nas, y wszystkie Stany Koronne skłoniły, że ich do praw, swobod, y wolności szlacheckich przypuszczamy, to iest, Iozyusza Binbinka Oberszterleytnanta Dragońskiego, Borna Maiora raytarskiego, Tomasza Makowskiego, Rothmistrza raytarskiego, Ierzego Rawę, Rothmistrza raytarskiego, Andrzeia Hinnesa, Rotmistrza raytarskiego, Bazalskiego Kapitana pieszego, Iana Hoffmana, Oberszterleytnanta dragońskiego, Zelingiera Porucznika raytarskiego, Michała Pelkina, Chorążego raytarskiego, Warana Hoffmana, Oberszterleytnanta pieszego, Iana Bretyssa, Oberszterleytnanta pieszego, Zacharyasza Weyda, Maiora dragońskiego, Ierzego Kleyna, Kapitana dragońskiego, Delpacego Kapitana pieszego. Ktorych wszystkich za szlachtę Polską przyznawaiąc, onym przywileie z Kancellaryi naszych wydać roskażemy, *eo praecauto*, że ieżeliby ktory z nich był *alienae fidei, non catholicae Romanae, eo ipso facto* nie ma mu służyć ta prerogatywa.

874

Nobilitacya Cerkiesow.

97. Maiąc w osobliwym respekcie zasługi Szlachetnego Michała Cerkiesa, Porucznika chorągwie Kozackiey Urodzonego Starosty Bzeskiego Kuiawskiego, ktore kontynuie od woyny Chocimskiey do sędziwego wieku, Nam y Rzeczyposp: w woyskach Koronnych oddaie, rożne dzielności y męstwa pokazuiąc dowody, przypuszczamy go y ze trzema synami, Konstantym, Kazimierzem, y Iozefem, ktorych także w woysku nie pośledne są zasługi, do kleynotu szlachectwa, y wszystkich iego swobod, prerogatyw y wolności, na co mu przywiley z Kancellaryi wydać roskażemy.

Nobilitacya Michała Watowskiego żołnierza.

98. Maiąc zalecone od Wielmożnych Hetmanow naszych odwagi męstwa y dzielności Szlachetnego Mikołaia Watowskiego, towarzysza na ten czas chorągwie Urodzonego Xiążęcia Konstantego Krzysztofa Korybuta na Zbarażu Wiśniowieckiego, ktory z młodych lat aż do siwego włosa nie ustaiąc, za dostoieństwo nasze y całość oyczyzny, hoyno krew wylewał, gdy począwszy za żywota ś. pamięci rodzonego Brata naszego, w boiach w Moskwie rożne ponosił szwanki, a potym po wszystkie czasy Panowania naszego w woysku zostaiąc, w oczach naszych y wszystkich woysk, pod Beresteczkiem w piersi z łuku postrzelony, y za umarłego z placu wzięty, potym za Dnieprem z Urodzonym Obożnym naszym Koronnym w szturmie od Moskwy w nogę postrzelony, teraz świeżo w potrzebie pod Cudnowem przeciwko Szeremetowi Hetmanowi, y woysku Moskiewskiemu mężnie stawaiąc, w nogę z działa postrzelony, y zkaleczony został. Tedy My zawdzięczaiąc iemu wszystkie odwagi, straty zdrowia y substancye, a do dalszey usługi Rzeczyposp: przychęcaiąc, za instancyą PP. Posłow Ziemskich, y woyska wszystkiego, a zgodą wszech Stanow na Seymie ninieyszym do kleynotu szlachectwa w Państwach naszych przypuszczamy, y szlachcicem bydź mianuiemy; na co przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazaliśmy.

Nobilitacya Baubonaubika Persa. 875

99. W zamieszanych Rzeczyposp: naszey czasiech, nie tylko życzliwi oyczyzny synowie, ale z obcych narodow mężne rycerstwo *in spem meliorum fatorum* do obozow naszych garnęli się, między ktorymi Szlachetny ..... Baubonaubik, narodu Perskiego, zaciągnąwszy chorągiew Kozacką, w wielu okazyach woiennych, męstwa, y dzielności swey oświadczył dowody, ktorego do dalszey naszych y Rzeczyposp: przychęcaiąc usługi, do kleynotu szlachectwa Polskiego, y wszystkich praw, wolności y prerogatyw iego przypuszczamy; na co iemu przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazuiemy.

Nobilitacya Samuela Iaszowica żołnierza.

100. Przez lat szesnaście na usłudze Rzeczyposp: trwaiąc Samuel Iaszowicz, towarzysz chorągwie usarskiey Wielmożnego Alexandra Lubomirskiego Koniuszego Koronnego, żadney po wszystkie czasy woyskowey nie omieszkał okazyi, w ktoreyby dzielnością y odwagą swą nie przodkował, y rożne szwanki odnosząc pod chorągwią usarską Wielmożnego niegdy Władysława Myszkowskiego, Woiewody Krakowskiego, wiary Nam y Rzeczyposp: dotrzymał, ktorego, za zgodą wszech Stanow, do kleynotu, swobod, y wolności szlacheckich przyimuiemy, y iemu przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazuiemy.

Nobilitacya Iakuba Magnifika, Kapitana pieszego.

101. Między innymi, ktorych cnota żołnierska y odwaga *in facie* woyska *enituit*, uznawa woysko tey rekommendacyi godnym Szlachetnego Iakuba Magnifika, Kapitana pieszego, ktory pod Toruniem, Malborkiem, Grudziądzem, w rożnych szturmach y imprezach sprawował się, iako dzielny Officyer y żołnierz Wielmożnych Hetmanow *testimonio*, ktorego *de consensu omnium Ordinum* godnym rozumiemy, aby *ornamentis* szlachectwa Polskiego, y iego prerogatyw wolnościami, zostawał za swoie zasługi premiowany, na co iemu przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazuiemy.

Nobilitacya Urodzonego Grzegorza Piotrowskiego.

102. Ieżeli co Nam wdzięczniejszego, y do dalszey munificencyi, prerogatyw y ozdob nadania większym powodem bydź może, iako mężne y odważne dzieła ludzi rycerskich, ktore samą tylko łaską naszą ukontentowane bydź mo-

gą, między ktoremi maiąc wiadome, Urodzonego Grzegorza Piotrowskiego, Chorążego roty Kozackiey, żołnierza w dziele rycerskim męstwa, ktory od młodości lata swoie w woysku na usłudze Rzeczyposp: trawiąc, częstokroć więźniow ręką swoią branych prezentował y oddawał, a nad to, w rożnych okazych kilka postrzałow z
876 wielkim uszczerbkiem zdrowia swego odniosł; za zaleceniem tedy onegoż od Wielmożnych Hetmanow naszych, za instancyą woyskową do praw y prerogatyw szlacheckich, za zgodą Stanow oboyga narodu, y maiąc *justam rationem* zasług iego przypuszczamy go z potomstwem *utriusque sexus*, na co mu przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazaliśmy.

Nobilitacya Szlachetnego Bazalskiego.

103. Doznawszy znaczney dzielności z wielką narodow Państw naszych sławą, Szlachetnego Kazimierza Bazalskiego, Kapitana naszego, ktory w obcych narodach z woyski naszemi słynął, y tu nic z niey nie spuszczał po wszystkie okazye, umyśliliśmy w ten sposob, y nagrodzić mu zasługi iego, y na przyszły czas zagrzać ochotę; dla tego za zgodą wszech Stanow przypuszczamy go do kleynotu szlachectwa Polskiego, y do prerogatyw spolnych wolności w Państwach naszych, w czym przywiley z Kancellaryi naszey wydać rozkażemy.

Nobilitacya Iana Guldyna, Maiora pieszego.

104. Odważny y w dziele rycerskim doświadczony człowiek Szlachetny Ian Guldyn, Maior z pułku Wielmożnego Alexandra Lubomirskiego Koniuszego Koronnego, z młodych lat swoich aż do siwego włosu długo w gwardyi naszey zostaiąc, y w rożnych przez lat kilkadziesiąt stawaiąc mężnie w Rzeczyposp: expedycyach, Moskiewskiey, Pruskiey, Kozackiey, Szwedzkiey w oczach naszych, y Hetmanow woyskowych, na łaskę naszę y Rzplitey *gratitudinem* zarabiał, *et in constanti fide* ku Nam y Rzplitey *praestanda* dotrzymawszy, *in salvo* Sambora, kiedy ze wszystką swoią *confoederatarum virium* potęgą Rakocy pierwsze na pograniczne miasto nasze furye wywarł, onemu się mężnie stawiwszy, wiary y cnoty Nam y Rzeczyposp: dotrzymał, zaczym *consensu omnium Ordinum accedente*, onego y potomkow iego do kleynotu szlachectwa Polskiego y prerogatyw przypuszczamy y deklaruiemy, przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazaliśmy.

Nobilitacya Iana Michała Koszowica.

105. W znaczney maiąc konsyderacyi *merita* Urodzonego Iana Michała Koszowica, ktory nie tylko we wszystkich prawie okazyach woiennych, na usłudze naszey, y Rzeczyposp: zdrowia nie skąpił swego, co *sangvine contestatus est*, pod znakiego Urodzonego Starosty Łuckiego, ale też w Ukrainę *fervente bello*, w sprawach Rzeczyposp: *etiam cum periculo vitae* ieździł, y dobrze usłużył, *ad nobilitatis iura et omnes immunitates* przypuszczamy go *de consensu omnium Ordinum*.

Nobilitacya Urodzonego de Bile.

106. Zasłużył to Szlachetny Mikołay *de Bije*, rezydent tak Krola IMci świętey pamięci Władysława, iako y nasz *apud status faederati Belgij*, wiernie y życzliwie Nam y tey Koronie przez lat trzydzieści służąc, abyśmy na niego osobliwy wzgląd mieli; przetoż na te zasługi iego pamiętaiąc, iego, y potomstwo iego, do kleynotu szlachectwa Polskiego przypuszczamy. Ktora łaska nasza służyć nie ma, *inquantum* nie iest *catholicae Romanae fidei*. 877

Deklaracye Seymikow Relationum.

107. Woiewodztwo Krakowskie, *pro die decima septima Maij*. Xięstwo Oświecimskie y Zatorskie, *pro die vigesima secunda Maij*. Woiewodztwo Poznańskie, *pro die vigesima secunda Maij*. Woiewodztwo Sendomirskie, *pro die vigesima secunda Maij*. Woiewodztwo Kaliskie, *pro die vigesima secunda Maij*. Woiewodztwo Sieradzkie, *pro die decima nona Maij*. Ziemia Wieluńska, *pro die vigesima secunda Maij*. Woiewodztwo Łęczyckie, *pro die vigesima quinta Maij*. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, *pro die prima Iunij*. Woiewodztwo Kiiowskie, *pro die ultima Iunij*, we Włodzimierzu. Woiewodztwo Inowłocławskie, *pro die prima Iunij*. Ziemia Dobrzyńska, *pro die vigesima secunda Maij*. Woiewodztwo Ruskie, Ziemia Lwowska, y Ziemia Przemyślska, Ziemia Sanocka, *pro die vigesima secunda Maij*. Ziemia Halicka, *pro die quinta Iunij*. Ziemia Chełmska, *pro die vigesima secunda Maij*. Woiewodztwo Wołhyńskie, *pro die vigesima secunda Maij*. Woiewodztwo Podolskie, *pro die quinta Iunij*, y Woiewodztwo Lubelskie, *pro die decima nona Maij*. Woiewodztwo Płockie, *pro die vigesima secunda Maij*. Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska, *pro die vigesima secunda Maij*. Ziemia Warszawska, *pro die vigesima quinta Maij*. Ziemia Wiska, *pro die vigesima secunda Maij*. Ziemia Wyszogrodzka, *pro die vigesima quarta Maij*. Ziemia Zakroczymska, *pro die decima septima Maij*. Ziemia Ciechanowska, *pro die decima nona Maij*. Ziemia Łomżyńska, *pro die vigesima quarta Maij*. Ziemia Rożańska, *pro die vigesima secunda Maij*. Ziemia Liwska, *pro die vigesima secunda Maij*. Ziemia Nurska, *pro die vigesima quinta Maij*. Woiewodztwo Podlaskie, Ziemia Drohicka, *pro die vigesima secunda Maij*. Ziemia Mielnicka, *pro die vigesima tertia Maij*. Ziemia Bielska, *pro die vigesima quarta Maij*. Woiewodztwo Rawskie, Ziemia Rawska, Ziemia Sochaczewska, Ziemia Gostyńska, *pro die vigesima secunda Maij*. Woiewodztwom Ziem Pruskich, Seymik poseymowy, według zwyczaiu złożemy. Woiewodztwo Bracławskie, *pro die tertia Iulij*, we Włodzimierzu. Woiewodztwo Czerniechowskie, *pro die tertia Iulij*, także we Włodzimierzu.

Reces do drugiego Seymu.

108. Iż obmyślenie zapłaty woyskom *desiderija*, y rożne do ukontentowania zasług ich konsylia, Seym teraźnieyszy trzymały, że Woiewodztw y Ziem, także osob niektorych słuszne *desideria* na prawie pospolitym y konstytucyach
878 1659 ugruntowane, skutku swego wziąć nie mogły, między ktoremi *assecuratio successorum* Urodzonego Wilhelma Orsettego, na summę pięć kroć sto tysięcy, pięćdziesiąt y trzy tysiące, czterysta czterdzieści y cztery złotych, groszy dwadzieścia y ieden, za pozwoleniem Rzeczyposp: przez Wielmożnych y Urodzonych Kommissarzow naszych we Lwowie *a.* 1659 na gwałtowną Rzpltey potrzebę, *in fidem Reipublicae* zaciągniona na Starostwo Knyszyńskie, *ad totalem* iey od Stanow Koronnych *exsolutionem facultate a Republica delegata*, wniesiona y upewniona *in omnibus et singulis punctis* tak iako *ex Senatus consulto nostro*, *et eiusdem commissionis praescripto* dana iest mocą Seymu tego approbowana bydź nie mogła; tedy tey assekuracyi uczynienie według teyże kommissyi Lwowskiey ubespieczenia y wmowienia, y inszych Woiewodztw y Ziem, także miast naszych Olkusza, Wieliczki, Bochnie, *desideria* do Seymu blisku przyszłego odkładamy, upewniaiąc w tym Woiewodztwa, Ziemie, miasta, y pomienionych Orsettych, iż w tym *fidem publicam et commissionis eliberabimus*, *et omnem securitatem* tak summy pryncypalney, iako prowizyi od niey pozwoloney pewność, poki *ad possessionem* dobr tych, na ktore ta summa iest wniesiona nie przyidą, uczyniemy; *et in desiderijs* Woiewodztwa, Ziemie, y miasta, ukontentuiemy.

Ian Wielopolski Starosta Biecki, Marszałek Izby Poselskiey.

Ian Franciszek na Łubowicach Łubowicki, Kasztellan Wołhyński, Deputat z Senatu.

Andrzey z Przeymy Przyiemski, Kasztel: Chełmiński, Deputat z Senatu.

Stanisław Widlica Domaszewski, Starosta Łukowski, Deputat do Konstytucyi z Małey Polski.

Stefan Xięski, Pisarz Grodzki Krakowski Dep: do Konst: z Małey Polski.

Woyciech Iarochowski, Sędzia Ziemie Wschowskiey, Dep: do Konst: z Wielkiey Polski.

Andrzey Kotowicz, Pisarz W. X. Lit. Starosta Grodziński, Dep: do Konst:

Marcin Limont, Sędzia Ziemski Lidzki, Starosta Wasiliski, Dep: do Konst: W. X. L.

X. Stanisław z Brzezia Woieński, Kanonik Krakowski, Archidyakon Pilecki, Sek: I. K. M.

KONSTYTUCYE

WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO.

ANNO 1662.

Kommissarze do traktatow Moskiewskich.

1. Ponieważ Wielmożni y Urodzeni Kommissarze na przeszłym Seymie naznaczeni, do skutku kommissyi przywieść nie mogli, tedy tęż
879 kommissyą postanowioną reassumuiemy, y Kommissarzow naznaczamy, z Senatu przy Wielmożnych Hetmanach y Pieczętarzach oboyga narodu, Wielmożnych Michała Kazimierza Radziwiła, Xcia na Ołyce y Nieświeżu, Kasztellana Wileńskiego, Hieronima Wierzbowskiego, Woiewodę Sieradzkiego, Ierzego Karola Hlebowicza, Starostę Generalnego Xięstwa Żmudzkiego, Stefana Czarnieckiego, Woiewodę Ruskiego, Urodzonego Andrzeia Morsztyna, Refferendarza Koronnego, Kowalskiego, Zawichowskiego, Wartyckiego Starostę, a z Koła Poselskiego Urodzonych, Stefana Lidychowskiego, Podkomorzego Krzemienieckiego, Stanisława Kożuchowskiego, Stolnika Kaliskiego, a z W. X. Lit. tych, co iuż z przeszłego Seymu naznaczeni. *Salarium* im z skarbu W. X. Lit: naznaczone będzie, ktorzy za zniesieniem się naszym przez Posłanikow z Carem IMcią, y za wiadomością od Nas daną na mieysce y czas naznaczony, *absentia nonnullorum non obstante* ziadą, y maiąc od Rzpltey *plenariam potestatem* sobie daną, do tego rzeczy prowadzić będą, iakoby od tamtey ściany Państwo nasze *cum emolumento* Rzpltey uspokoione bydź mogło.

Deputaci z Senatu y z Koła Poselskiego do approbacyi pewney kommissyi.

2. Iż Nam w pilney Rzeczyposp: sprawie kommissyą pewną z Seymu przeszłego y teraźnieyszego naznaczyć przyszło. Przeto do approbacyi oney przy rezyduiących przy boku naszym PP. Senatorach, y Urzędnikach Koronnych, y W. X. Lit. *cum plenaria Reipublicae potestate*, naznaczamy z Senatu, Przenaywielebnieyszego IMci Xiędza Wacława na Leśnie Leszczyńskiego, Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego, Wielebnych Xięży Krakowskiego, Poznańskiego, Wileńskiego, Płockiego, Łuckiego Chełmińskiego, Kiiowskiego, Biskupow. Iaśnie Wielmożnych Stanisława Warszyckiego, Kasztellana Krakowskiego, Stanisława z Potoka Potockiego, Krakowskiego, Pawła Sapiehę Wileńskiego, Woiewodow. Wielmożnych Xcia Michała Radziwiła, Kasztellana Wileńskiego, Mikołaia Paca, Trockiego, Hieronyma Wierzbowskiego, Sieradzkiego, Ierzego Karola Hlebowicza, Starostę Żmudzkiego, Stefana na Czarncy Czarnieckiego, Ruskiego, Iana z Tęczyna Tarła, Lubelskiego, Karola Kopcia Połockiego, Ludwika Kazimierza Iewłaszewskiego Brzeskiego, Woiewodow. Stanisława Witowskiego Sendomierskiego, Iana z Pieskowey Skały Wielopolskiego, Woynickiego, Alexandra Sielskiego, Gnieźnieńskiego, Woyciecha Mokranowskiego, Rawskiego, Piotra Działyńskiego, Dobrzyńskiego, Kasztellanow, przy Urzędnikach Koronnych, y W. X. Lit. a z Koła Poselskiego Urodzonych, Władysława Lubowieckiego, Sędziego Ziemskiego Krakowskiego, Wacława Leszczyńskiego, Krayczego Koron. Hilarego Czyża, Podkomorzego Wileńskiego, Iana Zienowicza, Marszałka 880
Ośmiańskiego, Marcina Limonta, Sędziego Ziem-

skiego Lidzkiego, Iana Szołkowskiego, Podczaszego Wileńskiego, ... Mirskiego, Podkomorzego Bracławskiego, Stanisława Zarębę, Sędziego Ziemskiego Sendomirskiego, Iana Gałczyńskiego, Franciszka Rossochackiego, Sędziego Trockiego, Andrzeia Kotowicza, Pisarza W. X. Lit. Iana Suksztę, Sędziego Grodzkiego Kowińskiego, Michała Wołmińskiego, Skarbnika Upitskiego, Stanisława Bykowskiego, Starostę Przedeckiego, Chryzostoma Giżyckiego, Sędziego Ziemie Wieluńskiey, Stefana Gębickiego, Pawła Zaranka, Stolnika Brzeskiego, Iana Spytka Pstrokońskiego, Podkomorzego Brzeskiego, Stefana Niemierzyca, Podkomorzego Kiiowskiego, Alexandra Wysockiego, Sędziego Ziemskiego Brzeskiego, Iakuba Stanisława Rokitnickiego, Starostę Dobrzyńskiego, Karola Fredra, Kasztellanica Sanockiego, Woyciecha Bieniewskiego, Podczaszego Halickiego, Adama Węglińskiego, Łowczego Chełmskiego, Wacława Hulewicza, Podkomorzego Łuckiego, Iakuba Potockiego, Strażnika Koronnego, Stanisława Uniechowskiego, Podsędka Smoleńskiego, Stanisława Domaszewskiego, Starostę Łukowskiego, Iana Podbipiętę, Podsędka Połockiego, Szczesnego Potockiego, Krasnostawskiego, Sokalskiego Starostę, Stefana Frąnckiewicza Radzimińskiego, Chorążego Nowogrodzkiego, Zygmunta Przecławskiego, Podstolego Słomińskiego, Iana Ogińskiego, Marszałka Wołkowyskiego, Pawła Mostowskiego, Pisarza Ziemskiego Płockiego, Alexandra Woynę, Woyskiego Witepskiego, Piotra Galimskiego, Starostę Orszańskiego, Samuela Rudzińskiego, Chorążego Czerskiego, Samuela Prażmowskiego, Chorażego Nadwornego Koronnego, ... Danowskiego, Podczaszego Wiskiego, Wacława Lasockiego, Chorążego Wyszogrodzkiego, Kazimierza Gumowskiego, Podkomorzego Zakroczymskiego, Iana Duczymińskiego, Chorążego Ciechanowskiego, Iana Krasińskiego, Starostę Łomżyńskiego, Wawrzyńca Grabię, Pisarza Rożańskiego, Iana Brochowskiego, Starostę Liwskiego, Stanisława Brzoskę, Starostę Nurskiego, Mikołaia Wierzbickiego, Kazimierza Orzeszka, Mikołaia Skaszewskiego, Chorążego Bielskiego, Hieronima Nowomieyskiego, Stolnika Sochaczewskiego, Iana Radzieiowskiego, Starostę Bolesławskiego, Mikołaia Zabickiego, Podkomorzego Gostyńskiego, Krzysztofa Sapiehę, Krayczego W. X. Lit: Łukasza Ielskiego, Marszałka Pińskiego, Pawła Trzcińskiego, Pisarza Ziemskiego Chełmińskiego, Włodzimierza Kamieńskiego, Chorążego Mścisławskiego, Pawła Wierzbowskiego, Sekretarza I. K. M. Stefana Piaseczyńskiego, Podstolego Bracławskiego, Iana Komorskiego, Starostę Iasienieckiego, Xcia Bogusława Radziwiła, Koniuszego W. X. Lit. ..... Obuchowicza, Hieronima Służkę, Chorążego W. X. Lit: Ierzego Tyzenhausa, Miecznika W. X. Lit. Andrzeia Tyzenhausa, Starostę Uświatskiego, Teofila Raieckiego, Marszałka Lidzkiego, Mikołaia Głogowskiego, Cześnika Nowogrodzkiego, Kazimierza Czyża, Podkomorzyca Wileńskiego. Ktorych Deputatow, gdyby do approbacyi kommissyi przyść miało, wcześnie przez uniwersały nasze, po Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach obwieściemy, ktorzy ziachawszy na czas od Nas naznaczony, *unius pluriumve absentia non obstante*, pilnie punkta kommissyi odprawioney uważywszy, one approbować będą mieli moc *authoritate Comitiali.*

881

Subsidium Reipublicae generalis contributionis od Stanow W. X. Lit:

3. Lubo Woiewodztwa y Powiaty W. X. Lit. nie dały *ullam potestatem* Posłom swoim, aby na iakie osobliwe nowe y niezwyczayne dotąd w Rzeczyposp: *genera contributionum* pozwolili, widząc iednak *extremam Reipublicae necessitatem*, tudzież że tak wielkie w wydaniu przeszłych podymnych pokazały się mankamenta, ten zaś podatek rowno od wszelkiego stanu y kondycyi ludzi wydawany bydź powinien, a przytym że nań wszystkich Stanow Koronnych na tym Seymie zaszła zgoda, do powszechnego tedy y Stany W. X. Lit. stosuiąc się zezwolenia, na ten podatek *generalis contributionis pro hac vice* dobrowolnie zezwoliły, y on według instruktarza ktory do Woiewodztw y Powiatow na Seymik Relacyiny, oraz z konstytucyami przysłany bydź ma, wydać deklarowały się.

Subsidium woysku W. X. L. z dobr naszych Krolewskich.

4. Chcąc iako nayskutecznieyszą zapłatę woyskom naszym W. X. Lit. obmyślić, *in augmentum* podatkow Seymem teraźnieyszym uchwalonych postanawiamy, aby wszyscy *in genere* dobra nasze Krolewskie większe, y mnieysze dzierżący *nemine excepto*, *cujuscunque dignitatis et praeeminentiae* osobliwie Wielmożni, Urodzeni, Woiewodowie, Starostowie, dzierżawcy, połowę intraty dorocznej na przyszłą kommissyą do skarbu przez Urzędnikow swoich wnieśli, *praevio juramento*, tamże tychże Urzędnikow, iako prawdziwie połowę intraty, ktorą w przeszłym roku wybierali oddaią. Na ten iednak ciężar, *ea conditione* Stany W. X. Lit. zezwoliły, aby *in pacifica possessione* od woysk naszych W. X. Lit. tych dzierżaw zostawali *sine praepeditione militari*, sami przez Urzędnikow swoich tę intratę wybierali. A ten podatek w zapłatę woysku potrącony bydź ma. Ieśliby zaś prepedycya iaka od żołnierza była, do wydania tego podatku, *non tenebuntur*, y owszem cobykolwiek *violenter* z tych intrat wybrały woyska, abo na kommissyi wrocono, abo w zapłatę potrącono bydź ma. Od ktorego podatku dobra nasze ekonomiczne, tak Krolowey Iey Mci Pani Małżonki naszey reformacyi służące. Także dobra nasze w dzierżeniu Iaśnie Wielmożnego Sapiehy Woiewody Wileńskiego, nazwane Wołpa y Retow, y obywatelow Inflantskich, ktorzy kupne dzierżawy trzymaią, od tego podatku excypuicmy. A to prawo na teraźnieyszą tylko potrzebę, iako *pro hac sola vice* uchwalone służyć ma, ani *in sequelam* w przyszłe czasy *trahi* nie będzie powinno.

882

Sądy z retentorami Woiewodztw y Powiatow W. X. L. tak dawnych, iako y teraźnieyszego Seymu uchwalonych podatkow.

5. Iż się to z rachunkow skarbowych na Seymie teraźnieyszym pokazało, siła podatkow w retentach zaległo, przez co wielka się *remora* w zapłacie woyskom dzieie. Przeto *authoritate praesentis Conventus*, za zgodą wszech Stanow postanawiamy, aby w Woiewodztwach, y Powiatach W. X. Lit. Deputaci do takich Sądow na przyszłych Seymikach Relacyinych ludzie dobrzy, bogoboyni, praw, y Sądow Skarbowych wiadomi obrani byli, ktorzy po Seymikach w tydzień na mieyscach zwyczaynych *praevio juramento* trybem Deputatow Trybunału Skarbowego, *absentia nonnullorum non obstante*, w liczbie sześciu osob, między ktoremi *et ex Senatorio Ordine* bydź mogą, z pośrzodka siebie Dyrektora y Pisarza obrawszy, sądzić maią. To osobliwie waruiemy, iż na te Sądy Urzędnicy Grodzcy, y Poborcowie, dworzanie skarbowi, y ktorzy iakimkolwiek sposobem y kontraktem podatkow Rzeczyposp: tknęli, a kwitow generalnych nie maią, obierani bydź nie mogą, a ktorzy na Seymikach *Electionem* tych Sędziow ieśliby trudnić, y prawu temu przeczyć chcieli, *voces* ich *admissae* bydź nie maią. Przed tenże Sąd Poborcowie *ab anno 1658 usque ad annum 1661* a zmarłych retentorow sukcessorowie ich *comparebunt*, y ieśli się według prawa, y powinności swey sprawili, delaty do Grodu y skarbu oddali, abo według dekretow iako dawnieyszych Sądow Skarbowych y świeżych postawili, a osobliwie według dekretow Trybunału Skarbowego Nowogrodzkiego, ieśli w Wilnie na dzień osmy *Februarij anni currentis* do skarbu wnieśli, *deducere* maią, y każdego retentora *de nomine et cognomine*, y maiętności ich, *specifice* wyrazić powinni. A ieśliby Poborca *ignota nomina* na delatę podał, tedy sam za nie płacić ma. *Retentores contumaces et contravenientes* dekretom Trybunalskim, *in poenis bannitionis et confiscationis bonorum*, zdawać będą, ktorym gleyty *opitulari* y z Kancellaryi naszey wydane bydź nie maią. A *retentoribus* zaś na ktorych dekreta nie są ferowane *sine poenis* odbierać, Poborcom podatki pozwolą. Osobliwie iednak te sądy Seymow *anni 1663* podymnych sześciu, y *anno 1661* podymnych dwadzieścia dwoie, także z teraźnieyszego Seymu uchwalone podatki *generalis subsidij ante omnia* rozsądzą, y pilno w exakcyą tych podatkow, żeby żadnym sposobem utaione nie były, weyrzą. A skarb retentorow wszystkich delaty na Seymiki Relacyine ma przysłać, *sub poena solutionis de proprio*, Urzędnicy Grodzcy, Poborcowie y dworzanie skarbowi, *ex officio* Urzędu Instygatorskiego desygnowani cokolwiek *per executionem* wyciągneli likwidować, y na tym iako więcey nad to co oddadzą, *propter egestatem* wyciągnąć nie mogli, nie faworyzowali, nie skorzyścieli, y na pożytek swoy nie obrocili, przysiądz maią. Zatym dalsza o takich retentorach inkwizycya nie ma bydź z Sądow tych, ani skarbowa, o tych też ktorzy się tylko w iściźnie samey z skarbem porachowawszy, a wybrawszy peny, *in proprium usum* obrocili, także y o tych ktorzy udawszy w skarbie, iż regestra delat *per hostilitatem* poginęły, wybrawszy retenta do skarbu nie wnieśli, abo ktore Grody, dworzanie skarbowi y Poborcowie exakcyami nie słusznymi *ob privatum commodum nobilitatem* aggrawowali, pilno *inquirent*. Także ieśliby ktory Poborca mimo kwit swoy kogo zdał, *in poenam evocationis* wpada. Tedy o to wszystko iako *ad instantiam injuriatorum*, tak *ad instantiam* dworzanina skarbowego, ktory na każde Sądy Powiatowe z skarbu zesłany ma bydź, aby szkody Rzeczyposp: postrzegał, *delinquentes* sądzić maią. Także y Prowiant-Magistrowie w tych Powiatach, gdzie prowiant na żołnierza pozwolony był *comparebunt*, y iako wiele Prowiant-Magistrowi oddali, y siła w Powiecie, y przy nich zostało, stosuiąc się *ad lauda* Powiatowe *per rescripta* approbowane *deducent*, y *satisfacient*, y ci Poborcowie ktorzy pod czas zawoiowania kontrybucye iakiekolwiek tak pieniężne iako y prowiantowe *per lauda privata* wybrali, przed tymże sądem sprawią się, y co przy nich zostanie oddadzą, ktorzy zaś za kontraktem iakim z skarbu względem podatkow arendarze y Poborcowie kwity generalne y dekreta, abo y retentorowie dekreta Sądow Skarbowych otrzymali, także kwity y dekreta *in dubium vocari* nie mogą. Inkwizycye iednak względem czopowych, y akcyz w każdym Woiewodztwie y Powiecie maią bydź uczynione, y na przyszłą kommissyą wniesione, ktore na przyszłym Seymie przez PP. Posłow produkowane będą. A względem wydawania teraźnieyszego podatku *generalis subsidij*. Ciż Sędziowie żadnych libertacyi na przeszłym Seymie uchwalonych przyimować nie maią, w tak wielką potrzebę Rzeczyposp: ktore potym *in valore suo* zostawać będą. A gdzieby żołnierze na tych sądach podatki przeszłe z swych dobr likwiduiąc, w zasługi potrącać chcieli. Tedy te regestra ich, y likwidacyą na kommissyą odesłać maią. Powiaty ktore nie są *in toto* zawoiowane na przyszłych Seymikach Relacyinych, mieysce na odprawowanie takichże sądow, namowić sobie maią, ktore to sądy Powiatowe, wszystkich podatkow wybranych, *et in retentis* zostaiących, dostateczny uczyniwszy rachunek, iako pieniądze wybrane dawnieyszych y świeższych podatkow, na zapłacenie woysku tak regestr dobr retentorskich, dla podania ich w zasługach żołnierzom spisawszy, na kommissyą odesłać maią, przed ktory Sąd Powiatowy, Grody, Poborcowie y dworzanie skarbowi, *sub poena infamiae comparere* powinni. Dworzanie skarbowi regestr retentorow na bannicyą przez te sądy zdanych,

883 884

do Kancellaryi naszey odesłać maią. Na ktorych *sine mora* bannicye exekwowane będą. Na tychże sądach Wielmożny Iewłaszewski Woiewoda Brzeski, y Urodzony Obrymski Podkomorzy Nowogrodzki, *praevia inquisitione*, sądzić się z retentorami swemi powinni będą. A *interea* dekreta Trybunału Skarbowego Nowogrodzkiego *in suspenso* zostawać maią. Osobliwie retenta *ab anno 1648 usque ad annum 1658* delaty za te lata do skarbu maią bydź odesłane na te sądy po kommissyi abo na Seymiki Relacyine, a te sądy tygodniem przed kommissyą skończyć się maią, *authoritas et securitas* tym sądom iako Trybunałowi Skarbowemu służyć ma, solarium tym Sędziom obywatele *providere* powinni.

Kommissya do uięcia y zapłaty woyskom Wielk: Xięstwa Litewskiego

6. Odważne dzieła woysk naszych, W. X. Lit. w ochocie swey *ad bene merendum* Nam y Rzpltey *indeffessa*, iako munificencyi naszey, y wielkiego respektu, tak *specialem gratitudinem* od oyczyzny *exigunt*, przeto aby to one rycerstwo pracami ustawicznymi, z uszczerbkiem zdrowia, y fortun swoich zasłużone, y tak wielą zwycięstw wszystkiemu światu wsławione, iuż *tandem* konsolacyą słuszną odnieść mogło, Kommissarzow przy Wielm: Hetmanach naszych W. X. Lit. naznaczamy, z Senatu Wielebnych, Ierzego Białozora Wileńskiego, Alexandra Sapiehę Żmudzkiego, Biskupow. A za nieprzybyciem ktorego z Wielebnych Biskupow, Wielebny X. Ierzy Niewiarowski Refferendarz W. X. Lit. mieysce *absentis* zasieść ma. Wielmożnych Mikołaia Stefana Paca, Woiewodę, Alexandra Ogińskiego, Kasztellana Trockich. Krzysztofa Wołodkowicza, Nowogrodzkiego, Mikołaia z Ciechanowca Ciechanowieckiego, Mścisławskiego, Woiewodow. Krzysztofa na Baksztach Zawiszę, Marszałka W. X. Lit. tak też y z Wielmożnych Pieczętarzow naszych, iednego ktoryby z nich na tę kommissyą przybyć chciał, a z Koła Poselskiego, Urodzonych Hilaryusza Czyża, Podkomorzego Wileńskiego, Stanisława Zieniowicza, Podkomorzego Oszmiańskiego, Marcina Limonta, Sędziego Ziemskiego Lidzkiego, Mikołaia Szołkowskiego, ... Mirskiego, Podkomorzego Bracławskiego, Konstantego Alexandrowicza, Sędziego Ziemskiego Grodzieńskiego, Stanisława Szuksztę, Sędziego Grodzkiego Kowieńskiego, Michała Wołmińskiego, Skarbnika Upitskiego, Iana Przystanowskiego, Stanisława Unichowskiego, Podsędka Smoleńskiego, Malchra Mielwida, Pisarza Ziemskiego Starodubowskiego, Stefana Fronckiewicza Radzimińskiego
885 Chorążego Nowogrodzkiego, Zygmunta Przecławskiego, Podstolego Słonimskiego, Tomasza Woyniłowicza, Chorążego Wołkowiskiego, Iana Podbipiętę, Podsędka Połockiego, Alexandra Woynę, Woyskiego Witepskiego, Piotra Galimskiego, Starostę Orszańskiego, Krzysztofa Sapiehę, Krayczego W. X. L. Wincentego Ordę, Instygatora W. X. L. Kazimierza Hayka, Podsędka Mścisławskiego, Stefana Cedrowskiego, Samuela Oskierkę, Sędziego Ziemskiego Mozyrskiego, Zygmunta Służkę, Chorążego W. X. L. Ierzego Tyzenhauza, Miecznika W. X. L. Teofila Raieckiego, Marszałka Lidzkiego, Andrzeia Tyzenhauza, Starostę Uświatskiego, ktorzy ziachawszy się do Wilna, w roku teraźnieyszym 1662 *pro die 19 Iulij absentia nonnullorum non obstante*, *ante omnia* przyłożą pilnego starania, aby woyska *ad pristinum obsequium Reipublicae* y do posłuszeństwa Wodzow swoich *revocare* mogli, ukazawszy, *in quo statu extenuata patria* zostawa, ktora po tak ciężkich na się paroxyzmach, konsolacyi iako matka u synow swych szukać musi. Żądać tedy Kommissarze nasi *per amorem patriae*, y przez dotrzymaną Nam y Rzeczyposp. *fidem*, y sławę będą, aby iako wierni poddani, y dobrzy synowie oyczyzny, słuszne *media* do uięcia siebie *admittere*, a część zasług oyczyznie, a raczey samym sobie y braci swey, *tanta calamitate oppressis* kondonować chcieli. Ponieważ się tedy z rachunkow skarbowych pokazuie, że skarb W. X. L. nie mało pieniędzy rożnemi czasy na woysko wydał, przeto aby mogł bydź iako naylepszey zapłaty porządek na tey kommissyi porachować Kommissarze maią, ktorey co chorągwi zasłużonych winno, w czym konformować się będą do regestrow popisowych, Urodzonego Pisarza Polnego, y Wielmożnych Hetmanow naszych W. X. L. a potym według tych regestrow skarb W. X. L. ile pieniędzy wystarczyć będzie mogł, płacić będzie. A ktoryby z woyskowych, (więcey niż nad zasługi im przychodziło) w skarbie przebrali, dostateczny rachunek uczyniwszy, tedy tamże zaraz na tey kommissyi wnieść do skarbu, *residuum sub poenis de retentoribus sancitis* powinni. Tych iednak ktorzy chorągwie bez pozwolenia Hetmanow naszych pozwiiali, abo okazyi woiennych omieszkiwali, aby ich żołd nie dochodził, co iednak tym Rotmistrzom, ktorych chorągwie odmieniły sobie Rotmistrzow, *praejudicare* nie ma, y owszem zarowno ma bydź zapłata, co się z rachunku pokaże, nad to y tych wszystkich, ktorzy nie maiąc listow przypowiednych, chorągwie abo supplementa bez wyraźnego naszego pozwolenia zaciągali, znaczki podnosili, y ktorzy chorągwie, abo poczty, tak iezdne iako y y piesze, iakimkolwiek sposobem na usługę Rzeczyposp. stawić byli powinni, a nie stawili, abo nie zupełnie, abo też z nimi *non in tempore* według ordynansu Hetmańskiego przyszli, potrzeby y okazyi omieszkali, żołd dochodzić nie ma. Tak też wszelkie krzywdy poczynione *pro qualitate excessus*, osobliwie o naiazdy domow szlacheckich, o extorsye z dobr ziemskich, ktore są prawem od ciężaru odcięte, y we wszystkich naszych y duchownych nad ordynans Hetmański, chlebow pobocznych, y stacyi pieniężnych, to wszystko ma bydź na teyże kommissyi sądzono, y nagrodzono. Tamże Wielmożny Podskarbi W. X. L. a w niebytności iego Urodzony Skarbny W.
886

X. L. y Urodzeni Pisarze skarbowi W. X. L. dla informacyi z regestrami percepty, y dystrybucyi *adesse* maią, *deducendo* siła woysko od przeszłey kommissyi Mińskiey z skarbu pieniędzy w zasługach, na rożne potrzeby, y w fantach wzięło, y wiele w skarbie gotowych pieniędzy, y na retentach zostaie, względem zaś konsolacyi co woyskowi wybrali z dobr naszych ekonomicznych, bez dozwolenia naszego, y z dobr konstytucyą zabronionych, albo co z dobr swoich szlacheckich, y z naszych podatkow nie oddali, także zostaiąc teraz w zwiąsku kontrybucyą pieniężną, prowiantową z maiętności szlacheckich wyciągnęli podatkow *ex reclinatoriis* do skarbu nie wnieśli, to wszystko w zasługi potrącono, y w żołdzie porachowano ma bydź. Na teyże kommissyi Grody, dworzanie skarbowi, y Poborcowie, z rachunkami y dekretami Sądow Woiewodztw y Powiatow, konformuiąc się do konstytucyi Seymu teraźnieyszego, o Sądach Powiatowych, y z pieniądzmi *comparebunt*, y ktorekolwiek retenta dekretami Trybunału Skarbowego są wyciągnione *producent*, według ktorych maiętności retentorow *in defectu* pieniędzy, w gotowiźnie żołnierzowi szacuiąc *secundum qualitatem* gruntu, Kommissarze do wyknpna oddawać będą. Na teyże kommissyi od Woiewodztwa Brzeskiego, na woysko *realiter* pieniądze szesnaście tysięcy, dziewięć set pięćdziesiąt złotych, groszy sześć, pieniędzy trzynaście y puł, z podatkow *anni 1655* dwom pułkom wydane, w zasługi tych pułkow potrącone maią bydź. Toż Woiewodztwo Brzeskie dla powietrza, ktore przez rok cały grassowało, nie mogło wydać zupełnie podymnych dwudziestu dwoyga, ktore na kommissyi wybrawszy *sine poenis* Poborca wnieść powinien będzie. A że Iaśnie Wielmożny Paweł Sapieha. Woiewoda Wileński, Hetman Wielki W. X. L. *evidenti liquidatione* wywiodł, to na przeszłych Seymach. Iż dla dobra oyczyzny, począwszy *ab anno 1655 usque ad annum 1661*, iako zdrowia tak fortun swoich zostaiąc *prodigus*, *opulentam* swoie, y domu swoiego *gazam in rem* Rzeczyposp. y zatrzymania woyska W. X. L. *profudit*, y siła dobr swoich u rożnych kredytorow nie małymi summami aggrawował, y wiele długow na się zaciągnął. Więc że nie mała część tych wydatkow na regimenty, tak iezdne, iako y piesze, na piechoty Węgierskie, na *praesidia* na fortecach będące, y na inne *requisita* woienne, y na rożne *expensa* Rzeczyposp. *cessit*, przeto Iaśnie Wielm. Woiewoda Wileński, Hetman Wielki W. X. L. lubo *sufficientissimum* na tak wielu Seymach *deduxit calculum*, żeby to iednak tym *luculentius patere* mogło, na kommissyi przyszłey w Wilnie, przy zapłacie woysku pokaże, co komu dał, aby tylko co do zapłaty woyska należy w zasługach przyięto, y wytrącono każdemu było, przy teyże likwidacyi I. Wielmożny Woiewoda Wileński, wydatki na fortecę Lachowicką, na ktorą konstytucya *anni 1661*, koszt ważyć pozwoliła, y na insze publiczne *expensa producet*, y satysfakcyą otrzymać ma. Na teyże kommissyi
887

dług od Rzeczyposp. winny regimentowi Wiel. Xcia IMci Koniuszego W. X. L. y na przeszłym Trybunale Skarbowym Nowogrodzkim likwidowany, *ad proportionem* iako woysku, Wielmożni y Urodzeni Kommissarze płacić będą, według konstytucyi *anni 1659* wypłacony bydź ma. Na teyże kommissyi Urodzonemu Michałowi Pacowi, Obożnemu W. X. Lit. reszta summy trzy tysiące, trzysta sześćdziesiąt sześć złotych, groszy dwa, na potrzeby Rzeczyposp. spendowaney, na przeszłym Seymie likwidowaney zapłacona ma bydź tamże, y co po przeszłym Seymie na *expensa* woienne, tenże Urodzony Obożny wydał, likwidować y z skarbu odyskać ma. Ciż Kommissarze żołnierzom postrzelanym, pokaliczonym prowizyą obmyślić, także chorągwiom Kozackim straty ich nie małe na Wołmierzu nagrodzić maią, na teyże kommissyi, Rotmistrze Powiatowi y towarzystwo ich, ktorzy wziąwszy od Powiatow pieniądze w woysku nie służyli, albo nie dosłużyli, sprawić się powinni. Tamże Generał Artyleryi cokolwiek pieniędzy z skarbu na armatę, y inne *necessaria* sam przez się, abo przez swoich subdelegatow wziął, sprawić się ma. Także y Generał Prowiant-Magister rachować się powinien, y ieśli co prowiantu zostaie, do skarbu wnieść ma na teyże kommissyi albo *in alio foro*, ktoby chciał o depaktacye *jure agere*, wolno mu będzie, wziąwszy tedy Kommissarze dostateczną *ab anno 1658 usque ad annum currentem 1662* o wszystkich podatkach dawnieyszych y świeższych percept y dystrybut informacyą, dobra retentorow w summach podane, y ktore się w teraźnieyszey kommissyi podać mogą, *et quocunque modo* od Rzeczyposp. pieniądze, iako się to wyżey pomieniło, przez woysko wyciągnione w zasługi potrącić woyskom maią, a summy wszystkie z przeszłych podatkow wniesione, y w skarbie zostaiące z summą teraźnieyszego Seymu podatkow zniożący, tak oboie woyska, starego y nowego zaciągu akkomodować będą, iakoby wszyscy ukontentowani byli. Tymże Kommissarzom moc daiemy, aby Pułkownikom, y Rotmistrzom, y Oberszterom, y inszemu rycerstwu summy za zasługi ich samych, y chorągwi ich winne na dzierżawy ich wnosili, pieniądze według konstytucyi 1590 *ad fidem publicam* lubo fantow, aby wszelkim sposobem dostawali, osobliwie to *hac lege cavemus*, aby Pułkownicy, Rothmistrze, y towarzystwo ich, chorągwi tak Polskiego, iako y cudzoziemskiego zaciągu Oberszterowie, ktorzy w tym zwiąsku nie zostaią, zarowno w zasługach swoich satysfakcyą odnieśli, tamże sukcessorowie zabitych albo zmarłych szlachty, *praevia liquidatione* w zasługach zapłatę odnieść maią. Na teyże kommisyi Wielmożny Kanclerz Wielki W. X. L. zasługi przez ten czas iako regiment trzymał likwidować, y z Officyerami swemi rachować się, y satysfakcyą odnieść ma. A Urodzony Oberszter: Iczman, od tego czasu iako ma z Wielmożnym Podskarbim W. X. Lit. kapitulacyą uczynioną, y iako potym w roku przeszłym do possessyi regimentu przy-
888

szedł, ma tamże zasługi swe sześciu chorągwi tylko, iako ich przedtym miał likwidować, y odliczyć. Ciż Kommissarze zupełną będą mieli władzą, wykonawszy wprzod iurament rotą kommissyi Koronney *a. 1634* ktora *in effectu* kommissyi Wileńsk. *a. 1650* była. Sądy te *pluralitate votorum ad formam* Sądow Trybunalskich odprawować, *injuriatis* skuteczną sprawiedliwość czyniąc, do samych woyskowych spraw, według konstytucyi 1649 po dwu Deputatach tegoż oboyga woyska, ktorych sobie woysko obiorą, wiadomych spraw, y zaciągow woyskowych, przydaiemy, ktorzy też przysiądz będą powinni, y ktorykolwiek Kommissarz zasługi swe, abo chorągiew, y pułk iego miał w skarbie, gdy o tych zasługach, abo y krzywdach przez ludzie iego uczynionych, *iuditium formabitur*, z izby sądowey ustąpić, *et circa vota* bydź nie powinien będzie, *securitas* y powaga aktu tego kommissyinego taka, iako Trybunału Wielkiego ma bydź.

Bespieczeństwo podatkow Rzeczyposp. y spławow W. X. L.

7. Ponieważ pod teraźnieysze domowe mieszaniny, woyska nasze W. X. L. rożne Rzeczyposp. prowenta w swoię zabrały dyspozycyą. Przeto iż samym woyskom na tym należy, aby pieniądze z tych prowentow *inter privatos* nie były rozebrane, *praesenti lege cavemus*, aby Wielmożny Podskarbi Wielki W. X. L. o ktorego powrocie do oyczyzny, iuż Nam dobrze *constat*, według dawnych spraw Urzędowi swemu służących, one odebrał do rąk swych, y nimi dysponował. Także mieć chcemy, aby spław wodny, ponieważ za łaską Bożą, y szczęściem naszym porty są otwarte, nie był tamowany, y *commercia* wszystkie lądem y wodą, aby były wolne; a to dla tego, aby pieniądze względem podatku, na teraźnieyszym Seymie uchwalonego, iako nayprędzey na zapłatę woyskom do Poborcow, mogły bydź wniesione.

Contributio od kupcow y mieszczan W. X. L. y żydow, towarami handluiących.

8. Wygadzaiąc tak gwałtownym potrzebom Rzeczyposp. *authoritate* Seymu teraźnieyszego po-
889 stanawiamy, aby kupcy y mieszczanie w Państwach naszych, także żydzi, ktorzy towarami rożnemi *cujuscunque generis et nominis* kupczą, tak y ci, ktorzy korzenia przedaią, iako też y wina, y wszelkie insze likwory szynkuią. Więc że y kupcy rożnych narodow, handle swoie wszędzie *pro libitu* maią, y cenę wysoką według zdania swego podnoszą, aby ie każdy z nich przez Urząd Grodzki y Magistrat Mieyski oszacował, y one *iuramento* przed tymże Urzędem komprobował, a od każdego sta złotych, po złotych piąciu tak w miastach naszych Krolewskich, iako duchownych y szlacheckich, do rąk tego ktorego Grod y Magistrat obierze, nadaley za niedziel trzy po Seymikach Relacyinych, *sub pœna peculatus*, *et confiscatione* towarow wszystkich oddać, y zapłacić maią. Ci zaś ktorzy pieniądze od nich odbiorą, do skarbu W. X. L. wnieść iako nayprędzey przed kommissyą powinni będą, *sub poenis de retentoribus sancitis*. Kupcy zaś cudzoziemscy, ktorzy possessyi swych w W. X. L. nie maią, a towary z cudzych Państw, także likwory przywożą, takowi wszyscy *in duplo* od tych towarow płacić maią, *sub amissione mercium*. To też waruiemy, aby kupcy towarow żadnych nie podwyższali nad taxę zwyczayną, *sub confiscatione mercium*, *ad instantiam cujusvis delatoris*, o co wszystko *forum* z mieszczany y kupcami za dworem, od czego żadne miasta libertacyami zasłaniać się nie będą mogły, ktory to podatek na ieden rok od daty tey konstytucyi tylko służyć ma, według teyże konstytucyi wszyscy kupcy, mieszczanie, żydzi, ktorzy summy na maiętności daią, y są *in possessione* ich, także po piąciu od sta tamże oddawać maią.

Czas wniesienia, y szafunek podatkow W. X. L.

9. Dogadzaiąc tak wielkim potrzebom Rzeczyposp: osobliwie, aby woyska nasze W. X. Lit. mogły bydź w zapłacie zasług swoich ukontentowane, uchwalamy przy innych podatkach, podatek *subsidij generalis* we wszystkich Woiewodztwach y Powiatach W. X. L. ktory podatek obrani na Seymikach Relacyinych Poborcowie iurament wykonawszy na mieyscu na tymże Seymiku namowionym *die 26 Iunij anni præsentis* zasiadszy, ktorego czasu żaden omięszkiwać z wniesieniem pieniędzy do Poborcy nie ma, według konstytucyi y instruktarza o tym postanowionego wybierać, y każdego *de nomine*, z iak wielu kto oddawać będzie, także y tych ktorzyby satysfakcyi nie uczynili, do regestru, wpisywać na tychże sądach z retentorami sądzić, y z tym wszystkim wprzod przed sądem w Powiecie obranym prezentować, y wiele wybrali opowiedzieć, a potym tak z wybranemi pieniędzmi, iako y z regestrami, y dekretami na retentorow o ten podatek ferowanemi, za żadnymi assygnacyami, nikomu nie daiąc, ale ze wszystką summą przez nich wybraną zupełną, na początek kommissyi w Wilnie stanąć, y tam z
890 wiadomością Wielmożnych Kommissarzow naszych tak pieniądze wybrane, iako y regestra percepty, y retentorow, także y dekreta na nich ferowane do skarbu W. X. L. oddać *sub poena infamiæ*, *et confiscationis bonorum* powinni będą. A skarb W. X. L. tych podatkow ninacz inszego, ieno na zapłatę woysku tamże na kommissyi za assygnacyami Wielm: Hetmana Wielkiego y Kommissarzow, wiele komu z porachunku naznaczono będzie, oddawać ma.

Menica W. X. Litew.

10. Iż znaczny pożytek z menice Rzeczyposp: zwykł *accedere*. Zaczym za zgodą wszech Stanow uchwalamy, żeby menica srebrna y złota wystawiona w W. X. L. była, do czego Kommissarzow naszych przy Wielm: Podskarbim naznaczamy z Senatu: Wielmożnych Trockiego, y Brzeskiego Woiewodow, y ktory z Wielmożnych

Pieczętarzow bydź zechce. Z Koła Poselskiego Urodzonych, Andrzeia Kotowicza, Pisarza W. X. L. Krzysztofa Sapiehę, Krayczego W. X. L. Stanisława Zienowicza, Podkomorzego Oszmiańskiego. Marcina Limonta, Sędziego Ziemskiego Lidzkiego, Starostę Wasiliskiego, ktorą w administracyą Wielm: Podskarbiego W. X. L. żeby to *ad effectum*, iako nayprędzey kosztem Rzeczyposp: przywiodł, stosuiąc się *ad uniformitatem* menice, y ligi Koronney daiemy, y mieysce iako naysposobnieysze tenże Wielm: Podskarbi W. X. L. naznaczy, w czym doskonale Rzeczyposp: informuie, y wybitych pieniędzy, także z pożytku *ad instar* Korony na przyszłym Seymie liczbę uczyni, a te pieniądze na zapłatę woysku W. X. Lit: y na inne potrzeby Rzeczyposp: według dyspozycyi na tym Seymie postanowioney obracać będzie, w czym wszystkie dawne konstytucye o menicach postanowione, *in toto* reassumuiemy.

Approbatio laudorum W. X. L. in vim pospolitego ruszenia.

11. *Lauda* Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit: względem wyprawy *in vim* pospolitego ruszenia, z Seymu przeszłego uchwalone, za prośbą Woiewodztw y Powiatow postanowione, *sine præjudicio juris publici, et privatorum* approbuiemy, *et cum retentoribus* o niewydanie na tę wyprawę podatkow, także o nieoddanie wybranych *forum* z Poborcami, na Sądach Powiatowych deklaruiemy. Rotmistrze zaś ktorzy na zaciąg pieniądze od Powiatu wziąwszy, ludzi do obozu nie stawili, abo nie dosłużyli, na przyszłey kommissyi *sub poena infamiæ* także o szkody w dobrach naszych, duchownych y ziemskich, przez tegoż żołnierza Powiatowego poczynione *respondere tenebuntur*, a że Wielm: Xżę Radziwił, Koniuszy W. X. L. *in vim* teyże wyprawy *ratione* pospolitego ruszenia gromadny poczet ludzi do boku naszego stawił, y sam osobą swą pod Wilnem był, tedy kontrybucyom w Woiewodztwach y Powiatach, na tę wyprawę *laudis* postanowionym, *pro hac sola vice* podlegać nie ma *quo ad præterita*.

891 **Pospolite ruszenie W. X. Lit.**

12. Zabiegaiąc nagłym niebespieczeństwom, aby *jacula præevisa non feriant*, pospolite ruszenie generalne W. X. Lit: zostawuiąc ie do przyszłego Seymu w dyspozycyi naszey *sine divisione belli pro hac vice* uchwalamy, na ktore każdy według statutu W. X. L. y kwitow starych popisowych, stanąć powinien, wyiąwszy urzędnikow przy boku naszym, także na legacyach y kommissyach, y na usłudze Rzeczyposp: będących, na toż pospolite ruszenie gdy tego będzie wymagała potrzeba, y sami osobą swoią z potęgą, przeciwko następuiącemu nieprzyiacielowi do W. X. L. ruszemy się, ktore aby tym wcześniey na obronę Rzeczyposp: wyprawić się mogło, *constitutionem anni 1621* reassumuiemy, wici iedne za dwoie, prędko po Seymie z Kancellaryi naszey do Woiewodztw y Powiatow odesłać roskażemy, a gdy trzecie wici wynidą zaraz wszyscy w należytym porządku, na czas y mieysce przez Nas naznaczone, stawić się będą powinni. Zastawnicy y arendarze, ktorzy ziemskich dobr w żadnym Powiecie, tak w Koronie, iako y w W. X. L. nie maią, a summy na maiętności wnieśli, nie maią się excypować dziedzicami, y osobliwemi zapisami, ale sami stawać y służyć z summ swoich, *secundum qualitatem* powinni; ktorzy zaś obywatele w Koronie y W. X. L. maią swoie possessye, lubo w Koronie na pospolitym ruszeniu sami stawać będą, iednak y W. X. L. poczty swoie stawić powinni będą, według praw y zwyczaiow: co *viceversa* obywatelom W. X. L. służyć ma. Miasta zaś Maydeburskie ktore są wolne *ab hostilitate*, według prawa, a ktore są spustoszone według przepomożenia, piechotę wyprawić maią. Czego porządek przez uniwersały nasze osobliwie uczyniemy. Tatarowie też W. X. L. nie excypuiąc się tym, że w woysku lubo Koronnym, lubo w W. X. L. służą, bo na to żołd biorą, według statutu W. X. L. ruszyć się, y tę expedycyą odprawować powinni będą. Ktore to pospolite ruszenie Woiewodztw y Powiatow, *non obstante impedimento militari* odprawować się ma, a ieżeliby się snadnieyszy sposob tey ziemskiey służby odprawowania, przez żołnierza zaciągowego Woiewodztwom y Powiatom zdał, tedy o pozwolenie na to upraszać Nas maią, a przy wysłaniu z Kancellaryi naszych pierwszych wici, ieżeli by *instaret hostilitas*, zaraz y limitacyą Sądow Trybunalskich wydać roskażemy, ktore za publikowaniem ich ustawać maią, a ieżeliby Nam osobą naszą bydź tak prędko w W. X. L. nie przyszło, a potrzebaby zażyć było tego pospolitego ruszenia, tedy pod sprawą Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego, Hetmana Wielkiego, W. X. L. według tegoż statutu W. X. Lit. *sine divisione belli* ma się odprawować.

Reassumptio konstytucyi, ratione reszty winnego długu, Iaśnie Wielm. Woiewodzie Wileńskiemu Hetmanowi Wiel: W. X. Lit. 892

13. Z rachunkow skarbowych W. X. L. *deductum* to iż Iaśnie Wielmożny Woiewoda Wileński, Hetman Wielki W. X. Lit: z podatkow Rzeczyposp: na przeszłym Seymie uchwalonych, y z innych reszt, nie dobrał winnego długu złotych czterykroć sto tysięcy, siedmdziesiąt tysięcy, dwieście trzydzieści sześć, groszy dwadzieścia cztery, ktorą summę według konstytucyi 1658 z podatkow wszelkich, tak dobr naszych, iako y swych dziedzicznych, ktore z Seymow przeszłych ordynaryinych uchwalone były, wybierać na się miał, nie wnosząc do skarbu W. X. L. rachunek iednak *perceptorum*, w skarbie uczynić powinien, z teraźnieyszych iednak podatkow *generalis contributionis* dla dobra oyczyzny, wygadzaiąc *tantæ* W. X. L. *necessitati*, nic na siebie wybierać ani potrącać w skarbie, ale do Poborcow Powiatowych wydać powinien.

Reassumptio assekuracyi, Wielm: Xciu Radziwiłowi, Kasztellanowi Wileńskiemu.

14. Konstytucyą Seymu przeszłego względem *expens*, na *praesidium* Nieświeskie przez Wielmożnego X. Radziwiła, Kasztellana Wileńskiego, pięciudziesiąt sześciu tysięcy, sześciuset, dwudziestu ośmiu złotych, *authoritate praesentis Conventus*, reassumuiemy.

Retenta z ekonomii Kobryńskiey.

15. Pokazało się z kalkulacyi skarbu W. X. L. iż w roku 1649 trzymaiąc od Nas *per arendam* ekonomią Kobryńską, Wielm: Adam z Brusiłowa Kisiel, Woiewoda na on czas Bracławski, wybrawszy z podatkow W. X. L. złotych dwadzieścia dwa tysiące, dziewięćset dziesięć złotych, do skarbu W. X. Lit: nic wniosł, o co dekreta na Woiewodztwie Brzeskim, skarbowe stanęły były. Zaczym Instygatorowi W. X. L. ponieważ w W. X. L. osiadłości nie ma *injungimus*, na przyszły ordynaryiny Seym z maiętności Koronnych, sukcessorow Wielm: Woiewody Bracławskiego przypozwać, y *inter causas fisci*, zatrzymany podatek *vindicare praevia inquisitione*, ieżeli, przy ekonomii, abo przy sukcessorach ten dług zostaie.

De evocatione extra forum z W. X. L. do Trybunału Koronnego.

16. Doniesiona iest obywatelow W. X. L. *querimonia*, iż *extra forum* do Trybunału Koronnego, za obligami y assekuracyami według prawa W. X. L. sprawionemi *evócantur*, y dekretami *aggravantur* obywatele W. X. L. przeto takie wszystkie dekreta kassuiemy, y annihiluiemy, y *poenas evocationis* na takowych, ktorzyby
893 się ważyli z Xięstwa Litewskiego do Koronnego Trybunału *evocare*, tysiąc grzywien naznaczamy. *Non derogando* tym, ktorzy *ex bonis* w Koronie *possesis conveniuntur* do Trybunału Koronnego.

Zniesienie delat, z Urodzonego Krzysztofa z Zalego Zelskiego, Pisarza Ziemskiego, Ziemie Bielskiey.

17. Ponieważ Urodzony Krzysztof z Zalego Zelski, Pisarz Ziemski, Ziemie Bielskiey, wywiodł to dowodnie kwitami generalnemi, w skarbie naszym W. X. L. iż z dzierżawy swey wsi nazwanych Łabardzi y Uzaytrow w Ciwuństwie Retowskim leżących, za osobnym przywileiem naszym *per cessiones* sobie konferowanych, od początku podania skarbowego wszystkie podatki Rzeczyposp: aż do teraźnieyszego Seymu 1662 do Ciwuństwa Retowskiego, iako do głowney dzierżawy płacił. Tedy od tych wszystkich podatkow, wolen ma zostawać, y kondemnaty abo dekreta ieśli iakie na nim Poborcy otrzymali, żadney wagi mieć nie maią, ani honorowi iego szkodzić.

Reassumptio konstytucyi Seymu przeszłego, o Inflantczykach, etc.

18. Z godnego nad wygnańcami Inflantskiemi baczenia, y politowania naszego, na przeszłym Seymie naznaczyliśmy byli Kommissarzow, ktorzyby *perlustratis* każdego Inflantczyka *iuribus et privilegijs*, Nam, y Stanom Rzeczy: *de quantitate amissorum patrimoniorum referrent*, żebyśmy wiedzieli iako według każdego szkody, proporcyonalną obmyślić nagrodę, ktora kommissya, iż dla ważnych przyczyn, y wielkich impedymentow do skutku nie iest przywiedziona, za zgodą tedy wszech Stanow, *authoritate* teraźnieyszego ziazdu znowu Kommissarzow, *pro eodem* naznaczamy *negotio*, z Senatu Wielmożnego Hieronima Wierzbowskiego, Woiewodę Sieradzkiego, Iana Karola Kopcia, Woiewodę Połockiego, a z Koła Poselskiego, Urodzonych Stanisława Widlicę Domaszewskiego, Starostę Łukowskiego, Adryana Miaskowskiego, Teofila Dunina Raieckiego, Marszałka Lidzkiego, Krzysztofa Antoniego Obryńskiego, Podkomorzego Nowogrodzkiego, Ierzego Tyzenhauza, Miecznika W. X. Lit. Rzezickiego Zedekańskiego, Andrzeia Tyzenhauza, Wendeńskiego, Uświatskiego, Szmeltyńskiego Starostow, ktorzy przez innotescencyą swoię obywatelow Inflantskich obwieściwszy, do Poswola ziadą, y we wszystkim *ad praescriptum constitutionis* (ktorą *in toto* reassumuiemy) Seymu *immediate* przeszłego włożoną sobie, *absentia duorum pluriumve non obstante administrabunt provinciam*. A My na przyszłym da Bog Seymie, lub ordynaryinym, lub extraordynaryinym po doniesieniu takowey przed Nas lustracyi, *ante omnia* to przed się weźmiemy, iakobyśmy skuteczną pomienionym obywatelom za ich straty, nagrodę obmyślali.

Uwolnienie od retent, obywatelow Woiewodztwa Wileńskiego. 894

19. Ponieważ dwiema konstytucyami 1659 y 1661 *ab incepta hostilitate* to iest, za rok 1655, 1658, 1659 obywatele Woiewodztwa Wileńskiego, y dekretem roku 1659 od retent są uwolnieni. Przeto *authoritate præsentis Conventus*, te pomienione konstytucye reassumuiemy *et in toto* approbuiemy.

Uwolnienie Powiatu Oszmiańskiego, od pewnych retent.

20. Ponieważ Powiat Oszmiański, podatkow Seymem 1654 dwoch rat poślednich, a Seymem 1655 uchwalonych, nic wydać nie mogł *ob hostilitatem*, ktora po wzięciu Połocka, zaraz na ten Powiat nastąpiła, zaczym *authoritate* Seymu teraźnieyszego, za zgodą wszech Stanow od tych retent, pomieniony Powiat uwalniamy, tudzież *lauda* Powiatu tego, ktorekolwiek po Wiktoryi Połońskiey stanęły, *in quantum juri publico et privatorum*, *non derogant* approbuiemy.

Uwolnienie Powiatu Lidzkiego, y Grodzińskiego od pewnych retent.

21. Ponieważ Powiat Lidzki, podatkow od Seymu 1655 dwoch rat poślednich, aż do Seymu 1659 uchwalonych, nic wydać nie mogł, *ob hostilitatem*, ktora w Lidzkim Powiecie po wzię-

ciu Wilna nastąpiła. Zaczym *authoritate* Seymu teraźnieyszego za zgodą wszech Stanow, od tych retent pomieniony Powiat uwalniamy. Taż konstytucya y obywatelom Powiatu Grodzieńskiego służyć będzie.

Fundacya plebanii w Dywinie.

22. Życząc, aby za szczęśliwego panowania naszego, chwała Boża iako naywiększe pomnożenie brała, y upatruiąc wielką niewygodę obywatelow, kraiu Polskiego, około Dywina, y w Dywinie mieszkaiących, ktorzy nie maiąc o kilka mil kościoła, często bardzo, ile za nastąpieniem złych drog y przepraw na brodach, bez spowiedzi y Sakramentow Swiętych, z tego świata zchodzą, *de consensu omnium Ordinum Reipublicæ*, wieś od ekonomii naszey Brzeskiey, w kluczu Poleskim nad rzeką Prypecią leżącą, Rzeczycę nazwaną, *cum omnibus attinentijs et pertinentijs*, y pewne włoki z placami y ogrodami w mieście Dywinie leżącemi, plebanowi *pro tempore* będącemu. Na co przywiley z Kancellaryi naszey wydany będzie, *lege præsenti perpetuis temporibus* nadaiemy. *Salvis nihilominus Reipublicæ oneribus.*

Approbacya fundacyi, Wielmożnego Woiewody Trockiego.

23. Fundacyą, Wielmożnego Mikołaia Paca,
895 Woiewody Trockiego, w maiętności iego wieczystey Choroszczy, w Powiecie Grodzieńskim, Oycow Dominikanow *Ordinis Praedicatorum*, według funduszu iego, *authoritate praesentis Conventus*, za zgodą wszech Stanow, *salvis oneribus Reipublicae* approbuiemy.

Approbatio fundacyi, Wielmożnego Woiewody Połockiego.

24. Fundacyą, Wielmożnego Iana Karola Kopcia, Woiewody Połockiego, w Powiecie Pińskim pod miasteczkiem Ianowem, w maiętności iego wieczystey, na Oycow Benedyktynow *Regularis Observantiae Cassinensis*, według funduszu onego, ktory iako y przywiley nasz do teyże fundacyi służący, *in toto salvis oneribus Reipublicae, authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Reassumptio fundacyi Oycow Karthuzow w Berezie.

25. Reassumuiąc konstytucyą Brzescką *anni* 1653 fundacyą Oycow Karthuzow w Berezie, od Wielmożnego Sapiehy, Podkanclerzego W. X. Lit. fundowanych *in toto* approbuiemy, y wioski Radzkiewicze, Darguza, Pola Rynkowskie od Nas onym *perenniter* przywileiem naszym nadane, że iuż *cessant esse bona Regalia*, nic z nich do skarbu (iako to donatywy, symple, kwarty), płacić nie maią, ale tylko *tanquam bona terrestria*, *oneribus Reipublicae* podlegać będą deklaruiemy. *Consequenter* od wszelkich exakcyi woyskowych, od konsistencyi wybierania chlebow, od noclegow, *et ab omni gravamine militari.* Iako dobra prawu Ziemskiemu podległe *in perpetuum*, uwalniamy.

Approbatio fundacyi Wielmożnego Krzysztofa Paca, Kanclerza Wielkiego W. X. Lit.

26. Fundacyą Wielmożnego Krzysztofa Paca, Kanclerza Wielkiego, W. X. Lit. Oycow Kamedułow, w pewnych dobrach dziedzicznych, w W. X. L. leżących, y ze wsiami naszemi, ieżeliby do tego przyłączyć ie chciał. Także prawo na tę fundacyą Oycom Kamedułom dane, *salvis oneribus Reipublicae authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Reassumptio fundacyi Wasiliskiey.

27. Reassumuiąc konstytucyą 1658 fundacyą Oycow Dominikanow Wasiliskich w Powiecie Lidzkim, przez Urodzonego Limonta Sędziego Ziemskiego Lidzkiego, według przywileiu naszego z wioskami Ladyka y Szkordzie, także z summą dziesiąciu tysięcy złotych, przez Urodzoną Katharzynę Abrahamowiczownę Franckiewiczową Pisarzową Polną W. X. Lit. w dyspozycyą Wielebnemu Tyszkiewiczowi, Biskupowi Wileńskiemu daną, a przezeń konwentowi Wasiliskiemu applikowaną, *salvis oneribus Reipublicae*, *et iuribus parochialibus in toto* approbuiemy.

Deputaci do pisania instrukcyi na pewną kommissyą. 896

28. Ponieważ pewna kommissya w poważnych sprawach Rzeczypos. z Seymu przeszłego naznaczona nie doszła, y instrukcya do niey należąca skutku swego wziąć nie mogła. Przeto naznaczamy Deputatow z Senatu w Bogu Wielebnego X. Mikołaia Prażmowskiego, Biskupa Łuckiego, Kanclerza Wielkiego Koronnego. Iaśnie Wielmożnych, Wielmożnych Stanisława z Potoka Potockiego, Krakowskiego, Pawła Sapiehę, Wileńskiego, Mikołaia Paca, Trockiego, Hieronyma Wierzbowskiego, Sieradzkiego, Mikołaia z Ciechanowca Ciechanowieckiego, Mścisławskiego, Ludwika Kazimierza Iewłaszewskiego Brzeskiego, Woiewodow. Iana z Pieskowey Skały Wielopolskiego, Woynickiego, Warszawskiego Starostę. Iana Franciszka z Łubowic Łubowickiego, Wołyńskiego, Andrzeia Przyiemskiego Chełmińskiego, Kasztellanow. Ierzego Hrabie na Wiśniczu y Iarosławiu, Lubomirskiego, Marszałka Wielkiego, Hetmana Polnego Koronnego, Krzysztofa Paca, Kanclerza Wielkiego W. X. L. Iana Leszczyńskiego, Podkanclerzego Koronnego, Alexandra Naruszewicza Podkanclerzego W. X. Lit: Iana Kazimierza Krasińskiego, Podskarbiego Wielk: Koronnego. Z Koła Poselsk: z Małey Polski, Urodzonych, Władysława z Nagłowic Reia, Podskarbiego Nadwornego Koronnego, Nowomieyskiego, Libuskiego, Kamionackiego Starostę, Kanclerza Krolowy IeyMci. Stefana Liduchowskiego, Podkomorzego Krzemienieckiego. Stanisława Domaszewskiego Widlicę, Starostę Łukowskiego. Krzysztofa Michała Rupniewskiego, Woyskiego Krakowskiego, Starostę Lelow-

skiego. Woyciecha Bieniewskiego, Podczaszego Halickiego, Mikołaia Głogowskiego, Cześnika Nowogrodzkiego. Z Wielkiey Polski: Urodzonych, Krzysztofa Zegockiego, Podkomorzego Kaliskiego, Starostę Babimoyskiego. Spytka Pstrokońskiego, Podkomorzego Brzeskiego. Iana Gnińskiego, Podkomorzego Pomor: Nakielskiego Starostę, Regenta Kancell: Koronney. Ignacego Bąkowskiego, Podkomorzego Chełmińsk: Iana Duczymińskiego, Chorążego Ciechanowsk: Stanisława Kożuchowskiego, Stolnika Kaliskiego. Z W. X. L. Urodzonych, Andrzeia Kotowicza, Pisarza W. X. L. Krzysztofa Sapiehę Krayczego W. X. L. Zygmunta Służkę, Chorążego W. X. L. Marcina Limonta, Sędziego Ziemskiego Lidzkiego. Iana Podbipiętę, Podsędka Połockiego, Alexandra Woynę, Woyskiego Witebskiego. Ktorzy *absentia nonnullorum non obstante*, cokolwiek postanowią w tey materyi, to wszystko ma bydź takiey wagi, iakoby na samym Seymie postanowione było.

Ochrona zasług woyskowych.

29. Za doniesieniem generalney kwerymonii woysk naszych W. X. L. na wielkie depaktacye, ktore ponoszą przy braniu pieniędzy, albo
897 assygnacyi, nie tylko od officyalitsow skarbowych, ale y od Poborcow, gdy do nich z assygnacyami przyieżdżaią. Zaczym *praesenti lege cavemus*, aby żaden officyalista skarbowy, ani Poborca, nie ważył się na potym, przez *honoraria* depaktować ludzi rycerskich, *sub poena triplicis pensionis*, za dowodem słusznym *in quovis foro repetenda.*

Conservatio aequalitatis między ludźmi rycerskiemi.

30. Lubo na przeszłym Seymie *lege perpetua cautum* aby Starszyzna Woyskowa, nie potrącaiąc podatkow z dobr swoich w zasługi rowno z inszymi, one do skarbu wnosili, lecz iż na teraźnieyszym Seymie gorące o toż instancye, od woysk do Nas są wniesione. Przeto do ukontentowania onych, tą nową konstytucyą waruiemy, aby żaden z woyskowych pod utraceniem zasług, nie ważył się podatkow Rzpltey potrącić sobie w zasługi, ale tak iako prawo mieć chce, aby ie każdy do Poborcow Powiatu swego wnosił, nie usurpuiąc nic ieden nad drugiego.

Assekuracya reszty summy czterechkroć sta tysięcy woyskom W. X. Lit.

31. Ponieważ summa czterechkroć sta tysięcy złotych, woyskom pozwolona, nie iest *in toto exsoluta authoritate prasentis Conventus*, skarbowi W. X. Lit. *injungimus*, aby na przyszłey komissyi, *ante omnia residuum*, tey summy chorągwiom należącym, *realiter* z dawnych retent wypłacił.

Assekuracya zasług żołnierzow pobitych, y zmarłych.

32. Iaką dzielnością y odwagą Urodzeni Samuel Komorowski, Obożny W. X. Lit: Matyasz Fronckiewicz Radziminski, Pisarz Polny W. X. Litew. Melcher Ludwik Demut Pułkownik, Stanisław Alexandrowicz, Rotmistrz nasz Kozacki. Michał y Bohdan, Chreptowiczowie, Mikołay Szemet, Mikołay Gedroyć, pod Tykocinem zabity, y insi we wszystkich z nieprzyiaciołmi rosprawach, dostoieństwo Maiestatu naszego y całość oyczyzny zaszczycali, nie może tylko wszystkiey Rzpltey dobrze *constare*, zaczym chcąc *etiam post fata* ich *debitąm* onym wyświadczyć *gratitudinem*, wszystkie zasługi y wydatki ich w skarbie W. X. L. winne małżonkom y sukcessorom ich, *authoritate praesentis Conventus* assekuruiemy, y gdy na kommissyi do generalney zapłaty woyskowey naznaczoney likwidowane będą, zapłacić rozkażemy.

Zniesienie kondemnat z żołnierzow W. X. L.

33. Kondemnaty wszystkie *in quocunque subsellio*, tak w Koronie iako y w W. X. Lit. na żołnierzach naszych woyska W. X. Lit. *in contumaciam* otrzymane, *lege praesenti* kassuiemy, y do exekucyi onych, przywodzić nie każemy, *hoc praecauto*, aby *in principali negotio in foro competenti respondere teneantur, et circa negotium principale* aby wywiedli, że w ten czas *condemnati sunt*, kiedy byli w obozie, y nie mogli do sądu
898 stawać.

Ukontentowanie obywatelow Woiewodztwa Smoleńskiego, y Powiatu Starodubowskiego, w woysku zostaiących.

34. Na instancyą woysk naszych W. X. Lit: obywatelom Woiewodztwa Smoleńskiego, y Powiatu Starodubowskiego, w woyskach naszych zostaiącym, y we wszystkich okazyach hoynie krew leiącym, tudzież respektuiąc na stateczną wiarę y cnotę ich, Nam y Rzpltey dotrzymaną, nie mniey wielkie straty przez *exilium* poniesione, dobra ich własne lennym prawem od Nas, y Antecessorow naszych onym nadane, *de consensu omnium Ordinum*, w wieczne obracamy, *salvis per omnia oneribus*, ktore do zamkow pełnić powinni, iako służbę woienną. Na ktore dobra przywileie z kancellaryi naszych za attestacyą Hetmanow W. X. Lit: wydać roskażemy.

Kommissya obywatelow W. X. Lit. y Białoruskich z woyskiem Koronnym, y w W. X. L. byłym.

35. Doniesiona Nam iest na Seymie teraźnieyszym przez Posłow Ziemskich, na woysko nasze Koronne, pod władzą Wielmożnego Woiewody Ruskiego zostaiące, *querimonia*, iż wielkiemi exorbitancyami w naiazdach domow szlacheckich, w exakcyach pieniężnych stacyi, w zamordowaniu tak wielu poddanych, y w ostatnim wyniszczeniu kraiow W. X. Lit: y Białoruskich są *aggravati* obywatele tameczni, przeto na uznanie tych wszystkich, ktorekolwiekby były kryminalne, excessow, w prześciu y na konsystencyach poczynionych, naznaczamy Kommissarzow: z Senatu Wielmożnych, Iana Karola Kopcia Woiewodę Połockiego, Sawickiego, Kasztellana Brzeskiego: z Izby Poselskiey, Wacława Hulewicza,

Podkomorzego Łuckiego, Mikołaia Skaszewskiego, Chorążego Bielskiego; Pawła Mostowskiego, Pisarza Płockiego, Nikodema Iabłońskiego, Pisarza Ziemskiego Nurskiego, Iana Podbipiętę, Podsędka Połockiego, Alexandra Woynę, Woyskiego Witepskiego, ktorzy *non obstante nonnullorum absentia*, ziachawszy się naprzod do Wilna, potym do Mińska, *tandem* do Brześcia, przed zaczęciem na każdym mieyscu kommissyi, uniwersałami swymi *per parochias* obwieścić obywatelow tamecznych maią, aby wszystkie excessa y krzywdy przez wzwyż pomienione woysko poczynione produkowali, ktore przesłuchawszy, y one konnotowawszy *in occluso rotulo* z podpisem rąk swoich, każdemu ukrzywdzonemu oddać, y na kommissyą Lwowską, gdzie zapłata woysku Koronnemu iest naznaczona, *ad judicandum* odesłać maią. Na ktorey nieodwłoczną sprawiedliwość, y skuteczną satysfakcyą Kommissarze uczynić powinni będą, aby każdy ukrzy-
899 wdzony został ukontentowany, ktorym wolno będzie *per amicos aut plenipotentes suos* za słusznemi dowodami krzywd swoich przed tym Sądem Kommissarskim dochodzić, ktore z teyże zapłaty obwinionym przychodzącey nagrodzone bydź maią. Ktoby zachciał *observare processum*, tedy mu y do Trybunału Koronnego o pomienione krzywdy swe, *inter causas militares*, pozwać wolno będzie, a ieżeliby sprawa ktorego z Panow Kommissarzow na tychże sądach zasiadaiącego *ad judicandum* przypadła, tedy przy sądzeniu iey bydź nie powinien w Izbie Sądowey.

Zniesienie kondemnat z pewnych obywatelow Woiewodztwa Smoleńskiego.

36. Za instancyą woysk naszych W. X. Lit. starego y nowego zaciągu za Urodzonym Alexandrem Parczewskim, Pisarzem Ziemskim Smoleńskim, Bogusławem Dziatkowskim, Ianem Paskiem, Stefanem Orlikiem, Michałem Ozierskim, Zacharyaszem Domżą, y innymi obywatelami Woiewodztwa Smoleńskiego, (ktorzy pod rożnemi chorągwiami w woyskach naszych, hoynie krew swoię, za dostoieństwo nasze, y całość oyczyzny lali), do Nas wniesioną, wszystkie kondemnaty o podanie fortece Smoleńskiey, na nich otrzymane, *authoritate praesentis Conventus* wiecznemi czasy kassuiemy, y więcey onych Instygatorom naszym obudwu narodow turbować nie każemy, co iednak tym służyć nie ma, ktorzy okazyą bywszy do podania pomienioney fortece, sami w woyskach y Państwach nieprzyiacielskich zostaią, ani tym, ktorzy nie służąc w woyskach naszych, według konstytucyi Seymow przeszłych, na sądy *non comparuerunt.*

Konsens na lat trzydzieści na Kuszliki, z przynależnościami, Urodzonemu Ciechanowieckiemu, Marszałkowi Orszańskiemu pozwolonych, także na uwolnienie od podatkow, do lat piętnastu Urodzonemu Ruckiemu.

37. Maiąc wzgląd na zasługi Urodzonego Albrychta Ciechanowieckiego, Marszałka Orszańskiego, nie mniey na wielkie szkody, y straty dla wiary y cnoty Nam po wszystkie zamieszane czasy statecznie dotrzymaney podięte, dzierżawę naszę prawu dożywotniemu podległą, Kuszliki nazwaną, w Woiewodztwie Połockim leżącą, ze wszystkiemi do niey przynależnościami, przez obozy woysk naszych y nieprzyiacielskich zruynowaną nic z niey nie wyimuiąc do lat trzydziestu, *a data praesentis constitutionis* spokoynie, bez wszelkiego impedymentu naszego, y Sukcessorow naszych, Krolow Polskich, y Wielkich Xiążąt Litewskich, trzymać będzie, daiąc mu *facultatem* dobrami temi szafować, y dysponować wedle woli iego, za konsensem naszym, *salvis* iednak *oneribus Reipublicae*, skoro te dobra restaurowane będą. A po wyściu tych trzydziestu 900
lat, dobra te do Nas y dyspozycyi naszey, y Sukcessorow naszych, wrocić się maią. Tegoż respektu naszego godzien y Urodzony Maciey Rucki, towarzysz chorągwie usarskiey, Wielmożnego Kanclerza W. X. Lit: za wysokie zasługi swoie, tudzież za szkody w dobrach dziedzicznych przez obozy poniesione, ale że na ten czas *nihil occurrit*, do nagrody onych, w tym mu tylko wdzięczność naszę wyświadczamy, że dobra iego ..... nazwane, w Woiewodztwie Połockim leżące, od wszelakich podatkow Rzplitey wyiąwszy teraźnieyszą kontrybucyą generalną do lat piętnastu uwalniamy.

Gratitudo postrzelanym y pokaleczonym w potrzebie, pod Kuszlikami.

38. Chcąc zawdzięczyć straty y szwanki ludzi rycerskich, na usłudze naszey y Rzplitey podięte, przywiley nasz na dobra po Urodzonym Ierzym Wiażewiczu, Woiewodzicu Nowogrodzkim, w krwawym boiu pod Kuszlikami zabitym, w rożnych Woiewodztwach y Powiatach leżące, rożnym osobom w teyże okazyi postrzelanym, y pokaleczonym, od Nas prawem dożywotnim konferowane, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, *salvo nihilominus jure* tych, ktorzy od tych dobr za żywota Urodzonego Wiażewicza iakiekolwiek części trzymali, y z osobna na Starostwo Ciecierskie.

Horodnictwo Orszańskie.

39. Maiąc wzgląd na zasługi Urodzonego Krzysztofa Waleryana Chłusowicza, Horodniczego Orszańskiego, ktory od zaczęcia woyny Kozackiey, Tatarskiey, Szwedzkiey, Węgierskiey, y Moskiewskiey, z niemałą odwagą, stratą zdrowia y substancyi, w woysku W. X. L. po wszystek czas, nie udaiąc się do żadney protekcyi nieprzyiacielskiey, statecznie perseweruie. Konferowaliśmy onemu od lat kilku przywileiem naszym Horodnictwo Orszańskie ktoremu urzędowi, *authoritate* ninieyszego Seymu, przed Pisarzem Ziemskim mieysce naznaczamy, y przywiley onemu służący approbuiemy.

Wieczność Urodzonym Woyniłowiczom.

40. Za zgodą wszech Stanow, maiąc wzgląd

na zasługi Urodzonych, Hieronyma, Daniela, Konstantego y Pawła Woyniłowiczow, ktorzy Nam y Rzpltey w teraźnieysze zamieszania służąc w woyskach naszych cnotą y wiarą wyświadczali, dobra ich lenne w Woiewodztwie Mścisławskim leżące, nazwane Zelinkę, Służeb, Pułpięty, *cum omnibus attinentijs et pertinentijs*, wiecznością *authoritate* ninieyszego Seymu ztwierdzamy. Na co y przywiley z Kancellaryi naszey W. X. Lit. wydać rozkazaliśmy.

Approbatio dekretu Relacyinego.

41. Dekret w sprawie Urodzonego Krzysztofa
901 Worbeka Lettowa, Rotmistrza naszego, Strażnika woyska W. X. L. z Urodzonemi Kurczami, Chorążym y Woyskim Lidzkim: w roku przeszłym, tysiąc, sześćset, sześćdziesiąt pierwszym, miesiąca Augusta dnia piątego, *ex serijs partium controversiis*, na Sądach naszych Relacyinych ferowany, *in omnibus punctis, clausulis et paragraphis*, *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy.

Wieczność Urodzonym Lettowom.

42. Maiąc wzgląd na zasługi Urodzonych, Krzysztofa Rotmistrza naszego, Strażnika woysk W. X. Lit. Zygmunta y Alexandra Lettowow, ktore oni w woyskach naszych y Rzpltey po wszystek czas nie ustaiąc oddaią: dobra lenne w powiecie Starodubowskim leżące, według przywileiow, od ś. p. Krola Imci Władysława Czwartego, Pana Brata naszego, Urodzonemu Macieiowi Worbekowi Lettowowi, Sekretarzowi naszemu, oycu pomienionych Lettowow danych, mianowicie Udziebno, Wielkie y Małe Lotoki, y Szmiałdz, y Laurynowlas, ze wszystkiemi ich przynależytościami, prawem Ziemskim wieczystym daiemy, y konferuiemy, y przywiley na to pod czas teraźnieyszego Seymu dany, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Wieczność Urodzonemu Kiersznowskiemu.

43. Chcąc nagrodzić zasługi, y wierność żołnierzom naszym, ktorzy *exules* od dobr swoich na usłudze naszey, y Rzepltey w woysku W. X. Lit. statecznie perseweruią, Urodzonemu Gabryelowi Kiersznowskiemu, towarzyszowi chorągwie usarskiey, Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego, Hetmana Wielkiego W. X. L. wieś Trostyn w Powiecie Rzeczyckim, w trakcie Homelskim, dożywotnym prawem dzierżącemu w wieczność ziemską *authoritate praesentis Conventus* obracamy, przywiley nasz na to wydany approbuiemy.

Kommissya obywatelow Powiatu Grodzieńskiego, z dobrami naszemi ekonomii Grodzieńskiey.

44. Od czasu nie małego częste nietylko raz, ale ieszcze ś. p. Krola Imci Zygmunta Trzeciego, Pana Oyca naszego, także ś. p. Władysława Czwartego, Pana Brata naszego, od Posłow oboyga narodow, za obywatelami Powiatu Grodzińskiego, Urodzonemi Eysimontami zachodziły instancye, o zabranie dobr onych szlacheckich, w pomiarę włoczną do leśnictw naszych, Kryńskiego, Ruźnickiego, y Odelskiego, a teraz Sokolskiego, do samey tedy w tym skłaniaiąc się słuszności, y do prawa statutowego W. X. Lit. y do konstytucyi Koronacyi Krola Imci Władysława Czwartego, Pana Brata naszego, o rożnicach *inter bona Regalia et nobilium* W. X. Lit. Kommissarzow zaraz z tego Seymu, za instancyą Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego, Hetmana Wielkiego W. X. L. y woysk oboyga narodow, zsyłamy. Z strony 902
naszey, Wielebnych XX. Ierzego Michała Bienickiego, Kustosza Wileńskiego, Iana Małachowskiego, Kanonika Lwowskiego, Krakowskiego, Sekretarzow naszych. Y według prawa W. X. Lit. Urodzonych Krzysztofa Buchowieckiego Marszałka, Stanisława Masalskiego, Podkomorzego, Urzędnikow tego Powiatu. A od skarbu W. X. Lit. Wielmożny Podskarbi Wielki W. X. Lit. ma zesłać. Z strony zaś Urodzonych Eysimontow tyleż osob a nie więcey użyć będzie wolno, *absentia unius aut duorum non obstante*. Ktorzy między sobą porozumiawszy się, y o czasie iako nayprędszym strony obwieściwszy, powinni będą, naypierwey ziachawszy do wsi naszey Szudziałowa, na ten czas w leśnictwie Sokolskim leżącey, *quantitatem et qualitatem* dobr zabranych, lubo w zamianę inszey szlachcie wiecznością od ś. p. Antecessorow naszych, za dobra szlacheckie danych, *sine praejudicio* tey szlachty uważyć, y one pomierzyć, a potym także wiele na inszym mieyscu, gdzie się naysłuszniey będzie zdało, w ekonomii Grodzieńskiey, tak dobremi gruntami osiadłe za osiadłe włoki, zasiane y zapuściałe, uważywszy, do Nas na konfirmacyą odesłać powinni będą. Co My listem przywileiem naszym, za odesłaniem do Nas, a potym na pierwszym Seymie *authoritate omnium Ordinum*, utwierdzić obiecuiemy. Czego iako Urodzony dzierżawca leśnictwa Sokolskiego, tak *viceaeconomi*, albo namiestnikowie ekonomii Grodzieńskiey, doyrzeć powinni będą. Ciż Kommissarze nasi, rożnicę między dobrami naszemi, a dobrami Urodzonego Iozefa Karpia, Podkomorzego Ziemie Bielskiey, gruntownie uspokoić, *simili modo* powinni będą. A ponieważ rożni obywatele, nie tylko Powiatu Grodzińskiego, ale rożnych Powiatow wielkie sobie krzywdy *praetendunt* od poddanych naszych ekonomii Grodzieńskiey, pod czas zawoiowania Moskiewskiego, takowych *excessivos*, ktorzy szlachtę zabiiali, rożnych ludzi męczyli, kościoły, cerkwie, dwory szlacheckie nachodzili, y rabowali, *injungimus* tymże Kommissarzom, aby o mieyscu y czasie, z sobą się znioszy, y przez innotescencyą swoię do Grodu Grodzieńskiego podaną, dzierżących klucze ekonomii naszey Grodzieńskiey y Sokolskiey, y tych, ktorzyby sobie iaką krzywdę od nich, y namiestnikow ich, także od poddanych naszych pretendowali, *praevia inquisitione* sprawiedliwość czynili, *excessivos* według prawa za dowodem słusznym, by y na gardle karali, stosuiąc się w tym do konstytucyi o rabownikach *anni 1658* także roku *1659 non obstante ulla praescriptione*. A *inquantum* by *injuriatis* nie dosyć się stało od Kommissarzow od Nas zesłanych, *via juris* wolno będzie dochodzić krzywd swoich.

Kommissya o zabicie Kapitana Wicherta.

903 45. Niechcąc aby *scelera* pod spokoynym panowaniem naszym *impunita* zostawały, y życząc, aby woyska nasze we wszystkich swoich słusznych *desiderijs* ukontentowane były, zsyłamy Kommissarzow naszych do ekonomii Grodzieńskiey, Urodzonych, Iana Kazimierza Kierdeia, Chorążego, Piotra Chreptowicza, Podstarościego Grodzkiego, Grodzińskich, *pro 3 Augusti* ziachawszy, *seriam* uczynią *inquisitionem* z czyich ręku Urodzony..... Wichert, Kapitan nasz, regimentu Wielmożnego Kasztellana Nowogrodzkiego, zginął, y ieśli się poddani nasi ekonomiczni winnemi tey krwie pokażą, *in instanti* tamże ich osądzą, *salva appelatione a definitiva sententia* do sądu naszego.

Libertacya placu w Grodnie Urodzonemu Nowickiemu.

46. Plac w Grodnie na Mostowey ulicy, leżący, iako się w sobie *in circumferentia* ma, Urodzonego Zacharyasza Nowickiego, towarzysza roty Kozackiey, Urodzonego Lipnickiego, męża w dziele rycerskim doświadczonego y odważnego, od iurysdykcyi y wszelakich powinności y ciężarow mieyskich, także od stanowisk pod czas wszelakich publicznych ziazdow excypuiemy, y pod iurydykę Grodzką y Ziemską podaiemy.

Libertacya kamienice w Wilnie.

47. Kamienicę w Wilnie na ulicy Trockiey leżącą w tyle kościoła Panny Maryi, ktora od czasu niemałego w possessyi Urodzonego Konstantego Alexandrowicza, Sędziego Ziemskiego Grodzińskiego zostaie, *ab omni iurisdictione Civili*, y od wszystkich mieyskich powinności y ciężarow, także stanowisk wszelakich publicznych, uwalniamy, a pod iurydykę Ziemską podaiemy.

Indygenaty Urodzonych, Karola Marsona, Grzegorza Ierzego Barsotego, Oberszterleytnantow.

48. Za prośbą woysk naszych W. X. Lit. na teraźnieyszym Seymie wniesioną, naśladuiąc Przodkow naszych munificencyi, w nagrodzie ludziom Nam y Rzpltey dobrze zasłużonym onę oświadczaiąc, Urodzonych, Karola Marsona, y Grzegorza Ierzego Barsotego, Oberszterleytnantow naszych, ktorzy od zaczęcia woyny Moskiewskiey y Kozackiey statecznie w służbie woienney z niemałym uszczerbkiem zdrowia y dostatkow swoich, perseweruią, *authoritate praesentis Conventus*, za indygeny za zgodą wszech Stanow przyimuiąc, *habiles* ich *et capaces* praw, wolności, y prerogatyw Koronnych y W. X. L. stanowi szlacheckiemu należących deklaruiemy.

Nobilitacya Urodzonych, Wilhelma Klata Oberszstera, Iana Linkausa Oberszterleytnanta, Iana Delarego, y Marcina Henkiela, Kapitanow.

49. Zaleconą maiąc od Iaśnie Wielmożnego 904
Woiewody Wileńskiego, Hetmana Wielkiego W. X. Lit. rycerskie odwagi Urodzonych, Wilhelma Klata, Pułkownika, Iana Linkausa, Oberszterleytnanta, Iana Delarego Kapitana, y Miniera naszego, ktoremu minę do zamku Wileńskiego zapalaiącemu, z działa rękę ustrzelono, y Marcina Henkiela Kapitana, godne sądziemy bydź naszego respektu, y słuszney nagrody, ktorych do szlacheckiego kleynotu, y wszystkich wolności, tak w Koronie, iako y w W. X. Lit., onych, y potomstwo ich przypuszczamy. Na co przywileie z Kancellaryi naszey wydać rozkażemy, *eo praecustodito*, że *in tantum* kleynotu tego *participes* bydź maią, ieśli wiarę ś. katolicką *profitentur*, albo onę przyimą.

O Tatarach Koronnych, y W. X. Lit. w woyskach oboyga narodow będących.

50. Za prośbą woysk naszych Koronnych, y W. X. Lit., y respektuiąc na zasługi Tatarow, ktorzy w woyskach naszych oboyga narodow służą. Reassumowawszy *a. 1659*, *1661* konstytucye, *authoritate praesentis Conventus* waruiemy, iż dla odprawowania tym porządnieyszego pospolitego ruszenia, ktore dotąd, tak iako należało od nich, odprawowane nie było w każdym Woiewodztwie y Powiecie, gdziekolwiek oni swoie osiadłości maią. Tedy im Chorąstwa tym, ktorzy będą dobrze zasłużeni, y komu się Nam zdać będzie, konferować dożywotnie będziemy. Waruiąc to, iż oni czasu pospolitego ruszenia za uniwersałami naszemi Tatarow wszystkich gromadzić, y z nimi do Woiewodztwa albo Powiatu, w ktorym swoię osiadłość maią, ciągnąć, y tam pod władzą Wielmożnego Woiewody, a *in absentia* Kasztellana, a w Powiecie Marszałka, y Chorążych, a potym pod władzą Hetmana naszego, iść maią, y służbę woienną według dawnych praw odprawować, *sub poenis de expeditione bellica sancitis* powinni będą, od kondemnaty zaś skarbowey, na tych, ktorzy w woyskach zostaiąc, y podziśdzień w domach nie mięszkaią, ani z swoich dobr pożytku nie zażywaią, wolni zostawać maią, a insi *parere* prawu powinni będą.

Ukontentowanie Urodzonego Ierzego Komara, Woyskiego Wendeńskiego.

51. *Merentur* powinną nagrodę zasługi Urodzonego Ierzego Komara Woyskiego Wendeńskiego, Rotmistrza naszego, ktory będąc cale ze wszystkich fortun swoich *spoliatus*, reszty fortuny swey dla przysługi Nam y Rzpltey nie żałował, albowiem *de proprio peculio* chorągiew Kozacką zaciągnął, y w teraźnieyszym zamięszaniu oyczyzny, żadney nie opuścił *bene merendi de patria* okazyi: w nagrodę tedy tak zacnych zasług iego dobra dożywotnie od Nas onemu

konferowane nazwane Dobeyki, *alias* Buciany, Woytuny, Zyburtany, y Kołczuny Woyskiniki, *authoritate praesentis Conventus* w dobra ziemskie transformuiemy.

Pogłowne żydowskie w W. X. Lit.

52. Iż kontrybucye wszystkie żydowskie wespoł z podatkami Rzpltey zwykły chodzić, przeto tak gwałtowney potrzebie Rzeczyposp: wygadzaiąc, postanawiamy, aby wszyscy żydzi W. X. Lit. od osob swoich po złotych dwa zapłacili, y według konstytucyi o żydach Koronnych, względem dzieci y ubostwa sprawili się, ktore pieniądze przy podatkach Rzpltey na terminie do Poborcow Powiatowych *praevio juramento* Szkolnikow ich, iako prawdziwie od tak siłu osob, iako wiele ich w ktorym Powiecie iest, płacą oddać powinni będą. A to pogłowne żydzi zapłaciwszy, do żadnych innych podatkow y ciężarow pociągani, według przeszłych konstytucyi, bydź nie mogą; oprocz przeszłego Seymu podatkow ieżeli ich nie wypłacili.

Pogłowne Tatarskie.

53. Tatarowie wszyscy W. X. Lit. ktorzykolwiek osiadłości swe w W. X. Lit. maią, od osob swoich iako szlachta, po złotych trzech, oddać do Poborcow Powiatowych na terminie powinni będą.

Zniesienie infamii z Urodzonego Konstantego Woyny.

54. Nie zagradzaiąc drogi *ad bene merendum* ludziom rycerskim, owszem przychęcaiąc Urodzonego Konstantego Felicyana Woynę z delacyi Urodzonego Iesmana, Rotmistrza Powiatu Słonimskiego, *in poenam infamiae* w roku 1656 zdanego, za przyczyną PP. Rad, y Urzędnikow naszych, ponieważ *quietationem* od pomienionego Rotmistrza *in vim testimonij* niewinności swey daną, *produxit*, *a poena infamiae* uwolniwszy, *ad pristinum honoris statum*, *moderni Conventus authoritate restituimus*.

Zniesienie infamii z Urodzonego Drozdowskiego.

55. Za dostateczną Nam daną informacyą, y na instancyą Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego, Hetmana W. X. Lit. y za przyczyną Posłow naszych, z Urodzonego Iana Drozdowskiego, Podczaszego Brasławskiego, kondemnatę y infamią woyskową znosimy, y że to nic *honori* iego szkodzić nie może, deklaruiemy, o podanie iednak fortece Ikażyńskiey, sprawić się na kommissyi przyszłey powinien.

Libertacya kamienice w Grodnie.

56. Kamienicę Urodzonego Stanisława Masalskiego, Podkomorzego Grodzińskiego, Pułkownika naszego, w rynku Grodzińskim leżącą, *ab iurisdictione Civili*, y wszystkich ciężarow mieyskich, także od stanowisk pod czas ziazdow publicznych, y pod czas bytności naszey Krolewskiey, *authoritate prasentis Conventus*, excypuiemy, y pod iurydykę Ziemską podaiemy. 906

Libertacya od Iurisdykcyi Mieyskiey, kamienice w mieście Wileńskim, Bazarzewska nazwaney.

57. Za prośbą Posłow Ziemskich W. X. L. kamienicę w mieście naszym Wileńskim, w rynku stoiącą, Bazarzewska nazwaną, pod iurisdykcyą Mieyską będącą, a Urodzonemu Krzysztofowi Pokorszyńskiemu, y Dorocie Dąmbrowskiey, małżonkom należącą, iako na ten czas przez nieprzyiaciela Moskiewskiego zruynowaną, *authoritate prasentis Conventus*, od iurisdykcyi Mieyskiey prawa Maydeburskiego excypuiemy, y onę od wszelakich ciężarow wolną czyniemy.

Libertacya miasta Kowna.

58. Iż miasto nasze Kowno *funditus* zruinowane, dopiero na schyłku roku przeszłego, przez zesłanych od Nas z woyskiem Kommissarzow, Wielmożnego Krzysztofa Paca, Kanclerza Wielkiego W. X. Lit. y Urodzonego Krzysztofa Sapiehę, Krayczego W. X. Lit. z rąk nieprzyiacielskich szczęśliwie iest rekuperowane. Maiąc tedy wzgląd na srogą dezolacyą, y zubożenie mieszczan, ktorzy *fidelitatem* Nam y Rzpltey dotrzymuiąc, pod protekcyą nieprzyiacielską niechcieli mięszkać, żeby tedy to miasto mogło się w ludzie z Państw naszych, *et ex advenis* gromadzić y fundować, od wszelakich podatkow publicznych, wyiąwszy *contributionem personalem* na tym Seymie uchwaloną, y wszystkie cła nasze y Rzpltey na lat dziesięć, *authoritate praesentis Conventus*, uwalniamy. *Praecipue* zaś od stanowisk, stacyi, wydawania chleba, przechodow żołnierskich, podług dawnych praw, y przywileiow od Antecessorow naszych temu miastu nadanych, *ex quo* komora głowna ceł naszych tam *collocatur*, wiecznemi czasy libertuiemy.

Confirmatio przywileiu Urodzonemu Wysogierdowi Skarbnikowi Kowieńskiemu, na libertacyą Kamienice Wileńskiey.

59. Zasługi Urodzonego Iana Kazimierza Wysogierda Skarbnika, y Pisarza Grodzkiego Kowieńskiego, w wielu okazyach Nam y Rzpltey oświadczoney, za zgodą wszech Stanow teraźnieyszego Seymu przywiley na libertacyą kamienice, w mieście naszym Wileńskim, przeciwko S. Kazimierzowi stoiącey, no Seymie teraźnieyszym od Nas dany, *authoritate praesentis Conventus in toto* konfirmuiemy y approbuiemy, od iurysdykcyi prawa Mieyskiego, y wszelakich ciężarow mieyskich onę uwalniaiąc, pod Przysąd Ziemski Wileński poddaiemy, także Urodzonego Iana Stanisława Szukszty, Sędziego Grodzkiego Kowińskiego, kamienicę w Wilnie na ulicy Końskiey, między kamienicą z iedney strony Firleiowską, a z drugiey strony Mrożową leżącą *eadem forma* libertuiemy. 907

Deklaracye Woiewodztw y Powiatow W. X. L.

60. Woiewodztwo Wileńskie na kontrybucyą *generalis subsidij* podług instruktarza na pogłowne żydowskie y Tatarskie, y na inne podatki w

konstytucyi wyrażone pozwala Seymik dnia *2 Iunij* w Wilnie.

Powiat Ośmiański, widząc tak gwałtowną Rzpltey potrzebę, na zapłatę woysku *pro hac sola vice subsidium generale*, według instruktarza pozwala, ktory podatek przez Poborcow na Seymiku Relacyinym obranych y przysięgłych, do skarbu wniesiony za assygnacyami Hetmana W. X. Lit. wydany bydź ma, waruie sobie przy tym uwolnienie od retent *annorum 1654 et 1655* y *approbationem laudorum*, według konstytucyi Seymik Relacyiny dnia 3 *Iunij* na mieyscu zwyczaynym.

Powiat Lidzki, lubo srodze zdezolowany na podatek *generalis subsidij*, zgodą wszech Stanow Rzpltey, y tak gwałtowną oyczyzny potrzebą *victus pro hac sola vice* pozwala, uwolnienie od retent według konstytucyi teraźnieyszey, waruie sobie *praesidium* fortece Wileńskiey *propter summam egestatem*, iż prowiantować nie może. Deklaruie Seymik Relacyiny za przysłaniem konstytucyi instruktarza *pro die 31 Maij*, na zwyczaynym mieyscu dezygnuie, na ktorym *securitatem domesticam* obmyślić ma.

Powiat Wilkomirski, lubo przez inkursye ustawiczne nieprzyiacielskie, y obozy woysk I. K. M. *funditus* iest zruinowany, przez nieprzyiaciela spalony, widząc powszechną całey Rzpltey zgodę, na podatek *generalis subsidij* pozwala, wydane zaś wydatki *laudo privato* uchwalone, żeby *in coaequatione futura* potrącone były, Seymik Relacyiny, *pro die 1 mensis Iunij*.

Powiat Brasławski, stosuiąc się do zgody na pogłowne, według instruktarza, pozwala Seymik Relacyiny *prima Iunij*.

Woiewodztwo Trockie, do zgody wszystkiey Rzpltey stosuiąc się, kontrybucyą *generalis subsidij*, y na inne podatki w konstytucyi pomienione pozwala, Seymik Relacyiny *pro die 31 Maij*, składa.

Powiat Grodziński, lubo miał *limitatam potestatem*, stosuiąc się iednak do powszechney zgody *in tam gravi* Rpltey *casu*, *generalis subsidij contributionem* według instruktarza pozwala, *cum ea praecautione*, ieśliby nie było iakiego impedymentu *hostilitatis*, y aby na kommissyi *realis* była satysfakcya uczyniona ukrzywdzonym, Seymik Relacyiny *31 Maij*.

Powiat Kowieński, lubo cale *per hostilitatem* dewastowany, słuszną by miał otrzymać w wydawaniu podatkow folgę, widząc iednak *summam Reipublicae necessitatem*, od powszechney zgody, *non recedendo generale subsidium* pozwala, *praecavendo* żeby konstytucya drukowana, y instruktarz *generalis subsidij*, na Relacyiny Seymik ktory *pro ultima Maij*, sobie bierze był przysłany. 908

Powiat Upitski, na tak gwałtowną potrzebę Rzepltey, ktorey nigdy *non deerat in subsidio* lubo wyciemiężone maiąc fortuny swoie, przez rożne nieprzyiacielskie impety, pozwala iednak na zapłatę dobrze zasłużonemu woysku I. K. M. *pro hac sola vice contributionem generalis subsidij*, według instruktarza, Seymik Relacyiny *2 Iunij*, na mieyscu zwyczaynym, na ktory skarb konstytucyą y instruktarz przysłać powinien.

Xięstwo Żmuydzkie, lubo dało *limitatam potestatem* nowey y niebywałey kontrybucyi, widząc iednak Rzpltą *in statu calamitoso* a stosuiąc się do Woiewodztw, y Powiatow Koronnych, y W. X. Lit. zgody, podatek *generalis subsidij*, podług instruktarza W. X. Lit. *pro hac sola vice* na zapłatę woysku postępuie, wydać ten podatek, według osobliwey o tym uchwaloney konstytucyi powinien szesnaściorga podymnych na przeszłym Seymie warowanych do przyszłego da Bog Seymu ordynaryinego odkłada *coaequationem*, retentorow regestra *de nomine* ich, y maiętności na Relacyine Seymiki PP. Officialistowie skarbowi posłać *sub poena solutionis de suo* powinni będą. Relacyine zaś Seymiki, *pro ultima Maij* naznaczamy w Rosieniach.

Woiewodztwo Smoleńskie, deklaruie *subsidium* generalne od szlachty oddać, ktorym lenne dobra w wieczność obrocone będą, *ratione* Urzędow nic płacić nie maią, gdyż onych *in usu* nie są, *cessante hostilitate* od poddanych swoich, toż *subsidium* wydać deklaruie, Seymik Relacyiny w Słonimie *31 Maij*.

Powiatu Starodubowskiego obywatele, iako *exules*, *ab omnibus Reipublicae oneribus* na przeszłych Seymikach uchwalonych wolni, w nadzieię iednak prędkiego za łaską Bożą z rąk nieprzyiacielskich uwolnienia. Ci ktorym dobra lenne w wieczność obrocone są, płacić *generale subsidium* według instruktarza na teraźnieyszym Seymie postanowionego, *a cessante hostilitate* od poddanych swoich pozwalaią Seymiki wszelakie, ziazdy, *electiones*, na Posłow y Deputatow, dotąd poki nieprzyiaciel do Staroduba nie pozwoli powrocić, w zamku Wileńskim odprawowane będą, y teraźnieyszy Seymik Relacyiny na dzień *31 Maij* sobie składaią.

Woiewodztwo Nowogrodzkie, *contributionem generalis subsidij*, według instruktarza, *absque hostili praepeditione et damnis illatis* przez żołnierza, ktorey *pro satisfactione reali*, na kommissyi dochodzić wolno będzie, *pariter* ze wszystkiemi Woiewodztwy y Powiaty, zezwala Seymik *31 Maij* Relacyiny, na ktorym *securitatem demesticam* obmyślić maią, na tenże Seymik konstytucyą y instruktarz skarb *tenetur* przysłać: podatek na Seymie uchwalony, (uchwaliwszy *pro hac vice in genere et specie)* wszystkie *non derogando praeteritis constitutionibus* miast naszych wszystkich W. X. Lit. szlacheckich, y dobr libertowanych libertacye pozwala.

Powiat Słonimski, do wszystkich Woiewodztw y Powiatow, *sine praepeditione hostili*, *subsidium generale* podług instruktarza pozwala, na zapłatę samę ieno woyska w polu będącego, Seymiki Relacyine sobie naznacza 31 Maia, na ktore maią bydź przysłane konstytucye y instruktarz, na pospolite ruszenie ieżeliby go była potrzeba pozwala, *cum optione* wyprawy. 909

Powiat Wołkowyski, maiąc sobie daną od

braci w domu pozostałych *potestatem*, do gornych Woiewodztw y Powiatow zgody stosować, widząc *tantam necessitatem*, do uspokoienia oyczyzny, rowno z drugiemi Woiewodztwy y Powiaty, to iest *generalem contributionem pro hac sola vice* pozwala, *hoc praecauto*, aby na Seymikach Relacyinych po przysłaniu konstytucyi, y instruktarza od skarbu y po obraniu dobrze osiadłych Poborcow, te podatki nikędy obracane były, ieno na zapłatę woysku, Seymik Relacyiny za przysłaniem konstytucyi y instruktarza *pro* 31 *Maij* składamy.

Woiewodztwo Połockie, ponieważ naypierwey przez nieprzyiaciela Moskiewskiego okupować od roku 1654 po wszystek czas *in hostilitate* zostawało y zostaie, y cale iest zruinowane, a *in reliquo* tak od woysk Koronnych, iako W. X. L. nietylko przechodzących, ale ustawicznemi obozami rezyduiących *penitus* spustoszone, nietylko *contributionem generalis subsidij*, ale żadnego podatku teraz pozwolić nie może, iednak że *cessante hostilitate* za szczęśliwą zamku Połockiego rekuperacyą, *inquantum Rempublicam juvare* może, z podatkow się nie wymowi, *salvis ahjuratis conflagratorum et desertatorum*, a do koekwacyi żadnych podatkow iako po wszystek czas, *in hostilitate* zostaiące, nie ma bydź pociągane na pospolite ruszenie, lubo za odstąpieniem woysk wszystkich I. K. M. Woiewodztwa Połockiego przez nieprzyiaciela z Popielisk rozpędzeni: obywatele iednak, iako kto może, ieźli sie zebrać mogą, przy samym I. K. M. stawać, starać się będą, Seymik Relacyiny w Miadziele 6 *Iunij*.

Woiewodztwo Witebskie, *in toto* z Woiewodztwem Smoleńskim, iako *in hostico* będące, zgadza się y od urzędow płacić nie maią, *cessante hostilitate* od poddanych *subsidium* deklaruie, Seymik Relacyiny w Słonimie *die* 31 *Maij*.

Powiat Orszański, tak przez nieprzyiaciela *funditus* zruinowany, iako też przez woyska Rzpltey zniszczony, a do tego y teraz *in hostico* zostaiący żadnych podatkow y czopowego, wydać nie może, y od onych *in genere reassumnendo* deklaracyą *proxime* przeszłego Seymu do konstytucyi inferowaną wolen. Pospolite ruszenie *inquantum* ktorzy będą mogli przy bytności I. K. M. kiedy *in hosticum* szczęśliwie poydzie nie zbraniały. A ponieważ inne Woiewodztwa y Powiaty, na pogłowne pozwoliły, tedy y My do braci *sine assecuratione* bierzemy. Seymik Orszań-
910 ski Relacyiny, *die* 27 *Maij*, po skonczeniu Seymu *in loco solito*, *praepediente autem hostilitate*, *ubi commode* bydź może.

Woiewodztwo Brzeskie, lubo *tot calamitatibus* zruinowane, iednak do zgody całey Korony y W. X. Lit. powszechney stosuie się, *subsidium generalis contributionis* według instruktarza *pro hac sola vice* pozwala, *cum ea conditione*, że chleby z dobr dziedzicznych wydane woysku teraz na konsystencyi zostaiącemu, w tenże podatek potrącone bydź maią. W toż inne podatki na dobra I. K. M. y na żydow pogłowne przyimuie, Seymik Relacyiny 20 *die Maij* za przysłaniem konstytucyi do Grodu, na naczą: pospolite ruszenie, *cum optione* wyprawy pozwala. *Laudum* pod Mereczem uchwalone *ratione* wyprawy pospolitego ruszenia, *approbatur* toż Woiewodztwo *concernens consensu Ordinum*.

Powiat Piński, do zgody Stanow Rzpltey we wszystkim konformuie się, Seymik Relacyiny, *ultimis diebus Maij*, tamże w Pińsku naznaczą.

Woiewodztwo Mścisławskie, iako *penitus per hostilitatem* zniesione y konflagrowane, tak też przez częste konsystencye woysk I. K. M. oboyga narodow *funditus* zruinowane *reassumit in toto* deklaracye przeszłego Seymu, tak *ratione* podatkow teraźnieyszych, iako y pospolitego ruszenia, Seymik Relacyiny w Krynkach 31 *Maij* naznaczą.

Woiewodztwo Mińskie, lubo cale przez nieprzyiaciela y woyska nasze zruinowane, widząc iednak *summam* Rzplitey *necessitatem*, stosuiąc się do wyższych Woiewodztw pozwala na *subsidium generale* tych, ktorzy nie są pod nieprzyiacielem, *cessante impedimento hostili*, druga część obywatelow wypłacić ma, y to sobie waruie; aby odpłacenia pozwoloney *in vim* pospolitego ruszenia summy wolne było, Seymik Relacyiny 2 *Iunij*, za przysłaniem konstytucyi z instruktarzem.

Powiat Możyrski do lat piętnastu że dotąd *in hostilitate* zostawa, zaczym *exclusa de integro hostilitate*, *post reinductionem in domos*, po wyiściu woysk, *subsidium generale* do zgody Korony Polskiey W. X. Lit. pozwala, Seymiki *Electionis et Relationis*, *pro die ultima Maij* w Lachowiczach naznacza.

Powiat Rzeczycki, *exclusa hostilitate post reinductionem* pozwala na *subsidium generale contributionis*. Ci ktorzy nie zawoiowani *exnunc* a co zawoiowani *cessante hostilitate* płacić będą. Seymik *ultima Maij* w Nieświeżu.

Ziemia Inflantska, ponieważ *in hostico* zostaie, y w niwecz zdezolowana iest, żadnych podatkow *conferre* nie może, a stosuiąc się do konstytucyi tak przeszłego, iako y teraźnieyszego Seymu, nagrodę za odeszłe *patrimonia* swoie *praecavet*. Także *bona Regalia*, ktore Inflantczykowie w Koronie W. X. Lit. trzymaią, y *per costitutionem* excypowane, aby woysku oddane nie były waruie, Seymik Relacyiny w Poswolu według 911
konstytucyi na dzień 16 *Iunij* deklaruie.

Ian Wielopolski Starosta Biecki, Marszałek Izby Poselskiey.

Ian Franciszek na Łubowicach Łubowicki, Kasztellan Wołyński, Deputat z Senatu.

Andrzey z Przeymy Przyiemski, Kasztellan Chełmiński, Deputat z Senatu.

Stanisław Widlica Domaszewski, Starosta Łukowski, Deputat do Konstytucyi z Małey Polski.

Stefan Xięski, Pisarz Grodzki Krakowski, Deputat do Konstytucyi z Małey Polski.

Woyciech Iarochowski, Sędzia Ziemie Wschowskiey, Deputat do Konstytucyi z Wielkiey Polski.

Andrzey Kotowicz, Pisarz W. X. Lit. Starosta Grodzński, Deputat do Konstytucyi.

Marcin Limont Sędzia Ziemski Lidzki, Starosta Wasiliski Deputat do Konstytucyi W. X. L.

X. Stanisław z Brzezia Woieński, Kanonik Krakowski Archidyakon Pilecki, Sekretarz I. K. Mci.

KONSTYTUCYE

SEYMU WALNEGO KORONNEGO

EX CONSENSU TOTIUS REIPUBLICAE, SZEŚĆNIEDZIELNEGO ORDYNARYINEGO;

W WARSZAWIE ROKU PAŃSKIEGO 1667, DNIA 7 MIESIĄCA MARCA ODPRAWUIĄCEGO SIĘ.

W Imię Pańskie, Amen.

IAN KAZIMIERZ

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski, etc. a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

1. Wszem w obec y każdemu zosobna komu to wiedzieć należy, do wiadomości podaiemy. Iż dla obmyślenia bespieczeństwa, y zatrzymania całości Państw naszych, oraz chcąc wiernych poddanych naszych rozrożnione animusze do gruntowney przyprowadzić iedności, y woyskom naszym dać słuszne za krwawe ich zasługi ukontentowanie, Seym Walny ordynaryiny sześćniedzielny w Warszawie złożyliśmy.
912 Na ktorym za zgodą y pozwoleniem wszech Stanow oboyga narodow, niżey wyrażone postanowiliśmy konstytucye.

Amnystya generalna.

2. Nie maiąc nic w życiu swoim milszego, nad miłość wiernych poddanych naszych, y ich przeciwko Nam uprzeymą poufałość, do ktorey aby na czasy potomne wstrętu żadnego nie czyniły, przeszłe Rzpltey mięszaniny z okazyi iakieykolwiek do urazy naszey przyczynę, wszystkie takowe niesmaki y urazy nasze wprzod powinności chrześciańskiey, potym dobru tey oyczyzny szczerze daruiemy, y onę wieczną niepamięcią okrywamy, tak przeciwko woysku Koronnemu y W. X. Lit. Polskiego y cudzoziemskiego zaciągu wprzod *in anno 1661, 1662* y *novissime* roku przeszłego, pewney części woysku Koronnemu, *quocunque praetextu et titulo* skonfederowanemu, iako też iakimkolwiek osobom y obywatelom Państw naszych y wszystkim ktorzykolwiek wiązali się do pomienionych woysk, y onych *partes secuti sunt*, nad temi wszystkiemi nikogo nie wyimuiąc, ale do każdego z tychże poddanych oycowskim się affektem przychylaiąc, wszelką pomstę, od ktorey zawsze dalecyśmy byli, z serca naszego *radicitus evellendo*, na żadnym władzy y zwierzchności naszey Krolewskiey, ani surowości praw, z tych iakichkolwiek przyczyn zażywać nie będziemy, y owszem tych wszystkich, ktorzy iakimkolwiek sposobem Nas urażali, *in sinum clementiae nostrae Regiae* przyimuiemy, a na kimby kondemnaty otrzymane były, do czci y dobr wszystkich dziedzicznych, ieżeliby komukolwiek z okazyi tychże wnętrznych mięszanin, lubo *ex vi judicatorum qualiumvis jure caduco* rozdane były, przywracamy, y pomienione *jura caduca authoritate publica* kassuiemy, y annihiluiemy; assekuruiemy przytym pomienionych związkow Konfederacyi Urodzonym Marszałkom, Dyrektorom, Substytutom, Konsyliarzom, Pułkownikom, Oberszterom, Oberszterleytnantom, Kapitanom, Porucznikom, y wszystkiemu *in genere* rycerstwu, nikogo nie excypuiąc, (wyiąwszy iednak tych, ieżeliby się w ktorymkolwiek woysku, albo gdzieindziey znaydowali, ktorzy Wielmożnego niegdy Gosiewskiego Podskarbiego y Hetmana W. X. Lit. śmierci y zaboiu *complices sunt*, na ktorych kondemnaty staneły, bo tych amnystya wiecznemi czasy okrywać nie ma). Iż nad wzwyż mianowanemi, tak My, iako y Rzplta y żaden z Hetmanow, ani z prywatnych ludzi, lubo przez się, lubo *per subordinatas personas* z duchownych y świeckich tak Koronnych iako y W. X. Lit. zemsty pretendować, ani żadnych do niey pretextow szukać, ani do żadnych *generaliter* sądow, strony pomienionych domowych rozruchow, y woyskowych kiedykolwiek uczynionych związkow y Konfederacyi, *nullo quaesito colore* pociągać nie będziemy, y owszem chrześciańskim sercem to wszystko, czym się kolwiek *gravatum*, y Rzpltey *gravatam* lubo kogo *ex privatis* rozumiemy, odpuszczamy, daruiemy. Delaty *eo nomine ac litispendentias* wszystkie 913
kassuiemy, y ktoby przeciwko pomienionych, lubo wszystkim *in genere* lubo każdemu zosobna, chciał co szkodliwego *moliri*, że tego nie dopuściemy mocą Seymu tego teraźnieyszego *authoritate et consensu omnium Ordinum* waruiemy. Także wszelakie chlebow wybieranie *salvis per omnia juribus Ecclesiae Rumanae*, woysk przechody, obozow stanowienie, prywatne między sobą sądy, y porządki, y inszym tym podobne, co nad prawo y iurysdykcyą swoię wystąpili. Naiazdow iednak, mordow, gwałtow, usilstwa, y inszych wszystkich po domach naszych duchownych y szlacheckich, kryminałow amnistya teraźnieysza okrywać nie ma. Skrypta, protestacye, manifestacye *quocunque titulo* wydane. Spiski od kogożkolwiek przeciwko komużkolwiek z okazyi wnętrznych mieszanin, niezgody y rozruchow domowych uczynione, *ab utrinque* kassuiemy, eliminować z ksiąg wszystkich roskazuiemy, y żadnego przeciwko komukolwiek uczynione są, czci y honorowi szkodzić nie maią, tąż powagą Seymu teraźnieyszego deklaruiemy, y *perpetuum* onych *silentium* zakładamy, pod winami *contra calumniatores* opisanemi. Niewinien też nikt będzie przeciwko Wielmożnym Hetmanom tak Koronnym iako y Wielkiego X. Lit: także woyskom oboyga narodow przez te czasy przy boku naszym zostaiącym, z tych

wszystkich okazyi, stanowienia obozow, y przechodow częstych *per necessitatem* woysk skupionych *praetendere et vindicare* szkod wszelakich, y o te aggrawacye, *clam vel aperte directe vel indirecte*, do prawa wyciągać nie powinien, w czym nietylko Hetmanow pomienionych, y woysko assekuruiemy, ale takąż assekuracyą daiemy Wielmożnemu niegdy Czarneckiemu Woiewodzie Kiiowskiemu y Hetmanowi Polnemu, iako y woyskom Polskiego y cudzoziemskiego zaciągu, pod kommendą tegoż Woiewody Kiiowskiego pod czas pierwszego związku *in anno 1662 et 1663 in obsequio nostro* zostaiącemu, *et in opere belli* w Koronie y w W. X. Lit. będącemu ta amnistya służyć y onych okrywać ma. A że nietylko *pro nunc* przez ninieyszą amnistyą Rzeczposp: uspokoić, ale y napotym od podobnych Konfederacyi, związkow mieć chcemy bespieczną, tedy wszystkie dawnieysze konstytucye przeciwko takowym związkom y Konfederacyom, to iest *annorum 1609, 1623, 1624 et novissime 1662 legem in omnibus punctis et clausulis perpetuam et irrevocabilem* reassumuiemy. Przydaiąc iż gdyby się na potym do takowych y tym podobnych związkow, buntow, spiskow, y Konfederacyi, *quocunque praetextu* uczynionym ktokolwiek przystępować ważył, abo ich *fovere protegere*, y z niemi *correspondere* śmiał, y takowemu żadna amnistya na potym dana nie będzie, *et pro vana ac nulla censebitur*. Owszem My y Sukcessorowie nasi przeciwko takowym gwałtownikom praw y pokoiu pospolitego, wszystkiemi siłami naszemi y Rzeczyposp: gdyby tego była potrzeba, y pospolitym ruszeniem powstaniemy, *et nullo clementiae loco relicto*, takowych na zdrowiach, honorach, substancyach, karać y obowiązek sumnienia prawa ninieyszego na się bierzemy, tego iednak dokładamy, iż ieżeliby woyska tak związkowe iako y przy Nas będące po tey pacyfikacyi *in regressu* szkody przechodami obywatelom Państw naszych poczynili, abo do prawa o to pociągnieni byli, y satysfakcyą uczynili. A pod czas tego zamieszania na kimkolwiek z obywatelow Państw naszych y woyskowych wszelakich tak związkowych, iako y przy Nas będących kondemnaty na Trybunałach tak Koronnym Piotrkowskim y Lubelskim, iako y W. X. Lit: od pierwszych tylko sessyi, *non obstante legalitate* teraźnieyszego zgromadzenia *in contumaciam* otrzymane były, *lege publica* takowe kondemnaty abroguiemy, *causis principalibus* iednak *in integrum restitutis*, o ktore sprawić się powinni będą, *praescriptione et fatalijs non obstantibus*. Tych zaś ktorzy ani w związku ani przy boku naszym pod czas tey okazyi *intestini belli* zostawali, a wiolencye iakie y excessy poczynili, y one kondemnatami y dekretami *cujuscunque subsellij* są *innodati*, amnistya ta okrywać nie może, y owszem żeby *injuriatis pro qualitate excessus respondeant*, powagą naszą y Rzeczyposp: mieć chcemy. Toż się ma rozumieć o tych szkodach, ktore tak w Koronie, iako y w W. X. L. dawnieyszych czasow y przeszłego roku nim do boku naszego woyska obudwu narodow poszły poczynione są, o ktore według praw y konstytucyi wolne dochodzenie *in quovis subsellio, et continuatio judicatorum cum executione* onych należeć będzie, w cale zachowuiąc kommissyą na uznanie szkod Woiewodztwom Podlaskiemu, Wołyńskiemu, Lubelskiemu, Mazowieckiemu, y Ziemi Chełmskiey *in annis 1658, 1659, 1661* pozwolone.

914

Approbacya traktatu pacyfikacyi pod Łegonicami.

3. Boskiey to wprzod Opatrzności, a potym pieczołowaniu naszemu przyznać musiemy gdy zewnętrzne w Państwach naszych *ex diffidentijs et dissensionibus* mieszaniny uspokoić, y wiernych poddanych *in unionem animorum reducere* raczył. Przeto traktat *pacificationis* z Woiewodztwy y woyskiem Rzeczyposp: przez PP. Kommissarzow z obu stron postanowiony y poprzysiężony, y z naznaczeniem zapłaty woysku exekwowany, *in omnibus punctis et clausulis* approbuiemy, *non praejudicando quidquam iuribus et immunitatibus* praw Rzeczyposp.

Warunek wolney Elekcyi.

4. Prawa wszystkie y dyploma o wolney Elekcyi od Naiaśnieyszych Krolow Antecessorow naszych dane y napisane *in volumine legum* będące reassumuiemy y te wszystkie prawa, y dyploma *in perpetuum* nienaruszone zachowamy. A *inquantum* by *scripta* iakie prawom *et libertatibus* Rzeczyposp: *praejudiciosa* kędykolwiek znaydować się miały, tedy takowe wszystkie tąż konstytucyą annihiluiemy *et poenas* przeciwko tym ktorzyby temu prawu *contrairent;* w tychże konstytucyach wyrażone reassumuiemy.

915

Reassumpcya konstytucyi o skrypcie ad archivum danym.

5. Ponieważ na tym Seymie skrypt pewny niektorym Woiewodztwom dany, konstytucyą *annorum 1661 et 1662* approbowany, *in Volumen legum* nie iest inserowany. Tedy approbacyą przeszłych konstytucyi reassumuiemy, y tenże skrypt rękami Naywielebnieyszego teraźnieyszego X. Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego Prymassa *Regni* y Urodzonego Marszałka Poselskiego podpisany, *ad archivum* oddaiemy, y w inwentarz innych skryptow wpisać, y na przyszłym Seymie *in Volumen legum* inserować, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Approbatio skryptu do Metryki Kancellaryi naszey Wielkiey Koronney podanego.

6. Skrypt pewny ręką naszą ieden, a drugi rękoma Naywielebnieyszego Xiędza Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego y Urodzonego Marszałka Poselskiego podpisany, y do akt Metryki Kancellaryi naszey Wielk: Kor: podany *lege praesenti in toto* approbuiemy.

Umocnienie warunku o kwarcie.

7. Lubo to dawnemi prawami osobliwie konstytucyą *anni 1661* obostrzono iest, aby każdy z dobr Rzeczyposp: kwartę *effective* płacił. Iż iednak siła ich takową kwartę *cum summo praejudicio Reipub.* zatrzymuią, a drudzy w zasługach swoich wytrącaią sobie kwarciany podatek, tedy reassumuiąc te wszystkie prawa, y obostrzaiąc exekucyą ich *lege perpetua* postanawiamy, aby każdy dzierżawca dobr Rzeczyposp: kwartę w Rawie czasu naznaczonego płacił. A ktoby icy na czas pomieniony *exceptis casibus in lege expressis*, nie zapłacił, tedy tamże w Rawie *post determinatum tempus* wybierania Pisarz Skarbowy delaty z podpisem Urodzonych Deputatow do kwarty naznaczonych spisać, y do Grodu Rawskiego oddać powinien. Ktore to Starostwa y dzierżawy, iako *ipso jure vacantia bene meritis*, y na artylleryą wolno Nam będzie konferować na Seymie, *salvo nihilominus praefato legali impedimento*. A takowe dobra przez Pisarza Skarbowego *mediante inventario* odbierane, y temu komu ie konferuiemy oddawane bydź maią, y possessyi bronić nikt nie ma *sub poena perpetuae banitionis*, w Trybunale Koronnym *inter causas fisci publicandae*. Czego Izba Poselska na początku Seymu przy wakancyach upominać się powinna y exekucye tego *urgere*.
916 A co się tknie retent tcyże kwarty *ab anno 1649* aż do tego czasu, ponieważ skarbowi wiadomość dla odmieniaiących dzierżawcow, a zatym exekucya z nich niepodobna. Deklaruiemy iż ktoby odtąd dobr takich zadłużonych cessyą za konsensem naszym na siebie otrzymał, ten z nich takowe retenta wszystkie *sub poenis et foro legibus descriptis* skarbowi zapłacić powinien, *salva eidem cessionario vindicatione*, onychże u retentorow albo ich sukcessorow *et executione* według delat skarbowych y kondemnat od Instygatora Koronnego otrzymanych. A Kancellarye nasze nie powinne będą wydawać konsensow *ad cedendum de bonis*, poki nie będzie doskonale *deductum* kwitami skarbowemi, że z dobr tych dawnieyszych y świeższych czasow, kwarta zupełnie wydana iest.

Woiewodztwo zaś Kiiowskie, Bracławskie, Czerniechowskie, tę kwartę *a reinductione sui* płacić będą, także część Podolskiego za lasem Niedobor nazwanym. Tąż konstytucyą warunemy, iż ieżeli się iakie retenta kwarciane na Starostwie Liwskim przez Urodzonego Iana Franciszka Brochowskiego zatrzymane pokażą, tedy nie Urodzony Marcin Oborski, Starosta nasz Liwski, ale tenże Urodzony Brochowski wypłacić powinien będzie. A ktoby z Wielmożnych Senatorow naszych, lubo Posłow Ziemskich, nie zapłacił do skarbu należącey kwarty, tedy potym ma *voce activa carere* na Seymie, poki *non satisfaciet* skarbowi. Toż się rozumieć ma o ekonomiach dobr naszych stołowych y Naiaśnieyszey Krolowey Pani Małżonki naszey, y o kwarcie kwadrupli.

Deputaci do Rawy.

Z Senatu:

Z Wielkiey Polski Urodzonego Iakuba Zboińskiego Kasztellana Dobrzyńskiego. Z Małey Polski Urodzonego Alexandra Radziszowskiego Kasztellana Podlaskiego.

Z Koła Poselskiego:

Z Wielkiey Polski Urodzonego Marcina na Nieborowie Nieborowskiego Podkomorzego Sochaczewskiego. Z Małey Polski Urodzonego Franciszka Szembeka Pisarza Ziemskiego Krakowskiego.

Obiaśnienie retent podatkowych Woiewodztwa Podolskiego.

8. Ponieważ Woiewodztwa Podolskiego retenta wszystkie dawne konstytucyą Seymu 1649 y drugą 1653 *ad feliciora tempora* są odłożone, a kommissya Kamieniecka one wydawać y wybierać roskazała; przeto też Woiewodztwo Podolskie przy prawie onemu pozwolonym powagą Seymu teraźnieyszego zachowuiemy. Do tego iż to Woiewodztwo Podolskie summę złotych cztery tysiące z podatkow publicznych *anni 1648* przy innych prywatnych summach swoich na szpiegi y traktamenta Regimentarzom zaciągu Kamienieckiego erogowało, ktory zaciąg *in Rempubl:* y mieysca tamtego *bene successit*. A kommissya Kamieniecka tę summę *de proprio* wrocić Poborcy do skarbu Rzeczyposp: kazała. Przeto uważaiąc iż bez kosztu Regimentarze obeyść się przy obronie Kamienieckiey nie mogli, summę tę za zgodą wszech Stanow *licite* bydź wydaną uznawamy, y Poborcę *ab hoc onere* (że dobra iego są *per executionem* wzięte) *evincere* Woiewodztwu zlecamy, y aby ta summa z podatkow publicznych Woiewodztwa Podolskiego na przeszłym da Pan Bog Seymie uchwalonych wyliczona była, mieć chcemy y deklaruiemy.

917

Deklaracya bespieczeństwa PP. Senatorow Posłow Ziemskich Koronnych.

9. Lubo to *securitati* PP. Senatorow Posłow Ziemskich na Seym od Woiewodztw Ziem y Powiatow wysłanych dawnemi prawami osobliwie statutem *anni* 1510 ś. p. Zygmunta Pierwszego Predecessora naszego *satis provisum est*, obiaśniaiąc iednak to prawo aby *celerior vindicatio criminum et injuriarum in personas* ich samych, czeladzi przy nich zostawaiących, była determinowana dostatecznie, *et obviando ausui, lege perpetua cavemus*, aby takowe *excessa et crimina*, ieżeliby były PP. Senatorom y Posłom Ziemskim Koronnym tak przed Seymem, iako y po Seymie czterma niedzielami w domu, w drodze, y na Seymie *illata* pozew na Trybunał *in vim termini tacti cum praefixione termini in quatuor septimanis*, aby był wydany. A relacya wyniesionego pozwu w Grodzie, gdzie *delictum patratum* zapisana bydź ma. Na ktorym terminie *delinquentes*, aby się *peremptorie* sprawili, y tamże

zaraz aby *a parte utraque* wywiedzione było *scrutinium*, nie rewokuiąc się *citato* na osobny pozew *deductionis scrutinij*, dylacye żadne iść nie maią pozwanemu *excepta vera infirmitate* w tym samym terminie, gdyby mu *lectis scrutinijs* przysięga naznaczona była. A iako w tych sprawach, tak we wszystkich kryminałach Seymowych y Trybunalskich, świadkowie *etiam ex equestri ordine*, depozycye *testimoniorum suorum* poprzysięgać będą powinni. A takowe sprawy *ex speciali regestro securitatis judiciorum* sądzone bydź maią. Gleyty na infamie y bannicye, ktoreby *ex serijs controversijs* otrzymane były, aby nie szły, ale *excutioni indilatæ subsint*, ktorą PP. Starostowie, y ich Urzędy Grodzkie *in personis jure victorum* według prawa odprawiać powinni *sub pœnis legum*.

A iż pod teraźnieyszy Seym Urodzonego Franciszka Smoguleckiego Posła Woiewodztw Wielgopolskich dobrze Nam zasłużonego zaboy okrutny stał się, tedy te sprawę Trybunał, iako się wyżey wspomniało, *ex speciali regestro præmissa adcitatione sine remissione* na Seym *salvis omnibus defensis*, *et beneficijs*, *juris partium utrarumque* sądzić powinien, ktora to konstytucya Kommissarzom, Deputatom y Posłom z Seymu od Rzeczypospolitey naznaczonym *non derogando legi præsenti* sprawom Seymowemu Sądowi należącym służyć ma. 918

Approbatio skryptu ad archivum danego obywatelom Inflantskim służącego.

10. Nagradzaiąc *singularem* ku Nam y Rzeczyposp: *in fide et obsequio perseverantiam* obywatelom Ziemie Inflantskiey, skrypt od Nas y Rzplitey onymże dany, *in toto authoritate præsentis Conventus* approbuiemy.

Approbatio diplomatis pewnym Woiewodztwom do Metryk Koronney y W. X. Lit. danego.

11. Dyploma Woiewodztwom Kiiowskiemu z Powiatem Starodubowskim, Czerniehowskiemu z Powiatem Nowogrodzkim dane ręką naszą, Naywielebnieyszego Xiędza Prymasa y Urodzonego Marszałka Poselskiego podpisane, *authoritate præsentis Conventus in toto* approbuiemy.

Trybunał do zapłaty woysku.

12. Tegośmy zawsze po wszystkie czasy, z Stanami Rzeplitey życzyli, iakoby woysku Koronnemu satysfakcya za krwawe zasługi iego stanąć mogła. Do czego iż dla zamieszanin Rzeczyposp: nie mogło przyiść na teraźnieyszym Seymie satysfakcyą woysku pod te czasy w służbie Rzpltey będącemu postanawiamy tym sposobem. Ponieważ Urodzeni Posłowie od woysk na Seym zesłani komputu woyska doskonale nie produkowali, iako to według opisania kommissyi Lwowskiey blisko przeszłey miało bydź, y iako w każdey ćwierci *in quo numero* zostawało, ktore dla rożnych dywizyi doskonale popisane bydź nie mogło. Zkąd pewny dowod *quantitatis* woyska nie mogł *elici*. Niechcąc iednak *deesse* woysku w zasługach ich: acz wielką y niepodobną summę tych zasług swoich *prætendunt*, patrząc iednak na zniszczenie z rożnych okazyi Państw naszych, tedy na tę zapłatę za wszystkie ćwierci od nich pretendowane. To iest odednia pierwszego Sierpnia 1663 *ad primam Augusti anni præsentis* determinuiące się summę dwudziestu y czterech podymnego *cum abjuratis* według konstytucyi *anni* 1661 korrespondniącą na każde Woiewodztwo y Ziemie ordynuiemy, y *consensu omnium Ordinum accedente* naznaczamy. *Et juxta proportionem* woysku podzieloną mieć chcemy, ktory podział iż dla porachowania z woyskiem na tym Seymie stanąć nie mogł. Tedy dla doskonałey zapłaty porachowania, likwidowania komputow y podziału słusznego względem podatkow pomienionych Trybunał Skarbowy Radomski reassumuiąc wszystkie konstytucye o Trybunałach Radomskich napisane *pro die vigesima septima Junij* we Lwowie składamy. Na ktory Deputatow z Senatu przy Wielmożnym Podskarbim Koronnym Wielebnych y Wielmożnych Xiędza Iana Tarnowskiego, Arcy-Biskupa Lwowskiego, Stanisława Sarnowskiego, Przemyslskiego, Andrzeia Olszowskiego, Chełmińskiego, Podkanclerzego Koronnego, Biskupow. Michała Stanisławskiego Kiiowskiego, Stanisława Iabłonowskiego, Ruskiego, Woiewodow. Iana Franciszka Lubowieckiego, Wołyńskiego, Mikołaia Bieganowskiego, Kamienieckiego, Bernata Guyskiego Czerskiego, Kasztellanow. Iana Sobieskiego, Marszałka Wielkiego Koronnego, Hetmana Polnego. A Woiewodztwa y Ziemie Deputatow z każdego Seymu na przeszłych Seymikach *Relationum* obrac maią takich, ktorzy Exaktorami podatkow *cujuscunque generis* nie byli. ani *ex vi administrationis suæ* pieniędzmi Rzplitey nie szafowali. Salaria im obmyśliwszy, a tacy wszyscy z Woiewodztw obrani *nulla contradictione obstante* zasiadać w Trybunale będą powinni, ktorzy to Deputaci na czas y mieysce wzwyż opisane ziachawszy y przysięgę *juxta rotam constitutionis anni* 1613 przydawszy to, że podatkow o ktore sądzić będę, nie winienem. y podatki wszystkie z poddanemi swemi wydałem. Ani o rekognicye do skarbu nie komponowałem, y komponować nie będę, y interessu mego prywatnego *non promovebo*, wykonać będą powinni. A na tym Trybunale, ktory sześć niedziel, a nie więcey ma bydź, doskonały rachunek uczynić ze wszystkim woyskiem, tak Polskiego iako y cudzoziemskiego zaciągu powinni będą. A to przy Wielmożnym Podskarbim Koronnym. A naprzod wszystkie pułki Polskiego y cudzoziemskiego zaciągu, y chorągwie według regestru ręką Marszałka komnissyi przeszłey Lwowskiey podpisanego, skryptu *ad archivum* Przewielebnego Arcy-Biskupa Lwowskiego podanego, podług ktorego liczba woyska zmnieyszona bydź miała, *in facie* wszystkiego Trybunału, aby summa iaka im przyidzie *constare* mogła, likwidowane y produkowane bydź maią. Tak iednak aby Pułkownicy, Rotmistrze, Pol- 919

skiego zaciągu przez Porucznikow lubo ich Namiestnikow byle szlachtę dobrą y niepodeyrzaną. A że dla absentowania się od chorągwi wiele towarzystwa y pocztow Brahilowska klęska nastąpiła, także y dla tych ktorzy ordynansu niesłuchaiąc wcześnie do potrzeby nie przybyli, tedy ci wszyscy, ktorzy w regestrach y w kompucie zostawali *in opere belli* nie będąc, iako nieposłuszni od zasług odpadać maią, y takowych Porucznicy albo Namiestnicy *prævio juramento* na delacye podać będą powinni pod utraceniem swoich własnych zasług. Oberszterowie zaś sami przez się lubo przez Oberszterleytnantow, albo *in defectu* onych przez Maiorow, a Kapitani cudzoziemskiego zaciągu sami przez się *corporali juramento* poprzysięgali regestra ręką Pułkownikow abo Rotmistrzow swoich *fide jurata* podpisane, iako wiele ludzi w ktorey ćwierci do woyny wedle trybu każdy swego mieli, ani do ćwierci niezasłużonego Towarzystwa nie przypuszczali, y nie z pobocznych chlebow ani stacyi pieniężnych, ale z własney swoiey substancyi ludzie monderowali, y kosztem własnym nie z exakcyi ciągnieniem poczynionych zaciągali. Ani na szkody Rzplitey kapitulacyi prywatnych z Officyerami swemi nie czynili. y że na prywatną usługę ludzi Rzpltey nie zażywali, gdyż tylko takie *de suo* wydatki Trybunał przyimować y płacić będzie. Te iednak iuramenta maią odprawować *salva authoritate et fide* Urzędu Urodzonego Pisarza Polnego Koronnego ktory *ex lege publica*, lubo substytut iego przysięgły na każdą ćwierć konne woysko a piesze na każdy miesiąc popisować powinien. Chleby iednak z dobr naszych y duchownych nad prawo od rożnych chorągwi po traktacie Legonickim wybrane prawem na nich windykowane. *et injuriatis realiter* oddane bydź maią. ktorym to pułkom y chorągwiom. gdy się tak w opisanym porządku sprawią, zapłata z summ podymnego przez Woiewodztwa y Ziemie według deklaracyi swoich pozwolonych deklarowana, y na też Woiewodztwa y Ziemie przekazaną bydź ma. Tatarskie iednak y Wołoskie chorągwie y nowego zaciągu ludzie do tey zapłaty oprocz iedney ćwierci należeć nie będą. A że niektore Woiewodztwa y Ziemie z podymnego *anni* 1661 nie rachowały się w skarbie. Przeto na początek tego Trybunału Poborcy abo Sukkollektorowie, lub *successores eorum*, ktorzy to podymne wybierali, z regestrami *exactionis suæ* stawić się powinni, y informować *de certitudine* tarefy tego podymnego, żeby *constare* mogło skarbowi *ad quam proportionem* wydawać ma assygnacye. A gdzieby w ktorym Woiewodztwie abo Ziemi iuramenty *in anno* 1661 nie były wykonane, tedy przy teraźnieyszey exakcyi podymnego iurament czynić, y ten podatek do Poborcow swoich oddawać będą powinni. *Residuum* także zasług przeszłą kommissyą na oboie woysko Polskiego y cudzoziemskiego zaciągu deklarowanych na kleynoty Rzpltey założone. Także sta tysięcy na kwarcie przekazane, *inquantum* by woyska nie do- 920

szły na tym Trybunale z pomienionych summ zapłacono, y na podział do Woiewodztw podano bydź ma. A iż w regimentach cudzoziemskiego zaciągu konnych y pieszych ludzi wiele pouchodziło, wiele też *calamitate belli* poginęło. Tedy takowych zasług Oberszterowie y Kapitani upominać się nie maią. A po porachowaniu się z woyskiem y deklarowaniu zapłaty do Woiewodztw y Ziem co na kogo należeć będzie, liczbę woyska *imminuent*, zostawiwszy *in futurum* te chorągwie w służbie: y tak wiele iako iest na tym Seymie *ordinatum*. Na tymże Trybunale sprawy o zatrzymanie retentow wszelakich podatkow y prowentow Rzeczypospolitey na delacie skarbowey podane sądzone bydź maią. Gdzie Poborcom, Sukkollektorom, Szafarzom, administratorom, Prowiant-Magistrom Kamienieckim, arendarzom prowentow wszelakich Rzeczyposp: oprocz tych Poborcow, ktorzy tak od Woiewodztw iako y od skarbu kwity otrzymali. A takowe kwity *in dubium* wokowane bydź nie maia. Także o kwarty dawne y świeżo zatrzymane, o pogłowne z niektorych Woiewodztw y Ziem ieszcze zupełnie nie dodane, y ktorzyby kontraktom z skarbu zawartym nie dosyć uczynili, y od skarbu *delati* byli. Kwarta także stara y kwadrupla na zapłatę woyska do tegoż Trybunału zwieziona bydź ma z Rawy, y na zapłatę woysku przez ręce Pisarza Polnego, tak, iako prawo każe, oddana, nowa zaś kwarta na artyleryą obrocona bydź ma. Na tenże Trybunał Urodzony Tytus Liwius Boratyni Starosta nasz Osiecki kontrahent mennice Szeleżney *comparere* powinien. A Wielmożny Podskarbi Koronny Szlachetnego Tomasza Tymfa stawi, y aby Andrzey Tymf, ktory iest teraz *extra Regnum* na tenże Trybunał stanął *omnem possibilem* według deklaracyi swoiey przed całą Rzecząposp: uczynioney *adhibebit diligentiam*, ktorzy to pomienieni kontrahenci, aby *ad obiecta sine ullo metu* sprawić się mogli. wszelką onym w przyiachaniu na Trybunał, mięszkaniu na nim, y powrocie waruiemy *securitatem sub pœnis contra violatores salvi conductus nostri Regij*. Na tymże Trybunale ci sprawić się y rachować powinni, ktorzyby cło nowe generalne, wodne y lądowe administrowali. albo nim zawiadowali, *cum diligenti de proventibus perceptis inquisitione et verificatione*. Remissy także po ostatniey kommissyi Lwowskiey na Seym odesłane oprocz tych, ktoreby na Seymie *in lite penderent*, y ktoreby *ex paritate votorum* w Trybunale Koronnym *indecisæ* zostawały, także areszty, addycye, reickty, suspensy Seymowe *in causis tantum fisci sine adcitatione* do tegoż Trybunału odsyłamy, y tam termin *ad decisionem sine quavis adcitatione* naznaczamy. Tamże w tym Trybunale Urodzeni Burgrabiowie Kommissarze, y Poborcy Powiatowi Woiewodztw Wielgopolskich, ktorzykolwiek lubo *per executiones officio suo competentes*, lubo iakimkolwiek inszym sposobem podatkow się y pieniędzy Woiewodztwa iakokolwiek tykali, a z nich ani Poborcom Woiewodztw na ten czas 921

obranym, przeszłym, ani Woiewodztwom samym słuszney kalkulacyi *non praestiterunt*. Ci ktorzyby *ad instantiam* Poborcow na delatach podani byli, y *retentores* powinni się będą sprawić *et rationem officij sui reddere sub poenis legum*. Na tymże Trybunale Szlahetny Reyd Kommissarz niegdy armatny z summy sta czterdziestu tysięcy *realiter* z skarbu Rzeczyposp: na kommissyi Lwowskiey, na ludzie armatne y na furmany odebranych *sine ulla adcitatione* rachować się y usprawiedliwić się *in praesentia* Urodzonego Magistra Artylleryi powinien. Także ci wszyscy ktorzy assygnacyami woyskowemi handlowali. Zasługi także Urodzonego Koryckiego, Podkomorzego
922 Chełmińskiego, ktory regiment *in praesidio* miał, y nań *de suo* lenungi dawał, tamże na tym Trybunale likwidowane bydź maią. Ci także ktorzy na kommissyi przeszłey Poborcom od Woiewodztw zesłanym pieniądze z sklepow *violenter* pobrali, gdy będą o to na tenże Trybunał pociągnieni sprawić się powinni. Iednak Wielmożni y Urodzeni Kommissarze przeszłey Lwowskiey kommissyi, y Superintendenci z tychże Kommissarzow obrani, cokolwiek *ex decreto vel declaratione* całey kommissyi uczynili, nie maią bydź *eo nomine* pociągnieni ani sądzeni. Assygnacye także oschłe dawne tamże na tym sądzie censurowane bydź maią, y satysfakcya nakazana temu od kogoby to należało wypłacać. Na tymże Trybunale *injuriae privatorum* z dobr szlacheckich mimo prawo przechodem lubo stanowiskiem, lubo wyciąganiem pobocznych chlebow y grabieży poczynionych, sprawy kryminalne y sreber kościelnych, w chlebach powziętych maią według prawa bydź sądzone y satysfakcya *injuriatis* nakazana: do ktorych także sądow termin każdemu *sine quavis adcitatione* naznaczamy według konstytucyi *anni 1634 salva prosecutione* każdemu zostawiwszy spraw, lub w Trybunale Koronnym, lub przed Hetmanami zaczętych *juxta optionem* aktorow. Chcąc to mieć aby ten Trybunał nie wdawał się w sprawy insze, ktore mu *ex lege publica* nie należą. Do ktorego sądu od woyska naszego dwoch Deputatow zasiadać będzie, a do komputow Urodzony Pisarz Polny należeć y zasiadać przy tym sądzie ma *praevio juramento* iako wszyscy Deputaci, tak *ex Senatorio* iako *ex Equestri Ordine*. Co wszystko aby iako naylepszym sposobem z folgą Rzeczyposp: mogło się odprawić, wszystkie przeszłe o takowych Trybunałach napisane prawa reassumuiemy, *securitatem* sądu tego, y wszystkim *euntibus et redeuntibus* y do tego sądu iakokolwiek należącym, y aby Trybunały Koronne takowych *judicata* tego Trybunału *ulla ratione refringere* nie ważyły się, waruiemy. Tąż konstytucyą waruiemy bespieczeństwo wszystkim Poborcom, na ktorych kondemnaty Seymowe stanęły, y *executionem* tych dekretow dotąd suspenduiemy, poki się na Trybunale teraźnieyszym dostatecznie nie wyrachuią. A że Deputaci woyskowi za assygnacyami skarbowemi gromadno do Woiewodztw y Ziem zieżdżać zwykli, przeto *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, aby żaden Deputat nad dwoie czeladzi nie miał przy sobie, y żeby od każdey chorągwie nad dwu Deputatow nie było więcey, ktorzy w drodze y na mieyscu pod surowym karaniem iako nayskromniey zachować się powinni.

Naznaczenie płacy woysku.

13. Ponieważ Rzeczposp: na tym Seymie zapłatę woysku za przeszłe zasługi obmyśliła, a na przyszłe czasy bespieczeństwu swemu *prouidendo* na obronę swoię woyskom *in tanto numero* iako iest opisano w skrypcie *ad archivum* da- 923
nym postanowiła: tedy to woysko między Woiewodztwa y Ziemie *ad normam et proportionem* podatkow, to iest sześciorga podymnego na półroka od każdego Woiewodztwa, a od niektorych po pułpięta *habita ratione calamitatis* pozwolonego, y deklaracyami opisanego podzielili się, y iak wielom chorągwi ludziom każde Woiewodztwo płacić ma, naznaczyliśmy *eodem scripto ad archivum dato*, ktorym lubo *quantitas et qualitas* tych ludzi *in numero generice* napisana iest, *nominationem* iednak tych chorągwi Trybunał Radomski Woiewodztwom y Ziemiom naznaczyć y do zapłaty applikować, czas y mieysce deklarować ma, *majori numero* nie oneruiąc Woiewodztw nad proporcyą podatkow, y deklaracyą, ktorym chorągwiom y regimentom, także Woiewodztwo y Ziemia co ćwierć roku *pro interesse suo* przez Kommissarza swego przy popisie Urodzonego Pisarza Polnego, lub substytuta iego przysięgłego będącego według tego popisu, co ćwierć roku płacić będzie, takowych Rotmistrzow do Woiewodztw biorąc, ktorzyby byli w tych Woiewodztwach *possessionati*. A tych Kommissarzow na Seymikach przyszłych *Relationum* Woiewodztwa y Ziemie sobie obiorą, y *juramento adstringent*, y powinność ich będzie obecnym bydź przy popisie woyska przez Pisarza Polnego, ktorego *Officium* według praw y przysięgi iego *in nullo derogatum* mieć chcemy, y doyźrzeć tego, aby zupełne chorągwie y regimenty w każdey ćwierci popisane były, y tym tylko aby płacili, ktorzy w służbie *in effectu* będą. A ieźliby cokolwiek ludzi nie dostawało, w ktorey ćwierci, tedy pieniądze Kommissarz Woiewodztwu wrocić powinien, ktore się potym na każdym Seymie koekwować będą, y *residuitas* oddana bydź ma, tam kędy *mens Reipubl:* będzie. Także ieźliby ktore Woiewodztwa y Ziemie nie wzięły zupełnie ludzi do zapłaty względem summy od siebie podług deklaracyi przychodzącey, a pokaże się to w Trybunale *ex abjuratis* ktore likwidowane będą, że więcey od nich przychodzi nad to, do czego ludzi biorą, tedy tę resztę oddać Rzeczyposp: powinni, y tam obrocona będzie, gdzie *mens Reipubl:* zechce. Także ktoreby Woiewodztwo, abo Ziemia do zapłaty więcey ludzi nad proporcyą podatku wzięła, tedy to *recompensari* powinno, aby we wszystkim *aequalitas* zostawała, ktore to porachowanie zaraz na początku Seymu przyszłego

bydź ma. A ta zapłata woysku *in futurum* poczynać się ma od czasu przez Trybunał naznaczonego, to iest *a die prima Augusti*, a tam Kommissarze z pieniądzmi stawić się będą powinni, nie zaciągaiąc iako na Rzeczposp: tak y na Woiewodztwa y Ziemie swe ciężaru, ktoryby *ex non subsecuta solutione* miał następować, *modum* zaś tych kontrybucyi wolno będzie Woiewodztwom y Ziemiom na Seymikach *Relationum* sobie *immutare*, iednak nie poborami *sine abju-*
924 *ratis*, byle tylko tey *quantitati*, iaka iest w deklaracyach opisana korrespondowała. A że z dawnego opisania konstytucyi kwarta stara y kwadrupla na nic inszego, tylko na samę zapłatę woysku Seymem teraźnieyszym ordynowanemu obracana bydź ma, a *in hucusque* nie małą część tey kwarty na rożne expensa skarb z dawnego iakiegoś zwyczaiu uymował, tedy *in futurum* te expensa z inszych ordynaryinych prowentow Rzeczypospol: *deduci* maią, a kwarta zupełnie aby się na samę zapłatę woysku przez ręce Pisarza Polnego obracała: iakoż y przyszła świąteczna na zapłatę usarskich chorągwi samych iść powinna, wyiąwszy nową kwartę na artylleryą z retentami iey należącą. A żeby woyska nasze tam na Ukrainie, abo gdzie tego potrzeba będzie zawsze *consisterent* y do Korony na leże, stanowiska, chleby nie schodziły, ktorym konsystencyą w dobrach naszych, a nie Ziemskich Wielmożni Hetmani nasi naznaczać maią. Tedy dobra nasze *in vim hibernorum* według konstytucyi *anni 1652* po złotych dwudziestu z łanu osiadłego ze wszystkich, nikogo nie excypuiąc, (same tylko ekonomie nasze wyiąwszy, ktore *ab antiquo* od takowego ciężaru wolne iako y ziemskie szlacheckie zostawią) *sub poenis legum de retenta quarta sancitis* w każdym Woiewodztwie y Ziemi złożyć powinne, y one wybierać przez Poborcow, ktorych sobie na Seymikach *Relationum* Woiewodztwa y Ziemie obierać maią, ktorzy to Poborcy te pieniądze wybrać, y do Lwowa *ad diem 15 Novembris proxime venturam* zwieść, y one za wiadomością Hetmańską przy Pisarzu Polnym, Kommissarzach od Woiewodztw *unius vel plurium absentia non obstante*, Deputatom od woyska zesłanym oddać powinni. Ktore pieniądze na nic inszego obracać się nie mogą, tylko na samę hibernę woysku Koronnemu, czego Wielmożni Hetmani nasi przestrzegać powinni, y w tym *fidem* ich *oneramus*, aby te pieniądze samemu tylko woysku w podział sprawiedliwie poszły, *salarium* Poborcom po groszu od złotego przy oddawaniu hyberny każdy possessor dać im powinien. Ktorzy to Poborcy delaty retentorow napisawszy one z regestrami na Seym zwieść maią, aby *pateat* kto oddał abo nie, y sąd około tego na Seymie aby mogł *formari*. A te hyberna według *abjurat anni 1661* oddawane bydź maią, we wszystkich Woiewodztwach y Ziemiach z dobr naszych. Woiewodztwo iednak Podlaskie y Ziemia Łukowska dwie włoce w iednę na te hyberna rachować ma. Dobra zaś duchowne iż względem nich *ad praesens* według konstytucyi *anni 1662* determinacya praw tych ktoremi się bronią, na tym Seymie bydź nie może, tedy ią do przyszłego Seymu odkładamy, *nihilominus status spiritualis attentis necessitatibus Reipubl: modernis in vim charitativi subsidij benevole* summę sta dwudziestu tysięcy złotych woysku *ratione hybernorum* pozwala, ktorą także do Lwowa na czas pomieniony zwiezie, y Deputatom 925
na podział odda, *non praejudicando quidquam iuribus ac immunitatibus ecclesiasticis imo ijsdem salvis manentibus*. To też mieć chcemy po woyskach naszych tak Polskiego iako y cudzoziemskiego zaciągu, aby z tamtych mieysc Ukraynnych do Państw naszych nie zieżdżały; chlebow, stacyi, y wszelakich exakcyi wyciągać, przechodow, werbunkow, y żadnych zaciągow czynić nie ważyły się, y owszem takowego każdego Rotmistrza, Officyera, y ktoby do nich wiązał się y z nimi chodził po włościach, *pro hoste patriae et infame* deklaruiemy, y takowych ludzi chorągwie iako swawolnikow y prawa pospolitego *contemptores* znosić pozwalamy każdemu, ktoby od nich *aggravatus* był. Do czego y Starostowie nasi dopomoc powinni będą, *sub poenis contra negligentes Officiales sancitis*, y z takowych ludzi *indilatam executionem* czynić powinne y *capita* ich *invindicabilia* bydź maią: y wszelkie prawa, ktore są *de licentiosis* przeciwko nim, ściągać się maią. Gleyty żadne takowym *contemptoribus legis publicae* iść nie maią, y dane żadney wagi mieć nie mogą. *Non derogando* konstytucyom, wszelakim, ktore są o szkodach od żołnierzow poczynionych, y owszem te konstytucye reassumuiemy, wkładaiąc to na Wielmożnych Hetmanow naszych, aby się nie ważyli, iako żadnych assygnacyi na to woysku dawać, tak y pozwalać im, aby *grassari* mieli takowemi-exakcyami w Państwach naszych: te zaś sześcioro podymia a drugie pułpięta w niektorych Woiewodztwach wybierane bydź maią we dwie niedzieli po Narodzeniu Naświętszey Panny, ktore każdy płacić powinien według dawnego zwyczaiu *salvis ut supra abjuratis sub poenis legum de retentoribus sancitis*.

Ordynacya woyska.

14. Chcąc aby woyska nasze iako w naylepszym porządku w Państwach naszych zostawały, postanawiamy aby komput woyska taki a nie większy zostawał, iako iest na teraźnieyszym Seymie postanowiony ręką naszą tudzież rękami Naywielebnieyszego X. Arcy-Biskupa, Gnieźnień: także Urodzonego Marszałka Poselskiego podpisany, ktory *ad archivum* podany powagą Seymu tego approbuiemy, ktorego woyska My ani Wielmożni Hetmani *sine consensu totius Reipubl:* przyczyniać nie będziemy. A ieśliby przyczynione było nad ten komput, tedy do zapłaty takowe przyczynione woysko całe nie będzie należało.

Approbatio laudorum.

15. *Lauda* wszystkie Woiewodztw y Ziem Koronnych *ratione* podatkow tylko na zapłatę woysku uchwalonych approbuiemy, przyszłe zaś także *ratione* podatkow na Seymie teraźnieyszym przez Stany Koronne pozwolonych a na przyszłych Seymikach Relacyinych wolno będzie Woiewodztwom y Ziemiom *modum contribuendi* sobie namowić, deklaracyi Woiewodztw y Ziem 926
in nullo imminuendo approbuiemy. Ci wszyscy iednak ktorzykolwiek iakimkolwiek sposobem pieniędzy publicznych tykali się w Woiewodztwach y Ziemiach Poborcy, Burgrabiowie, Kommissarze do podatkow naznaczeni, y ich substytuci powinni będą na Seymikach Relacyinych Woiewodztwom oddać rachunki. A ieśliby ktorzy tam ich nie oddali, y kwitow od Woiewodztw y od skarbu Koronnego *ratione* tychże podatkow *ab anno 1658* uchwalonych nie odebrali, w Trybunale Skarbowym Lwowskim onym *terminum* naznaczamy *peremptorium*. A że. Woiewodztwo Podolskie podległe iest inkursyom swawolnych opryszkow, pozwalamy temu Woiewodztwu, aby sobie na Seymiku Relacyinym postanowili *modum* wyprawy Pobereźnikow abo Kiianow na poskromienie wszelkiey swawoli.

Pospolite ruszenie.

16. Iako zawsze tak y teraz w tych na Państwa od Pana Boga Nam powierzone od nieprzyiaciela następuiących niebeśpieczeństwach, tę iednę mamy *ad reprimendam hostilitatem* wiernych poddanych naszych ochotę, przeto zabiegaiąc *imminentibus periculis*, kazawszy iuż wydać wici dwoie na pospolite ruszenie, żeby strzeż Boże, iakie *in mora* nie było *periculum:* powagą Seymu teraźnieyszego reassumuiąc wszystkie konstytucye *annorum 1621, 1623, 1658* o pospolitym ruszeniu uchwalone stwierdzamy. Trzecie zaś wici gdy tego gwałtowna będzie potrzeba *sine divisione belli* wydać deklaruiemy, chcąc to mieć po wszystkich obywatelach Państw naszych, aby na Seymikach *Relationum* porządek gotowości woienney namowili, *sub poenis de expeditione bellica sancitis*, według dawnych praw *ex facultatibus* na pospolite ruszenie stawili się. Woiewodztwo iednak Podolskie według praw dawnieyszych pod swoim Dyrektorem przy Kamieńcu ma zostawać. Woiewodztwo Podlaskie y Ziemia Łukowska, także Woiewodztwa Pruskie przy prawach y dawnych zwyczaiach zostawać maią, ktore to wydanie trzecich wici y samo pospolite ruszenie w ręku tylko naszych Krolewskich do Seymu przyszłego ma zostawać.

O powadze dekretow Trybunalskich Koronnych y Seymowych.

17. Aże wielą konstytucyi ale osobliwie *anni 1633* powaga dekretow Trybunałow Koronnych obwarowana iest, iż iednak na zniesienie tych dekretow tak *ex controversjis* ferowanych, iako y *in contumaciam* otrzymanych niektorzy mandaty rożne na Seym y za dworem, chcąc się *relevare* y *rigorem executionis evadere*, przeciwko iasnemu prawu wynoszą: tedy takowe wszystkie mandaty *nullitatis* deklaruiemy, y dekreta ktoreby z takowych mandatow *modo quocunque in futurum* nastąpiły, ważne bydź nie maią. A wzaiemnie Trybunały nie powinny się wdawać w sprawy *foro comitiali et postcuriali* zdawna należące, 927
sub nullitate decretorum salvis poenis evocationum według konstytucyi przeszłych Koronnych *manentibus*. A że kondemnaty od mieszczan Lwowskich nastąpiły na Urodzonych Stefanie Lisickim, Ianie Charszewskim, Krzysztofie Borkowskim na Seymie dawnieyszym: tedy te kondemnaty kassuiemy, *salvo negotio Principali*. Także od tychże zosobna mieszczan Lwowskich otrzymane w Trybunale kassuiemy *negotio principali salvo manente*.

Dekreta Seymowe.

18. Zabiegaiąc wszelkim wątpliwościom w dekretach Seymowych za zgodą wszech Stanow mieć chcemy, y postanawiamy, aby *inposterum* dekreta Seymowe zaraz *post promulgationem* onych przez Referendarzow od boku naszego *in facie Reipubl:* Urząd Ziemski wszystkie w protokuł wpisował, nic z nich nie umnieyszaiąc, ani przyczyniaiąc, ktore ciż Referendarze *exnunc* podpisować powinni. Dekreta zaś *in causis fisci* Pisarz Dekretowy wpisować powinien około czego konstytucyą 1641 reassumuiemy.

Ubespieczenie P. Senatorow y Posłow Ziemskich Koronnych y W. X. Lit:

19. Reassumuiąc konstytucye *anni 1659 et 1661* o ubeśpieczeniu PP. Senatorow y Posłow Ziemskich, y wszystkich ktorzy są pomienionemi konstytucyami ubespieczeni, *pro perpetua lege* napisane deklaruiemy, iż *legalitatem* bytności swoiey na Seymie y funkcyi nie powinni w Trybunałach poprzysięgać, ale tak Wielmożni Senatorowie nasi Posłowie *ad exteros*, y Kommissarze attestacyą Wielmożnego Marszałka ktoregokolwiek na Seymie będącego, iako y Urodzeni Posłowie Ziemscy attestacyą Urodzonego Marszałka Poselskiego na Seymie bytności swey pokazawszy *super suspensionem causae ex regestro incidentis simpliciter* sprawiać się będą powinni. *In contrarium* zaś *quasvis probationes juratorias super suspensionem ex occassione prorogationis causae contra praescriptum legis in quovis subsellio Regni et Magni Ducatus Lithv*: wskazane iako prawu przeciwne znosiemy y kassuiemy. Ktora konstytucya y na te kondemnaty y dekreta pod czas przeszłych y teraźnieyszego Seymu ferowane y otrzymane ściągać się ma. Taż konstytucya okrywać ma tych, ktorzy z dependencyi Seymu teraźnieyszego na Seymikach *Relationum* na Trybunał Skarbowy obrani będą.

Sądy Ziemskie.

20. A iż przez rożne przeszkody sprawiedliwość święta w Sądach Ziemskich wielkie ma ubliżenie, tak że ukrzywdzeni sprawiedliwości świętey dochodzić nie mogą, za zgodą tedy wszech Stanow *lege praesenti cavemus*, ieśliby dla iakiey 928
przeszkody Sądy Ziemskie według kadencyi prawem opisaney nie doszły, daiemy to w moc Sędziom Ziemskim na inszy czas, kazać ie publikować, a publikacya ich niedziel cztery bydź ma, y w Grodzie *proprij districtus* zapisana będzie, tego dokładaiąc, że tylko tak wiele razy sądzone bydź maią przez rok, iako w prawie opisano: to deklaruiąc *lege praesenti:* aby Urzędy Grodzkie nie wdawały się w sprawy Sądowi Ziemskiemu należące, ani do siebie spraw tych, ktore z dawnych praw do Sądow Ziemskich należą, akcyami nie przyciągali *sub nullitate* dekretow wszystkich, ktoreby *in contrarium* tey konstytucyi nastąpiły, *et poena evocationis contra actorem* wskazana bydź ma. O poddane także zbiegłe, sprawy do Sądow Ziemskich należeć będą. Co Woiewodztwu Sendomirskiemu służyć ma, wyiąwszy *proces* o poddane Woiewodztwa Wołyńskiego, Podlaskiego, Ziemi Halickiey, Chełmskiey, Sanockiey y Lwowskiey. Także Bracławskiego.

Assekuracya zapłaty niektorych Woiewodztw.

21. Ponieważ niektore Woiewodztwa y Ziemie na zapłatę woysku po kommissyi Lwowskiey w służbie będącemu po traktacie Legonickim podatki y summy pewne wydali. Tedy takowe summy z podymnego dwudziestu y czterech na zapłatę za przeszłe cwierci woysku pozwolonego potrącone bydź maią.

Assekuracya długu Nam winnego.

22. Summy nasze własne na zapłatę pewnych cwierci woysku Koronnemu y inne potrzeby Rzeczypospo: wydane y przed PP. Senatorami, także Urodzonemi Posłami Ziemskiemi na to deputowanemi na tym Seymie weryfikowane, ktorych summ *specificatio* na Seymikach *Relationum* Urodzeni Posłowie wszystkich Woiewodztw y Ziem informacyą dostateczną uczynić powinni, aby *realitas* tego długu naszego wszystkim obywatelom *constare* mogła. Na Seymikach zaś przed Seymem blisko następuiącym przychodzących powinne będą wszystkie Woiewodztwa y Ziemie skuteczny sposob prędkiey zapłaty z tego Seymu nadchodzącego obmyślić. A że *ratione* tych summ pewne kleynoty Koronne u Nas są deponowane, tedy iako prędko w likwidowanym na teraźnieyszym Seymie długu *satisfactionem* od Rzeczypospolitey mieć będziemy, tak zarazem kleynoty do skarbu Koronnego wrocić obiecuiemy, ktore na przyszłym Seymie *per Deputatos* tak z Senatu, iako y z Koła Poselskiego po odprawionych wotach Senatorskich maią bydź rewidowane, y konnotowane, *interim* Wielmożny Podskarbi Koronny inwentarz tych kleynotow *ad acta* Metryki Koronney podać powinien.

Securitas honoru szlacheckiego.

23. Ponieważ tacy się nayduią w Państwach naszych, ktorzy zupełnego honoru nie maiąc, 929
cudze honory chcąc *labefactare*, starożytną rodowitą szlachtę naganiaią, *ignobilitates ad ipsam vexam* zadawaią, a po wywiedzeniu się ich w Trybunałach takowe obiekcye w długą tak arestami, iako inszemi sposoby puszczaią, a to dla tego, aby oni *in suspecto* zostawaiąc z należytych honorowi szlacheckiemu funkcyi aż do decyzyi *causae* zrażeni zostawali. Przeto zabiegaiąc temu postanawiamy *et lege publica cavemus*, aby każdemu z tych, ktorymby to zadano było, *post deductam* na Seymiku swoim *nobilitatem* wolno było swoię sprawę na początku Trybunału *ex regestro speciali* Sobotnych spraw prosekwować *non obstante partis adversae resistentia*, czego Trybunał bronić nie ma, y owszem takowe sprawy *accelerare* y karać ile gdyby było *calumnijs* iakowemi zarzucaniami *notati sine justa causa* na starożytne familie porywaiąc się, ktora konstytucya y na przeszłych czasow obiekcye *extendi* ma.

Opatrzenie Przewielebnego Xiędza Podkanclerzego Koronnego.

24. Respektuiąc na wielkie przeciwko Nam y Rzeczypospolitey zasługi Przewielebnego w Bogu Xiędza Andrzeia Olszowskiego Biskupa Chełmińskiego Podkanclerzego Koronnego za zgodą wszech Stanow obiecuiemy onemu Opactwem y Probostwem *ex primis vacantibus* oprocz Arcy-Biskupstw y Biskupstw, w statucie mianowanych, *sub titulo: Cancellaria in subsidium* szczupłego Biskupstwa Chełmińskiego *providere*, co *pro incompatibili* rozumiano bydź y *in sequelam* na potym *trahi* nie ma.

O cerkwiach w Koronie, y w Wielk. X. Lit.

25. Ponieważ cerkwie religii Greckiey tak w Koronie iako y w W. X. Lit. tak te ktore po większey części *in obedientia Sanctae Romanae Catholicae Ecclesiae* są, iako y te ktore w dysunii zostawały przez wiele Seymow rożnemi konstytucyami od płacenia poborow są uwolnione. Przeto chcąc wszystkie do iedności świętey przychęcić, przy teyże zostawuiemy ie libertacyi y skarb *tam pro praeteritis, quam et futuris annis* od wszystkich cerkwi upominać się poborow nie ma, y Poborcy Woiewodztwa Ruskiego do płacenia poborow od tychże cerkwi nie powinni bydź pociągani. Kondemnaty wszystkie na Poborcach respektu tych cerkwi *in quocunque subsellio* otrzymane kassuiemy, y annihiluiemy.

O więźniach Moskiewskich w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim.

26. Ponieważ z obu stron więźniowie przez woynę z Moskwą zabrani uwolnieni bydź maią, przeto powagą Seymu teraźnieyszego mieć chcemy, aby każdy więźnia Moskiewskiego; ktore-

goby miał u siebie iakimkolwiek sposobem nabytego odesłał do dworu naszego, abo do zamkow Moskiewskich pogranicznych w czym *contravenientes* maią bydź od Instygatorow oboyga narodow *pro poenis legum* pozwani.

Skrocenie processu o chłopy Ziemie Halickiey.

27. Na prożbę Urodzonych Posłow Ziemie Halickiey proces o zbiegłych chłopow między obywatelami tey Ziemie y Powiatami iey skracamy, tak aby *ab hinc* na Rokach Ziemskich *in primo termino peremptorio semotis dilationibus deliberationis et majoris* chłopa każdego *sub taxa mille florenorum Polonicalium coram Officio Castrensi Haliciensi aut Trebouliensi juxta Districtum proprium praecise in quatuor septimanis ad instantiam incolae Terrae Haliciensis Iudicium Terrestre* wydawać nakazywało. A ieżeliby się ktora strona brała na przysięgę w Ziemstwie, tę przysięgę *iudicium juxta praescriptum legum deferet*, y termin iey wykonania nie na Rokach Ziemskich, ale w Kwerelach bliższych Powiatu swego naznaczy, na ktorym ieżeliby strona *judicato non pareret*, ma popadać na pierwszych Kwerelach, y *instantaneam extraditionem subditi*, abo *solutionem taxae mille florenorum pro quolibet subdito sub poena bannitionis exnunc decernenda, et in proximioribus terminis Querelarum publicanda.* Gdyby też kto za zbiegłego poddanego dał się wzdać w Ziemstwie *in contumaciam*, tedy takowa ma bydź *condemnata lucrum extraditionis subditi profugi, vel subditorum profugorum sub taxa pro quolibet subdito mille florenorum Polonicalium ab actu praesenti in quatuor septimanis coram Officio Castrensi Trebovliensi pro subdito vel subditis in ibidem solvenda decernitur, additur, et remittitur.* A na Kwerelach po takowey kondemnacie *praemissa denegata intromissione* ma stawać kondemnata, *decernitur extraditio subditi idque in instanti cum taxa mille florenorum Polonicalium decreto terrestri evicta sub poena bannitionis, quae in defectu extraditionis subditi et taxae evictae non solutae jam exnunc decernitur, additur, et publicandae terminus in proximis querelarum terminis peremptorius conservatur.* W ktorym procesie podług statutu y praw starych *in nullo termino* appellacyi *sub poena mille marcarum et Iudicio Tribunalitio ordinarie vindicanda* Sąd Ziemski y Grodzki nie będzie dopuszczał exekucyi *de convictis et banitis ratione profugorum* Starostowie nasi, Urzędy Grodzkie, y Ziemie w swoich Powiatach bez dekretow Trybunalskich *post obtentam banitionem in decursu sex septimanarum etiam admota nobilitate et copijs quibusvis si opus fuerit sub poena mille marcarum in Officio proximiori vindicanda ad officiosam requisitionem partis jure vincentis* czynić będą powinni. A żeby kto z pozwanych *per*
931 *ignorantiam* w sprawie swey nie upadał, pozwalamy każdemu *de jure pro cassanda banitione* gdzie iest otrzymana, relacyą *in decursu quatuor septimanarum* zapisawszy y approbowawszy ią *personaliter ad hoc idem Officium Castrense agere, cujus Officij in instanti* nie odchodząc od sądu *iudicato actor cassandae parebit sub succubitione duplicis taxae suprascriptae pro quolibet subdito solvendae sub poena banitionis ibidem decernenda et publicanda.* Starostowie zaś nasi y Urzędy Grodzkie *post processum Terrestrem in vicinioribus Officijs* o zbiegłe chłopy sprawić się będą powinni, to iest Haliccy w Trębowli, a Trębowolscy w Haliczu. A ieżeliby *in termino executionis* prawne y z prawa iawne *a convicto sistendo executionem* zachodziły obrony, tedy Urząd na Trybunał Koronny Lubelski uważywszy prawną obronę *partis convictae inter causas conservatas Officij amputato beneficio aresti* uczyni remissę, tak aby bez zwłoki *ex simplici regestro partes inter se experiri* mogły. A gdy się *convictus in illo termino* nie odezwie, iuż mu więcey *beneficia iuris suffragari* nie maią, y *executio fortis* z osoby y dobr iego ma bydź przyznana, nieodwłocznie, *modo praemisso.* Wygadzaiąc obywatelom Ziemie Halickiey, iż Sądy Ziemskie często dla powodzi podług kadencyi swoich nie bywaią sądzone Roki czwarte Ziemskie Halickie, a po nich zwyczayne Trębowolskie, *feria secunda post festum S. Iacobi Apostoli proxima* postanawiamy. Tęż konstytucyą przyimuie Ziemia Lwowska y Chełmska w procesie o same chłopy.

Zamek Przemyślski.

28. Doniesiono Nam przez Urodzonych Posłow Ziemskich Woiewodztwa Ruskiego, iż zamek Przemyślski pograniczny pustoszeie, y ledwie iuż nie *ad extremam* przychodzi *ruinam.* Przetoż na uznanie pomienioney dezolacyi Kommissarzow naszych naznaczamy, Wielmożnych Wielebnych y Urodzonych, Stanisława Sarnowskiego Biskupa Przemyślskiego. Andrzeia Maxymiliana Fredra Kasztellana Lwowskiego. Kaspra Woiakowskiego Sędziego Przemyślskiego. Hieronyma Orzechowskiego Sędziego Sanockiego. Marcina Trzebuchowskiego Podczaszego Brzeskiego Kuiawskiego. Iana Stawskiego Podczaszego Lwowskiego. Stanisława Zurowskiego Cześnika Przemyślskiego. Piotra Pawła Mniszka, Pisarza Ziemskiego Przemyślskiego. Symona Gorlowskiego. Franciszka Zielińskiego. Kanonikow Przemyślskich Sekretarzow naszych, ktorzy *absentia duorum triumve non obstante ad requisitionem* Urodzonego Marcina Madalińskiego Starosty Iurydycznego Przemyślskiego, *intra decursum dimidij anni* wydawszy innotescencye do zamku tamecznego Przemyślskiego ziadą, *et in rationes* spustoszenia y sumptu do erekcyi pomienionych ruin należącego weyrzą, *ac de medijs modum invenient restaurationis.* Y to na przyszły Seym Stanom Rzeczypospolitey przez Posłow swoich 932
Ziemskich *deferent*, zkąd dalsza *subsequetur* około tego obrada, *et determinatio. Interea* zaś że Ziemia Przemyślska *conqueritur*, iż dla Sądow Grodowych należącey nie ma *commoditatem*, przez co *iustitia administrativa patitur remoram. Injungimus* tedy Iaśnie Wielmożnym teraźnieyszym dzierżawcom dobr Starostwa Przemyślskiego, stosuiąc się *in toto* do dekretu naszego Relacyinego,

aby nim dalsza od Kommissarzow naszych pomienionych o ruinie y reparacyi zamku nastąpi informacya, *et determinatio* nasza sądom należyta była, przez tychże Iaśnie Wielmożnych dzierżawcow w tymże zamku *commoditas et securitas* od ruiny w pomienionym budynku, także dla chowania xiąg *competens locus* y dla Kancellaryi, czego Iaśnie Wielmożni dzierżawcy dosyćczynić *sub privatione bonorum* powinni.

Sądy Woiewodztwa Kiiowskiego.

29. Lubo dotąd Woiewodztwa Kiiowskiego obywatele, nie są *in pacifica possessione* dobr swoich, iednakże ciż w Trybunale Koronnym *in regestro causarum specialium*, ktory dla szczegulnych spraw *expulsionum* od Rzpltey iest pozwolony, częstokroć bywaią *extra regestrum* pociągani, y *condemnationibus aggravati* zostaią. Przeto *conservati* Woiewodztwa Kiiowskiego *non obstante constitutione anni* 1659 gdy obywatele do realney dobr swoich possessyi przyidą, według porządku swego w Trybunale sądzone bydź maią *non derogando* sprawom *originaliter* w regestrze *specialium* zaczętym. Roki zaś Ziemskie Kiiowskie sądzić się mogły *legitime* w Żytomierzu, y w Owruczu postanawiamy, dokąd Kiiow nie będzie cale wolny. Te iednak wszystkie sądy powinne mieć *rationem* spustoszenia tamecznych kraiow, ktore *ex aequo* do wszystkich possessorow y kredytorow *in publica calamitate* należy. Także na tych ktorzy albo zgubieniem praw *juxta constitutionem anni* 1661 albo nieodyskaniem z Kiiowa zasłaniać się będą. Więc że w Kancellaryach Trybunalskich Ziemskich y Grodzkich wielka dzieie się tychże wygnańcow *depactatio*, przeto postanawiamy, aby od dekretow y wszelakich extraktow y inkwizycyi, nie ważył się żaden brać więcey nad zwyczay Koronnych Kancellaryi *sub privatione officij ad instantiam cujusvis* w Trybunale Koronnym *inter causas officij ex speciali regestro vindicanda.* Tęż konstytucyą Woiewodztwo Wołyńskie przyimuie *ratione depactationis et desolationis.*

Seymiki Woiewodztwa Rawskiego.

30. Za zgodą Stanow Rzpltey Seymiki obierania Posłow przedseymowe Ziemiom Rawskiey, Sochaczewskiey, y Gostyńskiey na ieden spolny całego Woiewodztwa Seymik, iako y wszelkie Relacyine do Bolimowa przenosiemy y
933 elekcyą tak Marszałka Seymikowego (ktory podług alternaty w Ziemiach zwyczayney stawać ma) iako też y Ziemskich Posłow *per pluralitatem* głosow obywatelow, tegoż całego Woiewodztwa w nim osiadłych powagą Seymu teraźnieyszego postanawiamy, elekcye zaś Deputackie na Trybunał Koronny, y na Urzędy Ziemskie Ziemi Rawskiey w Rawie, Sochaczewskiey w Sochaczewie (ktorey tego roku przypada alternata) a Gostyńskiey w Gambinie naznaczamy. Y w obieraniu tak Seymikowego Marszałka, iako też y Trybunalskich Deputatow *pluralitatem* głosow szlachty osiadłey w tey Ziemi, na ktorą alternata przychodzi deklaruiemy. Relacyine iednak z Seymu teraźnieyszego Seymiki dla wiadomości y ogłoszenia tey konstytucyi, po dawnemu na mieyscach zwyczaynych każdey Ziemi, *pro hac ultima vice* odprawowane będą.

Reassumpcya Sądow Skarbowych, po Woiewodztwach y Ziemiach.

31. Aby iako nayporządniey y nayprędzey podatki na zapłatę woyska były oddane, Sądy Skarbowe konstytucyami *anni* 1661, 1662 wedle opisania w tamtychże konstytucyach, *in toto* approbuiemy y reassumuiemy *cum ea declaratione*, iż na teraźnieyszych Seymikach *Relationis* do Sądu Ziemskiego Deputatow byle nie Poborcow, y do skarbu nieinteressowanych na te Sądy Woiewodztwom y Ziemiom tych Sądow potrzebuiącym wolno będzie obrać, y Sądy według trybu odprawować, ktorych prerogatywę według pomienionych konstytucyi, dekreta y *condemnationes in toto* approbuiemy. Konstytucya iednak ta Woiewodztwu Wołyńskiemu służyć nie ma.

Præsidium konne Kamieńcowi Podolskiemu.

32. Iż forteca żadna bez konnych ludzi dla straży y podiazdow obeyść się nie może, przeto stosuiąc się do konstytucyi *anni* 1655 na *praesidium* Kamieńcowi Podolskiemu, koni dwieście y Rotmistrzow dwu w tym Woiewodztwie dobrze osiadłych reassumuiemy, y do fortece Kamienieckiey Wielmożnym Hetmanom applikować ordynuiemy, ktorzy *sine praejudicio* mieszczan tamecznych, y obywatelow Woiewodztwa tamecznego na tey fortecy pospołu z piechotami dawnemi, pod trzema Rotmistrzami zostaiącemi pod kommendą Starosty Kamienieckiego zostawać maią. A chcąc mieć o wydatkach przeszłych na reparacyą teyże fortece erogowanych dostateczną informacyą zsylamy Kommissarzow naszych Wielmożnych y Urodzonych Michała Stanisławskiego, Woiewodę Kiiowskiego, Stanisława Karola Lużeckiego, Drogickiego, Iana Tetwina Derbskiego, Podkomorzych. Stefana Złoczewskiego, Chorążego Halickiego, Krzysztofa Kawieckiego, Sędziego, Gabryela Silnickiego, Stolnika, Stanisława Iana Gruszeckiego, Podsędka, Podolskich. Iana Stanisława Iastrzębskiego Woyskiego Halickiego, ktorzy *absentia non-* 934
nullorum non obstante, znioszy się o czasie między sobą, y do Kamieńca ziachawszy dostateczną uczynią rewizyą. Co kosztem Wielmożnego niegdy Stanisława Potockiego, Woiewody Krakowskiego Hetmana Koronnego, także co za dyspozycyą kommissyi Kamienieckiey z podatkow Woiewodztwa tamecznego iest reparowano, y iaki koszt iest na to erogowany, *inquirent*, y uważą, czego Nam potym y Stanom Koronnym na przyszłym Seymie uczynią relacyą. A że pod pretextem Kozakow regestrowych ludzie swawolni w tym się często buntuią Woiewodztwie, y w Kozaki się obracaią, tedy takich Pułkownikow albo raczey buntownikow z ich Watachami, iako *hostes patriae* Hetmanom naszym

znosić rozkazuiemy, y onym *commansionem* w Woiewodztwie Podolskim nie dopuściemy. Dragonia zaś Urodzonego Mikołaia Potockiego Starosty Kamienieckiego na *praesidium* Kamieńca za listem naszym przypowiednym *ex Senatus Consulto* danym zostaiąca na Trybunale Skarbowym Lwowskim *praevio juramento* dołożywszy tego *in rota juramenti*, że tey dragonii na żadną prywatną usługę swoię nie zażywano, likwidować się powinna, ktorey zapłatę Trybunał Skarbowy z podatkow publicznych na teraźnieyszym Seymie na przeszłe zasługi uchwalonych naznaczyc ma, po ktorey zapłacie tę dragonią zwinąć przykazuiemy powagą Seymu teraźnieyszego.

Libertacya kamienice w Warszawie na Iezuickiey ulicy, y dworu z placami w Grodnie.

33. Tak są znaczne Urodzonego Andrzeia Korowicza Pisarza W. X. Lit. Starosty naszego Grodzińskiego *in Rep. merita*, że godne sądziemy nie tylko respektu naszego Krolewskiego, ale y rzetelney nagrody, ktorą chcąc mu w każdey okazyi rzeczą samą wyświadczyć ochotnie za zgodą wszech Stanow kamienicę iego na Iezuickiey ulicy z placem tylnym ku Wiśle w Warszawie podle kamienice Przewielebnego Xiędza Biskupa Poznańskiego leżącą, y dwor w Grodnie na Mostowey ulicy ze wszystkiemi placami od rożnych osob nabytemi, *ab jurisdictione Civili* y od stawania w nich gości, tak w Warszawie pod czas Seymu, bez Seymu, iako y w Grodnie pod czas publicznych ziazdow y naszey rezydencyi, także od wszelakich exakcyi żołnierskich wiecznemi czasy uwalniamy, y wspomnioną kamienicę Warszawską z dworem Grodzieńskim *authoritate praesentis Conventus jurisdictioni Terrestri* inkorporuiemy, *salvis oneribus Reipubl.* ktore do Poborce Ziemskiego oddane bydź powinny.

Ekonomie Pruskie.

34. Za zgodą wszech Stanow kontrakt o ekonomią naszę Malborską z pewnemi kondycyami tak na stronę naszę iako y Urodzonego Administratora na lat dwanaście z Urodzonym Franciszkiem Bielińskim Miecznikiem Koronnym Podkomorzym Płockim, Starostą naszym Mławskim, z Skarbem naszym postanowiony, ręką naszą podpisany; y pieczęcią ztwierdzony, *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy, y dotrzymać tegoż kontraktu samemu y sukcessorom iego deklaruiemy. Tymże sposobem ekonomią Rogozińską cale zruinowaną chcąc podźwignąć, kontrakt *eo nomine* z Urodzonym Marcinem Borowskim Dworzaninem Pokoiowym naszym do lat dwunastu uczyniony, ręką naszą podpisany *in omnibus punctis et clausulis* mocą Seymu teraźnieyszego utwierdzamy y że ten kontrakt iemu y sukcessorom iego będzie dotrzymany, *praesenti lege cavemus, juribus ecclesiae et Reipub. salvis.*

Czopowe Woiewodztwa Płockiego.

35. Uważaiąc skarbu publicznego *praejudicium*, że *haeredes* miasteczek szlacheckich sobie czyniąc pożytki mieszczankom piw y gorzałek robić nie pozwalaią, przeto aby żaden *publicum* nie ważył sobie *appropriare proventum*, reassumuiemy, względem czopowego *anni* 1628 konstytucyą to mieć chcąc, aby z miasteczek szlacheckich, z ktorych przed tym czopowe *currebat*, y na zawsze oddawane było. Toż mieć chcemy, aby w miastach y miasteczkach wszelakich osobliwie w Płocku w Kanoniach y domach klasztornych kościelnych y szlacheckich, także w Płońsku w domach szlacheckich y klasztornych nikt się nie ważył piw y gorzałek szynkować oprocz samych mieyskich *sub confiscatione* takowych likworow, względem ktorego zabrania *ab omni impetitione in omni foro* teraźnieyszą konstytucyą *liberos pronunciamus.*

Czopowe Halickie.

36. Iako zdawna czopowe Halickie z prassołką dispozycyi Ziemiańskiey należy, tak y teraz do tych prowentow skarb nasz Koronny mięszać się nie będzie: respektem ktorych, ieżeli na Administratorach Halickich do skarbu naszego iakowe prawne processy są otrzymane: takowe kondemnaty *lege praesenti* kassuiemy. A ta konstytucya samey tylko Ziemi Halickiey *in circumferentia* iey służyć ma.

Kommissya Lemburka, Bytowa, aby do metryki Koronney oddana była.

37. Na instancyą Posłow Ziem Pruskich kommissya Lemborskiego y Bytowskiego Powiatow, Kurfistrzowi Imci Brandeburskiemu oddania chcemy, aby do metryki przez Wielmożnego Woiewodę Pomorskiego Kommissarza na ten czas naznaczonego podana była, w ktorey są opisane domy tamecznych Powiatow szlacheckie *cum eorundem bonis*, aby się insi pod indygenat tameczny nie podszywali, praw y swobod Koronnych, y Ziem Pruskich sobie nie usurpowali.

Libera defluitatio rzeki Redy. 936

38. Na rzece Redzie w Woiewodztwie Pomorskim według konstytucyi dawnych Ziem Pruskich, *libcram defluitationem* stanu szlacheckiego ludziom, *sine quavis praepeditione*, *et quibusvis oneribus et exactionibus quocunque titulo vocitatis* wyiąwszy Strądowe Osłonińskie, *prout de jure competierit*, waruiemy y reassumuiemy pod winą dwoch set grzywien Pruskich, o ktore każdemu *inter causas officij* na Trybunale Piotrkowskim, *termino peremptorio* czynić wolno, nie inkluduiąc ludzi kupieckich, ktorzy względem towarow swoich według zwyczaiu sprawować się będą, y temu ciężarowi podlegać.

Assekuracya Urodzonym Krokowskim czworga dożywocia.

39. Lubośmy assekurowaną potomkom niegdy Urodzonego Gneomera Reynholda Krokowskiego sukcessorom, na Starostwie Mirachowskim, y dzierżawach Parchowie, Białemborku, Cisowie, Redłowie, Chilonie *cum attinentijs* summę *ex vi*

constitutionis anni 1658 tak dysponowali, że każdey dzierżawie proporcyonalną naznaczyliśmy kwotę. Iż iednak podnioszy z Mirachowa trzydzieści tysięcy summy, pięćdziesiąt tysięcy ieszcze na inszych mianowanych dzierżawach assekurowanych, dla dwoiakiego *modernorum possessorum* dożywocia, ciż *successores* tak długo oczekiwać muszą, y żadnego ztąd pożytku nie maią. Tedy *in recompensam* tak długiey expektacyi dobra wyżey mianowane to iest dzierżawę Parchowską, Białemburg, Cisowo, Chilonę, y Redłowo, *cum attinentijs* tymże Krokowskim *ad extenuationem* czworga dożywocia *sine quavis exemptione* donataryuszow naszych *post decessum modernorum possessorum cum facultate transferendi juris sui in alium* assekuruiemy. A przy tym eliberuiąc nasz, y Rad naszych oblig tegoż roku 1658 Urodzonemu Ioachimowi Ernestowi Krokowskiemu *specialiter* dany onemu w summie dwudziestu tysięcy Prussewa y Bzyna *ad extenuationem* czworga dożywocia, ktore *post extinctum jus* pomienionego Krokowskiego, prawo dożywotne na dobrach tych *anticipative* maiącego, poczynać się ma, także *potestate cessionis faciendae* pozwalamy, *salvis juribus et oneribus Ecclesiæ Romanæ et Reipublicæ.*

Assekuracya wydatkow na artylleryą Koronną Urodzonych Wolffow.

40. Pokazało się z rachunkow przez Deputatow, z Senatu y z Koła Rycerskiego odprawionego długu *in fidem publicam* na potrzeby artylleryi Koronney przez Urodzonego niegdy Fromholda z Ludinkhauzu Wolffa Starostę Dynemborskiego Generała artylleryi Koronney zaciągnionego pięćdziesiąt tysięcy y siedm dziewięć set, sześćdziesiąt y ieden, ktorą pomienioną summę *authoritate praesentis Conventus* przyznawamy, 937
y iey wypłacenie z retent dawnych oboiey, starey y nowey kwarty lubo dobrami dzierżawcow ieśli retent do Rawy na Swiątki nie wniosą, sukcessorom pomienionego Generała artylleryi Koronney naznaczamy, y żeby wybrane przez skarb Koronny do rąk teraźnieyszego Urodzonego Generała oddane, y sukcessorom przez niego *ante omnia* wyliczone były waruiemy.

Iuridyki Grabowieckiey opatrzenie.

41. Iakośmy *anno 1658 constitutione* do Starostwa Grabowieckiego dla szczupłości intraty do iurydyki należącey przyłączyli wieś Kopylow, tak y teraz po ześciu Urodzonego Tomasza z Biberszteyna Kazimirskiego Chorążego Owruckiego, tę konstytucyą reassumuiemy, *salva* iednak małżonki iego *advitalitate*, ktora od ś. p. Nayiaśnieyszego Krola Imci Władysława IV. Pana Brata naszego iest konferowana, a *in constitutione priori eisdem possessoribus est praecauta.*

Approbacya przywileiow locationis miasteczek Freysztatu, Laskowki, Brochowa, y Kobyli Gory.

42. Przywileie na lokacye miasteczek Freysztatu, y Laskowki Wielmożn. Krzysztofowi Grzymałtowskiemu Kasztellanowi Poznańskiemu, także Brochowa nad rzeką Bzurą w Ziemi Sochaczewskiey, Urodz. Olbrachtowi Adryanowi Lasockiemu Sędziemu Ziemskiemu Wyszogrodzkiemu dworzaninowi naszemu, więc y Kobyli Gory Urodzonemu Chryzostomowi Giżyckiemu Sędziemu Wieluńskiemu wydane, *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy. *Iuribus Sacrae Romanae Ecclesiae salvis.*

Approbacya skryptu Urodzonemu Gołyńskiemu.

43. Skrypt Urodzonemu Woyciechowi Gołyńskiemu Cześnikowi Czerniechowskiemu z podpisem ręki naszey y Naywielebnieyszego Xiędza Prymasa, tudziesz Urodzonego Marszałka Poselskiego dany, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Cło wodne od ryb pod Broszkowicami do zamku Oświecimskiego.

44. Iż siła Rzpltey należy na pogranicznych zamkach, aby iako naylepiey prowidowane były, tedy za zgodą wszech Stanow na poprawę zamku Oświecimskiego *vigore moderni Conventus* cło na Wiśle pod Broszkowicami od ryb szeląg ze Sląska idących, to iest od kopy ryb po groszy dziesiąci na poprawę zamku tamecznego naznaczamy, y drzewo dziesiąte z Sląska płynące, ktore to cło do Starosty tamecznego oddawane bydź ma, y przez iego Sukkolektora wybierane, a nie na co innego, tylko na reparacyą y poprawę tego zamku obracane. To iednak cło od ryb tylko kupieckich, y drzewa kupieckiego wybierane bydź ma do lat trzydziestu. *Privilegia* zaś od Naiaśnieyszych Antecessorow naszych miastu Oświecimowi nadane względem składu solnego, y tak wywożenia iak 938
przywożenia towarow z Sląska do Korony, tak z Korony do Sląska dla pewnieyszego prowentu komory naszey w Oświecimie będącey, to iest *privilegium anni 1565* iako y *anni 1647 in omnibus punctis et clausulis* reassumuiemy, y wiecznemi czasy ztwierdzamy.

Zniesienie kondemnaty z Urodzonego Samuela z Brzezia Rusockiego.

45. Urodzonego Samuela Rusockiego za pokazaniem kwitu od Urodzonego Dąbrowskiego *de communi omnium Ordinum consensu a poena infamiae et alijs quibusvis* uwalniamy.

Seymiki Xięstwu Zatorskiemu y Oświecimskiemu.

46. Że dla Seymiku przedseymowego rozerwanego Posła nie mieli, składamy Seymik *pro die 13 Iunij*, to iest w tydzień po Seymiku *Relationis* w Proszowicach, aby *modum contribuendi* dwadzieścia cztery podymnego, tak na przeszły dług woysku winny, iako y sześciorga na nowe rozebranie woyska y nową płacą *a die 1 Augusti* w roku teraźnieyszym poczynaiącą się umowili, y te podymne na też raty, iako y Woiewodztwo Krakowskie wydali, wytrąciwszy z

dwudziestu czterech podomnych summę dziesiąci tysięcy, ktorą wedle traktatu Legonickiego, na zapłatę woysku *ad rationem* wydali *salva quoque calculatione* w skarbie *inquantum* sympla podymnego *juxta abjurata 1661*, trzy tysiące pięćset czterdzieści złotych nie wynosi, aby *inquantum* by więcey wydali summy na ludzie przez się wedle teraźnieyszego podziału woyska podzielone niż *ex calculatione proveniet*, to im w przyszłych podatkach z przyszłego Seymu przyięto było. Na tymże Seymiku aby Deputata na Trybunał Skarbowy Radomski y Lwowski z pośrzodka siebie obrali, y iemu *salarium* naznaczyli pozwalamy.

Zniesienie kondemnaty z Urodzonego Piotra Porczyńskiego.

47. Za produkowanym kwitem infamią od Wielebnego Xdza Andrzeia Miastkowskiego Sekretarza Wielkiego Koronnego otrzymaną, z Urodzonego Porczyńskiego za zgodą wszech Stanow, znosiemy.

Kondemnaty zniesiono.

48. Ponieważ pewne kondemnaty y dekreta w Trybunałach Koronnych od Urodzonych Teodora Saczka Sędziego Drohickiego, y od Zofii z Krasnego małżonki iego, y inszych osob o pewne pretensye y szkody *respectu honorum* Skurcza, Biskupie y dziesięciny, iako szerzey *judicata* y kondemnaty w sobie *obloquuntur*, na Wielmożnych Ianie Franciszku Lubowickim Kasztellanie Wołyńskim, y Annie Konstancyi z
939 Harleża małżonce iego, y inszych osobach w protestacyi y dekretach mianowanych nastąpiły. Tedy takowe wszystkie kondemnaty y *judicata* na teraźnieyszym Seymie *lege praesenti* za zgodą wszech Stanow znosiemy y kassuiemy.

Restytucya Urodzonego Urbanowskiego.

49. Ponieważ Urodzony Iakub Urbanowski *composuit cum parte et quietationem produxit* iedy *authoritate praesentis Conventus*, onego do czci przywracamy, *salva* iednak *satisfactione* Urodzonemu Władysławowi Włostowskiemu Oberszterleytnantowi naszemu *ratione* kilku tysięcy, dłużnikow tegoż to Urbanowskiego wyliczonych.

Deklaracya konstytucyi anni 1662 Urodzonemu Wawrzyńcowi Delpacemu Kapitanowi pieszemu.

50. Na Seymie Walnym Warszawskim 1662 odprawionym, gdy Rzplta zasłużonych w woysku kawalerow kleynotem indygenatu za krwawe przysługi kontentowała, Urodzony Wawrzyniec Delpacy *in praesidio* zostaiąc w Czehrynie, lubo w regestrze zasłużonych od Wielmożnych Hetmanow Rzpltey zalecony, y w niebytności z niewiadomości genealogii y procedencyi iego *inter personas nobilitatas* podany, że iednak brat stryieczny iego rodzony Franciszek Delpacy na Seymie roku 1658 indygenat otrzymał, z ktorym on *paritatem juris et nobilitatem avitam in Imperia* zdawna miał: tedy go iako *paritatem* z stryiem maiącego, także za indygenę Korony Polskiey deklaruiemy y do prerogatyw stanu szlacheckiego przypuszczamy.

Uwolnienie dworow w mieście Wieluniu.

51. Lubo to *lege publica* iest *cautum*, aby dobra szlacheckie były wolne od stanowisk, maiąc osobliwy respekt na Urodzonych Chryzostoma Giżyckiego Sędziego Ziemskiego Wieluńskiego, Hieronyma Wężyka Oryńskiego Stolnika Sieradzkiego, ktorzy po spaleniu miasta przez nieprzyiaciela, także Urodzeni Radoszewscy, koszty nie małe łożyli na murowanie y budynki dworow swoich, postanawiamy, aby od wszelakich stanowisk, exakcyi, wolne zostawały ich dwory, ktore *jure Terrestri* trzymać będą.

Grobla Grębańska.

52. Ponieważ podług prawa pospolitego *anni 1635* rewizya groble Grębańskiey iest odprawiona, ktora to rewizya *iniquitate temporum*, ieżeliby do tych czas znaleść się nie mogła ktorą niegdy Urodzony Ian Tomicki Miecznik Wieluński z wielkim kosztem *de nova radice* we wsi swoiey dziedziczney Grębaninie na gościńcu Śląskim wystawił, y teraz co rok Urodzony Konstanty Tomicki na renowacyą coroczną koszt spendować musi, tedy *lege praesenti* naznaczamy
940 Urodzonych Chryzostoma Giżyckiego Sędziego Ziemskiego, Zygmunta Wierusza Bielskiego, Komornika Granicznego Wieluńskich, Sebastyana Madalińskiego Surrogatora Ostrzeszowskiego. Ktorzy na czas naznaczony tam ziechawszy, koszt y nakład na naprawę pomienioną oszacuią, y myto pewne postanowią. Czego Nam na przyszłym Seymie relacyą uczynią.

Relaxacya Urodzonego Iana Piaseckiego Cześnika Czerniechowskiego.

53. Za zgodą wszech Stanow, ponieważ Urodzony Ian Piasecki Cześnik Czerniechowski, ktorego *merita erga Rempubl.* są Nam dobrze wiadome w sprawie sobie intentowaney od Urodzonych Zborowskich *parti actorae satisfecit*, y kwit autentyczny pokazał, przeto *eundem a poenis quibusvis ex eadem causa emergentibus* uwalniamy, y kondemnaty na nim otrzymane znosiemy *perpetuo*.

Approbacya przywileiu naszego na dwor y place Wielmożnego Kasztellana Woynickiego.

54. Dwor w Krakowie Wielmożnego Kasztellana Woynickiego przed Franciszkanami iako się ma *in circumferentia sua*, także place trzy na gruncie Starostwa Warszawskiego *iuri et dispositioni Terrestri adscribimus* y przywileie na to z Kancellaryi naszey wydane *in toto* approbuiemy.

Kommissya między Xięstwem Mazowieckim, Woiewodztwem Podlaskim, a Xięstwem Pruskim.

55. Lubo dosyć iest prawo opisane między Mazowszem y Xięstwem Pruskim, o czynieniu

między sobą zobopolney sprawiedliwości, iednak iż w tym nie dosyć się dzieie dotąd, a co raz tym większe dochodzą Nas skargi od obywatelow Państw naszych przyległych Xięstwu Pruskiemu, ktorzy ponoszą nie małe swe krzywdy od obywatelow Pruskich, reassumuiąc prawo dawne statutem Koronnym opisane o sprawiedliwości excessow z Xięstwem Pruskim *authoritate nostra Regia*, y powagą Seymu teraźnieyszego mieć chcemy, aby pomienione prawa do exekucyi przychodziły, y sprawiedliwość z obu stron tak Starostowie nasi pograniczni, iako też y Starostowie Xięstwa Pruskiego podług tychże praw na mieysca sobie dawnemi prawami opisane zieżdżaiąc czynili, y coby się na ten czas pokazało krzywd y szkod *tam in criminalibus quam in civilibus causis*, skuteczna y nieodwłoczna przez tychże Starostow była czyniona sprawiedliwość. Ktorzy ieźliby *negligentes in officio* byli, tedy wedle pakt znioszy się z Kurfirsztem Imcią, Kommissarzow zobopolnych wyprawiemy, aby się we wszystkim dosyć stało temu prawu y sprawiedliwość była nieodwłoczna.

Kommissya z Sląskiem.

941 56. Iż obywatele od Sląska y Ziem tamże należących rożne krzywdy, rozboie, y *praejudicia* ponoszą, a kommissye lat przeszłych naznaczone do effektu swego nie przychodzą, reassumuiąc tedy przeszłe konstytucye, aby tym prędzey skutek swoy wziąć mogły, Kommissarzow *cum plenaria Reip: potestate* naznaczamy. Iaśnie Wielmożnego Stanisława z Warszyc Warszyckiego, Kasztellana Krakowskiego. Wielmożnych, Zygmunta Karola na Przerębie Przerębskiego Sieradzk: Krzysztofa Zegockiego Inowrocław: Władysława Hrabie z Leszna Leszczyńskiego, Derpsk: Woiewodow. Krzysztofa Grzymułtowsk: Poznańsk: Iana Męcińskiego Sieradzkiego, Andrzeia Radoszewsk: Wieluń: Adama Lasockiego, Wyszogrodzkiego, Kasztellanow. Urodzonych Stanisława Krzyckiego Kaliskiego, Woyciecha z Korozwonk Męcińskiego, Wieluńskiego Podkomorzych. Hieronima z Olszowy Olszowskiego Wieluńskiego; Brzeźnick. Marcina Oborskiego Sochaczowsk: Rzeczyckiego, Mikołaia Grudzińskiego, Gołubskiego, Grzybowskiego, Starostow. Chryzostoma Gizyckiego, Sędziego Ziemsk: Wieluńskiego. Hieronima Wężyka Osińskiego Sieradzkiego, Stanisława Kożuchowskiego, Iana Radoszowskiego Wieluńskiego, Władysława Lasockiego Wyszogrodzkiego, Kazimierza Zapolskiego Brzeskiego Kuiawskiego, Stolnikow. Władysława Wężyka Osińskiego, Wieluńskiego. Piotra Szawłowskiego Wyszogrodzkiego, Podsędkow. Zygmunta Madalińskiego, Pisarza Ziemskiego Wieluńskiego, Sebastyana Madalińsk: Surrogatora Ostrzeszowskiego. Zygmunta Berka, Gostyńskiego Podczaszego. Zygmunta Wierusza Bielskiego Komornika Granicznego Wieluńsk. Andrzeia Tomickiego Skarbnika Wieluńskiego, Konstantego Tomickiego Wieluńskiego, Michała Warszyckiego Łęczyckiego, Miecznikow. Anzelma Pikarskiego Cześnika Rawskiego. Adama Warszyckiego, Iakuba Gęszyńskiego, Iana Pękosławsk. Pisarza Grodzkiego Wieluńskiego, Łukasza Giżyckiego, Kaspra Alexandra z Nieborowa Nieborowsk. Franciszka Kuczewsk: Iakuba Węgierskiego. Ktorzy to Kommissarze *aliquorum absentia non obstante*, za obwieszczeniem naszym porozumiawszy się z Kommissarzami Cesarza Imci obwieściwszy do tego obywatelow pogranicznych przez uniwersały swoie te dyfferencye, y krzywdy wszystkie y wydanie poddanych, także wiolencye zobopolne zachodzące, rozsądzą, y spolnie uspokoią, a tamże sposob namowią: aby się sądy napotym takowe odprawowały, a My przed tymże czasem zniesiemy się z Cesarzem Imcią, y o czasie y mieyscu znać damy. Ktorey kommissyi na przyszłym Seymie *relationem* uczynić będą powinni.

Kommissya z Ziemią Wołoską.

57. Chcąc Państwa nasze z pogranicznemi sąsiadami *vicina amicitia firmare*, przychylaiąc się do konstytucyi Seymow przeszłych, na ukon- 942
tentowanie Hospodara Imci Wołoskiego powagą Seymu teraźnieyszego, naznaczamy Kommissarzow naszych Wielmożnych y Urodzonych, Michała Ierzego Xcia Czartoryiskiego Wołyńskiego, Michała Stanisławskiego, Kiiowskiego, Stanisława Bieniewskiego, Czerniechowskiego Woiewodow. Andrzeia Potockiego Chorążego Koronnego Halickiego Starostę, Mikołaia Potockiego Generała Podolskiego, Stanisława Karola Lużeckiego Podkomorzego Drohickiego. Iana Odrowąża Pieniążka, Oświecimskiego, Woyciecha Weszla Rożańskiego, Mikołaia Grudzińskiego Gołubskiego Starostow. Wacława Swiętopełkę Xcia Czetwertyńskiego, Żytomirskiego, Iana Nieborowskiego, Sochaczewsk: Chorążych. Marcina Kąckiego, Stolnika Przemyślskiego, Generała Koronney Artylleryi. Stefana Złoczewskiego Chorążego, Stanisława Głowińskiego Sędziego, Bonawenturę Bełzeckiego Stolnika, Halickich. Gabryela Silnickiego Stolnika Podolskiego, Krzysztofa Lasockiego Podczaszego Ziemie Wyszogrodzkiey, Woyciecha Gołyńskiego Cześnika Czerniechowskiego. Iana Stanisława Iastrzębskiego Woyskiego. Ierzego Mrożowickiego Pisarza Ziemie Halickiey, Pawła Konstantego Tońskiego Sekretarza naszego, Franciszka na Słupowie Szembeka Pisarza Ziemskiego Krakow. Iana Ulewicza Woyskiego Włodzimirsk:.....Danowsk: Podczas: Nursk. Ktorzy *nonnullorum absentia non obstante*, iako nayprędzey o mieyscu z Hospodarem Imcią Wołoskim zniozszy się *pro die 30 Septembris anni currentis*, wespoł z Kommissarzami Wołoskiemi na mieysce namowione ziadą, y obwinione osoby o posiadanie y odebranie gruntow, krzywdy, depaktacye kupcow na rożnych w Polszcze mieyscach, y wszelakie pretensye innotescencyą swoią aby tamże do pokazania prawdziwych granic sprawoty *in objectis* stanęły przypozwą, ktorym tak obwieszczonym y przypozwanym przed Kommissarzami nasze-

mi niżey mianowanemi stanąć, y *ad objecta* sprawić się *authoritate praesentis Conventus* nakazuiemy *sub poena infamiae* tamże y potym na przyszłym Seymie *publicanda*, *appellatione* tylko *in criminalibus a definitiva sententia cum paratis scrutinijs* na bliski Seym *salva*, gdzie wzaiemnie od Kommissarzow Hospodara Imci sprawiedliwość z obywatelow Wołoskich w krzywdach poddanych naszych uczyniona bydź ma.

Na supplement extraordynaryinych wydatkow skarbu Koronnego, auctio ceł Koronnych, y Ruskich, składnego winnego donativum kupieckiego y pogłownego żydowskiego.

58. Supplementuiąc potrzeby wydatkow ordynaryinych z extraordynaryinych cła ewektę y induktę dwiema złotemi, a składne winne czteroma *in moneta currenti* podwyższamy, y ich aukcyą mocą Seymu tego według skarbowego instruk-
943 tarza ordynuiemy y deklaruiemy, ktorą aukcyą *praemissa* przed czasem na niedziel trzy *publicatione* Wielmożny Podskarbi Wielki Koronny *plus offerenti in rem Reipubl.* puścić będzie powinien. Więc y *donativum* kupieckie nie aggrawuiąc tych miasteczek, w ktorych żadnego kupca niemasz, z dobr naszych Krolewskich, duchownych, szlacheckich *juxta praescriptum et tenorem constitutionis anni 1649 sub titulo donativum* kupieckie, na też potrzeby Rzpltey applikuiemy, y na złotych Polskich sto tysięcy iedną *medietatem* w dobrey srebrney y starey monecie, drugą *in currenti* składkę ich naznaczamy. A ponieważ siła iest osob przy miastach handlami się bawiących, ktorzy nie płacą *donativum* kupieckiego, tedy *lege praesenti* deklaruiemy, aby nie zasłaniaiąc się libertacyami y serwitoratami wszystkie osoby *etiam jura Civitatis* nie maiące, handle tak z zbożem do Gdańska, w portowych miastach iako też *quovis genere* cudzoziemskich towarow prowadzące od tego się podatku nie uchylały, y *Magistratibus* miast *eo nomine* sprawować się będą powinne. *Hoc praecustodito* aby dla aukcyi ceł y teraźnieyszego *donativum* kupcy *pretia* towarow swoich nie podnosili, pogłowne także żydowskie na złotych Polskich sto tysięcy w dyspozycyą skarbu Koronnego na ten ieden rok wygadzaiąc tymże Rzpltey potrzebom *in moneta currenti* postanawiamy. Ktore pogłowne ratami zwyczaynemi do skarbu wypłaciwszy od wszelkich innych podatkow oprocz czopowego ceł naszych y Rzpltey wolni zostawać maią, względem zaś sądow zachowuiemy ich przy konstytucyach roku 1633 y 1661 waruiąc oraz aby prywatnemi laudami nie byli aggrawowani, z ktorych prowentow Wielmożny Podskarbi Wielki Koronny, Wielmożnym Hetmanom y woyskowym Officialistom zwyczayne iurgielta płacić będzie powinien.

Naznaczenie mieysc Chorążym Woiewodztwa Bełskiego.

59. Ponieważ Chorążowie Woiewodztwa Bełskiego, naprzod Powiatu Grabowieckiego, *in anno 1651* na Seymie w Brześciu, a potym *anno 1658* w Warszawie Ziemie Buskiey y Powiatu Horodelskiego są *noviter* od Nas za zgodą wszech Stanow *creati*. Iż iednak mieysca *per constitutionem* naznaczonego nie maią, przez co konsultacye na Seymikach tamować się y trudnić zwykły, tedy za instancyą Urodzonych Posłow Woiewodztwa tego mieysce tym Chorążym, naprzod Buskiemu, potym Grabowieckiemu, naostatek Horodolskiemu po Chorążym Bełskim, *authoritate praesentis Conventus*, naznaczamy.

Rewizya ksiąg Ziemskich Chełmskich, Krasnostawskich, Grodzkich y Podkomorskich.

60. Donieśli Nam Posłowie Ziemie Chełmskiey iż wielka waryacya przez przeszłego Pisarza Ziemskiego Chełmskiego, także *per varias* 944
calamitates et incursiones hostiles w xięgach Ziemskich dzieie się, także y w Grodzkich obudwu Powiatow, oraz z Podkomorskiemi potrzebuią rewizyi, dla czego chcąc dawne prawa przywieść do skutku o rewizyi ksiąg tych napisanych naznaczamy Rewizorow Urodzonych Iana Karola Romanowskiego Chorążego Chełmskiego, Zbigniewa Sługockiego Sędziego, Floryana Orchowskiego Stolnika, Andrzeia Wiśniowskiego Łowczego, Urzędnikow Ziemskich Chełmskich, z Grodzkiemi Urzędnikami, y Komornikami Ziemskiemi, ktorzy *unius pluriumve absentia non obstante* ziachawszy się do Chełma Krasnego-Stawu czas sobie na Seymiku *Relationis* złożywszy y koszt *non derogando* deklaracyom Seymu teraźnieyszego obmyśliwszy, *sufficientem* obmyślą *satisfactionem*. Taż konstytucya służyć ma Woiewodztwu Podlaskiemu, ktore Rewizorow na Seymiku blisko przyszłym sobie obiorą.

Causae militares na Trybunale.

61. Zabiegaiąc *abusibus* postanawiamy aby sprawy *ex regestro militari* w Trybunale z samemi tylko żołnierzami o exakcye y szkody przez nich poczynione sądzone były, nie przypuszczaiąc do tego regestru spraw regestrowi temu nie należących, przez przymieszanie albo przyłożenie do sprawy osoby iakiey z żołnierskich ludzi, kondycyi Ziemiańskiey.

Porządek prowentu czopowego w Ziemi Czerskiey.

62. W Ziemi Czerskiey *anni 1658* o porządku exakcyi y dyspozycyi czopowego zupełnie reassumuiemy, kassuiąc wszelkie *largitiones privatas*, ktore kiedykolwiek *in fructum privatorum cesserunt* na Seymikach mniey zgromadzonych, przeciwko ktorym *in subsequentibus Conventibus* Ziemie tey zachodziły kontradykcye, *inquantum* by y na ten czas oneż ktożkolwiek *ex nobilitate* popierać usiłował, ktorego to czopowego administracya albo arenda za hoynieyszą pensyi roczney offertą *ex consensu* tychże obywatelow *dependebit*.

Szpital Lwowski żołnierski.

63. Wszelakie iako prywatne każdego tak y *Regnorum delicta*, ponieważ niczym bardziey ia-

ko *justitia et largis tolluntur eleemosinis*, przeto y My za zgodą wszech Stanow szpital na potrzebnych żołnierzow od godney pamięci Urodzonego Alexandra Zborowskiego we Lwowie fundowany powagą Seymu ninieyszego od exakcyi tak Rzeczyp: iako y samego miasta Lwowa uwalniamy.

Nagroda zasług Urodzonego Gabryela Silnickiego Stolnika Podolskiego.

64. Zawdzięczaiąc krwawe zasługi Urodzonego
945 Gabryela Silnickiego Stolnika Podolskiego Porucznika roty usarskiey, Wielmożnego Stanisława Potockiego niegdy Woiewody Krakowskiego, Hetmana Wielkiego Koronnego we wszystkich woiennych okazyach przez lat dwadzieścia siedm znaczną dzielnością Nam y Rzpltey oświadczone za zgodą wszech Stanow dobra nasze wieś Dubrniow y Pukow w Woiewodztwie Ruskim, a Ziemi Halickiey leżące, w roku 1662 *jure emphiteutico* onemuż konferowane, też dobra na teraźnieyszym Seymie *praesentis Conventus* na wieczność iemu y potomkom iego *utriusque sexus* daiemy y konferuiemy.

Miasto Przemyśl.

65. Konstytucye *annorum* 1655, 1658, 1659, miastu Przemyślowi za wierności ich nadane *in toto* approbuiemy. A że w rożnych iurysdykcyach w tym mieście zagęściło się na przeszkodę cechow wiele *artifices vagabundos*, ktorzy nie trzymaiąc cechow rożne rzemiesła robią a poborow nie płacą, tedy na takowych wszystkich *Officium Castrense Praemisliense serio* ma *animadvertere*, gdy od cechow na delacie będą podani, *authoritate* Seymu tego postanawiamy, a żydow przy prawach ich zostawuiemy.

Odesłanie pewnych chorągwi na Trybunał Radomski.

66. A iż nayduią się niektore chorągwie to iest Urodzonego Strzałkowskiego, Modrzeiewskiego, Zarudnego Babomeka Persa, ktore pod czas zamięszania w Państwach naszych, *in opere belli et obsequio* zostaiące, y przez assekuracye utwierdzone, przez kommissyą przeszłą Lwowską w kompucie woyska ordynowane, aby do koekwacyi z długiem woyskowym były przypuszczone, y te ich cwierci płacone deklaruiemy.

Wolność od aggrawacyi żołnierskich, wsi ktore privati cives miasta Krakowa jure Terrestri trzymaią.

67. Aczkolwiek maiętności ziemskie ktore *cives privati* miasta naszego Krakowa *jure nobilium* trzymaią, prawem y dekretami Seymowemi obwarowane, pod żadne assygnacye stanowiska, przechody, y chleby żołnierskie nie podpadaią, iako y insze stanu szlacheckiego, iednak iż licencya żołnierska one często infestuie: assygnacye nad prawo otrzymuie, y do wydania chlebow przywieść usiłuie, tedy *authoritate praesentis Conventus* takowe ich dziedziczne dobra przy dawnych prawach zostawuiąc, od wszelkich assygnacyi y exakcyi żołnierskich uwalniamy, y ieżliby kiedykolwiek takowe assygnacye wyszły, one kassuiemy, y że żadnego mieć waloru nie będą mogły, deklaruiemy pod winami surowemi, w prawie opisanemi *in contravenientes*, o ktore *forum* w Trybunale *inter causas militares* naznaczamy.

Wydrukowanie statutu Wołyńskiego. 946

68. Że się rożne *inconvenientia* dzieią, y przez *ammanuenses*, w przepisowaniu statutu Wołyńskiego częste *committuntur errores*, przetoż na instancyą gorącą obywatelow tego Woiewodztwa Wołyńskiego ten statut wydrukować pozwalamy, do ktorego korrektury y wydrukowania obrać sobie na Seymiku *Relationis* Deputatow maią.

Securitas Urodzonemu Pawłowi Teterze.

69. Ponieważ Urodzony Paweł Tetera na on czas Hetman woyska Zaporowskiego, teraźnieyszy Brasławski Niżyński Starosta nasz, z powinney ku Nam y Rzpltey cnoty y wiary swoiey poprzysiężoney zabiegaiąc wszelakim na Ukrainie niebespieczeństwom, y w samym woysku Zaporowskim iawnym y potaiemnym buntom albo *machinationibus* musiał częstokroć nieco *rigorosius* z Urzędu swego Hetmańskiego postępować, przeto powagą Seymu tego za zgodą wszech Stanow onego y sukcessorow iego assekuruiemy, iż o te swoie sądy, dyrekcye y exekucye dla pokoiu y całości dobra pospolitego tak pod czas wszystek Hetmaństwa swego, iako y ustępuiąc z Ukrainy odprawione, y poki *titulo* Hetmaństwa *gaudebat* nie może y nie ma bydź od żadnego turbowany, ani prawnie w iakichżekolwiek prawnych pretensyach *sive civiliter*, *sive criminaliter in quocunque judicio et subsellio* processowany. *Inquantum* by też kondemnaty iakie *eo nomine* wypadły, *lege praesenti* kassuiemy, annihiluiemy, *et pro nullis in perpetuum* deklaruiemy.

Libertacya dworku z placem w Lublinie.

70. Dworek Urodzonego Pawła Tetery Niżyńskiego Bracławskiego Starosty naszego, z placem przyległym na Podzamczu Lubelskim leżący, od wszelakich mieyskich ciężarow kontrybucyi, składek żołnierskich, stanowisk, chlebow zimowych, przechodow, także od łanowego, od gościa *ex Officio* Trybunału y dworu naszego, y wszystkich iakimkolwiek imieniem nazwanych *in genere* ciężarow y exakcyi *lege praesenti* uwalniamy, y od Iurisdykcyi Podzameckiey wyiąwszy, *juri Terrestri in perpetuum* inkorporuiemy, na co przywiley z Kancellaryi naszey wydany, tą konstytucyą approbuiemy.

Relaxacya Urodzonego Andrzela Iełowickiego Woyskiego Łuckiego.

71. Ponieważ Urodzony Andrzey Iełowicki Woyski Łucki Urodzonym Popielom satisfakcyą uczynił, y kwit *eo nomine* autentyczny *produxit* przeto *eundem a pœnis quibusvis*, *authoritate praesentis Conventus* relaxuiemy.

O wydaniu zbiegow do puszcz I. K. M. Wiskich, Łomzieńskich, Nurskich, y Ostrołęckich.

947 72. Przez Posłow Ziemie Łomzieńskiey obywatele w bliskości y sąsiedztwie Starostw naszych Łomzieńskiego y Ostrołęckiego donieśli Nam. Iż poddani ze wsi ich dziedzicznych wybiiaiąc się z poddaństwa y posłuszeństwa ich, uchodzą do wsiow w puszczach naszych Łomzieńskiey y Ostrołęckiey leżących *cum summo praejudicio legitimorum dominorum*, aby tedy swywoli ludzi takich zabieżeć się mogło, tą konstytucyą postanawiamy, aby wszyscy zbiegowie panom dziedzicznym wydani byli.

O podatkach nowych y dawnych osad w puszczach Ziemie Łomzieńskiey.

73. Ponieważ Nam y Rzeczyposp. Urodzeni Łomzieńskiey Ziemi Posłowie przełożyli, iż w puszczach Łomzieńskiey y Ostrołęckiey dzierżawcy tameczni nie małe nowe osiadłości pozakładali, w ktorych nietylko rolnicy y gospodarze z bydłem y końmi mieszkaiąc, *agriculturam exercent*, ale y rożni rzemieślnicy tamże swoie odprawuią rzemiosła, przytym w budach smolowych y pachowych nie mało ludzi mieszkaiąc, także się rolą bawią, tedy za zgodą wszech Stanow, wszystkich takowych ludzi w puszczach mięszkaiących do kontrybucyi wszystkich na tym, y *in futurum* Seymach postanowionych obowięzuiemy, y przyłączamy, y aby do Poborcow Ziem swoich według konstytucyi oddawali, nakazuiemy.

Simpla Ziemie Wieluńskiey y Łomzieńskiey.

74. Skarb Koronny nad kwity y tarefę 1629 symple wyciąga na Ziemi Wieluńskiey, y Łomzieńskiey, przez co wielkie oraz wprowadza w Ziemie te długi: czemu zabiegaiąc pozwalamy za prożbą usilną Posłow tychże Ziem, aby na przyszłym Seymie *quantitatem* simple kwitami tarefę pomienioną wywiedli.

Zniesienie kondemnat z Urodzonych Chronowskich.

75. *Pœnam infamiae cum confiscatione bonorum ex regestro illegitimo terminorum tactorum* na Szlachetnych Katarzynie z Karwacza Chronowskiey, y Mikołaiu Chronowskim synu iey, o zaboy niegdy Urodzonego Iana Kosumskiego *obtentam*, ponieważ ta sprawa *per compositionem sopita* z osob ich znosiemy, *et ab eadem condemnatione tum et pœnis quibusvis* uwalniamy.

Libertacya Tarnowa.

76. Iż miasto Tarnow do szczętu pogorzało, aby obywatele tameczni do pobudowania prędszego przyść mogli, a zatym *ad onera Reip: ferenda* sposobnieysi byli, *authoritate Conventus* onych do 4 lat od podatkow wolnymi czyniemy, takoważ libertacya miasteczku Zarszynowi służyć ma

Wsi Łopienniki.

77. Według konstytucyi *anni* 1659 wsi Łopienniki Łącki, y Ruski, w Ziemi Chełmskiey 948
w Powiecie Krasnostawskim leżące, Urodzonemu niegdy Ierzemu Niemiryczowi Podkomorzemu Kiiowskiemu lennym prawem dane, a potym przez syna iego Urodzonemu Gabryelowi Woyniłowiczowi Staroście naszemu Lityńskiemu w pewney summie zawiedzione, za zgodą wszech Stanow y ukontentowaniem stron pomienionych w dom Urodzonych Prażmowskich, a mianowicie na osobę Urodzonego Woyciecha Prażmowskiego Chorążego Wołyńskiego prawo lenne przenosiemy.

Cassatio infamiæ na Szlachetnych Lepkowskich na Seymie otrzymaney.

78. Ponieważ Szlachetni Ian y Woyciech Lepkowscy kwit z infamii Seymowey od Urodzonego Adama Woysława Podstolego Wiskiego Podstarościego Wąsowskiego otrzymali, one *authoritate praesentis Conventus* kassuiemy, y onych *pristino honori restituimus*.

Approbatio poszty Ziemie Przemysłskiey.

79. Ponieważ obywatele Ziemie Przemysłskiey posztę z Przemyśla do Warszawy, Lublina, Lwowa, y Krakowa postanowili, y na to koszt na przyszłym Seymiku Relacyinym chcąc obmyślić. Tedy ordynacyą tey poszty *non derogando* publicznym podatkom *et juribus Reipubl. praesenti lege* approbuiemy *in perpetuum securitatem* oney tak na mieyscu, iako y w drodze waruiemy. *Pœnas contra violatores duplicis vadij Capitanealis vel majores juxta qualitatem excessus* o to *forum contra violatores* lubo w Trybunale *inter causas fisci*, lubo *in proximo Castrensi Officio sine appellatione ad instantiam cujusvis* naznaczamy. Tęż posztę wolno będzie inszym Woiewodztwom y Ziemiom na rożne strony sobie uchwalić *cum eadem securitate*.

Deklaracya kondemnat na Urodzonym Sewerynie Boskim Pisarzu Ziemie Czerskiey otrzymanych.

80. Ponieważ Urodzony Seweryn Boski Pisarz Ziemie Czerskiey *cum successoribus* niegdy nieboszczyka Mikołaia Głębockiego dostatecznie *transegit*, tedy za zgodą wszech Stanow Rzeczyposp:, na instancyą Posłow Ziemie Czerskiey, wszystkie dekreta tak w Trybunale Koronnym, iako *in quibusvis alijs subsellijs judiciorum lata* kassuiemy y znosiemy, *nihil nocere bonæ famæ suæ et successorum* iego deklaruiąc, ktore *etiam pro eliminatis* mieć chcemy.

Potwierdzenie przywileiu sukcessorom Szlachetnego Ierzego Balentficia Horwata.

81. Przywiley przez Nayiaśnieyszego Władysława IV Pana Brata naszego, Szlachetnemu niegdy Ierzemu Balentficiowi Horwatowi, Rotmistrzowi pieszemu za iego krwawe zasługi na libertacyą pewnych domow, y gruntow w mie- 949

ście naszym Czersku przez niego pokupionych nadany, *in toto* approbuiemy *praesentis Conventus authoritate*, te domy y grunty *juxta privilegium* za instancyą Posłow Ziemie Czerskiey, maiąc respekt na Urodzonego Gąseckiego *successoris* iego zasługi, od wszelakich ciężarow żołnierskich, stanowisk mieyskich, wiecznemi czasy uwalniaiąc, *alijs oneribus Reipublicae salvis*.

Libertacya dworu w Chełmie Urodzonego Podsędka Chełmskiego, y Urodz: Woyskiego Drogickiego.

82. Dwor w Chełmie na pewnych placach pustych skupiony w rynku między domem y placem Michała Gryffa, a drugą z rynku na Biskupie za wał idąc leżących, przez Urodz: Andrzeia Wiśniewskiego, Podsędka Ziemskiego y Podstarościego Grodzkiego Chełmskiego, za pieniądze, y kosztem iego własnym postanowiony, y kupiony, iako się w sobie *in circumferentia* z temi placami zawiera, *a Iurisdictione Civili*, stanowisk żołnierskich uwalniamy, a pod Iurysdykcyą Grodzką y Ziemską wiecznie poddaiemy. Takaż libertacya ma służyć na kamienicę Wielmożnego Stanisława Kazimierza Bieniewskiego, Woiewody Generała Czerniechowskiego, w mieście Łucku na ulicy ku rynkowi, y na dwor z placem w mieście Drogiczynie Urodzonego Władysława Skolimowsk: Woyskiego Drogickiego, ktory *mediante* w tym *consensu Magistratus et communitatis ejusdem civitatis ab omnibus oneribus civilibus et militaribus* uwalniamy, y tymże *cum suprascriptis attinentijs juri Terrestri hac lege in perpetuum inscribimus salvis oneribus Terrestribus Reipubl: et immunitatibus Sanctae ecclesiae.*

Męnica.

83. Ponieważ wygadzaiąc gwałtownym Rzeczyposp: potrzebom, szelężną, złotową, y szostakową monetę przyszło było otworzyć, ktora w postronnych Państwach *cursum* mieć nie mogła, tedy takowe męnice *constitutione praesenti* zawieramy, y onych bez osobliwego Rzeczyposp: *consensu* więcey nie otwierać deklaruiemy. Że iednak na pilną Rzeczyposp: potrzebę, Urodzony Titus Liwius Buratini Starosta nasz Osiecki, znaczną summę *in vim* szostakowey męnice arendy, Rzeczyposp: wygodził, pozwalamy onemu *authoritate praesentis Conventus*, za osobnym Wielmożnego Podskarbiego Wielk: Koronnego kontraktem, do roku zupełnego, ktory *ab actu anterioris contractus* rachowany bydź ma, tęż samę szostakową męnicę trzymać, tak iednak aby Wielmożny Podskarbi Wielki Koronny *de quantitate* przez ten rok wybitych szostakow Rzeczposp: mogł dostatecznie informować.

Pretia rerum.

84. Zabiegaiąc kupieckim depaktacyom, ktore z okazyi teraźnieyszey monety *in immensum excreverunt*, konstytucyą 1633 *de pretijs rerum* reassumuiemy, y do szacunku tak *utensilium et consumptibilium*, ktore w Koronie y w W. X. Lit. 950

mamy. iako też *exoticarum mercium authoritate praesentis Conventus* naznaczamy Kommissarzow przy Wielebnych, Wielmożnych Urzędnikach Koronnych y Wielkiego Xiest. Litew: Z Senatu: Wielmożnych Iana Tarla, Sendomirskiego, Władysława Reia, Lubelskiego, Ianusza Weszla, Płockiego, Hrehorego Podbereskiego, Smoleńskiego, Iana Karola Kopcia, Połockiego, Malchra Sawickiego, Brzeskiego, Woiewodow. Z Koła Poselskiego z Wielkiey Polski, Urodzonych Iana Zieleńskiego, Łowczego Koronnego, Starostę Bydgoskiego, Stefana Sarnowskiego, Łęczyckiego, Wacława Lasockiego, Wyszogrodzkiego, Chorążych. Spytka z Buzenina Pstrokońskiego, Podkomorzego Brzeskiego, Marcina Oborskiego, Starostę Liwskiego. Kazimierza Kotowskiego, Sędziego Ziemskiego Warszawskiego, Adama Nowomieskiego, Podsędka Ziemskiego, Sędziego Grodzkiego Rawskiego, Wice-Instygatora Kor. Z Małey Polski Urodzonych: Stefana Xięskiego, Burgrabiego Krakowskiego, Tomasza Szczuckiego, Iana Karola Romanowskiego, Chorążego Chełmsk: Wacława Leszczyńskiego, Krayczego Koronnego, Iana Władysława Skolimowskiego, Woyskiego Drohickiego, Adama Burkackiego, Sędziego Nowogrodzkiego, Alexandra Zabokrzyckiego, Cześnika Bracławskiego. Z Wielkiego Xięst: Litewsk: Urodzonych Alexandra Woynę, Woyskiego Witebskiego, Stefana Kurcza, Podkomorzego Lidzkiego, Andrzeia Kotowicza, Pisarza W. X. Lit. Gabryela Sipowicza, Ciwuna Szadowskiego, Pisarza Ziemskiego Żmuydzkiego, Stanisława Unichowskiego, Podsędka Smoleńskiego, Hieronyma Sołtana, Podkomorzego Starodubowskiego, Lwa Pogirskiego, Marszałka Rzeczyckiego. Ktorzy do Warszawy na dzień osmy miesiąca Sierpnia roku teraźnieyszego ziuchawszy *ante omnia* przysięgać powinni będą *in hanc rotam:* iż prawdziwie y sprawiedliwie wszystkie rzeczy y towary cudzoziemskie, także *utensilia in Regno* okoliczności wszelakie uważaiąc według słuszności y ceny waloru teraźnieyszey monety, taxować będę, y słuszne *pretia* kupcom y towarom postanowię, ani upominkow *eo nomine* brać, y żadnemi obietnicami uwodzić się nie będę: tak mię P. Boże wspomoż y niewinna męka Pańska.

Tę przysięgę wykonawszy z miast ludzi sposobnieyszych do siebie przybrawszy, w regestra kupieckie y celne weyźrzą, *omnium mercium* tak *exoticarum*, ktore *ex mari Baltico*, z Sląska, z Węgier, z Pomorskiey, z Wołoch, z Moskwy, z Rygi, *et aliunde* idą, żadnych nie excypuiąc, iako też *utensilium* taxę, *absentia nonnullorum non obstante* postanowią, podług ktorych kupcy sprawować się będą powinni *sub poena*.

Approbacya kommissyi Drozdowskiey.

85. Stosuiąc się do konstytucyi *anni 1658 et 1659* kommissyą w Drozdowicach *vigore earundem constitutionum* odprawioną, *authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy. 951

Approbacya przywileiu Bidermanow.

86. Przywiley niegdy Ierzemu Bidermanowi y potomkom iego od ś. pamięci Rodzica naszego Zygmunta Trzeciego, na Walnym Seymie Koronnym roku 1598 za osobliwym zaleceniem Wielmożnego Iana Zamoyskiego Kanclerza y Hetmana Koronnego, tak za krwawe odwagi stryia iego w Moskwie pod Newlem doświadczone, iako też iego samego dzielność y męstwo pod czas inkursyi Maxymiliana dany, ktorym przywileiem *ad omnes praerogativas Regni et Status Equestris* iest przypuszczony, za zgodą wszech Stanow Koronnych approbuiemy, a żeby do wątpliwości żadney od nikogo przywiedziony nie był, waruiemy.

Approbacya przywileiu miastu Bieczowi.

87. Przywiley Naiaśnieyszego Zygmunta Trzeciego Pana Oyca naszego nadany miastu Bieczowi o płacenie myt od tamecznego miasta obywatelow *in toto* approbuiemy, dokładaiąc iż ieżeliby płotna za granice od obywatelow miasta tegoż wywożone były, tedy od każdego pułsetka pięćdziesiąt łokci w sobie nie więcey maiącego, aby na komorach naszych płacili po groszy dziesiątku, postanawiamy.

Libertacya kamienic dwu w Warszawie, Pisarzow Ziemie Warszawskiey, y naszego Dekretowego Wołyńskiego.

88. Kamienicę Urodzonych Gabryela Prażmowskiego, Pisarza Ziemie Warszawskiey na Przedmieściu Krakowskim stoiącą, iednę. Y drugą, Stefana Hankiewica, Pisarza naszego Dekretowego Wołyńskiego, Metrykanta Kancellaryi Wielkiey Koronney, Szeliżyńska *alias* Drewnowska nazwaną w samym mieście w ulicy idąc ku bramie Nowomieyskiey leżącą, (iako dobrze Nam y całey Rzeczyposp: od wielu lat zasłużonych) od stawiania gości *ex Officio* Posłow cudzoziemskich, także żołnierzow pod czas Seymu y bez Seymu, y pod czas wszelkich ziazdow publicznych, za zgodą wszech Stanow, wiecznymi czasy uwalniamy, y przywileie na to z Kancellaryi naszey wydane, powagą Seymu tego *in toto* approbuiemy, *salva nihilominus Iurisdictione Civili.*

Zatrzymanie kredytu kupcow.

89. Chcąc widzieć w Państwach naszych, mianowicie pod te tak zamieszane czasy, aby kredyta nie upadały, pozwalamy kupcom Warszawskim to iest Szlachetnemu Augustynowi Orlemusowi, Raycy Starey Warszawy, y Szlachetnemu Kasprowi Walterowi, ktorzy przez wygody y kredyta, do wielkiego przyszli zniszczenia, aby *apud debitores* długi swoie tak w Koronie iako y w Wielk. X. Lit. *in bonis terrestribus* do skuteczney satysfakcyi trzymać mogli. To iednak wytrzymanie *salvis* ma bydź *oneribus Reipubl: et ecclesiae*, co *lege praesenti ex consensu omnium Ordinum* waruiemy. 952

Grod w Goniędzu.

90. A iż dla odległości Grodu Brańskiego y trudnych przepraw pod czas inundacyi przez rzeki obywatele Tykoccy, Raygrodzcy, y Goniądzcy w krzywdach swoich *tam in criminalibus, quam civilibus* protestacyi, obdukcyi, ani też zapisow żadnych przyznawać nie mogą. Przeto za wniesioną instancyą Urodzonych Posłow Ziemie Bielskiey *authoritate praesentis Conventus* Grod wieczny w Goniądzu mieście naszym do Starostwa Knyszyńskiego należącym naznaczamy, a to tylko dla samych przyimowania suscept, ktoremu *similem securitatem* iako y innym Grodom waruiemy, do ktorego Grodu Urodzony Benedykt Olszewski, Pisarz nasz Grodzki Brański Regenta przysięgłego szlachcica zsyłać będzie powinien, także po nim następuiący na Pisarstwo sukcessor iego, aby tam przy Grodzie rezydował, y te wszystkie *actus* przyimował, a potrzebuiącym extrakty wydawał, na ktorą Kancellaryą Urodzony Starosta Knyszyński, powinien będzie mieysce przystoyne wymierzać, za pierwszą Urodzonego Pisarza rekwizycyą, a mieszczanie Kancellaryą zbudować *sub poena quadringentarum marcarum* maią.

Reassumptio securitatis bonorum.

91. Ponieważ *acta* Ziemskie Grodzkie w niektorych Woiewodztwach y Ziemiach przez nieprzyiaciela są ogniem zniesione, częścią też po rożnych mieyscach zruynowane, niektore zaś y dotąd ieszcze *in hostico* zostaią, gdzie żaden do nich potrzebuiącym *patere* nie może *aditus*, zaczym wiele obywatelow Państw naszych odpadszy od dobr swoich tak dziedzicznych, iako y zastawnych żadnych dyspozycyi do spraw w każdym sądzie przypadaiących *sufficientiam* mieć nie mogli. Przeto reassumuiąc o tym konstytucyą *anni 1658 et anni 1661* waruiemy: iż ieśliby ktokolwiek *ob defectum munimentorum* w sprawach y zapisach swoich z ruiną substancyi albo summ szkodował, a potymby ktora strona zasiągszy *documenta literatoria, et authenticas probationes*, one *in termino legitimo*, pokazała, wolno będzie każdemu ukrzywdzonemu *juxta jura sua* possessyi y pretensyi *vigore inscriptionum in omni subsellio* dochodzić. W czym *praescriptiones et fatalia* nikomu szkodzić nie maią, nie deroguiąc niwczym dekretom Seymowym y Trybunalskim.

Rezydenci przy boku naszym, na dwie lecie a die prima Ianuarij anni 1667.

Na pierwsze puł roka, na pierwszą ćwierć: Xiądz Biskup Żmudzki: P. Woiewoda Wołyński, P. Smoleński, P. Kamieniecki: Kasztellanowie. Na drugą ćwierć: Xiądz Biskup Żmudzki, P. Woiewoda Podolski, P. Lubelski, P. Spiczymirski Kasztellanowie. Na drugie puł roka, na pierwszą ćwierć: Xiądz Biskup Chełmiński, P. Woiewoda Smoleński, P. Połocki, P. Inowrocławski, Kasztellanowie. Na drugą ćwierć tenże Xiądz Biskup Chełmiński, P. Woiewoda Lubelski, P. Bełski, P. Kowalski Kasztellanowie. Na trzecie puł roka na pierwszą ćwierć: X. Biskup Chełmski, P. Woiewoda Połocki, P. Nowogrodzki, P. Sądecki, Kasztellanowie. Na wtorą ćwierć tenże Xiądz Biskup Chełmski, P. Woiewoda Bełski P. Płocki, P. Sochaczewski, Kasztellanowie. Na czwarte puł roka na pierwszą ćwierć: X. Biskup Kiiowski. P. Woiewoda Nowogrodzki, P. Witebski, P. Warszawski, Kasztellanowie. Na drugą, y ostatnią ćwierć tenże Xiądz Biskup Kiiowski, Pan Woiewoda Płocki, P. Czerski, P. Gostyński, Kasztellanowie. 953

Deklaracya szlachectwa Urodzonych Wierzbow.

92. Ponieważ Urodzeni Theodor, Ian y Piotr Wierzbowie rodzeni bracia na Seymie *anni* 1662 *deduxerunt* to, iż oni *ab antiquo* Woiewodztwa Podlaskiego są szlachtą (ktorego kleynotu rodzic ich *abutebatur*). Tedy za zgodą wszech Stanow oboyga narodow Korony Polskiey y W. X. Lit. pomienionych Wierzbow *authoritate praesentis Conventus ad omnia nobilitatis munia* przywracamy.

Gleyt Urodzonym Nowomieyskim.

93. Na instancyą Posłow Woiewodztwa Rawskiego Urodzonym Samuelowi y Krzysztofowi Nowomieyskim braci rodzoney, gleyt na infamie y banicye, od Urodzonych Zerzyńskich *in quovis subsellio* otrzymane do blisko przyszłego sześćniedzielnego Seymu *authoritate praesentis Conventus* Kancellaryom naszym wydać pozwalamy.

Akta Ziemie Liwskiey y Nurskiey.

94. Donieśli do Nas Posłowie Ziem Liwskiey, y Nurskiey, że z rewizyi xiąg Ziem tych y Powiatow Kamienieckiego y Ostrowskiego, tak Ziemskich iako y Grodzkich, wielka przez nieprzyiaciela ruina ukazała się, z ktorych iedne całe zginęły, drugie *in maxima parte dilacerata* tedy *authoritate praesentis Conventus* waruiemy, aby iako się zapis ktory naydzie, lubo bez aktu, lubo początek, abo dokończenie, tak one *ad affectionem* wydawać, co nie ma bydź *vitio Officij Notariatus*, lecz *communi calamitati totius Reipubl.* imputowano. Suscepty Ziemie Nurskiey, ktore *laudo communi* na Seymiku *vacante Capitaneatu ex necessitate* uchwalili *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, ktora konstytucya *plene et integre* Ziemi Czerskiey służyć ma.

Zniesienie kondemnaty z Urodzonego Zygmunta Palczewskiego. 954

95. Urodzonego Zygmunta Palczewskiego za pokazaniem kwitu authentycznego od Urodzonego Alexandra Zaręby Tymnieckiego Cześnika Sieradzkiego, *de communi omnium Ordinum consensu a poena infamiae, et alijs quibusvis* uwalniamy.

Rewizya Rozwienieckiey przeprawy.

96. Donieśli Nam Posłowie Woiewodztwa Ruskiego, iż dla złych barzo drog y przepraw we wsi Rożwienicy, w Ziemi Przemyślskiey leżącey ludzie przeieżdżaiący wielkie szkody y niewczasy ponoszą. Przeto na zrewidowanie drog y przeiazdow w pomienioney wsi Rozwienicy, naznaczamy Rewizorow Urodzonych Iana Stawskiego, Podczaszego Lwowskiego, Macieia Ostrzyckiego Podsędka Sanockiego, Piotra Pawła Mniszka Pisarza Ziemskiego Przemyślskiego, Aleksandra Iasłkowskiego Pisarza Grodzkiego Przemyślskiego, Stefana Winnickiego, y Seweryna Witkowskiego, ktorzy czas upatrzywszy do pomienioney wsi ziadą *non obstante absentia nonnullorum*, koszt y nakład na poprawę drog oszacuią, myto słuszne postanowią, y tego wszystkiego relacyą na przyszły Seym przyniosą, abo odeślą.

Pozwolenie rezygnacyi niżey opisaney.

97. Za zgodą wszech Stanow pozwalamy Wielmożnym Ianowi z Sobieszyna Sobieskiemu Marszałkowi Wielkiemu y Hetmanowi Koronnemu, Stanisławowi Iabłonowskiemu Ruskiemu, Stanisławowi Kazimierzowi Bieniewskiemu Czerniechowskiemu Woiewodom, Wielmoż: Alexandra Ianusza Xcia Ostrogskiego, y Zasławskiego Hrabi na Tarnowie Opiekunom, rezygnować, *iure perpetuo Terrestri* grunt pewny ordynacyi podległy, z poddanemi tegoż Wielmożnego Xcia Ostrogskiego, y Zasławskiego dziedziczny Urodzonemu Teodorowi Denhoffowi Podkomorzemu Koronnemu, to iest grunt za pałacem naszym w Warszawie będący, za słuszną za ten grunt rekompensę, ktora rezygnacya iako prędko będzie uczyniona, *in toto* onę *praesenti lege* approbuiemy, nie deroguiąc nic kommissyi y rozgraniczeniu między gruntami y strukturami pałacu naszego, y gruntami pomienionego Xiążęcia *de data Sabbathi in vigilia festi S. Iacobi Apostoli anni* 1661 uczynionemu, ktorą kommissyą y rozgraniczenie, tudziesz pozwolenie przedaży, *consensu omnium accedente in omnibus clausulis et paragraphis* approbuiemy.

Fundacya kaplice w kościele Krakowskim.

98. Dosyć czyniąc ostatniey woli Naiaśnieyszego ś. pamięci Krola I. M. Zygmunta Trzeciego Pana Oyca naszego, wystawiliśmy przy kościele kathedralnym w zamku naszym Krakowskim kaplicę na chwałę Bożą, y przytym na sustentacyą kapellanow tey kaplice wieś Mysławczyce do Probostwa S. Michała w tymże zamku Krakowskim *iuris Patronatus nostri Regij, authoritate Ordinarij intercedente* przyłączyliśmy, iednak że dochody z tey wsi są szczupłe, tedy nad to złotych Polskich pięć set z żup naszych Wielickich, za zgodą wszystkich Stanow czasy wiecznemi do tey kaplice na każdy rok na dzień nowego lata, tymże kapellanom naznaczamy, y przywilcy nasz na to im daiemy, ktory powagą Seymu tego approbuiemy, *sine præjudicio* soli stanowi szlacheckiemu należącey. 955

Dyspozycya dobr ziemskich, to iest Nieporętu y Białołęk w Ziemi Warszawskiey leżących.

99. Umyśliliśmy z dobr naszych, ktore w Koronie prawem Ziemskim trzymamy, to iest Nieporęta y Białołęki, niektore *fundationes et pia legata* uczynić, ktore tą konstytucyą za zgogą wszystkich Stanow approbuiemy, y bądź przez testament nasz, bądź przez przywiley *dispositionem* tych dobr naszych uczyniemy, że ma bydź ważna powagą Seymu tego deklaruiemy, *salvis oneribus Ecclesiæ et Reipublicæ.*

Approbacya fundacyi Probostwa, y erekcya szpitala na ubogich w Krasnym.

100. Melioracyą fundacyi probostwa, y szpitala w Krasnym, w dobrach dziedzicznych, Wielmożnego Iana Kazimierza na Krasnym Krasińskiego, Podskarbiego Wielkiego Koron. Łuczyńskiego Starosty naszego, przez niegoż uczynioną, y *ex proprio patrimonio* erygowaną, za zgodą wszech Stanow Koronnych, y W. X. Lit. approbuiemy, y to *pium opus* w protekcyi naszey y Rzeczyposp. *perpetuis temporibus* mieć będziemy.

Approbacya placu Reformatom Krakowskim.

101. Ponieważ place pewne, na przyczynienie zmurowania kościoła Oycowie Reformaci Krakowscy, u miasta Krakowa *per commutationem mediante pro oneribus Reipubl. satisfactione* dostali, tedy te place klasztorowi temu inkorporuiemy *perpetuo* y od wszelakich podatkow pomienionych Oycow, ponieważ miasto te *onera* wzięło na się, uwalniamy. Ten zaś plac za miastem od Oycow tychże miastu *per commutationem et satisfactionem* rezygnowany approbuiemy, *salvis* z tego placu rezygnowanego miastu, *oneribus Reipubl. et Ecclesiæ.*

Swiątniki wieś kościoła Nayświętszey Panny Sendomierskiego.

102. Stosuiąc się do pobożney intencyi Predecessorow naszych ś. pamięci Krolow Polskich, ktorzy fundacyą Swiątnikow od Iadwigi Swiętey kościołowi Sendomirskiemu uczynioną, zawsze *inviolatam* mieć chcieli, ustawicznemi ią stwierdzaiąc przywileiami onęż *in suo robore* za-
956 chowuiemy, y ludzi tamecznych, ktorzy dziennym y nocnym pracom, koło tegoż kościoła *invigilant*, przy prawach, y wolnościach, przez przywileie im nadanych, zupełnie konserwuiąc, od wszelakich stacyi y stanowisk, chlebow zimowych, podwod, popasow, noclegow, także przechodow żołnierskich, *perpetuis temporibus* uwalniamy; y *forum* w Trybunale Koronnym Lubelskim abo Piotrkowskim (gdzie się na tenczas sądzić będzie) krzywd swoich dochodzenia naznaczamy.

Approbacya fundacyi Oycow Augustynianow w Białey Cerkwi.

103. Za usilną prozbą Urodzonego..... Stachurskiego Generała naszego y innych Officyerow na prezydium w Białey Cerkwi zostawaiących dla pomnożenia chwały Bożey *ritus Romani*, y wygody nabożeństwa katholickich ludzi, fundacyą *de nova radice* klasztoru y kościoła Oycow Augustynianow tamże w Białey Cerkwi mieście approbuiemy, na ktorą przywiley z Kancellaryi naszey wydać roskazaliśmy, ktory *in omnibus punctis, et clausulis, authoritate præsentis Conventus* stwierdzamy.

Approbacya praw Panien Gnieznieńskich Zakonu Swiętego Franciszka.

104. Prawa nadane, y przywileie tak od Xiążąt Ichmciow iako też ś. p. Antecessorow naszych, miasteczku Kostrzynowi, y wioskom do niego należącym Panien Zakonnych Konwentu Gnieźnieńskiego S. Franciszka, *in toto* approbuiemy, y od publicznych podatkow *ex quo* ich w regestrach poborowych niemasz, przechodow, stanowisk, stacyi żołnierskich assygnacyi wszelakich, także chlebow zimowych uwalniamy.

Approbacya fundacyi OO. Dominikanow w Iałowicach.

105. Za zgodą wszech Stanow fundacyą Oycow Dominikanow przez Urodzonego Samuela Dokmata Isaykowskiego Sędziego Ziemskiego Łuckiego, na dobrach dziedzicznych wsi Iałowicach w Woiewodztwie Wołyńskim y Powiecie Łuckim uczynioną, *in toto* approbuiemy.

Approbacya fundacyi nowey kościoła y plebanii, we wsi Suleiowie, w Ziemi Nurskiey.

106. Fundacyą kościoła y plebanii we wsi Suleiowie, w Starostwie Stanisławowskim, w Ziemi Nurskiey, przez Urodzonego Samuela z Lipia Lipskiego, *antecedaneum* tegoż Starostwa *possessorem* znaczny własnym kosztem *de nova radice* uczynioną, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, trzy włoki na poświątne temuż kościołowi w teyże wsi naznaczaiąc, *et immunitati ecclesiasticæ adscribendo*, y inne ktore *ex pietate sua* pomieniony fundator dobra kupił applikuiąc, o czym wszystkim obszerniey przywi-
957 ley nasz wydać z Kancellaryi Koronney roskazaliśmy. Ktory *in omnibus punctis et clausulis* za zgodą wszech Stanow stwierdzamy.

Klasztor Oycow Dominikanow w Sieradzu.

107. Wieś Piaski nazwaną, dobra dziedziczne do klasztoru Oycow Dominikanow w Sieradzu *recenti fundatione* applikowaną, *salvis oneribus Reipubl. et circa immunitatem* dobrom inszym ziemskim, *in toto* konserwuiemy, *salvo servitio publico*, iako z dobr ziemskich, *et iuribus Reipublicæ.*

Wieś Kaweczynek do probostwa Kalinoskiego.

108. Przywiley Naiaśnieyszego Krola IMci Kazimierza Antecessora naszego wiosce Kaweczynek nazwaney, w Powiecie Sieradzkim leżącey roku 1487 nadany, *salvis oneribus Reipubl.* approbuiemy.

Klasztor Węgleczewski w Powiecie Sieradzkim.

109. W Węgleczewie dobrach naszych stawek

pewny przy wsi kosztem klasztoru Węgleczewskiego na gruncie naszym erygowany, y *in possessione* tegoż klasztoru zdawna zostaiący, temuż klasztorowi, y z gruntem *in ea circumferentia*, iako *præsens* iest, między groblami, *consentiente moderno eorundem bonorum tenutario* inkorporuiemy, wiecznymi czasy. Do tegoż klasztoru wioskę Prochna *recenti funditione* applikowaną, *salvis oneribus Reipubl.* uwalniamy, *et circa immunitatem* dobrom inszym ziemskim *servientem* zachowuiemy.

Szpital żołnierski w Podolskim Kamieńcu.

110. Stosuiąc się do pobożney intencyi Wielmożnego Michała z Stanisławic Stanisławskiego, Woiewody Kiiowskiego, ktory umyślił dobra swoie dziedziczne, w Woiewodztwie Podolskim, leżące, to iest wsi Hołozubince y Rzeczyńce, na prowizyą y szpital żołnierzow na usłudze naszey y Rzeczyposp. pokaleczonych fundować, na co iako rzecz słuszną, powagą Seymu teraźnieyszego zezwalamy, tak gdy kto do akt ktorychkolwiek authentycznych tę fundacyą *personaliter* stanąwszy, przyzna, onę za zgodą wszech Stanow approbuiemy, zostawuiąc onemu *plenariam meliorandi facultatem.*

Fundacya Oycow Bonifratellow w Kamieńcu.

111. Życząc aby na każdym mieyscu chwała Boża pomnożenie miała, a mianowicie między ludźmi rożney religii w Kamieńcu zostaiącemi, ponieważ Urodzony Gabryel z Silnice Silnicki, Stolnik Podolski, klasztor Oycow Bonifratellow, w Kamieńcu fundować zamyślił, onemu dwor szlachecki podatkow publicznych wydawaniu niepodległy, kupić pozwalamy, y summy te, ktore na dobrach pewnych zostaią, tymże Oycom na
958 prowizyą naznaczamy, y fundusz za zgodą wszech Stanow approbuiemy.

Approbacya przywileiu danego Wikaryom kościoła Bocheńskiego.

112. Życząc aby *fundationes* przez Przodkow naszych uczynione, *in suo robore* zostawały, za zgodą wszech Stanow, kapłanom kościoła farnego Bocheńskiego na pensye im należące, przywiley od Nas dany *in toto* approbuiemy.

Kościoł Sulmierzycki.

113. Że w Sulmierzycach, miasteczku naszym, do Starostwa Odolanowskiego należącym, kościoł na pięciu placach mieyskich zbudowany iest, w ktorym obraz cudowny Nayświętszey Panny zostawa, tedy aby tym sposobniey y skuteczniey chwała Boża y cześć Nayświętszey Panny na tamtym odprawować się mogła mieyscu, te pięć placow na ktorych ten kościoł stoi, powagą Seymu teraźnieyszego od wszelakich Rzeczypospolitey uwalniamy podatkow.

Uwolnienie probostwa Chockiego od assygnacyi Żołnierskich.

114. Iż probostwo Chockie od ś. pamięci Xiędza Andrzeia Lipskiego Biskupa Krakowskiego, *mere* na familią *domus Lipscianæ* y krewnych swoich fundowane, *eo prætextu*, aby na nauki *census* iego probostwa studentow dochodził, a teraz przez delacyą żołnierskich exakcyi *proventus* umkniony, y *studia piæ fundationis cessarunt*, te dobra iako *terrestria bona* od wszelakich assygnacyi żołnierskich, stanowisk, *authoritate praesentis Conventus in perpetuum* wolne mieć chcemy.

Uwolnienie wsi Wolice, y innych w Woiewodztwie Bełskim leżących, ad pios usus fundowanych dobr.

115. Ponieważ wieś Wolica, kościoła y probostwa Uchańskiego, także wieś Staię konwentu Bełskiego, Panien Zakonnych Dominika S. także Oycow Dominikanow, wsi Kustoszyn, Liski, y Widkow tegoż konwentu. Także Zawalow, y Zabote Oycow Franciszkanow Zamoyskich są *ad pia opera* z dobr dziedzicznych fundowane, przeto aby od chlebow zimowych, y assygnacyi wszelkich żołnierskich, Wielmożnych Hetmanow *salvis oneribus Reipubl.* uwolnione były mieć chcemy.

Inkorporacya konwentowi Oycom Dominikanom Brzeszczkim, także kościołowi Radzieiowskiemu farnemu pewnych łanow.

116. Bez wszelkiego dobr naszych uszczerbku *cultum Divinum promovendo*, w nagrodę odiętego *victus et amictus* przez woysko pewne włoki pu-
959 ste na Rzadkiey Woli Oycom Dominikanom, a włokę iednę w Starostwie Radzieiowskim kościołowi Radzieiowskiemu farnemu, *praevio consensu* Urodzonych Starostow, za zgodą wszech Stanow inkorporuiemy *salvis oneribus Ecclesiae et Reipublicae.*

Zachowanie przy prawie Oycow Reformatow w Podgorzu.

117. Doniesioną maiąc przez Posłow Ziemskich, krzywdę Oycow Reformatow w Podgorzu, iż na gruntach, od Urodzonego Stanisława Sokołowskiego, Kasztellana Bydgoskiego, *per piam fundationem* nadanych, prawami y approbaczami od Nas stwierdzonych, niektorzy mieszczankowie, domki szynkowne postawili, z wielką przeszkodą chwały Bożey, *in quantum* by się to pokazało, że nie są *fundationi* podległe, tedy aby daley przeniesione były, *authoritate praesentis Conventus* deklaruiemy.

Aprobacya fundacyi Oycow Karmelitow w Bielsku.

118. Fundacya klasztoru Oycow Karmelitow w mieście naszym Bielsku, w Woiewodztwie Podlaskim leżącego, podług odprawiony przez Urodzonych Lustratorow z Seymu naznaczonych lustracyi, *in toto authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Kommissya Oycom Dominikanom z żydami Chełmskiemi.

119. Za instancyą Urodzonych Posłow Ziemskich, z rożnych Woiewodztw, y z suppliki Oy-

cow Dominikanow wzieliśmy wiadomość, o zabranym gruncie kościelnym w mieście Chełmie tychże Oycow Dominikanow, y wystawieniu na nim bożnicy przez żydow Chełmskich. Iakośmy kommissyą z Kancellaryi naszey, *ex consensu utriusque partis* wydać roskazali, y na nię Kommissarzow naszych Wielebnych X. Mikołaia Swirskiego Suffragana Chełmskiego, Iana Romanowskiego Kanonika Chełmskiego, Urodzonych Iana Romanowskiego, Chorążego Chełmskiego, Zbigniewa Sługockiego Sędziego Ziemskiego Buskiego, Pisarza Grodzkiego Chełmskiego, Andrzeia Wiśniowskiego Podsędka Ziemskiego y Podstarościego Chełmskiego, Krzysztofa Kordyza Podczaszego Bracławskiego, Marcina z Liniewa Liniewskiego Łowczego Bracławsk. Andrzeia Hoszczyńskiego, Woyskiego Horodelskiego deputowali, tak pomienioną kommissyą *vigore praesentis Conventus* mieć chcemy. A Urodzonych Kommissarzow naznaczonych *fide et conscientia* obowięzuiemy, aby *postposito omni respectu et procrastinatione* pomienioną kommissyą *ad effectum* przyprowadzili.

Libertacya dwuch łanow Oycow Karmelitow w Woli Gułowskiey w Powiecie Stężyckim.

960 120. Dwa łany roli na klasztor Oycow Karmelitow w Woli Gułowskiey fundowane, od wszelakich exakcyi uwalniamy.

Zakonnice Karmelitańskie Bosse w Poznaniu.

121. Chcąc aby chwała Boża w oyczyznie naszey zakwitnęła, tedy Zakonnicom Karmelitankom Bossym w Poznaniu za instancyą Posłow Ziemskich Poznańskiego y Kaliskiego Woiewodztw, place *intra moenia civitatis ejusdem* na kościoł y klasztor kupić, *authoritate praesentis Conventus* pozwalamy, tak iednak, aby to bez uszczerbku prowentow Rzeczyposp. było.

Approbacya XX. Piarum Scholarum.

122. Fundacye w Państwie naszym *Clericorum Pauperum Matris Dei Piarum*, *Scholarum*, z doroczną w żupach naszych Wielickich summy, tysiąca sześciu set złotych Polskich prowizyą, powagą Seymu teraźnieyszego approbuiemy, y aby podług *institutum* swego uczyli, pozwalamy, *non derogando iuribus et privilegijs*, *Patrum Societ. Iesu*, *juxta constitutionem an. 1635.*

Approbacya praw kościoła farnego Leżayskiego.

123. Prawa wszystkie kościoła farnego Leżayskiego inkorporowanego konwentowi Miechowskiemu *Canonicorum Regularium SSmi Sepulchri Domini* przez Nas osobliwym przywileiem konfirmowane, y *noviter* nadane, powagą Seymu teraźnieyszego approbuiemy.

Commutatio dobr Oycow Dominikanow Warszawskich.

124. Iż we wsi Iamielniku w Ziemi Łukowskiey leżącey pewne cząstki szlacheckie *discontinuant* dobra Oycow Dominikanow Warszawskich. Przeto aby na te *sortes* za insze swoie dziedziczne dobra kommutacyą uczynić mogli, *authoritate praesentis Conventus* pozwalamy, *salvis oneribus Reipubl. et aequivalentia cammutandorum bonorum.* Na ktorey doyzrzenie Sąd Ziemski Warszawski, ktorego *fidem eo nomine* obliguiemy, naznaczamy.

Klasztor Oycow Bernardynow Ostrołęckich.

125. Za zgodą wszystkich Rad y Posłow Ziemskich, place na ktorych kościoł y klasztor Oycow Bernardynow, za konsensem naszym *ex parte* iest wystawiony, na potym *per fundatorem* ma bydź wybudowany, *cum omnibus commoditatibus et officinis*, od podatkow y ciężarow Rzeczyposp. uwalniamy, *et immunitatibus ecclesiasticis* inkorporuiemy.

Fundacya Oycow Dominikonow w Iałowicach y w Orszynie.

126. Fundacyą Urodzonego Samuela Dołmata Isaykowskiego Sędziego Ziemskiego Łuckiego Zakonnikow S. Dominika, w dziedzicznych 961
dobrach w Iałowicach y Orszynie nazwanych, w Woiewodztwie Wołyńskim, w Powiecie Łuckim leżących, przed zupełnym sądem Warszawskim, y aktami Seymowemi, *juxta praescriptum constitutionis anni 1635* przez tegoż Urodzonego Sędziego Łuckiego na Seymie przeszłym *personaliter* zeznaną, *authoritate Conventus praesentis in omnibus punctis et clausulis* czasy wiecznemi approbuiemy.

Wieczność Oycom Karmelitom antiquae Observantiæ konwentu Wąsoskiego w Ziemi Wiskiey.

127. Za prośbą obywatelow y Posłow Ziemie Wiskiey, Oycom Karmelitom *antiquae Observantiae* konwentu Wąsoskiego w mieście naszym Wąssoszu *de nova radice* fundowanym *succurrendo* ich *egestati bona haereditaria* w tymże Powiecie *non excedendo summam decem millium florenorum Polonicalium authoritate praesentis Conventus* kupić lubo na zastawę dać pozwalamy, y place w Wąsoszu temuż konwentowi legowane y nadane inkorporuiemy, *salvis oneribus Reipublicae.*

Opatrzenie kościoła Brochowskiego.

128. Kościoł w Brochowie kosztem wielkim zmurowany, w Ziemi Sochaczewskiey leżący że na konserwacyą swoię, żadnego nie ma funduszu, tedy tey bazylice *in vim perpetuae provisionis* Plecewice przyległą wioskę pustą bez ludzi y domow zostaiącą, na ten czas w possessyi Urodzonego Olbrachta Adryana Lasockiego Sędziego Ziemskiego Wyszogrodzkiego będącą, za zgodą Stanow Rzeczyposp: czasy wiecznemi konferuiemy, *et immunitati ecclesiasticae salvis oneribus Reipubl:* inkorporuiemy.

Inkorporacya pola Oycom Dominikanom Halickim.

129. Kościołowi S. Anny w Haliczu Oycow Dominikanow od lat kilku set zburzonemu, a teraz *ex fundamentis* przez Urodzonego Chorążego Koronnego, Starostę naszego Halickiego

erygowanemu, ktory z konwentem swoim żadney prowizyi nie ma, konserwacyi, y dalszey restauracyi iego, pole Chorostkow nad rzeką Lipą leżące, nazwane od Starostwa Halickiego, wedle listu Starosty naszego Halickiego, daruiemy, y wiecznemi czasy inkorporuiemy, *salvis oneribus Reipubl.*

Uwolnienie włok dwu Oycow Augustynianow.

130. Dwie włoce gruntu w mieście Ciechanowie klasztorowi konwentu Oycow Augustynianow zdawna nadane, *authoritate praesentis Conventus* od spu Staroście należącego y innych wszystkich ciężarow prywatnych, mieyskich, *salvis* iednak *alijs oneribus Reipub:* uwalniamy.

Uwolnienie włok dwu Panien Zakonnych konwentu Przasnyiskiego.

962 131. Maiąc osobliwy respekt na spustoszenie klasztoru Panien Zakonnych konwentu Przasnyiskiego, onym nadane dwie włoce *authoritate praesentis Conventus salvis oneribus Reipublicae* od wszelkich ciężarow prywatnych y exakcyi żołnierskich uwalniamy.

Uwolnienie Panien Zakonnych klasztoru Głogowskiego od pensyi do zamku Schowskiego.

132. Ponieważ *constat ex origine fundationis* Panien Głogowskich, że wioski ich, tu w Polszcze leżące Kundow, Hmendorz, y Kandlewo nazwane, do żadnych pensyi, do zamku Schowskiego Starostom tamecznym nie należały, od ktorych y poślednieysze prawa, oneż uwalniaiące nastąpiły. Tedy za konsensem wszech Stanow, y powszechną zgodą całey Rzeczyposp: od pomienionych ciężarow one uwalniamy.

Uwolnienie Panien Zakonnych klasztoru Srzemskiego od stanowisk y przechodow żołnierskich.

133. Maiąc respekt na *summam egestatem* Panien Zakonnych klasztoru Srzemskiego, ktore tak przez nieprzyiaciela Koronnego, iako stanowiska, y przechody żołnierza domowego, puł wioski Lubiatowo nazwaney cale zruynowane maią, tedy od tychże stanowisk, iako y przechodow żołnierskich onę *in perpetuum* uwalniamy.

Fundacya Oycow Kartuzyanow Gidelskich.

134. Dekreta Trybunalskie względem fundacyi Oycow Kartuzyanow w Gidlach *in suo robore* zostawuiąc, warniemy *lege praesenti*, *ex consensu Ordinum*, aby dobra do tey fundacyi należące, wszystkie iako Ziemskie, do żadnych stanowisk, chlebow zimowych, y pobocznych, stacyi, noclegow, popasow, podwod, y wszystkich *in genere* exakcyi żołnierskich, nie podlegały: y owszem wolne zostawać maią, *oneribus Ecclesiae et Reipub: salvis*, ktora konstytucya wszystkim klasztorom, tak zakonnikow, iako y zakonniczek na dobrach ziemskich fundowanym, w Koronie y W. X. Lit. służyć ma.

Panny Zakonne Wieluńskie.

135. To zawsze było nayprzednieysze nasze *studium*, pomnożenie chwały Bożey. A iż Panny Zakonne Wieluńskie zakonu S. Franciszka do Nas y Stanow Rzeczyposp: supplikowały, maiąc dobra swoie *funditus* zniesione, aby im wolno było we wsi Kowalach z posagow ich tę cząstkę skupić, abo zamienić ktora im iest na przeszkodzie. Przeto za zgodą wszech Stanow, (maiąc wzgląd na ten zakon) ochotnie na to pozwalamy, ktorą gdy skupią albo zamienią tak iako y insze dobra ziemskie, na ktorych są fundowane, aby od przechodow, y noclegow, stacyi żołnierskich, były uwolnione, powagą Seymu teraźnieyszego mieć chcemy, *salvis oneribus* 963
Ecclesiae et Reipublicae na Seymach uchwalonych.

Taż konstytucya Oycom klasztoru Winiszowskiego, *Ordinis Sancti Pauli primi eremitae* służyć ma.

Approbacya fundacyi plebanii we wsi Iasieniu, alias Dolnych Ustrzykach, cum commutatione dobr tych za Gorne Ustrzyki.

136. Dla pomnożenia chwały Bożey, fundacyą plebanii we wsi Iasieniu, *alias* Dolnych Ustrzykach, Diecezyi Przemyślskiey przez Urodzonego Macieia Stanisława z Unikowa Ustrzyckiego Podsędka Sanockiego, dzierżawcy tey wsi uczynioną, approbuiemy. A chcąc mieć gruntownieyszą kościoła tego fundacyą, na odmianę dobr tych Iasienia, *alias* Dolnych Ustrzyk, za dobra Gorne Ustrzyki pomienionego Urodzonego Podsędka Sanockiego dziedziczne, maiąc od Kommissarzow naszych na to zesłanych *de aequivalentia bonorum* dostateczną informacyą, pozwalamy, *onera militaria et Reipublicae* na Gorne Ustrzyki, *et onera privatorum* na Dolne Ustrzyki przenosiemy. Na co przywiley *commutationis* z Kancellaryi naszey wydać zleciliśmy, ktory *praesenti lege* na wieczne czasy approbuiemy.

Uwolnienie kamienice kościołowi Wikłowskiemu należącey.

137. Dla pomnożenia skutecznieyszego chwały Bożey, kamienicę w Piotrkowie od Wikłowskich kościołowi farnemu Piotrkowskiemu zapisaną, a teraz na organistę obroconą, od wszelkiego stanowiska Deputatow Trybunału Koronnego, *ex consensu omnium Ordinum*, *in perpetuum* uwalniamy.

Klasztor Bolesławski.

138. Uważaiąc wielkie spustoszenie y zniszczenie konwentu Bolesławskiego, ponieważ Urodzony Ian Radzieiowski Starosta Bolesławski z małżonką, Chotynin folwark nazwany z młynem y stawkiem konwentowi temu ustąpił, y w possessyą puścił, *zelum* iego ku pomnożeniu chwały Bożey approbuiąc, mieć chcemy aby te dobra przy konwencie tym zostawały, *salvis oneribus Ecclesiae et Reipublicae* y fundacye ich approbuiemy.

Franciszkani Barscy.

139. Fundacyą ktorąśmy z pobożney intencyi naszey, Oycom Franciszkanom Barskim uczynili, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Karmelici Trębowelscy.

140. Na pomnożenie chwały Bożey, y poratowanie zruynowanego kościoła y konwentu Oycow Karmelitow Trembowelskich, temuż klasztorowi y kościołowi, łan ieden *mensurae Culmensis*, uroczysko nazwane Poryczowka, *consentiente ad id Generoso Capitaneo nostro Tremboliensi, jure perpetuo* applikuiemy y daruiemy, *salvis juribus et oneribus Reipublicae.*

964

Szpital Leżayski.

141. Pobożną erekcyą szpitala Leżayskiego, przez Urodzonego Alexandra Korabiowskiego stwierdzamy, y z zwykłey naszey propensyi, ku chwale Bożey pomnożeniu, łan pewny ieden, przy ktorym ten szpital zbudowany iest, do szpitala tego *perpetuo* daruiemy, *et juri Ecclesiastico absque omni Reipublicae onere* inkorporuiemy.

Deklaracya dobr Oycow Iezuitow Gdańskich y Choynickich.

142. Ponieważ Oycowie *Societatis Iesu* rezydencyi Choinickiey dobra fundacyi swoiey podległe, wszystkie *jure Terrestri possident*, y te ktore za konsensem Rzeczyposp: w konstytucyi *anni* 1638 wyrażonym, *salvo onere publico* przykupili, iako dobra ziemskie trzymaią. Tedy że takowe dobra żadnym ciężarom żołnierskim, y exakcyom chleba podlegać nie maią, deklaruiemy. Takoważ deklaracya dobrom Oycow Iezuitow Gdańskich na Szotlańcie będących Gembice y Czepielsk nazwanym służyć ma.

Pozwolenie części dziedzicznych w Wilkowie zakonnicom tameczaym.

143. Za prośbą Posłow Ziemie Rawskiey aby *haeredes sortium terrestrium* we wsi Wilkowie tamecznym zakonnicom dobra swoie przedać mogli, pozwalamy, *salvis oneribus et juribus bonis nobilitaribus servientibus.*

Exekucya dekretu Panien zakonnych Thorunskich.

144. Za instancyą Posłow Ziemskich oboyga narodow do Nas wniesioną, przywodząc do exekucyi konstytucyą 1661. Także dekret nasz na Sądach Relacyinych ferowany, o kościoł S. Iakuba w nowym mieście Thoruńskim, Pannom Zakonnym przysądzony, naznaczamy Kommissarzow naszych Wielmożnych, Wielebnych, Urodzonych, Iana Ignacego Bąkowskiego Woiewodę Pomorskiego, Damiana Kretkowskiego Chełmińskiego, Pawła Ludwika Szczawińskiego Inowrocławskiego, Brzeszkiego Starostę, Iakuba Zboinskiego, Dobrzyńskiego, Kasztellanow: Marcina Bystrama Biskupa Argiweńskiego, Suffragana Chełmińskiego: Stanisława Dąbskiego Archidiakona Płockiego: Michała Działyńskiego Starostę Kiszewskiego: Wacława Lasockiego Chorążego, Olbrachta Adryana Lasockiego Sędziego Ziemskiego, Wyszogrodzkich. Ktorzy na dzień ośmnasty *Iulij anni praesentis absentia nonnullorum non obstante* do Torunia ziadą, kościoł ten, ze wszystkiemi do niego należytemi rekwizycyami, w dzierżawę, y realną possessyą Pannom oddadzą, y we wszystkim do exekucyi dekret nasz przywiodą, nie oglądaiąc się na żadne oppozycye, y owszem *admota nobilitate, et forti manu* żołnierza naszego *in praesidio* Torunia zostawaiącego. A *in contravenientes, vel sese executioni opponentes, pœnam infamiae et colli*, przez tychże Kommissarzow (przed ktorymi *forum contravenientibus in ibidem* naznaczamy) *in instanti decernendam et publicandam* zakładamy. A *post expeditam commissionem, et executionem contra irritantes eandem*, za dworem naszym, *ad instantiam Instigatoris ex delatione* każdego szlachcica *terminum* naznaczamy *peremptorium.*

965

Approbacya gruntow Oycom Augustyanom, konwentu Lubelskiego.

145. Chcąc zakonnikom Augustyna S. konwentu Lubelskiego *augere fundationem*, przywiley na grunt pewny klasztorowi przyległy od miasta naszego Lublina *mediante nostra approbatione et consensu* miasta Lublina, *cum omnibus* gruntu tego *attinentijs, in perpetuum* darowany, przy przywileiu dawnym na łan roli Słuszczyńskiey nazwaney, we wsi naszey Tatarach, do Starostwa Lubelskiego należącey, ktorego Urodzony niegdy Ian Moskowski *Vicesgerent* Grodzki Lubelski, *privilegio advitali* trzymał, y tegoż ustąpił, powagą Seymową *in toto* approbuiemy, y tąże łan, *immunitatibus ecclesiasticis* inkorporuiemy, *salvis oneribus Reipublicae.*

Approbacya gruntu szpitalnego w Ostrowie.

146. W Ostrowie miasteczku pewne grunty nad łan roli niewynoszące, przez Xiędza Proboszcza szpitalnego skupione, za konsensem Urodzonego Starosty Parczewskiego, temuż szpitalnemu kościołowi inkorporuiemy, y dla pomnożenia chwały Bożey od ciężarow żołnierskich uwalniamy, *salvis oneribus Reipublicae.*

Łan ieden roli na rołaniec Lubelski nadany.

147. Łan roli we wsi Krzeczonowie, w Starostwie Lubelskim pusto leżący do aukcyi rożańca Swiętego na fundacyą promotora *authoritate praesentis Conventus* inkorporuiemy, *et ecclesiasticis immunitatibus adscribimus, salvis oneribus Ecclesiae et Reipublicae.*

Libertacya dobr klasztoru Wiśnickiego.

148. Fundacya klasztoru Oycow Karmelitow na Wiśniczu, od Wielmożnego niegdy Lubomirskiego Woiewody Krakowskiego uczyniona, iako iest *in gratitudinem accepti beneficij* od Pana Boga w porażce sił Tureckich pod Chocimem *insignis*, tak aby w swoiey subsistencyi *in perpetuam memoriam* zostawała *interest* Rzeczyposp.

966

A że dobra do tego klasztoru fundowane przechodami, stanowiskami, wyciąganiem chlebow od żołnierzow pustoszeią: przeto waruiemy *praesenti lege*, aby od tych ciężarow żołnierskich zupełnie uwolnieni byli, *et jure Terrestri gaudeant.* Toż o dobrach klasztorow Buskiego y Chęcińskiego Panien Zakonnych mieć chcemy, y place około kościoła ich będące, aby *ab oneribus* kontrybucyi wolne zostawały, iako kościelne.

Approbacya fundacyi Urodzonego Stanisława Zaręby Sędziego Sendomirskiego.

149. Chcąc My chwałę Bożą w Państwach naszych, iako naylepiey pomnażać, y wdzięczność Panu Bogu *tanti beneficij* wyświadczyć, ktore *in conservatione* Państw naszych uznaliśmy, gdy nieprzyiaciele rożni *in exitium* iey *conglobati*, nietylko nie odnieśli żadney korzyści zapędow swoich, ale z wielką konfuzyą, ledwo *ad sua remeare* mogli. Przeto fundacyą z kościołem wymurowanym Oycom Iezuitom Krosińskiego Kollegium, ktorą Urodzony Stanisław Zaręba, Sędzia Ziemski Sendomirskiego Woiewodztwa imieniem naszym y całey Rzeczyposp: *in memoriam tanti beneficij* uczynił, y w aktach Trybunalskich Lubelskich zapisał, przychylaiąc się do konstytucyi 1635 o fundacyach uchwaloney, one *authoritate praesentis Conventus perpetuo* approbuiemy, y dobra te, na ktorych *summa fundata* zostawać będzie, *circa jura Terrestria* zachowuiemy, tak iako przedtym były, y od chlebow, stanowisk, przechodow, y ciężarow woyskowych uwalniamy, *salvis oneribus*, ktore *ex bonis terrestribus praestantur.*

Libertacya dobr Panien Zakonnych klasztoru Iarosławskiego.

150. Maiąc osobliwy wzgląd na ubostwo Wielebnych Panien Zakonnych klasztoru Iarosławskiego S. Augustyna, dobra ich w Ziemi Przemyślskiey leżące, pod Iarosławiem, to iest wieś Murawsko, Kidałowice, y dworki w Iarosławiu *ad pia opera* fundowane, z dziedzicznych dobr, tedy te dobra od assygnacyi Hetmańskich, chlebow zimowych, y wszelakich exakcyi żołnierskich, *authoritate praesentis Conventus in perpetuum* uwolnione mieć chcemy, *salvis oneribus Ecclesiae et Reipubl.*

Monaster Lawrowski S. Onufrego, y monaster Krechowski.

151. Prawa, przywileie Krolow IchMć: Antecessorow naszych, y od Nas monasterowi Lawrowskiemu założenia S. Onufrego w Ziemi Przemyslskiey leżącemu nadane, z wioską Narczułką approbuiemy. Także monaster Krechowski przy prawach, gruntach, y kommissyach wywiedzionych *hac lege perpetua* zachowuiemy.

967 **Libertacya dobr Oycow Dominikanow Warszawskich.**

152. Dobra Oycow Dominikanow Warszawskich, Mlecin w Warszawskiey, Lupniak w Łukowskiey, Szeroki w Sochaczewskiey Ziemiach leżące, *cum suis attinentijs* iako *ex natura sua* dziedziczne, od chlebow zimowych, stacyi, y innych ciężarow żołnierskich, *authoritate praesentis Conventus* uwalniamy, *salvis* iednak *oneribus Reipublicae.*

Approbatio privilegiorum et auctio fundationis Oycow Kamaldulow przy Warszawie.

153. Przywileie wszystkie od Nas y Antecessora naszego ś. p. Władysława Czwartego Pana Brata naszego, Oycom Kamaldulom przy Warszawie nadane, *in omnibus punctis et clausulis, anni* z kommissyą 1659 odgraniczenia gruntow od Starostwa Warszawskiego, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. Także przewoz Zerański pod klasztorem będący wiecznemi czasy do tegoż klasztoru inkorporuiemy, *et immunitatibus ecclesiasticis adscribimus, auctionem* zaś fundacyi *ex consensu Ordinum* na teraźnieyszym Seymie pozwoloną, w krotce deklarować będziemy.

Approbacya fundacyi Oycow Kamaldulow przy Krakowie.

154. Fundacya Oycow Kamaldulow na Srebrney Gorze przy Krakowie, od Wielmożnego niegdy Mikołaia Wolskiego Marszałka Wielk: Koronnego, na ziemskich y dziedzicznych dobrach swoich uczynioną, *authoritate Conventus praesentis in toto* approbuiemy, *et immunitatibus ecclesiasticis adscribimus.*

Deklaracye Woiewodztw y Ziem Koronnych.

Woiewodztwo Poznańskie. Na zapłatę woysku dawnego długu *cum abjuratis juxta tariffam anni 1661* dwadzieścia y cztery podymnego deklaruie, *in futurum* zaś na dwie ćwierci woysku na teraźnieyszym Seymie postanowionemu, ktoremu ćwierć *a 1 Aug:* poczynać się ma, sześć także podymnych *cum abjuratis* pozwala *cum ea conditione*, że przez Woiewodztwa dług przeszły za assygnacyą Trybunału Lwowskiego, a *in futurum* podług podziału namowionego płacić będzie, *modum contribuendi* biorą sobie na Seymik *Relationis* do braci, *quocunque genere contributionum*, byle *cum abjuratis*, ktory sobie *pro die 6 Iunij* na mieyscu zwyczaynym naznacza.

Woiewodztwo Krakowskie. Summę dwadzieścia y cztery podymnego *correspondentem juxta abjurata anni 1661 et liquidationem ejusdem exactionis* na kommissyi Lwowskiey *peractam*, na zapłatę woysku starego zaciągu z teyże kommissyi ordynowanemu wedle assygnacyi z Trybunału Skarbowego blisko następuiącego, Lwowskiego w Woiewodztwie swym wyliczyć submittuie się *pro die ultima Iulij.* Wytrąciwszy summę ktorą kwitami weryfikować będzie podług traktatu Legonickiego *ad rationem* zasług woysku wyliczoną na trzy ćwierci. Tudzież y drugą summę trzy tysiące dziewięć set, pięćdziesiąt y pięć z łanowego *an: 1661* uchwalonego *per plus distributa* za wydaniem większych assygnacyi, *quam perveniebat* do skarbu nadane. Także y summę czterdzieści siedm tysięcy sto trzy-

968

dzieści ośm złotych regimentowi Arkabuzerskiemu, IMci Pana Marcyana Chełmskiego, Podstolego Sendomirskiego, *ratione* niedopłacenia trzech ćwierci *in proportione* do porownania z woyskiem wszystkim *ad rationem* zasług iemu niedodanych y przez porachowanie skarbowe przyznanych, ktorą summę, tamże w Woiewodztwie Krakowskim, na rachunek w skarbie uczyniony, y assygnacyą I. M. Pana Pisarza Polnego Koronnego daną, iemu zapłacić powinien będzie Exaktor tegoż podymnego. *Salva quoque defalcatione* przez tenże Trybunał Skarbowy Lwowski, blisko następuiący miastu Krakowowi, summy *constitutione anni 1662* warowaney. Na nową zaś zapłatę służby, ktora się zacznie *a prima Augusti* woysku summę sześciom podymnego *correspondentem* toż Woiewodztwo na dwie ćwierci wydać deklaruie *pro die 15 Septembris. Modum contribuendi* summy temuż podymnemu wszystkiemu korresponduiącey na Seymiku *Relationis pro die 6 Iunij* namowienie wolne zostawuią Urodzeni Posłowie Woiewodztwu swemu.

Woiewodztwo Sendomirskie. Na zapłatę długu dawnego woysku w służbie Rzeczypospolitey podług dyspozycyi przeszłey Lwowskiey będącemu summę dwudziestom czterem podymnym *cum abjuratis an: 1661* taryffy korresponduiącą, na Sądy przyszłe Skarbowe do Lwowa odwiozą, wytrąciwszy to, cokolwiek *ad rationem* tey summy *ex vi tractatu* Legonickiego woysku na wypłacenie trzech ćwierci wydali; na nowy zaś zaciąg *a prima Augusti anni praesentis* na ćwierci dwie summę sześciu podymnym *cum abjuratis* podług pomienioney taryffy *anni 1661* korresponduiącą na dwie ćwierci ią podzieliwszy przez Kommissarza ktorego sobie na Seymiku obiorą, płacić powinni będą. A cokolwiekby nad wywiedzioną na przyszłey kommissyi przez Poborcę swego y abiurata podymnego taryffę tymże woyskom y Woiewodztwom wydało, to w przyszłych podatkach *ante omnia* potrącono bydź ma. *Modum contribuendi* na Seymik *Relationis* do braci biorą, ktorego *laudum* także y czopowego ktore według zwyczaiu dawnego wybieraią, *approbatur*.

Woiewodztwo Kaliskie, podług deklaracyi Woiewodztwa Poznańskiego.

Woiewodztwo Sieradzkie. Że podymnego *cum abjuratis 1661* kalkulacyi w skarbie Koronnym
969 a zatym y symplę iegoż pewney nie ma, tedy dwadzieścia y 4 podymne *cum abjuratis* pozwolone takową symplę na iaką teraz iest w kompucie symple podymnego skarbowym, to iest, sześć tysięcy złotych położone, za assygnacyami Trybunału Radomskiego przeszłego, na przeszłe woyska zasługi zapłacić deklaruie. Takową symplę y sześć podymnych *cum abjuratis* na puł roka pozwolone na przeszłe woyska zasługi za assygnacyami *juxta ordinationem Reipublicae* wydać obiecuie, tego ostrzega że w kalkulacyi podymnego, ktoraby czynił Poborca tegoż Woiewodztwa *abjurata* ostatnie skarb Koronny powinien będzie przyimować, Seymik *Relationis pro die 2 Iunij* w Sadku naznacza.

Ziemia Wieluńska. Na zapłatę długu winnego woysku summę korresponduiącą dwudziestą czterma podymnych, *pro die ultima Iulij* złoży według kwitu y summy oddaney na kommissyi Lwowskiey *salvis etiam abjuratis*, także na przyszłą zapłatę woysku, na teraźnieyszym Seymie ordynowanemu na dwie ćwierci sześcioro podymne *cum abjuratis pro die 15 Septembris* wyda. *Modum contribuendi* do braci na Seymik *Relationis pro die 6ta Iunij* przypadaiący bierze, *cum ea declaratione*, że prowianty ktore wydali za assekuracyą naszą, y za kontraktami z Wielebnym X. Ianem Rożyckim Proboszczem Gnieźnieńskim z podatkow na przeszłym Seymie uchwalonych potrącone bydź maią.

Woiewodztwo Łęczyckie. Na zapłatę woysku *pro praeteritis ad ultimam Iulij anni praesentis inclusive* pozwala dwadzieścia czworo podymne *cum abjuratis*, także na dwie ćwierci *a 1 Augusti* poczynaiące się, sześcioro podymnych *cum abjuratis*. Seymik *Relationis 6ta Iunij* w Łęczycy naznaczamy, na ktorym *modum contribuendi* sobie *cavent*.

Woiewodztwo Kuiawskie Brzeskie Innowrocławskie. Dwadzieścia y czworo podymnych, podług abiurat 1661 na zapłatę woysku długu winnego wydać powinni potrąciwszy chorągwiom, ktore w pierwszych podatkach nadebrali, w płacą, a *pro persoluto* Woiewodztwom z tych podymnych potrąciwszy na przyszłe za dwie ćwierci, pięcioro podymnych, także *cum abjuratis*, względem ktorych Kozackim koniom *Nro 150* na ćwierć na koń każdy po złotych 40 *effective* w służbie będącym, płacić maią, przez dwie ćwierci: *modum contribuendi* biorą do braci, byle nie poborami *sine abjuratis*. Seymik *Relationis pro die 7 Iunij*, w Radzieiowie.

Woiewodztwo Kiiowskie. Acz ieszcze nie iest *in pacifica* dobr swoich *possessione*, iednak pozwala troie podymne *juxta contributionem 1661* byle od nieprzyiaciela y od woyska nie było *impeditum* dla ktorych podatkow, y *ratione securitatis domesticae* Seymik w Żytomierzu Wielmożny Woiewoda Kiiowski przez uniwersał swoy upatrzywszy czas spokoyny, złoży. A *interim* czopowe ktore może po miastach tamecznych, a
970 mianowicie po fortecach *practicari*, do skarbu Rzeczyposp: oddaie, ktore żeby nie *in privatos usus*, ale na *praesidium* tameczne obrocone było, y żeby iako naywięcey czynić mogło *conferet* w tym Wielmożny Podskarbi Koronny z komendantami fortec tamecznych, Seymik iednak *Relationis* we Włodzimierzu ieszcze odprawi, ktory *pro die 7ma Iunij praefiget*.

Ziemia Dobrzyńska. Lubo z gruntu spustoszona nie mogąc iednak mieć folgi y kommizeracyi od Rzeczyposp: deklaruie na przeszłe zasługi y dług winny woysku podymnych dwadzieścia cztery, *salvis abjuratis*, to iest *juxta abjurata anni 1661* przez obywatelow swoich *coram actis recognita et juxta calculationem* Poborcow,

dwoyga podymnych *anno eodem 1661* pozwolonych w skarbie Koronnym *praestandam*, zapłacić. Na przyszłe zasługi woysku nie mogąc *aequaliter* z inszemi Woiewodztwy *contribuere propter summam desolationem igne et ferro factam*, deklaruie na dwie ćwierci podymnych pułpięta według tychże abiurat *anni 1661* Seymik *Relationis* w Lipnie *pro die 2 Iunij*.

Woiewodztwo Ruskie, Ziemia Lwowska. Zgadzaiąc się z inszemi Woiewodztwy. przed sobą deklaracye dawaiącemi, pozwala na zapłatę woysku dwadzieścia y czworo podymne według teyże taryfy, iako y insze Woiewodztwa, to sobie waruiąc że cokolwiek tak miasto Lwow, iako też y Ziemia sama Lwowska wydała woysku *anticipative* do teyże zapłaty należącą summę, także cokolwiek pobocznych chlebow przechodzącemu żołnierzowi dali, czego lubo kwitami, lubo poprzysiężeniem poddanych dowodzić powinni, to wszystko za gotową przyiąć. Y to sobie ieszcze waruią, iako y insze Woiewodztwa, że te płace po Woiewodztwach na podział chorągwiom płacić, nie do skarbu wnosić maią. Na zapłatę zaś woysku nowo ordynowanemu 6 podymnych rowno z drugiemi Woiewodztwy.

Ziemia Przemyślska, na zapłatę woysku winną pozwala summę korresponduiącą dwudziestom czterom podymnym, a na przeszłe pułroka, ktore się *a 1 Aug: in anno praesenti* zacznie pozwala summę korresponduiącą sześciorgu podymnego obie summy *secundum abjurata anni 1661* wydać obiecuie. Seymik *Relationis* w Wiszni *pro die 6ta Iunij* Lwowskiey, Przemyślskiey y Sanockiey Ziemi, nierozdzielnie naznaczamy.

Ziemia Sanocka. Pozwala podymnego na przeszłe zasługi dwadzieścia y czworo, a na przyszłe sześć, oboie *cum abjuratis*, według symple 1661 *praevia calculatione*, ponieważ Poborca ieszcze się nie rachował, *ea conditione*, że cokolwiek Ziemia wydała *in vim* tego podatku na zapłatę woysku po traktatach Legonickich aby było przyięto od skarbu *pro paratis* w teraźnieyszym podymnym. Seymik Relacyiny rowno z Ziemią Lwowską y Przemyślską w Wiszni.

971 Ziemia Chełmska. Lubo zniszczona nie chcąc iednak *deesse* w zapłacie winnego długu woysku, rowno z inszemi Woiewodztwy, pozwala dwudziestu czworgu podymnego *cum abjuratis* podług taryfy 1661 summę korresponduiącą, na dwie racie wypłacić, *modum contribuendi* biorą sobie do braci na Seymik *Relationis*. A że dotąd assekuracya *per constitutionem anni 1654* teyże Ziemi na 3 chorągwie pod Zborow, Sokal, wyprawione żołdem kwarcianym nie wzięła skutku swego, tedy w przyszłych podatkach na Seymie uchwalonych, że to Rzeczposp: przyimie Ziemi teyże, w tym ich *Respubl:* upewniła. Na przyszłą zaś zapłatę woysku podług ordynacyi Rzeczyposp: na pułroka, Ziemia taż sześciorgu podymnemu summę korresponduiącą *cum abjuratis* podług taryfy 1661 pozwala, *modum contribuendi* do braci bierze sobie. Seymik *Relationis die 2da Iunij* odprawić się *in loco solito* ma.

Ziemia Halicka, to iest, Powiat Halicki y Kołomyiski. Na stary dług woysku summę dwudziestu y czworgu podymnemu, a na woysko od Rzeczyposp: *a prima Augusti* ordynowanemu summę sześciorgu podymnemu *iuxta constitutionem anni 1661 et abjurata vigore ejusdem constitutionis subsecuta* korresponduiącą pozwala, *modum contribuendi* do braci biorąc, a Powiat Trębowelski, że *in parte* iest teraz przez Tatarow zabrany, tak dwadzieścia y czworo podymne, iako y sześcioro podymne, *de praesentium abjuratis et revisione per Deputatos ex Iudicio Fiscali Halicensi expedienda* wydać deklaruie się. Seymik *Relationis* w Haliczu *die 2 Iunij*.

Woiewodztwo Wołyńskie *pari zelo* z drugiemi Woiewodztwy do spolnego ratunku oyczyzny *concurrendo*, deklaruie na zapłatę *pro praeterito* woysku konnemu y pieszemu Polskiego y cudzoziemskiego zaciągu dwadzieścia y cztery podymne, *juxta abjurata*, *post novissimas desolationes desertatorum et desolatorum*, w ktore dwadzieścia y cztery podymne summa korresponduiąca ośmi poborom, przez insze Woiewodztwa wydanym za assygnacyą skarbową od Poborcow Woiewodztwa Wołyńskiego na *praesidium* Białocerkiewskie wyliczona inkludować się ma. Ktorych podatkow nie wnosząc do skarbu *assignatarijs* one summami wypłacać będzie. *In futurum* zaś stosuiąc się *ad communem consensum* Rzeczyposp: y zabiegaiąc szkodliwym oyczyznie konfederacyom, pozwala sześcioro podymnego, także *cum abjuratis*, y *ad proportionem* wynoszącey summy przyimuie na się do wypłacenia ćwierci dwuch, *a prima Augusti ad ultimam Ianuarij* chorągwi Kozackich cztery, po koni stu w sobie zamykaiących, ktore naznaczone będą z Trybunału Skarbowego Lwowskiego. Waruiąc przytym sobie *casum hostilis incursionis*, ktora gdyby wydanie podatkow tym, abo ktoreykolwiek ich raty *antecedere* miała, iż *subsequenter* do strzymania tey deklaracyi *non tenebuntur*. *Modum contributionis* iako nayprędzey biorą do braci. Seymiku *Relationis*, termin naznaczaią *pro die 13 Iunij*.

Woiewodztwo Podolskie. *Inquantum hostibus* 972
evacuabitur według symple *anni 1661* wydaney na zapłatę woysku *pro praeteritis stipendijs* dwadzieścia y czworo podymnego *salvis ad praesens abjuratis desertatorum, nisi hostilitas nova accesserit, et exactionem impediverit*, wydać pozwala przed pułroczem. Na przyszłą zaś zapłatę woysku na dwie ćwierci pułpięta podymnego *salvis ut supra abjuratis*, wydać obiecuie. *Modum contribuendi* sobie na Seymik *Relationis* bierze, ktory *pro die 2 Iunij* w Kamieńcu na mieyscu zwyczaynym mieć będzie.

Woiewodztwo Lubelskie. Summę dwudziestom czterom podymnym według taryfy *anni 1661 cum abjuratis*, korresponduiącą na zapłatę iuż zasłużonych woysku ćwierci, deklaruie, inkluduiąc w to summy po traktacie Legonickim wydane, ktory *modum contribuendi* bierze do braci na Seymik *Relationis*, *pro die 6ta Iunij* złożony.

Względem zaś podatkow na przyszłą służbę woyska umoderowanego, Woiewodztwo z Ziemi Lubelskiey y Urzędowskiey na dwie czwierci summę korresponduiącą sześciu podymnemu także *cum abjuratis*, a z Ziemie Łukowskiey pułpięta deklaruie.

Woiewodztwo Bełskie. Deklaruie na wypłacenie długu dawnego woysku, stosuiąc się do deklaracyi innych Woiewodztw summę dwadzieścia czworgu podymnym *cum abjuratis 1661* korresponduiącą, ktora to summa na dwie racie wypłacona być ma, tak iednak żeby żadnego do zapłaty woysku nie było omieszkania. Na przyszłe zaś ćwierci pozwala summę *ad proportionem* sześciu podymnych, także *cum abjuratis specificatis*, *modum contribuendi* zachować sobie do braci *cum ea* iednak *declaratione*, iż ieśliby iaka strzeż Boże pod czas tey exakcyi nastąpić miała w tym Woiewodztwie *hostilitas*, przez coby podatkow tych wydać nie mogło, tedy ich wydać nie będzie powinno. Seymik Relacyiny *6ta Iunij*.

Woiewodztwo Płockie. Na wypłacenie przeszłych zasług woysku pozwala summę korresponduiącą dwudziestu czworgu podymnego *juxta abjurata anni 1661*. A *in futurum* zaś względem rozebrania woyska na dwie cwierci, pozwala *summam correspondentem* pułpiętu podymnego, *iuxta itidem abjurata 1661 anni*. Płockowi iednak y Raciążowi, tak pierwszych iako y teraźnieyszych podatkow nowe *abjurata conflagratorum currere* maią, *modum contribuendi* sobie do braci biorą, Seymik *Relationis pro die quarta mensis Iunij*.

Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska. Przychylaiąc się do powszechney wszystkich Woiewodztw zgody, na zapłatę starego długu woysku Rzeczyposp: winnego *summam correspondentem* dwudziestom czworgu podymnego pozwala. Na woysko zaś z nowey ordynacyi y na obronę ścian Ukrainnych postanowione *summam correspondentem* pułpięta podymnego
973 deklaruie. *Modum contribuendi quovis genere* podatku biorąc sobie do braci Seymik Relacyiny *14 Iunij* sobie naznaczaią.

Ziemia Warszawska, tak iako Czerska *pro praeteritis summam aequivalentem* dwudziestu czworgu podymnemu *juxta tariffam anni* 1661 pozwala. *Modum contribuendi omni exactionum genere*, na Seymik Relacyiny, *pro die 8va mensis Iunij* do braci bierze, na ktorym to Seymiku *pro praesenti approbatum genus exactionis* sobie wynaydą, ktore to podatki wypłacić powinni będą *juxta constitutionem et declarationem anni* 1643 także y czopowym od piw tuteyszych y przywożnych *more et usu observari solito*. *In futurum* zaś na *stipendium* woysku przyszłemu *a die prima Augusti anni praesentis* na dwie ćwierci pułpięta podymnego *juxta eandem tariffam*, tak iako y Ziemia Czerska pozwala, *simili modo modum contribuendi* na tenże Seymik do braci biorąc. A że *ad rationem praeteritorum stipendiorum* wydała iuż taż Ziemia, za assygnacyami skarbowemi Urodzonemu Bernemu tysiąc złotych, y osobno względem długu rekognicyalnego złotych trzy sta, także y Urodzonemu Ernestowi Dynofowi na regiment K. I. M. Oberszterowi według konstytucyi tegoż Seymu, dwanaście tysięcy złotych Polskich, tedy to sobie z podatkow dwudziestu czworga podymnego potrącić maią, a assygnacya z kommissyi *super residuum* tylko wydana będzie, tak iako osobna o tym konstytucya szerzey opiewa, assekuracya Woiewodztw y Ziem strony zapłaty woyska. Tudziesz cztery tysiące złotych na teraźnieyszym Seymie PP. Posłom woyskowym według assygnacyi skarbowey wydane.

Ziemia Wiska. Deklaruie *summam correspondentem* dwudziestom czterem podymnym *cum abjuratis* na zapłatę woysku *pro praeteritis*, a *in futurum* pułpięta podymnego *itidem cum abjuratis* 1661 na zapłatę dwuch ćwierci w Woiewodztwie, w Ziemi swoiey *ducta proportione summae provenientis*. *Modum contribuendi* namowią sobie na Seymiku *Relationis*, w Wiznie *6ta Iunij anni praesentis*, tamże Poborcę obiorą lubo dwuch ieśli część poborami, część podymnym onym *contribuere videbitur*.

Ziemia Wyszogrodzka. Lubo cięszko ogniem y mieczem *per hostilitatem* spustoszona, niemniey przechodami woysk Koronnych wyniszczona iednak *amore patriae* prawie *ultra vires suas* deklaruie na zapłatę woysku starego zaciągu dwadzieścia cztery podymne *juxta abjurata anni* 1661. Nowo na teraźnieyszym Seymie ordynowanemu woysku na dwie ćwierci, ktore się *a prima Augusti* poczynać maią, pułpięta podymnego *itidem cum abjuratis*, do ktorych wybierania Urodzonego Michała Falęckiego Komornika Ziemsk: Wyszogrodzkiego Exaktorem deklaruie. Seymik *Relationis pro die 6 Iunij* sobie bierze.

Ziemia Zakroczymska. Na zapłatę woysku *ambarum contributionum*, tak za przeszłe cwierci dawnego zaciągu *summam correspondentem* dwudzie-
974 stu czworgu podymnego *juxta tariffam anni 1661 cum abjuratis*, iako na nowy zaciąg *a prima Augusti currentis* na dwie cwierci, *similiter summam correspondentem* pułpiętu poboru *juxta tariffam anni ejusdem* 1661 pozwala *etiam salvis abjuratis*. *Modum contributionis* bierze sobie do braci, *cum approbatione laudi* na Seymiku *Relationis*, ktory *die 2da Iunij* deklaruie.

Ziemia Ciechanowska. Deklaruie *summam correspondentem* dwudziestom czterom podymnych *cum abjuratis secundum constitutionem 1661*. *In futurum* zaś *eodem modo summam correspondentem* pułpiętom podymnych na dwie cwierci deklaruie woysku nowo ordynowanemu, na czas według wyższych Ziem Woiewodztwa swego prefigowany, *modum contribuendi* namowią sobie na Seymiku *Relationis* iaki obywatelom tamecznym bez krzywdy uboższych nayłacnieyszy y nayprędszy *videbitur*. Seymik *Relationis 3tia Iunij*.

Ziemia Łomżańska. Stosuiąc się do deklaracyi inszych Woiewodztw na zapłatę przeszłego zaciągu podymnych dwadzieścia cztery. A na

przyszłe woysko z Seymu tego ordynowane podymnych pułpięta, *juxta abjurata* 1661 wydać na czas prawem naznaczony deklaruie, biorąc sposob wybierania podymnego od uboższey szlachty rozrodzoney w konstytucyi 1629 o podymnym opisaney. Seymik *Relationis pro die 6ta Iunij* sobie naznaczaią, na ktorym *modum contribuendi* y *supplendorum defectuum contributionum*, y sądy *contra retentores et Exactores* przeszłych wszelakich na Seymach postanowionych umowią, ktore *laudum* podług osobliwey o tym konstytucyi na tym Seymie uchwaloney, approbuiemy.

Ziemia Rożańska. Stosuiąc się w wydaniu podatkow *in toto* z Ziemią Łomżeńską deklaruie dwadzieścia y czworo podymnego *in praeteritum*, a *in futurum* pułpięta. Seymik *Relationis pro die 7ma Iunij*.

Ziemia Liwska. Lubo *tot malis et incommodis Reipublicae pressa tot calamitatibus et injurijs temporum* zruynowana y *penitus* zdezolowana, *ad praesentem* iednak *Reipublicæ necessitatem* na zapłatę woysku w borgowey służbie zostaiącemu, pozwala *summam correspondentem* dwudziestu czterech podymnych, według abiurat *anni* 1661 wydać, *in futurum* zaś na dwie cwierci woysku nowo ordynowanemu deklaruie *summam correspondentem*, pułpiętu podymnemu *itidem salvis abjuratis* na czas według wyższych Ziem Woiewodztwa swego prefigowany, *modo eodem ad proportionem summæ provenientis* oddać, *contribuendi modum* bierze sobie do braci na Seymik *Relationis*, ktory *die 3tia Iunij* przypadać ma.

Ziemia Nurska. Lubo przy wielkim spustoszeniu zostaie, *exemplo* iednak inszych Ziem Woiewodztwa Mazowieckiego, na zapłatę przeszłych zasług woysku podymnych dwadzieścia czworo, *cum abjuratis* wedle symple *anni* 1661 do skar-
975 bu wydaney *ad ultimam Iulij* wydać pozwoliła, na nowy zaś zaciąg podymnych pułpięta *itidem salvis abjuratis ad ultimam Ianuarij anni* 1663 to iest za puł roka wydać pozwala, Seymik w Nurze *pro die 4ta Iunij* składaią, na ktorym *modum contribuendi*, *in quantum meliorem* sobie wynaydą *proportionem* summ podymnych, *laudum* sobie approbuią.

Woiewodztwo Podlaskie. Ziemia Drohicka *quantum attinet* summy trzynastu set złotych na regiment Imci Pana Stefana Czarnieckiego Woiewody Ruskiego, *in anno* 1660 wydaney, konstytucyą *a.* 1661 likwidowaney y assekurowaney. Waruie sobie że ią skarb ma w ratę kleynotową potrącić. Teraźnieyszey zaś *insistendo* deklaracyi, *summam correspondentem* dwudziestom czterem podymnych wydać *ad diem primam Augusti* pozwala na zapłatę woysku dawnych zasług. Na nową zaś służbę woysku *ad praesens* ordynowanemu, pozwala *summam correspondentem* pułpiętu podymnych, na dwie cwierci, ktorą ludziom do siebie ordynowanym *ad proportionem* każdey cwierci zasług wypłacać ma. *Modum contribuendi* tych obudwu podatkow biorą do braci. Seymik *Relationis pro die prima Iunij* w Drohiczynie składa.

Ziemia Mielnicka *in toto* stosuiąc się do Drohickiey, Seymik *pro die 3 Iunij* w Mielniku naznacza.

Ziemia Bielska. Na tęż deklaracyą przypada, Seymik *Relationis pro die 6ta Iunij* w Brańsku składa.

Woiewodztwo Rawskie, Ziemia Rawska lubo przez częste stanowiska obozow wniwecz iest obrocona, niechcąc *deesse* oyczyznie na zapłatę woysku tak dobrze zasłużonemu, *summam correspondentem* dwudziestu czworgu podymnego *cum abjuratis anni* 1661 na dwie cwierci rachuiąc, a pułpięta podymnego *a die 1ma Augusti ad 15 Septembris itidem cum abjuratis anni* 1661 na ludzie te ktore wzieli do Woiewodztwa wydać deklaruie *cum ea declaratione*, aby summa cztery tysiące czterysta ośmdziesiąt y trzy złote, groszy dwa, pieniędzy dziewięć dekretem Lwowskim opisana, y prowiant Toruński na ludzie Cesarza Imci wydany w podatki ktore na przyszłym Seymie Rzplita uchwali, była potrącona, *eaque adjecta præcustoditione*, aby dobra wszystkie w tey Ziemi leżące podatki te, y wszelakie inne do Poborcow Ziemie tey, ktorego sobie na Seymiku *Relationis* obrać maią oddawali. Czopowe *juxta morem antiquum et lauda* teyże Ziemie *modum contribuendi* do braci bierze. Seymik *Relationis die 6 Iunij*.

Ziemia Sochaczewska. Na zapłatę długu winnego woysku pozwala podymnych dwadzieścia cztery *juxta abjurata anni* 1661. Na przyszłą zapłatę woysku na teraźnieyszym Seymie ordynowanemu na dwie ćwierci, rachuiąc *a prima Augusti* pułpięta podymnych *cum abjuratis anni* 1661 wydać deklaruie, *modum contribuendi* bierze do braci, Seymik *Relationis die 21 Iunij cum ea declaratione*, aby dwoiaka summa konstytu-
976 cyami y dekretami kommissyi przeszłey Lwowskiey warowana, iedna na złotych 4880 z raty trzeciey poborow przeszłych *anni* 1661 w skarbie pozostała, a druga złot. 2201 *intuitu* prowiantu Toruńskiego, na lud Cesarza Imci wydana z podatkow, ktore na przyszłym Seymie Rzplta uchwali były potrącone, y czopowe teyże Ziemie Sochaczewskiey y według prawa, żeby z dobr duchownych y Krolewskich *in dispositione* Ziemi zostawało.

Ziemia Gostyńska. Ponieważ dla zerwanego Seymiku Posłow nie miała, tedy iey Seymik w Gąbinie na dzień 14 *Iunij* składamy dla namowy woyskom zapłaty.

Woiew. Ziem Pruskich. Summą dwudziestom y czterom poborom *in vim* dwudziestom y czterom podymnych przez Woiewodztwa y Ziemie Koronne pozwolonych korresponduiącą od Rzeczyposp: intimowaną podług abiurat *anni* 1661 uczynionych y na kommissyi przeszłey Lwowskiey wywiedzionych. Także sześćset piechoty do zapłaty na puł roka *a prima Augusti ad ultimam Ianuarij anni* 1661 sobie proponowane, *cum modo contribuendi*, cale na Seymik *post* Komicyalny ktory im podług praw y alternaty w Grudziądzu złożemy, biorą do braci. To przytym

sobie warują, aby *plus distributa* z nadanych summ *ultra provenientes summas*, z przeszłych podatkow na pomienioney kommissyi Lwowsk: pokazana, w dalszych podatkach, ieżeli iakie z przeszłego Seymu w nich uchwalone będą, defalkowana im była, ponieważ te summy rożnym regimentom, y chorągwiom woyska Koronnego wydane w zasługi ich na teyże kommissyi są potrącone.

Woiewodztwo Bracławskie. *Propter hostilitatem in visceribus* Woiewodztwa swego, żadnych podatkow Rzpltey woysku nie obiecuie, Seymik *Relationis pro die 22 Iunij* we Włodzimierzu naznacza sobie, kędy Deputata do Trybunału Radomskiego we Lwowie odprawuiącego się *e medio sui* obiorą, y *salarium* onemu obmyślą, tak iako y drugie Woiewodztwa. Tamże we Włodzimierzu wszystkie Seymiki, elekcye składać, y wszelkie *solennitates* odprawować maią, w kościele Oycow Dominikanow, dotąd poki *in reali et pacifica possessione* dobr swoich zostawać nie będą.

Woiewodztwo Czerniechowskie. Seymik Relacyiny *pro die 21 Iunij* we Włodzimierzu, kędy wszystkie Seymiki y elekcye tak Deputackie, iako y na urzędy wszelakie *durante armistitio* y poki nie przyidzie do possessyi dobr swoich według przeszłych konstytucyi mieć będzie.

Reces do drugiego Seymu.

Ponieważ materye wielkie y poważne obrony Rzpltey zapłaty, rozebrania woyska y insze Seym ten przetrzymać musiały, na ktorym *desideria* wszystkie Woiewodztw, Ziem, miast, y osob tak w Koronie, iako w W. X. Lit. doskonale zmieścić się nie mogły, tedy ie w reces do drugiego Seymu odkładamy.

977

KONSTYTUCYE

WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO.

Podymne W. X. Litewskiego.

1. Życząc w zapłacie woysko nasze W. X. Lit. dobrze zasłużone na przyszłey ukontentować kommissyi, za zgodą wszech Stanow, osobliwie PP. Rad y Posłow Ziemskich W. X. Lit. postanawiamy podymnych iedną ratą 15 ze wszystkich miast, miasteczek, wsi, słobod, W. X. Lit. naszych, duchownych, y szlacheckich, iurysdykcyi zamkowych oboyga stanu, także z dobr naszych ekonomicznych, y reformacyi Naiaśnieyszey Krolowy Ieymci, Pani Małżonki naszey podległych, *generaliter* wszystkie libertacye Seymowe, przywileie, dekreta nasze *ad praesens* na stronę uchylaiąc, a z Woiewodztw Połockiego, Witebskiego, y z Powiatow Brasławskiego, Orszańskiego, Rzeczyckiego, Mozyrskiego, y z Xięstwa Inflantskiego, podług deklaracyi danych, ktore podymne takim ma bydź wybierane sposobem: naprzod wszyscy *in genere* tak PP. Senatorowie duchowni y swieccy, y wszystko duchowieństwo, iako y wszyscy wyżsi y mnieysi urzędnicy W. X. Lit. tudzież Ziemscy, Grodzcy y wszyscy obywatele W. X. Lit. *cujuscunque status et conditionis atque praeeminentiae*, także ekonomowie dobr naszych, y wszyscy zastawnicy, y arendarze, za prawami słusznemi przyznanemi, z dobr naszych, duchownych y ziemskich, a nie *in condicto* po tey konstytucyi teraźnieyszey otrzymanemi nie zasłaniaiąc się dziedzicami, ale sami possessorowie, także w ekonomiach, dzierżawach naszych, dożywotnicy, y ci ktorzy na dziesiątym groszu dobra nasze trzymaią, także *tutores pro pupillis* sami przysięgać maią, w tąż Tatarowie we wszystkich Woiewodztwach y Powiatach naszych W. X. Lit. naprzod dostatecznie wszystkie miasta, miasteczka, wsi, słobody, karczmy, młyny, rudy, smolne budy, huty, papiernie, prochownie, ktore za dymy rozumiane bydź maią *fideliter* zweryfikować y wiele wszystkich w ktorey maiętności dymow, mieyskich, Szockich, żydowskich, Tatarskich, we wsiach chłopskich spisać, żadnego niiakim sposobem nie ochraniaiąc, regestr takich *in genere* dymow, z podpisem ręki swey do Grodu prezentować y iurament taki, iaki tu iest niżey inserowany, przed zupełnym Grodem, w ktorym *bona consistunt*, a ktorzy w rożnych Powiatach dobra swe maią, przed iednym ktorymkolwiek Grodem wykonawszy, y attestacyą wykonaney przysięgi według tych regestrow w Grodzie produkowanych, y Urzędu Grodzkiego ręką susceptowanych naprzod ukazawszy podług nich do Poborce pieniądze oddać zupełnie maią. Ia N. przysięgam P. Bogu Wszechmogącemu w Troycy S. Iedynemu na tym, iż ia prawdziwie w maiętności achmoich, dzierżawach, y ekonomiach, w rożnych Powiatach będących, liczbę wszystkich dymow mieszczan, Szotow, żydow, Tatarow, poddanych we wsiach tak bogatych, iako y ubogich, gospodarzow porachowałem, y niiakim żadnego dymu sposobem nie ochroniłem, y onych przed porachowaniem z domow nie wyprawiłem, ani cudzych u siebie ochraniać dopuściłem, ani też nikomu prawem zastawnym, y arendownym dla uchylania się od iuramentu po konstytucyi teraźnieyszey *in condicto ante data* napisanym żadney mey maiętności nie ustąpiłem, y z nich podatek według uchwały Seymowey sprawiedliwie oddaię, tak mi Panie Boże pomoż y męka iego święta. A Wielebni Biskupi *per duos ex Capitulo ratione bonorum Episcopalium.* Metropolita, Archiepiskopowie oddawszy do Poborcow regestra y wybrane pieniądze sami na kommissyi przed Kommissarzami takowąż rotą przysięgę wykonać maią. A *super bona terrestria* duchowni *haeredes et possessores bonorum nemine excepto*, także drudzy xięża wszyscy Proboszczowie, Kanonicy, Opaci, Plebani, Wikaryowie, Starsi Zakonow wszystkich *in genere* przed Urzędem Grodzkim wykonać, y pieniądze do Poborce Powiatowego oddawać będą. Dla czego Xięża Biskupi, lubo Administratorowie Biskupstw, każdy w swym Biskupstwie, iednego z kapłanow, *sub poena confiscationis bonorum terrestrium* dobr samego Biskupa, na teyże kommissyi *exequenda* w każdym Woiewodztwie, y Powiecie naznaczy, ktory tylko podczas wykonania iuramentu Xięży, y Starszych Zakonnych przy Grodzie zasiadać będzie; a Panny Zakonne Starsze u kraty klasztorney za ześciem do nich Grodu z kapłanem takąż rotą przysięgę wykonać maią. A X. Administrator Biskupstwa Łuckiego *ratione* dobr w Woiewodztwie Brzeskim leżących w Grodzie Brzeskim przy zesłanym *ab Officio* kapłanie iurament wykona. Duchowieństwo religiy Greckiey *in genere* wszystko, zakonnicy y zakonnice w Unii S. y w Disunij będący, y wszyscy dissydenci podług zwyż opisanego porządku, iako przysięgę przed Grodami wykonać, tak y do Poborcow pieniądze oddawać powinni będą, ktorą rotę Pisarz Grodzki czytać ma, za takim wykonanym iuramentem w iednym Grodzie, iuż do powtornego wykonania w drugim Grodzie pociągany bydź nie ma, iednak podatki z każdey maiętności, dzierżawy, ekonomii w tymże Powiecie w ktorym ktora leży do Poborce oddawane bydź maią, ktoremu y attestacyą tego Grodu, przed ktorym kto przysięgę wykona z wielu dymow ktorey maiętności przy oddaniu pieniędzy, produkować każdy powinien. Ci zaś ktorzy w iednym Powiecie dobra swoie maią, takowąż rotą wykonać dołożywszy: że w tey maiętności moiey, w tym Woiewodztwie, albo Powiecie, nad ten iurament więcey dymow nie mam, powinni będą, ktorego iuramentu żadnym sposobem nie przyimuiąc Grody exemptow naszych, y Hetmańskich, ani żadnych inszych zasłaniaiących się usługą naszą, albo Rzpltey, ani odiachaniem *extra Regnum*, ani żadney, iakimkolwiek sposobem wymyśloney excepcyi, wszystkie Stany tak duchowne iako y świeckie uchodzić nie maią, a to *sub poena infamiae*, *et confiscationis bonorum*, o co z każdym *forum* na kommissyi do zapłaty woyska postanowioney, y żadnym gleyty takowym infamisom wydane bydź nie maią. Dla ktorych excypowania iuramentow Grody maią w roku teraźnieyszym 1667 w niedziel dwie po Seymikach Relacyinych, ktore *16 Iunij* przypadną to iest dnia 30 miesiąca *Iunij* zasieść y niedziel 4 nie absentuiąc się tych iuramentow *publice* w zamku, albo dworze naszym przy bytności szlachty słuchać, y attestacye dawać, od ktorych attestacyi po gr. 6 z większych maiętności, a od szlachty mnieyszey kondycyi po gr. 3, a nie więcey, a od tych ktorzy poddanych nie maią, nic brać nie będą. A po expirowaniu tego czasu, tenże Grod wszystkich ktorzyby przysięgi przed nimi nie wykonali, albo o sobie wiadomości, że w Grodzie inszym wykonali, nie dali w regestr delatowy wpisać, po parafiach publikować, y z tym wszystkim sami na kommissyą przyszłą do zapłaty woysku naznaczoną z doskonałą relacyą stanąć y tam przed Kommissarzami iurament wykonać maią w te słowa: Ia N. przysięgam P. Bogu Wszechmogącemu w Troycy S. Iedynemu na tym, iż będąc według konstytucyi do excypowania iuramentow naznaczeni sprawiedliwie iuramenta tak od wielkiego iako y niższego Stanu, osobliwie od Woiewodow, Urzędnikow W. X. Lit. y Starostow naszych odbierali, onych według roty w tey konstytucyi opisaney *publice* słuchali, żadnemu onego nic odpuścili, y tych ktorzy nie przysięgali sprawiedliwie na delatę niewykonanych przysiąg podali, y po parafiach publikowali, tak nam Panie Boże pomoż, y męka iego święta. A przysięgi Grodow na kommissyi naypierwey odprawione, y za oddaniem regestrow y delat Grody w iednym tygodniu excypowane bydź maią. Kapłani przy Grodzie zasiadaiący duchowne regestra y delaty na kommissyi oddać, y takąż przysięgę, taką rotą iako Grod wykonać powinni będą. Miasta nasze, stołeczne Wilno, y inne wszystkie Maydeburskiego prawa, osobliwie gdzie się iurydyki nasze odprawuią, przez Burmistrzow dwuch y trzeciego z Rady swey, według konstytucyi 1649 o podymnym opisaney, w pisaniu kamienic, domow, *in toto* zachować się płacąc od kamienic większych wszystkiego ogułem po złotych 15, a zosobna sąsiedzi w tych kamienicach naymuiący, iedno podymne po puł złotego wydaiąc, do piętnastu podymnych rownać się maią, a przysięgę w Grodzie rotą zwysz opisaną wykonaią, y pieniądze wybrane do Poborcy tego Woiewodztwa albo Powiatu oddadzą. Toż y żydzi w tych miastach przez Szkolnikow swoich starszych uczynią, wykonawszy według swego zwyczaiu y prawa w Grodzie przysięgę, a to *sub confiscatione bonorum et poena infamiæ*. A Grod w tych rewizyach ma się podług teyże konstytucyi 1649, we wszystkim sprawić. Ktory podatek *pro summa necessitate Reip.* uchwalony *in posterum*, nie ma nic kwitom dawnym poborowym *derogare*, *nec in exemplum trahi.*

978

979

980

Czas wniesienia y szafunek podatkow W. X. L.

2. Życząc aby się żadne w zapłacie, y w rospuszczaniu woyska nie działo omieszkanie, postanawiamy, aby Poborcowie po Relacyinych Seymikach we dwie niedzieli, każdy w swym Woiewodztwie y Powiecie na mieyscu zwyczaynym gdzie Grody iuramenta excypować będą, to iest dnia 30 miesiąca *Iunij* w roku teraźnieyszym *1667*, zasiadszy przez niedziel 6, to iest *ad 11 Augusti* tam zostawali, podatki uchwalone według attestacyi y wykonania iuramentow w Grodzie *fideliter* wybierali, y każdego *de nomine* z iak wielu kto dymow y z ktorey maiętności wydawać będzie, także tych ktorzyby satysfakcyi nie uczynili do regestru wpisowali, nikogo przy odebraniu nad zwyczajne *salarium* po puł grosza od złotego, ktore pułgroszki nie z summ skarbowi należących potrącone, ale od obywatelow dawane będą, nie depaktuiąc *sub poena centum marcarum*, o co *forum* na kommissyi, z czego iuż y na odwiezienie pieniędzy do skarbu koszt

łożyć maią, wybrane wszystkie pieniądze na kommissyą do Wilna *pro die 15 Augusti* zwiozą, y one po uczynionym w skarbie rachunku, po oddaniu regestrow bierczych do skarbu wniosą, iurament przed Kommissarzami na sprawiedliwym wybieraniu, według roty od Kommissarzow wydaney wykonaią, wprzod iednak wszystkie regestra do akt, xiąg Grodzkich swego Woiewodztwa, y Powiatu podawszy, co wszystko *sub poena infamiae et confiscationis bonorum*, wszyscy Poborcowie uczynić powinni będą. A Wielm. Podskarbi tych pieniędzy z podatkow na teraźnieyszym Seymie uchwalonych, na żadną rzecz krom szczegulney zapłaty woyskom naszym y chorągwiom świeżo zwinionym Polskiego y cudzoziemskiego zaciągu za assygnacyami Wielm. Kasztellana Wileńskiego, y Hetmana Wielkiego, W. X. Lit. z wiadomością Kommissarzow wydawać będzie, a za inszemi chociażby nasze *ex Senatus Consulto* zachodziły assygnacye, *sub solutione de suo* tamże na kommissyi wydawać nie ma, na ktorey kwity Poborcom Wielm. Podskarbi y Kommissarz swego Woiewodztwa, albo Powiatu Poborcy podpisować będą, a bez podpisu Kommissarskiego ważne bydź nie maią.

Zapłata woysku W. X. Lit. y Kommissarze do traktowania zapłaty, y rozprawienia woyska naznaczeni.

3. *Merentur* woyska nasze W. X. Lit. ktore od początku woien Kozackich odważnie stawaiąc przeciwko wszystkim nieprzyiaciołom naszym, 981
y Rzpltey nieśmiertelną potomnym czasom cnot y dzieł swoich zostawiły pamiątkę, aby *tandem* za krwawe zasługi swoie, skuteczną odebrać mogły zapłatę. Co My *inter primas curas Regias* maiąc z Seymu teraźnieyszego Kommissarzow do traktowania zapłaty, y rozprawy tychże woysk naszych za zgodą wszech Stanow naznaczamy. Z Senatu przy Wielm: Hetmanie Wielkim W. X. Lit. Wieleb: w Bogu X. Kazimierza Paca Biskupa Smoleńskiego Nominata Żmudz: Iaśnie Wielmożnego Michała Radziwiła Wileńsk: Wielmożnych: Hreorego Podbereskiego, Smoleńskiego. Karola Kopcia Połockiego. Władysława Wołowicza Witebskiego Hetmana Polnego, Woiewodow. Krzysztofa na Baksztach Zawiszę, Marszałka W. X. Lit., także Wielmożnych Pieczętarzow obudwu, y Wielm: Podskarbiego Wielk: W. X. Lit. A z Koła Poselskiego: Urodzonego Alexandra Woyskiego Witebskiego, Podwoiewodzego Wileńsk. Alexandra Hilarego Połubińskiego Pisarza Poln: W. X. L. Stefana Kurcza Podkomorzego Lidz: Theophila Dunina Raieckiego, Marszałka Lidz: Iana Ogińskiego. Ierzego Dunina Raieckiego, Podstolego Derp. Iana Kazimierza Kierdeia, Chorążego Grodzińsk: Starostę Przewalsk: Iana Stanisława Szukszte, Podsędka Kowińsk: Krzysztofa Białozora, Chorążego Upitskiego. Michała Stankiewicza, Ciwona Eyragolskiego Stanisława Unichowskiego, Podsędka Smoleńsk: Leona Kazimierza Woronicza, Podstolego Nowogrodz: Iana Podbipiętę, Podsędka Połockiego. Iana Kiersnowskiego Sędziego Ziemskiego, Nowogrodzk. Dymitra Połubińskiego, Marszałka Słonimskiego. Marcina Kryszpina Kirszensteyna, Pułkownika naszego. Iana Antoniego Chrapowickiego, Podkomorzego Smoleńskiego. Michała Druckiego Sokolińskiego, Marszałka Orszańsk: Ierzego Suchodolskiego, Cześnika Mścisławskiego. Iana Konstantego Szuyskiego, Pisarza Ziemskiego Brzeskiego. Iana Karola Dolskiego, Marszałka Pińskiego. Stefana Cedrowskiego, Stanisława Lipnickiego, Starostę Seyweńskiego. Leona Pogirskiego Marszałka Rzeczyckiego. Ierzego Tyzenhauza, Miecznika W. X. L. Stefana Fronckiewica Radzimińskiego, Chorążego Nowogrodzkiego. Franciszka Rosochackiego, Sędziego Ziemskiego Trockiego. Do ktorych Kommissarzow Rzpltey dwoch Deputatow, ktorych sobie woysko obierze przydaiemy, *non obstante nonnullorum absentia*. Czas tey kommissyi *die 25 Augusti* w roku teraźnieyszym 1667 a mieysce w zamku naszym Wileńskim, w cekauzie naznaczamy, gdzie zwyż mianowani PP. Kommissarze ziachawszy się według tych regestrow popisowych, ktore się ukażą z wiadomością Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego, Hetmana W. X. Lit. zeszłego, także z wiadomością Wielmożnego Kasztellana Wileńskiego, Hetmana teraźnieyszego Wielkiego W. X. Lit. przez Urodzonego Pisarza Polnego W. X. Lit. ktory żeby z regestrami popisowemi 982
dostatecznymi na tey kommissyi stanął, albo przez Substytuta przysięgłego popisane one produkował, reassumuiemy w tym wszystkie konstytucye o Urzędzie Pisarza Polnego W. X. L. A ktoby popisowego regestru, albo attestacyi od Wielm: Hetmana y Pisarza Poln: tak Polskiego, iako y cudzoziemskiego zaciągu nie miał, ci poprzysiąc powinni będą, iako spełna ludzie pod chorągwiami we wszystkich okazyach y potrzebach przeciwko nieprzyiacielowi mieli, a potym według tych regestrow ma tak wiele ćwierci z woyskiem się zesłani Kommissarze umowią, płacić im będą. A że Wielm: Kasztellan Wileński, Hetman Wielki W. X. Lit. dwie Kozackie chorągwie do użytecznieyszey w okazyi woienney Petyhorskiey *redegit* służby, tym chorągwiom od przyięcia tey służby, maią PP. Kommissarze płacić żołdu po złot. 45 a osobliwie też animadwersyą na rok 1664 mieć będą, gdy Wielm: nasz Hetman teraźnieyszy W. X. Lit. pod Witebskiem, Szkłowem, Mohilowem, za nastąpieniem potęgi Moskiewskiey, z Kniaziem Czerkaskim Chowańskim, Dołhorukim zostawał, aby tylko tym chorągwiom według podanego komputu od Wielmoż: Hetmana płacono, ktore *in opere* przy Wielmożnym Hetmanie zostawały, *exclusis absentibus* tak starszyzny, iako towarzystwa Polskiego y cudzoziemskiego zaciągu oprocz tych, ktorzy Kommissarzami y Deputatami na kommissyi byli, ponieważ to Nam, y całey Rzeczyposp: *constat*, że nad pięć tysięcy więcey nie było ludzi. A z temi ktorzy pieniądze y chleby wybrawszy, y kontentacye od Kommissarzow

wziąwszy, tylko ciągnieniem chodzili do obozu nie przyszli. Pocztow spełna nie stawili podług konstytucyi 1659 *sub titulo* kommissya do uięcia, y zapłaty woysku, PP. Kommissarze sprawić się powinni będą; a ponieważ Urodzeni Posłowie woysk naszych W. X. L. donieśli Nam imieniem wszystkiego woyska, że niektorzy na ludzie zwinione podatkow do skarbu z swych maiętności y dzierżaw nie wnosząc, żołd zupełny nic Rzpltey zasług swoich nie kondonowawszy potrącili, tedy na teyże kommissyi z woyskiem się koekwować, a co nad koekwacyą przebrali, wrocić na zapłatę woysku powinni będą, co iednak dawnym likwidacyom *praejudicare* nie ma, także niektorzy Rotmistrze, co zasługi towarzyskie na się zabrali, na teyże kommissyi przed Wielm. Hetmanem sprawią się. A o ćwierć dachowe y inne, ktore *in commodum Reipubl. non cesserunt*, także z woyskiem cudzoziemskiego zaciągu, aby po pozabiianych y zmarłych żołdakach sukcessyi nie pretendowali, ale oney iako powszechney wszystkich matce Rzpltey ustąpili, *præsidiarij* aby nad woysko polowe większey nie dobierali nad zasługi płace, y owszem aby cokolwiek z koekwacyi woyskowey ustąpili, ponieważ polowi piersiami, a ci wałami dostoieństwo nasze y granice Rzeczyposp. zaszczycali.
983 A cokolwiek z tey koekwacyi woyskowey na kommissyi *accedet* to na zapłatę całego woyska obrocono bydź ma. Ci iednak, ktorych Wielki Hetman *pro necessitate et occasione belli* zażył, z fortec sprowadziwszy do polowey służby *proportionatam* maią odnieść *satisfactionem*. O to wszystko starać się WW: Urodzeni Kommissarze będą, y żeby Rzplita w tak wielkich ciężarach do wypłacenia niepodobnych, y trudnościach zostaiąca przez osobliwy respekt, y synowskie się ludzi rycerskich iako własnych tey oyczyzny synow obeyście, ktora w tak ciężkiey dezolacyi skuteczney spodziewa się od nich folgi, *tandem ab oneribus hisce durantibus annis armistitij tanto pretio* przysięgą *ex ea* na iaką się mogła zebrać *satisfactione* podatkow, uwolniona y uspokoiona bydź mogła. Wszystkie przez Posłow woyskowych tak o przebranie z dobr swoich wieczystych y dzierżaw podatkow iako zabranie przez PP. Rotmistrzow towarzyskich zasług y też między Poborcami, dworzanami, y żołnierzami zachodzące a Nam doniesione pretensye na kommissyi sądzone y uspokoione bydź maią. Do tegoż aktu kommissyi przy W. Podskarbim W. X. L. U. Gabryel Kimbar, Skarbny, y UU: Pisarze Skarbowi W. X. L. dla informacyi od kommissyi przeszłey y dla płacy woysku y rachunkow *adesse* maią. A W. Wincenty Orda Kasztellan Żmuydzki na on czas Instygator W. X. Lit. y dworzanie skarbowi *pro executione* Woiewodztw y Powiatow zsyłani Deputaci woyskowi y Poborcowie, według dekretu kommissyi Trybunału skarbowego *in toto* sprawić się powinien y powinni będą. Rotmistrze Powiatowi *in vim* pospolitego ruszenia ktorzy wziąwszy od Powiatow pieniądze y towarzystwo od Rotmistrzow żołd, w woysku nie służyli, albo nie dosłużyli, tudzież Woiewodztwa y Powiaty ktore ani sami nie służyli, ani chorągwi nie wyprawowali, alboli zaciągnąwszy chorągwie *privata authoritate* pozwiiali, za co sami a nie Rotmistrze ich sprawić się powinni. Te iednak Woiewodztwa y Powiaty ktore osobami swemi się ruszały *non tenebuntur* odpowiadać. A U. Ian Kazimierz Kierdey Chorąży Grodzieński, y drugie chorągwie pod iego kommendą będące, ponieważ *in tempore* do obozu z Powiatu swego stanął, y we wszystkim maiąc od W. Hetmana W. X. Lit. kommendę nad chorągwiami Trocką, Kowieńską, Nowogrodzką, Słonimską, na passach będącemi według ordynansu się sprawił, y zupełną ćwierć z temi chorągwiami wysłużył, sprawować się nie powinien, a że dla prędszego zaciągu *de proprio* założył, w czym że mu w Powiecie *in toto non satisfactum*, *retentores* y tych ktorzy od sumn uchwalonych *in vim* pospolitego ruszenia podatek wydać powinni byli, a nie wydali, na tęż kommissyą przypozwać ma, ktore retenta onemu przysądzone bydź maią. Na teyże kommissyi wszystkie Grody, Poborcowie, retentorowie, dworzanie skarbowi y wszyscy 984
ktorzy się ieno iakimkolwiek sposobem pieniędzy Rzeczyposp: na Konwokacyi Grodzieńskiey uchwalonych tknęli, y arendarze tak ceł, iako y czopowych *monopolium* tabaki y wszystkich prowentow, tak z dobr naszych stołowych y ekonomicznych iako y Rzpltey *nemine excepto* kogo ieno skarb Rzpltey na delatę poda, tudzież Poborcowie podali, sprawić się maią. Osobliwie W. Kasztellan Żmudzki, y Szlachetny Ierzy Andrzey Horn z mennice Oliwskiey sprawić się we wszystkim powinni, y w tym w czym remissa na Seym z Trybunału skarbowego po Konwokacyi Grodzińskiey odprawionego stanęła, ktorą remissę *præsenti lege* znosiemy. A na kommissyą teraźnieyszą *negotium* to na skuteczną rozprawę odsyłamy. Tenże Horn także z wybiiania mennice szelężney w Malborku, y w Kownie *in toto ad instantiam Instigatoris*, W. X. L. z delaty skarbowey *sine adcitatione* sprawić się powinien, ktoremu *securitatem* idącemu na kommissyą, tam zostaiącemu, y nazad powracaiącemu waruiemy *sub pœnis contra violatores salvi conductus nostri Regij*. Tak też wielkie krzywdy od woyska *privatis*, poczynione *pro qualitate excessus*, osobliwie o naiazdy dobr naszych, duchownych, szlacheckich, extorsye z dobr ziemskich ktore są prawem od ciężarow żołnierskich wyięte, tudziesz o branie nad prawo y ordynans Hetmański, we wszystkich dobrach naszych y duchownych chlebow y pieniężney stacyi y ugod pobocznych, to wszystko na tey kommissyi sądzono, y *exnunc* z zasług nagrodzono bydź ma. Y na te pretensye U. Sędziego Ziemskiego Trockiego pewne regimenta, nie zasłaniaiąc się amnistyą sprawić się powinni będą, także assekuracye y rekognicye komukolwiek od żołnierzow dawane sądzone y wypłacone bydź maią, dla czego areszty na każdego obwinionego zasługi,

aż do rozprawy tamże na kommissyi albo przed Wielm. Hetmanem naszym daiąc w tym każdemu do pozywania *facultatem* przez skarb przyimowane będą. A ktorzy z obywatelow W. X. Lit. swoich krzywd, szkod, naiazdow y gwałtow na kommissyi teraźnieyszey, albo przed W. Hetmanem dochodzić nie będą, albo nie zechcą, iuż o to wiecznie milczeć maią, y nie będą iuż mogli. Wszyscy *in genere* woyskowi nigdzie do żadnego bydź pozywani sądu, ktore sądy prawom, konstytucyom *de disciplina militari in futurum* namniey *derogare* nie maią, osobliwie konstytucyi 1658. Sądy te *per pluralitatem votorum ad formam* Sądow Trybunalskich decydowane bydź maią, ktorych *securitatem* tak iako iest Trybunalska waruiemy. Naypierwey iednak wedle roty kommissyi Koronney *anni* 1634 opisaney, ktora na przeszłych kommissyach W. X. Lit. *in effectu* była tak PP. Kommissarze y Deputaci woyskowi przysięgę wykonać powinni będą. A
985 że W. Kasztellan Wileń: Hetman Wiel: W. X. L. na teraźnieyszym Seymie przy rachunkach skarbowych *evidenter* wywiodł to, iż dla dobra oyczyzny, począwszy *ab anno 1663 ad annum 1667* nie mało summy u rożnych kredytorow na potrzebę Rzeczyp: zaciągnął, y *de facto* onę wydał, tedy podług podpisanego przez Deputaty, tak z Senatu, iako y z Koła Poselskiego rachunku, na kommissyi *realiter* skarb W. X. L. reszty w skarbie gotowey zostaiącey summy y inszych prowentow wypłaci. A z retent ponieważ się to w rachunkach skarbowych pokazało, iż Wielmoż. Krzysztofowi Zawiszy Marszałkowi W. X. Lit. także UU. Cypryanowi Pawłowi Brzostowskiemu, Referen: y Pisarzowi W. X. Lit. y Ianowi Antoniemu Chrapowickiemu, Podkomorzemu Smoleńskiemu, Kommissarzom od Nas, y Rzeczyp: do traktatow Moskiewskich dawnieyszych kommissyi naznaczonych, prowizyi onym należącey nie doszło, według assygnacyi z skarbu W. X. Lit. 54403 złote, tak dla wydania części pieniędzy z skarbu na woysko W. X. Lit. z dwoyga podymnych *ex anno 1661* na nich uchwalonych, iako dla wypłacenia z skarbu reszty im należącey, *vigore* konstytucyi *anni 1662* na kommissyą Zwirowicką, tedy Wielm. Podskarbi W. X. Lit. tę summę pomienioną każdemu z nich co ktoremu według assygnacyi y dekretu Trybunału Skarbowego przychodzi, bez żadnego zatrudnienia, z retent podatkow tak ordynaryinych iako extraordynaryinych na Konwokacyi Grodz: y na tym Seymie uchwalonych nie naruszaiąc tych 15 podymnych na zapłatę woysku W. X. Lit. y inne pewne długi, wypłacić powinien będzie. Iakoż waruiemy tą konstytucyą *fide et conscientia quam debent Reipub:* WW. UU. Kommissarzow naszych y Wiel: Podskarbiego W. X. L. obowiązuiąc, aby tych podatkow 15 podymnych na żadną inszą potrzebę ieno na zapłatę woyska teraźnieyszą, *sub refusione de suo* wydawać, ordynować, dekretow ferować, żadnych *in praesens* krom przeszłych kommissyi likwidacyi przyimować, na garnizony potrącać, luboby y przeszłe konstytucye komu pozwalały nie ważyli, y owszem na takowym *poenas* iako *supra retentores* wskazywać, za delatą Poborcow będą. A to tylko o teraźnieyszych podatkach, a nie przeszłych rozumiano być ma. Dla czego wszystkie *in genere* długi y pretensie do przyszłego da Bog odkładamy Seymu. Ieśliby zaś to 15 podymnych do wypłacenia summy na iaką się z woyskiem umowią, y czwartego miliona nie wystarczało, y zapłaty odebrać wszystkie dawne zwinione chorągwie nie mogły, daiemy *plenariam potestatem* WW. UU. Kommissarzom naszym do traktowania y assekurowania, aby *residuum* zasług w domach swoich, za assekuracyą onych czekali, ktore assekuracye WW. UU. Kommissarzow naszych *lege praesenti* powagą Seymu tego approbuiemy. A po takowym uięciu y rozprawie przez W. Hetmana W. X. Lit. y PP. Kommissarzow naszych woysko ma się nie ku-
986 pami rozieżdżać, ale każdy zosobna, w czym konstytucye *anni 1623, 1624* pod tytułem: Postanowienie na domową obronę, reassumuiemy, a chorągiew nasza husarska poruczeństwa U. Hilarego Alexandra Polubieńskiego Pisarza Polnego W. X. Lit. ktora *in nexu* nie zostawała, aby za te ćwierci co *in nexu* nie była, na teyże kommissyi ukontentowana bydź mogła, obmyślą. A że summa to iest 366000 temuż woysku W. X. Lit. *ad rationem* zasług od Nas samych wypłacona iest, ktorą Nam Rzeczposp: assekurowała, tedy ta summa temuż woysku W. X. Lit. ma bydź *praevia liquidatione* co ktora chorągiew wzięła potrącona w zasługach.

Auctio subsidiorum W. X. Lit.

4. Chcąc aby W. X. Lit. *externe* uspokoione *et intus* za zapłatą woyska zostawało w pokoiu, przychodzi rożne *contributionum genera, reassumere*, zaczym *cum ea melioratione* że stan szlachecki y poddani ich w miastach, miasteczkach Państw naszych wolne sprzedanie bez płacenia tego cła na targach mieć maią, konstytucyą y instruktarz *sub titulo: auctio subsidiorum anni 1655* reassumuiemy. A *Exactores* na komorach będący od towarow szlacheckich *currenti moneta* nie wyciągaiąc srebrney, złotey ani nad instruktarz depaktuiąc, *sub poena centum marcarum* to cło wybierać będą, o co *forum* przed W. Podskarbim W. X. Lit. według konstytucyi *anni 1635* y innym Celnikom naznaczamy, ktore W. Podskarbi po expirowaniu teraźnieyszey arendy albo sam przez administratorow trzymać, albo *plus offerenti cum auctione ratione accensus* Dźwiny arendować będzie, *non aggravando* tym cłem *auctionis subsidiorum* statkow szlacheckich Koronnych żadnych towarow Bugiem prowadzących, na komorze Brzeskiey od ktorych za iuramentem sług abo faktorow ich żadnego cła skarb W. X. L. wyciągać nie powinien, *sub triplici refusione damnorum*, o co *forum* na Seym *inter causas fisci*, kupcy iednak Koronni od wszelkich towarow na pomienioney komorze y na inszych komorach W.

X. Lit. według prawa dawnego y zwyczaiu, *nemine excepta* płacić im maią, nie zasłaniaiąc się żadnemi libertacyami, ani listami. A że częstokroć szlachta obywatele W. X. Lit. posyłać zwykli Bugiem w gorę statki swoie po sol y po zboże, tedy tą konstytucyą waruiemy, że od nich tak w gorę iako y na dol idących obywatele y Celnicy Koronni żadnych cel wybierać nie powinni *sub eadem poena superius expressa*.

Donativum kupieckie W. X. Lit.

5. Na wszystkich kupcow *in genere* Wiel. X. Lit. wkładamy summę 12000 tysięcy złot. *currenti moneta*, ktorą na potrzebę teraźnieyszą Rzeczposp: wydać y na dzień *16 Augusti* y na kommissyą do skarbu W. X. Lit. *absque ullis defalcatis* pod winami w przeszłych konstytucyach opisanemi wnieść powinni będą.

Cło nowo podwyższone W. X. Lit.

987 6. Chcąc tak zapłacie woyskowey, iako y wszytkim potrzebom publicznym Rzeczposp: *succurrere*, cło nowo podwyższone y spław wodny na lat dwie uchwalamy, y one w administracyą W. Podskarbiemu Wiel. X. Lit. według dawnych praw y zwyczaiu daiemy, aby iako z naylepszym pożytkiem Rzeczyp: onym administrował lubo sam trzymaiąc, lubo *plus offerenti cum auctione* za teraźnieyszym uwolnieniem *ab hostico* portowey rzeki Dźwiny ktore cło zacząć się ma wybierać w roku teraźnieyszym 1667 *die 1 Augusti*, a kończyć się będzie w roku da Pan Bog przyszłym 1669 takowegoż dnia *prima* miesiąca Augusta, w czym wszystkie konstytucye aż do teraźnieyszego Seymu o cłach postanowione *in toto* reassumuiemy, waruiąc że w wybieraniu tego cła żadne lubo *per constitutionem* libertacie, także listy, przywileia, y dekreta nasze, ieźliby iakie względem wolności, tak miastom naszym, duchownym y świeckim wydane były, nikomu służyć nie maią, ani będą mogły *praejudicare*, a Celnicy w wybieraniu tego cła podług instruktarza y zwyczaiu zachować się maią, o depaktacye na komorach od Celnikow *forum* w skarbie podług konstytucyi 1635 naznaczamy.

Czopowe Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

7. Iako na zapłatę woysku tak y na wszystkie *necessaria Reipub:* supplementuiąc uchwalone podatki, czopowe Wiel: X. Lit. w dobrach naszych, duchownych, y świeckich szlacheckich *in duplo* na lat dwie uchwalamy, y one w dyspozycyą W. Podskarbiego W. X. Lit. według prawa y zwyczaiu dotąd obserwowanego daiemy, aby iako z naylepszym pożytkiem Rzeczyposp: *per plus offerentiam bene possessionatis* arendował, ktorego czopowego po expirowaniu z Konwokacyi w Grodnie *in anno 1665* zawartych kontraktow, zacząć się ma wybieranie w roku teraźnieyszym 1667 *die 1 Augusti*, a kończyć się będzie w roku da Pan Bog przyszłym 1669 takowegoż dnia pierwszego *Augusti*. Libertacye zaś tak *per constitutionem* iako przez przywileia y dekreta wszystkie otrzymane, *hac vice* znosiemy, aby się żaden onemi zasłaniać nie mogł. A w wybieraniu tego podatku według dawnych konstytucyi ktore *in toto* reassumuiemy, Exaktorowie zachować się powinni będą.

Pogłowne Tatarskie W. X. Lit.

8. Tatarowie wszyscy w miastach, dzierżawach naszych W. X. Lit. ktorzy furmaństwem, kupiectwem y rzemiosłem się bawią y zdawna pogłowne powinni dawać, na teraźnieyszą potrzebę Rzeczyposp: oddadzą do skarbu W. X. Lit. złotych sześć tysięcy iedną ratą, excypuiąc Chorążych, Murzow, y tych Tatarow ktorzy służbę woienną służą, ci wszyscy pod te
988 pogłowne podlegać nie powinni, ale podług dawnych praw statutu W. X. Litew. konstytucyi 1661, 1662 zachowani bydź maią.

Prowent tabaki W. X. Lit.

9. Na teraźnieyszą W. X. Lit. potrzebę między inszemi podatkami iakikolwiek może bydź akces do prowentow publicznych z handlu tabacznego, zlecamy skarbowi W. X. Lit. *reassumendo circa id* konstytucyą *anni 1661* aby ten prowent tabaczny *plus offerenti* arendował.

Pogłowne żydowskie.

10. Augmentuiąc skarb Rzeczyposp: na teraźnieyszą zapłatę woyskom naszym W. X. L. na wszystkich żydow summę 10 tysięcy wkładamy, ktorą do Poborcow Powiatowych podług regestrow od starszych żydow Brzeskich, Grodzieńskich, Pińskich do skarbu danych z podymnym wniosą, a po wydaniu, tak podymnego iako pogłownego, od wszelakich ciężarow według konstytucyi *anni 1650* także *1661* wolni bydź maią.

Simpla nomine donatywy W. X. Lit.

11. Lubo konstytucyą *anni 1659* względem spustoszenia dobr Rzeczyposp: y dzierżaw w W X. Lit. będących do lat czterech w płaceniu donatywy do skarbu Rzeczyp: przychodzącey *indultum:* y z nich *per medium* płacić albo podług możności *praevio iuramento* wnosić *declaratum* było, iednak że przez tak długą y co raz większą woynę Rzeczyp: dobr desolatią do płacenia nie przyszło. Tęż konstytucyą *anni 1659* reassumuiemy, y onę do lat czterech po tym Seymie następuiących proroguiemy, chcąc mieć aby wszyscy *retentores* tego podatku według pomienioney konstytucyi za przeszłe lata do expiracyi lat czterech konstytucyą przyszłą libertowanych sprawili, donatywę *sub poenis in volumine legum expressis* do skarbu wnosili, y podług tychże kwitow *in futurum* przez lat cztery skarbowi Rzeczyp: *satis facient*. A że *in praegnanti Reipubl: necessitate* PP. dzierżawcy w roku 1662 całoroczną intratę z dzierżaw swoich na woysko W. X. Lit. wydali, tedy za ten rok od płacenia z dzierżaw swoich do skarbu Rzeczyp: donatywy wolnemi bydź maią. Wszakże po wyściu

czterech lat teraźnieyszym Seymem prorogowanych wszyscy symplę donatywę do skarbu Rzeczyp: zupełną z dobr swoich pod winami prawnemi *inferre* powinni będą. Ci zaś ktorzy dopiero po zawartym pokoiu Woiewodowie, Starostowie, dzierżawcy do possessyi swoich włości y dzierżaw przyszli, także lub przez się samych, lub *per factores bonorum* szlachtę osiadłą *praevio juramento* podług roty 1659 ile będą mogli do skarbu W. X. Lit. wniosą. A *in futurum* płacenie simple według teyże przysięgi do lat czterech *inclusive* służyć im będzie.

989 **Assekuracya summy Nam winney.**

12. Summę trzykroć sto tysięcy sześćdziesiąt 6 tysięcy złotych na zapłatę woyskom W. X. Lit. wydaną, y przed PP. Deputatami z Senatu y z Koła Poselskiego na teraźnieyszym Seymie weryfikowaną Stany W. X. Lit. do przyszłego da Pan Bog Seymu assekuracyą y rzetelną na nim tey summy zapłatę obmyślić Nam obowięzuią się.

Proregatio prowizyi I. K. M. za intratę ekonomyi Szawelskiey do lat trzech.

13. Ponieważ na naznaczonym terminie konstytucyą r. 1661 do okupna ekonomyi naszey Szawelskiey w roku teraźnieyszym 1667 podług upewnienia Rzeczyp: dla rożnych ciężarow nie przyszło, tedy z podatkow na teraźnieyszym Seymie uchwalonych summa czterdziestu tysięcy złotych wypłacona bydź ma, na prowizyą stołu naszego, takowym sposobem, to iest; z ceł nowo podwyższonych 15 tysięcy, *ex auctione subsidiorum* 15 tysięcy, z czopowego Żmudzkiego pięć, a drugie pięć tysięcy złotych z Wielońskiego, ktorą to summę arędarze *sub poenis* w teyże konstytucyi *an. 1661* opisanemi nie do skarbu Rzeczyp: ale do skarbu naszego stołowego dwiema ratami przez W. Podskarbiego W. X. L. powinni będą wnosić, pierwszą w dzień nowego lata w roku przyszłym da Bog 1668 drugą na S. Ian Chrzciciel, w tymże roku, toż uczynią y za drugi rok przyszły, nic nie uchybiaiąc pod temiż penami terminu, a na rok trzeci ponieważ te podatki tylko do lat dwu uchwalone, na przyszłym Seymie Rzeczyposp: obmyśli podatek, iakoby do skarbu naszego stołowego nieomylnie czterdzieści tysięcy złotych za rok trzeci wypłacone były. A w tych trzech leciech za uwolnieniem się Rzeczposp: *ab oneribus* ktoremi teraz *angustiata* zostaie na wykupienie iuż tey ekonomyi zupełną obmyślić powinna będzie summę.

Deklaracya o wykupnie ekonomyi Szawelskiey.

14. Ponieważ wykupna ekonomyi Szawelskiey u sukcessorow Iaśnie Wielm: Woiewody Wileńskiego w roku teraźnieyszym 1667 *die 24 Iunij* termin podług konstytucyi 1661 przypada, na co że Stany Rzeczyp: względem zapłaty woysku y inszych gwałtownych potrzeb, żadnych na tym Seymie obmyślić nie mogły podatkow, przeto podług teyże pomienioney konstytucyi ekonomia nasza Szawelska do lat trzech w teyże summie u sukcessorow aż do roku 1670 do dnia *24 Iunij* zostawać będzie, iakoż pomienioną 1661 roku o wykupnie ekonomyi Szawelskiey konstytucyą we wszystkich punktach, klausulach *in toto* reassumuiemy y według niey sukcessorow przy dzierżeniu tey ekonomyi cale y nienaruszenie aż do wykupna zachowuiemy y zachowamy, a 990
podług dawnych praw o ekonomiach naszych postanowionych od stacyi, wydawania chlebow, konsystencyi, stanowisk, y przechodow żołnierskich uwalniamy.

Oswobodzenie srebra Kapituły Wileńskiey w zastawie będącego.

15. Wielebny w Bogu X. Ierzy Białozor Biskup Wileński *zelo boni publici ductus*, iako naygorętsze koło rozwiązania związku maiąc staranie srebro Kapituły Wileńskiey dla wygody skarbu W. X. Lit. zastawił w summie 10 tysięcy, a że takoważ summa w skarbie Wielebnemu w Bogu X. Ierzemu Białozorowi zalegla y z uczynioney liczby przez sukcessora U. Krzysztofa Białozora Chorążego Upitskiego, ieszcze nad to wydatkow zeszłego X. Biskupa pokazało, dziesięć tysięcy sześćset sześćdziesiąt siedm złotych, y groszy trzynaście, na potrzebę Rzeczyposp: wydanych, ktora summa lubo U. Białozorowi iako sukcessorowi, *legitime* z skarbu naszego W. X. Lit. należała, y tey na eliberowanie tegoż srebra ustępuie. Chcemy tedy mieć aby W. Podskarbi W. X. Lit. to srebro Wielebney Kapitule Wileńskiey należące, wykupił. A U. Krzysztofa Białozora iako sukcessora, z uczynioney liczby *authoritate praesentis Conventus* rekwiruiemy.

Liczba skarbu W. X. Lit.

16. Ponieważ W. Hieronym Kryszpin Kirszenstein Podskarbi W. W. X. Lit. od obięcia Urzędu Skarbowego za wszystkie lata *perceptorum et distributorum* tak ordynaryinych iako y extraordynaryinych prowentow przed Stanami Rzeczyp: dostateczną uczynił kalkulacyą. Przeto za wszystkie lata aż do teraźnieyszego Seymu, za zgodą wszystkich Stanow *authoritate praesentis Conventus* W. Podskarbiemu W. X. Lit. generalny kwit daiemy, y onego *cum successoribus* od wszelakich impetycyi *ratione* teraźnieyszey kalkulacyi wiecznemi czasy uwalniamy. Liczba zaś U. Gabryela Kimbara Skarbnego W. X. Lit. od Seymu roku 1662 do obięcia Urzędu Wielmożnego Podskarbiego W. X. Lit. nagotowana, iż na początku Seymu dla słabego zdrowia tegoż U. Skarbnego spóźniona, potym dla wielu spraw Rzeczyposp: zagęszczonych zmieścić się nie mogła, przeto *eadem authoritate moderni Conventus,* do przyszłego da Bog Seymu *immediate* potym następuiącego, aby naypierwey od niego, a *in casu mortis* od sukcessorow produkowana była, odkładamy. Retento iednak iakieby były z tey liczby po Woiewodztwach y Powiatach maią bydź do Grodow delaty dla

publikacyi rozesłane y na kommissyi przyszłey Wileńskiey do sądzenia poparte.

Assekuracya winney summy sukcessorom Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego.

17. Ponieważ zeszły Iaśnie W. Paweł Sapieha Woiewoda Wileński Hetman Wielki W. 991
X. Litewskiego y sukcessorowie onego realney w długu sobie od Rzeczyposp: winnym, y konstytucyą 1661 assekurowanym nie odnieśli *in toto* satysfakcyi, ale ieszcze zostało winno 493028 iako to z doskonałego rachunku skarbu W. X. Lit. *liquidissime patet.* Iakoż y na teraźnieyszym Seymie dla gwałtownych spraw y potrzeb Rzeczyposp: przyść nie mogło: przeto te wypłacenie reassumowawszy konstytucyą 1661 o wypłaceniu długu napisaną, do przyszłego *authoritate praesentis Conventus* odkładamy Seymu assekuruiąc w tym sukcessorow pomienionego Iaśnie Wielm: Woiewody Wileńskiego, iż na naypierwszym po tym przypadaiącym Seymie, skuteczną y realną zapłatę Rzeczpos: obmyśli, y bez wszelkich dalszych prolongacyi uczyni satisfakcyą, a na tey kommissyi 60000 tysięcy z retent y podatkow extraordynaryinych *ad rationem* tego długu ma bydź onym wypłacono.

Kwit W. Gosiewskiey Podskarbiney.

18. Ponieważ na teraźnieyszym Seymie W. Magdalena Gosiewska Podskarbina y Hetmanowa Polna W. X. Lit. z percepty pieniędzy Rzeczyp: na zeszłego W. Białozora Biskupa Wileńskiego zabrancy za assygnacyami zeszłego W. Gosiewskiego Podskarbiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. na potrzeby Rzeczyp: pokazała wydaney summy złotych sto trzydzieści y dziewięć tysięcy sto dwadzieścia sześć y *liquide deduxit*, z ktorey *authoritate praesentis Conventus* W. Podskarbiną, potomstwo y sukcessorow oney wiecznie kwituiemy. A że nad tę percepte więcey ieszcze wydanych przez zeszłego Podskarbiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. *ad fidem publicam* zaciągnionego długu iako *in rationibus deductum* pokazało, do przyszłego następuiącego Seymu do wypłacenia namowienia sposob *authoritate praesentis Conventus* odkładamy.

Summa Trubecka.

19. Tak wielą konstytucyi assekurowana summa Wielmożnemu Woiewodzie Nowogrodzkiemu ponieważ dotąd nie iest z skarbu Koronnego wypłacona. Tedy powagą Seymu tego samego y sukcessorow W. Woiewody Nowogrodzkiego assekuruiemy, że na przyszłym Seymie skutecznie nie puszczaiąc w dalszy reces ta summa *realiter* wypłacona będzie. A prowizyą według konstytucyi *anni 1659* tak za przeszłe lata, iako następuiące, poki nie będzie oryginalna summa oddana, aby z podatkow ordynaryinych y extraordynaryinych na tym Soymie uchwalonych bez żadney zwłoki W. Podskarbi Koronny zapłacił, mieć chcemy. Także U. Bazylemu Sołtykowi y iego *successoribus* wydzieloną summę konstytucyą *anni 1659* skarb Koronny z prowizyą przychodzącą bez zatrudnienia oddać powinien będzie.

Dług U. Cypryanowi Pawłowi Brzostowskiemu Refferendarzowi y Pisarzowi W. X. Lit. winny. 992

20. Ponieważ *in defectu* skarbu W. X. Lit. summa 15 tysięcy złotych przez U. Cypryana Pawła Brzostowskiego Refferendarza y Pisarza W. X. Lit. *in functionibus publicis* przez lat dwie ieżdżąc y przy boku naszym traktuiąc z Moskwą *de proprio* łożona, a przez Nas *ex Senatus Consilio* onemuż assekurowana *ad praesens* wypłacona bydź nie może, tedy *exolutionem* tego długu pomienionemu U. Refferendarzowi y Pisarzowi W. X. Lit. do przyszłego da Bog Seymu odkładamy.

Approbatio regimentarstwa W. X. Lit. Wiel. Michałowi Pacowi Kasztellanowi Wileńskiemu Hetmanowi W. X. L.

21. Pod czas zamieszania Rzeczyposp: *post fata* W. Wincentego Korwina Gosiewskiego Podskarbiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. gdy woysko nasze Wiel. X. Lit. w związku zostawało, daliśmy władzą W. Hetmanowi, a na on czas Obożnemu W. X. Lit. aby on staraniem swoim woysko od związku odprowadził, a do pomienionego naszego y Rzeczyp: posłuszeństwa przywiodł, iakoż to *effective* dla Maiestatu naszego y dobra pospolitego uczynił, co iako wdzięcznie od niego przyiciliśmy tak nad tymże woyskiem z związku wyprowadzonym regimentarstwo zlecili, wszystkę tedy iego władzą y exekucyą, aż do konferowania onemu od Nas buławy Wiel. X. Lit. Nam y Rzeczyposp: pożyteczną *in toto* utwierdzamy, tak iż o żadną turbowany ni od kogo nie będzie assekuruiemy, waruiąc *in posterum* że to władzy y Urzędom Hetmańskim *praejudicare* nie ma.

Zniesienie kondemnat mimo exempta otrzymanych.

22. Kontumacye na żołnierzach mimo *exempta in quocunque foro exceptis condemnatis Comitialibus* otrzymane za zgodą wszystkich Stanow podnosimy, iednak attestacye od W. Hetmana W. X. Lit. że na on czas w obozie zostawali *producent*, a *in principali* bez zwłoki rozprawić się powinni będą, *in futurum* zaś mieć chcemy, y postanawiamy, aby przy exemptach zapozwani na Trybunał żołnierze, oraz attestacye od WW. Hetmanow abo Regimentarzow, Kommendantow woysk naszych miewali, że przytomnemi w woysku zostaią, ponieważ tylko *in elusionem partis actoreae* w domu abo konsystencyach zostaiąc exemptami na zwłokę sprawiedliwości ś. u sądu zasłaniać się zwykli. Tedy żadne exempta bez attestacyi WW. Hetmanow tak u sądu naszego iakiego y w Trybunałach W. X. Litewskiego przyimowane bydź nie maią.

Trybunał w Wielkim X. Lit. 993

23. Na instancyą Posłow naszych Ziemskich to mieć chcemy, aby po wykonaney przysiędze

Deputatow na Sądy głowne Trybunalskie z Woiewodztw y Powiatow zesłanych, rotą podług prawa y zwyczaiu w konstytucyi opisaną, obrany Marszałek osobliwie przysiągł, na sprawiedliwym przywoływaniu spraw z regestru, tak iako się kto w Kancellaryi Trybunalskiey wpisze, ktory osobney przeciwko prawu żadney prywatney Kancellaryi mieć nie powinien, także depaktacyi żadnych w mieście naszym Wilnie y inszych gdzie się Trybunały sądzić zwykły, przez Sędziego swego czynić nie ma, ktorego aby na potym żaden z Marszałkow Trybunalskich nie miał *lege praesenti in perpetuum cavemus*. A że w Kancellaryi Trybunalskiey stan szlachecki wielkiemi *aggravatur* depaktacyami, przeto wszystkie konstytucye, o tym *cum pœnis sancitis*, reassumuiemy, chcąc to mieć *pro lege perpetua*, aby Pisarz w Trybunale nie wprzody zasiadł, aż przysięgę, *super non revelanda secreta*, y nic nad prawo w Kancellaryi Trybunalskiey od spraw wyciągać, ani sam, ani Regenci nie maią, ktorzy na tymże iurament początku Trybunału po obranym Marszałku zaraz wykonać maią, podług konstytucyi 1647. *Scrutinia in occluso rotulo* za ustąpieniem stron *et patronorum causarum* czytane bydź maią, ktore prawo za nieporuszone *in perpetuum* mieć chcemy. Podczas tychże Sądow głownych Trybunalskich rożne przedtym w mieście naszym Wilnie działy się *praejudicia*, ktorym *generaliter* zabiegaiąc, waruiemy aby iurisdykcya miasta naszego Wilna w prawach swoich y wszelakich sprawach żadney nie ponosiła konwulsyi, kamienic y domow ktore od Magistratu Urzędowi Zamkowemu podane, y od tegoż Urzędu Zamkowego rozpisane nie będą, nie zaieżdżali, Magistratowych osob miasta tegoż, ktorym libertacya gdzie sami mieszkaią przed Unią nadana iest nie zaymowali, ale podług exdiwizyi kamienic y domow w tymże mieście naszym Wileńskim przez Kommissarzow naszych na trzy części, tak dla wcześnieyszey podczas rezydencyi naszey y samych Sędziow głownych Trybunalskich stancyi, iako też Trybunałow Skarbowych, y kommissyi Rzeczyposp. wygody, w roku 1645 uczynioney y przywileiami utwierdzoney, ktorą *praesenti lege* bez żadnych excepcyi *accedente omnium Ordinum consensu* approbuiemy, zachowali, *salvis constitutionibus, consulendo* też *indemnitati* honorow matron y panienek poczciwych, aby onych nie regestrowano, *lege praesenti cavemus*, a *in pretia rerum*, ktore przez Wielmożnych y Urodzonych Kommissarzow z teraźnieyszego Seymu naznaczonych wdawać y onych *immutare*, teraźnieyszy y następuiące Trybunały nie maią.

994 **Kontumacye Seymowe Koronne y W. X. Lit.**

24. Wniesiona do Nas od Stanow Koronnych y W. X. Lit. prośba, iż w tym wielkie ponoszą *gravamen*, że im o dekreta Seymowe *in contumaciam* otrzymane Kancellarye nasze Koronne y W. X. Lit. *ad illationem legalitatis* y przysięgi *supra ignorantiam* mandatow na Seym nie wydaią, przeto *authoritate praesentis Conventus* postanawiamy, aby mandaty w sprawach do sądzenia Seymom należących tygodniem przed Seymikami Seymowemi podawane, y w tym Grodzie *ubi bona consistunt*, na ktorych mandaty położone będą relacya podania zeznana była, a tę relacyą aktor sam *coram actis* w tymże Grodzie *approbare* powinien, ktory mandat na Seymiku *Electionis* Posłow produkowany y od Marszałka konnotowany będzie, a to prawo *in futurum* rozumieć się ma, *quantum attinet decreta praeterita* na Seymach *in contumaciam* otrzymane. O te aby mogli *jure agere* na Seymie przyszłym gleyt generalny *ad jure agendum cum specificatione personarum* Kancellaryi naszey wszystkim potrzebuiącym wydać pozwalamy, pod ktorym *male obtentum* znioszy *in principali negotio* zarazem *utraeque partes* rozprawić się maią. Ta iednak *constitutio decretis in causis perduellionis, criminis laesae Majestatis* Wielmożnego Wincentego Korwina Gosiewskiego Podskarbiego y Hetmana W. X. Lit. *et alijs criminalibus et homicidijs* na Seymach przeszłych *etiam in contumaciam* otrzymanym nic *praejudicare* nie ma.

Dochodzenie dawnych metryk y przywileiow Nayiaśnieyszych Xiążąt Wielkich W. X. Lit.

25. Wiele Nam y Stanom W. X. Lit. należy na przywileiach y metrykach skarbowych Nayiaśnieyszych Xiążąt W. X. Lit. Antecessorow naszych, ktore, że pod czas następuiącey potęgi na Wilno nieprzyiacielskiey z skarbu naszego zamku Wileńskiego w czyie się ręce dostały Nam y Rzeczyposp: *non constat*, po Wielmoż: Podskarbim W. X. Lit. mieć chcemy, aby *seriam inquisitionem* w skarbie uczyniwszy u kogoby się pokazały przez Urodzonego Iana Zambrzyckiego Instygatora W. X. Lit. one na Seymie przyszłym *jure* windykował.

Porządek artylleryi W. X. Lit.

26. Siła na porządney artylleryi, ammunicyi y inszych apparamentach woiennych należy, ktora aby w dobrym zostawała porządku po Wielmożnym Mikołaiu Iudyckim, Kasztellanie Nowogrodzkim mieć chcemy aby zaraz po wyściu *in publicum* tey konstytucyi po wszystkich Wielkiego Xięstwa Litew. cekauzach y zamkach naszych iako naypilniey wszystkę armatę y należące do niey potrzeby z wiadomością Wielm: Kasztellana Wileńsk: Hetmana W. X. Lit. zinwentował, a skarb na poprawę, restauracye y insze wszystkie potrzeby cokolwiek symple donatywy na apparat woienny z dawna uchwaloney tak z retent iako z tego Seymu podług konstytucyi 1659 reassumowaney wniesiono będzie w sześci niedziel po Św. Ianie oddawać będzie. O czym wszystkie konstyt: *de aeconomia bellica* o cekauzach y simplę donatywę reassumuiemy. A Wiel: Kasztellan Nowogrodzki na przyszłym Seymie Nam y Rzpltey porządny inwentarz podać y rachować się przy Wielm: Podskarbim ma. Cokolwiek też *de proprio* przeszłych lat wydał, iako na Trybunale Skarbowym Grodz: *anni* 1659 z rachunkow przez onego czynionych pokazało, y na kommissyi przeszłey *deduxit refusionem* tey summy, że na przyszłym da Bog Seymie obmyślona będzie upewniamy. A że armata podczas tych zamieszanych czasow po rożnych mieyscach *secundum exigentiam et necessitatem belli* z cekauzu Wileńskiego y rożnych fortec naszych sprowadzona, po fortecach prywatnych nayduie się. Temuż Wielmożnemu Kasztellanowi Nowogrodzkiemu *injungimus* iako Generałowi Artylleryi, aby onę z wiadomością Wiel: Kasztellana Wileńskiego, Hetmana W. X. Lit. iako własne Rzeczyposp: windikował, y ktoby wracać, oddawać nie chciał, a sobie przywłaszczał, przez Urodzonego Instygatora W. X. L. prawem na Seymie czynić ma, a takowe sprawy iako *causae fisci*, sądzone będą. Także o zabraną armatę miasta Wilna gdzieby się pokazała, Urodzony Instygator W. X. L. czynić będzie, *ex privatis* zaś gdzieby się onych działa także *pro necessitate Reipubl:* sprowadzone pokazały, dochodzić tamże na Seymie każdemu wolno będzie.

995

Uwolnienie od przeszłych retent szlachty w więzieniu będących.

27. Maiąc wzgląd na wielką ruinę uboższey stanu rycerskiego kondycyi poddanych naszych, y tych ktorzy za dostoieństwo nasze zastawiaiąc się w ręce nieprzyiacielskie dostali się byli, y abiurat *a.* 1659 wykonać nie mogli, a z więzienia wyszedszy o retenta do skarbu W. X. L. turbowani zostaią, od retent na dobrach ich zaległych, tych tylko samych y ktorzy *ob hostilitatem* obywatele Powiatu Kowieńskiego ieszcze na ten czas w Powiecie ich *durantem* przysiądz nie mogli, uwalniamy.

Pewność długow kupieckich y innych w Smoleńszczyźnie, y w Starodubowszczyźnie.

28. Ponieważ dobra wszystkie w Smoleńszczyźnie y w Starodubowszczyźnie przez traktaty Moskiewskie do lat pewnych zostaią, aby dług kredytorow wszelkich, na towary leśne w tamtym kraiu Smoleńskim, Starodubowskim wniesione, y nadane pewność swoię odyskania mieć mogły, wypłacenie onych *authoritate praesentis Conventus* odkładamy do tego czasu poki się te
996 dobra nazad do Państw naszych Koronnych y W. X. Lit. powrocą.

Ochrona osob y dobr exulum W. X. Lit.

29. Za słuszną rzecz uważywszy, że od początku woyny Moskiewskiey obywatele Woiewodztwa Smoleńskiego, y Powiatu Starodubowskiego z fortun swoich żadney konsolacyi mieć nie mogły, y podziśdzień aż do wyścia czasu *induciarum* mieć nie mogą, ktorym chcąc *porrigere manum* waruiemy, aby o długi, rożne zapisy do prawa aż do lat trzech pozywani nie byli, y dekreta na nich gdziekolwiek ferowane będą *nullitati subjacebunt*, ktorym wydawane *moratoriae* z Kancellaryi naszey osobliwie w wdowim sierocym stanie zostawaiącym, za zgodą wszech Stanow powagą Seymu tego approbuiemy.

Consolatio exulibus Woiewodztwa Smoleńskiego, y Powiatu Starodubowskiego pewnym osobom, dobrze zasłużonym.

30. Osobliwego zawsze respektu zasługi y wielkie straty ludzi rycerskich dobrze w oyczyznie zasłużonych potrzebuią. A ieszcze tym bardziey kiedy *propter conservationem communis boni*, całey Rzeczyposp: wszystkich dobr swoich w Woiewodztwie Smoleńskim y Powiecie Starodubowskim ustępować muszą. Dla czego nie tylko *summa aequitate ducti* ale też *compassione in vim gratitudinis* iako dobrze Nam y oyczyznie zasłużonym pewne dobra dotąd dożywotnym prawem w Powiecie Rzeczyckim będące w dzierżeniu onych to iest UU. Leonowi Pogirskiemu Marszałkowi Rzeczyckiemu, Malewice, Nikonowicze, y Choczynka, Hieronimowi Sołtanowi Podkomorzemu Starodubowskiemu, Chyżow, Rohin, Nauchowicze, Urodzonemu zaś Stanisławowi Unichowskiemu Podsędkowi Smoleńskiemu, Derewianczyce y Brakow, Władysławowi Giedroyciowi Horodniczemu Smoleńskiemu, Szeypiaki, Dimitrowi Połubieńskiemu Marszałkowi Słonimskiemu, Szulaki, w Powiecie Słonimskim, także Urodzonemu Ierzemu Suchodolskiemu, włok ośm nazwane Założe w Woiewodztwie Mścisławskim *jure hæreditario* na wieczne czasy konferuiemy, na ktore zwyż mianowane dobra przywileia z Kancellaryi naszey W. X. Lit. onym wydawane *authoritate praesentis Conventus in perpetuum* approbuiemy. A Urodzonemu Pawłowi Makarewiczowi Słobodkę, Klapin, w trakcie Czeczerskim prawem lennym konferuiemy.

Conservatio prawa Urodz: Chorążyny Trockiey na dobra Rasno, Suchary, y inne, y nagroda pokaleczonym żołnierzom.

31. Iako zasługi rycerskie w osobliwym respekcie tak nie mniey prawo pospolite mieć powiniśmy. A że *in præjudicium* prawa niegdyś U. Iadwigi Tyzenhauzowny Wiążewiczowey Woiewodziney Nowogrodzkiey, a teraz Urodzonego Ierzego Dziewałtowskiego Chorążego Trockiego małżonki *in vim gratitudinis* na postrzelanych pod Kiślikami, Rasno, Suchary nazwane, y inne dobra osobliwym przywileiem naszym konferowaliśmy, y konstytucyą Seymu blisko przeszłego approbowali. A prawo słuszne na te dobra Urodz: Chorążyney Trockiey pokazało się przeto *non obstante privilegio et constitvtione anni* 1662 przy pomienionych dobrach Urodz: Chorążyną Trocką zachowuiemy, a na postrzelanych żołnierzow *ratione* odeścia tych dobr na kommissyi summa dziesiąciu tysięcy ma bydź przez PP: Kommissarzow naszych z ordynaryinych podatkow wypłacona.

997

Koekwacya pewnych Powiatow W. X. Lit.

32. Koekwacyą *ratione* szesnastu podymnych

w Powiecie Wilkomirskim, Kowieńskim, Upitskim, y w Xięstwie Żmuydzkim wydanych do przyszłego odkładamy Seymu, waruiąc *inquantum* by iakie uchwalone były podatki po teraźnieyszym Seymie, te *16* podymnych w podatki Rzpltey maią bydź potrącone.

Uwolnienie Woiewodztw Połockiego, Witepskiego, Mścisławskiego, y Powiatu Orszańskiego od przeszłych podatkow.

33. Maiąc wzgląd na Woiewodztwa Połockie, Witepskie, Mścisławskie, y Powiat Orszański iako *in hostico et per incommoda belli*, tak też y przez konsystencye woyska oboyga narodu *funditus* zniszczone od wszystkich przeszłych *ab anno 1654*, podatkow Seymami przeszłemi y Konwokacyą Grodz. aż do tego Seymu uchwalonych, pomienione Woiewodztwa y Powiat Orszański uwalniamy, y do koekwacyi pociągać ich nie będziemy.

Wieczność Urodz. Rudominie Staroście Starod.

34. Maiąc osobliwy respekt na odważne y ustawiczne w woyskach naszych W. X. Lit. zasługi Urodz. Piotra Rudominy Dusiackiego Starosty Starodubowskiego Pułkownika naszego y przodkow onego świątobliwym Antecessorom naszym y Nam samym, znakomicie w dziełach rycerskich powielokrotnie wyświadczone, a chcąc go do dalszey Nam y Rzpltey przychęcić zasługi w nagrodę krwawych zasług iego, pewne dobra ieszcze przed Unią Kniaziowi Michałowi Obalińskiemu, żenie y potomstwu iego męskiego rodzaiu lennym prawem konferowane od rzeki Krewny, Pokrewnie nazwane w Powiecie Wilkomierskim leżące od włości Obelskiey *antiquitus* alienowane, takowymże lennym prawem Urodz.
998 Piotrowi Rudominie Staroście Starodubowsk. Pułkownikowi naszemu służące, tak iako się w sobie *antiquitus* miały, y teraz *in sua circumferentia* maią w wieczność ziemską *authoritate praesentis Conventus* za zgodą wszech Stanow obracamy, y prawem Ziemskim wieczystym na potomne czasy konferuiemy. A przywileie ieźliby iakowe *ante et post modernam legem in contrarium* wyszły, kassuiemy, annihiluiemy. Przywiley zaś na wieczność tey dzierżawy z Kancellaryi naszey wydany, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy.

Deklaracya szlachectwa Urodzonych Będzińskich.

35. Maiąc sobie zalecone od Wielm. Kasztellana Wileńskiego, Hetmana W. X. Litew. odważne zasługi Urodzonych Woyciecha y Mikołaia Będzińskich ktore Nam y Rzpltey w woyskach Koronnych y W. X. Lit. zawsze mężnie oświadczali, y za więzienie Moskiewskie ktore eden z nich przez lat cztery za dostoieństwo nasze y całość Rzepltey z nienaruszoną wiarą ponosił, onym w tym osobliwą łaskę naszę za zgodą wszech Stanow pokazuiemy. Iż *objecta* oyeu ich niegdy *ignobilitas* szkodzić im nie ma, ale *ab hinc* za krwawe ich zasługi prawdziwą szlachtą Polską y W. X. Lit. y wszelkich honorow y prerogatyw szlacheckich *capaces*, *sine quavis ante et post primevae nobilitatis deductione*, *et probatione* bydź onych z potomkami deklaruiemy, y przywiley onym z Kancellaryi naszey dany *in toto* approbuiemy.

Approbacya przywileiu dożywotnego na leśnictwo Czacheckie Urodz. Bazylemu Krasińskiemu.

36. Iako to wielkiey cnocie y niepośledniey odwadze Urodz. Bazylego Krasińskiego przypisuiemy, że przestronne fortuny swoie w Państwie Moskiewskim porzuciwszy, z wrodzoney miłości ku własney oyczyznie Koronie Polskiey z ktorey dziad iego podczas dawnych woien wyszedł, dobrowolnie pod naszę udał się protekcyą y onę przyiąwszy wiernie y życzliwie przy PP. Kommissarzach naszych z Moskwą traktuiących Nam y Rzpltey zasłużył. Tak aby ta cnota y życzliwość iego bez osobliwey nie zostawała nagrody, leśnictwo Czacheckie do stołu naszego *antiquitus* należące od ekonomii Kobryńskiey klucza Prużańskiego odłączywszy onemu samemu y małżonce iego prawem dożywotnym bez płacenia żadnych do skarbu naszego powinności, za zgodą wszech Stanow daiemy, y pomienione leśnictwo od wszelkich ciężarow y exakcyi żołnierskich tudzież chlebow zimowych y stanowisk uwalniamy. Na co przywiley z Kancellaryi naszey W. X. Lit. wydany *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y że to leśnictwo po śmierci Urodz. Bazylego Krasińskiego y małżonki iego do ekonomii Kobryńskiey ma bydź przywrocone deklaruiemy. 999

Amnestya obywatelom niektorym Woiewodztwa Witepskiego y mieszczanom Witepskim.

37. Cokolwiek odmian w Państwa nasze przez te czasy *fata* sprowadziły nieżyczliwe, Boskiey to przyznać potrzeba dyspozycyi, z ktorey że też y forteca Witepska dostała się była w ręce Moskiewskie przez expugnacyą, gdy obywatele tameczni długo się broniąc dosyć odważnie *resistere dinimultiu* nie mogli z ktorych co przednieysi, woleli ciężkie y długie przyiąć więzienie, niżeli powinną Panu y oyczyznie odmienić wiarę y cnotę. Tedy tym łaskę naszę y respekt, iako życzliwym synom Rzpltey ofiaruiemy. Tym zaś ktorzy z fortunami swemi *adhæserunt* Moskwie do zawarcia przez traktaty pokoiu, y odebrania Woiewodztwa Witepskiego, *ex clementia nostra innata*, y na instancyą Stanow Rzpltey przebaczamy, y do honoru należytego stanowi szlacheckiemu onych przywracamy waruiąc, że im to szkodzić nie ma nigdy, y kaduki po nich otrzymane wiecznie kassuiemy. Żeby się iednak nie cisnęli do tego ci, ktorzy nie byli przedtym obywatelami tamecznemi, tak też ktorzy poczynili szkody sąsiadom y kryminały iakiekolwiek przez czas Moskiewszczyzny popełnili, powinni będą każdemu ukrzywdzonemu sprawić się *in foro fori*, y satisfakcyą uczynić z teyże dobrotliwości naszey y na przyczynę *tam Senatorii quam equestris ordinis* na teraźnieyszym Sey-

mie mieszczanom Witepskim, ktorzy odważnie się broniąc przy szlachcie niemały *per arma hostilia adducti cesserunt* z fortece w ręce Moskiewskie, łaskawie przebaczamy, kaduki też po nich y mieszczanach Posielskich otrzymane wiecznie kassuiemy, y przy prawach im od Antecessorow naszych y od Nas nadanych wcale zachowuiemy. A ponieważ to miasto *per incommoda belli* bardzo zruinowane zostawa, tedy po wydaniu podatkow na tym Seymie przez Posłow Woiewodztwa Witepskiego pozwolonych na potym od wszystkich ciężarow publicznych do lat czterech wolni zostawać będą, wyiąwszy czopowe, cła, myta, nasze, y Rzpltey.

Opatrzenie zamku Połockiego.

38. Siła Nam y całey Rzpltey na tym należy, aby zamki pograniczne dobrymi były opatrzone *præsidijs* do czego niepoślednie *remedium* Nam się zdało, aby w zamku Połockim tak wyższym iako y niższym Urodz. szlachcie Woiewodztwa Połockiego place wymierzone były, na ktorychby gospodarzow strzelcow do obrony mieli, *et in casu periculi*, y sami rezydować mogli, na co Kommissarzow Wielmożnych Iana Karola Kopcia Woiewodę Połock. Iana Korsaka Kasztellana Połockiego. A z Koła Poselskiego: Urodzonych Cypryana Pawła Brzostow-
1000 skiego Referend. y Pisarza W. X. Lit. Iana Podbipiętę Podsędka Połock. Bronisława Przesieckiego, Iustyniana Szczyta, Marcyana Korsaka, Piotra Kublickiego naznaczamy, ktorzy porozumiawszy się o czasie, *non obstante absentia unius vel duorum* tak Urodzonym obywatelom Woiewodztwa Połockiego *secundum quantitatem* mieysca iako Wielebnym Oycom Iezuitom, y Wielebnemu Arcybiskupowi Połockiemu według praw ich wcyźrzawszy w nie, wymierzą pomienione place, na ktorych y oni *ad praesidium* strzelcow swoich mieć powinni będą. A żeby y miasto Połock z popielisk swoich powstawało, y *ad onera* fortecy tym ochotniey przykładać się mogło, od wszelakich podatkow Seymowych publicznych *excepto* troyga podymnego, ceł y czopowego teraz uchwalonego do lat czterech uwalniamy. Toż y miastu Dziśnie służyć ma, wszystko do takowychże lat ktoremu miastu Dziśnie dwa przywileie od Nas konferowane, ieden na Kanony Bractwa, a drugi na ochronę od żołnierzow stwierdzamy.

Skrocenie processu o zbiegi w W. X. Lit.

39. Konstytucyą *anni 1661 sub titulo* skrocenie processu *in causis profugorum subditorum* z dobr ziemskich Woiewodztw Wołyńskiego y Bełskiego opisaną, ktorą y W. X. Lit. przyięło, *in toto* reassumuiemy, y takowe sprawy Urzędom Grodzkim *sine ullis dilationibus*, *et sine appellationibus* na Roczkach sądzić, *sub privatione officij*, nakazuiemy, y *baniendi in contravenientes potestatem* podług dawnych praw daiemy, za ktoremi dekretami Grodzkiemi Kancellarye W. X. Lit. banicye wydawać bez żadney zwłoki potrzebuiącym maią.

Approbatio laudorum W. X. Lit.

40. Lauda wszystkie W. X. Lit. przeszłe ktore *vigore* konstytucyi *anni 1662 in vim* pospolitego ruszenia przez pozwoloną w wiciach *optionem* na zaciąg żołnierza Powiatowego w roku 1664, 1665, są uchwalone powagą Seymu tego *inquantum juri publico et privatorum non derogant*, approbuiemy. A że Powiat Piński w ustawicznym od inkursyi Lesunow Kozakow zostawa niebeśpieczeństwie, na Seymiku *Relationis securitatem domesticam* obmyślą, *sine praejudicio juris publici et privatorum.*

Restauratio młynow Wileńskich do prowentu stołu naszego należących.

41. Życząc aby prowenta stołu naszego Krolewskiego przez rożnych nieprzyiacioł oyczyzny zruinowane, a na pewnych mieyscach osobliwie w W. X. Lit. *funditus* zniesione iako nayprędzey mogły bydź podźwignione, pozwoliliśmy Urodz. Andrzeiowi Kotowiczowi Pisarzowi W. X. Lit. Staroście Grodz. Horodniczemu naszemu Wileńskiemu aby w mieście naszym stołecz. Wilnie, za dodaniem drzewa według potrzeby z puszcze naszey Wierszupskiey młyny pod zamkiem swym 1001
kosztem zbudował, y rzekę przez Moskwę zaszpeconą wyczyścił, na co że wielki koszt ważyć musi, assekuruiemy *ex consensu omnium Ordinum* pomienionego, Urodzonego Kotowicza, Pisarza W. X. Lit. z sukcessorami iego, że go y onych przy wolnym używaniu pożytkow z młynow tych, ktore swym kosztem wystawi do lat szesnastu nierozdzielnie po sobie idących zachowamy. Po wyściu zaś tych lat powinien będzie taką do skarbu naszego płacić kwotę iaką przeszli Horodniczowie Wileńscy antecessorowie iego płacywali.

Seymiki Woiewodztwa Smoleńskiego y Starodubowskiego.

42. Do expirowania terminu doczesnego pokoiu z Moskwą zawartego, pod ktory czas Seymiki nie mogą bydź na zwyczaynych mieyscach odprawowane, przeto Woiewodztwu Smoleńskiemu, y Powiatowi Starodubowskiemu Seymiki w zamku naszym Wileńskim tak przedseymowe, iako Trybunalskie odprawować pozwalamy, y mieysce w zamku Wileńskim naznaczamy, wszystkie *de securitate* Seymikow reassumuiąc konstytucye.

Gleyt ad jure agendum Urodz. Zelskiey.

43. Maiąc w pamięci *merita* Urodz: Wilhelma Steckiewicza Chorążego Mińskiego Starosty naszego Iezierzyńskiego, ktory wiary y cnoty swey przeciwko Nam y Rzpltey *fideliter* dotrzymuiąc, pod czas zawieruch wnętrznych Państw naszych, mężnie z nieprzyiacioły naszemi czynił, y śmiercią komprobował, a chcąc pozostałey onego małżonce Urodz: Zofii Białozorownie te-

raźnieyszey Ludwikowey Zelskiey y potomstwu oney podać rękę naszą, ponieważ od niektorych osob pod czas choroby swoiey *durante* ieszcze w Państwach naszych *hostilitate* prawem iest *aggravata* y wieczną w niestaniu okryta bannicyą. Tedy *ex consensu omnium Ordinum* gleyt *ad jure agendum in personam* oney y teraźnieyszego małżonka iey z Kancellaryi naszey W. X. Lit. także Urodz: Iackowi Zakrzewskiemu wydać pozwalamy.

Uwolnienie Grodow z kondemnat Trybunału Skarbowego.

44. *Sancito* Konwokacyi Grodzieńskiey włożono na Urzędy Grodzkie, aby summy *plebeiorum* Grody inkwirowały, y od nich uchwalony wybierali podatek, czemu że niektore dosyć uczynić nie mogły, w Trybunale Skarbowym w roku 1665 peny na nich wskazano, od ktorych powagą Seymu tego uwalniamy, ktore iednak Grody wybierały na kommissyi, sprawić się, y regestra do skarbu oddać powinni będą. A że Grod Grodz: cale się tego podatku nie tykał, tedy aby ten podatek uchwalony na Konwokacyi Grodzień: nie ginął, na Relacyinym Seymiku dla inkwirowania y wybierania od summ *plebeiorum* do tego podatku Poborcę obiorą, ktory 1002
wybrawszy ten podatek rowno z drugiemi Poborcami na kommissyi do skarbu W. X. Lit. wniesie.

Deklaracya praestiti juramenti UU. Grzegorza Bersotego, Oberszter naszego, y Karola Marsona Oberszterleytnanta.

45. Ponieważ UU. Grzegorz Bersoty Oberszter y Dworzanin nasz Pokoiowy, Karol Marson Oberszterleytnant, po wywodzie *nobilitatis suae in facie Reipubl:* dosyć czyniąc konstytucyi *anni 1662 iuramentum* teraz wykonali, ktorego na przeszłych czterech Seymach *in continuo opere* za ordynansami Wiel: Hetmana W. X. Lit. zostaiąc wykonać nie mogli. Przeto iż prawu *de indigenis* opisanemu na teraźnieyszym Seymie dosyć uczynili, za prawdziwych indygenow Koronnych y W. X. Lit. deklaruiemy, y do wszelakich honorow y prerogatyw szlacheckich, za iednostayną wszech Stanow zgodą, przypuszczamy. A potomstwo Urodz: Egidyusza Barona Bremera Pułkownika naszego, *circa indigenatum in totō* zachowawszy iako *minorennes* od przysięgi uwalniamy.

Reassumptio kommissyi między obywatelami Powiatu Piltyńskiego, a Xciem Imcią Kurlandskim.

46. Przychylaiąc się do instancyi Posłow Ziemskich Koronnych y W. X. Lit. za obywatelami Powiatu Piltyńskiego do Nas wniesioney konstytucyą *anni 1661 in toto* reassumuiemy, y aby w dyfferencyach ktore między niemi y Xciem Imcią Kurlandskim zachodzą uspokoieni byli, powagą Seymu teraźnieyszego Kommissarzow naszych z Senatu przy WW. Pieczętarzach obudwu narodow, Wielebnych, Wielmożnych Xiędza Kazimierza Paca, Biskupa Smoleńskiego, Nominata Żmuydzkiego, Tomasza Uieyskiego, Biskupa Kiiowskiego, Hrehorego Podbereskiego, Woiewodę Smoleńskiego, U. Iakuba Zboińskiego, Kasztellana Dobrzyńskiego. A z Koła Poselskiego: z Wielkiey Polski. UU. Marcina Nieborowskiego, Podkomorzego Sochaczewskiego, Olbrachta Adryana Lasockiego, Sędziego Ziemskiego Wyszogrodzkiego, Adama Nowomieyskiego Podsędka Rawskiego, Nikodema Iabłonowskiego, Pisarza Ziemie Nurskiey. A z Małey Polski: Iana Odrowąża Pieniążka, Starostę Oświecimskiego, Mikołaia Pakosławskiego, Krzysztofa Zelskiego, Pisarza Ziemskiego Bielskiego, ... Orchowskiego Stolnika Chełmskiego Podstarościego Lubelskiego. Z W. X. Lit. Andrzeia Kotowicza Pisarza W. X. Lit. Starostę, Iana Kazimierza Kierdeia Chorążego, Grodzieńskich. Wiktoryna Konstantego Mleczka Sędziego Ziemskiego Żmuydzkiego. Ierzego Thyzenhauza Miecznika W. X. Lit. naznaczamy, ktorzy z Xciem Imcią Kurlandskim y obywatelami Piltyńskiemi o mieyscu, a sami z sobą o czasie znioszy się na mieysce umowione ziadą, 1003
y tam w prawa, przywileie y we wszystkie tak obywalelow iako też Xcia Imci Kurlandskiego, do tego Powiatu pretensye weyzrzą y *inquirent nonnullorum absentia non obstante.* A żeby to niepreiudikowało *iuribus Ecclesiae Catholicae Romanae*, ciż Kommissarze nasi w prawa o Biskupstwo Piltyńskie *in ordine ad eximendum* weyrzą y decyzyi nie czyniąc, Nam na przyszłym Seymie *rei gestae* relacyą uczynią.

Mennica złota y srebrna na zapłatę długu Urodzonemu Buratyniemu.

47. Uważaiąc wielką szkodę y niewygodę Rzpltey ktorą ponosi przez złą, monetę, zkąd *pretia rerum* w wysoką poszły cenę, y kredyta upadły, za rzecz nader potrzebną uznaliśmy, aby w Państwach naszych taka była moneta, ktoraby *etiam extra Regnum currere* mogła. Przeto aby tym snadniey, y gruntowniey odprawić się to mogło, *authoritate praesentis Conventus*, Kommissarzow na to deputuiemy przy Wielmożnych Urzędnikach Koronnych y W. X. Lit. osobliwie Wielmożnych Podskarbich obudwu narodow. Z Senatu Wielm: Iana Tarła Sendomirsk: Władysława Reia Lubelskiego, Hrehorego Podbereskiego Smoleńskiego, Iana Karola Kopcia Połockiego, Woiewodow. A z Koła Poselskiego z Wielkiey Polski, UU. Stanisława Krzyckiego Podkomorzego Kaliskiego, Franciszka Bielińskiego Miecznika Koronnego, Marcina Oborskiego Starostę Liwskiego, Waleryana Petrykowskiego Podkomorzego Rożańskiego, Iana Kossakowskiego Starostę Wiskiego, Olbrachta Adryana Lasockiego Sędziego Ziemskiego Wyszogrodzkiego. Z Małey Polski Urodzonych Iana Odrowąża Pieniążka Starostę Oświecimskiego, Stanisława Zarębę Sędziego Ziemskiego Sendomirskiego, Wacława Leszczyńskiego Krayczego Koronnego, Marcyana Czaplica Podstolego

Kiiowskiego, Iana Karola Romanowskiego Chorążego Chełmskiego, Karola Łużeckiego Podkomorzego Drohickiego. Z W. X. Lit. Urodzonych Cypryana Pawła Brzostowskiego Referendarza y Pisarza W. X. Lit. Alexandra Hilarego Połubińskiego Pisarza Polnego Starostę Oszmiańskiego. Andrzeia Kotowicza Pisasza W. X. Lit. Starostę Grodzień: Kazimierza Kunczewica Woyskiego Lidzkiego, Iana Kazimierza Kierdeia Chorążego Grodzień: Iana Karola Dolskiego Marszałka Pińskiego. Ktorzy zaraz po Seymie *absentia nonnullorum non obstante*, nad tym zasiadszy, y miast ktore w Państwach naszych *jus cudendae monetae* maią do siebie przyzwawszy, wszystko co do dobrego, y gruntownego *circa rem monetariam* postanowienia będzie należało, opatrzyć y do skutku przywieść maią, nic inszego w tym tylko samo dobro Rzpltey upatruiąc, to iako naylepiey obwarowawszy, aby Urodz: Tytus Liwius Buratyni, według deklaracyi swoiey przed Rzpltą uczynioney nie więcey nad 30 złotych Polsk: grzywnę feynu rachował, y według tey ceny y ligi, takie *species* 1004
bił monety, iakie Wielebni, Wielmożni, y Urodz: Kommissarze nasi, postanowią, ktorzy ieżliby zaraz po Seymie nie mogli tey kommissyi odprawić, daiemy im *potestatem limitandi* onę do takiego czasu, iaki naysposobnieyszy *videbitur*.

Approbacya kommissyi ratione odmiany gruntow obywatelom Powiatu Grodzieńskiego.

48. Ponieważ Kommissarze nasi y Rzpltey konstytucyą Seymu *anni 1662* naznaczeni do obywatelow Powiatu Grodzieńskiego UU. Eysimontow *ratione* dobr ich dziedzicznych, w pomiarę włoczną do leśnictw *quondam* naszych Kryńskiego, Kuźnickiego, y Odelskiego, a teraz Sokolskiego zabranych skutecznie zamianą proporcyonalną uspokoili, y we wszystkim według niżey pomienioney konstytucyi sprawili się. Przeto kommissyą tę *in omnibus punctis et clausulis* oraz y przywiley *vigore* iey Urodz: Eysimontom z Kancellaryi naszey W. X. Lit. wydany *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y wspomnionych Urodz: Eysimontow przy tey zamianie gruntow, ktorych iest włok 63 morgow 15 z folwarkiem Milkowszczyzna nazwanym *perpetuis temporibus* nienaruszenie zachować obiecuiemy.

Deklaracya strony fundacyi naszey plebanii Dywińskiey.

49. Ponieważ dla ustawicznych przez kilka lat domowych rozruchow fundacya nasza na plebanią Dywińską *per constitutionem anni 1662* uczyniona dotąd *ad effectum* nie przyszła. Przeto reassumuiąc wspomnioną konstytucyą deklaruiemy, iż po skończonym Seymie teraźnieyszym *sine ulteriori mora* wieś Rzeczyce nad Prypiecią rzeką leżącą *ex possessione* Urodz: Administratora ekonomii naszey Brzeskiey wyiąwszy kościołowi Dywińskiemu applikować będziemy. A że w pomienioney wsi Urodz: Ian Roszczyc za zasługi swoie ma od Nas osobliwym przywileiem trzy włoki na czynszu gołym pieniężnym, *jure colonorum* sobie nadane. Przeto wspomnionego Urodz: Roszczyca y sukcessorow iego przy tych trzech włokach y prawie iego nienaruszenie zachowuiemy, z taką deklaracyą iż ten czynsz ktory do skarbu naszego wnosił, powinien plebanowi Dywińskiemu *pro tempore existenti*, na każdy rok płacić, to iest po złotych ośmiu z włoki, ktory czynsz zapłaciwszy żadnemu ciężarowi kościelnemu, ani iurisdykcyi plebańskiey wiecznemi czasy podlegać nie powinien. Co *lege praesenti ex consensu omnium Ordinum* waruiemy.

Approbatio naszey fundacyi OO. Kamaldullow w Powiecie Grodzieńskim.

50. Fundacyą naszą Oycow Kamaldullow *de nova radice* w Powiecie Grodzieńskim w dobrach naszych Wygrach, także prawo na tę fundacyą Oycom Kamaldullom dane *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy. 1005

Reassumptio fundacyi OO: Kameldullow w W. X. Lit. w Powiecie Kowienskim Wielk: Kanclerza W. X. Lit.

51. Reassumuiąc konstytucyą 1662 fundacyi Oycow Kameldullow w W. X. Lit. *in Monte Pacis*, *alias* w Pożaściu od Wielmoż. Krzysztofa Paca Kanclerza W. X. Lit. fundowanych ze wsiami prawu Ziemskiemu służącemu, Szławie y Rogole nazwanemi y z ich poddanemi, gruntami *etc. etc. in toto* approbuiemy, wioski zaś Woyświdowek Mały *alias* Pokolniszki y Wieszkuny od Nas onym *perenniter* przywileiem naszym nadane że iuż *cessant esse bona Regalia*, nic z nich do skarbu (iako to donatywy, simple, kwarty) płacić nie maią, ale tylko *tanquam bona terrestria oneribus Reipubl.* podlegać będą deklaruiemy, *consequenter* od wszystkich exakcyi woyskowych od konsystencyi, wybierania chlebow, od noclegow *et ab omni militari onere*, iako dobra prawu Ziemskiemu podległe *in perpetuum* uwalniamy. Także maiętność Duszmiany y Iackowsk w Woiewodztwie Trockim leżące prawu Ziemskiemu podległe *vigore* tey fundacyi od Wielm: Kanclerza W. X. Lit. nabyte, y tymże Oycom Kameldullom zapisane y przyznane, z folwarkami, wsiami, puszczami, iezioramі, łąkami: y ze wszystkiemi *in genere* do tych maiętności przynależnościami także wlewkami, prawnemi, dekretem Assessorskim *in an.* 1667 ferowanym, *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy *et ad Montem Pacis* przyłączamy. Daiąc moc *eandem fundationem* iemu samemu y każdemu ktoby chciał *augendi* co *pro conclusione constitutionis* 1635 nie ma bydź rozumiano. Oraz y plac w mieście Kownie od Urodzonego Marcina Wulfowicza *Medicinae* Doktora naszego tymże Oycom zapisany powagą Seymu teraźnieyszego utwierdzamy, y *ab oneribus civitatis* wyimuiemy y libertuiemy.

Fundacya W: Iana Karola Kopcia Woiew: Połockiego.

52. Lubo fundacya Wielm: Iana Karola Kop-

cia Woiewody Połockiego Oycow Benedyktynow *Regularis observantiae Congregationis Cassinensis constit. an.* 1662 iest approbowana, ale że nie w Ianowie iako konstytucya tamta opiewa, ale *in castro Casino alias* w Horodyszczu klasztor iest założony, przeto reassumuiąc *constitutionem authoritate praesentis Conventus in toto* approbuiemy, uwalniaiąc od wszelakich chlebow, exakcyi, y noclegow żołnierskich, dobra do tey fundacyi należące Kupiatycze, Wolka, Zaiezierze, Lubel, Horodyszcze, Biała, Torokowicze, Sieliszcze, osobliwie karczmę z ulicą Siewierzem
1006 nazwaną, w Pińsku z dawnych czasow prawu wieczystemu podległą, z wolnym szynkiem: y tęż włokę pod miastem Pińskiem, z placem nad rzeką Iasiołdą, uwalniaiąc one *ab oneribus Civitatis*. A żeby tym sposobniey chwała Boża szerzyć się mogła, przydaiemy *moderna constitutione* wieś Soszno ze wszystkiemi przynależytościami, *post fata pro tunc possidentis* pod takowąż podaiąc *immunitatem salvis* tylko iako *et omnium bonorum* wyżey *specificatorum oneribus Reip. Terrestribus*. A ieźliby Wielm: Woiewoda albo kto inszy chciał *augere fundationem* to *pro conclusione fundationis* 1635 nie ma bydź rozumiano.

Fundacya Wielm. Lukrecyi Maryi Margrabianki Strożeń Kopciowey Woiewodziny Połockiey.

53. Aby się chwała Boża pomnażała, fundacyą *ex pia liberalitate* na Oycow Dominikanow uczynioną od Wielm: Lukrecyi Maryi Margrabianki Strożeń Kopciowey Woiewodz: Połockiey w Pińsku mieście approbuiemy y place na kościoł y klasztor kupione *immunitati ecclesiae* przyłączamy uwalniaiąc *ab oneribus Civitatis*.

Approbacya kościoła Hłuskiego.

54. Ponieważ Urodzony Alexander Hilary Polubiński Pisarz Polny W. X. Lit. Starosta Oszmiański w dziedzicznych swoich dobrach Hłusku Dąbrowickim nazwanym w Woiewodztwie Nowogrodzkim leżącym Oycow Bernardynow *Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia* fundował, mieysca na kościoł, klasztor, y ogrody wydzielił, tedy *praesentis Conventus authoritate*, tę fundacyą onego, *ab oneribus quibusvis* uwalniaiąc, *in toto* approbuiemy.

Approbatio fundacyi Collegium Grodzieńskiego Patrum Societatis Iesu.

55. Wielebnego w Bogu Franciszka Dołmata Isaykowskiego Biskupa Smoleńskiego fundacya Oycow Iezuitom *Collegij Grodnensis*, na dziedzicznych dobrach Swistoczy, y inszych w fundacyi *specifice* wyrażonych, w tymże Powiecie Grodzieńskim leżących *de nova radice* uczynioną, ktorą za wieczną y nieodmienną deklaruiemy, *praecavendo* aby z tych dobr ziemskich *expeditioni bellicae* podległych zwyczayne *onera Reipub.* nie ustawały, dla tego też od chlebow żołnierskich, przechodow, y stanowisk wolne bydź maią *authoritate praesentis Conventus salvis oneribus Reipubl. in toto* approbuiemy.

Approbatio wsi Łociewicz.

56. Na wieś Łociewicze w Oszmiańskim Powiecie *Collegium Societatis Iesu* Wileńskiego prawo y dekret nasz Relacyiny służący *salvis oneribus Reip.* approbuiemy.

Fundacya Żyrowic. 1007

57. Chcąc chwałę Matki Bożey w Państwach naszych pomnażać, na wsparcie ubogiey cerkwi Żyrowickiey wielkiemi cudami słynącey wsi dożywotniemu prawu podlegaiące, Bułę *cum attinentijs* w Powiecie Słonimskim leżące, teyże cerkwi y monasterowi Oycow Bazylianow w Unii będących wiecznym prawem daiemy y inkorporuiemy, *salvis oneribus Reipub. et juribus modernorum possessorum*. Przytym Żyrowickie miasteczko z ogrodnikami iego maiąc respekt na znaczną dezolacyą od podatkow y ciężarow Rzeczyp: podług konstytucyi 1661 do lat czterech uwalniamy.

Securitas dobr duchownych religii Greckiey w Koronie, y w W. X. Lit. fundacyi ziemskich, w iedności kościoła Rzymskiego.

58. Dobra duchowne fundacyi ziemskiey szlacheckiey pospolit: ruszeniu podległe, także domy, dwory, w ktorych rezyduią kapłani świeccy religii Greckiey w iedności ś. będący, w dobrach naszych duchownych szlacheckich, w Koronie y w W. X. Lit. od wszelakich ciężarow żołnierskich, stacyi, wydawania chlebow przypiśnego stanowisk, noclegow, podwod, y inszych wszystkich ciężarow y exakcyi *in perpetuum* uwalniamy, *sub vigore constitutionum de disciplina militari sancitarum:* y żeby nigdy odtąd Wielmożni Hetmani nasi stacyi y chlebow w takowych dobrach nie naznaczali waruiemy.

Approbacya fundacyi U. Stefana Kurcza Podkom. Lidz.

59. Fundacya Urodz: Kurcza Podkomorzego Lidzkiego kościoła farskiego w dobrach iego dziedzicznych Walowka *alias* Płużyny nazwanych, w W. X. Lit. w Woiewodztwie Nowogrodzkim leżących, dla odległości kościołow z włok czternastą w wiosce naszey Iatwiezi za konsensem naszym do teyże plebanii inkorporować pozwalamy, approbuiemy *salvis oneribus Reipub.*

Approbatio fundationis Panien Zakonnych w Słonimie.

60. Fundacyą Panien Zakonnych S. Franciszka w Słonimie przez Urodz: Konstancyą Iudycką Komorowską Podkomorzyną Wilkomirską *ex substantia* iey *propria* uczynioną a zatym place tak przez Nas tym Pannom nadane iako y przez nich samych od szlachty, mieszczan, y żydow Słonimskich nabyte podług ograniczenia, y opisania Urodz: Alexandra Połubieńskiego Pisarza Polnego W. X. L. Kommissarza naszego *de data an.* 1664 mies: *Octob.* 26 dnia sprawionego, *in toto salvis oneribus Reipub.* powagą Seymu te-

rażnieyszego za zgodą Stanow Rzeczyposp: approbuiemy, y konfirmuiemy.

Incorporatio gruntu pewnego Oycom Karmelitom konwentu Władysławowskiego, także Kleydańskiemu Gaydańskiemu, Szawelskiemu kościołom.

1008 61. Wielebnym Oycom Karmelitom Władysławowskim przy granicy Pruskiey mieszkaiącym z fundacyi ś. p. Krolowey Ieymci Cecylii Renaty Starostwa naszego Iurborskiego włok 12 Meyszty nazwane puste w Ziemi Żmuydzkiey leżące klasztorowi Władysławowsk: *authoritate* Seymu tego nadaiemy *salvis modernis possessoribus* y konsens nasz kościołowi Gaydańskiemu służący w Ziemi Żmuydzkiey za cessyą U. Michała Stankiewicza Ciwuna Eyragolskiego y małżonki iego. Także dobra pewne w Ziemi Żmuydzkiey w Ciwuństwie Berzynańskim Kuże y Ruszleyki nazwane na altaryą kościoła Szawelskiego ołtarza Nayśw: Panny *titulo Nativitatis*, za cessyą dzierżawcy U. Kazimierza Godlewskiego ustąpione, approbuiemy. A włok siedm w dobrach naszych nazwane Dowkiany w Powiecie Kowieńskim nad rzeką Obelą leżące, za cessyą Urodz: Franciszka Medekszy Pisarza Grodzkiego Kowieńskiego, konsensem naszym kościołowi Kowieńskiemu farskiemu ustąpione *authoritate praesentis Conventus salvis oneribus Reipub.* przyłączamy.

Approbatio fundacyi OO. Dominikanow w Oszmianie y w Mereczu.

62. Fundacyą Oycow Dominikanow w mieście naszym Sądowym Oszmiańskim przez Urodzonego Andrzeia Poczobuta Odlańskiego Pisarza Ziemskiego Oszmiańskiego *authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, y place tymże Oycom Dominikanom od fundatora skupione *ab omnibus oneribus* uwalniamy. Także Oycom Dominikanom Mereckim leżące *cum attinentijs* do dawney fundacyi klasztoru Mereckiego *salvis modernis possessoribus et oneribus Reipubl.* inkorporuiemy.

Inkorporacya wsi Ploski Cycom Iezuitom konwentu Brzeskiego.

63. Za większy fundament Państw naszych chwały Bożey pomnożenie zakładaiąc, za prośbą Posłow Ziemskich wieś Ploski w Woiewodztwie Brzeskim, ktorąśmy *ad vitae tempora nostra* pozwolili Oycom Iezuitom konwentu Brzeskiego, teraz *in jus haereditarium* temuż konwentowi Brzeskiemu pozwalamy. Także plac pobliższy Pannom Zakonnym Brzeskim S. Brygidy pozwalamy Urzędowi Grodzkiemu wydzielić.

Donacya kościoła Scheneborskiego Oycom Societatis Iesu w Kurlandyi.

64. Donacyą Urodz: Władysława Franciszka Skarmel Berka, kościoła Scheneberskiego w do-
1009 brach swoich dziedzicznych w Xięstwie Kurlandzkim uczynioną *PP. Societ: Iesu authoritate praesentis Conventus* approbuiemy, *immunitati ecclesiasticae* podaiemy, y protekcyą *vigore constitutionis* roku 1635 Kollegiom *Societ: Iesu* nadaną, do tey też *extendimus*. Deklaruiąc iż ta donacya *secundum exigentiam juris*, katolikom *in Ducatu Curlandiae competentis* uczyniona iest, y że według tegoż prawa pomienionym Oycom *Societ. Iesu* w tych Prowincyach do Korony Polskiey y do W. X. Lit. należących, żyć y tam chwałę Bożą według swego powołania rozszerzać wolno im będzie.

Libertacya Pannom Zakonnym reguły S. Franciszka Grodzieńskiego y Kowieńskiego konwentu.

65. Na wielką dezolacyą ubogich Panien Zakonnych reguły S. Franciszka, Grodzieńskiego, także S. Franciszka Kowieńskiego konwentów, ktorym nie tylko klasztory y kościoły *funditus* od nieprzyiaciela Moskwicina y Kozakow zruinowane, ale y dobra ich wniwecz są zniszczone y w popioł obrocone, maiąc osobliwy respekt aby mogły zkąd *ruinam* kościołow y klasztorow *restaurare*, dobra ich *ab omnibus Reip: oneribus* do lat czterech *authoritate moderni Conventus* uwalniamy.

Libertacya monastera S. Barbary Pińskiego.

66. Maiąc wzgląd na dezolacyą monastera S. Barbary w mieście Pińskim y spalenie cerkwie, żeby tym prędzey *erigi* mogła, wioski do monastera tego należące, po wydaniu na teraźnieyszym Seymie względem zapłaty woysku uchwalonego podatku, tak od podatkow iako wszystkich ciężarow Rzeczyposp: y żołnierskich na lat cztery libertuiemy. Teraźnieyszy iednak Seymu tego uchwalony podatek wydać powinni będą.

Libertacya placow y włok 4 do kościoła Lahyszyńskiego.

67. Dla pomnożenia chwały Bożey w kościele Lachyszyńskim y na ozdobę cudownego obrazu Nayświętszey Panny, pewne place do tego kościoła należące libertuiemy, y włok cztery inkorporuiemy.

Securitas dobr duchownych tak w Koronie iako w W. X. Lit.

68. Dobra duchowne fundacyi naszey y Naiaśnieyszych Antecessorow naszych kościołom wszystkim w Koronie Polskiey y W. X. Lit. nadane, w całości zachowuiąc, waruiemy wiecznemi czasy, aby *laudis* Seymikow Powiatowych gdy *in vim* pospolit: ruszenia chorągwie wyprawuią nie podlegały. Te iednak ktore *salvis oneribus Reipubl:* są fundowane *ex servitio bellico* podlegać excypować się tak od pospolitego ruszenia, iako od uchwały Seymikow *vigore* tey konstytucyi nie maią.

Securitas dobr ziemskich Wielebnych Panien Brygidek konwentu Grodzieńskiego. 1010

69. Lubo wszystkie dobra duchowne fundacyi ziemskiey dawnemi prawami *ab onerib. militaribus* uwolnione, ktoremu prawu że przez te-

raźnieysze woyny *praeiudicatum*, przeto wszystkie konstytucye o dobrach ziemskich reassumuiąc, po WW. Hetmanach W. X. Lit. mieć chcemy, aby żadnych chlebow konsystencyi w dobrach Wielebnych Panien Brygidek w Grodz: w Wołkowyskim, Słonimskim Powiatach leżących nie naznaczali, y aby się żaden z Pułkownikow, Rotmistrzow, Porucznikow, y ich Namiestnikow stawać, noclegow odprawować, pobocznych chlebow wymagać nie ważył, o czym wszystkie *de disciplina militari* konstytucye reassumuiemy.

Deklaracye Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit.

Woiewodztwo Wileńskie, podymnego 15 *praevio iuramento personali nemine excepto cuiuscunque conditionis et praeeminentiae*, tak duchownego, iako y świeckiego stanu ludzi, przytym czopowe, ktore to oba podatki do braci na Seymik *cum assecuratione* bierze. Seymik zaś Relacyiny *16 Iunij* pisan w Warszawie *1667 18 Maij*. Powiat Ośmiański. Podymnego 15 *praevio personali juramento nemine excepto ex possesione sua* pozwala, *hoc praecauto*, aby na Seymiku przeszłym przed Seymowym za instancyą I. M. P. Hetmana, W. X. Lit. y wszystkiego woyska wniesioną dla ukontentowania w części zasług do pozwolonego podymnego *Nu:* 10 teraz każdy żeby tyle dołożył, ile będzie należało do 15 podymnego według iuramentu swego, y teraźnieyszey konstytucyi, żeby przez tegoż Imci P. Poborcę od Nas obranego, *laudum* na Seymiku przed Seymikowym namowionego wybierane y dobierane było. Seymik Relacyiny dnia 16 miesiąca *Iunij in loco solito* deklarnie, przed ktorym skarb W. X. L. konstytucyą wcześnie odesłać ma do Grodu Ośmiańskiego. Powiat Lidzki; lubo *tot pressus malis inhaerendo* iednak *publicae necessitati* pozwala 15 podymnego, na szczegulną zapłatę y zwinienie woyska, a nie na inne expensa *praevio juramento ex personis possidentium nemine excepto*, Seymik Relacyiny za przesłaniem konstytucyi we cztery niedziele, to iest miesiąca *Iunij 16* dnia na mieyscu zwyczaynym. Powiat Wilkomirski. Lubo przez rożne inkursye nieprzyiacielskie y przechodzących woysk I. K. Mci, cale iest zruinowany, iednak uważywszy powszechną zgodę całego W. X. Lit. na 15 podymnego *nemine excepto praevio corporali juramento* pozwala, ktore to podymne szczegulnie na zapłatę y odprawę woyska W. X. L. obrocone ma być: konstytucyą też *anni* 1650 o popisach W. X. Lit. *in toto* przyimuie. Także namowę na
1011 Relacyinym Seymiku, *ratione securitatis internae* bierze do braci, *cum approbatione laudi sine praejudicio juris publici et privatorum*, *ex laudo* zaś wydane 16 podymnego z podatkow naypierwszych z Seymu postanowionych *in coaequatione futura*, aby potrącone były, podług konstytucyi *anni* 1659 *et anni* 1654 cło *auctio subsidiorum*, y cło nowo podwyższone, czopowe *in duplo* na dwie lecie pozwala, *contrahentes ab anno* 1661 cła nowo solnego na kommissyi następuiącey Wileńskiey przez Sukkollektorow swoich *in toto* sprawić się maią. Co iuż *in futurum* więcey w W. X. Lit. nie ma *currere*, Seymik Relacyiny, *loco solito die* 16 *Iunij* za przysłaniem konstytucyi od skarbu W. X. L. podług dawnego zwyczaiu. Powiat Bracławski, przy znaczney swoiey ruinie mogłby *adaequare proportionem* podatkow z temiż Woiewodztwy y Powiaty, ktore *sub hostilitate* zostawały, chcąc iednak *ab interno malo*, przez zwinione woyska prędkiego uspokoienia, pozwalą na ośm podymia, *praevio juramento cum ea conditione* żeby podług dekretu Trybunału Skarbowego skarb *requirendi* nie miał *accessum* podatku konstytucyą Grodzieńską uchwalonego, Seymik w Bracławiu *die* 16 *Iunij* naznacza, przed ktorym skarb konst: do Grodu ma odesłać. Woiewodztwo Trockie. Deklaruie na zapłatę y rosprawę woyska wszystkiego W. X. Lit. idąc za zgodą inszych Woiewodztw y Powiatow podymnych 15 za przysięgą samych Panow. Cło, *auctio subsidiorum* y cło nowo podwyższone, czopowe *in duplo* na dwie lecie. Seymik Relacyiny, *die* 16 *Iunij* za przysłaniem konstyt. od skarbu W. X. Lit. Powiat Grodziński. Lubo na żadne nowe *genera* podatkow *potestatem* pozwolenia nie miał, powszechney iednak nie mogąc *contravenire* zgodzie, na zapłatę woyska 15 podymnych *praevio juramento possessorum* dobr Krola IMci, duchownych y ziemskich *cujuscunque status conditionis et praeeminentiae nemine excepto* pozwala. Seymik 16 *Iunij* za przysłaniem konst: od skarbu W. X. Lit. we cztery niedziele po skończonym Seymie deklaruie. Powiat Kowieński. Lubo *funditus per hostilitatem* iest zruinowany, aby iednak od ciężarow żołnierskich mogł być uwolnionym cięszko sobie czyniąc na rosprawę woyska z każdego dymu 15 podymia *praevio juramento* od ktorego żaden nie ma się *cum persona sua* excypować, wydać *pro hac sola vice*, pozwala. A obywatele co dymami siedzą, ktorzy od wielu grunty poskupowali, maią się przykładać *ad exolutionom* do tych, przy ktorych dymy zostali. Seymik Relacyiny za przysłaniem konstytucyi drukowaney ze skarbu W. X. L. 16 *Iunij* składa. Powiat Upitski. Deklaruie podymia 15 *cum obligatione* samych osob panow y dzierżawcow *ad praestandum juramentum* z dymow swoich *pro hac sola vice*, waruiac to, aby teraźnieysze podatki *nomine ac titulo* na żołnierza uchwalone w samey rzeczy *integre* na żołnierza, y na za-
1012 płatę woysku obrocone były. *Monopolium* soli zniesione, aby tylko do swego *expirationis* terminu, to iest *ad primam Augusti anni* 1667 *currat* nic więcey. Cło *auctio subsidiorum*, aby *currat* do przyszłego Seymu, na to zgadza się. Seymik *Relationum* aby podług zwyczaiu we 4 niedziele po skończonym Seymie *determinetur*, to iest dnia 26 *Iunij* za przysłaniem od Imci P. Podskarbiego konstytucyi do Woiewodztwa y Powiatow, *ut moris et juris est*. Xięstwo Żmuydzkie. Do zgody wszystkich Woiewodztw stosuiac pozwala 15 podymnych, *praevio juramento*

każdego possessora podług konstytucyi teraźnieyszey, przy tym czopowe, y cło nowo podwyższone na dwie lecie. Na *monopolium* zaś solne *ex quo aggravat nobilitatem*, pozwolić nie może a 16 podymnych *laudo* na woysko uchwalonych podług kilku konstytucyi, y teraźnieyszey *coaequationem* do przyszłego da Bog odkłada Seymu, Seymik Relacyiny *pro die* 16 *Iunij* w Rosieniach naznacza, *hoc praecauto* gdy konstytucya od skarbu przysłana będzie. Woiewodztwo Smoleńskie, y Powiat Starodubowski. *Durante armistitio* od podatkow wolne zostaie: Seymiki iednak Relacyine w Wilnie *die* 16 *Iunij*. Woiewodztwo Nowogrodzkie. Życząc aby *tandem ab onere militari* Rzeczp: uwolnić się mogła, lubo *cum summo gravamine suo* podymnych 15 *cum juramento* samych panow, *pro hac sola vice* pozwala, *hoc praecauto*, aby tych podatkow na żadne insze nie ruszaiąc expensa, na samą tylko zapłatę woysku W. X. Lit. one obracano, ktore woysko na kommissyi przeszłey, *in toto* zwinione y rospuszczone, a ten podatek iako nowy tylko *pro semel* uchwalony, aby *in posterum* nigdy nie był wznowiony, *praecavet*. Seymik Relacyiny *die* 16 *Iunij* składa. Powiat Sołkowyski. *Anteponendo publicam necessitatem* oyczyznę *praementem suae tenuitati* podymnych 15 *praevio* samych panow *iuramento pro hac sola vice* pozwala; to sobie *praecavendo*, aby tych podatkow na żadne insze expensa nie obracano, tylko na zapłatę woyska W. X. Lit. ktore woysko na przyszłey kommissyi *in toto* zwinione być ma. Seymik Relacyiny *die* 16 *Iunij*. Woiewodztwo Połockie. Lubo naypierwey przez nieprzyiaciela Moskiewskiego od roku 1654 okkupowane po wszystek czas *in hostilitate* zostawało, aż dopiero roku 1667 *die* 11 *Martij*
1013 *accessit* do ręku I. K. M. Pana naszego Miłościwego *per incommoda belli funditus* zruinowane, a nad to obozy woysk Koronnych y W. X. L. także konsystencye y passy ustawiczne, cale to Woiewodztwo *consumpserunt*. Iednak *ad aequalitatem* wykonania przysięgi *possessorum bonorum super exactam* dymow poddanych tych, ktorych *pacta* z Carem I. M. Moskiewskim zawarte zostały, *verificationem* przystępuie z ktorych troie podymne wydać *tempore præfixo* na zapłatę y rosprawę woyska W. X. L. deklaruie, tak z dobr ziemskich duchownych, y miast I. K. M. a do koekwacyi żadnych podatkow przeszłych nie ma bydź pociągane, *et in futurum ratione conflagratorum et desertatorum* na 6 lat *ab omnibus oneribus* uwolnienie sobie zachowuie. Seymik Relacyiny w Połocku *post hostilitatem* pierwszy *die 16 Iunij anni hujus* 1667 za przysłaniem konstytucyi od skarbu W. X. Lit. Woiewodztwo Witepskie. Po tak srogiey dezolacyi, luboby słusznie miało być uwolnione od podatkow *concurrendo* iednak tak gwałtowney Rzeczyposp: potrzebie, deklaruie 3 podymnych z tych dymow ktore *pacta* teraz z Moskwą uczynione zostały. Waruiąc to sobie, że do żadney kookwacyi w podatkach ktore przez wszystek czas *hostilitatis* od Rzeczyposp: uchwalone lubo y PP. Posłowie na Seymach deklarowali one, żadnym sposobem nie ma być pociągane, y żeby *præsidium* na Witepsku będące nie przeszkadzało do wydania tych podymnych. A po wydaniu teraźnieyszych podatkow, na potym do lat sześć *ab omnibus oneribus publicis* ma być wolne, iako to długą woyną *extreme* zruinowane. Powiat Orszański. Lubo *tot incommodis belli funditus* zruinowany zostaie, a nad to *consistentia* całego woyska W. X. L. *novissime* wszystkie tamte kraie *consumpsit*. Iednak *ad æqualitatem* wykonania przysięgi *possessorum bonorum nemine excepto super exactam* dymow w dobrach swoich będących *verificationem* przystępuie: z ktorych iako *pacta* z Moskwą zawarte zostały 3 podymne wydać *tempore praefixo*, szczegulnie na zapłatę woysku W. X. Lit. y na rosprawę onego deklaruie *excepto* miast Orszy, y Szkłowa, ktore *pro tunc* wolne od tego podatku być maią. Wszakże z miasta Mohilowa, ktore tych czasow żadnego uciążenia nie miało zupełny podatek, to iest 15 podymnego wydany być ma, oprocz Iurydyki Zamkowey, ktora rowno z włością do wydania tylko troyga podymnego, iako y cały Powiat należeć ma. Waruiąc to sobie, że do żadney iuż kockwacyi o podatki począwszy *ab anno* 1654 aż do teraźnieyszego Seymu konstytucyami uchwalone, obywatele tego Powiatu pociągani nie będą. Seymik Relacyiny w Orszy dnia 16 miesiąca *Iunij*. Woiewodztwo Brzeskie. Lubo *tot belli calamitatibus* zruinowane, iednak *ad hunc solum actum condescendendo necessitati Reipub:* cięszko sobie czyniąc, *etiam ultra vires ad communem assensum* pozwala 15 podymnego, *praevio juramento super quantitatem* dymow samych possessorow, 1014
nemine excepto omnis conditionis status. Będąc assekurowani że te pułki y regimenty, ktore na ten czas w tym Woiewodztwie *consistunt*, będą od IMci P. Hetmana rosprawione. Seymik *Relationis die 16 Iunij* naznacza, *hoc praecauto*, że konstytucye ma sobie mieć od skarbu W. X. L. przysłane wcześnie na tenże Seymik. Powiat Piński. Lubo nad inne tak przez częstokrotne swawolnych Kozakow, y Lesunow inkursye, iako też y żołnierskie ustawiczne przechody y konsystencye *depopulatus*. Życząc iednak, aby się Rzeczpospol: od dalszego woyskowego ciężaru, gdy za łaską Naywyższego pożądane choć doczesnego uspokoienia z Moskwą *affulsit sidus*, tym prędzey przez zapłatę y rosprawę onego uwolnić mogła, pozwala, *praevio* samych panow *juramento* 15 podymnych, *hoc praecauto*, aby się te pieniądze z skarbu ninac inszego, tylko na zapłatę woysku obracały. Seymik Relacyiny, 16

Iunij przed ktorym wcześnie skarb ma odesłać do Grodu konstytucyą. Woiewodztwo Mścisławskie. Lubo *funditus* przez nieprzyiaciela zruinowane, iednak podymne troie, *praevio juramento* y podatki insze tak iako Powiat Orszański pozwala. Seymik Relacyiny *die 16 Iunij* w Mścisławiu za przysłaniem konstytucyi z skarbu. Woiewodztwo Mińskie. Lubo *tot casibus et exactionibus* zniszczone, iednak *summam Reipubl:* widząc *necessitatem* na 15 podymnego pozwala, *exclusa hostilitate et impedimento militari*, ktore ieśliby być miały, deklaruie, że wydać nie będzie mogło. Seymik Relacyiny *die 16 Iunij*. Powiat Mozyrski. Lubo przez codzienne inkursye nie tylko Moskiewskie y Kozackie, lecz y żołnierskie ktorzy *in defensionem* tamtemu przydani byli Powiatowi *ad ultimam* przyszedł *ruinam et egestatem*, *providendo* iednak *publicae securitati* widząc *summam Reipubl: necessitatem* na troie pozwala podymnego, iednak to sobie excypuie, *inquantum* by *hostile et militare* nie zachowało *impedimentum*, ktore to podatki nigdzie indziey, tylko w zapłatę woysku *cedere* maią: to zaś woysko po kommissyi y zupełney zapłacie rosprawić. Relacyine Seymiki *die 16 mensis Iunij* maią się odprawować w Mozyru. Powiat Rzeczycki, *in summa* zostaiący *desolatione*, y dobr swoich dotąd *in possessione* nie będąc, słusznieby *ab onere* podymnego mogł *liberari*, iednak *publicae consulendo necessitati* dla zapłaty woysk warowawszy to sobie, że *in posterum* od podatkow Rzeczypospolitey do lat 4 *propter desolata et conflagrata loca*, wolny bydź ma. Troie podymnego *ea* pozwala *conditione*, ieśli *ad possessionem* dobr swoich przyidą, y od Lesunow przeszkody mieć nie będą, Urząd Grodzki w Bobruysku zasiadać, iuramentow słuchać, y Poborcowie tamże
1015 podymne wybierać maią, *in futurum* zaś obywatele Powiatu Rzeczyckiego Seymikow swoich, ziazdow wszelkich, popisow, Sądow Ziemskich, y Grodzkich, w Rohaczewie iako y przedtym *ante hostilitatem* oney determinuią. Ziemia Inflantska. Ponieważ *noviter ex hostico ad Reipubl: corpus accessit*, pozwala iedno podymne na teraźnieyszą potrzebę Rzeczyposp: z tą iednak kondycyą, *inquantum* żołnierze z tamtąd będą wyprowadzeni, tamże zamkow, y fortec tamecznych rzetelna stanie się *evacuatia*. Mieysce tak Seymikom przed Seymowym, iako y publicznym aktom wszelakim w Poswolu naznacza, poki miasto Dynemborg po dewastacyi nieprzyiacielskiey *pristinae non restituitur integritati*, Seymik Relacyiny tamże w Poswolu *pro die 16 mensis Iunij praefigit*.

Andrzey Kotowicz Pisarz W. X. L. Marszałek Koła Poselskiego.

Ian Tarło, Woiewoda Sendomirski, Deputat z Senatu.

Ian Karol Kopeć, Woiewoda Połocki, Deputat W. X. L.

Stanisław Kazimierz Bieniewski, Woiewoda, Generał Ziem Czerniechowskich, Bogusławski Starosta, Deputat z Senatu.

Chryzostom Giżycki, Sędzia Ziemski Wieluński, Deputat z Woiewodztw Wielkopolskich, do Konstytucyi naznaczony.

Olbracht Adryan Lasocki, Sędzia Ziemski Wyszogrodzki, Deputat do Konstytucyi z Wielkiey Polski.

Ian Odrowąż Pieniążek, Starosta Oświecimski, Deputat z Małey Polski do Konstytucyi.

Stanisław Zaręba, Sędzia Ziemski Woiewodztwa Sendomirskiego, Dep: do Konst: z Małey Polski.

Ian Kazimierz Kierdey, Chorąży Grodziński, Przewalski Starosta, Dep: do Konst: z W. X. L.

Ian Kiersnowski, Sędzia Ziemski Nowogrodzki, Starosta Dziewieniski, Dep: do Konst: W. X. Lit.

Andrzey Kazimierz Giełgud, Pos: Xięst: Żmuydz: Sekr: K. I. M.

UCHWAŁA

SEYMU WALNEGO KORONNEGO

SZEŚĆNIEDZIELNEGO ORDYNARYINEGO EX CONSENSU TOTIUS REIPUBLICÆ DO TRZECH NIEDZIEL SKROCONEGO W WARSZAWIE.

ROKU PAŃSKIEGO 1668.

W Imię Pańskie, Amen. 1016

IAN KAZIMIERZ

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smoleński, Czerniechowski; etc. a Szwedzki, Gotski, Wandalski, dziedziczny Krol.

Wszem w obec, y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy do wiadomości podaiemy. Lubośmy Stanom Koronnym złożyli Seym Walny sześćniedzielny, z pewnych iednak y uważnych przyczyn, tenże Seym do niedziel trzech, za zgodą wszech Stanow *reduximus*, na ktorym samę tylko *materiam abdicationis Regni* dla wyrażonych *in diplomate* przyczyn Stanom Koronnym y W. X. Lit: proponowawszy, że ią Stany oboyga narodow y Prowincyi do nich należących, *universorum et singulorum consensu*, akceptowali, y zgodnie zobopolnie *diplomata* trutynowali, tedy pomienione *diplomata ex consensu omnium Ordinum in Volumen legum* ingrossuiemy y approbuiemy, ktore są *de tenore tali.*

In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam.

NOS IOANNES CASIMIRUS,

Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque; necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius Rex.

Notum testatumque facimus, praesentibus et

futuris temporibus. Quod cum praegravescente aetate nostra, delibari Nos in dies sentiamus, defessique et fracti maximis pro Republ: Polona curis, et laboribus sustinendae amplius tanti Imperii moli, impares vires nostras fateamur. Cæpimus ultro et motu proprio consilium deponendae Coronae Regiae, quo residuum declinantis vitae nostrae tranquillae et privatum intra modum agentes, componendis ad meliorem, et nunquam interituram vitam conscientiae nostrae rationibus, liberius vacemus. Eam ob causam convocato Varsaviam frequentiori Senatu, die 12 Junii anno praesenti mentem nostram iisdem Dominis Senatoribus et Consiliariis nostris aperuimus. Quibus magnitudine et novitate rei, ac reverentia legum patriarum deterritis, remque integram ad universam Rempub: referentibus, Comitia Generalia Regni nostri pro die 27 Augusti, omnibus Ordinibus indiximus ac primo statim Comitiorum exordio, abdicationis Regni nostri propositionem publicam fecimus. Experti
1017 sumus amorem et affectum civium fidelium subditorum nostrorum, qui Serenissimorum Majorum nostrorum merita, et in Rempublicam beneficia memoria colentes, nostrarumque per annos viginti varia fortuna tot Castris, tot Comitiis ingentium curarum laborum et periculorum plurimum grati, omni contentione et ardentissimis precibus Nos in throno attinere nitebantur. Sed Nobis immota ad haec constantia, semel destinato inhaerentibus, tandem eo descensum est ut abdicationem seu resignationem sceptri Polonici realiter et solenni ritu faceremus. Prout quidem matura deliberatione praehabita ac consentientibus omnibus Ordinibus sani mente et corpore libere nec coacte Regno Poloniae et M. D. Lithvaniae Dominiisque annexis Nosmet exnunc et in perpetuum abdicamus, jura Majestatis et alia quaevis Regibus Poloniae et M. D. Lit: ex antiquo competentia plene et integre in manus Senatus, et Nuntiorum Terrestrium totiusque Reipublicae omni meliori modo, et forma restituimus ac reponimus, omnes Status et Ordines et quemlibet subditorum nostrorum juramento fidelitatis Nobis praestito, vel quovis modo, exsolvimus, atque ab obligatione subjectionis homagii, vasallagii emittimus et absolvimus. Ducem in Prussia ab obligatione ratione Ducatus Prussiae ex pactis debita, et juris feudalis, ratione Bitoviae et Leoburgi, ac Ducem Curlandiae ab homagio, seu quibusvis obligationibus ex nostra tantum persona liberos pronuntiamus. Diploma electionis nostrae anni 1648 authenticum et originale restituimus, cassamus, et annihilamus. Nihil Nobis vel quibuscunque Successoribus nostris ad Regnum Poloniae et M. D. Lit: Dominiaque annexa, in toto vel in minima parte, juris, dominii praetextus, coloris, relinquendo. Qua abdicatione seu resignatione Coronae Regiae jam protunc rite et legitime peracta ac diplomate praesenti corroborata jus et potestas erit, atque est Reverendissimo in Christo Patri Domino, Archiepiscopo Gnesnensi Legato Nato, et Regni Poloniae Primati, Primoque Principi vacationem sceptri, et Interregnum declarandi, eaque omnia quae de jure et consvetudine Archiepiscopo Gnesnensi, sub tempus Interregni competunt peragendi: Statibus autem et Ordinibus Regni ad electionem novi Regis juxta leges et consvetudinem procedendi. Quam quidem liberrimam electionem nulla ratione impedituros neque candidatum quempiam promoturos imo remotius ab actu et loco Electionis, durante eadem Electione mansuros Nos promittimus. In hujus rei fidem et robur perpetuum praesens diploma nostrum sigillo Majestatis nostrae communiri jussimus. Datum Varsaviae in Comitiis Regni Generalibus die 16 mensis Septembris anno 1668. Regnorum Nostrorum Poloniae vigesimo, Sveciae vero vigesimo primo anno.

Praesentibus Reverendiss. Reverendis, Magnif. Venerabilibus et Generosis: Nicolao Prażmowski, Archiep: Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae Primate, 1018
Primoque Principe. Andrea Trzebicki, Cracoviensi Duce Severiae. Casimiro Floriano Duce Czartoryiski Vladislavien: et Pomeraniae. Stephano Wierzbowski, Posnaniensi. Ioanne Gembicki, Plocensi. Thoma Leżyński, Luceorien: et Bresten. Stanislao Sarnowski Praemysl: Andrea Olszowski Culm: et Pomesan. Vicecancell. Regni. Thoma Uieyski, Kijoviensi. Alberto Korycíński, Camenecensi Episcopis. Alexandro Lubomirski Cracoviensi, Georgio Hlebowicz, Vilnensi, Andrea Carolo Grudziński Posnaniensi, Ioanne Tarło Sandomiriensi, Michaele Pac Castellano Wilnensi, Supremo M. D. Lit: Exercituum Duce, Christophoro Zegocki Iunivladislaviensi, Andrea Potocki Kijoviensi, Stanislao Iabłonowski Russiae, Alexandro Stanislao Bełzecki Podoliae, Vladislao Rey Lublinensi. Ioanne Gniński Culmensi, Ioanne Bąkowski, Pomeraniae, Palatinis. Stanislao Skarszewski, Woynicensi, Stanislao Orda Samogitiae, Ioanne Francisco Lubowicki Volhyniae, Felice Paris Lublinensi, Alberto Mokronowski Ravensi, Damiano Kretkowski Culmensi, Nicolao Głogowski Radomiensi, ... Szołdrski, Biechowiensi Castellanis. Ioanne Sobieski Supremo Regni Marschalco et Generali exercituum Ducc, Christophoro Pac Supremo Cancellario, Michaele Duce Radziwił Vicecancellario M. D. Lit: Andrea Morsztyn Supremo Regni, Crispino Kierszensztein Supremo M. D. Lit. Thesaurarijs, Ioanne Clemente a Ruszcza Branicki Curiae Regni Marschalco, Ioanne Małachowski Spirituali, Ioanne Krasinski Saeculari Regni, Cypriano Paulo Brzostowski M. D. Lit: Referendarijs. Valeriano Stanislao Iudicki Archidiacono Vilnen: Praepos. Trocen. Andrea Kotowicz Capitaneo Grodnen: M. D. L. Notarijs. Ioanne Szomowski Curiae Regni Thesaurario. Theodoro Donhoff Succamerario Regni. Christophoro Potocki M. D. L. Pocillatore, Venceslao Leszczyński Regni, Martiano Ogiński M. D. L. Incisoribus. Ioanne Wielopolski Dapifero, Ioanne Opaliński, Pincerna, Feliciano Potocki Regni, Hilario Połubiński M. D. Lit. Campestribus Notarijs. Stanislao Szmeling Stabuli Regni Praefecto, Nicolao Sieniawski Vexillifero Regni, Francisko Bieliński Gladifero Regni, Stanislao Lipski Spirituali, Leone Pstrokoński Cancellariarum Regni Regentibus, Ioanne Toński Instigatore Regni, Bonaventura Madaliński Supremo Thesauri Regni Secretario, Samucle Prażmowski, Vexillifero Curiae Regni, Ioanne Zelecki Regni, Andrea Thysenhaus M. D. L. Venatoribus. Stephano Sarnowski Succamerario Lanciciensi, Nuntiorum Terrestrium Marschalco. Ioanne Carolo Duce Czartoryiski Succamerario Cracoviensi, Stanislao Lubomirski, Capitaneo Szepusiensi, Theophilo Dunin Raiecki Marschalco Lidcn: Carolo Tarło Stężycensi Capitaneo, Martino Dębicki Vexillifero Sandomiriensi, Stanislao Zaremba Iudice Terrestri Sandomiriensi, Nicolao Pękosławski, Nicolao Smogulecki Lipinensi Capitaneo,

Venceslao Zaleski Lanciciensi Vexillifero, Andrea Puzyna Upitensi, Casimiro Zapolski Siradiensi Succamerarijs. Nicolao Micielski, Capitaneo Colensi, Chrysostomo Gizycki Iudice Terrestri Vielunensi, Martino Siemianowski Szczercoviensi, Ioanne Abrahamo Sczawiński Lanciciensi, Stanislao Bykowski Przedecensi Capitaneis. Stanislao Ustrzycki Iudice Terrestri Sanocensi. Stephano Złoczewski Vexillifero Halicensi, Georgio Wielohorski, Succamerario, Stephano Zaorowski Capitaneo Włodymiriensi, Ioanne Chrapowicki Smolenscensi, Ioanne Drohoiowski Lublinensi, Succamerarijs. Petro Rudomina Capitaeo Starodubensi, Samuele Kmicic Vexillifero Orszanensi, Martino Oborski Livensi Capitaneo, Samuele Rudziński Vexillifero Czernensi, Christophoro Pisanka Vicecapitaneo Visnensi, Francisko Wessel Capitaneo Makoviensi, Stanislao Sarbiewski Gladifero Ciechanoviensi. Alberto Prażmowski Capitaneo Łomzensi, Ioanne Cieciszewski Liven: Alexandro Załuski Ravensi, Christophoro Korycki Culmensi Succamerarijs, Iacobo Szmaradzki, Iudice Terrestri Michałoviensi, Stephano Piaseczyński Subdapifero Bracławiensi, ad moderna Comitia Nuntijs Terrestribus. Francisco Prażmowski Gneznensi Cracoviensi Praeposito..... Leżyński Camerae nostrae Notario, Constantino Lipski Decano Gnesnensi, Stanislao Zurowski, Decretorum Curiae Regni Notario, Hieronymo Olszowski Vielunensi, Ioanne Kos Ostrołęcensi,.... Wolff Felinensi, Sarbiewski Korytnicensi Capitaneis, et Camerarijs nostris. Hieronymo Dunin Ioanne Witwicki, Gnesnensi, Francisco Mokronowski Vladislaviensi, Ignatio Zakrzewski, Sigismundo Otrębusz Poznaniensi, Stanislao Strasz Vladislaviensi, Ioanne Wołowski Warmien: et Culmensi Canonicis. Stanislao Baczyński hujus diplomatis Notario, Ioachimo Pastorio Historiographo Secretarijs. Christophoro Orłowski, Ioanne Mniszek, Nicolao Wołowski Dapiferis nostris et alijs plurimis Nobilibus et Venerabilibus Regni et M. D. Lit. praesentibus.

Joannes Casimirus Rex.

Vicecancellariatu Illustrissimi et Reverendissimi in Christo Patris Dni Andreae Olszowski, Epi. Culmensis et Pomesaniae Vicecancellarij Regni.

(L. S. P. M. Miae Ca. R.)

Diploma Reversale nomine Statuum Sacr. Reg. Mtti.

Nos Ordines Regni Senatores, aeque spirituales, atque secularis Status Officiales Regni, et M. D. Lit: et Nuntii Terrestres utriusque gentis Comitialiter congregati notum facimus. Hortantibus exemplis Antecessorum nostrorum, qui nihil pulchrius, nihil justiori ratione, posteritatis memoriae mandandum putarunt observantia Principum eorumque cultum, per tantam seriem temporum integerrime conservatum, velut compendium omnium gloriarum Nobis tradiderunt, eo cuncta studia nostra conferebamus ut retinere augereque valeamus Imperantium in Rempublicam propensionem, et confidentiam. Ad quam sertam tectamque retinendam non modo honesta aemulatio cum virtutibus Majorum, non tantum debita gratitudo, et innumerabilium beneficiorum ad rependendum obligatio Regnatrici prosapiae stirpis Iagiellonicae prope trecentos annos optatissimis auspicijs Regimini patriae nostrae praesidentis nos accendebat: sed inprimis Sacrae Reg. Majestatis Joannis Casimiri Domini nostri Clementissimi spatio viginti annorum pari fama et fortuna cum maximis Praedecessoribus Suis, ex unanimi consensu, per libera suffragia incolarum Regni, et Magni Ducatus Lit: annexarumque Provinciarum sceptra Reipub: tenentis insignes animi dotes, aeque in admirationem, ac venerationem trahebant. Qui in egregia facinora promptus, solis ardorem et humidae brumae nives, pruinasque, vigilias Castrorum, insimul sitim et famem, obvio coelo contentus, ac saepe pro cubili humi acquiescens, insomnes noctes agens, et quoties necessitas vel occasio ferebat salutem pro periculis subditorum obijciens, qui belli pacisque artibus, et praecipue clementia clarus, legitimo jure obtinuit ut nunquam animum flexerimus etiam per fata multo magis per consensum dissociari cum S. R. M. imo optaverimus semper posse cum Republica perennare. Qua propter divulgata notitia per Provincias ab Illustrissimo Principe, Reverendissimo Domino, Domino Nicolao in Prażmow Prażmowski Archiepiscopo Gnesnensi, Primate Regni, de hocce tristi et insperato orbandae patriae proposito, et abscessu S. R. Mtis. omnes adhibuimus curas, retinendi Sacram Regiam Mtem in eo Regalis Majestatis throno, cui et dispositio Supremi Numinis destinavit, et unanimis consensus, liberae gentis Polonae, et M. D. Lit: annexarumque Provinciarum addixit. Interposuimus gravem Illustrissimi Senatus authoritatem, addidimus supplices preces Status equestris utriusque gentis, obtestatione totius Reipublicae, juncta vota Principum Orbis Christiani. Insuper opposuimus vetantes leges, vincula juramenti: verum cum praedicta omnia in cassum cesserint nec valuerint superare immotam mentem S. R. Mtis praeponderante cura æternitatis et fessae valetudinis ratione: tandem adacti sumus cedere ponderi fatorum, nec ultra obniti ausi superfluo conatu intentioni S. R. Mtis certa spe freti, et experientia per tantum tractum temperatissimi Regiminis edocti, nihil impressius cordi S. R. Mtis praeter id quod pietatis summum primumque munus est, Rempublicam ut Domum avitam, et paternam diligere. Non minus firmati diplomate S. R. Mtis quo se obstringit, coelo et orbe terrarum teste, nullo privato interesse ductum, sed solo ipso lassae valetudinis aeternitatisque respectu, puro et sincero animo, abdicare Regno. Et quoniam S. R. M. restituit diploma, quod in pignus constantis nostrae et perpetuae fidei destinaveramus, aliudque specialiter confectum, superaddit, quo a juramento subjectionis, obsequij et omnibus obligationibus dimittit, et liberos facit. Nos quoque vicissim ut aequitati consentaneum est, hoc reciproco diplomate a juramento tam per Plenipotentes super pacta conventa praestito, quam per Sacram Regiam Majestatem antecedenter in ecclesia Collegiata Varsaviensi, subsequenter in basilica cathedrali Cracoviensi tempore felicis Coronationis Suae, personaliter confirmato resolvimus, et illud totaliter in omnibus punctis et articulis rescindimus, salvis per omnia juribus, et privilegijs nostris id vel maxime praecavendo, ne actus modernus quidquam praejudicare valeat liberae Electioni, legibus et libertatibus nostris, nec unquam inter exempla, et consvetudines trahatur, aut computetur. Quorum praemissorum perpetuum robur subscriptione manuali firmamus. Datum Varsaviae die 16 mensis Septembris anno Domini 1668.

Nicolaus Prażmowski Archiepiscopus Gnesnensis. Andreas Trzebicki, Episcopus Cracoviensis. Casimirus Dux Czartoryiski, Episc. Vladislavien. Stephanus Wierzbowski, Episcopus Posnaniensis. Ioannes Gembicki Episcopus Plocensis. Thomas Leżyński Episcopus Luceoriensis. Stanislaus Sarnowski Episcopus Praemisliensis. Andreas Olszowski Episcopus Culmensis, et Pomesaniae, Procancellarius Regni. Thomas Uieyski Episcopus Kijoviensis. Aléxander Lubomirski Palatinus Cracoviensis, Andreas Grudziński Palatinus Posnaniensis. Georgius Hlebowicz Palat: Vilnensis. Ioannes Tarło Palat. Sand. Michael Constantinus Pac, Castell. Wilnen. Supr. M. D. Lit. Exerc: Dux. Nicolaus Steph. Pac Palatinus Trocen. Andreas Potocki Pal. Kijovi. Christophorus Zegocki Palat. Iunivladislaviensis. Stanislaus Iabłonowski Palat. Russiae. Alexander Stanisl. Belzecki Palat Podoliae. Vladislaus Rey Palatinus Lublinensis. Ioannes Gniński Pal. Culm. Ignatius Bąkowski Pal. Pomeraniae. Stanislaus Skarszewski Castell. Woynicensis. Stanislaus Vincentius Orda, Castell. Duc. Samogitiae. Ioannes Sobieski Supremus Regni Mareschalcus Exercituum Dux. Christophorus Pac Supremus M. D. Lit. Cancellarius. Michael Casimir Dux Radziwill Procancell.M. D. Lit. Ioannes Andreas Morsztin Supremus Regni Thesaurarius. Hieronymus Kryspin Supremus M. D Lit. Thesaurarius. Ioannes Clemens Branicki Mareschalcus Curiae Regni. Ioannes Franciscus Lubowicki Castell. Volhyniae. Felix Sigismundus Paris Castell. Lublin. Cap. Czern. Ioannes Korsak Cast. Połoc. Albertus Mokronowski Castell. Ravensis. Damianus a Kretkow Kretkowski Castell. Culmen. Nicolaus de Głogowiec Głogowski Castell. Radomens. Stephanus a Sarnow Sarnowski Succamerarius Gener. Palat. Lanciciensis Marschalcus Equestris Ordinis: Venceslaus Leszczyński Incisor Regni, Ioannes Zelecki Venator Regni. Stanislaus a Krzycko Krzycki Succamerarius Generalis Palatinatus Calissiensis. Adamus Czarnkowski Capitaneus Osiecensis. Albertus de Mielżyno Mielżynski, Nuntij Terrestres Palatinatus Posnaniensis. Ioannes Wielopolski, Dapifer Regni Generalis Cracoviensis, Bochnensis Neoferensis Capitaneus, Ioannes Carolus Dux Czartoryiski Succamerarius Generalis Cracoviensis, Krzemenecensis Capitaneus, Stanislaus Lubomirski Capitaneus Scepusiensis, Martianus de Zeląka Zeleński, Burgrabius Cracoviensis, Vladislaus Morsztyn Nuntij Terrestres Palat. Cracoviensis, Samuel de Brzezie Rusocki Nuntius Terrestris Ducatus Zatoriensis, Nicolaus Rosachacki Notarius et Nuntius Terrestris Palatin: Vilnensis, Alexander Hilarius Połubiński, Notarius Campestris Gnralis M. D. Lit. Bobrusiensis, Zahalcensis, Ziterensis, Capitaneus, Colonellus S. R. M. Nuntius Terrestris Districtus Osmianensis, Nicolaus Przezdziecki Vexillifer et Nuntius Terrestris, Districtus Osmianensis, Alexander Moziewicz Notarius Castrensis et Nuntius Terrestris. Ioannes Kurcz Vexillifer et Nuntius Lidzcensis, Theophilus Dunin Raiecki Mareschalcus Lidzien. Nuntius Terrestris Districtus Wilkomiriensis, Casimirus Gorski Mareschalcus, Ioannes Ogiński Succamerarius Districtus Braclaviensis et Nuntij Terrestres. Ioannes Opaliński Pincerna Regni, Carolus Tarło Capitaneus Stężycensis. Martinus a Dębica Dębicki Vexillifer, Stanislaus Zaremba Iudex Terrestris Palatinat. Saudomiriensis, Hieronimus Michael a Komorniki Komornicki. Nicolaus in Pekosław Nuntij Terrestres Palatinatus Sandomiriensis, Nicolaus Smogulecki Capitaneus Lipinensis Collonellus S. R. M. Stanislaus Tuczyński Dapifer Iunivladislaviensis, Venceslaus de Otok Zalcski Vexillifer Lanciciensis, Petrus in Zychlin Zychliński, Ioannes Gorzeński, Casimirus a Dębiany Dębiński Nuntij Terrestres Palatinatus Calissiensis. Martianus Ogiński de Kozielsk Incisor M. D. Lit. Ioannes Okolski Notarius, Castrensis Nuntij Terrestres Palatinatus Trocensis, Albrachtus Ciechanowiecki Metator Castrorum M. D. Lit. Orsanensis Capitaneus, Andreas Kotowicz Notarius M. D. Lit. Nuntius Terrestris District. Grodnensis, Ioannes Kierdey Vexillifer Grodnensis Philipoviensis, Prevalscensis Capitaneus. Ioannes Szukszta Subjudex, Nuntij Terrestres Covnenses. Andreas de Kozielsk Puzyna Succamerarius et Nuntius Terrestris Districtus Upitensis, Casimirus Zapolski, Succamerarius Generalis Palatinatus Syradien. Nicolaus Micielski Capitaneus Colens. Alexander Gomoliński, Franciscus de Siemienice Siemieński Nuntij Terrestres Palatinatus Siradiensis, Chrysostomus Gizycki, Iudex Terrestris Wielunensis. Martinus Siemianowski Capitaneus Sczercoviens. Nuntij Terrestres Terrae Wielunensis, Ioannes Albrachtus in Sczawin Sczawiński Lancicien. Gambinen. Stanislaus in Byki Bykowski Przedecen. Kłodav: Capitanei. Ludovicus de Chrząstow Wierzbowski Palatinides Brestensis Cujaviensis Nuntij Terrestres Palatinatus Lanciciensis. Antonius Constantinus Mleczko Iudex Terrestris, Andreas Gielgud Subdapifer Nuntij Terrestres Ducatus Samogitiae, Rogatianus in Buzenin Pstrokoński Succamerarius Generalis Palatinatus Brestensis Cujaviensis, Cancellariae Majoris Regni Regens Nuntius Terrestris. Ioannes Trzebuchowski Nuntius Iunivladislaviensis, Al. Krosnowski Vexillifer Varsaviensis Nuntius Terrestris Palatinatus Russiae Terrae Leopolien. Georgius Vandalinus Mniszek de Magna Kończyce Capitaneus. Mathias Stanislaus de Unihow Ustrzycki, Iudex Terrestris Sanocensis, et Nuntij ejusdem Terrae Palatinatus Russiae. Chistophorus de Potok Potocki Pocillator M. D. Lit. Chełm. Capitaneus. Ioannes Carolus Romanowski Vexillifer et Nuntij Terrae Chełmensis Palatinatus Russiae. Nicolaus de Granow Sieniawski Vexillifer Generalis Regni Radomscens. etc. Capitaneus. Stephanus in Chocimierz Złoczowski Vexillifer Halicensis. Albertus Gołyński Pincerna Czerniechoviens. Paulus in Czartkow Potocki. Palatinid. Bracł. Nuntij Terrestres Terrae Halicien. Palatinatus Russiae. Georgius Wielohorski Succamerarius Włodimirien. Rothmagister S. R. M. Stephanus Zaborowski Capitaneus Włodymirien. Samuel Izaykowski Iudex Terrestris Luceoriensis, Petrus Andreas Kosakowski Pincerna, Stephanus de Iwanice Iwanicki Nuntij Terrestres Palatinatus Volyniae, Ioannes Antonius Mišliszewski Vexillifer Czerniechoviensis, Nuntius Terrestris Palatinatus Podoliae. Ioannes Antonius Chrapowicki Succamerarius Smolenscensis Capitaneus Pilviten: Valerianus Zaleski Capitaneus Drohobusen: Nuntij Terrestres Palatinatus Smolenscensis. Chrystophorus a Drohoiow Drohoiowski Dapifer et Nuntius Terrestris Palatinatus Lublinensis, Petrus Rudomina Dusiatcki Capitaneus Starodubovensis, Casimirus Minthoutius Czys Nuntij Terrestres Districtus Starodubov: Constantinus Pac Vexillifer M. D. Lit. Iustinianus Niemirowicz Sczyt Vice-Palatinus Nuntij Terrestres Palatinatus Połocensis. Felicianus Potocki, Subdapifer Regni. Iosephus Branicki, Vespasianus Sieniecki de Bończa Samuel de Tuczapy Łaszcz Nuntij Terrestres Palatinatus Bełzensis, Ioannes Kiersnowski Iudex Terr. Ioannes de Charleno Charlinski Venator et Vicepalatinus Novogrodens: Nuntij Terrest: Palatinatus ejusdem. Alexander Połubiński Subjudex Terrestris Smolenscen: Nuntius Terrestris Districtus Słonimen. Hyacinthus Oginski Mareschalcus Wołkoviscen: Theophilus Olendzki Nuntij Terrestres ejusdem Districtus Wołkovisc: Nicolaus de Niedborz Narzymski Vexillifer. Paulus a Szydłow Szydłowski Pincerna, Paulus in Mostow Mostowski Notarius Terrestris Płocenses, et Nuntij Terrestres Palatinatus ejusdem. Andreas Chrapowicki Dapifer Orsanen. Nuntius Terrest: Pal: Witebs: Samuel Kmicic Vexillifer. Hieronymus Komar Iudex Terrestres Orsanenses, et Nuntij Terrestres Districtus Orsanen: Martinus ab Obory Oborski, Capitaneus Liwen. Samuel a Rudno Rudziński Vexillifer Szernen: Nuntij Terrestres Terrae Szerń: Pal: Masoviae, Christophorus Pisanka Vicecap: et Nuntius Terrae Visnen: Samuel Georgius Prażmowski Vexillifer Curiae Regni, Wyszogroden: Krzepicen: Varcen: etc. Capitan: Nuntius Terrestris Terrae Wyszogroden: Franciscus Wessel Capit: Makovien: Nuntius Terrae Zakrocim: Stanislaus Sarbiewski Gladifer Ciechan. Ioannes de Labiszyn Kuklin-

ski Subdapifer Mielnicen: Nuntij Terrae Ciechan: Albertus Prażmowski Capitaneus et Nuntius Terrae Łomzen: Albertus Wessel Capit. Nicolaus Casimirus Podoski Vexillifer Rosan: Ioannes a Gozdziecz Cieciszewski Succamer: et Nuntius Terrae Liven: Valentinus Godlewski Subjudex et Nuntius Terrae Nuren: Samuel Krasnodębski Nuntius Terrae Drohicen: Pal: Podlachiae. Casimirus Cieciszewski Capit: et Nuntius Terrestris Terrae Mielnic: Alexander Załuski Succam. et Nuntius Terrest: Palat: Raven: Eustachius Tyszkiewicz Nuntius Terrest: Pal: Bresten: Lith: Ioannes Carolus de Dolsk Dolski Mareschal: Pins: Casimirus Puchalski Not: Decret: Curiae M. D. L. Nuntij Terrestres Distr: Pinsc. Christophorus de Korytnica Korycki Succam: Culm: Andreas Lazinski Vexil: Ioannes Trębnic: Vicepal: Culmen: Vladislaus Loś Dapifer Plocen. Alexander de Baiarze Baierski, Andreas Konarski Palatinides Mariaeburg: Nuntij Terrestres Palatinat: Culmen. Franciscus Bieliński Gladifer Regni Administrator oeconomiae Mariaeb: Capit: Mlaven: Martinus Borowski Vicepraef: Stabuli Regni, Graud-Rogozin: Capit: Iacobus Szwaradzki Iudex Terrestris Michałow: Vicepal: Mariaeburg: Casimirus Zawadzki Nuntij Terrestres Palat: Mariaeburg: Stephanus Constatinus Piaseczyński Subdapifer Bracław: Olnicen: Capitan: Thomas de Ratoszyn Ratoski Nuntij Terrestres Palat: Bracławien: Vladislaus Donhoff Succam: Pomeran: Capit: Kosciennen. Georgius Konopacki Cap: Wielicen: Franciscus Casimirus Wysocki Pincerna Sochacovien. Ioannes Stanislaus Szymanowski Thesaurar: Terrae Sochacov: Iacobus Przewoski, Stanislaus Casimirus Niewieściński, Franciscus Lewalt Powalski Camerarius granitialis Podoliae, Nuntij Terrestres Palatin: Pomeraniae, Martinus Casimirus Wołedkiewicz Burgr: et Vicecapitan: Minscen. Theodorus Lukomski Sec: S. R. M. Nuntij Terrestres Palatinatus Minscensis. Casimirus Carolus in Chalecz Chalecki Capit: et Advocatus Mozyrensis. Ioannes Ieliński Notar: Terrest: Nunt: District: Mozyren: Cypryanus Paulus Brzostowski Referend: et Notar: M. D. L. Hieronymus Vladislaus Sołtan, Succamerarius Starodub: Nuntij Terrestr: District: Rzeczycen: Andreas Tyzenhauz Venator M. D. L. Samuel Weslawski S. R. M. Cubicul: et Sec: Nuntij Terrest: Terrarum Livoniae. Ioannes Piaseczyński Novogrod: Capit. Georgius Godlewski Nuntij Terrestres Palat: Czerniech: Martinus Lochman S. R. M. Sec: Consul: Cracovien: Ioannes Romanowicz S. R. M. Secr: Consul: Cracov: Albertus Sułkowski S. R. M. Secr: Syndicus Nuntij Metropolitanae civit: Cracov: Ioannes Oburczewicz Cons: Viln. Simon Kurowicz Secr: S. R. M. Notarius civit: Vilnensis. Ioannes Sebastianowicz Nuntij civitatis Vilnen: Benedictus Adamus Tomicki I. V. et Medic: Doctor Consul: Thomas Chrząszczewicz Philosophiae Doctor Syndicus et Secr: civit: Nuntij Leopolien: Iacobus Persyng Scabinus civit: S. R. M. Leopol: itidem Nuntius.

Stefan z Sarnowa Sarnowski Podkom: Woiewodz: Lenc: Marszałek Koła Poselskiego. mp.

Chrysostomus Olszowski, Canonic: Varsav: S. R. M. Secretarius.

Koniec konstytucyi za Iana Kazimierza.

INTERREGNUM.

1668.

KONFEDERACYA GENERALNA

OMNIUM ORDINUM REGNI ET M. D. LIT. NA KONWOKACYI GŁOWNEY WARSZAWSKIEY UCHWALONA R. PAŃSKIEGO 1668 DNIA 5 MIESIĄCA NOWEMBRA.

My Rady Korony Polskiey y W. X. Lit. y Państw do niey należących, duchowne y świeckie, Posłowie Ziemscy, y inne Stany wszystkie iedney a nierozdzielney Rzpltey, ktorzyśmy się *post abdicationem Regno* Krola I. M. Iana Kazimierza Pana naszego na Konwokacyą Warszawską od Nayiaśnieyszego I. Mci Xiędza Mikołaia Prażmowskiego Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego Prymasa Koronnego *ex Senatus consilio*, na dzień piąty miesiąca Nowembra w tym roku tysiąc sześćset sześćdziesiątym osmym złożoną ziachali: *ad perpetuam rei memoriam* wszystkim w obec komu należy, oznaymuiemy.

Ponieważ wszystkich Państw ugruntowanie *in vero Dei cultu et religione consistit*, przez tę Konfederacyą naszę *juribus et privilegijs Orthodoxae Romanae Catholicae, et ritus Graeci Unitorum Ecclesiae* nikomu *derogare* nie pozwalamy y owszem przy obronie tegoż kościoła świętego *et immunitatibus* onego statecznie przykładem przodkow naszych się opowiadamy y przy nich zawsze stawać obowięzuiemy.

Iż pod tym niebespiecznym czasem bez Krola Pana zwierzchnego będąc, staraliśmy się wszyscy na tym Walnym Zieździe Warszawskim, iakobyśmy przykładem przodkow swych, sami naprzod między sobą pokoy a potym sprawiedliwość, porządek y obronę Rzpltey zatrzymać, a na koniec, to coby do zleczenia praw y exorbitancyi Rzplitey należało w swoię klubę wprawić mogli.

Lecz iż dla ścisłości czasu do tego przyść 1026
nie mogło, *totum et integrum hoc negotium* braci na przyszłą da Bog Elekcyą zachowuiąc y tam przed nominowaniem nowego Pana one naprawować chcąc przetoż *fraterne* iedni drugim kondescenduiąc iako wszystkie exorbitancye, tak też *dissidentes in religione christiana* zachodzące y naprawę ich do szczęśliwey da Bog Elekcyi nowego Pana blisko przyszłey, za iednostayną zgo-

dą wszystkich Stanow Rzeczyposp. odkładamy.

A to co do bespieczeństwa y obrony, do rządu y sprawiedliwości domowey należało, na ktore *plenissimas* PP. Posłowie wszyscy *facultates per modum irrevocabilis Confœderationis conclusive et definite* między sobą namowili, a te *prima et praecipua sunt.*

Naprzod iż sobie statecznym y iednostaynym zezwoleniem y świętym przyrzeczeniem wszyscy spolnie obiecuiemy y obowięzuiemy, pod wiarą, cnotą, podciwością, y sumnieniem naszym żadnego rozerwania między sobą, ani dysmembracyi nie czynić, ani dopuścić iako iedney a nierozdzielney Rzeczyposp., ani iedna część bez drugiey Pana sobie obierać y *factione privata* narabiać, abo kogo przez praktykę ku ubliżeniu wolney Elekcyi wsadzać na Krolestwo biorąc abo pieniądze, tak ku swemu pożytkowi iako też ku zbieraniu ludzi, abo też obietnice na iakie racye abo authoryzacye, u Pana przyszłego. A inaczey na żadnego Pana nie mamy przyzwalać, iedno ktoregobyśmy przez wolne suffragia *nemine contradicente* zgodnie obrali: a ktemu ktoby bądź z Rad tak duchownych iako y świeckich, abo Urzędnikow Koronnych, y W. X. Lit., y *ex privatis personis* ważył się *denuntiare sine unanimi consensu omnium Ordinum* Pana, tedy każdego takiego *pro hoste patriae* mieć chcemy. Y nie pierwey Naywielebnieyszy Iego Mć Xiądz Arcy-Biskup Gnieznieński do denuncyacyi Krola przystąpi, aże wprzod potrzykroć spyta, ieżeli iest wszystkich *consensus* y ieżeli się wszystkim exorbitancyom dosyć stało. A ktemu z takową pewną y mianowitą umową, iż nam prawa wszystkie przywileie y wolności nasze, ktore są, y ktoremu podamy *per pacta conventa ante nominationem et denuntiationem* wprzod poprzysiądz ma, nie uymuiąc nic przysięgi Krolow Polskich: Henryka, Stefana, Zygmunta Trzeciego, Władysława Czwartego, y przeszłego Krola Iego Mci Iana Kazimierza Pana naszego, Koronie y W. X. Litew. *et annexis et incorporatis Provincijs*, na Koronacyi uczynioney a po przyieździe y przysiędze konstytucyami to Seymowemi utwierdzić.

Co wszystko stwierdzaiąc żebyśmy całemu światu pokazali, y potomności przykład dali, iako praw y swobod naszych strzeżemy y nienaruszone mieć chcemy, ani naciągać ich do interessow prywatnych Panom postronnym pozwalamy: tu zaraz *praesentes* ktorzyśmy się na tę Konwokacyą zgromadzili, *tali juramento corporali* związek nasz stwierdziliśmy.

1027 Przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu w Troycy Św. Iedynemu na to, iż nie tłumacząc żadnym przeciwnym, ani wymyślnym sposobem tey przysięgi moiey w obieraniu Pana przyszłego, tego będę mianował za Pana, od ktorego, y na ktorego imie nic nigdy nie wziąłem, ani obietnicy otrzymałem, anim praktykował sam przez się, ani przez kogokolwiek y nie dla moich prywatnych respektow, ale względem całey Rzeczyposp. wszystko czyniąc. Y tego na Krolestwo mianować będę, ktorego według sumnienia y praw naszych zgodnego będę rozumiał, ani będę wprowadzał nikogo na Państwo mimo powszechną zgodę. Ieżelim się do kogo kiedykolwiek wiązał, tedy go cale odstępuię. Y ktokolwiek za panowania Krola IMci przeszłego y po abdykacyi nienależnemi sposobami mimo prawa nasze starał się o Koronę Polską obierać go y mianować nie będę. Tak mi Panie Boże pomoż y Męka Iego święta.

A żeby ten iurament do effektu iako *inter aequales in Republ. cives* przychodził to prawo stanowiemy, y to sobie przyrzekamy, że ktokolwiek na przyszłą Elekcyą przyiechać zechce, żaden *cujuscunque Status et praeeminentiae* nie ma bydź *ad consilia publica et ad suffragium* przypuszczony, aże go wprzod wykona przed Deputatami, z Senatu, y z Kola Rycerskiego, na to zaraz na początku Elekcyi wysadzonemi, y przy Pieczętarzach oboyga narodow: ktorzy *sub nexu ejusdem juramenti* nikogo od tey przysięgi nie wyzwolą. Tym zaś ktorzy teraz przysięgamy podpis każdego w Konfederacyi za dowod będzie. A ktoby się znaydował taki, żeby *contemnendo* to zgodne postanowienie nasze nie chciał przybywszy na Elekcyą wykonać tey przysięgi, taki nie tylko *a consilijs publicis et suffragio* ma bydź odstrychniony, ale *pro hoste patriae* będzie poczytany, przeciwko ktoremu wszyscy *consurgere* powinniśmy.

Waruiemy y to sobie y osobliwym sposobem konfederuiemy się, y wszyscy *sub fide, honore, et conscientijs nostris sub nexu ejusdem juramenti praestiti*, obowięzuiemy. Ieźliby ktokolwiek *ex externis Principibus*, lub *ex civibus* tey Rzeczyposp., przez ligi iakie, *et illicita media in praejudicium* praw y wolności naszych *nobis invitus* chciał *per potentiam* na tron kogo wprowadzać, y nas samych przez to mieszać, tedy przeciwko takiemu każdemu wszystkie *studia* y siły nasze obrociemy, ieden drugiego nie odstępuiąc, ale poty w tym związku naszym nierozdzielnie trwać będziemy poki Rzeczposp: przez wolne obranie Pana nie będzie uspokoiona. Na każdego gwałtownika praw, y wolności naszych, tak dawnych ktore wszystkie reassumuiemy, iako y na tey Konfederacyi naszey postanowionych poki zdrowia, substancyi, y krwie naszey stanie opponować się będziemy: nie rozrywaiąc się na części, ani czyniąc dysmembracyi żadney, tak Korona z W. X. Lit. iako y W. X. L. z Koroną, Ziem 1028
y Woiewodztw *annexarum et incorporatarum Provinciarum* iako iedna y nierozdzielna Rzeczpospolita.

A iż w prawach y wolnościach naszych, *multum exorbitatum est*, przetoż waruiemy to sobie, y przyrzekamy że na przyszłym *Electionis* Seymie do mowienia o kandydatach y do umawiania się z nimi, a pogotowiu do mianowania Krola nie przystąpiemy, aż wprzod wszystkie *vulnera Reipublicae* oboyga narodow, *excessus*, exorbitancye, *et gravamina*, także y miast co by się kolwiek tak w Polszcze, w Litwie, iako y w

Prusiech, y w innych Państwach do Korony y W. X. Lit. inkorporowanych y należących pokazało, że się przeciwko prawu, przywileiom, y swobodom ich, tak na Seymie, iako y *privatim de facto* komukolwiek stało, zniesione y w swą klubę wprawione, y sposoby do zabiegania im nalezione były.

Lubo ufamy że żaden w oyczyznie naszey nie znayduie się taki, ktoryby mimo prawo wolney Elekcyi miał kogo forytować y wsadzać na Państwo *et pacto* z kimkolwiek *inito* mieszać oyczyznę, *et consilia publica* przed obraniem Pana przyszłego, iż iednak *metus* niedawnych *consiltj factionum in Republica et rationum publicarum svadet,* aby wszystkie *partialitates* między sobą umorzyć a zgodnie iednostaynie *ex requisitis Reipubl. futurum Regnantem* obierać, tedy teraz braterskim affektem a Chrześciańskim sercem cokolwiek *ex occasione* Elekcyi przeszłych lat, *scissionum in Republ.* było, tedy ieden drugiemu daruiemy y odpuszczamy, y to wszystko wiecznie umarzamy. Z ktorey okazyi ani wspominać ani wymawiać więcey tego nie będzie się godziło, y że to niczyiemu zdrowiu, honorowi, ani fortunom szkodzić nigdy nie ma waruiemy.

Przytym aby pokoy pospolity w żadney okazyi wzruszany nie był, waruiemy to *dissidentibus in religione christiana*, że wszelaki pokoy między sobą y my potomkowie nasi *sub fide*, *honore*, *et conscientijs nostris* zachowamy, dla takowey rożnice w wierze krwie nie rozlewaiąc, ani się do żadnych sądow względem teyże rożnice pociągaiąc, ani się penuiąc, *confiscatione bonorum*, poczciwością, *carceribus et exilio*, ani żadnymi inszemi penami, y zwierzchności żadney, ani Urzędowi do takiego progressu żadnym sposobem nie pomagaiąc, y owszem gdzieby kto *ex ista causa* krew przelewać abo pomienione warunki *violenter* targać, abo wzwyż mianowane peny extendować chciał, zastawiać się o to wszyscy powinni będziemy choćby też za pretextem dekretu abo postępkiem iakim sądowym kto to czynić chciał. A do tego waruiemy aby *decreta Tribunalitia Regni et Magni Ducatus Lithvaniae* ktore *vim legis sapiunt contra securitatem et pacem dissidentium lata*, *in quolibet Officio in execu-*
1029 *tionem* przywodzone nie były, iako to konstytucyą 1627 *expresse* warowano. A ieźliby przeciwko konstytucyi tamtey iakie dekreta abo protestacye zaszły, *in quovis judicio* żadney wagi nie maią, o co *forum* na Seymie. Także mandaty wszystkie *pacem inter dissidentes* wzruszaiące: ieżeli z Kancellaryi za Krola IMci przeszłego wydane były, żadney nie maią mieć mocy, y napotym wydane nie będą.

W miastach Krolewskich, gdzie *in praesenti* w zborach od siebie na to erygowanych *publicum* maią *religionis exercitium dissidentes* tam go y na potym iako y teraz *usum* mieć mogą. Gdzie zaś zborow na to wyłączonych nie maią, tam ich *ad evitandos tumultus* erygować nie będą. A Xięstwo Mazowieckie przy prawach swoich *intuitu religionis*, wcale zachowuiemy, wszakże nabożeństwa swego Panowie dissydenci w gospodach y na akty publiczne lub na sprawy swoie, y sądowe realne przyieżdżaiący y przy dworze Pańskim się bawiący (*exclusis* iednak *plebeiorum servitoratibus*) bez schadzek, kazań y śpiewania zażywać beśpiecznie mogą.

Acz konstytucya 1631 roku dosyć *contra violatores securitatis publicae* obostrzona była: iednak deklaruiemy że na potym takowe sprawy *violatae securitatis dissidentium a quocunque persona cujusvis conditionis non inter causas terminorum tactorum* ale we Czwartki *ex speciali regestro inter causas recentium criminum* sądzone bydź maią, oprocz gdyby *persona mere spiritualis in crimine deprehensa* była: tedy takowy ma *tradi Officio spirituali* y tam *praevia inquisitione judicari.* Ministrowie też *in religione dissidentium* gdyby od kogo *ex quacunque occasione* pozwani byli, nie maią mieć *forum* tylko *in Officio Saeculari competenti ratione quarumvis rerum et injuriarum.* A w Wielkim Xięstwie Litewskim w Wielkim Kole. A *in causis ex ipsorum actoratu forum citati competens sequi* maią y tam krzywd swoich dochodzić.

Religii Greckiey tak w Unii, iako Disunii w Koronie y w W. X. Lit. będący, wszystkie przeszłe *sub tempora Interregnorum* reassumuiemy Konfederacye, *non praejudicando juribus* Władyctwa Przemyślskiego, y Archimandryi Leszczyńskiey w Powiecie Pińskim, *et ubicunque sint ecclesiarum unitorum.* W pretensyach też inszych w tey religii y doskonałe uspokoienie da Bog *futuro Regnanti* pilno *recommendabimus*, *salvis etiam juribus et electionibus fundationum tum et decretis; in foro seculari latis*, *ritus Latini* w Ziemi Chełmskiey.

Aryani iako *lege publica proscripti*, ani *apostatae a fide Catholica Romana et unitorum ab hinc transeuntes* nie maią się pod tę Konfederacyą podszywać, y owszem wszystkie konstytucye o Aryanach ferowane reassumuiemy y stwierdzamy *perpetuis temporibus*, y żeby *in quovis subsellio etiam* w Kapturach teraz *tempore hujus Interregni* 1030
z każdym Nowokrzczeńcem *utriusque sexus*, *et fautoribus illorum*, ieźliby się w Koronie lubo w Wielkim Xięstwie Litewskim naydowali, do exekucyi *ad cujusvis instantiam* to prawo przywodzone było waruiemy. *Apostatae* zaś pomienieni *ab hinc convicti in foro fori exilio* maią bydź karani.

Wszystkie Koronne y W. X. Litewskiego Trybunalne Ziemskie Grodzkie, y iakiekolwiek insze sądy y dekreta, ktore *a die Abdicationis Regiae,* aż do publikowania uniwersałow Imci Xiędza Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, gdziekolwiek trwały y zaszły, takie *robur* y *legitimitatem* mieć maią, iakoby *ante diem Abdicationis Regiae* ferowane były, nie zagradzaiąc iednak drogi do znoszenia dekretow *in contumaciam* w Trybunale y w innych sądach otrzymanych.

Druga gdzie po publikowaniu uniwersałow Imci Xiędza Arcybiskupa w Koronie y w W. X. Litewskim, *ex communi nobilitatis illius Palatinatus*, *Terrae*, *et Districtus consensu* Grodzkie

xięgi były otwarte, tedy wszystkie zapisy na wieczność, y na długi, także testamenty y protestacye y relacye do nich zapisane, ważne bydź maią. A gdzieby aż dotąd xięgi zawarte były tak w Koronie, iako y w W. X. Litewskim, tedy *ab hinc* Urząd Grodzki one otworzyć y każdemu do nich wolny przystęp dawać ma. A wszystkie rzeczy do akt *sub Interregno*, przyimowane, takiey wagi bydź maią, iako za panowania przeszłego Krola Imci bywały.

Panowie Starostowie Sądowi, ktorzy od przeszłego Krola Iego Mci przywileie maią, a ieszcze nie przysięgli, żeby teraz pod *Interregnum* oni sami przed Sądami Kapturowemi Generalnymi swego Woiewodztwa y Urzędem Ziemskim, a Urząd Grodzki przed swemi Starostami przysięgi swoie Rzeczyposp. oddali, ktore potym przyszłemu da Pan Bog Krolowi odnowić będą powinni, a po przysiędze, żeby akta Grodzkie kwoli wygodzie obywatelow Woiewodztw, Ziem y Powiatow tamecznych otworzyli, postanawiamy.

Lauda, Kaptur y postanowienia wszelakie *tempore hujus Interregni*, *ab innotescentia publicata*, tak w Koronie, iako w W. X. Litewskim względem obrony podatkow y sprawiedliwości tylko w Woiewodztwach, Powiatach, Ziemiach wszystkich Koronnych, y W. X. Litew. uchwalone *vigore praesentis Conventus sine praejudicio juris publici et privatorum et spiritualium*, tak też dobr Krolewskich ekonomicznych y lennych, a przytym Ichmciow PP. Podskarbich narodow oboyga approbuiemy. Do Sądow Kapturowych nie maią należeć te akcye, ktore *ante Interregnum*, bądź do Trybunałow, bądź do dworu Krola IMci bądź do inszego iakiego sądu, komukolwiek intentowane były: ale tylko te, ktore się od dnia Abdykacyi Krola Imci zaczęły, y ktore aż do dnia Koronacyi, Krola Imci przyszłego przypa-
1031 dać mogą: nie inkluduiąc iednak w to *actiones de cognitione jurium (exceptis causis liquidarum exceptionum)* ale tylko *actiones criminis et facti violenti et personalis injuriae*, między ktoremi ieśliby się *causa expulsionis* przytrafiła, tedy wedle Konfederacyi Generalney Warszawskiey 1687, sądzona być ma. A ieśliby sobie Sądy Kapturowe tak w Koronie, iako w W. X. Litewskim w iakiey sprawie *ultra hoc praescriptum*, pozwoliły, tedy ma bydź *nullitas decreti cum restitutione causae in foro fori per integrum.*

Lauda zaś *per potestatem* obmyślenia Powiatowey *securitatis* Kapturowym Sędziom *implicite concessa*, nie maią *extendi ad materias* Seymikom należących, ani do wysyłania poselstw, ani do iakichkolwiek wydatkow pieniędzy *sub poenis contra transgressores legum*, w Trybunale od kogokolwiek *repetenda.*

Ktore lauda y Kaptury wszystkie w Koronie, y w Wielkim Xięstwie Lit. maią mieć *valor sine praejudicio* praw oboyga narodow osobliwie *in laudo* Ziemi Bielskiey punkt *ratione* stawania ludzi z dobr Wielkiego Xięstwa Litewskiego na pospolite ruszenie do tamtey Ziemi, iako teraz kassuiemy, tak żeby to nigdy na potym nie było waruiemy.

W tychże Kapturach w Wielkim Xięstwie Litewskim wszelkie zapisy od zaczęcia sądow onych, aże do skończenia taki walor mieć będą, iakiby *in quolibet subsellio Regnante Principe* uczynione miały.

A że Woiewodztwo Bracławskie zawoiowane nie może mieć iurisdykcyi własney, tedy Kapturowym ich Sądom mieysce (iuż *antea lata constitutione* destynowane Seymikom) we Włodzimierzu naznaczamy.

Na Kapturowe Sądy tak w Koronie iako y w Xięstwie Litewskim lubo gdzie przysięgłe lubo nieprzysięgłe osoby iako to Starostow Sądowych, Ziemski y Grodzki Urząd obrano: tedy teraz *extraordinarie* osobną przysięgę, *super juste judicando rota juramenti Tribunalitij* wykonać maią, ieżeliby ieszcze gdzie nie wykonali.

Actiones ktoreby się processem Kapturowym *sub Interregno* nie skończyły, tedy *interveniente felici novi Regis regimine*, y ieśliby iuż *in executione penderent*, w Grodzie onegoż dystryktu kontynuowane, y tamże *sine appellatione* exekwowane bydź maią.

A ktoreby dopiero *inchoatae* były, tedy *ex speciali regestro ante omnia* na Trybunale zaraz na Koronacyi przed inszemi sprawami *prosequendae erunt; manentibus tamen ijsdem pœnis*, ktore w Kapturowych Sądach oznaczone są.

Starostom y Urzędom Grodzkim nie ma to szkodzić że exekucyi dekretow Trybunalskich, *ante abdicationem Regis*, *sive in civilibus*, *sive in criminalibus causis* ferowanych czynić teraz nie będą, ale po Koronacyi nowego Pana *intra sex septimanas ad cujusvis requisitionem* czynić one *juxta iuris exi-* 1032
gentiam będą powinni. W sprawie iednak towarzystwa chorągwie Iego Mci Pana Piaseczyńskiego, Starosty Nowogrodzkiego; ponieważ na IMci Panu Staroście Wiskim *pro non expedita executione*, otrzymali wieczną bannicyą w Trybunale Koronnym, tedy *authoritate praesentis Conventus* od tey bannicyi onego uwalniamy: *et injunginus sub poenis in legibus sancitis*, żeby zaraz po Konwokacyi *in tribus* według dekretu Trybunalskiego *peragat executionem*, w Ziemi Łomzieńskiey *tam super bonis Regalibus oeconomicis*, *quam et terrestribus;* a ieśliby *impugnaretur* onym od kogo tedy w Sądzie Kapturowym Generalnym zasług swoich dochodzić będą, gdziekolwiek według assygnacyi z kommissyi Lwowskiey blisko przeszłey, sobie *anni 1667*, wydanych lubo na kwarcie, lubo na retentach pomienione towarzystwo mieć bedą: do kogo im prawo drogę pokaże.

Ieźliby kto na tey Konwokacyi, Senatorską abo Poselską funkcyą na sobie nosząc, był po przeszłey elekcyi Poselskiey pozwem założony, a teraz dekretem Kapturowym okryty: tedy tego dekretu *vigor* nie ma bydź na nim extendowany, ale mu znowu *causa* ma bydź instytuowana po Seymiku *Relationis in duabus.* Od popisu także wszyscy Senatorowie y Posłowie wolni

bydź maią, *in quantum* by się gdzie pod ten czas Konwokacyi odprawował, ktorzy na tę Konwokacyą ziachali.

A ktore ieszcze Woiewodztwa, Ziemie, Powiaty w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim laudow swych przed Konwokacyą nie maiąc, tu ie sobie na tey Konwokacyi za braci swey zleceniem uczynili, y ktore ieszcze na Seymikach swoich po Konwokacyi pierwszych postanowić ie sobie będą chciały, a to *ratione* podatkow y *securitatis internae et externae sine praejudicio publici et privati iuris*, tedy im to wolno, stosuiąc się we wszystkim do punktu wyżey *de laudis*, y o Kapturach wyrażonego. A te *lauda vigore praesentis Conventus et approbationis nostrae* takąż też mieć będą iako y insze przed Konwokacyą uczynione, byle w nich *eadem norma* była.

Ktore Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty, uchwaliły sobie partykularne *lauda*, y wolą uchwalić maią, o obronie przeciwko swawolnym łupiestwom, tedy *vigore ejusdem consensus nostri* zupełney mocy, zostawać y do exekucyi przychodzić maią.

Sędziom Kapturowym, y osobom na te Sądy iadącym y odieżdżaiącym taka ma bydź *securitas*, iaką w prawie o Trybunalskich Sądach wyrażono.

Ieźliby w tych Woiewodztwach, ktore między sobą, *controversos* maią *limites*, iako między Podlaskim, Lubelskim, y Brzeskim Wielkiego X. Lit. Pińskim, Wołyńskim, Woiewodztwy y Powiatami, y inszemi tym podobnymi *excessivi*
1033 ludzie znikać Sądow Kapturowych, dla tych granicznych rożnic chcieli, tedy deklaruiemy, iż tam pozywani y sądzeni bydź maią, gdzie się *immediate* aż do śmierci Krola Imci sądzić byli zwykli, *nihil derogando* onym granicznym *ab utraque parte* diferencyom. A że Łoiow y Lubecz do W. X. Lit. iest inkorporowane tedy przed Orszańskim Sądem Kapturowym sądzić maią.

Sprawy ktore lubo z rospisu lubo z limitacyi *Commissariorum* y innych sądow albo też przez kontrakt termin miały, naznaczamy *juxta vim istius limitationis*, *scriptionis*, *vel contractus* termin mieć będą po szczęśliwym da P. Bog Seymie Koronacyi Pana przyszłego nadaley w niedziel sześć *dum pars partem legitime adcitaverit.*

Podatki ktorekolwiek sobie Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty *seorsivis laudis* uchwaliły y uchwalą, y sposob wybierania ich namowiły, lubo namowią w Koronie według postanowienia onych wybierane bydź maią. A ktoby z wydawania onych był *remissus* processem skarbowym do Sądu Kapturowego tego Woiewodztwa, Ziemie y Powiatu pozwany bydź ma. Także Poborcy y arendarze czopowego ieśliby wybranych podatkow, do tych do ktorych według *laudum* oddawać ich powinni na czas naznaczony nie oddali: przed Sądem Kapturowym w Woiewodztwach, Ziemiach y Powiatach swych sprawować się powinni będą tak w Koronie, iako y w W. X. Lit.

Kwarta iednak oboia y podatki ordynaryine, tak maią bydź oddawane iako prawo mieć chce, o ktore *forum* na Generalnym Kapturze Warszawskim, *ad instantiam Instigatoris ex delatione* skarbu. Co się y o retentorach dawnych extraordynaryinych podatkow rozumieć ma, ktorzy pod toż *forum* podpadać maią, iako y ci ktorzykolwiek dobra Rzpltey iakimkolwiek praetextem sobieby usurpowali, kwartę za się przychodzącą do Rawy według zwyczaiu y konstytucyi 1667 odwozić y oddawać dzierżawcy powinni będą.

Fatalia tam actori, quam reo, nietylko *processibus et decretis jure sancitis*, ale ani pismem roborowanym, ktore w sobie *decisiones compromissoriales libere per partes contrahentes* im *positas* zamykaią, *efficere* nie maią, owszem *suum vigorem* aż do czasu w Kapturze specyfikowanego mieć będą.

Miast y miasteczek Rzpltey beśpieczeństwo ze wszelakiey kondycyi ludźmi prawa ich dawne wcale, y iako pod przeszłe Interregna bywało, zachowuiąc, tąż Konfederacyą waruiemy.

A co się sądow tycze gdzieby *in recenti crimine*, iako iest o tym statut Toruński, był kto poymany, aby takowego Sąd Kapturowy z Mieyskim Urzędem na ratuszu *sub hoc Interregno* sądził *manente decretorum conclusione penes pluralitatem* Sędziow Kapturowych. Co się tak rozumieć ma, żeby iedna część z Raycow a dwie 1034
części z Sędziow Kapturowych *ad suffragia* należeli, y to w samych *recentium criminum* sprawach, co iednak pod czas tylko *Interregni* zachować się ma, nic tym nie deroguiąc *post finitum Interregnum* Mieyskim prawom y statutowi Toruńskiemu.

Upatruiąc wszystkie *commoditates* strony tego swiątobliwego aktu Elekcyi iakoby się we wszystkim ile bydź może Państwom wszystkim Koronnym y W. X. Lit. dogodzić mogło, za zgodnym Panow Rad y Ziemskich Posłow na teraźnieyszey Konwokacyi zgromadzonych zezwoleniem mocą uchwały ziazdu tutecznego postanawiamy czas tey Elekcyi, wszystkich Stanow y miast Rzpltey, ktore do niey *de jure* należą na nię wzywaiąc w tym roku 1669 dnia wtorego miesiąca Maia, a trwać ma wedle czasu Seymem określonego niedziel sześć, ale z taką deklaracyą że *ante omnia* exorbitancye y *vulnera Reipublicae* leczyć mamy, a nie poleciwszy ich do obierania a pogotowiu do nominowania nowego Pana żadną miarą nie przystąpiemy.

Mieysce zaś tey Elekcyi pod Warszawą po tey stronie od Woli, a plac do zieżdżania się na konsultacye tam gdzie od Ichmciow PP. Marszałkow oboyga narodow okopem oznaczone będzie naznaczamy.

Strony przyieżdżania na Elekcyą reassumuiemy *in toto* artykuł z Konfederacyi Generalney Warszawskiey roku 1587, o nieprzyieżdżaniu z cudzoziemcami y z działami. Tak też reassumuiemy Konfederacyą Generalną Warszawską *anni* 1573 y ten punkt z oney wypisawszy *in toto* zachować przyrzekamy y obowięzuiemy się,

ktory taki iest. Przetoż powstać przeciwko każdemu takiemu obiecuiemy, ktoby albo mieysca y czasy inne, do Elekcyi sobie obierał y składał, albo tumultować na Elekcyi chciał, albo lud służebny *privatim* przyimował, albo Elekcyi oney zgodnie od wszystkich *concluse* sprzeciwiać się śmiał. A co się porządku dalszego samey Elekcyi y przyieżdżania na mieysce konsultacyom naznaczone tycze, tedy odkładamy to sobie na przyszły ziazd Elekcyi przyrzekszy to sobie, że tam *ante omnia* ten porządek namowić y wedle niego sprawować się mamy.

A iż nie wszystkim blisko Warszawy stać przyidzie, przetoż ieśliby kiedy z odległeyszych stanowisk Posłowie albo Deputaci od Woiewodztw, Ziem, lubo Powiatow do głownego Koła wysłać chciano, tedy *in eum finem* w mieście Warszawskim *more solito*, PP. Marszałkowie Poselskie gospody wszystkim Woiewodztwom, Ziemiom, y Powiatom, z ktorych Posłowie na Seymy wysłani bywaią rozdadzą, tak Koronnym, iako y W. X. Lit. Maiąc iednak *in consideratione* rewizyą gospod przez Deputatow na tey Konwokacyi z Senatu, y z Koła Poselskiego wysłanych uczynioną; kamienicę nazwaną Kostczyńska na drukarnią Elertowską ktora
1035 iest od Rzpltey dla wygody *publicorum negotiorum* zaciągniona *ex Officio perpetuis temporibus* naznaczamy, y od inszego gościa (gdyż będzie drukarnia) uwalniamy.

Waruiemy też to, iż obywatele tak Koronni, iako y W. X. Lit. bez krzywd y czynienia excessow y szkod ludzkich y wyciągania stacyi, y gwałtownego przez zapłaty na lasy szlacheckie naieżdżania, na Elekcyą iachać *et in locis Electionis* zachowywać się powinni. A ktoby lub w ciągnieniu, lub na mieyscu, *sub actu Electionis civilem vel criminalem injuriam* komu uczynił, tedy na to ma bydź *compositum judicium* to iest trzey Deputaci z Senatu, czterey z Małey Polski, czterey z Wielkiey, a czterey z W. X. L. od Rycerstwa, ktorzy pierwszego dnia *Electionis* od wszystkich zgodnie obrani bydź, a wykonawszy osobno *super juste judicando* rotą Trybunalską przysięgę z Ichmciami PP.: Marszałkami oboyga narodu w stanowisku Imci P. Marszałka Wiel: Koronnego zasiadać y wszystkie *civiles et criminales actiones*, ktoreby się *sub Electionis actu* w onym głównym wszystkich Stanow zgromadzeniu trafiły, tak *potestate et securitate*, iako Trybunalskie Sądy maią *pluralitate suffragiorum vincente*, sądzić będą. Wszakże waruiemy to że *hoc extraordinarium judicium* tylko do inauguracyi szczęśliwey nowego Pana trwać, a potym zaraz ustawać ma, y nie ma nic dawnym Marszałkowskim prawom *in posterum* derogować.

A co się tycze porządku, beśpieczeństwa, y sprawiedliwości *in reditu ab Electione*, tedy tamże na Elekcyi sposob tym ma bydź ustanowiony

Aby skarb Rzepltey tak gdzie *insignia* iako gdzie kleynoty, y *archiva Regni*, są złożone był rewidowany y od przeszłego Imci P. Podskarbiego Koronnego teraźnieyszemu Imci P. Podskarbiemu oddany, deputuiemy na tę rewizyą *authoritate praesentis Conventus* do tych Ichmciow, ktorzy z prawa pospolitego do zawierania Korony należą, to iest do Ichmciow PP: Kasztellana Krakowskiego, y Krakowskiego, Poznańskiego. Wileńskiego, Sendomirskiego, Kaliskiego, Trockiego, Woiewodow. Z Senatu: Iaśnie Wieleb: Imci X. Andrzeia Trzebickiego, Biskupa Krakowskiego. Imci X. Andrzeia Olszowskiego Biskupa Chełmińskiego, y Pomezańskiego, Podkanclerzego Koronnego. Imci P. Władysława z Leszna Hrabię Woiewodę Łęczyckiego, Imci P. Hreorego Podbereskiego, Wdę Smoleńskiego. Imci P. Stanisława Skarszewskiego Kasztellana Woynickiego, Imci P. Iana z Ruszcze Branickiego, Marszałka Nadwornego Koronnego. A z Koła Poselskiego: Ichmciow PP: Iana z Szomowa Szomowskiego Podskarbiego Nadwornego Koronnego, Starostę Opoczyńskiego, Iana z Pieskowey Skały Wielopolskiego, Stolnika Koronnego, Generała Krakowskiego, Xcia Korola Czartoryiskiego Podkomorzego Krakowskiego, Iana Odrowąża Pieniążka, Starostę Oświecimskiego, Iana Karola z Roman Romanowskiego
Chorążego Chełmskiego, Krzysztofa z Droho- 1036
iowa Drohoiowskiego Stolnika Lubelskiego, Władysława Lubowickiego Sędziego Generalnego Woiewodztwa Krakowskiego, Stefana Księzkiego Podstarościego Krakowskiego, Achacego na Pisarach Pisarskiego Pułkownika Woiewodztwa Krakowskiego, Iana Zbigniewa Oleśnickiego, Iozefa Branickiego na Branicy, Marka Graffa Buthlera Starostę Preńskiego, Władysława na Raciborsku Bachmistrza żupp Wielickich. Małey Polski. Ichmciow PP: Hieronyma z Olszowy Olszowskiego Starostę Wieluńskiego, Kazimierza Gumowskiego, Podkomorzego Zakroczymskiego, Wacława na Otoku Zaleskiego, Chorążego Łęczyckiego, Mikołaia Kazimierza Podoskiego, Chorążego Rożańskiego, Wacława Lasockiego Chorążego Wyszogrodzkiego, Stanisława Mączyńskiego, Starostę Klonowskiego, Adama Nowomieyskiego Wice-Instygatora Koronnego, Pawła na Szydłowcu Szydłowskiego Cześnika Płockiego, ... Zawackiego, Starostę Puckiego, Zygmunta Wierusza Bielskiego Podstarościego Wieluńskiego, Remigiana Lasockiego Cześnika Łomżeńskiego. Z Wielkiey Polski. Włodzimierza Dadziboga Kamieńskiego Podkomorzego Mścisławskiego. Alexandra Sliźnia, Stolnika Oszmiańskiego, Marcina Zbigniewa Korsaka Podczaszego y Sędziego Grodzkiego Połockiego, Krzysztofa Czyża, Podczaszego Mścisławskiego, Iana Cedrowskiego, Podczaszego Nowogrodzkiego, Piotra Michała Paca, Iana Inatowicza Stolnika Kowieńskiego, Bogusława Kazimierza Maskiewicza, z W. X. L. Ktorym dzień czternasty miesiąca Stycznia naznaczamy ziachać do Krakowa, y podług inwentarzow dawnych y świeższych, Korony, kleynoty, skarby, y sprzęty. Także archiwa przywileie, y skrypta wszelakie zrewidować y zinwentować, y rela-

cyą tego na przyszłą da P. Bog Elekcyą Rzpltey przynieść, iako y konnotacyą doskonałą wszystkich defektow, ktoreby się w kleynotach znaydowały, o ktore *defectus* aby skarb *cum retentoribus*, albo *cum successoribus* przeszłych PP: Podskarbich *jure agat*, *et vindicet* w Kapturze Generalnym na przyszłey Elekcyi, Instygatorowi Koronnemu *injungimus* y Imci P. Podskarbiego obliguiemy. A że Imć P. Podskarbi kleynoty pewne u ś. p. Krolowey Ieymci zastawione z rąk Krola Imci przeszłego summą stu dwudziestu tysięcy złotych *ex proventibus publicis* wykupił, tedy y te kleynoty do skarbu na zwyczayne ich mieysce położyć y oddać powinien będzie. A ta summa stu dwudziestu tysięcy złotych Krolowi Imci potrącona od Rzpltey bydź ma w długu tym, ktory I. K. Mość u Rzeczypospolitey pretenduie, a Imci Panu Podskarbiemu *in rationibus publicis* przyięta będzie. A na potym sklep w ktorym są *Regni insignia*, bez Ichmciow PP: Senatorow, ktorzy wedle prawa klucze od niego mieć powinni, nie ma bydź nigdy iako o tym iest stare prawo otwierany, y iuż odtąd siedm zamkow ma bydź do tegoż sklepu, żeby każdy z Ichm: PP: Senatorow miał klucz osobliwy. Niemniey do kleynotow
1037 Rzpltey ciż Ichmć PP: Senatorowie należący maią mieć klucze y żeby nigdy PP. Podskarbiowie, bez onych wiadomości do tego sklepu nie odmykali, ani żadnych kleynotow *ex Senatus Consilio* ani na żadne rozkazanie bez wiadomości całey Rzpltey nie wydawali. Dowiedzą się też Ichmć PP: Rewizorowie, ieżeli rzeczy, od ś. p. Krola Imci Władysława testamentem Rzpltey darowane do skarbu są przez Exekutorow oddane.

Tymże sposobem na rewidowanie skarbu W. X. Lit. przy Imci P. Podskarbim Wielkim W. X. Lit. deputuiemy z Senatu, Iaśnie Wielmożnych Ichmciow PP: Xiędza Kazimierza Paca Biskupa Żmudzkiego, Michała Paca, Kasztellana Wileńskiego, y Hetmana Wielkiego W. X. Lit. Iana Korsaka Kasztellana Połockiego. A z Koła Poselskiego Ichmciow PP: Cypryana Pawła Brzostowskiego Referendarza y Pisarza W. X. Lit. Stanisława Zenowicza, Podkomorzego Wiłkomirskiego, Iana Władysława Smogorzewskiego, Podsędka Wołkowyskiego, Iana Inatowicza Stolnika Kowieńskiego, Andrzeia Giełguda Podstolego Xtwa Żmudzkiego. Ktorzy ziachawszy się do Wilna *die 18 Januar*: roku blisko przyszłego *millesimo*, *sexcentesimo*, *sexagesimo nono*, *inquirent serio* gdzie się podziały archiwa, przywileie y skarby W. X. Lit. przed nastąpieniem nieprzyiacielskim y na przyszłey da Bog Elekcyi o tym wszystkim dostateczną uczynią Rzpltey relacyą.

Iż na tym siła oyczyznie należy, aby *in tali termino Reip. ad subitos casus*, rada y spolna namowa pogotowiu bydź mogła, idąc za przykładem przodkow naszych przydawamy do Imci X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, iako *Primatem Regni ex utroque Reipubl: Ordine*, *ex utraque gente*, pewne osoby, ktoreby Imci w przypadaiących potrzebach Rzpltey *maturo consilio et auxilio* pomocnemi były, bądźby to obecnie przy Imci bądź też gdzie pobliżu rezydowali, y bądźby ustnie, bądź listownie *de Republ*: znosić się z Ichmościami y *consilia* ich zasiągać przyszło Iaśnie Wielmoż. Wielmożnych, z Senatu Ichm: XX: Wileńskiego, Kuiawskiego, Płockiego, Poznańskiego, Przemyślskiego, Chełmskiego, y Pomezańskiego, Podkanclerzego Koronnego Biskupow. Ichm: Panow: Kasztellana Krakowsk: Wileńsk: Sendomiersk: Wdow. Ichm: PP: Kasztellana Wileńskiego, y Hetmana Wielk: W. X. L. Trockiego, Łęczyckiego, Lubelskiego, Chełmińskiego, Rawskiego, Mścisławskiego, Woiewodow. Gnieźnieńskiego, Czerskiego, Radomsk: Dobrzyńskiego, Wyszogrodzkiego Kasztellanow. Także Iaśnie Wielm. Ichm. PP. Iana Sobieskiego Marszałka y Hetmana Wielkiego Koronnego, Iana z Leśna Hrabię Kanclerza Koron: Krzysztofa Paca Kanclerza W. X. Lit. Xcia Michała Radziwiła Podkanclerzego W. X. Lit. Andrzeia Morsztyna, Podskarbiego Wiel: Koronnego. Hieronyma Kryszpina Kierszeyszteyna Podskarbiego W. X. Lit. Iana z Ruszcze Braniekiego, Marszałka
1038 Nadwor: Koronnego. A z Koła Poselsk: z Małey Polski Ichm: PP: Iana z Szomowa Szomowskiego, Podskarbiego Nadwor: Koron: Krzysztofa Potockiego, Podczaszego W. X. Lit. Xcia Bogusława Radziwiła Koniuszego W. X. Lit. Brańskiego etc: Starostę, Iana Wielopolskiego, Stolnika Koronnego Generała Krakowskiego, Xcia Karola Czartoryiskiego Podkomorzego Krakowskiego, Piotra Ożgę. Podkomorzego Lwowsk: Ierzego Wielhorskiego Podkomorzego Włodzimierskiego, Stanisława Karola Łużeckiego Podkomorzego Ziemie Drohickiey, Mikołaia Lanckorońskiego, Starostę Nowomieyskiego, Iana Karola z Roman Romanowskiego Chorążego Chełmskiego, Adama Drzewickiego z Drzewicy, Podsędka Lubelskiego, Kazimierza Kotowskiego Sędziego Warszawskiego. Z Wielkiey Polski, Ichm: PP: Iana Dobrogosta na Krasnym Krasińskiego, Referendarza Koronnego, Starostę Warszawskiego. Franciszka Bielińskiego Miecznika Koronnego, Samuela Ierzego Prażmowskiego, Chorążego Nadwornego Koronnego, Kazimierza Zapolskiego Sieradz: Podkom: Stefana z Sarnowa Sarnowskiego, Podkomorzego Łęczyck: Spytka z Bużenina Pstrokońskiego Podkomorzego Brzeskiego Kuiawsk: Alexandra Załuskiego, Podkomorzego Rawskiego: Marcina na Nieborowie Nieborowskiego, Podkomorzego Sachaczowskiego, Hieronyma z Olszowa Olszowskiego Sarostę Wieluńskiego, Marcyana Oborskiego Starostę Liwskiego, Iana Duczymińskiego Chorążego Ciechanowskiego, Mikołaia Mycielskiego Starostę Kolskiego..... Starostę Krzewskiego. Z W. X. Lit. Ichm: PP: Cypryana Pawła Brzostowskiego, Referendarza y Pisarza W. X. Lit. Iana Kazimierza na Bychowie Sapiehę Podskarbiego Nodwornego W.

X. Lit. Wołpińskiego, Borysowskiego Starostę, Andrzeia Kotowicza, Pisarza W. X. Lit. Andrzeia Tyzenhauza, Łowczego W. X. Lit. Iana z Bratoszyna Zenowicza, Marszałka Oszmiańskiego, Teofila Dunina Raieckiego, Marszałka Lidzkiego, Gabryela Kazimierza Gurskiego Marszałka Bracławskiego, Michała Iana Druckiego Sokolińskiego, Marszałka Orszańskiego, Stanisława Zenowicza Podkomorzego Wiłkomirskiego, Iana Antoniego Chrapowickiego Podkomorzego Smoleńskiego, Michała z Zegrza Wołumińskiego Sędziego Ziemskiego Upitskiego, Macieia Olszewskiego, Podsędka Lidzkiego. Z ktoremi Imć X. Arcybiskup, iako Poselstwa cudzoziemskie, tak y insze wszystkie *incidentes Reipublicae necessitates*, kommunikować, odprawować, y spolną radą zabiegać będzie, *ne quid Respublica detrimenti capiat. Graviora* iednak, *et Statum Reipubl. animamque praesentis Interregni concernentia* do Elekcyi dla wiadomości y decyzyi wszystkich Stanow zachowuiąc.

A iż *supponimus*, że Posłowie *a Principibus externis* na przyszłą Elekcyą przyieżdżać będą, tedy dawne prawa reassumuiąc stanowiemy iż do Warszawy zbliżać się *in personis* nie maią,
1039 ale opowiedzieć się Im. X. Prymasowi powinni ktory według zdania swego każdemu z nich subsystencyą naznaczy, Przystawow stanu szlacheckiego onym przydawszy aby praktyk żadnych nie znawiali, tylko gdy im audiencya naznaczona będzie do publicznego Koła, w ten czas przyieżdżać będą. Przed Elekcyą też gdyby zkąd Posłowie byli przysłani, tedy Imć Xiądz Arcybiskup *cum assistentibus Consiliarijs* iako nayprędzey *expediet* onych. Ciż Ichmć doyzrzą pilno żeby *delegati Secretarij*, żaden z cudzoziemskich rezydentow, w Warszawie nie mięszkał, ani w całym Państwie, praktyk żadnych nie czynili. Ieźliby się iakie skrypta *in praejudicium* Konfederacyi naszey y przeciwko wolney Elekcyi znaydowały, te kassuiemy, *et in futurum* ieźliby się ktokolwiek z Posłow cudziemskich ważył przez pisma iakie albo podpisy mieszać *ad negotia Interregni*, taki ma bydź u nas *pro hoste patriae* poczytany.

Zabiegaiąc temu, aby pod *Interregnum* Rzplta od wszystkich ścian beśpieczna bydź mogła, zgodziliśmy się na to, aby pakta z postronnemi sąsiady odnowione y zaraz do wszystkich Posłowie wyprawieni byli, a z ktoremi ieszcze *certa pax* nie stanęła, maią wszystkie Stany *inire rationes;* aby Rzplta z nimi *durante Interregno* uspokoiona bydź mogła, a przynamniey w traktaty wkroczyła: ktore legacye sumptem publicznym iako nayskromnieyszym odprawować się maią.

Ponieważ z Państwem Moskiewskim do lat pewnych przez Ichmciow PP. Kommissarzow od Rzpltey zesłanych iest zawarte *armistitium* w Andrusowie, y potym przez Ichmciow PP. Posłow Wielkich potwierdzone: tedy zachowuiąc w cale te pakta Kommissarze do traktowania o wieczny pokoy z tymże Państwem, na terminie przypadaiącym w postanowieniu Andrusowskim wyrażonym z Senatu y z Koła Poselskiego, ktorzy w plenipotencyi na te traktaty od Rzpltey daney są specifikowani, będą traktowali, nic nie ustępuiąc instrukcyi, od Rzpltey sobie daney, owszem postrzegaiąc, żeby *cum emolumento Reip. hoc negotium* odprawili, stanąwszy na mieyscu y czasie tey kommissyi za zniesieniem się przez gońcow umowionym; koszt tym Panom Kommissarzom z skarbu tak Koronnym z Koronnego, iako y Litewskim z W. X. Lit. ma bydź obmyślony.

Woysk naszych Hetmani oboyga narodu ludzi w służbie Rzpltey będących, a za pieniądze iey zaciągnionych, wprowadzać *in viscera Regni*, ani *de toto* ani *per partes*, acz nigdy ale osobliwie *sub tempus Electionis*, na mieysce teyże Elekcyi naznaczone nie maią, inaczey *pro hostibus patriae censentur*, o co *forum* z niemi *ad cujusvis instantiam nobilis possessionati*, w Generalnym Kapturze. Pułkownicy też y Rotmistrze towarzystwa swego na Elekcyą w zaciągu Rzpltey będącego z sobą zaciągać nie maią, *sub eadem poena*, *in eodem foro repetenda*.

Pospolite ruszenie w Koronie tak stanowiemy: iż wszystkie Woiewodztwa maią zostawać we wszelkiey należytey gotowości, dla czego czas popisow na Seymikach Relacyinych namowią sobie. A to waruiemy, iż ieśliby zkądkolwiek następowało niebeśpieczeństwo, osobliwie, żeby kto z postronnych PP. chciał wolną Elekcyą mięszać, tedy pospolitym ruszeniem każde Woiewodztwo według swoich praw y pierwszych zwyczaiow, *sine divisione belli*, tam gdzie potrzeba pokaże ruszyć się, y według porządkow o pospolitym ruszeniu opisanych, całości miłey oyczyzny naszey przeciwko każdemu nieprzyiacielowi przykładem cnych przodkow naszych bronić, *sub poenis de expeditione belli*, y pod wyżey wspomnionemi obowiązkami obiecuiemy, y przyrzekamy sobie, a obwieszczenie o pospolitym ruszeniu ma bydź w ręku Imci X. Arcybiskupa y Deputatow do niego z tey Konwokacyi naznaczonych, aby Imć, ieśliby o iakim wielkim niebeśpieczeństwie od Ichmciow PP. Hetmanow wziął wiadomość, znaszaiąc się przy PP. Deputatach z Ichmciami PP. Senatorami pobliższemi tym pospolitym ruszeniem dysponował. A to teraźnieysze nasze postanowienie, iuż dla przygotowania się za dwoie wici rozumiane bydź ma. Wszakże ludzie stanu szlacheckiego, ktorzyby przed *Interregnum* do cudzych kraiow dla nauk, y ćwiczenia swego lub też inszych potrzeb swoich wyiechali, podług Konfederacyi Warszawskiey *anni* 1587 nie maią pod te peny podlegać, byle z ich maiętności ta Rzpltey posługa była odprawiona. Woiewodztwa iednak Podlaskiego pospolite ruszenie według konstytucyi 1613 y według lauda 1647 Powiaty, to iest Drohicki y Bielski odprawować będą powinne, ktore laudum y Ziemi Mielnickiey służyć ma, to iest ze dwudziestu włok konia usarskiego, a z dziesiątka włok Kozackiego stawić
1040

powinien. Także y Ziemia Łukowska ma się zachować według konstytucyi 1667 y wszystkie Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty względem pospolitego ruszenia przy prawach swoich y zwyczaiach zostawać maią. A w tym pospolitym ruszeniu, ma bydź *habita ratio*, tych Woiewodztw, ktore zruinowane w opale teraźnieyszych niebeśpieczeństw położone są.

W W. X. Lit. tak te Woiewodztwa y Powiaty, ktore zaraz pozwalaią, iako te, ktore biorą do braci pospolite ruszenie, deklaruią, iż *exigente necessitate* wszyscy staną do ratunku oyczyzny według związkow na tey Konwokacyi uczynionych, stosuiąc się do praw, y zwyczaiow W. X. Lit. względem pospolitego ruszenia utwierdzonych.

Waruiemy y to, iż ani *ex praesidijs* ani pieniężny żołnierz Rzpltey nie ma się mieszać do Elekcyi, ani na nię przyieżdżać, ani swemi przechodami, stanowiskami, stacyami, ani żadną rzeczą stanu szlacheckiego, y dobr Rzpltey duchownych y Krolewskich, a przytym ekonomii I. K. M. ktorych *immunitati ab oneribus militaribus leges severe prospexerunt*, aggrawować nie ma, ale wszyscy maią tak *excubare pro Republica*, tam gdzie ich Hetmani za zdaniem Rzeczyposp. położą: ieśliby się komu od nich krzywda działa, tedy IchMM PP. Hetmani *summario processu* sprawiedliwość z nich czynić maią. Wszakże ieśliby woysko Rzeczyposp. Koronne y W. X. Lit. Posły od siebie w iakiey potrzebie na ziazd Elekcyi przysłać chciało, tedy im to wolno będzie, byle tylko bez pocztow, we dwudziestu osob y czeladź w to rachuiąc, przyieżdżali.

Seymiki Deputackie, tak w Koronie, iako y w W. X. Lit. swego czasu przypadać maią, a sam Trybunał we dwie niedzieli po skończeniu Seymu, przyszłey Koronacyi zacznie się. Tam gdzie wedle prawa pospolitego, mieysce mu pod ten czas przypadać będzie.

Prowenta wszystkich ekonomii, iako y funtsoltu Gdańskiego, y Elbińskiego Imć P. Podskarbi Koronny odbierać ma: tak też z Litewskich ekonomii Imć P. Podskarbi Wielki, W. X. Lit. A te kontrakty wszystkie, ktore bez wiadomości skarbu są postanowione, żadney wagi mieć nie maią.

W dalszy zasię czas chcąc aby iako w naylepszym porządku zostawały ekonomie wszystkie y dobra do stołu Krola IMci należące w Koronie, przy skarbie Koronnym, naznaczamy Kommissarzow z Senatu: Imci P. Aleksandra Niezabitowskiego, Kasztellana Sądeckiego, a z Poselskiey Izby: IchMciow PP. Piotra Ożgę Podkomorzego Lwowskiego, Ierzego Wielhorskiego Podkomorzego Włodzimirskiego, Iana Karola Romanowskiego Chorążego Chełmskiego, Hieronyma Michała Komornickiego, Floryana Drozdowskiego. Z Małey Polski. IchMciow PP. Spytka Pstrokońskiego Podkomorzego Brzeskiego Kuiawskiego, Kazimierza Zapolskiego, Podkomorzego Sieradzkiego, Marcina Oborskiego Starostę Liwskiego, Wacława Lasockiego Chorążego Wyszogrodzkiego, Iana Duczymińskiego Chorążego Ciechanowskiego, z Wielkiey Polski: ktorzy wszystkie ekonomie w Koronie *salvis contractibus modernorum possessorum*, tak też w Prusiech wyiąwszy te, ktore *contractus* swoie konstytucyami maią warowane, za wiadomością skarbu Koronnego zrewidować y Rzeczyposp: *de statu* o dochodach ich zupełną relacyą na przyszłą Elekcyą przynieść powinni będą. Ktora rewizya *in loco* każdey ekonomii *a prima Februarij anni futuri* 1669 zaczynać y odprawować się ma *salvis per omnia juribus* Imci P. Podskarbiego Wielk. Koronnego.

Siła na tym Rzeczyposp: należy, żeby żuppy Wielicka y Bocheńska w iako naylepszym zostawały porządku y całości. Dla czego tak dla rewizyi pomienionych żupp, iako y dla tego aby się stanowi szlacheckiemu w wydawaniu soli należącey wygoda działa. Naznaczamy Kommissarzow z Senatu Imci P. Alexandra Sielskiego Kasztellana Gnieźnieńskiego. A z Izby Poselskiey; Małey Polski: IchMciow PP. Stefana na Lodochowie Lodochowskiego Podkomorzego Krzemienieckiego, Marcyana Chełmskiego Podstolego Sendomirskiego, Mikołaia Pakosławskiego. Z Wielkiey Polski; IchMMciow PP. Stefana z Sarnowa Sarnowskiego Podkomorzego Łęczyckiego, Mikołaia Mycielskiego Starostę Kolskiego, Olbrachta Adryana Lasockiego Sędziego Ziemskiego Wyszogrodzkiego. Ktorzy na dzień dwudziesty wtory Stycznia w roku blisko przyszłym 1669 a to pospołu z skarbem Koronnym, Xiążęciem IMcią Karolem Czartoryiskim Podkomorzym Krakowskim, y Panem Bachmistrzzm Wielickim ziechawszy do żupp, w dolne szyby spuścić się, y funkcyą tę iako nayprędzey y nayporządniey odprawić będą powinni, iurgielty y insze też zwyczayne tak duchownym iako y świeckim osobom dawnych fundacyi żeby dochodziły, sporządzą. Czego wszystkiego dostateczną relacyą na przyszłą da Bog Elekcyą przynieść Rzeczypospolitey maią.

Ponieważ Imć P. Podskarbi Wielki Koron: dla uspokoienia Tatarow kredyt znaczny na skarb y osobę swoię zaciągnął y tychże Tatarow za wszystkie przeszłe piącioletnie pretensye upominkami pułtrzeciu lat y inszym zwyczaynym uięciem uspokoił, tedy na wypłacenie kredytu tego pozwalamy, aby sobie summę dwuchkroć sta tysięcy dziewiąciudziesiąt y dwu tysięcy y piąciu set złotych, w dobrey monecie wydaną, w takoweyże monecie z ekonomicznych y innych ordynaryinych Rzeczyposp. prowentow odebrał; co mu przy rachunkach publicznych przyięto będzie.

A że też y IMć P. Marszałek y Hetman Wielki Koronny pewną summę dogadzaiąc w tey mierze *bono publico*, swoich własnych pieniędzy wydał na traktaty z Tatarami pod Podhaycami, tedy y ten dług, z teraźnieyszych podatkow, skarb Koronny bez odwłoki skutecznie wypłacić IMci powinien będzie.

Zamek Krakowski tak opatruiemy, aby IMć

Pan Starosta Krakowski *propter securitatem* zamku tegoż miał na nim przez wszystek czas *Interregni* trzysta ludzi pieszych, aby go Panu *legitime* od wszech obranemu wiernie dochował. Ktoremu to zamku tego *praesidio*, płacą IMć P. Podskarbi W. Koronny *ex proventibus oeconomicis* prowidować ma, co mu *in rationibus* Rzeczposp: przyimie. A ponieważ tenże IMć P. Starosta *mature securitatem* zamku tego obmyślaiąc te trzysta ludzi *proprio peculio* zaciągnął y monderował y dotąd ich tam swemi pieniędzmi sustentował, to co IMć na to łożył *sumptus proprij* dotąd, także *praevia liquidatione* wrocić ma.

Starszy Generalny nad armatą Rzeczyposp: 1043
aby tenże zamek, prochami, kulami, także inszemi municyami opatrował, żywnościami zaś y wszelakiemi potrzebami do obrony zamkowi należącemi, aby wedle potrzeby z powinności swey z prowentow Wielkorządowych opatrowano *authoritate Conventus praesentis* postanawiamy. A że też y fortecy Lubowelskiey na sto dwadzieścia ludzi pieszych *pro praesidio* dawnemi prawami, służba iest przyznana, tedy przy tym prawie IMci P. Starostę Spiskiego do dalszey decyzyi Rzeczyposp. zachowuiemy.

A iż to iuż prawem dosyć warowano, aby pod czas gwałtownego na Rzeczposp: niebespieczeństwa IchMMć. PP. Woiewodowie y Starostowie Ukrainni na zamkach pogranicznych rezydowali, wszakże y teraz *in praesenti Reipublicae discrimine* reassumuiąc dawne o tym konstytucye upominamy IchMciow, aby powinności na się włożoney dosyć czynili *sub pœna privationis Capitaneatus* o co *forum* za dworem *ad instantiam cujusvis* naznaczamy, y konstytucyą 1620 o tym napisaną *in toto* reassumuiemy, wyiąwszy Urzędnikow Rzplitey y tych co woynę służą, a przytym *exceptu actu Electionis*, na ktory wolno będzie iachać szlachcica dobrze osiadłego, *cum sufficienti praesidio*, na swym mieyscu zostawiwszy.

Aby obywatelow Koronnych y W. X. Lit. z stanowisk swoich dla konsultacyi na Elekcyą przyieżdżaiących przeprawa na Wiśle nie zatrudniała użyliśmy IMci P. Podskarbiego Koronnego, aby on zniozszy się z IMcią P. Starostą Warszawskim, most pod Warszawą *publico sumptu* na statkach zbudować kazał. Do czego dwie części sumptu z Koronnego, trzecia część z Litewskiego skarbu ma bydź dana, a Panowie dzierżawcy pobliżsi na tę Rzeczyposp: potrzebę z puszczy y lasow Rzeczypospolitey drzewa bronić nie maią.

Przywodząc do exekucyi konstytucyą *anni* 1647 o opatrzeniu iurysdyki Wiskiey dzierżawy wszystkie z dawnych czasow do Starostwa Sądowego Wiskiego należące, a *post fata* Urodzonego Iana Korycińskiego Starosty Gniewkowskiego przypadłe zlecamy I. W. IMci Panu Podskarbiemu Wielk: Koronn: zinwentować y zinwentowawszy podług lustracyi *anni* 1569 podać *in realem possessionem* Urodzonemu Ianowi Kosakowskiemu Staroście Wiskiemu na ten czas possessorowi teyże iurydyki Wiskiey, co ninieyszą Konfederacyą naszą Generalną stwierdzamy.

Cokolwiek z porachunku będzie przychodziło Imci P. Michałowi Pacowi Kasztellanowi Wileńskiemu Hetmanowi W. W. X. L. *ratione* żołdu y barwy na piechotę Imci należącey, *post ultimam liquidationem*, długu Imci, to skarb W. X. Lit. *tenebitur refundere effective*.

Dla poratowania zdrowia swego Imci Panu Kasztellanowi Wileńskiemu do Cieplic wyiachać za granicę Koronną, gdy sobie czas upatrzy *authoritate prasentis Conventus* pozwalamy.

Ponieważ chorągiew usarska Xcia Imci Di- 1044
mitra Wiśniowieckiego Woiewody Bełskiego Hetmana Polnego Koronn: także koni dwadzieścia z chorągwi pancerney zostaią w kompucie woyska Koronn: tedy cokolwiek *ex calculo* będzie im przychodziło, to wszystko skarb Koronny wypłaci, skutecznie bez omieszkania z przychodow Rzplitey naypewnieyszych.

Niemały dług ieszcze winny zostawa sukcessorom godney pamięci Imci P. Gąsiewskiego Podskarbiego Wielk: y Hetmana Polnego W. X. Lit. konstytucyami assekurowany, obmyśli Rzplita potym aby ta summa z skarbu W. X. Lit. była *effective* wypłacona.

Ponieważ na wypłacenie długow Rzeczyposp: podatki nowe pozwolone bydź *obstantibus instructionibus* z wielu Woiewodztw Koronnych nie mogły, *eliberando fidem publicam* Ichmościow PP. Kommissarzow ostatniey kommissyi Lwowskiey, zwinionym chorągwiom Polskiego zaciągu *per assecurationem* daną. Także y summę cudzoziemskiemu woysku na kleynotach winną, assekuracye na pomienione zasługi y summy dane approbuiemy. Waruiąc to, iż na przyszłey da P. Bog Elekcyi *inibit Respubl. modos et media* wypłacenia *bene meritorum stipendiorum* według likwidacyi na kommissyi Lwowskiey przy woysku odprawionych lub assygnacyi skarbowych ieżeli iakie zaszły.

Niektore Woiewodztwa zatrzymały woysku Koronnemu zapłatę iuż prawie za ćwierci cztery, y żadnych nie uchwalono na to podatkow, tedy *communi omnium consensu* Rzeczyposp: postanawiamy aby według ordynacyi kommissyi Lwowskiey *ad proportionem* podatkow, na Seymie 1667 na pierwsze pułroka pozwolonych *consequenter* tak zatrzymane iako y następuiące do przyszłego da Pan Bog *Coronationis* Seymu w pułroka płaciły.

Tak też chorągwiom Tatarskim woyska Koronnego, ktorym winno za assygnacyami kommissyi Lwowskiey sto sześćdziesiąt tysięcy, aż dotąd nie mogą do exekucyi za dekretami otrzymanemi przychodzić, assekuruiemy, że skarb Koronny, gdy na to będą uchwalone podatki bez wszelkiey zwłoki onym wypłaci.

Towarzystwu z pod rożnych chorągwi woyska Koronnego pod Brahiłowem do więzow Tatarskich zabranemu, z respektu naznaczamy sześć tysięcy złotych, ktore skarb Koronny bez tru-

dności oddać onym *tenebitur*. A dystrybuta ich pieniędzy ma bydź za wiadomością y dyspozycyą Imci P. Hetmana W. Kor.

Nic słusznieyszego iako żeby ci nagrodę otrzymali, ktorzy dla dobra pospolitego własnych fortun swoich do czasu odżałowali, iako to w Koronie obywatele Woiewodztwa Kiiowskiego y Czerniechowskiego, a w W. X. Lit. Woiewodztwa Smoleńskiego y Starodubowskiego Powiatu, y z niektoremi obywatelami Woiewodztwa Połockiego, na co y diploma na przeszłym Seymie
1045 *a.* 1667 iest onym dane od Rzeczyposp: ktore że dotąd do swego nie przyszło skutku, assekuruiemy, iż na przyszłey da Pan Bog Elekcyi *inibit modos Respublica*, żeby to diploma do effektu przyszło, y pomienionych Woiewodztw obywatele skutecznie ukontentowani zostali.

A że konstytucyą 1667 Ichmściom PP. Kommissarzom przeszłym do traktatow z Moskwą naznaczonym, to iest Wielmożnym Ichmościom PP. Marszałkowi Wielkiemu W. X. Lit. także Imci P. Referendarzowi y Pisarzowi W. X. L. y Imci P. Podkomorzemu Smoleńskiemu summa pięćdziesiąt y cztery tysięcy czterysta y trzy złote z retent przeszłych podatkow ordynaryinych y extraordynaryinych, iako też y świeżo na tymże Seymie przeszłym uchwalonych z skarbu nie iest dotąd wypłacona. Tedy *inhaerendo* teraźnieyszey deklaracyi w wypłaceniu, Imci P. Podskarbiego Wielk: W. X. L. *in facie* Rzeczyposp: uczynioney, aby tę wzwyż rzeczoną summę z tychże retent przeszłych y extraordynaryinych, ktore ieszcze dotąd *tenentur*, podatkow, *ante Electionem* bez dalszych zwłok skarb Ich Mściom wypłacił pilnie polecamy *et injungimus*.

Chcąc do należytey perfekcyi przywieść *rem monetariam* za zgodą wszech Stanow *authoritate praesentis Conventus* wszystkie menice w Koronie y w W. X. L. *et in annexis et incorporatis Provincijs* do przyszłey Elekcyi, *exnunc* zawieramy. A skarb Koronny y W. X. L. powinien *omnes rationes inire*, aby iako naylepszą samże dał informacyą około poprawy monety y formowaniu menic *in futurum*, *sine praejudicio* kontrahenta w konstytucyi *anni* 1667 wyrażonego y warowanego. Tamże na Elekcyi *circa praetia rerum* Rzplitey skuteczne postanowienie uczyni.

Uważaiąc iako miasto stołeczne Krakow *fidem summo erga Rempubl. studio* zawsze *praestitit*, y za to *praerogativa inferendis in Conventibus nobilitatis suffragijs decoratur*, *ijsdemque gaudet*, y teraz przez Posłow tegoż miasta z wiarą swoią y chęciami przeciw Rzplitey naszey opowiada się, nad to przez te lata *pro conservanda securitate civitatis*, piechotę *in praesidio* swym własnym niemałym kosztem chowało y dotąd *tempore Interregni* chowa; tedy to od nich wdzięcznie przyiąwszy a do Konfederacyi *anni* 1686 przychylaiąc się toż miasto w teraźnieyszy związek y Konfederacyą chętnie przyimuiemy, a względem pospolitego ruszenia onych przy prawach y konstytucyi *anni* 1621 cale zachowuiemy. O fortkach także y bramach, ktore prywatni tak duchownego iako y świeckiego stanu ludzie w murach miasta sobie porobili, dotąd niezamurowanych konstytucye *annorum* 1611 y 1661 *in toto* reassumuiemy.

Miasto Wileńskie *Metropolis* W. X. L. z wielu okazyi musi zostawać *in consideratione* Rzplitey a gdy y teraz przez Posłow swoich na tey Kon- 1046
wokacyi *juramento praestito* dało dokument *fidelitatis*, do teyże konstytucyi *ratione securitatis suae* należeć będzie.

Miasto Poznań *servando intactam Reipublicae fidem*, gdy y teraz *sub tempus Interregni moderni* trzyma *praesidium* z kosztem znacznym swoim iako to wdzięcznie od nich przyimuiemy, tak *ratione securitatis* to miasto taż okrywa Konfederacya zostawuiąc ich przy prawach dawnych im należących.

Niemniey miasto stołeczne Ruskie Lwow za tak siłą wiary dotrzymaney Rzplitey dowodow, y tak wiele wygod onych wyświadczonych, w takimże respekcie maiąc, przy prawach ich dawnych zachowuiemy y żeby *per lauda* nie było samo iedno aggrawowane ostrzegamy. Sądy Kapturowe w tym mieście maią bydź zachowane według Konfederacyi teraźnieyszey, ktora y temu miastu będzie należała.

Miasto Stara y Nowa Warszawa *pronunc* od stacyi wszelakich y stanowisk żołnierskich *non obstantibus quibusvis laudis*, tak Generalnych, iako Ziem, y Powiatow, Woiewodztwa Mazowieckiego uwalniamy: z tym dokładem, aby drogi w mieście Warszawie iako wszystkie, tak te mianowicie, ktoremi na mieysce Elekcyi ieździć przyidzie, ubrukowali y naprawili: do czego się wszyscy *concives* przykładać maią: dwory iednak szlacheckie od tego ciężaru uwalniamy.

Temuż miastu aby świętey sprawiedliwości nie było impedymentu sądy otwieramy. Ktore też *circa jura et privilegia sua conservatur in toto.*

Miasta ktore sobie pretenduią prawo *ad liberam Electionem* Krola, nie maią bydź przypuszczone do Elekcyi da Bog przyszley, aż wprzod na teyże Elekcyi niewątpliwemi przywileiami y prawami tego dowiodą.

Należy *ad securitatem* żeby wszędzie *pacifice* zostawali wszyscy osobliwie żeby *inter plebejos* żadne nie szerzyły się bunty, zaczym y Imci P. Kasztellana Krakow: *querimoniam* na poddanych wsi Dolnych y Polnych, uważywszy ażeby znaiąc *jurisdictionem* IMci tamci ludzie w posłuszeństwie należytym spokoynie się zachowali waruiemy.

Miasto Bychow Imci P. Kazimierza Sapiehy Podskarbiego Nadwornego W. X. L. iest libertowane konstytucyą *anni* 1655 do lat 20 ktorą konstytucyą reassumuiąc przy tey libertacyi, do czasu tam wyrażonego *authoritate praesentis Conventus* zachowuiemy.

Za powszechną całey Rzplitey zgodą poborow cztery w Koronie *cum abjuratis anni* 1660, 1661, 1662, 1663, a gdzieby w tych latach czynione nie były *cum recentioribus* na przysposobienie prowiantu y na zapłatę piechoty na pewne *praesi-*

dium, *in Conventu presenti* ordynowane, podług
1047 osobliwych Woiewodztwy Ziem deklaracyi uchwalamy, y one dwiema ratami *videlicet pro die 11 Martij*, a drugą *pro ultima Septemb: anni* 1669 pobliższych do Warszawy, a dalszych do Lwowa zwieść przez Kommissarzow Woiewodztw y Ziem, deklaruiemy. Ktore ciż Kommissarze za dyspozycyą skarbu Koronnego a za ordynansem y assygnacyami Imci P. Hetmana Wielk: Kor: do rąk Deputatow *a praesidiarijs* zesłanych oddadzą z tychże pieniędzy co zostanie od wydatkow na tę piechotę *pro praesidio cum necessarijs*, naznaczoną za dyspozycyą Imci P. Hetmana W. Koron: ma się obrocić na opatrzenie doskonałe, *cum requisitis bellicis*, Kamieńca Podolskiego. A piechocie na tey fortecy zostaiącey *aequaliter* wszystkiey ma żołd dochodzić z skarbu Koronnego.

W Wielkim X. Litew. sześcioro podymnych *authoritate praesentis Conventus* uchwalamy, ktore ze wszelakich dobr tak I. K. M. y ekonomicznych, iako też z duchownych ktorzy przez swoich Poborcow wybiorą y z dobr ziemskich *nemine excepto*, Woiewodztwa y Powiaty według deklaracyi swoich powinne będą wydać iedną ratą dnia 12 Marca do Poborcow na Seymikach, tak przed Konwokacyą iako po oney obranych. Stosuiąc się do ostatnich abiurat, abo *ad proportionem* onych iako sobie niektore Powiaty wzięły. Ktore to pieniądze maią zostawać w Woiewodztwach y Powiatach, a nie maią się ninacz obracać, ieno na zapłatę *ad rationem* dawnego długu winnego woysku W. X. Lit. tak zwinionym, iako zostaiącym w służbie Rzpltey chorągwiom. Poborce za assygnacyami Imci Pana Hetmana Wielk: W. X. Lit. będą oddawali bez żadnego zatrudnienia y zatrzymania do rąk od chorągwi Deputatow zesłanych. Ciż Panowie Poborcowie z tych podymnych powinni będą na przyszłey Elekcyi, przed Imci P. Podskarbim Wielk: W. X. Lit. y przed Deputatami z Senatu, y z Koła Rycerskiego przydanemi liczbę uczynić dostateczną y kwity otrzymać.

A ponieważ Imć Pan Podskarbi Wielki W. X. L. dogadzaiąc *necessitati publicae*, kiedy nie mogła być kommissya woyskowa, w tak ścisłym czasie *tempore Interregni;* dobrowolnie *admisit* mimo dawne prawo Podskarbich *hanc varietatem*, że Woiewodztwa y Powiaty przy sobie nie wnosząc do skarbu zostawiły namowiony podatek podymnego, tedy nie ma to nic na potym *praejudicare antiquo juri*, Urzędu Podskarbiego Wielkiego W. X. Lit.

O retenta wszelakie, tak przeszłe, iako ieśliby iakie nastąpiły z teraźnieyszych podymnych w W. X. Lit. tak podatkow ordynaryinych, iako y extraordynaryinych, osobliwie z intraty ceł, czopowych, y innych odtąd zaległych (zachowuiąc iednak o kwarcie konstytucye względem spustoszenia ferowane) w Kapturach, po Woiewodztwach y Powiatach postanowionych, skarb W. X. Lit. dochodzić y do exekucyi według praw dawnych przywodzić powinien będzie. Czego wszystkiego *dabit rationem* Rzpltey na przyszłey da Bog Elekcyi.

Na supplement extraordynaryinych skarbu 1048
Rzplitey Koronnego expens wkładamy na kupcow *in genere* wszystkich w Koronie w miastach, tak Krola I. M. iako duchownych y ziemskich mięszkaiących summę sta tysięcy złotych, ktorey połowicę iednę w dobrey monecie, a drugą *in currenti pro die ultima Martij* roku przyszłego, do skarbu wnieść *sub processu fisci* powinni będą. Do ktorey y ludzie w miastach mięszkaiący *et jura Civitatum* nie maiący, a handlami rożnemi lub *privatim*, lubo *publice* bawiący się *contribuere* powinni będą *non obstantibus quibusvis libertationibus*, ktore *ad præsens* kassuiemy, reassumuiąc konstytucyą Seymu 1667 *sub titulo* na supplement extraordynaryinych wydatkow Rzeczypospolitey.

Upatruiąc ciężary rożne Rzplitey na żydow Koronnych miasto pogłownego wkładamy na ten rok sto y pięć tysięcy złot. Ktorą summę oni tak w dobrach Krola I. Mci, iako y w duchownych, y ziemskich mieszkaiący *currenti moneta* przez starszych swoich zwyczaynemi ratami wnieść do skarbu powinni będą, a to począwszy *a die 1 Ianuarij* roku przyszłego 1669. Tę od nich odebrawszy summę Imć P. Podskarbi W. Koron: obroci na upominki zwyczayne Tatarskie. Iż iednak onym w dobrey monecie zwykło się dawać, tedy, cokolwiek od tego żydowskiego podatku nie wystarczy, z kąd inąd Rzeczposp: *residuum* obmyśli. Ktorą summę wydawszy żydzi Koronni, maią być wolni od wszelkich ciężarow, osobliwie od wydawania chlebow, y *per lauda* w Woiewodztwach y Ziemiach nie maią być uciążani, ani do nich pociągani oprocz ceł y czopowych, tak Krola I. P. M. iako Koronnych. *Securitas* też onym ma być zachowana według dawnych praw y konstytucyi im służących, ktore wszystkie reassumuiemy.

Żydzi W. X. Lit. sześcioro podymnych inkluduiąc y to, ieśli iuż co wydali do Poborcow oddać powinni będą. A oddawszy to podymne, od innych podatkow *protunc* maią bydź wolni według konstytucyi 1650 y 1661 przy prawach, y przywileiach swoich zwyczainych zachowani bydź maią.

Tatarow W. X. L. y w Koronie będących y ich Kniaziowie, Murzowie, Chorążowie y Marszałkowie, ktorzy na dobrach ziemskich mieszkaią y służbę woienną przy Rzpltey odprawuią, przy ich wolnościach według przywileiow praw y statutu zachowuiemy. Iednakże meczetow swoich gdzie nie bywały przed tym stawiać nie maią. A co za pogłowne furmanow Tatarskich wytrącono chorągwiom woyska W. X. Lit. Tatarskim złotych 10 tysięcy to do przyszłey Elekcyi odkładamy. Teraz to sześcioro podymnych według prawa y zwyczaiu wszyscy wydać powinni będą.

A iż według prawa statutowego Seymiki Relacyine W. X. Lit. we 4 niedziele po Seymach przypadać powinne, uważywszy iednak krotkość

dni teraźnieyszych y złe drogi naznaczamy wszystkim Woiewodztwom y Powiatom Seymik *Relationum* na dzień piętnasty miesiąca Stycznia w roku blisko następuiącym 1669. Na ktorym Poborcow, gdzieby nie byli obrani, także Posłow na przyszłą da Pan Bog Elekcyą obiorą. Czas zaś do wydania uchwalonych podymnych do Poborcow dwunasty dzień miesiąca Marca, powagą teraźnieyszey Konfederacyi naszey deklaruiemy.

Woiewodztwom, Ziemiom y Powiatom, niżey opisanym według affektacyi ich czas Seymikom *vigore praesentis Conventus* naznaczamy.

Woiewodztwo Krakowskie *summam* czterom poborom *correspondentem cum abjuratis*, z ktorey ma się potrącić ieden pobor *sine abjuratis* wydany *anticipative* do skarbu Koronnego, na upominki Tatarskie, Seymik w Proszowicach *pro die 8va Ianuarij*, *cum ea praecustoditione*, ieżeliby woysko więcey nad złotych sześćdziesiąt z łanu chleba zimowego brać się ważyli, że dobra kościelne tych czterech poborow wydawać nie będą, y żeby wszystkie Woiewodztwa y Ziemie *aequaliter* te cztery pobory a nie mniey wydały. Xięstwo Zatorskie *similiter* Seymik Relacyiny *14 Ianuarij*. Woiewodztwo Poznańskie podatki *et modum contribuendi* bierze do braci, assekuruiąc *że summam correspondentem* czterem poborom *cum abjuratis* wydać. Seymik *4 Februar.* Woiewodztwo Sendomierskie tak iako Krakowskie *summam* czterem poborom *correspondentem cum abjuratis*, *modum contribuendi* biorąc do braci przez swego Kommissarza ma wydać, *cum ea praecustoditione* żeby cła y ekonomie Krolewskie *nobiles bene possessionati* trzymali, y żeby Kommissarze do rewizyi ekonomyi byli naznaczeni. Seymik na mieyscu zwyczaynym *die 10 Ianuarij*. Generalny zaś w Korczynie *die 18 Februarij*. Woiewodztwo Kaliskie stosuie się do deklaracyi Krakowskiego y Sendomierskiego Woiewodztw, taką summę iako y Poznańskie bierze do braci *cum assecuratione*, *praecustodiendo inquantum* wszystkie Woiewodztwa y Ziemie *nemine excepto* na ten podatek pozwolą, przytym ieżeli dobra Krolewskie, y Rzeczyposp: z łanu taki chleb zimowy tylko iako y dobra duchowne panom woyskowym dawać będą. Seymik we Srzedzie *die 4 Februarij*. Woiewodztwo Sieradzkie cztery pobory *cum abjuratis* bierze do braci *cum praecautione in toto*, iako Woiewodztwo Sendomierskie *eo adjuncto* żeby na Urodzonym Politalskim Administratorze *olim* akcyzy y czopowego Woiewodztwa Sieradzkiego, *vigore poenae peculatus in Iudicijs Fiscalibus per legem publicam approbatis obtentae*, był extendowany *non obstantibus decretis* Trybunału Koronnego *in praejudicium* Woiewodztwa *et convulsionem decretorum ejusdem Fiscalium latis*. Seymik *Relationis* do Szadku bierze *pro die 22 Ianuarij*. Ziemia Wieluńska widząc *necessitatem urgentem Reipublicae* pozwala summę czterem poborom *cum abjuratis anni 1661* korresponduiącą z odwozem do Warszawy, *modum contribuendi* bierze do braci, na Seymiku *Relationis* ktory *pro die 28 Ianuarij* sobie naznacza zachowuiąc *cum declaratione*, aby dekreta Trybunału Koronnego *tam in toto quam in parte* nie były kassowane. Woiewodztwo Łęczyckie poborow cztery *cum abjuratis* bierze do braci, Seymik *Relationis die 14 Ianuarij*. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie tak iako Woiewodztwo Łęczyckie poborow cztery *cum abjuratis* do braci bierze *cum assecuratione*, Seymik *die 14 Ianuarij*. Woiewodztwo Kiiowskie *ad feliciora tempora* odkłada Seymiki we Włodzimierzu *die 10 Ianuarij*. Woiewodztwo Inowrocławskie poborow cztery *cum abjuratis* Seymik *die* 21 *Ianuarij*. Ziemia Dobrzyńska *summam correspondentem* trzem poborom *cum abjuratis*, *modum contribuendi* bierze do braci; Seymik *7 Ianuarij*. Woiewodztwo Ruskie Ziemia Lwowska poborow cztery *salvis abjuratis* do braci bierze *cum assecuratione*, Seymik *die 4 Februarij*. Ziemia Przemysłska taką daie deklaracyą przychylaiąc się do powszechney całey Rzeczyposp: zgody bierze sobie uchwałę podatkow *cum assecuratione* do braci na Seymik *Relationis* summę korresponduiącą czterem poborom według abiurat poślednich tak sobie *praecavendo* ieżeli ekonomia Samborska y dobra Rzeczyposp: także duchowne, *contribuerint* spolnie z nami. Seymik *Relationis pro die 4 Februarij*. Ziemia Sanocka także. Ziemia Halicka *summam correspondentem* czterem poborom pozwala, *modum contribuendi* bierze do braci, Seymik *22 Ianuar.* Ziemia Chełmska *summam correspondentem* czterem poborom *cum abjuratis*, Seymik *die 8 Ianuar.* Woiewodztwo Wołyńskie podymnych dwoie pozwala, Seymik *die 11 Februar.* Woiewodztwo Podolskie podymne iedno pozwala Seymik *die 14 Februarij*. Woiewodztwo Lubelskie *summam correspondentem* czterem poborom *cum abjuratis modum contribuendi* bierze do braci, Seymik *die 22 Ianuarij*. Woiewodztwo Bełskie summę czterem poborom według ostatnich abiurat korresponduiącą pozwala, *modum contribuendi* bierze sobie do braci także y szafunek pieniędzy aby na insze *expensa* tylko na praesidium pewne *a Republica ordinandum* erogowane nie były. Seymik w Bełzie *pro die 14 Ianuarij* na ktorym czas popisu generalnego, y *securitatem* Woiewodztwa swego namowią. Woiewodztwo Płockie poborow trzy *cum abjuratis*, Seymik *die 7 Ianuarij*. Ziemia Czerska poborow trzy *cum abjuratis modum contribuendi* bierze do braci, Seymik *14 Ianuarij*. Ziemia Warszawska tak iako y Czerska trzy pobory pozwala *cum abjuratis juxta tariffam post hostes anni 1661; modum contribuendi* poborowaniem, podymnym lub czopowym od piw tuteyszych y przywoźnych *juxta constitutiones Regni, et usitatam praxim* płacenia przez furmany bierze do braci na Seymik przyszły *Relationis pro die 3 Ianuarij proxime ventura*. Od ktorych podatkow nikt się uchraniać nie ma pod winami w prawie opisanemi w Sądach Kapturowych *vindicandis*. Także na woysko ordynaryine *juxta declarationem constitutionis 1667* płacą namowią *et modum contribuendi* obmyślą. Ziemia Wiska

summam correspondentem trzem poborom *cum abjuratis* pozwala, tak iako Warszawska Ziemia, *modum contribuendi* biorąc sobie do braci, Seymik *die 18 Decembris*. Ziemi Wyszogrodzkiey Seymik *pro die 7 Ianuarij* na ktorym exorbitancye traktować, *securitatem internam et externam*, oraz *formalem contributionem*, na zapłatę winną woysku przez Lwowską kommissyą ordynowanemu: a teraz na *praesidia* Ukrainne, zapłacenie kredytu, przez teraźnieyszego Imci Pana Podskarbiego Koronnego, na upominki Tatarskie zaciągnionego, także na żołd usarskiey chorągwi Imci Pana Hetmana Polnego Koronnego trzy pobory *cum abjuratis* według taryffy *anni 1667* na teraźnieyszey Konwokacyi uchwalone, obmyślić. Czas okazowania y dla gotowości, porządek pospolitego ruszenia, *juxta praescriptum praesentis Conventus* namowić, y Posłow do exorbitancyi y innych spraw Rzeczyp: na Elekcyą y Poborce do exakcyi pomienionych podatkow obrać maią. Ziemia Zakroczymska podymnych troie według abiurat *anni 1661* pozwala, Seymik *die 24 Ianuarij*. Ziemia Ciechanowska troie podymnych *cum abjuratis juxta annum 1661* pozwala, Seymik *Relationis 7 Ianuarij* deklaruie. Ziemia Łomżyńska summę korresponduiącą troygu podymnemu *cum abjuratis* pozwala, *modum contribuendi* pomienionych podatkow do braci bierze. Seymik *Relationis pro die 3 Ianuarij* naznacza, na ktorym popis generalny sobie uchwalą y zapłatę według rozebrania woyska na Woiewodztwa względem uchwały Seymu Koronnego *a. 1667*. Ziemia Rożańska tak iako Ciechanowska Seymik *die 17 Ianuarij*. Ziemia Liwska pozwala poborow trzy *cum abjuratis* Poborcę do braci bierze odwoz pieniędzy do Warszawy, do rąk Urzędnikow Skarbowych Iaśnie Wielm. Imci Pana Podskarbiego Wielkiego Koronnego sobię waruie. Seymik Relacyiny *diem 18vam Decembris*, naznacza. Ziemia Nurska *summam correspondentem* troygu podymnemu *juxta abjurata 1661* pozwala, *modum contribuendi* na Seymik bierze, ktory *pro 22 Ianuarij in a. 1669* naznacza, oraz na tymże Seymiku czas popisu sobie namowić maią. Ziemia Drohicka poborow trzy, dwie włoce w łan kładąc. Seymik *die 20 Decembris*. Ziemia Mielnicka także, Seymik *decima quarta Ianuarij*. Ziemia Bielska *summam correspondentem* poborom czterem *juxta posteriora abjurata* inkluduiąc w łan włok dwie *modum contribuendi* bierze do braci. Seymik w Brańsku *in loco solito die septima Ianuarij*. Woiewodztwo Rawskie Ziemia Rawska stosuiąc się do deklaracyi pewnych Ziem Woiewodztwa Mazowieckiego deklaruie się *summam correspondentem* trzema poborom *cum abjuratis posterioribus* na pewne presidium wydać *ea adjecta declaratione* aby summa cztery tysięcy czterysta ośmdziesiąt y trzy złote groszy dwa pieniędzy dziewięć, dekretem Lwowskim opisana y prowiant Toruński na ludzie Cesarza Imci wydany w podatki, ktore na przyszłym Seymie Rzeczpospolita uchwali, była potrącona, *eaque facta praecustoditione*, aby dobra wszystkie w tey Ziemi leżące, podatki te y wszelkie inne do Poborcow Ziemie tey ktorych sobie na Seymiku *Relationis* obrać maią, oddawali: czopowe *juxta morem antiquum et lauda* teyże Ziemi, *modum contribuendi* do braci bierze. Seymik *Relationis die 21 Decembris* w Rawie, na ktorym czas, mieysce okazowania y popisy y winy ktoby się nie stawił namowić maią. Ziemia Sochaczewska pozwala y deklaruie się wydać *summam* trzem poborom *cum abjuratis correspondentem cum ea praecustoditione*, aby summy, iedna złotych 4880 a druga złotych 2201 w skarbie pozostałe konstytucyą dwoch Seymow deklarowaną *ex decreto Commissoriali*, approbowane z podatkow przyszłych, ktore na naypierwszym Seymie Rzeczposp: uchwali wytrącone były; *modum contribuendi* na teraźnieysze podatki do braci bierze. Czopowe z dobr Krolewskich y duchownych w dyspozycyi tamże zostawać powinno. Seymik *pro die 7 Ianuarij anni proxime venturi* w Sochaczewie, na ktorym czas y mieysce okazowania namowią y winy ktoby się nie stawił. Ziemia Gostyńska tak iako Rawska y Sochaczewska, Seymik *15 Ianuarij* w Gąbinie. Woiewodztwo Chełmińskie, Malborskie y Pomorskie podatki biorą do braci według praw swoich. Seymik Imć X. Prezydent naznaczyć ma w Grudziądzu Generalny, partykularne Ichmć PP. Woiewodowie naznaczą. Woiewodztwo Bracławskie. Seymik *8 Ianuarij* we Włodzimierzu. Woiewodztwo Czerniechowskie, Seymik 10 *Ianuarij*. Powiat Nowogrodzki, Seymik także 10 *Ianuarij*. A ponieważ Woiewodztwa y Ziemie, ktore się po gornieyszych *subsequenter* deklarowały, nie chciały porownać w podatkach, tedy y tamte *aequalitatem* sobie waruią.

Deklaracye Wielkiego X. Lit.

Woiewodztwo Wileńskie lubo na Seymiku Konwokacyą uprzedzaiącym na zapłatę woysku W. X. Lit. pozwoliło, *in antecessum* wydać dziesięć podymnego, że iednak na teraźnieyszey Konwokacyi inne Woiewodztwa y Powiaty w tym podatku koekwować się nie chciały, konserwuiąc *aequalitatem* sześcioro podymnego wydać deklaruie, ktore Panowie Poborcowie za assygnacyami Iaśnie Wielmożnego Imci Pana Kasztellana Wileńskiego Hetmana Wielkiego, W. X. Lit. wydadzą na woysko nie wnosząc do skarbu W. X. Lit. według *laudum* tegoż Woiewodztwa *residuum* zaś, to iest czworo podymnego *in libera dispositione* Woiewodztwa zostawać będzie. Powiat Oszmiański stosuiąc się do zgody Woiewodztwa Wileńskiego, Trockiego, y drugich pozwala podymnych sześć według ostatnich abiurat na zapłatę *ad rationem* długu winnego W. X. Lit. woysku, ktore podymne Poborcowie na przyszłym obrani Seymiku maią za assygnacyami od Imci Pana Hetmana Wielkiego, W. X. Lit. wydawać nie wnosząc do skarbu tych pieniędzy, *cum ea* iednak postępuie *praecustoditione*, aby *in modo* wybierania podatku wszystkie Woiewodztwa y Powiaty *conformitatem* zachowały. Seymik

Relacyiny *in loco solito die 15 Ianuarij*, przed ktorym skarb W. X. Lit. *actum Convocationis* do Grodu wcześnie odeszle. Powiat Lidzki sześcioro podymne według ostatnich abiurat na zapłatę zwinionemu y zostaiącemu woysku *ad rationem* winnego długu pozwala, waruiąc że pieniądze przy Powiecie zostawać, a nie do skarbu oddawane bydź maią. Ktore za assygnacyami Iaśnie Wielmożnego Imci Pana Hetmana Wielkiego W. X. Lit. Poborcowie przy dwoch Deputowanych w Powiecie obranych woysku oddawać będą: *praecavendo* y to że te pieniądze na żadną inszą potrzebę wydawane bydź nie maią, tylko na szczegulną woysku zapłatę. Seymik Relacyiny *15 Ianuarij*, gdzie Poborcow do wybrania pomienionego podatku obrać maią. Pospolite ruszenie do braci biorą. Powiat Wilkomirski sześcioro podymnych podług pośledniey-szey abiuraty wydać na woysko zwinione y zostawaiące *ad rationem* winnego długu deklaruie, ktory to podatek przy Poborcy Powiatowym zostawać ma, a za assygnacyami Hetmańskiemi
1054 Poborca przy Deputatach Powiatowych wydawać powinien będzie, waruiąc że te pieniądze na szczegulną zapłatę woyska obrocone bydź maią. Pospolite ruszenie *in casum necessitatis* do braci bierze Seymik Relacyiny *15 Ianuarij* za przysłaniem konstytucyi *Confoederationis* od skarbu W. X. Lit. podług dawnego zwyczaiu. Powiat Bracławski odłożywszy *coaequationem* podatkow Seymu 1667, y teraźnieyszych do naypierwszych, ktoreby po tych nastąpiły z Woiewodztwy y Powiatami Białoruskiemi, z ktoremi *aequaliter onera hostilitatis* ponosił, lubo *funditus* zruinowany, chcąc iednak zapłacie woyska dobrze zasłużonego niezwinionego y zwinionego *saltem in parte sub hoc tempus Interregni protunc* chociaż *cum onere sui* troie podymnych według ostatnich abiurat deklaruie, zachowuiąc się według *laudum* swego przy Poborcy, ktory za assygnacyami Imci Pana Hetmana Wielkiego W. X. Lit. żołnierzom płacić ma. A ten podatek *conditionaliter* pozwala *juxta declarationem* na Seymie 1667 *datam*, aby skarb podług dekretu Trybunału Skarbowego *requirendi* nie miał *accessum*, podatku Konwokacyą Grodzieńską uchwalonego *et propter hostilitatem* niewydanego. Woiewodztwo Trockie do generalney zgody przypadaiąc sześcioro podymnego podług ostatnich abiurat *ad rationem* zasług pozwala, tak zwinionym, iako też ostaiącym chorągwiom *ea* iednak *assecuratione* że podług *laudum* ten podatek przy Woiewodztwie zostawać ma, y Pan Poborca obrany za wiadomością Deputata Powiatowego wydawać na assygnacyą Iaśnie Wielmożnego Imci Pana Hetmana Wielkiego, W. X. Lit. powinien będzie. Pospolite ruszenie podług tegoż *laudum* w gotowości przy Powiecie zostawać ma. Seymik Relacyiny *15 Ianuarij*, za przysłaniem konstytucyi *Confoederationis* od skarbu W. X. Lit. podług dawnego zwyczaiu. Powiat Grodzieński stosuiąc się do zgody Woiewodztw y Powiatow dawniey *ab hostilitate* uwolnionych pozwala summę korresponduiącą sześciorgu podymnym według ostatnich abiurat *anni 1667 modum* wydania oney, oraz dyspozycyą do braci wziąwszy. Powiat Kowieński deklaruie sześć podymnych według abiurat ostatnich na zapłatę woysku W. X. Lit. z kommissyi ostatniey assekurowanemu *includendo* pięcioro podymnych na Seymiku przed Konwokacyinym pozwolonych, z tym iednak dokładem, żeby odtąd do żadnych nie był pociągany podatkow aż wprzod 16 podymnych kilką konstytucyi assekurowanych potrącone będą. Pieniądze podług *laudum* namowionego przy sobie zostawuie. Seymik Relacyiny *die 15 Ianuarij*, w przyszłym roku składa za przysłaniem konstytucyi od skarbu. Powiat Upitski na zapłatę woyska Rzeczyposp. tak w służbie będącego, iako y zwinionym chorągwiom 1055
sześcioro podymnego pozwala wydać z podatkow na Seymiku przed Konwokacyinym uchwalonych, ktore sześcioro podymne na samę zapłatę woysku za assygnacyami Iaś. Wielm. Imci P. Hetmana Wielkiego, W. X. Lit. Pan Poborca w Powiecie obrany wydawać powinien. Seymik Relacyiny *15 Ianuarij an. 1669*, za przysłaniem od skarbu drukowaney Konfederacyi *praecavet* koekwacye 16 podymnych *in anno 1658* wydanych. Xięstwo Żmuydzkie deklaruie sześć podymnych według ostatnich *an. 1667*, *abjurat ea conditione*, żeby odtąd do żadnych nie było pociągane podatkow, aż wprzod 16 podymnych kilką konstytucyi assekurowanych potrącone będą, Seymik Relacyiny *15 Ianuarij*, w roku 1669. Woiewodztwo Smoleńskie y Powiat Starodubowski Seymik Relacyiny w Wilnie *15 Ianuarij*. Woiewodztwo Połockie lubo niedawno *ex hostico* wyszło, przez lat kilkanaście *tot incommodis belli*, cale zruinowane, iednak *occurendo* potrzebie Rzeczyposp. troie podymnych według ostatnich abiurat na zapłatę woysku W. X. Lit. zwinionemu y niezwinionemu wydać *pro tempore praefixo* deklaruie *salva constitutione anni 1667* na lat sześć o libertacyi temuż Woiewodztwu y miastu *sancita in posterum* do koekwacyi tak przeszłych, iako y teraźnieyszych podatkow aby pociągane nie było waruie. Podatek teraźnieyszy przy Poborcach Woiewodztwa ma ostawać, ktory za assygnacyą Imci P. Hetmana Wielkiego, W. X. Lit. na woysko *exolvetur*. Seymik Relacyiny w Połocku *15 Ianuarij*, za przysłaniem konstytucyi od skarbu W. X. Lit. Woiewodztwo Nowogrodzkie sześcioro podymnych według abiurat ostatnich na wypłacenie długu na kommissyi Wileńskiey woysku W. X. Lit. assekurowanemu deklaruie, ktore to podatki przy Woiewodztwie zostawać będą, a za assygnacyami Imci Pana Hetmana *exolvere* maią. Powiat Słonimski po abiuracie 1667, maiąc wiele desolacyi wydania a *modum* wybierania, byle wynosiły *summam* sześciorgu podymnym *correspondentem cum assecuratione* tą kondycyą do braci bierze, aby w Powiecie za assygnacyą Hetmańską, tylko nie na insze *expensa* ale na zapłatę

woyska ordynowane były, na Kapturowe Sądy uchwalonego *laudum authoritate praesentis Convocationis*, *cavet approbationem*. Powiat Wołkowiski lub *ob egestatem in sufficiens* w wydaniu nowych podatkow, iednak *in parte* na zapłatę zasłużonemu woysku W. X. Lit. *summam correspondentem* sześciorgu podymnych według ostatnich abiurat, *et modum* wydania bierze do braci, y pieniądze nie do skarbu, ale przy Powiecie zostawuie za assygnacyą Imci P. Hetmana Wielkiego, W. X. Lit. Seymik Relacyiny *die 15*
1056 *Ianuarij*, za przysłaniem drukowaney od skarbu Konfederacyi determinuie. Woiewodztwo Witebskie nietylko że *ex hostico* nie dawno przywrocone, ale y trzynastoletnim obywatelow tamecznych dla Rzeczyposp. w Ziemi Moskiewskiey wycierpianym więzieniem y *tot belli incommodis* fortuny swoie ma zruinowane, iednak wygadzaiąc pod ten czas potrzebie Rzeczyposp. troie podymne według ostatnich abiurat wydać deklaruie, *salva constitutione anni 1667* na lat sześć Woiewodztwu *pro libertatione* daney do żadnych innych przyszłych podatkow tak obywatele iako y miasto nie ma bydź pociągane. Seymik *Relationis* w Witebsku *pro die 15 Ianuarij*, za przysłaniem konstytucyi z skarbu W. X. Lit. Powiat Orszański lubo iest *tot multis calamitatibus oppressus*, iednak uważaiąc *summam necessitatem* w niewypłaceniu horowitych woysku zasług pozwala podymnych troie *ea conditione*, aby przy Powiecie pieniądze ostawały, a wydawane były za assygnacyami Imci P. Hetmana *sine ulla coaequatione in futurum* według konstytucyi 1667. Miasto zaś Mohilow stosować się ma do drugich Woiewodztw y Powiatow w podatkach, Seymik *15 Ianuarij*. Woiewodztwo Brzeskie sześcioro podymnego podług ostatnich pozwala abiurat, *ea conditione*, aby te podatki przy Woiewodztwie zostawały, a za assygnacyami Imci Pana Hetmana Wielkiego, W. X. Lit. *ratione* zasług na woysko zwinione y niezwinione od Poborcow wydawane były. Będą assekurowani że te pułki y regimenty ktore natenczas w tym Woiewodztwie *consistunt*, *nullatenus* dobr szlacheckich aggrawować nie będą. Powiat Piński lubo przez nieprzyiaciela Tatarow y Kozakow na pograniczu zostaiąc całego Xięstwa Lit. iest zdewastowany, a osobliwie ustawicznemi rok od roku konsistencyami y świeżo całym woysk W. X. Lit. obozem uciążony, iednak upatruiąc *necessitatem*. zatrzymania onego *sub hoc Interregno*, pięcioro podymnych według poślednich abiurat pozwala, *hoc praecauto* aby te podatki przy Powiecie zostawały y PP. Poborcowie za assygnacyą Imci P. Hetmana Wielkiego, W. X. Litew. Ich MM. PP. woyskowym wydawali. Seymik Relacyiny *die 15 Ianuarij a. 1669*. Woiewodz. Mścisławskie ieszcze *non reassumptis viribus post tot incommoda belli*, troie podymne stosuiąc się do Woiewodztw Białoruskich pozwala, *exclusa coaequatione in futurum* teraźnieyszych y przeszłego Seymu *anni 1667* podatkow, popisy, na Seymiku *Relationis* namowić powinni będą. Seymik *Relationis* konstytucyą determinowany *die 15 Ianuarij*, przypadaiący akceptuie. Woiewodztwo Mińskie ieśli od woysk Rzeczyposp. nie będzie miało prepedycyi y żeby przy Woiewodztwie (nie wnosząc do skarbu) zostawały pieniądze: deklaruie wydać *summam corespondentem* sześcior- 1057
gu podymnych według ostatnich abiurat *modum contribuendi* bierze do braci. Seymik Relacyiny *15 Ianuarij anno 1669*. Powiat Możyrski do tych czas ieszcze przez codzienne inkursye Kozackie nie mogąc mieć *securam inhabitationem* domow swoich y maiętności, chcąc iednak *subvenire concursu suo*, do wypłacenia zasług woysku W. X. Lit. przy kontrybucyi w deklaracyach wyrażoney gornieyszych Woiewodztw y Powiatow, podymnych dwoie *(exclusa hostilitate)* wydać pozwala, po ktorych wypłaceniu, ma do lat czterech *ad instar* Powiatu Rzeczyckiego, wolnym oddawania onych zostawać. A pieniądze wybrane podymnego teraźnieyszego przy PP. Poborcach Powiatu tamecznego zostawać maią, ktore na żadne Rzepltey *necessaria*, tylko szczegulnie na zapłatę woysku za assygnacyami Imci P. Hetmana Wielkiego, W. X. Lit. wydawane bydź maią. Seymik Relacyiny *pro die 15 Ianuarij*, w Możyru składa, na ktorym y termin popisu ma bydź od braci złożony. Powiat Rzeczycki tak iako Mozyrski. Ziemia Inflantska troie podymne do skarbu W. X. Lit wnieść obiecuie według ostatnich abiurat, *non derogando* alternacie Koronney, *ea conditione inquantum* od woysk w wybieraniu nie będzie prepedyowana ta Prowincya, Seymik Relacyiny dnia *24 Ianuarij* w Poswolu.

A te wszystkie postanowienia cokolwiek do Konfederacyi y związkow tu wyrażonych należy *in omnibus punctis et clausulis* za wieczne prawo mieć chcemy, y wszystkie wzwyż opisane rzeczy obiecuiemy, za siebie, y za potomki swoie, chować statecznie y trzymać, *sub fide*, *honore*, *et conscientijs nostris*. A ktoby się sprzeciwić chciał, y pokoy wzwyż mianowanym Kapturze y porządek pospolity psować, *contra talem omnes consurgemus in eius destructionem*. Dla lepszey pewności tych wszystkich opisanych rzeczy, przyłożyliśmy pieczęci swoie do tego y rękoma podpisali.

Actum Varsaviae in Conventione Ordinum Regni et Magn Ducatusi Lithvaniae Generali, die sexta Decembris, anno Domini 1668.

Nicolaus in Prażmow Prażmowski, Archi-Episcopus Gnesnensis, salvis per omnia juribus et immunitatibus Sanctae et Universalis Ecclesiae Catholicae Romanae. Andreas Trzebicki, Episcopus Cracoviensis salvis juribus et immunitatibus Sanctae Romanae Ecclesiae Catholicae subscribo. m. p. Casimirus Florianus Dux Czartoryiski, Episcopus Vladislaviensis ac Pomeraniae, subscribo, excepto articulo Confoederationis de dissidentibus 1058
a fide Catholica. Alexander Sapieha, Episcopus Vilnensis; salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae Magni Ducatus Lithvaniae, Masoviae, et Palatinatus Podlachiae, m. p. Stephanus Wierzbowski, Episcopus Posnaniensis; subscribo salvis juribus privilegijs et decretis Ducatus Masoviae et protestor contra ea omnia quae in favorem dissidentium acta sunt. Ioannes Gembicki, Episco-

pus Plocensis; subscribo salva in omnibus Catholica Orthodoxa religione, necnon juribus privilegijs, decretis contra haereticos Ducatus Masoviae servientibus. m. p. Ioannes Stephanus Wydzga, Episcopus Varmiensis et Sambiensis; salvis per omnia juribus et immunitatibus Sanctae Romanae Ecclesiae. Thomas Lezeński, Episcopus Luceoriensis; idem m. p. Stanislaus Sarnowski, Episcopus Praemysliensis, excepto articulo Confoederationis circa dissidentes de religione et salvis per omnia juribus Ecclesiae Romanae Catholicae. Andreas Olszowski, Episcopus Culmensis et Pomesaniae Vice-Cancellarius Regni; subscribo juribus Ecclesiae et indemnitate Reipublicae per omnia salvis, m. p. Stanislaus Warszycki, Castellanus Cracoviensis; salvis juribus Ecclesiae Orthodoxae et Reipublicae et Palatinatus Masoviae, m. p. Ioannes Tarło, Palatinus Sandomiriensis, salvis per omnia juribus Catholicae Ecclesiae Romanae et Palatinatus Masoviae subscribo m. p. Michał Kazimierz Pac, Kasztellan Wileński, Hetman Wielki W. X. Lit. nienaruszaiąc niwczym praw kościoła świętego Rzymskiego, także statutow y przywileiow W. X. Lit. Mazowieckiego y Podlaskiego contra dissidentes in religione non obstantibus quibusvis illorum protestationibus. Przytym protestuiąc się przeciwko przywileiom na Buławę Polną W. X. Lit. illegitime ante et post abdicationem I. K. M. danym, y otrzymanym iakom się in facie całey Rzpltey protestował. Ioannes Opaliński, Palatinus Calisiensis Miedzirecensis, salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae. Nicolaus Stephanus Pac, Palatinus Trocensis Krzyczoviensis, Skirstimoniensis, Gubernator subscribo salvis juribus Sacrosanctae Catholicae Orthodoxae Romanae Ecclesiae, ac indemnitate jurium totius Reipublicae Polonae et M. D. Lithv. Władysław z Leszna Hrabia Woiewoda Łęczycki, salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae Catholicae, Ducatus Masoviae et Terrarum Prussiae. Stanislaus Ioannes Iabłonowski, Palatinus Terrarum Russiae, Capitaneus Swiecensis; salvis juribus Sanctae Romanae Catholicae Ecclesiae Terrarum Prussiae et Masoviae.

1059 Vladislaus Rey, Palatinus Lublinensis, salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae. Ioannes Comes de Lipie Palatinus Ravensis Innovłocławiensis, Stanislaviensis Capitaneus; salvis juribus Ecclesiae Romanae, decretisque Ducatus Masoviae. m. p. Mikołay z Ciechanowca Ciechanowiecki, Woiewoda y Starosta Mścisławski, Rad: Porad: Starosta; także salvis per omnia juribus S. Romanae Ecclesiae Catholicae, Terrarum Prussiae et Ducatus Masoviae. m. p. Ian Gniński, Woiewoda Chełmiński, Kowalewski, Grodecki, Radziński Starosta; salvis juribus Sanctae Romanae Eccl: Catholicae, Terrarum Prussiae et Ducatus Masoviae. m. p. Albertus Emericus Mleczko, Palatinus Podlachiae, salvis juribus et privilegijs, Unionis Palatinatus Podlachiae, tam religionis Catholicae, quam alijs praerogativis praecustoditis. m. p. Stanislaus Casimirus Bieniewski, Palatinus Generalis Terrarum Czerniechoviensium Bohuslaviensis, Nossoviensis Capitaneus; salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae. m. p. Krzysztof Grzymułtowski, Kasztellan Poznański, Uyski Starosta, m. p. Stanisław Witowski, Kasztellan Sendomirski, Starosta Krzeczowski, salva Ecclesia Catholica Romana. m. p. Stanislaus Skarszewski, Castellanus Woynicensis, salva immunitate Romanae Ecclesiae Catholicae. m. p. Alexander Sielski, Castellanus Gnesnensis, salva Eccl. Romanae immunitate. m. p. Andreas Maximilianus Fredro, Castellanus Leopoliensis; salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. m. p. Ian Franciszek na Łubowicach Łubowicki, Kasztellan Wołyński. m. p. Damian z Kretkowa Kretkowski, Kasztellan Chełmiński, salvis juribus Ecclesiae Romanae Sanctae, ac Terrarum Prussiae, decretisque Ducatus Masoviae. m. p. Bernat na Goickim Goidzki, Kasztellan Czerski, Starosta Zycki, salvis juribus Ducatus Masoviae. m. p. Mikołay z Tholibowa Tholibowski, Kasztellan Słoński, salvis per omnia juribus Sanctae Romanae Ecclesiae. m. p. Ian Sobieski, Marszałek y Hetman Wielki Koronny, Iaworowski, Stryiski, Kałuski, Gniewski Starosta, juribus Ecclesiae Catholicae Romanae et indemnitate Reipublicae per omnia salvis. m. p. Krzysztof Pac, Kanclerz W. X. Litewskiego, Kowieński, Piński, Kozienicki, Kleszczelski, Wilkowiski, Wilkyiski, Tryski, Szadowski, Ostryński, Kirśniński, Starosta Ekonomii Olitskiey Administrator, iuribus Sacrae Romanae Ecclesiae, Magni Ducatus Lithvaniae, Masoviae, Podlachiae, et indemnitate Reipublicae per omnia salvis et cum protestatione nullitatis wszystkiego tego co się przeciwko prawom, przywileiom, y zwyczaiom działo. Michał Kazimierz Xiążę Radziwił, Podkanclerzy y Hetman Polny W. X. Lit. Lidzki, Członchowski Starosta, salvis per omnia iuribus Sanctae Romanae Ecclesiae, Terrarum Prussiae, et indemnitate Reipubl. cum solenni reprotestatione contra inusitatam formam protestandi względem Buławy Polney W. X. Lit. mnie stante Regimine I. K. M. legitime konferowaney iako to iest in facie Rzpltey deductum et reprotestatum. m. p. Ian Andrzey z Raciborska Morsztyn Podskarbi Wielki Koronny, Kowalski, Zawichoyski, Tucholski Starosta, iuribus Sanctae Ecclesiae Romanae salvis. Hieronym Kryśpin Kirszenstein Podskarbi Wielki W. X. Lit. cum manifestatione respektem porożnionych deklaracyi o podatkach żeby na potym in praejudicium władzy Urzędu mego nie stawały. m. p. Ioannes Clemens a Rusca Mareschalcus Curiae Regni, salvis juribus Romanae Ecclesiae Catholicae, Ducatusque Masoviae et Palatinatus Podlachiae. Ian Antoni Chrapowicki, Podkomorzy Woiewodztwa Smoleńskiego Marszałek Koła Poselskiego, salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae Catholicae. Ian Wielopolski Stolnik Koronny Generał Krakowski, Bocheński, Nowotarski, Starosta. m. p. Ian z Iwanowic Odrowąż Pieniążek, Starosta Oświecimski, salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae Catholicae. Marcyan Scibor Chełmski z Chełmu, Podstoli Sendomirski, Pułkownik woysk Koronnych. Achacy Pisarski, Pułkownik Woiewodztwa Krakowskiego, non obstantibus quibusvis protestationibus et exceptionibus. Stefan Xięski, Podstarości Krakowski. m. p. Samuel z Brzezia Rusocki, Poseł Xięstwa Zatorskiego y Oświecimskiego. m. p. Ian Stanisław Korzeniewski, Starosta Kościański, Poseł Woiewodztwa Poznańskiego, salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae Catholicae. Andrzey na Nieczaynic Sobocki, salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae Catholicae Woiewodztwa Poznańskiego. Ian Kazimierz na Bychowie Sapieha, Podskarbi Nadworny W. X. Lit. Brzeski Wołpiński, Borysowski Starosta, Poseł Woiewodztwa Wileńskiego. Michał Leo Drucki Sokoliński Marszałek Orszański, Poseł Woiewodztwa Wileńskiego, salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae Catholicae utriusque ritus necnon privilegijs et decretis Magni Ducatus Lithvaniae, et Ducatus Masoviae. Cypryan Paweł Brzostowski, Referendarz y Pisarz W. X. Lit. Oszmiański y Miedzialski Starosta, salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae, utriusque ritus, necnon juribus Magni Ducatus Lithvaniae, Masoviae et Palatinatus Podlachiae. m. p. Ian z Bratoszyna Zenowicz Marszałek y Poseł Oszmiańskiego Powiatu, Starosta Kiernowski, salvis juribus et immunitatibus Sanctae Romanae Ecclesiae. Maciey Olszewski, Podsędek Lidzki, Starosta Cyborski, Poseł Powiatu Lidzkiego. m. p. Alexander Ian Mosiewicz, Pisarz Grodzki, y Poseł Powiatu Lidzkiego. Teofil Dunin Raiecki, Marszałek Lidzki, Poseł Wilkomirski; subscribo Confoederationem salvis per omnia juribus dissidentium, non obstantibus ullis protestationibus et exceptionibus. Stanisław Zenowicz, Podkomorzy y Poseł Wilkomirski, salvis per omnia antiquis juribus Sacrae Romanae Ecclesiae Catholicae. Gabryel Kazimierz Gorski, Marszałek Powiatu Brasławskiego, Poseł tegoż Powiatu; subscribo salvis juribus Sacrae Romanae Ecclesiae, et juribus M. D. Lit. circa dignitates et officia dissidentibus in religione non conferenda. Illorum protestationibus non obstantibus. Piotr Michał Pac, Poseł tegoż Powiatu. Ian z Szomowa Szomowski, Podskarbi Nadworny Koronny, Starosta Opoczyński, Poseł Woiewodztwa Sendomirskiego. m. p. Mikołay Ian z Brzezia Lanckoroński, Nowomieyski, Korczyński Starosta, Poseł Woiewodztwa Sendomirskiego. Ian Zbigniew z Oleśnice Oleśnicki, Poseł Woiewodztwa Sendomirskiego. Hieronim Michał z Komornik Komornicki, Poseł Woiewodztwa Sendomirskie-

1060

1061

go, salvis per omnia juribus Ecclesiae Sanctae Catholicae Romanae et juribus Ducatus Masoviae, tum et salva per omnia indemnitate Reipublicae. Ian Stanisław Dunin z Skrzynna Karwicki na Szerkowie, Poseł Woiewodztwa Sendomirskiego, salvis juribus Ecclesiae Romanae et integra pace et securitate dissidentium in religione christiana. m. p. Krzysztof na Skrzypney Twardowski, Podwoiewodzy Generalny, y Poseł Woiewodztwa Kaliskiego retro in toto articulo Confoederationis salvisque per omnia juribus, libertatibus, praerogativis, pace et securitate in religione christiana dissidentium, non obstantibus Ducatus Masoviae praetensionibus, necnon exceptionibus et manifestationibus quibusvis. Ierzy Dunin na Raycu Raiecki, Podstoli Derpski, Poseł Woiewodztwa Trockiego, subscribo Confoederationem de dissidentibus in religione christiana, także cum protestatione przeciwko punktom, artykułom o religii Greckiey ratione Episcopii Przemyślskiey, y Archimandryi Leszczyńskiey zaniesioney. m. p. Krzysztof Kazimierz Grotowski, Miecznik y Poseł Woiewodztwa Trockiego,
1062 subscribo ut supra expressit collega. Andrzey Kotowicz, Pisarz W. X. Lit. Starosta y Poseł Powiatu Grodzieńskiego zachowuiąc wcale prawa tegoż Xięstwa względem rozdawania Dignitarstw, y Urzędow Katolikom Rzymskim. Także prawa Woiewodztwa Mazowieckiego, y Podlaskiego względem religii Katolickiey Rzymskiey non obstantibus quibusvis in religione dissidentium protestationibus. Kazimierz Stanisław Chrebtowicz, Poseł Powiatu Grodzieńskiego. Ian Lubański Inatowicz, Stolnik Kowiński y Poseł Ziemski, salvis juribus Sanctae Romanae Ecclesiae. m. p. Stefan Franciszek Medekesza, Pisarz Grodzki Kowiński y Poseł tegoż Powiatu. Michał Kazimierz z Zegrza Wułmiński, Sędzia Ziemski y Poseł Powiatu Upitskiego, salvis per omnia juribus Romanae Ecclesiae. Kazimierz Zapolski, Podkomorzy y Poseł Woiewodztwa Sieradzkiego, salvis juribus Ecclesiae Romanae Cath: et Reipub: Wacław na Otoku Zaleski, Chorąży Łęczycki. m. p. Nicolaus a Mycielin Mycielski, Capitaneus Colensis Nuntius Terrestris Palatinatus Siradiensis, salvis juribus Ecclesiae Catholicae Romanae, et indemnitate Reipublicae. m. p. Stanisław Mączyński, Starosta Klonowski, sine omni clausula. Hieronimus de Olszowa Olszowski, Capitaneus Vielunen: salvis juribus Ecclesiae Romanae Cath. m. p. Sigismundus Wierusz Bielski, Camerarius Granitialis et Iudex Castrensis Vielunen: ita sint salva jura Sanctae Ecclesiae Romanae et Ducatus Masoviae, ut illaesa maneant, una Confoederationis dissidentium de religione christiana. Stefan z Sarnowa Sarnowski, Podkomorzy Woiewodztwa Łęczyckiego. Mikołay z Bykow Bykowski, Starosta Zakroczymski. Rafał Hrabia z Leszna Leszczyński Woiewoda Łęczycki. Mateusz na Rysinach Rysiński, Posłowie Ziemscy Woiewodztwa Łęczyckiego, salvis per omnia juribus Ecclesiae Catholicae Romanae. Ian Karol Bielewicz, Ciwun Retowski, salvis juribus Sanctae Ecclesiae Romanae ritus Latini et Graeci et salvis privilegijs Ducatus Samogitiae. Andrzey Kazimierz Giełgud, Podstoli Xięstwa Żmudzkiego, salvis iuribus et privilegijs Magni Ducatus Lithvaniae circa dignitates et officia Catholicis Romanae Ecclesiae conferenda. Spytek na Buzeninie Pstrokoński, Podkomorzy Brzeski Kuiawski, Regent Kancellaryi W. Koronney, salvis juribus, privilegijs, decretis, Ducatus Masoviae et Magni Ducatus Lithvaniae ratione fidei Catholicae Romanae.....Iarnowski z Wielkiego Iarnowa Podsędek Brzeski Kuiawski. m. p. Stanisław Kazimierz Kowalowski, Łowczy Woiewodztwa Kiiowskiego iako Poseł.
1063 Krzysztof z Czerniechowa Niemierzycz, salvis juribus et privilegijs dissidentium, Poseł Woiewodztwa Kiiowskiego. Theodor na Horoszkach Niemierzycz, Poseł Woiewodztwa Kiiowskiego. Adam Lubstowski, Poseł Woiewodztwa Innowrocławskiego. Paweł Ian Sierakowski, Stolnik y Poseł Ziemie Dobrzyńskiey, Sanctae Romanae Ecclesiae et Ducatus Masoviae juribus, privilegijs, et decretis per omnia salvis. Hiacynth z Tholibowa Tholibowski, Poseł Ziemie Dobrzyńskiey, salvis per omnia juribus Sanctae Romanae Ecclesiae et privilegijs, decretis Magni Ducatus Masoviae. Piotr Ożga, Podkomorzy Lwowski Poseł Woiewodztwa Ruskiego Ziemie Lwowskiey. Alexander Zaręba Tymienicki, Cześnik Sieradzki, Poseł Ziemie Przemyślskiey. Kazimierz Leszczyński, Poseł Woiewodztwa Ruskiego Ziemie Przemyślskiey. Paweł na Potoku Potocki, Woiewodzic Bracławski, Poseł Ziemie Halickiey. Andrzey Gołuchowski, Miecznik Sanocki, Poseł Ziemie Halickiey. Marcin z Mogielnice Ubysz, Poseł z Ziemie Halickiey. m. p. Gabryel Zaklika, z Zadybskiey Woli, Wolski Maior I. K. M. Krzysztof z Potoka Potocki, Podczaszy W. X. Lit. salvis per omnia juribus dissidentium in religione] Catholica, non obstantibus ullis protestationibus et exceptionibus, salvis etiam erectionibus et fundationibus Ecclesiae Rom: Cathol: ritus Lat: decretis in foro saeculari ratione decimar: latis. Ian Karol z Roman Romanowski, Chorąży y Poseł Ziemie Chełmskiey Woiewodztwa Ruskiego, salvis fundationibus et erectionibus Ecclesiae Romanae ritus Latini, tum et decretis omnibus ratione decimae in foro saeculari latis subscribo. m. p. Ierzy na Horochowie Wielhorski, Podkomorzy Włodzimirski, y Poseł Woiewodztwa Wołyńskiego. Stefan na Ledechowie Ledechowski, Podkomorzy Krzemieniecki, Poseł Woiewodztwa Wołyńskiego. Konstanty Hulewicz, Stolnik Woiewodztwa Wołyńskiego. Piotr Felicyan Thelephus, Poseł Woiewodztwa Podolskiego, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Franciszek Lewald Powalski, Komornik graniczny Podkomorzy, Poseł Woiewodztwa Podolskiego. Iozef Michał Kulesza, Łowczy Smoleński, Poseł Woiewodztwa Smoleńskiego. Kazimierz Mintowt Czyż, Poseł Powiatu Starodubowskiego. Krzysztof z Drohoiowa Drohoiowski, Stolnik y Poseł Woiewodztwa Lubelskiego, salva per omnia pace dissidentium in religione christiana non obstantibus quibusvis protestationibus et exceptionibus. Adam Drzewicki z Drzewice, Podsędek y Poseł Woiewodztwa Lubelskiego. Ian Fierley z Dąbrowice, Kasztellanic Lubelski, Poseł Woiewodztwa Lu-
1064 belskiego, salvis per omnia juribus Ecclesiae Orthodoxæ Romanae. Marcyan Zbigniew Korsak, Podczaszy, y Sędzia Grodzki Woiewodztwa Połockiego, salvis juribus Sanctae Ecclesiae Romanae ritus Latini et Graeci, et Iurisdictione Metropolitana Vilnae. m. p. Piotr Szołucha, Cześnik Miński, Poseł Woiewodztwa Połockiego idem sentio. m. p. Ian Kazimierz z Brodka Brodecki, Iasielski Starosta, Poseł Woiewodztwa Bełskiego. Iozef Branicki na Branicy, Poseł Woiewodztwa Bełskiego. Wespazyan z Boncze Sienicki, Poseł Woiewodztwa Bełskiego, salvis juribus dissidentium in religione christiana non obstantibus quibusvis protestationibus et exceptionibus. Bogusław Kazimierz Maszkiewicz, Poseł Woiewodztwa Nowogrodzkiego, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Ian Protasowicz, Poseł Woiewodztwa Nowogrodzkiego, salva pace dissidentium de religione et non obstantibus ullis protestationibus contra Confoederationem. Alexander Śliżen, Stolnik Oszmiański, S. K. I. Poseł Powiatu Słonimskiego, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Bazyli Piasecki, Poseł Powiatu Słonimskiego, salvis juribus Ecclesiae Romanae. Ian Władysław Smogorzewski, Podsędek y Poseł Powiatu Wołkowiskiego. m. p. Teofil Olendzki, Poseł Powiatu Wołkowiskiego, salvis juribus dissidentium in religione christiana non obstantibus quibusvis protestationibus et exceptionibus. m. p. Mateusz in Przeciszow Przeciszowski, Sędzia Ziemski y Poseł Woiewodztwa Płockiego, salvis juribus Ecclesiae Sanctae Romanae. Paweł w Szydłowie Szydłowski, Cześnik y Poseł Woiewodztwa Płockiego. m. p. Paweł w Mostowie Mostowski, Pisarz Ziemski Płocki, Poseł Woiewodztwa Płockiego, salvis juribus Ecclesiae Sanctae Romanae. Andrzey Kazimierz Brański Bielecki, Podstoli y Sędzia Grodzki, y Poseł Woiewodztwa Witebskiego, salvis juribus Ecclesiae Romanae ritus Latini et Graeci. m. p. Mikołay Stanisław Galimski, Starościc y Poseł Powiatu Orszańskiego. Konstanty Zdanowicz, Poseł Powiatu Orszańskiego. Samuel Ierzy Prażmowski, Chorąży Nadworny Koronny, Wyszogrodzki, Krzepicki, Warecki Starosta, Poseł Ziemie Czerskiey, Sanctae Romanae Ecclesiae et Ducatus Masoviae privilegijs, de-

cretis, protestationibusque contra articulum Confoederationis in rem dissidentium in religione formatum emanatis per omnia salvis. m. p. Remigian Konstanty Lasocki z Elewa, Cześnik Łomzeński, Poseł Ziemie Czerskiey, salvis per omnia Sanctae Romanae Ecclesiae
1065 et Ducatus Masoviae juribus privilegijs et decretis protestationibusque Confœderationis in rem dissidentium in religione formatum emanatis. Ian Dobrogost na Krasnym Krasinski, Referendarz Koronny, Warszawski, Przasnisk, Nowomieyski Starosta; salvis per omnia Romanæ Orthodoxæ Ecclesiæ et Ducatus Masoviæ juribus privilegijs decretis et protestationibus contra dissidentes in religione. Kazimierz Kotowski, Sędzia Ziemski Warszawski, salvis juribus Ecclesiæ Catholicæ, juribus et privilegijs Ducatus Masoviæ nullam mansionem Varsaviæ dissidentibus concedendo nec quenquam ad juramentum necessitando. m. p. Ian Kossakowski, Starosta y Poseł Wiski. m. p. Floryan na Drozdowie Drozdowski, Poseł Ziemie Wiskiey, salvis juribus Ecclesiæ Romanæ privilegijs et decretis Ducatus Masoviæ. m. p. Wacław Lasocki, Chorąży Ziemie Wyszogrodzkiey, Sacræ Romanæ Ecclesiæ ac Ducatus Masoviæ libertatibus juribus, privilegijs decretis per omnia salvis cum protestatione contra articulum Confœderationis de dissidentibus. Olbracht Adryan Lasocki, Sędzia Ziemski y Poseł Wyszogrodzki, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ et Ducatus Masoviæ juribus privilegijs decretis protestationibusque contra articulum Confœderationis in rem dissidentium in religione formatum emanatis per omnia salvis. m. p. Kazimierz Gumowski, Podkomorzy y Poseł Ziemie Zakroczymskiey, salvis per omnia juribus Ecclesiæ Orthodoxæ et Ducatus Masoviæ juribus, privilegijs, decretis et protestationibus contra dissidentes in religione. Franciszek Wessel, Starosta Makowski, y Poseł Ziemie Zakroczymskiey, salvis per omnia juribus Ecclesiæ Romanæ et Ducatus Masoviæ privilegijs. Marcin Radzicki, Poseł, Pisarz Ziemie Zakroczymskiey, salvis juribus Ecclesiæ Romanæ privilegijs, decretis Ducatus Masoviæ. m. p. Ian Duczymiński, Chorąży Poseł Ciechanowski, salva immunitate Ecclesiæ Catholicæ Romanæ necnon juribus decretis privilegijs Ducatus Masoviæ. Paweł Młocki, Sędzia Ziemski y Poseł Ciechanowski, salva immunitate Ecclesiæ S. Romanæ necnon juribus decretijs privilegijs Ducatus Masoviæ. Woyciech Remigian Prażmowski, Starosta y Poseł Ziemie Łomżeńskiey, salvis per omnia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ et Ducatus Masoviæ juribus, privilegijs, et decretis protestationibusque contra articulum Confœderationis in rem dissidentium in religione formatum emanatis per omnia salvis. Wawrzyniec Grabia, Pisarz Ziemski, y Poseł Łomzieński, similiter. Nicolaus Casimirus Podoski, Vexillifer Terræ Rozanensis et Nuntius salvis Ecclesiæ Sacræ Romanæ et Ducatus Masoviæ juribus, privilegijs
1066 decretis et protestationibus per omnia salvis contra dissidentes in religione emanatis. Martinus de Obori Oborski, Capitaneus et Nuntius Terræ Livensis, salvis juribus et immunitatibus Ducatus Masoviæ lege novissima (respectu securitatis Sacræ Romanæ Catholicæ religionis) concorditer obarmatis. Stefan Grzybowski, Stolnik y Poseł Ziemie Nurskiey. m. p. Nikodem Iabłonowski, Pisarz y Poseł Ziemie Nurskiey, salvis per omnia juribus et decretis Ducatus Masoviæ. m. p. Stanisław Karol Łużecki, Podkomorzy y Poseł Ziemie Drohickiey I. K. M. Pułkownik, cum protestatione in facie totius Reip. per me declarata contra punctum dissidentium et salvo privilegio unionis Palat: Podlachiæ. m. p. Marek Godhard Graff Butler, Starosta Preński, Poseł z Woiewodztwa Podlaskiego z Ziemi Drohickiey. m. p. Samuel Wąż, Sędzia Grodzki Mielnicki, Poseł Woiewodztwa Podlaskiego Ziemie Mielnickiey, salva protestatione in facie totius Reipubl. facta in puncto religionis ratione unionis Terrarum Podlachiæ præjudicioso. m. p. Bogusław Radziwił, Koniuszy W. X. Lit. Brański, Barski, Poszerwiński Starosta, Poseł Ziemie Bielskiey; subscribo Confœderationem salvis per omnia juribus dissidentium non obstantibus ullis exceptionibus et protestationibus. m. p. Krzysztof z Zalego Zelski, Pisarz y Poseł Ziemie Bielskiey. m. p. Alexander Załuski, Podkomorzy Rawski, Poseł Ziemie Rawskiey. Adam Boski, Podczaszy Rawski, Poseł Ziemie Rawskiey. m. p. Ian Szczęsny Radzieiowski, Starosta Bolesławski. Poseł Ziemie Rawskiey. m. p. Adam Nowomieyski, Vice Instygator Koronny, Podsędek Ziemie Rawskiey, Sędzia Grodzki Rawski, Poseł Ziemie Rawskiey. m. p. Marcin na Nieborowie Nieborowski, Podkomorzy Sochaczewski, Starosta Zwoleński, subscribo salvis juribus Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Romanæ et juribus decretisque Ducatus Masoviæ. Marcin Oborski, Starosta Sochaczewski, similiter. m. p. Ian z Nieborowa Nieborowski, Chorąży Sochaczewski, similiter. m. p. Zygmunt Grudziński, Starosta Bolemowski, similiter. m. p. Piotr Paweł Stępowski, Podstoli Gostyński, Poseł Ziemie Gostyńskiey. Andrzey Kucewski, Poseł Ziemie Gostyńskiey. Krzysztof Czysz, z Woronney Podczaszy Mścisławski, Poseł Woiewodztwa Brzeskiego, salva pace dissidentium per omnia non obstantibus protestationibus. m. p. Teodor Karasiewicz Tokarzewski, Podczaszy Słonimski Poseł Woiewodztwa Brześciańskiego, salvis juribus Romanæ Ecclesiæ et ritus Græci. m. p. Stanisław Ciechanowicz, Woyski Powiatu Pińskiego. Ian Philon Woronicz, Skarbnik Kiiowski Sędzia Grodzki Piński Posłowie Powiatu
1067 Pińskiego. m. p. Ian Zaleski, Kuchmistrz Koronny, Suraski, Mszczonowski, Starosta; Poseł Woiewodztwa Chełmińskiego. Michał z Działynia Działyński, Starosta Kiszowski, salvis juribus S. Eccl: Rom: Cath: et immunitatibus Terrarum Prussiæ. Ian Trebnic, Sądowy Ziemski Podwoiewodzy Chełminski, Poseł salvis juribus S. Eccl: Rom: et juribus Terrarum Prussiæ. Mikołay na Głuchowie Głuchowski, Assessor Terrarum Culmensium Poseł, salvis juribus per omnia Terrarum Prussiæ. Władysław Dobrog, Sądowy Ziemski Chełmiński, salvis juribus Eccl: Cath: Rom: et Terrarum Prussiae. Alexander z Baierza Baierski, Poseł Wdztwa Chełmińskiego, juribus Terrarum Prussiæ per omnia salvis. m. p. Włodzimierz Dadzibog Kamięski, Podkomorzy Poseł Woiewodztwa Mścisławskiego. m. p. Franciscus Bieliński, Ensifer Regni Succamerarius Plocensis œconomiæ Mariæburgensis Administrator, Mlavensis Capitaneus, juribus Eccl: Rom: Cath: salvis et juribus Terrarum Prussiæ. m. p. Iacobus Swaradzki, Iudex Terrestris Michałoviensis Castrensis, salvis juribus Rom: fidei Cath: et Terrarum Prussiæ. m. p. Vladislaus Łoś, Dapifer Palatinatus Plocensis, salvis juribus Eccl: Rom m. p. Casimirus Zawadzki, Capitaneus Pucensis, salvis in toto juribus Eccl: S. Rom: ac juribus per omnia Terrarum Prussiæ. m. p. Ian z Wilczewa Wilczewski, Pisarz Ziemski Malborski, salvis juribus S. Rom: Eccl: tum et Terrarum Prussiae m. p. Mikołay Wawrzyniec Komorowski, Skarbnik y Poseł Woiewodztwa Brasławskiego meo, y Imci P. Iakuba Rościszewskiego, Stolnika Brasławskiego, kollegi mego nomine. m. p. Christophorus de Korytnica Korycki, Succamerarius Culmensis Generalis major peditatus subscribo salvis juribus Cath: Rom: religionis per omnia Terrarum Prussiæ. Vladislaus Deuhoff, Succamerarius Pomeran: Capitaneus Kościerzynensis, salvis juribus et immunitatibus Terrarum Prussiæ et dissidentium in religione christiana. Ernestus de Krokowa Krokowski, salvis per omnia juribus et immunitatibus Terrarum ac civitatum Prussiæ, tum et pace ac libero religionis christianæ exercitio non obstantibus, protestationibus et exceptionibus. m. p. Petrus Przebendowski, Iudex Terrestris Leoburgensis, et Bitomiensis subscribo, non obstantibus quibusvis exceptionibus et protestationibus salvis juribus dissidentium et urbium Terrarum Prussiæ et civitatum. m. p. Ioannes Georgius Maszelisz Sulicki, similiter. Ian Ierzy Przebendowski, salvis juribus Eccl: Rom: Ian Cedrowski, Podczaszy Nowogrodzki, Poseł Woiewodztwa Mińskiego, salva pace dissidentium non obstantibus quibusvis protestationibus
1068 contra dissidentes in religione christiana. Michał na Rdułtowie Rdułtowski, Podczaszy Czerniechowski, Poseł Woiewodztwa Mińskiego. Stanisław z Lipnik Lipnicki, Starosta Seyweyski, Poseł Powiatu Mozyrskiego. m. p. Andrzey Tyzenhaus, Łowczy W. X. Lit. Wendeński, Uświatski, Szmeltynski, Mostowski, Gołębski Starosta, non obstantibus quibusvis protestationibus et exceptionibus contra dissidentes in religione christiana. Stanisław z Ożarowa Ożarowski, salvis juribus dissidentium non obstantibus quibusvis protestationibus et exceptionibus. Ierzy Godlewski, Chorąży Czerniechowski cum approbatione laudorum na Seymiku sobie uchwalonym. Seymik 10 Ianuarij we Włodzimierzu y na zmnieyszenie nic Woiewodztwa nie pozwalam Ichmciom PP. Kommissarzom. Posłowie z miast I. K. Mci ktorzy na Konwokacyi byli y przysięgli. Woyciech Sleszkowski, Medicinæ Doctor, Rayca Krakowski. Wentura Bryganty, Rayca Krakowski. Franciszek Zaiglic, Sekretarz miasta Krakowa, Posłowie miasta Krakowa. Paweł Boim, Sekretarz I. K. M. Woyt Wileński, Poseł miasta Wilna. Symon Konstantynowicz, Poseł a communitate miasta Wilna. Ian Gąsiorkowicz, Rayca y Poseł miasta Lwowa. Tomasz Chrząszczewicz, Philosophiæ Doctor Syndyk y Sekretarz miasta Lwowa. Sebastyan Smarczewski, ex communitate Poseł miasta Lwowa. m. p. Wawrzyniec Kazimierz Płaski, Syndyk Sekretarz, Poseł miasta, I. K. M. Poznania, imieniem miasta. m. p.

Stanisław z Sławogory Sławogorski, Sekretarz I. K. Mci.

KONIEC TOMU CZWARTEGO.

REGESTR

KONSTYTUCYI Y PRZYWILEIOW KORONNYCH

w Tomie IV zawartych.

(1641—1668.)

Władysław Czwarty.

(1641—1647.)

Rok. Str.

1641. Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego 5

Dobra stołu naszego, w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim. De reddenda ratione Senatus Consultorum. O odiezdzie Krolow Polskich, za granice Państw Rzeczypospolitey. Konsens na Biskupstwo Płockie. Prowizya Krolewica Iegomości Kazimierza. Prolongacya Trybunału Lubelskiego. Religia Grecka. Restytucya Urodzonego Sylwestra Hulewicza. O porządku sądzenia spraw Seymowych. O tytułach. Ratificatio oekonomii woienney Koronney. Correctura iurium. Seym dwuniedzielny. O indegenatach, y nobilitacyach. Sigillacya Gdańska. O podawaniu dobr Rzeczypospolitey post decessum possessorum. O sublewacyach y gleytach, w Koronie. Fundacya Oycow Kamaldulow. Iura patronatus. Cortesani. Ordynacya Powiatow, Lemburskiego, y Bytowskiego. Kasztellania Woiewodztwa Czerniechowskiego. Kommissya Starostw, a obywatelow Czerniechowskich. O Trybunale W. X. Litewskiego. O Sądach Trybunalskich W. X. Lit. O Pisarzach Trybunalskich. O zniesieniu cła na rzece Dźwinie, za prywatnymi przywileiami. Oeconomia bellica W. X. Lit. O zbiegach do Smoleńska. O cłach Krolewieckich. Evocatio extra forum obywatelow Smoleńskich. Approbacya skryptu W. Xięstwu Lit. ad archivum Regni podanego. Kommissya do rozgraniczenia Woiewodztw Wielgopolskich z Sląskiem, z Margrabstwem, y Pomorstwem. Kommissya Ziemie Wieluńskiey z Sląskiem. Kommissya Woiewodztwa Mazowieckiego z X. Pruskim. O czynieniu sprawiedliwości w miastach W. X. Lit. z strony zbiegłych poddanych. Kommissya Woiewodztwa Podlaskiego, z Xięstwem Pruskim. Indygenat Urodzonego Gebharda Milnheyma. Laudum Seymiku Srzedzkiego. Laudum Woiewodztwa Sędomirskiego. Kommutacya Grodu Bieckiego za Woytostwo. O żołnierzu. Approbacya granic między Woiewodztwem Kiiowskim, a Powiatem Możerskim. Assekuracya zasług Urodzonego niegdy Mikołaia Moczarskiego. Rewizya mostow u wsi Owczar Miasto Krakow. Laudum Xięstwa Zatorskiego y Oświęcimskiego. Zniesienie infamiy z Zieniewicza. Laudum Powiatu Ośmiańskiego. Plac na zbudowanie sklepu, na chowanie ksiąg Ziemskich y Grodzkich Wilkomirskich. Approbatio zamiany Głuchowa, za Grodzisko, Rokutowo y insze. Inkorporacya domu sądowego z placem na Upicie w Poniewierzu do Starostwa Upickiego. Skład winny w Felsztynie. Approbatio laudi Woiewodztwa Sieradzkiego. Approbatio klasztorow Oycow Bernardynow, Piotrkowskich y Widawskich. Approbatio poboru Woiewodztwa Łęczyckiego, Pannom Zakonnym Łęczyckim, uchwalonego. Donacya dworu na Sądy Ziemskie Żmudzkie. Klasztor Panieński w Płocku. O Rokach Ziemskich Woiewodztwa Kiiowskiego. Kommissya rozgraniczenia Kiiowskiego, y Czerniechowskiego Woiewodztw. Okazowanie Woiewodztw Kuiawskich, y Woiewodztwa Ruskiego. Zamiana pola Wolczatycz y Suchrowa Urodzonego Iana Chodorowskiego. Libertacya gruntow Oycow Franciszkanow Sanockich. Naznaczenie summy corce niegdy Urodzonego Hieronyma Wrzeszcza. Libertacye kamienice, na chowanie ksiąg Ziemskich Przemyślskich. Reassumptio konstytucyi, o sluzach na rzece Bugu, y cłach. Gleyt Urodz: Cerekwickiemu. Roki Ziemskie Latyczowskie. Przepi-

Rok. Str.

sanie ksiąg Podkomorskich, y Ziemskich Lubelskich. Libertacya domu w Połocku. Laudum Woiewodztwa Bełskiego. Sklep na księgi Ziemskie Bełskie. Inkorporacya ulic zamkowych do iurysdykcyi Mieyskiey, w mieście Nowogrodku. Plac na dom sądowy w Witepsku. Konfirmacya przywileiu Urodz: Krzysztofowi Mikołaiowi Chałeckiemu, Miecznemu W. X. L. y małżonce iego. Konfirmacya fundacyi Głębockiey Oycom Karmelitanom Bossym. Mieysce sądzenia Rokom Ziemskim Warszaws. Dom sądowy w Smoleńsku. Kancellarya Czerska. Approbacya kommutacyi gruntow, wsi Gutkowa, y Łopacina. Approbacya laudi Ziemie Łomżyńskiey, y donacya placow pustych na ratusz Łomżyński. Przeniesienie Seymiku z Ziemie Nurskiey. Roki Ziemskie Liwskie. Rewizya ksiąg Wyszogrodzkich. Reassumptio konstytucyi o zamku Pokrzywnie. Sądy, y księgi Grodzkie Ziemie Dobrzyńskiey. Przepisanie ksiąg Ziemskich Mielnickich. Grody wieczne w Woiewodztwie Podlaskim. Miasto Skierniewice. Miasteczko Wiskitki. Approbatio domu sądowego w Pińsku. Approbatio kommutacyi gruntow Urodzonego Kamieńskiego, Podczaszego Mścisławskiego, z gruntami cerkiewnemi. O poddanych zbiegłych, Ziem Pruskich. Okazowanie Powiatow Woiewodztwa Pomorskiego. Rewizya ksiąg Woiewodztwa Bracławskiego. Mieysce Horodniczemu w Woiewodztwie Mińskim. Plac w zamku Rzeczyckim na dom sądowy. Porownanie exekucyi Woiewodztwa Czerniechowskiego z Woiewodztwem Smoleńskim. Plac na księgi Starodubowskie. Libertacya domu Erharda Kleinpolda w Warszawie. Miasta y miasteczka Woiewodztwa Inowłocławskiego. Miasto Pińsk. Wolność domu Czaplińskiego w Ostrowey. Przywrocenie do czci Urodzonych, Szczęsnego Kryskiego, Iana Geżewskiego, Stefana Sielickiego, Bogdana Podbipiętę. Piotra Bielskiego, Piotra Byszyńskiego. Approbatio laud Powiatu Orszańskiego. Deputaci do odbierania quarty. Panowie Senatorowie, na rezydencyą przy boku I. K. M. naznaczeni.

1642. Konstytucye y uchwała Seymu dwuniedzielnego Warszawskiego 21

Coaequatio w podatkach. Deklaracya na zapłatę woysku. Zapłata woysku ukrainnemu. Pogłowne żydowskie. Trybunał Radomski. Pospolite ruszenie. O sądach żołnierskich. Kommissya z Ziemią Wołoską. Kommissya od Węgier z Sląskiem. Lustracya Starostwa Krzepickiego. Kommissya z Państwem Moskiewskim. Deputaci do quarty odbierania.

1643. Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego 28

Dokończenie koekwacyi Woiewodztw y Ziem. Continuatio koekwacyi Woiewodztw y Ziem, z przeszłego Seymu anni 1642 pozostałych. Retenta z koekwacyi Seymu przeszłego. Koekwacya Woiewodztw, y Ziem, w podatkach pozostałych, w roku 1642 uchwalonych. O niezaciąganiu długow na Rzpltą. Dochodzenie retent, u Poborcow. Skrypt, ad archivum. Ludzie z Starostw ukrainnych, służbę Rzpltey powinni.

— O podatkach W. X. Litewskiego 33

Pobory, y podatki inne, Seymem teraźnieyszym uchwalone, a w deklaracyach spolnych, Woiewodztw, Ziem, y Powiatow W. X. Lit. wyżey wyrażone, takowym sposobem maią bydź wybierane. Sposob wybierania, y oddawania poborow do skarbu naszego W. X. Lit. Salaria Poborcom W. X. Lit. Czopowe W. X. Lit. Donativum kupcow W. X. Lit. Cło nowo podwyższone, z spławem wodnym W. X. Litew. Pogłowne żydowskie W. X. Lit. Inducta. O wywożeniu wina z Węgier. Pretia rerum. Obrona Smoleńska. Pogłowne żydowskie. Zapłata woysku ukrainnemu. Panowie Senatorowie na rezydencyą do boku naszego naznaczeni, a die 1 Iulij, praesentis. Deputaci do Rawy, na odbieranie quarty. Reces do przyszłego Seymu.

— Kommissya de pretiis rerum et inductis z uchwały Seymu Walnego dnia 27 miesiąca Maia w r. 1643 w Warszawie przy boku I. K. M. odprawowana y postanowiona 39

Rota tedy iuramentu, y na taxę, y na sprawiedliwe oddanie ceł, taka bydź ma. Komory y przykomorki na pograniczu do dawnych nowo przyczynione, okrom komor głownych in Regno zdawna ustanowionych. Komory zaś zdawna postanowione, y ktorych skarb zawsze był in possessione.

— Instruktarz od ktorych towarow do Korony prowadzonych płacić maią podatek Rzpltey należący ab inductis mercibus miasto czwartego grosza, po kopie od sta złotych 42

Kleynoty, złota, y srebra. Towary zaś rozmaite, iako: Złota y srebra ciągnione, y na niciach iedwabie. Sukna. Płotna. Towary rożne cudzoziemskie. Korzenie. Kosmate towary. Likwory. Skory. Bydła. Rynsztunki żołnierskie, iako: Towary Tureckie, ktore Ormianie, Persowie, Grecy, Turcy, do Korony wprowadzaią.

1646. Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego 43

O zaciągu nowego woyska, y rozpuszczeniu iego w Koronie, y w W. X. Lit. Inkor-

Rok. Str.

poracya Łoiowa y Lubecza do W. X. Lit. Skrypt ad archivum. Rewizya dobr od Moskwy przypadłych. Kommissya Moskiewska. Kommissya Szwedzka. Seym extraordynaryiny. Oprawa Krolowey Iey Mci Ludowiki Maryi. Zapłata woysku ukrainnemu. Lauda Koronne, y W. X. Lit. O naprawie murow Smoleńskich, y zapłacie piechocie tameczney. Assekuracya zapłaty piechocie Dynemburskiey. Oddanie retent z niektorych Woiewodztw. Deklaracya o Łubie szlachcicu Polskim. Restytucya do czci Urodzonego Ianusza Weszła z osobami niżey wyrażonemi. Restytucya do czci Urodzonego Iana Kosakowskiego Starosty Wiskiego. Restytucya do czci osob niżey wyrażonych. Restytucya do czci Urodzonego Duczymińskiego, y inszych osob. Relaxacya wieży Urodzonego Podsędka Liwskiego. Naznaczenie PP. Senatorow na rezydencyą przy naszey osobie. Deputaci do odbierania quarty. Deklaracya o podatkach. Naznaczenie czasu odwiezienia tych podatkow do Lwowa. Deklaracya o składnym winnym.

1647. Konstytucye Seymu trzyniedzielnego Warszawskiego 51

Zatrzymanie woyska kwarcianego na Ukrainie. Ordynaryine prowenta. Rewizya łanow wybranieckich. Sum zniesienie z dobr Rzeczypospolitey. Deklaracya do appendicibus w uniwersałach. Aukcya podatku Woiewodztwa Czerniechowskiego. Religia Grecka. Zniesienie reformacyi K. I. M. Cecylii. Sygillacya, w Koronie y w W. X. Litewskim. Limitacya Trybunału Lubelskiego. Kommissya od Węgier. Naprawa murow Smoleńskich. O dekretach Trybunalskich W. X. Lit. O niewywodzeniu koni za granicę. De re iudicata. Cła Pilawskie. Statut W. X. Litewskiego. O Woytowstwach. Ordynacya poczty. Sądy Ziemskie Krakowskie. Myto Szczepanowskie. Miasto Miechow, y Wolborz. Miary y korce Xięstw, Oświecimskiego y Zatorskiego. Skład solny miasta Oświecima. Approbacya resignationis dobr Urodzonego niegdy Mikołaia Miczkowskiego, Kaliskiego Woiewodztwa Poborce. Przeniesienie na inszy czas Sądow Ziemskich Kaliskich. Laudum Poznańskiego, y Kaliskiego Woiewodztw. Sol suchedniowa bałwaniasta Woiewodztwa Sendomierskiego. Aukcya mostowego, miast, Wiślice, Korczyna y Pilzna. Fundacya Urodzonego Iana Lipnickiego. Skład miasta Sędomierza y Tarnowa. O soli suchedniowey Woiewodztwa Krakowskiego, y Xięstwa Zatorskiego, y Oświecimskiego, bałwaniastey. Rewizya mostu u wsi Zernik. Zniesienie myta Xiędza Plebana Rudnickiego W. X. Lit. Sklep na księgi Wilkomirskie. Most pod Grodnem na rzece Niemnie. Approbacya Oycom Iezuitom Grodzieńskim, wsi Horostowa, y folwarku Kiełbasina. Skład w Kownie y Dyneburku. Kommutacya dziesięciny Kowieńskiey. Sol Woiewodztwa Sieradzkiego y Ziemie Wieluńskiey. Libertacya kamienice w Brzezinach ołtarzowi Anioła Stroża. Fundacya Oycow Bazylianow, y Karmelitow, y Panien Grodzieńskich, reguły S. Brygidy. Approbacya funduszu na kaplicę Loretańską przy kościele Franciszkańskim w Zamościu. O membranach Woiewodztwa Kiiowskiego. Komornicy Ziemscy Kiiowscy. Poprawa murow miast Kuiawskich. Roki Ziemskie Lwowskie, y Zydaczowskie, y Sanockie. Składy winne Woiewodztwa Ruskiego. Approbacya rewizyi we wsi Rubieszowicach, y w miasteczku Dobrey y w Strzelcach. Ordo Officialium Woiewodztwa Wołyńskiego na Seymikach y Ziazdach. Rewizya ksiąg w Woiewodztwie Wołyńskim. Zamknienie exekucyi w Rusi, y w Podolu, y w Podlaszu. O duchownych Ruskich tak w Unii, iako y nie w Unii będących. Rewizorowie do rzeki Tyśmienice, y drog złych publicznych w niektorych ziemskich maiętnościach. Zażywanie puszcz w Xięstwie Żmudzkim. Fundacya Oycow Dominikanow Roszyńskich. O sublewacyach y gleytach W. X. Lit. Sklep na xięgi Orszańskie. Fundacya bursy w Smoleńsku. O iurgieltach w skarbie W. X. L. zatrzymanych. Porownanie mieszczan Smoleńskich w mytach z inszemi miasty. Approbacya funduszu Canonicorum Regularium w Wilnie. Karczma Witepska, y kommissya do Uświata y Newla y Wieliża. Zapłata długu Urodzonego Barzikowskiego. Libertacya Dominikanom Brzeskim. O przechodzeniu żołnierskim. Gleyt Urodzonemu Alexandrowi Guiskiemu. Libertacya dworu w Grodnie. Zapłata piechocie Smoleńskiey. O preskrypcyach W. X. Lit. Assekuracya zapłaty piechocie Dyneburskiey. Dom sądowy w Rzeczycy. Wieża Pińska. Konfirmacya Oycom Franciszkanom Pińskim. Poselskie pieniądze. Mińsk. Pieniądze Poselskie Ziemie Inflantckiey. Przyłączenie włoki do kościoła Ulańskiego. Regenci Kancellaryi Płockiey, y Ziem Pruskich. Securitas Oycow Iezuitow, y studentow Toruńskich. Rozgraniczenie Woiewodztw, Ruskiego, Bełskiego, Wołyńskiego. Approbacya funduszu Panien Zakonnych Bełskich. Rewizya Horodelca, y Rudek. O rewizyach. Deklaracya podatku na armatę do zamku Grabowieckiego, z tegoż Powiatu, y Horodolskiego uchwalona. Kommissya Woiewodztwa Mazowieckiego y Podlaskiego, z Xięstwem Pruskim. Puszcz w Woiewodztwie Mazowieckim ochrona. Podwyższenie mostowego y burkowego miastu Warce, y Zabińcowi, y rewizya mostu na rzece Bzurze. Ludzie w mieście Warszawie, Starey y Nowey, bez iurysdykcyi. Stara Warszawa, y Nowa. Dekretowego Pisarza naszego kamienica, y Białeckiego. Opatrzenie iuridyki Wiskiey. Rany obywatelow Ziemie Wiskiey.

Rok. Str.

Okazowanie Ziem y Powiatow wszystkiego Woiewodztwa Mazowieckiego, y Pruskich Woiewodztw. Bory, lasy, Ziemie Wyssogrodzkiey. Rewizya ksiąg Ciechanowskich, y Zakroczymskich. Chowanie ksiąg Powiatu Zembrowskiego, y Kołyńskiego. Libertacya gruntu Oycom Iezuitom Łomżyńskim na Zembrowie. Rewizorowie na plac Kancellaryi y wieże w Rożanie. Podkomorstwo Rożańskie. Rewizya ksiąg Liwskich. Starostwo Nurskie. Seymiki Nurskie. Deklaracya o dożywociech w Podolu. Rewizya ksiąg Sochaczewskich. Sądy Ziemskie Rawskie. O frymarkach starych w Woiewodztwie, y Ziemiach Ruskich. Akta Ziemskie Bielskie y Brańskie, Suraskie, y Tykockie. Approbacya Oycow Dominikanow, y Iezuitow Winnickich. Approbacya fundacyi Collegium Societatis Iesu w Nowogrodku Siewierskim, y pozwolenie fundacyi klasztoru w Bogusławiu, y kupienie Oycom Iezuitom Lwowskim maiętności. Ziem Pruskich wakancye. Rewizya zamku Pokrzywnickiego. Powrocenie gruntow odeszłych od Starostw. Approbacya fundacyi Oycow Iezuitow w Grudziądzu. Zamek Połocki. Approbacya przywileiu Woiewodztwa Połockiego. Summa na Starostwie Eyszyskim. Salaria w miastach Pruskich. Rewizya ksiąg Ziemskich Chełmskich, y Krasnostawskich. Approbacya fundacyi Bonifratellow Łuckich, y Bractwa Łuckiego. Dwory w Winnicy szlacheckie. Approbacya ludi Woiewodztwa Wołyńskiego. Rewizya ludzi służebnych w Rzpltey. Approbacya gleytu Urodzonemu Piotrowi Iakubowi Grodzickiemu. Approbacya gleytow, Urodzonym, Koszakowskiemu y Sokołowi. Prolongacya gleytu Urodzonemu Tomaszowi Szremskiemu. Restytucya do czci niżey mianowanych. Cło nowo podwyższone z spławem wodnym W. X. Litewskiego. Czopowe, y nowe myta W. X. Lit. Pogłowne żydowskie W. X. Lit. Pozwolonych podatkow W. X. Lit. szafunek. Approbacya skryptu między Marszałkami, tak Koronnymi, iako y W. X. Lit. o samym tylko porządku między niemi. Trybunał Skarbowy W. X. Lit.

1647. Uniwersał y deklaracye o podatkach Rzpltey, tak Koronnych iako y W. X. Lit. na teraźnieyszym Seymie pozwolonych 70

Deklaracya o szafunku tych podatkow Koronnych.

Interregnum.

1648. Uniwersał Prymasa Łubieńskiego o śmierci Krola donoszący 72

— Konfederacya Generalna omnium Ordinum Regni et M. D. L. na Konwokacyi głowney Warszawskiey uchwalona 74

Deklaracya W. X. Lit., podatkow y Seymikow.

— Akta Seymu Walnego Elekcyi nowego Krola 87

Porządek na Seymie Walnym Elekcyinym między Warszawą a Wolą, przez opisane artykuły do samego tylko aktu Elekcyi należące, uchwalony y postanowiony. Przysięga Ich Mościow PP. Senatorow, y Deputatow z Koła Rycerskiego. Przysięga Ich MM. PP. Marszałkow. Oznaymienie Krola nowo-obranego, na Seymie Walnym Elekcyi, między Warszawą a Wolą. Assekuracya sum pewnych, przez Ich MM. PP. Kommissarzow na nowy zaciąg we Lwowie zaciągnionych. Deklaracye Woiewodztw y Ziem Koronnych, ratione obrony. Deklaracya W. X. Litewskiego. Pogłowne żydowskie W. X. Lit. Artykuły Pactorum Conventorum, Stanow tey Rzeczypospol: Korony Polskiey, y W. X. Lit. y Państw do niey należących. Iurament Posłow I. K. Mci. Iurament Krola Iego Mci obranego, Iana Kazimierza, super Pacta Conventa, w kościele Iana S. w Warszawie, uczyniony. Iurament Nayiaśnieyszego Krola Iego Mci Iana Kazimierza.

— Suffragia Woiewodztw y Ziem Koronnych, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego 99

Woiewodztwo Poznańskie. Woiewodztwo Krakowskie z Powiatami swemi, także Xięstwo Oświecimskie y Zatorskie. Woiewodztwo Wileńskie z Powiatami swemi, Ośmianą, Lidą, Wilkomierzem, y Bracławiem. Woiewodztwo Sędomirskie, z Powiatami swemi. Woiewodztwo Kaliskie, z Powiatami swemi. Woiewodztwo Trockie z Powiatami swemi. Powiat Grodzieński. Powiat Kowieński. Powiat Upitski. Woiewodztwo Sieradzkie, z Powiatami swemi. Ziemia Wieluńska. Woiewodztwo Łęczyckie, z Powiatami swemi. Xięstwo Żmudzkie. Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie. Woiewodztwo Kiiowskie. Woiewodztwo Inowłocławskie. Ziemia Dobrzyńska. Woiewodztwo Ruskie, z Powiatami swemi. Woiewodztwo Wołyńskie. Woiewodztwo Podolskie. Woiewodztwo Smoleńskie, y Powiat Starodubowski. Woiewodztwo Lubelskie. Woiewodztwo Połockie. Woiewodztwo Bełskie. Woiewodztwo Nowogrodzkie z Powiatami swemi. Woiewodztwo Płockie, z Powiatami swemi. Woiewodztwo Witepskie z Powiatami swemi. Powiat Orszański. Woiewodztwo Mazowieckie, Ziemia Czerska. Ziemia Warszawska. Ziemia Wiska. Ziemia Wyszogrodzka. Ziemia Zakroczymska. Ziemia Ciechanowska. Ziemia Łomżeńska. Ziemia Rożańska. Ziemia Liwska. Ziemia Nurska. Woiewodztwo Podlaskie z Powiatami swemi. Woiewodztwo Rawskie, Ziemia Rawska. Ziemia Sochaczewska. Ziemia Gostyńska. Woiewodztwo Brześciańskie. Powiat Piński. Woiewodztwo Chełmińskie. Woiewodztwo Mścisławskie. Woiewodztwo Malborskie. Woiewodztwo Pomorskie. Woiewodztwo Bracławskie z Powiatami swemi. Woiewodztwo Mińskie z Powiatami swemi. Woiewodztwo y Powiaty Ziemie Inflantskiey. Woiewodztwo Czerniechowskie, y Powiat Nowogrodku Siewierskiego.

Rok. Str.

Ian Kazimierz.

1649. Denunciatio Regis coronati 116

— Literae juramenti praestiti 117

— Confirmatio Generalis jurium 118

— Konstytucye Seymu Walnego Koronacyinego 120

Acta Interregni approbantur. Podymne na Elekcyi pozwolone. Obrona. Woysko quarcianе. Zaciąg na teraźnieyszą potrzebę Rzpltey. Disciplina militaris. Pospolite ruszenie. Pacta z postronnemi. Kommissya do traktatow z Szwedami. Deputaci do boku Krola IMci. Summa Trubecka. Trybunał Koronny. Przyczynienie causarum militarium na Trybunał. Deputaci do Rawy. Odiazd niektorych Ichmciow za granice. Approbatio laudorum. Securitas honorum et bonorum obywatelow, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Bracławskiego, y Czerniechowskiego, Woiewodztw; Ziemie Halickiey, także Krasnostawskiego, y Latyczowskiego Powiatow. Naznaczenie PP. Senatorow na rezydencyą. Restitucya Urodzonego Samuela Bolestraszyckiego. Pozwolenie gleytu pewnym osobom. Recес. Deklaracye Woiewodztw. Deklaracye Wielkiego Xięstwa Lit. Woiewodztw y Powiatow.

— Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego 127

Ordynacya ordynaryinych podatkow Rzpltey, na zapłatę woysku kwarcianemu, et pro stipendiarijs. Podatki ordynaryine Rzeczypospolitey, ktorym nikt ulegać nie ma. Włoki wybranieckie. Prowiant woysku naszemu. Disciplina militaris. Zapłata woyskom naszym Korszuńskim, Zbaraskim, y Zborowskim, tudzież Lwowskiego, Zamoyskiego y Kamienieckiego zaciągu, y praesidium Kudackiego. O niezaciąganiu woysk. O wybieraniu stacyi żołnierskich. Approbacya skryptu ad archivum danego, ratione obrony Rzeczypospolitey. Seym dwuniedzielny. O sądach Posłow Ziemskich na Seymie będących. Approbacya deklaracyi łaski naszey woysku Zaporowskiemu daney. Opatrzenie stołu Krolowy Iey Mci. Konsens na konferowanie dwoyga Opactw Krolewicowi Imci Karolowi. Approbacya fundacyi ecclesiae Collegiatae Klimuntoviensis. Wolność od stacyi żołnierskich wsi Kiełczewa y Korablewa. Wieczność Horola. Arenda bonorum ordinatorum, Wielmożnemu Woiewodzie Sędomierskiemu pozwolona. Uwolnienie od rezydencyi Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego. Kommissya Szwedzka. Kommissya między Małą Polską a Węgrami. Praesidium Kamieńca Podolskiego. Mynica. Reassumptio konstytucyi Seymu przeszłego, de securitate honorum et bonorum, Woiewodztw, Ziem, y Powiatow pewnych. Approbacya funduszu kościoła Zadzimskiego. Nobilitacye Zabuskiego, Iasnoborskiego y Gamze. Zniesienie infamii z Urodzonego Piotra Iakuba Grodzickiego. Restitutio honoris Urodzonym Ianowi Sokołowi, Przecławowi Pisarskiemu, Ianowi Kondrackiemu, y Ianowi Kopczyńskiemu. Zniesienie infamii z Urodz. Stanisława Gowarzewskiego. Restytucya do czci Urodz. Krzysztofa Mikulskiego. Morzkowscy restituti, y Mentycki. Gleyt Grekownom. Kassacya infamii na Iuriewicach otrzymaney. Gleyt Urodzonym, Choynackiemu, y Tomickim dany, także Sokołowskiemu. Restytucya do czci Małachowskiego, y kompanii iego. Lustracya dobr Rzeczyposp. w Koronie. Donatywum kupieckie. Kommissya z Margrabstwem. Kommissya Kurlandzka. Kommissya Ziemie Halickiey, z Państwem Wołoskim. Kommissya Woiewodztwa Mazowieckiego y Podlaskiego, z Xięstwem Pruskim. Kommissya Woiewodztw Wielkopolskich z Szląskiem. Kommissarze między woyskiem naszym Koronnym a woyskiem Zaporowskim. Miasto Lwow. Recес. Koequacya w podatkach; a naprzod retenta niektorych Woiewodztw y Ziem Koronnych, z podatkow przed śmiercią Swiętey pamięci Krola IMci uchwalonych, do skarbu przychodzące. Deklaracye koequacyi do czternastu podymnych się stosuiące, a to a die prima Iunij 1648, ad diem primam Ianuarij 1650, Woiewodztw y Ziem Koronnych. Deklaracye Woiewodztw, y Ziem Koronnych podatkow, tak na zapłatę długow Rzepltey, iako też na żołd extraordynaryinemu woysku uchwalonych.

— Konstytucye W. X. Litewskiego 145

Kockwacya Woiewodztw y Powiatow W. X. L. wydatku dziesiąci poborow z Konwokacyi y Elekcyi na potrzebę Rzeczypospolitey uchwalonych. Securitas granic Wielkiego Xięstwa Lit. Zapłata woysku W. X. Lit. y Kommissarze do tey zapłaty naznaczeni. Podymne w Wielkim Xięstwie Lit. Kommissya do zapłaty piechocie Smoleńskiey. Pogłowne

Rok. Str.

Tatarskie W. X. Lit. Pogłowne żydowskie W. X. Lit. Szafunek tych podatkow y czas wybierania. Kommissya Brzeska. Wieczność Wielmożnemu Staroście Żmudzkiemu, Hetmanowi Polnemu W. X. Lit. Gratitudo pewnym żołnierzom W. X. Lit. Ordynacya poszty W. X. Lit. Deklaracya W. X. Lit. podatkow y Seymikow.

1650. Konstytucye y uchwała Seymu dwuniedzielnego Warszawskiego. . . . 152

Approbacya Kommissyi Lubelskiey, y dekretow Trybunalskich, ex occasione et remissione teyże kommissyi ferowanych. Kommissya na supplikę woyska naszego Zaporoskiego. O szlachcie zostawaiącey przy woysku Zaporoskim do deklaracyi łuski naszey pod Zborowem uczynioney. Pospolite ruszenie. Securitas y praesidium miasta Krakowa, także bespieczeństwo miast innych Koronnych y W. X. Lit. Praesidium Kamieńca Podolskiego. Disciplina militaris. Approbacya skryptu ad archivum danego. Trybunał Radomski. Donativum kupieckie. Pogłowne żydowskie. Subsidium K. I. M. Angielskiemu. Opatrzenie miasta Lwowa. Approbacya pewnych przywileiow. Nobilitacye wiernych Kozakow. Deputaci do Rawy. Naznaczenie PP. Senatorow na rezydencyą, przy boku I. K. M. a 1 Martij, w roku przyszłym 1651. Deklaracya Woiewodztw.

— Konstytucye W. X. Litewskiego 158

Approbacya Kommissyi W. X. L. do zapłaty woysku z Seymu przeszłego naznaczoney. O retentach podymnego W. X. Lit. Zapłata woysku W. X. Lit. Kommissarze do niey. O popisach W. X. Lit. Securitas Smoleńska. Trybunał Skarbowy W. X. Lit. Czopowe w W. X. Lit. Donativum kupieckie. Tatarowie Wielk: Xięstwa Litew: Zastawnicy y arenrze W. X. Lit: Pogłowne żydowskie W. X. Lit. O poczcie W. X. L. w mieście Wileńskim ordynowaney. Wydawanie podatkow W. X. L. y szafunek. Deklaracye W. X. Litewskiego. Cło nowo podwyższone zwyczayne z pławem wodnym W. X. Lit. Auctio subsidionum na zapłatę długow W. X. Lit.

— Instruktarz wybierania cła, pod tytułem aukcya subsidiorum, na teraźnieyszą potrzebę Rzeczypospolitey tak ab evectis iako inductis mercibus, od wszystkich Stanow W. X. L. duchownych y świeckich; cujuscunque status et praeeminentiae na Seymie r. 1650 pozwolonego 162

Materye iedwabne. Iedwabie. Złoto. Sukna. Futra. Towary Ormiańskie. Rzeczy szodskie y kramarskie. Korzenie.

1652. Konstytucye Seymu Warszawskiego skroconego 165

Skrocenie Seymu. Instrukcya na kommissyą traktatow Szwedzkich. Deklaracye podatku Beresteckiego na suplement woyska. Trybunał Radomski. Kommissya do zapłaty woysku. Obrona. Poena perduellionis na Hieronimie Radziciowskim przeszłym Podkanclerzym Koronnym. O wybrańcach. Limitacya Trybunału Koronnego. Approbatio laudorum. Retenta Ziem Pruskich. Rachunek Ziemie Łomżeńskiey. Dochodzenie pewnego wydatku Woiewodztwa Krakowskiego. Abiurata Ziemie Ciechanowskiey. Wieczność Ianuszowicz. Seym dwuniedzielny. Porządek około zachowania żołnierza. Uwolnienie od stacyi włok Częstochowskich. Zapłata długu Wielmożnemu Woiewodzie Ruskiemu. Odpuszczenie sum w skarbie przebranych. Rewizya dobr pewnych w Woiewodztwie Lubelskim, y wsi Rzewuzysk; w Drogickim Powiecie. Kommissya między Sląskiem a Ziemią Wieluńską. Deputaci do odprawy Poselstwa Zaporoskich Kozakow. Consens odiazdu Wielmożnemu Woiewodzie Brzeskiemu. Żydzi Koronni. Restituti do czci. Praesidium y prowiant Kamieńcowi. Opatrzenie Lwowa. Miasto Krakow. Zamek Halicki. Kupcy. Deputaci do Rawy. Zapłata woysku W. X. Lit. y Kommissarze do zatrzymania woyska. Rachunki skarbu W. X. Lit. O podatkach W. X. Lit. Czas wydawania podatkow W. X. Lit. y szafunek onych. Donativum kupieckie W. X. Lit. Pogłowne żydowskie W. X. Lit. Pogłowne Tatarskie. Mynica W. X. Litewskiego. Approbatio laudorum W. X. Lit. Opatrzenie Smoleńska. Zamek Połocki. Municya Pińska. Opatrzenie Dynemborku. Trybunał W. X. Lit. Wieczność Kasple Urodzonemu Grzegorzowi Mirskiemu Strażnikowi W. X. Lit. O wywożeniu saletr. Uwolnienie Poborcow W. X. Lit. od dekretow Kommissarskich. Restitutio Urodz: Bandymiera. Libertacya miastom Krzyczewowi, y Mścisławowi. Libertacya domow w Nowogrodku. Miasto Nowogrodek. Indygenat Xiążęcia Saskiego. Iana Udalryka Szaffgoca. Krzysztofa Houwalta. Mikołaia Konstantego Gisse. Klaudiusa Herpina z Perpessu. Kozaka Kresy. Naznaczenie Panow Senatorow na rezydencyą przy boku naszym a prima Martij, w roku przyszłym 1653. Deklaracye Woiewodztw y Ziem. Deklaracya W. X. Litew.

1653. Konstytucye y uchwała Seymu dwuniedzielnego w Brześciu Litewskim odprawowanego 183

Zapłata woyskom Koronnym, starego y nowego zaciągu. Approbatio skryptu ad archivum danego. O zapłacie woysku W. X. Lit. O podatkach Beresteckich. Obostrzenie disciplinae militaris. O nieprzechodzeniu woysk Koronnych za granice W. X. Lit. O władzy Hetmańskiey. O dalszey obronie Rzeczypospolitey. O Generale Artyleryi W. X. Lit. Deputaci z Koła Poselskiego do umowienia y wyprawienia pewney legacyi. Subsidium artyleryi Koronney. O wybrańcach. Securitas Smoleńska. Beneficium zatrzymania spraw na Trybunale Lubelskim. O Zbarażu, y innych dobrach, obozami Koronnemi spustoszonych. Summa Trubecka. Donatywa simpla W. X. Lit. Praesidium miastu Lwowu. Praesidium miasta Kamieńca. O bespieczeństwie drog ku pieckich. O elekcyi Deputatow Woiewodztwa Wołyńskiego. Securitas Woiewodztw y Ziem Pruskich. Warunek PP. Senatorom, y Posłom Seymu teraźnieyszego, w sprawach sądowych w W. X. Lit. Exempty żołnierzom w Trybunale Koronnym. Odpuszczenie summy z skarbu wziętey, Urodzonemu Pisarzowi Polnemu Koronnemu na okup iego. Trybunał Skarbowy W. X. Lit. Zniesienie kondemnat Trybunalskich, in vim termini tacti, et per evocationem obtentarum. Zniesienie kondemnat Trybunalskich, ad citationem ex Officio Iudicis Deputati Tribunalis Regni obtentarum. O podatkach miast Spiskich. Kommissya na przeprawienie portu W. X. Lit. do Krolewca. Zamiana żupy Urodzonego Iana Zaleskiego, Kuchmistrza Koronnego. Rewizya włok wybranieckich Ziemie Mielnickiey, y Halickiey. Konsens na lat sześćdziesiąt na Dubney y Strzelcach Urodzonemu Leszczyńskiemu, Podkomorzemu Brześciańsk: pozwolonych. Nagroda kosztow Wielmożnego Paca, Woiewody Trockiego. Obrona domowa Woiewodztw niektorych. Assekuracya Deputatow Trybunału Radomskiego. O rachunkach podatkow Ziem, Lwowskiey, Wiskiey, Łomżeńskiey, Liwskiey, Sochaczewskiey. O obywatelach Powiatu Starodubowskiego. Rachunek Woiewodztwa Łęczyckiego. Retenta Ziemie Wyssogrodzkiey. Odłożenie na przyszły Seym, desiderij Wielmożnego Kasztellana Trockiego. Exempt Urodzonemu Wierzbowskiemu, Chorążemu Łęczyckiemu. O Urzędach Ziemie Łukowskiey y Powiatu Grabowieckiego. Approbacya actorum Suraza y Choiewa. Rewizya xiąg Ziemskich Lwowskich. Fundacya Oycow Karmelitow Kamienieckich. Pozwolenie na odiazd ad exteros, Urodzonemu Kasztellanowi Sanockiemu. Miasto Sokal. Przywiley na Babieniec. Zakonnice Bełskie. Approbacya fundacyi Wielmożnych Sapiehow. Approbacya kassacyi z infamii Urodzonego Tomasza Szczawińskiego. Kommissya między Koroną y Sląskiem. Approbacya prawa Maydeburskiego miastom Słuckowi y Kopylowi. Władyctwo Przemyślskie. O dekrecie Trybunału Radomskiego na Urodzonym Podsędku Sanockim otrzymanym. Libertacya kamienice Oycow Karmelitow Bosych Wileńskich. Iurament Urodzonego Pawła Witkowskiego, Poborce Krakowskiego. Approbacya Oycow Bernardynow y Dominikanow Orszańskich fundacyi. Rachunki Ziemie Łomżeńskiey. Fundacya Oycow Karmelitanow w Czawszach. Fundacya Oycow Augustinianow w Michaliskach. Zniesienie infamii z Towarzystwa Urodzonego Kazanowskiego, Kasztellana Halickiego. Restitutio do czci rożnych osob. Restitutio do czci Urodzonego Stephana Łady. Zniesienie kondemnat Seymowych z mieszczan Zamoyskich. Czas wniesienia nowych podatkow W. X. L. do skarbu, y szafunek onych. Czas wniesienia ostatnich przeszłych podatkow W. X. L. Czopowe W. X. Lit. Cło nowo podwyższone w W. X. Lit. Donativum kupcow Koronnych. Donativum kupcow W. X. Lit. O żydach Koronnych. Podymne, y pogłowne żydow W. X. Lit. Koequacya W. X. Lit. z podatkow dwunastu podymnych, ad proportionem ostatniey raty szesnastu podymnych anni 1650. Deklaracye Woiewodztw Koronnych. Deklaracye Woiewodztw y Powiatow W. X. L.

1654. Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego 204

Zapłata woysku. Skrypt ad archivum. Trybunał Radomski. Sposob dochodzenia zatrzymanych retent. O władzy Hetmańskiey. O substytucie Pisarza Polnego. Pospolite ruszenie. Zatrzymanie woyska w służbie Rzepltey. Securitas dobr naszych. Zastawa ekonomii Nowodworskiey. Approbacya laudorum. Odłożenie pewnego skryptu na przyszły Seym. Koekwacya względem wyprawy w Brześciu do braci wziętey. Securitas honorum et bononorum Woiewodztwa Kiiowskiego, Bracławskiego, y Czerniechowskiego O wydawaniu soli szlacheckiey Woiewodztwom wszystkim, y słuszna cena przedawania iey. Fundacya Panien Zakonnych od Nayiaśnieyszey Małżonki naszey Krolowy Ieymci Ludowiki Maryi. Deklaracya płacenia podatkow. Menica. Assekuracya Ziemie Chełmskiey. Assekuracya sum potomkom Urodzonego Iana Werdy Podkomorzego Pomorskiego. Sposob obierania Posłow y Deputatow w Woiewodztwie Lubelskim. Władyctwo Przemyslskie. Aukcya symple Drohickiey. Exekucya z retentorow czopowego Ziemie Łomżeńskiey. Approbacya pewnych przywileiow. Praesidium miasta Lwowa. Cło Gnieźnińskie. Deklaracya szlachectwa Kadłubowskich. Deklaracya o retentach Ziemie Przemyslskiey. Gościniec Wołoski. Libertacya dworu Naywielebnieyszego X. Arcybiskupa Gnieźnińskiego; y approbacya przywileiu W. Podskarbiemu Koronnemu. Nowe osady. Donatywa kupiecka. Pogłowne żydowskie. Indygenat Dziboniego. Nobilitacya Mikołaia Hadziewicza. Nobilitacya Iana Warteryszowica. Prowiant Kamieniecki. Zniesienie kondemnaty z Urodzonego Podstolego Ko-

Rok. Str.

ronnego. Restytucya pewnych osob do czci. Gleyt pozwolony pewnym osobom. Lustracya dobr Rzpltey w Koronie. Deputaci do Rawy. Senatorowie, ktorzy przy boku naszym rezydować będą. Deklaracye Woiewodztw y Ziem Koronnych.

1654. Konstytucye W. X. Litewskiego 216

Pospolite ruszenie W. X. Lit. Zapłata woysku W. X. Lit. O Pisarzu Polnym W. X. Lit. Disciplina militaris. Koekwacya W. X. Lit. Sposob wyciągania retent W. X. Lit. Securitas Smoleńska. Czas wniesienia podatkow W. X. Lit. do skarbu, y szafunek onych. Ubespieczenie na tym Seymie w usłudze Rzeczypospolitey będących. Summa Trubecka. Obrona miasta Mińska. Obrona Witepska. Municya zamku Brzeskiego. Obrona Mścisławia. Pewne miasta pogorzałe w W. X. Lit. Pogłowne żydowskie W. X. Lit. Przywrocenie do czci pewnych obywatelow W. X. Lit. Indigenat Urodzonemu Ianowi Wilhelmowi Donowaiowi. Deklaracye Woiewodztw y Powiatow W. X. L.

1655. Konstytucye Seymu dwuniedzielnego Warszawskiego 221

Skrocenie Seymu. Sprawa Smoleńska. Odłożenie pewnego skryptu na przyszły Seym. Wyprawa piechoty łanowey. O pospolitym ruszeniu. Retenta Wielk: Xięstwa Lit. Disciplina militaris W. X. L. Wyprawa piechoty z dobr naszych Krolewskich. Subsidium artyleryi Koronney. Obrona Poznańskiego, y Kaliskiego Woiewodztwa. Substancya Pisarza Grodzkiego Poznańskiego. Assekuracya miasta Poznania. Summa Trubecka. Approbatio laudorum W. X. L. Zapłata woysku W. X. Lit. O tych co z woyska powyieżdżali y chorągwie pozwiiali. O tych ktorzy potrzeby omieszkali. O swowolnych wolentaryuszach, y tych, ktorzy zaciągnąwszy się, chorągwie pod oboz odprowadzać, y uciekać od nich zwykli. Ubespieczenie tych, ktorzy na Seymach na usłudze Rzeczypospolitey zostawaią. Rachunek w Woiewodztwie Sendomirskim. O poborach Ziemie Bielskiey. Sposob wydawania podatkow publicznych z miasta Lublina. Czopowe Wielk. Xięst. Lit. Czas wniesienia podatkow Wielk. Xięstwa Lit. Cło nowe podwyższone. Praesidium miasta Lwowa. Pospolite ruszenie W. X. Lit. Trybunał Radomski. Trybunał Skarbowy W. X. Lit. Deputaci do instrukcyi na uspokoienie Ukrainy oboyga narodow. Municya zamku Brzeskiego. Securitas Bychowa. Opatrzenie Hłuska. Praesidium miasta Słucka. Praesidium zamku Bracławskiego. Surrogacya Brzeskiego Pisarza. Restrykcya libertacyi. Restauracya zamkow Belskiego, Grabowieckiego, y Rubieszowskiego. O libertacyach. Approbacya skryptu ad archivum danego. Komory Koronne. Securitas honorum et bonorum obywatelow Smoleńskiego, Połockiego, Witepskiego, Mścisławskiego, Woiewodztw; Starodubowskiego, Orszańskiego, Możyrskiego, Rzeczyckiego, Powiatow. Porządek, iako się ma żołnierz zachowywać na stanowisku y w ciągnieniu. Pretensye Ziemie Drohickiey. Abjurata conflagratorum. O nieprzechodzeniu żołnierza Koronnego za granicę W. X. Lit. O tych placach, na ktorych kościoły zasiadły. Obrona domowa Ziemi Przemyskiey y Sanockiey. Approbacya przywileiu na kramy Warszawskie. Miasto Merecz. Approbatio laudorum. Decreta in contumaciam, y przeciw exemptom Hetmańskim. Zniesienie infamii z Urodzonych Stefana Gorskiego, Iana Choynowskiego, y Kazimierza Kosowskiego. Restitucya Wacława Pokłońskiego, y szlachty ktora z nim nazad powrociła. Auctio subsidiorum W. X. Lit. Pogłowne żydow W. X. Lit. Żydzi Koronni. Donativum kupieckie. Zachowanie prowiantu Kamienieckiego. Woiewodztwo Wołyńskie. Praesidium Kamieńca, y Woiewodztwa Podolskiego. O Poborcach szlachtę aggrawuiących. Lex sumptuaria, durante bello. Deklaracye Seymikow Koronnych. Deklaracye Woiewodztw y Powiatow Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

1658. Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego 238

Sekta Aryańska. Approbacya pactorum z Krolem Imcią Węgierskim y Czeskim, a teraźnieyszym Cesarzem IMcią. Approbacya pactorum z Krolem IMcią Duńskim. Approbacya pactorum z Kurfirsztem IMcią Brandeburskim. Sądy z retentorami Woiewodztw y Ziem Koronnych, y W. X. Lit. Trybunał Radomski. Approbatio laudorum. Kommissya do zapłaty woysku Koronnemu. Assekuracya wydatkow woiennych I. Wielmożnemu Pawłowi Sapieże Woiewodzie Wileńskiemu Hetmanowi Wielkiemu W. X. Lit. Ordynacya woyska. Kredyt woysku. O desertatach. Deklaracya sprawy Smoleńskiey. Koekwacya. Assekuracya summ Krolestwu Ich Mciom. Czopowe. Akcyza. Kommissya do zapłaty woyskom W. X. Lit. Czopowe Wielkiego X. Lit. Kommissya do mienice. Deputaci z Senatu, y z Koła Poselskiego do approbacyi pewney kommissyi. Auctio proventu Rzeczyposp: z dobr naszych. Kommissya na rewizyą skarbu Koronnego. Akcyza W. X. Lit. Prowiant. Disciplina militaris w Koronie y W. X. Lit. Approbatio regimentarstwa w W. X. L. Iaśnie Wielm. Pawła Sapiehy Woiewody Wilen: Hetmana W. X. Lit. Kommissya Szwedzka. O rabownikach y kupach swawolnych w Koronie y w W. X. Lit. Odłożenie liczby, y assekuracya Wielmożnemu Podskarbiemu y Hetmanowi Polnemu W. X. L. Pospolite ruszenie. Approbacya exemptu woysku danego W. X. L. Gratitudo pewnym żołnierzom W. X. L. Ubespieczenie

Rok. Str.

tak PP. Senatorow iako y Posłow Ziemskich, na Seymie w usłudze Rzeczypospolitey będących, y dobr onych. Assekuracya niektorym osobom. Ochrona osob y dobr exulum W. X. L. Securitas honorum et bonorum obywatelow Woiewodztw y Ziem ktorych akta przez nieprzyiaciela popalone są albo zabrane. Kommissya do rozgraniczenia Wwdztw Poznańskiego y Kaliskiego z Sląskiem y Margrabstwem. Kommissya na przeprawienie portu W. X. Lit. do Krolewca. Kommissya między Sląskiem, a Ziemią Wieluńską. Kommissya między Woiewodztwem Podolskim a Ziemią Halicką y Ziemią Wołoską. Czas wniesienia podatkow W. X. Lit. y szafunek onych. Opactwo Sieciechowskie do Biskupstwa Łuckiego przyłączone pro hac sola vice. Nagroda zasług Urodzonego Ięndrzeia Sokolnickiego żołnierza naszego. Zniesienie exekucyi woyskowey tak w Koronie, iako y w W. X. Lit. Approbacya przywileiu Urodzonego Krzysztofa Kawieckiego Pisarza naszego Ziemskiego Podolskiego. Assekuracya summy na Starostwie Człuchowskim. Approbacya skryptu ad archivum danego. Pospolite ruszenie Wielkiego X. Lit. Disciplina militaris W. X. Lit. Władyctwo Przemyslskie. Panny Zakonne Przemyslskie za Sanem. Naznaczenie czasow Rokom Ziemskim Poznańskim y Kościńskim. Securitas spraw zginionych y akt popalonych pod czas woyny w W. X. Lit. Rewizya pewnych wsi Wwdztwa Płockiego. Libertacya gruntu w Makowie. Pozwolenie Wielmożnemu Woiewodzie Sendomirskiemu pewnych ceł w Iazłowcu. Uwolnienie od długow w skarbie winnych Wielm. Ierzego Hlebowicza Starosty Żmudzkiego. Assekuracya summy Szlachetnemu Barkmanowi Sekretarzowi naszemu. Miasto Krakow. Kommissya Krakowska. Cło nowe podwyższone W. X. Lit. Auctio subsidiorum W. X. Lit. Miasto Lwow. O rewizyach ksiąg Ziemskich Lwowskich y przepisaniu ich. Fortece Rzeczypospolitey. Donativum kupieckie W. X. Lit. Pozwolenie arendy Urodzonemu Franciszkowi Margrabi na Mirowie Myszkowskiemu Staroście Korytnickiemu dobr ordynacyi podległych. Akademia Krakowska. Kommissya z woyskiem W. X. Lit. Mazowsza, Podlasia, y Lubelskiego Woiewodztwa. Trybunał Skarbowy W. X. Lit. Miasto Poznań. Assekuracya Poznańska. Forteca Halicka. Iasna Gora Częstochowska. Obwarowanie y dokończenie fortece Brzeskiey. Assekuracya summy kościoła katedralnego Wileńskiego y kaplice S. Kazimierza. Pozwolenie akcyzy miastu Gdańsku. Ubespieczenie miasta Gdańska. Sigillatio sukien. Naprawa grobli. Approbacya fundacyi Oycow Dominikanow w Wasiliskach. Assekuracya summy Wielmożnemu Woiewodzie Czerniechowskiemu. Uwolnienie mieszczan Lubelskich. Grod Warszawski. Rewizya miasta Piotrkowa y klasztorow. Koequacya podatkow Powiatu Wilkomirskiego, Upitskiego, Kowińskiego, y Xięstwa Żmudzkiego. Warunek podpisow Urodzonych Podsędka, y Pisarza Ziemskiego, Urzędnikow Grodzińskich. Prezydium miasta Kamieńca Podolskiego. Miasto Przemyśl. Miasto Sendomierz. Summa Trubecka. O Urzędach Ziemskich. Fortyfikacya miast. Wieczność Urodzonemu Formhaldowi z Ludenhausu Wolfowi Staroście Dyneburskiemu. Zamek Wieluński y Ostrzeszowski. Opatrzenie iurydiki Grabowieckiey. Assekuracya pewnych wydatkow W. X. L. Indygenaty Konsyliarzow Kurfirsta IMci Brandeburskiego, Urodzonych, Ottona Barona de Schuerin, Iana z Howerbeka, y Wawrzyńca Krzysztofa Somnicza. Indygenat Urodzonego Henryka de Gordon, Margrabie Huntilaeum. Indigenat Urodzonego Stefana Ballusa. Indygenat Urodzonego Franciszka Andrault de Buy. Indygenat Urodzonego Piotra de Nouersz. Indygenat Schmieden Burgrabiemu Gdańskiemu. Indygenat Frydrycha Ehler. Indygenat Iana Wahla. Indygenat Walentego a Wonter Oberstera Gdańskiego. Indygenat Urodzonego Gerharda Proenen Starosty Sobowickego. Indygenat Urodzonego Abrahama von Geheme. Indigenat Urodzonym Kolmerom. Indygenat Urodzonego Iana Magnusa Ochapa. Indygenat Urodzonym Schwartzwaldom. Nobilitacya Grzegorza Barkmana Sekretarza naszego. Indygenat Ierzego Kocha. Indygenat Urodzonych Stanisława, Woyciecha Xiędza Iana Baryczkow. Indygenat Urodzonym Boratinim. Indygenat Urodzonego Franciszka Delpacego. Indygenat Urodzonego Iana Iakuba Bonellego. Indygenat Urodzonych Iuryce Radanowica, Marka Sefera Tolińskiego. Nobilitacya Urodzonego Iana Turoszowica Wieniawskiego Sekretarza naszego. Nobilitacya Kasprzyckich. Nobilitacya Urodzonego Iana Michała Złotorowicza. Nobilitacya Grzegorza Szeferowicza Rotmistrza, Michała Michałowicza, Stefana Bokusza, Mikołaia Groszykowskiego, Mikołaia Szuniewskiego, Gabryela Dabiszę, Mikołaia Pawlickiego żołnierzow. Nobilitacya Urodzonego Andrzeia Zalskiego. Zniesienie kondemnat z Urodzonego Pisarza Polnego. Zniesienie infamii z Urodzonego Melchiora Stockiego. Zniesienie infamii z Urodzonych Iana Brzezińskiego, Ioba Suchcickiego, y inszych. Zniesienie pewnych infamii osob od woyska zaleconych. Zniesienie kondemnat z pewnych osob. Woytostwo Drozdowskie. Pogłowne żydowskie Koronne. Pogłowne y podymne żydowskie W. X. L. Pogłowne Tatarskie w W. X. Lit. Chorąstwo Buskie y Horodelskie. Gleyt Urodzonemu Rzeczkowskiemu. Sądy Ziemskie Włodzimirskie. Miasta nasze Bochnia, Wieliczka, y Olkusz. O possessyach y dzierżawach dobr Inflantskich. Leżenie ksiąg Ziemskich Belskich. Deputaci do Rawy. Rezydenci przy boku naszym. Deklaracye Woiewodztw, y Ziem Koronnych. Deklaracye Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Rok. Str.

1659 Konstytucye Seymu extraordynaryinego Warszawskiego 272

Deklaracya konstytucyi o Aryanach. Konstytucye Seymu przeszłego. Kommissya Lwowska Sposob odprawowania kommissyi Lwowskiey. Ubespieczenie Panow Senatorow y Posłow Ziemskich. Coaequatio. Approbatio landorum. Powrocenie assekuracyi Wielmożnym Woiewodzie Sendomirskiemu, y Marszałkowi Wielk: Koron: Kommissya Szwedzka. Konfirmacya praw Krolowey Iey Mci. O werbunkach nowych. O niedawaniu assygnacyi na dobra szlacheckie. Pospolite ruszenie. Porządek altylleryi. Ordynacya woyska. Hyberna O dochodzeniu krzywd. O skryptach in archivum. Rewizya skarbu Koronnego. O mennicy. Lustratio dobr Rzeczypospolitey. Cło Koronne. Akcyza ab utensilibus. Ordynacya poczty. Assekuracya sreber kościołow rożnych dyecezyi. Donitivum kupieckie. Pogłowne żydowskie. Approbatio Sądow Skarbowych po Woiewodztwach. De modo concludendi Seymow. Deputaci z Senatu, y z Koła Poselskiego do approbacyi pewnych kommissyi. Prowiant woysku Pruskiemu. Amnistya woyskowa. Exempty żołnierskie. Assekuracya zasług woysku na dobrach Rzeczypospolitey. Zaciągnienie summ na dobra Rzeczyposp: Assekuracya nienaruszoney cnoty woysk Koronnych, y ukontentowania względem krwawych zasług. Assekuracya Wielmożnych Hetmanow. Executio pactorum z Kurfirsztem Iego Mcią zawartych. Szpitale żołnierskie. Assekuracya expens Wielmożnego Woiewody Krakowskiego. Assekuracya wydatkow Wielmożnego Marszałka Wiel: Koronnego. Nagroda zasług Wielmożnego Woiewody Ziem Ruskich. Nagroda zasług Wielmożnego Woiewody Podlaskiego. Liquidacya summy Wielmożnego Woiewody Czerniechowskiego. Satisfakcya wydatkow Urodzonego Kasztellana Wołyńskiego. Urodzonemu Iaskolskiemu Strażnikowi woyskowemu emphyteusis. Approbacya rewizyi zamku Halickiego. Forteca Rakowiecka. Skład winny pozwolony Urodzonemu Ianowi Pieniążkowi Skarbnikowi Przemyślskiemu, żołnierzowi. Zniesienie infamii z Urodzonego Seweryna Kleszczowskiego. Zniesienie infamii z Urodzonego Ciecholewskiego. Relaxatio żołnierzow. Zniesienie infamii z Urodzonych Kowalowskiego, Rączkowskiego, Kasiowskiego, Krusińskiego. Relaxacya Kuczborskiego. Zniesienie infamii z Urodzonych Rozna y Gorzyńskiego. Zniesienie infamii z Urodzonych Adama Sławkowskiego, y Alexandra Tymińskiego. Gleyt Urodzonemu Choynackiemu. Prorogatio gleytu Urodzonemu Stefanowi Leśniowskiemu. Relaxatio infamii na Urodz: Smigielskich. Pozwolenie gleytu Urodzonym Zeliborskiemu, Ustrzyckiemu, y Rożniatowskiemu. Gleyt Urodzonym Oborskim, y Wilkanowskiemu. Assekuracya Urodzonemu Podkomorzemu Podlaskiemu, Rothmistrzowi naszemu. Reassumptio statutu o dobrach dziedzicznych przez obozy zniesionych. Assekuracya summy Urodzonemu Mikołaiowi Gębickiemu. Diplomata Wielmożnego Wdy Kaliskiego. Zniesienie kondemnaty z Urodzonego Ludwika Woroszyła. Securitas iurium Powiatow Lemburskich y Bytowskiego. Miasto Gdańsk. Approbacya przywileiow miastu Puckowi. Kupcy Lwowscy. Poborcy Woiewodztw Lubelskiego, Płockiego, Bełskiego, Podlaskiego, Ziemie Wyssogrodzkiey, y Rożańskiey. Executio Exaktorow, retentorow Ziemie Czerskiey. Assekuracya miast naszych y wszelakich prowentow publicznych. Kommissya do fortyfikacyi Krakowa. Fortyfikacya Poznańska. Fortyfikacya Lwowa. Deklaracya przywileiu miasta Lwowa. Miasto Kamieniec-Podolski. Praesidium Kamieńca Podolskiego. Prowiant Kamieniecki. Kommissya Woiewodztwa Podolskiego z Wołochami. Kwit Wielmożnemu Podkanclerzemu Koron. Reassumptio commissionis z woyskiem W. X. Lit. Woiewodztw, Lubelskiego, Mazowieckiego, Podlaskiego, y Ziemie Chełmskiey. Kommissya z Xięstwem Pruskim, Płockiego y Mazowieckiego Woiewodztw. Surrogacya Krakowska. Surrogacya Poznańska y Kaliska. Surrogacya Radomska. Surrogacya Brańska. Rewizya Ziemie Wyszogrodzkiey. Kommissya Warszawska. Rewizya ksiąg Warszawskich. Kommissya między Sląskiem a Ziemią Wieluńską, y Powiatem Ostrzeszowskim. Kommissya na rozgraniczenie z Sląskiem Woiewodztw Poznańskiego, y Kaliskiego. Kommissya względem zamku Przemysłskiego. Władyctwo Przemysłskie. Miasto Przemyśl. Panny Zakonne Przemysłskie za Sanem. Kommissya od Wołoch, y od Węgier z Ziemią Halicką. Kommissya od Węgier y Siedmigrodzkiey Ziemie z Ziemią Przemysłską, y Sanocką. Rewizya desolacyi Ziemie Wiskiey. Rewizya zamkow Sieradzkiego, Wschowskiego, Wieluńskiego, Ostrzeszowskiego. Przedanie wsi Kopylowa. Oycowie Iezuici Poznańscy. Klasztor Panien Zakonnych S. Benedykta w Poznaniu. Rewizya konwentu Oycow Bernardynow w Poznaniu. Approbacya rewizyi klasztorow Oycow Bernardynow, y Oycow Franciszkanow, w Piotrkowie. Rewizya wsi klasztoru Ołobockiego. Rewizya ksiąg Ziem: y Grodzkich Podolskich. Przyięcie desertat y libertacya Oycow Karmelitow Bosych Pustelnikow. Indygenat Urodzonego Gwilhelma Orssettego. Kondemnaty na Urodz: Greku suspenduntur. Seymiki y Elekcye Woiewodztw Ukrainnych. Infames et banniti w Koronie y W. X. Ruskim mieysca mieć nie mogą. Dygnitarstwa y urzędy obywatelom Woiewodztwa Kiiowskiego. Conservati Woiewodztwa Kiiowskiego. Rozgraniczenie Ziem Kiiowskich. Wsi Łopienniki. Deklaracya szlachectwa Urodz: Pawła Tetery. Nobilitacya y nadanie Theodozemu Thomkiewiczowi. Nobilitacya y nadanie Paparze. Nobilitacya Krzysztofa Peretyatkowicza.

Rok. Str.

Kommissya Hadiacka.

Approbacya kommissyi Hadyackiey. Kommissya do dobr cerkiewnych. Duchowni religiey Greckiey. Deklaracya łaski naszey woysku Zaporoskiemu: Nobilitacya Nam, y Rzpltey dobrze zasłużonych z woyska Zaporoskiego. Approbacya Terechtimirowa. Danina wieczna Lubomla y Baru. Danina Urodz: Danielowi Wyhowskiemu. Danina Urodz: Konstantemu Wyhowskiemu. Deklaracya łaski Urodzonemu Ierzemu Chmielnickiemu. Deklaracya łask Tymoszowi Nosaczowi. Danina Urodz: Hrehoremu Hulanickiemu. Danina Stęblowa. Deklaracya łaski naszey Szlachetnym Sulimom. Nobilitacya Zarudnego. Deklarac: łaski naszey Hreoremu Leśnickiemu. Nobilitacya Wasiła Złotarenka Złotarzewskiego. Danina Kamionki y Meszney, Urodzonemu Prokopowi Wereszczacze, y nadanie tytułu Wiernosłow. Nobilitacya Iana Kowalewskiego, Harasima, y braciey iego Kapłońskich, Iwana Bohatyrowicza, Iana y Theodora Czekałowskich, Iana Rudnickiego, Hawryła Lisowca, Kalina Sokołowskiego, Dymitra Słoninki. Nobilitacya Iakima Samczenka. Nobilitacya Matthyasza Papkiewicza, Hawryła Porywaia, y Zacharyasza Surty. Indygenat Daniela Oliwemberka. Nobilitacya Iakuba y Iana Pekulickich, Bazylego y Kiryła Iskrzyckich. Nobilitacya Kiryła Andryiowicza. Monaster Krehowski. Monaster S. Heliasza w Woiewodztwie Czerniechowskim. Danina Oycu Gonaszewskiemu. Nobilitacya Andrzeia Romanenka. Nobilitacya Wasiła Mitczenka. Nobilitacya Iana Mazarakiego. Danina Urodzonego Maziepy. Nobilitacya Ostapha Feckowicza. Nobilitacya Maxyma Bułyhy. Nobilitacya Krzysztofa Warteszowica Słoniewskiego. Nobilitacya Thimosza Ciciury. Nobilitacya Bazylego Woytkiewicza. Nobilitacya Bohdana Kaleniczenka. Nobilitacya Stefana Derżeniewskiego. Przysięga. Przysięga Imci X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego. Przysięga Imci X. Biskupa Wileńskiego. Przysięga Ich Mciow PP. Hetmanow. Przysięga Ich Mciow PP. Pieczętarzow. Przysięga IMci P. Marszałka Poselskiey Izby. Iurament Posłow W. X. Ruskiego, y woysk Zaporoskich. Rezydenci przy boku naszym. Deklaracye podatkow Woiewodztw y Ziem.

1659. Konstytucye W. X. Litewskiego 310

Kommissarze do traktatow z Carem Iego Mcią Moskiewskim. Kommissarze do uięcia y zapłaty woysk Wielkiego Xięst: Litewskiego. Trybunał Skarbowy Wielkiego Xięst. Litew. Pospolite ruszenie W. X. Lit. Quarta donatywy symple W. X. Lit. Approbacya liczby skarbu W. X. Lit. Assekuracya summy Krola IMci od skarbu W. X. L. Disciplina militaris w W. X. Lit. Assekuracya wydatkow woiennych, liquidowanych na teraźnieyszym Seymie Iaśnie Wielm. Pawłowi Sapieże, Woiewodzie Wileńskiemu Hetmanowi Wielkiemu W. X. Lit. Assekuracya Iaśnie Wielm: Woiewodzie Wileńskiemu Hetmanowi W. X. Lit. z skarbu Koronnego. Assekuracya długu Wielmożnego Wincentego Korwina Gosiewskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. Assekuracya zasług z skarbu W. X. L. Urodzonym Ierzemu Niemieryczowi, Podkomorzemu Kiiowskiemu, y sukcessorom Bogusława Przypkowskiego winnych. Seymiki w Woiewodztwach y Powiatach zawoiowanych W. X. Litew. Akcyza W. X. Litew. Mennica W. X. Lit. Summa Trubecka. Praesidium Słuckie. Koequacya pewnych Powiatow W. X. Lit. Forum o poddane zbiegłe z W. X. Lit. do Korony. O rabownikach w W. X. Lit. Approbacya przywileiu dożywotnego na Kiiowiec, y Mieleyczyce, Urodzonemu Pawłowi Teterze. Approbacya przywileiow Urodzonemu Nieczaiowi, y Urodzonym Koszańskiemu y Boharewiczowi. Approbacya przywileiow Urodzonym Koszańskim, y Urodzonemu Sielickiemu. Reces sprawy Smoleńskiey, z Urodzonym Korfem. Indygenat Urodzonemu Danielowi Eilofowi. Confirmatio przywileiow Tatarom W. X. Lit. Nobilitacya Muraszkom, y Draniewskim. Approbacya fundacyi Wiańskiey, y Horodeckiey. Approbacya klasztora Brzeskiego, Panien Zakonnych reguły Swiętego Franciszka. Approbatio fundacyi Collegiorum Kroskiego, y Poszawskiego. Approbacya kamienicy na Bursę Grodzińską fundowaney. Approbacya Oycow Dominikanow konwentu Rosińskiego. Praesidium fortece Brzeskiey. Zniesienie infamii z Urodzonego Adama Soroki, y Piotra Rzewuskiego. Donativum kupieckie W. X. Lit. Pogłowne y podymne żydowskie w W. X. Lit. Pogłowne Tatarskie W. X. Lit. Czas wniesienia podatkow W. X. Lit. Deklaracya Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit. Reces Seymu.

1661. Uchwała Seymu Walnego Warszawskiego 322

O Aryanach, abo Nowokrzczeńcach. Skrypt ad archivum dany. Zapłata woyskom Koronnym. O starey kwarcie. Revificatia nowey quarty na oeconomiam bellicam w Koronie. Deklaracya konstytucyi Seymu przeszłego oekonomii Nowodworskiey. Subsidium na teraźnieysze potrzeby Rzeczyposp. Pogłowne żydowskie. Eliberacya żup. Reassumpcya kommissyi o szkody od woyska W. X. Lit: poczynione. Assekuracya summy Urodzonemu Michałowi Zebrzydowskiemu Miecznikowi Koronnemu. Assekuracya zasług Wielmożnego

Rok. Str.

Władysława Leszczyńskiego Woiewody Łęczyckiego. Assekuracya summy sukcessorom Urodzonego Stanisława Donhoffa Starosty Wieluńskiego. Gratitudo meritorum Wielmożnego Woiewody Ruskiego. Skrocenie processu in causis profugorum subditorum Wołyńskiego y Bełskiego Woiewodztw. Securitas honorum et bonorum, Ziemi Bielskiey. Assekuracya długu Nam winnego w Koronie. Approbacya laudorum. Bespieczeństwo dobr szlacheckich. Skrypt ad archivum dany. O podawaniu konstytucyi do Grodow przez Marszałkow Poselskich. Rekompensa Starostwa Barskiego, Wielmożnemu Xiążęciu Koniuszemu W. X. Lit. Deklaracya konstytucyi blisko przeszłych Seymow o rewidowaniu y inwentowaniu skarbu Koron. Fundacya plebanii w Nieporęcie. Approbacya fundacyi Collegium Reszelskiego Patrum Societatis Iesu. Approbacya fundacyi Oycom Iezuitom w Miedzyrzeczu, w Płocku y Bydgoszczy także Drohickim. Deklaracya summy na Starostowie Cłuchowskim. Zniesienie kondemnat z woysk Koronnych y W. X. Litewskiego. Exempt żołnierzom dany. Deklaracya Perehińska. Surrogacya Krakowska. Surrogacya Piotrkowska. Surrogacya Brańska. Iuridyka Woiewodztw Wielgopolskich. Warunek kommissyi granicznych. Kommissya Woiewodztw Wielgopolskich z Szląskiem, Margrabstwem y Pomorską. Ekonomia Malborska. Pospolite ruszenie. Kwit Wielmożnego Woiewody Ruskiego. Rewizya ksiąg Ziemskich Grodzkich Podkomorskich, w Woiewodztwie Wołyńskim. O rozgraniczeniu Woiewodztwa Wołyńskiego z Ruskim. Approbacya praw na dobra Gdowskie Urodzonemu Władysławowi Weseliniemu. Pozwolenie pewnych fur drew z puszczy Niepołomskiey, Urodzonemu Władysławowi Lubowieckiemu, Sędziemu Ziemskiemu Krakowskiemu. Kommissya z Szląskiem, z Xięstwem Cieszyńskim, Państwem Bilskiem, Ziemią Wieluńską, y Powiatem Ostrzeszowskim. Kommissya Xięstwa Zatorskiego Oświecimskiego od Węgier y Sląska. Kommissya z Wołochami, a Woiewodztwem Podolskim. Kommissya od Wołoch, Węgier z Ziemią Halicką. Rewizya ksiąg generalna Podkomorskich, Ziemskich, Grodzkich, w rożnych Woiewodztwach, y Ziemiach. Kommissya Woiewodztwa Podlaskiego, z Woiewodztwem Brzeskim W. X. Lit. Libertacya miasta Kamieńca Podolskiego. Miasteczko Kępno. Securitas miasta naszego Kamieńca Podolskiego. O bespieczeństwie Wielmożnych Senatorow y Urodzonych Posłow Ziemskich, tak Korony, iako y Wielk: X. Litew. Pozwolenie Wielebnemu Xiędzu Kanclerzowi Koronnemu na wyiazd za granice. Reces ukontentowania miasta Gdańska. Securitas miasta Krakowa. Securitas bonorum, et honorum, Woiewodztw, Kiiowskiego, Bracławskiego, Wołyńskiego, y Czerniechowskiego. Rozgraniczenie Kamieńca Mazowieckiego. Kościoły Gnieźnieńskie. Potwierdzenie przywileiu Panien Zakonnych Toruńskich. Securitas dzierżawy Starostwa Przemyślskiego w prowentach. Kommissya od Węgier y Siomigrodzkiey Ziemie, z Lubowlą. Cła generalne Koronne. Instruktarz celny na Seymie teraźnieyszym 1661 zordynowany, y Pisarzom celnym do skarbu Rzeczyposp: do wybierania ceł dawnych Iego K. Mci. Rzeczyposp: y teraźnieyszych świeżych generalnych podany. Deputaci do Rawy. Rezydenci przy boku naszym, a die 17 Iulij anni 1616.

Pacta Olivensa.

Ratificationes Serenissimi Regis Poloniae articuli separati ratione traditionis Elbingae. Ratificatio Regni Poloniae, Magnique Ducatus Lithvaniae, lege Comitiali delegatorum Commissariorum, articuli declaratorij ratione traditionis civitatis Elbingensis.

Deklaracya łaski naszey Urodzonemu Hetmanowi y woysku naszemu, Zaporowskiemu. Danina Urodzonemu Ierzemu Chmielnickiemu Hetmanowi woysk naszych Zaporowskich. Nobilitacya zasłużonych z woyska naszego Zaporowskiego. Approbacya przywileiu Urodzonego Pawła Tetery na daninę wieczystą. Deklaracye Woiewodztw y Ziem.

— Konstytucye W. X. Litewskiego 369

Kommissarze do traktatow Moskiewskich. Kommissarze do ięcia y zapłaty woysk W. X. Lit. Trybunał Skarbowy W. X. Lit. y sposob pozwolony do wyciągnienia retent z podatkow publicznych. Pospolite ruszenie w Wielk. X. Lit. Zniesienie konstytucyi a. 1637 o tytułach. Assekuracya summy I. K. M. od skarbu Wiel: Xięst. Lit. nie zupełnie wypłaconey. Kommissya względem nowo podwyższonych po paktach Szwedzkich ceł Ryskich y na rozgraniczenie Inflant y Kurlandyi. Kommissya Labugowska względem portu W. X. Lit. do Krolewca. Zastawa ekonomii Szawelskiey. Upewnienie wykupna ekonomii Szawelskiey y prowizya I. K. M. za intratę oney. Summa na Wołpie y na Retowie. Assekuracya Iaśnie Wielmożnemu Woiewodzie Wileńskiemu reszty długu od Rzeczyp. winnego. Assekuracya długu Wielm. Winoentego Korwina Gosiewskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. O zbiegłych poddanych z Xtwa Lit. do Korony. Securitas dobr lennych W. X. Lit. O Poborcach W. X. Lit. Reassumptio approbacyi laudorum W. X. Lit. y odłożenie kockwacyi pewnych Powiatow. Kommissya między obywatelami Piltyńskiemi a Xcien Imcią Kurlandskim. Uwolnienie od długow w skarbie winnych Wielmożnego Mikołaia Stefana Paca Woiewody Trockiego. Assekuracya summy likwidowaney na fortecę Nieświeżką Urodzonego Xiążęcia Radziwiła, Podczaszego W. X. Lit. Assekuracya wydatkow woiennych Urodzonego Pisarza Polnego y Urodzonego Obożnego W. X. Lit. Approbatio laudorum W. X. Lit. z strony wyprawy, in vim pospolitego ruszenia. Disciplina militaris W. X. Lit. Woluntaryiskie chorągwie y nowe zaciągi W. X. L. O deputacyach do remiss tak Koronnych iako y W. X. L. Gratitudo woyskom W. X. L. starego zaciągu. Cassatio daniny Koszańskiego. Assekuracya summy kościoła katedralnego Wileńskiego y kaplice S. Kazimierza. Summa Trubecka. Securitas dobr ziemskich Wielebnych Panien Brygidek konwentu Grodzieńskiego y Brzeskiego. Securitas dobr Pińskich duchownych fundacyi szlacheckiey. Horodnictwo Mścisławskie. Nagroda Urodzonemu Woyskiemu Rzeczyckiemu y assekuracya długu od Rzpltey onemu winnego. Assekuracya pewnym osobom. Kościoła Nitawskiego y Guldyńskiego w Xięstwie Kurlandskim restauratio. Securitas dobr Collegium Nieświeskiego Oycow Iezuitow, Donacya Urodzonemu Skarbnikowi Brzeskiemu. Reassumpcya approbacyi przywileiu dożywotniego na Kiiowiec, y Mieleczyce, Urodzonemu Pawłowi Teterze, y deklaracya szlachectwa. Approbacya reskryptu obywatelom Woiewodztwa Połockiego. Libertacya kamienice w Wilnie. Approbacya plebanii w Layżewie y altaryi w Tryszkach. Libertacya pewnych placow y dworow w Nowogrodku. Libertacya kamienice w Wilnie. Libertacya domow pewnych w Słonimie. Ochrona Zyrowic. Plac w mieście Wołkowyskim Urodzonego Sędziego Ziemskiego Wołkowyskiego. Seymiki w W. X. Litewskim. O Inflantczykach. Cło nowe solne w W. X. Lit. Czas wniesienia y szafunek podatkow W. X. L. Cło nowe podwyższone W. X. L. Czopowe W. X. Lit. Cło auctio subsidiorum W. X. L. Donativum kupieckie W. X. L. Augmentum podatku Rzpltey z tabaki W. X. L. Pogłowne y podymne żydowskie W. X. Lit. Pogłowne Tatarskie. Miasto Mohilow. Miasto Wilno. Miasto Szkłow. Miasto Orsza. Miasto Dzisna, Siebież, y Newel. Libertacya miastu Lachowickiemu. Miasto Brześć, Szereszow y Kamieniec Litewski. Miasto, Mińsk, Pińsk, y Bracław. Miasto Krzyczew. Miasto Grodno, Nowogrodek, y Merecz. Maydeburg Szadowowi. Miasto Nieśwież y Słuck. Approbacya przywileiow miastu Kieydanom. Deklaracye Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit.

Rok. Str.

1662. Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego extraordynaryinego . . . 389

Oświadczenie ku Nam życzliwości Stanow Koronnych, y W. X. Lit. O Aryanach. De reddenda ratione Senatus Consultorum. Reassumpcya praw o wolney elekcyi. Restytucya dobr Woiewodztw, Kiiowskiego, Bracławskiego, Podolskiego, Czerniechowskiego. Skrypt ad archivum dany. Zapłata woysku generalna, y Trybunał Skarbowy. Dożywocie na Starostwach pogranicznych w Koronie, y w W. X. L. O dożywociach na Krolewszczyznach w Koronie y w W. X. L. O zamkach y fortecach Rzeczyposp: w Koronie, y W. X. L. Gratitudo benemeritorum w Koronie, y w W. X. L. Szpitale żołnierskie. O iurgieltach żołnierzom danych. O cudzoziemcach. Porządek podziału chleba zimowego w Koronie, y w W. X. Lit. O więźniach y armacie w Koronie, y w W. X. L. Amnistya woyskom w związku będącym, tak w Koronie, iako y w W. X. L. Uwolnienie woyska naszego Koronnego, w drugim związku będącego. Zniesienie kondemnat z woyskowych, ktorzy extra Regnum na woynie, abo w obozach byli. Ubespieczenie żołnierzow. Reassumptio konstytucyi Seymu przeszłego, o summie Trubeckiey. Deklaracya strony Woytostw Koronnych, y W. X. L. O wybrańcach. Pospolite ruszenie. Deklaracye podatkow wszystkich Woiewodztw y Ziem na zapłatę woyska. Assekuracya kontrybucyi na teraźnieyszym Seymie uchwaloney. Approbatio laudorum. Assekuracya sreber kościelnych. Żydzi Koronni. Praesidium miasta Lwowa. Deklaracya około dobr Rzpltey w Podolu spustoszonych. Kwit Wielmożnemu Podskarbiemu Wielkiemu Koronnemu. Fundacya szpitala na ubogie sieroty, od Nayiaśnieyszey Krolowey Iey Mości Ludowiki Maryi. Uwolnienie kamienice Oycow Reformatow S. Franciszka w Krakowie. Approbacya fundacyi Urodzonego Stanisława Rzewuskiego, Sędziego Lwowskiego. Approbatio fundationis Garvascianae. Inkorporacya dwoch włok Franciszkanom Radzieiowskim. Woiewodztwa Bracławskiego securitas. Assekuracya summy na okup z więzienia Tatarskiego, Urodzonemu Krzysztofowi Sapiehy, Krayczemu W. X. Lit. Reassumpcya długu, sukcessorom Urodzonego Podkomorzego Kiiowskiego w W. X. Lit. Rewizya zamku Lelowskiego. Zniesienie kondemnaty z Ziemie Rawskiey. Ordynacya praesidij Kamienieckiego, y konserwacya teyże fortece. Approbacya summy na armatę Kamieniecką, przez Sławetnego Zacharyasza Krzysztofowicza legowaney, Prowiant Kamieniecki. Nagroda zasług oycowskich, potomstwu Urodzonego Starosty Bratyańskiego. Approbacya skryptu Wielmożnego Woiewody Sieradzkiego. Nagroda zasług Urodzonego Władysława Wilczkowskiego, Starosty Zwinogrodzkiego. Emphiteusis Urodzonemu Bielińskiemu, Podkomorzemu Płockiemu. Nagroda zasług Urodzonego Gabryela Silnickiego Łowczego Lwowskiego. Pensya Urodzonego Stanisława Wyżyckiego. Emphiteusis Urodzonemu Alexandrowi Mierzwińskiemu, na wsi Korczynie. Urodzonemu Piotrowi Łąckiemu emphi-

Rok. Str.

teusis. Urodzonemu Soszyńskiemu, Rotmistrzowi, emphiteusis. Zasłużonym żołnierzom, niżey opisanym na rożnych dobrach emphiteusis. Zniesienie inkorporacyi Witkowa, do Starostwa Grabowieckiego. Amnistya towarzystwu, chorągwie Urodzonego Szemberka, Kasztellana Kamienieckiego, y sukcessorom Urodzonego Chołoniowskiego. Deklaracya konstytucyi o Lustratorach. Zniesienie donacyi naszey na dobra Urodzonego Pogorzelskiego, Urodzonemu Kasztellanowi Warszawskiemu daney. Skrypt ad archivum restitutionis, Urodzonego Hieronyma Radziciowskiego, et cassationis poenarum infamiae. Restytucya Urodzonego Michała Stanisławskiego. Restytucya Urodzonego Gabryela Hulewicza. Deklaracya sprawy Urodzonego Burkackiego, Cześnika Czerniechowskiego. Zniesienie kondemnat z Urodzonych Czołhańskich. Zniesienie infamii, z Urodzonego Andrzeia Grocholskiego. Zniesienie kondemnaty cum restitutione in integrum, sprawy Urodzonego Beniamina Rylskiego, żołnierza zasłużonego. Relaxatio kondemnat, z Urodzonych Sandarowskich y Stanisława Zestelińskiego. Zniesienie kondemnaty, z Szlachetnego Iakuba Gize y Łopateckiego. Zniesienie kondemnaty z Urodzonych Zeliborskich, Ustrzyckiego, y Rozniatowskiego, y Pawła Hulewicza. Zniesienie infamiey, z Urodzonych Dziębowskich. Restytucya Urodzonego Wilkanowskiego. Gleyt Urodzonemu Franciszkowi Czerskiemu. Zniesienie kondemnaty, z Urodzonego Piotra Swiętosławskiego. Zniesienie kondemnat, z Urodzonych Iankowskiego, y Falibowskiego, żołnierzow. Indygenat Pawła, y Andrzeia Cellarych. Indygenat Urodzonego Barona de Brytmar. Indygenat Urodzonemu Krzysztofowi Mazyniemu, Pokoiowemu y Sekretarzowi naszemu. Indygenat Urodzonego Hieronima Pinociego. Indygenat Urodzonego Iacka Biankiego. Indygenat Urodzonemu Henrykowi de Beaulien. Indygenat Urodzonego Pastorego ab Hirtenberg. Indygenat Urodzonego Piotra Dziannottego. Indygenat Urodzonego Iana Maryana. Indygenat Hagenthorna. Indygenat Mięsickich. Indygenat Urodzonemu Franciszkowi Trewaniemu. O indygenach przeszłych Seymow. Deklaracya szlachectwa Urodzonych Szydłowskich. Deklaracya szlachectwa Urodzonego Ząmbrzyckiego. Deklaracya szlachectwa Urodzonych Dambrowskich. Zniesienie infamii z Urodzonego Ludwika Bądzyńskiego, y innych żołnierzow. Nobilitacya Ierzego, y Andrzeia Pipanow. Nobilitacya Stanisława Piotrkowczyka. Nobilitacye zasłużonych niżey mianowanych żołnierzow, z woyska Polskiego zaciągu. Nobilitacye zasłużonych Officyerow z woyska cudzoziemskiego. Nobilitacya Cerkiesow. Nobilitacya Michała Watowskiego żołnierza. Nobilitacya Baubonaubika Persa. Nobilitacya Samuela Iaszowica żołnierza. Nobilitacya Iakuba Magnifika, Kapitana pieszego. Nobilitacya Urodzonego Grzegorza Piotrowskiego. Nobilitacya Szlachetnego Bazalskiego. Nobilitacya Iana Guldyna, Maiora pieszego. Nobilitacya Iana Michała Koszowica. Nobilitacya Urodzonego de Biie. Deklaracye Seymikow Relationum. Reces do drugiego Seymu.

1662. Konstytucye W. X. Litewskiego 413

Kommissarze do traktatow Moskiewskich. Deputaci z Senatu y z Koła Poselskiego do approbacyi pewney kommissyi. Subsidium Reipublicae generalis contributionis od Stanow W. X. Lit: Subsidium woysku W. X. L. z dobr naszych Krolewskich. Sądy z retentorami Woiewodztw y Powiatow W. X. L. tak dawnych, iako y teraźnieyszego Seymu uchwalonych podatkow. Kommissya do uięcia y zapłaty woyskom Wielk: Xięstwa Litewskiego. Bespieczeństwo podatkow Rzeczyposp. y spławow W. X. L. Contributio od kupcow y mieszczan W. X. L. y żydow, towarami handluiących. Czas wniesienia, y szafunek podatkow W. X. L. Menica W. X. Litew. Approbatio laudorum W. X. L. in vim pospolitego ruszenia. Pospolite ruszenie W. X. Lit. Reassumptio konstytucyi, ratione reszty winnego długu, Iaśnie Wielm. Woiewodzie Wileńskiemu Hetmanowi Wiel: W. X. Lit. Reassumptio assekuracyi, Wielm: Xciu Radziwiłowi, Kasztellanowi Wileńskiemu. Retenta z ekonomii Kobryńskiey. De evocatione extra forum z W. X. Lit. do Trybunału Koronnego. Zniesienie delat, z Urodzonego Krzysztofa z Zalego Zelskiego, Pisarza Ziemskiego, Ziemie Bielskiey. Reassumptio konstytucyi Seymu przeszłego, o Inflantczykach, etc. Uwolnienie od retent, obywatelow Woiewodztwa Wileńskiego. Uwolnienie Powiatu Oszmiańskiego, od pewnych retent. Uwolnienie Powiatu Lidzkiego, y Grodzińskiego od pewnych retent. Fundacya plebanii w Dywinie. Approbacya fundacyi, Wielmożnego Woiewody Trockiego. Approbatio fundacyi W. Woiewody Połockiego. Reassumptio fundacyi Oycow Karthuzow w Berezie. Approbatio fundacyi Wielmożnego Krzysztofa Paca, Kanclerza Wielkiego W. X. Lit. Reassumptio fundacyi Wasiliskiey. Deputaci do pisania instrukcyi na pewną kommissyą. Ochrona zasług woyskowych. Conservatio aequaliatist między ludźmi rycerskiemi. Assekuracya reszty summy czterechkroć sta tysięcy woyskom W. X. Lit. Assekuracya zasług żołnierzow pobitych, y zmarłych. Zniesienie kondemnat z żołnierzow W. X. Litew. Ukontentowanie obywatelow Woiewodztwa Smoleńskiego, y Powiatu Starodubowskiego, w woysku zostaiących. Kommissya obywatelow W. X. Lit. y Białoruskich z woyskiem Koronnym, y w W. X. Litew. byłym. Zniesienie kondemnat z pewnych obywatelow Woiewodztwa Smoleńskiego. Konsens na lat trzydzieści na Kuszliki, z przynależnościami, Urodzonemu Ciechanowieckiemu, Marszałkowi Orszańskiemu pozwolonych, także na uwolnienie od podatkow, do lat piętnastu Urodzonemu Ruckiemu. Gratitudo postrzelanym y pokaleczonym w potrzebie, pod Kuszlikami. Horodnictwo Orszańskie. Wieczność Urodzonym Woyniłowiczom. Approbatio dekretu Relacyinego. Wieczność Urodzonym Lettowom. Wieczność Urodzonemu Kiersznowskiemu. Kommissya obywatelow Powiatu Grodzieńskiego, z dobrami naszemi ekonomii Grodzieńskiey. Kommissya o zabicie Kapitana Wicherta. Libertacya placu w Grodnie Urodzonemu Nowickiemu. Libertacya kamienice w Wilnie. Indygenaty Urodzonych, Karola Marsona, Grzegorza Ierzego Barsotego, Oberszterleytnantow. Nobilitacya Urodzonych, Wilhelma Klata Oberszterа, Iana Linkausa Oberszterleytnanta, Iana Delarego, y Marcina Henkiela, Kapitanow. O Tatarach Koronnych, y W. X. Lit. w woyskach oboyga narodow będących. Ukontentowanie Urodzonego Ierzego Komara, Woyskiego Wendeńskiego. Pogłowne żydowskie w W. X. Lit. Pogłowne Tatarskie. Zniesienie infamii z Urodzonego Konstantego Woyny. Zniesienie infamii z Urodzonego Drozdowskiego. Libertacya kamienice w Grodnie. Libertacya od iurisdykcyi Mieyskiey, kamienice w mieście Wileńskim, Bazarzewska nazwaney. Libertacya miasta Kowna. Confirmatio przywileiu Urodzonemu Wysogierdowi Skarbnikowi Kowieńskiemu, na libertacyą kamienice Wileńskiey. Deklaracye Woiewodztw y Powiatow W. X. L.

1667. Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego 429

Amnystya generalna. Approbacya traktatu pacyfikacyi pod Łegonicami. Warunek wolney Elekcyi. Reassumpcya konstytucyi o skrypcie ad archivum danym. Approbatio skryptu do Metryki Kancellaryi naszey Wielkiey Koronney podanego. Umocnienie warunku o kwarcie. Deputaci do Rawy. Obiaśnienie retent podatkowych Woiewodztwa Podolskiego. Deklaracya bespieczeństwa PP. Senatorow Posłow Ziemskich Koronnych. Approbatio skryptu ad archivum danego obywatelom Inflantskim służącego. Approbatio diplomatis pewnym Woiewodztwom do Metryk Koronney y W. X. Lit. danego. Trybunał do zapłaty woysku. Naznaczenie płacy woysku. Ordynacya woyska. Approbatio laudorum. Pospolite ruszenie. O powadze dekretow Trybunalskich Koronnych y Seymowych. Dekreta Seymowe. Ubespieczenie P. Senatorow y Posłow Ziemskich Koronnych y W. X. Lit: Sądy Ziemskie. Assekuracya zapłaty niektorych Woiewodztw. Assekuracya długu Nam winnego. Securitas honoru szlacheckiego. Opatrzenie Przewielebnego Xiędza Podkanclerzego Koronnego. O cerkwiach w Koronie, y w Wielk. X. Lit. O więźniach Moskiewskich w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim. Skrocenie processu o chłopy Ziemie Halickiey. Zamek Przemyślski. Sądy Woiewodztwa Kiiowskiego. Seymiki Woiewodztwa Rawskiego. Reassumpcya Sądow Skarbowych, po Woiewodztwach y Ziemiach. Praesidium konne Kamieńcowi Podolskiemu. Libertacya kamienice w Warszawie na Iezuickiey ulicy, y dworu z placami w Grodnie. Ekonomie Pruskie. Czopowe Woiewodztwa Płockiego. Czopowe Halickie. Kommissya Lemburka, Bytowa, aby do metryki Koronney oddana była. Libera defluitatio rzeki Redy. Assekuracya Urodzonym Krokowskim czworga dożywocia. Assekuracya wydatkow na artylleryą Koronną Urodzonych Wolffow. Iuridiki Grabowieckiey opatrzenie. Approbacya przywileiow locationis miasteczek Freysztatu, Laskowki, Brochowa, y Kobyli Gory. Approbacya skryptu Urodzonemu Gołyńskiemu. Cło wodne od ryb pod Broszkowicami do zamku Oświecimskiego. Zniesienie kondemnaty z Urodzonego Samuela z Brzezia Rusockiego. Seymiki Xięstwu Zatorskiemu y Oświecimskiemu. Zniesienie kondemnaty z Urodzonego Piotra Porczyńskiego. Kondemnaty zniesione. Restytucya Urodzonego Urbanowskiego. Deklaracya konstytucyi anni 1662 Urodzonemu Wawrzyńcowi Delpacemu Kapitanowi pieszemu. Uwolnienie dworow w mieście Wieluniu. Grobla Grębańska. Relaxacya Urodznego Iana Piaseckiego Cześnika Czerniechowskiego. Approbacya przywilciu naszego na dwor y place Wielmożnego Kasztellana Woynickiego. Kommissya między Xięstwem Mazowieckim, Woiewodztwem Podlaskim, a Xięstwem Pruskim. Kommissya z Sląskiem. Kommissya z Ziemią Wołoską. Na supplement extraordynaryinych wydatkow skarbu Koronnego, auctio ceł Koronnych, y Ruskich, składnego winnego donativum kupieckiego y pogłownego żydowskiego. Naznaczenie mieysc Chorążym Woiewodztwa Bełskiego. Rewizya ksiąg Ziemskich Chełmskich, Krasnostawskich, Grodzkich y Podkomorskich. Causae militares na Trybunale. Porządek prowentu czopowego w Ziemi Czerskiey. Szpital Lwowski żołnierski. Nagroda zasług Urodzonego Gabryela Silnickiego Stolnika Podolskiego. Miasto Przemyśl. Odesłanie pewnych chorągwi na Trybunał Radomski. Wolność od aggrawacyi żołnierskich, wsi ktore privati cives miasta Krakowa jurre Terrestri trzymaią. Wydrukowanie statutu Wołyńskiego. Securitas Urodzonemu Pawłowi Teterze. Libertacya dworku z placem w Lublinie. Relaxacya Urodzonego Andrzeia Iełowieckiego Woyskiego Łuckiego. O wydaniu zbiegow do puszcz I. K. M. Wiskich, Łomzieńskich, Nurskich, y Ostrołęckich. O podatkach nowych

Rok Str.

Rok. Str.

y dawnych osad w puszczach Ziemie Łomzieńskiey. Simpla Ziemie Wieluńskiey y Łomzieńskiey. Zniesienie kondemnat z Urodzonych Chronowskich. Libertacya Tarnowa. Wsi Łopienniki. Cassatio infamiae na Szlachetnych Lepkowskich na Seymie otrzymaney. Approbatio poszty Ziemie Przemyślskiey. Deklaracya kondemnat na Urodzonym Sewerynie Boskim Pisarzu Ziemie Czerskiey otrzymanych. Potwierdzenie przywileiu sukcessorom Szlachetnego Ierzego Balentfieia Horwata. Libertacya dworu w Chełmie Urodzonego Podsędka Chełmskiego, y Urodz: Woyskiego Drogickiego. Męnica. Pretia rerum. Approbacya Kommissyi Drozdowskiey. Approbacya przywileiu Bidermanow. Approbacya przywileiu miastu Bieczowi. Libertacya kamienic dwu w Warszawie, Pisarzow Ziemie Warszawskiey, y naszego Dekretowego Wołyńskiego. Zatrzymanie kredytu kupcow. Grod w Goniędzu. Reassumptio securitatis bonorum. Rezydenci przy boku naszym, na dwie lecie a die prima Ianuarij anni 1667. Deklaracya szlachectwa Urodzonych Wierzbow. Gleyt Urodzonym Nowomieyskim. Akta Ziemie Liwskiey y Nurskiey. Zniesienie kondemnaty z Urodzonego Zygmunta Palczewskiego. Rewizya Rozwienieckiey przeprawy. Pozwolenie rezygnacyi niżey opisaney. Fundacya kaplice w kościele Krakowskim. Dyspozycya dobr ziemskich, to iest Nieporętu y Białołęk w Ziemi Warszawskiey leżących. Approbacya fundacyi Probostwa, y erekcya szpitala na ubogich w Krasnym. Approbacya placu Reformatom Krakowskim. Swiątniki wieś kościoła Nayświętszey Panny Sendomierskiego. Approbacya fundacyi Oycow Augustynianow w Białey Cerkwi. Approbacya praw Panien Gnieźnieńskich zakonu Swiętego Franciszka. Approbacya fundacyi OO. Dominikanow w Iałowicach. Approbacya fundacyi nowey kościoła y plebanii, we wsi Suleiowie, w Ziemi Nurskiey. Klasztor Oycow Dominikanow w Sieradzu. Wieś Kaweczynek do probostwa Kalinowskiego. Klasztor Wągleczewski w Powiecie Sieradzkim. Szpital żołnierski w Podolskim Kamieńcu. Fundacya Oycow Bonifratellow w Kamieńcu. Approbacya przywileiu danego Wikaryom kościoła Bocheńskiego. Kościoł Sulmierzycki. Uwolnienie probostwa Chockiego od assygnacyi żołnierskich. Uwolnienie wsi Wolice, y innych w Woiewodztwie Bełskim leżących, ad pios usus fundowanych dobr. Inkorporacya konwentowi Oycom Dominikanom Brzeszczkim, także kościołowi Radzieiowskiemu farnemu pewnych łanow. Zachowanie przy prawie Oycow Reformatow w Podgorzu. Approbacya fundacyi Oycow Karmelitow w Bielsku. Kommissya Oycom Dominikanom z żydami Chełmskiemi. Libertacya dwuch łanow Oycow Karmelitow w Woli Gułowskiey w Powiecie Stężyckim. Zakonnice Karmelitańskie Bosse w Poznaniu. Approbacya XX. Piarum Scholarum. Approbacya praw kościoła farnego Leżayskiego. Commutatio dobr Oycow Dominikanow Warszawskich. Klasztor Oycow Bernardynow Ostrołęckich. Fundacya Oycow Dominikanow w Iałowicach y w Orszynie. Wieczność Oycom Karmelitom antiquae Observantiae konwentu Wąsoskiego w Ziemi Wiskiey. Opatrzenie kościoła Brochowskiego. Inkorporacya pola Oycom Dominikanom Halickim. Uwolnienie włok dwu Oycow Augustynianow. Uwolnienie włok dwu Panien Zakonnych konwentu Przasnyiskiego. Uwolnienie Panien Zakonnych klasztoru Głogowskiego od pensyi do zamku Schowskiego. Uwolnienie Panien Zakonnych klasztoru Srzemskiego od stanowisk y przechodow żołnierskich. Fundacya Oycow Kartuzyanow Gidelskich. Panny Zakonne Wieluńskie. Approbacya fundacyi plebanii we wsi Iasieniu, alias Dolnych Ustrzykach, cum commutatione dobr tych za Gorne Ustrzyki. Uwolnienie kamienice kościołowi Wikłowskiemu należącey. Klasztor Bolesławski. Franciszkani Barscy. Karmelici Trębowelscy. Szpital Leżayski. Deklaracya dobr Oycow Iezuitow Gdańskich y Choynickich. Pozwolenie części dziedzicznych w Wilkowie zakonnicom tamecznym. Exekucya dekretu Panien zakonnych Thoruńskich. Approbacya gruntow Oycom Augustyanom, konwentu Lubelskiego. Approbacya gruntu szpitalnego w Ostrowic. Łan ieden roli na rożaniec Lubelski nadāney. Libertacya dobr klasztoru Wiśnickiego. Approbacya fundacyi Urodzonego Stanisława Zaręby Sędziego Sendomierskiego. Libertacya dobr Panien Zakonnych klasztoru Iarosławskiego. Monaster Lawrowski S. Onufrego, y monaster Krechowski. Libertacya dobr Oycow Dominikanow Warszawskich. Approbatio privilegiorum et auctio fundationis Oycow Kamaldulow przy Warszawie. Approbacya fundacyi Oycow Kamaldulow przy Krakowie. Deklaracye Woiewodztw y Ziem Koronnych. Reces do drugiego Seymu.

— Konstytucye Wielkiego Xięstwa Litewskiego 460

Podymne W. X. Litewskiego. Czas wniesienia y szafunek podatkow W. X. L. Zapłata woysku W. X. Lit. y Kommissarze do traktowania zapłaty, y rozprawienia woyska naznaczeni. Auctio subsidiorum W. X. Lit. Donativum kupieckie W. X. Lit. Cło nowo podwyższone W. X. Lit. Czopowe Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Pogłowne Tatarskie W. X. Lit. Prowent tabaki W. X. Lit. Pogłowne żydowskie. Simpla nomine donatywy W. X. Lit. Assekuracya summy Nam winney. Prorogatio prowizyi I. K. M. za intratę ekonomyi Szawelskiey do lat trzech. Deklaracya o wykupnie ekonomyi Szawelskiey. Oswobodzenie srebra Kapituły Wileńskiey w zastawie będącego. Liczba skarbu W. X. Lit.

Rok. Str.

Assekuracya winney summy sukcessorom Iaśnie Wielmożnego Woiewody Wileńskiego. Kwit W. Gosiewskiey Podskarbiney. Summa Trubecka. Dług U. Cypryanowi Pawłowi Brzostowskiemu Refferendarzowi y Pisarzowi W. X. Lit. winny. Approbatio regimentarstwa W. X. Lit. Wiel. Michałowi Pacowi Kasztellanowi Wileńskiemu Hetmanowi W. X. Lit. Zniesienie kondemnat mimo exempta otrzymanych. Trybunał w Wielkim X. Lit. Kontumacye Seymowe Koronne y W. X. Lit. Dochodzenie dawnych metryk y przywileiow Nayiaśnieyszych Xiążąt Wielkich W. X. Lit. Porządek artylleryi W. X. Lit. Uwolnienie od przeszłych retent szlachty w więzieniu będących. Pewność długow kupieckich y innych w Smoleńszczyźnie, y w Starodubowszczyźnie. Ochrona osob y dobr exulum W. X. Lit. Consolatio exulibus Woiewodztwa Smoleńskiego, y Powiatu Starodubowskiego pewnym osobom, dobrze zasłużonym. Conservatio prawa Urodz: Chorążyny Trockiey na dobra Rasno, Suchary, y inne, y nagroda pokaleczonym żołnierzom. Koekwacya pewnych Powiatow W. X. Lit. Uwolnienie Woiewodztw Połockiego, Witepskiego, Mścisławskiego, y Powiatu Orszańskiego od przeszłych podatkow. Wieczność Urodz. Rudominie Staroście Starod. Deklaracya szlachectwa Urodzonych Będzińskich. Approbacya przywileiu dożywotnego na leśnictwo Czacheckie Urodz. Bazylemu Krasińskiemu. Amnestya obywatelom niektorym Woiewodztwa Witepskiego y mieszczanom Witepskim. Opatrzenie zamku Połockiego. Skrocenie processu o zbiegi w W. X. Lit. Approbatio laudorum W. X. Lit. Restauratio młynow Wileńskich do prowentu stołu naszego należących. Seymiki Woiewodztwa Smoleńskiego y Starodubowskiego. Gleyt ad jure agendum Urodz. Zelskiey. Uwolnienie Grodow z kondemnat Trybunału Skarbowego. Deklaracya praestiti juramentii UU. Grzegorza Bersotego, Obersztera naszego, y Karola Marsona Oberszterleytnanta. Reassumptio kommissyi między obywatelami Powiatu Piltyńskiego, a Xciem Imcią Kurlandskim. Mennica złota y srebrna na zapłatę długu Urodzonemu Buratyniemu. Approbacya kommissyi ratione odmiany gruntow obywatelom Powiatu Grodzieńskiego. Deklaracya strony fundacyi naszey plebanii Dywińskiey. Approbatio naszey fundacyi OO. Kamaldullow w Powiecie Grodzieńskim. Reassumptio fundacyi OO. Kameldullow w W. X. Lit. w Powiecie Kowieńskim Wielk: Kanclerza W. X. Lit. Fundacya W. Iana Karola Kopcia Woiew: Połockiego. Fundacya Wielm. Lukrecyi Maryi Margrabianki Strożeń Kopciowey Woiewodziny Połockiey. Approbacya kościoła Hłuskiego. Approbatio fundacyi Collegium Grodzieńskiego Patrum Societatis Iesu. Approbatio wsi Łociewicz. Fundacya Zyrowic. Securitas dobr duchochownych religii Greckiey w Koronie, y W. X. Lit. fundacyi ziemskich, w iedności kościoła Rzymskiego. Approbacya fundacyi U. Stefana Kurcza Podkom. Lidz. Approbatio fundationis Panien Zakonnych w Słonimie. Incorporatio gruntu pewnego Oycom Karmelitom konwentu Władysławowskiego, także Kicydańskiemu Gaydańskiemu, Szawelskiemu kościołom. Approbatio fundacyi OO. Dominikanow w Oszmianie y w Mereczu. Inkorporacya wsi Ploski Oycom Iezuitom konwentu Brzeskiego. Donacya kościoła Scheneberskiego Oycom Societatis Iesu w Kurlandyi. Libertacya Pannom Zakonnym reguły S. Franciszka Grodzieńskiego y Kowieńskiego konwentu. Libertacya monastera S. Barbary Pińskiego. Libertacya placow y włok 4 do kościoła Lahyszyńskiego. Securitas dobr duchownych tak w Koronie iako w W. X. Lit. Securitas dobr ziemskich Wielebnych Panien Brygidek konwentu Grodzieńskiego. Deklaracye Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit.

1668. Uchwała Seymu Walnego Warszawskiego Abdicationis 478

Diploma Reversale nomine Statuum Sacr. Reg. Mtti.

Interregnum.

1668. Konfederacya Generalna na Konwokacyi głowney Warszawskiey uchwalona . 482

Deklaracye Wielkiego X. Lit.

Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce

OMYŁKI DRUKARSKIE

dostrzeżone w Tomie IV.

Str.	46	kolumn.	2,	wiersz	15 od dołu,	assekuruiemy służbie a iako,	czytaj: assekuruiemy służbie: a iako.
„	64	„	2,	„	20 od dołu,	okazowanienie	„ okazowanię.
„	87	„	1,	„	24 od dołu,	Waleyran	„ Waieryan.
„	92	„	1,	„	18 od góry,	Kobonnych.	„ Koronnych.
„	93	„	1,	„	23 od dołu,	na za ciąg	„ na zaciąg.
„	121	„	2,	„	29 od góry,	toraźnieyszą	„ teraźnieyszą.
„	125	„	2,	na marginesie	267		„ 276.
„	137	„	1,	wiersz	1 od dołu,	Co przyidzie, y daley ieżeli będzie w służbie	„ przyidzie, y daley, ieżeli będzie w służbie. Co.
„	159	„	2,	„	30 od góry,	delety	„ delaty.
„	219	„	2,	„	20 od góry,	Urodzonem	„ Urodzonemu.
„	222	„	1,	„	6 od dołu,	proporio	„ proprio.
„	223	„	1,	„	18 od góry,	miata	„ miasta.
„	233	„	1,	„	5 od góry,	4	„ 43.
„	324	„	2,	„	22 od góry,	należeić	„ należeć.
„	382	„	1,	„	31 od dołu,	immeditae	„ immediate.

Przedruk techniką typograficzną
wykonany w Zakładach Graficznych w Katowicach
z egzemplarza udostępnionego
przez Bibliotekę Narodową w Warszawie
Wydano w nakładzie 800 egzemplarzy
na zamówienie Zjednoczenia Księgarstwa

Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe
Warszawa 1980

WAIF Reprint